

ཀོང
ལྷོ་

འབྲུག་གློ་

ཚོས་གྲུམ་རྩུང་པ་དང་ལྷན་དུ་བསྐྱེལ་བའི་ངའི་མི་ཚོ།

ཏ་ཡ་ན་ཇེ་སྐྱག་པོས་

ཁ་རོ་ལིན་རོ་སི་ཇི་མེན་དང་ལྷན་དུ་བརྩམས།

ལཱ་ཏེ
LATSE

འབྲུག་སྐྱེ།

ཚོས་ཀྱིས་དྲུང་པ་དང་ལྷན་དུ་བསྐྱེལ་བའི་ངའི་མི་ཚོ།

ཁ་ཡ་ན་ཇི་སྐྱེག་པོས་

ཁ་རོ་ལིན་རོ་སེ་ཇི་མེན་དང་ལྷན་དུ་བཅམས།

སྐྱེར་བ་པོ། བརྒྱ་ཚེ་དབང་ལྷན།

འགྲུང་བཀུ་ཙ་བཀུད།

ལ་ཏེ།
LATSE

འབྲུག་གླུ་ཚོས་རྒྱལ་དབང་ལྷན་དུ་བསྐྱེལ་བའི་ངའི་མི་ཚེ།

Dragon Thunder. My Life with Chögyam Trungpa

© 2006 by Diana J. Mukpo and Carolyn R. Gimian

This Tibetan translation is made by arrangement with
Shambhala Publications, Inc.,

4720 Walnut St. #106,

Boulder, CO 80301, U.S.A.,

www.shambhala.com

སྐུར་བ་ལོ། བསྐྱོར་ཚེ་དབང་ལྷ་སྐྱེ།

འགྱུར་འདིའི་པར་དབང་ © ༢༠༢༠ བསྐྱོར་ཚེ་དབང་ལྷ་སྐྱེ།

Translation by Pema Tsewang Shasti

Translation copyright ©2020 by Pema Tsewang Shasti

ཚོམ་སྒྲིག་པ། འགྱུར་བརྒྱུ་ཚུ་བརྒྱུད་དོ་དམ་ཚོགས་རྒྱུང་།

Editing: 108 Translations Management Team

ཤོག་ངོས་དང་མདུན་ཤོག་རྩལ་འགོད་པ། སླེ་ཨ་ཏ་བཟ་ཤིས་སློལ་དཀར།

Layout and cover design: Beata Tashi Drolkar (wildlotusart.com)

པར་གཞི་དང་ལོ། ༢༠༢༠

First edition 2020

eISBN: 9781732897823

ISBN Complete: 9780578688824

འགྱུར་བརྒྱུ་ཚུ་བརྒྱུད་ནི་ལ་ཚེའི་ལས་གཞི་ཞིག་ཡིན།

108 Translations is a project of Latse

132 Perry St., Suite 2B, New York,

NY 10014 USA

www.latse.org

Ebook edition by: dharmaebooks.org

དཀར་ཆག།

ཐུལ་དབང་ཡཀཱ་པ་མཚོག་གི་ཆེད་བརྗོད།

དོད་མ་ཚོགས་ཚུང་གི་སྡོམ་སྲིང་།

སྐྱར་བ་པོའི་འགྱུར་བྱང་།

ཚོམ་པ་པོ་རོ་སྡོད།

ཚོས་ཐུམ་བྱང་པ་དང་ཏ་ཡ་ན་སྐྱག་པོའི་སྡོད།

འབྲུག་གླེ།

འདྲ་བར།

དཔར་སྐྱབ་པའི་པར་བྱང་།

ཚོམ་པ་པོ་སྐྱེལ་པོའི་སྐྱར་བྱང་དང་བྱུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ།

སྐྱར་བ་པོའི་རོ་སྡོད་མདོར་བསྐྱུལ།

གཡུ་འབྲུག་སྡོན་མོས།

ཉི་མ་དང་རྒྱ་བ་གཉིས་གདན་གཅིག་ཏུ་བཀོད་དེ་ན་རེ།

ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མའི་མཚན་གྱི་གཟི་བྱིན་གྱིས་དགའ་བདེར་རོལ་ཅིག །

---- པར་སྐྱོན་མ་བྱས་པའི་ཚོས་རྒྱམ་དུང་པའི་ལྷགས་ཚོམ་ “སྐུ་ཞབས་ཉི་མ་བཟང་པོའི་མི་ཆའི་ལོ་
རྒྱུས།” (The Memoirs of Sir Nyima Sangpo. W.O.D.S.) ཉི་མ་པའི་མ་ཟེན་ནས་དྲངས།

རྒྱལ་དབང་ཡ་ཀཱ་པ་མཚོག་གི་ཆེད་བརྗོད།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་ཁོ་བོའི་འདོད་མོས་ལྟར། ལ་ཚེ་དབེ་མཛོད་ཁང་དུ་ཨ་རིར་གནས་འཁོད་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཚོམ་རིག་བཅམས་ཚོས་བོད་སྐད་ལ་ཡིག་སྐྱར་གནང་དང་གནང་བཞིན་པའི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐོར་ཞིག་དང་ལྷན་དུ་འདོམས་ནས། ད་ཕན་དབྱིན་ཡིག་ནས་ཚོམ་རིག་གི་བཅམས་ཚོས་ཅི་ཅམ་བསྐྱར་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་དབེ་སྐྱར་དང་དབེ་སྐོག་གནས་ཚུལ་སོགས་སྤྱིའི་གནས་སྐངས་དང་། ཡང་དེར་འདོམས་པའི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཚམས་ཀྱིས་ཅི་དང་ཅི་བསྐྱར་དང་སྐྱར་བཞིན་པ་དང་། ཡིག་སྐྱར་སྐབས་སུ་དཀའ་ངལ་ཅི་འཕྲད་དང་། དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་འཕྲོས་མོལ་གྱི་ཚམ་པའི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཉིན་འཁྱོངས་སུ་ཚོགས་པ་ཡིན། ཚོགས་འདུ་དེའི་སྤྱི་དུ་ང་ཚོ་ཚང་མས་སྤྱིག་འདུགས་ཅན་དང་འཆར་གཞི་ཅན། ལས་རིམ་ཅན་གྱི་ཡིག་སྐྱར་གྱི་ལས་གཞི་ཞིག་བཅམ་ན་དགོ་མཚན་ཆེ་བའི་ངོས་འདོན་གཅིག་གྱུར་བྱང་བ་ལྟར། དེའི་སྤྱི་ལོ་ནས་"འགྱུར་བརྒྱ་ཚ་བརྒྱད་"ཀྱི་ལས་གཞི་འདིའི་འགོ་བཅམས་ཤིང་། ད་ལྟ་བོད་འགྱུར་མ་དེ་དག་རིམ་གྱིས་འཕུལ་དེབ་ཀྱི་ཚམ་པར་འདོན་སྤེལ་བྱེད་པའི་སྐབས་འདིར། ཁོ་བོས་ལས་གཞི་འདིའི་དམིགས་ལུལ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏམ་འགའ་བཤད་དགོས་བྱུང་།

ང་ཚོས་དེར་རབས་བོད་ཀྱི་ཡིག་སྐྱར་ལ་སྤྱི་མིག་ཅིག་བལྟས་ན། དེའི་དམིགས་ལུལ་གཙོ་བོ་ནི་བསྐྱར་བྱའི་སྐད་ཡིག་གི་ནང་དུ་ཡོད་ཅིང་། རང་གི་སྐད་ཡིག་གི་ནང་དུ་མེད་པའི་ཤེས་ཡོན་ཞིག་གསལ། ལྟ་བུ་ཞིག་ཡང་ན་ཚོམ་སྐངས་ཤིག་ཚུར་ལེན་རྒྱ་དེ་ཡིན། དེ་

ཡང་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་ཤེས་ཚད་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་སློབ་པ་པོ་ལ་མ་དམིགས་པར། ཤེས་
 ཡོན་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚུང་དུ་ཞིག་གི་མོས་ཁམས་དང་བསྐྱེད་ནས་གྲགས་ཚོམ་ཁོ་ན་སྐྱུར་ཐབས་
 བྱས་ཡོད། རང་གི་སྐྱད་ཡིག་གི་ནང་དུ་ཤེས་ཚད་དུས་མཉམ་པའི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱུར་སྐྱེས་
 ཤིང་། རང་གི་སྐྱད་ཡིག་གི་ཚེ་ཚད་ལ་སེམས་ཁུལ་མེད་པའི་སྐབས་སུ་དམིགས་ཡུལ་དེ་
 བཟུང་ནས་ལྟ་བུ་གང་མཐོང་དང་། ཤེས་ཡོན་གང་གསར། ཚོམ་སྐྱངས་དམིགས་བསལ་ཅན་
 གང་ཡིན་གྱི་གྲགས་ཚོམ་འགའ་ཅེ་བདམས་ནས་ཡིག་སྐྱུར་བྱས་ན་ལོས་ཚོག་ཀྱང་། ད་ལྟ་
 རང་ཚོ་སྐྱད་ཡིག་གི་ཚེ་ཚད་ལ་སེམས་ཁུལ་བྱེད་དགོས་པའི་དུས་ལ་སྤྱི་བས་ཡོད་པའི་ཁར།
 རང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོད་ཤེས་ཚད་དུས་མཉམ་པའི་མོས་ཁམས་དང་མཐུན་པའི་བསྐྱེད་བྱ་
 ཅང་དགོན་པའི་གནས་སྐྱངས་འདི་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། རང་ཚོས་འདས་པའི་ཡིག་སྐྱུར་
 གྱི་དམིགས་ཡུལ་ལ་བསྐྱུར་ཞིབ་ཅིག་བྱེད་དགོས་པའི་དུས་ལ་སྤྱི་བས་ཡོད་སྟེ།

སྐྱད་ཡིག་ཅིག་གི་གསོན་ཤུགས་རྒྱས་རྒྱ་ནི་སྐྱད་ཡིག་དེ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་མཁན་གྱི་
 སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་རྒྱ་ཡིན་པ་ལས། ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་
 ཅུ་ཞིག་ལ་དམིགས་ཏེ་ལྟ་བུ་མཐོན་པོ་ཅེ་དང་། ཤེས་ཡོན་གསར་པ་ཅེ། ཚོམ་རྩལ་དམིགས་
 བསལ་ཅན་ཅེ་ནང་འདྲེན་བྱས་པ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་སྐྱུར་པ་ཞིག་མིན། སྐྱད་ཡིག་
 ཅིག་གི་གསོན་ཤུགས་ནི་སྐྱད་ཡིག་དེའི་སྤྱོད་སྟོབས་ལེན་སྟེ། དག་ཐོག་གི་བཤད་ཉན་གཉིས་
 དང་། ཡིག་ཐོག་གི་འདྲི་སློབ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་མངོན་གྱི་ཡོད། སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ན་རང་
 གི་སྐྱད་ཡིག་ཐོག་སློབ་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པ་དེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱད་ཡིག་དེའི་གསོན་
 ཉམས་ཤིག་མངོན་སྲོལ། དེ་ལྟ་བུའི་སློབ་མཁན་ནི་ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་སྤྱི་བས་ཤིག་པོས་མི་ཚོག་
 པར། སྐྱད་ཡིག་དེ་བེད་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་ཁོངས་སུ་སློབ་མཁན་གྱི་གངས་འབོར་
 ཚེན་པོ་ཞིག་ཡོད་དགོས། དེ་ལྟར་ཡོང་བ་ལ་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་སློབ་པ་པོའི་མོས་ཁམས་དང་
 མཐུན་པའི་རང་སྐྱད་དུ་བརྩམས་པ་དང་གཞན་སྐྱད་ནས་བསྐྱུར་བའི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེས་
 ཤིག་ཡོད་དགོས། དེ་ནི་སྐྱད་ཡིག་དེ་ལ་གསོན་ཤུགས་སྐྱིན་པའི་ལུས་པ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་
 ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ཀྱི་ཤེས་ཚད་མཐོར་འདེགས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་མེད་

ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ལྷ་མཚན་འདི་ལྟ་བུ་བཞེན་ནས་ “འགྱུར་བརྒྱུ་ཙམ་བརྒྱུད་”
 གྱི་ལས་གཞི་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་ནི། ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་སྡེ་ཚན་ཚུང་དུ་ཞིག་གི་འདོད་
 མོས་ལྟར་རང་གི་སྐྱད་ཡིག་གི་ནང་ན་མེད་པའི་ཤེས་ཡོན་ཞིག་གམ། ལྷ་བ་ཞིག་གམ། ཡང་
 བ་ཚེས་སྟངས་ཤིག་ཚུར་ལེན་རྒྱ་ཅམ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་རྟིང་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། སྐད་
 ཡིག་ཅིག་གི་གསོན་ལྷགས་རྒྱས་པའི་མཐུན་ཁྱེན་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་བསྐྱེད་བྱའི་ཚོགས་ཤིག་
 ལྟེ། དེ་ཡང་སློག་པ་པོ་སལ་པའི་མོས་ཁམས་དང་མཐུན་ཡང་བརྗོད་བྱ་ཐུག་པ་དང་རན་
 སློབ་ཅན་མ་ཡིན་པ། གྲགས་ཚེས་ཡིན་ཀྱང་སློག་མཁན་མང་པོས་སློག་བདེ་ཞིང་གོ་བྱུང་
 པའི་བསྐྱེད་བྱའི་ཚོགས་ཤིག་རང་རེའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་མཐོ་སྤྱོད་བྱུང་བ་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད།

སློག་མཁན་ཉུང་བའི་གྲགས་ཚེས་གྱི་ཡིག་བསྐྱེད་ནི་ཡིག་བསྐྱེད་གྱི་བྱ་བ་ལམ་སྟོང་
 མ་བྱུང་བའི་དཔེ་མཚན་ཞིག་ཡིན། གནས་ཚུལ་འདི་དག་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད། ཡིག་སྐྱུར་
 གྱི་ལས་གཞི་འདིར་དང་པོ་བསྐྱུར་བྱ་འདེམས་དུས་ནས་གྲགས་ཚེས་ཡིན་མིན་ལ་བལྟ་
 བ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཚོང་རའི་བྲིན་ཚད་དང་། སྐད་ཡིག་གཞན་པ་ཅི་ཅམ་ལ་བསྐྱུར་ཡོད་
 པ་སོགས་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གྲགས་ཚེས་ཡིན་ཀྱང་ཚོང་རར་རྒྱགས་རྒྱུང་བ་
 རྣམས་ཡིག་སྐྱུར་གྱི་གསུ་སྤྱུ་འདེམས་གྱི་མེད་ལ། ལྱི་རྒྱལ་གྱི་ཚོང་རར་རྒྱགས་ཆེ་ནའང་
 བོད་པའི་སློག་ཁམས་དང་མཐུན་པའི་ངེས་པ་མེད། རང་རེའི་སློག་པ་པོ་མང་ཆེ་བའི་མོས་
 ཁམས་ཤེས་ཆེད། ང་ཚོས་དྲ་ཐོག་དཔེ་དེབ་སྐྱེད་མོལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་། དཔེ་སྐྱུན་དང་
 འབྲེམས་སྤེལ་གྱི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་རྒྱས་ལོན་བྱས་པར་མ་ཟད། རྒྱན་དུ་ཤེས་ཚད་འདྲ་
 མིན་གྱི་སློག་པ་པོ་དང་སྐྱེད་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་རྒྱས་ལོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། “འགྱུར་བརྒྱུ་ཙམ་
 བརྒྱུད་” གྱི་བོད་འགྱུར་རྣམས་རིམ་བཞིན་སྤེལ་བ་དང་། དེའི་སློག་གྲངས་ལ་བསྐྱེད་ནས་
 ཀྱང་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་མོས་ཁམས་ཇེ་གསལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་དང་། མ་འོངས་པའི་འགྱུར་
 རྣམས་སློག་པ་པོའི་མོས་ཁམས་དང་ཇེ་མཐུན་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད།

མ་ཚེས་གྱི་བོ་བཤོར་ཚབས་རྒྱུང་བའི་འགྱུར་ཚོགས་ཤིག་སྤེལ་རྒྱུ་དེ་ང་ཚོའི་ལས་
 གཞི་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་ཞིག་ཡིན། ད་མན་གྱི་བོད་གྱི་ཡིག་སྐྱུར་ནི་དབྱིན་སྐད་ནས་

བསྐྱུར་བ་རེ་ཤས་མ་གཏོགས། བོད་འགྲུར་མང་ཆེ་བ་རྒྱ་ཡིག་ནས་བསྐྱུར་བ་ཡིན། རྒྱ་སྐད་
 གྱི་བརྒྱམས་ཚོས་རྒྱ་ཡིག་ནས་ལོས་བསྐྱུར། རྐྱད་རིགས་གཞན་པའི་བརྒྱམས་ཚོས་ཀྱང་
 སལ་ཆེ་བ་རྒྱ་ཡིག་ནས་ཡང་འགྲུར་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱུར་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་མ་
 བསྐྱུར་བ་ལས་བསྐྱུར་བ་ལེགས་ཚོགས་ཆེ་བ་སློབ་མེད་ཡིན་ཀྱང་། ཚེས་རིག་བརྒྱམས་
 ཚོས་ཤིག་ལ་མཚོན་ན། སྤྱིར་བཏང་འགྲུར་ཐེངས་དང་པོའི་སྐབས་ནས་མ་ཚོམ་གྱི་བྲོ་བ་
 གང་འཚམས་ཤིག་ཤོར་འགྲོ་བ་དང་། འགྲུར་ཐེངས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་མ་ཚོམ་གྱི་བྲོ་བ་
 ལྡར་ལས་ཀྱང་མང་བ་ཤོར་རྒྱ་ཡིག་པ་ནི་སལ་ཆེར་ཚོད་དཔག་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་
 མ་ཚོམ་གྱི་བྲོ་བ་ཤོར་ཚབས་ངེ་ཚུང་དུ་གཏོང་ཆེད། དབྱིན་སྐད་ཀྱིས་གཅོས་པའི་མ་
 ཚོམ་གྱི་སྐད་ཡིག་རང་ནས་ཐད་ཀར་བསྐྱུར་བའི་འགྲུར་ཚོགས་ཤིག་སྟེལ་འདོད་པ་ཡིན།
 འོན་ཀྱང་ད་ཕན་བོད་པ་རྣམས་ལ་འདིས་ཆེ་བའི་སྐད་ཡིག་ནི་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱི་
 རྐྱད་དང་དབྱིན་སྐད་གསུམ་གཅོ་བོ་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་ལས་གཞི་འདིའི་ནང་དུ་གཅོ་བོ་
 རྐྱད་ཡིག་དེ་གསུམ་པོའི་བརྒྱམས་ཚོས་ཡིག་སྐྱུར་བྱ་བཞིན་པ་དང་། མ་འོངས་པར་རྐྱད་
 ཡིག་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱུར་མཁན་ལས་གཞི་འདིར་མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུའི་རེ་བའང་ཡོད།
 མ་ཚོམ་གྱི་བྲོ་བ་ཤོར་ཚབས་ཚུང་བའི་འགྲུར་ཚོགས་ཤིག་སྟེལ་རྒྱུའི་ཆེད། ང་ཚོས་
 དང་པོ་ལོ་རྒྱུ་བ་འདེམས་དུས་ནས་དེའི་རྐྱད་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཚད་དང་། ཡིག་སྐྱུར་གྱི་ཉམས་
 ཚུང་བཅས་ལ་རྒྱུས་ལོན་ཞིབ་ཕྲ་བྱས་པར་མ་ཟད། བསྐྱུར་བྱ་གང་ཡིན་ལས་ཤོག་གངས་
 ངི་ཅམ་དཔེ་མཚོན་དུ་བསྐྱུར་བརྒྱུ་སྟེ། མ་ཚོམ་གྱི་ནང་དོན་དང་བྲོ་བ་བོད་སྐད་དུ་ངི་
 བཞིན་འདྲིན་ཐུབ་མིན་ལ་བལྟས་ཏེ་བསྐྱུར་མཁན་འདེམས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཅམ་གྱིས་ད་དུང་
 འགྲུར་གང་ཞིག་ལས་གཞི་འདིའི་ནང་དུ་ཚུད་མིན་ཐག་མི་ཚོད་པར་འགག་སྒོ་མ་མ་
 ཞིག་བཀལ་དགོས། དེ་ནི་རྐྱད་ཡིག་གཉིས་ལ་ནང་བྱན་ཚུད་པ་ཞིག་གིས་བསྐྱུར་ཟིན་
 པའི་འགྲུར་མ་དེར་མ་ཚོམ་གྱི་ནང་དོན་དང་བྲོ་བའི་དྲངས་ཚད་གཅིག་ཤུར་རྟོག་ཞིབ་
 བྱས་ཏེ། མ་ཚོམ་གྱི་ནང་དོན་དང་བྲོ་བའི་དྲངས་ཚད་དེས་ཅན་ཞིག་ལ་མ་སྟེབས་བར་
 དུ་སྐྱུར་མཁན་ལ་འགྲུར་བཅོས་ཀྱི་རེ་སྐུལ་ཞུ་ཡི་ཡོད།

འགྲུར་གང་ཞིག་མ་ཚོམ་གྱི་ནང་དོན་དང་ཕྱོད་བཟོ་ཤོར་བའི་སྣང་ནས། བོད་རྒྱུད་དུ་
གོ་བདེ་བ་དང་། བརྗོད་བདེ་བ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ནི་ཡིག་རྒྱུར་གྱི་ལས་གཞི་ཚང་མའི་དམིགས་
ལུལ་ཡིན་པ་ལྟར་ང་ཚོའི་དམིགས་ལུལ་ཡང་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡོང་བ་ལ་ང་ཚོས་གོང་དུ་
བཤད་པའི་མ་ཚོམ་གྱི་ནང་དོན་དང་ཕྱོད་བཟོ་སྐྱོད་ཚང་མའི་ཅན་ཞིག་ལ་སློབས་ན་གཞི་
ནས་ཚོམ་སློབ་གི་ལས་རིམ་གཉིས་པ་སྟེ། བོད་རྒྱུད་ཀྱི་ཚིག་རྒྱུར་ལ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་
མ་ཚོམ་གྱི་ནང་དོན་དང་ཕྱོད་བཟོ་ལ་འགྲུར་བ་ཅི་ཡང་མི་གཏོང་བའི་སློབ་སྣང་ཚིག་རྒྱུར་དང་
དག་ཆ་ལ་ཞུ་དག་གིས་བོད་མི་སྟོག་པ་པོ་ཡལ་བ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྟོག་བདེ་བ་དང་
གོ་བདེ་ཅུ་གཏོང་གི་ཡོད།

ཡིག་རྒྱུར་ལས་གཞི་མང་པོ་ལ་ཐུན་མོང་གི་དཀའ་ངལ་ཞིག་འཕྲད་བཞིན་པ་ནི་ཐ་
སྟོན་གསར་པ་མང་པོ་དགོས་པ་དང་། དེ་དག་གཅིག་གྱུར་མི་ཡོང་བ་དེ་ཡིན། དེར་སང་
དབྱེན་བོད་ཤན་རྒྱུར་གྱི་ཚིག་མཛོད་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ཐ་སྟོན་གསར་འཕེལ་
གྱི་རྗེས་མི་བེད་པ་དང་། གཅིག་གྱུར་མི་ཡོང་བའི་དཀའ་ངལ་ངང་གནས་བཞིན་ཡོད།
“འགྲུར་བརྒྱ་ཚ་བརྒྱད”གྱི་ལས་འཆར་འདི་ཡང་དཀའ་ངལ་དེ་ལས་གཡོལ་ཐབས་མེད།
ལས་གཞི་འདིས་ཐ་སྟོན་གསར་པ་གཅིག་གྱུར་བྱེད་མི་ཐུབ་ནའང་ཐ་སྟོན་གསར་པ་རེ་
ལྷག་དུ་གཏོང་ངེས་པ་དང་། དེ་དག་ལས་ཐ་སྟོན་གང་མང་ཞིག་མ་འོངས་པར་གཅིག་
གྱུར་གྱི་ཐ་སྟོན་གསར་སུ་འགོ་བའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱང་ཡོད། ལས་གཞི་འདིའི་དོ་དམ་ཚོགས་
ཚུང་གིས་ལས་གཞི་འདིའི་ཆེད་དུ་དབྱེན་རྒྱུད་ཀྱི་ས་མིང་། མི་མིང་། དམིགས་བསལ་སྐྱ་
བརྒྱུར་བྱེད་དགོས་པའི་ཐ་སྟོན་སོགས་གཅིག་གྱུར་ཡོང་ཐབས་ལ་སྐྱ་འབབས་བྱེད་སྟངས་
ཤིག་གཏན་འབེབས་བྱས་འདུག །འདིས་ལས་གཞི་འདིའི་ཁོངས་སུ་ད་ཡན་བརྒྱུར་ཚར་བ་
དང་མ་འོངས་པར་བརྒྱུར་རྒྱུའི་བརྩམས་ཚོས་ཚང་མ་སྟེ། དེབ་གྲངས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་
ནང་དུ་ས་མིང་མི་མིང་དང་། དམིགས་བསལ་སྐྱ་བརྒྱུར་བྱེད་དགོས་པའི་ཐ་སྟོན་རྣམས་
ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་འདིས། བོད་བྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་དབྱེན་རྒྱུད་
གྱིས་གཙོས་པའི་བྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ས་མིང་མི་མིང་སྐྱ་འབབས་བྱེད་སྟངས་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བ་
ལ་ཞབས་འདེགས་ངེས་ཅན་ཞིག་འགྲུབ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད།

“འགྲུར་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་” གྱི་སྐྱུར་མ་ལན་གྱི་གས་སུ་ཤེས་ཡོན་དང་ཉམས་ཚུང་གིས་
 ལྷག་པའི་ལོ་ན་དུག་ཅུ་བརྒྱལ་བའི་ཡིག་སྐྱུར་བ་ཡོད་ལ། དེང་སང་གི་རྒྱན་ཡིག་སྐྱུར་མང་
 སྐྱོང་བའི་མཐུན་ཁྲིམ་སྐྱུར་སྐྱུར་སྐྱུར་ཚོགས་པའི་འོག་ནས་འཆར་ལོངས་བྱུང་བའི་ལོ་ན་ཉི་
 ལུ་དང་སྐྱུར་ཅུར་སོན་པའི་གཞོན་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད། ད་དུང་བོད་ནང་གི་ཡིག་སྐྱུར་བ་ཡོད་
 ལ། རྒྱ་གར་དང་ཨ་རི་སོགས་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཀྱང་ཡོད། བྱད་མེད་ཡོད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡང་
 ཡོད། ཡིག་སྐྱུར་གྱི་ལས་གཞི་ཅིག་ལ་ཡིག་སྐྱུར་བ་ལོ་ཚད་དང་། རྒྱལ་ཁོངས་། སོ་སོ་སྐྱ་
 འཛོམས་བྱུང་བ་འདི་འདྲ་ད་མན་བྱུང་མེད་པ་སྟོབ་ལེན། ཁོ་སོས་ཡིག་སྐྱུར་གྱི་ལས་གཞི་
 འདིའི་ནང་དུ་ལྷ་མཐུན་ནས་ཡིག་སྐྱུར་བ་གང་མང་ལུགས་ནས། ཡིག་སྐྱུར་གྱི་ལས་གཞི་
 འདི་ཚོགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་མ་ཡིན་པར། བོད་ཕྱི་ནང་གཞིས་ཀར་བལྟགས་པའི་ལོ་
 རྒྱུ་བ་ཀུན་གྱི་ལས་གཞི་ཞིག་དུ་འགྲུར་རྒྱ་དང་། ང་ཚོ་ཐུན་མོང་གི་འབད་ཚོལ་ལ་བརྟེན་
 ཉེ་ལས་གཞི་འདི་བོད་ཀྱི་རྒྱན་ཡིག་ལ་གསོན་སྐྱབས་སྐྱེན་པའི་མཐུན་ཁྲིམ་བཟང་པོ་ཞིག་
 དུ་འགྲུར་རྒྱའི་རེ་བ་ཡོད།

ཁོ་སོས་སྤོང་བརྗོད་འདིའི་མཐུག་སྐྱིལ་མཚམས་འདིར། ལས་འཆར་འདིའི་འབྲེལ་
 ཡོད་ཀུན་ལ་ལེགས་སའི་བསྐྱབས་བརྗོད་དང་བཀའ་ངོན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་
 བྱུང་། ཟན་པ་ད་མ་འབྲུམ་དང་། མཁྱེན་ལྡན་མ་ཁི་རེ་སི་ཁི་ན། ཟན་བརྟན་འཛིན་དགེ་
 ལེགས། ཟན་དགེ་འདུན་རབ་གསལ་བཅས་ཡིག་བསྐྱུར་དོ་དམ་ཚོགས་རྒྱུང་གི་ཚོགས་
 མི་རྣམས་ཀྱི་འགན་ཁུར་དང་སེམས་སྐྱབས། ཡིག་བསྐྱུར་བ་སོ་སོ་རྣམས་ཀྱི་རྟོག་སྐྱབས་
 པའི་འབད་པ། དེ་བཞིན་དམ་ཚོས་བང་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྐྱ་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་
 བཅས་མེད་ཆོ་ལས་འཆར་འདི་འདྲ་དུས་དུས་ཀྱི་འཇའ་ཚོན་ལྟར་བཀྲག་མདངས་ཆེ་
 བ་ཚམ་ལས་སྤོང་པོས་དབེན་པ་འགྲུར་ངེས་རེད། དེས་ན་ད་རེས་ཀྱི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱད་
 ཐམས་ཅད་ལ་བཀའ་ངོན་ཆེ་ལན་བརྒྱུར་ལུ་བ་ཡིན།

ཀམ་པ་ཨོ་རྒྱུན་ཕྱིན་ལས་རྟོ་རྟེས། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་བྱང་ཕྱོགས་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ཁབ་ས་
 ལུ་བྱིས།

དོ་དམ་ཚོགས་ཚུང་གི་སྒོམ་སྒྲུང་།

“འགྱུར་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་” ཅེས་པ་འདི་ནི་ཡད་པ་ལ་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཨོ་རྒྱན་ཕྱིན་ལས་རྩོ་
 རྩོ་མཚོག་གི་དགོངས་གཞི་དང་རྒྱལ་རྒྱུར་གྱི་འོག་ནས་བཅུགས་པའི་ལ་ཚེ་ཡི་ལས་གཞི་
 ཞིག་ཡིན། ལས་གཞི་འདི་ནི་པད་མ་འབྲུམ་དང་། ཁི་རེ་སི་ཁི་ན། (Kristina Dy-Liac-
 co)། བསྟན་འདྲིན་དགེ་ལེགས། དགེ་འདུན་རབ་གསལ་བཅས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོ་དམ་
 ཚོགས་ཚུང་གིས་འདྲིན་རྒྱུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ལས་གཞི་འདིས་གཙོ་བོ་དབྱིན་ཡིག་
 ཏུ་བརྒྱུ་མས་པའམ་ཡང་ན་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བརྒྱུར་བྱེད་པའི་གྲགས་ཚོམ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་
 བདམས་ནས་བོད་སྐད་ཏུ་བརྒྱུར་རྒྱ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་བོད་པ་བྱིངས་ཀྱི་སློབ་ཁམས་དང་
 མཐུན་ཞིང་། སློབ་ཀྱི་གོ་ཐུབ་པ་གཙོ་བོར་བརྒྱུད་ནས་བརྒྱུར་བྱའི་གྲགས་ཚོམ་བདམ་རྒྱ་
 ནི་ཡརྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཕྱིན་ལས་རྩོ་རྩོ་མཚོག་གི་དགོངས་བཞིན་ཡིན་ལ། “འགྱུར་ཅ་བརྒྱད་”
 ཀྱི་ལས་གཞི་འདི་ཡིག་རྒྱུར་ལས་གཞི་གཞན་པ་དང་མི་འདྲ་ས་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

ད་རེས་ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ་སྐྱེ་གོང་མའི་གསང་ཡུམ། ཏ་ཡ་ན་རེ་སྐྱེག་པོ་ལགས་ཀྱིས་
 བརྒྱུ་མས་པའི་ “འབྲུག་སྐྱེ། ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ་དང་ལྷན་ཏུ་བརྒྱལ་བའི་ངའི་མི་ཚོ།” ཞེས་པ་
 འདི་ནི་ཡརྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཕྱིན་ལས་རྩོ་རྩོ་མཚོག་ནས་མཚན་འདོན་གནང་ནས་ “འགྱུར་
 བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་” ཀྱི་གསུང་སྐུ་བཞག་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་འདི་དཔེ་སྐྱེན་བྱས་ནས་སློབ་པ་
 པོའི་རྒྱན་ལམ་ཏུ་བསྟན་བཞིན་པའི་སྐབས་འདིར་། རྒྱུར་བ་པོ་པརྒྱ་ཚེ་དབང་ལྷོ་ལགས་
 དང་། ཚོམ་སྐྱིག་དང་དཔེ་སྐྱེན་བྱེད་མཁན་ “འགྱུར་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་” དོ་དམ་ཚོགས་ཚུང་
 དང་ལ་ཚེ་དཔེ་མཚོད་ཁང་བཅས་ཀྱིས་ང་ཚོས་བོད་པ་མང་པོས་ཆེས་སློབ་སྒོམ་ཞིང་སློབ་

འོས་ཆེ་བའི་བརྩམས་ཆོས་ཤིག་བོད་འགྲུར་མའི་བང་མཛོད་དུ་ཞལ་འདེབས་སུ་འབྲུལ་
ཐུབ་པའི་དགའ་བ་སྐྱོམ་བཞིན་ཡོད།

སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་གི་ཤེས་ཚད་མཐོར་འདེགས་ལ་ཕན་པའི་དཔེ་དེབ་ཅིག་དཔེ་སྐྱུན་
བྱེད་རྒྱ་ནི་ཕྱོགས་དུ་མ་ནས་མཐུན་འགྲུར་མེད་པར་འགྲུབ་པར་དགའ། འགྲུར་དེབ་དཔེ་
སྐྱུན་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུར་བའི་ཚོག་མཆན་སློང་མིན་དང་པར་དབང་ཕྱོགས་གཉིས་ཆ་ནས་
ལྷག་པར་གཞན་དབང་ཅན་གྱུར་བ་ཞིག་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་ “འབྲུག་གླུ། ཚོས་རྒྱུམ་
དུང་པ་དང་ལྷན་དུ་བསྐྱུལ་བའི་ངའི་མི་ཚོ།” ལ་ཕྱོགས་དེ་གཉིས་ནས་དགའ་ངལ་མ་
འདྲད་པ་ལ་དང་པོ་ཚོམ་པ་པོ་ཏ་ཡ་ན་ཇི་སྐྱག་པོ་ལགས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་དགོས་ཡོད།
ཁོང་གིས་བརྩམས་ཆོས་འདི་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་རྒྱ་དང་པར་དབང་གནང་བ་ལ་འོས་
མཐུན་མགྲོགས་པོར་གནང་བ་དང་། དབྱིན་ཡིག་གི་ཚོད་ཚིག་འགའ་རེ་བོད་སྐད་ལ་དོན་
རྩ་མཐོར་བའི་ཐོག་ནས་ཡུལ་དུ་ས་དང་འཚམས་པར་བསྐྱུར་ཚོག་པའི་དཀྲུལ་ཡངས་
ཀྱི་ཚོག་མཆན་གནང་བ་བཅས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། ཤམ་གླ་ལ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གི་ཨོ་ལི་
མིར་ ལྷི་ལོ་སི་གླན་དད་ (Oliver Glosband) དང་། བི་ལོ་ཨོ་ལྷི་ལོ་ལོ་སི་ (Nikko Odiseos)
ལགས་གཉིས་ནས་པར་དབང་བརྒྱུད་སློང་གི་རམ་འདེགས་གནང་བ་དང་། ད་དུང་རྒྱུར་
བ་པོས་བསྐྱུར་ཚར། རོ་དམ་ཚོགས་རྒྱུང་གིས་ཚོམ་སྤྱིག་བྱས་ཚར་བ་ན་འགྲུར་མ་འདི་ལ་
དག་བཤེར་ཐངས་ཤིག་བཀོད་སྤྱིག་གནང་ནས་འགྲུར་འདི་རྗེ་དག་དང་རྗེ་ལེགས་སུ་འགོ་
བར་མཐུན་འགྲུར་གནང་བ་བཅས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ།

དཔེ་དེབ་འདི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐུན་སྲར་འབྲུལ་ཐུབ་པ་ནི་ཚད་ངེས་
ཅན་ཞིག་གི་སྣང་ནས་དམ་ཚོས་བང་མཛོད་ཀྱི་གཏོང་མོད་ཀྱི་རོགས་སྐྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་
དུང་བ་ཡིན་པས། དེའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་པ་རྣམས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། ད་དུང་མཁྱེན་
ལུན་མ་སྤེལ་ཏེ་བཀའ་ཤིས་སློལ་དགའ་གྱིས་དང་སྤངས་ཀྱི་སློ་ནས་དཔེ་དེབ་འདིའི་རྩལ་
འགོད་གནང་བ་ལ་ཡང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ།

འགྲུར་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱ་དོ་དམ་ཚོགས་རྒྱུང་ནས་ ༢༠༢༠ ལོའི་སྤྱི་ལོ་ ༥ ཚེས་ ༡༠ ལ།

སྐྱུང་བ་པོའི་འགྲུང་བྱུང་།

སྐྱུང་ལོ་ཚེག་སྤོང་དགུ་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པའི་འཕོ་སྤོང་དུ་སྤུང་གིས་སྐྱུང་ལོ་ཚེག་སྤོང་བྱུང་སྐྱུང་གཉེར་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐྱུང་སྤོང་གོགས་ཀྱི་ཚེ་རིང་དོན་གྲུབ་ལགས་བརྒྱད་དེ་ཚོས་རྒྱུ་བྱུང་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་འདི་ཐོག་མར་ཐོས་བྱུང་། དེ་དུས་ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་སྐྱུང་སྤོང་བརྒྱུ་བ་རིག་པའི་རྗེ་ཆེ་མཚོག་སྐྱུང་འི་ལ་ཐེབས་པ་དང་། དེའི་དགོངས་རྒྱུ་མཚོང་འབྲུལ་གྱི་ཚེད་དུ་སྐྱུང་ལོ་ཚེག་སྤོང་ནས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྐྱུང་མ་མང་པོ་ཞིག་དང་ལྟན་དུ་སྐྱུང་ལོ་ཚེག་བརྒྱུད་བཞི་ཀའི་སྐྱུང་གཉེར་བའི་འབྲུས་མི་ཡང་སྤང་ཉོག་དུམ་སྤོང་གསལ་དགོན་དུ་བཅར་བ་རེད། ཀམ་ཚེ་རིང་དོན་གྲུབ་ལགས་ཕྱིར་འཁོར་རྗེས་ཉིན་གཅིག་སྐྱུང་ལོ་ཚེག་རྒྱ་གར་ཇ་ཁང་ཞིག་དུ་བཞུགས་མངར་ཇ་འབྲུང་བཞིན་པའི་སྐབས་སྤྱི་ཁོང་གིས་དགོངས་རྒྱུ་མཚོང་འབྲུལ་གྱི་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ང་ལ་གསུངས་བྱུང་། དེ་ཡང་འཇམ་སྤོང་ཕྱོགས་མཐའ་མང་པོ་ཞིག་ནས་ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གི་སྐོར་མ་ཉེ་ཅང་མང་པོ་འདས་མཚོད་སྐོན་ལམ་དེར་བཅར་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཁྲོད་དུ་ཨ་རི་ནས་ཐེབས་པའི་དུང་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱི་རྒྱུ་སྐོར་མ་དེ་ཚོས་བོད་སྐད་ནང་ཁ་འདོན་སྐོར་གྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད་དབུ་མཛད་ཀྱང་མཁོ་མེད་བ་རེད་འདུག་ལ། དུང་ཁོང་ཚོ་ཚང་མས་བྱུང་ལ་ནག་པོ་གྱོན་ཉེ་འགའ་ཞིག་ནི་སྐྱུང་སྤོང་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་བཀའ་སྤོང་། གཞན་ཡང་རྒྱུ་ཚབ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་སྤྱི་ཁོང་གསལ་གོ་རིམ་ལྟན་པ་ཞིག་འདུག་ཅེས་ལ་མཚན་བ་ལྟ་བུའི་སྐོར་ནས་གསུང་གནང་བྱུང་།

སྤོང་ལ་མཚོན་ན། དེ་དུས་ཁོང་གི་མཚན་ཐོས་པ་ཅམ་ལས་དུང་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱུང་དོན་སྤོང་ཞལ་མངལ་བའམ་ཡང་ན་གསུང་ཐོས་པའི་སྐྱུང་པ་མ་བྱུང་། ལྱས་པ་ཨ་རིར་གཞིས་སྐོར་བྱས་པའི་རྗེས་སྤོང་རབ་པར་སྐྱུང་ཁང་དུ་ལས་ཀ་ལ་ཞུགས་ཤིང་། སྐབས་དེར་རྗེ་རམ་ཉེ་མཛད་གིས་དུང་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་མཛད་དུ་བརྒྱུས་པའི་ “སྐྱུང་སྤོང་ལའི་

དཔའ་བརྟུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་” ཞེས་པའི་དེབ་དེ་བསྐྲགས་པ་ཡིན། དེབ་དེ་བསྐྲགས་རྗེས་གྲུས་
རང་གཞོན་ཅུའི་རྣམས་སུ་ཨ་མ་ལགས་ཀྱི་ས་ནས་སྤིང་གོ་སར་གྱི་རྒྱུང་གཏམ་མང་པོ་
ཉན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བག་ཚགས་སད་པའམ། ཇི་ལྟར་ཡང་ངའི་སློལ་རིན་པོ་ཆེའི་གནང་
སྣངས་དེ་ཚོ་ཞིང་གོ་སར་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ནང་དུ་གསལ་བའི་དཔའ་བརྟུལ་འགའ་ཞིག་
ལྟེ། དབྱ་ལྟ་དང་། རྒྱལ་ཚོ། འདན་མ་བཅས་ཀྱི་གནང་སྣངས་དང་འབྲུག་ལྷན་པ་
ཞིག་ཤར་བྱུང་།

དེ་རྗེས་དཔལ་ལ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་སྐྱེ་སྤེང་བཅུ་བདུན་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་གི་
གཟེགས་རྒྱང་རིང་ལ་ཡང་དག་པའི་དབྱ་བྱིད་ལམ་སྟོན་དང་མཐུན་འབྱུང་གི་འོག་ཏུ་
“འབྱུང་བརྒྱ་ཚ་བརྒྱད་” ཀྱི་སྒྲིག་འཇུགས་དེ་གཙོ་ཆེར་སྐྱེ་ཞབས་བསྐྱེ་འབྲུམ་ལགས་དང་།
དགོ་འདུན་རབ་གསལ་ལགས། དེ་བཞིན་ལ་ཆེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ལས་བྱེད་རྣམ་པའི་
རྣམ་དཔྱོད་དང་། འབད་བཙོན། ལྷག་བསམ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེ་ལུ་ཡོག་ཏུ་གསར་
འཇུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་རྗེས། ཐུན་ལ་བྱང་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གསང་ལུ་མ། ༡་ཡ་ན་ཇེ་སྐྱེག་
པོ་ལགས་ཀྱིས་བརྒྱུ་མཐུན་པའི་ “འབྲུག་གླུ། ཚོས་རྒྱམ་བྱང་པ་དང་ལྷན་དུ་བསྐྱེལ་བའི་ངའི་
མི་ཚོ།” ཞེས་པ་དེ་བོད་རྣམས་དུ་ཕབ་རྒྱུར་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཐོབ།

ཐོག་མར་དབྱིན་རྣམས་ཐོག་དེབ་འདི་ཆ་ཚང་བར་བསྐྲགས་པ་ཡིན། དེབ་ཀྱི་འགོ་དེར་
བྱང་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་ཚོམ།

གཡུ་འབྲུག་སྟོན་ཚོས།
ཉི་མ་དང་རྒྱ་བ་གཉིས་གདན་གཅིག་ཏུ་བཀོད་དེ་ན་རེ།
ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མའི་མཚན་གྱི་གཟི་བྱིན་གྱིས་དགའ་བདེར་རོལ་ཅིག །

ཞེས་པ་འདི་མཐོང་བ་དང་ཡིད་དབང་རབ་ཏུ་འཕྲོག་སོང་། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༤ ལྷ་ ༡
ཚོས་ ༥ ཉིན་རྒྱུར་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ ༡༠༡༤ ལྷ་ ༧ ཚོས་ ༡༥ ཉིན་ཆ་ཚང་གྲུབ་རྗེས་རྒྱུར་
དུ་ལྷས་དག་ལན་གཅིག་བཏང་མཐར་སྐྱེ་ཞབས་བསྐྱེ་འབྲུམ་ལགས་སུ་སྐུལ་བ་ཡིན།

ཕན་གྱིས་དབྱིན་སྐད་ནས་པོད་སྐད་ཏུ་དེབ་རིགས་ལག་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཤས་ཤིག་བསྐྱར་
 ལུལ་བྱས་པའི་གས་ནས་དེབ་འདིའི་ནང་གི་ཉ་དང་ཉ་ཚལ་སྐྱོང་བརྟམ་གྱི་སྐོར་དེ་ཕན་
 བྱ་མགོ་རྟོག་པོ་བྱང་བ་མ་གཏོགས། དེ་བྱིངས་ཅི་སྐད་ཏུ་ཁ་ཆེ་ས་ལུ་ཡིས། མ་བུའི་ལུས་
 ལ་ལུ་བྱུག་གསུང་སྟེན་སྟོན་གས། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་འདི་བསྐྱར་རྒྱ་
 ལས་སྤོས་དང་། སྟེན་ཤོས། རྩོམ་འཕེལ་ཤོས་བཅས་བྱང་སོང་སྟེ། བརྒྱད་རིམ་དེའི་
 བྱང་ཏུ་ཆོས་རྒྱལ་བྱང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ང་ཆོའི་དུས་སྐབས་སུ་པོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་
 རུབ་ཕྱོགས་སུ་ཐོག་མར་དར་ལྱབ་སྤེལ་གསུམ་གནང་མཁལ་པོད་ཀྱི་ལྷ་མ་དགེ་བཤེས་
 འགའ་ཤས་བྱང་བའི་ནང་ནས་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་དང་། འུགས་རྒྱུ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་
 པ་དང་སྟན་ཏུ། ཁོང་ནི་རྣམ་དཔྱོད་མཁལ་ལྟར་ཡངས་ལ། བྱམས་སྤྱིང་རྗེའི་སྤྱུམ་ཚིས་
 ཟེན་པ། གསར་གཏོད་རིག་ཚལ་གྱིས་ཕྱུག་ལ། འུགས་སྟོབས་སེལ་བཞིན་ཆེ་བ། མཁུན་པ་
 རྒྱ་མཚོ་ལྟར་ཟབ་ལ། གསུང་པོད་པ་བཞིན་གནང་པོད་པ། སྟོབ་མར་སྐྱོང་ཐབས་མཁལ་
 པ། སྐབས་རེ་ཚེད་འདོའི་སྟོན་ནས་སྟོབ་མར་ཆོས་ཀྱི་གནད་རྟོན་པ་ལ་མཁལ་པ་བཅས་
 མདོར་ན་དེང་རབས་ཀྱི་རུབ་ཕྱོགས་པ་ཚོ་ལ་མཁོ་བའི་ཤུབ་ཐོབ་རིག་པ་འདི་ན་པ་ཆེན་
 པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མ་ངོ་མ་དེ་ཡིན་པའང་ཁོ་པོའི་རྫོངས་སྟོལ་དེ་ལྟར་ཤར་བྱང་། དེས་ན་བྱང་
 པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་འདི་གངས་ཅན་པོད་ཀྱི་སྐད་ཏུ་བསྐྱར་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཕན་ལ་
 བྱང་བ་འདི་ནི་ཉ་ཅང་སྐལ་པ་བཟང་པོ་ཡིན་སྟེ་མོ།།

བྱང་པའི་རྣམ་ཐར་གསེར་གྱི་ཕྱིང་མཛེས་དེ།
 པོད་སྐད་དར་གྱི་སྐད་པར་བརྒྱས་པ་འདིར།
 རྣམ་དགར་དགེ་བའི་སྤང་པོ་ཅི་མཆིས་པ།
 འདིག་རྟོན་བདེ་ཞིང་ལོ་ལོགས་ཡོང་བར་སྟོན།
 སུག་ལེམ་རྒྱ་སྟེ།

པར་ཆེ་དབང་རྒྱུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༩ ལྷ་ཆེས་༡༦ བཟང་པོར་བྲིས་པ་འདིག་རྟོན་རྒྱལ་
 ཡུར་ཅིག །

ཚུམ་པ་པོ་ངོ་སྤྲོད།

རང་རྣམ་འདིའི་ཚུམ་པ་པོ་ཏ་ཡ་ན་རྗེ་སྤྲུག་པོ་ནི་རང་ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་སྟེང་ནས་སློབ་
ལུས་འགོ་མཚམས་ཅམ་འདོག་དང་། མཐོ་རིམ་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་བྱིམ་ཚང་ཞིག་རས་སུ་བོར་
ནས་པོད་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱུལ་ཚོས་རྒྱམ་དུང་པ་མཚོག་གི་གསང་ཡུམ་དུ་གྱུར། དེ་དུས་ཚོས་
རྒྱམ་དུང་པ་མཚོག་ནི་ད་དུང་མཛད་འཕྲིན་དང་སྟན་གྲགས་རྒྱས་མེད་པའི་སྦྱིར་བཏང་
གི་སྐྱུལ་སྐྱུ་དགུང་གཞོན་ཞིག་ཡིན། དུས་རབས་གོང་མའི་ལོ་རབས་བདུན་ཅུའི་སྟོན་
ལ་ཏ་ཡ་ན་ལགས་ཚོས་རྒྱམ་དུང་པ་མཚོག་དང་ལྟན་དུ་ཨ་རི་ལ་གནས་སློབ་གནང་།
དེར་ཚོས་རྒྱམ་དུང་པ་མཚོག་གིས་རུབ་ཕྱོགས་ལ་ནང་ཚོས་སྟེལ་བའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཆ་
གས་གཞོགས་འདེགས་མི་དམན་པའི་རུས་པ་ཐོན་ཡོད། ད་དུང་ཏ་ཡ་ན་ལགས་ནི་རུབ་
ཕྱོགས་ཀྱི་རྟ་འདུལ་སྦྱོང་ལུགས་ལ་སྦྱོང་བ་མི་དམན་པ་ཐོབ་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཁོང་
གིས་རྒྱང་རྟ་ཞེས་པའི་རྟ་འདུལ་སྦྱོང་གི་ལྟེ་གནས་ཤིག་བཙུགས་ཡོད་ལ། ཨ་རི་དང་ཁེ་
ན་ཏ་ཡི་ཡུལ་གྱ་མང་པོར་འགྲུལ་སྦྱོང་གིས་རྟ་འདུལ་སྦྱོང་གི་སློབ་བྱིད་དང་ལམ་སྟོན་
གནང་གི་ཡོད།

ཚུམ་རོགས་ཁ་རོ་ལིན་རོ་སེ་ཇི་མེན་ལགས་ནས་ཚོས་རྒྱམ་དུང་པ་མཚོག་གི་གསུང་
ཚུམ་ཕྱོགས་བསྐྱིགས་དང་ཚུམ་སྐྱིག་གི་ཕྱག་ལས་ལོ་ངོ་ཉེ་ལྷུག་ལ་གནང་ཡོད་པ་དང་།
ཁོང་མོ་ནི་ཤམ་གླ་ལའི་ཡིག་ཚགས་གསར་འཛུགས་གནང་མཁན་དང་དེའི་འགན་འཁུན་
ཡིན།

སྤྱི་ཚུན་ཡོངས་ནས་སློབ་མ་འགྲུག་གནང་དང་། སློབ་དག་པ་ཨ་ལེན་ལྷན་སི་སྟག་ཐེ་
བའི་སྐབས་དེའི་རྒྱ་རྩལ་པ་གྲགས་ཅན་འགའི་བཤེས་གཉེན་དང་མཛེའ་བྲོགས་སྲུང་
གྱུར། རང་ལོ་བརྟུ་དྲུག་ཐོག་མནའ་མ་བྱས་པའི་ཏ་ཡ་ནའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་བཤད་འདི་སྤར་
རྒྱན་མ་ཡིན་པའི་ན་སོ་སོན་པའི་བྱང་རབས་ཞིག་ཡིན་པའི་ཁར། ཏ་ཅང་ངོ་མཚར་ཅན་
གྱི་ནང་པའི་སླ་མ་རྒྱབ་སྟོགས་སུ་སླེབས་མཁན་གས་ནས་གཙོ་ཆེ་ཤོས་དེའི་སྐོར་གྱི་མི་ཆེ་
ལ་མིག་ཡུར་ཞིག་ཉེད་རྒྱ་ལ་འབྱུང་དགོན་པའི་གོ་སྐབས་བསྐྱབ་པའང་ཡིན།

འབྲུག་རྒྱལ་

གཅིག

འདི་ནི་ང་རང་གི་མི་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་པ་དང་། ངའི་ཚྭ་གཞེས་རྒྱུ་དུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་
 དང་འདྲ་གཉིས་ཀྱི་མཛའ་བཅའི་ཟིན་ཐོ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ང་ལ་མཚོན་ན་དོན་གནད་
 འདི་གཉིས་པན་ཚུན་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་ཡོད། ངའི་ཚྭ་གཞི་ནི་བོད་པའི་སླ་མ་ཞིག་
 རྟེན་པོ་དཔར་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་དགོན་སྡེ་ཆེ་གྲས་ལུང་མང་དགོན་གྱི་མཁན་པོ་དང་།
 དུང་པའི་སྐྱེ་ལོང་བརྒྱ་གཅིག་པ་རེད། ངས་ནམ་རྒྱུན་ཁོང་གི་མཚན་ནས་འབོད་དུས་
 "རིན་པོ་ཆེ" ཞེས་འཁྲུག་ཡོད། དེ་ནི་ "ཚ་ཆེན" ཞེས་པའི་གོ་དོན་ཡིན་པ་དང་བོད་ཀྱི་སླ་
 ཆེན་དང་སྐྱེལ་སྐྱེ་ཚོའི་མཚན་གནས་ཤིག་རེད། བོད་ལ་དུས་འགྱུར་ཆེན་མོ་བྱུང་བར་
 བརྟེན། ༡༩༥༩ ལོར་རིན་པོ་ཆེས་བོད་ཡུལ་རྒྱལ་དུ་བསྐྱུར་ནས་རྒྱ་གར་དུ་ལོ་ཤས་བཞུགས་
 པའི་རྗེས་སུ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ལོ་ལྷོ་ཕྱོགས་པ་རེད། ང་རང་ལོ་བཅོ་ལྔ་དང་ཁོང་ལོ་ཉི་ལྔ་ཙམ་བརྒྱད་
 ཡིན་པའི་སྐབས་སུ་ངས་ཁོང་དབྱིན་ཡུལ་དུ་མཇུག་བྱུང་། ང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་ཡིན་དུས་ང་
 གཉིས་གཉེན་སྦྲིག་བྱས་པ་དེས་ལོ་འདྲིམ་མི་དང་རིན་པོ་ཆེའི་ལས་རོགས་གཉིས་ཀ་ཞེ་
 གྲགས་ཏེ་ལས་དགོས་པ་བྱུང་བ་རེད། ང་གཉིས་དབར་ལ་འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་བ་
 ཞིག་ཡོད་ཅང་། ང་ཚོའི་བར་ལ་བཅེ་བ་གཏིང་ཟབ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་དུ་མ་ནས་ང་
 གཉིས་ཀྱི་གཉེན་སྦྲིག་དེ་ཆེས་རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བྱུང་བས། སློ་པམ་པའམ། དཀའ་
 ངལ་མ་འཕྲད་པ་བྱུང་མེད། མཐའ་མ་དེར་ང་ལ་འགྲོད་པ་མེད།

རིན་པོ་ཆེ་ནི་རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་སླ་མ་དང་པོའི་གྲས་དང་།
 དབྱིན་རྒྱུད་ཀྱིས་གསུང་ཚོས་གནང་མཁན་ཐོག་མའི་ཐོག་མ་དེ་རེད། ༡༩༦༩ ལོར་ཁོང་
 དབྱིན་ཡུལ་དུ་སློབ་སྦྱོར་པ་ནས་ ༡༩༧༢ ལོར་བྱུང་ཨ་རིའི་ནང་དུ་སྐྱེ་ལོང་ལ་མ་ཕྱི་ལོ་
 བར་གྱི་རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེལ་བའི་དུས་ཚོད་དེ་ནི། རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ་ནང་ཚོས་གནང་འདྲིན་
 ལུས་པའི་དུས་ཡུན་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ཁོང་གི་བཟའ་ལྔ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ལོ་བསམ་

ཚུལ་འདིས་དུས་ཡུན་དེའི་ཐོག་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་སྐྱེས་ཞིག་སྟེར་བའི་རེ་བ་
ཡོད། མི་ལོ་དེ་དག་གི་རིང་ལ་ངའི་མི་ཚེའི་ནང་ལ་གང་བྱུང་བ་མང་པོ་ཞིག་ནི་ཁོང་ལ་
ག་རེ་བྱུང་བ་དང་ཁོང་གི་སྐྱོར་རེད། དེས་ན་ངའི་ལོ་རྒྱུས་བརྗོད་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་
བོ་ཞིག་ཁོང་ལ་ངའི་གསོ་དང་། གནས་ཚུལ་གང་བྱུང་བ་ཡོངས་རྫོགས་ཉར་ཚགས་ཐུབ་
པའི་ཚེད་དུ་ཡིན།

ངས་ང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་མི་ཚོ་མཉམ་སྦྲེལ་བྱས་པའི་སྐྱོར་ཡང་བཤད་འདོད་
དེ། དེ་ནི་དེ་འདྲའི་མི་ཚོས་དང་མཐུན་ལ་སྦྱིང་ལ་ཉེ་བས་སོ། རྒྱུ་ཡོངས་ནས་བཤད་ན།
ངའི་བསམ་པར་འདི་ནི་འགྲོ་བ་མི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། བཅེ་བའི་རྒྱང་ནས་སྐྱད་ཅིག་སྐྱད་
ཅིག་བརྗོད་དེ་མི་ཚོ་དི་ལྟར་སྦྲེལ་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱོར་ཡིན་པས་ནང་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྦྱིང་པོ་དེ་
རེད་བསམ་གྱིན་ཡོད། དེས་ན། ཁོང་ལྷ་སུའི་སྦྲེལ་བོ་ཞིག་ལ་བཅེ་བ་བྱེད་རྒྱ་དེ་དོན་དངོས་
སྲུ་དི་ལྷ་སུ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ངས་ལྟན་རྒྱས་ཚོར་སྟན་སྟོན་ཞུ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། དེ་ནི་
ཚོས་རྒྱན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་རེད།

རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༦༡ ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པར་ངས་ཐེངས་དང་པོར་རིན་པོ་ཆེ་མངལ། དེ་ནི་རྩེ་
ནོན་ཤེན་སྐོབ་གྲུའི་ཡེ་ལུའི་འཁྲུངས་སྐར་ཀྱི་ལུང་གསེང་སྐབས་ཡིན་ལ། སྐོབ་གྲུ་དེ་ནི་
བུ་མོའི་སྐོབ་གྲུ་ཅེ་སྲུད་ཅིག་ཡིན། དེ་དུས་ང་རང་ལོ་བཅོ་ལྔ་ཡིན་པ་དང་། ལོན་ཤོན་དུ་
ཡོད་པའི་རང་བྱིམ་དུ་ཨ་མ་དང་གཅེན་མོའི་མཉམ་དུ་གྲུང་གསེང་ལ་ཡོད། དབྱར་ཐོག་
སྟོན་མ་དེར་ང་དང་ངའི་གཅེན་མོ་ཐེ་ས་གཉིས་ཨ་མ་དང་ལྷན་དུ་མལ་ཐ་ལ་སྦྱིན་པ་ཡིན།
ངའི་མི་ཚེའི་ནང་དུས་སྐབས་དེའི་རིང་ལ་ང་དང་ཨ་མའི་དབར་ལ་སུ་ཚུན་གོ་བར་ཅ་
བ་ནས་འཕྲོད་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཨ་མའི་འཁྲིས་ལ་ང་སེམས་བག་དོག་པོ་ཡོང་གི་
ཡོད་པའི་ཚོར་སྣང་བྱུང་། ང་ཚོ་མལ་ཐ་ལ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ངས་སྟོ་ཅེ་བསྐྱིམས་ནས་
ཐེག་དམན་དང་། རོ་ལ། བོད་བརྗོད་ནང་བསྟན་བཅས་ཀྱི་སྐྱོར་ལ་དེབ་མང་པོ་བསྐྲགས་
པ་ཡིན། ང་ཚོ་ལོན་ཤོན་དུ་བྱིར་འཁོར་རྗེས་ངས་ཨེག་ལེ་སི་ཐོན་བཞི་མདོ་ལ་རྟོན་གཞི་
བྱས་པའི་ནང་པའི་ཚོགས་སྡེར་གསུང་བཤད་དང་ཚོགས་འདོམས་གཞན་ལག་ལ་འགྲོ་

རྒྱ་ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་ཡིན། དེའི་རྣམས་སུ་ནང་ཚོས་དེ་དམིགས་བསལ་གྲགས་ཆེན་པོ་མེད་པ་དང་། ངའི་གྲོགས་མོ་སུའང་དེར་དོན་གཉེར་མེད། འོན་ཀྱང་ངའི་ཨ་མ་ནང་ཚོས་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་པས། ཁོང་གོངས་པའི་རྗེས་སུ་ང་རང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཡིན་རྒྱུ་ལས། ངས་ཐོག་མར་ཚོས་ལུགས་མཚུངས་བསྟར་གྱི་སྐོར་ལྷོག་རྒྱུ་དང་། དེ་རྗེས་ནང་པའི་དེབ་རིགས་ལ་དམིགས་བཀར་གྱིས་ངས་ཚོས་ཕྱོགས་གྱི་ཐད་ལ་འཚོལ་ཞིབ་དང་དོགས་སྤོང་བྱེད་འགོ་བཅུ་གསུམ་པ་ཡིན། ༡༩༥༦ གྱི་ལོ་ལྷོ་ལ་དེར་ངས་ “བོད་དུ་སྐྱེས་པ་” ཞེས་པའི་རིན་པོ་ཆའི་དེབ་དེ་བཞགས་པ་ཡིན། དེབ་དེའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་བོད་དུ་སྐྱེད་སྲིད་རི་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། རྒྱ་མིའི་བཙན་འོག་ནས་བྱོལ་དུ་ཡོང་བའི་སྐོར་འཁོད་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་དེ་སློབ་འཁེལ་བོ་དང་གང་འཚམས་གྱི་ཡ་མཚར་ཅན་ཞིག་འདུག་བསམས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཚོམ་པ་པོ་ལ་མངལ་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཡིད་འགྲུལ་ཐེབས་པ་དང་དགའ་ཚོར་བྱུང་བ་ནང་བཞིན་ཞིག་དེབ་དེ་བཞགས་ནས་མ་བྱུང་།

ཡི་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་གྱི་གྲང་གསལ་རྣམས་སུ། རང་པའི་ཚོགས་སྡེས་བཀོད་སྲིག་དང་སྦྱིན་བདག་བྱས་པའི་བོད་རང་དབང་ཆེད་གྱི་དོ་རྒྱུ་ཚོགས་འཛུམས་ཞིག་ལ་ངས་མེད་དོར་རི་ཡི་འདུ་ཁང་ལ་སྦྱིན་པ་ཡིན། གཏམ་བཤད་གནང་མཁན་གཅིག་རྗེས་གཉེས་མཐུད་གྱི་སློབ་མཚན་ལོ་རྒྱུ་རྒྱ་ཚོད་འགའ་ཤས་འགོར་ཅང་། ང་ལ་ཉེབ་སྐྱོང་ཆེན་པོ་བྱུང་། མཚན་རིམ་རེའུ་མིག་ནང་དུ་གཏམ་བཤད་གནང་མཁན་མཐའ་མའི་གསུ་ནས་གཅིག་ “བོད་དུ་སྐྱེས་པ་” ཞེས་པའི་ཚོམ་པ་པོ་ཚོས་རྒྱམ་བྱུང་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་བོད་པའི་དགེ་འདུན་པའི་བྲལ་ཆས་རྒྱ་སྐྱེད་དང་མེད་པོ་གྲོན་ཏེ་སྲིད་ཆའི་སྤོང་དུ་ཐེབས་སོང་། ངས་མང་ཚོགས་ཁོད་ནས་ཁོང་ལ་བཞུགས་པ་དང་། ཡ་མཚར་བ་ཞིག་ལ་ང་ལ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཁོང་དང་སློབ་ཤིང་ཉེ་བའི་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ཆེ་ཞིག་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། ཡིན་ནའང་ཁོང་གིས་གང་ཡང་མ་གསུངས་སྡོན་ལ་ཁོང་འབྲེལ་སོང་བས་སྲིད་ཆ་ཆ་ནས་མར་འཁྲིད་བྱེད་སོང་། ང་ཚོ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱེད་གྱི་འདུག་ཅེས་གསལ་བཞགས་བྱས་སོང་། འོན་ཀྱང་ངའི་བསམ་པར་ཆང་རག་གིས་རྒྱུན་བྱས་པ་མིན་ནམ་བསམས་བྱུང་།

ཞི་རྒྱུ་གར་བྱང་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆ་ཤས་འདི་ཕྱོགས་སུ་འང་སྐྱེ་ཡི་ཡོད་ས་
རེད། དུལ་ལྗོངས་འགའ་ཤས་ནང་ཚ་བོད་གང་འཚམས་སྟོན་པ་ལོད། ངའི་ལག་པའི་
ནང་དུ་གིང་ཏོག་ཡོད་པའི་ཚོར་བ་དེ་གསལ་ལེར་བྲན་གྱི་འདུག དེ་ནས་སློབ་འཇུག་ལ་
ང་གི་ཚར་འདུག སལ་ཆེར་སློང་ཚ་འགག་སྟེ་གི་པ་འདྲ་བསམས་བྱུང་། དེ་ནས་ངས་རང་
ཉིད་ཀྱི་སྤང་པོ་དེ་ཐག་རིང་ནས་མཐོང་བྱུང་། རང་ཉིད་སྤུང་བ་ལྟ་བུའི་སྤྱད་དོང་ཞིག་གི་
ནང་ནས་རྒྱང་གིས་ཡར་རྒྱབས་ཏེ་ས་སྤྱད་ཅིག་བརྒྱུད་དེ་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་ཕྱིར་ཕྱུངས་
པ་ལྟ་བུར་ཚོར་བྱུང་། དེ་ནི་ངས་བྲན་གསོས་སྤྱད་པ་མཐའ་མ་དེ་རེད།

ངས་ང་རང་གི་ཚོལ་གནས་ཚུལ་འདི་དག་ཚང་མ་འབྲེལ་བརྗོད་བྱས་སྐབས། ཁོང་
གིས་བཏོ་སླང་དེ་ལས་མང་ཅམ་བྱུང་ན། ང་སུ་ཡིན་པ་དེ་གསལ་པོར་ངོས་འཛིན་སྤྱད་གྱི་
ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ངས་ཤེས་ན་ང་རང་ལ་ཡག་པོ་མེད་ཚུལ་བཤད་བྱུང་། ཁོང་གིས་དེ་
ནི་བར་ཆད་ཅིག་ཏུ་འགྱུར་སྲིད་པའང་དགོངས་གྱི་འདུག ང་ལ་བཙུན་དགོན་དུ་སློང་
ཤག་བྱུང་དུ་སློང་བ་དེ་ནི་སལ་ཆེར་ང་རང་སླ་མ་ཚ་ཆེན་ཞིག་གི་སྤྱན་མཆེད་ཡིན་པའི་
རྒྱ་མཚན་གྱིས་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གི་དགོངས་པར་ང་རང་དུང་བ་སྐྱུ་གོང་མ་
སྐྱེ་སྤོང་བཅུ་པའི་ཉེ་འབྲེལ་ཞིག་ཡིན་པར་དགོངས་གྱི་འདུག ཁོང་གིས་དེའི་སྐོར་ལ་འདི་
ལས་ལྷག་པ་གང་ཡང་གསུང་གནང་མ་བྱུང་།

ང་གཉིས་གཉེན་སྲིག་བྱས་ཚར་བའི་རྗེས་ད་གཟོད་ངས་མི་ལམ་འདིའི་སྐོར་རིན་
པོ་ཆེར་ལུས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་ཐེངས་དང་པོར་ང་གཉིས་སྤྱད་པའི་སྐབས་སུ་
བོད་དུ་ངའི་འདས་པའི་མི་ཆེད་སྐོར་ལ་མཁྱེན་རྟོགས་བྱུང་ཞེས་གསུངས་བྱུང་། ངས་མི་
ཆེས་ཉུང་ཤས་ཞིག་ལ་མ་གཏོགས་འདི་དག་ཚང་མའི་སྐོར་ལ་བཤད་མེད། འོན་ཀྱང་ད་
ཆ་ང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཤེས་རྟོགས་སྤྱད་པར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་སྲིད་སྟེ་མ་ནས་འདིར་
བཀོད་པ་ཡིན།

ལོན་ཏོན་དུ་རིན་པོ་ཆེ་མང་ལ་བའི་རྗེས་སུ་ངས་བོད་དང་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་
གྱི་སྐོར་ཅི་ཡོད་ལག་པར་ཐེབས་ཚད་སྟོག་རྒྱ་སྤྱོད་པ་ཡིན། རོ་ཚོལ་འདུ་འཛོམས་དེ་

ཟིན་ནས་རིང་པོར་མ་སོང་བའི་སྐབས་ཤིག་ལ། དབྱིན་ཡུལ་དུ་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ནང་
 པའི་རྒྱུག་འདུགས་རྟེན་ཤོས་ཀྱི་གྲས། ནང་པའི་ཚོགས་སྡེ་དེར་ང་རང་ཁོང་གི་གསུང་ཚོས་
 ལ་བཅར་སྐབས་པ་བྱུང་། ནང་པའི་ཚོགས་སྡེ་དེ་ནི་ཆེས་རྣམ་པར་བཟང་ལ། མཚན་སྟན་
 གྲགས་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་དཔོན་ཁི་རི་སི་མེ་སི་ཏམ་ལྷ་རེ་སི་ཡིས་འགོ་བཙུགས་པ་རེད། རིན་
 པོ་ཆེ་ཐོག་མར་དབྱིན་ཡུལ་དུ་འབྱོར་སྐབས། ནང་པའི་ཚོགས་སྡེས་ཁོང་ཡང་ཡང་གསུང་
 ཚོས་གནང་བར་གདན་འདྲེན་བྱས་པ་དང་། ཁོང་ཚོའི་དུས་དེབ་ "དབུ་མའི་ལམ" ཞེས་
 པའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཤད་སྔ་གྲས་རྣམས་དཔར་སྐྱབ་བྱས་ཡོད། ཡིན་ནའང་
 དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཤིག་ནས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ནང་པའི་ཚོགས་སྡེ་གཉིས་མ་འཆམ་
 པ་རེད། ངའི་གོ་ཐོས་ལ། མཛད་རིམ་ཞིག་གི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ཆང་འཐུང་བ་
 ཁོང་ཚོས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་སྟེ་དེ་ནས་བཟུང་གདན་འདྲེན་ནམ་ཡང་བྱས་ཡོད་པ་མ་རེད།

ངས་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པའི་མཛད་རིམ་གྱི་བྲག་པ་དེ་ནི། བརྒྱ་ཕྲག་བརྒྱད་པའི་
 ནང་བོད་དུ་ནང་ཚོས་ཐོག་མར་དར་བྱས་གཏོང་མཁན་གཙོ་བོ། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་
 པརྨ་འབྲུང་གནས་སམ། གུ་རུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་ལ་གསུང་བཤད་ཀྱི་རིམ་པ་ཞིག་རེད་
 འདུག། རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོར་པརྨ་འབྲུང་གནས་ཀྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དེ་དག་ལས་
 བསྐྱབ་བྱ་ག་རེ་ལེན་རྒྱ་ཡོད་པའི་སྐོར་གསུངས་གནང་སོང་། དྲང་པོར་བཤད་ན་ངས་གང་
 གསུངས་པ་དེ་ཅུ་མ་ཡག་པོ་དྲན་གྱི་མི་འདུག། ངས་དགེ་མཉན་ལ་མིག་ཅེར་ནས་བསྐྱད་པ་
 གཙོ་ཆེར་དྲན་གྱི་འདུག། ངས་ཁོང་གྲུ་ཆས་ཀྱི་ནས་ཡོད་པ་དེ་མཛེས་པོ་འདུག་བསམས་
 བྱུང་། ཁོང་གིས་མིག་ཤེལ་མཐུག་པོ་ཞིག་གྱིན་འདུག་ཀྱང་ངས་ཁོང་ལྟ་བུ་དོད་པོ་ཞིག་
 མཐོང་བྱུང་།

གལ་ཏེ་རེ་འདུན་བྱས་ན་ཚོས་ཞུ་བ་ཚོ་ལ་རིན་པོ་ཆེར་རྒྱར་མཛེས་ཞུ་ཚོགས་གི་རེད་
 ཅས་བྱས་བསྐྱགས་བྱས་སོང་། ང་རང་ལ་སྲན་བུ་འཚོར་སྤང་དང་ཞེད་སྤང་གི་ཚོར་བ་
 ཞིག་སྐྱེས་ཀྱང་ཁོང་ལ་རྒྱར་མཛེས་ཞུ་ཡི་ཡིན་ལའང་པ་ཡིན། གསུང་བཤད་དེ་དག་ནང་
 པའི་ཚོགས་སྡེའི་ཁང་ཐོག་དང་པོའི་ཁང་མིག་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་གནང་པ་རེད། དེ་

ང་རང་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་འདོད་པའི་ལས་རིམ་ཞིག་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་ཚོགས་གྱི་ཡོད་
 པ་ཐོས་བྱུང་། ལོ་བཅོ་ལྔ་མ་གཏོགས་ཟིན་མེད་ཅང་ང་ལ་ཨ་མའི་ཚོག་མཆན་ངེས་པར་
 དུ་དགོས་གྱི་ཡོད། ངས་ཨ་མར་ཚོག་མཆན་ཞུས་པས། ཨ་མས་མོ་རང་ཡང་ང་དང་མཉམ་
 དུ་ཡོང་ན་མ་གཏོགས་དགོངས་པ་གནང་གི་མིན་ཟེར་གྱི་འདུག། ང་རང་མོ་དང་མཉམ་
 འགོ་བྱེད་རྒྱ་དེ་སློ་མི་བདེ་བ་ཞིག་རེད། མ་མཐར་ཡང་ང་གཉིས་དབར་ལ་འབྲེལ་བ་ཡག་
 པོ་མེད་པ་དང་། ངའི་ཨ་མ་ནི་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གཤམ་རིམ་མཐོ་གསལ་དང་། མི་རིགས་དཀར་
 པོ་མ་ཡིན་པ་སུ་འདྲ་ཞིག་ལའང་ཐལ་ཆེ་བའི་མཐོང་རྒྱུ་མཁན་ཞིག་ཀྱང་རེད། ཨ་
 མ་ལ་མཚོན་ན། ཨེ་ཤེ་ཡ་ནས་ཡིན་པའི་ཚོས་ལྷགས་ཁྱད་མཚར་དེ་འདྲའི་རྗེས་འཇུག་
 ཡིན་ན་སློས་ཅི་དགོས། གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་མི་ཏེ་ལི་པ་ཡིན་ནའང་མོ་ལ་དཀའ་ངལ་འབྲུག་
 ཡོད་གྱི་རེད། འོན་ཀྱང་ང་ལ་གདམ་ཁ་མེད་པ་ཤེས་པས། ངས་མོ་ལ་མཉམ་དུ་ཡོང་ན་
 འགྲིག་གི་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། བོད་པའི་སླ་མ་ཟེར་དུས་ལ་མཚན་སྐྱེས་ཏེ་ལྷ་འདོད་
 ཐུན་བུ་བྱུང་བ་མིན་ནམ་སྟེ།

ཨ་མ་དང་ཕྱེས། ང་གསུམ་ལོན་ཤོན་ནས་སི་ཀོད་ལནད་བར་དུ་དུས་ལུན་རིང་པོར་
 མོ་ཏེ་བཏང་ནས་ཕྱིན་པ་ཡིན། ཨ་མ་དང་མཉམ་དུ་གཟུང་མཇུག་བསྐྱུལ་རྒྱུར་ང་ལ་སློ་བ་
 མ་བྱུང་ཡང་། ང་དང་སློ་ཐག་ཉེ་བའི་ཕྱེས་འཇུག་དུ་ཡོད་ཅང་དམིགས་བསམ་ལ་བསམ་
 ཡས་སྤིང་དུ་འགོ་རྒྱུར་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་། ང་ཚོ་ལམ་ལ་ཚུ་ཚོད་དུག་ལས་མང་
 བ་འགོར་སོང་། མོ་ཏེའི་ལམ་མང་ཆེ་བ་ཡག་པོ་མེད་པས་ག་ལེར་གཏོང་དགོས་བྱུང་།
 ང་ཚོས་དབྱིན་ཡུལ་ནས་སི་ཀོད་ལནད་གྱི་ལྷོ་ཕྱོག་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཏམ་རྩ་རིས་ཤེར་
 གྱི་ས་མཚམས་བཅད་དེ་འདྲུལ་བ་ཡིན། ང་ཚོས་ཏམ་རྩ་རིས་ཤེར་གྱི་ཤོང་ཁྱེར་ནས་ལུལ་
 མི་སྣོང་ཕྱག་འགའ་ཤས་ལས་མེད་པའི་ཤོང་བརྒྱལ་ལོག་ཁེར་སྟེར་མ་སླེབས་བར་དུ་བྱུང་
 ཤར་ངོས་ལ་ཁ་བསྐྱར་ཏེ་ལེ་བར་ཉི་ཤུ་སྟོར་ཞིག་ལམ་ཉིས་གཤིབ་ཅན་གྱི་ལམ་ཆེན་དེར་
 འདྲུལ་བ་ཡིན། ང་ཚོས་ཐང་ཤིང་སྣོང་པོ་ཐུང་དུས་ཁེངས་པའི་ཤིང་ནགས་གྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་
 བརྒྱུད་དེ་ཕྱིན་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཏེ་ལམ་ཤིང་སྣོང་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་སི་ཀོད་ལནད་གྱི་

ས་བབ་དམའ་སའི་ཆ་ཤས་ཞིག་ཏུ་སླེབས། དེ་ནས་ང་ཚོས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་
ལམ་ཚུང་ཞིག་བརྐྱང་དེ་ཕྱིན། གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་དེ་སྟོང་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ཡང་། མཚར་
ཉམས་དང་ལྡན་པའི་མི་མེད་ལུང་སྟོང་ལྟ་བུར་ཚོར་བྱུང་།

ང་ཚོས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེས་མཐུན་དེ་ཁང་པ་ཐར་ཐོར་ཡོད་པའི་གྲོང་གསེབ་ཚུང་ཏུ་ཨི་
སི་ཁ་ཏལ་སྐྱར་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེ་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ལེ་བར་འགའ་ཤས་ཕྱིན་རྗེས་ང་
ཚོ་བསམ་ཡས་གྲིང་ཏུ་སླེབས། ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་འགའ་ཤས་ཕྱིན་པའི་ཁང་པ་ལྟེ་བ་དེ་མངོན་
གསལ་དོད་པོར་སྤང་ཐང་གི་དཀྱིལ་ཏུ་རྫོང་ཀར་ལས་ཐུབ་པའི་ཁང་ཆེན་ཞིག་འདུག
དའི་མཐའ་སྐྱོར་གཡས་གཡོན་ཏུ་མཚམས་བསྐྱེན་སྐབ་པ་ཚོའི་ཆེད་ཏུ་ཁང་པ་ཚུང་ཚུང་
འགའ་ཤས་འདུག བདག་གཅེས་སྐྱེས་ལེགས་བྱས་པའི་ཐང་དེ་སྐྱམ་ཐེར་གྱི་ས་བབ་དང་།
ད་ཆ་རྒྱུང་གིས་བསྐྱེད་པའི་ལྗང་སེར་འདྲེས་མའི་རྩ་རིང་དང་ལྟན་ཏུ་རྒྱུང་གིས་བྱགས་
པའི་རི་བརྐྱང་གིས་བསྐྱོར་འདུག བམ་མཁར་སྐྱོད་པའི་རྩིན་སྤང་ཚུང་ཚུང་དེ་དག་ནི་རི་
འདབས་སུ་ཐར་ཐོར་ཏུ་གནས་པའི་ལུག་ལྷུའི་སྤང་བརྟན་འཆར་བ་དང་འདྲ།

ང་ཚོ་ཁང་པར་འཇུག་རྗེས་བར་བྱམས་ལྟེ་བ་དེ་བརྐྱང་དེ་མངགས་བྱུང་། ང་ཚོའི་
གཡོན་ཕྱོགས་སུ་ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་ལྷམ་ར་མཐོང་བའི་སྐྱེའུ་ཁུང་ཆེན་པོ་ཅན་གྱི་ཁང་མིག་
ཅིག་འདུག ཁང་མིག་འདི་བེ་རི་ཤེས་རབ་དཔལ་ལྡན་རི་མོ་འབྲི་ཡུལ་ཏུ་བེད་སྟོན་གཏོང་
གི་འདུག ཁོང་ནི་དེ་གར་རྒྱན་སྟོང་བྱེད་པའི་བོད་པའི་ཟུ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཐང་ཀ་
ཞེས་པའི་བོད་པའི་སྐོལ་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བུའི་མཁས་པ་ཞིག་རེད། ཁང་མིག་དེ་ནི་ཁོ་པའི་ཐུབ་
མ་འགྲུབ་ཀྱི་རིམ་པ་ཏུ་མ་ཅན་གྱི་ཐང་ཀ་དང་རི་མོས་ཁེངས་འདུག རི་མོ་དེ་དག་གིས་
འགའ་ཞིག་ཁོ་བོའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡང་ཡིན་པའི་བོད་པའི་ལྟ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་
མཚོན་པར་བྱས་འདུག ང་རང་སྤང་བརྟན་འདི་དག་ལ་གོམས་འདྲིས་ཕྱན་བྱུ་ཡོད་ཀྱང་།
ངའི་ཨ་མའི་མིག་ལ་ཞེ་དྲག་ཁྱད་མཚར་མཐོང་ཡོད་ཤས་ཆེ།

ཚོམས་ཆེན་ནས་མར་ཕྱིན་ཏེ་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་མཚོད་ཁང་གཙོ་བོ་དེ་འདུག དེ་ནི་
བོད་ལུགས་ཀྱི་ཚོག་ཕྱག་ལེན་དང་། ཉམས་ལེན་སྐྱོད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་སྐྱོམ་སྐབ་བྱེད་ཡུལ་

དུ་ཟུར་འདོག་བྱས་པའི་ཁང་མིག་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། དེར་ཚོན་དམར་ནག་དང་། སེར་
 པོ། ལི་མང་། གསེར་མདོག་བཅས་བྱུགས་ཡོད་པ་དང་། གཡས་གཡོན་དུ་མཚོན་གཤོམ་
 འགའ་ཤས་བསྐྱིགས་འདུག དཀྱིལ་གྱི་མཚོན་གཤོམ་གྲ་རྒྱས་པོ་དེ་ཐེ་བའི་ཁང་མིག་དེའི་
 རྩོལ་གང་སར་མཚོན་གཤོམ་རྒྱུ་དུ་འདུག དེ་དག་གི་མདུན་དུ་མཚོན་མེ་སུལ་
 འདུག་ལ། ང་ཚོས་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་སྐུ་འདྲ་འགའ་ཡང་མཇལ་བྱུང་། མཚོན་
 གཤོམ་གྱི་རྒྱབ་དང་ཁང་པའི་རྩིག་དོས་སུ་སྐུ་ཐང་མང་པོ་དཔུངས་འདུག་ལ། བོད་པའི་
 རྩོས་ཀྱི་དྲི་མ་ཤུགས་ཆེ་ཚོར་གྱི་འདུག མི་ཚོ་སྡོད་སའི་འབོལ་གདན་དང་ཤིང་ཁྲི་དམའ་
 པོ་དུ་མ་དང་། གོས་ཆེན་གཡོགས་པའི་བཞུགས་ཁྲི་ཞིག་འདུག ལྷ་མ་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པའི་
 ཆ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་དེའི་སྤྲེང་དུ་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་ཅེས་ང་ཚོར་བཤད་བྱུང་། ཉིན་ལྟར་
 ཞོགས་པ་སྒྲ་པོའི་ཞལ་འདོན་དེ་མཚོན་ཁང་ནང་དུ་ཚོགས་ཀྱི་ཡོད། ཞོགས་ཚོགས་ལ་
 རིན་པོ་ཆེ་ཡང་ཐེབས་སྲོལ་འདུག ལྷ་བས་འགར་རིན་པོ་ཆེ་ཁྲི་སྤྲེང་དུ་གཉིད་ཤོར་འགྲོ་
 བ་དང་། མི་ཚོས་ཁང་པའི་མཐའ་བསྐྱོར་ནས་མོ་ཏ་བཏང་སྤྲེང་དུ་སྐྱ་བརྒྱབ་སྤྲེ་ཁོང་གཉིད་
 ལས་དགོག་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་སྐྱུང་གཏམ་དེ་འདྲ་ཡང་འདུག

གཡས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐང་ན་གྲུམ་གདན་ཞིག་དང་། ཅོག་ཅེ་རྒྱུང་དུ་ཞིག་འབོལ་གདན་
 དམའ་བོ་འགའ་ཤས་མ་གཏོགས་གཞན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཁང་མིག་ཅིག་འདུག འདི་
 བློ་རིན་པོ་ཆེར་ཟུར་བཅར་བྱས་དེ་རེད། ཁོར་ཡུག་ཆ་ཚང་གིས་བོད་དགོན་ཞིག་གི་
 ཚོར་བ་སྤྲེང་གྱི་ཡོད་པས་ངའི་ཨ་མས་ག་རེ་བསམས་ཡོད་མེད་དེ་ངའི་སྐོར་ཡུལ་ལས་འདས་
 པ་རེད།

ང་ཚོར་སྤྲེའུ་ཁུང་ནས་བལྟས་ན་མདུན་ཐང་མཐོང་ཐུབ་པའི་ཐོག་རྩིག་གཉིས་པར་
 ཁང་མིག་ཅིག་སྤྲད་བྱུང་། ང་ཚོ་འཕྱོར་མ་ཐག་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ཨ་མ་ཟུར་མཇལ་ཞིག་
 ལ་གདན་འདྲེན་བྱ་གནང་སོང་། བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་ཡོང་མཁན་གྱི་མི་པལ་ཆེ་བ་ངའི་
 ཨ་མའི་སྤྱི་ཚོགས་གྲུལ་རིམ་ནས་མིན་པར། མོ་ལས་ཏ་ཅང་གཞོན་པ་དེ་འདྲ་ཡིན་ཅང་།
 རིན་པོ་ཆེས་མོ་དང་ཐུག་འདོད་བྱུང་བ་ཡིན་པ་ཐག་ཚོད། ཨ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཉམ་

དུ་བཀའ་མོལ་གནང་སྐབས། དེ་གཅེན་མོ་དང་ད་གཉིས་གསང་སྐབས་ཀྱིས་ཁང་པའི་
ནང་དུ་ག་རེ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་དམ་སྐམ་ནས་སློབ་འགྲམ་དེར་ལངས་བསྟན་པ་ཡིན། དེ་ཨ་
མའི་སྐྱུལ་ལྷགས་ལས་གྲུབ་པའི་ལྷན་ཉིད་པ་མཐོ་བོ་དེ་དག་སློབ་འགྲམ་དུ་སྟུང་དེ་དངོས་
གཙང་བོར་བཞག་འདུག་པས་ད་གཉིས་གནང་མོ་བློ་བོ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ཨ་མས་རང་གི་
ལྷན་སྟུང་དེ་རྒྱུ་མར་མི་ཞིག་སྟུང་པར་འགོ་རྒྱུ་དེ་སྟུང་བརྟན་དགོད་བློ་བ་ཞིག་རེད་
བསམས་བྱུང་། ད་གཉིས་ཀྱིས་འཇམ་སྤིང་མི་འདྲ་བ་དེ་གཉིས་འདི་ལྟར་མཉམ་དུ་སྟུང་
འཕྲད་བྱུང་བ་དེ་དགོད་བློ་བོ་དང་ཆ་མི་མཚུངས་པ་ཞིག་མཐོང་བྱུང་།

སྟུང་འཕྲད་ཟེན་ཏེ་དེ་ཨ་མ་གྱི་ལ་ཐོན་ཡོད་སྐབས་མོས་ "ཁོང་གིས་ད་ལ་སྟོན་ཟེར་
ཀྱི་འདུག" ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། མོ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐད་དེ་ཡིད་ཤོར་འདུག་མ་མཐར་བཤད་
ན་འདི་ནི་ལ་མཚར་བོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། ད་དང་དེ་གཅེན་མོ་གཉིས་ལ་ནི་གནས་ཚུལ་
ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་རེད། ད་ཚོས་བསམ་ཡས་སྤིང་གི་ཉིན་རེའི་བྱེད་སྟོན་བརྟན་ཏེ་བསྟན།
ད་ཚོས་རྩལ་སྟོགས་དགེ་སྟུང་ཚོའི་ཆེད་དུ་བཀོད་སྤྱོད་བྱས་པའི་གསོལ་ཚིགས་ཁང་
ནང་གི་ཤིང་གི་ཅོག་ཅེ་རིང་མོ་དེའི་སྟེང་དུ་ད་ཚོས་ཁ་ལག་ཟས་པ་ཡིན། ཁ་ལག་ནི་ཆེས་
དཀྱུས་མ་ཞིག་རེད། ད་ཚོས་དགོད་བློ་དེར་སྟུང་པ་དང་བག་ལེབ་ཟས་པ་དྲན་ཀྱི་འདུག
དེར་གཟུང་མཇུག་ལ་ཡོང་བ་དང་རྒྱན་སྟོན་བྱེད་པའི་རྩལ་སྟོགས་ཀྱི་དགེ་སྟུང་རི་སྟེང་
ཅིག་འདུག་ ཉིན་རེ་བཞིན་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་ཚོགས་སྐྱོད་འགའ་ཤམས་འདུག་ ད་ཚོ་
ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་དུག་དང་བྱེད་ཀ་ཅམ་ལ་ལངས་ཏེ་ཉམས་ལེན་དེ་ཆུ་ཚོད་བདུན་པར་
འགོ་རྒྱགས་ཀྱི་འདུག་ དེ་གཅེན་མོ་དང་ད་གཉིས་ལ་སྟོ་སྟོན་བསྟུ་རྒྱ་སྟུ་ལུའི་ལས་ཀ་
དཀྱུས་མ་དེ་འདྲ་ལ་བསྐྱུལ་བྱུང་།

ད་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་སྐབས་ད་ལའང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ལུར་མཇུག་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཤིག་
ཐོབ་བྱུང་། དས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ད་རང་སེམས་མི་སྤྱིད་པའི་སྟོན་དང་། ཨ་མ་དང་ལྷན་དུ་
དཀའ་ངལ་ཡོད་པའི་སྟོན་ཁོང་ལ་ལྷན་པ་དྲན་ཀྱི་འདུག་ ཁོང་ཏ་ཅང་གོ་རྟོགས་ཅན་
ཞིག་འདུག་ སི་སྤུ་ཨར་དང་མུད་ལིན་སི་གཉིས་ཀྱིས་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཉེ་ཆར་པར་སྐྱོན་

བྱས་པའི་ཁོང་གི་ཕྱག་དེབ་ “སློམ་སྐྱབ་” ཅེས་པའི་དེབ་གསར་པ་དེའི་སྐོར་ལ་ངས་ངེ་
བ་བྲིས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ང་ལ་མཚོན་ན་གནད་དོན་གཙོ་བོ་དེ་ང་རང་ཁོང་གི་སྐྱེ་མའུ་ན་
དུ་གནས་སྐྱེ་དེ་ཡིན་ཅང་། བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཚོར་བ་བྱུང་།

བསམ་ཡས་སྲིང་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱབ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་ཤས་ཆེ་བ་དབྱིན་ཡུལ་དང་སི་
ཀོད་ལ་ནད་ནས་རེད། དེ་དུས་ང་ལ་ཨ་རི་བ་ཞིག་ལ་སྤྲུག་པ་དུན་གྱི་མི་འདུག་རིན་པོ་ཆེ་
དང་ལྷ་བྲིས་པ་བེ་རི་ཤེས་རབ་དཔལ་ལྷན་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་དུ་ང་ཚོར་དུང་པ་རིན་པོ་ཆེའི་
ཡུན་རིང་གི་ཕྱོགས་པོ་དང་། ཚོས་ཚོགས་མཉམ་འདུགས་བྱེད་མཁན་གྱི་བོད་རིགས་
གཞན་པ་ཨ་ཀོང་རིན་པོ་ཆེ་དོ་སློབ་བྱས་བྱུང་། ཨ་ཀོང་ནི་དུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་
བོད་ནས་བྲོས་བྱོལ་དུ་ཡོང་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་འབྱོར་རྗེས་ལོ་འགའ་ཤས་
སློབ་སྦྱོང་གནང་ས་ཨོག་སི་སློབ་དཔུང་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེན་ཁང་དུ་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་
བཞུགས་པ་རེད། ཨ་ཀོང་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱབས་དེ་དུས་ཁོང་གིས་གསུང་
ཚོས་ཞེ་དྲག་གནང་གི་མི་འདུག་ཁོང་བསམ་ཡས་སྲིང་གི་འདྲིན་སྦྱོང་འགན་འདྲིན་ཡིན་
པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་དབུ་བྲིད་དེ་རེད། ཁོང་གཉིས་སྐྱེ་
ཆེ་དུ་མའི་རིང་ལ་ཕན་ཚུན་ཞལ་ཚོར་བ་མ་ཟད། རྒྱ་ཆེ་འདི་ལའང་ཁོང་གཉིས་སུ་སྐྱེན་
ནང་བཞིན་ཕན་ཚུན་ཉ་ཅང་ཉེ་བོ་ཡོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དུང་པ་སྐྱུལ་སྐྱེ་དང་ཨ་ཀོང་སྐྱུལ་
སྐྱེ་གཉིས་སྐྱེ་ཆེ་སློན་མར་ཡང་ཕན་ཚུན་ཉ་ཅང་ཉེ་བོ་བྱུང་ཡོད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ང་
བསམ་ཡས་སྲིང་དུ་འགོ་རྒྱབས་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་མི་མཐུན་པ་ཤུགས་ཆེ་འདུག་
འོན་ཀྱང་རྒྱབས་དེ་དུས་ངས་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་ཤེས་མ་བྱུང་། ང་ཚོ་དེ་གར་སློབ་རྒྱབས་མི་
འཆམ་པའི་རྟགས་མཚན་མི་འདུག་ ང་རང་གིས་མཚོང་སྤྲུག་པ་ཞིག་ལ་གནས་སྐྱབས་
དེ་ཞི་བདེ་སྤྱིང་འདུགས་འདུག།

ང་རང་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་དང་ཁོང་ལ་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་གནང་མཁན། དབྱིན་
རིའི་ནང་པའི་བཙུན་མ། རོ་སི་སྤེལ་སི་ལར་ལའང་སྤྲུག་འདོད་ཆེན་པོ་བྱུང་། བོད་པ་ཚོ་
སློབ་སའི་ཁང་པའི་སྤོང་ཐོག་དེར་རྒྱབ་ཕྱོགས་པ་ཚོ་སྤྱིར་བཏང་གང་བྱུང་འགྲོ་ཚོག་གི་

མི་འདུག འོན་ཀྱང་རྟོ་སེ་མཚམས་བསྟེན་སྐྱབ་མི་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་མོ་རང་དེར་སྡོད་
ཚོག་གི་འདུག

སྡེ་དགོང་གཉིས་ཀའི་ཞལ་འདོན་དེ་བོད་སྐད་ནང་དུ་སྒྲིབ་ཀྱི་འདུག རྗེས་སུ་རིན་པོ་
ཆེས་གསར་གཏོང་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་བ་དང་མི་འདྲ་བར། དེའི་སྐབས་སུ་བོད་པའི་སྲོལ་
རྒྱུན་གྱི་སློམ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐབས་ལམ་ལ་ལྷགས་གཞོན་གཅོ་བོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག འོན་ཀྱང་
འགྱུར་བ་གཏོང་རྒྱ་འགོ་ཚུགས་ཟིན་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ཉན་ལྟར་དེའི་སྐད་དུ་འདོན་
བཞིན་པའི་གསོལ་འདེབས་གསར་པ་ཞིག་དབུ་བཅུགས་ཟིན་འདུག ལ། ཁོར་ལུག་དེ་
རྒྱུར་བའི་ངང་ནས་འགྱུར་བ་འགོ་བཞེན་འདུག

སྐྱེ་ལོ་ ༡༩༥༩ ཀྱི་དབྱར་ཐོག་དེར་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་གར་ལ་ཕེབས་པ་རེད། ལོ་ལྔའི་གོང་
དུ་ཁོང་རྒྱབ་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་པ་ནས་བརྒྱུད་ཨེ་ཤེ་ཡ་ལ་ཕྱིར་ལོག་གནང་བ་ཐེངས་དང་པོ་
དེ་རེད། ཁོང་དེ་གར་ཡོད་སྐབས་ཚོས་སེམས་ལྡན་པའི་ནང་ཚོས་ཉམས་ལེན་པ་འདྲུག་
རྒྱལ་མོས་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་བཞིན་ཁོང་འདྲུག་ལུལ་ལ་ཕེབས་གནང་འདུག འདྲུག་
རྒྱལ་མོ་དང་ཁོང་གཉིས་ཀ་བཀུར་འོས་བཤེས་གཉེན་དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེའི་
སློབ་མ་རེད། མོས་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཐོས་སྐབས་རིན་པོ་ཆེར་བསྟེན་
བཀུར་ཞབས་ཏོག་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་གནང་འདུག རིན་པོ་ཆེ་ཨོག་སི་སྒྲོར་དུ་ལ་
བཞུགས་སྐབས་ཁོ་མོའི་སྲས་ཀྱན་ཤོས་དང་མ་འོངས་པའི་ "ད་ཡོད" རྒྱལ་པོ་འཇིགས་
མེད་སེའེ་དབང་ལྷུག་གི་དགེ་ཀྱན་གནང་འདུག འདྲུག་རྒྱལ་ནང་མི་མང་ལ་འཕྲད་ལ་
གདན་འདྲེན་ཞུས་པའི་ཐོག་དུ་རིན་པོ་ཆེར་སློབ་དཔོན་བསྐྱོད་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བོད་ལ་
མ་ཕེབས་སྡོན་ལ་སྐྱབ་པ་གནང་སའི་སྐབས་སུ་གྲགས་ཅན་སྟག་ཚང་དུ་མཚམས་
བསྟེན་སྐྱབ་གནང་རྒྱུར་ཚོག་མཚན་བསྐྱེལ་འདུག

རིན་པོ་ཆེ་དེ་གར་མཚམས་ལ་བཞུགས་སྐབས། ཁོང་གིས་ "ལྷན་རྒྱུ་ཚེན་པོའི་སྐྱབ་
ཐབས" ཞེས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཞིག་གཏེར་ནས་བཏོན་གནང་འདུག ངས་གཏེར་
ནས་བཏོན་ཞེས་བརྗོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གཞིར་བརྒྱུད་བྱས་ན་

དེ་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་གྲིས་གནང་པ་མ་རེད། མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་འགའི་སྟོན་ལ་སྟོན་བཞུགས་
 བསྐྱོད་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་ལྷགས་ཚོམ་གནང་བར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པའི་ཕྱག་དཔེ་ཞིག་རིན་
 པོ་ཆེའི་དགོངས་པའི་གཏེར་དུ་སྦྲས་པའི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པ་དེ་ཁོང་གིས་གསར་རྟེན་བྱུང་
 བ་རེད། བརྒྱ་མམ་ལྷ་བས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྱག་འགའི་གོང་ལ་ཉམས་ལེན་གནང་སའི་སྐབ་
 ཕྱག་དུ་རིན་པོ་ཆེས་སྟོན་སྐབ་གནང་སྟེ། དེང་སང་སྟེགས་དུས་འདིར་དངོས་གཙོའི་ལམ་
 ལུགས་དང་། ཚོས་ཕྱོགས་ལ་ཉམས་ཆག་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཐུན་འགྲུབ་འདི། ཚོས་ཀྱི་
 སྟོན་དོན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་ཚོས་ལུགས་རིས་མེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་
 ལྟར་སེལ་ཚུལ་གསལ་བའི་རྩ་ཆེའི་དཔེ་ཆ་འདིའི་གཏེར་སྟོན་བྱས་པ་རེད། འདི་ཚུལ་ག་ནི་
 གཏེར་སྟོན་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད། བོད་རྣམས་ཀྱི་མཚན་གནས་ “གཏེར་
 རྟེན་པའམ།” ཡང་ན། “གཏེར་སྟོན་པ་” ལ་གོ་བ་རེད། གཏེར་སྟོན་ཟེར་དུས་ལུབ་ཕྱོགས་
 ཡེ་ཤུའི་ཚོས་ལུགས་ནས་བཤད་ན་སྟོན་པ་ཟེར་བ་དང་སྤན་བྱ་འདྲ་བོ་ཡོད། བོད་དུ་སྟོན་
 བྲགས་ཆེ་བའི་བཤེས་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་གཏེར་སྟོན་པ་ཆགས་ཡོད། མཚན་གནས་
 འདི་ནི་བརྒྱ་མམ་ལྷ་བས་མ་འོངས་པའི་མི་རབས་རྣམས་ལ་ཕན་པའི་ཆེད་དུ། ས་གནས་
 ལྷ་ཚོགས་པར་སྐབས་རེ་ཕྱག་དཔེ་ངོ་མ་དང་མཚོད་རྣམས་སོགས་སྦྲས་གནང་པའི་རིགས་
 གཏེར་ནས་འདོན་མཁན་ཚོ་ལ་སྤུལ་གྱི་ཡོད། ཕྱག་དཔེ་འདི་དག་གིས་དུས་ཚོད་རན་
 འཚམ་ཞིག་ལ་གོ་རྟོགས་སམ། ཤེས་རབ་གསར་པ་ཞིག་མངོན་པར་གསལ་བ་བྱེད་ཀྱི་
 ཡོད་ཅང་། ངས་འདི་དག་ལ་དུས་ཀྱི་འབར་རྣམས་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། “བར་དོ་ཐོས་གྲོལ་”
 ནི་གཏེར་ཚོས་ཀྱི་ནང་ནས་འདི་འདྲའི་དཔེ་མཚོན་བྲགས་ཅན་ཞིག་རེད། ཕྱག་དཔེ་འདི་
 རིགས་འགའ་ཤས་བྲག་སྐྱག་གི་གསེབ་ནས་དང་། འགའ་ཞིག་གཙང་བོའི་མཐིལ་དུ་སྦྲས་
 པའི་གཏེར་སྟོན་ནས་སམ། ཡང་ན་དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་གནས་ནས་རྟེན་ཡོང་གི་ཡོད།
 འགའ་ཤས་གཏེར་སྟོན་གྱི་སེམས་ནང་དུ་སྦྲས་ཏེ་དེ་དག་ཁོང་གི་དགོངས་པའི་སྟོང་ནས་
 རྟེན་པའམ་སྐྱེ་བ་ཡོང་གི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ནི་དངོས་གཏེར་དང་དགོངས་གཏེར་གཉིས་
 ཀ་འདོན་སྐབ་པའི་གཏེར་སྟོན་གྱི་བྲས་ལ་བཅི་བ་རེད། བོད་དུ་སྐྱབ་ཀའོན་ལུང་སྐབས་སུ་

ཁོང་གིས་གཏེར་མང་པོ་བཏོན་གནང་གུ་ཡོད་ཀྱང་། “ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཐབས་”
” དེ་ཁོང་བོད་ནས་ཐེབས་རྗེས་སུ་བཏོན་པའི་གཏེར་མང་དང་པོ་དེ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག
ང་ཚོ་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་ཡོད་སྐབས། རིན་པོ་ཆེ་འབྲུག་ཡུལ་ནས་ཕྱིར་འཁོར་མ་
ཐག་ཡིན་པ་དང་། ཕྱག་དཔེ་འདི་ཁོང་རང་མཉམ་དུ་འབྱེད་ཡོང་ནས་དབྱིན་སྐད་ནང་
གསར་དུ་བརྒྱུར་ཚར་ཅོམ་རེད་འདུག ད་ཆ་བསམ་ཡས་སྤིང་གི་དགོ་ཕྱག་ཚོས་ “ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཐབས་” དེ་བོད་སྐད་དུ་སྐྱོར་བ་མ་ཟད་དབྱིན་སྐད་ནང་དུའང་ཉམས་
ལེན་བྱེད་གྱི་འདུག དཔེ་ཆ་དེ་ཚོན་ཁ་ཅན་གྱི་ཤོག་བུའི་ཤོག་ཏུ་དེ་ཅོམ་གསལ་པོ་མེད་
པའི་རྒྱོན་སྤུམ་པར་འདྲ་བའུས་བྱས་ཡོད་པ་དེའི་དྲན་པར་གསལ།

ང་ཚོ་དེ་གར་བསྐྱོད་དེ་ཉེན་ཤས་ཕྱིན་པའི་རྗེས་ཀྱི་ཕྱི་རོའི་ཞིག་ལ། ང་ཉལ་ཁང་དུ་ཕྱིན་
པས་ཨ་མ་ཉལ་ཁྲིའི་སྤྲིང་དུ་བྱང་དེ་འཁྲམས་ནས་བསྐྱོད་འདུག མོ་ཏོན་ཐོར་བ་འདྲ། ལྷན་
མ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རིང་ལ་མོས་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱས་མ་སོང་ལ་དག་ནས་གང་ཡང་བཤད་
མ་སོང་། དེ་འདྲ་ཞིག་ནས་ “དཀོན་མཆོག་མཚེག་མཚེག། ང་ལ་གཉིད་འབེབས་བྱས་འདུག ང་
ལ་ཨེ་ཤེ་ཡའི་མི་འདིས་གཉིད་འབེབས་བྱས་འདུག ད་ལྟ་རང་ཁྱོད་རང་གིས་ཅ་དངོས་
བདག་ཆ་རྒྱུ་བས། ང་ཚོ་རྒྱ་མ་ངན་པས་བསྐྱུས་འདུག ང་ཚོ་འདི་ནས་ཐོན་འགོ་དགོས།”
ཞེས་བརྗོད་བྱུང་།

ཕྱིར་བལྟ་ཞིག་བྱས་ན། མོ་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་དུས་ཡུན་དེ་ཅོམ་བསྐྱོད་པ་དེ་ལ་
མཚར་པོ་རེད་སྟེ། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དེ་ནི་རྒྱ་མ་རང་རེད། དུས་ཡུན་འདིའི་རིང་ལ་
མོས་དུས་རྒྱུན་སྐྱོད་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་སྟངས་དེ་དག་ཡོངས་སུ་བྱུར་འདོག་བྱས་པ་རེད། དེ་
ག་འདྲ་བྱས་ཏེ་བྱུང་སྤིང་པ་དེ་ངས་གསལ་པོ་ཤེས་མ་སོང་། ངན་སྐྱེས་དེ་གང་ཡིན་ཡང་
ཅུང་། ད་ནི་དེའི་ལུས་པ་ཉམས་འདུག

སྐབས་དེ་དུས་མོའི་བསྐྱེད་འོས་ཀྱི་ཀུན་སྐྱོད་ཇི་འདྲ་མངོན་པ་དེར་ངས་ཡི་རང་
བྱས་མེད། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ང་ལ་དེར་ཡུན་རིང་ཅོམ་སྤོང་འདོད་ཀྱི་སྐྱོ་སྐྱེས་པ་དང་། མོས་
ང་ཚོ་འགོ་དགོས་པའི་ལྷ་རྒྱུགས་བྱས་ཅང་སེམས་ངལ་སྐྱེས་བྱུང་། ང་དང་ངའི་གཅེན་མོ་

གཉེས་ཀྱི་ཚུལ་ལྟར་མ་འགྲིག་ཡོད་པ་དང་། ལྷ་མ་དན་པ་མ་ཡིན་པ། ང་ཚོ་བསྐྱེད་ན་འཇུག་པ་བཅས་ཀྱི་སློབ་མོའི་སློབ་འགྲུག་རྒྱུ་ཐབས་ཤེས་བྱས་པ་ཡིན། ངས་མོ་ལ་ལྷ་བ་བྱས་ཀྱང་མོས་སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་འགྲོ་དགོས་ཡོད་ཟེར་གྱི་འདུག ངས་ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་འབྲུག་ཙམ་ལས་མང་ལ་རྒྱ་མ་བྱུང་བའི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐོན་མང་ལ་ལྷ་བར་བྱིན་པ་ཡིན། ངས་ཁོང་ལ་ངའི་ཨ་མས་སློབ་སྦྱོར་འགྲུར་སློབ་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཅང་ང་ཚོ་འགྲོ་དགོས་བྱུང་སྐོང་ཞེས་ལྷ་བ་ཡིན། ཁོང་གིས་ང་ལ་སེམས་ཁུལ་བྱེད་དགོས་མ་རེད། ཚང་མ་འགྲིག་འགྲོ་ཡི་རེད། མ་འོངས་པར་ཐུག་འཕྲད་ཐུབ་གྱི་རེད་ཅེས་སློབ་དེ་པོ་བཞོས་བྱུང་།

ངའི་གཅེན་མོ་ང་ལས་རྒྱན་པ་ཡིན་པ་དང་། སི་ཀོང་ལན་དང་གྱི་ཉེ་འབྲེས་སུ་མོ་ལ་གྲོགས་མོ་ཡོད་ཅང་། ངའི་ཨ་མས་མོ་ལ་གཟུང་མཚུག་གི་ལྷག་མ་དེ་ཁོང་ཚོའི་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་ན་འཇུག་པའི་གནད་བ་སྲུང་སོང་། ང་གཅིག་སུ་ཨ་མའི་མཉམ་དུ་ནང་ལ་ལོག་དགོས་བྱུང་། ངས་ང་ཚོའི་མོ་ཏེ་ཐག་ལས་སེ་ཏེ་ཏེ་གས་ཅན་དེའི་ནང་དུ་སྐྱམ་དེ་ཚོ་སྐྱེས་ཏེ་ང་གཉེས་ལོན་ཏེ་ལྷ་བྱིས་ལོག་བྱིན་པ་ཡིན། ངས་སྐད་ཆ་བཤད་མེད། འགྲུལ་བཞུད་ཀྱི་ལ་པོར་ཐད་ཀའི་དྲི་བ་རྒྱུ་ལ་ཡིན་དང་མིན་གྱི་ལན་ཙམ་མ་གཏོགས་ངས་ཁ་གདངས་མེད། འགྲུལ་བཞུད་ཚུ་ཚོད་འགའ་ཤས་བྱས་པའི་རྗེས་སུ། ཨ་མས་མོ་ཏེ་བཀག་སྟེ། ངའི་སེམས་ཁུལ་ལ་འགྲུར་བ་ཐེབས་ཡོང་བསམས་ཏེ། ང་ལ་འབྲུག་སློབ་ཞིག་ཉོས་ནས་སྲུང་བྱུང་། ངས་ལམ་སྟེང་དུ་མ་སླེབས་བར་སྐྱུག་པ་དང་དེ་ནས་སྟེ་ལྷ་བྱིས་ཏེ་འབྲུག་སློབ་ཞི་དེ་གཡུག་པ་ཡིན། ཨ་མས་ང་ལ་ “ང་ཚོ་སྟོ་ཨ་སློབ་ལྷ་བྱིས་ལོག་ཞེས་ཞིག་ཞིག་ལྟར་དེ་གར་དགའ་པོ་ཡོང་གི་རེད། ངས་ལྷ་བྱིས་ལ་ཏེ་ཏེ་ཞིག་ཉོས་ཚོགས་ལྷ་བྱིས་ལ་ཏེ་ཏེ་མང་པོ་གཚོད་དགོས་ཀྱང་ཉོས་ཚོགས་འོན་ཀྱང་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས། ཐུགས་རྗེས་གཟིགས། ལྷ་བྱིས་ནང་ཚོས་དང་མི་ལྷན་མཚར་འདི་ལ་སློབ་སྦྱོར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་བཞིན་འཇུག་རོགས།” ཞེས་ལྷ་བ་འཐེན་པ་བྱེད་གྱི་འདུག ཡིན་ནའང་ངས་དེ་འདྲ་གང་ཡང་བྱས་ཡོད་པ་མ་རེད།

འདིའི་རྗེས་སུ་མ་འགྲུངས་པར་ང་རང་སྟེ་ནོན་ཏེན་སློབ་གྲྲ་ཕྱིར་ལོག་པ་ཡིན། དེ་
 བེ་ ༡༩༧༩ ལོའི་དབྱིང་ཀ་ཡིན་པ་དང་། ངས་རིན་པོ་ཆེ་པལ་ཆེར་རྒྱ་བ་དུག་གི་རིང་ལ་
 རྒྱར་དུ་མངལ་མ་བྱུང་། དབྱིང་ཀའི་སློབ་ཡུན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་སུ་ཁོང་ལ་མོ་ཏ་བརྟེན་སློབ་
 ངན་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་ཞབས་གཡོན་ཞེས་པའི་པས་ང་རང་ཉོན་ཏེན་སློབ་པ་དང་། དེ་ནས་ཡུན་
 རིང་མ་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ཁོང་ག་ལེར་དུག་སྐྱེད་འགོ་བཞེན་ཡོད་པ་དང་། མིང་ལ་མ་གླེ་ར་
 སོལ་ཟེར་བའི་དབྱིན་རིའི་དུ་མོ་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་དང་གཉེན་སྲིག་གྲེད་འཆར་ཡོད་སྟོར་
 ཐོས་བྱུང་། དེ་ནི་ང་རང་ཉོན་ཏེན་བ་ཐེངས་གཉིས་པ་དེ་རེད། དེ་ནས་དུས་ཡུན་གྱི་ཚམ་
 ཞིག་གི་རྗེས་སུ་མག་གླི་ཡིས་ཁོང་དང་གཉེན་སྲིག་མི་གྲེད་རྒྱའི་ཐག་བཅད་པ་རེད་ཅེས་
 གོ་བུར་། ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་དེ་ནི་སློབ་པ་དེ་བཞེས་པའི་གནས་ཚུལ་རེད། ངས་
 ཡིད་ཆེས་གྲེད་ཐུབ་མ་སོང་། “སུ་འདྲ་ཞིག་གིས་ཁོང་ལ་མིན་ཟེར་བུ་བྱི་རེད་དམ། རི་
 ལྟར་བྱས་ཏེ་ཁོང་གིས་བྱུང་མེད་ཅིག་ལ་གཉེན་སྲིག་འདོད་བྱུང་བ་དང་། བྱུང་མེད་དེས་
 ཁོང་གི་འདོད་པར་ངོས་ལེན་མི་གྲེད་པ་གང་ཡིན་ནམ། མོ་སློབ་པ་ཡིན་ཁོ་ཐག་རེད།”
 ཅེས་ང་རང་ལ་བསམ་སྟོན་འདི་ལྟར་འཁོར་བ་དྲན། གལ་ཏེ་ང་ལ་ཁོང་དང་གཉེན་སྲིག་
 གྲེད་རྒྱའི་གོ་སྐབས་དེ་འདྲ་བྱུང་ན་ངས་ཐེ་ཚོམ་གྲེད་ས་མ་རེད་ཅེས་སྟོན་ལ་འཁོར་བྱུང་།
 ང་ལ་བསམ་སྟོན་གཉིས་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་མི་གིད།

རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་མོ་ཏ་བརྟེན་སློབ་དེའི་སྟོར་ལ་བྱིས་རྒྱབ་སུ་ཁོང་གིས་ཐེ་ཚོམ་
 དང་། དོགས་པ། རང་མགོ་རང་སྟོར་བཅས་མེད་པ་བཟོ་རྒྱའི་སྟོར་ལ་གསུངས་འདུག
 ཁོང་གིས་ “བོད་དུ་སྐྱེས་པ་” ཞེས་པའི་དེབ་ཀྱི་མཚན་གསུང་བཞུགས་པ་ལྟར་ “ལུ་ཕྱོགས་སུ་
 བྱང་ཚོས་འདུགས་པ་” ཞེས་པའི་འགོ་བརྟེན་འོག་ཏུ་མོ་ཏ་བརྟེན་སློབ་དེ་བརྒྱུད་དེ་ཁོང་
 ལ་ཐོབ་པའི་བརྟེན་དེའི་སྟོར་ལ་འདི་ལྟར་བྱིས་འདུག

ཆ་ཚང་བ་དང་ཡང་དག་པའི་སྟོན་ནས་དམ་ཚོས་ཉམས་ལེན་ལ་གཞོལ་དུས། སུ་
 ཞིག་བསྐྱེད་བྱི་རིགས་དང་མཉམ་དུ་གཞོལ་མི་ཚོགས་པ་ཡིན། ངས་ང་རང་གིས་
 གཞན་གྱི་མ་ཞེས་པའི་ཆ་ཞིག་གསང་ཉར་དང་། དམིགས་བསལ་གྱི་བྱུང་རྟགས་

སམ། ལྷགས་མཐུན་གང་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་འདྲིན་རྒྱ་མེད་པ་ཤེས་ཉོགས་བྱུང་། ངས་
རང་ཉིད་ལ་བཞགས་བར་ཁོ་ནར་འགྱུར་པའི་ཡ་མཚན་པའི་བག་ཆགས་ཤིག་
བསྐྱེད་བཞིན། དགེ་འདུན་པའི་གྲ་ཆས་ཀྱི་རྒྱབ་ཏུ་ཡིབས་མི་རུང་བ་དང་། དགེ་
འདུན་གྱི་སྡེ་དང་ལྷན་དུ་རང་ཉིད་འབྲེལ་བ་རྒྱ་ཆེར་ཡོང་བའི་ཀྱན་སྦྲིང་དང་
བཅས་ཏེ་ངས་བསྐྱབ་སྡོམ་དོར་རྒྱུར་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། སངས་རྒྱས་བཞུགས་པ་
ལ་ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་པར་རང་ཉིད་འབྲེལ་འདོད་ཀྱི་ཚེར་བ་དེ་སྣ་བྱུང་མ་
ཚོར་བ་ཞིག་སྐྱེས་བྱུང་།¹

སྐབས་དེ་དུས་ངས་མོ་ཏ་བཅའ་སྐྱོན་དེའི་ཤུགས་སྐྱེན་གྱི་སྐོར་ལ་གང་ཡང་ཤེས་མ་
བྱུང་། ང་རང་གིས་དོས་ནས་ངས་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱན་དུ་ཡིད་ལ་འཁོར་བ་དང་། ཁོང་ཡང་
རྒྱུར་མངལ་རྒྱ་བྱུང་ན་སྐྱམ་སྡེ་སྐྱུག་བསྟན། ལོ་བཙོ་ལྷ་ཡིན་པའི་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་ལ་
མཚོན་ན། ང་ནི་ཁོང་ལ་ཏ་ཅང་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚེའི་སྒྲོལ་གར་
ལ་འཁོན་ཏེ་གནས། ངས་ཁོང་གི་གནས་སྐྱངས་ག་འདྲ་ཡིན་པའི་གོ་དོན་གཏོང་བ་དེའི་
སྐོར་ལ་ངས་མཚོ་བསམ་བཏང་མེད།

དུས་ལྷུག་འདིའི་རིང་ལ་ངའི་སློབ་སྦྱོང་ཉམས་ཞབ་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་སོང་།
ལྷེ་ལོན་ཏེ་ལ་ང་ནམ་ཡང་སྤང་བཅོད་བདེ་པོ་མ་བྱུང་བ་དང་། ད་ཆ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐུག་
པས་ངའི་མི་ཚེའི་ལྷ་སྐྱངས་ཀྱི་ཐད་ལ་འགྱུར་བ་ཤུགས་ཆེ་བྱིན་ཏེ། སྤྱི་ཚོགས་སུ་འབྲེས་
མི་ཐུབ་པ་དེ་ཤུགས་ཆེར་བྱིན་པ་ལྟ་བུར་མངོན། ལྷེ་ལོན་ཏེ་ལོ་དེ་ལྱིན་ལུལ་གྱི་གལ་
རིམ་མཐོ་གས་དང་། སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་གཞུང་ཚབ་ཁག་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་
བུ་མོ་ཚོ་གཏོང་སའི་སློབ་གྲྭ་དེ་རེད། དེ་ནི་དེ་ལྱིན་ལུལ་དུ་ཁེ་གཅང་སྐྱེར་གཉེར་སློབ་གྲྭ་
ཤས་ཆེ་བ་ལ་འབོད་པའི་སྤྱི་དམངས་སློབ་གྲྭ་སྟེ། དེ་ལྱིན་ཇི་འཕམ་སོལ་གྱི་སློབ་གསོ་ཚེ་
སྤྱད་ཐོབ་ས་ཞིག་རེད། རྒྱང་པོར་བཤད་ན། ང་རང་རྒྱང་དུས་ནས་དེ་ལྱིན་ཇི་འཕམ་སྤྱི་ཚོགས་

1 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། “ཚོས་རྒྱལ་དུང་པའི་གསུང་འབྲུམ་གཅེས་བཏུས་” སྤྱིགས་བཅའ་དང་པོ། (ཚོ་སེ་ཏོན་ཤམ་རྒྱ་ལ་
དཔར་སྐྱེན་ཁང་། ༢༠༠༩) ཤོག་གངས་ ༡༧༥ །

ངའི་འབྲིས་ལ་ལངས་ཏེ་ “ཏ་ཡ་ན་ཕི་ལྷ་མི་ད་ལྷ་རང་ཡར་ལོངས། ཡར་ལོངས། ཅིའི་
ཕྱིར་བྱེད་རང་འདིར་ཉལ་གྱི་ཡོད་དམ།” ཞེས་བརྗོད་ཀྱིན་འདུག ངས་མོའི་གདོང་ལ་
བརྟམས་ཏེ་ “བྱེད་རང་ལ་དཀའ་ངལ་ག་རེ་འདུག ང་ར་བཟི་འདུག” ཅེས་སྒྲུས་པ་ཡིན།
དེར་མོའི་ངོས་ནས་ཡ་ལན་ཡོང་རྒྱ་དེ་ཤོད་ག་ལ་དགོས། མོས་སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་གནས་
ཚུལ་དེ་དགོ་ཆེན་ཆེན་མོར་ལྷུས་པ་དང་། སྐབས་དེ་དུས་ང་ཚུགས་ག་བརྟན་པོ་མེད་ཅང་
མོས་ང་ཉལ་བྱིར་བསྟལ་བྱུང་། སང་ཞོགས་དེར་ང་དགོ་ཆེན་ཆེན་མོའི་སར་འགྲེལ་བཤད་
བྱེད་པར་བཏང་བྱུང་། ངས་མོ་ལ་བཟི་སྟོན་མ་རེད། ངའི་ཨ་ཕ་གོངས་ཅང་ཁོ་རང་དམ་
དམགས་པའི་དབང་གིས་ཡིད་སྟུག་སྟེ་ཐེངས་དང་པོར་ཆང་ཤེལ་པོར་གང་བཏུང་བ་ཡིན་
ཞེས་བཤད། ང་ལ་ཉེས་ཆད་ཆབས་ཆེན་དེ་འདྲ་བཏང་མ་བྱུང་། ཁོང་ཚོས་ངས་འགྲེལ་
བཤད་བྱས་པ་དེར་ཡིད་ཆེས་པའམ། ཡང་ན་ང་ལ་སྟོང་རྗེ་སྟེས་པ་གང་རུང་ཞིག་རེད།
དོན་དངོས་སྲུང་ལ་མཚན་གང་འཇུག་སྤང་ཤར་བ་དང་། དེ་དག་དགའ་བདེར་ལོངས་
སྟུང་དེ་ངས་ཉལ་བྱིར་ཉལ་བསྟུང་བ་ཡིན།

སྟོབ་ཐུན་གྱི་སྐབས་ཞིག་ལ་ངས་དགོ་ཆེན་ཆེན་མོར་བཅར་ཏེ། ད་ཆ་ང་རང་ནང་པ་
ཞིག་ཡིན་ཅང་དེ་ནས་བཟུང་དཀར་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ལུས་པ་ཡིན། མོས་ང་ལ་མོ་རང་
ཚོས་གྱི་ལྷ་གྲུབ་སྟོར་ལ་བགྱོ་སྟེང་བྱེད་འདོད་མེད། འོན་ཀྱང་ངས་དམར་ཟས་བཟུང་
དགོས་ཤིང་ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། ངས་མོ་ལ་ང་དེ་ནས་བཟུང་ཡེ་ཤུའི་ལྷ་ཁང་དུ་འང་འགྲོ་
འདོད་མེད་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན། རྗེ་ཞེན་ཁེན་དུ་ང་ཚོ་གཟུང་ཉི་མར་སྟོན་ལམ་ཐེངས་
གཉིས་ཚོགས་པར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། རང་པ་ཡིན་པར་དམིགས་བསལ་གང་ཡང་མེད།
ང་ངེས་པར་དུ་སྟོན་ལམ་ལ་མཉམ་ལུགས་བྱེད་དགོས་ཤིང་བརྗོད་བྱུང་།

གང་ལྟར་ཡང་ངས་འགྲོ་རྒྱ་མཚམས་བཞག་པ་དང་། མཐའ་མ་དེར་ང་བཟུང་སོང་།
ཉེས་ཆད་ཀྱི་དོན་དུ་ང་ལ་གོང་གསེབ་གྱི་ལྷ་ཁང་ཡོད་ས་དེ་བར་དུ་ལེ་བར་གཉིས་ཅམ་
རྒྱུ་ཐང་ལ་འགྲོ་དགོས་པ་དང་། དེར་ཁུ་སིམ་མེར་བསྟུང་དེ་ཚོས་སྟེ་ཞིག་ངག་འཛིན་
བྱས། དེ་ནས་སྟོབ་གྲར་ཕྱིར་ལོག་བྱས་སྟེ་ངའི་ཁང་ཚན་གྱི་དགོ་ཆེན་དང་། ཆུན་བདག་

ཚོའི་མདུན་ལ་ཚོས་སྐྱེ་དེ་དག་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་པེད་བཟོད་བྱུང་། ངའི་གོགས་མོ་མཚར་
 རོ་ནི་ཁ་སྐྱེ་དུ་སི་ཚོན་སི་ང་དང་ལྷན་དུ་ཡོང་རྒྱ་ཐག་བཅད། ང་ཚོ་ཡི་ཤུའི་ལྷ་ཁང་དུ་
 སྐབས་དུས་དེར་སྐྱེ་ཡང་མི་འདུག ལྷན་ལྷན་སྐྱོན་ལམ་གྱི་དུས་ཚོད་མིན་ཅང་ལྷ་ཁང་
 ལྟོང་པ་པེད་འདུག འོན་ཀྱང་ང་གཉིས་མཚོད་ཁང་གཅོ་བོ་དེའི་ནང་དང་མཚོད་གཤོམ་
 གྱི་རྒྱབ་ལ་འགོ་སྐྱབ་བྱུང་། ངས་ཚོས་དཔོན་གྱི་ཚོས་གོས་དེ་རྟེན་བྱུང་ལ། མཚར་རོ་ནི་ཁ་
 དང་ང་གཉིས་ལ་མཚོད་རྗེས་གྱི་ཆང་ཤེལ་དམ་གང་ཡང་རྟེན་པ་དེ་ང་གཉིས་གྱིས་བཏུང་
 བ་ཡིན། དེ་ནས་ངས་ཚོས་གོས་དེ་ལྟོན། གསུང་བཤད་སྟེགས་བུའི་རྒྱབ་དུ་ལངས་ཏེ། ལྷབ་
 བཀའ་གསུང་སྟོང་པ་དེ་ཚོར་ཁ་གཏད་དེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱི་བཀའ་བདེན་བཞི་དང་མི་
 ཉལ་པའི་དོན་ཇི་ཡིན་གྱི་སྐོར་ལ་ཚོས་བཤད་ཅིག་བྱས་པ་ཡིན། མཐའ་མ་དེར་ངས་
 དེར་ལངས་ཏེ། “ང་རང་ནང་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བུ་ཚོས་ནི་འདི་ལས་བཟང་བ་པེད།”
 ཅས་བཤད་པ་དྲན། དེའི་རྗེས་སུ་ང་གཉིས་ཆང་གིས་སྐྱེད་པར་གྱུར་ཏེ་སྐོབ་གྲུ་རྒྱང་ཐང་
 གིས་ལོག་བྱིན་པ་ཡིན།

གང་ལྟར་ཡང་ངས་ལོ་དེའི་སྐོབ་ཡུན་ཚར་བ་བྱས། འོན་ཀྱང་སྐོན་དུས་སུ་ང་རང་
 རྗེ་ནི་ཁ་ཤེན་ལ་ལོག་འདོད་མེད་པ་དེ་ཤེས་གྱི་ཡོད། ངའི་གཅེན་མོས་ལོ་རིམ་མཐའ་མ་
 གཉིས་གྱི་སྐོབ་སྐྱོང་བྱེད་ས་ཁོང་གི་ལོ་རིམ་ཞེས་པའི་སྐོབ་གྲུ་གནས་སྐོར་བྱས་ན་འགྲིག་
 གི་པེད་དམ་ཞེས་ངས་ཨ་མར་དྲིས་པ་ཡིན། 1968 དབྱར་ཁར་ང་བསམ་ཡས་སྤིང་ལ་
 འགོ་འདུན་བྱུང་ཡང་། ངས་ཨ་མ་དང་ཁྱེད་མཉམ་དུ་ཨ་མས་ང་ཚོའི་གུང་གསེང་ཚོད་
 དུ་སྐྱེས་པའི་ཁང་ཆེན་ཡོད་ས། སི་བེན་ཡ་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཡུལ་གྱི་མི་བཞའ་སི་ལ་དབྱར་ཁ་
 དེ་ཆ་ཚང་བསྐྱེལ་བ་ཡིན། དེ་གང་ངས་ས་གནས་གྱི་བཟེ་སྐྱེན་ཁེ་པོའི་རིགས་གང་ནས་
 ཉོ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་ཚུད་གཅོད་བྱས་པ་དང་། ཚོང་ཁང་ནང་ནས་རྒྱ་མ་ཡང་བརྐྱས་པ་ཡིན།
 ངས་ཉེ་བའི་ཤར་སྤིང་གི་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ནང་བུད་མེད་ཚོས་ཤོན་པའི་ཚོན་ཁ་ཅན་གྱི་
 ཤམ་ལུ་ཁབ་ཐན་ཟེར་བ་ཁ་ཤས་བརྐྱས་པ་ཡིན། ངས་འདི་དག་ཉི་མི་ལྟོན་ཆས་ངོ་མ་
 ལྷ་བྱར་རྗེས་ཉེ་གྱོན་པ་ཡིན། ང་ཚོ་སི་བེན་དུ་ཡོད་དུས་ང་ལ་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱའི་ར་པོ།

མིང་ལ་ལོན་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད། ངས་ཁོའི་སྐྱེ་ལ་ཐག་པ་བརྒྱབ་སྟེ་གོང་གསེབ་ཀྱི་གཡས་གཡོན་ལ་འབྲིང་གི་ཡོད།

༡༩༦༩ ལོར་ཀ་དེར། ངས་ཁམ་རྗེ་རི་དི་ཡི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གོང་གསེབ་ཅིག་ཏུ་ཆགས་པའི་ལོ་བཅུ་དྲུག་ནས་བཅོ་བརྒྱད་བར་གྱི་བུ་མོའི་སློབ་གྲྭ་རྒྱུ་ལེ་རི་ལ་འགོ་རྒྱུ་འགོ་བཅུ་གས་པ་ཡིན། རྗེ་ཞེན་འེན་དུ་ཡོད་སྐབས་ངས་ཚན་རིག་གི་སློབ་ཚན་ཁག་ལ་སློབ་སྦྱོང་ཡག་ཤོས་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཁིར་རྗེ་ལོ་དི་ལ་ངས་ལེགས་སྦྱར་དང་། མི་ལོན་ཡའི་སྐད། དབྱིན་སྐད་བཅས་སྐད་རིགས་ཁག་ལ་སློབ་སྦྱོང་(སྦྱོང་ཚན་དང་ཡིག་རྒྱགས་བཅས་)ཅེ་ཕུད་བྱེད་རྒྱུའི་སློབ་བཅད་པ་ཡིན། ང་རང་ཤར་ཕྱོགས་པའི་ཚོས་ལུགས་ལ་སློབ་སྦྱང་ཡོད་ཅང་ང་ལ་ལེགས་སྦྱར་སློབ་འདོད་བྱུང། སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སློབ་ཚན་ལེན་རྒྱ་མི་འདུག་ ཡིན་ནའང་ཁོང་ཚོས་ང་ལ་ཁམ་རྗེ་རི་དི་ཡི་སློབ་དཔོན་ཚེན་མོ་ཞིག་གི་ས་ནས་རྒྱུར་སྦྱོང་བྱེད་ཚོག་པའི་བཀོད་སྲིད་བྱས་བྱུང། ངས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སློབ་ཚན་ལེན་པར་བདུན་ཟེར་ཐེངས་ཞིག་ཁམ་རྗེ་རི་དི་ཡི་སྦྱོང་སྦྱོང་འཁོར་ནང་འགོ་ཡི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངས་ནང་ལས་གང་སྦྱང་པ་རྣམས་བྱས་མེད་ཅང་། མཐའ་མ་དེར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ང་ལ་སློབ་མཚམས་བཞག་སོང་། མདོར་ན་ཁིར་རྗེ་ལོ་དི་ལ་ཡོད་དུས་ངས་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་བྱས་མེད། ངས་སློབ་གྲྭ་བརྗེས་པ་དེས་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་བསལ་མ་སོང་། རྒྱ་མཚན་ནི་དེ་ནི་ངའི་དཀའ་ངལ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ལྟེ་བ་དེ་མ་རེད།

དུས་ལུན་འདིའི་རིང་གི་ངའི་སློབ་སྦྱོང་གི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་ལ་འདོད་འཚོར་བའི་མདངས་ཞིག་ཡོད། དེ་ནི་ང་ལ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྦྱང་འདོད་བྱུང་བས། ངས་ཁམ་རྗེ་རི་དི་ལ་བཞུགས་པའི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྦྱོང་འདོད་བྱུང་། ངས་ཁོང་ལ་བཅར་བས་ཁོང་གིས་ང་ལ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་འབྲིང་རྒྱུའི་ཞབ་བཞེས་གནང་བྱུང་། ཁོང་གི་རྒྱ་རྒྱ་ཨ་ལི་ཐེ་ཡ་ནི་ཨང་ལི་ཁན་ཚོས་དཔོན་ཞིག་གི་བུ་མོ་ཡིན་པ་དང་། མོ་རང་ཡེ་ཤུའི་རྗེས་འདུག་པ་རང་འདུགས་བྱས་ཏེ་བསྐྱེད་པ་རེད། ཁོང་གཉིས་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བརྗེ་གཏུང་ཏེ་ཅང་ཚེན་པོ་འདུག་ མོས་ཁོང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལགས་ཞེས་ཞུ་ཡི་འདུག

སྐབས་དེ་དུས་ཨ་ཁོ་རིན་པོ་ཆེས་མཚམས་མཚམས་ལ་ནང་ཚོས་ཀྱི་གསུང་ཚོས་གནང་གི་འདུག་མོད། ཁོང་གི་འཚོ་བ་ནི་སེམས་ནད་བཅོས་སའི་སྒྲན་ཁང་ཞིག་ཏུ་སྒྲན་ཞབས་ཀྱི་ཕྱག་ལས་གནང་གི་འདུག ངས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྦྱོང་བར་བདུན་ཕྱག་རེར་ཐེངས་རེ་ཁོང་གི་སེམས་སྒྲིའི་རིམ་ལོང་པའི་བྱིམ་ལ་བྱིན་པ་ཡིན། ཁོང་ཉ་ཅང་བཟོད་བསྐྱོན་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག་ལ། ཁོང་བཟའ་མི་གཉིས་ཀས་ང་ལ་བྱམས་པོ་བྱས་བྱུང་། ཁོང་གིས་དུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཞལ་ཤེས་པ་མ་བཟོད་གྲུས་བཀྱུར་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་གནང་གི་འདུག དེས་ན་ཁོང་གི་སར་བཅར་རྒྱ་དེར་ངར་དགའ་པོ་བྱུང་།

བྱིམ་ཀྱི་གནས་སྐངས་ལ་མཚོན་ན། ང་ལ་ཨ་མའི་མཉམ་དུ་དགའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད་བཞིན་པ་དང་། ང་གཉིས་དབར་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ་མཐུ། ཡང་ན་འབྲེལ་ལམ་ཞན་པའི་གནས་སྐངས་དེ་ཡར་རྒྱས་སུ་བྱིན་མ་སོང་། ཁོང་གི་ལོ་རིམ་ལུགས་སོལ་ལ་སློབ་མ་ཞིག་གི་སྐྱེས་སྐར་ཀྱི་ཉིན་དའི་མ་མས་སུ་ར་དང་བཟའ་བཅའ་གཞན་འབྱུང་ཉེ་ཡོང་གི་ཡོད། སྤྱི་ཟླ་བཅུ་པའི་ཚེས་བཅུད་ཉིན་ཀྱི་ངའི་རང་ལོ་བཅུ་དྲུག་སོན་པའི་སྐྱེས་སྐར་དེ་སྐབས་ཉེར་ཡོད། དུས་ཚོད་ལ་གཏུགས་པའི་སྐབས་དེར་ངའི་ཨ་མས་ཡོང་རྒྱ་མིན་པ་ཐག་བཅད་འདུག གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་གི་མི་ཆེའི་ནང་དུ་ལོ་བཅུ་དྲུག་དེ་ནི་གལ་ཆེ་བའི་མཚམས་རྗེ་ཞིག་རེད། དེས་ན་སྐབས་དེར་མོ་རང་མེད་པ་དེ་དམིགས་བསལ་སློ་ཕམ་པོ་བྱུང་། ངས་དུས་སྟོན་ལ་མི་རྣམས་མགོན་འབོད་བྱས་ཚར་བ་དང་ཨ་མ་མི་ཡོང་རྒྱའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་དེ་ཤེས་བྱུང་། ཨ་མས་ང་ལ་དུས་སྟོན་ཆེད་ཀྱི་ཉོ་ཆ་ང་རང་གིས་རྒྱུ་ལས་ཤིག་ཅེས་བརྗོད་བྱུང་།

ཁོང་གི་ལོ་རིམ་སྟོན་ཀའི་སློབ་ཡུན་ཡིད་ལྷན་པོ་དའི་རིང་ལ། ངས་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཡང་སྐར་མཇལ་དུ་འགྲོ་དགོས་བསམས་བྱུང་། འདི་ཨ་མ་དང་མཉམ་དུ་གོས་བསྐྱར་བྱ་གཞི་མིན། དེས་ན་གོ་སྐབས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དང་རང་ངོས་ནས་དེར་འགྲོ་ཐབས་བྱེད་རྒྱུར་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཟླ་མཇུག་དེར་གཟའ་མཇུག་གི་སྐབས་སུ་ངས་ཚོག་མཚན་མེད་པར་སློབ་བྱ་ནས་འགྲོ་རྒྱུ་ཐག་བཅད། ངས་སློབ་བྱའི་ནང་

གི་ང་རང་གི་ལྷོགས་མོ་ཚོ་ལ་ངའི་ཚབ་བྱེད་རྒྱུར་མངགས་ཏེ་སི་ཀོང་ལ་ནང་བར་དུ་རྒྱུང་
ཐང་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱུན་ལ་ཉེ་འབྲེས་ཀྱི་སྡོམ་ལ་ཚོང་ཁང་ཞིག་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
འབྲུལ་རྒྱའི་སེ་འབྲུའི་ཤིང་ཏོག་ཅིག་ཉོས་པ་ཡིན། ངས་ཤིང་ཏོག་དེ་རང་ཅིའི་ཕྱིར་བདམས་
པ་ཡིན་ཤེས་མ་བྱུང་ཡང་། འོས་ཤིང་འཚམ་པར་མངོན་པས་སྟོ་སང་ནང་དུ་བཅུག་པ་ཡིན།

ང་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་སྤེལས་དུས་རིན་པོ་ཆེ་དེར་བཞུགས་ཀྱི་མེད་པ་ཤེས་བྱུང་།
ཁོང་རྣམས་སོལ་ད་ཏའོ་སི་ཞེས་པའི་ཁང་པ་ཞིག་ཏུ་མོ་ཏ་བར་སྟོན་ལས་བྱུང་བའི་རྣམས་
སྟོན་གསོ་ཕྱིར་བསམ་ཡས་སྤིང་ནས་ལེ་བར་གཅིག་ཅམ་ཡོད་ས་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་ཀྱི་
འདུག ཁང་པ་དེ་རིན་པོ་ཆེར་བཅི་བཀྱར་ལྷགས་ཆེ་ལྷན་པའི་དགོ་སྤུག་ཁི་རི་སི་ཚོ་རྣམས་
དང་། སེ་མ་ལ་སྤུང་མན་གཉིས་ལ་བདག་གི་ཡོད།

ཨ་ཀོང་དང་ཁོང་གཉིས་འཆམ་པོ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་བསམ་
ཡས་སྤིང་ནས་ཐོན་འདུག རིན་པོ་ཆེ་འབྲུག་ཡུལ་ལ་ཐེབས་པའི་རྗེས་དང་། རྒྱུད་པར་
དུ་བརྟེན་སྟོན་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་རྒྱལ་ཕྱོགས་དགོ་སྤུག་ཚོ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་
རྒྱའི་འགོ་བཅུགས་པ་རེད། ཁོང་ཐོད་པའི་གྲུ་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་སྤོང་འདོད་མེད་པ་དང་། དགོ་
འདུན་པའི་བསྐྲུབ་སྟོན་གྱི་པ་རོལ་ན་ཡོད་པའི་འཛིག་རྟེན་དེར་འཚོལ་ཞིབ་གནང་འདོད་
ལྷགས་ཆེ་ཡོད། ཁོང་ལ་རིག་གཞུང་གི་ས་མཚམས་ཡོངས་སུ་བརྟེན་ཏེ་འགྲོ་འདོད་ཡོད།
རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་རྗེས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་བྱས་ན། རིན་པོ་ཆེས་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད་པ་
དེ་དག་ལ་ཨ་ཀོང་ཞེད་སྤང་རྒྱུས་པ་དང་། ཞེད་སྤང་དེ་སྤངས་འཛིན་དུ་རྒྱུར་པ་རེད། ཁོང་
ཚོས་རྒྱལ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ལ་པར་ལྟ་སྤངས་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་འཛིན་འདོད་པ་དང་། དེ་དག་
གིས་རང་ཉིད་རྒྱུར་ལ་ལྟ་སྤངས་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་འཛིན་འདོད་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་རྒྱུད་པར་
ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག ཨ་ཀོང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་འདོད་པ་སྟོན་པ་དང་། ཆང་འཕྲུང་བ་བཅས་
ཐེ་བའི་ཀུན་སྟོན་ཁག་ཅི་ཅམ་རིང་གཞན་གྱིས་མ་ཤེས་ན་སྟོན་མེད། འོན་ཀྱང་བརྟེན་
སྟོན་བྱུང་རྗེས་རིན་པོ་ཆེར་ཚོས་ཀྱི་རྒྱུན་འབག་གི་རྒྱལ་ཏུ་ཡིབ་འདོད་ཚ་བ་ནས་མེད།
རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་ལམ་གྱི་ཐང་ཨ་ཀོང་ལ་ཐབས་ཤེས་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་དུང་པ་སྟོན་

ཚར་འདུག་ཟེར་རྒྱ་དེ་རེད། ཨ་གོང་གིས་རྒྱན་དུ་རིན་པོ་ཆེར་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་ཚོས་
བཤད་བྱེད་དུ་འདུག་གི་མེད་པས། ཁོང་དེ་གར་བཞུགས་པ་དེར་ཕན་ཐོགས་ཆེར་མེད།

ཡིན་ནའང་དེའི་སྐབས་སུ་ངས་འདིའི་སྐོར་ལ་གང་ཡང་ཤེས་ཀྱི་མེད། བསམ་ཡས་
སྤིང་གི་ནང་དང་གཡས་གཡོན་དུ་སྡོད་མཁན་རིན་པོ་ཆེའི་དགེ་ལྷན་ཚོས་ག་རེ་འབྲུང་
བཞིན་ཡོད་པ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་སྤིང་ཀྱང་། རིན་པོ་ཆེ་མ་གཏོགས་ཚང་མས་གནས་ཚུལ་
དེ་དག་གསང་རྒྱ་བྱེད་རྒྱུའི་འབད་བཅོམ་བྱས་ཡོད།

ང་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་ཡོད་པའི་ཉིན་དང་པོའི་དགོང་དྲོར་རིན་པོ་ཆེ་བོད་པ་ཚོའི་
ལྷན་དུ་དགོང་ཚེགས་མཚོང་པར་ཐེབས་སོང་། དགོང་ཚེགས་གྲུབ་རྗེས་ཁོང་ལྷན་ཕོ་ལང་
དཀོ་སི་ལ་ལོག་རྒྱུར་གྲ་སྒྲིག་གནང་པའི་སྐབས་སུ་ངས་ཁོང་གི་ལོག་ཏུ་མོ་ཏའི་འགྲམ་
ནས་མངལ་བྱུང་། ཁོང་གིས་གྲ་ཆས་མཚོང་གནང་མི་འདུག དེའི་ཚབ་ཏུ་ཁོང་གིས་སྐྱུ་
ཆས་སུ་པ་ཞིག་གྱོན་ཡོད་པ་དང་། བོམ་སྐྱོར་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱུ་ལས་ལག་མདོག་ལ་
པོར་ག་ལེར་ཐེབས་བཞིན་འདུག བརྟེན་དེས་ཁོང་ལ་པོ་བཟོས་འདུག ང་རང་ཁོང་
གི་འཕྲིས་ལ་བཅར་ཐུབ་བྱུང་། ཁོང་ངའི་མདུན་ནས་འགོ་དུས་འགོ་མཚམས་བཞག་སྟེ་ང་
ལ་འཚམས་འདྲི་གནང་བྱུང་། ཁོང་ལ་འདུལ་རྒྱུའི་སེ་འདུལ་དེ་མཉམ་དུ་འབྲེལ་ཡོད་སྟབས།
ངས་དེ་དཔུང་སང་ནས་བརྟོན་ཏེ་ཁོང་ལ་སྐུལ་བ་ཡིན། ཁོང་གིས་དེ་དགེས་ཉམས་ཀྱིས་
བཞེས་གནང་སྟེ་ང་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་གསུངས་པ་དང་ལྷན་དུ་ངས་གང་བྱས་པ་དེ་ནི་དོན་
སྤིང་དང་ལྷན་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བཏོན་གནང་བྱུང་། དེའི་སྐབས་སུ་ངས་ཁོང་ལ་
ང་བོད་ཀྱི་བཙུན་མ་ཡིན་པའི་ངའི་མི་ཚེའི་མི་ལམ་གྱི་སྐོར་ཞུས་ཡོད་པ་མ་རེད།

དེ་ཉིན་དགོང་དྲོ་ངས་རིན་པོ་ཆེ་སྐར་མ་འགའ་ཤས་མ་གཏོགས་མངལ་མ་བྱུང་ཡང་།
དུས་ལུན་ཐུང་དུ་དེའི་རིང་ལ་ཁོང་ནི་བརྟེན་སྐྱོན་སྐྱོན་གྱི་མི་དེ་དང་སྟོགས་ཡོངས་ནས་
མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པ་ངས་རྟོགས་བྱུང་། ཁོང་གི་སྐྱུ་གཟུགས་ཀྱི་ལྗང་གཅིག་
ལ་རྩ་གི་བ་ལོག་ཡོད་པ་དང་། སྐྱུ་ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པས་ཕྱིའི་གཟུགས་བབ་ཀྱི་ཆ་
ནས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་སྟོས་མ་དགོས་ཀྱང་། ཁོང་གི་སྐྱུ་གཟུགས་ལ་འགྲུར་བ་ཐེབས་

པ་དེ་ཁོ་ན་མ་རེད། ད་ཆ་ཁོང་སྐར་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་གི་རྣམ་པར་མངོན་འདུག་པ་དེས་
ངའི་ཡིད་དབང་འཕྲོག་སོང་། བརྒྱུ་མ་བྱུང་བའི་གོང་དུ་ཁོང་ག་ཞོན་ཤ་ཆགས་པོ་
དང་། དྲངས་གཙང་། འཕེར་ཤ་དོད་པོ་འདུག་ ད་ནི་ཁོང་སྐར་ག་འཕྱོར་པོ་དང་། རྟོག་སྒྲིལ་
པོ། ལེགས་པར་བཅོས་པ་ལྟ་བུའི་ཚོར་སྣང་ཞིག་འདུག་ རེ་བཤེས་སུ་སོང་ཡོད་པ་མ་ཟད་
ངས་དེ་སྐྱོད་ཚོར་མ་བྱུང་བའི་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་བྱུང་ཚོས་ཤིག་འདུག་ མངོན་
ན་ཁོང་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་འདུག།

ཁོང་གི་དེ་སྐྱའི་རྣམ་པ་དེ་རུབ་ཕྱོགས་པ་དང་། དམིགས་བསལ་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ནང་
པ་རྒྱལ་ལྷན་ཚོ་མགུ་པོ་བྱེད་ས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་རེད། ཁོང་མངོན་གསལ་དོད་པོར་སྐྱ་
དབང་བཅན་པོ་དང་། སྐབ་ཐོབ་ཅིག་རེད་དེ་འཛིགས་སུ་རུང་བ་དེ་འདྲ་མ་རེད། ཁོང་
བྱམས་བཅའི་བདག་ཉིད་ཅིག་རེད། ད་ཆ་ཁོང་གི་བྱམས་བཅའི་རང་བཞིན་དེ་ད་ལྟ་འདྲ་
མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཡོད་མོད། དེར་ཁྱོ་ཉམས་གྱི་བྱུང་ཚོས་ཞིག་ཀྱང་ལྟན། ཁོང་གི་སྐྱ་
མདུན་དུ་བཅར་རྒྱ་དེ་དོག་ཅམ་ཞེད་སྣང་ཆེ་བ་ཞིག་རེད། ཁོང་གིས་བྱེད་རང་ལ་གཟིགས་
དུས་བྱེད་རང་གི་སེམས་བརྟོལ་སོང་སྟམ་པ་དང་སྟབས་མི་བདེ་བ་ཞིག་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་
ལ་ནི་ཁོང་རྟོ་ཁབ་ལེན་དང་འདྲ།

ངས་ཁོང་ལ་མཇལ་བཅར་ཞུ་རྒྱུའི་འདོད་པ་ཤུགས་ཆེའི་སློབ་ནས་བསམ་ཡས་སྤོང་
གི་མི་ལ་རེ་བ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁོང་ཚོས་དེ་ཡོང་མི་གྲིད་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། དེ་ལྟར་
ཡང་ཕྱི་ཉིན་དེར་ངས་ཁོང་མཇལ་བར་གྱུར་སྟོན་ཏེ་སི་ལ་བཅར་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་
བཅད་པ་ཡིན། ཁང་པ་དེའི་ད་ཀྱོགས་མཚམས་བར་དུ་ལེ་བར་གཅིག་ལྷག་ཅམ་ཞིག་ལ་ང་
རྐང་ཐང་ལ་བྱིན་པ་དང་། དེ་ནས་སྐད་མན་གྱི་ས་ཆ་བརྒྱུད་དེ་བསྐྱོར་དགོས་པའི་སྐང་
ལམ་རིང་པོ་དེ་ནས་མར་གོ་མ་བཟོད་བྱེད་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། ངས་དབྱར་ཐོག་སྟོན་
མ་དེར་ཁྱོམ་ནས་བརྟུན་པའི་གྱོན་ཆས་གྱི་གསལ་ནས་ཁབ་ཐན་དམར་པོ་ཞིག་གྱོན་ཡོད།

སྐར་སྟོན་ཏེ་སི་ལི་འགྲམ་དུ་བརྒྱུ་མ་བྱུང་གི་རྗེས་སུ་ཁོང་ལ་ནད་གཞོག་རྒྱགས་
མཁན། རིན་པོ་ཆའི་ཨ་རིའི་སློབ་མའི་གསལ་ནས་གཅིག་ཐག་བྱུང་། མོས་ང་ལ་བྱེད་རང་

འདིར་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་དེས་རྗེས་ངས་ང་རིན་པོ་ཆེ་མངལ་དུ་ཡོང་བ་ཡིན་ཞེས་
བཤད། མོས་རིན་པོ་ཆེས་མགོན་པོ་ཐུག་གི་མ་རེད་ཅེས་བཞེད་བྱུང་། མོ་རང་ལྷ་ཚུགས་
ཚ་བོ་འདུག་ལ་ངས་ཀྱང་ལྷ་ཚུགས་བྱས་པ་ཡིན། ངས་མོ་ལ་གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་
ཐུག་འདོད་མེད་ན། དེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས་ཐད་ཀར་གོ་དགོས་ཡོད་ཅེས་བཞེད་པ་ཡིན།

ང་སྲང་ལམ་དེད་དེ་མར་ཕྱིན་ནས་ཁང་པར་སླེབས་པ་དང་། བྱང་མེད་ཅིག་ཐོག་ཀར་
ཕྱིན་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སློབ་བའི་མགོན་པོ་ཞིག་འདུག་ཅེས་བརྗོད་བསྐྱེད་པར་ཕྱིན་སོང་།
རྣམ་མ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མོ་མར་ཡོང་ནྟེ། ང་ལ་རྣམ་མ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རིང་ལ་ང་རིན་
པོ་ཆེའི་ཉལ་ཁང་བར་དུ་འགོ་ན་ཚོག་ཅེས་བཤད་བྱུང་། ང་ལ་དུས་ཚོད་ཐུང་དུ་ཞིག་མ་
གཏོགས་འགོར་མི་ཚོག་པ་བཞེད་བྱུང་། ང་ཉལ་ཁྲི་ཞེང་ཆེན་ཞིག་དང་མཚན་མོའི་སློག་
སྟེགས་རྒྱུང་དུ་ཞིག་མ་གཏོགས་མེད་སའི་ཁང་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་རྣམས་འདྲེགས་བརྒྱུད་
དེ་ཁྲིད་བྱུང་། ང་ཁང་པའི་ནང་དུ་འཇུག་སྐབས། རིན་པོ་ཆེ་ཉལ་ཆས་ནང་དུ་རས་
ཀྱི་ནང་འཇམ་དམར་སྐྱག་ཅིག་མཚོན་དེ་བཞུགས་འདུག་ ཁོང་མོ་འདི་བརྗོད་སྟེ་
དང་། དེའི་ཞོར་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་སློབ་ཚད་དང་། སློབ་སྦྱིའི་རྣམས་ནད་བཅས་ནས་དག་
སྦྱོང་འབྱུང་བཞིན་པ་ཡིན་ཅང་། དུས་ལུན་འདིའི་རིང་ལ་ཁོང་གིས་ཉལ་སར་དུས་ཚོད་
རིང་པོ་བཞུགས་གནང་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ངས་ལམ་སེང་ཤེས་པ་ཞིག་ལ། ཁོང་གི་རྣམས་
སྟོན་དེས་ཁོང་ལ་འདོད་པ་སྟོན་རྒྱ་བཀག་མི་འདུག

ང་ཉལ་ཁྲིའི་ཕྱར་དུ་བསྐྱེད་དེ་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་བརྗེད་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས། ང་ལ་
ཁོང་མངལ་བར་དགའ་བོ་ཞེ་དགས་བྱུང་། མཐའ་མ་དེར་ང་རང་ཁོང་གི་སར་སླེབས་པ་
དེར་ཡིད་ཆེས་དགའ་བ་བྱུང་། ཁོང་ཉེ་ཅང་གོགས་འདེས་སྐྱོ་བོ་ཡོད་པས། ང་ལ་དེ་སྔ་
བྱུང་སྟེང་མེད་པའི་ཁོང་དང་སློབ་ཉེ་བ་ཞིག་ཚོར་བྱུང་། ང་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་སློབ་ཡིན་
པ་གང་ཞིག་ལ། སན་རྒྱུན་གཉིས་མོས་ཀྱི་ཡིད་སྟོན་ཡང་ཡིན་པའི་གནས་བབ་ཅིག་ནས་
གཞན་དུ་ཁྲིད་སོང་། ངས་ང་རང་གི་ལག་པ་ཁོང་གི་སྟེགས་ལ་བརྒྱུངས་པས་ཁོང་གིས་དེ་
འཇུག་པ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཕན་རྒྱུན་ལ་འོ་བྱས། ཁོང་ཉལ་ཁྲིར་ཅོག་བྱུང་བསྐྱེད། ལག་

པ་ང་ལ་འབྲུག་དེ་མལ་སའི་ནང་ཁོང་མཉམ་དུ་འཇུག་ཤོག་གསུངས། ངས་ཐེ་ཚོམ་མེད་
པར་མགོན་བརྟུན་དེ་དང་ལེན་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཏེ་ངོས་སུ་སྐབས་ཐོག་དེ་ལ་ངས་མགོན་
བརྟུན་དེ་རང་ལ་རེ་སྐྱེག་བྱས་ནས་བསྟན་ཡོད།

ང་རང་དེ་དུས་ལོ་བཅུ་དྲུག་འཁོར་ཙམ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་དོག་པའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་
གི་ནང་དུ་འཚར་ལོངས་བྱས་པ། ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་སྐབས་སུ་ཕ་འདས་པ། ལོ་དགུ་
ནས་བརྩེང་བྱ་གཅིག་ཀྱང་མེད་སའི་བཅའ་སྡོད་སློབ་གྲུ་བྱ་བྱེན་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་
ངས་སྐྱེས་པ་མོ་དང་འདོད་མེད་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཞེ་བྲགས་ཤེས་ཀྱི་མེད། ངར་ཁེམ་གྱི་རི་རི་ལ་
བྱ་དགའ་པོ་ཞིག་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་གཉེས་ཀྱིས་འོ་སྐྱེལ་བ་ལས་ལྷག་པ་གང་ཡང་བྱས་
མེད། ང་མལ་སར་འཇུག་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་རིན་པོ་ཆེས་ནང་འཇམ་སྤྱད་རྒྱ་འགོ་
བརྩམས་སོང་། ངས་ཁོང་ལ་ “བྱིད་རང་གི་གསང་དོར་ག་པར་ཡོད།” ཅས་དྲིས་པ་བྱས།
ཁོང་གིས་ “སྐྱེས་པས་གསང་དོར་ལྱོན་གྱི་མ་རེད།” ཅས་ལན་བཏབ་བྱུང་། སྐྱེས་པ་ལ་
ཚོངས་སུ་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་ང་རང་ཡ་མཚར་ཡང་བྱུང་།

ང་ཁོང་གི་མལ་དུ་འཇུག་ཚར་དུས། ཁོང་གི་གནང་སྟངས་དེ་ཉ་ཅང་འདྲིས་ཉེ་ཆེ་
བས་འབྲེལ་བ་འདི་བང་རིམ་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་འབྱེད་རྒྱུ་དེ་རང་བཞིན་དུ་མངོན་བྱུང་།
ང་དེ་སྟོན་སྐྱེས་པ་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་ཚ་བ་ནས་ཉལ་ལྗོངས་མེད་ཀྱང་། ཁོང་དང་མཉམ་དུ་
འདོད་པར་སྟོན་རྒྱུ་དེར་འགྱུར་པ་གང་ཡང་མ་བྱུང་། བདུན་ཕྲག་འགའ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
ངས་ཁོང་ལ་སྐྱེག་འཕྲད་ཀྱི་སྐབས། ངས་ཁོང་ལ་སྐྱ་ཆས་སྤྱད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་།
ཚོས་སྟོན་པའི་སྐྱ་མ་ཞིག་གིས་འདོད་པ་སྤྱད་ན་འོས་མིན་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཀའ་དྲི་མང་
པོ་ཞུས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཐེངས་དང་པོར་ལུས་འབྲེལ་བྱེད་སྐབས་ང་གཉེས་ཀྱིས་འདི་
ཚོའི་སྐོར་ལ་སྐད་ཆ་གང་ཡང་བཤད་མེད། ང་རང་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་དེར་ཡོད་པ་ཙམ་
གིས་དགའ་མགུ་འཕེལ་བས། ངས་དྲི་བ་གང་ཡང་སྐྱེལ་མེད། རྗེས་སུ་ང་གཉེས་ཀྱིས་དེ་
ལྟར་མཉམ་དུ་ཉལ་རྒྱུ་དེ་ཉ་ཅང་ཁྲིལ་མེད་ཡིན་པ་ཤེས་ཀྱང་། ཉ་ལས་པའི་ཡག་པོ་འང་
བྱུང་འདུག་བསམས་བྱུང་།

འདོད་པ་སྐྱད་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ང་གཉེས་མལ་སར་བསྐྱད་དེ་སྐྱད་ཆ་བཤད། དོན་
 དངོས་སུ་ང་གཉེས་ཀྱིས་གཟུང་མཛུགས་ཆ་ཚང་མཉམ་དུ་མལ་སར་བསྐྱུལ་བ་ཡིན། ཕྱོགས་
 གཅིག་ནས་བཤད་ན། ང་ལ་དེ་སྡེ་མི་ཚེའི་ནང་བྱུང་མ་ཕྱིར་བའི་ཆ་ཚང་བའི་ཚོར་བ་ཞིག་
 ཁོང་དང་ལྷན་དུ་ཡོད་ཅམ་ཉིད་ནས་བྱུང་། ང་རང་དབྱིན་རིའི་ལེགས་བྱང་ལ་ནམ་ཡང་
 འབྲེལ་འབྲིས་བྱུང་ཕྱིར་མེད་ལ་དུས་ཉུག་དུ་ཕྱི་པ་ཞིག་དུ་ཚོར་བྱུང་། མ་གཞི་ནས་ཉིན་
 དང་པོ་ནས་བཟུང་དབྱིན་རིའི་བྱེད་སྐྱབས་ཡོངས་རྫོགས་ཚོ་མེད་རེད་བསམས་བྱུང་། ངའི་
 མི་ཚོ་ཆ་ཚང་ནང་སེམས་ལ་གཞོན་ཤུགས་སྲུང་པ་སྟར་ཚོར་བྱུང་། ང་རང་གིས་འབྲེལ་
 འབྲིས་བྱེད་སྐབས་དང་། སེམས་ཀྱི་ནང་ལ་རང་ཉིད་དང་མཉམ་དུ་གང་སར་སྐྱོད་སྐབས་
 མཁལ་གྱི་མི་འདི་སྐོ་བྱུང་ཞིག་ལ་འདིར་ཐོན་པ་རེད། ང་ལ་རང་ཉིད་སྐོག་ལས་བསྐྱབས་
 པ་དང་། བཅིངས་ཤོལ་ཐོབ་པའི་ཚོར་སྣང་ཞིག་བྱུང་། གང་ལགས་ཞེ་ན། ང་ཁོང་གི་མཉམ་
 དུ་གང་སར་འགྲོ་སྐབས་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཁོང་ཡང་ངའི་མཉམ་དུ་གང་སར་འགྲོ་སྐབས་
 ཀྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་གཟུང་མཛུགས་བསྐྱུལ་བ་དེའི་སྐབས་སུ། ང་ལ་ཡངས་
 ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚེད་ཐང་འདི་གསར་དུ་སྟེད་བྱུང་། དེར་གོ་ཡུལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་།
 རང་ཉིད་རི་ལྷ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ལྷར་ཡིན་ཚོག་པའི་རང་དབང་ཚོར་བྱུང་། ངས་དུས་
 ཉུག་དུ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱས་པའི་གནད་དོན་གཅིག་ནི་ཁོང་གི་གཉིང་དཔག་དཀའ་བའི་
 བྱང་ཚོས་དེ་རེད།

མཚམས་ཞིག་ནས་ཁོང་གིས་ང་ལ་ཁ་ཕྱོགས་ཏེ་ “པལ་ཚེར་ཉི་མ་ཞིག་ལ་ང་གཉེས་
 གཉེན་སྲིག་བྱས་ན་ཚོག་གི་རེད།” ཅེས་གསུངས་པ་དེ་གི་འདུག དེ་དུས་ང་མཐུ་ཐག་
 ཚོད་དེ་ “ལོས་ཡིན། ང་ཁྱེད་རང་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱ་བྱུང་ན་དགའ་པོ་ཡོང་ས་རེད།”
 ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན། ང་གཉེས་མཉམ་དུ་ཡོད་སྐབས་ཁོང་གིས་ང་ལ་སྟུན་ཚོམ་སྟུན་མོ་
 ཞིག་བྲིས་གནང་བྱུང་། དེར་ “གཉེན་སྲིག་འདི་ནི་ཉི་ཟླའི་གཉེན་སྲིག་རེད།” ཅེས་འགོ་
 འདུགས་གནང་འདུག

མི་ཚོ་ལ་སླ་མའི་མཉམ་ཏུ་ཉལ་རྒྱ་དེ་རི་འདྲ་ཡིན་པ་དང་། གསང་སྲུགས་ཀྱི་རིག་མ་བརྟེན་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལ་བསམ་ཚུལ་ལྟན་མེད་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། ཁོང་དང་མཉམ་ཏུ་ཉལ་རྒྱ་དེ་ངོ་མ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ཡ་མཚར་བའི་འདོད་སྲིད་གྱི་སྣངས་སྣང་བས་དང་། འཕྲིག་སྦྱོར་གྱི་ཚོར་བ་མཐར་ཐུག་ཚེ་སྤྱད་དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་མ་རེད། དེའི་རྒྱན་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཚོས་དེ་གཟུགས་ཅན་གྱི་བདེ་བ་དེ་རྩ་བ་ནས་མ་རེད། དེ་ལས་སྒྲིག་སྟེ་དེ་ནི་ཞི་འཇམ་དང་སྙིང་རྗེས་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པའི་ཁོང་ཡུག་ཅིག་རེད། ཁོང་གི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སེམས་ཀྱི་བར་སྐྱང་གིས་མོག་མོག་པོར་བཏང་བའི་ཚོར་བ་ཞིག་དེ་ལ་འདུག་ཅེས་བཤད་ན་ཏེ་ལམ་མ་འགྲིག་པ་མེད། ངས་ཉམས་ཚུང་དེ་གཉིད་ཟབ་པ་དང་ཞི་འཇམ་པའི་ཁྱད་ཚོས་བྱུང་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཞིག་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཐུབ།

གཟུང་འཁོར་གྱི་མཉུག་ཏུ་སླེབས་སྐབས། བམ་རྒྱན་ང་སྟོད་སའི་བར་སྐྱང་གྲང་ངར་ཅན་དེ་མ་ཡིན་པར། ད་ཆ་འཇམ་ལ་ཡང་པའི་སྒྲིག་པ་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་གནས། འདི་ནས་འགོ་རྒྱ་ཁག་པོ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་རང་གིས་རང་འཐེན་ཏེ་ངས་བསམ་ཡས་སྤིང་ནས་སྟོ་སྟོགས་སུ་འགོ་མཐའ་ཞིག་གི་མོ་ཀའི་ནང་མཉམ་ཏུ་སྦྱིར་ལོག་སྦྱིན་པ་ཡིན། སྲུང་གྲང་མ་གེས་པ་བྱས་ནས་ངས་སྟོབ་གྲུའི་ནང་འདྲུལ་སྐབ་པ་བྱུང་། ང་དེ་ནས་སྦྱིན་ཡོད་པ་ཁོང་ཚོས་རྩ་བ་ནས་མ་གེས་པ་འདྲ།

གཉེན་སྦྲིག་འདི།

གཉེན་སྦྲིག་འདི་ནི་ཉེ་ལཱའི་གཉེན་སྦྲིག་རེད།
དེ་ནི་རྒྱ་མཚོ་དང་ནམ་མཁའི་གཉེན་སྦྲིག་རེད།
གལ་ཏེ་ཀུན་ཁྱབ་ཅུས་པས་དེ་སྟོན་ན་ང་ལ་བཤད་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

དེ་རིང་འདི་ན་རྒྱང་འཇུག་མོད།

རྒྱང་གི་ཕྱགས་ཀྱིས་སྟོན་གྱི་ལོ་འདབ་ཕྱགས།

འདི་ནི་རྒྱང་དང་རྫོན་པའི་ཕྱག་འཕྲད་རེད།

སེམས་ཚོར་ཞེས་པ་དེ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན།

ཚོད་ལ་འཁྲེང་བ་དེ་བདག་གི་དྲན་པའི་གཉིང་རིམ་གྱི་ཚོད་ལས་ཀྱང་ཟབ།

རོ་ལ་བརྟེན་སྲུ་རུང་ཞིང་སྤོང་ལ་སྤྱི།

ཚོད་ཀྱིས་བྲིས་པས་ཚོད་ཀྱི་འཕྲིན་ཡིག་སྟོན།

ལེགས་ལྡན་ནག་པོས་བཏང་པའི་སྤིང་སྲུའི་སྐྱ་གདངས་དེ།

བདག་གིས་ཐག་རིང་རྒྱང་ནས་ཐོས།

ཚོད་དང་ང་གཉིས་ལ་སྤོང་རུས་དགོས།

ངས་བཤད་པའི་ཚིག་གི་མདོག་མི་འགྱུར་ཏེ།

དེ་དག་བྲག་གི་ངོས་སྲུ་བརྟེན་པས་སོ།

ང་ཡི་སེམས་སྲུ་སྐྱ་མ་གནས་པ་བཞིན།

ཚོད་ཉིད་ད་ལྟའང་ང་ཡི་བྲིས་ཏུ་གནས།

གཉིས་མེད་རྒྱང་གི་སྤོང་དུ།

ངེད་གཉིས་མཉམ་དུ་ཞབས་ཤོ་འཁྲབ།

སྤོང་འཇགས་དྲངས་གསལ་དབྱིངས་སྲུ།

ངེད་གཉིས་མཉམ་དུ་སྲུ་གཞས་ལེན།

ཡིན་ནའང་ད་དུང་དེ་ཅུ་སྐྱོ་སྤང་ཡོད།

ཚོར་མའི་ཚོད་པའི་གཡོག་སྟེ་རྒྱངས་ཤིང་བརྒྱབ།

དེ་ནི་ཁྲིམས་དཔོན་ཕོན་ཆེ་སེ་པ་ལེད་ཀྱི་ནོར་འཁྲུལ་མིན།

དེ་ནི་ཁོ་པའི་དབང་རྒྱས་ལས་བཟུལ་ཏེ།

བྱིས་པས་དེའུ་གསོག་པ་བཞིན།

གསར་རྟེན་མང་པོ་བསགས།

འོད་སྦྱིན་མ་ཁྱོད་ནི་དགའ་བདེའི་འབྲུང་གནས་ཡིན།

དེ་ལ་བདག་ནི་རི་འདྲའི་སློབ་པ་ལ།

སློབ་ཆེན་འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་འོ།

ཁྱོད་ནི་སློབ་ཆེན་འདི་ལ་འཇུག་པ་ན།

ཡངས་པའི་ཞིང་ཞིག་སྟོན་མེད་བརྟེན་པར་འགྱུར།

ཆེས་གལ་ཆེ་བ་ནི་དད་པ་ཡིན།

དེ་ནི་ཡོད་ཚད་ཀུན་གྱི་རྒྱ་ལམ་ཡིན།

གཞན་ནི་ཡོད་མེད་ཅི་ཡང་རུང་།

ངའི་བརྗེ་ལྡན་མ།

སེམས་ཁོང་ཡངས་པར་གྱིས་གྱིག།

གསར་རྟེན་བཟང་ལས་འདས།

ཁྱེད་རང་གཅིག་ཕུ་མིན།

གལ་ཏེ་ངེད་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་བཙོན་ན།²

2 ཆོས་རྒྱུ་དུང་པ། “ཆོས་རྒྱུ་དུང་པའི་གསུང་འབྲུམ་གཅེས་བུ་ལྟེན་” རྟོགས་བམ་བུ་དུན་པ། རྫོགས་ཤོན་གམ་རྩ་ལ་
དཔར་སྐྱབ་ཁང་། ༢༠༠༩། རྟོག་གྲངས་ ༢༩༩ ནས་ ༣༠༠ །

གཉིས།

གཟུང་འཁོར་འགའི་རྗེས་སུ་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་སྐྱུར་མངལ་བར་འགོ་རྒྱུ་ཐག་བཅད།
གཟུང་མཚུག་དེ་ཚོར་གལ་ཏེ་མ་མས་དམིགས་བསལ་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་མེད་ན། སློབ་སྦྱོང་གི་ཚོས་ལྷན་སྐྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེའི་ཨ་མས་ངས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅིས་ཡིན་པ་ཤེས་ཀྱི་མེད་
པ་དང་། ང་གང་དུ་འདྲེན་འགྲོ་རྒྱུའི་ཚོག་མཆན་སྤྲད་མེད་ཀྱང་། ངས་གཟུང་མཚུག་དེར་
སློབ་སྦྱོང་གི་ལོ་འགྲོ་རྒྱུར་སློབ་ཐག་བཅད། ཐེངས་འདྲིར་ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
ཡག་པོ་འགྲོ་བས་ཐུབ་མེད། ང་རང་ཚམ་ཚོམ་མེད་པར་བྱིན་པ་ཡིན།

དེའི་ཨ་མས་ངས་བཞི་ལྷན་ཉོ་རྒྱུར་བེད་སྤྲོད་གཏོང་གི་རེད་བསམས་ནས་ང་ལ་ལག་
དུལ་ཁྱོན་ནས་སྤོང་གི་མི་འདུག་དེས་ན་ང་དབྱིན་ཡུལ་གི་སྡོ་རུ་ཡོད་པ་དང་། འགོ་
དུལ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར་ངས་སི་ཀོད་ལ་ནད་དུ་འགྲོ་ཐབས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ངས་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁ་པར་སྦྱུལ་བས། རིན་པོ་ཆེས་གལ་ཏེ་ངས་བསམ་ཡས་སྤོང་ནས་མི་འཁོར་
ཀྱི་འབབ་ཚུགས་ཉེ་ཤོས་ཁར་ལེལ་མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས་བར་དུ་ཡོང་ཐབས་བྱེད་ཐུབ་
ན། དེ་ནས་སྤོང་འཁོར་གི་རིན་པོ་འོང་གིས་སྤོང་ཚོག་ཅེས་གསུངས་བྱུང་།

ངས་སི་ཀོད་ལ་ནད་བར་གི་ལམ་གི་ཆ་ཤས་ཤིག་ལ་གཞན་གི་སྐྱུ་འཁོར་ནང་འཇུག་
ལྷགས་བྱེད་ཀྱིན་བྱིན་པ་ཡིན། ཁལ་འཁོར་གཏོང་མཁན་ཞིག་གིས་ང་ལོག་ཤར་བར་དུ་
བསྐྱུལ་བྱུང་། དེ་ནས་ངས་ཁར་ལེལ་བར་དུ་མེ་འཁོར་ལ་བསྐྱེད་ནས་བྱིན་པ་ཡིན། དབྱིན་
ཡུལ་དུ་དེའི་སྐབས་སུ་རང་གི་འགོ་ཡུལ་དེར་སླེབས་རྗེས་ལག་འཁྱེད་དེ་མེ་འཁོར་ཞབས་
ལྷ་བར་སྤོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ང་ལ་ལག་འཁྱེད་མེད་ཅང་། ཁར་ལེལ་འབབ་ཚུགས་སུ་མ་
སླེབས་སྟོན་ལ་མེ་འཁོར་འགོ་ཤུགས་རྒྱུང་རུ་མ་བཏང་བར་དུ་སྐྱུག་ནས་བསྐྱེད། དེ་ནས་
ངས་མེ་འཁོར་གི་སྤོང་བྱེད་ཉེ་མཚོངས་པ་ཡིན། ས་ཤོག་ཏུ་ཤུགས་ཆེར་བརྒྱུ་པ་དང་། གང་
པ་ཞིག་ནས་མར་འདྲིལ་བྱིན་པ་དེ་དེ་དེ་ནས་ངས་ར་སྐྱོར་འགའ་ཤས་ལ་འདྲིལ་དགོས་

པ་བྱུང་བ་དང་། མཐའ་མ་དེར་ང་ཕྱ་གསོ་ཁང་ཞིག་ཏུ་སླེབས་སོང་། བྱམས་ར་དེར་བྱིམ་
བྱ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་མར་ཚུར་རྒྱལ་བཞིན་འདུག ང་ཕྱ་གསོ་ཁང་ནས་ཕྱིར་ཐོན་རྗེས་སློན་
ཆ་གང་ཡང་མེད་པར་མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས་ཀྱི་མདུན་ནས་ཕྱིན། དེ་ནས་རྣམ་མོ་ལྔ་དང་
ཏའོ་མི་བར་དུ་སྐྱ་འཁོར་ཞིག་ལ་བསྐྱད་དེ་ཚུ་ཚོད་གཅིག་ཙམ་ཕྱིན། རིན་པོ་ཆེས་ལས་
ལེན་གནང་པ་བཞིན་སྐྱ་འཁོར་གྱི་སྐྱ་དེ་རྒྱད་གནང་སོང་།

གཟའ་མཇུག་དེ་ང་གཉིས་ལ་ཏུ་ཅང་སྲིད་པོ་བྱུང་། དེས་ཁོང་དང་ངའི་བར་གྱི་འབྲེལ་
བ་དེ་གཉིད་ཟབ་ཏུ་བཏང་བ་དང་། ང་གཉིས་ཀྱིས་གནད་དོན་མང་པོའི་སྐོར་ལ་ནང་མོ་ལ་
ལྷ་ཐུབ་པ་བྱུང་། ང་ལ་བོད་པའི་སྐྱ་མ་ཞིག་གིས་འདོད་པར་ལོངས་སྤྱད་ན་འཚམས་
པོ་ཡིན་མིན་སོགས་ང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་རྒྱ་བཤུགས་བྱུང་། གཟའ་མཇུག་
གཉིས་པ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་མཉམ་དུ་མལ་སའི་ནང་ཡོད་སྐབས་ངས་ “ངས་འདོད་
པ་སློད་རྒྱ་དེ་དམིགས་བསལ་ཁྱེད་རང་ལྟ་བུའི་མི་ཞིག་ལ་མ་འོས་པ་རེད་བསམས་བྱུང་།
མཁྱེན་བྱུང་ངམ།” ཞེས་ལྟས་པ་ཡིན། ངས་ཁོང་ལ་ཚངས་སློད་ལ་གནས་ན་པན་ཐོགས་
ཡོད་པའི་སྐོར་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་གནང་པ་ཐོས་སྟོང་ཞེས་ལྟས་པ་ཡིན། རིན་
པོ་ཆེས་ང་ལ་དེ་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་བདེན་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཚང་མར་བདེན་པ་
མ་རེད་ཅེས་གསུངས། ཁོང་གིས་ང་ལ་ད་ཆ་ཁོང་གྲུ་པ་ཞིག་མ་རེད་ཅེས་གསུངས།

བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་དུ་ཚོས་སྟོན་པའི་སྐྱ་མར་བཀའ་འོས་པ་གང་ཞིག་ལ་གསང་
ཡུམ་བཞེས་པའི་སྐྱ་མའི་སྐོལ་རྒྱུན་རྟེན་པ་གཏན་འབབས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད། དཔེར་ན་
ངའི་ཁྱོ་གའི་བཤེས་གཉེན་གཙོ་བོའི་གས་ནས་གཅིག་མཁྱེན་བརྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་གསང་
ཡུམ་བཞེས་པའི་སྐྱ་མ་ཞིག་རེད། རྒྱ་མཚན་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིད་སྟོན་མང་
ཆེ་བས་གསང་ཡུམ་བཞེས་ཀྱི་ཡོད། བོད་དུ་རིན་པོ་ཆེས་གཉིད་འདོན་རྒྱུའི་འགོ་འཇུགས་
གནང་སྐབས། ཁོང་གི་དགོན་པའི་སྐྱ་རྣམས་འགའ་ཞིག་གིས་མ་འོངས་པར་ཁོང་གིས་རིག་
མ་བཞེན་སྲིད་ཀྱི་རེད་ཅེས་པའི་སྐྱོང་སྐོང་བྱས་འདུག

ཁྱབ་ཆེས་ནས་བཤད་ན། འདོད་པ་བསྐྱེད་རྒྱུ་འདི་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་
 རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པས་དེར་ལྷ་སྐྱབས་མི་འདྲ་བའི་སྐོ་ནས་ལྷ་
 ཡི་ཡོད། རྒྱབ་སྐྱོགས་སུ་ཡོང་མཁན་ཤར་སྐྱོགས་པའི་སླ་མ་ཚོས་འདོད་སྲེད་ཀྱི་ཐད་ལ་
 ལྷ་སྐྱབས་དེ་རང་གི་རྒྱབ་སྐྱོགས་པའི་སྐོ་བ་མ་ཚོ་ལ་སྐྱས་གང་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གང་
 ཡིན་ཟེར་ན་སྐོ་བ་མ་ཚོའི་རིག་གཞུང་དང་། དེ་བཞིན་ཚོས་སྐྱོགས་དང་འབྲེལ་བའི་
 སྐོའི་འབྲེལ་སོ་དེ་དག་ལ་གོ་དོར་ཐེབས་སྲིད་པ་སླ་མས་རྟོགས་པས་སོ། རྒྱབ་སྐྱོགས་པ་
 རང་པའི་རྗེས་འདུག་འགའ་ཞིག་གིས་ཉ་ལམ་རྒྱུ་ལ་སྐྱེས་སྐྱེས་ལྷན་དག་སྲུང་དགོས་པ་ལྷ་
 སུའི་ཆེས་མཁྱེན་འདོད་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཁྱབ་སྐྱེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་
 དེ་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་རང་ཉིད་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་མ་རེད། རང་གི་
 འདོད་པ་སྐྱོད་སྐྱབས་ཀྱི་ཀྱུན་སྐྱོད་དང་། དེ་བཞིན་སྐྱོད་ལམ་གཞན་དག་ཚང་མའི་ཐད་
 ལ། གཞན་ལ་གཞོན་འཆེ་མི་བྱེད་པ་དེར་གལ་ཆེན་བཅི་དགོས་པ་ཤོད་གལ་དགོས། འོན་
 ཀྱང་དེས་འདོད་སྲེད་ཀྱི་ཐད་ལ་རྒྱུ་ལ་འཚོས་ཅན་གྱི་འདོད་རྒྱུ་ལ་ཞིག་བསྐྱེད་དགོས་པའི་
 གོ་དོན་མ་རེད།

དེ་ལྟར་ཡང་། ང་གཉིས་སྐྱུག་པའི་ཐེངས་དང་པོའི་གཟུང་མཚུག་དེ་ནང་བཞིན། རིན་
 པོ་ཆེ་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཐེངས་འདིའི་གཟུང་མཚུག་ཆ་ཚང་ཡང་མལ་སའི་ནང་དུ་བསྐྱུལ་
 བ་ཡིན། དེར་ཡོད་དུས་མཚན་ཞིག་ལ་གཉིད་སང་པའི་སྐྱབས་སུ་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་
 རྫོང་རྒྱ་བྱུང་བ་དེ་དེ་འདྲའི་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་རེད་ཨང་བསམ་པའི་ཚོར་བ་བྱུང་བ་
 ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག ང་རང་ཁོང་ལ་བཅེ་སེམས་དབང་མེད་དུ་ཤོར་སོང་། དུས་ཚོད་
 མཁྱོགས་པོར་རྫོགས་པ་དང་། ང་རང་འགོ་དགོས་པ་དེར་སེམས་སྐྱུག་བྱུང་། འགོ་རན་
 ཁར་རིན་པོ་ཆེས་ང་རང་ལམ་བྱེད་བར་དུ་རྒྱུངས་འཁོར་གྱིས་སྐྱེལ་མཁན་ཞིག་བཀོད་
 རྒྱུག་གནང་འདུག དེ་འཕྲོས་ཀྱི་སྐོ་བ་ལྷ་བར་གྱི་ལམ་ཐག་ལྷག་མ་དེ་ལམ་འཕྲད་རིན་
 མེད་རྒྱུངས་འཁོར་ལ་བསྐྱེད་ནས་ཕྱིན་པ་ཡིན། ད་ཅིས་ང་ཕྱིར་འཁོར་སྐྱབས། སྐོ་བ་ལྷ་འི་
 ལས་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉེན་རྟོག་པ་རྣམས་ང་ལ་སྐྱུག་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་པ་དང་། ང་ག་

པར་ཕྱིན་ཡོད་མེད་དེས་བྱུང་། ངས་ཁོང་ཚོར་གང་ཡང་བཤད་མེད། ཉེན་རྟོག་པ་གཉིས་
གསུམ་ཞིག་གིས་ང་ལ་ཞེད་སྐང་སྐྱལ་ཐབས་བྱས་བྱུང་། ངས་ཨུ་ཚུགས་མཐར་སྐྱེལ་གྱིས་
གང་ཡང་བཤད་མེད། གལ་ཏེ་ངས་ཁོང་ཚོར་ང་གང་དུ་ཕྱིན་མིན་ནམ། ཡང་ན་རིན་པོ་
ཆའི་མཉམ་དུ་ཡོད་པའམ། དེ་དང་འབྲ་བའི་རིགས་བཤད་ཆོ། རྒྱུར་དུ་རིན་པོ་ཆེ་མངལ་
རྒྱའི་གོ་སྐབས་དེ་མེད་པར་འགོ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། མཐའ་མ་དེར་ཁོང་ཚོས་ང་
ལ་ “འགྲིག་གི་རེད། འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་ཚོད་ཀྱིས་བཀའ་ཚོལ་མེད་པར་སློབ་སྲུ་ནས་ཡང་
རྒྱུར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན། བྱེད་རང་སློབ་སྲུ་ནས་ཕྱིར་འབྲུག་གིས་གཞོན་སྐྱེས་བཀའ་ཉར་ཁང་
དུ་འཛོག་རྒྱུ་ཡིན།” ཞེས་བརྗོད་བྱུང་།

སློབ་སྲུར་ང་དཀའ་ངལ་ངོ་མ་ཞིག་གི་ནང་རྒྱུད་ཡོད་པ་ཁོང་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། བྱེད་
དགོས་པའི་ལས་ཀ་གང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མེད་པའི་ཚད་ཅིག་དུ་ང་སླེབས་ཡོད། ཁང་ཚན་
གྱི་དགོ་ཚན་དེ་ཞེ་དྲགས་ཞི་འཇམ་པོ་ཡིན་པ་ལས་མཚང་འབྲུ་མཐའ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་
མིན། མོས་རོགས་པ་བྱེད་ཐབས་བྱས་བྱུང་། རྒྱུ་ལས་འདིར་ངའི་ས་འདས་གོངས་ཕྱིན་པ་
དང་། ངའི་ཨ་མ་རྗེས་འཇགས་པོ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་བྱིས་མའི་གནས་སྤངས་དཀའ་ངལ་
ཅན་ཞིག་གི་ནང་དུ་ང་ཡོད་པ་དེ་མོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱུ་ལས་འདིར་ང་བྱིས་ལ་ཉེན་ཤས་རིང་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་ལ་ནང་མིའི་སྐྱེན་པ་བསྐྱེན་
གཏུགས་དགོས་པའི་དུས་བཟའ་ཅིག་ཡོད་ཅིང་། ངས་སྐྱེན་པ་ལ་ང་རང་གིས་འདོད་པ་
སྤོད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན། ཁོས་ང་ལ་དེ་མ་ཐག་དུ་སྐྱེ་འགོག་སྐྱེན་སྤོད་འདོད་བྱས་
སོང་། ཁོས་ང་ལ་ངའི་ཨ་མར་རྩ་རྒྱུད་གི་ནང་ཡོད་པ་དང་། གལ་ཏེ་ང་སྐྱེས་ལྡན་དུ་སྲུར་
ན། ཨ་མའི་འཆི་རྒྱུག་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་བཤད་བྱུང་། ངའི་ས་འདས་གོངས་སུ་མ་ཕྱིན་པའི་
སྤོན་དུའང་ངའི་ཨ་མར་སེམས་ཁམས་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཡོད། ང་ལ་
དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་དེ་ནི། མོའི་འདོད་པ་བཞིན་ངས་བྱེད་ལུགས་འགོ་སྤངས་བྱེ་བྲག་པ་
ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ངས་གང་བྱས་པ་དེ་དག་གིས་མོ་ནམ་ཡང་མགུ་ཚུང་མེད། དུས་
རྒྱུ་ལས་འདིར་ང་ལ་སེམས་ཁམས་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་ངལ་ཆེགས་ཡོད་པ་དེར་མོས་ “མོ་རྟོ།

ཚོད་ཀྱིས་ག་རེ་བྱས་ནས་ཅིག་ཅིག་དང་འདྲ་བ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག” ཅེས་ཡང་ཡང་
བརྗོད་དེ་སྤང་མེད་བྱས་བྱུང་། མོས་ང་ལ་མོ་རང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མ་ཡིན་པར་། རྟག་
ཏུ་མོ་རང་གང་ཡིན་འདོད་བྱུང་པ་དེ་བྱེད་དགོས་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་འདུག

མོས་ང་ལ་བྱུང་མེད་འབྱེད་སོ་ཡང་དག་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ལས་ཀ་ཡང་དག་པ་
བྱེད་དགོས་པ། མི་ཡང་དག་པ་ཞིག་དང་གཉེན་སྲིད་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་མདོར་ན་རྒྱ་
ཚོགས་དང་བསྐྱེད་ཏེ་མདུན་སྡོད་བྱེད་དགོས་པའི་འབད་བརྗོད་བྱས་ཡོད། མོས་ང་ཅི་
ཅོམ་ཀྱིས་རྒྱུད་པོ་མེད་པ་དང་། ཐབས་ཞུན་པ། མགོ་འཛོམ་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད་པའི་
ཐོག་ལ་སེམས་ལྷུང་མི་བྱེད་པའི་བཟོ་འདུག ང་ལ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཉམ་དུ་སྡོད་རྒྱ་
བྱུང་ན་ཅི་མ་རུང་སྐྱམ་པ་ལས། དེ་མིན་གཞན་གང་ཡང་བྱེད་འདོད་མ་སྤྲོད།

སྐབས་འདིར་ངའི་ཨ་མས་ང་ལོན་ཏེ་ཏུ་ཡོད་པའི་སེམས་ཁམས་ཀྱི་སྐྱེན་པ་ཞིག་གི་
སར་བཏང་བྱུང་། ཁོས་ང་གཉེས་ཀྱི་འཛོམས་སུ་དེར་ “ཚོད་རང་གི་ཨ་མས་ང་ལ་ཚོད་
རང་རྒྱ་ཚོགས་ནས་མཐར་འབྱུང་པ་ཞིག་བྱེད་འདོད་འདུག་ཅེས་བཤད་བྱུང་།” ཞེས་
འགོ་བཅུགས་སོང་། ངས་དགའ་པོའི་ངང་ནས་ “རེད། ང་དེ་སྟར་བྱེད་འདོད་འདུག” ཅེས་
ལན་བཏབ། ཁོས་ “ཨ་ལས། དེའི་སྐོར་ང་ལ་ཤོད་དང་།” ཟེད། ཁོས་དེར་དོ་སྣང་བྱེད་སྐྱེས་
ལ་བལྟས་ན་ཁོ་རང་ཡང་མཐར་འབྱུང་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུར་ཤ་སྲིད་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་ཚོར་
བྱུང་། ང་གཉེས་ཀྱིས་ནང་པ་དང་། གནད་དོན་གྱི་སྐོར་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་རྗེས་མཐའ་མ་
དེར་ཁོས་ “ཚོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ཤེས་ཀྱི་འདུག ངས་ཚོད་ལ་སློབ་བཅོམ་གྱི་ཡིན། ཚོད་རང་
གི་ཨ་མ་ཏུ་ཅང་དཀའ་ངལ་ཅན་གྱི་བྱུང་མེད་ཅིག་རེད། མོས་ཚོད་རང་ཐེ་བའི་མི་མང་
པོ་ཞིག་རང་ཉིད་ནས་ཐག་རིང་དུ་བཏང་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་ཚོད་རང་བདེ་ཐག་ཚོད་
འདུག་བསམ་གྱི་འདུག” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། དུས་ལུན་སྤང་བྱེད་ཀྱི་རིང་ལ་འདིས་ང་
རང་སློབ་དེ་པོ་བཅོས་བྱུང་།

ཁིར་སྤྱི་ལོ་དེ་ཡི་སློབ་ལུན་ཆ་ཚང་གི་རིང་ལ་ངས་སློབ་སྦྱོང་ལ་དོ་སྣང་མི་བྱེད་རྒྱ་དེ་
སྤྲོད་པ་ཡིན། ངས་ཤད་དང་སློབ་མ་ཚོས་པར་དབྱིན་ལུལ་བཅའ་སྡོད་སློབ་གྲུའི་ཁ་

ལག་ཞེ་མེར་སྐྱོང་མཁུ་དེ་ཐོས་ཏེ་སྐོབ་གྱུར་དཀར་སྐྱོང་བྱས་པ་ཡིན། ངས་ང་རང་གི་
 མཐའ་སྐོར་དུ་ཡོད་པའི་འདིག་རྟེན་ལས་ཁ་གྱིས་ཏེ་བསྟན། ཅི་ཙམ་གྱིས་བསམ་སྒོ་མང་
 བ་བཏང་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་ངས་ངའི་ཨ་མའི་མཉམ་དུ་ཐུ་མཐུན་དེ་སྟོན་མི་སྤྱབ་པ་དེ་ཚོར།
 ངའི་གཅེན་མོ་ཕྱི་ལ་ཐོན་ཚར་ནས་མེད། ཡོང་ལ་ཉེ་བའི་ཡེ་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་སྐབས་
 གྱི་གྲུང་གསེང་དེ་ལོན་ཤོན་དུ་ཨ་མའི་མཉམ་གཅིག་སྤུར་བསྐྱུལ་དགོས་པའི་གནས་
 བབ་དེ་བཟོན་ཐབས་བྲལ་བ་ཞིག་རེད། འདིའི་སྐོར་ངས་ཁང་ཚན་དགེ་རྒྱན་ལ་བཤད་
 པས་མོས་བསམ་ཤེས་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་གནང་སོང་། ང་གཉིས་གྱིས་གདམ་ཁ་གཞན་ཡོད་
 མེད་ལྟ་སྐབས། ང་རང་ལོ་རྒྱུ་ཨ་མ་སྤར་ལ་བཏང་དུ་ཨ་ཞང་དང་ཨ་ཞེའི་མཉམ་དུ་སྟོན་སྤྱབ་
 པའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་རྟེན་བྱུང་། ང་རང་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་རྟོག་འོག་འདོག་རོགས་ཞེས་
 ལུས་པ་ཡིན། དེ་ནི་གདམ་ཁ་ཡག་པོ་ཞིག་རེད་བསམས་བྱུང་། ཁོང་གཉིས་གང་འཚམས་
 བརྟན་པོ་ཡིན་ཙམ་ཁོང་ཚོའི་མཉམ་དུ་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བའི་གནས་སྤངས་ཀྱི་
 འོག་ཏུ་སྟོན་སྤྱབ་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་བྱུང་།

རིང་པོར་མ་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ང་ལ་ཨ་མའི་ཁ་པར་ཞིག་འབྱོར་བྱུང་། ཁང་ཚན་དགེ་
 རྒྱན་གྱིས་མོ་ལ་ཁ་པར་བཏང་པ་འདྲ། ཨ་མ་ཁོང་ཁོ་ལངས་ཡོད་པས་ང་ལ་ "ཁྱོད་གྱིས་
 འདི་འདྲ་བྱས་པ་ང་ཡིད་ཆེས་སྤྱབ་ཀྱི་མི་འདུག། ངས་ཁྱོད་རང་ཡེ་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་
 གྱི་གྲུང་གསེང་ལ་ནང་ལ་ཡོང་རྒྱུ་སྤྱད་བསྟན་ཡོད་པ་དང་། ཁང་པའི་ཆེད་དུ་མེ་རྟོག་
 གྲང་ཉོས་ཟིན། ཁྱོད་ལ་འདི་གར་ལོག་མི་ཡོང་བའི་བསམ་སྒོ་ཡོད་པ་དེ་ང་ཡིད་ཆེས་
 སྤྱབ་ཀྱི་མི་འདུག" ཅས་བཟོན་བྱུང་། དེའི་སྐབས་ང་གཉིས་དབར་གྱི་འབྲེལ་བའི་གཏིང་
 མཐའ་དེ་དེ་རེད། ང་ལ་མོའི་འདོད་པར་བསྐྱུན་རྒྱུ་མ་གཏོགས་གདམ་ཁ་མེད་པར་ཚོར་
 ཏེ་ཡེ་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་དེར་ནང་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེ་གར་ང་ལ་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱེ་པར་དང་།
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྟན་ཞིག་གཞན་ཡང་མཚོན་མེ་འགའ་ཤས་སུལ་ཡོད་པའི་
 མཚོན་གཤོམ་ཞིག་ངའི་ཉལ་ཁང་དུ་ཡོད། ངའི་གཅེན་མོས་ངའི་ཉལ་ཁང་དེ་བོད་ལྷགས་
 སུ་བཀྲག་མདངས་ཆེ་བའི་ཚོན་མདོག་སྟེ། ལི་མང་དང་དམར་སྐྱུག་དེ་བཞིན་ངས་དགའ་

པོ་བྱེད་པའི་ཁ་དོག་སྡོམ་ནག་བཅས་བཏང་ཡོད་རེད། ང་སློབ་ལྷན་ཡོད་དུས་ངའི་ཨ་མས་
ངའི་ཉལ་ཁང་གི་བཀོད་པ་སྐྱུར་སྒྲིག་བྱས་འདུག མོས་ཚོན་ཚི་སྐྱུར་གཏོང་བྱས། མཚོན་
གཤོམ་མེད་པར་བཅོས། རྒྱ་ནག་གི་རི་མོ་ལྷན་པའི་བྲ་ཡོལ་དབྱངས་ཏེ་ང་ལ་ “ཁྱོད་རང་
འདི་ལ་དགའ་མདོག་ཁ་པོ་རེད། འདི་ལ་ཨེ་ཤེ་ཡའི་ཉམས་སྣང་ཞིག་ཡོད་རེད།” ཅེས་
བརྗོད་བྱུང་། ཡེ་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་ལ་ཨ་མ་དང་ང་གཉིས་གཅིག་ཕྱེ་རེད། ང་གཉིས་ཀྱིས་
དུས་སྟོན་དེ་སྲུང་བཅི་བྱས་མིན་ཡང་བྱ་གཉིས་ཀྱི་མི་འདུག

ཡེ་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་གྱི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ལྷ་བ་འཐེན་ཏེ་ལོ་གསར་ཆེད་དུ་
སི་ཀོང་ལ་ནད་ལ་ཡར་ཤོག་ཅེས་ལོན་འོན་དུ་ཞལ་པར་གནང་བྱུང་། ངས་ཨ་མ་ལ་ང་དེ་
གར་གཏོང་རོགས་ཞེས་འབོད་སྐྱུལ་བྱེད་སྐྱེད་ཤེས་མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ངས་འཆར་གཞི་
ཞིག་བཏོང་བ་ཡིན། ངས་ང་རང་གི་ལོ་གསར་པོ་དང་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མའང་ཡིན་པ། ཨེ་སི་
ཁ་ཏལ་ལྷན་གྱི་ཉེ་འབྲེལ་སུ་སྡོད་མ་ལན། སི་པ་ཤི་དང་ཨ་མ་ལི་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་
ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་ཐུག་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་ང་ལ་འགོ་བས་རོགས་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་བརྗོད་པ་
ཡིན། སི་པ་ཤི་ཡིས་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་སྐྱེ་བྱུང་ཆོའི་བྱེད་སྐྱེད་ཤེས་དེ་ལག་པོ་ཞེས་ཀྱི་ཡོད་པས།
ཁོས་ངའི་ཨ་མར་ཁ་པར་བཏང་སྟེ། ཁོ་དང་ཁོའི་བཟའ་ཟླ་གཉིས་ཀྱིས་སི་ཀོང་ལ་ནད་
ཀྱི་རང་བྱིས་དུ་ལོ་གསར་གྱི་སྟོན་མོ་སྡོམ་པོ་ཞིག་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་གྱིས་ངའི་
ཨ་མར་ “ཏལ་ན་སྟོན་མོ་དེ་ལ་ཡར་ཡོང་ན་ང་དགའ་པོ་ཡོང་ས་རེད། འོན་ཀྱང་ཐུགས་
རྗེས་གཟིགས། མེ་འཁོར་གྱི་ལག་འབྲེར་ཐད་ལ་གཟུབ་གཟུབ་གནང་རོགས། གང་ཡིན་
ཟེར་ན་དུས་ཆེད་འདི་ལ་མེ་འཁོར་ནང་དུ་ར་བཟི་བ་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད། ངའི་བསམ་
པར་བྱེད་རང་གིས་ཀྲལ་རིམ་དང་པོའི་ལག་འབྲེར་གྱི་ཆེད་དུ་དེལ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་
རེད། ང་ཚོས་མོ་ཁར་ལེལ་འབབ་ཚུགས་ནས་བསུ་ཚོག” ཅེས་བཤད་འདུག ངའི་ཨ་མ་
དགའ་པོ་ཞེ་བྱས་བྱུང་སྟེ། ལྷན་སྐྱེས་འདིར་ང་ལ་ཁར་ལེལ་བར་དུ་མེ་འཁོར་ཀྲལ་རིམ་དང་
པོའི་ནང་འགོ་རྒྱུའི་འགོ་ཤོན་ཐོབ་བྱུང་།

ཡིན་ན། ཁོང་དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལོན་ཅམ་གྱི་གཞོན་སྐྱེས་ཞིག་གིས་མི་ཚེའི་ནང་ཡིད་
ཆེས་དཀའ་བའི་འགྲུར་བའི་རྣམས་ལྷན་སྐྱོད་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཡང་
བའི་གདུག་རླུབ་གྱི་གནས་སྐབས་ཞིག་གི་འོག་ནས་ཁོང་རང་གི་རིག་གཞུང་བསྐྱོད་
པ་དང་། ཆ་མེད་རྒྱས་མེད་གྱི་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་བཅོན་བྱོལ་ལ་འབྱོར་བ་དང་། དེ་རྗེས་མོ་ཉེའི་
བར་སྐྱོན་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལས་ཞུས་ལྷན་སྐྱོད་ལ་བཅས་ནི་ཁོང་ལ་ཆོས་ཕྱོགས་ལ་སློ་
ཁ་བསྐྱུར་བའི་བར་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། ཁོང་གིས་ང་ལ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་འཕེལ་
རིམ་ནང་དུ་ཡང་ན་སྐྱོན་པ་ཆགས་པ་དང་། དེ་མིན་སངས་རྒྱལ་གྱི་ལྷན་སྐྱོད་ལ་སྐྱབས་
ཞིག་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་ཚུང་ཡོད། ཁོང་དེ་ལྟའི་མཚན་ཉམས་དེ་ག་རང་དུ་སྐྱབས་ཡོད།

ངའི་བསམ་པར་ཁོང་གིས་བོད་མི་ཚོ་དང་། ཁོང་གི་སློབ་མ་གཉིས་ཀྱིས་གོ་ཤོས་
ཐེབས་ཏེ་ཁོང་ལ་བརྗེ་འདོགས་མ་བྱས་པར་སྐྱུར་བཞག་ཁོང་དགོངས་ཡོད་ཀྱི་རེད་སྟེ།
ཁོང་གི་དབྱིན་ཇིའི་སློབ་མ་མལ་མོ་ཆེ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཁོང་དང་སློ་ཉེ་བ་ཆོ་སྐབས་
འདིར་ཁོང་དང་བུལ་བར་བྱས། ཁོང་དབྱིན་ཇིའི་མི་ཚོའི་འདོད་པར་ཡོད་པའི་ཆོས་
ཕྱོགས་དག་ཀའ་གྱི་པར་ཀོང་དེར་འཚམ་པོ་རང་མ་བྱུང་བ་རེད། ཁོང་ཆོས་ཁོང་རྣམ་
རིག་བཟང་བ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་ཡོད་ལ། ཁོང་ལ་ཞེད་སྣང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་ཁོང་
གིས་སྐྱེས་ཆེན་ཉམས་རྒྱུ་ཞིག་བྱས་ཏེ་བཞུགས་ཡོད་ན། ཁོང་ཆོས་ཨེ་ཤེ་ཡའི་སློབ་མ་ཞིག་
ལ་བཀུར་བཞེ་བྱ་བྱུང་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་དབང་ཐང་ཅན་ལ་འདིགས་
སྣང་སྐྱེ་གིན་ཡོད།

དེས་ན་ང་ཁོང་གི་མི་ཚེའི་ནང་སྐྱབས་དུས་ཁོང་ལ་སློ་ཉེ་བའི་མི་མང་པོ་མི་འདུག
དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱབས་དེའི་དུས་ཚོད་ནི་ཉ་ཅང་ཉག་པ་བཞིག་རེད་དེ། ཁོང་གིས་
འདས་དུས་སུ་བྱུང་བ་ལས་ཀྱང་ལྷན་སྐྱོད་ཆེ་བའི་གནས་སྐབས་ཞིག་སྐྱེད་སྲིད་བྱེད་བཞིན་
ཡོད། དེ་ནི་སྐྱེས་ལྷན་གྱི་དུས་ཚོད་ཅིག་རེད། 1968 ལྷན་བ་ 10 པའི་ནང་རིན་པོ་ཆེས་
ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཡང་ཡིན་ལ་བསམ་པས་སྐྱིང་གི་བྲིམས་ཚོད་པའང་ཡིན་པ་དེ་ལ་

གནས་སྐྱེས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྐོར་དང་པོར་བཀོད་དེ་ཡི་གེ་ཞིག་བཏང་གནང་པ་རེད།
ཡི་གེ་དེའི་འགོ་སྟོན་དུ་ཁོང་རང་སྐྱེ་བའ་ཀྱི་ཐག་གཅོད་ཀྱི་སྐོར་ལ་འདི་ལྟར་བྲིས་འདུག།

ངས་ཀྱབ་ཕྱོགས་སུ་ཚོས་སྤེལ་རྒྱུའི་བར་ཆད་ཕྱ་མོར་ཚོར་བའི་གྲ་ཆས་འདི་སྤྱད་
རྒྱུར་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། གྲ་ཆས་འདི་གཟེ་བརྒྱུན་ཅན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱང་བརྟན་
ཞིག་གི་ཚུལ་དུ་འདི་གར་མི་མང་པོ་མགོ་འཛོམས་འདུག འོན་ཀྱང་ངའི་ཚོས་
བཤད་ནི་ཉམས་ཚུང་དངོས་དང་འབྲེལ་བ་རེད། ངས་རང་ཉིད་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་
ཡིན་པ་སྟོན་པ་འདི་ལ་མི་འགའ་ཞིག་གིས་སྟོན་འཇུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་།
ངས་རང་ཉིད་དངོས་པོ་གང་ཅུང་ཞིག་གི་རྒྱབ་ཏུ་ཡིབ་དགོས་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་
མེད།³

ཅེས་དང་། ཁོང་གིས་སྐྱ་མཐུད་དེ།

ཁྱེད་རང་ལ་དྲང་མོར་བཤད་ན། ངའི་བསམ་པར་ང་རང་གི་ས་ཡུལ་གཅིག་པ་
འགའ་ཞིག་ཐེ་བའི་ནང་པར་ཁས་འཆེ་བ་འགའ་ཞིག་གིས། ང་ལ་དམིགས་པའི་
ངོས་ལེན་མི་བྱེད་པའི་ཆ་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ལྟར་བའི་ཞེད་སྣང་དེ་རེད་ཅེས་ངས་
པར་དུ་གསལ་བཤད་བྱེད་དགོས་པ་ཚོར་བྱུང་། དྲག་ཏུ་འགྱུར་བའི་འཛིག་རྟེན་
འདིའི་ནང་དུ་ང་ལ་ཞེད་སྣང་སྐྱེ་ཅོམ་མེད་པས། ང་གནས་པ་འདི་ག་རང་ཁོང་
ཚོར་འཛིགས་སྤང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་གྱི་འདུག།⁴

ལོ་གསར་དེའི་སྤྱ་ཀྱབ་དེར་ང་ཚོ་ཨ་མི་ཁ་ཏལ་སྐྱར་དུ་ཡོད་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཚོའི་
སར་སོང་སྟེ་ཁོང་ཚོར་ཐུག་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ང་ཚོ་སྐྱར་སོལ་ད་ཉེའོ་སི་ལ་ལོག་གྱིན་པ་

3 ཚོས་རྒྱུས་དྲུང་པ། 1969 ལོའི་ལྷ་བརྒྱུ་བའི་ཚེས་ 19 ཉིན་རྫོབ་ཁོབ་ལེ་ལ་བྲིས་པའི་འཕྲིན་ཡིག་ལས། པར་སྐྱེན་བྱས་
མེད།
4 གོང་མཚུངས།

ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ཁ་པར་གཏོང་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་སོང་། དང་ཐོག་ངས་ཁོང་གིས་མི་ཚོ་
 ལ་ལོ་གསར་གྱི་འཚམས་འདྲི་བྱ་ཆེད་དུ་ཁ་པར་གཏོང་གི་འདུག་བསམས་བྱུང་། འོན་
 །ཀྱང་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་གོགས་མོ་རྙིང་པ་ཚོར་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ནང་ལ་རྒྱན་གཏོང་
 གི་ཡོད་པ་ངས་མཐའ་མ་དེར་གཞི་ནས་རྟོགས་བྱུང་། རྒྱ་ཚོད་གཅིག་གི་ནང་ཚུད་དུ་བྱུང་
 མེད་གཞོན་ལུ་མ་བཞི་ལྷ་ཅམ་སླེབས་སོང་། མཚན་དེར་ཁོང་ཚོ་རེ་རེ་བཞིན་ཉལ་ཁང་
 རེ་རེའི་ནང་དུ་བཞག་སྟེ། ང་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཉམ་དུ་ཁོང་གི་ཉལ་ཁང་དུ་ཉལ་བ་ཡིན།
 ངས་ཁོང་ལ་བྱིད་ཀྱིས་ག་རེ་བྱས་ཏེ་འདི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་དེས་པས། ཁོང་གིས་
 “ང་བྱིད་ཚོའི་ནང་ནས་སུ་དང་མཉམ་དུ་ཆང་ས་རྒྱབ་དགོས་མིན་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་
 ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།” ཅེས་བཞེད། ག་འདྲ་བྱས་ཀྱང་དེ་ནི་ང་རང་ཡིན་པ་ངས་ཤེས་
 པས། གནས་ཚུལ་དེ་ཅི་ཅམ་བྱུང་མཚར་མཐོང་ཡང་། ང་ལ་ཞེད་སྐྱོང་མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་
 ལ་མཚར་བའི་ལྟངས་ལྟར་ག་འདྲ་ཞིག་རེད་ཨང་།

ཞོགས་པ་དེར་ང་གཉིད་སད་རྗེས་འོག་ཐོག་ཏུ་ཐབ་ཚང་ནང་བཟའ་རྒྱ་ཞིག་འཚོལ་
 བར་འགོ་འདོད་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ངའི་མཚན་གོས་སམ། ཡང་ན་གྲོན་པ་ཞིག་གྲོན་དགོས་
 བསམས་ནས་བཅའ་བས་རྙེད་མ་བྱུང་། དེས་ན་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་ལྷ་པ་དེ་ང་རང་གི་
 གཟུགས་སོར་དགོས་ཏེ་འོག་ཁང་དུ་བྱིན་པ་ཡིན། ས་མེ་ལ་ལྷུད་མན་དེར་འདུག་པས་
 མོས་ང་མཐོང་བ་དང་ང་ལ་ “བྱོད་རང་སུ་ཡིན་བསམ་གྱི་འདུག་ཁོང་གི་ལྷ་པ་གྲོན་ཚོག་
 པ་བྱོད་རང་སུ་ཡིན་བསམ་གྱི་འདུག” ཅེས་ང་ལ་ངར་རྒྱན་རྒྱུག་རྒྱུའི་འགོ་བཅུགས་སོང་།
 དེར་བསམ་སྦྱོར་ངན་པས་ཁེངས་བསྐྱད་འདུག།

དེ་ཉིན་གྱི་དོ་དེ་གར་འདོམས་པའི་ལྷ་མ་རྒྱུང་ཚང་མར་ག་ལེར་བཞུགས་རོགས་
 བཞེད་རྗེས། རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་ཀྱིས་སྐར་ལོ་ལྷ་ཏའོ་སའི་གནས་སྤངས་ཡོངས་རྫོགས་
 ལས་གོས་ཏེ་ཞེ་རྒྱ་རུ་ལ་འགོ་རྒྱ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ང་གཉིས་དེར་ཆང་ས་རྒྱུག་གི་
 རེད་བསམས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ “ང་གཉིས་འདི་ནས་ཐོན་འགོ” ཞེས་གསུངས་བྱུང་
 བ་དེར་ངས་འགྲིག་གི་རེད་ཞུས། ངས་གཅེན་མོ་ལ་ཁ་པར་བཏང་པས། མོ་དང་མོའི་

དགའ་རོགས་རོ་ཏེ་རིག་གཞིས་སྣར་སྐོལ་དུ་མི་ལ་ང་གཞིས་ལེན་པར་སླེབས་བྱུང་།
 ང་གཞིས་ཀྱིས་ཅ་ལག་འགའ་ཤས་བསྟུ་གསོག་བརྒྱབ་སྟེ་ཁོང་ཚོའི་མོ་ཏེ་ནང་འདྲུལ་
 བས་བྱུང་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད། མཚན་དེར་ང་ཚོ་སྟེ་ལ་སི་སྟོ་ཏུ་བསྐྱེད། ང་གཞིས་ལ་དདུལ་
 མང་པོ་མེད་ཅང་མགོན་ཁང་རྒྱང་རྒྱང་ཞེ་མེར་སྐོང་མཁན་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། དེར་
 རྒྱ་ཚོད་གཅིག་གམ་གཞིས་རེའི་མཚམས་སུ་ཚ་སྟོག་དེ་སྟོན་ཤོར་ཐངས་རེར་སྐྱར་དུ་ཚ་
 སྟོག་ཡོང་བར་སྐོར་མོ་ཕྱེད་ཀ་རེ་སྟུག་དགོས་ཀྱི་འདུག རིན་པོ་ཆེ་ང་གཞིས་གཞིད་ལྷག་
 གྲང་ཁང་པ་གྲང་མོ་ཆགས་ཐངས་རེ་ལ་གཞིད་སང་ཀྱི་འདུག ཡང་སྐྱར་སྐོར་མོ་ཕྱེད་ཀ་
 ཚ་སྟོག་གི་ནང་དུ་སྟུག་དགོས་ཀྱི་འདུག མཚན་གང་འདི་ལྟར་བྱས་ཏེ་བསྐྱེད། ཕྱི་ཉིན་
 དེར་ཨེ་ཏེན་སྟུག་ཏུ་མགོན་ཁང་ཡག་པོ་ཞིག་ཏུ་སྐོར་པ་ཡིན།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་བརྟུན་བྱུང་བ་ནས་ང་གཞིས་ཚང་ས་བརྒྱབ་སྟེ་ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་
 ཀྱི་ཨ་རིར་མ་ཕྱིན་བར་གྱི་དུས་ཡུན་དེ་ཁོང་གི་མི་ཚེའི་ནང་གི་སྟུག་ཏུ་མ་མཐུག་ཤོས་ཀྱི་
 དུས་ཚོད་དེ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་སེམས་ཀྱི་གཅོང་ནད་ཡང་ཡང་བྱུང་། ཁོང་སྐོ་ཚད་དང་སྐོ་
 སྐྱིའི་སྐྱངས་ནད་ཀྱིས་མནར་བའི་སྟེང་དུ་ཁ་བོ་ཆགས། ཁོང་དང་པ་ཡུལ་གཅིག་པའི་བོད་
 མི་ཚོས་ཁོང་ལ་སྐྱངས་འཛིན་བྱེད་ཐབས་བྱས་པ་དང་། ཁོང་གི་སྐྱོབ་མ་མང་པོས་ཁོང་
 དོར་ཏེ་ཕྱིན་པ་རེད། ཁོང་གིས་ནད་པའི་ཚོས་སྟོན་རྒྱ་དེ་ནི་ཁོང་རང་གསོན་པོར་གནས་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཁོ་ནར་ཚོར་གནད་གི་ཡོད། ཁོང་རང་གི་འདོད་པ་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་ཚོས་
 སྟོན་རྒྱ་དེར་ཨ་ཀོང་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་མ་བྱས་པ་དང་། ཁོང་གིས་གང་གསུངས་པ་ཉན་
 ཐུབ་པའི་སྐོབ་མ་དེ་ཕྱིན་ཡུལ་དུ་ཉུང་ཤས་ལས་མེད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཚོན་ན། གལ་ཏེ་
 ཁོང་ལ་ནད་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་སྟོན་པའི་གོ་སྐབས་དེ་མེད་ན། མི་ཚོར་སྟོང་པོ་མེད་
 པ་ཞིག་ཏུ་དགོངས་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་གིས་ང་ལ་སྐྱབས་དུ་མར། གལ་ཏེ་ཁོང་གིས་ཚོས་སྟོན་མ་
 ཐུབ་ན་གསོན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་མི་འདུག་གསུངས་ཕྱོང་།

མགོན་ཁང་ནང་གི་མཚན་དེར་རིན་པོ་ཆེས་གཞིད་སྟུན་རིལ་སུ་སེ་ཁོ་ན་ལ་ཞེས་པ་དེ་
 འབྲིག་དམ་གང་འབྱེར་འདུག ཁོང་ལ་དེ་ག་ནས་ཐོབ་པ་ངས་མི་ཤེས། མཚན་དེར་སྐབས་

ཤིག་ལ་ཁོང་གིས་ང་ལ་ཞུས་ཏེ་ “ང་གཉིས་ཀྱིས་རིལ་བུ་འདི་ཚང་མ་བཟུང་བཞག་གོ་ཡིན་དེ་བཟུང་བཞག་གོ” ཞེས་བཞེད་བྱུང་། དེའི་ལན་དུ་ངས་ “ང་གཉིས་ཀྱིས་འདི་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་མིན། ང་གཉིས་ལ་མ་འོངས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།” ཅེས་བཞེད་དེ་ཁོང་གི་ལག་པ་ནས་འགྲིག་དམ་དེ་ཚུར་འཕྲོག་སྟེ་རིལ་བུ་ཚང་མ་མགོན་ཁང་གི་སྐྱེའུ་ལྷུང་ནས་སྤྱིར་གཡུགས་པ་ཡིན། དེ་རྗེས་ང་གཉིས་ཉལ་བསྐྱད་པ་ཡིན།

རིན་པོ་ཆེས་དོན་ངོ་མར་དེ་འདྲ་གནང་དགོས་དགོངས་པ་འཕམ། ཡང་ན་སྤྲོད་དེ་ཚང་མས་བརྒྱལ་བ་བཞེས་ཡོད་པ་གང་ཡིན་ངས་བཞེད་དགའ། གཅིག་བྱས་ན་ངའི་ཉམས་ཚེད་ལེན་པ་ཡིན་ཡང་སྲིད། འོན་ཀྱང་ངས་ནི་ཤོད་དགའ། གལ་ཏེ་ངས་ “ལགས་སོ། འགྲིག་གི་རེད། ང་གཉིས་རང་གི་རྒྱལ་གོ།” ཞེས་ལབ་ཡོད་ན། ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་གནང་ཡོད་ཀྱི་རེད། རོ་མེའོ་དང་རྩུ་ལེད་གཉིས་དང་རྩུང་ཅམ་འདྲ་བར། ལས་དབང་མེད་པའི་དགའ་རོགས་གཉིས་ཀ་རང་གི་རྒྱལ་པའི་ཉི་ཉོང་གི་སློབ་བརྟན་དེ་ཚོར་ཁོང་ལྷགས་མཉེས་པོ་ཡོད།

ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སླ་མ་ཞིག་གིས་ངའི་ལྟར་རང་སློབ་གཙོད་རྒྱུའི་མཚོ་བསམ་འཁོར་བ་ཅམ་ཡང་རྟོགས་དགའ་བའི་གནས་ཡིན་པ་གདོན་མི་བྲ། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ངོ་མ་རང་རེད། ཁོང་ནི་སུ་འདྲ་ཞིག་གི་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སླ་མ་ཞིག་དང་མི་འདྲ། རིལ་བུ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་བཟུང་དགོས་ཟེར་བའི་དགོངས་འཆར་དེས་ང་ཉོན་འཕྲོར་བསྐྱོས་ཅི་དགོས་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་གནས་སྤངས་ག་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ང་སྤོང་རྗེ་ཞེ་དགས་སྐྱེས་བྱུང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བྱས་ན། གནས་སྤངས་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་ལན་དུ་བྱེད་ཐབས་དེ་འདྲ་སྟོད་པ་མའི་རང་གཤིས་རེད་བསམས་བྱུང་། ལྟབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ངས་ཡང་ང་བའི་གནས་སྤངས་འདི་ལས་བརྒྱལ་བྱུང་བའི་ང་གཉིས་ཀྱི་རུས་པར་ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་ཡིན། ལྟབས་འདྲིར་ངས་ཁོང་གི་སློབ་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ཞེས་ན་མ་ཡང་བེར་གྱི་མེད། ཁོང་ལ་མ་འོངས་པ་ཞིག་སྤྱིན་པའི་ཁོང་ཡུག་གམ། ཡང་ན་རྒྱུ་ཚ་དེའི་ཆུམས་ཤིག་ང་ཡིན་ཟེར་གྱི་ཡོད། ཞེད་རྣམ་པས་རྟོགས་སྐྱབ་མིན་ངས་མི་ཤེས་ཀྱང་། བྱུང་རྒྱུ་དུ་

མས་ངའི་ཚོལ་ལོ་མི་ཚེ་ནང་ཐེ་བྱས་བྱས་ཏེ་ཁོང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཐེངས་མང་པོ་བྱུང་ཡོད།
ཏ་ལམ་སྤང་སྤོང་གི་སྒྲིལ་དབང་ཡིན་པ་ནང་བཞིན། ཁོང་གི་རྒྱུ་རྒྱུ་གི་ཆ་ཤས་ཤིག་ང་
རང་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་ཚོར་བྱུང་།

རྗེས་སུ་རང་གིས་རང་མེད་པར་བཟོ་བྲལ་བྱེད་པའི་གནས་སུ་བསྐྱུལ་བའི་བོད་པའི་
ལྗེ་འབྲོར་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་སྐོར་ལ་ངས་ཐོས་བྱུང་། བོད་དུ་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒྱ་གཅིག་པའི་
ནང་ལ། ཏ་ལམ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ལྗེ་འབྲོར་པ་ཆེན་པོ་མི་ལ་རས་པ་ཞེས་པའི་
སྟན་འགས་ཅན་གྱི་བྱ་བུ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། ཁོང་གིས་རང་གི་སྤྲོ་མ་ནས་གདམས་
ངག་ཟབ་ཤོས་དེ་ཐོབ་ཆེད་ལོ་མང་སྐྱེ་ངལ་བསྐྱོན་པ་རེད། མི་ལ་རས་པའི་དམིགས་བསལ་
གྱི་མགོ་མཁྲེགས་དང་དཀའ་ཆོགས་གྱི་རང་བཞིན་དང་། འདས་པའི་དུས་སུ་མི་དགེ་བའི་
ལས་མང་པོ་བསགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོང་གི་སྤྲོ་མས་ཁོང་ལ་ཚོགས་གསོག་སྐྱིབ་སྐྱོང་
མང་པོ་བྱེད་དུ་བརྒྱག་པ་རེད། ཇི་འདྲ་བུས་ཀྱང་སྤྲོ་མ་མཉེས་པར་བཟོ་མ་ཐུབ། མཐའ་
མ་དེར་མི་ལ་རས་པས་དབང་སྐྱར་མཐའ་མ་དེ་ཐོབ་རྒྱ་མིན་པ་ཤེས་ཏེ་སེམས་ཤུགས་ཆག་
སྟེ་རང་གི་རྒྱལ་རྒྱུར་ཐག་བཅད་པ་རེད། ཁོང་གཡང་ས་ཞིག་ནས་མར་མཚོང་བྲལ་བྱེད་
པའི་སྐབས་དེར་ཁོང་གི་སྤྲོ་མ་ཞལ་མཇལ་བ་རེད། སྐབས་དེར་མི་ལ་རས་པས་སྤོ་ཐག་
ཡོངས་སུ་ཚོད་པ་མཁྲིན་ཏེ་ཁོང་གི་སྤྲོ་མས་ཁོང་ལ་གདམས་ངག་གི་སྤྱིང་བོ་དེ་གནང་པ་
རེད། ངའི་ཚོལ་ལོ་རྒྱུ་དུ་མི་ལ་རས་པ་ལ་བསྟོད་བསྟེན་གནང་གི་རེད། གང་ཡིན་
ཟེར་ན་མི་ལ་རས་པས་ག་རེ་གནང་ཡང་སྤྱིང་དུས་དང་དཔའ་ངར་ལྡན་པའི་སྤོ་ཐག་
གནང་གི་ཡོད། ངའི་ཚོལ་ལོ་ཀྱང་མི་ཚེ་དེ་ལྟར་བསྐྱུལ་བ་རེད། ཁོང་གི་ཐལ་ཆེ་བའི་མི་
ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གིས་རང་གི་མི་ཚེ་དེ་གཞན་དོན་ཅན་དག་དང་ཐལ་ཆེ་བའི་ངང་
ནས་བསྐྱུལ་བ་རེད། ཁོང་ལ་སེམས་གཅོང་གི་ནད་ཕོག་སྟེ་རང་གི་རྒྱལ་རྒྱེས་བྱེད་པ་དེ་
རང་ཉིད་རང་ལ་གཅེས་དྲགས་པས་མ་རེད།

དེའི་སང་ཉིན་དེའམ། ༡༩༧༠ ལྷ་ ༡ ཚེས་ ༩ ཉིན་དེར་ང་གཉེས་ཀྱིས་གཉེན་སྲིག་
བྱེད་རྒྱུར་ཐག་བཅད། ཐག་གཅོད་འདི་འདྲ་བྱེད་པར་ཇི་འདྲའི་དུས་ཚོད་འོས་འཚམས་

མེད་པ་ཞིག་མ་རེད་དམ། ངའི་བསམ་པར་མི་ཚོའི་གཞེན་སྲིག་དང་སོ་སོའི་འབྲེལ་བར་
ཕྱིར་བཏུ་བྱས་ན། མི་པལ་ཆེ་བས་སྲིད་པའི་སྣང་བརྟན་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རེད་
སྟེ། ང་གཉིས་ཀྱི་མཇེའ་འབྲེལ་དེ་དེ་འདྲའི་སྣང་བཟོད་བདེ་སོའི་གནས་སྣངས་ཀྱི་ངང་
ནས་མ་གྲུབ་པ་གསལ་སོ་རེད། དེ་ལྟར་ཡང་ང་གཉིས་ལ་གང་ཡོད་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་དག་
པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་སྟེ། ང་རང་ངོས་ནས་རིན་པོ་ཆེར་བཅེ་བ་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གི་ངོས་
ནས་ང་ལ་ཡང་དག་པའི་བཅེ་བ་ཡོད་པ་དེར་ངས་ནམ་ཡང་དོགས་པ་བྱེད་མྱོང་མེད།

ཇླ་ ༡ ཆོས་ ༡ ཉེན་སེ་གོང་ལནད་དུ་རང་ལོ་བཅུ་དུག་ལོན་ཆེ་པ་མའི་གནང་བ་
མི་དགོས་པར་ཆང་ས་བརྒྱབ་ཆོག་པ་དང་། དེ་བྲིམས་མཐུན་ཡིན་པའི་བྲིམས་གཞི་ཞིག་
ལག་བརྟུན་བྱས་པ་རེད། ཆོས་ ༡ ཀྱི་ཞོགས་པ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་བསམ་ཡས་སྤྱིང་དུ་
ཡོད་པའི་ཨ་གོང་དང་ཤེས་རབ་དཔལ་ལྷན་གཉིས་ལ་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ང་གཉིས་ཆང་
ས་རྒྱལ་གི་ཡོད་གསུངས་པ་རེད། ཁོང་ཚོ་ཨེ་ཀེ་རྟ་རུ་ལ་ལམ་སངས་སྤེལས་སོང་སྟེ། འོན་
ཀྱང་ཁོང་ཚོ་ལྷགས་འབྲེལ་ཞིག་ལ་སྤེལས་པ་དང་འདྲ་སོ་བྱུང་། ངས་དེ་ལ་འབྲེལ་བཤད་
འདི་མ་གཏོགས་རྒྱལ་ཐུབ་པ་མི་འདུག་ རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་རོགས་བོད་མི་ཚོའི་ངོས་ནས་
བཏུས་ན་ང་གཉིས་ཀྱི་གཞེན་སྲིག་དེ་ལྟར་འཕུལ་ཆབས་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། ཁོང་
ཚོས་ཆོགས་སུ་བརྟན་སོར་གནས་མི་ཐུབ་པའི་དཔང་རྟགས་སྟོན་མ་ཞིག་ཀྱང་ཆགས།
ཨ་གོང་ནི་གདོང་སྟོང་དེ་ང་ལ་མིག་གིས་ཀྱང་ཐད་ཀར་ལྟ་ཡི་མི་འདུག་ རིན་པོ་ཆེས་སུ་
མོ་དཀར་སོ་ཞིག་དང་ཆང་ས་རྒྱལ་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་ཨ་གོང་གི་མིག་ལ་ཆེར་མ་ལྟ་བུར་གྱུར་
འདུག་བསམས་བྱུང་། སྐབས་དེར་དངོས་འབྲེལ་བྱས་ན་ཨ་གོང་གིས་གནས་སྣངས་ཞི་
འངམ་དུ་གཏོང་བ་དང་ཁས་ལེན་བྱས་ན་མ་འགྲིག་པ་མེད་ཀྱང་། དེའི་ཆབ་ཏུ་ལོ་སྤར་
ལས་མཁྲིགས་སུ་ཕྱིན་འདུག་ བྱེད་སྣངས་དེས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོ་རང་གཉིས་ཀྱི་དབར་
ལ་ཆེ་འདི་ལོ་ནར་མ་ཡིན་པར་སྐྱེ་བ་མང་སོའི་རིང་ལ་ཡོད་པའི་སྟོ་ཉེ་བའི་འབྲེལ་བའི་
སྟོ་ལ་སྟོ་ཐེལ་བརྒྱབ་པ་རེད། ངས་གོང་དུ་ལུང་འདྲེན་བྱས་པའི་ཡི་གེ་དེའི་ནང་དུ་རིན་པོ་
ཆེས་ཨ་གོང་དང་ཁོང་གི་འབྲེལ་བའི་སྟོར་ལའང་འདི་ལྟར་གསུངས་ཡོད།

བསམ་ཡས་སྤོང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བྱེད་རང་གིས་ངེས་པར་དུ་མཁྱེན་
དགོས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་བསམ་གྱི་འདུག དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་དེ་མཐར་
གཏུགས་ན། ཨ་ཀོང་རང་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་ཡོད་པའི་གཞི་རྩའི་མི་མཐུན་པ་དེ་
རེད། ད་ལྟ་བར་དུ་ངས་ལྷ་ཚུགས་ཆེན་པོ་བྱས་མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཁོ་རང་
ལ་སྐར་གྱི་དཀའ་ངལ་བྱུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་འཕྲད་ཡོད་པ་དེ་བརྗེད་དེ་ཁོ་རང་ལ་
ལམ་ཞིག་རྟེན་སྲུབ་པ་བྱུང་ན་འདོད་ཀྱི་ཡོད། མདོར་ན་ངས་བྱེད་རང་ལ་ལྷ་རྒྱུའི་
འབད་ཚོལ་བྱས་པ་བཞིན། ལྷོང་སྟོབས་མེད་པ་དང་། དད་པ་མེད་པའི་དཀའ་
ངལ་དེ་ག་རང་ཉེན་ལ་མཐར་སྲུབ་དེ་རེད།

དོན་ངོ་མར་ཨ་ཀོང་གིས་ང་ལ་སྐྱབས་འདུན་བྱས་ཏེ་བེད་སྟོན་ཏེ་ཅང་ཚད་
བཀག་ཅན་ཞིག་གཏོང་འདོད་ཀྱི་ཡོད་ཅེད། ངའི་ “རྒྱལ་ཕྱོགས་པར་འགྱུར་བ་”
དེ་ཁོས་ “བོད་པའི་ཞབས་འདེན་” རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། (ཁེངས་ཀྱི་གསལ་འདོན་
ལ་ཉེ་བ།) འོན་ཀྱང་ངའི་ལས་འགན་དེ་རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ་ཤར་ཕྱོགས་པའི་ངོ་ཚབ་
མཚོན་པའི་རིག་གཞུང་གི་དགོས་མཁོ་སྐྱབས་མཁུན་ཅམ་ཞིག་ལས་ཏེ་ཅང་གཏིང་
ཟབ་པ་ཞིག་རེད། ང་བོད་མི་ཅམ་མིན་པར་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་གུང་ཡིན་པས། ངའི་
དམིགས་ལུལ་དེ་ང་རང་སྟོན་སའི་འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་དུ་གཞན་ལ་ཕན་རུས་
ལྡན་པའི་སློབ་སྐོར་ཆོས་སྟོན་སྲུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། དེས་ན་ང་མི་རིགས་ཀྱི་བསམ་
སྟོན་འཆིང་རྒྱ་རི་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འདྲ་སྟོན་སྦྱོར་མེད། གལ་ཏེ་ཨ་ཀོང་གིས་
ཕན་རུས་ལྡན་པའི་སློབ་སྐོར་ལས་ཀ་བྱེད་འདོད་ཡོད་ན། ཁོ་ལ་འང་རང་ཉིད་
བོད་མིའི་ངོ་བོ་ལས་བརྒྱལ་སྲུབ་པའི་སློབ་སྟོབས་དགོས་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱབ་
སྐྱོངས་ཀྱི་རྒྱབ་ཏུ་གཤམ་རྒྱུ་དེ་ངེས་པར་དུ་མཚམས་འདོག་བྱེད་དགོས་པ་རེད།⁵

5 གོང་མཚུངས།

ངའི་བསམ་པར། ཨ་གོང་གིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉེས་ཀྱི་ཆང་ས་བརྒྱབ་རྒྱུའི་བསམ་སྒོ་དེ་
 མཐའ་མ་དེར་འགྲུར་བ་གཏོང་བའི་རེ་བ་བྱས་པ་རེད་དེ་འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་བྱུང་མེད། ཨ་
 གོང་དང་ཤེས་རབ་གཉེས་པ་དང་རིན་པོ་ཆེའི་མཉམ་ཏུ་གཉེན་སྲིག་གི་ཚོག་མཆན་ཡིག་
 ཆ་ལྷན་བར་སི་གོང་ལེན་དུ་གྱི་ལུགས་སུ་བརྒྱབ་པའི་ཁང་རྩིང་ཞིག་ཏུ་བྱིན་པ་རེད། ང་ཚོ་
 དེབ་སྐྱེལ་བ་དེའི་སར་བཅར་སྐབས། རིན་པོ་ཆེ་དང་དང་གཉེས་ནི་ལྟ་མོའི་ཡུལ་ཞིག་
 ཏུ་གྱུར་ཡོད་པ་ཁོ་ཐག་ཚོད། ལོ་ཉེར་དགུ་ལོན་པའི་བོད་མི་ལ་སོ། རྒྱ་ཡུལ་དམིགས་
 བསལ་གྱི་ཆག་བཅིངས་དགིས་པ། ལྷ་བས་མི་བདེ་བའི་གོས་བགོད་འཁོར་ལོ་ཞིག་ལ་
 བརྟེན་པའི་མི་ཚུང་ཚུང་ཞིག་དང་། ལོ་བརྒྱ་དུག་ལོན་པའི་དབྱིན་རིའི་བྱ་མོ་གཞུགས་
 རིང་ལ། སྐྱ་མེར་པོ་རིང་མོ་ཡོད་མཁན་གཉེས་ཁོའི་མདུན་དུ་ཡོད་པ་རེད། དེབ་སྐྱེལ་བ་
 དེའི་ལག་ཏུ་ཡི་ཤུའི་ཚོས་དཔེ་ “ལྟེ་ལྟེལ” ཞིག་བརྒྱུང་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ། “བྱིད་རང་གིས་
 ལག་པ་ལྟེ་ལྟེལ་འདིའི་སྟེང་དུ་བཞག་སྟེ། དཀོན་མཚོག་དཔང་ལ་བརྟེན་ཏེ་མནའ་
 སྐྱོལ་” ཞེས་བརྗོད་སོང་། དེའི་ལན་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ “དགོངས་དག ངས་དེ་འདྲ་བྱས་ན་
 འགྲིག་གི་མ་རེད། ང་ནང་པ་ཞིག་ཡིན།” ཞེས་ལྷན་སོང་བས་ཁོང་ལ་འགྲིག་སོང་། འོན་
 ཀྱང་དེབ་སྐྱེལ་བ་དེས་ང་ལ་སྟོབ་སྟོན་དེ་ག་རང་གནང་བྱུང་བ་ངས་ “དགོངས་དག ངས་
 དེ་འདྲ་བྱས་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད། ང་ནང་པ་ཞིག་ཡིན།” ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། འདིས་ཁོ་
 ཐད་དེ་ཉོན་འཕོར་སོང་། ང་དེ་གར་བྱིམ་ནས་བྲོས་ཡོང་བ་དང་། བྱིམ་ཚང་ཡག་སོ་ཞིག་
 བས་ཡིན་པ། དེའི་སྟེང་དུ་ཡི་ཤུའི་ཚོས་ལུགས་སྐྱེངས་ཟིན་པའི་དབྱིན་རིའི་བྱ་མོ་གཞོན་
 ལུ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་བོ་རེད། དེས་ན་ཁོས་ང་ཚོར་གཉེན་སྲིག་གི་ཚོག་མཆན་ཡིག་
 ཆ་སྟོན་ས་མ་རེད་བསམས་བྱུང་སྟེ། འོན་ཀྱང་ཁོས་སྤང་བྱུང་།

གཉེན་སྲིག་གི་ཚོག་མཆན་ཡིག་ཆ་ཐོབ་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ཆང་ས་དངོས་གཞི་རྒྱག་པའི་
 ཚེད་དུ་ཞི་བའི་བྲིམས་དཔོན་སར་འགོ་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཚོ་ག་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་ལ་
 ཨ་གོང་དང་ཤེས་རབ་གཉེས་ཡིད་མ་མགུ་བར་བརྟེན་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་ལོག་བྱིན་
 སོང་། དེ་ཉེན་དེའི་སྟོན་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ཁྱོད་ལ་འཁྲིད་དེ་རྩ་མོང་མདོག་ཅན་གྱི་ལྷོན་

ཆས་སྟོན་སྤང་ཆ་ཚང་ཞིག་ཉེས་ཏེ་གནང་བྱུང་། དེས་ན་མ་མཐར་ཡང་ངས་དེ་ཉིད་ཉི་
མའི་ལུགས་ཀྱི་ཀའ་ཐབ་ཞིག་ཞུ་བ་ཏེ་ཆང་ས་བརྒྱབ་མེད། ཁོང་གིས་ངའི་བྱེད་སྤངས་དེ་
ལུགས་བྱ་གཙང་མ་བཟོ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདྲ། ཁོང་རང་གིས་ལུགས་
ལྟ་བུ་ཞིག་དང་གོང་དཀྱིས་ཞུ་བ་ཡོད། གཞེན་སྲིག་མ་བྱས་སྟོན་ལ་ང་གཉེས་ཀྱིས་ཁམ་
ཀ་ཞིག་སྤྲུགས་ཏེ་འདྲ་པར་བཞི་མཉེན་པོར་རྒྱག་ས་ཡོད་པའི་སྤྱིལ་བྱ་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་
ནང་དུ་ང་གཉེས་ཀྱིས་འདྲ་པར་བརྒྱབ་པ་ཡིན།

ང་གཉེས་དང་མཉམ་བུ་ངའི་གཅེན་མོ་དང་། མོའི་དགའ་རོགས། དེ་བཞིན་ངོ་ཤེས་
གཞན་འགའ་ཤས་བཅས་རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉེས་ཆང་ས་རྒྱག་སའི་ཞི་བའི་ཁྲིམས་དཔོན་གྱི་
སར་བྱིན་པ་ཡིན། ང་གཉེས་ཀྱིས་སྟོན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་རྒྱབ་བརྒྱག་ལ་བསྟན་དེ་དམ་བཅའ་
སྤངས་པ་ཡིན། སྟོན་རྒྱུ་ལྟར་བཞོན་དགོས་པ། དཔེར་ན། ང་གཉེས་ཀྱིས་གཅིག་གིས་
གཅིག་ལ་བརྗེ་བ་དང་། ཆེ་མཐོང་། ལ་ལ་ཉན་པོ་བཅས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་བཞོན། ང་ལ་སྐྱེས་
སྲུངས་སྲབ་ཀྱི་སྟོན་སྤང་གཅིག་དང་། རྟེན་མ་མེད་ཀྱི་རྒྱན་པོ་ཞིག་རག་བྱུང་། རྗེས་སུ་
རིན་པོ་ཆེས་ང་གཉེས་ཀྱིས་རྒྱུར་དུ་ལུགས་མཐུན་གྱི་ཉེན་འབྲེལ་བྱས་ཏེ་གཞེན་སྲིག་
ཡང་རྒྱུར་བྱས་ན་འགྲིག་གི་རེད་གསུངས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་ནམ་ཡང་བྱུང་མེད།

གཞེན་སྲིག་གི་ཚོ་གའི་རྗེས་སུ་ང་ཚོ་ཚོམས་ཆེན་ནས་བྱིར་ཐོན་སྐབས། གསར་
འགོད་པ་དང་སྟན་དུ་གནས་སྟེ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། ཁྲིམས་གསར་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཆང་ས་རྒྱག་མཐུན་ཡོད་མེད་ལྟ་བུར་གསར་འགོད་པ་མང་པོ་གཡས་གཡོན་དུ་རྒྱག་
བསྟན་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོ་ཚོམས་ཆེན་ནས་བྱིར་ཐོན་སྐབས་གསར་འགོད་པས་ང་ཚོ་པར་
བརྒྱབ་སྟེ་བཅར་འདྲི་བྱེད་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱས་སོང་། གསར་འགོད་པའི་ལག་ནས་ང་
ཚོ་ཐར་རྗེས་ང་གཉེས་ཀྱིས་གོ་གསལ་པོ་ཚོ་དང་སྟན་དུ་ལ་ལག་བཟུང་བར་བྱིན། དེ་རྗེས་ང་
གཉེས་མཉེན་ཁང་དུ་བྱིར་ལོག་སྟེ་མལ་སའི་ནང་འདྲུལ་བ་ཡིན།

དེ་རྗེས་གང་འཚོམས་ཤིག་ནས་ང་གཉེས་ཀྱི་མཉེན་ཁང་གི་སྟོན་སྤངས་ཏེ་གསར་འགོད་
པ་དེ་བས་མང་བ་ཞིག་ཉལ་ཁང་དུ་འདྲུལ་སྐྱབས་བྱུང་། ཁོང་ཚོས་ང་ལ་ “ང་ཚོ་ལ་གནས་

མི་རུ་ཞེས་པའི་ཚགས་པར་གྱི་རྒྱབ་ཤོག་ཏུ་ཐོན་ཡོད་པ་ཤེས་བྱུང་། གསར་ཤོག་འདི་དག་
དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གསར་ཤོག་ཡག་གའི་གསར་མ་རེད། སུ་ཇེ་མིར་རོ་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་
ང་གཉིས་ཀྱི་པར་ཞིག་བཏོན་ཏེ་དེའི་འགོ་བརྗོད་དུ་ “ལོ་ ༡༤ ལོ་ན་པའི་ཁ་ཡ་ན་གྲུ་པ་ཞིག་
ལ་ཆང་ས་རྒྱག་ཕྱིར་བྱོས་ཕྱིན་པ།” ཞེས་བཀོད་འདུག ཚགས་ཤོག་ནང་དུ་ང་ཚོའི་པར་
མཐོང་བ་དེས་ངའི་ཨ་མར་ཏ་ཅང་ངོ་ཚ་དགོས་པ་བྱུང་ཡོད་པ་ཁོ་ཐག་ཡིན།

ཡིན་ན་ཡང་ང་རང་ལ་མཚོན་ན། ཁོང་ཁོ་ལངས་ཤོས་ཀྱི་དུས་ཚོད་དེ་གསར་འགོད་
པ་ཚོ་ཕྱིན་ཚར་བ་དང་། ཁ་པར་ཡོང་རྒྱ་མཚམས་ཆད་པའི་རྗེས་སུ་བྱུང་། དེའི་ཞོགས་པ་
དེར་ང་གཉིས་མལ་སའི་ནང་དུ་ཡོད་སྐབས། རིན་པོ་ཆེས་གྲོགས་པོ་གྲོགས་མོ་འགའ་ཤས་
ལ་ང་གཉིས་གཉེན་རྒྱིག་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་ཤོད་རྒྱུར་ཐག་བཅད། ངས་དྲན་སོས་པ་
ཞིག་ལ་ཁོང་གིས་ཁ་པར་དང་པོ་དེ་སྐུལ་བཟེ་ལ་ཡོད་པའི་གྲོགས་མོ་ཞིག་ལ་བཏང་སྟེ་
“མི་རི། ང་ལ་གནས་ཚུལ་སྟོན་པ་འཕེལ་བ་ཞིག་བྱུང་སོང་། ང་ཆང་ས་བརྒྱབ་ཚར།” ཞེས་
བཤད་སོང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་“རེད་རེད། མོ་ལོ་བཅུ་དྲུག་རེད།”ཅེས་བརྗོད་སོང་།
དེ་ནས་མོས་ཁ་པར་གྱི་སྐད་སྟེ་གཞན་དེ་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་གོ་ཡི་འདུག་ཀྱང་
ག་རེ་ལབ་ཀྱི་ཡོད་པ་གོ་ཡི་མི་འདུག དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་སྐད་སུ་དགོད་བྱོ་བའི་རྣམ་
པ་དང་བཅས་འཇུག་ཅམ་ཁུ་སིམ་མེར་བཞུགས་རྗེས་ཁོང་གིས་ “སྐར་མ་གཅིག་སྐྱེགས་
ཨང་།” ཞེས་བརྗོད་སོང་། ཁོང་གིས་ལག་པ་གཅིག་གིས་ཁ་པར་གྱི་ཁ་དེ་བཀག་སྟེ། ངའི་
ངོས་སུ་གདོང་འཁོར་ནས་ “གསོན་དང་། ལྷིང་སྐྱུག་མ་ཁྱེད་རང་གི་མིང་ག་རེ་ཡིན་ནམ།”
ཞེས་དྲིས་བྱུང་།

དོན་ངོ་མར་ཁོང་གིས་ངའི་མིང་བརྗོད་ཚར་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོ་སལ་ཆེ་བས་
རང་གི་ལྷོ་རྣལ་མ་བཅོལ་སའི་རྟོན་སྤར་ལ་ཞེན་ཆགས་བྱེད་པའི་མཐུན་སྦྲེང་གི་གཞི་
རྟོན་དང་བལ་བའི་སྟོན་ནས་མི་ཚོ་བསྐྱུལ་གནང་བ་རེད། དེའི་སྐབས་སུ་ང་ལ་ཚོར་བ་ག་
འདྲ་བྱུང་མིན་དེ་ཁྱོད་ཚོས་རྟོག་ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་བ་ཞིག་རེད། ཁོང་གིས་ང་ལ་བརྗོད་
འདོག་མ་བྱས་པའམ། ཡང་ན་གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་ཁོང་གིས་ང་སུ་ཡིན་མིན་ཤེས་ཀྱི་མེད་པ་

དེ་གནད་འགག་མ་རེད། འོན་ཏེ་སྐྱེས་ལོང་གིས་ང་སུ་གཅིག་ལས་ཀྱང་ཡག་ག་ངོ་ཤེས་
གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་གཉེས་གཉེན་སྦྲིག་བྱས་ཚར་བའི་སང་ཞོགས་དེར་ཁོང་གིས་ངའི་
མིང་དྲན་པ་སོས་གྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། ཏཱ་ལ་ན་དང་། མི་རྒྱ་སི་གང་ཡང་དྲན་གྱི་ཡོད་པ་མ་
རེད། དེས་ན་ངས་ཁོང་ལ་ངའི་མིང་ལབ་པ་དང་། གང་ཡང་མ་བྱུང་བ་ནང་བཞིན་སྐྱར་
དུ་ཁ་པར་ཐོག་དགའ་པོའི་ངང་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་གྱིན་བསྟན་སོང་།

དེའི་རིང་ལ་ང་སློབ་དེ་པོ་མ་བྱུང་། ང་རང་ངོས་ནས་འགྲོད་པ་གང་ཡང་མེད། འོན་
ཀྱང་ངས་རང་ཉིད་གནས་སྐབས་འཇུག་ཆ་དོད་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་སྐྱུང་ཡོད་པ་རྟོགས་
བྱུང་། ངས་མལ་སའི་ནང་དུ་ “ངའི་མི་ཚེའི་ནང་ལ་ག་རེ་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ཏེ་གོ་ཡི་མི་
འདུག གནས་སྐབས་འདི་ལ་ངའི་མ་འོངས་པ་ག་རེ་ཡོང་མིན་ཤེས་གྱི་མེད། འོན་ཀྱང་
ངས་གཅིག་ཤེས་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ནི། ངའི་མི་ཚེ་དེ་ཉོབ་པོ་ནམ་ཡང་ཆགས་གྱི་མ་རེད་ལ།
ངས་པར་དུ་རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་དང་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཆགས་གྱི་རེད།” ཅས་སློབ་ལ་
འཁོར་བྱུང་། སྦྱི་ཡོངས་གྱི་ཆ་ནས་མི་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་མཉམ་དུ་ངས་མི་ཚེ་བསྐྱུལ་དགོས་
པའི་མདུན་ལམ་འདི་ལ་སློབ་སྦྱང་དང་འཇིགས་སྤང་གཉེས་ཀ་བྱུང་།

ང་གཉེས་གྱི་གཉེན་སྦྲིག་དེ་འདི་འདྲ་བྱས་ཏེ་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། ངས་རྒྱུན་ལྡན་མ་
ཡིན་པའི་ལམ་ཞིག་ལ་ཞུགས་པ་འདིའི་ནག་ཉེས་ངའི་ས་མར་འགེལ་གྱི་མེད། ཁོང་ཚོས་
འདིའི་ཐོག་ལ་རྒྱུན་ལྡན་བྱ་བྱས་ཡོད་མོད། འདི་ནི་ང་རང་ག་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པའི་འབྲས་
བུ་ཡང་རེད། གཉེན་སྦྲིག་འདི་དང་མི་ཚེ་འདི་ང་རང་གིས་བདམས་པ་ཡིན། ངས་གོང་དུ་
བཤད་པ་ལྟར་ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་མ་ཐུག་གི་བར་དུ་ངས་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་ལ་འབྲེལ་བ་
ནམ་ཡང་བཟོ་ཐུབ་མ་བྱུང་། དུས་རྟུག་ཏུ་ང་རང་མ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་ཚོར་གྱི་ཡོད།
ང་ “ཁོང་ཚོའི་” བྱས་ནས་གཅིག་ཡིན་བསམ་པ་ནམ་ཡང་ཚོར་མྱོང་མེད། ངའི་མི་ཚེའི་
ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་མཇུག་པ་དང་། ཁོང་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ནང་དུ་སྡོད་རྒྱ་བྱུང་བ་དེ་དག་
ནི་ངའི་མི་ཚེ་ནང་དངོས་སུ་ཐེངས་དང་པོར་བྱུང་བའི་རིགས་ཡིན།

ང་ཁོང་གི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ནང་དུ་འཇུག་ཚར་བའི་རྗེས་སུ། ང་ལ་དམིགས་ཚད་ལྡན་པའི་གཞི་བཙུག་པ་དང་བསྐྱེད་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཁར་ “འདི་རྒྱན་ལྡན་རེད། འདི་རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་བྱེད་སྤངས་རེད། འདི་མ་རེད།” ཅེས་ང་ལ་གཞི་རྟེན་བཙུག་པའི་གནད་དོན་ཤོད་པ་གང་ཡང་མེད། ཁོང་དང་ལྷན་གྱི་གོ་ཡུལ་ཏེ། ཁོང་ཡིན་པ་དང་། ང་གཉིས་ཡིན་པ། ང་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་སྲིག་ཡིན་པ་བཅས་ཁོ་ནའི་ནང་དུ་བསྐྱེད་དེ་ངས་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་ལོ་མང་བསྐྱུལ་བ་ཡིན།

རྗེས་སུ་ངས་ཀྱི་རེ་ས་ཇི་ (dressage) ལྟེ་རྟེན་འདུལ་སྦྱོང་གི་སྦྱོང་བ་རྒྱུགས་ཆེ་འགོ་འཇུགས་སྐབས། གལ་ཏེ་ངས་རྟ་རྩལ་གྱི་འཛིག་རྟེན་ནང་དུ་རང་ཉིད་ལ་གོ་ས་ཞིག་འཚོལ་འདོད་ན། ཀུན་དང་མཐུན་པའི་ཀུན་སྦྱོང་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སློབ་ཀྱི་རྒྱུ་རྩལ་ལྟོས་པའི་འཛིག་རྟེན་དེ་ངོས་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་ཤེས་བྱུང་། རྟ་བཞོན་རྒྱུའི་འཛིག་རྟེན་ནང་ང་ལ་ངོས་ལེན་ཐོབ་ཐྱིད། ངས་ངའི་ནང་མི་དང་ངའི་མདུན་ལམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གཉིས་པོ་དེ་ཁ་ཁར་ཉར་རྒྱུའི་འབད་ཚོལ་བྱས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེའི་འཛིག་རྟེན་དེ་ང་ལ་དཀའ་ངལ་ཞིག་མ་རེད། ཕན་བྱ་ལྡིང་སྟོམས་སྤངས་འཛིན་བྱེད་དགོས་པའི་གནད་དོན་ཞིག་རེད།

གསུམ།

ངའི་རྒྱལ་ལྗོངས་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་གྱི་ངའི་མི་ཚེའི་དབར་གྱི་རིག་གཞུང་གི་དབྱེ་བ་དེ་རྟོགས་པ་ལ། ངའི་བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། ང་འཚར་ལོངས་བྱུང་སྐབས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཕྱན་བྱུ་ཞིག་ཤེས་ན་པམ་ཐོགས་མི་ཡོང་ངམ་སྐྱམ། ང་རང་ ༡༩༥༩ ལྷ་ ༡༠ ཚེས་ ༤ གནམ་གང་གི་མཚན་དཀྱིལ་ལ་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ལོན་ཏོན་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་མོ་ཤར་ལོ་ཐི་སྐུན་ཁང་དུ་སྐྱེས་ཏེ་མིང་ལ་ཏ་ཡ་ན་ཏུ་ཏེད་ཟི་ལྷ་སི་ཞེས་ཐོགས་པ་རེད། ངའི་ཡང་མེས་དེ་སའེ་ལོན་དུ་བཏང་བའི་དབྱིན་རིའི་གཞུང་ཚབ་དང་པོ་དང་། མ་ཏ་ར་སི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཞིག་རེད། ཁོང་དབྱིན་ཡུལ་དུ་བྱིར་འཁོར་རྗེས་རྒྱལ་པོས་ཟི་ལྷ་སི་བྱིམ་ཚང་གི་ཐམ་བྱང་དེའི་སྟེང་དུ་སྤང་ཆེན་གྱི་ལས་ཀྱི་ཞིག་གནང་སྟེ་ཆེ་མཐོང་སྤང་འདུག་

ངའི་པ་ཏེ་རྗེད་ཏམ་རྗེ་དེ་ཟི་ལྷ་སི་ནི་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་འོར་ཐམ་རྩར་ལམ་དུ་གྱེག་སམ་གྲོང་གསེབ་དུ་གྲོང་གསེབ་གྱི་ཁང་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཚར་ལོངས་བྱུང་བ་རེད། ཁང་པ་དེ་ཏེ་ཏེར་ཡན་གྱི་ཕྱི་ལ་ཟེར་བ་དེའི་ཉེ་འཁྲིམ་སུ་ཡོད་པ་དང་། ཏོན་དངོས་སུ་ཕྱི་ལ་དེ་ནས་རྡོ་སྤངས་ཏེ་བཟོས་པ་སོང་ཙང་། ཁང་པའི་ཕྱི་ལ་ཏ་ལས་པའི་མཐུག་པོ་ཡོད། མིང་ལ་ཏེན་ཐོན་ཏོལ་ཞེས་བཏགས་པའི་ཁང་པ་དེ་ནི་དབྱིན་ཡུལ་དུ་འབྲེའཁོར་བའི་ཁང་པ་གྲགས་ཆེ་བའི་གས་ནས་གཅིག་རེད། དབྱིན་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་མོ་ཨི་ལི་བཟའ་བླེད་དང་པོས་རྒྱལ་སྲིད་སྐྱོང་དུས་སུ། ཡེ་ཤུའི་གནམ་བདག་ཚོས་ལུགས་ཉམས་ལེན་པ་མང་པོར་མཉམ་གཅོད་གཏོང་སྐབས། ཉེ་འདབས་སུ་གནས་སྟོན་བྱེད་མཁན་གྱི་བྱང་མེད་ན་གཞོན་ཞིག་ཡེ་ཤུ་གསར་མའི་ཚོས་ལུགས་པ་ཚོས་བསད་པར་བརྟེན་མོ་ཏེན་ཐོན་ཏོལ་གྱི་འབྲེའུ་སྐྱེས་པ་རེད་ཟེར། མོའི་གཟུགས་བརྟན་དེས་

6 ཐམ་བྱང་ནི་ coat of arms ལྷ། དེ་ནི་པལ་ཆེ་བ་ཕུབ་གྱི་དབྱིབས་སུ་བཏོད་པའི་རྟགས་བྱང་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། ལྷུ་མ་ཚང་དང་སློབ་བྱ་ཆེན་མོ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་གཞེས་ཁང་བཅས་ཀྱི་མཚན་རྟགས་ཡིན། ཚོམ་སྐྱིག་པའི་མཚན།

གོས་དཀར་པོ་འཇམ་པོ་ཞིག་གྱོན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ཅང་། ངའི་ཨ་ཕའི་ནང་མི་ཚོས་མོ་
ལ་ “གོས་འཇམ་མ” ཞེས་མིང་བཏགས་འདུག ཉ་ལམ་འབྲེ་ཉ་ལ་རྩ་ཤུ་ཞིག་དང་འབྲ་
བར་གོས་འཇམ་མ་ནི་འབྲེ་འགྲུལ་རྒྱས་ཅན་ཞིག་རེད། གཏམ་རྒྱུད་འགའ་ཞིག་ལྟར་ན།
མོས་ཤེན་ཚོན་ཉོལ་དུ་སྐྱས་པའི་གཏེར་ཞིག་འཚོལ་གྱི་ཡོད་པ་ཤོད་སོལ་ཡོད། དུས་རྒྱུན་
མོས་ནང་མིའི་ཁང་པ་དེ་ག་རང་དུ་གནས་བཅས་ནས་ཡོད་ཀྱང་། མི་ལྷ་སི་ནང་མིར་
བདག་པའི་ནེའུ་ཁ་སིལ་གྱི་རྩོམ་ལ་གཏེར་ཁ་རུའང་མོ་ཡོད་པ་མཐོང་ཡོད། གཏེར་ཁ་སྡོག་
མི་ཚོས་བཤད་པ་ལྟར་ན། མི་ཞིག་གཏེར་ཁའི་ནང་དུ་ཟགས་གཤམས་ཡོད་པའི་སྡོན་ལ་
གོས་འཇམ་མ་མཐོང་གི་འདུག་ཟེར།

ངའི་ཨ་ཕར་སྐྱ་བརྗོད་བདེ་པོ་མེད་པའི་སྐྱོན་ཞིག་ཡོད། དེ་ནི་ཁོང་རང་གིས་པའི་
སྐབས་སུ་གོས་འཇམ་མ་ལ་འཇིགས་སྤང་སྐྱེས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན་པར་ཁོང་གིས་བསམ་
གྱི་ཡོད། བུ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྒྱུན་ཤོས་ཡིན་ཅང་། གཅེན་པོ་རྩོན་དང་མའི་ཁོལ་གཉིས་
གྱི་སྡོན་ལ་ཁོང་མལ་སར་བསྐྱལ་གྱི་ཡོད། ཁོང་ཉལ་ཁང་དུ་གཅིག་པོ་ཡིན་དུས་སྐྱེའུ་ལྷང་
ཡོལ་བ་ནམས་གཡོ་སྐྱལ་བྱེད་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་ཏེ་སྐྱེ་དག་དང་འཁུན་སྐྱ་ལྷང་མཚར་དེ་
འབྲ་ཁོང་གིས་ཐོས་གྱི་ཡོད། སྐབས་རེ་ཁོང་གི་གྱོན་ཆས་གྱི་ཆ་སྐམ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་
འགྲུལ་བ་དེ་འབྲ་བྱུང་ཡོད།

ཤེན་ཚོན་ཉོལ་དུ་ཡོང་མཁན་གྱི་མགོན་པོ་ཚོས་གོས་འཇམ་མ་མཐོང་བའི་སྐྱོར་ཡང་
ཡང་ཤོད་གྱི་ཡོད། སྐབས་ཤིག་ལ་བྱུང་མེད་ཅིག་དང་མོའི་བྱ་དེ་ངའི་ཨ་ཕའི་ནང་མི་དང་
མཉམ་དུ་སྡོད་དུས། བྱ་དེས་ཞོགས་ཇ་འཐུང་བར་ཡོང་ནས་རང་གི་ཨ་མ་ལ་ “ཨོ། ཨ་མ་
ལགས། མདང་རུབ་མཚན་ལ་ཞུ་མོ་ཅེ་རྩོན་ཅན་ཞིག་གྱོན་པའི་བྱུང་མེད་བཟང་པོ་ང་ལ་
མལ་ཆས་གཡོག་མཁན་དེ་སུ་རེད་དམ།” ཅེས་དྲིས་འདུག མི་ལྷ་སི་ནང་མི་པལ་ཆེ་བས་
གདོན་འབྲེ་འདི་ཉ་ལམ་རྒྱུན་དུ་མཐོང་གི་ཡོད་ཅང་། བྱ་རྒྱུད་དེས་གོས་འཇམ་མའི་སྐྱོར་
ཤོད་གྱི་ཡོད་པ་ཤེས་ཏེ། ཁོ་ལ་མི་ལམ་མིས་པའི་ཚོལ་བྱས་ཏེ་གད་མོ་བགད་ནས་གཡོལ་
ཐབས་བྱས་འདུག སྐབས་གཞན་ཞིག་ལ་ཡི་ཤུ་གསར་མའི་ཚོས་ལྷགས་གྱི་ཚོས་དཔོན་

ཞིག་ནང་དུ་སྡོད་པར་སླེབས་དུས། གོས་འཇམ་མས་མཚན་ལ་ཁོའི་ཉལ་ཆས་བཤུ་དབུལ་
བྱས་པ་དང་། ཁང་པའི་ནང་གི་དངོས་ཆས་པར་གཡུག་ཚུར་གཡུག་བྱས་ཏེ་འཛིགས་སྤང་
སྟུལ་འདུག་མོ་རྣམ་བདག་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འདྲེ་ཡིན་པ་ཐུགས་ཏུ་བློ་སོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་།
ཚོས་དཔོན་དེ་ཕྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་སྔ་མོ་ནས་ཕྱིན་འདུག་མཐའ་མ་དེར་གནས་ཚུལ་མང་པོ་
བྱུང་བའི་རྗེས་སུ། བྱིམ་མི་དེས་ལམ་སྟོང་ལྟར་པའི་ལྷ་འདྲེ་སྡོད་ཐབས་ཀྱི་ཚོ་ག་བྲ་སྒྲིག་
བྱས་ཏེ་གོས་འཇམ་མ་ཁེན་ཐོན་ཏོལ་ནས་ཡལ་བར་བྱས་འདུག་ ཡིན་ན་ཡང་མོ་ད་དུང་
ཉེག་སེ་གོང་གསེབ་རྒྱུ་དུའི་ལྷ་ཁང་ནང་དུ་མཐོང་རྒྱུ་འདུག་ཅེས་མི་ཚོས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད།

དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གཏན་འཇགས་སློབ་གྲུ་འི་ཨ་པས་འགྲེལ་བརྗོད་ལྟར་ན་གནས་
སྤངས་ཏེ་ཅང་སྟོབ་པོ་ཡོད་པ། དེ་འདྲ་ཞིག་ནས་གཞི་རིམ་སློབ་སྦྱོང་ཚར་རྗེས། ངའི་ཨ་
པས་ཁེམ་རྗེ་རི་རི་ལ་འཇུལ་ཏེ་བྲིམས་ཀྱི་ལག་འབྱེད་སྤངས་འདུག་ མི་རབས་མང་
པོའི་རིང་ལ་མི་ལྷ་སེ་ནང་མའི་སྐྱེས་པ་ཚོས་བྲིམས་རྩོད་པ་དང་བྲིམས་དཔོན་ཤ་སྟག་བྱས་
ཡོད་ཅང་། ཨ་པ་སྤྱི་བརྗོད་བདེ་པོ་མེད་པས་བྲིམས་དོན་ཆེད་ལས་པའི་འོས་མི་ཡང་
དག་ཅིག་ཆགས་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། ངའི་ཨ་པས་ནང་མའི་སློལ་རྒྱན་དེད་ནས་ཕྱིན་
འདུག་ བསྐབ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་ཁོང་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་དམག་མའི་ནང་འཇུལ་
ཏེ། འཇམ་སྤོང་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་སྐབས། འོར་མན་ཁེའི་བཅའ་འཇུལ་གྱི་ཆ་ཤས་
ཡིན་པའི་དཔུང་ཤོག་ཅིག་གི་དམག་དཔོན་ཆགས་འདུག་ ངའི་ཨ་པར་དམག་འཐབ་ཀྱི་
སློབ་ལ་འཛིགས་སུ་རུང་བའི་ཏུན་གཏམ་ཤོད་རྒྱུ་ཡོད། ང་ལྟ་མོ་ལོ་རྒྱུང་ཡིན་སྐབས་ཁོང་
གིས་ཁོང་དང་ཁོང་གི་དཔུང་སྟེང་རི་ལྷ་ར་ར་མན་གྱི་དམག་མི་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་ལྷགས་
ཁབ་འཁོར་ལོ་བཏང་སྟེ་བསད་པའི་སློབ་བཤད་བྱུང་། ཏུན་སྤང་འདིས་ཁོང་གི་སེམས་ལ་
མི་སྦྱིད་པ་ཡང་ཡང་བཟོས་འདུག་ ཁོང་གིས་ “ང་ཚོས་དེ་འདྲ་བྱས་མེད་ན་འགྲིག་པ་ཡོད།
ང་ཚོས་ཁོ་ལ་བསློར་ནས་ཕྱིན་ཡོད་ན་འགྲིག་པ་ཡོད། ཁོའི་ནང་མིར་ག་རེ་བྱུང་ཡོད་དམ།
ཁོ་ལ་བྱ་སྟུག་ཡོད་དམ། ཁོ་འགོ་བ་མི་ཞིག་རེད།” ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། བཅའ་འཇུལ་གྱི་
རྗེས་སུ་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་ཁོང་ལ་རྒྱ་རན་སེའི་ནང་དུ་སློབ་མདའ་རྒྱག་མཁན་ཞིག་

གིས་མཁུ་སྐྱོན་ཚབས་ཆེ་བཟོས་འདུག མདེའུ་དེས་ཁོང་གི་མིག་རྩ་མིན་ཅི་བརྒྱད་ཆ་
གཅིག་གིས་མ་གཏོགས་བཅད་འདུག ཨ་ཕ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཉེན་ཡོལ་ལ་སླེབས་ཏེ་རྒྱན་
རིང་པོའི་བར་དུ་ནད་གསོ་བྱེད་དགོས་བྱུང་འདུག

ངའི་ཨ་མ་ཨི་ཡི་བཟའ་རྗེད་ཁོར་ནེ་ལ་སི་མིད་ནེ་ ༡༩༡༠ ལོར་རྫོ་ཨ་རྩི་རི་ཁའི་རྗེ་
ལུམ་རྫོན་ཐེན་དུ་སྐྱེས་པ་རེད། མོའི་ཨ་མ་ནེ་ཏ་ཆེ་ནས་ཡིན་པའི་སྐྱེ་དུག་གི་སྐྱས་མོ་
ཞིག་དང་། ཨ་ཕ་ནེ་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ཚོང་པ་ཞིག་རེད། ངའི་ཚོ་ཚོས་དབྱིན་རིའི་མི་ཞིག་ལ་
གཉེན་རྒྱིག་བྱེད་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱས་དུས། རྫོ་མར་ཚོ་དབྱིན་རིའི་མི་དགའ་བ་ཡོད་ཅང་།
མོའི་བྱིམ་མིས་མོ་བདག་གཉེན་མ་བྱས་པ་རེད། ངའི་ཚོ་ཚོས་མོ་རང་གི་བྱིམ་དང་འབྲེལ་
ཐག་ཐད་གཅོད་གྱིས་འབྲེལ་བ་སྐྱར་མཐུད་གཏན་ནས་མ་བྱས་པ་རེད། (ང་ཚོའི་བྱིམ་
མིའི་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་ཀྱི་ནང་དུ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སློ་ཐག་རིང་དུ་འགོ་བའི་
གནས་བབ་དེ་ཡང་ཡང་བྱུང་བ་འདྲ་པོ་འདུག)

ངའི་ཨ་མ་ཨི་ཡི་བཟའ་རྗེད་ནེ་ལུ་གུ་བརྒྱ་གསུམ་ནང་ནས་བརྒྱ་གཅིག་པ་དེ་རེད།
མོ་མ་སྐྱེས་སྐོན་ལ་སྐྱུན་མཆེད་ཀུན་པ་མང་པོ་བྱིམ་ནས་ཐོན་ཚར་བ་རེད། མོ་ལོ་ལྔ་ལོན་
རྒྱབས་མོའི་ཨ་ཕར་སློ་ཚད་ཀྱི་ནད་བྱུང་སྟེ་འདས་གོངས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ངའི་ཚོ་ཚོར་
གཞིས་ཀ་ཆེ་ཅམ་ཞིག་བཞག་འདུག འོན་ཀྱང་ཁོ་གོངས་ནས་རིང་པོར་མ་སོང་བའི་རྗེས་
སུ། ཁོས་མ་གོངས་སྐོན་ལ་གོགས་པོ་ཞིག་གི་ཚོང་ལས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བུ་ལོན་ཤུགས་ཆེ་ཞིག་
སྐྱངས་ཡོད་པ་ནང་མི་ཚོས་ཤེས་པ་རེད། ཚོང་ལས་དའི་མ་རྩ་བཞེས་པ་དང་། གོགས་
པོས་བུན་འཇལ་མ་ཐུབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ནང་མིའི་རྒྱ་དངོས་ཚང་མ་ཤོར་བ་རེད།

རྒྱགས་མང་པོ་ནས་ངའི་ཨ་མར་བྱིས་པའི་དུས་སུ་དགའ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་འདུག
རྒྱབས་དུ་མར་འདང་དེས་ཀྱི་ཁ་ལག་མེད་པ། དཔེར་ན། དགོང་ཚིགས་ལ་བག་ལེབ་དང་
འོ་མ་ཡོད་ན་སྐྱུ་གུ་ཚོ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་རེད། ངའི་ཚོ་ཚོ་འི་རྒྱ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་
ཏ་ཆེ་གསར་བརྗེད་ལྷ་ཁང་གི་དད་འདུན་ཅན་གྱི་ཚོགས་མི་(བདུན་རེའི་ངལ་གསོའི་
ཉེན་མོར། རྗེའུ་ཁུང་གི་ཡོལ་བ་རྣམས་མར་ཕབ་ནས། ཚང་མ་སྐྱ་སིམ་མེར་སྡོད་ཁང་དུ་

སྔོན་དགོས་ཞིག་རེད་དེ། མོ་རང་དབུལ་སྤོངས་ཆགས་པའི་རྗེས་སུ་སྤྲུལ་ཆམས་ལྷ་ཁང་
དུ་འབྲིང་རྒྱ་མཚམས་བཞག་པ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་སྤྲུལ་ཁང་མར་སྐྱམ་ཉེ་རྒྱུའི་
དབུལ་མེད་པ་རེད། ངའི་ཨ་མ་ལ་ཡང་མོའི་བུ་སྐྱེན་ཆེ་བ་ཞིག་གིས་མོ་ཉལ་ཁྲིར་ཐག་པས་
བསྐྱམས་ཏེ་ཉེས་རྒྱུང་བཏང་བ་སོགས་བརྟན་བཅོས་མང་པོ་གཟེད་དགོས་པ་བྱུང་འདུག
མོས་འདི་འདྲ་བཤད་ནི་མ་བྱུང་ཡང་། མོ་ལ་འདོད་ལོག་གི་བརྟན་བཅོས་ཀྱང་བྱས་མེད་
དམ་སྟམ་པའི་རྣམ་རྟོག་ང་ལ་རྒྱན་དུ་འཁོར་གྱི་ཡོད།

ངའི་ཨ་མ་མོ་རང་ལོ་བཅུ་དུག་ལོན་སྐབས་ཁྱིམ་ནས་ཐོན་ཏེ་སྐྱ་བཟོ་མ་ཞིག་བྱས་
འདུག ལོ་གཅིག་གི་ནང་ཚུད་དུ་ཡོ་ཏན་སི་ལྷག་དུ་མོས་རང་བདག་གི་སྐྱ་བཟོ་ཁང་ཞིག་
བཅུགས་འདུག ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལོན་སྐབས་མོས་མོ་རང་ལས་རྒྱན་པ། རོ་རྟེ་སི་ཡའི་ཡུལ་
དུ་པ་ལམ་གྱི་གཏེར་ཁའི་བདག་པོ་ཞིག་དང་དགའ་རོགས་བསྐྱིགས་འདུག དུས་ཡུན་
མུང་དུ་ཞིག་གི་རིང་ལ་ཕན་ཚུན་ཐུག་རེས་བྱས་རྗེས། མོས་ཁོ་དང་གཉེན་སྲིད་བྱས་ཏེ་རོ་
རྟེ་སི་ཡར་གནས་སློར་བྱས། འོན་ཀྱང་མོ་དེ་གར་སྡིད་པོ་རྩ་ནས་བྱུང་མི་འདུག མོའི་ཚོ་
གར་བུ་སྤུག་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་སྟོན་ནས་ཡོད་པས་ཡང་རྒྱུར་བུ་སྤུག་དགོས་འདོད་མ་བྱས།
འོན་ཀྱང་ངའི་ཨ་མར་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་འགོ་འཇུགས་བྱེད་རྒྱུའི་བྲ་སྲིད་ཡོད། དུས་ཡུན་
མུང་དུ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་ཁོ་མོའི་འཚོམ་བུ་མ་དེ་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་འདུག ངའི་ཨ་མས་
ཁོང་གཉེས་གྱི་འབྲེལ་བའི་སློར་ལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ། དུས་ཡུན་མུང་དུ་ཞིག་
གི་རིང་ལ་མོས་རང་གི་རྒྱལ་པའམ། ཡང་ན་ཚོ་ག་ལ་དུག་གཏོང་རྒྱུའི་བསམ་སློབ་འཁོར་
འདུག འོན་ཀྱང་མོས་དེའི་ཚབ་དུ་ཁོ་སློབ་གཏོང་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱས་འདུག མོས་ཨ་
མེ་རི་ཁའི་སྤིང་ཕན་ལས་ནམ་ཡང་བརྟལ་ཚུང་མེད་ཀྱང་། དུས་རྒྱུན་དུ་ལོན་ཤོན་ལ་
འགོ་དགོས་བསམས་ཡོད། དེས་ན་མོས་ཁོ་ལ་མོ་རང་གྲུ་གཟིངས་ནང་དབྱིན་ཡུལ་ལ་
འགོ་འདོད་འདུག་ལས་རྗེས་ཁོས་གཏོང་རྒྱུ་ལས་ལེན་བྱས་འདུག ལྷའི་ནང་དུ་མོ་ལ་ངའི་
ཨ་མར་ཐུག་སྟེ་ཁོ་དང་དགའ་རོ་ཆགས་འདུག དེ་དུས་ངའི་ཨ་མ་ཨ་མེ་རི་ཁར་སློབ་གསེང་
ལ་ཕྱིན་ཏེ་ལོག་ཡོང་གི་ཡོད། མོ་ལོན་ཤོན་དུ་སྐབས་རྗེས་མོས་རང་གི་ཚོ་གར་བཟུང་ཚང་
ཁ་གཉེས་དགོས་པའི་ཡི་གེ་བཏང་འདུག

ངའི་པ་མས་འདྲེན་གྱི་དམག་ཆེན་གཉིས་པ་མ་བྱུང་གོང་གི་ལོ་འགའི་སྡོན་ལ་
གཉེན་སྲིག་བྱས་འདུག ངའི་ཨ་མ་ངའི་ཨ་པ་ལས་ལོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཚན་པ་ཡིན་པ་དང་།
ཁོང་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་སྲིག་དེ་ངའི་ཨ་པའི་བྱིས་མིས་ངོས་ལེན་འདོད་སློབ་ཁེངས་པ་བྱས་མི་
འདུག ངའི་ཨ་པས་ཨ་སྐྱེ་རི་ཁ་ནས་ཡིན་པའི་བཟའ་འཛོམས་མ་ཞིག་ལ་ཆང་ས་བརྒྱབ་པ་
དེར་མི་བླ་མི་ནང་མི་ཚ་བ་ནས་དགའ་པོ་བྱུང་མེད།

དམག་ཆེན་གྱི་སྐབས་དེར་ངའི་ཨ་མ་ལོ་མང་རིང་ལོན་འོན་ཏེ་གཅིག་ལྷན་སྡོད་
དགོས་བྱུང་ཡོད། ངའི་ཨ་པ་དམག་ལ་ཡོད་དུས་མོས་མོ་རང་ལ་ཤེས་ཡོན་སྡོད་རྒྱུའི་འབད་
བརྩོན་བྱས། མོས་ལྟོ་ཨ་སྐྱེ་རི་ཁའི་དབྱིན་སྐད་སྐོར་གདངས་མེད་པར་བཟོ་བའི་ཆེད་དུ་
ངག་རྩལ་གྱི་སློབ་སྦྱོང་བྱས་འདུག མོས་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གལ་རིམ་མཐོ་བའི་མི་སྣའི་གསལ་
སྤྲོད་ལེན་ཐོབ་འདོད་བྱས། མོས་རང་ཉིད་ལ་ལུགས་མཐུན་སློབ་སྦྱོང་མ་ཐོབ་པ་དེའི་
ཁ་སྐོང་བྱེད་པར་དེབ་མང་པོ་བཏབ་གས། དེ་ནི་མོས་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་
དེ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ངའི་ཨ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱིན་ཇིའི་གྲོགས་པོ་ཚོ་དང་ཁ་བརྒྱུད་ལག་
པོ་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་རེད།

ངའི་ཨ་པ་མེད་པའི་སྐབས་སུ་ངའི་ཨ་མས་ལྷ་མོའི་རྣམ་ཐར་གཏོང་བའི་ཆེད་ལས་པ་
བྱེད་རྒྱུའི་འགོ་བརྩམས་པ་མ་ཟད། དམག་ཆེན་གྱི་སྐབས་སུ་དུས་ཡུན་སྤང་ཡང་ལམ་སྟོང་
ལྡན་པའི་མདུན་ལམ་ཞིག་བརྩོས་འདུག ལོ་མང་ངག་རྩལ་གྱི་སློབ་སྦྱོང་བྱས་འབྲས་སུ་
སྐད་གདངས་འབྲིང་བའི་གཞས་མ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་ཞིག་དུ་གྱུར་པ་དང་། དམག་ཆེན་གྱི་
སྐབས་སུ་ལོན་འོན་ཏེ་གཅིག་ལྷན་མ་དགོན་པའི་དུས་ཀྱང་ཡིན། མོ་ལ་ལ་སྟོ་ཉམ་མེ་ཞེས་པའི་
ནང་གི་མི་མི་ཞེས་པ་དང་། ལ་ཐར་ར་སྐེ་ལ་ཐ་ཞེས་པའི་ནང་གི་མ་ལེ་ཐ་ཞེས་པ་སྐེ་བའི་ལྷ་
མོའི་འབྲས་བུ་འགའི་ནང་དུ་གཞས་མའི་འགོ་ཁྲིད་ཀྱང་བྱེད་དུ་བརྟུག་འདུག མོས་
ལོན་འོན་ཏེ་སྟོ་ལྷ་མོ་འབྲས་བུ་གཙོ་བོ་ལ་མེན་ད་རྣམ་འདྲེན་དུ་གཞས་བཏང་སྟེང་ཡོད།

ངའི་ཨ་པ་དམག་སར་མས་སློན་བྱུང་བ་ལས་དག་སྐྱེད་བྱེད་བྱིན་དབྱིན་ཡུལ་དུ་
བྱིར་ལོག་རྗེས། ཁོང་དང་ངའི་ཨ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་

ལང་པ་ཚུང་བྱ་ཞིག་ཏུ་ནད་གསོ་བྱེད་པར་སྒྲོར་འདུག དཀའ་ངལ་འཕྲད་པའི་དུས་
སྐབས་འདིར་ངའི་ཨ་མས་མི་ལྷན་སྐྱོད་མི་ལ་དུལ་གྱི་རོགས་སྐྱོར་ཡོང་བའི་ཡི་གེ་བཏང་
འདུག་ཀྱང་། ཁོང་ཚོས་དུལ་བཏང་མི་འདུག་དེའི་ཚབ་ཏུ་ངའི་ཚོ་མོས་ཁེན་ཐོན་ཉོལ་
གྱི་གཡོག་པོ་ཚོས་བེད་སྤྱོད་བཏང་བའི་ཉལ་ཆས་རྙིང་རྩལ་འགའ་ཤས་བསྐྱར་འདུག ཨ་
ཚར་དེ་ཚོའི་སྤྱིང་དུ་ཚིག་འབྲུ་ "Tweeney" རྟེན་ཅི་མེན་ནི་ཞེས་འཚེས་དུབ་ཀྱིས་བྲིས་
ཡོད། དེའི་དོན་ནི་གཡོག་མོ་རིམ་པ་མཐོ་དམའ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ "གཡོག་མོ་བར་མ་"
ཞེས་པའི་གོ་དོན་ཡིན། ངའི་ཨ་མས་དམའ་འབེབས་འདི་ནམ་ཡང་བརྗོད་མེད།

དུས་ལུན་གང་འཚམས་གྱི་རྗེས་སུ་མོས་མི་ཚེའི་གནས་སྐབས་དྲག་ཏུ་འགྲོ་རེ་དང་
བཅས་ངའི་ཨ་མར་ལྟོ་ཨ་སྒྲིའི་ལར་གནས་སྒྲོར་བྱེད་རྒྱུ་སྐྱལ་མ་བྱས་འདུག དེ་གར་ཁོང་
གཉིས་ཀྱིས་ཤར་རྩོགས་མཚོ་འགམ་དུ་ལྷགས་གསོ་ལང་རྙིང་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཉོས་
ཏེ་མིང་ལ་མི་ལོ་སི་ཐེ་རིམ་པར་ཁི་ཞེས་བཏགས་འདུག ངའི་པ་མ་གཉིས་ལྟོ་ཨ་སྒྲིའི་ལར་
སྤོད་སྐབས་བྲིས་གཞི་འགོ་བཅུགས་འདུག ཁོང་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་གུ་དང་པོ། ལུ་མོའི་མིང་ལ་
ལར་རོལ་ཞེས་བཏགས་པ་དེ། དེ་བཞིན་ལུ་དུ་ལས་སྐྱོར་བཅོས་ཐབས་ཡོད་པའི་ན་ཚ་
ཞིག་གི་རྒྱུན་གྱིས་སྐྱེས་ནས་ཉི་མ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཁོངས་འདུག ལྷི་ལོ་ ༡༩༧༠ ནང་ངའི་
ཨ་མར་མངལ་ཐངས་གཉིས་པ་ཆགས་སྐབས། ངའི་གཅེན་མོ་ཐེ་ས་བཅོའ་བའི་ཚེད་དུ་
ཁོང་གཉིས་དེ་བཞིན་ལུ་དུ་ལྱིར་ལོག་བྱས་འདུག ལྷི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་ང་སྐྱེས་སྐབས་ངའི་
པ་མ་གཉིས་དེ་བཞིན་ལུ་དུ་གཏན་འཇགས་སྒྲོར་པ་རེད།

ང་སྐྱེས་ཏེ་ཟླ་བ་བཞི་ལོན་སྐབས་ང་ཚོས་ལྟོ་དེ་བཞིན་ལུ་དུ་གི་སར་རེ་རྗོང་གི་ཁོབ་
ཏམ་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་ཁི་མེན་ཨེན་ཞེས་འབོད་སྲོལ་ཡོད་པའི་ལང་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྲོར། ལང་
པ་དེའི་མིང་ལ་ཏམ་མན་ཞོར་ཟེར་བ་དང་། དེ་ནི་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་མཐའ་རུ་ས་རྒྱ་ཨ་ཀར་
གཅིག་ཅན་ཅིག་པས་བསྐྱར་བའི་ལུ་མ་ར་ཡོད་ས་ཞིག་ཏུ་འདུག།

རིག་འཚོ་མ་ཟེན་པའི་མི་ཁོ་ནས་བྲིས་པའི་དུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་དེ་བཞིན་བེར་བ་
ངས་ཐོས་ལྟོད། འོན་ཀྱང་ངས་ང་རང་གི་སྐོར་ལ་མང་པོ་ཞིག་དེ་བཞིན་གྱི་ཡོད། ང་ལ་ངའི་

ཨ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཆད་པའི་ཚོར་བ་དེ་བྱིས་པའི་དུས་ནས་ཡོད། ངས་ཉམ་མན་ནོར་གྱི་སྒར་ཐང་དུ་བྱིས་པའི་ཚུགས་འཁོར་ནང་དུ་ཉལ་ཏེ་ངར་སྐད་བརྒྱབ་པ་དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག ང་ལ་ལྷ་མ་རྒྱུ་ཆ་གཅིག་གཡོགས་འདུག་པ་དེའི་ཚོན་མདོག་ངའི་སློལ་ཕྱིན་མ་སོང་། ང་ལ་ལྷ་མ་དེ་སྤང་འདོད་ཡོད་ཀྱང་ང་ཡར་ལངས་སྐབས་ཀྱི་མེད་པ་དང་། ང་རང་གིས་སྤང་སྐབས་ཀྱི་མེད། དེ་དུས་ང་ཞེ་དྲགས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱི་རེད། ངས་ངའི་ཨ་མའི་སྐོར་ལ་བསམ་སློབ་བྱང་སྟེ་རང་གིས་རང་ལ་ “མོ་ནང་ལ་བསྐད་ཡོད་རེད་དེ། ཕྱི་ལ་ཐོན་ནས་ང་ལ་རོགས་པ་བྱེད་རྒྱུའི་བསམ་སློབ་མི་འདུག” ཅས་ཡིད་ལ་འཁོར་བ་དྲན་ཀྱི་འདུག

དཔྱིན་ཡུལ་གྱི་བྱིས་པ་ཚོས་ལྷགས་སློམ་ལ་རས་གཡོགས་ཏེ་མོ་ཁ་ནང་བཞུག་བཞོས་པའི་བྱིས་པ་འདུད་འཁོར་ལོ་སྟོན་གཤམ་དེའི་ནང་དུས་ཚོད་མང་པོ་སྐྱེལ་གྱི་ཡོད། བྱིས་པ་ཉལ་ས་དེའི་ནང་ལོགས་ལ་འབོལ་གདན་མཐུག་པོ་བཏོངས་ཏེ་གུ་ཡངས་པོ་དང་ས་ཁ་ནས་མཐོན་པོ་ཡིན། ཉལ་ས་དེར་བྱིས་པ་གཉིད་སད་དུས་ཚོག་ཕྱར་བསྐད་དེ་ཕར་ཚུར་ལྷ་སའི་རྒྱབ་སྟེང་རྒྱ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། བྱ་རྒྱུ་དེས་ང་དེའི་ནང་དུ་བཞག་སྟེ་གོང་གསེབ་ཏུ་འཁྲིད་པ་དྲན་ཀྱི་འདུག ང་རང་བྱིས་པ་འདུད་འཁོར་ལོའི་ནང་དུ་བསྐད་དེ་མཐོ་བསམ་འདྲ་མིན་གཏོང་རྒྱུ་དགའ་པོ་ཡོད་པ་དང་། དེ་དུས་ངས་རྣམ་རྟོག་གི་འཛིག་རྟོན་ནང་དུ་བསྐད་པ་ད་ལྷ་འདྲ་དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག

ང་ལོ་གཅིག་དང་བྱེད་ཅི་མ་ཡིན་དུས། ང་རང་གི་ཉལ་ཁང་ནང་གོང་ངེར་ལངས་ཏེ། འྱོན་ཆས་འཛོག་སའི་ཆ་སྐམ་དུ་དཔྱད་ས་པའི་འྱོན་ཆས་རྣམས་ལ་བལྟས་པ་དྲན་ཀྱི་འདུག འདི་ཚོ་ང་ལ་རྒྱུ་དྲགས་འདུག་བསམས་ཏེ། “ཕ་གིར་སྟོན་དང་། དེ་ཚོ་གཤམ་འདྲའི་དགོད་ཕྱོ་བའི་རྒྱུ་རྒྱུ་རེད་འདུག ང་གནས་སྐད་ས་འདིའི་ནང་དུ་རི་ལྗར་སྐྱེ་བས་པ་ངས་མི་ཤེས། ག་རེ་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ།” དེ་འདྲའི་རྒྱུ་རྒྱུ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་དགོད་ཕྱོ་བའི་གནས་རེད་བསམས་བྱུང་། ངའི་ཚུགས་ལོ་ལྗེའི་གོང་གི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་རང་གི་སྐྱེ་བ་སྟོན་མ་དྲན་མཁན་མང་པོ་ཡོད་རེད་ཅེས་གསུངས་ཚུང་། ད་ལྟ་བྱུང་རྒྱུ་དེ་ལ་བྱིར་ལྷ་བྱེད་དུས་ངས་ང་རང་གི་སྐྱེ་བ་སྟོན་མའི་མི་རྣམས་པ་དེའི་མིག་གིས་འྱོན་ཆས་འཛོག་སྟོན་དེར་བལྟས་པ་འདྲ་སྟུང་།

ང་ལོ་གསུམ་ཡིན་སྐབས་དུས་ལུན་ཐུང་ཏུ་ཞིག་གི་རིང་ལ་ང་ཚོར་བུ་ཇི་བུད་མེད་ཏེ་
ཅང་ལོ་ཚན་ཞིག་ཡོད། མོ་ནི་གཟུགས་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་མོས་རྐང་ལྷབས་ནག་པོ་རིང་
མོ་ཞིག་གྱོན་གྱི་ཡོད། ངས་ཁང་པའི་རྒྱབ་གྱི་སྲང་ལམ་དུ་རྐང་ལའོར་བཞོན་བཞིན་སྟོང་
སྐབས་མོས་ང་ལ་བྱར་བྱས་པ་བྲན་གྱི་འདུག་སྐབས་ཤིག་ལ་ངས་སྲང་ལམ་བརྒལ་ནས་
ཕྱོས་པ་ཡིན། མོས་ངའི་རྗེས་དེད་ནས་དེ་གར་སྟོང་ཅེས་སྐད་བརྒྱབ་བྱུང་། ངས་བཞི་མདོའི་
དཀྱིལ་གྱི་རྒྱངས་ལའོར་སྟོར་བ་བསྟོར་ནས་འགྲོ་ས་ཡོད་སའི་གྲོང་གསེབ་ནང་གི་ཁང་
པ་གསར་རྒྱག་བྱེད་ས་དེ་བར་དུ་སླེབས། ངས་སྤྱིང་དེར་བསྟོར་བ་ཡང་ཡང་བརྒྱབ་པའི་
སྐབས་སུ་མོས་རྒྱུག་ཆས་དང་རྐང་ལྷབ་རིང་མོ་ནག་པོ་དེ་གྱོན་ཏེ་ངའི་རྗེས་འདེད་བྱས།

ང་ཚོའི་བུ་ཇི་རྗེས་མ་དེས་ལོ་འགའི་རིང་ལ་སྐབས་རེ་ཡོད་པ་དང་སྐབས་རེ་མེད་
པ་བྱས་ཏེ་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་བསྐྱེད། སུད་སི་ནས་ཡིན་པའི་བུད་མེད་ན་གཞོན། མཚེ་ཏེ་
ལོ་ལྗེ་ལི་ནི་ཕྱན་བུ་སྐྱོ་འཚུབ་འཚུབ་ཅིག་ཡོད་ཀྱང་། ང་ཚོར་ཏེ་ཅང་བྱམས་པོ་བྱེད་གྱི་
ཡོད་པས་ང་དང་ངའི་གཅེན་མོ་གཉིས་ཀྱིས་མོ་ལ་དགའ་བོ་བྱེད་གྱི་ཡོད། ང་ཚོ་གསང་
སྟོང་དུ་འགྲོ་སྐབས་མོས་ང་ཚོར་ཨོག་ལེན་པེ་མང་དགོལ་པ་དེ་འདྲ་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་
གསང་སྟོང་བེད་སྟོང་གཏོང་བའི་ཐབས་ཤེས་གྱི་སྟོང་བརྟན་རྒྱན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་
རེད། ཐེངས་ཤིག་མོ་བུ་གསོ་ཁང་དུ་ཡོང་སྟེ། བང་ཁྱིའི་སྟེང་གི་ལྷ་རྒྱུག་ཅིང་ཆས་ཚང་མ་
མར་འཐེན་ཏེ་དེའི་ལྷ་ལག་ནམས་གནམ་ལ་གཏོར་ནས་གཞས་གཏོང་བ་དང་བོ་འཁྲབ་
པ། དེ་བཞིན་ལྷ་རྒྱུག་ཅིང་ཆས་གྱི་ལྷ་ལག་ནམས་པན་ཚུན་བསྟེ་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་སོང་།
མཐའ་མ་དེར་ངའི་ཨ་ས་ཡོང་སྟེ་མོ་ལ་མཚམས་འདྲིག་ཏུ་བརྒྱག་སོང་། མོ་ལྷ་བ་དུག་གི་
རིང་ལ་སེམས་ནད་ལས་གསོ་བའི་ཆེད་དུ་སི་མི་བཟར་ལནད་ལ་ཕྱིར་སྟོག་བྱས་ཏེ་དེའི་
རྗེས་སུ་ཕྱིར་ང་ཚོའི་སར་ལོག་བྱུང་།

ངའི་གཅེན་མོ་ལོ་བརྒྱད་དང་ང་ལོ་ལྔ་ཡིན་དུས་རྗེ་རེ་ཏེས་ང་ཚོའི་ནང་མིར་ལས་ཀ་
བྱེད་རྒྱ་མཚམས་བཞག་པ་རེད། ང་ང་ཚོའི་ཉེ་འགམ་དུ་ཡོད་པའི་སྟེར་བདག་སྟོན་འགྲོའི་
ཉེན་སྟོབ་ཅིག་ཏུ་གཏོང་གི་ཡོད་ཅང་། ངའི་ཨ་མས་ང་ཚོར་ད་ཆ་བུ་ཇིའི་དགོས་མཁོ་

མེད་པ་ཚོར་འདུག་སྤྱི་རེ་ཏུ་ཕྱིན་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ཨ་མས་ལས་བྲེལ་ཡོད་དུས་ང་ཚོའི་
 བྱིས་ཏུ་གཏན་སྡོད་བྱིས་ལས་བྱེད་མཁན་དེས་ང་ཚོར་ལྷ་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོའི་
 གཏན་སྡོད་བྱིས་ལས་བྱེད་མཁན་ལྷམ་སྤེལ་སི་ཅི་ང་ཚོའི་མ་བུ་ཡང་རེད། མོ་རང་མ་
 བུ་ཡག་པོ་ཞིག་རེད་དེ། མོ་རང་ཉིད་ནི་ལྷགས་ཀྱི་ཆེན་པོའི་ནང་གི་དབྱིན་རིའི་བག་
 ལེབ་བཟུང་བ་དང་། ཇ་ཏུ་ཅང་མངར་མོ་མང་པོ་བརྟུང་སྟེ་འཚོ་མཁན་ཞིག་ཡིན་པའི་
 བཟོ་འདྲ་ཡོད། མོའི་གཟུགས་པོའི་སྤྱི་ཚད་ལ་སོང་ཏེ་སྤམ་བརྒྱུར་ཉེ་བར་ཡོད་སྲིད། ལོ་
 གཅིག་གི་ནང་དུ་ཐེངས་རེ་གཉེས་ལ་ལྷམ་རྒྱུང་སྤེལ་སི་ང་ཚོའི་ཁང་པའི་རྒྱབ་ཀྱི་སྤང་
 ལམ་དུ་འགྲེལ་སྐབས་དེ་ནི་རྫོས་གར་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་འགྲོ་བ་རེད། མོ་རང་ངོས་
 བུས་ལངས་ཐུབ་ཀྱི་མེད་ཅང་། ལྷམ་ར་ནས་སྤྱོད་པ་རྣམས་བོས་ཏེ་ཡར་སྤོང་རོགས་བྱེད་
 དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་རྗེས་མས་སྦྱོར་གསོ་བའི་དོན་དུ་མོ་ཉལ་སར་ཉེ་མ་འགའ་ཤས་ཉལ་
 སྡོད་ཀྱི་ཡོད།

ལྷམ་སྤེལ་སི་ཅི་མ་བུ་རྒྱུང་ལངས་པོ་ཞིག་རེད། གལ་ཏེ་མོའི་ཁམས་ཡག་པོ་ཡོད་ན།
 མོས་ང་ཚོར་ཐབ་ཚང་དུ་ཡོང་བརྟུག་སྟེ་བག་ལེབ་བཟོ་བར་རོགས་པ་ཡང་བྱེད་དུ་འདུག་
 གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་གནས་སྐབས་གཞན་པར་མོས་ང་ཚོར་ “ཁྱོད་ངའི་ཐབ་ཚང་ནང་ནས་
 མར་རྒྱགས།” ཞེས་སྐད་རན་རྒྱག་གི་ཡོད། ང་ཚོས་ཞོགས་ཟས་དེ་ཉིན་ལྟར་གསོལ་ཆོགས་
 ཁང་དུ་ཟ་ཡི་ཡོད་ལ། ང་ཚོས་ཞོགས་ཟས་ག་རེ་ཡིན་པའང་སྡོན་རྒྱུད་ནས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།
 གང་ཡིན་ཟེར་ན་ལྷམ་སྤེལ་སི་ལ་བདུན་པའི་ཟ་མའི་རེའུ་མིག་ཅིག་ཡོད་པ་དེར་འགྱུར་
 བ་ཙམ་བ་ནས་མེད། གཟུང་སྐྱབས་བག་སྟེང་དུ་སྤམ་མ་མན་ཐང་། མིག་དམར་ལ་སྟོ་
 ང་དང་མག་ཤ་སུར་བུ་ལ་བག་སྟེང་དུ་མཁལ་རེལ། པ་སངས་ལ་འབྲུ་སྐྱ་བཅས་
 རེད། མོས་ཡེ་ཤུའི་འཇུངས་སྐར་ཉིན་མོ་བཟོས་པའི་དུས་སུ་གཏུབས་པའི་ཁུ་ར་བག་
 སྟེང་དང་ལྗེ་གུ་ལ་ང་དགའ་པོ་ཡོད།

ཉིན་གཅིག་ཨ་མས་དགོང་ཆོགས་གསོལ་སྟོན་ཞིག་གཏོང་སྐབས། མོ་དང་ལྷམ་
 སྤེལ་སི་གཉེས་ཀྱིས་དམིགས་བསལ་གུ་ཤུའི་ལྗེ་གུ་ཞིག་གཡོ་སྦྱོར་བྱས་ཏེ། མགོན་པོ་ཚོ་

སྤྱི་བཙུན་པའི་སྐབས་དེར་སྲིད་སྲིད་ཕྱིར་ཕྱིར་སྤྱི་བཙུན་ཐབས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྱི་བཙུན་མི་ཚང་མ་
 རྒྱ་ཚོགས་ལ་བསྐྱོར་ཏེ་ཁ་ལག་དངོས་གཞི་དེ་ཟ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ། ངའི་ཨ་མས་ཐབས་
 ཚང་ནང་དུ་ཅིག་ཟགས་པའི་སྐབས་འདུག་མོས་ཐབས་ཚང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་སྐོ་བརྒྱབ་ནས་
 ལྟ་དུས། ལྷན་སྐྱོད་མིའི་སྤྱི་བཙུན་ཐབས་ནས་བཏོན་དུས་ས་སྤྱི་བཙུན་ཐབས་པ་མཐོང་
 འདུག་ཁོང་གཞིས་ཀྱིས་ཐོས་བསྐྱར་བྱས་ཆེས་ཨ་མ་རྒྱ་ཚོགས་ཏེ་ལོག་སྤྱི་བཙུན་སོང་། གང་
 འཚམས་ཤིག་གི་ཆེས་སུ་ཀུ་ལུའི་ལྷན་སྐྱོད་མངའ་བའི་མེས་པོས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྱི་བཙུན་ཏེ་རྒྱ་
 ཚོགས་སྤྱི་བཙུན་སོང་། མགོན་པོ་གཅིག་གིས་ངའི་ཨ་མར་མངའ་བའི་མེས་པོ་ཞེས་པོ་
 ཡོད་པ་དང་ཇི་ལྟར་བཟོས་མིན་དེས་སྐབས་མོས་ “ཀུ་ལུའི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྷན་སྐྱོད་
 ཐབས་ཏེ་སྤྱི་བཙུན་སྤྱི་བཙུན་ཐབས་མཐོང་མེས་པོས་ནང་དུ་སྤྱི་བཙུན་དགོས།” ཞེས་ལན་
 བཏབ་སོང་། ཚང་མས་མོས་བདེན་པ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པར་དོགས་པ་བྱལ་བའི་སྐོ་བཙུན་དགོད་
 ཐོ་བོ་ཞིག་ཏེ་ཚོར་བ་རེད།

ང་ལོ་བདུན་ལོན་སྐབས་ང་ཚོ་ལོན་ཏེ་རྒྱ་གནས་སྤྱི་བཙུན་སྤྱི་བཙུན་ཐབས་མིའི་ཚོའི་
 མཉམ་དུ་ཡོང་ནས་ནང་མི་དང་ལྷན་དུ་ང་ལོ་བརྒྱུ་གསུམ་མ་ལོན་བར་དང་། ངའི་ཨ་མ་
 འདས་ཐོངས་སུ་གྱུར་བའི་ཆེས་བར་དུ་བསྐྱོད་པ་རེད། ངའི་ཨ་མས་ལྷན་སྐྱོད་མིའི་སྤྱི་བཙུན་
 གི་ན་ཚོ་ཞིག་ཡོད་པར་ཤེས་ཆེས། གལ་ཏེ་དགུང་ཚིགས་གསོལ་སྤོན་ཞིག་གི་སྐབས་སུ་
 མོ་ལ་སྤྱི་བཙུན་ཐབས་པ་དེ་འདྲ་བུ་ན་སྤྱི་བཙུན་ཐབས་མི་བདེ་བ་ཡོད་གི་རེད་ཅེས་ང་ཚོར་བཤད་
 དེ་མོ་འགོ་རྒྱ་བརྒྱུག་པ་རེད། ལྷན་སྐྱོད་མིའི་སྤྱི་བཙུན་ཐབས་ལྷན་སྐྱོད་མིའི་ལང་པ་ཞིག་གི་ནང་
 དུ་ཀྱས་ཡོལ་བྱས་པ་རེད། མོས་ང་ཚོའི་ནང་མིར་ཡོད་པའི་ཤ་ཞིན་དེ་ལ་འདྲི་ལྟར་དེ་ན་
 ལན་འདུལ་བ་དེ་ངས་འདིགས་རུང་ཞིག་ཏེ་ཚོར་བྱུང་།

ངའི་ཨ་མ་ལྷན་སྐྱོད་མིའི་འཁྲབ་སྤྱོད་ཀྱི་ནང་དུ་གཞས་གཏོང་མཁན་ཞིག་ཡིན་སྐབས། མོས་
 མོ་རང་གི་སྤྱི་བཙུན་ཐབས་ལོ་དབྱངས་ལ་མཁས་པོ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་བྱས་ཡོད། ང་ལོ་
 བཞི་ཡིན་དུས་ངའི་ཐོག་ཏེ་བཙུན་འགོལ་བྱས་པའི་རྣམས་ལ་ཚོར་བ་ཆེན་པོ་བྱས་ཐོབ་ཚུན་དེར་
 ང་རང་མི་དགའ་བ་མ་ཟད། དབྱངས་ཀྱི་ཐབས་ལ་ང་ཞི་ཚེས་ཚང་བའི་འོན་པ་དང་མཉམ།

དུས་ངའི་ཨ་མས་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་མི་ཚོ་ལ་ཞེན་པ་ལོག་སྟེ་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་སློབ་འདོད་བྱས།
ངའི་ཨ་མ་ལོན་འོན་དུ་སློབ་རྒྱུ་ལ་དགའ་པོ་བྱུང་ཡོད། ཁོང་ཚུ་ཚོད་མང་པོའི་ལས་ལུན་
དང་མར་འགོ་རྒྱུ་ཡོང་བྱེད་དགོས་པ་དེར་ཉ་ཅང་ཐང་ཆད་འདུག ང་རང་ལ་མཚོན་
ན། ངས་བྱིམ་གཞན་པ་ཞིག་ནམ་ཡང་ཤེས་ཚུང་མེད་ཅང་། ཉམ་མན་ལོར་བཞག་ནས་
འགོ་རྒྱུ་དེར་སེམས་པ་སྐྱོ་བོ་བྱུང་།

ང་ལ་བྱིས་པའི་དུས་སུ་སློབ་འདི་གཉན་ཚད་ངན་པ་ཞིག་ཡོད་སྟབས། ངའི་མ་མས་
གྲོང་ཁྱིམ་དུ་གནས་སློབ་བྱེད་རྒྱུར་ཐག་ཚད་དེ་ཁོང་གཉེས་ཀྱིས་ལོན་འོན་ཀྱི་བྱིམ་དེ་གྲ་
རྒྱུག་བྱེད་ལུན་ལ། ང་སྟེ་ཨ་རྩི་རི་ཁར་ངའི་སྐྱ་མོ་ཁ་རོལ་གྱི་སར་ལྷ་ཤས་སྟོན་དུ་འགོ་
རྒྱུར་ཐག་བཅད་པ་རེད། ངའི་མ་མས་ཉི་འོད་ཀྱིས་ང་ལ་མན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད་བསམས་
འདུག དེ་ནི་རོ་མ་འཇུལ་ཐག་རིང་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གནམ་གུའི་ནང་ལ་ང་རང་
གཅིག་ལྟར་བཏང་བ་རེད། མར་ལམ་ལ་ང་ཚོ་རོ་མ་དང་ནེ་རོ་སྟེ་ལ་བབས་པ་ཡིན།

སྐྱ་མོ་ཁར་རོལ་ཡོ་ཉན་སི་སྟག་ཏུ་ཁང་པ་ཐོག་གཅིག་མ་རྒྱུང་དུ་ཞིག་འདུག མོའི་
ཁང་པའི་རྒྱབ་ངོས་སུ་ཁམ་སྟོང་གི་སྐྱེད་ཚལ་ཞིག་འདུག མོ་ལ་བྱི་རྒྱུང་རྒྱུང་འགའ་ཤས་
འདུག་པས་ངས་ཉེན་མོ་དེ་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཚེད་མོ་ཚེས་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན། ང་ལ་ལྷ་བ་དེ་
དག་གི་རིང་ལ་བྱུང་བའི་དགའ་འོས་པའི་དྲན་ཤེས་དུ་མ་ཡོད། རྗེས་སུ་ང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་
ལོན་སྐབས་སྟེ་ཨ་རྩི་རི་ཁར་བྱིན་པ་དང་། དེའི་སྐབས་སུ་མི་རིགས་ཚུགས་རིས་ཀྱི་གནས་
ཚུལ་དེ་རྟོགས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ལྷ་གྲུ་ན་གཞོན་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ངས་དེར་དོ་སྣང་
བྱས་མེད། ངའི་སྐྱ་མོ་ནི་གཞན་ལ་བྱམས་པོ་དང་གཞན་ལ་སེམས་ཁུར་ཅན་ཞིག་སྟེ། ངའི་
ཨ་མའང་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་ན་སྐྱམ་པ་ཞིག་ཡོད། ང་དེ་གར་ཡོད་པའི་ལྷ་བ་མཐའ་མ་
དེར་ཁྲིས་དེ་གར་སླེབས་བྱུང་། དབྱར་མཇུག་དེར་ང་གཉེས་མཉམ་དུ་ལོན་འོན་ལ་གནམ་
ཐོག་ནས་ལོག་ཡོང་བ་ཡིན། ང་ལ་སྐྱ་མོ་ཁར་རོལ་ཡང་སྐྱར་ལྷག་རྒྱུའི་སྐལ་བ་མ་བྱུང་།
ང་ལོ་དགུ་ཡིན་དུས་མོ་ལ་སློབ་འདི་སྐྱབ་ནད་ཐོག་འདུག ངའི་ཨ་མས་སྟེ་ཨ་རྩི་རི་ཁར་
ལོག་སྟེ་མོ་འདས་གྲོངས་སུ་མ་གྱུར་བར་དུ་ལྷ་བ་དུག་རིང་ལ་ནད་གཡོག་རྒྱགས་པ་རེད།

ཅང་དགའ་པོ་ཡོད། ཉེ་འགམ་དུ་རྟ་རྒྱུ་ལོད་ཅང་ང་རང་རྟ་ལ་བཞོན་རྒྱ་རག་གི་ཡོད།
ངའི་གཅེན་མོ་དང་ང་གཉིས་ལ་སློབ་ཁང་ཆུང་ཆུང་དེར་ཤིང་སྤོང་སྤོང་གི་ཁང་པ་དང་། ཤིང་
སྤོང་སྤྲུག་སྤོང་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཚེད་མཁར་ཞིག་བཅས་ཡོད།

ང་ལ་སློབ་ཁང་ཆུང་ཆུང་དེར་དུས་ཚོད་བསྐྱུལ་བའི་ཕྱིས་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་དོ་
མཚར་ཅན་མང་པོ་ཡོད། ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་ངའི་གཅེན་མོ་དང་ང་གཉིས་ལ་རང་
དབང་མང་བ་ཡོད། ང་གཉིས་ཀྱིས་ཉེ་འགམ་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་ཚུལ་ལྡན་གྱི་ནང་ནས་ཉ་
བཟུང་བར་རྒྱུ་ལ་འཁོར་ལ་བཞོན་ཏེ་འགོ་གི་ཡོད། སྐྱབས་ཤིག་ལ་ཤིང་རྟ་འཁོར་ལོ་ལ་ཚོན་
བཀྲུག་པོ་བྱུགས་པའི་འཕྲོག་པ་འགྲུལ་ཚོ་ཞིག་དེར་སྐར་བརྒྱབ་སྤེལ་བྱས་པའི་བས་ངས་
ཁོང་ཚོར་མོ་ལྷ་བྱས་པ་དྲན་གྱི་འདུག ང་ཚོ་དེ་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་འཕྲིན་ལེན་གྱི་ལོ་ལ་ལོ་ལ་ལོ་
ཅང་། ལོན་ཤོན་དུ་ངའི་ས་མས་ “དུས་མའི་” ལྷན་སྐྱེས་པའི་མཉམ་དུ་ང་ཚོ་ཚེད་
མོ་ཚེ་དུ་འཇུག་གི་མེད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་སློབ་ཁང་ཆུང་ཆུང་དུ་ཡོད་སྐབས་པ་མས་དགག་
བྱ་འདིར་སྤོང་ཡངས་གནང་གི་ཡོད། ངས་ཉེ་འཁྲིམ་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་རང་ཕྱིན་ཏེ་
བ་རྒྱལ་གྱི་འཇུག་ལ་ལྷ་བ་དང་། དེར་སྤོང་མཁར་གྱི་རྒྱལ་འགའ་ཤས་ཀྱི་མཉམ་དུ་ཚེད་
མོ་ཚེ་བར་འགོ་གི་ཡོད།

དབྱར་ཐོག་ཅིག་ལ་ངའི་གཅེན་མོ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་རྟ་པ་དམར་པོའི་སྤྱིད་སྤྲུག་
ཚོགས་པ་ཟེར་བ་ཞིག་འགོ་བཅུགས་པ་ཡིན། ང་ཚོས་ས་གནས་ཀྱི་གོགས་པོ་གོགས་མོ་
ཚོ་བོས་ནས་བྱིས་མཚེས་ཀྱི་ཁང་པ་སྤོང་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ་ཡིན།
བཅོད་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཁང་པ་ཞིག་གི་སྐོ་བཅགས་ཏེ་དེའི་ཡང་ཐོག་དུ་འདོམས་པ་ཡིན།
ཚོགས་པར་འཇུག་ཆུང་ལས་འགོ་དེར་བཅུམས། ཚོགས་མི་ཆགས་པ་ལ་རང་གི་མིང་
འགྲུག་གིས་འབྲི་དགོས། སྐབས་ཤིག་ལ་ཇི་ཅི་ཞེས་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་རང་ཕྱིན་ཏེ་དམ་པའི་བུ་མོ་
ཞིག་གིས་ང་ཚོའི་སྐོར་ལ་ལན་བསྐྱུལ་འདུག ང་ཚོས་ཁང་པའི་སྐོ་བཅགས་ཏེ་འཇུག་
བར་བཞེན་ང་ཚོ་ཚང་མ་དགའ་ངལ་ནང་དུ་ཚུད་པ་རེད། ང་ཇི་ཅི་ལ་ཚོགས་པ་ཟེར་
ནས་མོ་ལ་ཡ་ལན་ཞིག་སྤོང་ཆུང་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཡིན། ས་ཁུལ་དེར་རང་བཞིན་

ས་སྐྱེས་གཉེར་ཁ་ཡོད་པས་ངས་དེ་ནས་ས་སྐྱེས་གཅིག་སྒྲངས་པ་ཡིན། རེ་ཞི་དང་
མོའི་ནང་མི་ཚམས་ཤུང་གསེང་དུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ཞིག་ལ་ངས་ཁོང་ཚོའི་ཁང་ཚུང་
གི་སློལ་བར་འཕྲིན་ “རེ་ཞི་སྐད་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་ཚང་མས་མོ་ལ་སྤང་བོ་བྱེད་གྱི་
ཡོད།” ཞེས་བྲིས་པ་ཡིན། རང་མི་ཚོ་ཕྱིར་འཁོར་དུས་ཁོང་ཚོས་བར་འཕྲིན་དེ་མཐོང་
འདུག ངས་ཤུགས་བརྒྱབ་སྟེ་བྲིས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་དོན་དངོས་སུ་ཡིག་འབྲུ་རྒྱུ་མཚན་གྱིང་
སྟོན་པ་ཚོས་པ་ནང་བཞིན་བྱུང་ཡོད། བསམ་ཤེས་ཐུབ་པ་ཞིག་ལ་ངའི་ས་མ་གཉིས་ང་
ལ་ཁོང་ཁྱོད་ཤུགས་ཆེ་ལངས་འདུག

ཇི་ས་དང་ང་གཉིས་ལ་དུས་ནས་དུས་སུ་དེར་ཡོད་པའི་སྐུ་གུ་སུའི་མཉམ་དུའང་
ཚེད་མོ་ཚེ་རྒྱུའི་ཚོག་མཚན་སྤྲད་མ་བྱུང་། ངའི་ས་མ་ལྟར་ན་ས་གནས་གྱི་སྐུ་གུ་དེ་ཚོས་
ང་གཉིས་ལ་ཤུགས་རྒྱུ་དཔེ་པ་ཐེབས་ཏེ། དེ་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཚེད་མོ་ཚེས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་
གནད་དོན་དེ་བྱུང་བར་ཁག་དགྱི་བྱེད་གྱི་ཡོད་པར་མཛོད། དོན་དངོས་སུ་ཁོང་གཉིས་
ཕྱོགས་རིས་ཆེ་དུགས་པས་རེད། ང་སྐུ་གུ་གཞོན་གཞོན་ཡིན་དུས་བདུན་པ་ལ་ཐེངས་
རེ་ང་ཚོའི་ནང་ལ་ཡོང་མཁན་གྱི་རོལ་དབྱངས་དག་ཀུན་ཞིག་ཡོད། ཐེངས་ཤིག་ལ་མོས་
མོ་རང་གི་རྩོད་རྒྱུང་རོལ་ཆའི་དགོ་སྐུ་གུ་ནག་པོ་གཞོན་གཞོན་ཞིག་ནང་ལ་བྲིད་སྟེ་བས་
སོང་། ང་ཁོ་ལ་དགའ་བོ་ཡོད་པ་དང་ང་གཉིས་སུ་ཚུན་མཐུན་བོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངས་
ངའི་ཨ་མ་ལ་ང་རང་ཁོའི་མཉམ་དུ་ཚེད་མོ་ཚེ་ཕྱིར་ཁོ་བྲིས་ལ་བོས་ན་འགྲིག་གམ་ཞེས་
བྲིས་དུས་མོས་ང་ལ་མི་རིགས་ནག་པོའི་སྐུ་གུ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཚོག་གི་མ་རེད་བརྗོད་
བྱུང་། ངས་མོ་ལ་རྒྱ་མཚན་ག་རེ་རེད་དམ་ཞེས་བྲིས་སྐབས་མོས་ “གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་
རིགས་ནག་པོའི་སྐུ་གུའི་མཉམ་དུ་ཚེད་མོ་ཚེ་ན། གང་འཚམས་ནས་རྒྱས་ལོན་རྒྱ་རེད།
དེ་ནས་ཁྱིད་རང་ཚེད་པོ་ཚགས་དུས་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་མཉམ་དུ་ཆང་ས་རྒྱག་གི་རེད།” ཅས་
བརྗོད་བྱུང་། དེ་བྱས་དུས་མི་རིགས་མི་འདྲ་བ་སུ་ཚུན་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ནི་གོང་
ཆག་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། (ངའི་ཨ་མའི་སྤང་བར་རེན་པོ་ཆེ་ནི་མི་རིགས་ནག་པོ་ཞིག་རེད།
དེས་ན་མོའི་ཞིད་སྤང་དེ་དོན་དུ་སློབ་པར་གྱུར།)

ང་ལོ་རྒྱུང་དྲགས་པས་ཐེ་སའི་མཉམ་དུ་སླེ་ཞེན་ཏེན་ལ་འགོ་རྒྱ་མེད་ཅང་། ས་སེག་
སི་ནང་གི་སློབ་སི་ཉིལ་ཨོན་སི་པོར་ཚི་ར་ཨོན་ལོ་རེ་ལ་བཏང་བ་རེད། དེ་ནི་སློབ་གྲུ་
ཞིག་ལས་སློབ་ཁང་ཞིག་དང་འབྲ་བར་སོ་སག་ལས་གྲུབ་པའི་ཁང་པ་རྟེན་པ་རིང་མོ་
ཞིག་འདུག ཁོང་ཚོས་ལག་བསྟར་བྱས་པའི་སློབ་སྦྱོང་གི་ལམ་སྲོལ་ནི་ཉ་ཅང་རྟེན་པ་
ཞིག་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཚོགས། ང་ཚོས་བྱ་སློབ་སླུ་གུ་དེ་ཡིག་ཚོགས་སྟེང་གི་སློབ་
པོར་གྱི་སློབ་ཚར་བསྐྱེས་ནས་འབྲི་སྟངས་སྦྱོང་དགོས། བྱ་སློབ་ཡག་པོ་འབྲི་ཤེས་པའི་
རྗེས་སུ་ང་ཚོས་སློབ་སླུ་གུ་ཚེ་བེད་སྦྱོང་གཏོང་ཚོགས་གི་ཡོད། དེ་ཡང་སློབ་པོར་ལ་
བསྐྱེས་ནས་འབྲི་དགོས། མཐའ་མ་དེར་ང་ཚོར་འབྲི་སློབ་པོ་མ་སྦྱོང་གི་རེད། ང་ཚོ་ལ་
སློབ་ཚར་ཁམ་འབྲས་སྦྱོང་བའི་སྦྱོང་དགོས་དཀའ་པོ་སླེ་སློབ་ནས་པོ་བཅས་སྦྱོང་གི་ཡོད།

དབྱར་ཁའི་སྐབས་སུ་འང་སླུ་གུ་ནམས་དགོང་འོའི་རྒྱ་ཚོད་དུག་པར་ཉལ་སར་སློལ་
གི་ཡོད། སློབ་བསད་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་སྐད་ཆ་ཤོད་མི་ཚོགས་པ་དང་། གལ་ཏེ་མཚན་ལ་
ཉལ་སའི་ནང་དུ་དུས་པ་ཡིན་ན་ཉེས་ཚད་གཅོད་གི་ཡོད། ཕྱི་ཉིན་དེར་ངག་བསྐྱེས་
ནས་སྦྱོང་དགོས་པ་དང་། སླུ་གུ་ཅིག་གིས་བྱེད་རང་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་ཚོགས་གི་མ་རེད་ལ། ཟ་
མའི་རྗེས་གྱི་མངར་ཟས་ཀྱང་གཅོད་གི་རེད། དེ་ནི་འགལ་འཛོལ་དང་པོའི་ཉེས་པ་དེ་
རེད། ངས་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུར་འཇིགས་སྤང་སྟེས་ཏེ་ཉལ་སའི་ནང་དུ་མིག་གདངས་ཏེ་རྒྱ་
ཚོད་མང་པོར་སྦྱོང་གི་ཡོད།

མནར་གཅོད་ཅན་གྱི་གནས་སྟངས་འདིའི་ནང་དུ་བདུན་སྟག་འགའི་རྗེས་སུ་ང་ནི་
འཕོམ་ཞུ་གྲོན་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་སོང་། ང་རང་གི་ཡ་ང་བའི་གནས་སྟངས་དེ་ངས་དྲན་སོས་
གྱི་འདུག ངས་ཡ་ལན་བྱེད་གྱི་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བྱེད་ཚོས་ངའི་ན་བར་བརྟག་
དཔུང་བྱས་སོང་། ཁོང་ཚོས་གཅིག་བྱས་ན་ང་འོན་པ་རེད་བསམ་པ་འདྲ། གཏན་འཇགས་
སློབ་གྲུའི་མི་ཚོ་དེ་སློབ་མེད་དང་ཁེར་རྒྱུང་རེད་དེ། དྲང་པོར་བཤད་ན་ངའི་བྱིས་གྱི་མི་
ཚོ་ལས་ཞལ་པ་མི་འདུག བྱིས་བཞག་སྟེ་གཏན་སྦྱོང་སློབ་གྲུར་འགོ་རྒྱ་དེ་གཅིག་བྱས་ན་
བཅོན་ཁང་ཞིག་ནས་གཞན་པ་ཞིག་དུ་བརྗེས་པ་དང་མཚུངས་ཀྱང་། ངས་ཚགས་སྤང་

གིས་བཅིངས་པའི་བྱིས་ལས་ཐག་རིང་དུ་སྡོད་རྒྱུར་གདམ་ག་བྱས་པ་ཡིན། ལྷན་སྐྱོད་ལ་
ནས་ངའི་ཨ་མའི་སྐྱེར་ལ་འདྲིན་པའི་སྤང་བྱུག་གི་ཚོར་བ་དེ་དང་བྲལ་ནས་སྡོད་རྒྱུ་དེ་
ཡག་ག་ལྟར།

དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ང་ལ་བྱིས་དང་བྱིས་མི་བྱེད་པོ་ཞེས་གསུངས་ལྟར། ཉེན་གཅིག་
ངས་ངའི་ས་མའི་མོ་ཏེ་སློབ་གྲུའི་བྱི་ལ་བཀག་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུང་། ངས་བསམ་པར།
ཁོང་གཉིས་ང་ལྷན་འབྲུག་དུ་ཡོང་བ་རེད་བསམས་ཏེ་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བྱུང་། ངས་
རེ་བ་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ང་མ་ལྷན་པར་བྱིར་
ལོག་བྱས་སོང་། དེ་ནི་ཉ་ཅང་སློབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། རྗེས་སུ་ངས་ངའི་ཨ་མར་
དེའི་སྐོར་ལ་སྐད་ཆ་དྲིས་སྐབས། ཨ་མས་ང་གཅིག་ཕྱར་གཞན་འདྲིས་ཉུང་བ་དང་གཉའ་
ཆག་སྟེ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེར་དགེ་ཆེན་ཆེན་མོས་སེམས་བྲལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན་ཁོང་
གཉིས་དེའི་དོན་དུ་མོའི་སར་ཚོགས་འདུར་ཡོང་བ་ཡིན་ཟེར། ཁོང་ཚོས་ཅི་ཞིག་བྱེད་
དགོས་མིན་གྱི་ཐབས་ཤེས་འཚོལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཨ་མས་དེ་ཉེན་ལྷན་འབྲུག་ཀྱི་ཉེན་མོ་
མིན་ཅང་ཁོང་ཚོ་ལྷན་པ་ལ་ཡག་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད་བསམས་བྱུང་ཟེར།

དེ་གར་ངའི་སློབ་ལུན་དང་པོ་དེའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་ཚེ་རྟོན་ལོ་ཇི་དེ་སྐོར་བརྒྱབ་པ་རེད།
ཁོང་ཚོར་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དགའ་ངལ་འབྲས་པ་རེད་སྟེ། ང་ཁེན་ཀྱི་ནང་གི་ལི་མིན་
དེ་གོང་གསེབ་ཀྱི་སིབ་ཕྱོད་སར་ཁི་སློབ་གྲུར་གནས་སྐོར་བྱས། དེ་ཡང་མནར་གཅོད་ཀྱི་
ཁོར་ལུག་ཅན་ཞིག་རེད་འདུག འོན་ཀྱང་ངས་དེར་གོམས་འདྲིས་ཡོང་ཐབས་བྱས་པའི་
རྗེས་སུ་སློབ་གྲུ་དེ་ཡག་ག་མཐོང་བྱུང་། གང་ཡིན་ཟེར་ན་མཐུན་ཆེན་དང་བྱུར་སྡོད་གི་
ལས་རིམ་འགའ་ཤས་དེར་ཡག་པོ་འདུག སློབ་གྲུར་ཉ་ལ་བཞུགས་རྒྱུའི་ལོ་སྐབས་ཡོད་པ་
དེར་ང་རང་དམིགས་བསལ་སློབ་འཕེལ་པོ་བྱུང་། དེ་གར་ཉ་ར་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། ལུ་
རྒྱལ་རྒྱལ་ས། བེ་ནི་སི་ཚེད་སའི་ཐང་བཅས་འདུག།

སིབ་ཕྱོད་སར་ཁི་ནི་རྒྱ་ཆེ་ལ་བཀོད་པ་མངོས་པའི་དོ་རིན་སྐབས་ཀྱི་གུ་ཡངས་པའི་
ཁང་ཆེན་ལམ་བུར་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་འདུག དབྱིན་ལུལ་གྱི་སྡོད་འགྲོའི་སློབ་གྲུའི་ལམ་

སྒོལ་བཞིན་དེར་ཡོད་པའི་སློབ་ཡུལ་དང་། ལྷན་པར་དུ་བུ་མོ་ཁྱེད་ཀྱི་དམིགས་
 བསལ་གྱིས་བུ་མོ་གསར་པ་ཚོར་སྤང་བོ་འདུག ང་ལྷན་པར་ལྷན་པར་ལི་ལ་སློབས་དུས་ང་
 རང་ལ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་རྩ་ཆེ་ཤོས་ནི་དེའི་མིང་ལ་ངས་སྟོ་ལི་མོག་ཅེས་བཏགས་པའི་
 ཨ་ལད་པད་ཀོ་ནག་པོ་སྐྱེ་རིང་བཞིག་ཡོད། སྐབས་དེ་དུས་སྟོ་ལི་མོག་གི་ཨ་ལད་པད་ཀོ་
 བྱི་དབྱིན་ཡུལ་ནང་གཤམ་ཆེན་པོ་ཡོད་ལ། དེ་ཚོའི་སྐྱོར་ལ་བྱིས་པའི་རྒྱུང་མང་པོ་བྱིས་
 ཡོད། མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་གོ་དོན་ཡོད་ཅང་རྗེས་སུ་དེ་ཚོ་མང་ཆེ་བ་ཡལ་ནས་མེད་
 པར་གྱུར། ང་རང་ལ་མཚོན་ན་སྟོ་ལི་མོག་ནི་ངས་བྱམས་པོ་བྱེད་ས་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ང་
 རང་ལ་བདག་པའི་དངོས་པོ་རྩ་ཆེན་ཞིག་རེད། ཨ་ལད་པད་ཀོ་དེ་ལྷོ་སམ་བཟོས་པ་དང་
 ངས་ཉལ་ཏུ་ང་རང་མཉམ་དུ་ཉལ་སར་འབྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ལྷན་པར་ལི་ལ་སློབས་
 པའི་མཚན་དང་པོ་དེར་བུ་མོ་ཁྱེད་པ་དེ་ཚོས་ངའི་ལག་ནས་སྟོ་ལི་མོག་འཕྲོག་སྟེ་ལོའི་
 སྐྱབས་ལོང་།

དེ་གར་དོན་རྒྱན་གཞན་པའང་བྱུང་ཡོད། འགའ་ཞིག་གཞན་ལ་སྟོས་ཏེ་གཞོན་པ་
 མེད་པ་དང་(དཔེར་ན། ཉལ་ལང་དུ་ལྟ་སྐྱོར་བྱས་མ་ཚར་སྟོན་ལ་ངའི་ཉལ་ཆས་ཀྱི་ཉལ་
 ཞེབས་སྤལ་པ་ལྟ་བུ།) འགའ་ཞིག་ནི་རྩལ་སྐྱོར་ཅན་དེ་འདྲ་རེད། ང་ཚོ་བང་བསྐྱེད་ཀྱི་
 གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་སྐྱོས་གཞོང་བུ་བཞིའི་ནང་དུ་གཟུགས་པོ་བསྐྱེད་ཀོས། ང་
 སྐྱོས་གཞོང་ནང་དུ་ཡོད་སྐབས་བུ་མོ་དེ་ཚོས་རྩིག་པའི་སྐྱང་ནས་བྱིའུ་དང་འབྲུ་སྟོན་གི་
 རོ་དེ་འདྲ་ངའི་སྐྱོས་གཞོང་ནང་དུ་གཟུགས་གི་ཡོད། ངའི་སློབ་ཡུལ་དང་པོའི་རིང་ལ་ཞོགས་
 པ་སྤེལ་བོ་རྩ་ཆེན་ལྡ་པ་གཡས་གཡོན་དུ་ཐེངས་མང་པོར་དམིགས་བསལ་གི་བུ་མོ་ངན་
 པའི་སྟེ་ཚན་ཞིག་ངའི་ཉལ་སའི་འབྲིས་ལ་འདྲོམས་ཀྱི་ཡོད། དེའི་ནང་གི་བུ་མོ་གཅིག་
 གིས་ངའི་སྐྱབས་འདུས་ཏེ་ཉལ་ས་ནས་བྱིར་བཏོན། དེ་ནས་ཁོང་ཚོས་ངའི་མགོ་ལ་རྩ་
 གང་མོ་རྩ་མ་གང་འབྱོར་གི་རེད།

སློབ་གྲུའི་གུང་གསེང་དང་པོ་དེར་ང་བྱིས་ལ་འགོ་དུས། ངས་ངའི་ཨ་མ་ལ་སློབ་གྲུའི་
 བུ་དུ་ག་རེ་བྱུང་གི་ཡོད་པའི་སྐྱོར་ལ་ཤོད་རྒྱའི་འབད་རྩོལ་བྱས་པ་ཡིན། མོས་གད་མོ་

མོ་ཉེ་དེ་བཞད་གད་ཅིག་ལ་བཅིས་ཏེ་ང་ལ་ “ཨོ་སྤྲིང་ཉེ་མ། སེམས་ཁལ་མ་བྱེད། ཁོང་
ཚོས་བྱེད་རང་ལ་ཡག་པོ་བྱེད་ཀྱི་མེད་ན། ཁོང་ཚོ་སོང་ཅིག” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། ངས་
མོའི་བསྐྱབ་བྱ་དེ་བདེན་པར་བཟུང་བ་ཡིན། ང་སློབ་གྲུར་བྱིར་ལོག་རྗེས་བྱ་མོ་དེ་ཚོས་
ང་ལ་འཕྱ་སློང་བྱེད་དུ་མི་འདུག་རྗེས་སློབ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ངག་རྒྱུ་མོའི་སློབ་ནས་ང་
ལ་བརྟམས་བཅོས་བྱེད་མཁན་གྱི་བྱ་མོ་དམིགས་བསལ་ངན་པ་ཞིག་ཡོད། མོ་ང་ཚོའི་ཉལ་
ཁང་གི་བྱ་མོ་ཚོའི་ནང་ནས་རྒྱ་མོས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཡིན་པ་དང་། ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་
གི་རྒྱ་མོ་བདག་ཀྱང་རེད། མོས་ཡང་ཡང་ང་ལ་འཕྱ་སློང་དང་སྤྲོད་འདོགས་བྱས་ཏེ་ཐུབ་
ཚོད་གཏོང་གི་ཡོད།

མཚན་གཅིག་ལ་མོས་ང་ལ་སྤྲོད་འདོགས་འགོ་བཅུགས་པ་དང་། ངས་ཉལ་ས་ནས་
ལངས་ཏེ་ལག་པ་གཅིག་གིས་མོའི་རྒྱ་ནས་བཟུང་། ལག་པ་གཅིག་གིས་མོ་ལ་ཁུ་ཚུར་གྱིས་
གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་གཞུས་པ་ཡིན། མོས་དུ་སྐད་རྒྱུག་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས་སོང་།
འོན་ཀྱང་ངས་མོའི་གཞུགས་པོ་དང་མགོ་ལ་སྤྲོད་ཏེ་རྒྱུ་གིན་བཟུང་བ་ཡིན། མཐའ་
མ་དེར་བྱ་མོ་ཚོ་རྒྱགས་ཏེ་སློབ་གྲུའི་མ་མ་སྐད་བཏང་འདུག་ མོས་ང་ལ་མཚམས་འདོག་
བྱོས་ཞེས་སྐད་རྒྱུག་བཞིན་ཉལ་ཁང་དུ་སླེབས་སོང་། ངས་མོ་ལ་མཚམས་འདོག་བྱེད་ཀྱི་
མིན་ལའང་པ་ཡིན། ངས་མོ་ལ་ “ག་པར་ག་པར། ངས་མཚམས་འདོག་གི་མིན། ངའི་ཨ་
མས་ང་ལ་མོ་སོང་ལའང་བྱུང་བས། མོ་ད་ལྟ་ཞི་མི་འདུག” ཅེས་སྐྱེས་པ་ཡིན། དེ་འདྲ་ཞིག་
ལ་ལས་བྱེད་འགའ་ཤས་ཡོང་སྟེ་ང་མོ་དང་ཁ་ཕྱལ་རྗེས་འོག་ཐོག་ཏུ་རྒྱུད་ནས་བྱིན་སོང་།
ངའི་ཨ་མས་ང་ལེན་དུ་མ་ཡོང་བར་དུ་ང་དེ་གར་བཀག་བྱུང་། ང་བདུན་ཕྱེད་གཉིས་ཀྱི་
རིང་ལ་སློབ་གྲུ་ནས་བྱིར་འདུད་བཏང་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ང་སློབ་གྲུར་བྱིར་ལོག་བྱས་པའི་
རྗེས་སུ་སྤྲོད་ཀྱང་ང་ལ་དཀའ་ངལ་སྤྲད་མ་བྱུང་།

སི་བ་ཐོན་པར་ཁི་ལ་གནས་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱེད་སྤངས་དེ་
ལུགས་སོལ་རྒྱུ་དང་། ང་ལ་རྒྱ་འབྲུམ་འབྲུ་འབྲུ་སོལ་སྐབས། ང་ནད་ཁང་ཞིག་ཏུ་ཟུར་
འདོག་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ཚོད་ཉེ་ལྷན་བཞེད་རིང་ལ་ཁ་ལག་བཟུང་མི་ཚོག་པ་བཟོས། ང་གོད་

པ་ཏ་ཅང་ལྷོགས་པ་བྲན་གྱི་འདུག ཁོང་ཚོས་རྒྱ་འབྲུམ་འབྲུ་བྱ་ཐོན་མཁན་ལ་ཁ་ལག་
 གྲུང་ན་སྤྱད་ཏུ་འགོ་གི་རེད་བསམས་ཡོད། རྒྱ་འབྲུམ་འབྲུ་བྱ་ཐོན་ཡོད་པའི་བྱ་མོ་གཞན་
 ཞིག་དང་མཉམ་དུ་བདུན་པ་ལྷན་གཉིས་གྱི་རིང་ལ་ཟུར་འདྲིལ་བྱས་ནས་བཞག་བྱུང་། མོའི་
 མིང་ལ་བསོད་ནམས་རེད། མོ་དང་མོའི་གཅེན་མོ་བདེ་ཆེན་གཉིས་ཀས་སེབ་ཐོན་པར་ཁི་
 ལ་སློབ་སློང་བྱས་པ་རེད། མོ་ནི་ད་ལྟའི་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་འཛིགས་མེད་སེལ་དབང་
 རྒྱལ་གྱི་གཙུང་མོ་དང་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་སྲས་མོ་ཞིག་རེད། མོས་ང་ལ་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་སྐོར་
 ལ་དེའི་རྒྱལ་ལ་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་སྲས་མོ་ཞིག་རེད། མོས་ང་ལ་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་སྐོར་
 ལ་འཛིན་པར་གི་གཅེན་མོའི་སྐོར་ལ་ཁོ་ཅི་ཅམ་གྱི་ཏུར་པོ་ཡིན་པ་དང་། ཉེ་མ་མང་པོ་རྟ་
 བཞོན་ཏེ་འགོ་ཐུབ་པ་བཅས་མང་པོ་བཤད་བྱུང་། མོའི་སྤྱད་དེ་ཚོར་ང་སློབ་འཕེལ་པོ་
 བྱུང་། མོས་ང་ན་སྤྱད་སྤྱད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་ང་ལ་བཤད་བྱུང་། དེས་ན་གལ་སྲིད་ངའི་
 བྱི་རིལ་ཚང་མ་མོ་ལ་མ་སྤྱད་ན་མོས་ངའི་ཐོག་ལ་ང་ན་སྤྱད་སྤྱད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར། ངས་མོ་
 ལ་ཡིད་ཆེས་ཏེ་ངའི་བྱི་རིལ་གྱི་འབྲུམ་བྱ་དེ་ཆ་ཚང་མོ་ལ་སྤྱད་པ་ཡིན། འདི་ནི་ང་ལ་བོད་
 དང་། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་པའི་ཡུང་པ། འབྲུག་ཡུལ་གྱི་
 སྐོར་ལ་གོ་ཐོས་བྱུང་བ་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

སེབ་ཐོན་པར་ཁི་ལ་རྟ་ར་དེ་ང་ཚོའི་འཛིན་ཁང་གི་བྱམས་ར་དེའི་ས་རོལ་དེར་ཡོད།
 ཉེན་མོའི་འཛིན་གྲ་ཚར་རྗེས་ངས་རྟ་རར་བྱིན་ཏེ་རོགས་པ་བྱེད་པ་དང་རྟ་ལ་བཞོན་པ་
 བཅས་བྱེད་གྱི་ཡོད། ང་སློབ་གྲུར་བསྟན་ནས་དུས་ཚོད་གང་འཚམས་བྱིན་རྗེས། ངའི་
 ས་མས་གལ་ཏེ་ངས་སློབ་སློང་ལ་ཨང་གི་ཡག་པོ་ལོན་ཐུབ་ན་ང་ལ་རྟ་གཅིག་ཉོས་ཚོག་
 བཤོད་བྱུང་། ངའི་ཨ་པ་ཁྲིམས་ཚོད་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གལ་ཏེ་ངས་སློབ་ཡུན་དེའི་རིང་
 ལ་ཨང་གི་མཐོན་པོ་དེ་འདྲ་ཞིག་ལོན་ཐུབ་ན། ང་ལ་རྟ་ཞིག་ཉོ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས་པའི་
 ཡིག་ཆ་ཞིབ་པར་ཞིག་ཡང་ན་ “རྟ་གཅིག” (equus callibus enum) ཅེས་ལ་ཁྲིན་གྱི་ཡི་
 གེར་བྲིས་པ་རེད། འདི་ནི་སེམས་ཤུགས་འཕར་བའི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། ངས་ག་རེ་བྱེད་
 དགོས་ཀྱང་རྟ་དེ་ཡིན་ཅིག་མིན་གཉིས་ཐོབ་པ་བྱེད་དགོས་པའི་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། སློབ་
 ཡུན་དེ་ལ་ང་ལ་སློབ་ཚན་ཚང་མར་ཨེ་ (A) དང་མཉམ་པའི་ཨང་གི་ཐོབ་བྱུང་།

ངའི་ཨ་མས་ང་རྟ་ཆེ་ཆུང་དང་ཚོན་མདོག་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཕར་རྒྱགས་ཚུར་རྒྱགས་
 བྱེད་སའི་རྟ་འཚོང་མཁན་གྱི་ལྷན་ར་ཞིག་དུ་འབྲིད་བྱུང་། རྟའི་སྐོར་ལ་གང་ཡང་ཤེས་གྱི་
 མེད་ཅང་ངའི་ཨ་མས་རྟ་ཞིག་གི་ཁ་དོག་ལ་བལྟས་ཏེ་བདམས་པ་རེད། མོས་རྟ་ཐོད་པ་དང་
 ལྷག་རྐང་བཞི་བོ་དཀར་མདོག་ཅན་ཞིག་བདམས་ཏེ་མིང་ལའང་རན་ཞིང་འཚམས་པའི་
 མོ་ནས་སྟེ་ལེ་བཟེ་འམ་ཡང་ན་ཐོད་དཀར་ཞེས་བཏགས་པ་རེད། ང་ཚོས་རྟ་དེ་ཐང་ཀར་
 སློབ་ལྟུང་སྐྱེལ་རོགས་ཞེས་མངགས་པ་ཡིན། རྟ་དེ་སློབ་ལྟུང་སྐྱེལ་སྲུང་སྲོ་བུ་ལྟེ་སྲུང་གུང་
 བཞོན་སྐྱོང་མེད་པ་དང་སྐྱོང་བརྟན་ཚ་བ་ནས་མ་ཐོབ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་བྱུང་། སོ་
 ཞིང་ཁར་བཏང་བའི་རྗེས་ལ་བདུན་ཕྱག་འགའི་རིང་ལ་སྲུང་གུང་བཟུང་མ་ཐུབ། འོན་
 གུང་མཐའ་མ་དེར་ང་ཚོས་སོ་བཟུང་ཐུབ་པ་དང་སོ་ལ་སྐྱོང་བརྟན་ཡང་ལས་སྐྱོང་པོར་སྐྱོད་
 ཐུབ་བྱུང་། ང་རང་ལ་རང་བདག་གི་རྟ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ངའི་བསམ་དོན་ལྟར་པ་ཞིག་རེད།
 དེའི་ཀ་དང་དབྱུང་སྟོན་ལ་འཛིན་གྲུའི་རྗེས་སུ་ངས་ནགས་གསེབ་དང་ཞིང་ཁའི་སྟེང་
 དུ་སྟེ་ལེ་བཟེ་ལ་བཞོན་གྱི་ཡོད།

རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༦༦ གི་དེའི་དཀར་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཡིན་དུས་སྟོན་ཁང་རྗེ་ཞེན་ཏེན་སློབ་
 ལྟེ་འགྲིམ་པའི་ཆེད་དུ་ངས་ཐུན་མོང་འཛུལ་ཞུགས་གྱི་ཡིག་རྒྱགས་དེ་བཏང་བ་ཡིན། ངའི་
 བསམ་པར་རྗེ་ཞེན་ཏེན་ནི་དེའི་ཡུལ་གྱི་སྐྱེར་བདག་སློབ་ལྟེ་ཡག་ཤོས་གྱི་གས་ནས་
 གཅིག་སྐྱབས་དེ་དུས་རེད་ལ་ད་ལྟའང་རེད། ང་དེ་གར་ཡོད་དུས་ང་ལས་ལོ་གསུམ་གྱིས་
 བྱ་བ་རྒྱལ་མོའི་སྲས་མོ་ཞེན་སློབ་ལྟེ་དེའི་སློབ་སྐྱེད་ཅིག་རེད། མ་ལེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་པོའི་
 སྲས་མོ་དང་རྟ་ལེ་ལེ་ལེའི་སྲུ་གུའི་སྲུ་གུ་སྲས་མོ་མེ་རི་དང་ས་ཉིན་ནང་བཞིན། རྩོར་
 རྩོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཏེ་མིན་གྱི་གཙུང་མོ་དང་སྲས་མོ་བཅས་གྱིས་ཀྱང་རྗེ་ཞེན་ཏེན་སློབ་ལྟེ་
 སློབ་སྐྱོང་བྱས་པ་རེད། སློབ་ལྟེ་དེ་ནི་ཁོ་ལྷི་ལོ་ནང་དུ་རྗེ་ཞེན་ཏེན་གྲོང་གསེབ་གྱི་ཉེ་
 འབྲེས་སུ་སྐྱང་གཤོང་མངོས་པོ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཁང་པ་རྩིང་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཡོད། དེར་
 རྒྱུང་པ་ལ་སློབ་སྐྱོང་ཡག་པོ་དགོས་གྱི་ཡོད། དེས་ན་ངས་འཛུལ་ཞུགས་གྱི་ཡིག་རྒྱགས་

ལ་རྒྱལ་ལོ་ལྷན་སྐྱོད་དེ་དེར་ཚུད་པས་ང་དགའ་པོ་ཞེ་བྲགས་བྱང་། ང་ལས་ལོ་གསུམ་སྟོན་ལ་
ཡོད་པའི་གཅེན་མོ་ཐེ་སའི་མཉམ་དུ་འགོ་རྒྱུར་དགའ་ནས་བསྐྱེད་པ་ཡིན།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོ་དབྱར་ཁའི་གུང་གསལ་ལ་ང་བྱིམ་ལ་སླེབས་དུས་ངའི་ཨ་མ་དང་
ཨ་མའི་དབར་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་གང་འཚམས་སྦྱག་ཏུ་བྱིན་ཡོད་པ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་
འདུག ངའི་ཨ་མའི་ལྷན་སྐྱོད་ལ་དུབ་ཅན་དུ་མངོན་པ་དང་། དུས་ལུགས་སྤང་བའི་
ནང་དུ་ཞེ་བྲགས་ཀློང་འདུག ཁོང་གི་ཨ་མས་ངའི་ཨ་མར་ཡག་པོ་མ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་ངའི་ཨ་མས་ཨ་མ་ལ་སྐོ་མོ་ཐུག་ཏུ་འགོ་མི་ཚོགས་པ་དང་ང་ཚོ་ཡང་དེར་འབྲིད་མི་
ཚོགས་པ་བཟོས་ཡོད། ངའི་ཨ་མས་གསལ་བའི་སྟོན་ནས་ང་དང་གཅེན་མོ་འབྲིད་དེ་སྐོ་མོ་ལ་
ཐུག་འཕྲད་དུ་འགོ་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་ང་ཚོར་འདིའི་སྟོན་ལ་ཨ་མར་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཤོད་
རྒྱུ་མེད་པའི་ཁས་ལེན་བྱེད་དུ་བརྟེན་བྱང་། ཨ་མས་གལ་ཏེ་ཨ་མས་མོའི་ཁ་ལ་མ་ཉན་ན་
ཁོ་དང་ཁ་གྲུས་རྒྱུ་མེད་པའི་སྐྱོན་ལ་འདུག ཨ་མས་དོན་དངོས་སུ་ཨ་མ་དང་ཁ་གྲུས་
འདོད་འདུག་ཀྱང་། སྤྱི་ལོ་ལ་གཞོན་སྟོན་ཡོད་རྒྱུ་ཡིན་ཅང་དེ་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་མིན་ཞེས་ང་
ལ་བཤད་བྱང་། སྐབས་དེ་དུས་བཟའ་ཚང་ཁ་གྲུས་ན་མིང་ཚད་ཅན་པ་ཞིག་ཡོད། དེང་
སང་གི་དུས་ཚོད་ནང་བཞིན་དེ་འདྲ་མ་རེད། ཨ་མས་གལ་ཏེ་ཨ་མ་དང་བཟའ་ཚང་ཁ་
གྲུས་ན་ང་ཚོ་ལ་བཟའ་ཚང་ཁ་གྲུས་པའི་སྤྱི་ལོ་ཞེས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ངོས་ལེན་ཚུང་དུ་
འགོ་གི་རེད་བསམས་འདུག

དབྱར་ཁ་དེར་ང་ཚོའི་བྱིམ་མི་ཕོར་རྒྱུ་ལ་ལ་གུང་གསལ་དུ་བྱིན། ང་ཚོ་མཚོ་མཐའི་
སྤོང་གི་རི་ཁོད་སྟོན་ཁང་ཆེན་མོ་ལི་སི་སྟོན་ནས་ལེ་བར་ལྷ་བརྒྱུ་ཅམ་ཡོད་པའི་ཁང་པ་ཞིག་
ཏུ་བསྐྱེད། ང་ཚོའི་ཁང་པ་དེ་དག་སྟོན་ནས་སྟོད་པའི་ཨ་མའི་དགོན་པ་ཞིག་གི་ཁ་སྟོད་
ཀྱི་ལམ་ཐོག་ཏུ་འདུག ཉེན་ཞིག་ང་དང་ངའི་གཅེན་མོ་གཉིས་ཁང་པའི་ལྷན་སྐྱོད་ལ་
དུ་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་མི་ཞིག་གིས་ཐར་ཁི་བྱིམ་བྱ་བྱུ་གཅིག་དབྱུག་པས་དེད་དེ་
སླེབས་སོང་། ང་ཚོས་ཐར་ཁིའི་བྱིམ་བྱ་དེ་དག་ལ་སྤྱིང་རྗེ་སྤྱིང་ཏེ་བྱ་གཉིས་ཉོས་པ་ཡིན།
ཐར་ཁི་བྱིམ་བྱ་གཉིས་དེ་དབྱར་མཇུག་བར་དུ་ང་ཚོས་ལྷན་སྐྱོད་ལ་ཉར་བ་ཡིན། བྱ

དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་དཀའ་བའི་ཙོར་སྐད་ཆེན་པོ་རྒྱག་གི་འདུག་པས་ཨ་ནེ་ཚོ་ལ་
སྲུང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་ཐག་ཚོད་ཡིན།

དེ་གར་གཅེན་མོ་ང་གཉིས་ཨ་མའི་མཉམ་དུ་སྐྱབ་བ་གཉིས་ཅམ་བསྐྱད་པ་ཡིན། དེའི་
སྐྱབས་སུ་ཨ་མ་བདུན་པ་ལ་གསུམ་གྱི་རིང་སྐྱབས་སོང་། ཁོང་དེ་གར་ཡོད་དུས་ངའི་མ་མ་
གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་དཀའ་ངལ་བྱགས་ཆེ་ཡོད་པ་དེ་བས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་འདུག
དོན་དངོས་སུ་ཁོང་གིས་སྡོད་ཡུན་སྤང་དུ་བཏང་ནས་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་གིས་ཁོང་
རང་གཅིག་བྱུར་ལས་ཀ་བྱས་ཏེ་བསྐྱད་པ་རེད།

ངས་དེའི་སྐོར་ལ་བསམ་སློབ་གཏོང་དུས། ངའི་ཨ་མ་ལ་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ཚོགས་ནང་གོ་
གནས་ཐོབ་ཐབས་ཀྱི་འབད་ཚོལ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ངལ་དང་། བདེ་འཇགས་མེད་
པའི་ཚོར་བ་བྱགས་ཆེ་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་། ལྷོ་ཨ་ཕྱི་རི་ལ་ནས་ཡིན་པ་དེས་མོ་ལ་
མཚོན་ན་མིང་ཆད་ཅིག་ཆགས་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་མོས་མོ་རང་དེ་གར་འཆར་ཡོངས་
བྱུང་བའི་སྐོར་སུ་ལའང་བཤད་ཚུང་མེད། མོས་དུས་རྟག་དུ་མོ་རང་གི་འདས་པའི་མི་ཚོ་
དང་འཐབ་ཚོད་བྱས་ཏེ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། མོས་མོ་རང་ཡིན་མདོག་བྱས་ཏེ་གཞན་ལ་བསྟན་
པ་དེ་མོ་རང་དོ་མ་དེ་མ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་མོས་མོ་རང་དོ་མ་དེ་གཞན་གྱིས་ངོས་ལེན་
བྱེད་ཀྱི་མ་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མོ་ལ་ང་ཚོ་ཡང་སློབ་བྲལ་གྱི་
རྣམས་མོར་དུ་སྐྱགས་ནས་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གྲལ་རིམ་གོང་མའི་ཕྱུ་གུ་དང་། མོ་རང་གི་ཐོན་
རྣམས་སློབ་བྲལ་ཞིག་དུ་འགྱུར་རྒྱའི་འདུན་པ་ཏ་ཅང་བྱགས་ཆེ་ཡོད་པ་རེད།

ད་ཆ་ངས་མོས་རང་གི་ཕྱུ་གུ་དང་ལྷན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་འབྲེལ་མཐུན་ཡག་པོ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་
མེད་པ་དེ་རྟོགས་བྱུང་། མོ་ལ་ང་ཚོ་སུ་ཡིན་པ་དང་། མོའི་དགོས་འདུན་གཙོ་བོ་ནི་ང་ཚོ་
ལམ་གློངས་ཡོང་རྒྱ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་མོ་ལ་མ་བྱུང་ཞིང་། མོའི་དགོས་འདུན་དེས་ང་
ཚོ་སུ་ཡིན་པ་དང་ང་ཚོ་ལ་ཅི་དགོས་པ་བསྐྱབས་ནས་མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་མེད། མོ་ལ་ང་ཚོའི་
སེམས་ཚོར་གྱི་གནས་སྤངས་དང་བསྐྱབ་ཐུབ་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རུས་པ་དེ་མེད། མོ་རང་གི་

འདས་ཟེན་པའི་མི་ཚེའི་ལུས་སྐྱེ་མོ་དེས་ད་ལྟའི་མོའི་སེམས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་དེ་དག་བསྐྱེན་
ཏེ་བྱ་བ་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་མི་སྲུབ་པ་ཞིག་བཟོས་ཡོད།

ང་གིས་པའི་སྐབས་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ཨ་མས་ང་ལ་བྱམས་སྦྱོང་བྱས་ཡོད་པའི་དྲན་ཤེས་
གཅིག་ཀྱང་ང་ལ་མེད། དོན་དངོས་སུ་ང་དང་ཨ་མ་གཉིས་ཐེངས་གཅིག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དྲང་པོ་དང་། ལ་སངས་པོའི་སློན་ནས་ལ་བརྟེན་བྱས་པ་ཞིག་སེམས་
ལ་འཆར་རྒྱ་ལག་པོ་འདུག ང་རང་མོ་ལ་དུས་ཉུག་ཏུ་ཞེད་སྐྱོད་སྦྱེས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ངས་
མོའི་མདུན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོན་མཚང་བརྟེན་རྒྱུ་ཞེད་སྐྱོད་སྦྱེས་ཀྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་ངས་
མོ་ལ་ལ་སངས་པོ་བྱས་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་གནས་དེར་བལྟ་བུ་བརྟེན་ན། མོས་ང་ལ་སུ་
ནང་བཞིན་བྱེད་དགོས་མིན་དང་། ག་རེ་བྱེད་དགོས་མིན། གཞན་དག་ཚང་མ་ཡག་པོ་
མེད་ཚུལ་བཤད་དེ་སྦྱོན་འདོན་མཚང་འབྲུ་ཏ་ཅང་ལྷགས་ཆེ་བྱེད་ཀྱི་རེད། ང་མོའི་གཤེ་
གཤེ་ཡི་འོག་ནས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཐར་སྲུབ་མ་སོང་། ཨ་མ་གྲོངས་ཚར་དུས་ངས་མོའི་
སྤང་པོ་ཡོད་སའི་ཉལ་ཁྲིའི་བྱར་དུ་ལངས་ཏེ་ངའི་ཨ་མ་འཇམ། སུད་མེད་འདིའི་མཉམ་དུ་
ངའི་མི་ཚེ་ཉིལ་པོའི་ནང་དུ་ཐེངས་གཅིག་ཀྱང་གོ་བརྟེན་སྦྱོང་མ་སྲུབ་པ་དེ་རྟོགས་བྱུང་། དེ་
ནི་སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་པོ་དང་སློབ་མཁ་པོ་གཉིས་ཀ་བྱུང་།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ང་ཚོ་པོར་རྒྱ་གར་གྱི་འཁོར་རྗེས། ཞོགས་པ་ཞིག་ལ་ལོན་
འོན་དུ་ང་ཉལ་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ང་ལ་ངའི་ཡ་མ་གཉིས་ནས་གཅིག་འདས་གྲོངས་སུ་
གྱུར་གྱི་ཡོད་པའི་སྦྱོན་བརྟེན་གསལ་པོ་ཞིག་བྱུང་། ངའི་མི་ཚེ་ཉིལ་པོའི་ནང་མང་ཆེ་བ་མི་
ལམ་དུ་འདི་འདྲའི་སྤྱུ་ལྷས་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་འདི་ནི་མི་མི་ལམ་ཞིག་མ་རེད།
ངས་དྲ་ཡོལ་བརྒྱུད་དེ་ཉི་འོད་འཕྲོ་བཞིན་པ་དེར་བལྟས་ཏེ་འབྲུག་ཅམ་ཉལ་སྦྱོང་སྐབས་
ངའི་བསམ་སློབ་ “དེ་ཨ་མ་ཡིན་པར་ཤོག” ལྷན་པ་ཞིག་འཁོར། ངའི་བསམ་སློབ་དེ་
འདྲ་འཁོར་བ་ཤེས་སྐབས་ང་ལ་འོངས་འགྲོད་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་། བསམ་སློབ་དེ་དྲན་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤོད་གལ་དགོས། ངས་བསམ་སློབ་དེ་ངའི་སེམས་ནང་ནས་འདོན་ཐབས་
བྱས་པ་ཡིན།

སྐབས་དེ་དུས་ངའི་ཨ་ཕར་ལས་ཀ་དང་སྐྱེར་གཉིས་ཀའི་ཐང་ལ་དཀའ་ངལ་འབྲུག་
 བཞིན་ཡོད། ལོ་འགའ་ཤས་ཀྱི་སྡོན་ལ་ཁོང་གིས་སྐྱེར་གྱི་ཁེ་ལས་ཁང་ཞིག་འགོ་བཙུགས་
 པ་རེད། ཁེ་ལས་ཁང་དེས་སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ལོ་སྐྱོད་སྐྱེད་སྐྱོད་གསར་པ་ཞིག་བཟོ་གི་ཡོད། དེ་འགོ་
 འབྲུགས་པའི་ཆེད་དུ་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་གསོག་དངུལ་ཉ་ལམ་ཆ་ཆང་དེར་བཏང་
 བ་རེད། ཐ་ལི་འོ་མ་མེད་ཅེས་པའི་བཟེ་རུས་ལྡན་པའི་རྩིས་ཀྱི་རྟོག་དེ་ཐོན་པའི་སྐབས་
 དེ་ཉག་ཉག་ལ་ཨ་ཕའི་ཁེ་ལས་ཁང་གི་ཐོན་སྐྱེད་དེ་ཁྲོམ་རར་སྐྱོབས་པ་རེད། འདིས་ཚོང་
 བརྒྱར་གྱི་ཐང་ལ་གཞོན་ཆེན་པོ་བསྐྱུལ་བ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་མི་ཚོས་བཟག་དཔུང་
 མེད་པའི་ཐོན་རྩིས་གསར་པའི་རིགས་ཚོད་ལྷ་བྱེད་རྒྱར་ཞེད་སྐྱོད་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཁེ་ལས་
 ཁང་དེ་ལམ་སྐྱོངས་མ་བྱུང་བ་དང་ཁོང་གིས་མ་རྩ་བཞག་པ་ཆ་ཆང་བརྟུག་པ་རེད། ཁོང་
 ལ་དངུལ་དགོན་པའི་དཀའ་ངལ་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རེད། གཅེན་མོ་དང་ང་གཉིས་
 སྐྱེར་གྱི་སློབ་གྲུར་འཛོག་པའི་ཆེད་དུ་ངའི་ཨ་ཕ་དང་ཨ་མས་ཁང་པ་རྒྱུང་བ་ཞིག་ཉོ་
 དགོས་པེད་བསམ་འདུག། རྟོན་ཁ་དེར་ང་ཚོ་སློབ་གྲུར་ཡོད་དུས་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ལོན་
 འོན་ཀྱི་ཁེ་མིང་ཐོན་ས་ཁུལ་དུ་ཁང་པ་ཡག་སྟེག་འཚམ་པོ་ཞིག་ལ་སྐྱོར་འདུག།

ངས་ ༡༩༧༧ ཟླ་བ་དགུ་པའི་ནང་སླེ་ཞེན་འབྲོ་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་པ་
 ཡིན། སླེ་ཞེན་འབྲོ་སློབ་གྲུར་རྒྱུད་པའི་རྩིས་སུ་འབྲོན་གོས་ཉོ་དགོས་པའི་ཐོ་གཞུང་རིང་མོ་
 ཞིག་འབྲོར་གྱི་ཡོད། ལོན་འོན་དུ་སློབ་གྲུའི་སྐྱིག་ཆས་ཉོ་སའི་དམིགས་བསལ་ཚོང་ཁང་
 ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། སློབ་སྦྱོང་གི་མོ་མཉམ་པ་ཚོས་སུ་ཐུང་རིང་པོ་ཅན་གྱི་སློབ་གོས་དཀའ་
 པོ་དང་། སུ་མོ་གཞོན་པ་ཚོས་སློབ་གོས་སློབ་གོས་དང་གོང་དཀྱིས་འབྲོན་དགོས། ལོ་སྡོན་མ་
 གཉིས་ཀྱི་རྩིས་སུ་སློབ་གོས་དེ་འབྲོན་དགོས་ཀྱི་མེད། ལྷོ་བས་སུ་ཅན་གྱི་སློབ་གཞུང་གཞིགས་
 འབྲོན་དགོས། ང་སྐྱིལ་འབྲོ་སློབ་ཁང་ཆེན་དུ་བཞག་ཅང་སྐྱིལ་འབྲོ་སློབ་དལ་སྐྱོད་གསེབ་
 པོ་འབྲོན་དགོས། ཁང་ཆེན་མི་འདྲ་བ་དུག་ཡོད་པས་ཁང་ཆེན་སོ་སོར་ཆོན་མདོག་མི་
 འདྲ་བ་ཡོད།

སྐོབ་ཡུལ་ཕྱིར་སྐོད་ཀྱི་སྐབས་སྲུང་ཚོས་རྩ་འཁོར་གྱི་འདུག་པའི་འདབས་སྐྱོད་དང་མོར་
 ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་ཞིག་གྱོན་དགོས། ཚིག་སྡོམ་དགུ་བརྒྱ་སུམ་ཅུའི་ནང་དུ་འདྲི་སྦྱོར་པ་ཚོས་
 གུང་གྱོན་སྐོབ་ཡོད། རྩ་འཁོར་མཐའ་ལ་ཁང་ཚན་གྱི་ཚོན་མདོག་ཅན་གྱི་མཐའ་རྒྱན་ཞིག་
 བཏང་ཡོད། བྱ་མོ་ཞིག་གི་འཁོར་དང་སྐྱེ་སྐྱོག་ལ་བལྟས་པ་ཅིམ་གྱིས་མོ་ཁང་ཚན་གང་ནས་
 ཡིན་པ་དེ་ཤེས་ཐུབ། བྱ་མོ་གཞན་པ་ཚོས་སྤོང་བརྟེན་སྤོང་གི་ཀྱོན་གྱི་ཡོད། ལོ་
 སུམ་བུ་རྒྱ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་བལ་གྱི་རྒྱ་གམ་རིང་མོ་ཞིག་གྱོན་ཚོག་ ང་ཚོར་སྒྲིག་ཆས་
 དང་མཐུན་པའི་རྣམས་ཡང་སྒྲ་ཚོགས་ཡོད། བཟོ་ལྟ་མི་འདྲ་བ་བཞི་ལྟའི་ནང་ནས་སོ་སོས་
 འདེམས་ཚོག་ ང་ཚོས་སྒྲིག་ཆས་ཀྱི་འོག་དུ་རྒྱ་བུ་བུ་ལ་སྤོང་གི་རིང་པོ་ཞིག་གྱོན་དགོས།
 ཕྱི་དྲོ་ང་ཚོས་སྤྱ་མའི་གྱོན་ཆས་ཞིག་ལ་བརྟེན་ན་འགྲིག་བྱ་མོ་ཚང་མར་གྱོན་ཆས་གཅིག་
 པ་རེད་དེ་ཚོན་མདོག་གང་འདེམས་རང་རང་གི་འདྲོད་པ་རེད།

ཁྲེ་ས་ཡོད་ས་ལོ་རིམ་དུག་པར་སྤྲོས་ན་ཕྱི་དྲོར་སོ་སོ་སྒྲིབ་ཀྱི་གྱོན་ཆས་གྱོན་ཚོག་
 གི་ཡོད། སྤུངས་མོ་ལྟའ་ལ་དར་བྱུ་མེད་པའི་གྱོན་ཆས་མང་པོ་ཡོད་པ་ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་
 འདུག་ སལ་ཆེར་ཁོང་ལ་རྒྱལ་པོའི་ནང་འཁོར་གྱི་འཚོམ་པོ་བས་བཅོམ་པའི་ན་བཟའ་
 མ་གཏོགས་གྱོན་ཚོག་གི་མེད་པ་འདྲ། བྱ་མོ་གཞན་པར་ཡོད་པའི་གྱོན་ཆས་དཔེ་གསར་
 གྱི་རིགས་དེ་འདྲ་མོས་གྱོན་ཚོག་གི་མི་འདུག།

སྤྱོད་ཀྱི་ཤེད་དུ་ཁང་ཚན་གསུམ་ཁང་པ་གཙོ་བོ་དེའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཁང་ཚན་
 གཞན་གསུམ་དེ་ཁང་པ་རེ་རེ་བྱས་ཏེ་ཐང་ལ་ཡོད། ལྷོལ་ཤེ་སྐོར་དུ་ཁང་པ་གཙོ་བོ་དེའི་
 ནང་དུ་ཡོད། ཁང་ཚན་རེ་རེ་ལ་སོ་སོའི་ཉལ་ཁང་དང་སྤྱི་སྤྱོད་ཁང་ཡོད། རང་ཉིད་ཁང་
 ཚན་གང་ནས་ཡིན་པ་དེའི་དོ་བོ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཁང་ཚན་གཅིག་པའི་བྱ་མོ་
 དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་འདྲིས་ཆེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ལ་ཁང་ཚན་གཞན་པའི་ནང་ནས་
 གྲོགས་མོ་མང་པོ་མེད། ཁང་ཚན་གཅིག་གི་ནང་དུ་ལོ་ཚང་ཆེ་རྒྱང་ཚང་མ་ཡོད་པའི་བྱ་
 མོ་ལྷ་བརྟུ་ཅིམ་དང་། ཁང་ཚན་གྱི་དགེ་རྒྱུ་རེ་ཡོད།

སྟེ་ཞེན་ཏེན་དུ་ངས་སློབ་སྦྱོང་གི་ཡག་ཐག་ཚོད་བྱས་པ་ཡིན་མོད། གཞན་དག་གི་
 ཐད་ནས་ང་མིག་དཔེའི་སློབ་མ་ལས་ཞན། བྱ་མོ་གསར་པ་ཚང་མས་ལག་ཁོ་རོ་སི་ཞེས་
 པའི་སློབ་ལོའི་ཕྱི་ལོ་ལྷོ་མོ་དེ་ཕྱི་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོར་བདུན་ཕྲག་གཅིག་གི་ནང་ལ་ཕྱི་
 རྩོད་སྦྱོང་བརྟམ་ཐེངས་འགའ་ཤས་བྱས་ཏེ་དགོང་རྩོད་སྦྱོང་བརྟམ་ཚར་སྐབས། ང་ཚོས་
 ཉེན་དེར་སྦྱོང་བརྟམ་གྱི་བཟང་ངན་ཅི་བྱུང་ནག་པང་གི་ཨང་གུངས་ལ་ལྟ་གི་ཡོད། ཉེན་
 པང་གི་སྟེང་དུ་རང་གི་མིང་གི་ཁ་ཐུག་དེར་བྱ་བཞི་སྟོང་པ་ལྔ་བྱིས་ཡོད། གལ་ཏེ་སྤྱི་ཞིག་
 ལ་ལག་ཁོ་རོ་སི་ཡི་སྦྱོང་བརྟམ་ལ་ཞེ་དྲགས་ཡག་པོ་བྱུང་ཡོད་ན། བྱ་བཞི་སྟོང་པ་གཅིག་
 མི་དེའི་ཁང་ཚན་གྱི་ཚོན་མདོག་གིས་བསྐྱངས་ཡོད། གལ་ཏེ་འབྲིང་ཙམ་བྱས་ཡོད་ན་བྱ་
 བཞི་སྟོང་པ་དེའི་ཕྱི་ཀ་བསྐྱངས་ཡོད། གལ་ཏེ་ཡག་པོ་བྱུང་མེད་ན་བྱ་བཞི་དེ་སྟོང་པར་
 ལུས་གྱི་རེད། བདུན་ཕྲག་གཉིས་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་ལག་ཁོ་རོ་སི་ལ་ཏུ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོད་
 མཁན་གྱི་བྱ་མོ་དེ་ཚོར་བྱ་བཞི་ལྔ་རག་ཡོད་པས། ཁོང་ཚོ་ཁང་ཚན་གྱི་ཕྱི་འགྲན་ལ་ཕྱེ་
 ཏུ་འདུག་གི་ཡོད། བྱ་མོ་ཕྱི་ལོར་ཡག་པོ་མེད་མཁན་ཚོས་སོ་སོའི་བྱ་བཞི་དེ་བསྐྱང་
 པར་བདུན་ཕྲག་གསུམ་ནས་བཞི་བར་འགོར་གྱི་ཡོད། ངས་སྐྱབ་བ་གསུམ་གྱི་རིང་ལའང་
 རང་གི་བྱ་བཞི་དེ་སྟོང་མ་ཐུབ། མཐའ་མ་དེར་ཁོང་ཚོ་ཡིད་ཐང་ཆད་དེ་ང་འགྲན་བསྐྱར་
 ལ་ཞུགས་སུ་བཅུག་པ་རེད། ཕྱི་འགྲན་དང་པོའི་སྐབས་སུ་ངས་གཞན་ལ་གཡུག་ཞུལ་
 བྱེད་སྐབས་ལག་ཁོ་རོ་སི་དབྱུག་པ་དེ་དགེ་ཚུན་གྱི་མགོ་ལ་གཞུགས། སློབ་ཡུན་གྱི་མཐའ་
 མ་དེར་ངའི་སྟུན་ཐོའི་ཤོག་བྱང་སྟེང་དུ་ “ལག་ཁོ་རོ་སི་ཕྱི་ལོའི་སྐབས་སུ་ཏུ་ཡ་ན་ནི་
 ལག་ཁོ་རོ་སི་ཕྱི་ལོའི་ཕྱི་ལོ་ཚ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་ཉེན་ཁ་ཞིག་རེད།” ཅེས་བྱིས་འདུག་
 མཐའ་མ་དེར་ང་ལ་སློབ་འགོག་གི་གོ་གནས་དེ་ཐོབ་བྱུང་། ངས་བརྗེས་མ་དུ་མ་གྲོན་ནས་
 སློབ་དུ་ལངས་ཏེ་སློབ་ལོ་གང་སར་འགོ་འདུག་གི་ཡོད།

སྟེ་ཞེན་ཏེན་དུ་ཡང་སྐྱར་ཐེངས་ཤིག་ང་གཏད་སོ་མེད་པ་དང་མི་སྦྱིད་པ་ཆགས་སོང་།
 གཅིག་གི་ཕྱི་མ་ན་དཀའ་ངལ་སྤྲོ་མཐུད་དེ་ཡོད་པ་དེའི་སྟེན་གྱིས་རེད། འོན་ཀྱང་ངས་ལེ་
 ལན་ཚང་མ་དེའི་སྟེང་ལ་འདྲོག་མི་ཐུབ། ང་རང་འདྲོག་སྦྱིང་འདྲིའི་ནང་དུ་འབྲེལ་མཐུད་

མེད་པའི་ཚོར་བ་དང་བཅས་སྐྱེ་བས་པ་རེད། སློབ་གྲྭར་ཡོད་དུས་ངས་རང་ཉིད་ཁོང་ཚོའི་
ནང་གི་གཅིག་ཡིན་པ་ཚོར་མ་ལྟོང་། གཞི་རྒྱུ་ནས་ང་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་གར་ཡོད་པ་དེ་
ངས་མ་ཤེས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལྱིས་ངས་རང་ཉིད་འཇིག་རྟེན་ལ་ངེ་ལྟར་འདུག་དགོས་
པ་དེ་ཤེས་མེད།

ང་དེ་གར་ཡོད་སྐབས་ངའི་གཅེན་མོ་ཡང་སླེ་ཞེན་ཁེན་དུ་ཐོག་མའི་ཟླ་བ་གསུམ་གྱི་
རིང་ལ་ཡོད། མོ་རྒྱལ་བདག་ཅིག་རེད། ངས་ཁེ་སའི་མཉམ་དུ་སློབ་གྲྭར་འགོ་རྒྱ་དེར་རེ་
རྒྱལ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་སུ་སློབ་གྲྭ་དེར་ང་གཉིས་མཐུན་པོ་ཞེ་
དྲགས་མ་བྱུང་། ངའི་བསམ་པ་པར། ང་རང་སྤུང་དུ་གཞོན་འཆེ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས་དེས་
ཁེ་ས་ངོ་ཚ་ཡི་ཡོད་པ་འདྲ། མོས་ཡེ་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་སྐབས་ཀྱི་གྲུང་གསེང་གི་རྗེས་
སུ་ཞེ་རིམ་པའི་གནས་ཚད་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་ལ་ག་རྒྱིག་བྱེད་ཕྱིར་ཁེ་ས་རྗེ་རི་ཉེ་འབྲམ་དུ་
ཡོད་པའི་ཁིར་རྗེ་ལོ་ངེ་ལ་གནས་སྡོར་བྱེད་རྒྱུར་ཐག་བཅད་འདུག།

ཡེ་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་ཀྱི་གྲུང་གསེང་ལ་ང་ཚོ་བྱིས་དུ་འབྱོར་སྐབས། ང་ཚོ་གྲུང་
གསེང་སྐབས་སྦྱིད་པོ་ཡོང་ཆེད་གདོང་ཡག་པོ་སྟོན་ལུལ་བྱས་ཀྱང་། ངའི་པ་མ་གཉིས་
ཀྱི་དབར་ལ་འཁོན་འཇིན་མང་པོ་སྤྲོ་མཐུན་དུ་འདུག། 1966 ལོའི་ལོ་གསར་གྱི་སྤྱི་ཟླ་
དེར་ལོ་གསར་པ་བསུ་བར་ནང་མི་ཚང་མ་ལྟན་དུ་བསྐྱད། ང་ཚོས་ལོ་གསར་པ་བསུས་
རྗེས་མཚན་བྱེད་ཡོལ་ཅམ་ཞིག་ལ་ངའི་ཨ་པས་ང་རྒྱུར་ཞིག་ཏུ་བྲིད་དེ་ཁོང་གིས་མི་སྣ་
མི་བྱིས་ཚང་གི་ཐམ་བུང་སྲུང་ཆེན་གྱི་ལས་ལྷགས་ཅན་དེ་ང་ལ་སྟོན་འདོད་ཡོད་བརྗོད་
བྱུང་། ཁོང་གིས་ “འདི་དུས་ལྷག་ཏུ་ང་ཚོའི་བྱིས་མི་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སྤྱད་དེ་ཡོང་
བས་ངས་ཁྱོད་རང་ལ་འཇོག་འདོད་ཡོད།” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། ང་ཉོན་ཐོར་ཉེ་ངས་“ག་རེ་
ཡིན་ནམ། ང་ད་ལྟ་ལོ་ན་སྤྱི་ལོ་རེད། ད་ལྟ་སྟོན་དགོས་པ་གང་ཡིན་ནམ།” ཞེས་སྐྱབས་པ་
ཡིན། ཁོང་གིས་ཡང་རྒྱུར་ “འདི་ཁྱོད་རང་གིས་ངེས་པར་དུ་ཉོར་དང་།” ཟེར། འདིའི་
སྟོར་ལ་ང་ལ་ཞེད་སྣང་སྐྱེས་བྱུང་། གང་ཡིན་ཟེར་ན་དེས་ངའི་པ་མ་གཉིས་ལས་གཅིག་
མོངས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ངའི་སྤྱི་ལོ་དེ་དྲན་གསོ་བྱས་བྱུང་། མོ་ལྟར་དུ་ཨ་པ་མཚོ་གསལ་པོར་

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡོད་དམ་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་ལྟར། དེའི་མཚན་དེར་ཨ་ཕ་འདི་ཉལ་ཁང་གི་འཕོལ་ཁྲིའི་སྤོང་དུ་ཉལ་སོང་། ངས་ཁོང་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ཉལ་ཁང་དུ་ཉལ་གྱི་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲིས་པས། ཁོང་གིས་ “མི་ཚོ་ཟེར་བ་རྩ་ཚེན་རེད། ང་ལ་ཁྱེད་རང་དང་ལྷན་དུ་སྤོང་པའི་གོ་སྐྱབས་མང་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད།” ཅེས་བརྗོད་ལྟར། ཁོང་གི་མི་ཚོ་དེ་མཐའ་ལ་སྤོང་བས་ཉེར་ཡོད་པའི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་ང་གཉིས་དབར་ལ་ཡོད་པ་འདྲ་བོར་མངོན།

ཉེ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཁོང་གཅེན་མོ་སློབ་གྲུབ་བསྐྱེད་པར་བསྐྱོད། བེ་ས་ཁིར་རྗེ་ལོ་ཇི་ལ་བསྐྱེད་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ཨ་ཕ་མཚན་དེར་ང་ཚོའི་ལྷན་གསལ་གྱི་ཁང་པར་སྤོང་པར་ཕྱིན་འདུག ཁོང་གིས་ང་ལ་ཁྱེད་རང་ལ་ཉེ་བཞིན་པའི་གོ་སྐྱབས་ཡོང་ཆེད་ཁང་པ་དེ་དབྱེད་ཀར་བཀོལ་ཚོགས་པའི་གྲ་སྐྱིག་བྱེད་པར་འགྲོ་གི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ལྟར། གཅིག་བྱས་ན་ཁོང་ལ་འདི་ཨ་ཕ་དང་བྲལ་ཏེ་མཚན་གཅིག་གམ་གཉིས་གཅིག་དུས་སྤོང་འདོད་ཀྱང་ཡོད་སྲིད། ངས་ག་ལེར་ལེབས་ཞེས་ཨ་ཕར་འཐམ་འཁྱུད་བྱས་པ་དེ་ལྟར་གྱི་འདུག ཁོང་མ་མག་ཤུགས་ཆེ་འཐེན་མཁན་ཞིག་རེད། ངས་འཐམ་འཁྱུད་བྱེད་སྐྱབས་ཨ་ཕའི་བལ་གྱི་རྒྱ་གམ་མཐུག་པོ་དེའི་རེག་བྱ་དང་། རྒྱུང་བ། དེ་བཞིན་མ་མག་གི་དྲི་མ་བཅས་ད་ལྟའང་དེ་བཞིན་གྱི་འདུག དེའི་དགོང་དྲོ་དེར་ཁོང་གིས་ཨ་ཕར་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ང་ལ་གཟིམས་འཇགས་གནང་འོ་བརྗོད་འདོད་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་འདུག ངས་ཨ་ཕ་ལ་ང་ལ་ཁོང་དང་སྐད་ཆ་ཤོད་འདོད་མེད་ཅེས་བཤད། ངས་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་ཁ་པར་བརྒྱུད་དེ་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུ་དེ་བཞིན་ཐུབ་མ་སོང་། ཇི་ལྟར་ཡང་ངས་འདི་ནི་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུ་མཐའ་མ་དེ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བརྟེན་ངས་ག་འདྲ་བྱས་ཀྱང་བཞིན་ཐུབ་མ་བྱུང་།

དེའི་སང་ཉིན་ཞོགས་པ་དེར་ང་ཨ་ཕ་དང་མཉམ་དུ་སྤོང་ཤག་ན་ཡོད། ཨ་ཕ་ནི་རྗེ་ཐུང་ཞིག་ལངས་ནས་བསྐྱད་ཡོད། ཀང་ཡིན་ཟེར་ན། ངས་མོའི་ནམ་རྒྱན་གྱི་སྐྱ་སིལ་ལུར་སྐྱིལ་བྱེད་གཅིག་པོར་ནས་མི་འདུག མོས་སྐད་བརྒྱབ་སྟེ་སྐྱིལ་བྱེད་དེ་ཚོ་རེ་རེ་བཞིན་འདི་སྤོང་ལ་གཡུག་བཞིན་པའི་སྐྱབས་དེར། མོའི་དྲིལ་བུ་བརྒྱུང་སོང་བས་ང་སློབ་འབྲེད་

དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེ་ནི་ཉེན་རྟོག་པ་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་ཚོ་ཅིའི་ཕྱིར་ཡོང་བ་ངས་ཤེས་ཀྱི་
 ཡོད། ཁོང་ཚོས་ཨ་མ་དང་ང་ག་ཉེས་ལ་ “བྱིད་ག་ཉེས་མར་སྡོད་དང་། ང་ཚོས་བྱིད་ག་ཉེས་
 ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་དགོས་ཡོད།” བརྗོད་བྱུང་། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ངས་ “ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ངའི་ཨ་
 ཡ་གྲོངས་པ་རེད། དེ་ག་འདྲ་བྱས་པ་རེད་དམ།” ཞེས་དྲིས་པ་ཡིན། ཁོང་ཚོས་ང་ཚོ་ལ་
 ཨ་ཡས་ཁང་པའི་ནང་གི་མེ་ཐབ་ལ་བའད་སྡོད་གཏོང་རྒྱུའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལྡན་དེ་སྤར་བའི་སྐབས་
 སུ་ཞོར་འཇུག་བྱས་འདུག་ཟེར། ཨ་ཡས་ཡལ་ཆེར་ཁང་པ་ལ་བྱོད་བསྐྱེལ་བའི་ཆེད་དུ་
 ཐབ་ཏུ་མེ་བཏང་ཡོད་པ་འདྲ། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་སྡོད་ནས་རྒྱུ་རྐྱེན་སུ་ཤོར་ཏེ་ཁང་པའི་
 ནང་ཁེངས་པ་དང་ག་ལེར་ཐབ་ཀྱི་མེ་སྡེ་དང་འཕྲད་དེ་ཁང་པ་མེས་ཚིག་འདུག ངའི་ཨ་
 ཡས་མེ་ལས་ཐར་ཆེད་དུ་སྡོད་ཐོག་ལ་བྱོས་པ་དང་དུ་བས་དཔུགས་འཇུགས་ཐེབས་འདུག
 མེ་གསོད་ཏུ་ཁག་དེར་སྐྱེབས་དུས་ངའི་ཨ་ཡ་གྲོངས་ཚར་འདུག རྗོ་ཁང་དེ་ཡོངས་རྫོགས་
 ཚིག་པ་རེད།

ཨ་ཡ་གྲོངས་རྗེས་ཉེན་ཤས་རིང་ལ་ང་ལ་གནས་ཚུལ་དེ་ནི་ཞོར་འཇུག་ཞིག་ཡིན་པ་
 བཤད་བཞིན། ཁོང་ཡང་སྐར་ལོག་ཡོང་གི་རེད། ག་དུས་ཀྱང་སྡོད་ནས་འདྲུལ་ཏེ་ཡོང་གི་
 རེད་སྐྱམ་པའི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་སྐྱེས་བྱུང་། སྤང་པོ་ཞུགས་འདུལ་
 ཀྱི་སྐབས་སུ་ངས་ཁོང་གི་དུར་སྐྱམ་དེ་མཐོང་རྗེས་གཞི་ནས་ཁོང་གྲོངས་ཚར་བ་དོས་ལེན་
 བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངའི་གཅེན་མོ་དང་ང་ག་ཉེས་ལ་ཚོར་བ་ག་རེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐོར་ལ་
 སུས་ཀྱང་སྐད་ཆ་བཤད་མ་བྱུང་།

ཞུགས་འདུལ་གི་རྗེས་སུ་ང་ཚོ་ཚང་མ་ནང་དུ་བདུན་པུག་གཅིག་ཙམ་ལ་མཉམ་
 དུ་བསྐྱད་པ་ཡིན། དེ་རྗེས་ཁྲི་ས་ང་ག་ཉེས་གཏན་སྡོད་སྡོད་པ་ལྟ་བུ་བཏང་བྱུང་། དུས་ལུན་
 འདིའི་རིང་ལ་ངའི་ཨ་མར་སེམས་སྦྱག་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་འདྲ་བོ་འདུག ང་རང་ལ་མཚོན་
 བ་ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚོར་བ་ནམ་ཡང་མངོན་པར་གསལ་བ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མེད། ང་ཞེ་
 དགས་དུས་ཀྱང་མེད། མངོན་སུམ་མིན་པའི་ཚོར་བའི་རྒྱན་དེ་རང་འཇགས་བསྐྱད་
 འདུག དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་རང་ཉིད་རང་གི་མི་ཚེ་ནས་ཁ་བྲལ་འདུག་སྐྱམ་པའི་ཚོར་
 བ་དེ་ཤུགས་ཆེ་ཏུ་ཕྱིན་སོང་།

ཨ་མ་གྲོངས་ཏེ་རྒྱ་བ་འགའི་རྗེས་སུ་ངའི་ཨ་མས་དེང་སང་བྱས་ན་ང་ཚོས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ས་ལྷན་པ་རེད་ཟེར་སྲིད་པའི་ཁང་པ་མདོག་ཉེས་ཚུང་བྱ་ཞིག་ཏུ་སློབ་པ་རེད། དེ་ནི་མཐོང་རྒྱ་འགོག་པའི་ཁང་བརྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་རྒྱབ་ཏུ་འོན་ཏེ་བྱ་ཞིག་སི་རྟེ་ཤོན་གཞུང་ལམ་ནས་ཁད་རིང་བའི་ས་ཏུ་ཡོད། ངའི་ཨ་མ་གྲོངས་པའི་དབྱར་ཐོག་གསལ། ༡༩༦༧ ལོའི་སློབ་གྲུའི་གྲུང་གསེང་གི་སྐབས་སུ་ངའི་ཨ་མས་ང་ཚོ་ཚང་མ་ལྟོ་ཨ་རྩི་རི་ཁར་གྱུ་གཟིངས་ལ་བསྐྱད་དེ་བྱིན་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད་བསམས་ནས་དེ་ལྟར་ཐག་བཅད་འདུག དེ་དུས་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གྲུ་གཟིངས་བཟང་གསལ་ཡུ་ཉིན་ཁ་སེལ་ལེན་ཞེས་པ་དེའི་ནང་ང་ཚོ་ཉེ་མ་བརྒྱ་སྐོར་ཞིག་ལ་འགྲུལ་སློང་བྱས་པ་ཡིན། ང་ཁེབ་ཐོན་གྱི་གྲུ་ཁར་སླེབས་དུས་གོང་ཁྱེར་གྱི་རྒྱབ་ནས་ཐེ་ལྷལ་མོན་ཐེན་གོང་རེར་འགྲིང་ཡོད་པ་མཐོང་བ་དབྱ་སོས་གྱི་འདུག ང་ཚོ་གྲུ་ནས་འབབ་གྲབས་བྱེད་དུས་ངས་ང་ཚོ་གོམ་པ་བརྒྱབ་ནས་འགོ་དགོས་སའི་ས་ཆ་དེ་ལ་ར་སྐོར་བརྒྱབ་ཡོད་པའི་དོ་སྣང་བྱུང་། གྲུའི་ཁ་ལོ་པ་དེ་གྲུ་ཟམ་གྱི་དཀྱིལ་དེ་ནས་མར་འགོ་དུས་དོ་སླེལ་བ་ནག་པོ་ཞིག་ཡར་ཡོང་གི་འདུག རྒྱ་བྱར་དུ་ཁ་ལོ་པ་དེས་མི་དེ་འདྲུས་ཏེ་དོག་པས་གཞུས་ཏེ་ “ངའི་ལམ་འགོག་ཅིས་མ་བྱེད་ཨང་། ངའི་འབྲིས་ལའང་ཡོང་ཅིས་མ་བྱེད་ཨང་།” ཞེས་གཤེས་སོང་། ང་ཉོན་ཐོར་སོང་། ཐོག་མར་ངའི་བསམ་པར་མི་དེ་སློབ་པ་རེད་བསམས་བྱུང་། ངས་ཁོ་འདྲིགས་སུ་རུང་བ། ཁོ་གཏུམ་སྐྱངས་འདྲིན་མི་ཐུབ་པའི་མི་ཞིག་རེད་བསམས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་འགྲུལ་སློང་ལྷ་མཐུད་སྐབས་ལུང་པ་འདིར་འདི་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་དེ་རྒྱན་ལྷན་ཡིན་པ་ངར་ཤེས་ཉོགས་བྱུང་།

ང་ལོ་བདུན་པའི་ཐོག་ལྟོ་ཨ་རྩི་རི་ཁར་ཡོད་དུས་ངས་མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་གྱི་ཁོར་ལུག་ལ་དོ་སྣང་མ་བྱུང་། ད་ཆ་ངས་མི་རྟན་པའི་འདྲ་སྤྱིང་གི་ནང་དུ་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་དེ་སྒྲ་ངས་བསམ་པ་ནང་བཞིན་མིན་པ་དེ་མཐོང་རྒྱ་འགོ་ཚུགས་སོང་། ངས་འདི་ནི་འཚར་ལོངས་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཐུན་མོང་བ་ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག སྐབས་ཤིག་ལ་བྱིས་པའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ཤག་གི་གནས་ཚུལ་འགའ་ཞིག་ལ་དྲི་བ་གཏོང་

རྒྱ་ལོ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད། འགྲུལ་སྐྱོད་འདི་ཆ་ཚང་གི་རིང་ངལ་སྡོམ་སྐྱེ་རི་ཁའི་ནང་གི་མི་
རིགས་དབྱེ་འབྲེད་ལམ་ལུགས་ནང་གི་བསྐྱུག་ཞེས་དེར་གོ་རྟོགས་ཟབ་མོ་བྱུང་།

དེར་ཡོད་སྐབས་ངལ་སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནང་བྱུང་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་འཇོམ་སྤོང་
ནས་ཁ་བུལ་བའི་ཚོར་སྣང་ཡང་བྱུང་བ་མ་ཟད། བསམ་སློབ་འདི་ནང་དུ་ “ཕལ་ཆེར་ང་རང་
སྐྱུག་བསམ་འདི་ནས་ཐར་བ་ལ་རང་གི་བརྒྱབ་དགོས་པ་མིན་ནམ་” བསམས་པའང་དྲན་
སོས་ཀྱི་འདུག ཡང་ཕྱོགས་གཞན་ནས་བྱས་ན་ང་གི་རྒྱུ་ལ་ཞེད་སྣང་ཆེན་པོ་ཡོད། ངལ་
གཞི་རྟེན་མེད་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་།

ང་ཚོས་ཁེབ་ཐོན་ལ་བསྐོར་སྐྱོད་བྱས་ཚར་བའི་རྗེས་སུ། ངའི་ཨ་མས་ཉིན་ཤས་རིང་
མོ་ཁེབ་རྒྱུ་དུ་སྐྱོད་འདོད་བྱས་ཏེ་གཅེན་མོ་དང་ང་གཉིས། རྗེས་ལ་ཐུག་པའི་བྱ་ཞིག་
དང་མཉམ་དུ་ཁེབ་རྒྱུ་དུ་རྟེ་སི་ཡ་ནང་གི་སྤྱི་གཞི་ཐོ་རིམ་སྐྱོལ་སི་ཡ་བཏང་བྱུང་།
སྐར་སོང་རྗེས་དྲན་བྱེད་སྐབས། ངའི་ཨ་མས་འདི་འདྲ་བྱས་པ་དེ་འགན་ཁུར་མ་བྱས་པ་
ཞིག་ཏུ་མངོན། རྐབས་དེ་དུས་ང་ལོ་བཅུ་གསུམ་དང་། ངའི་གཅེན་མོ་ལོ་བཅུ་དུག་མོའི་
དགའ་རོགས་ཆར་ལེ་སི་ལོ་བཅུ་བདུན་རེད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་ང་ཚོས་འདི་ནི་བསམ་
སློབ་ཞེས་པའི་ཞིག་རེད་བསམས་ཡོད།

ང་ཚོ་རྟེ་སི་ཡའི་མགོན་ཁང་དུ་སྐྱེས་པའི་རྗེས་ཐོག་དེར། ང་ཚོས་མགོན་ཁང་
དེའི་ཉེ་འགམ་དུ་རྒྱན་ཅིང་ཁང་ཞིག་ཡོད་པ་ཤེས་བྱུང་། ཡིན་ནའང་ནང་དུ་འཇུག་ཚོགས་
པ་ལ་ལོ་ཉེར་གཅིག་ཟེན་དགོས་འདུག དེས་ན་ངའི་གཅེན་མོས་མིག་ལ་གྲིབ་མ་བཟོ་བ་
སོགས་མངོས་སློབ་མང་པོ་བྱས་སོང་། ང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་ཡོད་ཀྱི་བྱས་ཏེ་རྒྱན་ཅིང་ཁང་དུ་
འཇུག་ཐུབ་པ་བྱུང་། དེ་གར་ང་ཚོའི་དེད་ལ་ཡོད་ཚད་རྒྱན་ལ་ཤོར། ང་ཚོས་ཕྱིར་ལོག་གི་
འགྲུལ་སྐྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་འགོ་བོན་ལུང་འཛོག་བྱས་ཡོད་པ་དེའང་རྒྱན་ཅིང་ལ་ཤོར། ང་
ཚོས་ནང་ལ་ལོག་རྒྱུའི་འགོ་བོན་གྱི་དེད་ལ་དེ་རྒྱན་ཅིང་རོ་ལེད་རྒྱ་ཅོག་གི་ཨང་གི་བཅུ་
གསུམ་པའི་ཐོག་ལ་བཞག་པས། ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་ཨང་གི་བཅུ་གསུམ་དེ་ཐོན་སོང་།
ང་ཚོ་ལ་བསོད་བདེ་འདུག་མ་གཏོགས་དེ་མིན་སྐྱུང་ལ་སྐྱུར་བ་ཡོད།

ང་ཚོ་ཡོ་ཏན་སི་གླག་ལ་བྱིན་ཏེ་ཨ་མ་ལ་ཕྱག་པ་དང་མོས་ང་ཚོ་ས་ཁུལ་དེའི་གཡས་གཡོན་དུ་བསྐྱོར་སྐྱོད་ལ་འབྲིད་བྱུང་། ང་ཚོས་ངའི་གཅེན་མོ་དམར་འབྲར་ཡིན་སྐབས་ངའི་པ་མ་དང་མཉམ་དུ་སྡོད་སའི་སྤྱགས་གསོ་ཁང་མི་ལོ་སི་ཐེ་རི་མ་པར་བེ་ཞེས་པ་ལ་བྱིན་པ་ཡིན། ངའི་ཨ་མས་ངའི་ཨ་པ་དམག་སར་མས་སྐྱོན་བྱུང་བ་དེ་ནས་དྲག་སྐྱོད་ཡོང་བྱིར་དེར་བསྐད་པའི་སྐྱོར་ལ་ལོ་རྒྱུས་བཤད་བྱུང་། ཁོང་ཚོ་ཐོག་མ་དེར་སྐྱོར་སྐབས་ཨ་པའི་མིག་ལ་མ་རས་དགེས་ཡོད་པ་དང་ཞེ་དྲགས་ནད་པ་རེད། དུས་ལུན་དེའི་རིང་ལ་བགེས་ཡོལ་དུ་སོང་བའི་མཚོ་དམག་གི་དམག་དཔོན་དང་ངའི་པ་དམ་པ་སོལ་ཐེར་མེ་སི་ཐེད་ཁོང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་བསྐད་པ་རེད། ཁོང་ཆང་རག་ལ་དགའ་བའི་མི་ཞིག་རེད། ཐེངས་ཞིག་མོ་ཏེ་ལ་སྐྱོན་ཤོར་བའི་སྐབས་སུ་ཁོས་ཨ་རག་ཉེ་བའི་ཆེད་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་ལ་འདུད་འཐེན་འཁོར་ལོ་ལེ་བར་ཉེ་ཤུ་བཏང་སྟེ་བྱིན་པ་རེད།

ངའི་ཨ་མ་མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆ་ཚང་བྱེད་མཁན་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ང་རང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ཡིན་པའི་སྐབས་ནས་བརྒྱུ་འདི་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་པ་ཞེས་ཀྱི་ཡོད། ངས་དེ་གའི་མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སྐྱོར་ལ་ལོ་རྒྱུས་མི་སྣ་པ་ལོ་འགོ་བཅུ་གསུམ་དཔེར་ན། ང་ཚོའི་ཉེ་འགམ་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱགས་གསོ་ཁང་གི་མི་དེ་ཚོས་ཁོམ་ལ་བཟུང་ཆས་ཉེ་བར་འགོ་དུས་ཁོང་ཚོས་རང་གི་གཡོག་པོ་ནག་པོ་དེ་ཚོ་རོགས་ལ་འབྲིད་དེ་འགོ་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་གཡོག་པོ་དེར་རི་མ་ཁ་ཡི་འདུག་ཅེས་མོ་ཏེའི་ནང་ལ་མཉམ་དུ་འབྲིད་ཀྱི་མེད། ཁོང་ཚོས་གཡོག་པོ་དེ་མོ་ཏེའི་དོ་པོ་སྤྱགས་སའི་ནང་དུ་སྡོད་བརྒྱག་གི་ཡོད། ང་ཚོས་འདི་ལྟ་བུའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཐོས་ཐྱོང་།

ང་ཚོ་ཡོ་ཏན་སི་གླག་དུ་ལོག་རྗེས་ཚོས་སེམས་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ངའི་ཨ་མའི་གཉེན་ཚན་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཕྲད་བྱས་པ་ཡིན། ང་ཚོས་སྐབས་དེར་ལོ་དགུ་བརྒྱ་ལོ་བརྒྱད་སོན་པའི་ངའི་ཨ་མའི་ཨ་མ་ལ་ཕྱག་པ་ཡིན། མོས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཀྱུ་ལྔའི་སྟེང་རང་ཉིད་ཤི་རྒྱུར་ཐག་བཅད་དེ་མལ་ཁྲིར་ཉལ་ནས་མཐའ་མའི་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་བསྐྱུལ་བ་རེད། མོ་བུ་མོ་རྣམས་ཀྱི་བྱིས་དུ་རེས་མོས་བྱས་ནས་སྐྱོར་ནས་བསྐད། ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་མོ་

ངའི་ཨ་མའི་གཅེན་མོ་ཟུང་ཤོས་སུ་མོས་རའི་ནང་དུ་བསྐྱད་འདུག ས་རས་མོ་རང་གི་
བཟའ་ཆས་རྣམས་ནང་དུ་སྐྱེལ་བར་མངགས་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་། མོས་སྐྱེལ་མཁུག་གི་མི་
ནག་པོ་དེ་ནང་ལ་གཏོང་གི་མི་འདུག མི་ནག་པོ་གཅིག་ཀྱང་མོའི་ནང་དུ་བཏང་ཚུང་མེད་
ཅང་། མོས་བཟའ་ཆས་ཀྱི་སྐྱམ་དེ་ཚོ་སྣོ་འགམ་དུ་གཞག་ཏུ་འདུག་གི་འདུག རྩོགས་
བསྐྱེམས་བརྒྱབ་སྟེ་བཤད་ན། ལྟོ་ཨ་སྐྱེ་རི་ལ་ཞེས་པའི་ཏ་ཅང་མངོས་སྟུག་ལྷན་པའི་ལྷང་
པ་དེ་ང་ལ་མཚོན་ན། ལྷབས་དེ་དུས་ཀྱི་འཛིགས་སུ་རུང་བའི་རྩོགས་རིས་དབྱེ་འབྱེད་
དེས་འཕྲོ་བརྟུག་ཏུ་བཏང་སོང་བསམ་པ་བྱུང་།

དབྱར་མཇུག་དེར་ངའི་གཅེན་མོ་ལིར་སྟེ་ལོ་ཇི་ལ་ལོག་ཕྱིན་པ་དང་། ང་སྟེན་ལོན་
ཁན་སྟོབ་ལྟར་ལོ་རིམ་གཉིས་པར་འདྲུལ་བ་ཡིན། འདྲིའི་ལྷབས་སུ་ངས་ང་རང་འཚར་
ལོངས་བྱེད་སའི་ཡེ་ཤུའི་དད་པ་དེ་ནས་བཟུལ་ཏེ་ཚོས་ལུགས་གཞན་དང་དད་ལུལ་
གཞན་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་པ་ཡིན། ཐ་ན་ང་རང་བྱིས་པ་ཡིན་དུས་ནས་སྣང་
སྲིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱོར་ལ་དུས་རྟུག་ཏུ་བྱི་བ་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ལ་ཐོག་མའི་དུས་ནས་
གང་ཞིག་འགྲིག་མེད་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་ངང་ངས་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོང་གི་ཡོད། སྤུ་གུ་པལ་མོ་
ཆེས་བྱས་པ་ནང་བཞིན་ངས་རང་གི་པ་མ་ལ་ཅིའི་བྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་དེ་ལྟར་རེད་དམ་ཞེས་དྲིས་སྐྱབས། ཁོང་ཚོས་ཚོས་རྩོགས་ཀྱི་
སྟོན་ནས་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་པ་དེར་ངས་ཡིད་ཆེས་བྱས་མེད། ང་རང་ལོ་དྲུག་ཅམ་ཡིན་
དུས་ངས་ཨ་མ་ལ་ “ཅིའི་བྱིར་ང་ང་རང་རེད་དམ།” ཞེས་དྲིས་དུས། ངས་འདྲིའི་ཐོག་ལ་
བསམ་སྟོ་ལྟར་ཅམ་བཏང་ཡོད། ཨ་མས་ང་ལ་ “ཁྱོད་རང་ནི་ཁྱོད་རང་ཡིན་དོན་ནི་དགོན་
མཚོག་གིས་ཁྱོད་རང་ཁྱོད་རང་གི་དོ་བོར་བཞོས་པ་རེད།” ཅེས་བཤྲོད་བྱུང་། ལོ་ཚད་དེ་
འདྲ་ཞིག་ལའང་ངས་ “ལན་འདིས་ངའི་ཡིད་མི་ཚིམ། ང་ནི་ང་རང་ཡིན་དགོན་མཚོག་
གིས་བཞོས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ནང་དུ་ང་ལའང་བྱེད་ལས་ལྷན་བྱུ་རེ་ངེས་པར་དུ་ཡོད་
དགོས་ཀྱི་རེད།” བསམས་སྟོང་།

ང་རང་འཚར་ལོངས་བྱེད་སའི་ཡེ་ཤུའི་ཚོས་ལུགས་དེར་ངས་ནམ་ཡང་འབྲེལ་མཐུད་
བྱེད་མ་ཐུབ། ངས་མཐོང་རྒྱ་མེད་པའི་དགོན་མཚོག་ཅིག་ལ་ཡིད་ཚེས་ཚུ་བ་ནས་བྱེད་ཐུབ་
མ་སོང་། དགོན་མཚོག་གིས་ཐག་གཅོད་ཚང་མ་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། མི་ཚོས་ག་རེ་
བསམ་པ་དང་ཚོར་བ་མཐུན་གྱི་ཡོད་པ། མི་རྣམས་ལ་དགའ་ངལ་འཕྲད་ཆེ་རོགས་སྐྱོར་
གནང་གི་ཡོད་ཟེར། འོན་ཀྱང་ང་ལ་འདི་ནི་ལྷ་སྐྱུང་ལྷ་བྱུར་མངོན་པས་གོ་དོན་ཞིག་ཚུ་
བ་ནས་སྤེར་མ་ཐོང་།

ང་འཚར་ལོངས་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ང་ཚོ་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ཡེ་ཤུའི་ལྷ་ཁང་ལ་གཟུལ་
ཉི་མ་ནམ་ཡིན་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ངའི་ཨ་པ་མ་གྲོངས་པའི་ལོ་འགའ་ཤས་ཀྱི་སྡོན་ལ་ཚོས་
དད་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོར་ལ་དགའ་ངལ་ཞིག་འཕྲད་པ་རེད། ཏུས་ཡུན་ཐུང་ཏུ་ཞིག་གི་
རིང་ལ་ངའི་ས་མས་རྒྱལ་ལི་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་འདོམས་དེ་ཚོར་བྱིན་ཏེ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱོར་ལ་
ཚོངས་དད་ཅན་དེ་འདྲ་ཆགས་སོང་། འདི་ནི་ལོ་གཅིག་ཀྱང་འགོར་མ་སོང་། ཁོང་གི་མི་
ཚའི་ལོ་མཐའ་མ་འགའི་ནང་ཏུ་ངའི་ཨ་པ་ཤར་སྐྱོགས་པའི་ཚོས་ལུགས་དང་བྱུང་པར་ཏུ་
ཤོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་ལ་སློབ་སྦྱང་བྱུང་འདུག འོན་ཀྱང་ངས་འདིའི་སྐྱོར་ཨ་པ་གྲོངས་
རྗེས་གཞི་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་།

སྟེན་ནི་ཉེན་ཏུ་སློབ་ཡུན་གྱི་ལོ་འཁོར་མོར་ངས་ཚོས་ལུགས་མཚུངས་བསྐྱུར་དང་
ཤར་སྐྱོགས་པའི་ཚོས་ལུགས་སྐྱོར་གྱི་དེབ་བསྐྲགས་པ་ཡིན། ངའི་ལག་པར་སྐྱེབས་པའི་
ནང་ཚོས་ཀྱི་དེབ་ཐོག་མ་དེ་ཁི་རི་སི་མེ་སི་ཏུ་མ་རྒྱ་རེ་སི་ཡིས་བྲིས་འདུག ངས་དེའི་ནང་
ནས་ “དམིགས་ལུལ་དེ་ངར་འདྲིན་མེད་པར་བཟོ་རྒྱ་རེད།” ཟེར་བའམ། ཡང་ན། “བདག་
ཡོད་པ་མ་རེད། དོན་དམ་པར་བདག་མེད།” ཟེར་བ་ལ་སོགས་པ་བསྐྲགས་རྗེས་ངས་དེབ་
དེ་མར་བཞག་སྟེ་ “ད་ནས་བརྒྱུད་ངས་ནང་ཚོས་སྐྱོར་བསྐྲག་གི་མིན།” བསམས་བྱུང་། ང་
ཚོས་ལུགས་གཞན་གྱི་སྐྱོར་བསྐྲག་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་ཞེད་སྐྱུང་ལ་མ་སྟོས་
པར་ངས་ནང་པའི་དེབ་སྐྱུར་ཏུ་བསྐྲགས་པ་ཡིན། ཅིའི་བྱིར་ཞེན་དེ་ཚོའི་ནང་ནས་ང་ལ་
གོ་རྒྱུ་མང་བ་ཐོབ་བྱུང་། རང་སེམས་རང་གིས་གཙུན་དགོས་པའི་སྐྱེར་གྱི་ལས་འགན་གྱི་

ནུབ་བཤད་དེ་ལ་ང་ཡིད་འཐད་པོ་བྱུང་། དེ་ལས་བརྒྱུ་ཏེ་ང་ནང་ཚོས་ལ་སློ་ཕྱོགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་གཞན་ནི། དེས་རང་ཉིད་རང་གི་མགོན་དང་། རང་སེམས་གཙུག་ཐབས་ཀྱི་
ལམ་ཞིག་ཡོད་པ་བརྟན་འདུག ང་དང་འཕྲད་པའི་གནས་ལུགས་གཞན་ཚང་མའི་ནང་
ནས་ངས་ནང་ཚོས་འདི་དངོས་ཡོད་དང་མཐུན་པ་དང་གཞི་བརྟན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཚོར་བྱུང་།

ངས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལྟར་ ༡༩༥༩ ཀྱི་དབྱར་ཁ་དེར་ང་ཉ་ལམ་ལོ་བཙོ་ལྟར་སླེབས་
དུས་ང་ཚོས་མལ་ཐ་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དབྱར་ཁ་དེར་ཨ་མས་ང་ལ་དུག་གཏོང་ཅིས་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད་པ་ངར་ཡིད་ཆེས་རྟེན་བྱུང་། བསམ་སློབ་དེ་བབ་ཚེལ་ཞིག་རེད་དེ་ངའི་སེམས་ནང་ནས་
འདོན་སྐྱབ་མ་སོང་། མོ་མི་དགའ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་ངས་བྱས་ཡོད་ན་མོས་སྐད་ལྷགས་ཆེན་
པོའི་སློ་ནས་ང་ལ་ “ངས་ཁྱོད་གསོད་སྐབ་ཀྱི་ཡོད།” ཅེས་ཟེར། ངས་མོས་བཤད་པའི་ཚིག་
ལ་བདེན་པར་བརྩུང་སྟེ་མོས་གཡོས་པའི་ཁ་ལག་རྩ་བ་ནས་བཟས་མེད། ངས་དབྱར་ཁའི་
གྲང་གསེང་དེ་ཨ་མར་སྐྱུན་སྦྱང་གི་ཚོར་བ་ཐལ་ཆ་ཅན་གྱི་ནང་དང་ནང་ཚོས་ཀྱི་སློར་
གྱི་དཔེ་དེབ་བཞགས་ཏེ་དུས་ཚོད་བསྐྱལ་བ་ཡིན། དེ་ནས་ཟླ་བ་བཞིའི་རྗེས་སུ་ང་རིན་པོ་
ཆེར་ཐེངས་དང་པོར་ནང་པའི་ཚོགས་སྡེ་ཏུ་མངལ་བྱུང་། ངའི་མི་ཚེ་དེ་ངས་ནམ་ཡང་རེ་
རྒྱུ་བྱེད་མ་ཕྱོང་བའི་ཁ་ཕྱོགས་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ་ཉེ་བ་རེད།།

བཞི།

ངའི་ཚྭ་གཞུང་ལྷན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ འབྲུག་གི་ལོར་བོད་དུ་འཁྲུངས་པ་
རེད། ཁོང་གི་ས་མ་ནི་བོད་གར་ཚྭ་གས་མཐོ་སྐང་དུ་འཚོ་བའི་འབྲོག་པ་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་
ལ་མིང་སྲིད་དུ་མ་ཡོད། ཁོང་ལྷ་བ་བཙོ་བརྒྱུད་ཡིན་པའི་སྐབས་སུ་ཟུར་མང་བདུད་རྩི་
མཐེལ་དགོན་པའི་གྲ་བ་འགའ་ཤས་ཁོང་གི་འབྲོག་སྡེ་དེར། ལོ་སྡོན་མ་དེར་སྐྱ་གཤེགས་
པའི་དགོན་པའི་མཁན་པོ་འམ། དུང་པ་སྐྱ་ལྷེང་བཙུ་པའི་ཡང་སྲིད་འཚོལ་དུ་སྡེབས་པ་
རེད། བོད་ཀྱི་ནང་པ་ཚོས་སྤྱི་ཚེན་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་ཚོ་སྐྱ་གཤེགས་སྐབས། ཚོས་
བསྟན་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་མངོན་པ་དང་། ལས་ཀྱི་འབྲོ་སྤྲོད་མཐུན་སྦྲེང་བའི་
ཚེད་དུ་སྤྲོད་ཡང་སྐྱ་སྐྱེ་བཞིས་ཏེ་སེབས་ཀྱི་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྤྱི་མ་ཚོ་
དགུང་ལོ་མཐོན་པོར་སྡེབས་དུས་རང་ཉིད་གང་དུ་འཁྲུངས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ་ཕྱག་
བྲིས་འདོག་པ་གནང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་འཚོལ་བའི་སྐུལ་སྐྱེ་འདིའི་ཐད་ལ་ཕྱག་
བྲིས་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མེད་ཅང་། དགེ་འདུན་པ་ཚོས་རང་གི་ཚོས་བརྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་འདིན།
ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀའ་པ་ལ་གཟུགས་སྤང་བུང་བ་ཞིག་ལ་སྐོས་འགོལ་བྱས་ཡོད། ཁོང་གིས་
ཡང་སྲིད་འཚོལ་མཁན་ཚོ་ལ་བྱིས་པའི་ས་དང་མ་ཡི་མིང་དང་། དེ་མིན་གྱི་གནས་ཚུལ་
བཅས་གནང་སྟེ་གང་དུ་འཚོལ་དགོས་མིན་བཀའ་གནང་བ་རེད།

ཁོང་ཚོ་ཐེངས་དང་པོ་ངའི་ཚྭ་གའི་འབྲོག་སྡེར་སྡེབས་དུས་མི་ཚོ་ལ་སྐྱད་ཆ་འདི་
བ་དང་ལྡན་དུ་བྱིས་པ་ལོ་གཅིག་ཙམ་བེན་མཁན་ཡོད་རིགས་ཀྱི་བཟའ་མི་ཅེ་ཡོད་ཀྱི་
ཐོག་འཁྲུང་ཞིག་བཟོས་འདུག འོན་ཀྱང་ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེའི་ས་མ་ལ་སྐྱད་ཆ་གང་ཡང་
དྲིས་མི་འདུག རྒྱ་མཚན་ནི་ཁོང་ཚོ་བྱིས་ཚང་དབུལ་པོའི་གས་ཡིན་པ་དང་། དགེ་འདུན་
པ་ཚོས་དུང་པའི་ཡང་སྲིད་དེ་མི་ཚང་ཕྱག་པོ་ཞིག་དུ་འཁྲུངས་ཡོད་པའི་རེ་བ་བྱས་འདུག
ཁོང་ཚོས་མིང་ཐོད་ཀའ་པ་ལ་སྐུལ་སྐྱབས། ཁོང་གིས་དགེ་འདུན་པ་ཚོས་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ་

ཚད་གཙོད་བྱུང་ཡོད་ས་མ་རེད། ཡང་སྐྱུར་བྱིན་ཏེ་འབད་ཚོལ་བྱོས་ཤོག་གསུངས་འདུག
འདིའི་སྐབས་སུ་དགོ་འདུན་པ་ཚོ་འབྲོག་སྡེའི་ཉེ་འགམ་དུ་སྡེབས་དུས་ཁོང་ཚོས་བྱིས་
པ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཁོང་ཚོར་ལག་གཡུག་རྒྱག་མཁན་ཞིག་མཐོང་འདུག འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེ
རེད། ཁོང་ཚོས་ཁོང་གི་པ་མར་སྐྱད་ཆ་དེས་དུས་ཐོག་མར་ཁོང་ཚོ་མགོ་འཛོམས་འདུག
ཨ་མའི་མིང་འགྲིག་ཡོད་ཀྱང་ཨ་མའི་མིང་འགྲིག་མེད། དེ་ནས་མཐའ་མ་དེར་ཁོང་གི་ཨ་
མས་མོའི་ཚྭ་གདེ་སྲུག་འི་པ་དོ་མ་མིན་པ་དང་། ཚྭ་གདེ་པོའི་མིང་དེ་བཤད་སྐབས་ཚད་
གཙོད་པ་ཚོ་ལ་དགོས་པའི་མིང་དང་མཐུན་པ་རེད། ལྗེས་དབང་ཀམ་པའི་གཟིགས་
སྒྲུང་གཞིར་བབྱུང་ན་བྱིས་ཚང་དེའི་སྲུག་གི་སྒོ་དེ་སྟོ་སྟོགས་ལ་བསྟན་ཡོད་པ་དང་།
བྱི་དམར་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་རེད།

དེ་ནས་དགོ་འདུན་པ་ཚོས་བྱིས་པ་དེ་ཡང་སྲིད་དོ་མ་ཡིན་མིན་གྱི་བརྟག་དཔྱད་བྱས་
འདུག དགོ་འདུན་པ་ཚོ་ལ་འགོ་བ་རིགས་དུག་གི་གནས་འཁོད་པའི་སྲིད་པ་འཁོར་ལོའི་
ཐང་ཀ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བསྟན་ནས་བྱིས་པ་དེར་གང་ནས་ཡོང་མིན་དེས་འདུག རིན་པོ་
ཆེས་སྟོད་དང་། ལྷ་མ་ཡིན། དམུལ་བ། ཡི་དུགས། དུད་འགོ། གང་ལའང་མ་ཡིན་པར་མི་
ཡུལ་ལ་མཛུབ་མོ་ཀོར་འདུག ལན་དེ་འགྲིག་ཅང་ཁོང་ཚོས་སྲུ་མཐུད་ནས་དེལ་བྱ་མི་
འདྲ་བ་གཉིས་དང་། རྩོམ་གཉིས། འཁར་རྒྱག་གཉིས། སྲིང་བ་གཉིས་བཅས་བསྟན་ཏེ་
འདེམས་སུ་བཅུག་འདུག ཁོང་གིས་དུང་པ་སྐྱུ་གོང་མ་སྐྱུ་སྲིང་བཅུ་པའི་བྱག་རྩིས་རེ་
བཞིན་མ་རྗེས་བར་བདམས་འདུག

སྐྱུ་ནག་གི་ནང་དུ་སྡོད་མཁན་གྱི་འབྲོག་སྲུག་རྒྱུང་རྒྱུང་འདི་ཁོང་ཚོའི་མཁན་པོ་
ཡིན་པ་ཤེས་ཏེ། དགོ་འདུན་པ་ཚོ་ཐུགས་མཉེས་ཐག་ཚོད་དེ་ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་དང་
ཁོང་གི་པ་མ་བཅས་རྒྱར་མང་དུ་གདན་འདྲིན་ཞུས་འདུག བོད་ཤར་སྟོགས་སུ་ཏ་ལ་མ་
མེ་ལེ་གྲུ་བཞི་མ་ལྷ་བཅུས་ཞབ་པའི་ས་ཞུལ་ནང་རྒྱར་མང་དགོན་པའི་ཁོངས་གཏོགས་
གྱི་དགོན་པ་མང་པོ་ཡོད། དའི་ཚྭ་གདེ་བྱིས་པའི་སྐབས་གྱི་དུས་ཚོད་མང་བ་བསྐྱུལ་
སའི་དགོན་པ་དེ་རྒྱར་མང་བདུད་ཚི་མཐིལ་རེད། རྒྱར་མང་བདུད་ཚི་མཐིལ་དེ་དགོན་

པ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་ཆེ་ཤོས་དེ་མ་རེད། དགོན་སྡེ་དེ་ཚོའི་ནང་ནས་དགེ་འདུན་
པ་སྣོད་ལ་ཉེ་བ་བཞུགས་སའི་དགོན་པ་ཆེ་ཤོས་དེ་ལྷན་མང་རྣམ་རྒྱལ་ཅི་རེད། བྱི་འདོན་
བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་པ་མ་གཉིས་རྣམ་རྒྱལ་ཅེར་བྱིད་འདུག །ལྗུལ་
དབང་ཀམ་པ་སྐབས་དེ་དུས་ས་ཁྲལ་དེར་ཆེབས་སྐྱུར་གནང་གི་ཡོད་ཅང་ཁོང་རང་ཉིད་
ནས་བྱི་འདོན་གྱི་ཚོག་དེ་གནང་པ་རེད། བྱི་འདོན་གྱི་ཚོག་དེར་དགེ་འདུན་པ་དང་།
བཅུན་མ། སྐྱུ་བོ་བཅས་མི་གངས་སྣོད་ཡུག་བཅུ་གསུམ་ལས་མང་བ་འདོམས་འདུག སྐྱུ་
ལུང་བཞེས་རྒྱ། ཆོས་མིང་སྣོད་རྒྱ་བཅས་ཐེ་བའི་ཐོག་མར་སྐྱབས་འགོ་སེམས་སྦྱིད་ནས་
འགོ་བཅུགས་གནང་འདུག

དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱུ་གོང་མའི་གཟིམ་ཤག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ་བསྐྱབས་པ་སྣོད་གཉེར་
གནང་རྒྱའི་ཆེད་ལྷན་མང་བདུད་ཅི་མཐིལ་དུ་སྦྲོར་གནང་། ཁོང་གི་ཡབ་འཕྲོག་སྡེར་
སྦྲིར་ལོག་འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེའི་མ་ཡུམ་རིན་པོ་ཆེ་ལོ་ལྷ་ཟིན་ཏེ་ལུགས་མཐུན་སྦྲོབ་
གཉེར་འགོ་མ་བཅུགས་གྱི་བར་དུ་དགོན་པའི་ཉེ་འགམ་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་འདུག མ་ཡུམ་
གྱིས་རིན་པོ་ཆེར་ཉིན་ལྟར་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་ཆོག་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་ཐུག་འཕྲད་
འདི་དག་ལ་སྦྲོ་བ་དང་བཅས་རེ་སྐྱུག་ཆེན་པོ་གནང་འདུག

དུང་པ་སྐྱུ་སྡེང་བཅུ་པ་ནི་དཀའ་ཐུབ་ལ་གཞོལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་ལྷན་འདུག
ཁོང་གིས་དཀའ་སྤྱད་ལྷན་སྡེངས་པའི་མི་ཆེ་ཞིག་བསྐྱུལ་གནང་བ་རེད། དཔེར་ན། ཁོང་
ལ་ཆེབས་པ་དཀའ་པོ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་འབྱུལ་བ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། དགོན་པ་གཞན་
ལ་གསུང་ཆོས་གནང་བ་དང་། བྱོང་གསེབ་ལག་ཏུ་སེབས་དགོས་པའི་སྐབས་སུ་རྟ་ལ་
མ་ཆེབས་པར་ཞབས་ཐང་དུ་སེབས་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་ཉ་ཅང་དགྲང་ན་བགྲེས་པོ་མ་
ཆགས་བར་དུ་དེ་ལྟར་གནང་ཡོད། ལྷན་མང་བདུད་ཅི་མཐིལ་དུ་ཡོད་པའི་ཁོང་གི་གཟིམ་
ཤག་ཀྱང་ཉ་ཅང་སྐྱུ་བོ་ཡོད། དགོན་པའི་གནས་རིམ་གྱི་ནང་དུ་ཐུག་མཛོད་ལ་དབང་
ཆ་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད། དེས་ན་ད་ཆ་མཁའ་པོ་གསར་པ་དུང་པ་སྐྱུ་སྡེང་བཅུ་གཅིག་པ་
ཉིད་ཟིན་པས་ཐུག་མཛོད་ལ་གཟིམ་ཤག་དེ་བག་སྦྲོ་བོ་དང་བཀོད་པ་ལེགས་པོར་བཟོ་

བཅོས་བྱེད་འདོད་བྱུང་འདུག དེ་བར་དུ་གཟིམ་ཤག་དེ་སྣ་མོ་སྐྱུ་གོང་མའི་སྐབས་སུ་རི་
ལྟར་ཡོད་པ་དེ་རང་སོར་བཞག་འདུག ཡིན་ན་ཡང་སྲོལ་རྒྱུན་ལྟར་ན། སྐྱུ་སྲིང་གསར་
པ་ཁྱིའདོན་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ཡང་སྲིད་དེས་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་བཞིན་འགྱུར་བ་གཏོང་
ཆོག་གི་ཡོད། སྐབས་འདིར་རིན་པོ་ཆེ་ནི་དགྲུང་ན་ཏུ་ཅང་ཕྲ་བས་ཐག་གཅོད་འདི་རིགས་
གནང་བྱུང་བ་མེད་དུས། ཁོང་གི་ཕྱག་མཛོད་ལ་རང་དབང་ཆ་ཚང་ཡོད།

བཟོ་བཅོས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ལྷན་སྐྱོད་མཉམས་སྦྲེལ་བྱུང་འདུག དེ་ནི་ཁོང་ལ་
བཞུགས་ས་དེ་བས་སྦྱིད་པ་ཞིག་སོབ་པ་དེས་མ་ཡིན་པར། བཟོ་བ་མང་པོ་ཞིག་དེར་ལས་
ཀ་བྱེད་དུ་ཡོང་གི་ཡོད་པས། ཁོང་ཚོའི་རྒྱ་རྩལ་དེ་ཚོར་ཁོང་སྦྱོར་སྤྲོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་
ལྱིས་རེད། ཁོང་ཚོས་གཟིམ་ཤག་ནང་གི་ཤིང་གི་གདུང་མ་དེ་ཚོར་ཚོན་བཀྲག་པོ་བཏང་
སྟེ་རི་མོ་སྣ་ཚོགས་བྲིས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དང་བྲིས་པ་གཞན་ཞིག་གིས་ཚོན་བཞུས་ཏེ་རི་
མོ་བྲིས། ཁོང་རི་མོའི་རྒྱ་རྩལ་ལ་ལྷན་སྐྱོད་སྤྲོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་དེ་སྐྱུ་ཆེ་རྒྱུ་པོར་སྣ་
མཐུན་གནས་པ་རེད།

ལོ་ལྔ་ལ་མ་སོན་བར་དུ་རིན་པོ་ཆེ་བདུད་རྩི་མཐེལ་དུ་བཞུགས་པའི་མི་ཚོ་དེ་སྟོན་
སྟོན་དང་སྦྱིད་པོ་བྱུང་འདུག ཁོང་གིས་སྐབས་རེ་བཅུན་རྒྱུང་གཞན་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་
ཚུད་མོ་རྩེ་ཚོག་གི་ཡོད་ལ། རང་ངོས་ལ་ལས་འགན་ཡང་དེ་ཅུ་མེད། ཁོང་ནི་བྲིས་པ་
རྒྱུ་རྩལ་གང་ལའང་ཤེས་འདོད་བྱེད་མཁན་ཞིག་དང་འཇུག་པོ་ཡོད། ཐངས་ཤིག་ཁོང་
གིས་དགོན་པའི་ཐབ་ཚང་གི་ཡང་ཐོག་དུ་ཤོག་སྐྱག་བཀའ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཀའ་
ངལ་འབྲས་ལྗོངས་ཡོད། གངས་བབས་དུས་ཁོང་དང་བྲིས་པ་རྒྱུ་རྩལ་གཞན་དག་ཚོས་
ཁང་པའི་བར་བྱམས་སུ་སྐབས་རེ་གངས་རྩོག་གཞུ་རེས་གཏོང་གི་ཡོད།

དགྲུང་ལོ་ལྔར་ཐེབས་སྐབས་ཁོང་གི་མི་ཚོར་འགྱུར་བ་གང་འཚམས་ཕྱིན་པ་རེད།
ཁོང་གི་ཤེས་ཡོན་འགོ་འཇུགས་པའི་ཉིན་དེར་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཚོག་ཞིག་གནང་བ་དང་
རྒྱགས། ཡོངས་འཛིན་ཞིག་གི་དྲུང་ནས་ཁོང་གིས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་སྦྱོང་རྒྱ་འགོ་བཅུགས།
ཡོངས་འཛིན་དེས་ཁོང་དང་ལྟན་དུ་དགོན་པར་བསྐྱེད་དེ་ཁོང་གི་བྱ་འགུལ་ཡོད་ཚད་ལ་

གཟིགས་ཉོག་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེ་ནས་བཟུང་ཁོང་གི་འགྲོ་འདུག་ཉལ་འཆག་གིས་མཚོན་པའི་བཟང་སྣང་ས། འགྲོ་སྣང་ས། རྫོང་སྣང་ས། ངག་སྐྱོར་བྱེད་སྣང་ས་སོགས་སྤྱི་ཞིང་སྤྱི་བར་ཉོག་ཞིབ་བྱས་ཏེ་བཟོ་བཅོས་བྱེད་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ཁེར་རྒྱུ་ཡིན་པའི་དུས་ཚོད་ནི་གལ་ཏེ་ཁོང་གི་ཡོངས་འཛིན་གྱིས་བར་གསེང་བཏང་བ་དང་། ཡང་ན་རིན་པོ་ཆེ་གསང་སྐྱོད་ལ་ཐེབས་དགོས་པའི་སྐབས་སུ་མ་གཏོགས་མེད། རང་ཉིད་ཁེར་རྒྱུ་གི་དུས་ཚོད་འདོན་མིར་སྐབས་རེ་རིན་པོ་ཆེ་གསང་སྐྱོད་དུ་རྒྱུ་རིང་བཞུགས་གྱི་ཡོད།

ཁོང་ལ་མི་ཚེ་དེ་ཁེར་རྒྱུ་དང་སེམས་གུ་དོག་པོ་གཉིས་ཀ་བྱུང་འདུག ཁོང་གི་ཨ་མས་ཁོང་ལ་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཉུང་ནས་དེ་ཉུང་དུ་བྱིན་ནས་མཐའ་མ་དེར། མོ་རང་གི་གོང་གསེབ་ཏུ་ལོག་སྟེ་ལ་བ་རེ་གཉིས་གྱི་མཇུག་ལ་མ་གཏོགས་མིར་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཡོང་མེད། སྐབས་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་རང་གི་གཟིམས་ཤག་ཏུ་གཅིག་སྦྲུང་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱོ་གདུང་གིས་བལྟམ་གནང་གི་ཡོད།

དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཁོང་གི་ཡོངས་འཛིན་དེས་སྐབས་རེ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱིག་ལ་མ་ཏུ་འཇུག་གི་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱིར་བཏང་གི་ཆ་ནས་མི་བཟང་པོ་དང་སྣང་བ་སྦྱིད་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་ཁོང་ལ་བྱམས་པོ་གནང་གི་ཡོད། གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐུག་འཇུག་གནང་དགོས་ཤར་ཆེ། ཡོངས་འཛིན་གྱིས་བྱི་ལ་བྱིན་ཏེ་ལག་པ་བཟུས། དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམས་ཤག་གི་མཚོད་གཤོམ་མདུན་དུ་སློམ་ཤིག་སུལ། དེ་རྗེས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གུས་བཏུད་དམ། དོན་དམ་དུ་སྐྱུ་ཕྱག་ཅིག་སུལ་ཏེ་ཕྱག་འཇུག་གནང་གི་ཡོད། དེས་ན་ཁོང་གི་ཡོངས་འཛིན་གྱིས་སློམ་ཤིག་སུལ་ཅིས་བྱེད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་དེ་རྗེས་ག་རེ་ཡོང་རྒྱ་ཡིན་པ་མཁྱེན་གྱི་ཡོད།

ཁོང་གིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བོད་ཡིག་གི་ཀ་མད་སུམ་ཅུ་ལས་གང་ཞིག་མི་ཞིག་གིས་གོམ་བཤོད་བྱེད་པ་དང་འབྲ་ཚུལ་དང་། གང་ཞིག་མི་ཞིག་གིས་ལྷེ་སྒྲར་བཞིན་ཡོད་པ་དང་འབྲ་ཚུལ། གང་ཞིག་འབྲུ་ཞིག་དང་འབྲ་ཚུལ་ཏེ། གསལ་བྱེད་རེ་རེ་ལ་སྦྱང་རེ་བཤད་དེ་ཡི་གོ་འབྲི་སྟོག་བསྐབས་གནང་བ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་དེ་དག་ཏུ་ཅང་ཤེས་སྟོན་བྱུང་བས། རིན་

པོ་ཆེས་ཡི་གེ་འབྲི་སློག་མགྲོགས་པོ་དེ་འདྲ་ཤེས་པ་དེས་ཚང་མ་ཉང་སངས་འདུག་ཁོང་གི་ཡོངས་འཛིན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ཐུགས་མཉམ་པོ་ཡོད་པའི་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དང་། བོད་དང་རྒྱ་གར་ནང་གི་པཎ་སྲུབ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་བཤད་གནང་འདུག། དགོང་དྲོར་ཁོང་གིས་ཞལ་འདོན་སྦྱང་གནང་གི་ཡོད།། སྐབས་སྐབས་སྲུ་གལ་ཏེ་བྱི་བྱ་དེ་ཆོས་ལྷོགས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཅིག་ཡིན་ན་ཁོང་ལ་རི་མོ་འབྲི་རུ་འདུག་གི་ཡོད།། བྱི་དྲོའི་དུས་ཚོད་དམིགས་བསལ་དེ་འདྲ་ལ་སྐབས་རེ་སྤིང་ག་དང་སྐབས་རེ་འཆམ་འཆམ་ལ་འཁྲིད་གྱི་ཡོད།། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་ཁོང་གིས་སྲུ་གུ་གཞན་པའི་མཉམ་དུ་ཚེད་མོ་ཚེ་ཚོག་གི་མེད།། དོན་དམ་དུ་ཁོང་གི་སློབ་སྦྱོང་ལ་རྣམ་གཡེང་མང་པོ་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཁོང་དང་ཁོང་གི་ཡོངས་འཛིན་གཉིས་གྱིས་དགོན་པའི་སྤང་གི་མཚམས་ཁང་ཞིག་ཏུ་སྦྲོར་གནང་པ་རེད།།

མི་ཆེ་འདི་འདྲ་བྱས་ཏེ་ལོ་འགའ་ཤས་ཕྱིན་པ་དང་རིན་པོ་ཆེས་ཚང་མ་ཡག་ཐག་ཚོད་འགོ་བཞེན་འདུག་དགོངས་འདུག་ཁོང་གིས་ཡོངས་འཛིན་དེར་རང་ཉིད་གྱི་ཡབ་ཡིན་པ་ནང་བཞེན་གྱི་བཟེ་བ་གནང་འདུག། ཁོང་གིས་གཞན་གྱི་རེ་བ་ལས་བསྐལ་ཏེ་སྦྱོང་ཚན་རྣམས་མགྲོགས་པོར་ཤེས་གྱི་ཡོད་པས་རང་གིས་ཡག་པོ་བྱེད་གྱི་འདུག་དགོངས་གནང་འདུག། འོན་ཀྱང་ཁོང་དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ལ་ཕེབས་སྐབས། ཁོང་གི་བསྐྱབ་པ་སློབ་གཉེར་ལ་འགན་དབང་ཡོད་པའི་དགོན་པའི་ཚོགས་རྒྱུང་གིས་ཁོང་གི་ཡོངས་འཛིན་དེ་བྱམས་དག་པ་དང་། ཁོང་ལ་སྤྱི་གུ་ལམ་དམ་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་དགོས་པའི་ཐག་གཅོད་གནང་བ་དང་སྐྱགས་མི་ཞེ་དགས་རྒྱབ་པོ་ཞིག་ཁྲིད་སླེབས་འདུག། མི་དེས་ཕྱག་འདུག་ཚ་བ་ནས་གནང་མི་འདུག་ཀྱང་། མི་དེ་རྣམ་འཇུར་ངན་པ་ཞིག་ཡོད་པས་རིན་པོ་ཆེར་ཁོའི་མཉམ་དུ་འབྲེལ་འདྲིས་བྱེད་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་འཕྲད་འདུག། ཁོས་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེའི་ཀུན་སྦྱོང་ལ་ཉལ་ཏུ་དག་ཐེར་བྱེད་གྱི་ཡོད།། འོན་ཀྱང་ཁོའི་ཐབས་ལམ་དེ་སེམས་སྐྱལ་མེད་པའི་སློ་ནས་དམའ་འབེབ་བྱས་པས། རིན་པོ་ཆེར་ངས་འདོན་གྱི་མེད་པ་འདྲ་དགོངས་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་སླེབས་གྱི་ཡོད།། ཐོག་མར་རིན་པོ་ཆེ་ཡོངས་འཛིན་གསར་པ་

དེ་ལ་ཞེད་སྣང་ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་གནས་སྤངས་དེའི་གདོང་ལེན་
བྱེད་པ་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་སློབ་སྦྱོང་ཆེ་སྦྱོང་ཅིག་བྱས་ཏེ་སློབ་འདོགས་ས་མེད་པ་ཞིག་
བཟོ་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་གནང་འདུག དེས་ན་རིན་པོ་ཆེས་རང་ཉིད་རང་གིས་གཙུག་ཏེ་
སློབ་སྦྱོང་ལ་རྒྱུར་བཅོམ་བྱས་པས། ལོ་རེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་བསྐྱབ་བྱའི་སློབ་ཚན་མང་
པོའི་ཐད་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དགོ་ཚུན་དེ་ལས་ཀྱང་གོ་དོན་ཡག་ག་རྟོགས་པ་དང་སློབ་བཟང་
བར་གྱུར་འདུག དགོ་ཚུན་དེས་ད་དུང་ལུ་མཐུན་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་ལས་ཡག་ག་
ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་རིན་པོ་ཆེར་ཞེད་སྣང་སྦྱེ་དགོས་པ་ཞིག་བྱུང་འདུག

ཁོང་གི་དགོ་ཚུན་གསུམ་པ་དེ་སླེབས་པའི་དུས་སྐབས་དེར་རིན་པོ་ཆེར་རུབ་ཕྱོགས་
པའི་འཕྲུལ་རིག་སྐོར་ལ་མི་ལམ་མིས་རྒྱ་འགོ་ཚུགས་འདུག ཁོང་གིས་གནས་སྤངས་བྱུང་དང་སླ་
གཏོང་རྒྱངས་འཁོར་ཆ་བ་ནས་མཐོང་ལྗོང་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་ལ་འདི་གཉིས་ཀ་མི་
ལམ་དུ་མིས་འདུག དེ་བཞིན་ཁོང་ལ་རུབ་ཕྱོགས་པའི་མཉམ་ཆས་དང་། ལྷ་མ། ལྷ་མ་ཡུ་རིང་
སོགས་མི་ལམ་འགའ་ཤས་ནང་མིས་འདུག ཁོང་གི་དགོ་ཚུན་གྱིས་མི་ལམ་འདི་དག་ལ་
དོན་དག་ཡོད་པ་མ་རེད་བརྗོད་འདུག

རིན་པོ་ཆེས་རང་སྐྱལ་གྱིས་སློབ་སྦྱོང་གི་ཐོག་ལ་ལམ་སྤོངས་ལྡན་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
དང་། ཚན་པ་ཚོར་འདོད་པ་ཅི་ཡོད་སྦྱབ་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་གལ་ཆེན་
པོ་བརྗོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཁོང་གིས་མཁྱེན་ཀྱི་མེད། ཁོང་ཚོས་ཁོང་མིན་པ་ཞིག་
ཡིན་པ་བཟོ་རྒྱུ་དང་། མིན་པ་ཞིག་ཡིན་ལུལ་བྱེད་དུ་འདུག་གི་འདུག་སྐྱམ་པ་ཞིག་རིན་
པོ་ཆེས་དགོངས་འདུག ཁོང་གིས་འདི་ལ་མཚར་པོ་དང་སློ་པམ་པོ་ཞིག་ཏུ་གཟིགས་ཡོད་
ཀྱང་། ཚང་མ་དགའ་པོ་བཟོ་བའི་ཆེད་དུ་ཁོང་ཚོའི་འདོད་པ་བཞིན་བྱེད་རྒྱུའི་འབད་
བཅོམ་གནང་འདུག

ཁོང་ལོ་བརྒྱུད་ཡིན་སྐབས་ཏུ་ཅང་གི་སླ་མ་གྲགས་ཅན་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྱལ་རིན་
པོ་ཆེ་དགོན་པར་གསུང་ཚོས་དང་ཚོ་ག་གལ་ཆེན་རིགས་གནང་བར་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་ཅང་
བདུད་ཅི་མཐེལ་དུ་སློ་སྤང་ཆེ་བའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་ཡོད། ཁོང་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་ཆ་བའི་སླ་

མ་དང་ཡོངས་འཛིན་གཙོ་བོ་ཆགས་རྒྱ་རེད། འདི་ཟེར་དུས་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱིས་
 ཐང་ཀར་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དབང་ལུང་མན་ངག་ཆ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བུམ་པ་གང་
 འདྲི་རྒྱལ་དུ་གནང་སྟེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཚོས་ཚྭ་གས་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་གཙོ་བོ་དེར་འགྱུར་གྱི་
 རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ནི་མིག་དཔེར་བརྒྱུང་འོས་པའི་སྐྱ་མ་སྐྱམ་པོ་དང་། རྣམ་འགྱུར་
 རྣམ་མདོག་ལ་པོ། ཉ་ཅང་མཁས་པ། རྟོག་དཔྱོད་ཅན་ཞིག་ལ་རེ་བ་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་
 ཁོང་གིས་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་ཞལ་མཇུག་སྐབས་དེ་འདྲ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མེད་པར་
 གཟེགས་གནང་། ཁོང་ནི་ཞལ་སངས་པོ་དང་། བྱམས་སྣེ་རྗེའི་བདག་ཉིད། མི་གཤིས་
 འཇམ་པོ། གཏམ་འདོད་མེད་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་ཁོང་གཟེ་བརྗེད་དང་དབང་ཐང་
 ཆེ་བས་མི་ཚང་མས་ཞེད་སྣང་སྣན་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་མངོན། རིན་པོ་ཆེས་གཟེགས་
 རྒྱལ་ལ་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱིས་ཅི་འདྲ་ཞིག་གནང་ཡང་། རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་ཆ་ནས་མ་
 ཡིན་པར། ལྷན་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བྱུགས་ཀྱི་གཏིང་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་
 འདྲ་བར་ཉ་ཅང་ཡིད་འཕྲོག་པོ་བཟོ་གནང་གི་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་ “ཨ་ལས། ཁོང་ཚོར་འདི་འདྲ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་འདྲ། ཁོང་ཚོས་
 ང་ལ་འདི་སློབ་རྒྱུའི་འབད་རྩལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདྲ།” དགོངས་འདུག ཁོང་གིས་དོན་
 དམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚོན་དོན་དང་། ལྷན་མེད་པའི་རྒྱུ་བོ་མིག་དཔེར་འོས་པ་ཞིག་ཏུ་
 གཟེགས་ཏེ། ཚོས་ཉམས་ལེན་ཟེར་ན་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པའི་བསམ་སློབ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་
 འཕྲོབ་རྒྱ་འཕོ་རྒྱུ་གས།

འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱི་ཆེབས་རྒྱུར་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱེར་ངོས་ནས་ཁོང་
 ལ་ཞལ་མཇུག་ཐེངས་འགའ་ཞུས་འདུག འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱིས་ཁོང་ལ་སྐྱོམ་
 ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་སློབ་སློན་གནང་འདུག རིན་པོ་ཆེན་དངོས་སུ་
 དེ་ནི་ལས་སྐྱོ་པོ་ཉ་ལམ་གང་ཡང་བྱུང་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ཚོར་འདུག ཁོང་གཉིས་ཁང་
 པ་གཅིག་གི་ནང་ལྷན་དུ་བཞུགས་པ་ཙམ་གནང་འདུག མཇུག་འཕྲད་དེར་འཇམ་
 མགོན་ཀོང་སྐུལ་བྱུགས་མཉམ་པོ་བྱུང་སྟེ། ཁོང་གིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་རང་གི་དགོ་བའི་

བཤེས་གཞན་དུང་པ་སྐྱུ་གོང་མ་སྐྱུ་ཕྱིང་བཅུ་པའི་མདུན་ནས་ཞུས་པའི་གདམས་ངག་
དེ་དག་སྐར་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱུར་དུ་འབྲུལ་ཐུབ་པ་དེར་ཐུགས་མཉམས་པོ་ཞི་དྲགས་བྱུང་
གསུངས་གནང་འདུག ཁོང་གིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཇུག་འཕྲད་དེ་དག་གི་སྐོར་གཞན་སྲུ་
ལའང་མ་ཤོད་གསུངས་གནང་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་སྤྲོ་མས་ཁོང་ལ་ངག་
གིས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་དུ་མེད་པའི་རྟེན་དཀའ་བའི་གདམས་ངག་ཅིག་གནང་གི་ཡོད་
པ་མཚུན་ཡོད། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐྱུལ་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས་པའི་རྗེས་སྲུ་ རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་
རང་གི་སྤྲོ་བ་སྦྱོང་ལ་འབད་བཅོམ་ཤུགས་ཆེ་དུ་གནང་བས། ཚོས་ཉམས་ལེན་ཟེར་བ་དེ་
ཕྱིར་ཀུན་རྫོང་དང་སྤྱིག་ཁྲིམས་སྲུང་རྒྱ་ཙམ་ལས་བརྒྱལ་ཏེ། བང་བསམ་སློའི་འདུལ་ཐབས་
རྣམ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་མཚུན་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་འདུག

དུས་སྐབས་འདིའི་གཡས་གཡོན་དུ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱར་མང་དགོན་པའི་རྒྱལ་ཚབ་
མཁན་པོ། རོལ་པའི་རྫོ་རྗེའི་སྐྱུ་མདུན་ནས་ཕྱག་དཔེ་གསན་ཏེ་རྒྱ་བ་འགའ་ཤས་བཞུགས་
འདུག འདི་ཟེར་དུས་རིན་པོ་ཆེ་ནར་སོན་ཏེ་ཕྱག་འགན་ཡོངས་རྫོགས་བཞེས་མ་ཐུབ་ཀྱི་
བར་དུ་རོལ་པའི་རྫོ་རྗེ་དགོན་པའི་མཁན་པོ་ལས་ཚབ་གནང་བཞིན་ཡོད། རོལ་པའི་རྫོ་རྗེ་
ནི་མཚུན་རྒྱ་ཆེ་ལ་ཉམས་རྟོགས་ལྡན་པའི་སྤྲོ་མ་ཞིག་རེད། ཁོང་ནི་བདུད་རྩི་མཐེལ་གྱི་མ་
དགོན་ནས་ཐག་རིང་དུ་གནས་པའི་རི་ཁྲོད་ཀྱི་བྲག་སྐྱུག་ཅིག་དུ་བཞུགས་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་རོལ་པའི་རྫོ་རྗེ་དང་ལྷན་གྱི་དུས་ཚོད་དེ་ཉ་ཅང་རྒྱས་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་
པ་གཟིགས་འདུག རིན་པོ་ཆེས་རྒྱར་བ་དང་ཟབ་པའི་གསང་སྟགས་ཉམས་ལེན་ལ་མཁོ་
བའི་སྡོན་འགྲོའི་ཉམས་ལེན་དབུ་འཇུགས་གནང་འདུག སྡོན་འགྲོའི་ཉམས་ལེན་གྱི་
ནང་དུ་ནང་པའི་ཚོགས་ཞིང་ངམ། རང་གི་རྩ་བརླུང་གི་སྤྲོ་མ་སྤོམ་པའི་སྤོ་ནས་སྐྱུ་ཕྱག་
འབྲུམ་གསོག་དགོས་པ་ཐེ་བའི་སངས་རྒྱས་དང་། ཚོས། དགོ་འདུན་བཅས་ལ་སྐྱབས་སྲུ་
འགོ་བའི་སྐྱབས་འགོ་གསོག་དགོས། རིན་པོ་ཆེས་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྲོ་མ་དང་དགོན་མཚོག་
གི་ཕྱིན་བརྒྱབས་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་ངར་འདྲིན་གཅོག་པ་སོགས་སྤྱིག་སྦྱོང་དགོ་སྐྱབ་
ཀྱང་གནང་འདུག ཁོང་ལ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག

ཀྱང་། རང་གི་རྩ་བའི་སྐྱེ་བའི་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་གྱི་དགོན་པ་འཕྲོ་བའི་གཞིར་བྱེད་པར་
འགོ་འདྲོད་གང་ལས་ལྷགས་ཆེ་བྱུང་འདུག འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་གྱིས་ཁོང་ལ་ད་དུང་
དེ་བས་མང་བ་སྤྱད་རྒྱུ་ཡོད་པས་ག་དུས་ཁོམ་པ་བྱུང་ཆེ་དེ་གར་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་
གནང་ཡོད་ཅང་། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་རྩ་བའི་སྐྱེ་བའི་དུང་དུ་བཅར་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་
རན་ཡོད་པར་དགོངས་གནང་འདུག

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དགུང་ལོ་དགུར་ཕེབས་ཡོད་པ་དང་། བོད་གར་
ཚོགས་གྱི་ས་ཁུལ་འདིའི་ནང་དུ་རྒྱ་དམར་གྱི་ལྷགས་རྒྱུན་སྐྱོབས་རྒྱ་འགོ་ཚུགས་ཚར་
ཡོད། ལྷགས་དེར་བོད་མི་ཚོའི་མི་ཚེ་ལ་འགལ་རྒྱུ་དངོས་སུ་གང་ཡང་བྱུང་མེད་ཀྱང་།
བོད་མི་ཚོས་གནས་སྡངས་དེར་ཡིད་ཆེས་རྩ་བ་ནས་བྱེད་ཀྱི་མེད། འདིའི་ལྷགས་སུ་རིན་
པོ་ཆེའི་མ་ཡུམ་གྱིས་མོ་རང་གི་ཚོལ་དེ་གཡུགས་ནས་ཟུར་མང་དུ་གཏུན་འཇགས་གནས་
སྐོར་སྐབ་པ་བྱུང་འདུག མོ་རང་གི་ལོ་ལྷན་པ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་ལྷགས་སུ་མཉེས་
པོ་བྱུང་འདུག མོ་ལ་དགོན་པའི་རྒྱ་སྐོར་གྱི་བྱི་ལ་ཡོད་པའི་ལྷགས་གསོ་ཁང་དུ་ལས་ཀ་
ཞིག་སྤྱད་འདུག མོས་ལྷགས་གསོ་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་འབྲི་ལ་འོ་མ་འཛོལ་བ་དང་རྟ་རྩམས་
ལ་ལྷ་རྟོག་བྱས། རིན་པོ་ཆེ་ག་དུས་ཕེབས་སྐབ་ཀྱང་དེ་གར་ཕེབས་ཏེ་མ་ཡུམ་དང་ལྷན་
དུ་དུས་ཚོད་སྤྱི་ལ་བ་གནང་གི་ཡོད། ཉིན་གཅིག་ཁོང་མ་སུ་གཉིས་རྟ་རའི་ནང་དུ་ཡོད་
དུས། རྟ་ལ་རྩལ་པའི་ཚུལ་དུ་སྤྱོད་རྒྱུའི་ཚུ་ཡི་ཤོ་ཤེད་ཆེ་བའི་བསྐྱེད་ཚུལ་ཡོད་པ་དེ་ཁོང་
གིས་བཞེས་ཏེ་ཞིམ་པོ་བྱུང་འདུག ཁོང་གིས་བསྐྱེད་ཚུལ་དུ་མ་སུ་ཞིག་ཁ་ནང་དུ་སྤྱར་
བཞིན་དུ་མ་ཡུམ་ལ་བྱིས་མིང་གང་རེད་ཅེས་དྲིས་དུས། མོས་ "ཁྱོད་རང་རིན་པོ་ཆེ་རེད།
ཁྱོད་རང་གི་མིང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་རེད།" ཅེས་བརྗོད། དེར་ཁོང་གིས་ "རེད། དེ་ངས་ཤེས། འོན་
ཀྱང་ང་ཚོའི་བྱིས་ཚང་གི་མིང་ཅི་རེད།" ཅེས་དྲིས་དུས་མོས་ "ཁྱོད་གྱིས་དེ་ཅིའི་སྤྱོད་ཤེས་
འདོད་དམ།" ཞེས་དྲིས། ཁོང་གིས་ "ཁྱོད་རང་ངའི་ཨ་མ་རེད། ང་ཁྱོད་ཀྱི་ཞོག་ནས་སྤྱོད་
པ་རེད། བྱས་ཅང་ང་རང་སུ་ཡིན་པ་ཤེས་འདོད་འདུག" ཅེས་སྤྱོད་ཚུགས་བསྐྱོན་འདུག
མཐའ་མ་དེར་མོས་ "ཁྱོད་གྱིས་དེའི་སྐོར་ལ་མཚོ་བསམ་གཏོང་མི་འོས། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་

ཀྱིས་ཚལ་བསྟལ་མ་དེ་དག་བཟའ་རྒྱ་མཚམས་བཞག་ན། ངས་ང་ཚོའི་བྱིས་མིང་བཤད་
ཚོག་བརྗོད། ཁོང་གིས་མཚམས་བཞག་པ་དང་མོས་ “ང་ཚོའི་རུས་མིང་སྐྱབ་པོ་རེད།
འོན་ཀྱང་དེ་བརྗོད་དུ་རྒྱལ་ཁྲིད་རང་རིན་པོ་ཆེ་རེད།” ཅེས་སྐྱེས།

རིན་པོ་ཆེ་སྐྱབ་པོའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་པ་དེར་སློབས་པ་ཞེ་དྲགས་ཡོད། བོད་དུ་རུས་
རྒྱུད་གཙོ་ཆེ་བ་དུག་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་སྐྱབ་པོ་རེད། ལ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་རིན་
པོ་ཆེ་དང་། ངའི་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གཞན་པ་དེའི་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱབ་
པོའི་གདུང་རྒྱུད་རེད། བོད་དུ་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་དཔལ་བརྒྱལ་སྟོན་གྲགས་ཅན་གྱི་མིང་གི་སར་
ཡང་སྐྱབ་པོའི་གདུང་རྒྱུད་རེད། དེས་ན་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱབ་པོའི་མིང་བྱང་དེར་སློབས་པ་ཏ་
ཅང་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་སྐྱོད་ལག་ཁྲེར་གྱི་
ནང་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱབ་པོ་ཞེས་བཀོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། ནང་མིའི་མིང་དེ་དང་ང་ཚོའི་བུ་སྐྱབ་
ཚོར་ཡང་བརྒྱུད་སྐྱོད་གནང་ཡོད་པ་རེད།

དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལེབས་སྐྱབས་རིན་པོ་ཆེས་ཞེ་ཆེན་དགོན་པར་འཇམ་
མགོན་ཀོང་སྐལ་གྱི་སྐུ་མདུན་ལ་སློབ་སྦྱོང་གནང་བར་ལེབས་རྒྱའི་སྐོར་ལ་དགོན་པའི་
ཚོགས་རྒྱུང་ལ་བཀའ་མོལ་ཞུས་འདུག ཉེ་འཁོར་གྱི་དགོན་པ་དང་གོང་སྡེ་ལག་ནས་
རིན་པོ་ཆེར་གདན་ཞུ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་ཚོས་དང་པོ་བྱུར་མང་ས་ཞུལ་གཡས་
གཡོན་ལ་ཆེབས་སྐྱར་བསྐྱུང་དགོས་པའི་རེ་སྐལ་ཞུས། དགོན་པ་ལ་དཔལ་འབྱོར་འདུ་
འགོད་བྱེད་རྒྱའི་ཐབས་ལམ་གཅིག་ཕྱོགས་སྦྱོད་འདི་དག་ཡིན་པས། ཚོགས་རྒྱུང་གིས་
རིན་པོ་ཆེར་ཕྱོགས་སྦྱོད་འདི་བྱེད་དུ་འཇུག་རྒྱའི་འདོད་པ་ཆེན་པོ་ཡོད། ཟླ་བ་གསུམ་
ཅམ་ཞིག་འགོར་བའི་ཆེབས་སྐྱར་དེའི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་བྱུར་མང་གི་སྡོམ་ཕྱོགས་ཀྱི་
དགོན་སྡེ་འགའ་ཞིག་གི་གཡས་གཡོན་དུ་རྒྱ་མིའི་དམག་སྐར་ཆགས་ཡོད་པ་ཐེངས་དང་
པོར་གཟིགས་གནང་འདུག དེ་ནི་དཀའ་ངལ་ཡོད་རྒྱའི་སྡོམ་ཕྱོགས་ཉེན་ཉེན་གསལ་གྱི་

རང་ཉིད་ཀྱི་འོས་འགན་དེ་དག་བསྐྱབས་ཚར་རྗེས། ཁོང་གིས་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་
ཡོང་རྒྱུར་ལུ་རྒྱུགས་གནང་མཁན་གྱི་དགོ་ཚུན་དེ་ཐེ་བའི་སྐྱབ་པཅར་འགའ་ཤས་དང་

བཅས་ཞེ་ཆེན་ལ་ཕེབས། ཕེབས་ལམ་ལ་ཉེ་མ་བར་འགོར་རྗེས་རིན་པོ་ཆེ་རང་ཉིད་ཀྱི་
སྐྱེས་སྐྱེས་ཐེངས་བར་གསུམ་པའི་ཉེན་དེར་དགོན་པར་འབྱོར་འདུག།

རིན་པོ་ཆེ་མངལ་བ་དེར་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་ཐུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་སྟེ་དེ་མ་ཐག་
ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་སྦྱོང་དབུ་འཇུགས་གནང་འདུག། ཞེ་ཆེན་དུ་ཁོང་གི་དགོ་ཆེན་གཙོ་
བོ་དེ་རྒྱབ་སྟོགས་སུ་ཡིན་ན་འབྲུམ་རམས་པའི་གནས་ཚད་དང་མཉམ་པའི་མཁན་པོ་
ཞིག་རེད། མཁན་པོ་གང་ཤར་ནི་ཉ་ཅང་མཁས་དབང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དུས་ལུན་གང་
འཚམས་ཤིག་ནས་ཁོང་རྣལ་འབྱོར་བ་སྦྱོན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྱུག་
དཔེའི་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་ལས་ཀྱང་ལྷག་པ་མཚུངས་འབྲིང་གནང་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་ཞེ་ཆེན་དུ་ལོ་གཅིག་ཟླའི་བོར་བཞུགས་གནང་བྱས་ཡོད། དུས་ལུན་དེའི་
རིང་ལ་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱིས་རྒྱ་བ་དུག་ཅམ་འགོར་བའི་ནང་པའི་བྱུག་དཔེ་གལ་
ཆེན་རིན་ཆེན་གཏེར་མངོན་གྱི་ལུང་ཆ་ཚང་བ་སྦྱོལ་གནང་མངོན། བཀའ་ཚོས་འདི་ལྟ་
མཁན་གྱི་སློབ་མ་ཚོས་ཞོགས་པའི་ཐུན་འགོ་མ་བཅུ་གས་སྟོན་ལ་ཡར་ལངས་ཏེ་རྒྱ་ཚོད་
ལྡ་པར་མཚོད་ཁང་དུ་འདྲོམས་དགོས། གསུང་ཚོས་ལྟ་མཁན་དགོ་འདུན་པ་བརྒྱ་ཕྱག་
འགའ་ཤས་ཡོད། གསུང་ཚོས་ཆ་ཚང་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་ཚོས་ལྟ་བ་ཡོངས་ཀྱི་ནང་ནས་
རིན་པོ་ཆེ་བདམས་ནས་ཁོང་ལ་བཀའ་དབང་དམིགས་བསལ་ཞིག་གནང་སྟེ། དེ་ནས་
བཟུང་ཁོང་བཀའ་ཚོས་འདིའི་རྒྱུད་འདྲིན་པ་དང་དབང་ལུང་འབྲིང་གསུམ་གཞན་ལ་
སྟེ་ལ་ཚོག་པའི་ཚོག་མཚན་གནང་། འདི་ལྟ་བུའི་དུས་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་གང་ཟག་གཅིག་
ཁོ་ནར་གནང་སྟོན་ཡོད་པའི་ཆེ་མཐོང་འདིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ལས་འགན་ཤུགས་ཆེ་བས།
ཁོང་ནི་བཅུན་རྒྱུད་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གསུང་ཚོས་འདི་ལྟ་མཁན་གྱི་གསུང་ལས་ལོ་
ཆུན་པ་དང་ཤེས་ཡོན་ཆེ་བའི་དགོ་ཆེན་མང་པོ་ཡོད།

རིན་ཆེན་གཏེར་མངོན་གྱི་གསུང་ཚོས་གྲུབ་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་མཁན་པོ་གང་ཤར་
ཀྱི་འོག་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་ལྷ་མཐུན་གནང་། སྐབས་དེར་ཁོང་སློབ་མ་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་ཡོད་པའི་
ཞེ་ཆེན་དགོན་པའི་བཤད་བྱའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཡོད། ཁོང་གིས་ཞོགས་པ་རྒྱ་ཚོད་ལྡ་

པའི་ཤོང་ལ་ཞོགས་ང་མཚོང་ཚར་བ་གནང་། དེ་ནས་ཚུ་ཚོང་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་སློབ་
སྦྱོང་གནང་གི་ཡོད། ཞོགས་པའི་ཚུ་ཚོང་བརྒྱུད་པའི་ཐོག་མཐའ་པོ་གང་ཤར་གྱིས་བཤད་
འཕྲིད་འགོ་འཛུགས་གནང་གི་ཡོད། སློབ་སྦྱོང་ལག་པོ་ཡོད་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེར་དེ་དག་སློབ་
བ་འཕེལ་པོ་བྱུང་འདུག སློབ་ཚན་རྣམས་གནས་ཚད་མཐོན་པོ་དང་གཉིང་ཟབ་པོ་ཡོད་
ཀྱང་། མཐའ་པོས་རིག་ཚལ་ལྡན་པའི་སློབ་སློབ་འཕྲིད་གནང་བ་དང་། རང་ཉིད་གྱིས་
ཀྱང་འབད་བཅོམ་བྱེད་དགོས་པའི་གདོང་ལེན་དེ་དག་ལ་རིན་པོ་ཆེ་མཉེས་པོ་བྱུང་འདུག
ཁོང་གིས་འངམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་གྱི་དྲུང་ནས་ལྷ་བའི་སློབ་ལ་སྦྱོང་བ་ཅམ་མ་ཡིན་པར།
ཉམས་ཚུགས་རང་རྒྱུད་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་ཚུལ་གྱི་ཐད་ལ་གདམས་ངག་སྤུལ་མཐུན་དེ་ལྷ་སྤུལ་
པའང་བྱུང་འདུག

སྦྱོང་བརྗེས་གྱི་ནང་ནས་རྣམ་པ་གཅིག་ལ་འངམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་གྱིས་ནན་ཉན་
ཆེན་པོ་གནང་བ་ནི་རིན་པོ་ཆེར་དོ་ཉ་དེ་ལྟར་ཚོམ་ཚུལ་དེ་རེད། དོ་ཉ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་
རྟོགས་པའི་ཚོས་གྱི་གནད་ཉིད་དམ། ཉམས་སྤང་བྱུང་བ་རྣམས་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་
གྱི་སློབ་སློབ་ངག་མགུར་རམ། ཡང་ན་སྣན་ངག་གི་ལམ་ནས་མདོན་པར་གསལ་བར་བྱས་
པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ནི་གཞུང་ལུགས་གྱི་འགྲོ་སྤངས་ལྡན་པའི་བོད་པའི་སློབ་རྒྱུན་གྱི་སྣན་
ངག་དང་མི་འདྲ་བ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་སློབ་རྒྱུན་གྱི་སྣན་ངག་ཀྱང་སྤུངས་གནང་ཡོད།
འོན་ཀྱང་རང་གི་སྤྲོ་མའི་དྲུང་དུ་དོ་ཉ་ཚོམ་རྒྱ་ནི་ཞེད་སྤང་ཆེན་པོ་དང་གཉིང་ཟབ་པོ་
གཉེས་ཀ་བྱུང་འདུག གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེས་མ་ཡིན་པ་དང་བཅོས་མ་ཕན་བྱ་བྱས་ཀྱང་
འངམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་གྱིས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མཐུན་གྱི་ཡོད།

དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞིའི་སྐྱེས་སྐར་གྱི་རྗེས་སུ། རིན་པོ་ཆེའི་དགོན་པ་ནས་ཁོང་རང་
ཁྱིམ་འདོན་ལྷ་སའི་དགོན་ཆེན། ལུར་མང་རྣམ་རྒྱལ་ཚེ་རུ་ཉེ་ཆར་སྐྱེ་གཤེགས་པའི་སྤྲོ་མ་
གལ་ཆེན་ཞིག་གི་ལྷུགས་འབྲུལ་གནང་ཆེད་དུ་ཕྱིར་ལེབས་དགོས་པའི་རང་འབྱོར་འདུག
ཁོང་རང་ཞེ་ཆེན་དུ་བཞུགས་འདོད་བྱུང་ཡང་། ཁོང་གི་དགེ་ཚུན་གྱིས་ཁོང་ཚོ་ངེས་པར་
དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ལྷ་སྐྱེས་ལྷུགས་ལྷུགས་འདུག རིན་པོ་ཆེས་འངམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་ལ་ཁོང་

ཚོ་འགོ་རྒྱུ་ལྷོ་རྒྱུ་སྐབས། ཁོང་གི་སྐྱ་མས་ཁོང་ལ་གང་མཚུགས་ཚུར་ལོག་སྐབས་པ་
དགོས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱིས་ཁོང་གི་མནལ་ལམ་དུ་
སྐྱ་གཟུགས་བྱེད་ཀ་ཞིག་བྱུང་ཡང་། གཞན་དག་ཚོས་དེ་ཉ་གང་བ་རེད་ཟེར་བ་ཞིག་ཚིས་
གསུངས། ཁོང་ན་རེ་ “འདིའི་བསྟན་དོན་ནི་ཁྱོད་རང་ཆ་ཚང་བ་སློབ་ཡོད་པ་མ་རེད།”

ཟུར་མང་ལ་ཕྱིར་ལོག་ཐེབས་སྐབས། རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་སྐྱ་བཅར་ཚོས་རྒྱ་མིའི་
གནམ་ཐང་དང་། དམག་མི་ཚོ་གསར་དུ་བཟོས་པའི་ལམ་སྟེང་དུ་མོ་ཁའི་ནང་སྟོད་ཀྱི་
ཡོད་པ་མཐོང་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ནམ་རྒྱལ་ཚེ་དུ་དགོས་ངེས་ཀྱི་ཚོ་ག་ནམས་གནང་གུབ་
པའི་རྗེས་སུ། ཟུར་མང་ནས་ཉི་མ་དུག་ཙམ་གྱིས་འགོ་དགོས་པའི་སྐྱོལ་མ་ལྷ་ཁང་དགོན་
པས་ཁོང་ལ་ཕྱུལ་བའི་མགོན་ཤོག་ཅིག་འབྱོར་འདུག དེར་ཐེབས་ཉེ་ཉི་མ་འགའ་ཤས་
ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་ཁོང་ལ་རིན་ཆེན་གཉེར་མཛད་ཀྱི་བཀའ་དབང་གནང་དགོས་པའི་རེ་
སྐུལ་ཞུས་འདུག འདི་ནི་ཆེ་མཐོང་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་དེ། ཁོང་རང་ལ་འང་བཀའ་དབང་
དེ་ཉེ་ཆར་ཐོབ་ཚར་བ་ཙམ་ཡིན་དུས། འབོད་སྐུལ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ཞེད་སྐྱོད་སྐྱེ་དགོས་པ་
ཞིག་བྱུང་ཡོད། དེའི་ཁར་ཁོང་དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་ལས་ཟིན་མེད། མ་མཐར་ཡང་མི་ཚོ་
འདིར་ཁོང་དང་ཨ་ཀོང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཐེངས་དང་པོ་དེ་སྐྱོལ་མ་ལྷ་ཁང་དུ་སྐྱུག་འདུག
སྐབས་དེར་ཨ་ཀོང་ནི་དགོན་པ་དེའི་མཁན་པོ་རེད། དུས་ལུན་ཐུང་དུའི་ནང་དུ་ཁོང་
རིན་པོ་ཆེའི་གོགས་པོ་ཉེ་པོ་ཞིག་དུ་གྱུར་བ་རེད།

མཐའ་མ་དེར་ཟུར་མང་བདུད་རྩི་མཐིལ་ལ་ལོག་འགོ་སྐབས་རིན་པོ་ཆེ་དགུང་ལོ་
བཅོ་ལྔ་རེད། ཁོང་ལོ་གཉིས་ལས་མང་བ་ཕྱོགས་སྟོད་ལ་ཡོད་པ་དང་། ད་ཆ་རྒྱ་མིའི་
ཤུགས་སྐྱེན་གྱི་རྟགས་མཚན་མང་པོ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། རྒྱ་མིས་ས་སྐུལ་དེར་ལམ་བཟོ་གི་
ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོ་དགོན་པར་ཡོང་ནས་མཛད་སྐོ་ལ་འང་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
པོད་ཀྱི་ས་སྐུལ་འདིའི་ནང་དུ་ཁོང་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་ལྟར་མདུན་སྟོད་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་གསལ་པོ་རེད། ཟུར་མང་དུ་ཁོང་ལྷག་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་ལ་རིན་
པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་འོས་འགན་དང་སྟོབ་སྟོང་སྐྱོད་སྐྱེད་གནང་བ་རེད།

ད་ཆ་ཁོང་སྐོལ་རྒྱུ་གར་འཆམ་ལ་སྐྱོད་བརྟེན་འགོ་འདྲུགས་རྒྱུའི་ལོ་ཚད་ལ་
སྐྱེབས་ཡོད། ཁོང་གི་དགོན་པ་དེ་དེ་སྐྱ་དང་ད་ལྟ་གཉིས་ཀར་གར་འཆམ་ལ་སྐྱེན་གྲགས་
ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ནི་ཉ་ཅང་རྩ་ཆེ་བའི་གསང་སྟགས་རྟོ་རྟེ་ཐེག་པའི་ཕྱག་དཔེ། དཔལ་
འཁོར་ལོ་སྐོལ་པའི་རྒྱུད་དུ་གསལ་བའི་གསང་སྟགས་ཉམས་ལེན་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་སྟོང་
དོན་རྣམས། ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་དང་སྟངས་སྟབས་ཀྱི་ལམ་ནས་མཚོན་པར་བྱེད་ཆེད་
གར་འཆམ་ཀྱི་རོ་བོར་འབྲབ་རྒྱུའི་སྐོལ་སྐྱབ་ཀྱི་གར་ཞིག་རེད། གར་འཆམ་འབྲབ་པ་ལ་
གཞུགས་པོར་སྐོལ་སྐྱབས་ཆེན་པོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་སྐོ་རྩེ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་
གར་འཆམ་ཀྱི་སྐྱོད་བརྟེན་གནང་བ་དང་། ལོ་དེའི་ལོ་མཇུག་དུ་བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་ཀྱི་དུས་
སྟོན་རན་དུས། ཁོང་གིས་སྐྱོད་བརྟེན་མཐར་ཕྱིན་པ་བྱུང་མ་སོང་དགོངས་ན་ཡང་། ཁོང་
རང་གར་འཆམ་འབྲབ་མཁན་ཀྱི་གསལ་ལ་སྐྱེབས་སྐྱབ་པ་བྱུང་འདུག

རྒྱ་མིས་ད་ཆ་དགེ་འདུན་པ་ཚོར་དེའི་བསྐྱགས་ཀྱི་སྐོག་བརྟན་སྟོན་ཕྱིར་གཡས་
གཡོན་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ལག་དུ་སྐྱོད་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་མིས་འདིའི་རྩེས་སུ་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅིས་
ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་སྐོར་མ་དགེ་བཤེས་ཚོས་སྐྱགས་ལྟལ་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད། འདིའི་སྐབས་
སུ་ཕྱི་ལྟར་དུ་མང་ཚོགས་ལ་བཀའ་ཚོས་དང་བྱིན་སྐབས་སྐྱེལ་རྒྱ་དང་། བར་ལྟར་དུ་
ག་རེ་ཡོང་གྲབས་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་ཉེན་བརྟེན་གཏོང་ཆེད་དུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་དང་།
ཡ་སྐབས་མགོན་ཏུ་ལའི་སྐོར་མ་གཉིས་ཀ་བོད་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཕྱོགས་སྐྱོད་གནང་ཡོད། ཁོང་
གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་ཚོས་ཐད་ཀར་གནང་སྐབ་ཀྱི་མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། རྒྱ་མིས་བྱ་ར་
བྱེད་བཞིན་པ་མ་ཟད། དོན་དངོས་སུ་ད་ཆ་ཁོང་གཉིས་གང་དུ་སེབས་ཀྱང་རྒྱ་མིའི་སྐྱ་
བཅར་བཏང་སྟེ་གནས་སྐོར་ཅི་བྱུང་ལ་སྐོར་བྱེད་བཞིན་པ་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ཞལ་མཇལ་བྱུང་བ་དེས་
སེམས་འགལ་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག ཁོང་ལ་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་
མཚོག་ལ་འབྲུག་ཙམ་རིང་ཟུར་མཇལ་ཞུ་སྐབ་པ་བྱུང་བ་མ་ཟད། ཀམ་པ་དང་སྐྱེན་དུ་
བཀའ་ཚོས་རྒྱུན་རིང་གནང་སྐབས། ཀམ་པས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐོབ་སྐྱོད་མཐར་འཁྲོལ་བ་

གནང་དགོས་པ་དང་། ཟུར་མང་དགོན་པར་བཤད་ཟུ་ཞིག་འདྲུགས་དགོས་པའི་བཀའ་
 གནང་བ་དེ་རིན་པོ་ཆེས་སྤོང་དབྱུགས་སུ་བཅངས་གནང་འདུག རྒྱ་མིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅིས་
 ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་དངོས་སུ་བཀའ་མོལ་མ་བྱུང་ཡང་། ལྗུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཀམ་
 པ་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀྱིས་ཉེ་ཆར་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར་ལ་འགྲེལ་བརྗོད་
 གནང་སྐབས། བོད་ཡུལ་གྱི་གནས་སྤངས་དེ་གཉན་འཕྲང་ཅན་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་རྒྱ་ཡིན་
 པ་དེ་ཡིག་བྲིས་གི་དབར་ནས་གསལ་བོར་རྟོགས་ཐུབ། བོད་པའི་སླ་མ་འགའ་ཞིག་གིས་
 རྒྱ་གར་དུ་བོས་བྱོལ་ཕེབས་རྒྱའི་འཆར་གཞི་བཏོང་གནང་གྲུབ་ཡོད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་
 ཆེས་སྐབས་དེ་དུས་གཉན་འདྲུགས་བཞུགས་རྒྱུར་རེ་བ་བཅངས་གནང་། ཁོང་གིས་རང་
 གི་སླ་མའི་དྲུང་དུ་ད་དྲུང་ཐེངས་གཅིག་ལོག་རྒྱའི་ཐུགས་འདོད་ཡོད་པ་དང་། ལྷབས་
 ལེགས་པ་ཞིག་ལ། ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་གནང་ཐུབ་འདུག ཁོང་ཞེ་ཆེན་དུ་ཕེབས་ཏེ། དེར་
 རྒྱ་མིས་བཞུགས་ཡུན་གྱི་རིང་ལ་འདམ་མཐོན་གོང་སྐུལ་གྱི་དྲུང་ནས་གསུང་ཆོས་ལྷག་མ་
 ཆ་ཆང་གསན་གནང་གྲུབ། འདམ་མཐོན་གོང་སྐུལ་གྱིས་ཁོང་ལ་དེ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་གནས་
 ཚུལ་ཅི་བྱུང་ཆང་མ་རང་གིས་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་དང་། ཇི་འདྲ་ཞིག་གནང་ཡང་རྟག་
 ཏུ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། སླ་མའི་བཀའ་དགོངས་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེ་
 འཁྲིད་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཕེབས་འདུག ཁོང་གི་སླ་མས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྱིད་རང་ལུབ་
 རྩུགས་སུ་འགོ་དེས་པ་གཞིགས་བྱུང་ཞེས་གསུངས་གནང་འདུག

རིན་པོ་ཆེས་ཟུར་མང་དུ་སྤྱིར་ལོག་གིས་དེར་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པས་བཀའ་གནང་བ་
 དང་། དེ་བཞིན་རང་ཉིད་ལའང་སྐུལ་མ་ཐུགས་ཆེ་ཐེབས་པའི་ཞེ་ཆེན་གྱི་བཤད་ཟུ་ནང་
 བཞིན། བང་དོན་རིག་པར་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་བྱེད་ས་ཡོད་པའི་བཤད་ཟུ་འདྲུགས་
 རྒྱའི་ལས་ཀ་འགོ་བཙུགས།

རྒྱ་མིས་དགོན་པ་འགའ་ཞིག་བཅན་བརྒྱུད་བྱེད་པ་དང་། དགོན་པའི་དཔེ་མཛོད་ཀྱི་
 རྩུག་དཔེ་མེར་བསྐྱེགས་གཏོང་བ། མཚོད་རྣམས་གཏོར་བཞིག་བྱེད་པ། དགོ་འདུན་པ་ཚོར་
 བཅན་ཤེད་ཀྱིས་ལམ་བཟོ་བྱེད་དུ་འདུག་པ་སོགས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་གནས་སྤངས་ཟིང་

ཆ་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། བོད་ཤར་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་མིར་སྐོལ་འཛིང་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བོད་
མི་རྒྱ་བོ་འགའ་ཞིག་གིས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དམག་བཀོད་སྡིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཟུར་མང་དུ་
གནས་སྐབས་རིང་དཀའ་ངལ་མ་བྱུང་ཡང་ཚང་མས་སྲ་སྲི་མ་གཏོགས་དཀའ་ངལ་འབྲུང་
རྒྱ་ཡིན་པ་ཚོར་གྱི་ཡོད།

དཀའ་ཆེགས་ཅན་གྱི་དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་སུ། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་གྱིས་རིན་
པོ་ཆེ་ལ་བཤད་བྲུ་འཇུགས་རོགས་སུ་མཁན་པོ་གང་ཤར་ཟུར་མང་དུ་མངགས་གནང་
མཛད། ཟུར་མང་དུ་བཞུགས་སྐབས་མཁན་པོ་གང་ཤར་གྱི་དགོངས་པར་ངོ་བུ་གི་
ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱུང་། འདི་ཚུལ་གསུང་ལ་ཁོང་གིས་མཁན་པོ་
གང་ཤར་གྱི་བྱང་ནས་ཉལ་ལས་པའི་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་དང་། ཁོང་དང་ལྷན་དུ་དུས་ཚོད་
བརྒྱལ་བའི་སྐོར་ལ་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་བཤད་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ངལ་ཟུར་མང་དུ་བཞུགས་
སྐབས་མཁན་པོ་གང་ཤར་བསྐྱེད་གཞི་བཞེས་ཏེ་རྒྱ་གཤེགས་པ་ལྟར་གྱུར་བའི་སྐོར་ཞིག་
གསུངས་བྱུང་། མཁན་པོ་གང་ཤར་ཉི་མ་མང་པོར་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཇེས་སྤར་ཡང་
ཅམ་ཤེས་སུང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་བཞིན་རྒྱ་ལོས། དེའི་སྡོན་ལ་ཁོང་ནི་མི་གཤེས་འཇམ་པོ་
དང་། ལྷ་སེམ་པོ། ཉལ་ཅང་མཁས་པ། དགེ་འདུན་པ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོད། འོན་ཀྱང་དུས་
དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཁོང་གིས་རྒྱ་ཁོ་བོ་དང་བྲག་པོའི་ཅམ་པ་བསྐྱེད། རིན་པོ་ཆེས་མཁན་
པོ་གང་ཤར་ནི་ངེས་དོན་དུ་བོད་དུ་ "ཡེ་ཤེས་འཚོལ་བ" ཡི་རྒྱུད་པ་ཞེས་ཟེར་སྟོན་ཡོད་
པའི་རྒྱ་དངོས་དེ་རེད་གསུངས། དེ་འདྲ་བའི་སྐྱ་མ་ཚོས་མཐའ་མེད་པའི་སྤིང་ཇེའི་སྐོར་ནས་
རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་དང་། ཚོད་དཔག་དཀའ་བའི་སྤྱོད་པ་བརྒྱུད་དེ་འགོ་དོན་མཛད་གྱི་
ཡོད། ཡེ་ཤེས་འཚོལ་བ་ནི་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་འདོགས་འགོ་སྤོང་བ་དང་། ཉོན་འཛོར་
དུ་འཇུག་པའམ། ཡང་ན་སྤོ་སྤྱིད་གྱི་ཆེད་དུ་བྲག་པོའི་སྤྱོད་པར་ལོངས་སུ་སྤོང་བ་དེ་འདྲ་
མ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་དང་པོ་ཤེས་རབ་རྟོག་གྱི་རེད། དེ་ནས་རྒྱུན་པ་ཆགས་གྱི་རེད་ཅེས་
ཐེངས་ཤིག་གསུངས་ཐོང་བ་ནང་བཞིན་རེད། འདི་ནི་ཐོག་མཐའ་མེད་པའི་འཁོར་བའི་
ནང་གི་སེམས་ཅན་སྤུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་བཞིན་པ་འདི་དག་ཤར་པ་དང་ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་ཆེད་དུ། བདག་འདྲིན་རྩི་མ་དང་བཅས་པ་སྦྲངས་པའི་གང་ཟག་ཅིག་གིས། གནས་སྤངས་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཐབས་ལམ་ཏེ་ཅང་གི་རྒྱན་ལྷན་མ་ཡིན་པའི་དྲག་པོ་དེ་འདྲ་ལ་བསྟེན་སྲིད་པའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེ་རང་ཉིད་ཀྱང་རྒྱབ་སྐྱོགས་སུ་ཡེ་ཤེས་འཚོལ་བ་ཐོག་མར་སླེལ་མཁུ་གྱི་གསལ་ཤིག་ཏུ་ངོས་འདྲིན་བྱེད་གྱི་ཡོད།

སྐབས་འདིར་ཟུར་མང་དུ་མཁུ་པོ་གང་ཤར་གྱིས་རྒྱ་མིའི་ཀྱུན་སྒོར་དང་རྣམ་འགྲུར་ལ་འགྲུར་བ་ཡོང་རེ་དང་། ཚང་མས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་སྟིང་པོ་བྱམས་པ་དང་སྟིང་རྗེའི་གོ་དོན་གསལ་པོར་རྟོགས་ཕྱིར་མཉམ་རུབ་བྱེད་དགོས་པའི་ཆེད་དུ། རྒྱ་སེར་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་ཡོད་པའི་འགོག་རྒྱུན་དེ་མེད་པར་བཟོ་རྒྱུའི་དུས་ལ་བབས་པའི་ཤུ་རྒྱུགས་གནང་། ཁོང་གིས་ཉེ་འདབས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་གི་དགོན་སྡེ་དང་གྲོང་སྡེ་ནས་རྒྱ་སེར་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆོགས་འདུ་ཚོགས། རྒྱ་སེར་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་དབྱེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། གནས་སྤངས་ཚང་མར་གོ་རིམ་ངེས་ཅན་ཡོད་པའི་བོད་ཡུལ་དུ་འདི་འདྲ་བྱེད་པ་ནི་ཚད་ལས་བརྒལ་བའི་བྱ་གཞག་ཅིག་རེད། མཁུ་པོས་པོ་མོ་དབྱེར་མེད་ལ་ཚོས་གསུངས་པ་མ་ཟད། གསུང་ཚོས་དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་བྱུང་མེད་དགོན་པའི་ནང་དུ་ཡོང་ཚོགས་པ་བཟོས། འདི་འདྲ་ནི་དེ་སྡེ་ཐོས་ལྷོང་མེད། ཁོང་གིས་དགེ་འདུན་པ་སྐྱེ་མཚམས་ལ་བཞུགས་མཁུ་མང་པོའི་སར་ཕེབས་ཏེ། དུས་ཚོད་འདིར་ཁོང་ཚོས་མཚམས་ཁང་དུ་མ་བསྐྱེད་པར་དགོན་སྡེ་དང་གྲོང་གསེབ་ཁག་ལ་སྦྱོང་དེ་གཞན་དང་མཉམ་དུ་ཕྱར་གྱི་མཉམ་འདེགས་བྱེད་དགོས་པར་བསྐྱེད་མ་གནང་། མཁུ་པོས་ཁོང་ཚོར་བྱེད་རང་ཚོས་སེམས་ཀྱི་སྟིང་ནས་མཚམས་ལ་བསྐྱེད་ན་འགྲིག་ཀྱང་སྐབས་དེར་འཇམ་བུ་སྦྲིང་ལ་ཁོང་ཚོའི་རོགས་སྐྱོར་གྱི་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་བཀའ་གནང་།

དུས་ཟླའི་ལ་མ་ལྟོས་པར་བཤད་གྲུའི་འཇུགས་བསྐྱེད་ལུ་མཐུད་མདུན་སྦྱོང་བྱས་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེས་སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་མཁུ་པོའི་རྒྱུགས་སྦྱོང་གཏོང་བུབ་པའི་ཆེད་དུ་མཁུ་པོ་གང་ཤར་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དཔེ་འབྲིད་སུ་མཐུད་གནང་། དུས་ཚོད་

ཉལ་ལྟ་བུའི་སྐབས་ཤིག་ཡིན་ཀྱང་། རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཚོན་ན། རང་གི་སློབ་སྦྱོང་དང་ལས་
འཆར་གཉིས་ཀ་མདུན་སྡོད་གནང་འདུན་ཡོད་པ་ནི་ཉ་ཅང་གི་དོན་སྲིད་ལྟན་པ་ཞིག་ལ་
གཟིགས་གནང་ཡོད།

དེ་ནས་ཁོང་ཚོས་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་ཞེ་ཆེན་ནས་ཕེབས་ཏེ་གསང་ཡིབ་གནང་
སྟེ་བཞུགས་ཡོད་པ་གོ་ཐོས་བྱུང་། དུས་འགྲུར་ཆེན་པོ་དེ་ཚོགས་ཐབས་མེད་པ་རྗེ་གསལ་
ནས་རྗེ་གསལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། དགོན་པ་མང་པོ་ཞིག་བཅའ་བཟུང་དང་། རྫོག་
བཤེར། གཏོར་བཤིག་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་བཞིན་ཡོད། ཟུར་མང་ལ་རྒྱ་བ་འགའ་
ཤས་ཀྱི་རིང་ལ་གནོད་འཚེ་མ་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་སུ་ཡང་ཤུལ་དུ་འཛོག་འདོད་དང་། རྫོ་
ཕམ་དུ་འདུག་འདོད་མེད་པས་རེ་ཞིག་ངང་སྐྱུག་གནང་། འོན་ཀྱང་མཐའ་མ་དེར་རང་
ཉིད་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཁོང་རང་ཡང་གསང་ཡིབ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་གསལ་པོ་
ཆགས། ཁོང་གིས་ཡག་པོ་མཚུན་གྱི་མེད་ཀྱང་དུས་གཏན་དུ་ཁ་བྲལ་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་ཚོར་
བའི་སློབ་སྦྱོར་ཟུར་མང་བཞག་སྟེ་ཕེབས་གནང་མཛད། ཁོང་རང་གི་མ་ཡུམ་དང་ཁ་བྲལ་
ཏེ་འགྲོ་དགོས་པ་དེ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐུགས་ཕམ་པོ་དང་སློབ་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་
ཁོང་གིས་མ་ཡུམ་རྩ་བ་ནས་མཐོང་མེད།

ཁོང་དུས་ལྡན་གང་འཆམས་ཤིག་མཚམས་ལ་བཞུགས་པ་དང་། ཟུར་མང་ནས་
ཉེན་ཤས་འགྲོ་དགོས་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་གསུང་ཚོས་དང་། རིན་ཆེན་གཏོར་མཛོད་
ཀྱི་བཀའ་དབང་ཐེངས་གཉིས་པ་དང་། བོད་དུ་མཐའ་མ་དེ་ཡང་གནང་། ཆབ་སྲིད་
ཀྱི་གཉན་འཕྲང་གི་རྒྱུན་པས་བཀའ་དབང་དེ་ཐུང་དུ་བཏང་སྟེ་རྒྱ་བ་གསུམ་ནང་ཚར་
དགོས་པ་བཟོ་དགོས་བྱུང་། བཀའ་དབང་གི་མདུག་རྫོགས་མཚམས་དེར་ཁོང་གིས་འཇམ་
མགོན་ཀོང་སྐུལ་རྒྱ་མིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་མཚུན་རྫོགས་བྱུང་། དེ་ནས་སྐུ་མཚམས་
ལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ་ཟུར་མང་བདུན་ཅི་མཐིལ་རྒྱ་མིས་སྟོག་བཤེར་བྱས་པ་
མཚུན། བྱང་པ་སྐྱུ་ཕྱེད་བཅུ་པའི་སྐུ་གདུང་དེ་རྒྱ་མིས་གཏོར་བཤིག་བཏང་སྟེ་སྐུ་གདུང་
རྣམས་དགོན་པའི་བར་བྱམས་སུ་བཀའ་སྐྱུ་སྐྱུ་གསུང་དུ་ཡོད་པའི་རིན་

པོ་ཆེའི་ཕྱག་མཛོད་ཀྱིས་སྐྱེ་གདུང་ནམས་རུབ་རུབ་བཟོས་ཏེ་ལྷགས་འདུལ་ལྷན་རྒྱས་
གདུང་ཐལ་དེ་ཉེན་སྐྱེས་དུ་སྐྱེགས་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྤུལ་འདུག ཕྱག་མཛོད་ཀྱིས་རྒྱ་
མིས་ཟུར་མང་ཏེ་ལམ་ཆ་ཚང་གཏོར་བཞིག་བཏང་བའི་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་སྤུལ་འདྲིན་
བཟུང་བྱེད་ཐུབ་ནའང་རབ་པ་སྣོད་རྒྱུའི་གསལ་བསྐྱེགས་བྱས་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡང་
འབྱེད་ཡོད། མཐའ་མ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རྒྱ་གར་ལ་ཐེབས་རྒྱུ་ལས་གཞན་པའི་གདམ་
ཁ་མ་བྱུང་། ཁོང་མ་ཐེབས་ཀྱི་སྣོད་དུ་ཁོང་གི་མ་ཡུམ་དང་གཉེན་ཉེ་གཞན་དག་ཚོས་ཏེ་
ཅང་ལུང་པ་ལྷག་ཀྱིས་ཡིན་པའི་དགོན་པ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་དུ་བོས་ཏེ་བདེ་འཇགས་ཡིན་
པའི་གནས་ཚུལ་ཁོང་གིས་གསན་གནང་འདུག ཁོང་གི་མ་ཡུམ་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མོ་
རང་གི་ཐོག་ལ་སྤུལ་སྤུལ་ཐོབ་པ་དང་། གང་ལྟར་རྒྱ་གར་དུ་ཐེབས་དགོས་པའི་
སྐོར་འཁོད་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་བྲིས་འདུག

དེས་ན་ཁོང་གིས་ཉེ་མ་ལ་ཡའི་རི་བརྒྱུད་ཀྱི་ལ་མཐོན་པོ་མང་པོ་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱ་གར་དུ་
འགྲུལ་བཞུགས་གནང་པས་ཐེབས་ལམ་ལ་རྒྱ་བ་བརྒྱ་འགོར། ཁོང་ཐེབས་ཚུལ་ཡོད་པའི་
གནས་ཚུལ་བྱུང་པ་དང་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཁོང་ལ་འགྲུལ་རོགས་ལྷན། ཁོང་གིས་འགྲུལ་
རོགས་ལྷན་ཤས་ཞིག་བྲིད་དེ་ཐེབས་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱས་ཀྱང་། མཐའ་མ་དེར་བོད་མི་ཉེས་
བརྒྱུར་ཉེ་བ་ཞིག་གི་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་འགྲུལ་སྐྱོད་ལ་ལྷགས། རྒྱ་ན་གཞོན་པའི་སྤུལ་སྤུ་
གཞན་འགའ་ཤས་དང་ལྷན་དུ་འགྲུལ་རོགས་གཅིག་ཨ་ཀོང་རེད། ཁོང་ཚོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩
རྒྱ་བ་བཞི་པའི་ནང་བོད་ནས་ཞབས་ཐང་དུ་ཐེབས་ཐོན་གནང་པ་རེད།

གངས་ཏེ་ཅང་མཐུག་པོ་ཡོད་པའི་ལ་ཁ་དེ་འདྲར་སྐེབས་དུས་ཁོང་ཚོའི་ནང་ནས་
དགེ་འདུན་པ་གཞུགས་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་། ཤ་རྒྱགས་པ་ཡིན་མཁན་ཚོས་སྣོན་ལ་སོང་
སྟེ་གངས་གཤམ་གསེར་ཏེ་འགྲུལ་རོགས་གཞན་ལ་ལམ་སྟེ། ཚན་པ་དང་པོ་དེ་ཐང་ཆད་ན།
ཚན་པ་གཉིས་པ་དེས་བཏོད་ལམ་འབྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཡང་སྐེབས་རེ་ཁོང་ཚོས་ངར་ཤུགས་ཆེ་
བའི་གཙང་རྒྱུའི་སྟེང་གི་ཟམ་པ་ཐེབས་ཆག་མི་རེ་རེ་བྱས་ཏེ་འགོ་དགོས་པ་དེ་འདྲའང་
བརྒྱལ་ཏེ་ཡོང་ཡོད།

ཁོང་ཚོས་རྒྱ་མིས་བཅོན་བཟུང་བྱས་ཟིན་པའི་ས་ཁུལ་ཁག་དང་། རྒྱ་དམག་གིས་
བེད་སྤྱོད་གཏོང་བའི་གཞུང་ལམ་ཁག་ནས་གཡོལ་བའི་ཆེད་དུ་ལམ་བསྐོར་ནས་ཕྱིན་
ཡོད། ཁོང་ཚོས་མཚན་ལ་འགྲུལ་སྤྱོད་ཤས་ཆེ་བ་བྱས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་གལ་ཏེ་གཞུང་
ལམ་ཞིག་གཅོད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན་དེ་བས་ཀྱང་མཚན་འགྲུལ་བྱས་ཡོད། དམིགས་བསལ་
ཁོང་ཚོའི་འགྲུལ་མིའི་ཁ་གྲངས་དང་། ཉིན་མཐའ་མ་དེ་བར་དུ་རྒྱ་དམག་དང་གཏོང་ལྷག་
གཡོལ་ལྷན་པ་བྱུང་བ་བཅས་ལ་བསམས་ན་ཁོང་ཚོའི་འགྲུལ་སྤྱོད་དེ་ཉ་ལས་པའི་ལམ་
སྤོངས་ལྷན་པ་བྱུང་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་མར་ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་གཞིར་བཟུང་
ཉིན་ཤས་རིང་ས་གནས་ཤིག་ཏུ་ངལ་གསོ་དང་སློམ་སྦྱབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྒྱར་བཏབ་ཏེ་བསྐྱོད།
ཁོང་གིས་མི་རྣམས་ལ་གང་ལྟར་ལྟར་ལྟར་སེམས་ཀྱི་སྒོ་བས་ལྷགས་ཉར་ཚགས་ལྷན་པ་
དང་། ཚོས་ཉམས་ལེན་དང་ཁ་མ་བུལ་བ་བཟོ་འདོད་ཡོད། གལ་ཏེ་ཁོང་ཚོ་ངེས་གཏན་
མེད་པའི་ལམ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ན། རིན་པོ་ཆེས་བོད་ལྷགས་ལྟར་བྱག་མོ་བཏབ་གནང་
སྟེ་ལམ་སྤོངས་གནང་གི་ཡོད། མོ་ལུང་གིས་བཏགས་པའི་སྤོངས་བརྒྱུད་འདི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྲ་
མོ་ནས་ཐོབ་ཡོད།

རྒྱ་བ་མང་པོར་འགྲུལ་སྤྱོད་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ད་ཆ་འགྲུལ་རོགས་སུ་བརྒྱུད་ཉེ་བར་
འཕེལ་ཡོད་པའི་ཚོ་བ་དེ་བོད་ལུལ་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆེ་ལ་རྒྱགས་ལྷན་པའི་
ཡར་རྒྱང་གཅོད་པའི་འགྲུལ་དུ་སླེབས། གཅོད་པོ་དེ་བཟུལ་བར་རྒྱ་རབ་འགའ་ཤས་ལས་
མེད། དགོ་འདུན་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གཡལ་གི་ཀོ་བས་ཀོ་གྲུ་བཟོས་ཏེ་གྲོང་གསེབ་རྒྱུང་
དུ་ཞིག་ཡོད་པའི་རབ་བདམས་པ་རེད། ཁོང་ཚོ་ཉིན་མོ་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་གཡལ་གཡོན་
རྩ་ལུང་གི་ནང་ལ་ཡིབ་སྟེ། ༡༧༥༧ ལྷ ༡༦ ཚེས་ ༡༥ ལྷ་བ་ཉ་གང་བའི་མཚན་མོ་དེར་
གཅོད་རྒྱུ་བཅད།

འོན་ཀྱང་གྲོང་གསེབ་པ་ཚོས་རྒྱ་མིར་བོད་མི་ཚོ་བ་ཞིག་གྲོང་བཅུལ་གྱི་འགྲུལ་དུ་
ཡིབ་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོས་གཅོད་རྒྱུ་བཟུལ་ཏེ་འབྲོ་སྲིད་པའི་དོགས་པ་བསྐྱངས་པར་
བརྟེན། རིན་པོ་ཆེ་དང་ཚན་པ་དང་པོ་དེས་གཅོད་རྒྱུ་བཟུལ་ཟིན་ཏེ་གྲུ་པ་ཚོས་ཚན་

པ་རྗེས་མ་དེ་ལེན་པར་འགྲོ་རྗེས་བྱེད་པའི་སྐྱབས་དེར་རྒྱ་མིས་འཇབ་ཚོལ་བྱས་འདུག
 འགྲུལ་མི་སྲུང་བརྒྱུད་ནང་ནས་འགའ་ཤས་ཤིག་ཐོས་ཐར་ཅམ་བྱུང་བས་སྲུང་མ་སྲུང་ནས་
 ཐོས། ལྷག་མ་རྣམས་རྒྱ་མིས་འཇོན་བཟུང་གིས་མང་པོར་མེ་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་བསད་
 འདུག ལམ་སྟོངས་ཀྱིས་ཐོས་སྐབ་པའི་ཚན་པ་དེས་བོད་སྟོ་སྟོགས་བརྒྱུད་དེ་སྐར་ཡང་རྩ་
 བ་གཅིག་འགྲུལ་སྟོན་བྱས། ཁོང་ཚོའི་རྒྱགས་ཕྱེ་རྣམས་ཏ་ལམ་རྫོགས་ཟེན་པ་དང་མཐའ་
 མ་དེར་ཀོ་བ་བཙོས་ཏེ་བཟའ་དགོས་སྲུག་འདུག ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེས་ཀོ་བ་བཞེས་མི་
 དགོས་པའི་ཆེད་དུ་ཙམ་པ་ཕན་བྱ་ཞིག་ཉར་ཚགས་བྱས་འདུག མཐའ་མ་དེར་ཁོང་ཚོ་
 ལམ་གྱི་གཡས་གཡོན་དུ་ངང་ལག་སྟེན་ཡོད་པའི་ལྷང་གཤོང་ཞིག་བརྒྱུད་དེ་ཕྱིན་ཡོད་
 ། ཁོང་ཚོས་ངང་ལག་བཟའ་རྒྱ་ཡིན་མིན་ཤེས་ཀྱི་མེད་ཅང་བཟུང་མི་འདུག ལྷ་ལོ་
 ༡༧༦༠ ལྷ་ ༡ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཁོང་ཚོ་རྒྱ་གར་གྱི་ས་མཚམས་སུ་འདྲུལ་འདུག

རིན་པོ་ཆེས་ཏ་ལམ་ལོ་བཞེ་ཅམ་རྒྱ་གར་དུ་བསྐྱལ་གནང་། རྒྱ་གར་ནི་བོད་དང་ཙམ་
 བ་ནས་མི་འདྲ་བའི་ལྷང་པ་ཞིག་རེད། ཁོང་ནི་དོན་དངོས་སུ་ཏ་ཅང་རྒྱན་ལྡན་མ་ཡིན་
 པའི་དུས་རབས་བར་མའི་རིག་གཞུང་ཞིག་གི་ནང་འཛར་ལོངས་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནི་
 མ་མཐར་ཡང་བརྒྱ་ཕྱག་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་འཇམ་སྒྲིང་གི་སྟེང་དུ་ཏ་ལམ་མི་འབོར་ཡོངས་
 རྫོགས་ཀྱི་སེམས་སུ་གཤམ་འགངས་ཆེ་ཤོས་དེ་ཚོས་ལ་བཙེ་མཐུན་གྱི་ལྷང་པ་རེ་བྱུང་ཡོད་
 པའི་ནང་ནས་གཅིག་རེད། བོད་དེ་མཐའ་གཅིག་དུ་བདེ་སྦྱིད་ཉམས་དགའི་སྦྱི་ཚོགས་
 ཤིག་མ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་བོད་དུ་སྐློག་བུ་ལྷངས་སྐྱགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་
 བ་དམར་པོས་བོད་བཙན་བཟུང་བྱེད་སྐབ་པའི་རྒྱན་གཅིག་དེ་རེད་ཅེས་ཡང་ཡང་
 གསུངས་གནང་གི་ཡོད། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཁོང་རང་གི་ས་ཡུལ་དང་མི་མང་ལ་བཙེ་
 བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་པ་སངས་རྒྱས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ནང་དུ་ཡོངས་སུ་ཐིམ་
 བས་བཞུགས་ཡོད།

བོད་དུ་ཁོང་ནི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆེ་མཐོང་དང་དབང་ཐང་ལྡན་པའི་སྦྱི་བོ་ཞིག་
 རེད། རྒྱ་གར་དུ་བོད་མི་ཚོ་སྐྱབས་བཙོལ་བ་ཡིན་པས་ཁོང་ཚོ་ལ་རྒྱ་གར་གཞུང་དང་མི་

སྒྲིབ་མང་པོས་བཀའ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲིབ་བཏང་གི་ཆ་ནས་གནས་སྐབས་
ཡག་པོ་མེད། དེ་བཞིན་རིན་པོ་ཆེ་ལའང་བོད་དུ་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་གྱི་གོ་གནས་མཐོན་
པོ་དེ་ད་ཆ་མེད། རྒྱ་གར་དུ་སླེབས་ཏེ་ཡུན་རིང་མ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ་ཁོང་དབྱིན་
རིའི་ཡུགས་གྱི་སྐྱེད་ཚལ་གྱི་གསོལ་སྟོན་ཞིག་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཐུང་ཞེས་རིན་པོ་
ཆེས་ང་ལ་གསུངས་ཐུང་། མགོན་བདག་མ་དེས་རྗེ་ཀུན་བར་བཅོར་གྱི་ཟས་སྣ་གཞོང་པ་
གང་མགོན་པོ་ཚོར་གཏོང་སྐབས། དང་པོ་རིན་པོ་ཆེར་སྤུལ་བས། རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་
པར་ཆ་ཚང་ཁོང་རང་ལ་གནང་བ་རེད་དགོངས་ཏེ་གཞོང་པ་ཆ་ཚང་སྐབས་འདུག རྗེས་
སྤྱི་ཁོང་གནས་ཚུལ་དེ་ལ་ངོ་ཚ་བོ་བྱུང་འདུག

བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་བ་མང་ཆེ་བ་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་ཀུན་མཁུ་གསོག་སྐྱར་དུ་
སླེབས། ཁོང་གསོག་སྐྱར་དུ་དུས་ཡུན་ཐུང་ཐུང་ཞིག་བཞུགས་རྗེས། ལྗུལ་དབང་ཀམ་པ་
བོད་ནས་བྱོས་བྱོལ་དུ་ཕེབས་རྗེས་སྐྱར་ཏོག་ཏུ་ཕྱག་བཏབ་པའི་གདན་ས་དང་ཉེ་བོ་ཡོད་
པའི་གོང་བཅའ་ཀ་ལོན་སྐྱག་ཏུ་གནས་སྐྱོར་གནང་། ཀ་ལོན་སྐྱག་ཏུ་བཞུགས་སྐབས་
རིན་པོ་ཆེས་ཐང་ག་འབྲི་སྐྱངས་སྐྱངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་གསང་
ཡུམ་མཁའ་འགོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་གྱི་ཞལ་ཐང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཐེ་བའི་གཞན་ཡང་
མང་པོ་བྱིས་གནང་འདུག རྗེས་སྤྱི་ཁོང་གིས་ཐང་ཀ་འདི་དག་ལུ་བ་ཕྱོགས་སུ་མཉམ་
འཁྱེར་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་ཟད། གཅིག་ངའི་ཁང་པའི་ནང་ལ་ད་ལྟའང་དཔུངས་ཡོད། སྐབས་
དེར་ཁོང་ཉེ་ཆར་བོད་ནས་སླེབས་ཏེ་རིན་པོ་ཆེར་རི་མོའི་ཐོག་ལ་རོགས་པ་བྱེད་མཁན་
དང་། ཐང་བྱིས་ལ་ཏ་ཅང་མཁས་པ་བསྟན་འདྲིན་རོང་རྒྱལ་གྱི་གོགས་པོར་གྱུར། རིན་པོ་
ཆེ་རོང་རྒྱལ་གྱི་ཁྱིམ་མི་ཆ་ཚང་དང་སློ་ཐག་ཉེ་པོར་གྱུར་པ་རེད། ཀ་ལོན་སྐྱག་ཏུ་བཞུགས་
སྐབས་ཁོང་གིས་དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་ཉེ་ཆར་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་འགྱོར་
གིས། ཀར་ཐང་ལ་རྒྱ་ཚོད་གཅིག་ཅུ་མ་འགོ་དགོས་པའམ། ལེ་བར་འགའ་ཤས་གྱི་རྒྱང་
ཐག་ཡོད་ས་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་གྱི་ཡོད་པ་མཁྱེན་འདུག རིན་པོ་ཆེས་མཁྱེན་བཅེ་རིན་
པོ་ཆེའི་སྐྱེ་མའུ་ན་ནས་གསུང་ཚོས་ཞུ་བར་རྒྱང་ཐང་ལ་ཕེབས་གནང་གི་ཡོད། དེལ་

མགོ་མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་བོད་མི་བྱིངས་དང་མི་འདྲ་བར་སྐྱེ་གཟུགས་སྡི་ཉི་འུག་
ལས་རིང་བ་དང་། ཉ་ཅང་གི་ཐུགས་གཤིས་འཇམ་པོ་དང་གཟེ་བཟིང་ཅན་ཞིག་ཡོད།
སྐབས་འདིར་རིན་པོ་ཆེ་མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཚ་བོ་ཨ་ཁོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གོགས་པོར་
ལྷན་འདུག

རྒྱ་གར་ནི་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྡན་འདས་དང་། དེ་བཞིན་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་
མང་པོའི་ཡ་བྱིས་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་ཚོས་བྱིས་པའི་ཐུག་དཔེ་རྣམས་བོད་དུ་སློབ་སྦྱོང་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་བོད་མི་ཚོ་ལ་ཉ་ཅང་ཚ་ཆེ་བའི་གནས་ཞིག་རེད། ཅི་ཅམ་གྱིས་ཨེ་
ཤར་ཡ་དཀྱིལ་མའི་ཡུལ་དེ་དིུ་དང་། ཁ་ཆེ། ཡེ་ཤུ་རྣམས་ལ་ཚ་ཆེན་དུ་ལྷན་ཡོད་པ་ནང་
བཞིན། རྒྱ་གར་དེ་བོད་མི་རྣམས་ལ་ལྷན་ཡོད་ཅེས་བཟོད་ན་པལ་ཆེར་མི་བདེན་པ་མེད།
རྒྱ་གར་དུ་ནང་པའི་གནས་ཆེན་མང་པོ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་བཙུག་ལྡན་འདས་སངས་རྒྱས་
སའི་གནས་རོ་རྗེ་གདན་དང་། གཞན་ཡང་གནས་ཆེན་དུ་མར་གནས་སྐྱོར་ལ་ཐེབས་
ཐུབ་པ་བྱུང་འདུག

རྒྱ་གར་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐེབས་དང་པོར་ནང་པ་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་མང་པོ་
ལའང་མཐོང་ཐོས་བྱུང་། ཁོང་རྒྱ་གར་གྱི་ཁ་ལག་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པ་མ་ཟད་རྒྱ་གར་གྱི་
རིག་གཞུང་གི་རྣམ་པ་མང་པོ་ཞིག་ལའང་ཡིད་འཕྲོག་པར་ལྷན། དེ་གར་ཁོང་འཇམ་
སྲིང་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ཡོང་བའི་མི་སྣ་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་། ལྷན་པར་དུ་ཁོང་རང་ལ་
ཉ་ཅང་བཀའ་བྲིན་ཆེན་པོ་དང་། རོགས་སྐྱོར་གནང་མཁན་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ནང་པ་འགའ་
ཤས་ལ་ཐུག་དེའི་ནང་ནས་སྡི་རི་ཏ་རྗེ་ཉི་གཅིག་རེད། མོ་ནི་རྣ་རྣ་རྗེ་ཉི་ཟེར་བའི་རྒྱ་གར་
བཞིག་དང་ཆང་ས་བརྒྱབ་པའི་དབྱིན་རིའི་བུད་མེད་ཅིག་རེད། མོས་བོད་མི་སྐབས་
བཙུག་པོར་རོགས་སྐྱོར་གྱི་ཆེད་དུ་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་བཙུགས་པའི་དབུས་སྤྱི་ཚོགས་
བདེ་དོན་ལས་ཁུངས་སུ་ལས་ཀ་བྱས་ཡོད། བོད་མི་དང་ལྷན་དུ་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དེས་མོ་
ལ་ཐུགས་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཏེ་མོ་རང་ཡང་ནང་པ་ཞིག་དུ་ལྷན་པ་རེད། མོ་རང་གི་ཚོལ་

མོངས་པའི་རྗེས་སུ་མོ་ནི་བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་གྱི་བཅུ་མ་ཕྱེད་མཁའ་འབྲུག་བུ་སྤྲུག་པ་
དང་པོའི་གྲས་ནས་གཅིག་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་མོ་མེས་ཞེས་པའི་བོད་མིའི་སྣོད་སྐར་ཏུ་སྤྲུག་འཕྲད་བྱུང་བ་དང་མོས་
ཁོང་དང་མཉམ་ཏུ་དེ་མ་ཐག་འབྲེལ་བ་གཏོང་ཟབ་བསྐྱོད་པ་རེད། རུབ་སྤྲུག་པ་ཆོ་
དང་ལྟན་ཏུ་སྒྲོ་ཤོས་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་སྐབས་ནས་ཀྱང་ཁོང་ནི་སྐར་མའི་ཚོགས་གྱི་
མཁའ་ལ་ཟླ་བ་བཞིན་འོད་འསྟོར་ཞིག་ཁོང་ཚོས་མཐོང་བ་རེད། རུབ་སྤྲུག་པ་དང་བོད་
བརྒྱད་ནང་བསྟན་གྱི་སྐོར་ལ་སྒྲོ་མོ་ནས་འབྲི་ཚོམ་ཕྱེད་མཁའ་ཟླ་མ་རྫོ་མེན་ཏེས་ཀྱང་
ཚོས་འདིའི་ཐོག་ལ་བྲིས་ཡོད་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་བོད་ནས་བློས་བྱུང་ལ་འབྲུང་མ་ཐག་
པའི་སྐབས་དེར་ཟླ་མ་རྫོ་མེན་ཏེ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་གར་བྱང་སྤྲུག་སུ་སྤྲུག་པ་རེད། ཉི་མ་
ལ་ཡའི་རི་སུལ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཟླ་མ་རྫོ་མེན་ཏེ་འི་བྱིམ་ཏུ་བོད་མི་སྤྲུབས་བཅོལ་བ་མང་
པོས་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲུག་སུ་འགོ་སྐབས་བསྟན་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོའི་དཀྱིལ་ནས་རིན་པོ་
ཆེ་ནི་ཅན་རིག་བཀྲ་ཤོས་དེ་རེད་ཅེས་ཁོང་གིས་བཤད་འདུག།

མི་རི་རྩ་རྒྱེ་ཤིས་རིན་པོ་ཆེ་ག་ལོན་སྤྲུག་ཏུ་གཞིས་ཆགས་རྒྱ་རོགས་རམ་བྱས་པ་
དང་། རྗེས་སུ་མོས་ཁོང་ལ་ཐོག་མར་སྡེ་ལི་གསར་པ་དང་། ལོ་གཅིག་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཏེ་ལ་
དྲོ་མིར་གནས་སྟོར་བྱས་པའི་ཟླ་མ་གཞོན་ལུ་ལོ་སྐོབ་འབྲེལ་བའི་སྤྲུག་ཏུ་བོད་པའི་སྤྲུག་ཏུ་
སྤོང་བཅར་སྣོད་རྒྱུའི་སྐོབ་སྤྲུག་འགོ་འདུགས་ཕྱེད་པར་རོགས་པ་ཕྱེད་རོགས་ཞེས་ཞུས་
འདུག། རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྤྲུག་ལས་འདི་གནང་རྒྱུ་དགའ་སྤྲོ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་། ལྗེས་
ལ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་དྲིན་བྱིན་རྒྱབས་ལ་བརྟེན་ནས་རིན་པོ་ཆེ་སྐོབ་སྤྲུག་དེའི་ནང་གི་
སྤྲུག་ཏུ་ཚོའི་ཚོས་སྤྲུག་གི་སྐོབ་སྤྲུག་པར་རྒྱུར་འདུག།

འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེས་སྤྲུ་པོའི་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་ནང་ཏུ་བཞུགས་རྒྱུ་མི་ཚོའི་ནང་ཐེངས་
དང་པོ་ཡིན་ཅང་། ཐོག་མར་ཚོར་སྦང་བྱུང་མཚར་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་མཐོ་གསལ་པོར་
ལོ་མས་འདྲིས་བྱུང་འདུག། ཁོང་གིས་ཕྱི་ཨེ་ཡི་ཨེ་ཡི་ཨེ་ཡི་ཨེ་ཡི་སྤྲུག་དག་གསལ་རྒྱུའི་ཆེད་
ཏུ་དབྱིན་ཇིའི་བྱུང་མེད་ཚོགས་སྤེའི་ཚོགས་འདུར་ཐེབས་པ་དང་། སྤེ་ལི་གསར་པར་

སྒྲོག་བརྟན་བརྟན་པར་སེབས་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་གིས་བོད་ནས་སེབས་སྐབས་སེབས་ལམ་དུ་
རྒྱ་གར་ས་མཚམས་དང་ཉེ་འདབས་ཤིག་ཏུ་རྒྱུན་ཚང་གི་བྲོ་བ་ཐོག་མ་དེ་རྒྱུང་གནང་
མཛད་འདུག ཁོང་ཚོ་ཞིག་སྔོན་བྱེད་སའི་གོང་གསེབ་ཅིག་གི་ནང་དུ་མི་ཚང་མས་ཚང་
མ་གཏོགས་རྒྱུ་འབྲུང་སྲོལ་མེད་ཅང་། མི་ཚང་མས་བོད་པའི་ཚང་དང་འབྲ་བ་ཞིག་བཏུང་
བ་རེད། བསྐྱབ་སྒྲུམ་དང་འགལ་གྱི་ཡོད་ཅང་ཁོང་གིས་མཚོན་ཚང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱུར་
ཐོག་མར་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས། འོན་ཀྱང་ཐེངས་ཤིག་ཁ་ཤོར་བའི་རྗེས་སུ་ཞིམ་པོ་བྱུང་བས། རྒྱ་
གར་དུ་འང་མངོན་གསལ་མ་ཡིན་པའི་སློབ་ནས་སྐབས་སྐབས་སུ་མཚོན་ཚང་མཚོན་རྒྱུ་
འགོ་བཙུགས། བརྟན་འཛིན་རོང་རྒྱལ་དང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀྱིས་སྐབས་སྐབས་སུ་
མཉམ་དུ་འདོམས་ནས་མཚོན་ཚང་བཞེས་རྒྱུར་མཉམ་པོ་ཡོད།

བོད་ནས་བྲོས་བྱོལ་དུ་སེབས་སྐབས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་འགྲུལ་རོགས་སུ་ཡོད་
པའི་བོད་པའི་བཙུན་མ་གཞོན་ལུ་མ་དགོན་མཚོག་དཔལ་སྒྲོན་གཉིས་པན་ཚུན་དགའ་
བོ་ཚགས། ཁོང་རྒྱ་གར་དུ་བཞུགས་སྐབས་གསང་བའི་སློབ་ནས་མོ་དང་ལུས་འབྲེལ་
བྱུང་། མོ་ནི་སྤྱིར་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་སྔོན་སྐྱར་དུ་སྔོན་བཞིན་ཡོད། མོ་སྐྱ་མ་གཞོན་
ལུ་འཛིན་གྱི་ཁོང་ལ་སྐྱབས་འཕྲད་དུ་ཡོང་སྟེ། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཉལ་གདན་ཞིག་འབྲེར་
ནས་ཁང་ཐོག་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ་མཚན་མོ་དེ་མཉམ་དུ་ཉལ་ཏེ་བསྐྱུལ། མོ་ལ་མངལ་ཚགས་ཏེ་
རིན་པོ་ཆེ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་མ་སེབས་སྔོན་ཅམ་ཞིག་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྲས་ཀྱན་ཤོས་སྐྱུག་
པོ་འོད་གསལ་རང་གོལ་འཁྲུངས་པ་རེད། མོ་རང་སྐྱུམ་མ་ཡིན་དུས་མོས་དོ་རྗེ་གདན་དུ་
གནས་སྐོར་ལ་ཕྱིན་ཏེ་སྲས་དེ་དེ་གར་འཁྲུངས། མོ་རང་ད་ཆ་བཙུན་མ་བྱས་ཏེ་སྔོན་ཐབས་
མེད་པས་འོད་གསལ་འཁྲུངས་པའི་རྗེས་སུ་མོས་འཚོ་ཐབས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དུས་ཡུན་གང་
འཚམས་ཤིག་གི་རིང་ལ་ལམ་བཟོའི་ལས་ཀ་བྱས་པ་རེད། རྗེས་སུ་མོས་ཚང་ས་བརྒྱབ་
པས་སྐྱུ་གཞན་ཞིག་བྱུང་འདུག

དུས་ཚོད་འདིའི་གཡས་གཡོན་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཨོག་སི་སྒྲོར་ད་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྲ་
འགོ་རྒྱུར་སི་པོལ་རིང་ཞེས་པའི་སློབ་ཡོན་ཞིག་ཐོབ་འདུག འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེར་རྒྱ་གར་

དུ་དབྱིན་ཀླད་སྐོབ་འབྲིད་དང་། རྗེས་སུ་ཨོག་སི་རྫོང་དུ་ལ་སྐོབ་སྐྱོད་གི་ཐོག་ལ་རོགས་སྐྱོར་གནང་མཁན་དབྱིན་ཇི་བ་ཚོན་ཏི་རི་མར་དང་། སློའི་ཏུ་ལྷོ་ཏི་གཉིས་ཀྱིས་ལུ་འབྲེན་བྱས་པ་བརྒྱུད་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། དབྱིན་ཡུལ་གི་བོད་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཐེབས་ཚས་ཀྱང་ཁོང་ལ་སྐོབ་ཡོན་འདི་ཐོབ་པར་གྲོགས་བྱས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དབྱིན་ཡུལ་ལ་ཐེབས་རྒྱུར་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་དབུ་འབྲིད་པའི་བཅོན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ནས་ཚོག་མཆན་ཐོབ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེའི་བསྐྱབ་སྡོམ་ཉམས་པའི་སྐོར་ལ་ཁོང་ཚོས་ཤེས་ཡོད་ཆེ། ཁོང་ལ་འགྲོ་རྒྱའི་ཚོག་མཆན་ཚ་བ་ནས་སྤྲད་མེད་པ་ཐག་ཚད་རེད། མ་ཟད་དེའི་བསམ་པར་བོད་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཐེབས་ཚ་དང་ལྡེ་ལེར་ཡོད་པའི་ཁོང་གི་དབྱིན་ཇིའི་གྲོགས་པོ་ཚོ་ལ་འདྲ་གནས་རྒྱལ་འདི་སྟན་པོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད་སྟེ། ཁོང་དང་དགོན་མཚོག་དཔལ་སྐོན་གཉིས་ཀས་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་གསལ་བར་ཉར་བ་དང་། མོའི་ཕུ་གུའི་མ་དེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པ་ཏུ་གོ་བར་དུས་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་བ་རེད། འདིས་ཁོང་ལ་སེམས་ངལ་ཆེན་པོ་བཟོས་འདུག་འོན་ཀྱང་དེའི་བསམ་པར་བྱུང་མེད་དང་ལྷན་དུ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱོད་རྒྱའི་རྣོག་འཛིང་དེར་ཁོང་གིས་ཆ་ཚང་བར་གདོང་ལེན་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་དེ་གཞི་ནས་སྤེལ་བས་རྒྱ་བསྐྱེད་ཡོད་སྟེ། སྐབས་དེ་དུས་ཁོང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་བརྟན་པོ་མེད་པའི་ཀུན་སྐྱོད་ལ་མ་ལྟོས་པར་མི་ཚེའི་ནང་དུ་མུ་མཐུད་ནས་སྤེལ་བ་ཞིག་བྱས་ཏེ་སྤོད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་སྟེ། སྐྱམ་པ་ཞིག་ད་དུང་ཡོད་པ་འདྲ། རིན་པོ་ཆེས་དགོན་མཚོག་དཔལ་སྐོན་དང་ཁོང་གི་སྤྲུལ་འོད་གསལ་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་སྤེལ་བ་ལྟར་གནང་བ་དང་། ལོ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཁོང་ཁོང་ཚོ་ལ་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཐེབས་ཏེ་སྤྲུལ་དེ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ལེན་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་གནང་བ་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་ཨོག་སི་རྫོང་དུ་སྤོད་ཡུན་རིང་ལག་གཡོག་དང་རོགས་སྐྱོར་གི་ཆེད་དུ་ཁོང་རང་གི་མཛའ་གྲོགས་ཨ་གོང་མཉམ་འབྲིད་ཀྱིས་ ༡༩༦༩ ཀྱི་འགོ་སྟོད་དུ་རྩོམ་རྩེ་ནས་དབྱིན་ཡུལ་ལ་ (P&O) སི་ཨན་དུ་ཨོ་ཞིས་པའི་གྲུ་གཟིངས་ཀྱི་ནང་ལ་བསྐྱོད། རིན་པོ་ཆེས་དབྱིན་ཀླད་སྐོབ་རྒྱའི་ཐད་ལ་འབད་བཅོམ་སྤྲུགས་ཆེ་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་

ཁོང་རྒྱ་གར་ནས་ཐོན་དུས་དབྱིན་སྐད་དེ་ཅམ་ཁོལ་པོ་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་ལྷ་མཚུང་
 འབྲང་བཞིན་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དང་ཨ་ཀོང་གཉིས་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཟུ་ཐོག་ནས་སླེབས་དུས་
 བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཐེབས་ཚུའི་ཚོགས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་གཉིས་ལ་སྣེ་ལེན་ལྷན་འདུག
 ཞོག་སེ་སྐོར་ད་དུ་སྟོན་ཀའི་སྟོབ་ཐུན་འགོ་མ་བཅུགས་པའི་སྟོན་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ལོན་
 རོན་དུ་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་ཡོད་ཚོགས་མི་མང་ཆེ་བ་མངལ་
 འབྲང་གནང་རྒྱུ་དུས་ཚོད་བཏང་འདུག ཁོང་ནང་པའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་གསུང་བཤད་
 མང་པོ་གནང་བར་གདན་འདྲེན་ལྷན་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོས་ལོ་ལྷར་སྤྱིན་བདག་བྱས་
 པའི་དབྱར་ཁའི་འདུ་འཛོམས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་ཐེབས་ཏེ་གསུང་བཤད་མང་པོ་གནང་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་བོད་དུ་བཞུགས་སྐབས་ལུག་ལྷན་ནས་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཇི་འདྲ་ཞིག་
 གཟེགས་ཀྱང་ཡིད་འཕྲོག་འགོ་གི་ཡོད། ཁོང་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གངས་ཡིན་པའི་སྐབས་སུ་
 ཁོང་ལ་ཚུ་ཚོད་ཅིག་འབྲུལ་མཁན་བྱུང་འདུག ཁོང་གིས་ཚུ་ཚོད་ཀྱི་ཐིག་ཐིག་ཟེར་བའི་
 རྐྱད་དེ་ཅི་ཞིག་གིས་རྒྱག་གི་ཡོད་མིན་བལྟ་ཕྱིར་ཚུ་ཚོད་ཆ་ཆང་ལྷ་བཞིག་བྱས་འདུག
 ཁོང་གིས་སྐྱར་དུ་ལྷ་སྐྱིག་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ཚུ་ཚོད་དེས་ལས་ཀ་བྱས་མི་འདུག རྗེས་སུ་
 ཁོང་ལ་སྐད་སྟན་སྟོན་པའི་ཚུ་ཚོད་ཆེ་བ་ཞིག་འབྲུལ་མཁན་བྱུང་དུས་ཁོང་གིས་ཐངས་
 སྟོན་མ་ལོན་འབྲུལ་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་བལྟ་ཕྱིར་དེ་ཡང་ལྷ་བཞིག་བྱས་འདུག ཁོང་གིས་
 ཚུ་ཚོད་གཉིས་ཀ་ལྷ་སྐྱིག་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་མ་ཟད། ཚུ་ཚོད་གཉིས་ཀས་དུས་ཚོད་སྟོན་པའི་
 ལས་ཀ་བྱས་འདུག ཁོང་གིས་དབྱིན་ཡུལ་དུ་སླེབས་པའི་སྐོར་ལ་ “ལུག་ལྷན་གྱི་འཛིག་
 ཉེན་དུ་སླེབས་རྗེས་ང་ལ་ཚུ་ཚོད་ཆེ་ཚུང་སྣ་ཚོགས་བཟོ་མཁན་དང་། གནམ་གྱུ་དང་
 མོ་ཏ་ལ་ལོགས་ངོ་མཚར་བའི་བྱ་བ་བྱེད་ཐུབ་པའི་འབྲུལ་ཆས་གཞན་དག་བཟོ་མཁན་
 རྣམས་དང་གདོང་ཐུག་བྱུང་། ལུག་ལྷན་སུ་དེ་ཅམ་གྱི་ཤེས་རབ་མི་འདུག་ཀྱང་ཤེས་ཡོན་
 ཏུ་ཅང་གི་མང་པོ་འདུག”⁷ ཅས་གསུངས་ཡོད། འཛམ་གླིང་ནང་དངོས་པོས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་
 བྱེད་པའི་སྐོར་གྱི་ཤེས་ཡོན་དང་འབྲུལ་རིག་དེ་ཏུ་ཅང་ངོ་མཚར་བ་ཡིན་ན་ཡང་། ཚོས་

7 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། “ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉེ་མ་སྟེ། ཤམ་ལྷ་ལའི་ཡེ་ཤེས་” (རྟོ་སྤོན། ཤམ་ལྷ་ལ་དཔར་སྤྱད་ཁང་། 1999)
 ཤོག་གངས་ 29 ནས་ 30 །

ཕྱོགས་ཀྱི་ཐང་ལ་གོ་རྟོགས་གཏོང་བའི་མོ་ཡོང་བའི་དོ་སྣང་དེ་ཅམ་མེད་པ་དེ་ནི། ངའི་
བསམ་པར་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ཐང་ལ་ཁོང་གི་བག་ཆགས་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད་སྟེ། དེ་ལྟར་
ཡང་ཤར་ཕྱོགས་པའི་ཚོས་ལ་ཡིད་འཕྲོག་པའི་རང་བཞིན་དེ་ལྟགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད།

དབྱིན་ཡུལ་དུ་མི་འགའ་ཞིག་གི་ཁོད་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཡིད་འཕྲོག་པའི་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་
ལྷུང་པ་རེད། ཁོང་ནི་ཉ་ལམ་ལ་མཚན་ཅན་གྱི་བྱའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་། ཁོང་
གིས་ཁོང་ལ་འགོ་བཟུང་མི་ཡིན་པར་སྐྱེ་ལྡན་ཁྱད་མཚན་པོ་ཞིག་ཏུ་ལྟ་བུ་བའི་ཉ་ཅང་ལ་
མཚན་པོ་ཞིག་ཚོར་གསུངས། གལ་ཏེ་ཁོང་གིས་ལེགས་བྱང་གི་རྒྱུ་ཐོབ་དང་ལ་རབས་
གྱི་སྐྱམ་བུ་དེ་དག་བརྟེན་འདོད་ན། འདི་ནི་ཁོང་གི་མི་ཚེའི་ནང་དུ་འལྷུར་བ་ཆེན་
པོ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུའི་སློན་བརྗེ་དང་པོ་རེད་སྟེ།

རིན་པོ་ཆེར་སྐྱབས་པའི་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ནང་པ། ཡིན་ལུགས་ཚུལ་མཐུན་དང་ལྟ་བུ་
གྱི་གནས་ལ་སྐྱུངས་པ་ཆེ་བའི་མི་རབས་ཀྱི་ནང་པ་དང་། ཆོག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དུག་ཅུའི་
དཀྱིལ་དུ་བྱུང་ཕྱོགས་གཞོན་སྐྱེས་ཚེའི་ནང་དུ་ནང་འབྲུག་དར་བཞིན་པའི་གསར་
བརྗེ་དང་འཚོལ་སྐྱོད་གི་བསམ་སློབ་ཅན་གྱི་མི་རབས་གཞོན་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལའང་དབྱེ་
བ་ཆེན་པོ་ཡོད། ལེགས་བྱང་གཞན་གྱི་ཐང་ལ་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་སློབ་སྦྱོང་གཞོན་ལུ་ཚོ་ཨ་
རིའི་གཞོན་ལུ་ལས་ཐལ་ཆ་རྒྱུང་བ་ཡོད། འོན་ཀྱང་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གཞོན་སྐྱེས་ཚོས་རང་
གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་དེ་བའང་གཏོང་བཞིན་ཡོད། འདི་ནི་རིན་པོ་
ཆེས་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ཉ་ཅང་ཡིད་འཕྲོག་པོ་ཞིག་ཏུ་ཚོར་འདུག རིན་པོ་ཆེ་དབྱིན་ཡུལ་
དུ་རྒྱུང་ཞེན་གྱི་མི་རབས་ཀྱི་ཚོས་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཁོང་ཚོས་ཁོང་
ལྟས་རར་བཀག་སྐྱིལ་རྒྱུ་རིང་པོར་བྱེད་སྐབས་པར་ལྷུང་མེད།

ཁོང་ཚོས་སི་སློང་ལ་འགོ་སྐྱབས་དག་ཀྱི་སློབ་འཁྲིད་དང་། རྒྱུག་དགོས་པའི་
དེབ་ཀྱི་ནང་དོན་རྟོགས་ལྡན་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་གནས་ཚད་ཚད་ལྡན་ཡོང་བར་འབད་བཅོལ་
ལྷགས་ཆེ་གནང་དགོས་སྐབས་འདུག རིན་པོ་ཆེས་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ལྟ་བུ་
ཆབ་སྲིད། ཚོས་བཅས་ཀྱི་སློབ་ལ་གང་མང་མང་སྐྱུང་འདོད་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་འགོ་

སྟོན་དུ་ཁོང་ལ་དཀའ་ངལ་ཚེན་པོ་བྱུང་འདུག རིན་པོ་ཆེར་རྒྱ་གར་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། ཁོང་
དབྱིན་ཡུལ་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་མཁན་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཚོན་ཁྱི་རི་མཚན་དབྱིན་ཡུལ་
དུ་ཕྱིར་འཁོར་མཚམས་སློབ་ཚན་གྱི་ཐད་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རོགས་རམ་བྱུགས་ཆེ་བྱས་
འདུག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གི་བཀའ་འདྲིན་ནམ་ཡང་བརྟེན་མི་འདུག རིན་པོ་ཆེས་དབྱིན་
རྒྱུད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ་ཨོག་སི་སྟོར་ད་ལྟོང་ཁྱེད་དུ་དགོང་དོའི་འཛིན་གྲུ་
འགྲིམས་འདུག ལོ་མང་སོང་རྗེས་སྤུའང་ཁོང་གིས་ཁོང་གི་དགོ་ཚུན་གྱིས་ཚིག་བརྟོན་
ཀྱི་སྐྱོ་གདངས་ཡར་རྒྱས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་དཔེར་ན། “ཉེན་ཚོགས་པ། ཉེན་ཚོགས་པ། ཉེན་
ཚོགས་པ།” བཅས་རྒྱུར་སྟོན་ཡང་སྟོན་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ད་ལྟོང་སྐྱེས་པ་དེ་སོས་གནང་
གི་འདུག རིན་པོ་ཆེས་དབྱིན་རྒྱུད་ཀྱི་ཐད་ལ་སློབ་སྦྱོར་རྒྱུ་རྒྱུ་རིག་པ་གྲ་མོ་ཞིག་ཡིན་པ་
གསལ་སྟོན་བྱས་འདུག ཁོང་གིས་དབྱིན་ཡུལ་བཞག་སྟེ་ཨ་རིར་བསྐྱོད་སྐབས་ཁོང་རང་
གི་སློབ་མ་མང་པོ་ལས་ཀྱང་དབྱིན་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་སྟོན་བྱུག་པ་ཡོད།

ཨོག་སི་སྟོར་ད་ལྟོང་སྐྱེས་པ་དུས་ལེ་ཤུའི་ཚོས་ཚོས་པ་ཚོས་ཁོང་དང་གོགས་པོ་
བརྒྱུགས། ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཡེ་ཤུའི་ཚོས་སྤྱུགས་ཀྱི་སྟོར་ཤེས་འདོད་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཡོད་པ་མཐོང་བ་ན་ཁོང་ནི་ཡེ་ཤུའི་ཚོས་འོག་དུ་འདུག་རྒྱུའི་འོས་མི་ཡག་པོ་ཞིག་དུ་
བསམས་ཡོད། འོན་ཀྱང་འདི་ནི་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་རེད། ཡིན་ན་ཡང་
རིན་པོ་ཆེས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱུགས་མིན་ན་ཡང་། ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་སྟོལ་རྒྱུན་ཐད་
གོ་རྟོགས་ཕན་བྱ་ལྡན་པའི་རུབ་སྟོབས་པ་འགའ་འདི་གར་འདུག་སྟེ་སྟེ་ཁོང་ཚོ་དང་
དགའ་པོའི་རང་ནས་འགྲོགས་འདུག།

ཁོང་དབྱིན་ཡུལ་དུ་སོག་མར་འཕྱོར་སྐབས་ཁོང་གིས་བོད་དུ་མཐོང་བའི་གདུག་
རྒྱབ་ཀྱི་དུན་སྤང་དང་། རང་གི་ལྷང་པ་བརྒྱུག་པའི་སྟོལ་གདུང་དེ་དག་གིས་ཁོང་མི་སྦྱིད་
པ་ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག སྐབས་དེ་དུས་ཁོང་རང་གི་དགོ་ཚུན་དང་། ཁྱིམ་མི། ས་ཡུལ་
གཅིག་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ག་རེ་བྱུང་ཡོད་ཅེད་ཁོང་གིས་མཁྱེན་ཀྱི་ཅེད། ཁོང་གིས་ཁོང་
ཚོར་ག་རེ་བྱུང་བཤེས་རྒྱུ་ཡིན་མིན་དང་། ཡང་ན་ཁོང་རང་བོད་དུ་ལོག་སྐབས་མིན་མཁྱེན་

གྱི་མེད། ཁོང་གིས་ཉ་ལམ་ལོག་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་དགོངས་ཡོད། ཁོང་གིས་མཁུན་པ་ལ་རྒྱ་
གར་ལ་སླེབས་ཐུབ་པའི་བོད་མི་རྒྱ་བས་བཅོལ་བ་འགའ་ཞིག་གསོན་པ་མ་གཏོགས་
མི་ཚོ་སླེལ་སྤངས་ཤིག་སྟེ། རིག་གཞུང་ཆ་ཚང་ཞིག་ཚར་བ་རེད། རིན་པོ་ཚེས་བོད་པའི་
རིག་གཞུང་གི་ཉིང་བཅུད་དེ་མ་བཟོག་པར་ཉར་ཚགས་གནང་འདོད་གནང་པས། ཁོང་
གིས་ནང་ཚོས་ལ་བཅངས་པའི་དད་དམ་དང་། དེ་རུབ་ཕྱོགས་སུ་བྱུང་སྟེལ་གནང་རྒྱུའི་
དམ་བཅའ་ནི་ང་ཚོའི་རྟོགས་ལུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་རེད་སྟེ།

དང་ཐོག་ཁོང་གིས་རྒྱ་བས་ལེ་ “བོད་གཤིས་” (Tibetanness) ཞེས་འབོད་པ་དེར་
འཐམ་ནས་སྡོད་ཐབས་གནང་འདུག རུབ་ཕྱོགས་པའི་རིག་གཞུང་གིས་ཁོང་གི་ཡིད་
དབང་ཅི་ཅམ་འཕྲོག་ཡོད་རུང་། དེ་ཅམ་གྱིས་རིག་གཞུང་དེ་དངོས་གཙོ་སྟེ་བའི་རང་
བཞིན་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་རང་གིས་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་རིན་ཐང་འགའ་ཞིག་དང་
བྲལ་ཡོད་པ་ཡང་ཁོང་གིས་གཟིགས་གནང་ཐུབ་ཡོད། རུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཤིག་ལ་
ཁོང་གིས་རང་གི་ལེགས་བྱུང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་བཞིན་པའི་རང་ནས་རུབ་ཕྱོགས་པ་ཚོ་དང་
འབྲེལ་འདྲིས་གནང་རྒྱུའི་འབད་བཞེན་གནང་འདུག ཁོང་གིས་འདི་ནི་རང་གི་རིག་
གཞུང་ལ་ཤ་ཞེན་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་རེད་དགོངས་འདུག འོན་ཀྱང་ཁོང་རང་གིས་
གང་མཁུན་པ་དེ་གཞན་ལ་གོ་བར་སྡོད་ཐུབ་པ་ལ་རུབ་ཕྱོགས་པའི་ལམ་སྟོལ་གྱི་ནང་དུ་
ཅི་ཅམ་ཟབ་མོར་བྱིན་པ་ཁོ་ནས་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་འདུག དེས་ན་ཁོང་
གིས་ཅི་ཅམ་བྱི་ནང་མི་མཐུན་པ་ལྟར་དུ་མངོན་རུང་། རང་གི་རིག་གཞུང་གི་རིན་ཐང་
དེ་ཉར་ཚགས་ཐུབ་ཐབས་སུ་འདས་དོན་གྱི་འཁྲིལ་བ་རྣམས་བཅད་དེ་རུབ་ཕྱོགས་པའི་མི་
ཚོ་སླེལ་སྤངས་དེར་འཐམ་རྒྱུའི་ཐུགས་ཐག་བཅད་གནང་འདུག

འཕྲོ་འབྲུར་འདི་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཡིད་སྟུག་པའམ་བཅོན་ཤེད་བྱས་པ་ཞིག་མ་རེད་
དེ། རུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཤིག་གི་རིང་ཁོང་ལ་སེམས་སྟུག་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། གང་གིས་
ཞེ་ན་ཁོང་གི་ཡོད་ཚད་བོད་དུ་ལྷུས་པ་མ་བཟོད་ཆ་དེ་བས་མང་བ་སྟོས་གཏོང་གནང་གི་
ཡོད། དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཁོང་རང་རུབ་ཕྱོགས་ལ་ཡིད་དབང་ཤོར་པ་དང་། བོད་དུ་

ལྷན་དུ་ཡོད་སྐབས་འང་མ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱིས་ཁོང་ལ་གསུངས་པ་ན་མས་ཐུགས་བྱུང་ན་
 མོས་ཡོད། ཁོང་གི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཁོང་རུབ་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་མ་ཟད་དེར་ཁོང་རང་
 གི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི་འཇམ་པའི་ཐུགས་དང་གསལ་བའི་རྣམ་དཔྱད་བྱེད་བྱེད་གསོ་
 བྱེད་པའི་མི་དང་འཕྲད་ཀྱི་རེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། འང་མ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱིས་ཁོང་
 ལ་རྒྱ་གར་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྒྱལ་སྐྱེས་སུ་འཁྲུངས་ཏེ་དགེ་སྦྱོང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་རེད།
 འོན་ཀྱང་རུབ་ཕྱོགས་སུ་དགེ་སྦྱོང་ཞིག་རྒྱལ་སྐྱེས་བྱེད་དགོས་ཡོད་སྲིད་པ་རེད་ཅེས་ཀྱང་
 གསུངས་འདུག རིན་པོ་ཆེས་རུབ་ཕྱོགས་སུ་ནང་ཆོས་དར་བྱེད་ཀྱི་དོན་ལའི་ཐབས་ལམ་
 ཡག་ཤོས་དེ་འཇིག་རྟེན་བྱིས་པའི་ལུགས་སུ་བྱེད་དགོས་པའི་གོ་བ་བྲལ་བ་པ་རེད།

དའི་བསམ་པར། ཨ་ཀོང་དང་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལྷ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་བྱུང་བ་
 དེས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐུགས་པམ་ཆེ་ཤོས་བཟོས་ཡོད་པ་རེད་སྟེ། ཅི་ཅམ་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་
 རུབ་ཕྱོགས་པའི་མི་ཆེ་སྐྱེལ་སྐྱེས་ལ་ཡིད་འཕྲོག་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་ཨ་ཀོང་ལ་བོད་པའི་
 རིག་གཞུང་དང་གོ་མས་གཤིས་སུ་སྦྱོབ་བྱེད་འདོད་བྱུང་ཡོད། གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་རིན་
 པོ་ཆེས་དམིགས་བསལ་ཁོང་ལ་བཅར་མཁན་གྱི་རུབ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་གཞོན་སྐྱེས་
 ཚོ་དང་ལྷན་དུ་འབྲེལ་བ་གཏིང་ཟབ་བཟོ་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས། ཁོང་གིས་ཁོང་ཚོ་ཕྱི་རྒྱལ་
 ཀྱི་མི་རྒྱུད་དམ། ཡང་ན་སྐྱོར་ལྷ་ཚུལ་དེ་ལས་འདས་ཏེ་གཟིགས་གནང་བ་རེད། རུབ་
 ཕྱོགས་པ་མང་པོས་ཀྱང་ཁོང་ལ་ལྷ་སྐྱེས་དེ་མཚུངས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་དེ་འདྲ་མིན་པ་
 ཚོ་ཁོང་གི་སློབ་མར་གྱུར་པ་རེད། ཁོང་ཚོ་ནི་རིན་པོ་ཆེར་ཁོང་རང་གི་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་རྣམས་བྱུང་གསོ་གཏོང་མཁན་དང་། ཁོང་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་རིན་པོ་ཆེས་དུས་ཚོད་
 གཏོང་འདོད་ཡོད་པའི་གྲས་དེ་རེད། ཨ་ཀོང་ནི་རིག་གཞུང་གི་བཀག་རྒྱ་དེ་དག་བཀལ་
 ཐུབ་མེད་ལ་བཀལ་འདོད་ཀྱང་བྱས་མེད། མ་མཐར་ཡང་འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེས་དེ་ལྷན་ཡིན་
 པ་གཟིགས་གནང་ཡོད། བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་མ་སྐྱེས་གོང་ནས་ཁོང་གཉིས་དབར་ལ་
 འགལ་ལྷན་ཐུགས་ཆེ་བྱུང་འདུག འདི་དག་གི་སྐོར་ལ་སྐབས་དེ་དུས་རིན་པོ་ཆེས་བོད་ཡིག་
 གི་ཉིན་དེབ་ཅིག་ཉར་གནང་ཡོད་པ་དའི་ནང་དུ་བྲིས་གནང་ཡོད།

ཁོང་ནི་གྲུ་པ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ནང་པ་པལ་ཆེ་བས་ཁོང་དང་རྒྱུང་ཐག་
རིང་ཅམ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རིན་པོ་ཆེས་ཤེས་འདུག་ ཚད་གཞི་གཞན་ཞིག་གིས་ཁོང་ཚོ་
དང་མི་འདྲ་བ་བཅོས་པ་དེས་ཁོང་ཚོའི་མིག་ལ་ཁོང་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཕྱི་མི་ཞིག་ཏུ་མངོན་
པ་རེད། ཁོང་ཚོས་ཡེ་ཤུའི་གྲུ་པ་ཞིག་ལའང་བྱེད་སྟངས་འདི་ལྟར་ཉ་ལམ་བྱས་ཡོད་པར་
ངེས། ཡིན་ན་ཡང་ཨ་ཀོང་ཐེ་བའི་བོད་པ་གཞན་དག་མང་པོར་གྲུས་བརྩེ་འདི་རིགས་
ལ་དགའ་སྣང་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བར་ཐག་དེ་འདྲིན་རྒྱུར་ཐུགས་འདོད་ཅ་བ་
ནས་མེད། མང་པོ་ཞིག་ལ་ནི་ཁྱད་འཕགས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་སྟེ། ཐ་ན་ཞིང་ཁམས་གཞན་
ཞིག་གི་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་ཚབ་མཚོན་ཏུ་བཀུར་ན་ཡང་དེ་ལ་དགའ་སྣང་སྐྱེ་སྤྲིད།

རིན་པོ་ཆེ་ནི་སྤྲོ་མ་དང་སྤོམ་མའི་དབར་ལ་འདྲིས་གཤིབ་ཆེ་ལ། གདམས་ངག་ཐད་
ཀར་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གནང་བ་བརྒྱུད་དེ་ཤེས་རབ་སད་པར་བྱེད་པའི་སྲོལ་རྒྱན་
ཞིག་ནས་ཐེབས་པ་རེད། ཁོང་གིས་གཏིང་ཟབ་པའི་ཚོས་ཀྱི་གནད་ཉིད་དེ་གཞན་ལ་བརྗ་
སྡོད་པའི་ཆེད་དུ་རུབ་ཕྱོགས་པའི་སྤོམ་མ་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་འདྲིས་གཤིབ་ཆེ་བའི་འབྲེལ་བ་
བཅོས་མིན་ཡང་དག་པ་ཞིག་བཟོ་དགོས་པ་དེ་གཟིགས་གནང་ཡོད། དེ་ལས་སྒྲོག་སྟེ་ཁོང་
གིས་རུབ་ཕྱོགས་པ་ཚོས་ཁྱད་མཚར་དང་ཡིད་འཕྲོག་པར་སྣང་བའི་བྱིན་རླབས་སྒྲོལ་བ་
དང་། གསུང་ཚོས་གནང་བ། ཚོ་ག་བྱེད་པ་སོགས་གནང་ཐུབ་ཀྱང་། ཁོང་ཚོར་གོ་རྟོགས་
སྐྱེ་བ་དང་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་བའི་བྱ་བ་རླབས་ཆེན་ཞིག་གནང་ཐུབ་ཐབས་མེད།
སྤོམ་མ་ཚོས་ཕྱི་ཚུལ་ཅམ་ཞིག་ཉར་ཚགས་བྱེད་སྲིད་ཀྱང་སྲོལ་རྒྱན་གྱི་ཉིང་ཁུ་ཤས་ཆེ་
བ་དེ་མ་འོངས་མི་རབས་ཚོ་ལ་བརྟུན་འགོ་སྲིད་པ་རེད། གཏེང་ཚོད་དང་བྲལ་བའི་གྲུས་
ཞབས་ཐོབ་པ་དེ་སྣང་བཟོད་བདེ་པོ་དང་ཡོང་སྡོ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ཁོང་གིས་
གང་མཁྱེན་པ་དེ་གཞན་ལ་གནང་མི་ཐུབ་པ་དང་། སྤོམ་མ་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་ཐད་ཀའི་
འབྲེལ་བ་ཞིག་གནང་མ་ཐུབ་ན། ཁོང་གིས་དེ་ལ་རིན་ཐང་ཡོད་པར་བརྩིས་གནང་མེད།

རིན་པོ་ཆེས་གལ་ཏེ་ཁོང་གིས་རུབ་ཕྱོགས་པའི་རིག་གཞུང་དང་རུབ་ཕྱོགས་པའི་
བསམ་སྲོའི་བྱི་ནང་གཉིས་ཀ་མཤེས་ན། ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་རུང་མི་སུ་ལའང་པན་ཐོགས་

དང་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མིན་པ་དེ་གཟིགས་གནང་ཡོད། གཞི་རྒྱུ་ཆ་ནས་ལུས་
 རྩོམས་པའི་ཉམས་ལེན་པ་ཞིག་གི་སེམས་དང་ཤར་ཕྱོགས་པའི་ཉམས་ལེན་པ་ཞིག་གི་
 སེམས་ཀྱི་དབར་ལ་མི་འདྲ་བ་མེད། འོན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་གཞན་ལ་གོ་བར་འཕྲོད་
 པར་བྱེད་དགོས་ན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་སམ། གཞི་རྒྱུ་ཆའི་རིག་པ་དོ་འཕྲོད་དགོས་པ་དེ་
 རིག་གཞུང་དང་གོམས་གཤིས་ཀྱི་ཏུ་བས་བརྟམས་ནས་བསྐྱེད་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཉེན་
 ལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་མཁྲུན་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་གིས་དེ་དག་རི་ལྟར་
 བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཡག་པོ་ཤེས་ཀྱི་མེད་ལ། དེའི་ཐབས་ལམ་ལའང་མཁས་པོ་མེད། ཡིན་
 བ་ཡང་ཁོང་གིས་དེའི་ཐོག་ལ་འབད་བཅོལ་གནང་རྒྱ་དང་མདུན་མཚོང་གནང་རྒྱར་
 བྱ་སྤྲོད་ཡོད།

ཁོང་དང་ཨ་ཀོང་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་ཡས་གྲིང་འགོ་འཇུགས་སྐབས། རིན་པོ་ཆེས་མི་
 ཚོས་ཚོས་ཚོགས་དེ་ཁྱད་མཚར་ཞིག་མི་མཐོང་བའི་ཆེད་དུ་ “བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ལྷ་གནས་”
 ཞེས་མ་ཡིན་པར་ “སློམ་ཉམས་ལེན་གྱི་ལྷ་གནས་” ཞེས་འབོད་འདོད་གནང་ཡོད། ཚོས་
 ཚོགས་དེ་སློབ་ཉམས་ལེན་ཁོང་གཉིས་འཆམ་པོ་མེད་པ་དང་རྗེས་སུ་དེ་བས་སྤྲོད་ཀྱིན་
 པ་རེད། དཀའ་ངལ་ཅན་གྱི་ལོ་རྒྱུད་དག་གི་རིང་ལ་ཁོང་གཉིས་མཉམ་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་
 པ་རེད་དམ་ཞེས་དྲི་བ་ཡོང་གི། ཨ་ཀོང་ལ་རྒྱ་མཚན་ག་རེ་ཡོད་མིན་ངས་ཡག་པོ་ཤེས་ཀྱི་
 མེད། ངའི་བསམ་པར་གཅིག་བྱས་ན་ཁོས་རིན་པོ་ཆེར་བསམ་སློབ་འཁོར་བའི་རེ་བ་བྱས་
 པ་རེད་སྟེ། ཁོང་གཉིས་དེ་སྤྲོད་ཀྱིས་པོ་ཉེ་བོ་ཞེས་པའི་དྲགས་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་ངོས་ནས་བྱས་
 བ། ཁོང་གིས་དུས་རྟག་ཏུ་ཞི་མཐུན་བཟོ་ཐབས་དང་། འདས་པ་ལ་ལར་ཞེན་ཡོད་པའི་
 ཐོག་ནས་མདུན་སྐྱོད་གནང་ཐུབ་པའི་ལུས་པ་ཏ་ལས་པ་འདོན་གནང་མཁན་ཞིག་རེད།
 བྱིས་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྐབས་ནས་ཀྱང་ཁོང་གི་རིག་སྟོབས་ལ་མི་ཚོ་ཉར་སངས་ཀྱི་
 ཡོད། ལུས་རྩོམས་སུ་སྤེལ་སྤྲོད་ཀྱང་གནས་ཚུལ་འདི་བདེན་པ་ཡིན་པར་འཕྲོད་ཡོད།
 ཁོང་གིས་གནས་ཚུལ་དངོས་སུ་ཐོང་བར་བྱས། དེ་རྣམས་གཅིག་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་
 བྱས། དེ་ནས་གདོང་ལེན་བྱི་མ་དང་ས་མཚམས་བྱི་མ་དེར་མདུན་སྐྱོད་གནང་གི་ཡོད། དེ་

དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་མི་ཚེ་དེ་ནང་དུ་སུ་འདྲ་ཞིག་གསལ། ཇི་འདྲ་
ཞིག་ཡིན་དུང་སློབ་གཏོང་ནམ་ཡང་གནང་ཚུང་མེད། དེ་ཕྱིན་ཡུལ་དུ་གཞན་དག་སུ་ཡང་
མེད་པའི་སྐབས་སུ་ཨ་གོང་གིས་ཁོང་ལ་རོགས་སྐྱོར་དང་སྙིང་ཉེ་བའི་མཛེས་གོགས་བྱས་
པ་དེར་ཁོང་གིས་བཀའ་རྒྱ་བསམ་ཤེས་གནང་གི་ཡོད། སུས་ཀྱང་རྟོགས་མི་ཐུབ་པ་ལྟ་
བུའི་སྐྱིད་སྣུག་མང་པོ་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་ཚུང་བྱས་ཡོད། དཔེར་ན། དུས་འགྱུར་ཆེན་
མོ་མ་བྱུང་སྟེན་གྱི་བོད་དུ་མི་ཚེ་མཉམ་དུ་བསྐྱུལ་བ་དང་། རྩོམ་བྱེད་དུ་ཡོང་བའི་དཀའ་
ངལ། འཛེས་སྤྱིང་གསར་པ་ཞིག་དུ་མཉམ་དུ་སླེབས་པ་བཅས་རེད། དེས་ན་སོ་སོར་གྱིས་
རྒྱ་དེ་སློབ་པ་པོ་ཞིག་རེད།

ང་དང་རིན་པོ་ཆེ་མཉམ་སྐབས་ཨ་གོང་དང་ཁོང་གི་དེ་ཕྱིན་ཇི་དེ་སློབ་པ་མང་པོ་དང་
ལྟན་གྱི་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བཅོས་ཐབས་གྱི་གནས་ལས་འདས་ཟེན་པ་
མངོན་གྱང་། ཁོང་གིས་ད་དུང་མི་ཚེ་མཉམ་འབྲིང་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་སྐོར་ལ་དགོངས་པ་
བཞེས་བཞིན་འདུག ཁོང་དང་ཨ་གོང་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་འཐེན་འཁྲུང་དང་མི་མཐུན་
པ་ལུགས་ཆེ་ཡོད་བཞིན་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གཉིས་དབར་ལ་འགྲིག་ཐབས་ཡོང་གི་
རེད་དགོངས་གྱི་འདུག

རིན་པོ་ཆེ་དེ་གཟིགས་ཚུལ་ལ་ཁོང་གིས་བོད་པའི་རིག་གཞུང་ངམ། བོད་ཀྱི་ནང་པའི་
སྟོལ་རྒྱན་དེ་དོར་གནང་གི་མེད། དེ་ནི་ཁོང་གིས་སྙམ་མཐུད་དེ་མཉམ་འཁྲུང་གནང་འདོད་
ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་འདས་པ་དེ་ད་ལྟ་དང་གཅིག་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་གསར་
པ་ཞིག་འཚོལ་རྒྱུར་གཞན་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་འདོད་ཀྱང་ཡོད། ཁོང་གིས་འདིས་ནི་ལུབ་
ཕྱོགས་སུ་ནང་ཚོས་གྱི་ཚ་བ་འཇུགས་ཆེད་ཡང་དག་པའི་འབྲེལ་མཚམས་ཞིག་བསྐྱུན་
ཐུབ་པར་གཟིགས་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་གར་དུ་ཕྱིར་སེབས་གྱིས་སྟག་ཚང་དུ་སྐྱུ་མཚམས་
ལ་བཞུགས་སྐབས། དུས་དེ་བར་དུ་དེ་སྟེན་གང་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་གྱི་འབྲས་བུ་འཕྲིན་
འོངས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་འགྲོ་དོན་སྐྱོང་ཕྱིར་གཏོར་ཚོས་ "ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཐབས་"

ཞེས་པ་དགོངས་གཏེར་དུ་རྟེན། ལུབ་ཕྱོགས་སུ་ནང་ཚོས་དར་སྤེལ་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བོ་ལུས་
སྟོབས་ཅན་ཞིག་དུ་བསྐྱུར་བའི་སྟོན་ལོང་གིས་སྟོན་ཚུད་ནས་ཟིན་ཡོད། ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་བལྟས་ན། ལོང་སྐྱེལ་བབས་པ་དེ་ནི་ལོང་གི་མཛད་སྟངས་ཞིག་གི་མཐའ་མ།
བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་གི་མཇུག་ཡིན་པ་དང་མཚུངས་སུ་འགོ་འདྲུགས་ཀྱང་རེད།

སྤྱགས་ལ་འཁྲུངས་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་ནམས་ཕྱི་སྤྲིངས་ཆའི་སྟེང་དུ་མངོན་
པར་གསལ་འགོ་ཚུགས་པ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་དེར་ང་ལོང་ལ་ཐུག་བྱུང་། ངའི་བསམ་
པར། རིན་པོ་ཆེ་མེ་བའི་སྐྱེ་བོ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་ཡོང་བྱ་ཡིན་པའི་སྟོན་དཔག་
བྱེད་སྐབ་མེད་སྟེ།

ལྷ་པ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལྷ་ ༡ ཚེས་ ༧ ང་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་སྲིག་གི་ཉེན་མོའི་སང་ཉེན་དེར། ངའི་
ཨ་མས་ང་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་སྲིག་གི་གསར་འགྲུར་དེ་ཐོས་རྗེས། རྟོན་ཐོར་བ་ནས་ཕྱུ་བུ་
སངས་པའི་རྗེས་སུ་མོས་མགོ་གས་སུར་དུ་བྱ་བུ་འགྲུལ་བརྩམས་ཤིང་། མོས་གཉེན་ཉེ་དང་
ངོ་ཤེས་ཚོ་ལ་ཁ་པར་བཏང་སྟེ། གཉེན་སྲིག་དེ་ལྷན་མེད་བཟོ་བར་རོགས་པ་བྱེད་དགོས་
པའི་སྐུལ་མ་བྱས། མོས་བྱི་ཉེན་གྱི་ཞོགས་པ་དེར་དངངས་འཚབ་གང་འཚམས་ཆེན་པོ་
དང་བཅས་ང་ཚོར་ཁ་པར་བཏང་བུར། ངས་ང་རང་གི་ཉེན་དེབ་ནང་དུ་ “ཨ་མས་བརྟུང་
ལམ་ཁག་ཨ་མའི་(ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བཏགས་པའི་གཅེས་མིང་) ཁ་གཏང་དུ་བཟོས་ཏེ་
ཁོང་དབྱིན་ཡུལ་དུ་འཛིན་བཟུང་བྱེད་དུ་འཇུག་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་བཤད་བུར།” ཞེས་བྲིས་
པ་ཡིན། འདི་དངོས་སུ་བུང་མེད་ཀྱང་སེམས་ཁྲལ་བྱེད་འོས་པའི་སྤྲིགས་ར་ཞིག་རེད།

ངའི་སྤྱི་ལོ་དང་ཨ་ཞང་གིས་ཀྱང་ཞོགས་པ་དེར་ཁ་པར་བཏང་ནས་ང་ཚོ་ཉེན་གྲུང་
གསོལ་ཆོགས་ཤིག་ལ་ཐུག་རྒྱ་བྱས། ངའི་ཨ་མས་ངའི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུར་རོ་ཞི་ཁ་དང་། ཨ་ཞང་
མེ་ཁལ་གཉིས་ལ་ཁོང་ཚོའི་བྲིམ་ཡོད་ས་ནོར་ཐམ་ལྟར་ལན་དང་ནས་རྒྱ་ཚོད་གཅིག་
གཉིས་ཅམ་འགོ་དགོས་པའི་ཨེ་ཏེན་ལྷག་བར་དུ་མོ་ཏར་བསྐྱོད་དེ་ང་ཚོར་ཐུག་འཕྲད་
བྱེད་དགོས་པར་མངགས་འདུག མོས་ཁོང་ཚོ་ལ་གནས་རྒྱལ་ག་རེ་ཆགས་ཡོད་མིན་གྱི་
སྐོར་ལ་རྩད་གཅོད་བྱེད་པ་དང་། མཉམ་དུ་ང་ལ་གཉེན་སྲིག་ནས་བྱིར་འཐེན་བྱེད་རྒྱུར་
སྐུལ་མ་བྱེད་ཐུབ་མིན་ལྟ་རྒྱུར་མངགས་འདུག ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་མོ་ཏེན་ཏེ་ལེ་རྒྱ་སྐྱུག་
ཆེན་པོ་དེ་བཏང་སྟེ་ང་གཉིས་ཀྱི་མགོན་ཁང་དུ་ཡོང་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་མོ་ཏེ་
རྒྱབ་དུ་བཞུད་པ་ཡིན། ངའི་སྤྱི་ལོ་དང་ཨ་ཞང་གཉིས་མོ་ཏེ་མདུན་གྱི་རྒྱབ་བཀྲལ་དུ་
བཞུད་དེ་ང་ཚོ་ཆང་འཐུང་དུ་འགོ་སའི་མགོན་ཁང་དེར་ག་འདྲ་འགོ་དགོས་མིན་གྱི་སྐོར་
ལ་ཁ་ཚོད་ཞེད་སྤང་ཅན་ཞིག་བརྒྱབ་ནས་བཞུད་སོང་། ཁ་ཚོད་རྒྱག་བཞིན་པའི་སྤང་ལ་

ངའི་སྐྱོ་མོས་ངའི་ཕྱོགས་སུ་ཁ་བརྒྱུར་ཏེ། “མྱེད་རང་གིས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་དམ། གནས་སྐབས་
བཟང་ཤོས་ཀྱི་འོག་ཏུ་ཡང་གཉེན་རྒྱུག་ཟེར་བ་དེ་ལས་སྤྲོ་པོ་མ་རེད། མྱེད་ཀྱིས་འདི་འགྲིག་
པའི་རེ་བ་ཇི་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ངས་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་།

ངའི་ཨ་ཞང་གིས་ཆང་ཁང་དུ་ང་ཚོར་ཆང་མངགས་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་ཨ་རག་
མངགས་ཏེ་གནས་སྐབས་ལ་གཞིགས་པའི་གང་འཚམས་མཚོན་གནང་སོང་། ངའི་ཨ་
ཞང་གིས་ “ཡ། ད་ང་ལ་མྱེད་རང་གི་སྐྱོར་ལ་ཅིག་གོད་དང་། མྱེད་རང་སྤྲོ་མ་ག་དུས་ཆགས་
པ་རེད།” ཅེས་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་ཁ་བརྒྱེད་རྒྱུའི་འབད་བཅོམ་བྱས་སོང་། དེའི་ལན་དུ་
རིན་པོ་ཆེས་ “ཨོ་རྟོ། དེ་དུས་ང་ལོ་གཅིག་འཁོར་ཅོམ་རེད།” གསུངས། ལོས་ཡིན། ངའི་ཨ་
ཞང་གིས་འདི་ཉམ་གོ་སྐབས་མགོ་འཕྲོམ་འགོ་རྒྱུགས་སོང་། ཁོས་གནས་སྐབས་ཡོངས་
རྒྱུགས་གསེད་བཀོལ་བྱེད་པའི་འགོ་འདྲུགས་སྐབས་མ་ཤེས། དེ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ཁ་བརྒྱེད་
དེ་སྐབས་རི་ཞུག་རི་ཞུག་ལ་བུད་པ་དང་། ཁོ་དང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀ་ཆང་གིས་བཟེ་འདུག ངའི་
ཨ་ཞང་གིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྱིས་པ་རྒྱ་མཁན་དང་། བྱིས་པ་ལ་གཤམ་མཁན་རེད་ཅེས་
ངར་སྐྱོད་རྒྱག་འགོ་བཅུགས།

དེ་མཚམས་ནས་སློ་བུར་ཐོག་རྒྱག་ཅིག་ལ་ངའི་ཨ་ཞང་གིས་སྲང་ལམ་གྱི་ཁ་སྐྱོད་
དེར་བརྟམས་ཏེ་དབྱིན་སྐྱོད་ཀྱི་སྐྱོད་གངས་རྒྱུད་ཤོས་ཞིག་བཀོལ་ཏེ། འོ་རེད། ས་གིར་རྒྱ་
མིའི་ཟ་ཁང་ཞིག་འདུག དེ་འོས་ཤིང་འཚམས་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་ཁ་ལག་བཟུང་བར་
ས་གིར་འགྲོ། ཞེས་བརྗོད་དེ་ང་ཚོ་ཚང་མ་ཡར་ལངས་ཏེ་སྲང་ལམ་གྱི་ཁ་སྐྱོད་དེར་གོམ་
པ་བརྒྱབ་སྟེ་ཕྱིན། བརྒྱབ་སྐྱོན་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ད་ལྟོ་འཇོག་སྐྱོར་བེད་སྐྱོད་གཏོང་
གི་ཡོད་ཅང་། རིན་པོ་ཆེར་གོམ་པ་རྒྱག་རྒྱ་ལས་སྤྲོ་པོ་མེད། བོད་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་
རྒྱ་མིའི་ཟ་ཁང་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་དེ་ལྟོ་ཚོར་བདེ་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་དེ་ངའི་ཨ་
ཞང་གི་སྐྱོ་ལུ་ལ་དུ་མེད་པ་འདྲ། ཡིན་ན་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་མིའི་ཁ་ལག་ལ་མཉེས་པོ་
ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་ནག་མི་མང་གི་ཐད་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་འཕྲོན་འདྲིན་གང་ཡང་མི་
འདུག འོན་ཀྱང་ངའི་ཨ་ཞང་ལ་དེ་ཅོམ་གྱི་བསམ་ཤེས་ཀྱང་མེད་པ་དེས་ཁོ་རང་གི་སྐྱོ་

རྒྱ་རྒྱུ་དྲགས་པའི་སྣང་བརྟན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་ལ་མངོན་བྱུང་། ངའི་ཨ་ཞང་གི་ངོས་ལ་
ཤར་ཕྱོགས་པ་གཅིག་ཡིན་ན། རྒྱ་མི་དང་། ཉེ་ཉོང་པ། འབར་མ་བ། བོད་པ་སོགས་སུ་ཡིན་
ཀྱང་ཚང་མ་གཅིག་པ་རེད།

ང་ཚོ་ཟ་ཁང་ནང་དུ་བསྐྱད་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ངའི་ཨ་ཞང་གིས་ཞབས་ཞུ་བ་དེར་
“བྲུ། བྲུ། འདི་གར་ཤོག་དང་།” ཞེས་སྐད་བརྒྱབ་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་སོང་། ཞབས་ཞུ་བ་དེ་
སླེབས་པ་དང་ངའི་ཨ་ཞང་གིས་ “རྒྱ་མིའི་ཁ་ལག་དེ་འདྲ་འབྱེད་ཤོག” ལམ་སོང་། ཞབས་
ཞུ་བ་དེས་སྐྱུ་ཞབས་ལགས། “ངས་ཁ་ལག་གི་རེའུ་མིག་འཁོད་པའི་དེབ་འབྱེད་ཡོང་ཚོག”
ཅེས་བརྗོད། དེའི་ལན་དུ་ངའི་ཨ་ཞང་གིས་ “གང་ལྟར་རྒྱ་མིའི་ཁ་ལག་ཅིག་འབྱེད་ཤོག
རྒྱ་བཟ་ག་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་འབྱེད་ཤོག ག་འདྲ་བྱས་ཀྱང་ཚང་མ་གཅིག་པ་ནི་རེད།”
ཅེས་བཤད། ཁ་ལག་གི་སྐྱབས་སུ་ཐག་གཅོད་ནི་གང་ཡང་བྱུང་མ་སོང་། ཁ་ལག་བཟས་
ཚར་བུ་བས་ཡོད་པའི་སྐྱབས་སུ་ངའི་ཨ་ཞང་གིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ “ཡ། བྱེད་རང་ཨ་རིར་
འགོ་ན་བཟང་གི་རེད། དེ་གར་ག་རེ་བྱས་ཀྱང་ཚོག་གི་ཡོད་ཅང་། བྱེད་རང་ཨ་རིར་འགོ་
ན་དེ་བས་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད།” ཅེས་བརྗོད་སོང་།

སྐྱུ་མོ་དང་ཨ་ཞང་གི་མཉམ་དུ་བསྐྱུལ་བའི་ཡིད་མམ་པའི་དགོང་རྩོམ་འདིའི་རྗེས་སུ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་རང་གི་ནང་མི་ནས་ཐག་རིང་དུ་ཁ་བུལ་བྱིན་པ་ཚོར་བ་
དང་། ཕྱི་ཉེན་དེར་ང་གཉིས་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་འགོ་དགོས་བསམས་བྱུང་། (ང་ཚོས་སྟར་
སོལ་ད་ཉའོ་སི་ཡི་མཐོང་རྒྱུ་དང་པ་དེར་སྐྱུར་ལོག་བྱེད་རྒྱ་མིན་པར་ཐག་བཅད་ཚར་)
འོན་ཀྱང་ཕྱི་ཉེན་ཞོགས་པ་དེར་ཐེ་ས་དང་མོའི་དགའ་རོགས་རོ་ཏར་རིག་གཉིས་ང་
ཚོའི་མགོ་ན་ཁང་དུ་སླེབས་བྱུང་། གཉེན་སྲིག་གི་སང་ཉེན་དེར་ཁོང་ཚོ་བསམ་ཡས་སྤིང་
ལ་བྱིན་ཏེ་མཚན་གཅིག་བསྐྱེད་འདུག ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་དེར་ཡོད་པའི་མི་ཚོས་གཉེན་
སྲིག་ལ་ངོས་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་ལག་པོ་ཞེ་དྲགས་ཡོད་པས། ང་ཚོ་ལམ་སང་དེ་གར་འགོ་རྒྱ་མི་
འདུག་ཅེས་བཤད་བྱུང་། ཚང་སའི་རྗེས་སུ་ཚོ་ལྷག་སྒོ་སེང་ཕྱོགས་སྒྲོད་དུ་འགོ་སྐོལ་
ཡོད་པ་བཞིན། ང་གཉིས་ཀྱིས་དུས་ལྷན་སྐྱེད་དུ་འདི་རིང་ཞིག་ལ་བྱང་སི་ཀོད་ལན་དྲུ་

ཚོས་ཚོགས་སྒྲིག་འོན་ཏེ་ཉེན་ཤས་འགྲོ་རྒྱ་ཐག་བཅད། ང་གཉེས་ཀྱིས་རོ་ཏར་རིག་དང་
 དཔེ་གཅེན་མོ་གཉེས་ང་ཚོའི་མཉམ་ཏེ་གདན་འདྲེན་ལྷན། དེ་ཉེན་ང་ཚོས་བྱང་སི་ཀོང་
 ལན་དུ་ཡུལ་སྡོངས་ལྷ་ན་སྐྱུག་པ་དེ་བརྒྱུད་དེ་ཨིན་སྐར་ལེ་སི་བར་དུ་མོ་ཏ་བཏང་སྟེ་
 ཕྱིན། ཡུལ་སྡོངས་དེས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བོད་བློན་དགོས་པ་བཟོས་འདུག ང་ཚོ་མོ་ཏའི་ནང་
 ཏུ་བཞུད་དེ་རི་མཐོའི་ཡུལ་སྡོངས་དེ་དག་བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་སྐབས། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མིག་
 ཅེར་ཉེ་ “ངས་བྱིད་རང་དང་མཉམ་ཏེ་ཆང་ས་བརྒྱབ་པ་དེར་ཡིད་ཆེས་དཀའ་བ་རེད།
 འདི་ནི་རོ་མཚར་ཅན་ཞིག་རེད། འདི་འདྲ་བྱང་ཚར་བ་དེར་ང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་མི་འདུག”
 ཅེས་བསམ་སྟོལ་འཁོར་བ་བྱུང་སོས་ཀྱི་འདུག ཡ་མཚན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གྲོག་
 འགའ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་བརྒྱུད་དགོས་པ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། འཛམ་གླིང་ནང་གི་བསོད་
 བློན་ཆེ་མོས་དེ་ང་རང་ཡིན་སྟེ་པ་ཞིག་ཚོར་བྱུང་།

སྒྲིག་འོན་ཀྱི་མོང་ལྗང་དེ་ནི་རི་ཁུལ་གྱི་རོ་ཞིང་དུ་བོངས་ཚད་ཆེ་བའི་སྡོ་ཚལ་གྱི་རིགས་
 ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་པ་དང་། སྡེ་རི་ཞེས་པའི་གཤོག་ཐོགས་ཀྱི་མིའུ་རྒྱུང་དང་དང་སྐད་བརྗོད་
 བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་སྟན་གྲགས་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་ནི་སི་ཐར་ཁ་ཏེ་དང་ཁོང་གི་བཟའ་ཟླ་ཨེ་
 ལིན་གཉེས་ཀྱིས་འགོ་བཙུགས་པ་རེད། ང་ཚོ་དེར་སྐྱབས་པ་དང་ཁོང་གཉེས་ཀྱིས་
 བསུ་བ་བྱས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉེས་ལ་རྒྱུངས་འཁོར་གྱིས་འདུད་པའི་འགྲུལ་
 ཁང་སྡོད་ས་སྐྱེད་པོ་ཞིག་སྐྱེད་པ་དང་། བྱེས་དང་མོའི་དགའ་རོགས་ཀྱང་ཁོང་ཚོའི་ཁང་
 པའི་ནང་དུ་བཞུད་པ་རེད། དེ་ནི་དུས་ཡུན་སྐྱེད་ཡང་སྡོ་བ་འཕེལ་བའི་ཆང་སའི་རྗེས་
 ཀྱི་སྡོ་མེད་ཕྱོགས་སྐྱེད་དུ་ཕྱིན་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་བྱུང་། ང་ཚོས་གཡས་གཡོན་དུ་སྡོ་
 འཆམ་བྱས་པ་དང་། སི་ཐར་ཁ་ཏེ་ཡིས་དེ་གར་སྡོད་མཁན་ཚོས་བཟོས་པའི་འཇིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པའི་སྐྱེད་དེས་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་དངོས་
 རིགས་བསྟན་བྱུང་།

ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་སྐབས་ངས་ཨའེ་ཚིང་ (I Ching) གི་མོ་བཏབ་པས་ང་ལ་ “གཉེན་
 རྒྱིག་བྱེད་བཞིན་པའི་གཞིན་རུ་མ” ཞེས་དང་ཡིག་སྐྱེད་དང་པོ་དེ་འགྲུར་བ་འགྲོ་བའི་

ཡིག་སྲིད་ཞིག་ཡིན་པས་དེའི་ནང་ “གོམ་བཤོད་ཐུབ་མཁན་གྱི་མི་རྣམས་ཀྱི་གྲོག་” ཅེས་
འཁོད་འདུག ཚིག་དོན་གྱི་ཐད་ནས་འདི་རིན་པོ་ཆེར་གོ་བ་དང་ཁོང་གིས་གོམ་བཤོད་
བྱེད་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་བཅས་ལ་བསམས་ན་ངས་འདི་དགོད་བྲོ་བོར་ཚོར་
བྱུང་། ཡིག་སྲིད་དེས་ངལ་བ་ཁྱད་བསད་བྱས་ན་ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་
བརྗོད་འདུག།

ང་ཚོ་ཐོན་པོ་དུ་སྤོང་སྐབས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཚན་དཀྱིལ་དུ་ཡར་ལངས་ཏེ་ཅི་ཞིག་
བཞེས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པའི་གོམས་གཤིས་དེ་ང་ལ་དོ་སྤོང་བྱུང་། དོན་དངོས་སུ་འུ་བ་ཕྱོགས་
སུ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་མི་ཆེ་ཤས་ཆེ་བའི་རིང་ཁོང་ལ་གོམས་གཤིས་འདི་ལོ་མང་བསྟན་
ཅིང་། ང་ཚོ་ཐོན་པོ་དུ་སྤོང་སྐབས་ང་མཚན་ལ་ཉག་པར་ཡར་ལངས་ཏེ་ཁོང་ལ་སུན་
མི་ཆེ་ཟེར་བའི་བཟང་དེ་བཟོས་པ་ཡིན།

ང་ཚོ་ཉེ་འབྲེལ་སུ་ཡོད་པའི་མི་ལ་སི་ཁར་ཁྲེན་མི་རི་ཡོ་རི་ཟེར་བའི་ཡེ་ཤུའི་དགོན་
པ་རྣམས་པ་ཞིག་བཟང་བར་བསྐྱོད་ཅིང་། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་བོད་པའི་སྐྱ་མ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་
བཤད་པའི་རྗེས་སུ་དེ་གའི་ཤྱ་པ་ཚོས་ཁོང་ལ་དོ་སྣང་དང་བཅས་ང་ཚོར་དེ་གའི་བསྟོ་
གནས་ཆ་ཚང་ལ་སྐོར་སྐྱོད་དུ་བྱིད་བྱུང་། ང་ཚོས་ཁོང་ཚོའི་ཚོགས་འདྲེས་ལ་ཕྱིན་པ་
མ་བཟང་མཁན་ཚབ་ལ་མངལ་འབྲུད་ལྷུས་ཤིང་། ཁོང་ཚོས་ཚོགས་འདྲེས་སྐབས་ཀྱི་ཁ་
ཏོན་དང་དྲི་ཞིམ་འཇུག་པའི་སྒོས་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དམིགས་བསལ་ཐུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་སྟེ།
བསམ་ཡས་སྤིང་ལ་འབྱེད་རྒྱུའི་སྒོས་འགའ་ཤས་ཀྱང་ཉོས་གནང་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་
དེ་གའི་ཤྱ་པ་ཚོས་ཚད་དང་ལྡན་པའི་སྐོམ་གྱི་སྲོལ་རྒྱན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཡེ་ཤུའི་
ཚོས་ཀྱི་སྟེང་པོ་དེ་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དགོངས་འདུག ཁོང་ཚོའི་སྐོམ་ཉམས་ལེན་
བྱེད་སྟངས་ཀྱི་མི་ཆེ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ཏེ་ཅང་ཐུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་བ་དང་། མི་ཚོས་ཡེ་ཤུའི་
དགོན་པའི་སྲོལ་རྒྱན་དྲི་མ་མེད་པ་ཞིག་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་གཟིགས་ཅང་ཁོང་ལ་
སྐུལ་མ་ཆེན་པོ་ཐེབས་འདུག།

དགོན་པ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་གྲུ་པ་ཚོ་ལ་ཁོང་ལ་ཐོ་མ་སི་མེར་ཐོན་སློབ་ལྷན་ཚོ་འདས་སུ་
 མ་གྱུར་བའི་སློན་དུ་ ༡༩༥༥ ལོར་རྒྱ་གར་ནང་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་བ་དང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱི་
 འབྲེལ་བའི་སློན་ལ་གསུང་བཤད་ཅིག་གནང་སོང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ཀ་ལི་ཀ་ཏའི་ཆང་
 ཁང་ཞིག་ཏུ་ཆང་མཉམ་དུ་འཐུང་ཞིང་། སན་ཚུན་སློབ་ཤིང་ཉེ་ལོར་གྱུར་འདུག་སྐབས་དེར་
 མེར་ཐོན་གྱིས་ཁོང་རང་གི་ཉེན་དེབ་ཀྱི་ནང་དུ་ “ཚོས་རྒྱམ་དུང་པ་ནི་དོ་མཚར་ཆེ་བའི་
 རྒྱུ་ལོ་ཞིག་རེད། ཁོང་ནི་ལོ་ན་གཞོན་པ་དང་། ལྷན་མེད་པ། ཚུགས་སྐབས་ཅན། སློབ་སྦྱོར་
 པ། མཁས་པ། རྩི་མ་མེད་པ་ཞིག་རེད། ང་གཉིས་སན་ཚུན་ཐེངས་མང་ཐུག་འཕྲད་ཡོང་
 རྒྱུའི་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད།” ཅས་བྲིས་ཡོད། ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གཉིས་
 ཀྱི་ཐུག་འཕྲད་དེའི་རྗེས་དྲན་གནང་བཞིན་ “ང་ལ་ལྷན་མེད་པའི་ལྷོགས་པོ་རྙིང་པ་ཞིག་
 ཐུག་འཕྲད་བྱུང་བའི་ཚོར་སྣང་བྱུང་། དོན་དངོས་སུ་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཡེ་ཤུ་དང་ནང་པའི་
 རྩ་ཆའི་བརྒྱུ་མཚན་ཚོས་ཁག་འདེམས་སྐྱུག་བྱས་པའི་དེབ་ཅིག་མཉམ་འབྲི་བྱེད་རྒྱུའི་འཆར་
 གཞི་བཏོང་བ་ཡིན། ཁོང་ནི་ང་ལ་ཐུག་པའི་རྣམས་ལྷོགས་པའི་རྒྱུ་ལོ་ལྷན་མེད་པ་དང་པོ་དེ་
 ཡིན།”⁸ ཅས་གསུངས་ཡོད།

ང་ཚོའི་མི་ལ་སི་ཁར་ཤེན་མི་རི་ལོ་འི་བསྐྱོར་བསྐྱོད་དེའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་
 གཉིས་ཀྱིས་ཡེ་ཤུའི་སློན་ཉམས་ལེན་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཐོག་ལ་བཤོ་སྲིང་བྱས་པ་ཡིན། དེ་
 བེ་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཡེ་ཤུ་དང་ནང་ཚོས་དབར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སློན་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ཐོག་
 མ་དེ་རེད་སྟེ། ང་གཉིས་ཀྱི་སྤུ་གུ་དེ་ཚོ་མ་མར་དོ་ཚོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཡེ་ཤུ་པ་ཆགས་
 ཀྱི་རེད་ཅེས་བཞད་གང་བསྐྱངས་པ་ཡིན་ལ། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ “གལ་ཏེ་ང་ཚོའི་བྱ་ཞིག་
 གིས་ཁོ་རང་ཡེ་ཤུའི་ལྷན་མ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་ན། ལྷན་རང་ག་རེ་བྱེད་དམ།” ཞེས་དྲིས་པ་
 ཡིན། ཁོང་གིས་ “ངས་ཁོ་ལ་ད་བར་དུ་བྱུང་ཚུངས་མེད་པའི་ཡེ་ཤུའི་ལྷན་མ་ཆེ་སྤུད་དེ་ཆགས་

8 ལྷན་པའི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་ ༡༩༥༩ ལྷན་བཞུགས་པའི་ཚེས་ ༩ ཉིན་ཡེ་ཤུ་དང་ནང་པའི་སློན་ཀྱི་སློན་ལ་གནང་བའི་གཏམ་
 བཤད། ལྷན་པའི་ཁར་གྱིས་ཞུ་བྱིག་བྱས་པའི་ “ངག་བཅད་ནང་གི་བཤད་པ་རྟེ། ཡེ་ཤུ་དང་ནང་པའི་སློན་སྐབས་ཀྱི་
 ལམ་” ཞེས་པའི་ཆེད་ཚོམ་ནང་ལུང་འདྲན་བྱས་པ་ནས་ཡིན། (༢༠༠༥ ལོའི་བརྗེས་སྤྱོད་ཀྱི་དུས་དེབ་ཏུ་ལི་ཐུག་སི་ནས་
 བཏོན་པ།)

པའི་སྐྱུལ་མ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། ཁོས་ཆ་ཤས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའམ། ཆ་ཚང་བའི་ཡེ་ཤུའི་སྐྱེ་བའི་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད།" ཅེས་གསུངས། ཁོང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཁྲོམ་ར་དེ་ཁོང་རང་ལ་བདག་ཐོབ་ཡོད་སྟེ་མ་ཟུང་བ་ནས་གནང་གི་མི་འདུག ཁོང་གིས་ཚོས་ལྷགས་གཞན་དག་གི་ལྟ་སྦྱོང་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གནང་གི་འདུག ང་རང་གི་བཅོམ་དབང་ཅན་གྱི་ཉམས་སྦྱོང་ལ་གཞི་བཅོལ་ཏེ་ང་ལ་ཡེ་ཤུའི་ཚོས་ལྷགས་ལ་བག་ཆགས་བཟང་པོ་ཞིག་མིན། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་ང་ལ་ཡེ་ཤུའི་ཚོས་ལྷགས་ལ་རྒྱན་སྲོལ་གྱི་བྱེད་སྐྱོངས་དེ་ལས་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུང་བའི་རོགས་པ་གནང་བྱུང་།

ང་ཚོ་སློབ་འཇུག་ལ་སློབ་རྒྱུ་དུས་ཚོད་དེ་མཚོགས་པོ་རྫོགས་པ་དང་། ག་རེ་ཡོང་མིན་མི་ཤེས་པའི་སློབ་འཇུག་ལ་ཚོས་མི་འདོད་བཞིན་བསམ་ཡས་སྤིང་ལ་ལོག་རྒྱུར་ཐག་གཅོད་བྱས། ང་ཚོ་དེ་གར་སླེབས་དུས་དགའ་འོས་པ་ཞིག་ལ་ང་ཚོའི་དོན་དུ་ཉལ་ཁང་ཡག་པོ་ཞིག་བཏོད་སྤྲོད་བྱས་འདུག རྗེས་པའི་ངོས་གཅིག་ཆ་ཚང་ཞེས་པའི་སྐབས་པའི་སྐབས་པའི་སྐབས་བརྟན་གྱི་ཐང་ཀ་སློབ་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་ང་ཚོའི་ཁང་པར་དབྱངས་འདུག དེ་ནི་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་བཅོམ་མོ་ཨ་ཤེ་སྐལ་བཟང་གིས་ ༡༩༥༥ ལོར་རིན་པོ་ཆེ་དེ་གར་སླེབས་དུས་སྐྱེས་སུ་གནང་བ་ཞིག་རེད། ང་གཉིས་ཀྱི་ཉལ་ཁང་དུ་མཇུག་སློབ་པའི་ཐང་ཀ་དེ་ཡོད་པས་ང་ལ་ངོས་ལེན་བྱས་འདུག་སྟེ་མ་ཟུང་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་། བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་སློབ་མཁན་གྱི་ལྷ་པོ་བསམ་གཏན་གྱིས་ང་གཉིས་ལ་བོད་པའི་སྲོལ་རྒྱན་ལྟར་ཁ་བཏགས་དཀར་པོ་རེ་གཡོགས་ཏེ། ང་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་སྲིད་དེས་ཉེན་འབྲེལ་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་བརྗོད་བྱུང་། མ་མཐར་ཡང་ང་གཉིས་ཀྱི་དོ་མཉུན་ལ་དགའ་བསུ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་འདུག

ང་གཉིས་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་གཞིས་ཆགས་ཅིས་ཀྱི་འབད་བཅོམ་བྱས་པ་དང་དུས་གཅིག་དུ་ལམ་སངས་སྤྲོགས་གཞན་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་འདིར་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་ཤིང་། མི་གོང་ལན་དུ་མུ་མཐུན་སློབ་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཅང་། རིན་པོ་ཆེས་ཨ་ཤེ་ཡར་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་རྒྱུའི་དགོངས་བཞིན་གནང་སྟེ། ཁོང་གིས་ཉོང་གོང་གི་གཅུག་ལག་སློབ་ལྷན་ཞིག་དུ་སློབ་དཔོན་གྱི་ས་མིག་འཚོལ་ཕྱིར་ང་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་བུ་བཅུག་བྱུང་། ཁོང་གིས་

ཚོས་གལ་ཏེ་ཁོང་གིས་བོད་ཡིག་སློབ་འཁུངས་ལྷན་སྐྱེས་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ཡོད་ཅེས་
ལན་སྐྱེས་ལ། འོན་ཀྱང་ངས་ཁོང་ལ་ང་ཚོ་འགྲོ་སའི་ཁ་ཕྱོགས་འདི་མ་རེད་ཅེས་སློབ་སླུང་
ཐབས་བྱས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ཨ་རིར་གསུང་བཤད་ཀྱི་སློབ་སློབ་དང་། སློབ་བཅོས་སློབ་
མ་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་པར་བསྐྱོད་རྒྱུའི་སློབ་ལའང་གསུངས་བྱུང་། བསམ་ཡས་སྤིང་ནས་
ཕྱིར་ཐོན་ཅིང་འདྲིས་ཆེ་བའི་སློབ་མ་འགའ་ཤས་ཨ་རིར་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོས་ཨ་རིའི་
ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཚོས་ཚོགས་ཤིག་འཇུགས་རྒྱུར་ས་ཆ་ལྟ་བཞིན་ཡོད། ངས་ཁོང་ལ་ཨ་རིར་
གང་མཁུགས་ཐེབས་རྒྱུའི་སློབ་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་འབྲུག་པ་ཡིན།

ང་གཉིས་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་སློབ་བཞེས་དང་ཕྱིད་ཅོམ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ང་ཚོ་
དེ་གར་སྡོད་སྐབས་ངས་དེ་གའི་དགེ་འདུན་པ་མན་བདེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མདུན་ནས་བོད་
ཡིག་དང་། བེ་རི་ཤེས་རབ་དཔལ་ལྷན་སྐྱེས་ཐབས་ཐང་ག་འབྲི་རྒྱ་སྐྱེད་པ་ཡིན། ཁོ་པས་ང་
ལ་ཏུ་ཅང་བྱམས་པོ་དང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བཅི་བཀུར་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག ང་གཉིས་ཀྱི་
གཉེན་སྲིག་དེ་ཐོག་མར་ཁོའི་སློབ་ཤོར་ཤོང་དཀའ་བ་ཞིག་བྱུང་ཡང་། ལོ་མས་ཚར་བའི་
རྗེས་སུ་ང་ཚོ་གཉིས་ཀར་དེ་ཆེན་པོ་བྱས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་སྐབས་སྐབས་སུ་ཁ་འདོན་
དང་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོག་ཚོགས་དུས་མཚོན་ཁང་དུ་ཐེབས་གནང་བ་ལས། དེ་མིན་དུས་
ཚོད་མང་ཆེ་བ་ང་གཉིས་ཀྱི་ཁང་པའི་ནང་བཞུགས་ཏེ་བསྐྱུལ་གནང་། དུས་ལུན་འདིའི་
རིང་ལ་ཁོང་གིས་སྐབས་རེར་གསང་ལུ་མ་བཞེས་པའི་སློབ་མའི་མཚོན་རྟགས་སུ་དཔུང་
ཐག་མེར་པོ་ཞིག་བྲུ་ཆས་ཀྱི་སྤོང་དུ་བཏགས་ཏེ་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་ལ་ན་བཟའ་གཡོག་
རོགས་བྱེད་རྒྱ་དང་སྐྱེད་པ་ཡིན། མོ་ཏུ་བརྟེན་སློབ་ཀྱི་སྐྱེན་གྱིས་ཁོང་ལ་ངའི་རོགས་པ་
དགོས་ཀྱི་ཡོད། དུས་ཚོད་གཞན་དུ་ཁོང་གིས་སྐྱེས་པའི་དོར་མ་དང་། སྤོང་ཐུང་སློབ་པོ།
ལུབ་ཆས་རྒྱ་སྐྱེད་བཅས་ལུབ་ཕྱོགས་པའི་གྲོན་ཆས་མཚོན་ཀྱི་ཡོད། དེ་དུས་ཁོང་གི་ལུབ་
ཕྱོགས་པའི་གྲོན་ཆས་ལའང་གྲུ་པའི་ཚོན་མདངས་ཞིག་ཡོད། ཁོང་གིས་གྱུར་གྱུ་མ་མདོག་
ཅན་གྱི་སྤོང་གོས་གོང་བ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་བཞེས་རྒྱུར་དགའ་པོ་ཡོད།

དུས་སྐབས་འདིའི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཞབས་གཡོན་པར་རྐང་རྟེན་སྣུགས་ཤན་ནམ།
སྐྱོར་རྟེན་ཞིག་སྟེ་མཐུན་གྱིན་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པས་ངས་དེ་གཡོག་རོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་
གཉིས་ཐོག་མར་ཆང་ས་རྒྱག་དུས་ཁོང་གིས་གོམ་སྐྱོར་འཁོར་ལོ་བེད་སྐྱོད་གཏོང་གི་
ཡོད། འོན་ཀྱང་རིང་པོ་མ་ཐོགས་པར་འཁར་རྒྱག་དང་། དེའི་རྗེས་རྐང་རྟེན་སྣུགས་ཤན་
གཅིག་ལྟར་བརྟེན་ནས་གོམ་བཏོད་སྐབ་པ་བྱུང་སོང་། ག་ལེར་ཁོང་ལ་དེའི་དགོས་མཁོ་
ཡང་བྱུང་མེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་རང་ལ་དམིགས་བཀའ་གྲིས་བཅོས་པའི་ཡན་ལག་སྐྱོན་
ཅན་གྱི་སྣམ་རྟག་ཏུ་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

ཨ་ཀོང་གིས་རིན་པོ་ཆེར་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་གསུང་ཚོས་གནང་དུ་འཇུག་གི་མེད།
དེ་ནི་སྣངས་འདྲིན་གྱི་གནད་དོན་ཞིག་ཏུ་མངོན། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ས་
སྤོགས་གཞན་དུ་གསུང་ཚོས་གནང་བར་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད། ཐེངས་ཤིག་ཁོང་གི་རི་སི་ཐོལ་
གཙུག་ལག་སློབ་གྲྲར་གསུང་བཤད་གནང་བར་གདན་འདྲེན་ཞུས་སོང་། དེའི་མཚན་
དེར་ང་གཉིས་གསུང་བཤད་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་མཁན་རྒྱ་གར་ནང་མི་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྐྱེད་
པ་ཡིན། སྐབས་གཞན་ཞིག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་གསུང་བཤད་གནང་རྒྱུར་ང་གཉིས་ཁེམ་ལྷོ་རི་
ཇི་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་སྐབས་ཨ་ཁྱོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཨ་ལི་ཐི་ཡ་གཉིས་
ལ་སྐྱབ་འཕྲད་བྱས་པ་ཡིན། སྤུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཨ་ཁྱོ་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་རྒྱ་གར་དུ་
སྐྱབ་འཕྲད་བྱུང་བ་ནས་བརྒྱུད་ཁོང་གཉིས་མངོན་འགྲོགས་དང་ལས་རོགས་ཉེ་བོ་ཞིག་
ཏུ་གྱུར་པ་རེད། ཨ་ཁྱོ་རིན་པོ་ཆེར་དབྱིན་ཇིའི་བྱུང་མེད་ཅིག་ལ་ཆང་ས་རྒྱག་པའི་བར་
ཆད་ཀྱི་ཉམས་སྤོང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྲིས། ཁོང་དང་ཁོང་གི་བཟའ་ཟླ་གཉིས་གྲིས་
ང་ཚོའི་གནས་སྣངས་ལ་བསམ་ཤེས་ཞེ་དྲགས་བྱས་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་ཚོགས་འདྲེན་སར་གསུང་ཚོས་གནང་རྒྱའི་
གོ་སྐབས་མེད་ཅང་། ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་སྐྱེར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་བཅར་
འདྲིའི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་དུ་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་ཉེན་རེར་ཚུ་
ཚོད་འགའ་ཤས་ཞིག་སྐྱེར་གྱི་བཅར་འདྲིའི་ཆེད་དུ་རྒྱུར་འདྲོག་གནང་གི་ཡོད། དེའི་

སྐབས་སྐབས་སྐོམ་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་དང་། ཐང་ཀ་འབྲི་སྐྱབས་སྦྱོར་བ། རིན་པོ་ཆེའི་
 ཡིག་འབྲུལ་ལ་ཕྱག་རོགས་ཞུ་བ་བཅས་བྱས། སྐབས་དེར་ང་ཚོས་སྤྱི་ཚུ་གཉིས་པའི་འགོ་
 ལྟོད་དུ་འཁེལ་བའི་བོད་པའི་ལོ་གསར་གྱི་དུས་ལྟོན་སྐབས་བཅིའི་བྲ་སྤྱི་བྱེད་གྱི་ཡོད་
 པས། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ལོ་གསར་གྱི་ཤིས་ཤོག་ལ་ཁ་བྱང་བརྒྱབ་རྒྱུར་ཕྱག་རོགས་ཞུས།
 ཨ་ཀོང་གིས་ང་ལ་ལྷགས་པར་འཕྲུལ་འཁོར་ཞིག་དང་ལས་ཀ་བྱེད་ས་ཞིག་སྤྲད་བྱུང་།
 ལྟོས་ཏེ་དུ་ཡོད་པའི་སྐྱེ་ཞབས་ཁ་རལ་ལྷ་སའོ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁ་ལོར་ཏེ་འགུལ་
 ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་དུ་དགེ་ཐོན་གནང་རྒྱུར་གདན་འདྲེན་ཞུ་བའི་ཤིས་ཤོག་ཅིག་
 འབྱོར་སོང་། ཤིས་ཤོག་གི་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་གངས་རིའི་འབྲུ་པར་དེར་ང་གཉིས་དགའ་
 པོ་བྱུང་བ་མ་ཟད། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་བོད་གྱི་གངས་རི་ཡང་དཔྱད་བྱུང་ཞེས་གསུངས་
 གནང་བྱུང་། ངས་རིན་པོ་ཆེའི་ཚབ་བྱས་ཏེ་ང་ཚོ་ཁ་ལོར་ཏེ་ཡོང་རྒྱའི་འབད་བརྩོན་
 བྱེད་གྱི་ཡིན་ཞེས་ཡིག་ལན་བྲིས་པ་ཡིན།

སྤྱོད་ཞིག་ལ་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་བཅར་འདྲི་དེ་ནས་རྒྱན་ལས་དུས་
 ཚོད་རིང་བ་བྱུང་སོང་། མཐའ་མ་དེར་ངས་ག་རེ་བྱུང་ཡོད་མེད་ལྟ་བུར་ང་ཚོའི་ཁང་
 པར་ལོག་ཕྱིན་དུས། ཁོང་གིས་བྱད་མེད་གཞོན་ཏུ་མ་ཞིག་ལ་འདོད་སྲིད་གྱིས་འཇུག་
 དེ་བཞུགས་འདུག ང་ལྷི་མཐོང་སྤང་དེས་བཅོམ་སོང་། ངས་རང་ཉིད་ལྷུས་ཁང་ནང་དུ་
 ལྟོ་བརྒྱབ་སྟེ། ཐང་དུ་རྒྱ་ཚོད་འགའ་ཤས་ཏུ་གིན་བསྐྱད་པ་ཡིན། ངས་བྱེད་སྐྱབས་ཤེས་
 མ་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་གཡུག་དགོས་མིན་ནམ་སྐྱམ་པ་ཡང་བསམས་བྱུང་། ཁོང་གིས་ལྷུས་
 ཁང་གི་སྒོ་ལྷ་མཐུད་བརྒྱུངས་ནས་བསྐྱད་ཀྱང་ངས་ཡང་ཡང་པར་རྒྱགས་ལབ་པ་ཡིན།

རྒྱ་ཚོད་འགའ་ཤས་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ང་ཕྱིར་ཐོན་ནས་ང་གཉིས་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་
 པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཏ་ཅང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་རེད། ཁོང་གིས་སྐབས་གསང་དང་གཡོལ་
 ཐབས་གང་ཡང་བྱེད་གྱི་མི་འདུག་ལ། རོ་ཚོ་བ་དང་ཁ་སྤྱོད་ས་པ་ཡང་མ་གནང་། ཕྱོགས་
 གཞན་ཞིག་ནས་བརྟམས་ན་ཏ་ཅང་མཛོའ་མཐུན་དང་སྲོང་པོའི་དུས་ཡུན་ཞིག་རེད། ཁོང་
 གིས་ང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཏ་ཅང་གཏིང་ཟབ་པ་དང་། གལ་ཆེན་ཞིག་རེད་ཅེས་

གསུངས། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་བྱུང་མེད་སློབ་མ་འགའ་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་ལུས་འབྲེལ་
ཡོང་གི་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་དང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོད་པའི་གོ་དོན་མ་རེད་
ཅེས་ཁ་གསལ་གྱིས་ང་ལ་གསུངས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་དོན་དངོས་སུ་ཁོང་གིས་ད་གཉིས་
ཀྱི་འབྲེལ་བར་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་བ་
གཞན་དག་དེ་ཚོ་འབྲུང་བྱུང་གི་ཡོད་པ་ཚོར་གྱི་འདུག་ཅེས་གསུངས་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆེའི་འགྲུར་བ་མེད་པའི་དྲང་བདེན་གྱི་མི་གཤིས་དེ། ང་རང་གི་མི་ཆེའི་ནང་
དུ་ང་རང་སྐྱེར་དང་འབྲེལ་བའི་དཔེ་མཚོན་ཡག་ཤོས་ཤིག་རེད། ཁོང་གིས་ཇི་འདྲ་ཞིག་
བྱས་ཀྱང་དེའི་སྐྱོར་ང་ལ་རྒྱུན་གཏམ་ནམ་ཡང་གསུངས་སྤོང་མེད། ཁོང་ནི་གང་བྱུང་བ་
དེའི་སྐྱོར་ལ་སུ་ཚུན་སྐྱད་ཆ་ཤོད་རྒྱུར་འདོད་མོས་ཡོད་མཁན་ཞིག་རེད། འབྲེལ་བཤད་
དེ་དག་རྒྱ་མཚོན་ལྡན་པ་དང་། ཐད་ཀར་བ་ཡིན་ཅང་ང་རང་སློབ་དེ་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
དང་། ངས་རྒྱུན་སྲོལ་གྱི་བྱ་བཞག་ལ་དོ་སྣང་མི་སྤོང་རྒྱ་འགོ་བརྩུགས་པ་ཡིན། རིན་པོ་
ཆེ་དང་ད་གཉིས་སུ་ཚུན་ལ་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་ཡོད་ཅང་། ཁོང་གིས་འབྲེལ་བ་གཞན་
དག་པེད་སྤོང་བཏང་སྟེ་ང་ལ་སྐྱོག་ཤོམ་སྒྲིགས་སྐྱུལ་བྱེད་གྱི་མེད་པ་ང་ལ་ཤེས་ཚོར་བྱུང་།

གཞི་ཚའི་ཆ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ང་རང་གིས་ཤེས་རྟོགས་སྐབས་པའི་ཚུལ་གྱི་འབྲེལ་བ་
ཆེ་ཤོས་དེ་རེད། དོན་དངོས་སུ་ད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་གཉེན་སྲིག་མང་
པོ་ལས་ཀྱང་ཉ་ཅང་གཏིང་ཟབ་པ་རེད། ཁོང་དང་ད་གཉིས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་
ལུས་འབྲེལ་ལས་རིང་དུ་བརྒྱུད་ཏེ་ཡོད་པ་ནི་ངས་སྤྲོ་ས་ནས་ཤེས་བྱུང་། དུས་ཚོད་རིམ་
བཞིན་ཕྱིན་པ་དང་གལ་ཏེ་ངས་འབྲེལ་བ་གཏིང་ཟབ་པོ་དེ་ཚོར་བ་ཡིན་ན། གནས་
སྐབས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་གཞི་ཚའི་དཀའ་རྙོག་མིན་པ་ཤེས་རྟོགས་སྐབས།

ང་ལུགས་མཐུན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས་ན་ཡང་། ད་གཉིས་ཀྱི་སྤྲོ་
འབྲེལ་ནི་སྤྲོ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་རེད། ཇི་ལྟར་ཡང་ང་ཚོས་དེར་གཉེན་སྲིག་ཅེས་འབོད་
གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཚུལ་ལྡན་གྱི་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ལ་མི་ཤོང་བའི་
གང་ཟབ་ཅིག་རེད། དེ་འདྲ་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་གསལ་པོ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཚུལ་དཀའ་

མ་ཞིག་མ་རེད་ལ། སྐྱེ་བོ་པལ་པ་ཞིག་ཀྱང་མ་རེད། དཔལ་ཁོང་དངོས་ཆས་ལྟ་བུར་བདག་
བཟུང་བྱས་ན་གང་ནས་འགྲིག་མི་ཚོས་འདི་ལས་ལེན་བྱེད་རྒྱ་ལག་པོ་ཡིན་པ་དཔལ་ཤེས་
གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་དངོས་ཉམས་ལྡོང་རེད།

ཁོང་གི་མི་ཚོ་ནི་མི་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་དང་། ཁོང་ཚོའི་སེམས་འདུལ་བའི་ཆེད་
དུ་བཏང་གནང་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ལོར་སློབ་མ་ཞིག་ལ་ཡིག་ལན་གནང་སྐབས་ཁོང་
གིས་ “དཔལ་མང་ཚོགས་དང་ལྷན་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་གྱི་ཡོད་ལ། ང་འདི་ག་རྟེན་དུ་གནས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་མངོན།”⁹ ཞེས་བྲིས་གནང་འདུག དེའི་སློབ་པ་གཞན་དོན་བྱེད་
དུས་སྐབས་རེ་ལུས་འབྲེལ་བྱུང་ཡང་འགྲིག་པ་རེད་སྟེ་ལ་བྱུང་། དཔལ་འབྲེལ་བ་འདི་
དག་ནི་སློབ་མ་ཚོ་བེད་སྡོད་བཏང་བ་རེད་ནམ་ཡང་བསམས་ལྡོང་མེད། དེ་ནི་ཁོང་གིས་
མང་ཚོགས་དང་མཉམ་དུ་སེམས་ཐག་ཉེ་བའི་འབྲེལ་བ་འདོག་སྤངས་ཞིག་རེད། རྒྱ་ཆེ་
ས་ཞིག་ནས་བལྟས་ན། རིན་པོ་ཆེ་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་དུ་དངོས་སློབ་ཁོ་ཉེ་ཚུལ་དུ་
མ་ཡིན་པ་དང་ལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་། འདི་དོས་ལེན་བྱེད་པར་ང་ལ་རྟག་དུ་ལས་སྐྱོ་མོ་དང་།
སྤང་བཟོད་བདེ་པོ་མི་འདུག་སྟེ། འོན་ཀྱང་དོན་དོ་མར་འགྲིག་བསྟན་འདུག།

རིན་པོ་ཆེའི་དགོན་པའི་ནང་དུ་དགོ་འདུན་པ་ཚོས་དུང་པའི་མཚོག་སྐུལ་རིམ་
བྱོན་གྱི་གསོལ་འདེབས་ཤིག་འདོན་གྱི་འདུག དུང་པ་སྐྱེ་བྲེང་བཅུ་གཅིག་པ་དེ་རིན་པོ་
ཆེ་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་རུབ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་ཚོས་ཀྱང་ད་ཆ་གསོལ་འདེབས་འདི་
འདོན་གྱི་ཡོད། དུང་པའི་སྐྱེ་བྲེང་གསར་པ་རེ་ལ་ཚོགས་བཅད་རེ་ཡོད། དུང་པ་སྐྱེ་བྲེང་
བཅུ་གཅིག་པའམ། དེའི་ཚོལ་འདོན་གྱི་ཚོགས་བཅད་དེའི་ནང་དུ་ཁོང་ནི་དུས་རབས་
བཅུ་དགའི་ནང་བཞུགས་པའི་བཀའ་འོས་ཀྱི་ལྷ་མ། འབྲུག་ཡུལ་གྱི་ནལ་འབྲོར་པ་སྐྱོན་
པ་དང་མཚུངས་བསྟར་བྱས་ཡོད། ཁོང་ནི་ཤེས་རབ་རྩོད་པ་དང་ཀུན་སྡོད་རྟོན་པ་གཉིས་
ཀའི་སློབ་སྟོན་གྲགས་ཡོད། དཔེར་ན། ཆང་གིས་བཟི་ནས་འཆལ་པོར་ལྷུང་པ་འདི་
ནི་རྒྱུན་ལྷན་མ་ཡིན་པའི་མཚུངས་བསྟར་ཞིག་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། དུང་པའི་སྐྱེ་

9 པར་སྐྱོན་མ་བྱས་པའི་ཚོས་རྒྱུ་དུང་པའི་ཡིག།

ཕྱིང་གཞན་དག་ཚོ་ནི་སྤྱིར་བཏང་ཀྱན་སྦྱོང་སྐྱེས་པ་དང་ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་དགེ་སྦོང་ག་
སྐྱེས་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་ཙམ་ཡིན་དུས་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་འདི་བྱིས་
འདུག དེས་ན་གསོལ་འདེབས་ལྡུགས་ཚོམ་གནང་མཁམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དེས་དུང་པའི་སྐྱེ་སྐྱེ་
འདི་ནི་རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་ནལ་འབྱེད་པ་སྦྱོན་པ་གཞན་ཞིག་ཆགས་རྒྱུ་ཡིན་པ་
མཚུན་གྱི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད།

དོན་དངོས་སུ་རིན་པོ་ཆེར་བུད་མེད་དང་ལུས་འབྲེལ་གྱི་ཉམས་ཚུངས་དེ་བོད་ནས་མ་
ཐེབས་སྡོན་ལ་བྱུང་འདུག ང་གཉིས་གཉེན་སྲིག་བྱས་ཏེ་གང་འཚམས་བྱིན་པའི་རྗེས་
སུ་ཁོང་ལ་བོད་དུ་བུ་མོ་ཞིག་ཡོད་པའི་སྐོར་ང་ལ་མི་ལམ་བཏང་བྱུང་། ང་གཉིད་སང་དེ་
ངས་ “ང་ལ་གཉིད་ལམ་བབ་ཚོལ་འདི་རྒྱུ་བྱུང་།” ཞེས་བཤད་པས། ཁོང་གིས་ “ཨ་ལས་
” གསུངས། ངས་ཁོང་ལ་མི་ལམ་བཤད་རྗེས་ཁོང་གིས་ “དེ་བདེན་པ་ཡིན་གྱིད།” ཅེས་
གསུངས། དེ་ནས་ཁོང་གིས་བོད་པའི་སྐྱེས་པོ་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་མཚན་གཅིག་ཉལ་བའི་
སྐོར་ང་ལ་གསུངས་བྱུང་། ཐེངས་ཤིག་ཁོང་ས་ཁུལ་གཞན་དག་ཅིག་གི་སྐྱེས་པོ་མངོས་
མ་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་སེར་སྤྱོད་བསྐྱེད་ནས་ཡོང་སྐབས། ཁོང་གིས་མོ་ལ་སེམས་པ་
ཤོར་འདུག མོ་དང་ལྷན་དུ་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུའི་ལོ་སྐབས་ཐོབ་པ་དང་། ཁོང་མོ་ལ་མཚན་
མོར་ཁོང་གི་སྤྱོད་སྤྱང་བརྒྱུད་ནས་ཡོང་དགོས་པའི་གོས་མཁོ་བཏོན་འདུག མོས་དེ་ལྟར་
བྱས་པས་ཁོང་གཉིས་ལུས་འབྲེལ་བྱུང་འདུག བོད་ནས་མ་ཐེབས་སྡོན་དུ་རིན་པོ་ཆེས་
མོ་ཐེངས་ཤིག་མི་མང་ཚོགས་འཛོམས་ཤིག་གི་ནང་སྐྱེས་པ་ཆགས་ཡོད་པ་མཐོང་འདུག
དེས་ན་ཁོང་ལ་བོད་དུ་བུ་མོ་ཞིག་ཡོད་གྱིད།

ངས་ང་རང་གི་ཁྱོད་གར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཅི་ཙམ་བྱས་ཀྱང་ཁོང་གི་ཀྱན་སྦྱོང་ཚང་མ་
ངས་དང་ལེན་བྱས་མེད། ང་གཉིས་ཐོག་མར་ཆང་ས་བརྒྱབ་ཚར་བ་དང་རིན་པོ་ཆེས་ང་
ལ་བོད་དུ་ཁྱོད་གས་སྐྱེས་དམན་ལ་ཉེས་རྒྱུང་གཏོང་རྒྱུ་དེ་རྒྱུན་ལྡན་རེད་གསུངས་བྱུང་།
ངས་ཁོང་ལ་དེ་ནི་སྐྱོད་པ་རེད་ལའང་པས་ཁོང་གིས་དེ་ནི་ལམ་སོལ་དཀྱུས་མ་ཞིག་
རེད་གསུངས་བྱུང་། ང་གཉིས་གཉེན་སྲིག་བྱས་ཏེ་ཐོག་མའི་རྒྱ་བ་འགའ་ཤས་ཀྱི་ནང་ཁ་

ཚོད་ཤོར་དུས་ཁོང་གིས་ང་ལ་འགྲམ་ལྷག་གཞུ་གྲབས་ཐངས་རེ་གཉིས་བྱས་བྱུང་། ངས་
ཁོང་ལ་ “ཚོད་རང་གིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་བསམ་གྱི་འདུག་གམ།” ཅེས་དྲིས་པར་ཁོང་
གིས་ “བོད་མི་ཚོས་འདི་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་རེད།” གསུངས། ངས་འདི་ནི་ཚ་བ་ནས་འགྲིག་པ་
ཞིག་མ་རེད་བསམས་བྱུང་། ཉིན་ཞིག་ངས་ཁོང་གཉིད་མ་ཁུག་བར་དུ་སྐྱག་བསྟུན་པ་
ཡིན། དེ་ནས་ངས་ཁོང་རང་གི་འཁར་རྒྱུག་དེས་ལྷགས་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་ཁོང་ལ་ཉེས་བརྒྱུ་
བཏང་བ་ཡིན། ཁོང་གཉིད་སད་དེ་དོན་ཐོར་བའི་རང་ནས་“ཚོད་རང་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད།” བརྗོད་བྱུང་། ངས་ཁོང་ལ་ “ལུ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱུང་མེད་ཚོས་འདི་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་རེད།”
སྐྱེས་པ་ཡིན། ཁོང་ལ་གོ་བརྗོད་འཕྲོད་ཅང་གནད་དོན་དེ་ཡང་སྐྱར་ནམ་ཡང་བྱུང་མ་སོང་།

གལ་ཏེ་དེའི་སྐོར་ལ་མཐོ་བསམ་བཏང་ན། རིན་པོ་ཆེས་ཚོག་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་
ཤེས་ཀྱི་མེད། ཁོང་སྐྱབ་བ་བཅུ་གསུམ་ཡིན་སྐབས་ནས་དགོན་པའི་ནང་དུ་བསྟུན་ཅིང་། ལོ་
ལྷ་ལ་མ་སྐྱབས་བར་དུ་ཁོང་གི་ཨ་མ་དགོན་པའི་འབྲིས་ལ་བསྟུན་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་ལ་
འཇིག་རྟེན་བྱིས་པའི་མི་ཚོ་བསྐྱལ་རྒྱུའི་ཉམས་ལྗོངས་ཚོན་ཚོན་ནས་མེད། ཁོང་གིས་མིག་དཔེ་
ལྟ་ས་དེ་ཁོང་རང་གི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་ཁོང་ལ་དཔེ་མཚོན་དུ་
མ་ཡོད། ཁོང་ནི་བཅུ་དྲུག་པ་ཞིག་དང་། སྐྱབ་མ་ཞིག་ནང་པའི་སྐྱབ་དཔོན་ཞིག་གི་ངང་
ཚུལ་དུ་འཚར་ལོངས་བྱས་ཅང་། ཁོང་གིས་སྐྱབ་བོ་དང་། ཚོག་ཨ་མ་བཅས་ཇི་ལྟར་བྱེད་
དགོས་པ་སྐྱུང་དགོས་བྱུང་ཡོད།

དོན་དངོས་སུ་ང་གཉིས་གཉིན་སྐྱིག་བྱེད་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེའི་ལོ་བདུན་ལ་སོན་
པའི་སྐབས་སྐྱག་པོ་འོད་གསལ་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་སྤོད་བཞིན་ཡོད། 1964 ལོར་རིན་པོ་
ཆེ་རྒྱ་གར་དང་འབྲུག་ཡུལ་དུ་ཕེབས་སྐབས། ཁོང་གིས་འོད་གསལ་གྱི་ཨ་མ་དགོན་
མཚོག་ལགས་སུ་བྱུ་དེ་སི་ཀོང་ལ་ནད་དུ་ཁོང་རང་གི་སར་ལེན་འདོད་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་
འདུག ལེན་ཐབས་བྱེད་རྒྱུར་དུས་ཚོད་གང་འཚམས་ཤིག་འགོར་ཡང་མཐའ་མ་དེར་
ཁོ་ལེན་ཐུབ་པ་རེད། བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་ངས་འོད་གསལ་ཐངས་དང་པོར་མཐོང་སྐབས་
ཁོའི་མཛེས་ཉམས་དང་། གཞུགས་སྐྱབས་ཚུང་ཚུང་དེར་ང་ཉང་སངས་བྱུང་། ལོ་ཚང་ལ་

དཔག་པའི་གཞུགས་སྟོབས་རྒྱུ་བ་དེ་སལ་ཆེར་རྒྱ་གར་དུ་སྡོད་སྐབས་ཟས་བཅུད་མ་
འདང་བ་འདྲ། སྐབས་དེ་དུས་ཁོ་ཉ་ཅང་ངོ་ཆ་སྒྲིན་པོ་ཡོད་པ་དང་ཁོས་བོད་སྐད་ཁོ་ན་
མ་གཏོགས་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག ཁོས་གནས་ལུལ་མི་སྐྱེ་ཞབས་མེག་ཐག་གེར་དང་སྟན་
དུ་མོ་ཏ་འཇིབ་ཅིག་གི་ནང་དུ་སྡོད་འགྲོའི་སྟོབས་གྲུར་ཐེངས་དང་པོ་འགྲོ་བ་དེ་ངས་དྲན་
ལུལ་ན་འདུག ཡིད་དུ་འོང་ལ་ཉ་ཅང་ངོ་ཆ་སྒྲིན་པའི་སྐུ་གུ་རྒྱུ་རྒྱུ་དེ་མོ་ཏ་འགྲོ་རྒྱུ་
འགོ་བཅུགས་པ་དང་དུས་མོང་།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་བརྟེན་སྟོན་བྱུང་བའི་དུས་ཚོད་དེའི་སྐབས་སུ་འོད་གསལ་དབྱིན་ལུལ་
དུ་འགྱུར་བ་རེད། ཁོང་རང་གི་ཨ་མའི་འབྲིས་ལ་འོད་གསལ་ངོ་ཆ་སྒྲིན་པོ་ཞེས་གསལ་
བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་མཇེའ་བརྟེན་ཅང་ཆེ་བའི་འབྲེལ་བ་
ཞིག་འདུག རིན་པོ་ཆེ་ནང་གསོའི་ཆེད་དུ་སྟར་མོ་ལྷན་ཉའོ་སི་ལ་བཞུགས་སྐབས། བུ་ལ་
གཟེགས་རྟོག་གནང་ཐབས་མེད་ཅང་། ཁོང་གིས་དགེ་འདུན་པ་ཚོ་ལ་འོད་གསལ་ལ་
ལྟ་སྟོང་བྱེད་ལོགས་ཞེས་བཀའ་མངགས་གནང་འདུག ང་གཉིས་གཉེན་སྲིག་གི་རྗེས་སུ་
བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་འགྱུར་དུས་འོད་གསལ་དགེ་འདུན་པ་ཚོའི་ཁང་པར་སྡོད་ཀྱི་འདུག
ས་གནས་ཀྱི་སྟོབས་གྲུ་འབྲིམས་པའི་སྟེང་དུ་ཨ་ཀོང་དང་དགེ་འདུན་པ་གཞན་དག་ཚོས་
ཁོ་ལ་བོད་ཡིག་སྟོབས་འབྲིད་བྱེད་ཀྱི་འདུག ཁོང་ཚོས་ཁོ་ལ་རྒྱབ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ནམ་
པ་ཞིག་མངོན། བོད་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སྟོད་སྟངས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་རྟོག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ།

ང་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས་པའི་རྗེས་ཐོག་དེར་འོད་གསལ་ལ་ཚ་ནང་ཅིག་
བྱུང་བ་དང་དགེ་འདུན་པ་ཚོས་ཁོ་ལ་ནང་འཇམ་ཡང་མ་བསྐྱོན་པར་ཉལ་ཁྱིར་བསྐྱལ་
འདུག ངས་འདི་བྱེད་སྟངས་ཡང་དག་ཅིག་མ་རེད་བསམས་ཏེ་དགེ་འདུན་པ་ཞིག་ལ་ཁོ་
ལ་སྟོད་གོས་ཞིག་བསྐྱོན་དགོས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན། དགེ་འདུན་པ་དེས་“མ་རེད། ཁོ་གྲང་
ན་ཡག་གི་རེད། དེ་ནས་ཁོའི་ཚ་བ་མཉེགས་པོ་མེད་པར་བཟོ་བྱས་ཀྱི་རེད།”ཅེས་བརྗོད་
བྱུང་། དེ་དུས་ངས་ “འདི་ནི་ཚད་ལས་བཟུལ་བ་རེད།” ཅེས་བརྗོད་དེ་ཉལ་གདན་འཕར་

མ་ཞིག་བཅའ་ལྷན་ཁོང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་ནང་དུ་སྒྲོར་པ་ཡིན། ང་གཉིས་ཨ་རིར་མ་ཐོན་
བར་དུ་ཁོང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་དུ་བསྐྱོད་པ་རེད།

སྒྲིབ་བཏང་དུས་ལྷན་འདིའི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གཉིས་གཞན་དག་ནས་རྒྱར་བཅད་
ཁེར་རྒྱུ་དུ་གནས་དགོས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཉེ་གྲས་འགའ་ཤས་བསམ་ཡས་སྒྲིབ་
དུ་བསྐྱོད་ཡོད། དེ་ཕྱིན་ཇིའི་བཅུན་མ་ཇོ་སི་མེག་སི་ལར་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གྲས་བཟུང་
ཅང་ཆེ་བ་དང་། གཞན་ཡང་སློབ་མ་ཉེ་གྲས་འགའ་ཤས་ད་ལྟའང་གཡས་གཡོན་དུ་བསྐྱོད་
ཡོད། ཨ་ཁོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཨ་ལི་ཐི་ཡ་ལྟ་བུའི་གྲོགས་པོ་འགའ་ཤས་སྐབས་སྐབས་སྲུང་
ཚོར་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཡོང་བ་དང་། ཡང་སྐབས་རེ་ཁོང་ཚོས་ང་ཚོ་ཕར་མགོན་འབོད་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད། སི་ཐ་ཤི་དང་། ཨ་མ་ལི་གཉིས་ང་ཚོའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་སྒྲོད་ཀྱི་ཡོད་པས་སྐབས་
རེར་ང་ཚོས་ཁོང་ཚོའི་མཉམ་དུ་འཛོམས་ཀྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེར་ཆང་ས་བརྒྱབ་འདོད་བྱུང་
བའི་མག་སྒྲིབ་སེལ་ང་ཚོར་ཐེངས་ཤིག་ཐུག་འཕྲད་དུ་སྒྲིབ་བྱུང་། མོ་ལ་རང་བདག་གི་
མོ་ཏ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཉེ་ཅང་ཡག་པོ་རེད་བསམས་བྱུང་། ང་ཚོས་ཁེར་རྒྱུ་དུ་དུས་ཚོད་
མང་པོ་བསྐྱུལ། ཡིན་ན་ཡང་བསམ་ཡས་སྒྲིབ་དུ་ང་ཚོའི་ཐོག་ལ་མི་མངོན་པའི་འཁོན་
འཛིན་གྱི་ཁོར་ལུག་འཛིགས་སུ་རྒྱུང་བ་ཞིག་ཡོད་ཅང་། དུས་ཚོད་ཤུགས་ཆེ་བ་ཁེར་རྒྱུ་
དང་བསྐྱུལ་བ་ཡིན།

དུས་ལྷན་འདིའི་རིང་ལ་ཨ་ཀོང་དང་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲེལ་བ་དེ་ལྷན་མཐུན་རྗེ་སྲུག་
དུ་ཕྱིན་སོང་། ལུབ་ཕྱོགས་སུ་ནང་ཚོས་རི་ལྟར་སྒྲེལ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་
དེའི་སྟེང་དུ་མི་འཆམ་པའི་གནད་དོན་གཞན་ཡང་ཡོད། བསམ་ཡས་སྒྲིབ་དུ་ཡོད་པའི་
ཤུ་གཞོན་ཞིག་གི་སེམས་ནད་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཨ་ཀོང་གི་བྱེད་སྐྱོད་སྟངས་དེར་རིན་པོ་ཆེ་སློབ་མ་
ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག ཁོ་ལ་སེམས་ཀྱི་གཅོང་ནད་ཆབས་ཆེ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་གྱིས་སྤྲོན་
ཁང་དུ་ཉལ་དགོས་བྱུག་ཡོད། རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་ལ་མི་དེ་ལ་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་རྒྱུའི་ཚབ་
དུ་གནས་ཚུལ་དེ་གཞན་ལ་གསང་ཨེ་ཐུབ་ལྟ་བུ་དེ་ཨ་ཀོང་གི་སེམས་ཁྲལ་གཙོ་བོ་རེད་
དགོངས་འདུག རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ནད་བཅོས་ཐབས་བྱེད་སའི་སྤྲོན་
ཁང་དུ་སྲུབ་དེ་ལ་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན།

ང་ལ་ཨ་གོང་ཏ་ཅང་ཞེ་ནག་ཡིན། ཁོས་དགོང་མོ་རེ་རེ་ང་ལ་ལྟོ་སྟོན་བཟུ་རྒྱུ་ལས་
འགན་གྱི་རེ་འུ་མིག་བཟོས། གལ་ཏེ་ངས་ལྟོ་སྟོན་བཟུས་པ་དེ་ཁོ་རང་གི་སློལ་མ་ཕྱིན་ན།
ཁོས་ཉལ་ཁང་གི་སློལ་བརྒྱུ་སྟེ་ང་མར་སྐད་བཏང་ནས་ཡང་སྐར་བཟུ་རྒྱུ་འཇུག་གི་ཡོད།
དེ་ནི་ངོ་ཚ་རུ་འཇུག་པའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཏུ་ཚོར། འདིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཨ་གོང་གཉིས་
གྱི་དབར་ལ་ཡོད་བཞིན་པའི་མི་མཐུན་པ་དེ་སྐྱབ་ཏུ་བཏང་བ་ནི་སློལ་ཅི་དགོས།

ཨ་གོང་གིས་རིན་པོ་ཆེར་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་དུ་ཞལ་ལག་བཞེས་རྒྱུ་ཚབ་ཏུ་ཚང་མ་
དང་མཉམ་དུ་མར་ཡོང་ནས་བཞེས་དགོས་པའི་ལུ་ཚུགས་བྱས། རིན་པོ་ཆེ་བརྟམ་སྟོན་
ལས་དྲག་སྐྱེད་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར་ཁོ་རང་གཅིག་པོར་དུས་ཚོད་བསྐྱལ་རྒྱུར་འདོད་
མོས་གནང་གི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐབས་དེར་སེམས་པ་མི་སྦྱིད་པ་ཤུགས་ཆེ་བྱུང་ཡོད།
མང་ཆེ་བ་ནི་ཨ་གོང་དང་འབྲེལ་བའི་ཐད་ནས་བྱུང་བ་རེད། ཚང་མས་རྟོག་ཡུལ་དུ་
འཆར་ཐུབ་པ་བཞིན་རིན་པོ་ཆེ་སྐས་འཛེགས་ནས་མར་བབས་ཏེ་ཡོང་རྒྱུ་ཁོང་ལ་བདེ་
པོ་རྩ་བ་ནས་མེད། ཁོང་གིས་མི་གཞན་པ་ནང་བཞིན་རྒྱན་ལྡན་གྱི་དུས་ཚོད་ཀྱང་བརྩེ་
སྦྱང་གནང་གི་མེད། དེ་ནི་ཏ་ལམ་ཁོང་གི་མི་ཚོ་སྤེལ་པོར་དེ་འདྲ་རེད། དགོང་དོའི་ཞལ་
ལག་ལྷ་སྐབས་ཁོང་གཟེམ་ནས་བཞུགས་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་མཚན་གྲང་ལ་ཁོང་བཞེས་
གནང་གི་རེད། གལ་ཏེ་ང་ལ་ལག་བཟུང་བར་མར་ཡོང་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐོག་ཁར་ཞལ་
ལག་འཁྱེར་རྩིས་བྱས་ན་ཨ་གོང་གིས་འཁྱེར་དུ་འཇུག་གི་མ་རེད། ཨ་གོང་གིས་ “གལ་
ཏེ་ཁོས་མར་ཡོང་ནས་ལེན་མི་ཐུབ་ན་ཁོས་ཁ་ལག་བཟུང་ཆོག་གི་མ་རེད།” ཅེས་ཟེར་གྱི་
ཡོད། འདི་ལྟ་བུའི་སྤྲིགས་ར་ལ་རིན་པོ་ཆེས་རྩ་བ་ནས་མགོ་སྐྱར་ཡོད་པ་མ་རེད། མཐའ་
མ་དེར་ང་ལ་སྟོག་གི་ཚལ་སྐང་ཞིག་རག་པའི་རྗེས་སུ་ངས་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་ནང་དུ་རིན་
པོ་ཆེ་ལ་ཞལ་ལག་བཟོ་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས། ངས་ཟས་གཡོ་སྐྱོལ་བྱེད་སྟངས་རྩ་བ་ནས་ཤིས་
གྱི་མེད་ཀྱང་ཚལ་སྐང་གི་ནང་དུ་ཤ་འཚོད་སྟངས་སྦྱངས་པ་ཡིན། བར་པ་པལ་ཆེ་བ་དང་།
དམིགས་བསལ་སྟོ་ཤར་ཨེ་ཤེ་ཡ་པ་ཚོ་དཀར་ཟས་སྟོན་མཁན་ཡིན་ཀྱང་། བོད་གྱི་ནང་པ་
ཚོ་ལ་དམར་ཟས་མེད་ན་འཚོ་ཐུབ་ཡོད་གྱི་མ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ནི་རྒྱུ་དུ་ཤ་བཞེས་མཁན་

ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ངས་ཁོང་དང་གཉེན་སྲིད་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་དག་པའི་ཟས་སྦྱོང་
བསྟེན་རྒྱ་དེ་དོར་བཞག་པ་ཡིན།

རིན་པོ་ཆའི་དགོས་མཁོ་སྐོང་བའི་ཆེད་དུ་སྐབས་རེར་ངས་འོག་ཁང་ནས་ལྷོ་ཆས་
རྒྱ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཨ་གོང་གིས་གཉེར་ཚང་ལ་སློབ་ལྷན་གསུམ་བརྒྱབ་སྟེ་ལྷོ་ཆེན་ལོ་རང་
གིས་ཉར་གྱི་རེད། ང་ཐབ་ཚང་ནང་དུ་ཡིབ་སྟེ་ཨ་གོང་གིས་ཁང་མིག་ཞིང་ཆུང་ལ་དཀྱུས་
རིང་བའི་གཉེར་ཚང་དེ་སློབ་ཕྲོད་བར་སྐྱབས་སྦྱོང་གྱི་ཡོད། ཨ་གོང་གཉེར་ཚང་གི་རྒྱབ་དུ་བྱིན་
པ་དང་ད་བརྒྱབ་སྟེ་བྱིན་ཏེ་བང་ཁྲིའི་སྐྱེད་ནས་ཁ་ལག་བརྒྱས་ཏེ་ཐོག་ཁའི་ང་ཚོའི་ཉལ་
ཁང་དུ་འབྱེད་འགྲོ་གི་ཡོད། སྐབས་རེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉེས་ཁྲོམ་ལ་ཉོ་ཆ་རྒྱག་པར་འགྲོ་
གི་ཡོད། གལ་ཏེ་ཁོང་གིས་དམིགས་བསལ་དགའ་པོ་བྱེད་པའི་བ་རྒྱུགས་ཀྱི་ལྷེ་ཞིག་ཐོབ་
ན། ངས་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་ནང་དུ་དེ་བཅོས་ཏེ་ཁོང་ལ་འབུལ་གྱི་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་དང་ཨ་གོང་གི་དབར་ལ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སྐྱད་ཆ་ཡང་ཏ་
ལམ་ཤོད་རེས་མེད་པའི་མཚམས་སུ་སྟེན་བས་སོང་། ཉེན་ཞིག་སྐྱིན་བདག་ཆེ་གས་འགའ་
ཤས་བསམ་ཡས་སྒྲིང་དུ་སྟེན་བས་གྱི་ཡོད། ཨ་གོང་གིས་སྐྱིན་བདག་ལྷན་པོ་འདི་ཚོས་
དཔུལ་སྦྱོང་པའི་ཆེད་དུ་དོ་གདོང་རྒྱན་མ་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེད་བཞེངས་
ཤིང་། ཁོང་གིས་སྐབས་དེ་དུས་བསམ་ཡས་སྒྲིང་དུ་ཚོས་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་ཉམས་ལེན་
བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་དང་། ལྱིའི་རྣམ་པའི་འོག་དུ་ནང་གི་གནས་སྐྱེད་ཡོངས་རྫོགས་ཅུལ་
སྐྱེད་པ་ཡིན་པ་དགོངས་གནང་འདུག སྐྱིན་བདག་ཚོ་མ་སྟེན་ཚམ་གྱི་སྟོན་དེར། ཨ་
གོང་ཁོང་ཚོར་མེད་བས་བསུ་བྱེད་འོག་ཐོག་དུ་སྐྱབས་བཞེད་པའི་སྐབས་དེར། རིན་པོ་ཆེས་
ཨ་གོང་གི་ཉལ་ཁང་དུ་བྱིན་ཏེ། ཁོང་རང་གི་འཁར་རྒྱག་དེས་ཨ་གོང་གི་མཚོད་གཤོམ་
ཡོངས་རྫོགས་གཏོར་བཞིག་གནང་། དེ་ནས་ཁོང་གིས་སྐབས་འདྲེན་གསུམ་གཡོན་གང་
སར་གཅིན་པ་བཏང་རྗེས་སྐབས་འདྲེན་གསུམ་གྱི་ཐོག་དེར་ཉལ་བསྐྱེད་པ་དང་བྲན་པ་འཐོར་
འདུག དེ་ཉེན་ཁོང་གིས་འདི་འདྲ་བྱེད་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ཨ་རག་ཏ་ཅང་མང་པོ་བཞེས་འདུག
ང་རང་ཐེ་བའི་དེར་ཡོད་པ་ཚང་མ་གནད་དོན་དེས་ཏ་ཅང་ཉོན་འཐོར་དགོས་པ་བཞེས་

སོང་། འོན་ཀྱང་དེ་དང་དྲུས་མཉམ་དུ་ཨ་གོང་གིས་ང་ཚོར་བྱེད་སྐྱོད་སྐྱོད་སྐྱོད་པོ་བྱས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ངས་དེ་འདྲ་བྱས་པ་དེ་འགྲིག་འདུག་སྟེ་བྱུང་། ཨ་གོང་གིས་གནས་སྐྱོང་ས་ལ་
སྐྱོང་ས་འདྲིན་བྱེད་སྐྱོང་ས་དེ་ཁྱེད་ལ་གཏོང་གཏོང་གི་ཐབས་བྱས་པའི་སྐོད་སྐོད་བཏང་ནས་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོ་རང་གི་སེམས་ལ་ཁོས་ང་ཚོར་གང་བྱས་པ་དེར་རྒྱ་མཚན་ཡག་པོ་ཞིག་
ཡོད་སྟེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ལ་འབྲེལ་འདྲིས་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཉ་ཅང་དཀའ་མོ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་གང་གནང་པ་དེའི་སྐོར་ང་ལ་འབྲེལ་བཤད་གནང་མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་
ང་རང་གི་རོས་ནས་བྱས་ན། རིན་པོ་ཆེས་ཨ་གོང་གི་མཚོན་གཤོམ་གཏོར་བཤིག་གནང་
རྒྱ་དང་། ཇི་ཚུ་གང་སར་གཏོར་རྒྱ་དེ་ཨ་གོང་གིས་སྤང་རྒྱུ་བྱེད་མི་སྲིད་པའི་ཕོ་བཟང་སྤོང་
སྐྱོང་ས་ཤིག་རེད་སྟེ་བྱུང་། ང་ཚོ་ལ་མཚོན་ན་དེ་གའི་ཁྱད་འཕགས་ཀྱི་གནས་བབ་དེ་
བཟང་ག་ཚོར་བ་དང་། རྒྱབས་དེའི་ཁོར་ཡུག་ནི་རུལ་སྲུང་ས་ཀྱི་ཚད་དུ་སློབ་ས་འདུག ད་
ལྟ་བུར་དྲན་བྱེད་སྐྱབས་ངའི་བསམ་པར་རིན་པོ་ཆེས་ཁ་ཞེ་མི་མཚུངས་པའི་གནས་ཚུལ་
གཟིགས་པ་དེ་བྱིར་འདོན་བྱེད་པར་ག་རེའང་གནང་བྱས་མཁན་ཞིག་རེད་སྟེ་སྟེ། ཁོང་
གིས་ཨ་གོང་གི་སྐོར་ལ་གསུངས་པའི་གནས་ཚུལ་གཞན་ལག་གཞི་རྩར་བཞག་ན། ངའི་
བསམ་པར་རིན་པོ་ཆེས་ཨ་གོང་གཉིད་ལས་སང་པའི་འབད་བཙོན་གནང་བ་རེད་སྟེ་སྟེ།
ངས་རིན་པོ་ཆེའི་མགོན་ཚབ་བྱེད་མི་སྲིད་པ་དང་ཁོང་གི་སྲིད་པ་ལ་ཅི་ཞིག་འཁོར་གྱི་
ཡོད་མེད་ངས་མི་ཤེས། ཡིན་ན་ཡང་སྐབས་དེ་དྲུས་ང་ལ་དེའི་སྐོར་ལ་ཚོར་བ་དེ་འདྲ་
ཞིག་ངས་པར་དུ་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆེའི་ཀུན་སྐྱོད་དེ་སྐབས་རེ་རྒྱབ་པོ་ཞེ་དྲགས་ཡོད། ཁོང་གི་འདི་ལྟ་བུའི་ནུམ་
པ་འདྲིགས་སུ་རུང་བ་དེ་མདོན་གསལ་བྱུང་བ་ངས་མཚོང་བ་དེ་ཉ་ལམ་ཐེངས་དང་པོ་
ཡིན་སྟེ། རྩོགས་གཅིག་ནས་ཁོང་ཉ་ལམ་པའི་རིག་སྐྱོབས་ཅན་ཞིག་རེད། རྩོགས་གཞན་
ནས་ཁོང་གི་ཀུན་སྐྱོད་དེ་སྐབས་རེ་སྐོན་པ་ནང་བཞིན་རྒྱན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་
ནི་ཁྱེད་ཀྱི་གཅིག་གི་རོས་གཉིས་དང་འདྲ། རོས་གཅིག་ནི་རིག་སྐྱོབས་ཅན་ནས། རྩོགས་
དེ་ལྟོད་ལྡན་པ་དང་། རོས་གཞན་དེ་དཔག་པར་དཀའ་བའམ། སྐྱོན་མོང་གི་སྤང་རོར་སྐྱོད་

སྒྱུ་ཅན་ཞིག་རེད། ལྷན་པ་ཡོད་པ་རེད་ལ་ལྷན་པའི་ལྷན་པ་ཡང་ཡོད་པ་ནི་བཤད་ཅི་
 དགོས། ང་རང་གི་ངོས་ནས་བཤད་ན། ཁོང་དང་ལྷན་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ངའི་མི་ཚེ་རྩིས་
 པོའི་ནང་ཏུ་ཁོང་གིས་མི་གཞན་ལ་གཞོན་པའི་བྱ་བ་ནམ་ཡང་བྱས་མྱོང་མེད། གལ་
 ཏེ་བྱ་ཐབས་ངོ་ཟུག་པ་ཞིག་བསྟེན་དགོས་ཐུག་ན་གཞན་དག་དེར་བྱམས་པའི་ཀུན་སྨོང་
 གི་སྒོ་ནས་ “སྟོན་པའི་སྟོང་རྗེ” ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་ཅིག་ཁོང་གིས་བཀོལ་སྟོན་གནང་གི་
 ཡོད། དེར་ཁོང་ལ་ལོ་ངས་འགྲོད་ནམ་ཡང་མེད། ལྷན་པས་འགར་ཁོང་དྲག་པོ་དང་ཁོ་བོའི་
 རྣམ་པ་ཅན་ཏུ་འགྱུར་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་རྟག་ཏུ་མི་རྣམས་གཉིད་ལས་སང་པའི་ཐབས་
 ལམ་ཞིག་རེད། མི་ཚོས་རང་གིས་རང་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་གནས་བབ་དེ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཏུ་
 ཁོང་གིས་འབྲུག་རྒྱག་གཏོང་གི་ཡོད། ཁོང་གི་སྐྱུགས་དང་མཛེད་འཕྲིན་དེ་དག་འཇིགས་
 པ་བྲལ་ལ་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་རེད། ལྷན་པས་རེ་ཁོང་གི་མཛེད་འཕྲིན་གྱི་རྒྱབ་གྱི་ཀུན་
 སྨོང་དེ་རྟོགས་དཀའ་མོ་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ཡོང་གི་ཡོད། ཏུས་རྒྱན་ཏུས་ཚོད་གང་
 འཚམས་གྱི་རྗེས་སུ་གནས་རྒྱུ་ལ་འདི་དག་ང་ལ་གསལ་པོ་ཆགས་གྱི་ཡོད་ལ། གཞན་
 ལའང་དེ་མཚུངས་ཡོད་པར་ངེས།

ང་ཚོ་གཉིས་ལ་བསམ་ཡས་སྒྲིང་གི་གནས་སྐབས་དེ་བཟོན་པར་དཀའ་བའི་སེམས་པ་
 བྱུང་བ་པོར་གྱུར། ཞོགས་པ་ཞིག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཚོས་ཚོགས་གྱི་ཡིད་ལྷག་པའི་ཁོར་ལུག་
 དེ་ལས་གཡོལ་ཐབས་དང་སྟོན་གསེང་གི་ཆེད་ཏུ་ང་གཉིས་སྟེ་ལ་སི་ལྷའོ་ལ་འགྲོ་གསུངས་
 བྱུང་། དེ་གར་ང་གཉིས་ཀྱིས་མགོ་ན་ཁང་ཡག་པོ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་པས་ཏུས་ཚོད་སྦྱིད་པོའི་
 ངང་ནས་བསྐྱེད། དགོང་མོ་རེ་རེར་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཉེ་འབྲེལ་སུ་ཡོད་པའི་ག་སྟེག་ཟ་ཁང་
 ཞིག་ཏུ་ཁ་ལག་བཟས། བསམ་ཡས་སྒྲིང་གི་ཁ་ལག་ངན་ངོན་དེ་དང་བསྐྱེད་ན་དེ་ནི་ང་
 གཉིས་ལ་གསོལ་སྟོན་དང་མཚུངས། མགོ་ན་ཁང་གི་སྐྱོད་སྐབས་ང་གཉིས་ལ་དདུལ་
 འདང་ངེས་བཞིན་པ་མེད་པ་ཤེས་ཏེ་དདུལ་ཁང་ཏུ་འགྲོ་དགོས་ཐུག་བྱུང་། འདིའི་ཐད་
 ལ་མགོ་ན་ཁང་གི་ལས་བྱེད་ཚོས་ང་ཚོར་བསམ་ཤེས་ཡག་པོ་བྱས་བྱུང་། ང་གཉིས་ཀྱིས་
 དདུལ་ཁང་ཏུ་སྐྱོད་འཁོར་ཞིག་སྐྱེས་ཏེ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ངས་དདུལ་ཁང་ཏུ་དདུལ་ཅི་ཙམ་

ལྷན་ཡོད་མེད་ལྷ་སྐྱབས། དངུལ་དེབ་ཀྱི་ནང་དུ་དངུལ་ཉུང་ཅུ་ཞིག་ལས་ལྷན་མེད་པ་
 དེས་ང་རྟོན་འཇོན་བྱུང་། ང་གཉིས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེའི་ “པོད་དུ་སྐྱེས་པ་” ཞེས་པའི་དེབ་
 ཀྱི་ཡོན་ཐོབ་ཀྱི་དངུལ་འདྲིན་ཞིག་དངུལ་ཁང་དུ་བཅོལ་འདོག་བྱེད་རྒྱ་བརྗེད་ཡོད་པ་
 ཤེས། གང་ལྟར་མགོན་ལང་གི་ཁང་སྐྱོད་རྒྱའི་དངུལ་འདད་དེས་ཤིག་དངུལ་ཁང་དུ་མི་
 འདུག ང་ཚོས་མོ་ཎའི་ནང་དུ་རྒྱ་ཚོད་གཅིག་ལྷན་འགྲོ་དགོས་པའི་བསམ་ཡས་སྲིད་དུ་
 སྐྱ་འཁོར་ཞིག་སྐྱས་ཏེ་འགྲོ་རྒྱུར་ཐག་བཅད། ངས་དངུལ་འདྲིན་དེ་སྐྱབས་ཏེ་ལོག་ཁེར་གྱི་
 དངུལ་ཁང་དུ་བཅོལ་འདོག་བྱས་རྗེས་དངུལ་འབབ་དེ་མགོན་ལང་དུ་ཎར་འཕྲིན་བརྒྱད་
 དེ་གཏོང་རྒྱ་དེ་ང་ཚོའི་འཆར་གཞི་རེད། ལྷ་བས་ཉེས་པ་ཞིག་ལ་ང་ཚོས་གང་བྱེད་ཅིས་
 ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མགོན་ལང་ལ་ཁ་པར་བཏང་མེད། འདི་
 ཆག་སྒོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་རེད་སྟེ་མ་པ་ང་ཚོ་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ཡུལ་དུ་འཁོར་མ་བྱུང་། ཁོང་གི་
 དངུལ་གྱི་སྒོད་ལེན་ཤས་ཆེ་བ་ཚང་མ་ཨ་ཀོང་གིས་བྱས་ཅང་། རིན་པོ་ཆེས་དབྱིན་ཡུལ་
 ཀྱི་དངུལ་ཁང་གི་འགྲོ་སྐྱབས་ཆ་ཚང་མ་ལྷན་ཀྱི་ཡོད་མེད་ངས་ཤེས་ཀྱི་མེད། ང་འོ་སྐབས་
 དེ་དུས་བདེན་ལ་ཡང་བའི་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་རེད།

ང་གཉིས་ཀྱིས་དངུལ་འདྲིན་དང་ལྷན་དུ་ལོག་ཁེར་གྱི་དངུལ་ཁང་དུ་སྐྱབས་དུས་
 དངུལ་ཁང་སྒོ་བརྒྱབ་ཚར་འདུག དེས་ན་མཚན་དེར་ང་གཉིས་བསམ་ཡས་སྲིད་དུ་ལོག་
 ཕྱིན་པ་ཡིན། སང་ཞོགས་དེར་ངས་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཉམ་དུ་སྐྱ་འཁོར་ཞིག་སྐྱས་ཏེ་འོ་མ་
 ལ་ཕྱིན། ང་གཉིས་ཀྱིས་དངུལ་འདྲིན་དེ་བཅོལ་འདོག་བྱས་ཏེ་དངུལ་ཎར་འཕྲིན་བརྒྱད་
 བས་བཏང་བ་ཡིན། དེ་ནས་ང་ཚོ་ཆང་ཁང་ཞིག་དུ་གྲུང་ཚིགས་བཟུང་བར་བསྐྱོད་པ་
 ཡིན། ང་གཉིས་གྲུང་ཚིགས་ཟ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་གླི་ལ་སི་གླའི་ཉེན་རྟོག་པ་སྐྱབས་ཏེ་
 མགོན་ལང་གི་སྐྱ་མ་སྐྱད་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ང་གཉིས་འདྲིན་བཟུང་བྱས་ཤིང་། ང་གཉིས་མོ་
 ཎ་མ་རི་ཡ་ནག་པོ་ཞིག་གི་རྒྱབ་དུ་བཅུག་སྟེ་གླི་ལ་སི་གླའོ་ལ་ཁྲིད་སོང་།

ཉེན་རྟོག་ལས་ཁུངས་སུ་ང་གཉིས་ལ་ཉེས་ཅན་དུ་ངོས་འདྲིན་གྱིས་པར་བརྒྱབ་
 སོང་། རིན་པོ་ཆེས་ག་རེ་བྱུང་མིན་གྱི་སྒོར་ལ་ང་ལ་སུ་ལའང་ཁ་པར་གཏོང་དུ་བཅུག་

མ་བྱུང་། ཨ་གོང་གིས་དོན་རྒྱུན་འདི་ང་ཚོར་ངོ་ཚ་འབེབ་རྒྱ་དང་། རིག་པོ་ཆེ་གཡང་སར་
 ལྷང་ཟེན་རྒྱུ་གི་ཁོར་ང་གི་མཐོང་སྣང་དེར་མེ་འབར་བའི་ཐོག་ཏུ་གིང་བསྐྱེད་པའི་དཔེ་
 ལྟར་ཆགས་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་རིག་པོ་ཆེས་མཁྱེན་གནང་འདུག ཉེན་རྟོག་པས་ང་གཉིས་
 བཟུང་རྗེས་བཙོན་ཁང་དུ་བཅུག་བྱུང་། བཙོན་ཁང་གི་ཁང་མིག་གྲང་མོ་དང་། འཛོམ་པོ།
 མལ་ཆས་རྩབ་ཉལ། ཟུར་ཞིག་ཏུ་གསང་སྟོན་ཆག་པོ་བཅས་ཡོད་སའི་ནང་དུ་ང་གཉིས་
 ཁ་ཁར་བྱས་ཏེ་མཚན་དེ་བསྐྱུལ་བ་ཡིན། ངས་ང་རང་རིག་པོ་ཆེའི་མཉམ་དུ་འཛོག་
 རོགས་ཞེས་ཞུ་བ་འཐེན་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་བཙོན་སྡེ་བ་དེས་ང་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་ཁང་
 མིག་གཅིག་གི་ནང་དུ་བཞག་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་ལམ་བྱུང་། ཁོང་མོ་ཁྱེད་བརྟུན་དེ་
 བཙོན་ཉེ་ཆར་རང་དག་སྟེང་བྱུང་ཚར་ཅམ་ཡིན་དུས། བཙོན་ཁང་གྲང་མོ་དེས་རྒྱུན་བྱས་
 ཏེ་ཡང་སྐྱར་སྐྱེན་མི་ཡོང་ངམ་སྐྱེན་པའི་ང་ལ་ཞེད་སྣང་བྱུང་། མཐའ་མ་དེར་བཙོན་སྡེ་
 བ་དེས་ང་རང་གི་ཉལ་ཆས་འགའ་ཤས་ཁོང་ལ་སྤུལ་ན་འཇུག་རྒྱུར་མོས་མཇུག་བྱས་བྱུང་།

བཙོན་སྡེ་བ་དེས་ངའི་རྒྱབ་ལྗོངས་དང་ང་རང་སློབ་གྲྭ་གང་དུ་བྱིན་མིག་གི་སྐོར་ལ་
 དྲིས་བྱུང་། ངས་ཁོ་ལ་ང་གླེ་ལོན་ཏེ་ལ་བྱིན་པ་ཡིན་བཞིན་པ་དང་ཁོས་ “ངས་གླེ་ལོན་
 ཏེ་གི་སྐོར་ལ་ཐོས་ཚུངས་ཡོད།” ཟེད། དེའི་རྗེས་སུ་ཁོས་ “ངས་གླེ་ལོན་ཏེ་གི་སྐོར་ཅིའི་
 རྒྱུར་ཐོས་པ་རེད་དམ།” བཞིན་དུས་ངས་ “སལ་ཆེར་སྲས་མོ་ཞེན་དེར་བྱིན་ཅང་ཡིན་རྒྱུ་
 རེད།” ཅས་ལམ་པ་ཡིན། དེའི་ལན་དུ་ཁོས་ “རེད། དེ་ག་རང་རེད།” ཅས་ཟེད། སྲས་མོ་
 ཞེན་དང་ལྷན་དུ་སློབ་གྲྭ་གཅིག་ལ་འགོ་ཚུངས་མཁན་དབྱིན་རིའི་བུ་མོ་ཞིག་མགོན་ཁང་
 གི་ཁང་སླ་སྟོན་མ་ཐུབ་པར་བཙོན་ཁང་དུ་མཚན་གཅིག་སྟོན་དགོས་བྱུང་བ་དེར་ཁོ་ཡིད་
 ཆེས་རྒྱ་ལག་པོ་བྱུང་སོང་།

མཚན་དེ་ནི་ཏ་ཅང་ཡིད་སྐྱེད་པ་དང་སེམས་སྐྱེ་བོ་སྐྱེ་བོར་གྱུར་པའི་མཚན་ཞིག་
 རེད། ལྷན་སྐྱོད་དེར་ང་གཉིས་གྱིས་ག་རེ་བྱས་ཀྱང་འཇིགས་སུ་རུང་བའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་
 འཕྲད་རྒྱ་ཡིན་པ་སྟོན་འདུག སང་ཞོགས་དེར་ང་གཉིས་སྐྱིམས་ཁང་དུ་ཁྲིད་སོང་། ངས་
 སྐྱིམས་དཔོན་ལ་ག་རེ་བྱུང་མིན་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པས་ཁོས་ང་གཉིས་སྟོན་གྲོལ་བཤང་

བྱུང་། ང་གཉེས་བསམ་ཡས་སྒྲིང་དུ་ལོག་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་གཉེས་བཅོམ་ཁང་དུ་མཚན་གཅིག་སྟོན་དགོས་བྱུང་བའི་སྐོར་སྲུང་གུང་ཤེས་མེད། གལ་ཏེ་ཤེས་ཡོད་ན་ཨ་ཀོང་གིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉེས་ཀྱི་ཐོག་ལ་བཟུང་བའི་ལྷ་ཚུལ་དེ་ཁྲིགས་མེ་ར་སྟོན་བྱས་པ་རེད། སང་ཉིན་དེར་ང་ཚོར་མགོན་ཁང་ལ་དངུལ་འབྱོར་ཟེན་འདུག་པས་ནག་ཉེས་ཚང་མ་མེད་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་ཏར་འཕྲིན་ཞིག་འབྱོར་བྱུང་། དེས་ན་སྲུགས་ལ་གཞོན་པའི་མཚུགས་འབྲས་གང་ཡང་མ་བྱུང་།

ཡིན་ན་ཡང་སྐབས་འདིར་ང་གཉེས་ཀྱིས་དབྱིན་ཡུལ་ནས་གང་མགོགས་ཕྱིར་ཐོན་དགོས་པ་ཤེས་བྱུང་། འདིའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེར་དངངས་སྐྱབ་འདྲ་བོ་ཞིག་གིས་ཀྱིན་བྱས་ཏེ་སྐབས་རེར་མཚན་ལ་ཉོབ་ལངས་རྒྱག་གི་ཡོད། དེ་དངངས་སྐྱབ་རང་ཡིན་མིན་ང་རང་གིས་ཉན་ཉན་ཤེས་ཀྱི་མེད། ཁོང་གཉིད་སང་དེ་དབྱུགས་གཏོང་མི་ཐུབ་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད། སྐབས་རེར་ཁོང་ནི་ཞིང་ཁམས་གཞན་དུ་སླེབས་པ་འདྲ་བོ་ཡོང་གི་ཡོད། ངས་ཁོང་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་པ་དང་ལུ་ཚུགས་ཀྱིས་རྒྱུར་ལོག་ཐབས་བྱེད་དགོས་ཐུག་གི་ཡོད། ངས་དོན་དངོས་སུ་ཁོང་འཇིག་རྟེན་མི་ཡུལ་དུ་གནས་ཐབས་བྱེད་པར་གཞི་རྟེན་སྟོན་ཐུབ་པ་བྱུང་སོང་ཞེས་ཁོང་གིས་གསུངས་ཕྱོང་། ངས་རིན་པོ་ཆེའི་སེམས་ཁམས་ཀྱི་གནས་བབ་ལ་དབྱུང་པ་བྱེད་འདོད་མེད། འོན་ཀྱང་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་བལྟས་ན་ཁོང་ལ་འདི་ནི་དུས་ཚོད་དགའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྐབས་ཤིག་རེད་སྟེ། ཁོང་རང་གི་བོད་མིའི་འོ་བོ་དེ་རྒྱབ་དུ་བརྒྱུར་ནས་འཛམ་གླིང་གི་ནང་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་དེ་ཐག་གཅོད་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། ངས་ནི་ཁོང་ཁེར་རྒྱུད་དུ་ལུས་པ་དེས་ཏེ་ཅང་ཡིད་ཐུག་པ་དང་སྐབས་རེ་ཡིད་ཐང་ཆད་པ་རེད་བསམས་བྱུང་། སྐབས་འདིར་ཁོང་གིས་ཨ་རིར་གནས་སྡངས་ཇི་འདྲ་ཡོང་མིན་དང་། གནས་ཚུལ་ག་རེ་ཡོང་གི་ཡོད་མིན་མཁྱེན་གྱི་མེད། ང་རང་ལ་མཚན་ན་རིན་པོ་ཆེ་ནི་དོན་དམ་པའི་དཔལ་བཟུལ་དེ་རེད། ཁོང་ནི་གང་དུ་ཟུགས་ཀྱི་ཡོད་མེད་མ་ཤེས་ཀྱང་། གལ་ཡང་གཟུར་གྱི་རྒྱར་ཁ་ནས་མཚོང་རྒྱུར་ཡིད་གཉེས་ཐེ་ཚོམ་མི་གནང་མཁན་ཞིག་རེད།

ཕྱོགས་གཞན་ནས་བཤད་ན་ཁོང་ལ་རང་གི་འདིག་རྟེན་ལ་ཞེན་པ་ཡང་ཏུ་ཅང་ཆེན་
 བོ་ཡོད། གཞན་དག་ཚོས་ཁོང་འདོད་སྲིད་ཀྱང་ཁོང་གིས་ནམ་ཡང་སྲུ་གཅིག་འདོད་
 འདོད་གནང་མེད། ཏུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཤིག་གི་རིང་ལ་སི་ཀོད་ལ་ནད་ནས་གནས་
 རྒྱུ་དེ་ཅི་ཅམ་གྱི་ཐབས་སྐྱོ་བོ་ཡོད་རུང་། རིན་པོ་ཆེས་ཨ་རིའི་ནང་གི་གསུང་བཤད་ཀྱི་
 འགྲུལ་སྐྱོད་དེའི་རྗེས་སུ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ལོག་རྒྱུའི་བཀའ་ཚོལ་སྲུ་མཐུན་གནང་གི་ཡོད།
 དེར་ཡོད་པའི་མི་རྣམས་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཡིད་ཆེས་དཀའ་བའི་རྗེས་འདྲིན་གནང་གི་ཡོད།
 ཨ་ཀོང་ལྷ་བུ་ལ་འང་ག་ལེར་ཁོས་རྒྱ་ཕྱོགས་པ་ཚོ་ལ་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་བྱས་ཏེ། རིན་
 པོ་ཆེའི་གནང་སྤངས་དེར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱེད་པའི་ཐུགས་རེ་གནང་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ང་
 ལ་ནི་ང་གཉིས་དུས་གཏན་གྱི་ཆེད་དུ་གནས་དེ་དོར་ནས་འགོ་དགོས་པའི་ཡིད་ཆེས་
 རྙེད་བྱུང་། ངས་ཁོང་ལ་ང་གཉིས་ཕྱིར་ལོག་ཡོང་གི་མ་རེད་ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན། སི་ཀོད་
 ལ་ནད་ཀྱི་གནས་སྤངས་དེ་ང་གཉིས་ལ་འཕྲོད་པོ་མི་འདུག་ཅེས་ངས་སྐད་གསང་མཐོན་
 བོས་ཁོང་ལ་ཞུས་པ་ཡིན། ང་གཉིས་ཀྱིས་བཙོན་ཁང་གི་ནང་དུ་མཚན་གཅིག་བསྐྱུལ་
 བའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་མ་རེད་ཅེས་བཞག་གསུངས་མ་བྱུང་། ཁོང་གིས་དབྱུག་པ་པ་བེད་
 རྒྱུད་གནང་སྟེ་སྟོལ་རྒྱུན་གྱི་ཐབས་ལམ་བསྟེན་ནས་ཨའི་ཆིང་གི་མོ་བཏབ་གནང་བ་དང་
 མོ་དེའི་ནང་དུ་ “རྒྱ་ཆེན་བཅད་པས་རྒྱུང་ཐག་ཚོད།” ཅེས་གསལ་འདུག་ འདི་ནི་ང་
 གཉིས་ཀྱི་མི་ཆེའི་ཁ་ཕྱོགས་བསྐྱར་བའི་བརྗོད་སྟེན་དུ་གྱུར།

ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་མང་ཚོགས་ཚོགས་འདུ་མས་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་ཐོལ་བྱུང་
 ཏུ་ང་ལ་དབྱིན་ཡུལ་ནས་ཐོན་ཐབས་བྱེད་པར་རམ་འདེགས་བྱས་པ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་
 བའི་ཆང་འདེགས་གཏམ་བཤད་འདི་ལྟར་གནང་། “ཚྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་ཐེངས་མང་པོར་ངའི་
 སེམས་པ་ཡར་འདེགས་བྱས་བྱུང་། འདས་དུས་སུ་ངས་གཅོང་བཟོ་མ་བྱས་པ་དང་། བརྗོད་
 ཏུ་མེད་པའི་འཆིང་བས་བསྐྱམས་པའི་འཛམ་གླིང་། གཅོང་མ་དང་དཀྱུས་མ་འདིའི་ནང་
 དུ་སེམས་གཅོང་དང་ཡིད་སྲུག་པའི་དུས་སྐབས་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ཚྱོད་ཀྱིས་
 ངའི་མདུན་ལ་ཕྱིན་ཏེ་ལམ་སྟོན་བྱེད་བཞིན་ང་གཉིས་ཀྱིས་འདི་དག་མཉམ་དུ་བྱུངས་པ་

རེད། ངས་ཚྲོད་ལ་ཏ་ཅང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ངས་པར་དུ་བརྗོད་དགོས་པ་ཞིག་
 ལ། ཚྲོད་རང་ཏ་ཅང་སྤྱིར་སྟོབས་ཅན་གྱི་བྱུང་མེད་ཅིག་རེད། ཏ་ཅང་གི་སེམས་བཟང་པོ་
 དང་། ཐབས་ཤེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་བྱུང་མེད་འདིས་ང་གཉིས་ཨ་མེ་རི་ཀ་ཞེས་པའི་ལྷས་
 ངའི་གཞུང་འདིར་སླེབས་ཐུབ་པར་བྱས་པ་རེད།¹⁰ ལྷ་བས་ཉེས་པ་ཞིག་ལ་ང་ཚོ་འགྲོ་
 རྒྱུ་ད་དུང་བར་ཆད་བྱུང་སོང་། དེ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཨ་རིར་ཐེངས་མང་འཇུག་ཞུགས་
 ཚོགས་པའི་ཐོངས་མཆན་ཐོབ་ཡོད། ང་གཉིས་ཀྱིས་འཆར་གཞི་མཐའ་མ་སློག་བཞིན་པའི་
 ལྷ་བས་དེར་སྟེ་ལ་སི་སྟེ་འོ་རུ་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཨ་རིའི་གཞུང་ཚབ་ཁང་དུ་གནས་ཚུལ་
 འདི་བར་ཕྱིན་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་དབྱིན་ཇིའི་ཕྱི་སྲོད་ལག་ཁྱེད་དེ་སྟེ་འོ་
 ལུང་གི་རྒྱལ་ཏུ་ཡོད་པའི་མི་དེར་སྤྱད་པ་དང་ཁོས་སྤངས་ཏེ་དེའི་སྟེང་དུ་ “བཀའ་འཁྲོལ་
 མེད” ཅས་པའི་ཡིག་འབྲུ་ཆེན་པོ་ཅན་གྱི་ཐམ་ཀ་ཞིག་ཐོངས་མཆན་གྱི་སྟེང་དུ་བརྒྱབ་
 སོང་། ང་ཚོ་དོན་ཐོར་སོང་། བི་རི་སི་ཚོ་རྒྱར་སྤྱད་མན་གཞུང་ཚབ་ཁང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་རིན་
 པོ་ཆེ་ཨ་རིར་ཕྱིན་ན་འོས་འཚམས་མེད་པའི་སྐོར་ལ་ལོ་རྒྱུས་འཛིགས་སུ་རུང་བ་དེ་འདྲ་
 བཤད་ཡོད་པ་ང་ཚོས་ཤེས་བྱུང་།

ང་གཉིས་ཀྱིས་གཉེན་སྲིག་བྱས་པ་ནས་བཟུང་ཁི་རི་སི་ཚོ་རྒྱར་དང་ཁོའི་སྐྱེད་མན་མེ་
 མ་ལ་གཉིས་ཀྱི་མཉམ་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲེལ་བ་དེ་རྗེ་ཞེན་དུ་གྱུར་པ་རེད། གཉེན་སྲིག་
 གི་རྗེས་སུ་ང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷར་སོལ་ད་ཏའོ་སི་ལ་ནམ་ཡང་ཕྱིན་མེད་ལ། ལྷ་དམན་ཁོང་
 གཉིས་ཏ་ལམ་མཐོང་ཡང་མ་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་འཆམ་པོ་ཡོད་པ་དེར་བི་
 རི་སི་ཚོ་རྒྱར་སྤྱད་མན་དང་མེ་མ་ལ་གཉིས་སྤྲུག་དོག་སྐྱེས་པ་འདྲ་འདུག བི་རི་སི་ཚོ་རྒྱར་
 ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྤྱངས་འཛིན་དང་བཅོས་སྦྱར་ཡོང་ཐབས་བྱས་པ་དེ་ལམ་སྟོངས་མ་
 བྱུང་ཅང་། ཁོ་རང་དམའ་ཆགས་པ་ལྷ་བུའི་དམིགས་བསལ་ཁོང་ཁྱོ་ཆེན་པོ་ཡང་བྱེད་
 ཀྱི་ཡོད་པ་མངོན། ཨ་ཀོང་དང་མཉམ་དུ་འཁོན་པའི་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོག་སྟེང་དེའི་འབྲས་
 བུར་སྟོབ་མ་ཚོ་མགོ་འཛོམས་ནས་ཆགས་སྤང་ཕྱོགས་རིས་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་

10 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། “བཀའ་འདོམས་པོ་མ་སྟེ། རྗོ་རྗོ་བཀའ་སྤྱང་བ་ལ་གདམས་པ་” སྟོགས་བམ་དང་པོ། (ཏེ་ལི་རྒྱག་སི་
 རྗོ་གསུམ་དཔར་རྒྱན་ཁང་། ༢༠༠༩ །) རྟོག་གྲངས་ ༡༩༤ ནས་ ༡༩༧ །

རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་བྱུང་། དེ་ལྟར་ཡང་ཁོང་གིས་ “སླ་མ་རྡོན་པའམ་འཚོལ་བ་” ཞེས་
འགྲེལ་བརྗོད་གནང་བའི་ཚེས་ཉིད་དེ་སྐབས་རེ་སློབ་མ་ཚོ་ལ་རང་གི་སླ་མ་ལ་འགྲེལ་བ་
བྱེད་སྤངས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་ཀྱང་གསུངས་ཡོད། འཇམ་མགོན་ཀོང་
སྐུལ་གྱི་སློབ་མ་གཙོ་བོར་འགས་ཁོང་ཚོའི་སླ་མ་ལ་བཅོས་སྦྱར་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་
ཐག་གཅོད་བྱས་པ་དེ་རིན་པོ་ཆེས་བོད་དུ་དངོས་སུ་གཟིགས་གནང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་སི་
ཀོད་ལ་བྱང་བཞག་སྟེ་ཨ་རིར་ཐོན་པའི་རྗེས་ཐོག་དེར་ “བོད་དུ་སྐྱེས་པ་” ཞེས་པའི་མཚུགས་
བསྟུན་གཏམ་དང་པོའི་ནང་དུ་འདྲིའི་སྐོར་འདྲི་ལྟར་བྲིས་གནང་ཡོད།

སླ་མ་ཞིག་གིས་རང་གི་མི་ཚེར་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་གཏོང་སྐབས། ཁོང་ལ་བདེ་
འཇགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བཅེ་མཁན་གྱི་སློབ་མ་ཚོའི་ནང་དུ་བྱིང་ཆ་ཆེན་པོ་ཡོང་
བའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འགྱུར་བ་དང་བསྐྱེད་ཏེ་འགོ་བྱུང་མཁན་ཉུང་ཤས་ལས་
མི་ཡོང་། ངས་ ༡༩༧༠ ལྷ་བ་དང་པོའི་ནང་དུ་ངའི་བཟའ་རྒྱ་ཏུ་ཡ་ན་དང་གཉེན་
སྲིག་བྱས་པ་ཡིན། འདིས་བདག་འཛིན་ཆེ་བའི་སློབ་མ་རང་གི་སླ་མ་ “དགའ་
རོགས་” ལ་བཅེ་མཁན་གྱི་ནང་དུ་བྱིང་ཆ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ཡོད། ཁོང་ཚོས་ “སླ་
མ་རྡོན་རྒྱུ” འགོ་བཅུགས་པ་རེད། འདི་འདྲ་བུར་ན་སྐྱེ་བོ་དེས་ཚོས་ལ་སེམས་
སློ་འབྱེད་ཀྱི་མེད། འདྲིའི་སྐབས་སུ་རང་གཅེས་འཛིན་བྱུགས་ཆེ་ཐག་ཚོད་དེ་
ངར་འཛིན་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་སྟེ་སྐྱེ་བོ་དེས་གཡོ་སྦྱུ་ཁམ་གསུམ་ཁོ་ན་བྱེད་
འདོད་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བཤད་ན་སྐྱེ་བོ་དེས་མ་རིག་སྤོངས་
པའི་དབང་གིས་སླ་མ་དེ་གསོད་ཀྱི་ཡོད།

གནས་སྤངས་འདིས་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱི་སློབ་མ་ཚོས། ཀུན་སྲོང་བཟང་
པོའི་སློ་ནས། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱི་གསུང་གི་དངོས་དོན་ཅི་ཡིན་ཁོང་ལ་
སྟོན་པའི་སྲིད་དུ། མཁས་པའི་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་སློ་ནས་ཁོང་གི་གསུང་ལ་འགྲེལ་
བཤད་གཞན་ཞིག་རྒྱུ་ལྟའི་འབད་བཅོམ་བྱས་པའི་སྐབས་དེ་ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་

འདུག་ཁོང་ཚོས་དྲག་ཤུལ་ཆེན་པོ་དང་རང་ཉིད་ལྟར་འཕགས་ཀྱི་ཚོར་བས་ཁོང་
ལ་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་པ་རེད། རང་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ངོ་མ་མ་རིག་
པའི་གནས་སྐབས་འདི་ལ་རང་འདྲིའི་ཀྱི་གཞི་ཚའི་འགྱུར་བ་ཞེས་བརྗོད་ཐུབ།¹¹

ཁི་རི་སི་ཕོ་སྐྱར་ལུང་མན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་འདི་འདྲ་བྱས་ཏེ་རྩོད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདྲ། ཁོས་རིན་
པོ་ཆེ་ཨ་རིར་ཕེབས་འདུག་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་བསམ་འདུག། ཁོས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སེམས་
ཁམས་བརྟན་པོ་མེད་པའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡིན་ཅང་། དབྱིན་ཡུལ་དུ་སྡོད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་
པར་བསམ་པ་དེ་ཁོས་བཀག་འགོག་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་བཤད་འདུག། ངའི་
བསམ་པར་དོན་དངོས་སུ་ཁི་རི་ཕོ་སྐྱར་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་པོར་རྒྱའི་ཞེད་སྐྱེད་ཞེ་དྲགས་
བྱས་འདུག། ཡིན་ན་ཡང་ཁོའི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་འཐམ་སྡོད་རྒྱའི་འབད་བརྩོན་དེས་ཁོང་
གཉིས་དབར་གྱི་གས་ཁ་ཆེ་རུ་བཏང་བ་རེད། དེའི་རྒྱུ་པས་རྗེས་སུ་དེའི་ལྷོག་ཤུགས་ཀྱི་
རྗེས་འབྲས་འཕར་མ་ཡོང་རྒྱུ་རེད། གནས་སྐབས་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐོངས་མཚན་རྣམས་
མེད་དུ་བཏང་ཅང་ང་ཚོས་ད་ཆ་ག་རེ་བྱེད་དགོས་པའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པར་ཐུག་
ཁོང་ལ་ཐོངས་མཚན་ཡང་དག་པ་ཞིག་མེད་པར་ང་ཚོ་ཨ་རིར་སྐེབས་སུ་བཅིན་ཏན་ཏན་
མེད་ཀྱང་། རིན་པོ་ཆེས་ད་དུང་ཉེའུ་ཡོག་བར་དུ་གནས་སུའི་འདྲིའི་བྱང་ཉོ་འདོད་གནང་
སོང་། ཁོང་གིས་ང་ཚོ་ཨ་རིར་འདུལ་སུབ་སྲིད་དགོངས་འདུག། དེས་ན་ང་ཚོས་འཆར་
གཞི་ལྟར་འགོ་རྒྱུ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་ང་ཚོར་གནས་སུའི་འདྲིའི་བྱང་ཉོ་བར་དདུལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོར་སྤྱི་
ལ་སི་སྐལ་ལ་མགོན་ཁང་ཞིག་ཏུ་མཚན་འགའ་སྡོད་རྒྱུར་འདང་པའི་དདུལ་ཡང་མེད།
ང་གཉིས་གྱིས་ཨ་རིར་འབྲུལ་སྡོད་བྱེད་རྒྱའི་དདུལ་ཇི་ལྟར་བཅའ་སུབ་བཟ། གདམ་ཁ་
གཞན་མེད་ཅང་ང་ཚོས་གནས་སུའི་འདྲིའི་བྱང་གི་ཆེད་དུ་དདུལ་སྡོད་རོགས་ཅེས་ཞུ་
བ་འཐེན་པར་ཨ་ཀོང་གི་སར་འགོ་རྒྱུ་ཐག་བཅད། གནས་སྐབས་འདིར་རིན་པོ་ཆེ་དང་

11 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། “ཚོས་རྒྱལ་དུང་པའི་གསུང་འདུམ་གཅེས་བཏུས་” རྟོགས་བམ་དང་པོ། (ཚོ་སི་ཤོན་ཤམ་ལྷ་ལ་དཔར་
རྒྱུན་ཁང་། ༢༠༠༩) ཤོག་གངས་ ༢༤༢ ནས་ ༢༤༣ །

ཁོ་གཉིས་ཁང་མིག་གཅིག་གི་ནང་དུ་མཉམ་སྡོད་བྱེད་རྒྱུ་འདུག་པོ་ཡོད་པས། ངས་ང་
ཚོའི་ཚབ་བྱས་ཏེ་ཨ་ཀོང་གི་སར་བཅར་རྒྱའི་དང་སྤངས་ཐོན་པ་ཡིན།

བསམ་ཡས་གྲིང་གི་ཡོང་སློབ་ལ་ཆེ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་འཕྲིན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་
ན་ཡང་། དངུལ་ཡོངས་རྫོགས་ཨ་ཀོང་གིས་སྤངས་འཛིན་བྱས་ཏེ། ཁོས་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་
སྐར་ལ་བེད་སློབ་གཏོང་རྒྱའི་དགོས་དངུལ་ཏུ་ལམ་སློབ་ཀྱི་མེད། ཨ་ཀོང་གིས་ང་གཉིས་
ལ་དངུལ་སྤྲད་མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཁོས་གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་བྱེད་རིམ་པའི་ཐམ་ག་
རྣམས་གཏང་མར་བཞག་ན། གནམ་གྱའི་འཛིན་བྱང་གི་ཆེད་དུ་དངུལ་སྤྲ་གཡར་བྱེད་
ཚོག་ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། ཐམ་ག་དེ་དག་ནི་བོད་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་གནས་ཀྱི་ལྷགས་
མཐུན་མཚོན་ཉགས་རེད། ཐམ་ག་བདུན་ཡོད་པའི་ནང་ནས་འགའ་ཞིག་ནི་ལོ་ངོ་བརྒྱ
ཡུག་བཟལ་བ་ཡང་ཡོད། དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཐམ་ག་གཉིས་ནི་རྒྱ་ནག་གོང་མས་དྲུང་
པ་སྐྱེ་གོང་མ་ཞིག་ལ་གནང་བ་རེད། དེ་དག་གཏང་མར་འཛོག་རྒྱ་ནི་ཁོང་གི་སྐྱེ་དབང་
འཕྲོག་པ་དང་མཚུངས། རོན་དམ་པར་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་དབང་ལ་བྱི་དངོས་པོའི་རྟེ་འཛིན་
དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་། ཨ་ཀོང་གིས་གོ་བརྗོད་འདི་འདྲ་ཞིག་སློབ་ཐབས་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་གསལ་པོ་རེད། ཨ་ཀོང་གིས་རིན་པོ་ཆེས་ལྷུར་མང་དགོན་པ་ནས་མཉམ་
དུ་བསྐྱམས་ཐེབས་པའི་ཚོས་རྣམས་གཞན་དག་རྣམས་ཀྱང་ཁོའི་སར་འཛོག་དགོས་པའི་
དགོས་འདུན་ཡང་བཏོན་བྱུང་། དེ་ཚོའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ཏུ་ཅང་གཅིགས་ཆེར་འཛིན་
གནང་པའི་གསེར་ལས་གྲུབ་པའི་ཚོས་སློབ་ནག་པོ་ཆེན་པོ་འཇམ་མ་རྒྱ་ཀླུ་ལའི་སྐྱེ་བཞུན་
དང་། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པ་དང་སློབ་དཔོན་པ་སྤྲེའུ་བྱུང་གནས་ཀྱི་སྐྱེ་འབྲུ་རྒྱུ་
གཞན་ཡང་གལ་ཆེའི་མཚོན་རྣམས་བཅས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་བོད་ནས་བོངས་ཚད་རྒྱུང་
ལ་རྩ་ཆེ་བའི་མཚོན་རྣམས་འདི་དག་འགའ་ཞིག་མ་གཏོགས་བསྐྱམས་ཐེབས་སྐབས་མེད། ད་
ཆ་ཨ་ཀོང་གིས་འདི་དག་མང་ཆེ་བ་བསམ་ཡས་གྲིང་དུ་འཛོག་དགོས་ཟེར། ང་ཚོས་ཁོ་
ལ་འདི་དག་འགའ་ཞིག་ང་ཚོར་འབྲེལ་དུ་འཇུག་འོགས། གཞན་དག་ཚང་མ་ཁོ་རང་གི་
སར་བཞག་ན་འཇུག་གི་རེད་བརྗོད་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེའི་དགོན་པའི་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་

ལྷ་སྐྱོན་ཉེན་གསུམ་དང་མཚོད་རྣམས་ལྷགས་ཆེ་བ་གཏོར་བཞིག་བཏང་ནས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་འདིར་བསམ་ཤེས་བྱེད་སྐབས། ལྷན་མང་དགོན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་རྣམས་མཐའ་མ་འདི་ཚོ་དང་ཁ་བྲལ་དགོས་ཟེར་བ་དེ་རིན་པོ་ཆེར་སེམས་སྦྱུག་ཚད་མེད་བྱུང་ཡོད། ཨ་གོང་ནི་ལྷན་མང་དགོན་པ་ནས་ཀྱང་མ་རེད། དེས་ན་ཁོས་ལྷན་མང་གི་ཐམ་ག་དང་མཚོད་རྣམས་ལ་སྐྱབས་འདུན་བྱེད་པ་འདི་སློབ་ལ་མི་འགྲོ་བ་ཞིག་རེད།

ང་ཁོང་ཁྱོད་ལངས་ཏེ་ངས་ང་གཉིས་གཉེན་སྦྱིག་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་གྲུང་ཆོགས་ལ་འབྲིད་མཁན་གྱི་ཨ་ཞང་དེར་ཁ་པར་བཏང་ནས་འབྲུང་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཐབས་སྐྱོ་བོ་དེའི་སྐོར་བཤད་པ་ཡིན། ཁོས་ང་ཚོར་རོགས་པ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཅ་བ་ནས་བྱས་མ་བྱུང་། ཁོ་རང་གི་མཐོང་ཚོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཅང་ངས་ང་ཚོར་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་པའི་རེ་བ་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཁོས་ “བྱིད་རང་ལ་སྦྱུག་པོ་ཞེ་དྲགས་བྱུང་བ་རེད།” ཅམ་ཞིག་ལབ་བྱུང་། དེས་ན་རིན་པོ་ཆེས་ལྷན་མང་དགོན་པའི་ཐམ་ག་དེ་ཚོ་ཨ་གོང་གི་སར་བཞག་སྟེ་ང་ཚོས་དབུལ་དེས་གནམ་གྱའི་འདིན་བྱང་ཉོས། ང་ཚོས་ ༡༩༥༥ བར་དུ་ཐམ་ག་དེ་དག་ཚུར་ལེན་སྐབས་མ་བྱུང་།

གནས་སྐབས་སྐྱོ་བོ་དང་གནས་བབ་ལག་པོ་ཅི་ཅམ་ཡོད་རུང་རིན་པོ་ཆེར་ག་རེ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ་སྦྱགས་རེ་བཟང་པོ་ཞིག་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ “འདིག་ཉེན་བཏོང་བ་པོས་བྱིན་ལྷབས་ཤིག་གནང་རྒྱུ་ཡོད་པར་ངས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་མེད། འོན་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་། མཁན་པོ་གང་ཤར་དང་འཇམ་མགོན་གོང་སྐུལ་གྱི་འཕྲིན་ལས་དེས་ ༡༩༥༠ དེའི་ཀ་དེར་ང་དང་ངའི་བཟའ་ལྷ་གཉིས་ཨ་ཕུ་ལན་ཐིག་རྒྱ་མཚོ་གཙོད་པར་ལམ་སྟོན་གནང་བྱུང་།”¹²

ང་གཉིས་ཀྱིས་འགྲོ་རྒྱལ་བརྒྱབ་པའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེའི་བུ་དེ་ང་ཚོས་ཨ་རིར་ལེན་མ་སྐབས་བར་དུ་ཨ་གོང་གིས་ལྷ་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་ལེན་ཐོབ། འོད་གསལ་ལ་དབྱིན་ལུལ་གྱི་བྱི་སྐྱོད་ལག་བྱེད་མེད་པ་དང་། ང་ཚོའི་ཐོངས་མཚན་གྱི་དཀའ་ངལ་གྱི་རྒྱུན་

12 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། “ཚོས་རྒྱལ་དུང་པའི་གསུང་འབྲུམ་གཞེས་བཏུས་” རྟོགས་བམ་དང་པོ། (ཚོ་སོ་ཚོ་ཤམ་ལྷ་ལ་དཔར་སྐྱབས་ལང་། ༢༠༠༩) ཤོག་གངས་ ༢༤༩ །

པས་ཁོང་ཚོའི་མཉམ་དུ་འབྲིང་ཐུབ་མ་བུར། དེ་བཞིན་ང་ཚོར་འཛིན་བྱང་གསུམ་པ་
ཞིག་ཉེ་རྒྱུའི་དདུལ་ཡང་མེད། རྗེས་སུ་ཁོ་ལོན་ཐབས་བྱེད་རྒྱུར་དཀའ་འཕེལ་དུ་མ་འདྲུང་
པའི་དབང་གིས་དེ་དུས་ཁོང་ཚོའི་མཉམ་དུ་འབྲིང་ཐུབ་ཡོད་ན་ཅི་མ་རུང་སྐྱམ།

མཐའ་མ་དེར་ང་ཚོ་ཐོན་རྒྱུའི་ཉེན་མོ་དེ་ ༡༩༧༠ ལྷན་གསུམ་པའི་འགོ་སྟོན་དུ་སླེབས།
ང་ཚོས་བསམ་ཡས་སླིང་དུ་ལྷ་བ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ལས་བསྐྱེད་མེད་ཀྱང་ཏ་ཅང་
ཡུན་རིང་བསྐྱེད་པ་ལྷ་བུ་ཞིག་ཚོར་བྱུང་། མི་རས་སི་ཕི་ཕིག་གནམ་ཐང་ལ་སློའ་ཁོར་
ཕྱི་ནང་འགོ་དུས་རིན་པོ་ཆེས་སློ་བུར་ཞིག་ལ་བསམ་ཡས་སླིང་གི་ཉེ་འགུམ་དུ་ཡོད་པའི་
ལང་ཉོམ་ཕྱི་ཆང་ཁང་ཞིག་ཏུ་གྲང་ཆེགས་བཟའ་རྒྱ་ཐག་གཅོད་གནང་སོང་། འདི་ལྟར་
གནང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ངས་ནི་ཚ་བ་ནས་རྟོགས་ཐུབ་མ་བུར། ང་ནི་ཅི་
བྱེད་འདི་བྱེད་མེད་པར་གྱུར་སོང་། གང་ཡིན་ཟེར་ན་བདུན་གཅིག་གི་ནང་དུ་ལྷེ་ལ་སི་
ལཱོ་ནས་ནེའུ་ཡོག་བར་དུ་འཕྱར་བའི་གནམ་གུ་ཐངས་གཉིས་ལས་མེད། ངས་ཁོང་ལ་
ལུན་པོ་བཟོས་པ་དེར་ཁོང་རྒྱུང་ལངས་འདུག་པས་ངས་བཟོད་སློམ་བྱས། ང་ཚོ་སྐབས་
ལེགས་ནས་སི་རས་སི་ཕི་ཕིག་ཏུ་སླེབས་དུས་གནམ་གུ་ཐུར་ཚར་འདུག་པ་ནི་སློམ་ཅི་
དགོས། ང་ཚོ་བསམ་ཡས་སླིང་དུ་སླར་ཡང་ཉེ་མ་བཞི་སྟོན་པར་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་དགོས་
བྱུང་། འོན་ཀྱང་གནམ་གུ་རྗེས་མ་དེ་རྗེས་ཟེན་བྱུང་། དེའི་སྟོར་ལ་ཕྱིར་བཞུགས་སྐབས་
ངའི་བསམ་པར། དེ་དུས་རིན་པོ་ཆེས་དབྱིན་ཡུལ་བཞག་སྟེ་འགོ་སྐྱབས་ཁོང་རང་གི་མི་
ཚེའི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེན་ཞིག་ལ་ག་ལེར་བཞུགས་བརྗོད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ང་ལས་ལྷག་
པ་མཁྱེན་པ་རེད་སྐྱམ། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་བོད་ནས་བོས་བྱོལ་དུ་ཕེབས་རོགས་སློ་ཐག་
ཉེ་ཤོས་ཡིན་པ་ཨ་ཀོང་ལ་ག་ལེར་བཞུགས་གསུངས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གིས་དབྱིན་རིའི་
རྒྱུད་ཡིག་མཐེལ་ཕྱིན་པར་སྦྱོང་ས་དང་། ལུབ་ཕྱོགས་པ་དང་ཁོང་ཚོའི་སེམས་ཁམས་དང་
འབྲེལ་བའི་སྟོར་ལ་གསར་རྟེན་མང་པོ་བྱུང་ས། ལུབ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་ཚོ་དང་འབྲེལ་
བ་དང་པོ་བཟོསའི་དབྱིན་ཡུལ་དེར་ག་ལེར་བཞུགས་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་
ང་ལ་བཟོད་མ་བདེ་ཅི་ཙམ་བྱུང་མིན་ལ་མ་སྟོས་པར་ཁོང་གིས་དེ་ནས་མ་ཕེབས་སྟོན་
ལ་སྟོན་སྟོན་གནང་པ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་སི་ཀོང་ལ་ནང་ནས་སུར་པ་ཞིག་ཁ་བཏགས་རིང་པོ་ཞིག་ལ་བསྐྱེལ་ཏེ་
སྐྱོད་པར་བཏགས་ནས་མེབས་པ་རེད། སུར་པས་སྐྱོད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་ངར་འཛིན་བཅོམ་
སྟེ་གོགས་དང་བར་ཚད་སེལ་བར་བརྩེ་ཡི་ཡོད། འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེས་ཨ་ཀོང་གི་ལག་ཏུ་
མ་བཞག་པའི་ཁོང་རང་གི་བོད་ཀྱི་དགོན་པའི་མཚོད་རྩིས་ཀྱི་གྲས་ནས་གཅིག་རེད། མ་
མཐར་ཡང་དབྱ་ཉེན་སྣ་གཅིག་པོ་འདི་ཉམས་པ་མེད་པར་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་ཁོང་དབྱིན་
ཡུལ་ནས་ཐོན་གནང་པ་རེད། སུར་པ་འདི་ནི་བོད་ཏུ་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཚོས་ཀྱི་
སྲོལ་གཏོད་མཁན་སློབ་དཔོན་པར་འབྲུང་གནས་ཀྱི་རེད། དེས་ཏ་ལམ་ཁོང་གི་མི་ཚེའི་
འགྲུར་སྟོག་ལ་མཁོ་བའི་མཐུ་རུས་སྐྱིན་པ་དང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནང་བཞིན།
སྐབས་དེ་དུས་རིན་པོ་ཆེས་སུར་པ་དེ་ལུས་དང་འབྲལ་མེད་གནང་གི་རེད། སྐབས་དེར་
དུས་ཚོད་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ཅང་གནམ་མཐུང་དུ་ལུས་བཤེར་བྱེད་སྐབས་ལྷགས་རིགས་
བརྗོན་འཕུལ་ཆས་དེ་ཚོས་ཉེན་བརྗོད་བཏང་མ་སོང་།

གནམ་གྱའི་ནང་དུ་ངེད་གཉིས་ཞེ་དྲགས་སྣང་བ་སྐྱིད་པོ་བྱུང་། དེའི་ཐད་ལ་རིན་པོ་
ཆེས་ “ང་གཉིས་ཀྱིས་ཨ་མེ་རི་ཀའི་གླིང་ཕྱན་དེ་དབང་དུ་བསྐྱུ་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་བཞད་གད་
འདྲ་བསྐངས་ཏེ་སྣང་བ་བདེ་པོ་བྱུང་།”¹³ ཞེས་རྗེས་སུ་བྲིས་གནང་ཡོད། ང་གཉིས་ཀྱིས་
ཨ་རིའི་ནང་ལ་འཇུལ་རྒྱུའི་རེ་བ་བྲས་ཏེ་ཞེ་ཏུ་ཡོག་ལ་འཕུར་བ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཐོངས་
མཆན་ཚད་ལྡན་མེད་པར་འཇུལ་འཇུག་གི་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ང་གཉིས་
ཀྱི་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་མི་སེར་ཡིན་པས་སུ་མཐུད་ཁེ་ན་ཏར་འགོ་དུ་བརྟུག་ཅང་། ང་ཚོས་འོ་
རོན་འོ་ལ་འཕུར་བ་ཡིན། མཐའ་མ་དེར་ང་གཉིས་འཇོམ་གླིང་གསར་པའི་ནང་དུ་སྐྱེབས།

དབྱིན་ཡུལ་དུ་ང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷུངས་པའི་དུས་ཚོད་འཛིགས་སུ་རུང་བ་དེར་ཕྱིར་
དབྱ་བྱེད་སྐབས། ངའི་སེམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་གིས་གནས་ཚུལ་དེ་ཡོངས་རྫོགས་བརྗོད་
དུ་འཇུག་འདོད་ཡོད་པ་དང་ཆ་ཤས་དེས་ “དུས་ཚོད་ངན་པ་དེའི་སྐོར་གཞན་ལ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཤོད་དམ།” ཞེས་ཟེར་གྱི་འདུག འོན་ཀྱང་ངས་རིན་པོ་ཆེས་འདིའི་སྐོར་ལ་གསུངས་

13 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། ཚོས་རྒྱལ་དུང་པའི་གསུང་འབྲུག་གཅིས་བཏུས་སྟོགས་བམ་དང་པོ། (ལྗོ་སི་འོན་ཤམ་ལྷ་ལ་དཔལ་
སྐྱོན་ཁང་། ༢༠༠༩) ཤོག་གྲངས་ ༢༤༤ །

པ་ཞིག་དམ་གྱི་འདུག ང་ཚོ་དབྱིན་ཡུལ་ནས་ཐོན་ཏེ་རྒྱ་བ་འགའི་རྗེས་སུ་ངའི་རྒྱ་གས་
འདི་ལྟར་བྲིས་ཡོད།

ང་ལ་ “བོད་དུ་སྐྱེས་པ་” ཞེས་པའི་དེབ་གྱི་འདོན་ཐངས་གསར་པ་དེར་མཇུག་
བསྐྱེད་གཏམ་ཞིག་གི་དགོས་པའི་རེ་སྐུལ་བྱུང་སྐབས། ངས་འདས་པའི་ལོ་འགའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བསམ་ཞིབ་བྱེད་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། ལོ་དེ་དག་གི་
ཆེས་ཁྱད་དུ་འབགས་པའི་སྐྱེས་ཚང་ནི་གསུང་ཚོས་ཀྱི་སྒོ་བས་ཤུགས་སུ་གྱུར་
ཅིང་། དེ་ནི་རྒྱ་གར་དང་། དབྱིན་ཡུལ། ཨ་རི་ལ་ཡོད་སྐབས་སུ་རྒྱ་མི་ཚང་པའི་
སྒོ་བས་པའི་འབྲུང་ཁུངས་སུ་གྱུར།

གང་དུ་མི་ཚོ་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་ཆེས་འབྲེལ་བ་ཟབ་པ་དང་། ལ་དོག་བཟ་
ལ། ལྷབས་བདེ་བའི་ཁྱད་ཚོས་ཅན་གྱི་བོད་ལས་ཉ་ཅང་ཐ་དད་པའི་མི་ཚོ་གསར་
པའི་འགོ་སྐྱབས་འདིར་འཕྲོད་བསྐྱེད་བྱེད་རྒྱ་དེ་གདོང་ལེན་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།
དེ་ནི་ངའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཞིན་ཞེ་ཆེན་གྱི་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་དང་མཁན་
པོ་གང་ཤར་གཞིས་ཀྱི་གཡོ་མེད་འབྲུལ་མེད་ཀྱི་བྱིན་མཐུ་ཉག་ཅིག་ལ་བརྟེན་
ནས་བྱུང་བ་རེད། ཁོང་གཞིས་ཀྱིས་ང་ལ་གནས་དང་དུས་ལ་སྟོན་མི་དགོས་པར་
གཞི་རྩའི་སེམས་རྣལ་དུ་འབེབས་སྐབས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཀའ་སློབ་གནང་བྱུང་།
ཁོང་གཞིས་ཀྱིས་ང་ལ་ཆབ་སྲིད་དང་། སྤྱི་ཚོགས། དེ་བཞིན་མི་ཚེའི་སྒོ་མ་གཞི་
གཞན་ཚང་མར་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་ཁྱབ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ། ཉོན་
མོངས་པ་དང་རྣམ་རྟོག་གི་གཞན་དབང་དུ་ཡོད་ཚུལ་གྱི་སྐོར་བསྐྱབས་གནང་
བྱུང་། ངས་བོད་པ་དང་དེ་བཞིན་རྒྱ་བ་རྒྱ་གས་པ་མང་པོ་དཀའ་ངལ་འདིའི་ནང་
ཚུད་ཡོད་པ་མཐོང་ལྗང་ཡོད།¹⁴

14 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། ཚོས་རྒྱལ་དུང་པའི་གསུང་འབྲུམ་གཅེས་བུས་སྐྱེགས་བམ་དང་པོ། (རྩོམ་འདུན་ཤེས་བླ་ལ་དཔར་
རྒྱུན་ཁང་། ༢༠༠༩) ཤོག་གངས་ ༢༢༩ །

དེས་ན་ངས་བསམ་ཡས་སྤིང་ཏུ་ཞིན་མཐའ་མ་དེ་ཚོའི་ནང་གང་བྱུང་བ་རྣམས་ཅན་གསོ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིང་དྲགས་ཡིན་པ་རྟོགས་བྱུང་། གང་གིས་ཞེ་ན་དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། དེ་ནི་ང་ལ་རྟག་ཏུ་ཚོས་ཉམས་ལེན་རྣམ་དག་བྱེད་དགོས་པའི་ཅན་གསོ་ཞིག་རེད།

བྱུག

ང་གཉིས་ཨ་འི་འི་ནང་དུ་འཇུག་ལ་སྐབ་མེད་ཀྱང་བྱང་ཨ་མི་རི་ཀར་སྐབས་སྐབས་པ་དེར་སྐྱོ་
 སེམས་འཕེལ་པོ་བྱུང་། འོ་རོན་འོ་འི་གནམ་ཐང་ནས་སྐྱེ་འཁོར་ཞིག་གི་ནང་ལ་འཇུག་ཏེ་
 འགོ་སྐབས་དེ་ནི་དབྱིན་ཡུལ་དང་ཏཱ་ཅང་མི་འབྲེལ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རྟོགས་
 བྱུང་། ང་ནི་ས་ཆ་དེས་ཡིད་འཕྲོག་སོང་། གཞུང་ལམ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། མོ་ཏ་ཆེན་པོས་
 མཚོན་ཡོད་ཚད་ཚང་མ་ལྟར་དུ་བྱིན་པ་དང་ཆེ་བུ་བྱིན་པ་ལྟར་མངོན། སྐྱེ་འཁོར་དེས་
 ང་ཚོས་སྐབས་དེར་སྐྱེ་སྐབས་པའི་མགོན་ཁང་མདོག་ཉེས་ཤིག་ཏུ་བསྐྱེལ་བྱུང་། དེར་ང་ཚོ་
 མཚོན་གཅིག་བསྟན། སང་ཉིན་ཞོགས་པ་དེར་ང་གཉིས་ལ་ཁ་ལག་ཅིག་བཟུང་འདོད་
 རྒྱུས་པས་ཁོ་མ་ར་ཞིག་འཚོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡིན། ང་གཉིས་སྣ་འཛོམས་ཁོ་མ་ར་ཞིག་ཏུ་
 སྐབས་པ་དང་ཐང་དེ་མགོ་འཛོམས་སོང་། དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཚོང་ཁང་འདི་འབྲེལ་མེད། ཚོང་
 ཁང་གི་ལས་བྱེད་དེ་ཚོའང་ཡག་པོ་འདུག་ཁོང་ཚོས་ “ཁོང་། བྱིད་རང་ལ་ཕྱག་རོགས་ལུ་
 དགོས་འདུག་གམ།” དང་ “བྱིད་རང་ལ་གང་མཁོ་བ་ཚང་མ་རྟེན་སོང་ངམ།” “ཉི་མ་བཟང་
 པོ་ཞིག་ཡོང་བ་ཤོག” ལ་སོགས་པ་ཟེར་གྱི་འདུག་བྱིད་རྟེན་འདི་ངས་བཅོས་མ་ཞིག་
 ཏུ་མཐོང་བྱུང་། དབྱིན་ཡུལ་དུ་འདི་འབྲེལ་ནམ་ཡང་བྱུང་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། ཚོང་ཁང་ནང་
 གི་དངོས་པོ་ཚང་མའི་བོངས་ཚད་དང་སྐྱུ་ལྷག་དོད་པོའི་རང་བཞིན་དེར་ང་འོ་མཚར་
 རྒྱུས་བྱུང་། སྐྱོ་ཚལ་དང་། འཁྱུག་ཟས། མངར་ཟས། རྒྱུ་བྱིས་ཤོག་བུ་བཅས་བསྟར་པ་
 དང་བསྟར་པ་བསྐྱེགས་ཏེ་ཡོད་པ་དང་། ཤ་རིགས་ཡོད་ས་དེར་སྐྱང་ཤ་དང་། ཐག་ཤ་བྱ་ཤ་
 ཉ་ཤ་སོགས་ཀྱི་ཚན་པ་རྒྱར་དུ་འདུག་རིན་པོ་ཆེས་ཤ་རྗེན་སྲིག་མ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་།
 ངས་ལུ་ར་འཁྱུག་སྐྱིའི་དཀར་རྒྱན་བྱས་པ་ཞིག་ཉོས་པ་ཡིན། ང་གཉིས་ཀྱིས་ཉོ་ཚུལ་སྐབས་
 མགོན་ཁང་དུ་བྱིར་ཏེ་ཉལ་ཁྲིའི་སྣང་དུ་བསྟན་ནས་ཕྱོ་བ་ཞིམ་ལ་བོངས་ཚད་ཆེ་བའི་
 ཁ་ལག་དེ་དག་ཐོས་པ་ཡིན།

ཉེན་རྒྱུ་མ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་ཤོ་རོན་ཤོ་རོན་པའི་ཚོས་ཚོགས་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བ་གནང་
སྟེ། ཁོང་རང་ཤོ་རོན་ཤོ་རོན་སྐྱེ་བས་ཡོད་པའི་བོད་པའི་སྐྱེ་བ་གང་དུ་འདྲ་སྟོན་ས་མེད་མ་ལན་
ཞིག་ཡིན་ཞེས་འབྲེལ་བ་གནང་གནང་སོང་། ཐོག་མའི་ཆར་ང་ཚོས་ཁོ་ཅེས་པའི་མང་སྟོན་
མ་ལན་བོད་པའི་དགེ་ལུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སར་སྟོན་རྒྱུ་ལེ་བ་བྱས་པ་ཡིན། ཁོང་
གིས་སེ་ཀོད་ལན་དུ་རིན་པོ་ཆེར་མཇུག་འདྲུང་བྱེད་ལྟོད་པ་དང་ཁོང་གཉིས་འཆམ་
པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེ་དུས་ཁོང་གི་སྟོན་བྱས་ཏེ་བསྟན་མི་འདུག

ང་གཉིས་ལ་སྟོན་སའི་གནས་ཚང་མེད་པ་དང་མགོན་ལང་དུ་མུ་མུ་སྟོན་མུ་
པའི་དདུལ་ཡང་མེད། ང་ཚོས་སྐབས་དེར་སྐྱེ་མོན་དུ་སྟོན་བཞིན་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་
སྟོན་མ་གཉིས་ཏེ། སྐྱེ་རན་ལུ་མི་སི་དང་སྐྱེ་བ་བཟང་གཉིས་ལ་ཁ་ཁར་བཏང་ནས་ལམ་
སྟོན་བྱེད་རོགས་ལབ་པ་ཡིན། ཁོང་གཉིས་ལ་ཉེ་ཆར་ཨ་རིར་ས་ཆ་ཞིག་ཐོབ་འདུག་ལ།
དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་ཚོས་ཚོགས་དང་པོར་འགྱུར་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ཁོང་ཚོས་ང་གཉིས་ལ་སྐྱེ་
མོན་ནས་མོ་ཤེའི་རྒྱ་ཚོད་འགའ་ཤས་ཀྱི་རྒྱུང་ཐག་ལས་མེད་པའི་མོན་དེའི་དུ་འགོ་
དགོས་པའི་གོས་འགོ་བཏོན་བྱུང་། ཁོང་ཚོས་ང་གཉིས་ལ་དེ་གར་ཐུག་འདྲུང་དུ་ཡོང་རྒྱ་
སྐབས་བདེ་པོ་ཡོད། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་གནད་དོན་གི་ཐོག་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་མ་ལན་
ཕྱི་མི་དོ་དམ་གི་བྲིམས་ཚུད་པ་ཞིག་འཚོལ་བཞིན་པ་དང་། ང་གཉིས་ཨ་རི་ལ་བདུན་
ཕྱག་འགའ་ཤས་ཀྱི་ནང་ཚུད་དུ་འཇུག་ཐུབ་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་འདུག

ང་གཉིས་ལ་མེ་འཁོར་གི་འཛིན་བྱང་ཉེ་རྒྱུ་འདྲང་ཅམ་གི་དདུལ་ལས་མེད་སྐབས་
མོན་དེའི་ལ་མཚན་གི་མེ་འཁོར་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་ཚོ་དེ་གར་སྐྱེ་བས་དུས་
ནང་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ས་སྤུ་ལེ་མེར་བའི་ཀོ་རི་ཡའི་གྲ་བ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་མུ་བྱུང་
བས་ང་ཚོ་ཁོང་དང་ཁོང་གི་བཟུང་སྐྱེའི་མཉམ་དུ་སྟོན་པར་མགོན་འབོད་བྱས་བྱུང་། མོ་
ནི་ལུ་བུ་ཕྱོགས་མ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་ཀོ་རི་ཡའི་ཁ་ལག་བཟོ་རྒྱུར་ཏེ་ཅང་མ་ལས་པོ་ཡོད་པས་
ང་ཚོས་ཁོང་གཉིས་དང་སྐྱེ་དུ་ཁ་ལག་ཞིམ་པོ་ཐེངས་འགའ་ཟས་པ་ཡིན། ཁོང་གཉིས་
ལ་སྤུ་གུ་སྤུ་རྒྱུང་རྒྱུང་མིང་ལ་མ་ཇི་ཟེར་བ་ཞིག་འདུག ཀོ་རི་ཡའི་སྐད་དུ་ཁོའི་མིང་གི་

གོ་དོན་དེ་ “སངས་རྒྱལ་ལ་མཚོན་པ་” ཞེས་ཟེར་བ་རེད་སྟེ། དང་ཐོག་དང་ཚོ་པན་ཚུན་
འཆམ་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་མཚན་གཅིག་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ས་སྤྱ་གཉིས་ཨ་རག་འཕྲུང་
ནས་སྤྱི་པོ་བསྟུང་བ་དང་སང་ཉིན་དེར་ས་སྤྱ་དང་ཚོར་དེ་ནས་འགྲོ་རོགས་ལ་བ་བྱུང་།
ག་རེ་བྱུང་ཡོད་མེད་དེ་སྟེ་ཉན་ཉན་མི་ཤེས། ས་སྤྱ་ཡིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ “ཁྱེད་རང་སངས་
རྒྱལ་འདྲ་བོ་མཐོང་རུང་ཁྱེད་རང་མི་དཀྱུས་མ་ཅམ་རེད། ཁྱེད་རང་སྤྱི་འདྲ་བོ་འདུག་
ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ འོན་ཀྱང་ཁྱེད་རང་ངོ་མ་དེ་མ་རེད། ཁྱེད་རང་
འདྲིར་བསྟུང་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད།” ཅེས་བརྗོད་སོང་། དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ལྟར་གྱི་རྒྱལ་པོའི་
སྟེན་འགྲོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ཚོར་བྱུང་།

ཁེ་ན་ཏའི་ནང་ཚོས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དེ་དང་ཚོས་ཨ་རིར་མཐོང་བ་དང་གཅིག་
མཚུངས་རེད། མོང་ཁྱེད་ཆེ་ལག་གི་ནང་དུ་སྤྱི་ཚུགས་པའི་ཐོག་ཆེན་ནང་པའི་སྤྱི་ཚོགས་
དུ་མ་འདུག་ འོན་ཀྱང་དེ་དག་མང་ཆེ་བ་ནི་ནང་ཚོས་གཙོ་ཆེར་དར་ས་དང་རིག་གཞུང་
དེ་གའི་ནང་དུ་འཚར་ལོངས་བྱས་སའི་ཡུལ་རྒྱ་ནག་དང་། ཉི་ལྟོང་། ཀོ་རི་ཡ་བཅས་ནས་
ཡོང་བའི་ཨ་རིའི་ཨེ་ཤེ་ཡ་པ་དང་། ཁེ་ན་ཏའི་ཨེ་ཤེ་ཡ་པ་དེ་ཚོ་ལས་ཀྱུ་བ་པ་རེད་འདུག་
བལྟས་པ་ཅམ་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་འཕྲོག་མི་སྲིད་པའི་རྙིང་ཞེན་ཅན་གྱི་གནས་བབ་ལྟར་
པ་ཤ་སྟག་རེད། གཅིག་བྱས་ན་ང་ཚོའི་ཐོག་མའི་སྤྱི་འདྲ་བའི་ཡོང་བ་དེ་ཆེས་ལ་
མཚན་པ་ཞིག་མ་རེད།

ང་ཚོས་སྤྱི་ལོ་ལྟར་གྱི་མ་ཐོན་རྒྱུ་དང་གཉིས་ལ་བདུན་ཕྱེད་གཅིག་ལ་འོ་ལོར་ཉི་ཤུ་རྩ་
ལྔ་རྒྱུ་དགོས་པའི་ནང་ཆས་རང་འགྲིག་ཅན་གྱི་ཁང་པ་རྒྱུང་བུ་ཞིག་ཐོབ་བྱུང་། བརྟན་
འཕྲིན་གྱི་ཆེད་དུ་བདུན་གཅིག་ལ་འོ་ལོར་གསུམ་སྟོན་མ་རྒྱུ་དགོས་ཀྱི་འདུག་ བདུན་
ཕྱེད་དང་པོའི་ཁང་སྤྱི་ལོ་ལྟར་དུ་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་ན་བཟའི་ལྷག་མ་བསྟོན་ནས་ཁང་སྤྱི་
མང་ཆེ་བ་སེལ་མའི་ངོ་བོར་སྤྱི་ལོ་ལྟར་པ་ཡིན།

མཐའ་མ་དེར་ཨ་རིའི་ནང་ན་ཡོད་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་མ་ཚོ་ནས་ང་ཚོར་རོགས་
སྟོར་གང་འཚམས་ཐོབ་རྒྱུ་འགོ་ཚུགས་སོང་། འོན་ཀྱང་ཐོག་མའི་ཆར་ང་ཚོ་དབུལ་

ལེབ་བཟོ་མཁན་དེས་ང་ཚོར་བག་ལེབ་རེ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོ་ཉ་ཅང་དབུལ་པོ་ཡིན་པས་འདི་ནི་གསོལ་སྒྲོན་ངོ་མ་ཞིག་རེད།

ཁང་བརྟེན་གས་དེའི་ནང་དུ་སྐབས་རེ་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་འབྲམ་རོགས་བྱེད་པའི་སྐྱེས་པ་བཟའ་ཚོ་ཞིག་འདུག ཁོང་ཚོས་ཉལ་མ་ཤུགས་ཆེ་འཐེན་གྱི་ཡོད་པ་དང་སྐབས་རེ་ང་ཚོས་ཁོང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་འཐེན་པ་ཡིན། ངས་འདི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དྲན་གྱི་མི་འདུག རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཉལ་མ་བཟེད་སྒྲིབ་གཏོང་རྒྱུར་མཐའ་གཅིག་དུ་དགག་བྱ་གནད་མཁན་ཞིག་དུ་གྱུར་སོང་། ཡིན་ནའང་སྐབས་དེ་དུས་ཁོང་གིས་དགའ་ཞིང་སྒྲོ་བའི་ངང་ནས་ཚོད་ལྷ་བྱས་པ་ལྟ་བུར་མངོན།

ང་འཚར་ལོངས་བྱེད་སྐབས་མི་ཚོ་སྒྲིབ་པོའི་ངང་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་ལྟ་བུས། ངའི་མི་ཚོའི་ནང་དུ་ཐེངས་དང་པོར་ངས་ཀྱོན་ཆས་བཟུང་གོས་བྱུང་། དང་ཐོག་ངས་འཇུག་སྒྲུབ་ཡག་པོ་ཤིས་ཀྱི་མེད་དུས་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་བལ་གྱི་རྒྱབ་ཆས་དང་སྐྱ་རས་ཀྱི་སྒྲིབ་གོས་དེ་ཚོ་འཇུག་སྐྱམ་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་སྐྱུགས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་དེའི་སྒྲོར་ལ་སྣང་འདོག་གནད་མ་སོང་། ངས་ཁོང་གི་རྒྱབ་ཆས་ནང་ལ་འབྱེར་ཡོང་སྐབས་ཁོང་གིས་ "སྒྲིབ་ཉེ་མ། སྒྲོན་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོའི་སྐུ་གུ་དང་པོ་དེ་ལ་ཉར་ཆོག་གི་རེད།" ཅེས་གསུངས་བྱུང་།

མོན་དེའི་དུང་ཚོར་ཁང་པ་ཞིག་ཐོབ་མ་ཐག་དུ་རིན་པོ་ཆེ་སྣང་བ་སྒྲིབ་དུ་བྱིན་སོང་། ཁོར་ཡུག་དེའི་ནང་དུ་བྱི་གསལ་ནང་གསལ་ཆེ་དུ་བྱིན་པ་དང་ལྷན་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སེམས་སྐྱེལ་ཐེབས་པ་ལྟར་མངོན། བེའུ་ཡོག་གི་རྒྱས་མཐུ་ཆེ་བའི་བྱི་མི་དོད་མ་གྱི་ཁྲིམས་ཚོད་པ། མའེ་ཁོལ་ཨ་རོན་ནའོ་མེ་ཆེ་ཡིས་ང་ཚོའི་དོན་དག་སྐྱབ་བཞིན་ཡོད་པས། ང་ཚོ་ཨ་རིའི་ནང་དུ་འཇུག་སྐབས་ཀྱི་རེད་སྐྱམ་པའི་ང་ཚོར་གདེང་ཚོད་ཡོད། དེ་ནི་ཐོངས་མཆན་རག་ཐབས་སུ་ལས་ཁུངས་འགའ་ཤིས་བརྒྱུད་དགོས་པའི་དྲི་བ་ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེས་མ་འོངས་པའི་སྒྲོར་ལ་རེ་བ་ཆེན་པོ་གནད་གི་འདུག ང་ཚོས་མོན་དེའི་དུང་སྐབས་དེ་དུས་དང་སོ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་བརྟན་རིས་ཀྱི་ངོས་གསུམ་མཐོང་བའི་ཤིས་ཤོག་འགའ་

ཤས་ཉེས་པ་ཡིན། དེ་དག་པར་ཚུར་འགྲུལ་སྐྱོད་བཏང་ན་ཤིས་ཤོག་སྟེང་གི་བརྟན་རིས་
བརྗེ་འགོ་གི་ཡོད་པས་རིན་པོ་ཆེས་ “ཉིན་ཞིག་ང་ག་ཉེས་ཀྱིས་རང་བདག་ཁང་པ་ཞིག་
ཉོ་བྱུང་གི་རེད། དེ་དུས་ཁང་པའི་ཚེག་ངོས་གཅིག་ཆ་ཆང་ངོས་གསུམ་མཐོང་བའི་བརྟན་
པར་འདི་འདྲ་སྐྱར་ན་ཡོད་གི་རེད།” ཅེས་གསུངས།

སྐར་མོན་དང་ནས་སློབ་མ་ཚོས་ང་ཚོར་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཡར་ཡོང་རྒྱ་འགོ་བཅུ་གསུམ།
སྐལ་བཟང་དང་སྡེ་རན་གཉེས་ཀྱིས་ཉ་ལམ་བདུན་རེ་བཞིན་ཡོད་སྟེ། ང་ཚོའི་འཚོ་བ་
འཁྲོལ་སྐབ་པའི་ཆེད་དུ་ལག་དཔུལ་ཡང་ཡང་བྱེད་ནས་སྤང་བྱུང་། ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ས་
ཆ་ཉོ་རྒྱུར་གཏོང་ཡོད་ཆེན་པོས་སྦྱིན་བདག་བྱེད་མཁན་གི་སློབ་མ་གསར་པ། རོ་ཨན་
ནེའུ་མན་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་མཇུག་བར་སྟེང་བྱུང་། ཁོང་ཚོས་ང་ཚོར་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་
འདུགས་སྐྱབ་རི་འདྲ་འགོ་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་གནས་ཚུལ་བཤད་བྱུང་། ཁོང་ཚོས་
ཚོས་ཚོགས་ལ་མིང་ཞིག་འཚོལ་བའི་དོན་དུ་ཨ་ཡི་ཅིང་གི་མོ་འདེབས་རྒྱར་ཐག་བཅད་
འདུག ཨ་ཡི་ཅིང་གི་མོ་ཚིག་གི་ནང་དུ་སྟག་གི་རྩ་མའི་སྟེང་དུ་འགོ་བའི་ཚིག་དོན་སྐོར་
ཞིག་བབ་ཡོད་པས། རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་སློབ་དང་སྟགས་ཁོང་ཚོས་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་མིང་
ལ་ “སྟག་གི་རྩ་མ” (Tail of the Tiger) ཞེས་བཏགས། ང་ཚོས་ “རྩ་མ” ཞེས་འབོད་པའི་
གནས་དེའི་འཕེལ་རྒྱས་སྐོར་གསལ་སྐབས་རིན་པོ་ཆེ་ཉ་ཅང་སྟོབ་འཕེལ་སོ་བྱུང་སོང་།

ང་ཚོར་མོན་དང་ལུ་སར་སི་ཁི་རེན་ལ་ཡང་ཐུག་བྱུང་། སྐབས་དེ་དུས་ཁོ་ལོ་བདུན་
ཅུ་ཅམ་རེད། དུས་རིམ་གི་ཆ་ནས་བཤད་ན་ཁོ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཟན་ཤོས་ཀྱི་གས་
ནས་གཅིག་རེད། ཁོ་ནི་སྐྱ་དཀར་སོ་རིང་སོ་ཡོད་པའི་མི་ཟན་བཟང་སོ་ཞིག་རེད། རིན་
པོ་ཆེ་དང་མཇུག་འཕྲད་དང་སོའི་སྐབས་སུ་ཁོས་ “རིན་པོ་ཆེ། ང་ལ་བསྐབ་བྱ་འགའ་
ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག དང་སོ་ངས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉམས་ལེན་བྱས་པ་དང་། དེ་ནས་ཨ་
ཉི་ཆེན་སོའི་(ལོ་མང་འགོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་གི་ཉམས་ལེན་)ཉམས་ལེན་བྱས་པ་ཡིན།
ད་ཆ་ངས་དེ་གཉེས་ཀ་བྱས་ཟིན་པ་ཡིན་དུས་འདིའི་རྗེས་སུ་ག་རེ་བྱེད་དགོས་རེད་དམ།”
ཞེས་དྲིས་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་ལ་ “ངས་བྱེད་རང་ལ་སྐོམ་རྒྱག་སྤངས་སྟོབ་གི་ཡིན།”
ཞེས་གསུངས་སོང་།

ང་ཚོ་མོན་དང་རིལ་དུ་སྡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་ཁོན་ཁོར་ཁྱིམ་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྲ་
 ཆེན་མོར་མང་ཚོགས་ལ་གསུང་བཤད་ཚར་འགའ་ཤས་གནང་། དེ་གར་ང་ཚོས་མི་འགའ་
 ཤས་དང་འབྲེལ་བ་བྱས། བར་པ་ཚུལ་མཐུན་ཡིན་པའི་དུ་ཁྱིམ་ལ་སྐྱོད་འཕྲད་བྱུང་
 པ་ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག་མོད་དང་བྱད་མེད་གཞན་མང་པོས་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཡར་
 མར་འགྲོ་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས། མོན་དང་རིལ་དུ་ང་གཉིས་བཟེན་བསམ་གཏན་པའི་ཚོས་
 ཚོགས་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་ཡོད་མཁན་རྒྱབ་ཕྱོགས་པའི་བཟེན་གྱི་སྒྲ་མ། བྱིན་ཁྱེལ་མར་བྱིན་
 ལའང་ངོ་སློད་བྱས་བྱུང་། ཁོ་ཉི་ཉོང་དུ་དུས་ཚོད་གང་འཚམས་བསྟུན་འདུག་ལ། ཁོ་
 སློབས་པའང་མཐོན་པོ་འདུག་འོན་ཀྱང་ང་གཉིས་ལ་ཡག་པོ་བྱས་བྱུང་། ཁོའི་སྐྱེད་མན་
 ལྷོ་སི་ལ་ནི་བྱོད་འགུལ་གཞས་འཁྲབ་མ་ཞིག་རེད། མོས་ཕྱི་རྒྱལ་ནས་བྱུང་བའི་གཞས་
 འཁྲབ་རྟེན་ནང་མི་གསོ་ཡི་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོ་ཐེངས་གཅིག་མོའི་གཞས་འཁྲབ་སར་བལྟ་
 ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ལོ་རྗེས་མ་དེར་བྱིན་ཁྱེལ་གྱིས་ཁོ་རང་གི་ཚོས་ཚོགས་སུ་གཟུང་མཇུག་གི་
 ལས་རིམ་ཞིག་ཏུ་གསུང་ཚོས་གནང་བར་རིན་པོ་ཆེ་གདན་འདྲེན་ཞུས་སོང་།

ཨ་རིར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ནང་ཚོས་ཀྱི་སློབ་རྒྱན་ངོ་མ་ལ་གོ་མས་འདིས་ཕན་བུ་ཡོད་
 ཀྱང་། གོ་རྟོགས་དང་སྦྱོང་བརྗེས་མེད་པའི་མི་བྱིན་ཁྱེལ་ལྟ་བུའི་རྒྱབ་ཕྱོགས་པའི་དགོ་
 རྟེན་གཞན་དག་ལ་འཕྲད་སྦྱོང་ཡོད། འོན་ཏེ་ངོས་སུ་ནང་ཚོས་ཀྱི་སློབ་ལ་གོ་བ་ལོག་སྐྱབ་
 ཡ་མ་བྱུང་དེ་འདྲ་དུ་མ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་ཕྱིན་ཡོད། དེ་དུས་དར་ཁྱབ་ཆེ་བའི་བཟེན་གྱི་
 ཉམས་ལེན་གྱི་བཟོ་འདྲ་བ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་སློབ་ལ་ལྟ་མེད་ཀྱང་འདྲང་ངེས་བཞིན་
 པའི་ཉམས་ལེན་དང་ཉམས་སྦྱོང་ལ་གཞི་བཞེན་མ་བྱས་པའི་རྟོག་འཆར་འདྲ་བོ་རེད།
 དཀའ་ངལ་ཞིག་ནི་རྒྱབ་ཕྱོགས་པའི་རིག་གཞུང་ཤེས་པའི་སློབ་ནས་རྒྱབ་ཕྱོགས་པ་ཚོ་ལ་
 ཚོས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་ཐད་ཀར་སྦྱོང་བྱུང་མཁན་གྱི་ཨ་ཤེ་ཡའི་སྒྲ་མ་ཉུང་དུ་ལས་མེད། ཕྱོགས་
 གཅིག་ནས་བཤད་ན། ང་ཚོར་དབྱིན་ཡུལ་དུ་འཕྲད་བྱིན་པའི་དཀའ་ངལ་དེ་དག་དང་
 གཅིག་མཚུངས་རེད། ཨ་ཤེ་ཡའི་སྒྲ་མ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱབ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་ཚོར་ཞེད་སྣང་
 བྱས་ནས་བསྟུན་ཡོད། རིག་གཞུང་གི་འགོག་རྒྱུན་དེ་མཐོ་ཐག་ཚོད་དེ་སྒྲ་མ་དང་སློབ་

མ་འདྲེས་ཐུབ་ཀྱི་མེད། དེ་ལྟར་ཡང་། ཨ་རིའི་ནང་དུ་གནས་སྐབས་དེ་ཞིག་རལ་དུ་འགྲོ་
བའི་དུས་ཚོད་སློན་བསྟན་ཡོད་པ་དང་། རང་གི་མཚོང་ལམ་ལྟར་གོ་བར་སློང་སྐབས་
ཀྱི་ཐབས་ལམ་གསར་པ་ཞིག་གསར་གཏོང་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒྲ་མ་འགའ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་
ན། ལ་ལི་སློར་ནི་ཡའི་ནང་གི་སུ་བཟུ་ཁི་རོ་ཤི་ལྟ་བུ་བཞུགས་པ་དང་ཚོར་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་།

རྒྱ་ལྷ་བཞི་པའི་ལྷ་མཁུག་ཏུ་དང་ཚོར་དང་ཚོའི་ཐོངས་ཆེན་ཐོན་གྲབས་ཡོད་པའི་བར་
འགྲོར་བྱུང་། ལྷ་ར་མོ་ནང་ནས་སྐལ་བཟང་གིས་མོ་ཏ་བཏང་ནས་དང་ཚོ་ལེན་པར་སླེབས་
བྱུང་། དང་ཚོས་དེ་དུས་དངོས་ཆས་ཉུང་བུ་ཞིག་ལས་མེད་པ་དེ་ཚོ་བསྟུ་གསོག་བརྒྱབ་སྟེ།
༡༩༧༠ ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཨ་རིའི་ནང་ལ་འཇུག་བའི་ལོ། དང་ཚོར་མ་འོངས་པ་གསར་པ་
ཞིག་སློ་ཕྱིས་པའི་དང་ནས་དང་ཚོ་ཨ་རིའི་ས་ཐོག་ཏུ་འགྲོར་སྐབས། ལྷ་བ་མང་པོའི་རིང་ལ་
དང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ཡིད་གཅོང་དམ། ལྷ་བཟང་སྟེ་སྟུག་གིས་གཅོས་པ་དེའི་དེ་མ་ཅམ་ཡང་མེད་
པར་གྱུར་མོང་། དེ་ནི་རྒྱུང་གསར་པ་ལྷགས་ཆེ་ཞིག་གིས་ནམ་མཁམ་སྤིང་བའི་སློན་སྤུང་
ལྷག་མ་ནམས་གཏོར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་།

སྟུག་གི་རྩ་མ་ནི་འཁྲིས་སུ་རྩ་ལང་ཞིག་ཡོད་པའི་ལྷགས་ར་རྟིང་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་
པ་དང་། མེན་དང་ཚོན་སི་ལྷ་རི་དང་ཐག་ཉེ་བའི་ལྷ་ར་ཤེད་ཉེ་འཁྲིས་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་སྐྱར་
མོ་ནང་ནང་གི་ས་ཆ་ཨེ་ཀར་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་འདུག་སྐལ་བཟང་དང་སློ་
རན་དེ་བཞིན་རྩོ་ཨན་ཤེད་མན་དང་རི་ཆར་དང་ཨར་ཐར་བཅས་དེ་གར་སློང་གི་ཡོད། ཁོ་
ནི་དབྱིན་ཡུལ་ནས་ཡིན་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་གས་ནས་གཅིག་དང་།
"སློམ་སྐབ་" ཞེས་པའི་ཚོམ་སྒྲིག་པ་དེ་རེད། དང་ཚོ་རྩ་མར་སླེབས་པའི་ཉིན་མོ་དེར་དེ་གར་
མི་འགའ་ཤས་ལས་མི་འདུག་འོན་ཀྱང་ཤར་ཕྱོགས་མཚོ་མཐའི་ས་གནས་གང་ས་ནས་མི་
ནམས་དང་ཚོ་སྐྱོད་འདམད་དུ་ཡོང་བུ་འགོ་བཙུགས་པ་དང་གནས་སྐབས་ལ་མཁྱོགས་པོར་
འགྱུར་བ་བྱུང་མོང་། དེ་དུས་ནི་ཉུ་ཨིང་ལན་དེ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་ནང་པའི་ཚོས་ཚོགས་
མཚུངས་བསྐྱར་འོས་པ་གཞན་མེད་ཅང་། ལྷག་གི་རྩ་མ་ནི་སྐབ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་རེད།

ར་མར་ཡོད་པའི་ཁང་པ་ལྷོ་བ་དེ་རྒྱུ་དུ་ཞིག་རེད། ཐོག་རྩེག་ལྷོ་བ་དེར་ཚོམས་ཁང་
 ཞིག་དང་། ཐབ་ཚང་། དེ་བཞིན་ཉལ་ཁང་རྒྱུ་རྒྱུ་འགའ་ཤས་འདུག ལྷན་འཛུགས་
 ལྷོ་བ་གི་ཐོག་རྩེག་གསུམ་པ་དེར་ཁང་མིག་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་མཚོན་ཁང་དུ་བསྐྱར་
 འདུག རིན་པོ་ཆེ་དང་ར་གཉིས་ལ་ཐོག་རྩེག་ལྷོ་བར་ཡོད་པའི་རྒྱབ་ངོས་སུ་ཁང་མིག་
 གཅིག་སྤང་བྱུང་། ར་གཉིས་ཀྱི་ཉལ་སྲི་དེ་ནི་ཐང་ལ་གདན་ཞིག་ཡོད་པ་ཅམ་རེད། དེའི་
 ལྷན་འཛུགས་སུ་ར་ཚོའི་སར་ཡོང་མཁན་གྱི་སྐྱེས་པ་དང་བྱུང་མེད་པའི་ཆེ་བར་སྐྱ་རིང་པོ་དང་
 འཛོར་པོ་འདྲ་པོ་ཡོད། རས་དབྱིན་ཡུལ་ནས་བྱིར་ཡོང་བའི་ཉི་མེ་ལས་ཐན་ཟེར་བའི་ཤམ་
 ལཱ་དེ་ཚོ་སྐྱ་མཐུན་དེ་འོན་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་རས་ར་རང་གི་འོན་ཆས་ཀྱི་སྤོང་དུ་ཞིང་པའི་
 ལྷོད་ཐུང་དང་། ལྷོ་བ་ལྷོ་བ་དུ་འཕྱུང་བའི་སྤོང་གཡོགས་རིང་པོ་དང་ལྷན་འཛུགས་སྐྱེས་སྤོང་
 གཡོགས་སུ་དུ་བཅས་བསྐྱོན་པ་ཡིན། འགོ་སྤོད་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་ན་བཟའ་ནི་ཁོང་རང་གི་
 ལྷོ་བ་མ་ཚོ་ལས་རྙིང་ཞེན་ཆེ་བ་ཡོད་པ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཡོད། དཔེར་ན། ཁོང་གིས་
 ལྷོ་བ་ལ་ཀྱི་སྤོད་གོས་སྤོང་དུ་སྤོང་དཀྱིས་འོན་རྒྱུར་དགའ་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་གང་འཚམས་
 ཤིག་གི་རྗེས་ནས་ཁོང་གིས་མི་གཞན་དག་ཚོས་ག་རེ་འོན་པ་དང་བསྐྱོན་ཕྱིར་ཁོང་རང་
 གི་ན་བཟའ་འཕྱུར་བ་ཕན་བྱུང་གནང་སོང་། ཨ་རིར་སྤོང་བསྐྱོན་ཕྱིར་ཕྱག་འགའ་
 སོང་བའི་རྗེས་སུ་ར་ཚོ་ཨ་རིའི་ལུ་བ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་དེ་མེག་སི་ཁོར་ཉིན་གཅིག་བསྐྱོད་
 པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་མེག་སི་ཁོར་སྤོད་ཐུང་རྒྱན་རིས་གཅོག་དུ་བ་ཅན་འགའ་ཞིག་ཉོས་
 ཉེ་དེ་དག་འོན་པ་གནང་སོང་། ཁོང་གིས་སྐྱ་མའི་སྤོད་ཐུང་འོན་པའི་དུས་ལྷན་འཛུགས་ཞིག་
 གྱུར་བྱུང་སོང་།

ཞིགས་པ་རྒྱན་དུ་ཐོག་གའི་མཚོན་ཁང་ནང་དུ་ཚང་མས་མཉམ་དུ་སྐྱོམ་རྒྱག་གི་ཡོད།
 ར་ཁོང་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་དེ་ལ་ཡང་ཡང་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ཞིགས་པ་འགའ་
 ཞིག་ལ་ར་རིན་པོ་ཆེའི་མཉམ་དུ་ཉལ་སྤོད་ཀྱི་ཡོད། མཚན་ལ་འཕྱི་པོ་སྤོད་པའི་ལྷན་འཛུགས་
 མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད། དགོང་དོ་མི་ཚོ་ཚོམས་ཆེན་ནང་དུ་འཛོམས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་རིན་
 པོ་ཆེ་ར་གཉིས་ཀྱིས་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་ཁོང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་སྤོད་ཀྱི་ཡོད།

ཁོང་གིས་སྐབས་རེ་མི་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་བཀའ་ཚོལ་གནང་སྟེ་བཞུགས་པ་དང་། སྐབས་རེ་
དགོང་རྫོགས་ལ་བཤད་ཐུང་དུ་རེ་གནང་གི་ཡོད། བྱ་འགུལ་འདི་དག་མཚན་མོ་འཕྲི་པོའི་
བར་དུ་འགོར་གྱི་ཡོད། འདིའི་སྐབས་སུ་གང་འཚམས་ཤིག་བར་དུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་རང་ལ་
བདག་པས་ངས་ཁོང་ལ་ཟས་གཡོ་སྟོལ་བྱེད་རྒྱ་དང་། རྒྱུན་ཆས་བསྟུ་རྒྱ། མངལ་བཅར་
གྱི་དུས་ཚོད་བཟོ་རྒྱ་སོགས་ཡོད་ཚད་བྱས་པ་ཡིན། རྟག་པར་གཡས་གཡོན་དུ་མི་མང་
པོ་ཡོད་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ཚང་མའི་མཉམ་དུ་བགོ་བཤའ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་གོ་མས་
འདིས་བྱེད་དགོས་བྱུང་།

མཚན་གཅིག་ལ་ང་རང་འདུ་འདོམས་གྱི་ཚོག་དེར་ཐང་ཆད་དེ་སྔ་པོ་ཉལ་དུ་ཕྱིན་
པ་ཡིན། ངས་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཉམ་དུ་ཡོང་དགོས་པའི་བསམ་མཐུན་བྱུང་། ངས་ཁོང་ཉལ་
དུ་ཡོང་རྒྱའི་སྐྱེལ་མ་བྱས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ཚོམས་ཆེན་ནང་དུ་སློབ་དཔོན་པར་འབྱུང་
གནས་ཀྱིས་ནང་ཚོས་བོད་ལ་གདན་དྲངས་པའི་སྐོར་མི་ཚོར་ཤོད་གྱིན་བསྟན་འདུག
ངས་ཁོང་ལ་ “སྤྱགས་རྗེས་གཟིགས། རྒྱུད་ཀྱིས་གསུང་ཚོས་མཚམས་འདོག་བྱས་ཏེ་
ཉལ་བར་ཡོང་རོགས།” ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་དེའི་ལན་དུ་ “སློང་ཉེ་མ། ང་ལ་མ་
སེང་ཡོང་ཚོག” གསུངས། ལོ་འདི་དག་གི་ནང་དུ་ཕན་ཚུན་གྱི་སློང་མོལ་འདི་ཐེངས་
ཅི་ཅམ་སྐྱེར་སྐྱོས་ཡང་སྐྱོས་བྱས་ཡོད་པ་ངས་ཤེས་གྱི་མེད། ཁོང་མ་ཉལ་སྟོན་ལ་རྒྱ་ཚོད་
མང་པོ་སོང་ཚར་བ་ནི་བཤད་མི་དགོས་པ་རེད། ངས་སྐབས་རེ་དང་རང་གཉིས་ཁེར་རྒྱུང་
སྟོད་པའི་དུས་ཚོད་དེ་དྲན་གྱི་འདུག་ཀྱང་། གཞི་རྒྱའི་ཆ་ནས་ང་རང་ཁོང་དང་གཞན་
དག་ཚང་མའི་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་དེར་ཉ་ཅང་སྦྱིད་པོ་དང་། ཁོང་རང་གི་མཛད་པ་རྒྱས་
པ་དང་ཐུགས་སྟོད་པོ་བྱུང་བ་དེར་ང་དགའ་པོ་བྱུང་། ཁོང་གིས་དོན་དངོས་སུ་ཨ་རིའི་ས་
ཐོག་ཏུ་ཁོང་རང་གི་དྲིལ་བསྐྱགས་དེ་འགོ་འཇུགས་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་སེམས་སྐྱེལ་ཉ་ཅང་ཐེབས་འདུག སྐབས་དེ་དུས་ང་ཚོར་ཨ་རིར་སུ་
ལ་ཐུག་ཀྱང་ཁོང་ཚོ་སེམས་པ་གྲུ་ཡངས་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོར་སྐྱུང་འདོད་ཆེན་པོ་
འདུག ངའི་བསམ་པར་སློབ་མ་གསར་པ་ཚོའི་ཤེས་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་དང་། ཕྱི་གསལ་

ནང་གསལ་གྱི་རང་གཤིས་ལ་བརྟེན་ནས། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་གོ་བར་ཡག་
པོ་སྒྲིབ་སྐྱབ་གྱི་རེད་དཀོངས་འདུག་སྟེ། ཁོང་དང་རྩ་མར་ཡོང་མ་འབྲུག་ཆམས་གྱི་དབར་
ལ་དེ་མ་ཐག་པའི་འཐེན་ལྷགས་ཤིག་འདུག་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གིས་གང་ཤེས་པ་དེ་དོན་
བཤད་བྱས་ཏེ་སྒྲིབ་གྱི་མེད། ཁོང་གི་ཚོས་གསུང་སྟངས་དེ། སློབ་མ་ཚོའི་སེམས་གྱི་གནས་
སྟངས་རི་འདྲ་ཡོད་ཀྱང་། ཁང་པའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་མི་ཚང་མར་སེམས་དང་སེམས་གྱི་
འབྲེལ་བ་བཟོ་གནང་གི་ཡོད། དེ་ནི་སྡེ་ས་ནས་འགོ་བཙུགས་གནང་སོང་བས། མི་རྣམས་
གྱིས་དེ་མ་ཐག་དུ་ཁོང་གིས་ཁོང་ཚོའི་ཡིད་འཕྲོག་སྟེ་འབྲེལ་བ་ཞིག་གྲུབ་པ་ཚོར་བ་དང་།
ཁོང་གིས་ཀྱང་ཁོང་ཚོའི་སྐྱོར་ལ་དེ་དང་གཅིག་མཚུངས་སུ་ཚོར་ཡོད། མི་ཚོའི་གནས་
ཚད་ཅི་ཅམ་ཡོད་མིན་སྐྱོར་ལ་ཁོང་གིས་ལམ་སངས་མཁྱེན་གྱི་ཡོད། ལོ་འགའ་ཤས་གྱི་རྗེས་
སུ་ཁོང་གིས་སྐབས་དེའི་གནས་སྟངས་ལ་ཕྱིར་དྲོས་གྱིས་ཁོང་གི་སློབ་མའི་ཚན་པ་ཞིག་
ལ་བཀའ་གནང་སྐབས་ཁོང་གིས་འདི་ལྟར་གསུང་།

ང་ཚོ་ཚང་མས་དྲན་སོས་པ་ལ། བྱེད་ཚོ་མི་རེ་དོ་རེ་ལ་རང་རང་གི་ཐབས་ལམ་
འདྲ་མིན་གྱིས་དམ་པའི་ཚོས་དང་འཕྲད་རྒྱའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཡོད། ང་ཚོས་
མཉམ་དུ་ནང་ཚོས་སྤོང་རྒྱ་འགོ་མ་བཙུགས་སྟེ་ལ་བྱེད་ཚོའི་གནས་སྟངས་ཏ་
ཅང་ལུ་སྐྱབ་ཅིག་ཡོད། བྱེད་ཚོ་འགའ་ཤས་གྱིས་གཞན་དག་ལས་དཀའ་ངལ་ཆེ་
བའམ། སྐྱབ་བསྐྱེད་མང་བ་བྱུངས་ཡོད། འོན་ཀྱང་བྱེད་ཚོ་མི་རེ་དོ་རེས་སོ་སོའི་
དཀའ་ངལ་དང་། བ་ལྷག་མངོན་སྟངས་ཤིག་ཡོད། བྱེད་ཚོ་མི་རེ་དོ་རེས་འབྲེལ་
པ་དང་། རྟོན་སྐྱེད་བཞུགས་འཕགས་ཚགས་རྒྱག་པ་བཅས་སོ་སོའི་བྱེད་སྟངས་གྱིས་
མངོན་པར་བྱས་ཡོད།¹⁵

15 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། ཨ་རིར་ལོ་བཅུ་ཞེས་པའི་ཚོམ་ལས། བརྗོད་སྐྱོད་སྐྱོད་དེབ་གྱི་དམིགས་བསལ་འདོན་ཐེངས།
༡༩༩༠།

འདི་ཚོ་ཚང་མ་མཚོན་ཁང་ནང་དུ་མངོན་གསལ་ཡོད་པོར་མཐོང་ཐུབ། རིན་པོ་ཆེས་
སྐབས་དེ་དུས་མི་ཚོ་ལ་སློམ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐོག་ལ་ལམ་སློབ་ཞེ་དྲགས་གནང་མེད། ངའི་
བསམ་བཤེན་རིན་པོ་ཆེས་མི་ཚོ་ལ་སློབ་ཆ་སྤྲོད་བྱ་ཞིག་གནང་འདོད་ཡོད་པ་རེད་སྟེ།
ཁོང་གིས་མི་ཚོ་ལ་གོམས་འདུས་ཡོད་པའི་ངེས་མེད་རང་བཞིན་གྱི་མཐའ་ནས། ཡང་དག་
པའི་སྐྱིད་ལམ་ལྟར་པའི་གནས་སྤངས་ཞིག་གི་བར་ལ་འགྲུང་བ་གཏོང་བར་བར་བརྟལ་
གྱི་སློབ་ཆ་ཞིག་དགོས་པར་མཁྱེན་རྟོགས་བྱུང་ཡོད། དེ་ཕྱིན་ཡུལ་དུ་ཡོད་སྐབས་ཁོང་གིས་
སྒོལ་རྒྱུན་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོངས་མེད་པའི་མི་སྐྱིད་ལམ་ལ་འཇུག་རྒྱའི་འབད་བཅོམ་བྱས་ན།
མི་མང་པོས་སྐྱིད་ལམ་གྱི་ལད་སྐྱོས་བྱས་ཏེ་སྐྱིད་ལམ་དམ་པོ་དེ་སློམ་ཉམས་ལེན་གྱི་གྲུབ་
འབྲས་ལ་ནོར་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་དེ་གཟིགས་གནང་ཡོད། ཁོང་ལ་ནོར་འབྲུལ་དེ་སྐྱུར་སྐྱོས་
གནང་འདོད་མེད།

དེས་ན་ཁོང་གིས་མི་ཚོ་ལ་དམིགས་སྒོ་གང་ཡང་མེད་པར་ཚོགས་བསམ་གསུངས་
གྱི་ཡོད། ཁོང་གིས་ལམ་སློབ་ཉུང་དུ་ལས་མ་གནང་བར་བརྟེན་གྱི་ནམ་ལྟ་མཁའ་བཞུགས་
ལ་མཚོན་ཁང་ནང་གི་གནས་སྤངས་དེ་ཉོབ་པོ་དང་འཆུས་འཁྱོག་ཅན་ཞིག་དུ་མཐོང་
གི་ཡོད། མི་ཚོས་ཚུ་ཚོད་གཅིག་ཅུ་རིང་གི་སློམ་དེ་སྐྱིལ་གྲུང་བཅས་ཏེ་ཚོགས་བསམ་
ནས་འགོ་འཇུགས་གྱི་ཡོད། དུས་ཚོད་གང་འཚམས་ཕྱིན་པ་དང་ཁོང་ཚོས་གཡས་ཡོ་
གཡོན་ཡོད་དང་། སློད་སྐྱུར་བ། སློད་སྐྱུངས་བཞེ་བ་བཅས་བྱེད་རྒྱ་འགོ་འཇུགས་གྱི་ཡོད།
འགའ་ཤས་གཉིད་བྲོ་ནས་རང་གི་དུས་མོའི་སྟེང་དུ་མགོ་བཞག་སྟེ་ཉལ་བའི་ཚེད་དུ་
དུས་མོ་བསྐྱུམས་ནས་སློད་གྱི་ཡོད། སྐབས་སྐབས་སུ་མ་གཏོགས་མི་ཡོང་མཁའ་དེ་ཚོ་
མཚོན་ཁང་དུ་ཉལ་སློད་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཟང་ཟེང་འདི་དག་གི་རྒྱབ་དུ་མི་ཚོས་སློ་
མེས་དེ་སློམ་གདན་དང་། ཚོས་གྱི་སྟེང་དུ་འགྲུག་གི་ཡོད་ལ། སྐབས་དེར་རིན་པོ་ཆེས་
དེ་ག་རང་གནང་སྟེ་བཞུགས་པ་རེད། ཁོང་ལ་ཐུག་པའི་རྣམ་དཔྱད་ཅན་དེ་ཚོ་ཁོང་གིས་
བཀོལ་འདོད་ཡོད་ལ། རྗེས་སུ་ཁོང་ཚོའི་གཞུགས་པོ་དྲང་བོར་གཏོང་ཐུབ་གྱི་ཡོད་པ་དེ་
ཁོང་གིས་མཁྱེན་ཡོད།

རིག་པོ་ཆེས་ཁོང་གི་ཀུ་རེ་སྐོང་བའི་སྐྱུ་གཤིས་དེས་སྐོབ་མ་ལ་མངོན་པ་སྟེལ་གྱི་
 ཡོད། གནང་སྒྲུབ་དེ་ནི་སྐབས་དེར་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་གི་ངང་ཚུལ་དུ་མངོན་ལ། བྱིས་པའི་
 ངང་ཚུལ་དུ་མངོན་ཡོད་ཅེན་ཡང་འགྲིག། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་འགྲུག་ལྷགས་ཅན་ཞིག་ཡིན།
 ཐེངས་ཤིག་ལ་ར་མ་རུ་ཞོགས་པའི་སྐོམ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐབས་སུ་ཁོང་སྐོམ་ཁང་དུ་
 ཡོང་སྟེ། སྐོབ་མ་ཚོར་མར་ཞལ་སྐོབ་སྟེ་བཞུགས་ས་དེར་ཕེབས་ཏེ་སྐར་མ་ཁ་ཤས་ལ་
 བཞུགས། ཁོང་གིས་ཕྱག་རྒྱ་ཤོག་སད་རྒྱུ་ཞིག་བསྐྱམས་ཡོད་པ་ཁོང་རང་གི་འགྲུམ་
 དེར་བཞག་གནང་སོང་། ཤོག་སད་དེ་འདར་འགྲུལ་བྱེད་པ་དང་མཉམ་དུ་རྩི་སྐད་བྱང་
 མཚར་ཞིག་རྒྱག་གི་འདུག། སྐད་དེ་ལྷ་མཚུན་ནས་གང་འཚམས་བརྒྱབ་རྗེས་མཚམས་
 ཚད་སོང་། རིག་པོ་ཆེས་ཤོག་སད་དེ་རང་འཇགས་བཞག་སྟེ་ཁོང་རང་མཚོན་ཁང་ནས་
 ཕྱིར་ཐོན་སོང་། བཤད་མ་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ཁོང་རང་ཕེབས་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་མི་ཚོས་
 ཤོག་སད་དེ་བསྐྱོགས་སོང་། དེའི་ནང་དུ་སྐྱུ་གཤིས་ཚེད་ཆས་གཙུག་སྐྱེལ་བྱེད་དགོས་པ་
 ཞིག་ལ་ཐོག་སྐྱིག་སྐྱེ་འབྱེད་པའི་སོ་ཕྱིང་ཅན་ཞིག་རེད། དེ་ནི་སྐོམ་རྒྱག་སྐབས་སུ་སེམས་
 གྱིས་སྐད་ཚོར་རི་འདྲ་རྒྱག་གི་ཡོད་པའི་དཔེ་མཚོན་ཡང་དག་ཅིག་རེད། དེ་དང་ཆབས་
 ཅིག་དུ་དེ་ནི་ཀུ་རེ་ཤ་སྟག་ཅིག་ཡིན་ཅིང་། དེས་མི་རྣམས་ལ་གད་མོ་སྐོང་ཞིང་སྐོབ་
 འཕེལ་དུ་འདུག། འདི་ནི་ཁོང་གི་སྟེས་དབང་ཡིན་སྲིད་པའི་གོ་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་གདམས་
 དག་གི་ལམ་ནས་མི་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་སྟངས་ཀྱི་བྱང་ཚོས་ཞིག་ཀྱང་རེད།

ང་ཚོ་ཨ་རིར་སྟེབས་རྗེས་ཀྱི་བདུན་ཕྱག་ཤོག་མ་འགའ་ཞིག་ནི་མག་ཚོག་གི་མི་
 ཚོགས་དང་། བྱ་འགྲུལ། ངའི་སེམས་ནང་གི་རྒྱས་པ་བཅས་རེད། ཡིན་ན་ཡང་། ང་ལ་
 དྲན་ཤེས་ཏེ་ཅང་གསལ་པོ་དང་བྱང་མཚར་ཞིག་བྱུང་། ང་རང་རིག་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་
 ཉལ་སའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོའི་ཁང་པའི་ནང་དུ་ཉི་འོད་འཕྲོ་བཞིན་འདུག་ཁོང་
 ལ་ཞོགས་པ་འབྱུ་བོའི་བར་དུ་གཟིམས་བཞུགས་རྒྱུའི་གོམས་གཤིས་ཤིག་ཡོད། ངས་ཁོང་
 ལ་བཞུས་ཏེ་ཁོང་གི་བྱར་དུ་ཉལ་ནས་བསྐྱད་ཡོད། ཁོང་གི་བྱང་དཀྱིལ་དེར་སྐྱུ་རིང་པོ་
 ཀྱང་གཅིག་ཡོད་པ་ང་ལ་དོ་སྣང་བྱུང་། ངས་སྐྱུ་དེར་བཞུས་ཏེ་གང་འཚམས་བསྐྱད་རྗེས་

མཐའ་མ་དེར་ “ངས་འདི་འབལ་དགོས” བསམས་བྱུང་། ངས་ཁོང་གི་བྱང་དཀྱིལ་གྱི་སྐྱུ་
དེར་འཇུག་ཏེ་འཐེན་བཞག་པ་ཡིན། ཁོང་གཉིད་མཐུག་པོ་ཞིག་ནས་སང་དེ་ངའི་གདོང་
ལ་ཁུ་ཚུར་གྱིས་གཞུ་བྱལ་བས་བྱས་བྱུང་། དེ་རྗེས་དེད་གཉིས་ཀ་གང་མོར་ཤོར།

དུས་སྐབས་གཞན་ཞིག་ཏུ་ང་གཉིས་གཅིག་སུ་ཉལ་སའི་ནང་དུ་ཡོད་སྐབས། ང་ལ་
འདོད་པའི་ཚོར་སྣང་དང་བཅས་ཏེ་ངས་ “འཛམ་སྐྱིང་ཚོལ་ཡོངས་སུ་ང་ཚོའི་ལ་དགའ་
བ་འདི་འདྲ་ཞིག་གཞན་སུ་ཞིག་ལ་འང་མི་དགའ།” ཞེས་པར། ཁོང་གིས་སློབས་པ་དང་
བཅས་ལན་དུ་ “ང་ལ་ཡང་བྱེད་རང་ལ་ངོ་མ་བརྗེ་བ་ཡོད། འཛམ་སྐྱིང་དུ་ཡོད་ཚད་
ཐམས་ཅད་ནས་ཚོད་ནི་ང་དགའ་ས་གཉིས་པ་ཡིན།” ཞེས་གསུངས། ངས་ “དགའ་ས་
གཉིས་པ་ཟེར་དུས་གོ་དོན་ག་རེ་རེད།” ཅེས་དྲིས། དེའི་ལན་དུ་ཁོང་གིས་ “ང་དགའ་ས་
དང་པོ་དེ་ངའི་སྐྱ་མ་ཡིན། ངའི་སྐྱ་མ་ནི་ནང་པའི་ཚོས་དེ་རེད། ངས་དུས་ཉལ་ཏུ་དངོས་
པོ་གཞན་དག་གང་ལས་ཀྱང་དགའ་ས་དང་པོ་དེ་ཚོས་ལ་བྱེད་ཀྱི་རེད། འོན་ཀྱང་ཚུད་
རང་ཉལ་ཏུ་ང་དགའ་ས་གཉིས་པ་བྱེད་ས་དེ་རེད། ངའི་ལས་འགན་དང་པོ་དེ་ཕྱི་ཀྱི་པ་
ཚན་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་མིན་པར་ནང་ཚོས་བྱབ་སྤེལ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། འདི་ནི་ངའི་མི་ཚེའི་སྣང་
དོན་དེ་རེད། འདི་གཉིས་མཉམ་དུ་ཡོང་རྒྱུར་ངས་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།” ཅེས་གསུངས་
བྱུང་། སྣང་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་འང་། ཁོང་ནི་སྐྱལ་དུ་མེད་པའི་
ཤར་ཚུགས་ཅན་ཞིག་རེད།

སྐྱ་མོའི་དུས་སྐབས་འདི་ལས་བྱུང་བའི་དོན་གནད་ཅིག་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚེ་དེ་
གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སློ་ནས་གཞན་དོན་དུ་བསྐྱོས་ཚར་དུས་སྐྱེར་གྱི་བདེ་སྦྱིད་དམ། མངོན་
འདོད་ཀྱི་ཐད་ལ་མི་ཞིག་གིས་སློས་གཏོང་ཅི་ཅམ་བྱེད་ཐུབ་མིན་བསྟན་རྒྱུ་དེ་རེད། ཨ་རིར་
ནང་ཚོས་དར་བྱུང་གྱི་ཐད་ལ་མི་མང་པོས་མཐུན་འགྱུར་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ལྷང་པ་འདིའི་
ནང་དུ་སྣང་མེད་པའི་ནང་ཚོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྒྱུད་པ་ཞིག་གི་རྩ་བ་འཇུགས་པ་ལ་ཁོང་
ཚོ་མང་པོ་ཞིག་ནས་སྐྱེར་གྱི་སློས་གཏོང་ཚེན་པོ་བྱས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་ལས་
འགན་དང་པོ་དེ་ང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་བཟའ་ཚང་གི་ཚེད་དུ་མིན་གསུངས་དུས།

ངའི་བསམ་པར་ཁོང་གིས་སྒྲོས་གར་འབྲེལ་སྟོན་གནང་པ་མ་རེད་སྟེ། དོན་དམ་པར་
ཁོང་གིས་ཁོང་རང་ལ་གདམ་ག་མེད་པའི་གནས་སྡངས་ཤིག་ལ་འབྲེལ་བཤད་གནང་པ་
རེད། དེ་དུས་ངས་འདི་ངོས་ལེན་གྱི་རྒྱ་ལས་སློ་མོ་མེད་ཀྱང་། དེའི་དོན་དེ་རྟོགས་སོང་
སྟེ། སྐབས་རེ་དང་རང་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་སྡོད་འདོད་ཡོད་ཀྱང་། དུས་སྐབས་འདི་ནས་
འགོ་བརྩམས་ཏེ་དེ་འདྲ་ཡོད་རྒྱ་དེ་ཁག་པོ་བྱུང་། སྐབས་རེ་བཟུང་མི་ནང་ཚགས་གཅིག་
ལུང་དབང་བའི་དུས་ཚོད་ཐུག་བྱུང་ན་སྟེ་པའི་ངའི་འདོད་པ་དང་། རྒྱ་ཚོད་ཉི་ཤུ་
ཙམ་ཞིའི་རིང་ལ་དུས་ཚོད་ཡོད་པ་དེ་མི་ཚོའི་ཆེད་དུ་གནང་རྒྱའི་རིན་པོ་ཆེའི་འདོད་པ་
གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་མི་མཐུན་པ་ངས་ཅན་ཞིག་ཡོད།

ང་ཚོ་སྟག་གི་རྩ་མར་སྡོད་དུས་ང་ལ་ང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་སྒྲོས་གར་ཞིག་ཟུར་
དུ་བྱུང་། སྤང་མེད་ཅིག་ལ་ངའི་ཨ་མ་ལྷན་ཞེད་དུ་སླེབས་བྱུང་། རི་ཆར་དུ་ཨར་ཐར་ངའི་
སར་ཡོང་སྟེ་ཁོང་གིས་ “ཁྱིེད་རང་གི་ཨ་མ་ལྷན་ཞེད་དུ་འབྲེལ་ཁང་ཞིག་དུ་བསྐྱེད་
འདུག་པས། མོས་ཁྱིེད་རང་ལྷན་འདོད་གྱི་འདུག” ཅེས་བརྗོད་བྱས་བྱུང་། མོས་ངས་
རིན་པོ་ཆེར་ཆང་ས་བརྒྱབ་པ་དེར་ད་དུང་ངོས་ལེན་མི་བྱེད་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེར་ལྷན་
འདོད་མེད་ཅང་མོས་སྟག་གི་རྩ་མར་ཡོང་རྒྱ་ཁས་ལེན་མ་བྱས། རིན་པོ་ཆེས་ནི་མོས་ང་
བཅོན་འཕྲིད་གྱི་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་བྱས་ཡོང་དགོངས་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ལྷན་གནང་གི་འདུག་
འོན་ཀྱང་ངས་མོ་ལ་ལྷན་འཕྲད་གྱི་དུས་འགོ་དགོས་རེད་བསམས་བྱུང་། ངས་རིན་པོ་
ཆེར་གཉེན་སྲིག་བྱས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ངས་ངའི་ཨ་མ་མཐོང་བ་ཐེངས་དང་པོ་དེ་ཡིན།
མི་གོད་ལ་ནད་ལ་ང་གཉིས་དབར་ལ་ཁ་པར་བརྒྱུད་དེ་ཁ་ཚོད་ལྷན་སྐྱེས་ཆེ་བྱུང་ཡང་། མོ་
བསམ་ཡས་གྲིང་དུ་ང་ལ་ལྷན་འཕྲད་དུ་སླེབས་མེད།

དགོང་རྩོད་རི་ཆར་དུས་ང་འབྲེལ་ཁང་དུ་བསྐྱེད་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་ལ་ངའི་
མཉམ་དུ་སྡོད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་སོང་། ངའི་ཨ་མས་གཤེ་ཞིང་མཚང་འབྲུ་བ་དང་
བཅས་མོས་རི་ཆར་དུ་ལ་ “ངའི་བུ་མོ་ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱ་གར་བ་བྱེད་ཀ་དང་། རྒྱ་མི་བྱེད་ཀ་
བོད་པ་བྱེད་ཀ་ཅན་གྱི་མི་འདིའི་མཉམ་དུ་བྲོས་ཕྱིན་པ་དེ་ངས་ཤེས་འདོད་ཡོད།” ཅེས་

བརྗོད་ཀྱི་ཆར་དུ་གྱིས་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་སྐད་གདངས་ཡང་དག་པའི་སློབ་ནམ་ “ལྷ་མ་སྐྱེ་ཞབས་
མི་སྐྱ་སི་ལགས། ཁོང་ནི་བོད་པ་གཙང་མ་ཞིག་ཡིན་པ་ངས་ཁྱེད་ལ་ཁས་ལེན་བྱེད་ཚོག་”
ཅས་ལན་བརྒྱབ་སོང་སྟེ། འདིས་སེམས་ཐོགས་བྱུང་མ་སོང་།

ངའི་ཨ་མས་མཚན་དེར་ང་མོ་དང་མཉམ་དུ་འགྲུལ་ཁང་དེར་སྡོད་དགོས་པའི་ལྷ་
ཚོགས་བྱས། མཐའ་མ་དེར་ངས་ཁས་ལེན་བྱས་པས་རི་ཆར་དུ་གྱིས་ང་མོའི་སར་བཞག་
སྟེ་བྱིན་སོང་། ངས་ཁོ་ལ་ང་ལ་སེམས་ཁྲུལ་གནང་མི་དགོས་པ་དང་ང་ཞོགས་པ་ནང་ལ་
ལོག་ཡོང་གི་ཡིན་ཞེས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྱ་རོགས་ཞུས་པ་ཡིན། སྐབས་འདིར་ངའི་ཨ་མ་དང་
ང་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་ཞི་འཇམ་གྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད་སྟབས། རི་ཆར་དུ་བྱིན་
ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ང་གཉིས་ཉལ་བསྐྱད་པ་ཡིན། ངའི་ཨ་མ་ཉལ་བྲི་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཁང་
མིག་ཅིག་གི་ནང་དུ་འདུག། མོས་ཉལ་བྲི་གཉིས་པ་དེར་མལ་ཆས་མེད་ཅང་། ང་མོ་
དང་མཉམ་དུ་ཉལ་དགོས་རེད་ཟེར། ངས་ཉལ་སའི་ནང་དུ་གཉིད་མ་ཁྲུག་པར་གཟུགས་
པོ་ལྗོངས་ལྟེ་ཉལ་བསྐྱད་པ་བྱས་ཀྱི་འདུག། ང་ཞོགས་པའི་རྒྱ་ཚོད་ལྡང་བྱེད་ཀ་ཅམ་ལ་
ཉལ་ས་ནས་ཐོན་ཏེ། སྟག་གི་ར་མར་གོམ་པ་བརྒྱབ་སྟེ་ལོག་བྱིན་པ་ཡིན། ང་ར་མར་ཡོད་
པའི་སྐབས་རར་འགྲོ་སའི་ལམ་གྱི་དཀྱིགས་མཚམས་དེར་སྐྱབས་དུས། ངས་རིན་པོ་ཆེ་
བར་ཁྲུམས་སུ་ཡོད་པའི་གཡོ་འགུལ་ཅན་གྱི་རྒྱབ་སྟེགས་དེའི་སྟེང་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་
མཐོང་བྱུང་། ཁོང་ལ་ཐུགས་ཁྲུལ་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ་མཚན་གང་མ་གཟིམས་པར་ང་བརྒྱགས་
ཏེ་བཞུགས་འདུག། དེའི་རྗེས་སུ་ངའི་ཨ་མ་དེ་ནས་ཐོན་ཚར་འདུག། དེའི་རྗེས་སུ་མོའི་
གསང་ཉལ་བ་ཞིག་གིས་ངའི་གཅེན་མོ་རྒྱ་གར་བྱང་སྟོགས་སུ་ཡོད་པ་ཚད་ཚོད་པས་
དེ་གར་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། འདིའི་སྐབས་སུ་ཁྱེ་ས་ནི་ཉི་མེ་ཡི་རྒྱལ་དུ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་བརྒྱད་
ཀྱི་རྩོད་གསེང་འགྲོ་ཡུལ་ས་ཁུལ་ཞིག་ཏུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། (ངའི་ཨ་མས་ཁྱེ་ས་ལ་རུ་ལུ་ལུག་
མ་གང་འབྲེལ་ཏེ་མོ་འཚོལ་བར་རི་སུལ་དུ་གོམ་པ་བརྒྱབ་སྟེ་སྐྱབས་བྱུང་ཞེས་ཁྱེ་ས་ས་
རྗེས་སུ་ང་ལ་བཤད་བྱུང་)ལོ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ངའི་ཨ་མས་མོ་རང་གི་བྱ་མོ་གཉིས་ཀ་
ཤོར་བ་རེད། དེ་ནི་ཉ་ཅང་སེམས་པ་སྐྱོ་བོ་རེད་དེ་སྐབས་དེ་དུས་མོའི་དོན་དུ་ང་ལ་ཚོར་

བ་གང་ཡང་མ་བྱུང་། མོས་ངའི་མི་ཚེའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་འཇིགས་སུ་ཡི་རང་
 བྱེད་སྲུབ་མེད་པས། ང་ལ་འང་མོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡག་སྲུག་གང་ཡང་བྱེད་འདོད་མ་བྱུང་།
 ང་ཚོས་དྲུང་པའི་ཐམ་ག་རྣམས་སི་ཀོད་ལ་བཞུགས་དུ་མི་འདོག་ཀ་མེད་བྱུང་ཡང་། རིན་
 པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་སྐྱེ་ཐང་མང་པོ་ཞིག་མཉམ་འབྲེར་སྲུབ་པ་བྱུང་ཡོད། འདི་ཚོ་ཡང་རིན་
 ཐང་བྲལ་བའི་དངོས་པོ་རེད། དེ་དག་བོད་པའི་བཞེངས་སྲུགས་ལྟར་བཞེངས་ཡོད། འོན་
 །ཀྱང་ཁོང་གི་གནང་སྦངས་གཞན་རྣམས་དང་འདྲ་བར་དེ་ཚོ་སྲོལ་རྒྱན་དང་རྒྱན་ལྗོན་
 མ་ཡིན་པ་གཉི་ག་རེད། དེ་ཚོའི་ནང་ནས་གཅིག་ནི་ནང་ཚོས་གྱི་སྲུང་མ་གལ་ཆེན་
 རྟེན་མའི་རྒྱུད་ནས་བྱུང་བའི་ཨེ་ཀ་ཇ་ཉིའམ་རལ་གཅིག་མའི་སྐྱེ་ཐང་རེད། དེ་ནི་སྲུང་
 མའི་དབྱེ་ཁོ་ནའི་ཐང་གི་ཞིག་ཡིན་ཅང་རྒྱན་ལྗོན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། རལ་
 གཅིག་མ་ནི་སྐྱུ་ཡ་གཅིག་དང་། མཆེ་བ་ཡ་གཅིག་ ལུ་འབྱུང་ཡ་གཅིག་ཅན་གྱི་སྲུང་
 མ་དྲག་པོ་ཞིག་རེད། དེ་མིན་ཞབས་གཉིས་དང་། རྒྱལ་གཉིས་སོགས་སྐྱེ་གཞུགས་གྱི་ཆ་
 ཤས་གཞན་པ་ནི་མི་ནང་བཞིན་མདོན་ཡོད། སྲོལ་རྒྱན་གྱི་ཡིད་ཆེས་ལྟར་བ། ཞི་བ་དང་
 དྲག་པོ། བདེ་བ་དང་སྲུག་བསྐྱེད་བཅས་གྱི་རྣམ་པར་སྦངས་འདི་ན་བྱེད་པའི་མོ་རྒྱུད་གྱི་
 དྲག་པོའི་སྲུང་མ། མ་མོ་རྣམས་གྱི་འགོ་གཙོ་ཞིག་རེད། མོ་ནི་ཏ་ཅང་རྣམ་པ་ཆེ་བའི་ལྷ་
 མོ་ཞིག་རེད། ངས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་ཐོག་མར་དུས་ཚོད་སྐྱེལ་སྐྱབས། ལྷར་སོལ་ད་
 ཏའོ་སི་ཡི་ཁོང་གི་ཉལ་ཁང་གི་ཚེག་ངོས་སུ་སྐྱེ་ཐང་འདི་འདུག་ལ། ཁོང་གིས་མོའི་སྐོར་
 ལ་སྤྲོད་ཚུལ་འབྲི་བཞིན་འདུག ཁོང་གིས་སྤྲོད་ནས་གི་དུས་ལུན་དའི་ནང་དུ་འཚོ་སྲུབ་
 པའི་འཕྲིན་ལས་སྐྱེལ་བའི་ཆ་ཤས་ཞིག་ཡིན་པར་དགོངས་གྱི་འདུག ལྷ་བ་འགའ་ཤས་གྱི་
 རྗེས་སུ་ང་ཚོ་ཁ་ལོར་ཁོར་སྐོར་སྐྱབས། རིན་པོ་ཆེས་རལ་གཅིག་མའི་སྐྱེ་ཐང་དེ་སྲུག་གི་
 ཇ་མའི་ཚོས་ཚོགས་གྱི་སྲུང་མའི་དོན་དུ་དེ་གར་འདོག་རྒྱ་སྲུགས་ཐག་བཅད་སོང་། ཁོང་
 གིས་རལ་གཅིག་མར་གསོལ་འདེབས་ཞིག་བྲིས་གནང་ཞེ། དགོང་དྲོའི་སྐོར་ཉམས་ལེན་
 གྱི་རྗེས་སུ་རྒྱན་དུ་འདོན་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་སྐོབ་དཔོན་པཎ་
 འབྱུང་གནས་གྱི་སྐྱེ་ཐང་དེ་ཡང་སྲུག་གི་ཇ་མར་བཞག་གནང་སོང་། འདི་ལྟར་གནང་ཞེ་

ཁོང་གིས་ཨ་རིའི་ས་ཐོག་ཏུ་རང་གི་རིག་གཞུང་གི་རྣམ་མཐུའི་ཚ་བ་འཇུགས་རྒྱ་དེ་འགོ་
བཙུགས་གནང་བ་རེད།

འགོ་སྟོང་གི་དུས་ཚོད་འདི་བཟོ་དབྱིབས་བྲལ་བ་ཞིག་དང་། ར་མར་ཡོད་པའི་ཁོར་
ལུག་དེ་ཉ་ལམ་ཉི་མའི་སྤྱི་ཚོགས་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། རིག་པོ་ཆེས་མངོན་གསལ་
དོད་པོ་མེད་པའི་ངང་ནས་གནས་སྐངས་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་ཟིན། དུས་
ལུན་ཐུང་དུ་ཞིག་གམ། ཉ་ལམ་ལོ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཁོར་ལུག་དེར་འགྱུར་བ་ཤུགས་ཆེ
ཐེབས་པ་དང་། རྒྱིག་ལམ་མང་དུ་ངོ་སྟོན་གནང་བས་བྱ་དངོས་རྣམས་ངོས་གཙང་དུ་
འགོ་འགོ་ཚུགས། བཀང་འཚམས་ཤིག་ནས་སྟག་གི་ར་མ་དེས་དེ་གར་སྟོན་མི་ཚོས་བསྐྲབ་
པ་སྟོབ་གཉེན་དང་ཚོས་ཉམས་ལེན་རྒྱིག་ལམ་དམ་པོའི་སྟོན་ནས་བྱེད་སའི་སྤྱི་བོའི་དགོན་
པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚོར་སྣང་སྟེར་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་འགོ་སྟོང་གི་དུས་སུ་འདི་འདྲའི་བར་
སྟོན་ཅམ་ཡང་དགོན།

སྤྱི་ལོ་ལྔ་པའི་རྒྱ་མཚུག་ཏུ་རིག་པོ་ཆེར་གཉིས་གིས་ཨ་རིའི་ནང་ཁོང་གི་གསུང་ཚོས་
གི་སྟོར་སྟོན་དང་པོ་དེ་བྱས། ར་མར་སྟོན་མཁན་ཚོས་སྤྱི་ལོ་བདུན་པའི་རྒྱ་དཀྱིལ་ནས་
འགོ་འཇུགས་རྒྱའི་དབྱར་དུས་ཀྱི་བའོ་ཐེང་ཚོགས་འདུ་གཅིག་མཚུག་གཉིས་མཐུང་
ཚོགས་རྒྱའི་བྲ་སྤྱིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བའོ་ཐེང་ཚོགས་འདུ་འགོ་མ་ཚུགས་སྟོན་ལ་
བདུན་ཕྲག་དྲུག་ཅམ་ཞིག་ཡོད་པས་ང་ཚོས་ལུང་པ་འདིའི་ཆ་ཤས་འགའ་བལྟ་བར་
བསྟོད། ང་ཚོའི་འགོ་ལུལ་དང་པོ་དེ་ནེའུ་ཡོག་གོང་ཁྲེར་རེད། ང་ཚོས་སྐབས་དེའི་རྗེས་
གར་ཨ་མེ་རི་ཀ་ཏུ་ར་ཞེས་པ་བཙུགས་ཏེ་གཤགས་པ་ཐོབ་མི་རིན་ལེ་ལའོ་ཏེ་རྒྱན་ཨི་ཐ་
ལའི་ནང་དུ་བསྟུང་བ་ཡིན། ཁོ་ནི་རིག་པོ་ཆེར་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་ཐོག་མར་ཐུག་མཁན་
སྐལ་བཟང་གི་ཕྱོགས་པོ་རེད། རིན་ལེ་ལའོ་ཏེ་གིས་རྗེས་གར་དང་འབྲེལ་བའི་ཤིང་རྟའི་
སྟོལ་གཏོད་པ་མང་པོ་འདོམས་སའི་འཁྲབ་སྟོན་པའི་ལས་གྲུ་ཞིག་ཏུ་རིག་པོ་ཆེར་གསུང་
བཤད་ཅིག་བཀོད་རྒྱིག་བྱས་འདུག།

ང་ཚོར་ཞེ་འུ་ཡོག་གི་དོ་མཚར་ཅན་ཞིག་གི་མཚོང་སྤྱང་བྱུང་། དེ་ནི་ང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་མངའ་ཡོད་པའི་ཡོ་རོབ་ཀྱི་གོང་ཁྱེར་རྒྱུ་རྒྱུ་མངའ་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་འདུག་གོང་ཁྱེར་གཡམས་གཡོན་དུ་ལྷ་སྐྱོར་དང་ཇི་ན་ཁི་ལའོ་ཉིས་མི་སྣ་ཚོགས་དོ་སྣོད་བྱས་བྱུང་བས་ང་ཚོ་ལ་དུས་ཚོད་སྤྱིད་པོ་བྱུང་། འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱིར་བཏགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆུལ་མཁན་དང་། བྱུང་པར་ཇི་ན་ཁི་ལའོ་ཉི་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་བྱུང་བ་དེའི་འགོ་འདྲུགས་རེད། ཞེ་འུ་ཡོག་གི་ཉམས་ཚོད་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སྐྱོས་གར་གྱིས་ཁོང་གི་ཡིད་འཕྲོག་འདུག་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་བོད་དུ་དགོན་པའི་གར་འཆམ་གྱི་སྤྱོད་བརྗེས་སྐོར་ཇི་ན་ཁི་ལའོ་ཉི་ལ་གསུངས་ཏེ། སྐྱོས་གར་གྱི་ཐད་ལ་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་ལས་བྱེད་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ཅི་ཡོད་ཀྱི་སྐོར་ལ་གོས་བསྟར་གནང་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་སོང་། འདིའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་འཁྲབ་སྤྱོད་འབྲི་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་ཤིང་འགའ་ཞིག་ཁ་ལོ་ར་རྩོམ་སྐོར་དང་དེ་མིན་ས་གནས་གཞན་བཅས་སུ་འཁྲབ་སྤྱོད་གནང་ཡོད།

ང་ཚོ་ཞེ་འུ་ཡོག་དུ་ཡོད་དུས། རིན་པོ་ཆེས་ང་གཉིས་གཉེན་སྤྱིག་བྱས་ཟིན་པའི་སང་ཞོགས་དེར་ཁ་པར་གཏོང་ས། མེ་རི་ང་ཚོ་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཉིན་ཤས་ལ་སླེབས་བྱུང་། ངས་མོ་དང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་གར་དུ་ཐུག་ཡོད་མིན་མི་ཤེས། འོན་ཀྱང་ཁོང་གཉིས་ལོ་མང་རིང་འཆམ་པོ་བྱས་ཏེ་བཞུགས་པ་དང་ཁོང་ཞིང་ལ་མ་སེབས་བར་དུ་མོ་དང་ཡིག་འབྲེལ་གནང་ཡོད། མོ་མོ་རང་གི་ཚོམ་དང་སྤྱུ་གུ་མང་པོའི་མཉམ་དུ་སྐྱེལ་སེལ་སྤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་ང་ཚོས་དོ་ཤེས་པའི་མི་མང་པོ་དང་བསྟར་ན་མོ་ནི་ཏ་ཅང་བབ་ཆགས་པོ་ཞིག་རེད། ངས་མོ་ལ་སྤྲོད་དུ་རང་གི་སྤྱོད་མོ་འཕྲུ་ཡང་ན་ཨ་མ་གཞན་དག་ཅིག་དང་འདྲ་བར་བརྗེ་ཡི་ཡོད། མོ་ང་ཚོའི་སར་ཡོད་སྐབས་མོས་ང་ལ་ཟས་གཡོ་སྐོལ་བྱེད་སྤྱོད་ས་བསྐྱབས་བྱུང་། ངས་ཞེ་འུ་ཡོག་གི་ཁང་པའི་ནང་དུ་ཡོད་མཁན་ཚང་མར་ཟས་གཡོ་སྐོལ་བྱེད་ཐབས་བྱས་ཀྱང་། མི་མང་པོར་ཟས་གཡོ་སྐོལ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཁག་པོ་མཚོང་བྱུང་། ང་རང་ལོ་དུག་ཡིན་དུས་ལྷན་སྐྱེས་མི་ལ་སྐབས་རེ་ཁུ་ར་བཟོ་རྒྱུར་རོགས་པ་བྱས་ཚུངས་པ་དེ་ཁོ་ན་ངའི་ཟས་གཡོ་སྐོལ་གྱི་སྤྱོད་བརྗེས་དེ་རེད། མེ་རི་སླེབས་ཏེ་ངའི་

དཀའ་ངལ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་མོས་ང་ལ་ཟས་གཡོ་སྐོལ་བྱེད་སྟངས་དང་། རྒྱ་ཚོགས་
སྟེང་དུ་བཤམས་སྟངས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཆ་ཚང་བསྐྱབས་བྱུང་། ངས་མོ་ལ་ཐབ་ཚང་ནང་གི་
ཟང་ཟིང་མང་པོ་དེར་ངས་གདོང་ལེན་བྱེད་སྟངས་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག་ལལ་པ་བྱམ་གྱི་འདུག
མོའི་རོགས་པ་དེ་ཉ་ཅང་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་།

ནི་འུ་ཡོག་ནས་ང་ཚོ་སུ་མེད་ལོ་ལ་འཕྱར་བ་བ་ཡིན། དེ་གར་གནས་ཐང་
དུ་སམ་སྟེར་ཚོལ་སི་དང་ཉེ་བཟེལ་སྟེར་ཚོལ་བཟི་གཉིས་ང་ཚོ་བསྐྱབས་སྐྱོབས་འདུག
སམ་གྱིས་ཉེ་ཆར་ཤམ་གྱ་ལ་དཔར་བསྐྱབ་ཁང་འགོ་བཅུགས་པ་དང་། ཁོས་དཔར་སྐྱབ་
བྱས་པའི་དེབ་དང་པོ་དེ་ “སྐོམ་སྐྱབ་” ཞེས་པའི་ཨ་རིའི་དཔར་ཐང་ལ་དེ་དེ། རིན་པོ་
ཆེ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཡོད་སྐབས་ཨ་རིའི་ནང་གི་ཁེ་ལས་ཁང་ཞིག་གི་མིང་ལ་ཤམ་གྱ་ལ་
ཞེས་བཏགས་ཡོད་པ་མཚུན་དུས་ཁོང་ཉ་ཅང་ཡིད་འཕྲོག་པོ་དང་། ཁེ་ལས་ཁང་འདིས་
ཁོང་གི་དེབ་དཔར་སྐྱབ་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་དེར་ཁོང་སྐོབ་པ་འཕེལ་པོ་བྱུང་སོང་། ཤམ་
གྱ་ལ་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་གསང་སྟགས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཚོས་དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་
དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཨེ་ཤེ་ཡའི་ནང་གི་གདོང་མའི་ལྷ་སྐྱུང་ལྷ་བུའི་རྒྱལ་ཁམས་ཞིག་
རེད། རིན་པོ་ཆེས་བོད་དུ་ཤམ་གྱ་ལའི་སྐོར་ལ་གསུང་ཚོས་མང་པོ་ཞུས་གནང་ཡོད། དོན་
དངོས་སུ་ཁོང་བོད་ནས་བྱོམ་བྱོལ་དུ་ཕེབས་སྐབས། ཁོང་གིས་ཤམ་གྱ་ལའི་སྐོར་ལ་དེབ་
ཅིག་འབྲི་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྟབས་ཉེས་པ་ཞིག་ལ་དེབ་དེ་འབྲུལ་སྐྱོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་
བོར་བརྒྱག་ཤོར་འདུག རིན་པོ་ཆེའི་ཨ་རི་ལ་ཕྱག་ལས་གནང་རྒྱུའི་གས་ནས་ཁོང་རང་
གི་དཔར་སྐྱབ་པ་དེར་ཕྱག་འཕྲད་གནང་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་རེད། རྒྱ་ཞབས་ལྷར་ཚོལ་
བཟི་ཡི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཁོར་ང་གིས་དཔར་སྐྱབ་བྱས་པའི་དེབ་འབྲི་མཁན་གྱི་བོད་པའི་སྐོ་
མ་དེ་ཕྱག་འདོད་ཕྱགས་ཆེ་ཡོད།

སམ་ནི་མི་ཉ་ཅང་མངོན་གསལ་ཅན་དང་བག་རྩོ་བོ་ཡོད་པས་ང་ཚོ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་
ཕན་ཚུན་འདྲིས་སོང་། ཁོའི་སྐྱེ་དམན་ཉེ་བཟེལ་ནི་དེ་སྟེ་གཞན་འཁྲབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་
པ་དང་ད་ཆ་དཔར་སྐྱབ་ཁང་གི་རི་མོའི་བཟོ་བཞོལ་བྱེད་མཁན་གཙོ་བོ་དེ་རེད། ཁོང་ཚོས་

ང་ཚོར་སྣེ་ལེན་ཏུ་ཅང་ཡག་པོ་བྱས་བུང་། དོན་དངོས་སུ་ང་ཚོ་མཚོ་ཁྱུག་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་
སྐབས་སམ་གྱིས་རིན་པོ་ཆེར་མང་ཚོགས་ལ་གཏམ་བཤད་གནང་རྒྱུ་དང་དོན་གཉེར་
ཅན་གྱི་སློབ་མ་ལྷན་རྒྱུ་བཅས་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་འདུག ཤམ་ལྷ་ལ་དཔར་སྐྱབ་ཁང་དེ་
སམ་གྱིས་མའེ་ཁོལ་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་གསར་འཛུགས་བྱས་འདུག མའེ་ཁོལ་ནི་མི་ཏུ་
ཅང་གཟུགས་རིང་ལ། གདོང་དབྱིབས་དོད་པོ། རྣམ་རིག་བཟང་མོ་ཞིག་རེད། འགྲུལ་སྐྱོད་
འདིའི་སྐབས་སུ་ང་ཚོས་ཨོག་ལ་ནད་ཏུ་མའེ་ཁོལ་དང་ཁོའི་སྐྱེ་དམན་ལོ་ཨན་གཉིས་
གྱི་སར་བསྐྱོད་པ་ཡིན།

ཉི་མ་ཞིག་གི་ཕྱི་དྲོ་ང་ཚོས་རྣམ་གཞག་གི་བྱིས་དུ་ངལ་གསོ་རྒྱུ་བཞིན་པའི་སྐབས་
སུ་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་དུ་ང་གཉིས་གྱིས་འཕྲིག་པ་སྐྱུད་པ་ཡིན། ཁང་མིག་དེར་ཕྱི་ལོལ་
ཆེན་པོ་སྐྱ་མེན་མདོག་ཅན་ཞིག་ཡོད་པས་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་དབྱིན་ལན་གྱི་
རྒྱལ་མོ་ཨི་ལི་བཟའ་བླེད་སྐབས་ཀྱི་ཁང་ཉམས་ཀྱི་ཚོར་སྣང་འདྲ་བོ་ཞིག་བྱུང་། སྐབས་
དེ་དུས་ང་གཉིས་ལ་མངལ་སྐྱམ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་མེད། དེ་ལྟར་ཡང་ང་ཚོས་ལྷ་མཚན་
དུས་རྒྱུག་ཁོ་ནའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ང་གཉིས་འཕྲིག་པ་
སྐྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ང་ལ་ཁང་པའི་ནང་དུ་གང་ཟག་གཞན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཚོར་བ་ངེས་
ཅན་ཞིག་བྱུང་། ང་ཚོའི་བྱ་དང་པོ་ཐ་ལྷ་ཉིན་དེའི་ཕྱི་དྲོར་ངའི་མངལ་དུ་ཆགས་པ་ང་ལ་
ཡིད་ཆེས་ཡོད།

བྱང་ཁ་ལི་སྐྱོར་ནི་ཡར་བདུན་ཕྲག་གཅིག་བསྐྱོད་རྗེས། ང་ཚོ་ལོ་མི་ཨན་རེལ་སི་ལ་
འཕུར་བ་ཡིན། དེ་གར་རེ་ཁི་རི་ཤི་ན་སུར་མེ་ལི་སློབ་མ་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གཏམ་བཤད་
གནང་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་འགའ་ཤས་བཀོད་སྒྲིག་ཞུས་འདུག ངའི་བསམ་པར་གཏམ་བཤད་
གྱི་རྒྱུན་བདག་ནི་ལྷ་ལམ་ཚོས་ཚོགས་ (Theosophical Society) ཀྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་
རེད། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་ཁོང་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུག་འཛུགས་ཤིག་བཟོས་འདུག ལྷ་ལམ་
ཚོས་ཚོགས་དེ་ནི་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་དགུ་པའི་མཇུག་ཏུ་ཞེ་འུ་ཡོག་ལ་ལྷམ་རྟེ་ལ་སྐད་སི་
ཁི་དང་དམག་དཔོན་ཨོལ་ཁོད་གཉིས་གྱིས་བཅུགས་པ་རེད། དེས་ལུབ་ཕྱོགས་སུ་ནང་

ཚོས་ལ་མང་ཚོགས་ཀྱིས་དོ་སྣང་འབྱུང་ཆེད་རྣམས་པ་ལྷགས་ཆེ་སྤེལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེས་
དམིགས་བསལ་བོད་ཀྱི་ནང་ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐོར་དང་། རྒྱུ་པར་དུ་ལྷམ་གླ་ལ་
ལམ་སི་ཁིའི་རྒྱ་གར་དང་བོད་པའི་སླ་མ་ཚོ་ནས་ཐོབ་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོས་དང་འབྲེལ་བའི་ “སྤྱི་
བརྒྱུགས་” དེ་དག་གིས་ལོག་རྟོག་གྱུང་མང་པོ་ཞིག་སྤེལ་ཡོད། ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
མི་ཚོས་རྒྱ་གར་དུ་ཁི་རི་ཤི་ན་ལུར་ཐི་གཞོན་ལུ་ཡིན་སྐབས་རྙེད་སོན་བྱུང་སྟེ་ཁོང་ཚོའི་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕམ། ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་དབུ་སླ་ཡོང་རེ་བྱས་ཏེ་གསོ་སྦྱོང་བྱས་པ་རེད། ཁི་
རི་ཤི་ན་ལུར་ཐི་གཞོན་ལུ་ལམ་པ་ཚོའི་ཡ་མཚན་དེ་དག་ལ་ཁ་གཏད་བཅག་སྟེ། ཡིད་བརྟན་
འཕེར་བའི་མི་ཚོ་ཇི་ལྟར་སྤྱེལ་སྤངས་དང་། ཚོས་ལ་སྤྱད་མེད་པའི་བརྟག་དཔྱད་ལྷགས་
ཆེ་བྱེད་སྤངས་ཞིག་ལྲབ་སྤེལ་བྱེད་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་པ་རེད།

ཁི་རི་ཤི་ན་ལུར་ཐི་གཞོན་ལུ་འདུགས་ལུན་པའི་ཚོས་ལྷགས་ལ་མོས་པ་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་
དང་། ཁོང་ནི་སླ་མ་དང་བཤེས་གཞན་མི་བཅུ་མཁན་ཞིག་རེད། དེའི་ཚབ་དུ་ཁོང་གིས་
མང་ཚོགས་ལ་རང་ཉིད་རང་གི་མགོན་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ནི་སྲོལ་རྒྱན་གང་ཞིག་
གི་ཁོངས་གཏོགས་ལས་གྱུང་དབྱེད་གོས་པའི་ལམ་སྟོན་གནང་མཁན་ཞིག་རེད། རིན་པོ་
ཆེས་ཁི་རི་ཤི་ན་ལུར་ཐིའི་དགོངས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་གྲས་བཅུ་ཞུ་ཡི་ཡོད་ཀྱང་། ཁི་
རི་ཤི་ན་ལུར་ཐིས་སླ་མའི་བྱེད་ལས་ངོས་ལེན་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ་དྲགས་པ་རེད་
དགོངས་ཀྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སླ་མ་ཚོགས་པོ་ཚོ་ལ་བཀའ་བཀྲོན་གནང་གི་
ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བདག་མེད་དང་སྤྱིང་རྩེ་
སྦྱོང་པའི་གཞི་རྟེན་ལ་སླ་སྟོབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་དག་ཅིག་གི་གལ་འགངས་དེར་ཡིད་
ཆེས་གནང་གི་ཡོད། ཁི་རི་ཤི་ན་ལུར་ཐི་ལ་ཕལ་ཆེར་ཁོང་རང་གི་སླ་མ་དེ་ལྷག་ཡོད་ས་
མ་རེད་ཅེས་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་གསུངས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་མི་དེ་ལ་དགའ་པོ་ཞེས་ཀྱི་རིན་པོ་
ཆེ་དང་ཁི་རི་ཤི་ན་ལུར་ཐི་གཞོན་ལུ་སྤྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བདག་ཉིད་ལྷགས་ཀྱི་རྩེས་སུ་རིན་པོ་
ཆེ་དང་ཁི་རི་ཤི་ན་ལུར་ཐི་གཞོན་ལུ་སྤྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བདག་ཉིད་ལྷགས་ཀྱི་རྩེས་སུ་རིན་པོ་
ཆེ་དང་བཀྲོ་སྤྱོད་གནང་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་ཁི་རི་ཤི་ན་ལུར་ཐིའི་སྤྱིངས་ཆའི་སྤྱོད་གི་གཟི་

ཉམས་དེ་རྒྱལ་ལྷན་གྱི་དོ་ཚུལ་ལོ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེ་དང་ཐ་དད་རེད་ཅེས་འགྲེལ་
བརྗོད་གནང་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཚོན་ན་སྤྲིངས་ཚའི་སྟེང་དུ་ཡོད་དང་མེད་གཞིས་
ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མེད།

ཕྱི་དོ་དེར་ང་ཚོ་ལོ་ལྷན་ཨན་རེལ་སི་ཏུ་འཕྱོར་རྗེས་ང་ཚོ་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱི་ལོགས་སུ་
གཙང་རྒྱའི་འགྲམ་གྱི་འགྲུལ་ཁང་ཞིག་ཏུ་སྤྲིང་བྱུང་། འགྲུལ་ཁང་དུ་བསྐྱད་རྗེས་ཁི་རི་
ཤི་ན་ལུར་ཐིའི་སློབ་མ་ཚོར་རིན་པོ་ཆེས་གཏམ་བཤད་མ་གནང་སྟེན་དུ་ང་ཚོར་ངལ་
གསོ་བྱེད་རྒྱའི་རྒྱ་ཚོད་འགའ་ཤས་འདུག འགྲུལ་ཁང་གི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཆང་གིས་
ཡོངས་སུ་བབྱི་བར་གྱུར་བ་དང་། ཁོང་གིས་རྒྱ་ཚོད་རེ་རྒྱང་ནང་དུ་གསུང་བཤད་རི་ལྟར་
གནང་རྒྱུ་ཡིན་ནམ་སྟམ་ནས་ང་ནི་རྟའ་རྟའ་པོར་གྱུར་སོང་། ཁོང་གིས་ཁོང་ལ་རེ་སྟོས་
ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱེད་མཁན་ནམ་སྟོན་ལམ་ནལ་དུ་མི་གནས་པའི་མི་ཡི་རིགས་ལ་གསུང་
བཤད་གནང་དུས། ཁོང་གིས་རྒྱ་ན་དུ་ཁོང་ར་བབྱི་ཏུ་འདུག་གི་ཡོད། སལ་ཆེར་དེ་ནི་ཁོང་
གི་ཐབས་རྒྱས་ཤིག་ཡིན་པ་འདྲ། ང་ཚོར་ཁ་ལི་སྟོར་ནི་ཡའི་ནང་དུ་ཉམས་སྦྱོང་གཞན་
དག་གའང་ཡིན་ཀྱང་། མི་འདི་ཚོ་ངེས་པར་དུ་སྟེ་ཚན་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཀྱི་འདུག

ངས་ཁོང་ཡར་བསྐྱངས་ཏེ་མོ་འའི་ནང་དུ་བཞག་པ་དང་། གཏམ་བཤད་གནང་སའི་
ཚོགས་ཁང་ནང་དུ་ང་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་སྤྲིངས་ཚའི་སྟེང་དུ་བསྐྱད་པ་ཡིན། ཁོང་ནི་ར་
འདམ་འབག་ནང་བཞུག་བབྱི་འདུག ཚོགས་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་མི་འགའ་ཞིག་ནི་བོད་ཀྱི་
རྒྱ་མ་དང་རྗེ་འགྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ལམ་པ་ཚོ་ཡིད་འཕྲོག་པ་ནང་བཞུག་དུ་མཐོང་བ་
དང་། གཞན་དག་ཚོ་ནི་ཁོང་ཚོར་གཏམ་བཤད་བྱེད་མཁན་གྱི་སླ་མ་སུ་ཏུང་གི་རྒྱ་ན་
རྒྱུ་བརྟོལ་རྒྱུར་སྒྲ་ས་ནས་རྣམ་བསྐྱད་པ་སྟེ་འདུག མི་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་གིས་
ཅིའི་ཕྱིར་གསོལ་གྲུ་མ་ཚོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཅིའི་ཕྱིར་གྲུ་པའི་ན་བཟའ་མཚོད་མེད་
པ། ཁོང་ནང་པ་ཡིན་མིན་བཅས་དྲིས་སོང་། བོད་པའི་སླ་མ་ཞིག་ལ་ནང་པ་ཡིན་མིན་
དྲིས་པ་དེ་ཕན་བྱུ་དོན་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བྱུང་། ངས་ནི་ཁོང་ཚོ་སྟོན་པ་མེད་པོ་ཞིག་
ཏུ་ཚོར་བྱུང་། ཁོང་ཚོས་སེམས་ཀྱི་གཟིགས་སྤང་དང་། གདོན་འདྲེ། ཡིད་ལྷུས་གྲུབ་སྟངས་

སོགས་ཀྱི་སྐོར་ཡང་ཤེས་འདོད་བྱས་སོང་། སྤྱིར་བཏང་བཤད་ན་ཁོང་ཚོ་ནི་སྐོར་ཉམས་ལེན་ལྟ་བུ་ལ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་ཤེས་བྱར་དོན་གཉེན་མེད་པར་། ཕྱིའི་ཀུན་སྨྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གནས་ལུགས་ལ་ཉ་ཅང་མགོ་འཁོར་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་པ་མངོན། རིན་པོ་ཆེས་ཐེར་འདོན་གནང་རྒྱུར་འབད་བཅོམ་གནང་བཞིན་པའི་ཚོས་ཀྱི་ལོག་རྟོགས་དོ་མ་འདི་དག་རེད། དེས་ན་ཁོང་གི་ཀུན་སྨྱོད་ཀྱིས་ཁོང་ཚོ་མགོ་འཁོར་འཇུག་པ་དང་ཡིད་ཐང་ཆད་དུ་འཇུག་པ་དེ་ཟུར་བལྟས་ལེབ་མཐོང་རེད།

དོན་དངོས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་མང་ཚོགས་ལ་ལན་འདེབས་གནང་མ་སོང་། དེས་ན་ངས་ཁོང་གི་ཚབ་བྱས་ཏེ་དྲི་བར་ལན་འདེབས་བྱེད་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། ཚོགས་མང་གི་དགྱིལ་ནས་བྱུང་མེད་ཅིག་གིས་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་ཚབ་བྱས་ཏེ་སྐྱོད་ཆ་བཤད་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་བརྗོད་སོང་། དོན་དངོས་སུ་ཁོང་ཚོ་ཁི་རི་ཤི་ན་མུར་ཐིའི་དགེ་ལྷན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཁོང་ཚོས་སྐྱ་མ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་མེད། དེས་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རིན་པོ་ཆེས་ “སྐྱ་མའི་ཁ་གཏང་” ཏུ་སྦྱུལ་ནས་ཁོང་ཚོའི་ཡིད་ཆེས་ལ་ལན་འདེབས་གནང་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་ཚོ་འདི་ལ་དགའ་པོ་བྱུང་མ་སོང་།

ངས་ཚང་མ་ཡག་པོ་བྱུང་མ་སོང་བསམས་བྱུང་། དགོང་དྲོ་ཚང་མ་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་བཀོད་སྐྱིག་པ་ཚོས་ང་ཚོར་གསུང་ཡོན་བཅུག་པའི་ཡིག་སྐོགས་ཤིག་སྤྲོད་དེ་ནང་ལ་སློབ་བཏང་བྱུང་། ང་ཚོས་སྐྱ་འཁོར་ནང་དུ་ཡིག་སྐོགས་ཁ་བྱེས་དུས་གསུང་ཡོན་དེ་ང་ཚོའི་མགོན་ཁང་གི་ཁང་སྐྱེའང་འདང་དེས་ཤིག་མེད་པ་ཤེས་བྱུང་། གཏམ་བཤད་དེར་མི་བརྒྱ་ལས་བཀལ་བ་སྐྱེབས་འདུག ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ “ང་ཚོས་ཡོན་འདི་ཕྱིར་སློབ་སྦྱོང་འགྲུལ་ཁང་གི་ཆེད་དུ་དདུལ་འདི་ལས་མང་བ་སྦྱོད་རོགས་བརྗོད་དགོས།” ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན། ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་གཏམ་བཤད་ཀྱི་མཛད་རིམ་གྲུབ་པ་དང་རིན་པོ་ཆེ་བཟེ་ཆ་ཚང་དུངས་ཚར་འདུག ཁོང་གིས་ང་ཚོས་དེ་འདྲ་རྩ་བ་ནས་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་།

ཡག་པོ་མ་བྱུང་བའི་གཏམ་བཤད་དེའི་རྗེས་སུ་སན་རྩ་བ་སྐྱ་སྐྱ་ལོ་ལ་མ་འཕུར་སྟོན་ལ་ང་ཚོར་ཉེ་མ་སྦྱོང་པ་ཞིག་ཡོད་པས། ང་ཚོས་འགྲུལ་སྐྱེལ་སྐྱུམ་འཁོར་ལ་བསྐྱེད་དེ་མེག་

སེམས་ལྷན་པ་ཡིན། དེ་གར་རིན་པོ་ཆེས་སྟོད་ལྷ་འགའ་སྐྱེས་གཟིགས་གནང་སོང་། ཉེན་
 རྗེས་མ་དེར་ང་ཚོས་བདུན་ཕྱག་འགའ་ཤས་སྟོད་རྒྱུ་ཆེད་དུ་བྱང་ཁ་ལི་སྟོར་ནི་ཡར་
 ཟུང་ལོག་བྱས། ངའི་བསམ་པར་རིན་པོ་ཆེས་འགྲུལ་སྟོད་འདིའི་སྐབས་སུ་གལ་ཆེ་བའི་
 ཉམས་ཞིབ་མང་པོ་གནང་ཡོད་པ་རེད་སྟེ། ང་ཚོར་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲེལ་བརྗོད་ལྟར་ན་
 “མགོ་འཛོམ་པའི་ཚོས་ལམ་སྟེགས་པ་ལ་བྱིང་བའི་རང་དབང་ཅན་གྱི་མི” ཟེར་བའི་ཚོས་
 འཚོལ་མཁན་མང་པོར་ཐུག་བྱང་། ཁོང་གིས་ཁ་ལི་སྟོར་ནི་ཡའི་ནང་དུ་དེའི་སྐབས་ཀྱི་
 ཨ་རིའི་རིག་གཞུང་གི་རྒྱུ་དང་ཆེས་རིང་དུ་བྲལ་བའི་སྣང་ཚུལ་ཐལ་ཆེ་འགའ་ཞིག་
 གཟིགས་གནང་ཡོད། ཉེད་ཨ་ཤི་ལྷ་རིའི་གཡས་གཡོན་དུ་ཉི་མེ་རྣམས་དང་ལྷ་སྟེགས་པ་
 ཉེ་རི་ཁོ་རི་ཤི་ན་རྣམས་འབྲུམ་ཉུལ་བྱེད་བཞིན་པ་ནི་ལམ་སྟོར་ཞིང་ཁྱད་མཚར་གྱི་ཚོ་
 ཤོག་ཁག་དང་འབྲ་བ་དང་། ལྟར་ཁི་ལི་དང་སུ་རྣ་རན་སི་སི་ཁོ་ལ་ཆབ་སྲིད་ལྷ་བ་ལོག་
 འཛིན་པའི་ངོ་རྒྱུ་བྱེད་བཞིན་པ། རིན་པོ་ཆེའི་གཏམ་བཤད་ཚང་མའི་སྐབས་སུ་ཚོས་
 དང་འབྲེལ་བའི་འགྲུལ་སྟོད་ཇི་འབྲ་ཞིག་ལའང་འགྲོ་ངེས་པའི་མི་བཅས་འདུག ཁ་ལི་
 སྟོར་ནི་ཡའི་ཁོར་ཡུག་ནི་རྩང་ཅམ་བག་ཡངས་ཡིན་ན་ཡང་རྒྱ་མཚན་གྱི་འགག་སྟོད་མ་
 པའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚོ་ཁ་དང་བསྐྱར་ན་དེ་ལས་ཐལ་ཆ་ཅན་དུ་སོང་ཡོད། ལུབ་ཕྱོགས་
 སུ་དེ་འབྲ་རྟེན་རྒྱ་དེ་བས་ཁག་པོ་རེད། ཁ་ལི་སྟོར་ནི་ཡ་ལ་ཡོད་ཚད་ “རི་འབྲའི་ཡིད་དུ་
 འོང་བ་ལ།” རེད། ངའི་བསམ་པར་ང་ཚོ་མཚོ་ཁྱག་ཁྱུལ་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ་རིན་
 པོ་ཆེས་ “ཚོས་མིན་གཅོད་པ་” ཞེས་པའི་ཐ་སྟོད་དེ་གསར་བཟོ་གནང་པ་རེད་སྟེ། དེ་
 ནི་ ༡༩༥༩ ལོར་ཁོང་གི་བྱིན་རྒྱུགས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དབ་དེའི་ཁ་བྱང་དུ་ལྷུར་པ་རེད། གལ་ཏེ་
 ཁོང་གིས་དེ་དུས་ཐ་སྟོད་དེ་བེད་སྟོད་གནང་མེད་ན་ཡང་མ་མཐར་དེའི་རྒྱབ་ཀྱི་དགོངས་
 གཞི་དེའི་སྟོན་གཞི་འགྲུབ་བཞིན་ཡོད། ཁོང་གིས་གང་འཚམས་ཤིག་གི་རྗེས་སུ་ “ལྷང་པ་
 འདིར་ཡོང་ནས་ཡ་མཚན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་དང་གཤོང་ཐུག་བྱང་། མི་མང་པོ་ཞིག་
 ནི་ཚོས་ཀྱི་ཁྲོམ་ར་ཆེན་མོར་ཉོ་ཆ་རྒྱག་མཁན་གྱི་ཆེད་ལས་པར་ལྷུར་བྱིན་ཡོད་པ་དང་།

འགའ་ཞིག་ད་དུང་དེ་ལྟར་ཆགས་ཐབས་བྱེད་ལུས་རེད།¹⁶ ཅེས་གསུངས་ཡོད། དེ་དང་
དུས་མཚུངས་སུ་སྤྱིར་བཏང་གི་ཆ་ནས་ཁོང་ལ་མི་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་བ་མང་ཆེ་བས་ཁོང་
གི་ཐུགས་དགུགས་པའམ་ཁོང་ཁྱོད་བསྐྱེད་སའ་བྱུང་མི་འདུག་དོན་དངོས་སུ་ཁོང་གིས་མི་
ཚོའི་ཚོས་ལ་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པའི་རང་བཞིན་དེ་སྤྲིན་ཏེ་དོན་ཀྱབས་ཡོད་པ་དང་། ཨ་
རི་མ་ཟུང་ཁ་ལི་རྣོར་ནི་ཡའི་ནང་དུ་འང་ཡང་དག་པའི་ཚོས་ཤིག་དར་བྱས་ཡོད་སྤྱིད་
པ་དགོངས་འདུག།

ང་ཚོ་ཨ་རིར་སླེབས་ཏེ་ལོ་གཅིག་ཅུ་ཕྱིན་ཡོད་པའི་བོད་པའི་སླ་མ་གཞན་དར་
ཐང་རྒྱལ་རྒྱ་དང་ལྷན་དུ་ཉིན་འགའ་ཤས་བསྟེན་པ་ཡིན། ཁོང་ལ་སྟར་ཁི་ལི་རུ་ཁང་པ་
རྒྱང་དུ་ཞིག་འདུག་པ་དེར་བཞུགས་ཏེ་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚོ་ལ་གསུང་ཚོས་གནང་གི་
འདུག་ རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་མངོས་སྟུག་ལྷན་པའི་སྟར་ཁི་ལི་ཉིལ་སི་ཁུལ་དུ་ཚོས་ཚོགས་
ཤིག་ཉོས་པ་རེད། དར་ཐང་དང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཏེ་ཅང་ཐུགས་མཐུན་པོ་འདུག་ ཁོང་
གཉིས་ཀྱིས་ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་ཐེག་སི་ཁོ་ལ་སློབ་གསེང་དུ་མཉམ་དུ་ཕེབས་རྒྱུའི་བཀའ་
ཚོལ་གནང་སོང་། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་ནམ་ཡང་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད། དར་ཐང་གིས་ནང་
ཚོས་བཀའ་འཁྲིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འུའུ་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱབ་
རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་གནང་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་འདུག་ རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་རང་
བཞིན་དང་ངར་འདྲིན་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་སྐྱོར་ལ་གསུང་ཚོས་གནང་སྐབས། འུའུ་ཕྱོགས་
སེམས་ཁམས་རིག་པའི་བསམ་སློབ་དང་ཐ་སྟོན་འགའ་བེད་སྤྱོད་གནང་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་
ཡོད་ཅང་ཁོང་དེ་ལ་མཉེས་པོ་བྱུང་སོང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ཀྱང་
ཐུན་མོང་གི་དགོངས་གཞི་ཡག་པོ་འདུག་ འདིའི་སྐབས་སུ་དར་ཐང་གིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་
ང་གཉིས་ལ་མཐོན་འབོད་སྟེ་ལེན་ཏེ་ཅང་གཟུབ་རྒྱས་གནང་བྱུང་བས་ཁོང་ང་གཉིས་ལ་
བཀའ་རྒྱན་ཆེན་པོ་ཡིན། ང་ཚོས་མཚོ་ཁུག་ཁུལ་དུ་སྐོར་སྐྱོད་བྱེད་སྐབས་ཁོང་གི་སར་
ཐེངས་འགའ་ཤས་བསྟེན་པ་ཡིན།

16 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། ལོ་བརྒྱ་འཁོར་བའི་ཚོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ཞེས་པའི་ཚོམ་ལས། བརྗོད་རྒྱུ་སྟེ། འདོན་ཐེངས་ ༡ པ།
(༡༩༦༡ ལོའི་རྒྱ་བ་ ༡ པ་དང་ ༡ པ།)

ང་ཚོ་ལ་ཡི་སྐྱོད་ནི་ཡར་ཡོད་སྐབས་རིག་པོ་ཆེས་སུ་རྒྱ་རབ་སེ་སེ་ལོའི་བཟེན་ཆོས་
ཚོགས་འགོ་འདྲུགས་བྱེད་མཁན་ལྟ་བུ་སུ་ལྟ་སྲིད་ལོ་ཤིང་སྐྱེན་དུ་འང་མངལ་
འཕྲད་ཡག་པོ་ཞིག་གནང་རྒྱ་བྱུང་སོང་། སུ་བཟུ་ལི་རོ་ཤི་ཨ་རིར་སླེབས་ཏེ་ལོ་བཅུ་ལྷག་
འགོ་ཡི་ཡོད་པ་དང་ཁོང་གི་མཐའ་བསྐྱོར་དུ་ཚོས་ཉམས་ལེན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་
ཞིག་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་འདུག ཨ་རིར་ནང་ཚོས་དར་བྱུང་གི་ཐོག་ལ་ཁོང་གི་ལྷགས་རྒྱུན་
དེ་གཟེངས་སུ་ཐོན་པ་བྱུང་ཡོད། ཁོང་ལ་ལྷང་པ་འདྲིའི་ནང་གི་ཉམས་ལེན་རྒྱུད་པའི་ཤིང་
རྒྱའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་དོ་མ་དེ་རེད་བཞིན་པ་ཚོགས་

སམ་སྐྱར་ཚོལ་བཟེས་ང་ཚོ་སྤྱི་གུར་གྱི་ཉེ་འགུམ་དུ་ཡོད་པའི་རོ་ཤིའི་ཉམས་ལེན་
བྱེད་སའི་དབེན་གནས། ར་ས་ཇ་ར་བཟེན་མོང་ཐན་ཚོས་ཚོགས་སུ་བསྐྱོར་སྐྱོད་བྱེད་
རྒྱར་བཀོད་རྒྱིག་བྱས་འདུག ང་ཚོ་དེ་གར་ཉེན་ཤས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། རིག་པོ་ཆེ་དང་སུ་
བཟུ་ལི་རོ་ཤིའི་དབར་ལ་དེ་མ་ཐག་པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་བྱུང་སོང་། རོ་ཤིས་ང་ཚོར་ཐ་ས་
ཇ་རའི་གཡས་གཡོན་དུ་སྐྱོར་སྐྱོད་ལ་འཁྲིད་བྱུང་། དབེན་གནས་དེར་ཁོ་རང་དངོས་
གནས་སློབས་པ་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་འདུག རི་འདབས་སུ་མཚམས་ཁང་མང་པོ་དང་། ལྷ་
ན་སྐྱུག་པའི་མཚོད་ཁང་། ང་ཚོ་དེ་གར་སྐྱོད་སྐབས་ཡོངས་སུ་སྐྱོད་རྒྱ་བྱུང་བའི་རང་
བྱུང་གི་རྒྱ་ཚབ་སོགས་དབེན་གནས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཉ་ཅང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་འདུག རོ་
ཤི་སྐྱུགས་རྗེས་རིག་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་ལ་ཨ་རིའི་ནང་དུ་ཚོས་ཤོགས་དོ་མ་དང་པོ་དེ་སྐྱུག་
སོང་ཞེས་གསུངས། རིག་པོ་ཆེས་རོ་ཤི་ལ་སློབ་མ་ཚོར་སློམ་གྱི་ཉམས་ལེན་རི་ལྟར་སློབ་
གནང་གི་ཡོད་ཅེས་བཀའ་འདྲི་བྱས་སོང་། རོ་ཤིས་ཁོ་རང་གི་སློབ་མ་ཚོར་སློམ་རྒྱུག་པའི་
སྐབས་སུ་དབུགས་འབྱིན་རུབ་གྱི་གངས་འདྲེན་བྱེད་དུ་འདུག་རྒྱར་ཐག་བཅད་པ་ཡིན་
ཟེར། ཉམས་ལེན་འདི་ལ་ “སློ་རྒྱུ་རྒྱུའི་བྱེད་སྣངས་” ཟེར་གྱི་རེད་ཅེས་ཁོང་གིས་འབྲེལ་
བཤད་གནང་སོང་། བོད་དུ་སློབ་དཔོན་སྐྱེད་འབྱུང་གནས་ནང་བཞིན། སློ་རྒྱུ་རྒྱུ་ནི་
རྒྱ་ནག་སྐྱེན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་སྐབས་རེ་ཉ་ཅང་དུག་པོ་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་བཟེན་
གྱི་ཡབ་ཆེན་དུ་བརྗེས་པ་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་ནི་རོ་ཤི་ཡིས་ཐ་ས་ང་ར་ཅུ་སྒྲོམ་རི་ལྟར་འཁྲིད་གྱི་ཡོད་པ་དང་། དམིགས་བསལ་གྱིས་འདུ་ཚོགས་གྱིས་མཉམ་དུ་སྒྲོམ་རྒྱུ་སྒྲུབ་ལ་འབྲུག་སྟོན་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་གཟིགས་ཏེ་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲུག་ལ་འབབ་པོ་བྱུང་སོང་། ངས་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གི་སྒྲོམ་མའི་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ་རྟེ། ཅོག་ཕུར་སྦྱིལ་ཀྱང་བཅས་ནས་བསྟན་དེ་སྒྲོམ་སྒྲུབ་པོ་སྒྲོན་འགོ་བཅུགས་ཟིན་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་དབྱིན་ཕུལ་གྱི་ཉམས་སྦྱོང་ལ་གཞིགས་ཏེ། བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་གསང་སྟགས་ཉམས་ལེན་དེས། ལུབ་སྟོགས་པ་ཚོ་མགོ་འཛོམས་པ་དང་རང་སེམས་རྣལ་འཛུགས་ཤོར་པའི་ཉེན་ཁ་དེ་གཟིགས་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་དབྱིན་ཕུལ་དུ་སྒྲོབ་མ་འགའ་ཞིག་ལ་བོད་དུ་ནང་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་སྟོལ་རྒྱུ་གྱི་འདུག་སྒོར་བཅི་བའི་ཕྱག་འཚལ་རྒྱའི་སྐུལ་མ་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་ཨ་རིར་སླེབས་མ་ཐག་ཁོང་གིས་ཉམས་ལེན་དེ་སྒྲོབ་མར་གནང་རྒྱ་མཚམས་བཞག་སོང་། རྗེས་སུ་ཁོང་གི་དབྱིན་ཕུལ་གྱི་སྒྲོབ་མ་པལ་ཆེ་བར། ཁོང་ཚོ་སྒྲོམ་ལ་མང་གཞི་ཆགས་རྗེས། ཡང་རྒྱུར་ཕྱག་འཚལ་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་སོང་།

ང་ཚོ་ཨ་རིར་སླེབས་ནས་བཟུང་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་སྟོན་ནི་མི་རྣམས་ལ་ཐང་ལ་སྟོན་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་ལས་ཐབས་ལམ་གཞན་སྟོན་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད། རིན་པོ་ཆེས་མ་མཐར་ཡང་ཐོག་མའི་ཆ་ལ། དམིགས་བསལ་འགྲུག་ལུས་ལྡན་པའི་ལུབ་སྟོགས་རིག་གཞུང་གི་ནང་དུ། ཐབས་ལམ་རི་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་རི་བཞིན་མི་གོ་བའམ་ཡང་ན་ལོག་རྟོག་དུ་འགྲོ་རྒྱའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པར་དགོངས་པ་རེད། འགོ་འདུགས་སྐབས་ཁོང་གིས་སྟོན་པོར་སྟོན། དཔུགས་ལ་གྲངས་འདེན་མ་བྱེད། རྟོག་འཆར་ལ་མིང་འདོགས་མ་བྱེད། གང་ཡང་མ་བྱེད། སྟོན་པོར་སྟོན། ཅེས་གསུངས། རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་ཐབས་ལམ་བཟང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས།¹⁷ ཁོང་གི་སྒྲོམ་ཉམས་ལེན་པོ་སྟོན་ལ་འཕེལ་རྒྱས་རི་ལྟར་བྱུང་བའི་ནང་

17 ཚོས་རྒྱམ་དུང་པས་བསྟན་པའི་བཞུགས་སྒྲོམ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐབས་ལམ་དེ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐོ་ཤོས་གྱི་སྟོལ་རྒྱུ་དེར་གཞི་བཙུན་ཡོད། ཁོང་གིས་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུགས་ཐུག་དང་སྟབས་བདེའི་རྣམ་པ་དེར་ནན་ཏན་འབྲུགས་ཆེ་གནང་ཅང་། ལྟམས་རེ་མི་ཚོས་ཁོང་གི་འདོད་ཚུལ་དེ་གཞི་བཙུན་ཉམས་ལེན་རེད་བསམས་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་ཁོང་གིས་དཔུགས་ཕྱིར་གཏོང་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་སེམས་དང་སྟོང་སངས་འདེམ་པའི་ཐབས་ཚུལ་ཞིག་ཁོང་རང་གི་སྒྲོབ་མ་ཚོར་བསྟན་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་རྒྱུན་ལྡན་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་བ་བཞིན་ཁོང་རང་གི་སྒྲོབ་མ་

དུ་ཁོང་དང་རོ་ཤི་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་སློམ་ཉམས་ལེན་སྐོར་གྱི་གྲོས་བསྟུར་དང་། བ་ས་
ང་རའི་ཁོར་ཡུག་གཟིགས་པ་བཅས་ཀྱི་ལྷགས་རྒྱུན་གལ་ཆེ་སྐབས་ཡོད། ང་ཚོའི་འགྲུལ་
སྐྱོད་དང་པོ་དེའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་རོ་ཤིས་ནན་བརྗོད་བྱེད་པའི་སློམ་སྐབས་ཀྱི་ཐབས་
ལམ་དེར་སློབ་མ་ཚོའི་ཡི་རངས་སྐྱེད་ཆེད་དུ་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཟན་པ་འགའ་ཤས་
སན་སྐྱ་རན་སི་སི་ཁོ་བཟེན་ཚོས་ཚོགས་དང་། འེ་ས་ང་ར་ང་ན་མོ་ཏ་ཏན་ཚོས་ཚོགས་
གཉིས་སུ་བཏང་གནང་བ་རེད། ལྷག་གི་ར་མར་སློམ་གྱི་ཟབ་སྐྱོང་དང་པོ་ཚོགས་སྐབས་
བཟེན་གྱི་ཚོས་ཚོགས་ནས་སློབ་མ་མང་པོ་ཡང་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་རེད། ཉིན་གང་
གི་ཚོགས་ཐུན་འདི་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཉིན་ཐུན་ཞེས་གསུངས།

རིན་པོ་ཆེ་ཉི་ཉོང་གི་མངོས་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཐུགས་མཉེས་པོ་ཡོད། ལོ་
རྗེས་མ་དེ་ཚོའི་ནང་བོད་པའི་སླ་མ་ཚོས་ང་ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་ལ་གསུང་ཚོས་གནང་དུས་
ཁོང་ཚོས་ང་ཚོའི་སློམ་གྱི་ཚོམས་ཆེན་དེར་ཉི་ཉོང་གི་ཚོར་བ་ཞིག་འདུག་ཅེས་བརྗོད་གྱི་
ཡོད། རྒྱ་ནག་གི་མཚལ་དམར་དང་། བཀྲ་ཆེ་བའི་སེར་པོ་དང་བེད་སྐྱེད་སྐྱོན་པོ་དང་
གསེར་མདོག་བཅས་རིན་པོ་ཆེས་ཚོན་མདོག་བེད་སྐྱོད་གནང་བ་རྣམས་དེས་པར་དུ་
བོད་ལུགས་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་ཚོས་ཚོགས་ཁག་གི་མཚོན་གཤོམ་
གྱི་བྱས་བཤོམ་གནང་བ་དེ་བོད་ལུགས་དང་འབྲ་ཡི་མེད། སྲོལ་རྒྱན་ལྟར་ན། བོད་པའི་
མཚོན་གཤོམ་གྱི་ནང་ལ་སྐྱེ་བརྟན་དང་སྐྱེ་ཐང་མང་པོས་བསྐོར་བའི་མདུན་དུ་མཚོན་པ་
དང་མཚོན་རྣམས་སྐྱ་ཚོགས་བཤམས་ཡོད། ལྷ་སྐྱངས་འགའ་ཞིག་ལྟར་ན། མཚོན་བཤོམ་

ཚོ་ལ་དབུགས་ཕྱིར་གཏོང་དང་ལྷན་དུ་ཕྱིན་ཏེ་དེ་རྗེས་བར་སྐྱོང་ཞིག་འཛོག་དགོས་པ་གསུངས་ཡོད། ཁོང་གིས་
དབུགས་ནང་ལེན་དེར་འབད་ཚོལ་མི་དགོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོང་གི་རེད་གསུངས་ཡོད། ཐབས་ལམ་འདི་ནི་
འབྲུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་བསམ་སྐྱོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་སྐྱུལ་མ་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཁོང་གིས་དེ་དུང་སློབ་མ་
རྣམས་ལ་མིག་བཅུ་མས་པའམ། ཚེག་ངོས་སུ་གདོང་གཏད་པ་ལས། མིག་གདང་སྟེ་མཚོན་གཤོམ་ལ་གདོང་གཏད་ནས་
གྲུ་ཡངས་པའི་སྐྱོང་སངས་སློམ་རྒྱུར་ནན་ཏན་ཆེ་བ་གནང་གི་ཡོད། འགོ་སྐྱོད་དུ་ཁོང་གིས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐབས་སུ་
སྐྱོད་སྐྱངས་དང་གཟུགས་པོའི་རྣམ་པར་དེ་ཅེས་དམ་པོ་མ་གནང་བར་སྐྱོད་པོ་གནང་ཡོད་ཀྱང་། ག་ལེར་ཁོང་གིས་
“མགོ་དང་དབུང་པ་” ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་སློམ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐབས་སུ་དམིགས་བསམ་སྔོན་སྐྱོང་ལག་པོ་ཡོང་
བར་ཐུགས་སྐྱོང་གིས་སྐྱིག་ལམ་དམ་དུ་བཏང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་དུས་རྟུག་དུ་སློམ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐོར་ལ་ལམ་སྟོན་དེ་
སློམ་ལ་སྐྱེད་པ་ཡོད་མཁན་ཞིག་གིས་ནས་ལེན་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་ཡིན་པ་ནན་གྱིས་གསུངས་གནང་ཡོད།

འཆང་ཀ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་བཤེད་སྲིད། རིན་པོ་ཆེས་མཚོན་གཤོམ་ཏུ་ཅང་སྐབས་བདེ་
ཞིག་བྱས་བཀོད་གནང་སྟེ་དེའི་མདུན་དུ་ཆབ་གཙང་མའི་ཡོན་ཆབ་འབྲུལ་རྒྱུ་ཉིང་
བདུན་བསྐྱེགས་ཡོད། མཚོན་གཤོམ་གྱི་དཀྱིལ་དེར་གྲུ་ཡངས་པའི་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་
མཚོན་ཕྱིར་ཤེལ་དོ་རིལ་རིལ་ཞིག་བཞག་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་ཉི་ཉོང་གི་སྟོན་ལའང་སྤྲུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་ཡོད་པས་ལོ་མང་རིང་ཁོང་
གི་ཚོས་ཚོགས་ཁག་ཏུ་ཉི་ཉོང་གི་སྟོན་ཁོ་ན་བཅད་སྟོན་གནང་གི་ཡོད། དེ་ནི་བོད་པའི་
སྟོན་ལས་དྲི་མ་རྒྱུད་བ་ཡོད། ཁོང་གིས་སྟོན་གྱི་ཚོམས་ཆེན་ནང་དུ་སྟོན་སྤྲུག་གི་འགོ་
འདུགས་དང་མཇུག་བསྐྱེད་བར་སྟོན་ཆེད་དུ་ཉི་ཉོང་གི་མཁར་རྩ་ཡང་བཅད་སྟོན་གནང་
ཡོད། འདྲིལ་སྟོན་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐོག་ཏུ་ཁོང་གིས་འཆག་སྟོན་དོ་སྟོན་གནང་ཡོད། ངའི་
བསམ་པར། དེའི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་ཁོང་གིས་བཟེན་གྱི་ཉམས་ལེན་བྱེད་སྐབས་ནས་
དཔེ་རྒྱུད་པ་རེད་སྟེ།

དེ་ལྟར་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་དང་རོ་ཤི་གཉིས་དབར་ལ་སེམས་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དེ་ནི་
སྤྲུག་འཕྲད་དང་པོ་འདིའི་སྟོན་གྱི་གལ་འགངས་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད། ང་ཚོ་དེ་ནས་ཐོན་རྗེས་
རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ལ་ཨ་རིའི་ནང་དུ་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་བློན་དུ་
འདུག་མཁན་གྱི་མི་དང་པོ་དེ་སྐབས་ཁོ་རོ་ཤི་ཡིན་གསུངས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ཨ་རིའི་
ནང་གི་ཁོང་རང་གི་ཚོས་ཚོགས་ཆང་མའི་མཚོན་གཤོམ་སྟེང་དུ་བོད་རྒྱུད་ནང་བསྟན་
མཚོན་བྱེད་དུ་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱི་སྐུ་པར་དང་ལྟན་དུ་རོ་ཤིའི་སྐུ་པར་བཞགས་པ་
གནང་ཡོད། འདི་འདྲའི་སྟོན་ལས་ཁོང་གིས་རོ་ཤི་ནི་ཨ་རིའི་ནང་གི་ཚོས་རྒྱུད་གྱི་ཡབ་ཆེན་
ཞིག་ཏུ་ཆེ་མཚོན་གནང་བ་རེད། མ་འོངས་པར་ང་ཚོ་ཁ་ལི་སྟོན་ནི་ཡར་ཡོང་སྐབས་ཁོང་
ཐེངས་མང་མཇུག་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་ཉེས་པ་ཞིག་ལ་ང་ཚོ་སྤྲུག་འཕྲད་བྱུང་
ནས་རིང་པོ་མ་སོང་བའི་རྗེས་སུ། ལྷོ་ལོ་ ༡༩༥༡ ལྷོ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཁོང་མཚོན་
པའི་འབྲས་བུ་དང་གྱིས་གྲོངས་འདུག་ཁོང་གཉིས་སུ་ཚུན་དོ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་དུས་ཡུན་
སྤང་དུ་དེའི་ནང་དུ་ཁོང་དང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་གྱིས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་འཆར་གཞི་དེ་

འདྲ་བཉེང་གནང་སོང་། བླ་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་སློབ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྲོལ་རྒྱན་དང་
དེ་བཞིན་རྒྱལ་ཕྱོགས་པའི་ཐུན་མོང་ཤེས་ཡོན་གྱི་ལམ་ལུགས་ལ་གཞི་རྒྱུན་བཙུག་པའི་
སློབ་ལྷན་ཆེན་མོ་རྒྱ་རོ་པ་བཞི་གནས་ཁང་དེ་ ༡༩༥༧ ལོར་རྒྱལ་ཐུབ་པའི་རྒྱན་གཅིག་
ལྷན་བཟུ་ཁི་རོ་ཤིའི་རྒྱལ་མ་ལས་བྱུང་བ་རེད། བླ་ཚོས་ཀྱིས་རྒྱལ་པའི་བླ་མ་གསོ་དང་
འབྲེལ་བའི་ཚོགས་སྡེ་ཞིག་གི་དགོས་མཁོའི་སློབ་ལ་སྲུ་ཁི་རོ་ཤི་དང་བཀའ་མོལ་
བྱུང་བ་དེས་རིན་པོ་ཆེས་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལ་གཞིགས་སྟངས་དེ་ཁ་ཕྱོགས་གསར་
པ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་སོང་།

སམ་རྗེར་ཚོལ་བཟེས་དཔར་བསྐྱེད་ཁང་ཞིག་གསར་འཛུགས་བྱས་པའི་ཐོག་ཏུ་རྣམ་ཁི་
ལི་ཐེ་ལི་རྣམ་རབ་སྲང་ལམ་ཏུ་གཞུགས་འདས་རིག་པའི་དཔེ་དེབ་གྱི་ཚོང་ཁང་ཞིག་
སློབ་ལྷན་འདུག ང་ཚོ་ཁ་ལི་རྣོར་ནི་ཡའི་རྣོད་རིང་གི་རྒྱ་བ་དེའི་བླ་མ་ཚོས་དེར་ཐེངས་
འགར་ཕྱིན་པ་ཡིན། སམ་ལ་དེ་གར་ཡོད་པའི་བླ་མ་ཚོས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་དང་།
དེ་བཞིན་གྲགས་ཆེ་བའི་དེབ་རིགས་སྡེ་ཚོགས་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཐུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་སོང་།
དེབ་གྱི་ཚོང་ཁང་དེ་ཚོས་ཕྱོགས་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་མཁན་འཛོམས་ས་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ང་
ཚོས་དེ་གའི་རྒྱར་པར་སྟེང་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཤད་བྲུབ་བསྐྱགས་བྱས་པའི་རྒྱར་
ཡིག་མཐོང་བྱུང་། སམ་དང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀྱིས་དེབ་གསར་པ་མང་པོའི་འཆར་གཞི་
འདིར་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་པ་དང་། ཨ་རིའི་བླ་མ་ཏུ་ཤམ་གླ་ལ་དཔར་སྐྱེད་ཁང་དེ་རིན་པོ་
ཆེ་ཁེར་རྒྱུང་གི་དཔར་སྐྱེད་ཁང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་རེད། དེ་གར་སྟོན་ཡུན་ལ་ང་ཚོ་སམ་དང་
ཏེ་བཟུལ་གཉིས་ཀྱི་ཉེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་བ་དང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ང་ཚོར་མི་མང་པོ་རྒྱ་
སྟོན་བྱས་བྱུང་། དེ་ཚོའི་བླ་མ་མང་པོ་ཞིག་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མར་གྱུར་པ་རེད། ང་ཚོ་
དེ་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱབས་སུ་བྱུང་ཁ་ལི་རྣོར་ནི་ཡའི་བླ་མ་འདུས་སྡེ་འམ། བླ་མའི་རྒྱ་
ཚོགས་ཞིག་ཆགས་རྒྱའི་འགོ་འཛུགས་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེས་རྣམ་ཁི་དང་།

སུ་མཐོང་ན་མི་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་གསུང་ཚོས་གནང་བར་ཁོང་རང་གང་ལྟར་སེབས་རྒྱུ་
 དང་། རྒྱ་མ་གུས་སློབ་མ་རྒྱུ་གསུང་གསུང་གསུང་གསུང་གི་ཞུ་བཞེས་གནང་སོང་།
 ང་ཚོ་ཁ་ལི་སློབ་ཅི་ཡ་ནས་མ་ཐོན་གོང་ལ་ང་ལ་ལྷ་མཚན་མ་བབ་ཅང་ངས་མངལ་
 ཆགས་ཡོད་མེད་བརྟུན་དཔུང་བྱེད་དུ་བྱིན་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ང་སུ་མཐོང་ན་མི་སྲིད་
 ཁོང་གི་མཚན་ལེན་སྲིད་ལམ་ཐོག་གི་རྒྱུ་མའི་ཞེས་རྗེ་ཞིག་གི་སར་བྱིད་བྱུང་། ཞེས་
 རྗེས་བརྟུན་དཔུང་གི་སྲིད་ལམ་ཐོག་གི་སྲིད་ལམ་ཐོག་གི་སྲིད་ལམ་ཐོག་གི་སྲིད་ལམ་
 ལས་འབྲེལ་སྲིད་ལམ་ཐོག་གི་སྲིད་ལམ་ཐོག་གི་སྲིད་ལམ་ཐོག་གི་སྲིད་ལམ་ཐོག་གི་
 རིན་པོ་ཆེས་གནས་
 རྒྱུ་ལ་དེ་གསུང་པ་དང་ཉོན་ཐོང་སོང་། ང་རང་ཡང་སྐབས་དེ་དུས་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་ཅམ་
 ཡིན་པས་གང་འཚམས་ཤིག་ཏུ་སངས་སོང་། རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་སྐབས་དེའི་གནས་
 རྒྱུ་ལ་བྱིས་བྱུང་གནང་སྟེ། “ང་རང་གི་རྒྱུ་མ་ལ་བཅེ་དུང་བྱས་ཏེ་མཉམ་དུ་སློབ་དགོས་
 པ་དེ་གསུང་པ་ལོ་ཡིན་པ་ཚོར་བྱུང་། འོན་ཀྱང་སུ་མཐོང་ན་མི་སྲིད་སྐབས་ལོ་ཞིག་གིས་
 “བཀྲིས་བདེ་ལེགས། མངལ་ཆགས་འདུག” ཅེས་ཐེངས་དང་པོར་ཐོས་སྐབས་ངས་ཅི་
 ཞིག་བསམ་རྒྱུ་ཡང་མ་ཤེས། ང་ལ་ནི་བར་སྐྱེད་ནས་མར་འཐེན་པའམ། འཇིག་རྟེན་
 གྱི་ཆ་འདིར་འབྲེལ་ལམ་གསུང་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་ཡང་ལ་གྲུ་གཟུངས་ཏོད་ཐག་གིས་
 བཏགས་པ་ལྟ་བུའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་།”¹⁸ ཞེས་གསུངས་ཡོད། ཉི་མེ་ཡི་དུས་སྐབས་སུ། ང་
 ཚོས་སློབས་སེམས་རྒྱ་འབྲུག་གིས་འདོམས་པའམ་སློབས་སེམས་འདོམས་བྱེད་ཀྱི་སློབ་
 རྒྱུ་ལ་ཐོས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་སློབས་སེམས་བཅོམ་ནས་སེམས་རྣམ་དུ་
 གནས་པའམ་རྒྱུ་ལ་ས་གཞི་ལ་ཐུག་རྒྱུ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོས་ནས་གསུང་མོལ་གནང་།
 ངའི་བསམ་པར། ཁོང་གིས་ང་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་སྲིད་གི་འབྲེལ་བ་དེར་དེ་ལྟར་དགོངས་
 པ་ལོད་སྟེ།

རྒྱལ་བཞོན་རྒྱུ་དེ་ངའི་མི་ཚེའི་ནང་གི་སློབ་བཟུང་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། རིང་
 པོར་མ་སོང་བར་རྒྱལ་བཞོན་རྒྱུ་འགོ་འདྲུགས་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་ཅང་། ངས་རྒྱུ་མའི་

18 བར་སྐྱེད་མ་བྱས་པའི་ཚོས་རྒྱུ་ལ་དུང་པའི་གསུང་བཤད་ཨ་ལ་ཡ་སྟོན་འགྲོ་སློབ་གྲུའི་དབུ་འབྱེད་གཏམ་བཤད། ༡༩༩༩
 རྒྱ་བགས་པའི་ནང་སྟོན་པར་འཁོར་རྩ་

ཞེས་རྗེ་དེར་མངལ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་རྟ་ལ་བཞོན་ན་འོས་འཚམས་ཡིན་མིན་ངེས་
པ་ཡིན། ཞེས་རྗེ་དེས་“གལ་ཏེ་ཁྱེད་རང་རྒྱུ་མ་ཡིན་སྐབས་རྟ་ལ་བཞོན་ཐུབ་ཀྱི་མེད་ན།
མར་ཁིད་སྲང་ལམ་སྟེང་དུ་བྱུང་མེད་ཚོས་རྟ་ཡར་མར་བཞོན་པ་ལ་སྐྱེའུ་སྲུང་ནས་བལྟས་
ན་འགྲིག” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། འདིས་སྐུ་གུ་མི་དགོས་མཁན་ཚོས་མངལ་འགོག་ཐབས་སུ་
རྟ་ལ་བཞོན་གྱི་རེད་ཅེས་པའི་གོ་རྒྱུ་བཏང་བ་རེད།

ང་ཚོ་རྩ་མར་ཕྱིར་ལོག་འགོ་དུས་ནེའུ་ལོག་ལ་གཟུང་སྟེན་པ་དང་ཉི་མ་དེར་བསྐྱེད།
རིན་པོ་ཆེས་ “སྐོམ་སྐྱབ་” དང་། “བོད་ཀྱི་གསེར་འཕྲུལ་རྩི” ཞེས་པའི་བརྗོད་གཞིའི་
ཐོག་མང་ཚོགས་ལ་གཏམ་བཤད་འགའ་ཤས་གནང་། ད་ཆ་སྤྱི་ལུགས་བུའི་འགོ་སྟོན་
དུ་སྟེབས་པ་དང་ཁོང་གི་སྐྱེལ་གྱི་རྩ་མར་བགོ་སྟེང་ཚོགས་འདུ་དེ་བུའི་སྐྱེལ་གཞི་གཅིག་གི་
ནང་དུ་འགོ་འཇུགས་ཀྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ཨ་རིར་ཕེབས་ཏེ་ད་ལྟ་རྒྱ་བ་གཉིས་ཅམ་ལས་
ཕྱིན་མེད་ཀྱང་། ཁོང་གང་དུ་ཕེབས་ཀྱང་སྟོབ་མ་གསར་པ་མེ་ཏོག་ལ་བྱུང་བ་འཁོར་པ་
ལྟར་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོས་ནེའུ་ལོག་བརྒྱུད་དེ་ཡོང་སྐབས་ག་དུས་ཡིན་ནེའུ་མི་མང་
པོས་བསྐོར་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། གལ་ཆེན་པོ་དང་སྟེས་དབང་གིས་སྐྱེལ་འཕྲད་བྱུང་བ་ཞིག་
ནི་སྟན་ངག་མཁན་ཨ་ལེན་སྟེན་སི་སྟག་སྟག་པ་དེ་རེད། ཨ་ལེན་དང་ཁོང་གི་ཨ་ཕ་ན་
སོ་ཟན་ལ་ཐང་པོ་མེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ང་ཚོས་སྤྱིར་བསམས་པའི་སྤྱི་འཁོར་དེ་ག་རང་
སྤྱི་བྱས་བྱས་བསྐྱེད་འདུག ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་མི། སལ་ཆེར་རི་ཆར་ད་ཨར་ད་
ཡུར་ཡིན་ཡིན་པའམ་སུ་ཞིག་གིས་ཨ་ལེན་ང་ཚོར་ངོ་སྟོན་བྱས་བྱུང་། ཨ་ལེན་གྱིས་རིན་
པོ་ཆེ་སུ་ཡིན་པ་ཤེས་དུས་ཁོས་གུས་ཞབས་ཀྱི་ནམ་འཕྲུལ་མཚོན་ཕྱིར་ལག་གཉིས་སྟེང་
གར་ཐལ་མོ་སྐྱར་ཏེ་གུས་འདུད་དང་བཅས་སྟོབ་དཔོན་པར་འབྱུང་གནས་ལ་འཕྲིན་
ལས་སྐུལ་བའི་གཟུང་སྐྱེལ་མི་བཟོ་གུ་འུ་པར་སྐྱོ་སྐྱོ་ཞེས་བརྗོད་སོང་། ང་ཚོ་ཚང་མས་
སྤྱི་འཁོར་གཅིག་གི་ནང་དུ་འཇུག་ཨ་ལེན་གྱི་ཨ་ཕ་ཁོ་རང་གི་བྱིས་དུ་བསྐུལ་ཚར་བའི་
རྗེས་སུ་ང་ཚོ་ཚང་མ་ཨ་ལེན་གྱི་ནང་ལ་ཕྱིན། དེ་གར་ཁོ་དང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀྱིས་སྟན་
ངག་དང་། བཟོ་སྐྱེལ་ཆབ་སྟོན། འགྲིག་སྟོན་བཅས་ཚང་མའི་སྐོར་ལ་རྒྱ་ཚོད་འགའ་ཤས་

བཀའ་མོལ་གནང་སྟེ་བསྟན། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་དེར་སྟོན་ངག་མཉམ་འབྲི་བྱས་
ཏེ་ཁོང་གཉིས་དབར་ལ་གཏོང་བ་ལ་མཚན་དང་སྟོན་ངག་གི་མཛའ་འབྲེལ་གྱི་འགོ་
འདྲུགས་དེ་བྱུང་བ་རེད། རྗེས་སུ་ཁོང་གཉིས་པན་ཚུན་ཡག་པོ་དོ་ཤེས་རྗེས་ཨ་ལེན་གྱིས་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་པར་འབྲུང་གནས་ཀྱི་གཞུངས་སྟགས་བསྐྱོར་ཏེ་འཚམས་འདྲི་བྱས་པ་དེར་
ག་རེ་དགོངས་བྱུང་ཞེས་དྲིས་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་སྐབས་དེ་དུས་ཁོང་གིས་ཨ་ལེན་གྱིས་
གང་སྐྱོར་བའི་དོན་ཇི་ཡིན་ཤེས་ཀྱི་ཨ་ལོད་སྟམ་པ་ཞིག་བྱུང་ཞེས་གསུངས།

རིན་པོ་ཆེས་དབྱིན་ཡུལ་དུ་སྡོད་དུས་ནས་དབྱིན་སྐད་དུ་སྟོན་ངག་འབྲི་རྒྱ་འགོ་
བརྩུགས་པ་རེད། ཁོང་གིས་ཨོག་སི་སྐོར་ད་ནས་དབྱིན་རིའི་སྟོན་ངག་སྐྱུངས་པ་དང་།
ཁོང་གི་ཐོག་མའི་སྟོན་ཚཱ་རྣམས་ནང་པའི་ལྟ་དང་། ཡེ་ཤུའི་ཚོས། ལྷ་རིག་གི་ལྟ་སྐྱུང་
བཅས་དཔེར་བྱས་པའི་ལུགས་མཐུན་སོལ་རྒྱུན་གྱི་འགྲོས་སུ་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡོད། རྒྱ་གར་
དུ་ཉི་ཉོང་གི་ཉའེ་ཁུ་ཞེས་པའི་སྟོན་ངག་ཚཱ་ཚུལ་གྱི་ཐད་ལ་ཡང་ཁོང་ལ་ཉམས་ཚུང་
བྱུང་ཡོད། དེས་ཁོང་ལ་ཐད་ཀའི་སེམས་ཀྱི་འཚར་སྐྱང་ཐོག་ལ་སྟོན་ཚཱ་རི་ལྟར་འབྲི་
བའི་བསམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་སྟོན་ཡོད། འདི་ནི་ཁོང་ལ་བོད་དུ་རང་གི་སྐྱམ་ནས་དོ་
དུ་ཚཱ་སྐྱུངས་ཀྱི་སྐྱོང་བརྩེ་ཐོབ་པ་དང་གཉིས་སུ་མེད། དོ་དུ་ནི་ཚོས་ཀྱི་ཉམས་ཉེགས་
ཐོལ་བྱུང་གི་མགུར་དུ་བྱངས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། ཨ་ལེན་གྱིས་ཨ་རིའི་ནང་གི་ཉམས་ཚུང་ལྟ་
བུའི་སྟོན་ངག་གསར་པ་དང་། ཚིང་པོ་ཚོར་བསྐྱོང་ཤུགས་ཆེ་བ་དེ་འདྲ་དང་། ལྷ་བརྗོད་
གྱི་རང་དབང་དེ་བས་ཤུགས་ཆེ་བའི་སྟོན་ངག་རིན་པོ་ཆེར་དོ་སྐྱོད་ལུས་པ་རེད། དེ་ནི་ཨ་
རིའི་སྟོན་ངག་དང་སྟོན་ངག་མཉམ་མཉམ་གྱི་འབྲེལ་བ་གལ་ཆེ་བ་དང་རིང་པོའི་ནང་གི་
ལེན་དང་པོ་དེ་རེད། དེ་ལ་ཤུགས་ཆེ་བའི་དར་རྒྱུད་སྐྱོང་གས་བྱུང་ཡོད།

ལ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཨ་ལེན་གཉིས་སྟག་པ་དང་པོ་དེ་མ་རེད།
རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་སེབས་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ཨ་ལེན་གྱིས་ཚིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དུག་ཚུའི་
ནང་དུ་རྒྱ་གར་ལ་བྱིན་པའི་འདྲ་པར་ཁག་ལ་བལྟ་བའི་སྐབས་སུ་ཁོ་པས་ཏ་ལ་ཉོ་སྤོང་
སྐྱེ་གཞོན་ལུ་སྐོབ་གྲར་བརྒྱབ་པའི་པར་ཞིག་མཐོང་འདུག གྲུ་པ་གཞོན་ལུ་ཞིག་གིས་

ཁོ་པ་གཡམས་གཡོན་དུ་གཞིགས་སྐོར་ལ་འབྲིང་བཞིན་ཡོད། ཁོས་པར་དེར་ཡག་པོ་ལྟ་དུས་
 བེའུ་ཡོག་དུ་ཐུག་འཕྲད་མ་བུར་བའི་ལོ་བཅུའི་སྡོམ་ལ། དེའི་སྐབས་སུ་གཡམས་གཡོན་དུ་
 འབྲིང་མཐའ་དེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པ་ཤེས་འདུག། ཁོང་གཉིས་ཨ་རིའི་ནང་དུ་སྐབས་ཚུན་ཐུག་
 སྐབས་གཉིས་ཀས་འདིའི་སྐོར་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མི་འདུག། ང་ཚོའི་བེའུ་ཡོག་གི་གཟུང་
 མཚུགས་གི་སྐོར་སྐོར་དེའི་རྗེས་སུ་ང་ཚོས་ད་ཆ་ཉིན་རེ་བཞིན་སློབ་མ་མང་དུ་འགོ་བཞིན་
 ཡོད་པའི་རྟུགས་གི་རྩ་མར་ཕྱིར་ལོག་ཕྱིན་པ་ཡིན། དུས་ཚོད་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་རྩོམ་སྒྲིལ་
 དང་། མར་སྐྱོན་ཁ་སི་པར་གཉིས་སླེབས་སོང་། ཁོང་གཉིས་རིན་པོ་ཆེའི་ཉེ་བའི་སློབ་མ་
 དང་ང་ཚོའི་ཉེ་བའི་ཕྱོགས་པོར་གྱུར། ལོ་དེའི་མཚུགས་དུ་ང་ཚོ་ཁ་ལོ་ར་ཤོར་སློབ་སྐབས་ཁོང་
 གཉིས་ང་ཚོའི་བྱིས་དུ་བསྐྱེད་པ་རེད། རྗེས་སུ་ཁོང་གཉིས་ “ཚོས་མིན་གཙོད་པ” དང་།
 “རང་དབང་གི་ལྟ་སྐྱོང་” གཉིས་ཀྱི་ཚོམ་སྐྱིག་པར་གྱུར་བ་རེད། ཤར་ཕྱོགས་མཚོ་ལྷུ་ལ་
 གྱི་ཤོང་ཁྱེད་དང་སློབ་བྱ་ཆེན་མོ་ཁག་ནས་སློབ་མ་རྣམས་རྩ་མར་ཡོང་རྒྱ་འགོ་ཚུགས།
 དཔེར་ན། རྗེ་རབ་ཤེས་སློབ་བྱ་ཆེན་མོའི་སློབ་གཉེར་བ་ཆོན་པ་ཞིག་རྩ་མར་བཤོ་སློང་
 ཚོགས་འདུ་ལ་ཡོང་རྒྱ་འགོ་ཚུགས།

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་ཚོས་བརྒྱུད་ཀྱི་སློབ་ཆེན་གཙོ་བོ་གས་སྐྱེས་པོ་པས་ལྷགས་ཚོམ་
 གནང་པའི་ཕྱག་དཔེ་གལ་ཆེན་ “དྲུགས་པོ་ཐར་རྒྱན་” བཀའ་འབྲིང་གནང་རྒྱུར་དུས་
 ཚོད་རེའུ་མིག་ཡུན་རིང་ཞིག་བསྐྱིགས་ཏེ་བཞག་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་
 རས་པའི་སྐྱེ་ཆེ་དང་རྒྱབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཐོག་ལ་བཤོ་སློང་ཚོགས་འདུ་རིང་མོ་གཞན་
 ཞིག་གནང་རྒྱུར་བར་བསྐྱིགས་ཡོད། རྩ་མར་ཡོད་པའི་མི་ཚོས་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་
 མཐའ་བརྒྱུད་པ་དེ་ལས་མང་བ་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བཤོ་སློང་ཚོགས་འདུ་
 འདི་དག་གི་ལོགས་སུ་རྩ་མར་ཡོད་པའི་ཕྱགས་རའི་རྒྱབ་ཀྱི་ཞིང་ཐང་གི་སྤོང་དུ་གྱུར་
 དཀར་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་སུབ་ཡོད་པའི་ནང་འཚོག་རྒྱ་ཡིན་པ་དེར་ངས་དགའ་པོའི་ངང་
 བསྐྱོད་པ་ཡིན། ང་རང་ཕྱན་བུ་ཞེ་མེར་ལངས་པ་ལས་དེ་མིན་གཞུགས་ཁམས་
 བདེ་ཐང་ཡིན་པ་དང་། ང་རང་ལ་མངའ་ཚགས་པ་དེར་སེམས་སྦྱིད་པོ་ཞེ་དྲུགས་བྱུང་།

བཤོ་སྤྱི་ཚོགས་འདུ་འགོ་མ་བཅུགས་སྡོན་གྱི་ཉེ་མ་གཅིག་གམ་གཉིས་ཅམ་ལ་ང་
 ལ་རིན་པོ་ཆེའི་བྱ་འོད་གསལ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཁི་རི་སི་འོ་སྐྱར་སྤྱད་མན་དང་། ཁོའི་སྐྱེ་
 དམན་སེ་མ་ལ་གཉིས་ཀྱིས་བཅོན་དུ་ཉར་ཡོད་པའི་མི་ལམ་མིས་བྱང་། མི་ལམ་ནང་དུ་
 འོད་གསལ་དེར་རྗེ་ལ་ཚུད་དེ་ཁོང་ཚོས་ཁོ་གཏོང་གི་མི་འདུག དོན་དངོས་སུ་འོད་གསལ་
 སྤྱད་མན་གྱི་ནང་དུ་སྡོད་གྱི་ཡོད་པ་ང་ཚོས་ཤེས་གྱི་ཡོད། ཨ་གོང་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱིན་ཏེ་མེད་
 པ་དང་། ཁོའི་བསམ་པར། ཁོ་རང་དེ་གར་མེད་པའི་སྐབས་སུ་འོད་གསལ་བསམ་ཡས་
 སྤྱིང་དུ་བཞག་པ་ལས་ཁོང་ཚོའི་སར་བཅོལ་ན་ཁོང་ཚོས་ཁོ་ལ་ཁོར་ཡུག་བཟང་བ་སྡོད་
 སྐབ་གྱི་རེད་སྟམ་འདུག ཨ་གོང་གིས་ང་ཚོར་ཐོག་མར་ཚོག་མཚན་མ་ལུས་པར་འོད་
 གསལ་སྤྱད་མན་ལ་ལྟ་སྡོད་བྱེད་རོགས་བཅོལ་འདུག ཁི་རི་སི་འོ་སྐྱར་དང་སེ་མ་ལ་དང་
 ང་ཚོའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་སྤང་བྱུག་ཅན་དེས་ང་ཚོ་བག་མི་སེབས་པ་བཟོས་སོང་། འོན་
 །ཀྱང་བྱེད་ཐབས་ནི་གང་ཡང་མི་འདུག ང་ཚོས་ཤེས་ཚོད་ལྟར་ན་ཚང་མ་འགྲིག་བསྟན་
 ཡོད། ང་ཚོས་གཅིག་བྱས་ན་དབྱར་མཚུག་ལྟ་བུར་གནས་ཚུལ་ཚང་མ་ཞི་འཇམ་དུ་སོང་
 བ་འོད་གསལ་གང་མཚོགས་ཚུར་ལེན་རྒྱུར་འཆར་གཞི་འདིང་བཞིན་ཡོད།

ང་གཉིད་སང་པ་དང་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མི་ལམ་དེའི་སྐོར་ལུས་པ་ཡིན། ཁོང་ལ་ཏ་
 ཅང་ཞེད་སྤང་སྐྱེས་ཏེ་ཁོང་གིས་ “ཁྱོད་ད་ལྟ་རང་གནམ་གུར་བསྟན་དེ་ཁོ་ལེན་དུ་སོང་།”
 ཞེས་བཅོལ་བྱང་། ངས་ཁོང་ལ་ “ཨྱོ། ངའི་བསམ་པར། གང་ཡང་ཡིན་གྱི་མ་རེད།” ཅེས་
 ལུས་པར་ཁོང་གིས་ “མ་རེད། ཁྱོད་དེ་རིང་རང་འགོ་དགོས།” ཞེས་གསུངས། རིན་པོ་ཆེས་
 ངའི་མི་ལམ་གྱི་ནང་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་གནང་གི་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་ངའི་མི་ཚེའི་ནང་
 དུ་གནད་འགག་ཅན་དུ་གྱུར་བའི་མི་ལམ་དེ་འདྲ་མིས་སྤོང་། ཁོང་གིས་ང་ལ་ང་རང་འོད་
 གསལ་ལེན་པར་ཡོང་གི་ཡོད་ཅེས་སྤྱད་མན་ལ་ཁ་པར་གཏོང་དུ་བཅུག་བྱང་བས་ཁོང་
 ཚོ་ལའང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྤང་། དེ་ནས་ཁོང་གིས་ང་ལ་སྟོ་སི་ཤོན་ནས་ལྷོ་ལ་སི་
 སྟོ་བར་དུ་གནམ་གུའི་འཛིན་བྱང་ཞེས་མངགས་གནང་སོང་། ཁོང་རང་ནི་སྟོ་བ་མ་ཚོར་
 གསུང་ཚོས་གནང་དགོས་གྱི་ཡོད་ཅོང་ངའི་མཉམ་དུ་སེབས་སྐབ་གྱི་མེད། ངས་མཚན་

གཅིག་གཉིས་ཤིག་ལ་སི་ཀོང་ལ་བཟང་ལ་བསྐྱེད་རྗེས་འོད་གསལ་ལྷིང་དེ་སྟེག་གི་རྩ་མར་
རིན་པོ་ཆེའི་འབྲིས་ལ་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་རྒྱ་བྱས།

ང་མཚན་དེ་རང་ལ་སི་ཀོང་ལ་བཟང་གི་སི་རེ་སི་ཇི་མིག་གནམ་ཐང་ལ་འཕུར་བ་ཡིན།
དེ་ནི་ང་ཚོ་སྤྱི་ལྗོངས་ལ་འགོ་སྟོན་དུ་སི་ཀོང་ལ་བཟང་ནས་ཚུར་ཡོང་སའི་གནམ་ཐང་
དེ་རང་རེད། དེ་གར་ཡང་སྐྱར་འགོ་རྒྱ་དེ་སྤྱིད་པོ་རང་ནི་མ་བྱུང་། ངས་པ་རས་སི་ཇི་
མིག་ནས་སྤྱད་མན་གི་སྟོན་ས་སྟར་ཐོལ་ད་ཉའོ་སི་བར་དུ་སྤྱི་འཁོར་ཞིག་སྤྱོད་བ་ཡིན།
ང་ཞེགས་པ་ཐོར་ངས་ཤིག་ལ་སྟེ་ལ་སི་སྟོ་རུ་སྤྱི་བས་སོང་། གནམ་གཤིས་འཐིབས་ནས་
གང་མོ་དང་སྤྱད་པ་འཁོར་བསྐྱེད་འདུག སྟོ་སྟོགས་སུ་བསམ་ཡས་སྤྱིང་ལ་བཟོད་པའི་
སྐབས་ལམ་ནི་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་རེད། དུང་སྤྱད་འཐིབས་པ་དང་སྤྱད་པས་
བསྐྱེད་ནས་བཟོད་ལམ་ཡང་མཐོང་ཁག་པོ་འདུག ང་ཚོས་སྟེ་ལ་སི་སྟོ་ནས་སྟོ་སྟོགས་
སུ་ཚུ་ཚོད་གཉིས་ཅམ་གི་སར་ཡོད་པའི་ལོག་ཁེར་གྱི་བརྒྱུད་ནས་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་སྟར་
ཐོལ་ད་ལ་སྤྱོད་པས་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར། སྤྱིན་པའི་སྤྱི་བ་ལྷན་ཁེ་ཆེར་དང་སྟན་པ་
རེ་ནག་དུ་ཕྱིན་སོང་། ལམ་ལ་དུང་འགོ་ཤི་བའི་རོ་མཐོང་རྒྱ་འགོ་ཚུགས་སོང་། དང་པོ་
དེར་ཕྱི་ལྷན་ལྷན་དུ་ཞིག་གི་རོ་ཞིག་འདུག དེ་ནས་ཡར་ཅམ་ལ་ཞི་མི་ཤི་རོ་ཞིག་མངོན། དེ་
ནས་ལམ་སྟེང་དུ་ཕྱི་རོ་ཞིག་འདུག ང་ཚོ་སྟར་ཐོལ་ད་གི་ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད་པའི་ཨེ་སི་
ཁ་ཏལ་སྟར་ལ་སྤྱོད་པས་དུས་དེར་ལུག་རོ་ཞིག་འདུག འདི་འདྲ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་
པ་ཞིག་དུ་མཐོང་འོས་ཆེན་ཡང་འདི་དངོས་སུ་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། ལོག་ཁེར་གྱི་དང་སྟར་
ཐོལ་ད་ཉའོ་སི་གཉིས་དབར་གི་ལམ་སྟེང་དུང་འགོ་ཤི་བའི་རོ་རྣམས་ག་ལེར་བོངས་ཚད་
ཆེ་རུ་ཕྱིན་ཅང་། སྤྱོད་པས་ཁ་དེར་ང་དང་སྤྱི་འཁོར་གི་ཁ་ལོ་པ་གཉིས་ཀར་ཞེད་སྐྱེད་བྱུང་།
སྟར་ཐོལ་ད་ཉའོ་སི་ཡི་དཀྱོགས་མཚམས་དེར་མ་སྤྱོད་སྟེ་ལ་ལམ་སྟེང་དུ་བ་རོ་ཞིག་
འདུག མཐོང་སྐྱེད་ཡོངས་རྫོགས་དེ་སི་ཇི་སྟོན་ཁིང་གི་སྤྱི་བ་སྟོག་གི་ཡོད་པ་འདྲ་ལ། མོན་
ཇི་སའེ་ཐོན་ཁ་ཤགས་ཚོགས་པའི་ཁ་ཤགས་ལ་ཉན་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་གཡའ་བ་ཞིག་
འདུག གང་སྟར་ཡང་མི་ལམ་དང་དུང་འགོ་ཤི་རོ་འདི་དག་འཛོམས་པ་དེས་ང་ལ་ཚོར་

བ་ཡ་མཚན་ཞིག་སྐྱེ་འགོ་རྒྱུ་ལས་སོང་། ཡིན་ན་ཡང་བྱེད་རྒྱ་ནི་གང་ཡང་མི་འདུག་པས་
ང་ཚོ་སྐར་སྐོལ་དེ་ལོ་ལ་འགོ་སའི་སྤང་ལམ་རིང་པོ་དེར་སྐྱེ་མཐུན་དེ་བྱིན་པ་ཡིན།

ང་ཚོ་སྐོན་མ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བ་མཐའ་མ་དེ་དག་གི་རིང་ལ་སྐྱེད་མན་
དང་ང་ཚོའི་འབྲེལ་བ་དེ་དབྱིན་ལྷོ་གས་སུ་གྱུར་ཅང་། ཁོང་ཚོས་ང་ལ་སྐྱེ་ལེན་རྗེ་འདྲ་བུས་
ཡོང་བསམ་པའི་ཞེད་སྤང་བྱུང་། ངས་སྐྱེ་འཁོར་དེར་སྐྱེ་བའི་གས་བརྗོད་དེ་ནང་ལ་བྱིན་པ་
ཡིན། ངས་དེ་གར་འཇུག་ཅི་མ་ཞིག་མ་གཏོགས་སྐོད་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱས་མེད། ཚོམས་ཁང་དུ་
སྐྱེད་མན་བཟའ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ངས་ང་འཐུང་ནས་སྐོད་སྐྱབས་ཚང་མ་ཡག་པོ་དང་
འཚམ་པོར་མངོན་ཅང་ངའི་བསམ་སྐོར་ “ང་རང་ཅོལ་རྒྱུ་རེད་འདུག་ ཚང་མ་ཡག་
ཐག་ཚོད་འདུག་ ངས་འདི་དག་ཚང་མ་ལ་དོལ་རྒྱུགས་བྱས་འདུག” སྐྱེ་བ་འཁོར་
བྱུང་། འོད་གསལ་སྐྱེ་བས་སོང་བས་ཁོ་ཡང་བདེ་ཐང་དང་། རྐྱོད་རྐྱོད། ཡག་པོ་ཡོད་པ་
མཐོང་བྱུང་། ཁོ་ལ་གསོ་སྐྱོང་ཡག་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་དེ་གར་སྐྱིད་པོ་ཡོད་པ་མངོན་
བྱུང་། ངས་ཁོ་ལ་འཐུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་ “ང་གཉིས་ཨ་རིར་ཁྱོད་གི་ཨ་པའི་སར་འགོ་རྒྱུ་
རེད།” ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཁོ་སྐྱོ་བ་འཕེལ་པོ་བྱུང་སོང་། སལ་ཆེར་རྒྱ་ཚོད་བྱེད་ཀ་ཅི་མ་
གི་ནང་དུ་ང་ཚོས་འགོ་བྱས་བྱས་པ་རེད།

ངས་འོད་གསལ་གི་ཅ་ལག་རྣམས་བསྐྱེད་གསོག་བརྒྱབ་སྐྱེ། སྐྱེད་མན་བཟའ་ཚོ་གཉིས་
ལ་ག་ལེར་བཞུགས་རོགས་བརྗོད་ནས་སྐྱེ་འཁོར་གི་ནང་དུ་འཇུག་པ་ཡིན། སྐོ་མ་བརྒྱབ་
སྐོན་དུ་སྤང་མེད་ཅིག་ལ་ཕེ་མ་ལ་སྐྱེ་འཁོར་གི་འཁྲིམ་ལ་མིག་རྒྱ་གཏོང་བཞིན་རྒྱུགས་
སྐྱེ་བས་བྱུང་། མོའི་གདོང་གི་རྣམ་འགྲུར་ཐད་དེ་འགྲུར་ཚར་འདུག་ མོའི་གདོང་ལ་ཁོང་
ཁོ་དང་སེམས་ནད་གཉིས་བསྐྱེད་བས་ནས་མངོན་བཞིན་འདུག་ མོས་མོ་འའི་ནང་དུ་ལག་
པ་བརྒྱུངས་ཏེ་འོད་གསལ་གི་རྒྱུར་སྐྱེ་བ་ལ་ “ཁྱོད་ལ་ཁོ་བདག་གི་མ་རེད།” ཅེས་
བརྗོད་བྱུང་། ཁོ་ཞེད་ཐག་ཚོད་དེ་དང་ངས་འཚབ་བྱུང་འདུག་ ཚོད་པ་འདིས་ཁོ་ལ་ཅི་ཞིག་
བསམ་དུ་བརྒྱག་ཡོད་པ་ནི་ངའི་ཚོད་དཔག་ལས་འདས་པ་ཞིག་རེད།

མོས་འོད་གསལ་ནང་ལ་ཁྲིད་ཕྱིན་སོང་། ང་ནང་ལ་ཕྱིན་ཏེ་མོ་ལ་ “འདི་ཡག་པོ་མ་
 རེད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་སློད་དགོས་པ་རེད། ཁྱོད་རང་ཁོའི་འགན་ཡོད་གཞིར་སྦྱོང་པ་མ་རེད།
 འོད་གསལ་གྱི་ཨ་པས་ཁོ་ཨ་རིར་ལེན་འདོད་བྱེད་གྱི་ཡོད།” ཅེས་བཤེལ་འདེབས་བྱས་པ་
 ཡིན། འོན་ཀྱང་མོས་ཟུ་ཚུགས་བྱས་ཏེ་ “ངས་ཁོ་ཁྱོད་ལ་སྤྲད་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད། ཁྱོད་
 ཀྱིས་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་འདང་ངེས་བཞིན་པ་ཞིག་བཟོ་བྱས་མེད། ཁོ་འདི་གར་
 རྒྱན་རིང་ཅམ་སློད་དགོས་པ་རེད། ངས་ཁོ་གཏོང་གི་མིན།” ཞེས་ཟེར་གྱི་འདུག མོ་དུ་
 འཕོད་བྱེད་བཞིན་ཁོང་ཁོ་མེ་ལྟར་འབར་ནས་ཉན་འཛོག་ཚ་བ་ནས་བྱེད་གྱི་མི་འདུག།

ངས་སྤྱི་འཁོར་དེ་ཁྲིད་དེ་ལོག་ཁར་སླེ་ལ་ཕྱིར་ལོག་གིས་དེར་མགྲོན་ཁང་ཞིག་སྐྱོང་པ་
 ཡིན། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁ་པར་སྐུལ་བས་ཁོང་གིས་བྲིམས་རྩོད་པ་གཅིག་སྐྱོང་གསུངས་
 བྱུང་། དྲང་པོར་ལྷན་ན་གནས་ཚུལ་འདི་འདྲ་བྱུང་བ་དེས་ཁོང་ཉར་སངས་པ་འདྲ་པོ་མི་
 འདུག ངས་སླེ་ལ་སི་སློའི་ནང་གི་མིང་ལ་མོ་རི་མེ་མོ་རི་སི་ཞེས་པའི་བྲིམས་རྩོད་པ་ཞིག་
 ལ་ཁ་པར་བཏང་བས་ཁོས་རོགས་པ་བྱེད་རྒྱ་ཁས་སྐྱེས་བྱུང་། སང་ཉིན་དེར་ང་ཁོ་
 ལ་ཐུག་ནས་ང་གཉིས་གནས་ཚུལ་གསེད་དགོལ་བྱེད་པར་སྤྱི་ཚོགས་ཞབས་ཞུ་ཁང་དུ་
 ཕྱིན་པ་ཡིན། ལྷན་མན་བཟུང་ཚོ་གཉིས་ཀྱང་དེར་སྐྱེས་ཡོད་པ་ང་ཚོས་ཤེས་བྱུང་། ང་
 ཚོས་ཤེས་བྱས་པ་ལ་ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་མི་གདོན་འདྲེ་འདྲེ་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་སྣང་
 བརྟན་བསྐྱེད་འདུག ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེས་ཆང་ཆོད་མེད་འཕྱང་གི་ཡོད་ཚུལ་བརྗོད་
 འདུག དེ་བདེན་པ་ཡིན་སྲིད། འོན་ཀྱང་གནས་ཚུལ་གཞན་གྱི་ཐད་ནས་ཁོང་གི་ཀུན་
 སློད་ལ་འབྲེལ་བརྗོད་བྱས་པ་དག་ངའི་སློ་ཡུལ་ལ་ཤོང་མ་སོང་། དེ་ནི་དེ་སྤྱི་ལི་རི་སི་ཚོ་
 རྒྱར་གྱིས་ཐོངས་མཚན་སྐོར་ལ་དཀའ་ངལ་བཟོས་པ་དེ་སྐྱུར་སྐོར་བྱས་པ་དང་གཅིག་
 མཚུངས་རེད། གལ་ཏེ་ལྷན་མན་བཟུང་ཚོ་ལ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་རིན་པོ་ཆེ་མ་ཐོབ་ན་ཁོང་
 གཉིས་ཀྱིས་ཁོང་གི་བྱ་ཉར་ནས་གཏོང་གི་མིན་ཟེར་བ་འདྲ་པོ་འདུག སྤྱི་ཚོགས་ཞབས་
 ཞུ་ཁང་གི་ལས་བྱེད་ཚོས་ང་ལ་ཨ་རིའི་ནང་གི་ང་ཚོའི་བྲིམ་གྱི་གནས་སྐྱེས་སྐོར་ལ་

རྟོག་ཞིབ་མ་བྱུང་བར་དུ་འོད་ཟེར་དེ་ནས་གཏོང་གི་མིན་ཞེས་བརྗོད་བྱུང་། དེ་ནི་རྟོག་པ་
ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་སོང་།

གནས་ཚུལ་ཆ་ཚང་གཅང་མ་བཟོ་བར་འབད་བཅོམ་བྱེད་ཕྱིར་དེ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་
རྒྱ་བ་མང་པོ་སྡོད་དགོས་ཐུག་བྱུང་། ངས་ཉེ་མ་འགའ་ཤས་སམ་བདུན་སྤག་འགའ་ཤས་
འགོར་ན་འོད་གསལ་དང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཡོང་བྱུང་གི་རེད་བསམས་ནས་བསྟན། འོད་
གསལ་དང་ལ་སྡོད་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་དང་མོ་རི་སེ་དང་མཉམ་དུ་ཉན་ཞིབ་མང་པོ་ཞིག་ལ་འགོ་
དགོས་བྱུང་། མཐའ་མ་དེར་དང་ཚོས་འོད་གསལ་སྤུང་མན་བཟའ་ཚོ་མཉམ་དུ་སྡོད་མ་
དགོས་པར་དབྱིན་ཡུལ་གི་སྡོད་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཕེ་སི་ཐ་ལོ་བཟེ་བྱིས་སྟེར་འགོ་རྒྱུའི་
ཐབས་ཤེས་བྱས། དང་ཚོས་ཁྲིམས་ཐོག་གི་དཀའ་ངལ་མ་སེལ་བར་གི་དུས་ཡུན་གི་རིང་ལ་
འོད་གསལ་དེ་གར་ཁོར་ཡུག་ཡག་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་གནས་སྐབས་ཤེས་བྱུང་།

ཕེ་སི་ཐ་ལོ་བཟེ་བྱིས་སྟེར་དེ་འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པའི་རྩིས་སུ་དམག་འཐབ་
གི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་དུ་སྤྱག་དང་རྒྱབས་བཅོལ་བ་རྣམས་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་
བཅུགས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱའི་ལོ་རབས་དུག་ཅུའི་ནང་དུ་ཁོང་ཚོས་བོད་
མི་རྒྱབས་བཅོལ་བ་ལེན་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས་པ་རེད། དེའི་རྩིས་སུ་ཨེ་ཤེ་ཡ་དང་ཨ་སྤེ་རི་
ཁའི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ནས་ཀྱང་སྤངས་པ་རེད། ཕེ་སི་ཐ་ལོ་བཟེ་བྱིས་སྟེར་དང་བོད་མི་མི་
བཟར་ལན་དུ་ཡོད་པ་རེད། དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་གཅིག་དེ་གང་འཚམས་གི་རྩིས་
སུ་བཅུགས་པ་རེད། དེ་གར་མི་རིགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་སྤྱ་སྤྱོད་སའི་ཁང་ཆ་ན་རྒྱར་
དུ་མི་འབྲུ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོས་སྤྱ་སྤྱོད་ལ་ཤེས་ཡོན་སྡོད་པ་དང་སྟན་དུ་
གཏོར་སྡོད་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་བྱེད་གི་ཡོད། ཁང་ཆ་ན་རེ་རེ་ལ་མ་ཚབ་དང་མ་ཚབ་རེ་ཡོད།
འོད་གསལ་ལའང་བོད་སྤྱག་གཞན་དག་དང་མཉམ་དུ་ཁོ་རང་གི་ས་རྒྱུད་རྒྱུའི་གོ་
རྒྱུས་བྱུང་ཡོད། རྒྱབས་དེ་དུས་ཁོའི་རྒྱུད་གཅོ་བོ་དེ་བོད་རྒྱུད་རང་རེད། འོད་གསལ་ཕེ་
སི་ཐ་ལོ་བཟེ་བྱིས་སྟེར་སྟེར་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ངས་ཁོ་ལ་རྒྱུན་དུ་སྤྱག་འཕྲད་བྱེད་སྐབས་པ་
བྱུང་བས། དང་གང་སྐབས་སྐབས་གིས་ཡང་ཡང་ཁོ་སྤྱག་པར་འགོ་ཡི་ཡོད།

བཀོད་སྒྲིག་འདི་དག་ཕྱིད་པར་ལྷ་བ་འགའ་འགོར་བས་ངས་དུས་ཚོད་སལ་ཆེ་བ་སྐྱ་
 རན་སེ་སི་ཁ་སྐྱེ་རི་མན་ཐེལ་དང་མཉམ་དུ་ལོན་ཤོན་གྱི་སྒོ་ཤམ་ཕི་ལེ་སི་རུ་བསྟན་པ་ཡིན།
 རྒྱ་རན་སེ་སི་ཁས་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོའི་སློབ་མཚན་ལ་མོའི་ནང་ལ་སྟོན་དུ་བཅུག་པ་རེད།
 མོ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་སློབ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། རྗེས་སུ་
 ཨ་རིར་ཡོང་ནས་ཁ་ལོ་ར་ཤེའི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་དང་རྒྱ་རོ་པའི་སློབ་གཉེར་ཁང་བཅས་
 སུ་དགོ་ཚན་བྱས་པ་རེད། མོ་དང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀྱིས་ “བར་དོ་ཐོས་གྲོལ་” དབྱིན་
 རྟེན་དུ་བསྐྱར་བའི་བྱུག་ལས་མཉམ་དུ་གནང་བ་རེད། མོ་ནི་མཁས་པ་ཆེ་སྟེ་ཅིག་རེད།
 དཀའ་ངལ་ཆེ་བའི་དུས་སྐབས་འདིར་མོ་ནི་ང་ལ་ཉ་ལས་པའི་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན།

སྟོན་ཀའི་འགོ་སྟོན་དེར་སྟེག་གི་རྩ་མར་ཁོང་གི་བཤོ་སྤེང་ཆོགས་འདུ་དེ་སྲུབ་རྗེས་
 རིན་པོ་ཆེ་བདུན་སྟེག་གཅིག་ཙམ་རིང་ད་ལྟོ་འཕྲད་དུ་སེབས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་མངལ་
 ཙང་དང་དགའ་པོ་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་སྐབས་རེ་ཞལ་ལག་བཟོ་རྒྱུར་མཉེས་པོ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་
 མང་ཆེ་བ་ཁོང་རང་རྣམ་དཔྱོད་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱན་ལྗན་མ་ཡིན་པ་ཤ་སྟེ་རེད། མཚན་
 གཅིག་ལ་ཁོང་གིས་རྒྱ་རན་སེ་སི་ཁའི་ནང་དུ་དགོང་ཆོགས་བཟོས་སོང་། ཁོང་གི་སྐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ལག་གི་དཔེ་མཚོན་ལག་པོ་ཞིག་ནི་རྒྱ་གྲོ་མའི་འབག་སྲུག་དང་སྐྱར་
 འབྲས་ཀྱི་ཐང་དེ་ཡིན་གྱི་རེད། ལོན་ཤོན་དུ་ཁོང་གིས་རྒྱ་རན་སེ་སི་ཁ་དང་ང་གཉིས་ལ་
 སྟོབས་སྐྱེད་ཐང་དང་མཉམ་དུ་བྱ་ཤ་སྟེག་མ་བཟོས་ཏེ་གནང་བྱུང་། ངས་ཁོང་ལ་འདི་ཞེ་
 མེར་སློང་བ་ཞིག་འདུག་བརྗོད་པས། ཁོང་གིས་ངའི་བསམ་སློབ་གཏོང་སྟངས་དེ་ཆེས་རྙིང་
 ཞེན་ཅན་ཡིན་པ་དང་བསམ་སློབ་ཀྱི་ཡངས་ཚལ་གཏོང་དགོས་པ་འདུག་གསུངས་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆེ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཡོད་སྐབས་ང་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་ཕེ་སི་ཐ་ལོ་བཟིའི་བྱིམ་
 རྗེས་འོད་གསལ་ལ་སྲུག་འཕྲད་བྱས་པ་ཡིན། སྐད་མན་བཟུང་ཆོས་འོད་གསལ་ལ་རིན་
 པོ་ཆེའི་སློར་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཞེད་སྐང་ཅན་དེ་འདྲ་བཤད་འདུག དེས་ན་དེ་དུས་འོད་གསལ་
 ཀྱིས་རང་གི་ཨ་མར་ཞེད་སྐང་བྱེད་གྱི་འདུག དེ་ནི་ཉ་ཅང་ཡང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་
 རེད། གཟུང་མཚུགས་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ཐང་ཀར་ལོན་ཤོན་ནས་ཁ་ལོ་ར་ཤེའི་རེན་མར་དུ་

འཕུར་སོང་། ཁོང་གིས་ཁ་ལོ་ར་འོ་འོ་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོར་སློབ་འཁྲིད་འགོ་འདུགས་ཕྱིར་
 ལྟོལ་ཏེ་དུ་གནས་སྤོར་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། ངས་ལས་ཀ་གྲུབ་པ་དང་གང་མཚོ་གས་
 ཁོང་གི་སར་ཡོང་རྒྱ་བྱས། ང་ཚོས་ད་དུང་འོད་གསལ་ང་མཉམ་དུ་བྲིད་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་རེད་
 ལྷན་པའི་རེ་བ་བྱས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་བུ་ལ་ཐུགས་ཁུལ་ཞེ་དྲགས་གནང་
 རྟེ། ང་དེ་གར་བསྐྱད་ནས་གནས་ཚུལ་འགྲིག་ཐབས་བྱེད་རྒྱུར་མོས་མཐུན་བྱས་པ་དེར་
 ཁོང་གིས་རིན་ཆེན་པོ་ཡིན་དགོངས་ཀྱི་འདུག འདི་ནི་ཁོང་གིས་ཨ་རིར་ནང་ཚོས་བྱུང་
 རྟེལ་གནང་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་དེའི་ཆེད་དུ་ཁོང་རང་སྐྱེར་གྱི་མི་ཚོའི་ནང་གི་གནད་དོན་
 རྣམས་རི་ལྟར་སློབ་བཏང་བའི་དཔེ་མཚོན་གཞན་ཞིག་རེད། གནད་དོན་ཐག་གཅོད་
 གང་ཡང་མ་བྱུང་བར་ཕྱིར་ལེབས་རྒྱ་དེ་ཁོང་ལ་ཉ་ཅང་གི་མཛད་དཀའ་ཞིག་ལོས་ཡིན།
 འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་སློབ་འཁྲིད་གནང་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་དེར་བརྗེ་འདོག་བྱེད་དགོས་པར་
 དགོངས་འདུག།

ང་ལོན་འོན་དུ་ཡོད་དུས་སྐད་ལམ་དུ་ངའི་ཨ་མ་ཐུག་མི་ཡོང་ངམ་སྐྱམ་པའི་སེམས་
 ཁུལ་ཞིག་ང་ལ་རྒྱན་དུ་ཡོང་གི་ཡོད། ལྷན་པས་འདིར་ངའི་གོད་ཁོག་མཐོ་པོ་ཆགས་ཡོད་
 པ་དང་མོས་འདི་ལ་ཁས་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་མིན་པ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། སྤྱི་སྐྱེལ་པའི་ནང་དུ་
 མོས་སྐྱག་གི་རྒྱ་མར་ཡོང་ནས་ང་ཉེང་སངས་སུ་བརྟུག་པ་དེ་ནས་བརྒྱུད་ལྟེ་ངས་མོ་དང་
 འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་མ་བྱུང་། རྒྱ་རན་སེ་སེ་ཁའི་སྡོད་ས་དེ་ཉེ་རོ་རྩི་ནས་ཐག་རིང་པོ་མེད་
 ཅང་ང་ལ་དེར་འགོ་འདོད་ཀྱི་བསམ་སློབ་ཡང་ཡང་འཁོར་བྱུང་། ང་ལ་ཟ་འདོད་ཆེན་པོ་
 ཡོད་པའི་མངར་ཟས་ཞིག་ཁོང་ཚོའི་ཚོང་ཁང་ནས་བཙོང་གི་ཡོད། མཐའ་མ་དེར་ངས་
 དེ་གར་ཕྱིན་ཏེ་གཅིག་ཉེ་རྒྱུའི་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ངའི་ཨ་མ་ཉེ་ཆ་རྒྱག་པར་ཉེ་རོ་རྩི་ལ་
 ཡང་ཡང་ཡོང་གི་རེད། དེས་ན་ང་དེར་ཕྱིན་ཏེ་མོ་དེ་གར་ཡོད་མེད་གང་སར་བལྟས་པ་
 ཡིན་ལ། ངའི་མཁལ་མའི་ཆེན་ཁུ་ཡང་འཕར་བ་འདྲ་པོ་བྱུང་།

མཐའ་མཚུག་དེར་གཅིག་གིས་ངའི་ཨ་མར་ང་ལོན་འོན་དུ་འདུག་ཅེས་ལབ་ཅང་
 མོས་རྒྱ་རན་སེ་སེ་ཁའི་ནང་དུ་ང་ལ་ཁ་པར་བཏང་བྱུང་། ང་ལ་མོས་ཁ་པར་ཐེངས་མ་

གཅིག་རང་སློབས་བྱུང་། དེའི་ནང་དུ་མོས་ “ཏ་ཡ་ན། རྒྱུད་ཀྱིས་ང་ལ་གང་བྱས་པ་ནང་
བཞིན་ཚོད་ཀྱི་མངལ་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱ་གུ་དེས་ཚོད་ལ་མི་བྱེད་པའི་རེ་བ་ཡོད།” ཅེས་བརྗོད་
དེ་ཁ་པར་བཞག་སོང་། ང་གཉིས་དབར་གྱི་འབྲེལ་བའི་མཐའ་བསྐྱོམས་དེ་དེ་རེད།

མཐའ་མ་དེར་སྤྱི་སྒྲིབ་བཅུ་གཉིས་པ་རྫོགས་མཚམས་ཤིག་ལ་འོད་གསལ་ངའི་མཉམ་
དུ་ཨ་རི་ལ་བྲིད་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་དེ་གསལ་པོ་ཆགས་སོང་། ང་ད་ཆ་རྒྱུ་མ་མ་ཆགས་ཏེ་སྒྲིབ་
བ་དུག་ལས་མང་བ་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་དང་གནམ་གུའི་ནང་ལ་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱེད་ཚོག་རྒྱུའི་
དུས་ཚོད་ཀྱང་རིང་པོ་མེད། ང་རང་སྤྱ་གུ་བཅོའ་བར་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་ཁ་ལོ་ར་ཤོར་
འགོ་འདོད་བྱུང་། ངས་སེམས་ལ་འགྲོད་པ་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་འོད་གསལ་བཞག་སྟེ་དབྱིན་
ཡུལ་ནས་ཤེན་མར་བར་དུ་གནམ་ཐོག་བྱིན་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ བར་དུ་འོད་གསལ་
ཨ་རིའི་ནང་ལ་ང་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་སྒྲིབ་སྐྱིལ་བྱེད་ཐུབ་མེད།

བདུན།

སྟོན་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་སྟེང་གི་སྟོན་མ་ཚོས་སྟོན་ཉི་ལ་ཞེས་པའི་གཏེར་ལ་སྟོན་པའི་གྲོང་གྲེ་རྩེ་དེ་ལེ་ཉེ་འགྲམ། སྟོན་ཏེར་གྱི་རི་འདབས་དེར་ཁོང་ལ་ཤིང་ཁང་རྒྱུ་བྱ་ཞིག་སྟེ་ལྷན་ལྟ་ལམ་རྩོམ་གྲུབ་པའི་ཁང་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཞིག་མ་གཏོགས་གནས་སྟངས་སྟོན་པོ་འདུག ས་སྟེ་སྟེང་ཏུ་ཁང་རྒྱུ་ཚམ་ཞིག་མ་གཏོགས་གསང་སྟོན་ཞུས་ཁང་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག མི་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་སྟོན་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་བོད་ནས་ཕེབས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཁང་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་བཞུགས་སྟོང་མེད། མི་ཚོས་བོད་པའི་སྐྱེ་མ་ཞིག་རི་ཁྲོད་ཀྱི་ཁང་རྒྱུ་སྟབས་བདེ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེད་བཟོད་བདེ་བ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་ཡོད་སྟེ། འདི་ནི་ཁོང་གི་སྟོན་མ་ཚོས་སྟབས་ཤོག་དེར་རིན་པོ་ལ་རྒྱས་ལོན་བྱེད་མ་གྲུབ་སྟེ་ཁོ་ཚོའི་ཉི་མའི་མངོན་འདོད་ཕྱི་ལ་མངོན་པ་ཚམ་ཡིན། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་དེ་ནི་ཁང་གོག་སྟོན་མི་བཟོད་པ་ཞིག་མ་རེད་ལ། ཁོང་གིས་ང་ལ་ཁོང་དེར་སྟོན་པོ་འདུག་ཅེས་གསུངས་བྱུང་། ཁང་པ་དེ་སྟེ་ས་སྟངས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་མཚམས་རྒྱུ་ནས་མཐོང་སའི་ས་ཆ་མངོན་སྟུག་ལྟ་བུ་པ་ཞིག་གི་སྟེང་ཏུ་འདུག དེ་ནི་ཨ་ཤེ་ཡའི་ནང་ཏུ་ཕྱི་འབྲེལ་ཞབས་ཞུ་ལོ་མང་ཞུས་པའི་བྱིས་ཚང་ཞིག་ལ་བདག་པའི་དབྱར་ཏུས་ཀྱི་སྟོན་ས་ཡིན་པ་དང་། མིང་ལ་སྟུ་རུང་མ་སི་ཟེར་བ་དེ་ངས་འབར་མའི་སྟོན་ཡིན་པར་རྫོམ་གྱི་ཡོད།

ང་མ་སྟེངས་སྟོན་ལ་རིན་པོ་ཆེས་གྲོང་རྩལ་དང་ཉ་ཅང་ཐག་ཉེ་བའི་ཁང་པ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་སྟོན་གནང་འདུག སྟོན་ཏེར་ནས་མོ་ཏའི་ནང་སྟེར་མ་བརྒྱ་ཚམ་འགོ་དགོས་སའི་གནས་སྟོན་མེལ་ཁན་ཡོན་ཟེར་བ་དེ་རི་དང་ཡང་ལམ་ཐག་ཉེ་ཚམ་འདུག བྱིས་པ་ཞིག་སྟེ་གྲབས་ཡོད་ཅང་ཁོང་གིས་ང་ཚོ་བཟུང་མི་ལ་ཁང་པ་ཡག་ཚམ་ཞིག་གི་དགོས་པར་དགོངས་འདུག

ཁོང་གིས་ང་ཚོར་ཁང་པ་ཞིག་ཉོ་གིན་ཡོད་པ་དེར་རིན་པོ་ཆེར་སྤྲུགས་སློབས་
འཁྲུངས་འདུག ང་དེར་མ་སློབས་སློབ་ལ་ཚོན་གླེ་ཁར་དང་། མར་སློབ་ཁ་སི་པར་གཉིས་
ནས་སྐྱུར་མོན་ནས་སློལ་ཏར་བར་དུ་མེ་འཁོར་ནང་ང་ཚོའི་བྱིས་ཆས་ཚང་མ་འབྱུར་
ཏེ་འབྱུར་འདུག ང་ཚོར་གང་བདག་པ་ཚང་མ་མེ་འཁོར་ནང་འབྱུར་ཚོགས་པའི་ཚད་ལས་
བཟུལ་མི་འདུག ངས་ཚོན་ལ་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ངའི་གཅེས་ཉར་བྱེད་པའི་གསེར་ཉ་དེ་
མེ་འཁོར་ནང་བྱུར་ཡོང་དགོས་པའི་ལྷ་ཚུགས་བྱས་པ་ཡིན། དེའི་སྐབས་སུ་གནས་ཚུལ་
འགའ་རེའི་ཐད་ལ་ངས་གཞོན་ནུ་ལང་ཤོར་གྱི་ངང་ཚུལ་བསྟན་འདུག གང་སྟར་ཡང་
ང་ནི་དེ་དུས་ལོ་བཅུ་བདུན་ཅུ་མ་རེད། ཚོན་གྱིས་ཉ་དེ་མེ་འཁོར་ནང་དུ་འབྱུར་ཡོད་དེ་གི་
སོང་ཞེས་མནའ་སྐྱེལ་གྱི་འདུག འོན་ཀྱང་ང་ལ་དོགས་པ་བྱུང་།

ང་ཤེན་མར་དུ་སློབས་རྗེས་ཁ་རལ་ལྷ་སའོ་ཡིས་སློབ་སི་མག་སྟེན་ཉགས་ཅན་གྱི་
སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱུ་འཁོར་ཞིག་གི་ནང་དུ་ང་གནས་ཐང་ནས་ལེན་དུ་སློབས་བྱུང་། ཁ་རལ་
ནི་ཁ་ལོ་ར་ཤོའི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ཨང་ཅིས་སློབ་དཔོན་རེད། ཁོ་དང་སློབ་དཔོན་གཞན་
དག་ཚོན་སློབ་སྐྱེ་ཏར་གཉིས་གྱིས་སི་ཀོད་ལན་དུ་ཤིས་ཤོག་བཏང་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་གཙུག་
ལག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་སློབ་འཁྲིད་གནང་རྒྱུར་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་རེད། ཁོ་ལ་སྐྱེ་ར་
ཆེན་པོ་དང་། སྐྱེ་འདབས་རྩ་མཚོག་ལ་སྤྲུག་པ་དེ་སྐབས་དེ་དུས་སྐྱེ་བར་ཆ་འདོག་
བྱེད་ཚོགས།

ཁ་ལོ་ར་ཤོ་ནི་ཅིང་པོ་དང་རྩལ་པོ་ཅན་གྱི་མཐའ་མཚམས་གྱི་ཚོར་བ་སྟེར་བའི་རུབ་
ཕྱོགས་གྱི་དབུས་དེར་ཆགས་ཡོད། ང་གནས་ཐང་དུ་ང་རང་གི་ཅ་ལག་ལེན་རྒྱུར་སྐྱུག་
ནས་སྤོད་སྐབས་ཁའོ་སྟོ་ཡེ་ཉང་ཅེས་པའི་བྱུགས་རྗེའི་ཞུ་མོ་དང་ལྷ་མ་ཡུ་རིང་གྱོན་པའི་
མི་དེ་འདྲ་མཐོང་བྱུང་། དེ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་དང་རུབ་ཕྱོགས་གཉི་གའི་མཚོ་ཁུལ་ལས་མི་
འདྲ་བའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་ཉན་ཉན་རེད། ཁ་ལོ་ར་ཤོར་སློབས་པ་དེ་ནི་ཁེ་ཉེན་ལ་ངེས་
པ་གཏན་ནས་མེད་ཅིང་། ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་དུ་བག་ཆགས་དྲག་པོ་འདོག་པའི་འགོ་
འདྲུགས་ས་གཞན་ཞིག་རེད།

ང་རང་སྐྱོལ་ཏར་དུ་སླེབས་པ་དང་རང་བདག་གི་ཁང་པ་ཡོད་པ་དེར་ང་སྐྱོ་བ་འཕེལ་
པོ་བྱུང་། ཁང་པ་གསར་པ་དེ་ནི་ “རེ་བཟེད་རན་ཆེ” (raised ranch) ཞེས་པའི་ཁང་
པའི་རིགས་ཡིན་ཅིང་། ཉིས་ཐོག་དང་དང་རབས་ཀྱི་བཟོ་བཀོད་གང་འཚམས་ལྡན་
པའི་ཁང་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག དེ་ནི་ལྷོ་གུར་ལ་བསྐྱོར་བའི་བཟོད་ལམ་གྱི་འོག་ཙམ་
དེར་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། ཁང་པའི་མདུན་ནས་ཚུ་ཕུན་མེལ་བཞི་མ་ཞེས་པའི་ཚུ་ཕུན་
(Four Mile Creek) དེ་འབབ་བཞིན་འདུག ས་ཆའི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་སྐྱུར་པ་དང་ཐང་
ཤིང་གི་ཤིང་སྤོང་མང་པོ་སྐྱེས་འདུག ཐོག་ཚེག་དང་པོ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་
ལ་སྤོང་ཁང་ཞིག་དང་ཉལ་ཁང་ཞིག་ཡོད། རོན་དང་མར་སློབ་གཉིས་ཐོག་ཚེག་གཉིས་
པར་བསྐྱད། ཐོག་ཚེག་གཉིས་པར་ཡོད་པའི་ཚོམས་ཁང་དེ་ཚོགས་མི་རྣམས་ཀྱིས་སློམ་
ཉམས་ལེན་བྱེད་སའི་མཚོན་ཁང་དུ་བསྐྱུར་བ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་མི་ཚོ་སྤོང་སའི་ཚོགས་གདན་གྱི་བྱས་བཀོད་གནང་། སློབ་མ་འགའ་
ཤས་ཀྱིས་ཚོགས་གདན་དེ་དག་ལ་རན་པའི་ཤིང་སློམ་བཟོས། ཤིང་སློམ་དེ་དག་ས་སྤོང་
ནས་ཨིན་ཅི་འགའ་ཤས་མཐོ་བ་དང་། མདོག་སེར་པོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ལ་གསེར་མདོག་
གི་ལོ་མས་བརྒྱན་ཡོད། ཚོགས་གདན་གྱི་སྤོང་དུ་བོད་པའི་རུམ་གདན་བཏིང་ནས་དའི་
ཐོག་དུ་མི་རྣམས་སྤོང་གྱི་རེད། འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེས་ཉེ་ཏྲོང་བཟེན་སྐྱོལ་རྒྱན་གྱི་སློམ་
གདན་བཟའ་སྐྱུ་དང་བཟའ་བྱ་བྱུ་བེད་སྤོང་མ་བཏང་བའི་སྤོན་ལ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་
དགོང་དྲོ་སློབ་མ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཡང་ཡང་སློམ་རྒྱག་གི་ཡོད།

ང་སླེབས་དུས་སྐྱོལ་ཏར་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་རྣམ་པ་གང་འཚམས་ཤིག་
འཕེལ་རྒྱས་བྱིན་འདུག མི་འདི་དག་པལ་ཆེ་བ་ཁ་ལོ་ར་འོ་ནས་མ་རེད། ཁོང་ཚོ་ཤར་
ཕྱོགས་དང་རུབ་ཕྱོགས་མཚོ་ཁུལ་ནས་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་རུབ་དཀྱིལ་ནས་ཀྱང་
སླེབས་གྱི་ཡོད། འགའ་ཤས་གནམ་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། རྣམས་དེ་དུས་མོ་འཁྲིང་
པ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་རང་གི་མཁོ་ཆས་རྣམས་བསྐྱམས་ཏེ་སླེབས་རྒྱུ་དེ་མང་བ་ཡོད། འགའ་
ཤས་ལམ་གྲུག་མོ་འལ་བསྐྱད་ནས་ཤོང་རྒྱུ་འབྱོར། འགའ་ཤས་ལྷ་སའི་ནང་ལ་ཡོང་།

གི་ཡོད། ཚང་མ་ང་ཚོའི་བྱིས་ཏུ་འཛོམས་གྱི་ཡོད། དེ་གར་ཞོགས་པ་དང་། ཉེན་གུང་།
མཚན་མོ་ཚང་མར་མི་ཡོད་ཡོད་པ་རེད།

མི་ཚོ་ང་ཚོའི་སྡོད་ཁང་དུ་ཡང་ཡང་ཉལ་གྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་མཚན་གཅིག་གཉིས་འདྲ་
ཡིན་ན་ང་ལ་ཁྱད་པར་མི་འདུག དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཞིག་གིས་ཁོ་རང་གི་ཉལ་
ཆས་འབྱེར་ཏེ་བདུན་ཕྱག་གཉིས་བསྟུང་པའི་རྗེས་སུ་ཁོའི་སྐྱེད་མན་དང་སྤུ་གུ་སྐྱེབས་ཏེ་
ཚང་མ་དེར་སྐར་བརྒྱབ་ནས་བསྟུང། མཐའ་མ་དེར་ངས་ཁོ་ལ་ཁོང་ཚོས་སྡོད་ས་གཞན་
ཞིག་བཅའ་ཏེ་དེ་ནས་ཐོན་དགོས་ལབ་པ་ཡིན། འདི་ནི་ངས་རང་ཉེད་ལ་ཁེར་རྒྱུ་གི་
དུས་ཚོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་མཐོང་ནས་མི་རྣམས་ནང་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བྱས་པ་མེད་པ་དང་པོ་
མ་རེད། འདི་འདྲ་བྱུང་ན་མི་ཚོས་ང་ལ་བསམ་ཤེས་བྱེད་རྒྱ་དགོན་པོ་འདུག ཁོང་ཚོས་ང་
ནི་སྐྱ་མས་ཚང་ས་རྒྱལ་དགོས་པར་ཐུག་པའི་བྱུང་མེད་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་ལ་བརྟེན།
མི་ཚོ་ལ་འདི་ང་ཚོའི་སྡོད་བྱིས་ཡང་ཡིན་པ་དང་། ང་ཚོས་སམ། མ་མཐར་ཡང་ངས་མི་
གཞན་དང་ལྷན་དུ་གོ་ལུ་ལ་བགོ་བཤའ་བྱེད་འདོད་ཅི་ཅམ་ཡོད་མིན་གྱི་ས་མཚམས་དེ་
ཁོང་ཚོའི་སྐོ་ལ་འཁོར་གྱི་མེད་པ་འདྲ།

གནས་ཚུལ་འདིའི་ཐད་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་དེ་ནི་ཐད་དེ་ཀུན་དང་མི་མཐུན་པ་
ཞིག་རེད། ཁོས་ང་ལ་ཁྱོད་རང་ལ་ནང་ཚོས་གྱི་གོ་རྟོགས་མི་འདུག སྐྱ་མའི་ཁང་པ་དེ་
ཁོའི་ཁང་པ་ཡང་རེད། ཁོ་སྐྱ་མའི་ཁང་པར་སྡོད་རྒྱུར་དུས་ཉུག་དུ་དགའ་བསུ་ཡོད་རེད་
ཅས་བརྗོད་བྱུང་། ངས་ཁོ་ལ་ "འགྲིག་གི་རེད། ཁྱོད་རང་གིས་ཚོས་གྱི་སྐོར་ལ་བསམ་སྐོ་
ཅི་འདྲ་གཏོང་མིན་དེ་བྱེད་རང་གི་འདོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཚོད་ཉི་ཤུ་ཙམ་བཞིའི་ནང་
དུ་བྱེད་རང་ཕྱིར་མ་ཐོན་ན་ངས་ཉེན་རྟོག་པ་སྐད་གཏོང་གི་ཡིན།" ཞེས་སྐྱས་པ་ཡིན།
ཁོ་བཟའ་མི་ཡོངས་རྣམས་ཕྱིན་སོང་།

ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་ལའང་རྒྱན་དུ་མི་འདུལ་མ་ཚོག་པ་དེ་འདྲ་མ་རེད། ང་ཚོ་ཉལ་
སྡོད་སྐབས་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་དུ་སྐྱོམ་རྒྱལ་འདོད་མཁན་གྱི་བྱུང་མེད་ཅིག་ཡོད་པ་མཚན་
ལ་འདྲེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོ་གཉིད་སད་སྐབས་མོ་ལུར་ཞིག་དུ་སྐྱོམ་གདན་གྱི་སྐྱེང་

དུ་སྒྲོམ་བརྒྱབ་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་མལ་སའི་ནང་ནས་ང་ལ་
“མོ་ཡང་རྒྱུར་འདི་གར་སླེབས་འདུག མོ་འདི་ནས་ཕྱིར་ཕུངས།” ཅེས་སྒྲོག་ལ་བ་གནང་
གི་ཡོད།

དགོན་མཚོག་མཁྱེན། ཉི་མ་དེ་ཚོ་བརྗེད་དཀའ་བ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་ལ་མཚར་
བའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཀྱང་རེད། གང་ཡང་ཡོང་སྲིད་པ་རེད། ང་ལ་དུས་ཚོད་འདིའི་གཡས་
གཡོན་དུ་རིན་པོ་ཆེས་བརྗེད་ཉམས་ཅན་གྱི་ཁོར་ལུག་ཅིག་བསྐྱབ་གྱི་རེད་སྟེ་སྐྱམ་པའི་
བསམ་སྒོའི་འཁོར་བྱུང་། ང་ཚོ་ཚང་མས་ཁོང་གི་ཕྱགས་རྒྱུན་དེ་ཉ་ཅང་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་རྟོགས་འགོ་ཚུགས་ཡོད་སྟེ། དེ་ནི་འགོག་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད། ང་
ལ་ཕྱག་འཕྲད་བྱུང་བ་ཚང་མའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཁོང་འབྲུམས་ལྡན་པ་དེ་རེད། ངས་རིན་པོ་
ཆེ་གྱི་ལྷར་དུ་སྐྱེ་བོ་སལ་བ། རྒྱ་བོའི་མི་ཆེ་སྐྱེལ་བ་གང་ཞིག་ལ། ཁོང་གི་བྱ་བ་ཡོད་ཚད་
སྤྲོད་རྗེས་དང་། རིག་པ་སང་པའི་བདག་ཉིད། ཡིད་བརྟན་མཐར་ཕྱག་གི་རྩིས་ཟེན་པའི་
མཚོན་དོན་ཅན་གྱི་ལྷ་ཆེན་ཞིག་དུ་མཐོང་རྒྱུ་འགོ་ཚུགས་སོང་། ངས་ཁོང་གིས་མི་ཆེ་
འདི་ལྷར་བསྐྱལ་རྒྱུར་བདམས་པ་དེ་ཁོང་ལ་རང་དབང་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གྱི་འང་མི་
འདུག བོད་པའི་སྐྱེ་བ་གཞན་དག་སལ་ཆེ་བ་ཐེ་བའི་འགྲོ་བ་མི་གཞན་དག་སལ་ཆེ་
བ་དང་མི་འདྲ་བར་ཁོང་ནི་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྤྲོད་པོ་དེ་ཞིང་ཁམས་མི་འདྲ་བ་ཞིག་
དུ་ཡོད། ཁོང་གིས་ཚོས་སྟོན་རྒྱུའི་འདོད་པ་དང་ཁོང་གི་སྤྲོད་རྗེས་ལ་ས་མཚམས་རྩ་བ་ནས་
ཡོད་པ་མ་རེད། ཁོང་གི་སེམས་ཕྱགས་དང་ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆེ་འདིའི་བྱ་གཞན་ནི་རུབ་ཕྱོགས་
སུ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཚོས་སྟེལ་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གིས་རང་ཉིད་དང་གཞན་གྱི་དབར་
ལ་བར་ཚོད་རྩ་བ་ནས་བསྐྱབ་མེད། ཁོང་གིས་ཕྱགས་ལ་གསང་བ་ཞིག་དུས་ནམ་ཡང་
ཉར་གནང་མེད། ཁ་གསལ་གཏིང་གསལ་ཅན་གྱི་མི་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ཉ་ལམ་ང་ཚོ་སལ་
ཆེ་བས་གཞན་ལ་ཤེས་སུ་འདུག་མི་འདོད་པའི་སྐྱེར་གྱི་མི་ཆེའི་ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་གསང་
བར་ཉར་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་རང་གི་ཕྱགས་ལ་གསང་བ་གང་ཡང་ཉར་གནང་གི་མེད།

མི་ཚོ་རང་འདོད་ཀྱིས་ང་ཚོའི་ནང་དུ་འདུལ་ཡོང་གི་ཡོད། རྣམ་པ་དེ་སྐབས་རེར་
བག་མི་མེབས་པ་དང་རྒྱ་ཡན་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། ཏུས་ཚོད་མང་ཆེ་བར་ང་རྒྱུད་པོ་བྱུང་
ཞིང་། དམིགས་བསལ་ང་ལ་སྤྱ་གུ་མ་སྐྱེས་སྡོན་གྱི་རྒྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་ཉ་ཅང་རྒྱུད་པོ་
བྱུང་། དགོང་དྲོའི་སྐབས་སུ་ང་ཚོའི་བྱིམ་དེ་མིས་ཁེངས་འགོ་ཡི་ཡོད་ལ། ངས་སྐབས་རེ་
ཚང་མར་དགོང་དྲོའི་ཟས་གཡོ་སྐོལ་བྱེད་གྱི་ཡོད། དགོང་ཚིགས་ལ་མི་གུངས་ཉི་ཤུའམ།
སུམ་ཅུ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད། ངས་ཤ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་མེར་སྲེག་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་སྡོད་
ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ཐུག་པ་བསྐོལ་ཏེ། ང་ཚོ་ཚང་མ་མཉམ་དུ་ཐབ་ཚང་གི་ནང་དུ་སྒྲོར་སྒྲོར་
བྱས་ནས་བཟའ་ཡི་ཡོད།

འདིའི་སྐབས་སུ་མི་ཚོའི་མཉམ་དུ་རིན་པོ་ཆའི་འབྲེལ་བ་དེ་ཉ་ཅང་ནང་ཚགས་དང་
ཐད་ཀར་ཡིན་པར་བརྟེན། ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚོས་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་དུས་ཚོད་ཡོད་ཚད་
ལ་འགྲོགས་ན་འགྲིག་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་གང་འཚམས་ཤིག་བདེན་པ་རེད། ང་
ཚོའི་བུ་མ་སྐྱེས་པའི་སྡོན་ཅམ་དེར་ང་ཚོའི་ནང་དུ་རྒྱན་དུ་ཡོད་པའི་སློབ་མ་ཞིག་གིས་
སེམས་ཁུལ་དང་བཅས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རྩར་མངལ་ཚོག་པར་ཞུས་སོང་། མོས་ཁོང་ལ་ “ད་
ཆ་ཁྱེད་རང་ལ་སྤྱ་གུ་ཞིག་ཡོང་གུ་བསམ་ཡོད་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ཚོར་བརྟེན་བྱེད་མཚམས་
འདོག་གི་རེད།” ཅེས་ཞུས་འདུག་ཁོང་གིས་དེ་འདྲ་ཙམ་བ་ནས་ཡོང་གི་མ་རེད་ཅེས་མོ་སྒྲོ་
བདེ་པོ་བཞོག་ནང་འདུག།

རང་ཉིད་ལ་མིའུ་ཐུང་ཞེས་མིང་བཏགས་པའི་མི་སྒྲོར་ཞིག་གིས་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་
པ་ཤེས་ཏེ་ང་ཚོའི་ནང་ལ་ཡོང་རྒྱ་འགོ་བཅུགས། ལྗོལ་ཏར་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཁོང་ཚོར་མི་
མང་རུ་ཁག་ཅིག་ཡོད་ལ་ཁོང་ཚོ་ལ་རྩ་ཚིག་དེ་ “ང་ཚོ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན། ང་
ཚོ་ཤར་ཕྱོགས་ཨ་ར་པ་ཉི་ལ་སྡོད་གྱི་ཡོད།” ཅེས་པ་ཞིག་འདུག་ཁོང་ཚོའི་སྐྱ་རིང་པོ་དང་
ཟིང་ཟིང་ཡིན་པ་དང་ཁོང་ཚོ་ལོ་གཅིག་ནང་གི་དུས་ཚོད་སལ་ཆེ་བ་གྱུར་གྱི་ནང་ལ་སྡོད་
གྱི་ཡོད། དུས་ཚོད་དེའི་སྐབས་སུ་འདི་ནི་རྒྱན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་གང་ཡང་མ་རེད། དེ་དུས་
གདོད་མའི་ཚོ་པ་འདྲ་བའི་མི་ཚོ་སྐྱེལ་སྤངས་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད། མིའུ་ཐུང་དེ་ཚོ་

དགུན་ཁ་རི་ལྟར་སྒོད་ཀྱི་ཡོད་མེད་ངས་མི་ཤེས། འོན་ཀྱང་གནམ་གཤིས་ཆ་གྲང་གང་འདྲ་
ཞིག་གི་ནང་དུ་འདྲེན་ཆོ་སྐྱོད་བ་སྦྱིད་པོ་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུང་། ངས་དྲན་སོས་པ་ཞིག་ལ་
ཁོང་ཚོ་འགའ་ཤས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་ཞིག་གི་རིང་ལ་ང་ཚོའི་ཁང་པའི་མཐའ་སྐོར་དུ་
གྱུར་སྐབས་སོང་། ཁོང་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་དང་ང་གོགས་པོ་ཡག་པོར་གྱུར་སོང་།

དེའི་སྐབས་སུ་མི་ཚོ་ཡ་མ་བཟུང་ཡི་སྦྱོད་ལམ་གྱིས་ཚུལ་ཡོད། ང་ཚོའི་ནང་དུ་སྒོད་
མཁན་མར་སློབ་ཁ་མི་པར་གྱིས་ཁོ་ལ་གཟུགས་པོ་འཁྲུང་འདོད་མེད་པའི་འཕེལ་རིམ་
ཞིག་བརྒྱུད་དགོས་བྱུང་། མར་སློབ་ལ་འཁྲུག་པོ་ཚོས་གཟུགས་པོ་འཁྲུང་ཐལ་དགས་
པའི་བསམ་སྒོ་ཞིག་ཡོད། མར་སློབ་ཕན་བྱ་རྒྱུ་ལྡན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་ཉ་ཅང་
སྒོ་ལ་འགོ་བོ་རེད། ཁོ་ཅི་སྲན་མ་དང་གོ་བག་ལ་མེ་ཡོན་ནི་སི་ཟེར་བའི་ལྷ་གྲུ་དེ་བྱུགས་
ཏེ་བཟའ་རྒྱུར་དགའ་པོ་ཡོད། ཁོས་ཡང་ཡང་ཁོ་རང་གིས་ཁ་ལག་བསྐྱུར་བའི་སོར་པ་མ་
བཟུང་པར་བར་ཁྲིའི་སྤེང་དུ་འཛོག་གི་ཡོད། ངས་ཁོ་ལ་འདིའི་སྐོར་རྒྱ་མཚན་དྲིས་དུས་
ཁོས་སོར་པ་བཟུང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་མ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཁོས་དེ་ཡང་
རྒྱུར་མེད་སྦྱོད་གཏོང་གི་རེད་ཟེར། དུས་སྐབས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་ལས་
ལ་རོགས་པ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་དུས་ཉུག་ཏུ་ང་ཚོའི་ནང་ལ་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པ་རེད། དུས་
སྐབས་དེ་ལ་མར་སློབ་དང་རྩོན་གཉིས་ཕྱག་རོགས་ཡིན་ཀྱང་། ལོ་ལྟན་དེ་དག་གི་རིང་
ལ་ཕྱག་རོགས་བྱེད་མཁན་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད།

འགོ་སྒོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཕྱི་ལོགས་སུ་ལས་ཁུངས་མེད་པས་ཁོང་གིས་
ཕྱག་ལས་ཚང་མ་ང་ཚོའི་ཁྱིམ་དུ་གནང་བ་རེད། ཁོང་གིས་དེ་བའི་རྒྱ་དང་། སློབ་བརྟན་
བཟོ་རྒྱུ། ཚོས་ཚོགས་འདུགས་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་འཆར་གཞི་འདིང་བཞིན་ཡོད། ཁོང་གིས་
སྟན་ངག་དང་འཁྲབ་གཞུང་འདྲི་བ། པར་རྒྱུ་པ། བདུན་གཅིག་ལ་གཏམ་བཤད་ཚར་
གསུམ་བཞི་གནང་བ་བཅས་གནང་བཞིན་ཡོད། ཁོང་གིས་ལོ་གཅིག་གི་ནང་ལ་སྟོལ་ཏར་
ནས་རྒྱུར་མོན་དང་བར་དུ་ཐེངས་མང་པར་རྒྱུར་མེད་སུ་འཆར་གཞི་འདིང་བ་དང་། ཨ་
རིའི་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ནས་ཁོང་ལ་གསུང་ཚོས་གནང་བར་གདན་འདྲིན་ཞུ་བའི་མགོན་

ཤོག་འབྱོར་བཞིན་ཡོད། རྗེ་གས་མཐའ་མེད་པའི་ལས་ཀ་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གིས་
འཆར་གཞི་དེ་དག་ལག་ལེན་དུ་བསྐྱར་བའི་གོ་རིམ་ཚང་མར་རང་གི་སློབ་མ་རྣམས་
ལྷགས་སུ་འདུག་གི་ཡོད།

ཨ་རིར་ནང་ཚོས་དར་བྱུང་གཏོང་བའི་མཐུན་ཞུན་དུ་འགོ་བའི་རྒྱ་ཆ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
ཅི་ཡོད་སྐྱོར་ལ་མཐོ་བསམ་གཏོང་སྐབས། ཁོང་གིས་མི་འདི་ཚོ་དང་ང་ཚོ་ཚང་མར་ཡིད་
ཆེས་གནང་བ་དེ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་རེད། རོན་དངོས་སུ་ཁོང་གིས་མི་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་
ཕྱག་ལས་གནང་སྟེ་ཁོང་ཚོར་སྦྱོང་བརྗེས་སྦྱོང་རྒྱ་འདི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ་བའི་ཐབས་ལམ་
ཞིག་རེད། ངས་འདི་ང་རང་གི་ཉམས་སྦྱོང་ཐོག་ནས་ཤོད་གྱི་ཡོད། ཁོང་གིས་གང་གནང་པ་
དང་། ང་གཉིས་མཉམ་དུ་གང་བྱས་པ་བརྗུན་དེ་ངས་ཁོང་གི་དྲུང་ནས་མང་པོ་ཤེས་བྱུང་།
ཁོང་གིས་ང་རང་སུ་ཡིན་པ་དང་ངས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པའི་སྐྱོར་ལ་གདེང་ཚོད་གནང་
བྱུང་། ཁོང་གིས་སེམས་བྱུགས་སྤར་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཞན་ཆའི་རིགས་ཀྱང་ངོ་སྤྲད་དེ་
འགལ་ཞུན་གྱི་ཆ་དེ་དག་མེད་པར་བཟོ་ཐབས་གནང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་འདི་
རིགས་གཞན་ལ་དམའ་འབེབས་བྱས་ཏེ་ནམ་ཡང་གནང་གི་མེད། ཁོང་འདི་འདྲའི་ཐད་
ལ་ཐབས་ལ་མཁས་པོ་ཞི་དྲགས་རེད། དཀའ་ངལ་གཅིག་སུ་དེ་ནི་མི་ཚོས་རང་སེམས་
འདུལ་ཐབས་སུ་ད་དུང་སློབ་སྦྱོང་སྲུ་མཐུན་བྱེད་དགོས་གྱི་ཡོད་པའི་དངོས་ཡོད་གྱི་ལམ་དེ་
སྐབས་རེར་པོར་འགོ་ཡི་ཡོད། འདི་ག་རྟེན་འདིའི་ནང་དུ་བསྐྱད་དེ་སྐབས་རེ་ཡོད་ཚད་
སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་བྱུབ་སོང་སྟེ་མི་ཚོར་བ་ཡོང་གི་ཡོད། ལྷ་སྤངས་གཅིག་ནས་བྱས་ན་
དེ་འདྲ་རེད་དེ། འོན་ཀྱང་ཐབས་ཤེས་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ཞིག་ད་དུང་ཡོད་ལ། ང་ཚོ་ཚང་
མས་དེ་ཐོབ་ཐབས་སུ་བརྩོན་པ་བྱེད་དགོས།

ང་ཚོའི་ཁང་པའི་ཐོག་རྗེ་གས་སྤང་མར་ཡོད་པའི་ཁང་རྒྱུང་ཞིག་དུ་རིན་པོ་ཆེས་སློམ་
ཉམས་ལེན་གྱི་སྐྱོར་ལ་ངེ་བ་ཡོད་མཁན་ཚོར་བྱུར་མཇུག་གནང་གི་ཡོད། རྗེས་སུ་དེ་ངའི་
བུའི་ཉལ་ཁང་དུ་གྱུར། དེའི་ནང་དུ་རྒྱབ་བཀྲག་གཉིས་དང་བྱུར་འཛོག་ཅོག་ཅོ་གཅིག་
ཡོད། བག་ཡངས་གྱི་རྣམ་པ་དང་ཁང་པའི་ནང་དུ་ཡར་འགོ་མར་འགོ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་

ཀྱང་། རིན་པོ་ཆེས་སློབ་མ་ཚོའི་སློབ་གྲི་ཉམས་ལེན་དང་ཁོང་ཚོའི་མི་ཚོའི་སློབ་གྲོས་
བསྐྱར་བྱེད་རྒྱའི་ལྷགས་མཐུན་གྱི་མངལ་འབྲུག་འདི་ཚོར་རྒྱན་དུ་གལ་ཆེར་ཚིག་ཀན་གྱི་
ཡོད། ངའི་བསམ་པར། ཁོང་ཨ་རིར་ལེབས་ཏེ་ཐོག་མའི་ལོ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རིང་ལ་ཁོང་
གི་སློབ་མ་ཚང་མར་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱེར་གྱི་བྱར་མངལ་ལྷ་རྒྱ་བྱུང་ཡོད་སྟེ། བྱར་མངལ་
གྱི་སྐབས་སུ། མ་མཐར་ཡང་ང་རང་གི་ཉམས་ཚུངས་ལ་གཞིགས་ན། རིན་པོ་ཆེས་ཏུ་ཅང་
གསང་བོའི་ལམ་ནས་མི་གཞན་པ་དེར་ལྷན་མེད་པའི་འབྲེལ་འདྲིས་གནང་གི་ཡོད། སུ་
ཞིག་གིས་བྱར་མངལ་དེ་ཁང་པའི་ནང་གི་ནང་ཚགས་ལྟ་བུའི་གོ་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་རྒྱེད་ཅིག་ལ་
རེ་བ་བརྒྱབ་ན་ཉོན་ཐོར་རྒྱ་ཉག་ཅིག་རེད། མི་དེས་གང་ཡང་སྐྱབ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་
པ་ཚོར་གྱི་རེད། ཁོང་གི་མི་ཞིག་གི་ཆེས་གཉིང་ཟབ་པའི་ཆ་ཤས་དེར་འབྲེལ་མཐུན་གྱི་
ལུས་པ་དེ་ནི་ཚོ་འཕུལ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྱར་མངལ་དང་བཅར་འདྲིའི་དུས་ཚོད་བཟོ་བར་ཕྱག་རོགས་གནང་
མཁན་གྱི་མི་མང་པོ་ཡོད། སི་ཀོད་ལན་ལ་ཡོད་དུས་ངས་འདི་རིགས་མང་པོ་བྱས་པ་
ཡིན། འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་ཨ་རིར་སླེབས་རྗེས་སྤྱིར་བཏང་གི་ཆ་ནས་ང་ལ་དེར་ཐེ་བྱས་
མེད། སྐལ་བཟང་དང་། རྒྱ་རེན། མར་སྤྱིན། རོན་བཅས་ཚང་མས་རམ་འདེགས་བྱས་
པ་རེད། དེ་བཞིན་མི་མང་དུ་མང་དུ་བྱིན་པ་དང་མཉམ་དུ་རིན་པོ་ཆེས་སློབ་པར་ནང་
གི་མི་གསར་པ་ཐེ་བའི་སློབ་མ་གཞན་ནམས་ལ་མཉམ་ལྷགས་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་
མངགས་གནང་ཡོད།

བྱར་མངལ་ལ་ཡོང་མཁན་གྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་སློབ་པར་ནང་དུ་འགྲུབ་བཞིན་པའི་
ནང་པའི་ཚོགས་སྡེའི་ཚོགས་མི་ནམས་རེད། གཞན་དག་ཚོ་ནི་གྲོང་རྫོང་བརྒྱུད་དེ་འགྲུལ་
སློང་བྱེད་བཞིན་པའི་སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་འཚོལ་མཁན་ཚོ་འདུ། ཡང་ན་སློབ་པར་གྱི་
སྤྱི་ལོགས་སུ་བོད་པའི་སློབ་ལ་ཐོས་པའི་དགོ་ཆུན་གཞན་དག་གི་དགོ་སྤྱུག་རེད། དུས་
ལུན་འདིའི་སྐབས་སུ་གི་རྒྱ་དང་། ལྷ་རྒྱ་ལྡན་ཞེས་ཉིན་རྒྱའི་ཚོས་ལྷགས་ལ་བསྐྱར་བའི་
ཨ་རིའི་མི་སྣ་རིང་པོ་གཉིས་བཅར་འདྲི་ལྷ་བར་སླེབས་སོང་། ཁོང་གཉིས་ཐོག་མར་ཤར་

ཕྱོགས་མཚོ་ལྷུང་ནས་ཡིན་ཀྱང་། ལོ་མི་ཨན་རེལ་མིའི་ནང་གི་ས་མ་མི་ས་ཆེ་ཏེ་འཛུགས་
ཏའི་ཉེ་བའི་སློབ་མ་རེད། རྒྱ་རྒྱ་ལྷན་གྱི་བཅར་འདྲི་དང་པོ་དེའི་རྗེས་སུ་ལོ་མ་མི་ས་ཆེ་
ལ་འདི་ལྟར་བྲིས་འདུག།

ངས་སློབ་མ་དང་དྲང་སྲོང་མང་པོ་མངལ་ལྟོང་། འོན་ཀྱང་ཞལ་མངལ་ལོ་ན་
བརྒྱད་དེ་ངའི་གནས་བབ་ལ་མངོན་གསལ་དོད་པོའི་འགྱུར་བ་གཏོང་བའི་རུས་
མཐུ་ལྡན་པ་གཅིག་ལོ་ན་བྱུང་། ས་མ་མི་ས་ཆེ་ཏེ་འཛུགས་ཏེ་འཛུགས་ཏེ་རེད། འོན་
ཀྱང་ད་ཆ་ལྟར་རང་གཞན་པ་དེ་རེད། དེ་ནི་ཉེ་ཅང་གལ་གནད་ཅན་གྱི་མངལ་
འཕྲད་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། ངའི་མི་ཚོ་སྐྱེལ་སྐྱེས་དང་ཚོས་ཉམས་ལེན་རྒྱུ་
བྱེད་པའི་ཐད་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ངས་འདི་
ལྟར་རང་ལ་ལྷ་ཡི་ཡོད།¹⁹

དེའི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་ཞིག་རྒྱུ་འདྲུང་རྒྱ་ཡིན་པ་སྐྱེས་ཀྱང་ཤེས་གྱི་མེད། ལོ་མང་
པོའི་རྗེས་སུ། ༡༩༧༦ ལོར། རིན་པོ་ཆེས་ན་ར་ཡ་ནའམ། མིང་གཞན་ལ་ཐོ་མ་སི་འི་ཆེ་
འབོད་པ་ལོང་གི་དོ་རྗེའི་རྒྱལ་ཚབ་བཟ། ལོང་གི་ཚོས་བརྒྱད་འདྲིན་པའི་སྐབས་སུས་
སྐྱེས་བརྒྱུ་བཞག་གནད་པ་རེད། རྒྱ་རིང་པོ་ཅན་གྱི་སྐྱེས་ལས་པ་ལྷན་སྐྱེས་སངས་རྒྱལ་ཚོས་
ལྷན་སྐྱེས་པའི་ཚོང་དཔོན་དུ་འགྱུར་སྲིད་ལ། ལུ་མོ་ཉི་མེ་ཚོ་སློབ་བྱ་ཆེན་མོའི་དགེ་ལྡན་
ཆེན་མོར་འགྱུར་སྲིད།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐེངས་དང་པོར་མངལ་མཁན་གྱི་མི་མང་པོ་ལ་ལོང་ཚོའི་ཐོག་མའི་
མངལ་འཕྲད་དེས་རྒྱ་རྒྱ་ལྷན་གྱིས་གང་འབྲེལ་བརྗོད་བྱས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཉོན་ཐོར་
དགོས་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་རེད། མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་མི་སྐབས་པའི་
ལོང་གི་རང་བཞིན་གྱི་འཐེན་སྐྱེས་དེ་ཚོར་ཡོད། འགོ་སློབ་ཀྱི་ལོ་འདི་དག་གི་ནང་དུ་
ལས་གྱི་འབྲེལ་བ་གཏོང་བའི་ལྷན་སྐྱེས་ལ། ལོང་གི་མི་ཚོ་སྐྱེལ་པོར་བཤེས་གཞན་བསྐྱེད་ཚུལ་

19 ཐོ་མ་སི་འི་ཆེ། ཨ་རིར་ལོ་བརྒྱ་ཞེས་པའི་ཚོམ་ལས། བརྗོད་སྐབས་དུས་དེབ་ཀྱི་དམིགས་བསལ་འདོན་ཐེངས། ༡༩༩༠

མ་ལོག་པའི་ཐུགས་སྒྲུབ་མང་པོ་ཁོང་གིས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བཞུགས་པའི་དུས་རབས་ལོད། ཁོང་ཚོས་རིག་པོ་ཆེ་
རྙིང་པ་དང་རིག་པོ་ཆེས་ཁོང་ཚོ་རྙིང་པ་རེད། དེ་ནི་ངོ་མཚར་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་རེད་
ལ། ངོ་མཚར་བའི་དུས་ཚོད་ཅིག་རེད།

འོན་ཀྱང་དེ་ནི་ཉ་ཅང་གཟབ་ནན་ཅན་གྱི་དུས་ཚོད་ཅིག་མ་རེད། རིག་པོ་ཆེ་ནི་
དུས་རྟག་ཏུ་བཞད་གང་ཡག་པོ་ཞིག་སྲོང་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་དང་ཕྲ་ཆལ་གྱི་དང་དུ་བཞུགས་
གྱི་ཡོད། ཉི་མ་གཅིག་ཨ་རི་བ་སྤྲུལ་གསལ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའམ། ལྷན་སྐྱེས་ཆས་སུ་ཞུགས་
པའི་སྐབས་ལ་ཁོ་ཀྱང་ཚོའི་ནང་ལ་སླེབས་བྱུང་། ཁོས་ “ད་ལྟ་འདི་ལ་གནས་པ་གྱིས།”
(Be Here Now) ཞེས་པའི་བཅའ་སྲོལ་སྤྲུལ་དག་དེའི་ཚོམ་པ་པོ་དང་། བཟེ་སྐྱེན་
གྱི་ཉམས་སྲོང་ལ་བརྟེན་ནས་ཉར་མཐུན་གྱི་སྲོལ་དཔོན་ནས་ཉིན་དུ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུའི་མི་ཚོ་
ལ་རྒྱུར་མཁུ་རམ་ཏེ་ཁོ་ཀྱང་མིང་གཞན་ལ་རི་ཆར་དང་ཨལ་པར་དཔེ་བའི་དུང་དུ་རྒྱ་
གར་དུ་དུས་ཚོད་རིང་པོ་བསྐྱེད་སྲོང་ཡོད། (སྐབས་དེར་རམ་ཏེ་ཁོ་ཀྱང་ཚོ་དུང་ཐུག་
མེད།) ང་སྲོལ་མེད་ལ་ཁོ་ཀྱང་ཡོན་གྱི་ཐབས་ཚད་ནང་དུ་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར། གཟུགས་
པོ་རིང་པོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ལ། ཡིད་ཆེས་དཀའ་བའི་རལ་སྲོག་རིང་པོ་ཡོད་མཁུ། ལྷན་
སྐྱེས་དཀའ་རྒྱུ་གྱི་ལུས་པའི་སྐབས་དེར་སླེབས་བྱུང་། ཁོས་ང་ལ་ “སླ་མ་ག་པར་
བཞུགས་ཡོད། ང་སླ་མར་མཇལ་དགོས་ཡོད། ངས་སླ་མ་ལ་ལུས་མཇལ་ཞུ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་
བཟོས་ཡོད།” ཅེས་བཤད་བྱུང་།

ངས་ “ཁོང་ཐོག་ཁར་བཞུགས་ཡོད་རེད།” བརྗོད་པ་ཡིན།
དེའི་ལན་དུ་ཁོས་ “ང་ད་ལྟ་རང་ཐོག་ཁར་ཕྱིན་པ་ཡིན། མི་དེས་ང་ལ་འདྲིར་སོང་
ཟེར་ནས་བཏང་བྱུང་།” ཟེད།

ངས་ཁོ་ལ་ “ཁོས་སྲོད་གོས་གྱི་སྲིང་ལ་དོར་མའི་དཔུང་ཐག་བཏགས་འདུག་གམ།”
ཞེས་དྲིས་པ་ཡིན།

ཁོས་ “འདུག་” ཟེར། ངས་ཁོ་ལ་ཡང་སྐྱར་ཡར་འགྲོ་དགོས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན། ཁོ་
ཕལ་ཆེར་ཐོག་ཁར་ཕྱིན་ཉེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ “སླ་མ་ག་པར་བཞུགས་ཡོད་རེད།” ཅེས་བྲིས་
པ་དང་རིན་པོ་ཆེས་ “ངས་མི་ཤེས་” ཞེས་ལན་བཏབ་གནང་འདུག།

ང་ཚོའི་ཁང་པར་བྱ་འགྲུལ་གཞན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་སྐྱབས་རེ་ང་ཚོས་སྟོན་མོ་
གཏོང་གི་ཡོད་ལ། འདི་དག་འགའ་ཤས་ཚོད་བག་ཆེ། ངའི་བསམ་པར་རིན་པོ་ཆེས་མི་ཚོ་
དང་མཉམ་དུ་འདི་ལྟར་འབྲེལ་འདྲིས་གནང་རྒྱ་དེར་ཐུགས་མཉེས་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་
འདྲ། དུས་སྐབས་འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་མཁྱེན་ཡོན་ཡར་འཕེལ་གྱི་སྐབས་ཤིག་ཡིན། ཁོང་
རང་དང་གཞན་པ་ཚང་མ་རྟ་ཚོད་ལ་ཞོན་ནས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་དུས་སྐབས་ཤིག་
རེད། ཁོང་གིས་མི་ཚོ་མཐའ་ལ་དེད་ནས་ཅི་ཞིག་ཡོང་མིན་ལྟ་རྒྱུར་མཉེས་པོ་ཡོད། ཁོང་
ལ་མཚོན་ན་དེ་ནི་རིག་ཚལ་ལྡན་པའི་ཁོར་ཡུག་བསྐྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་རེད། ངའི་
བསམ་པར་ཁོང་གིས་དེ་ནི་ཉམས་ཞིབ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བརྗེས་གནང་པ་རེད་སྟེ། སྐབས་
རེ་རྣམས་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཟང་ཟང་དང་འཆར་གཞི་བྲལ་བ་ལྟ་བུར་མངོན་གྲང་། རིན་པོ་
ཆེས་ངེས་མེད་ཐོལ་བུང་གི་སྟོན་ནས་མི་ཚོ་ལ་འབྲེལ་འདྲིས་གནང་བ་ཅམ་མ་རེད། ཁོང་
གིས་འདིའི་སྐོར་ལ་ཕྱིས་སུ་འདི་ལྟར་བྲིས་ཡོད།

ང་ཨ་རིར་སླེབས་རྗེས་སེམས་ཁམས་རིག་པ་བ་དང་། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་
སློབ་སྲུག་སླ་སྟེགས་པ་རྒྱར་པ་དང་། ཡེ་ཤུ་པ་རྒྱར་པ། ཨ་རི་བ་རྒྱར་པ་ལ་སོགས་
པའི་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ང་ལ་ཐུག་བྱུང་། ང་ཨ་རིར་ཐོག་མར་སླེབས་དུས་འགོ་སྟོད་
དེར་ངས་སློབ་མ་ཚོའི་འདུལ་སྟོད་ཟེར་བ་དེ་ཅི་ཡིན་རྟོགས་ཐབས་བྱས་ནས་
ཁོང་ཚོའི་མི་ཚོའི་ནང་ལ་བོ་རྣམས་ཕན་བྱ་བརྒྱུ་ལྟེ་ཁོང་ཚོས་དང་ལེན་བྱེད་བྱུ་
མིན་ལ་བལྟས་པ་ཡིན། བོ་རྣམས་ཕན་བྱ་དེ་ཁོང་ཚོས་དང་ལེན་བྱེད་བྱུ་བ་སོང་།
ཁོང་ཚོས་དེ་རྟོགས་ན་ཡང་། ཁོང་ཚོས་རང་རང་གི་འདུལ་སྟོད་ཟེར་བ་བྱེ་བྲག་
པ་དག་ད་དུང་རྒྱུན་འཁྲུངས་བྱས་ཡོད། དེས་ན་ངས་ཨ་རིའི་སློབ་མ་ཞེས་པ་དེ་ཚོ་

ལམ་དུ་རི་ལྷར་དགྱི་བའི་ཚོད་ལྷ་དང་བཅས་ཁོང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་ལ་ལྷ་དང་
གཡེར་མའི་བློ་རྣམས་མང་དུ་བརྒྱབ། དེ་ནི་ཉ་ལམ་ཚུན་རིག་གི་རིག་པ་དང་འདྲ་
བར་ཞེ་དགས་ལ་མཚན་པོ་བྱུང། ལྷགས་དཔེ་ནང་ནས་ཅི་ཅི་དེ་བཏོན་ཏེ་དེ་
ཚོར་འབྲས་དང་། མ་ཚོས་ལོ་ཏོག་ཡུག་པོ་བཅས་བཟའ་ཏུ་འདུག་པ་དང་། ལྷན་
པུན་བུ་རྫོད་པ། ལྷགས་ལྷགས་སུ་ལྷན་ཁབ་བརྒྱབ་སྟེ་དེས་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་འདུག
དེ་ལ་ལྷགས་རྒྱན་རི་འདྲ་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཚོད་ལྷ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དགོངས་དག
གཅིག་བྱས་ན་འདི་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་སྤངས་ཡག་ཤོས་དེ་འདི་འདྲ་ཡིན་གྱི་
མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཨ་རི་བ་ཟེར་བའི་སེམས་ཅན་བྱེ་བྲག་པ་དེ་ཚོ་དང་། བོད་
བརྒྱུད་ནང་བསྟན་པ་ཟེར་བའི་སེམས་ཅན་བྱེ་བྲག་པ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་
སུ་མཉམ་ལས་རི་ལྷར་བྱེད་པ་ལ་བརྟག་དཔུང་བྱེད་པའི་རིགས་དེ་འདྲ་ཞིག་རེད།
དེ་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་ལ། དེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཡང་བྱུང་སོང་།²⁰

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་ཡང་ལས་གང་བྱས་པ་དེའི་ཆ་ཤས་དང་། ཚོད་ལྷ་དེའི་ཆ་ཤས་ཤིག་
ཏུ་བརྗེས་གནང་ཡོད། དའི་བསམ་པར། དུས་ཚོད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འདིའི་རིང་ལ་བྱ་
འགྲུལ་མང་ཆེ་བ་སྐྱུལ་འདེད་བྱེད་མཁན་དེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚོའི་དབར་
ཀྱི་ལྷགས་ལྷགས་ཆེ་བའི་འབྲེལ་བའམ། སེམས་ལྷགས་དེ་རེད་སྟེ།

སྐྱེ་ལོ་ ༡༩༢༡ ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ནང་ད་སྟོན་ཏེ་ཏུ་སྐྱེ་བས་མ་ཐག་པ་དེར་རིན་པོ་
ཆེའི་སྐྱེས་སྐར་སྲུང་བཅི་བྱེད་པའི་སྟོན་མོ་ཞིག་འདུག རིན་པོ་ཆེས་སྐྱེ་བ་ནག་པོ། གོང་
བ་ལ་གསེར་སྐྱེད་ཀྱི་མཐའ་སྐྱེལ་དང་བོད་བཟོའི་སློག་གུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིས་འདུག ན་
བཟའ་དེས་ཁོང་ལ་རྒྱག་ཉམས་ཐོན་འདུག དེའི་མཚན་དེར་གངས་ཆེན་པོ་བབས་པ་
དང་། མི་ཚོ་ཡོང་ནས་ཁོང་ཚོའི་ལྷ་མ་དང་སྟོད་ལུ་དེ་ཚོ་ཐབ་ཚང་གི་བྱི་ལ་ཡོད་པའི་ཐང་
ལ་བཞག་འདུག དགོང་དོ་གང་འཚམས་ཤིག་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཐབ་ཚང་དུ་ཐེབས་ཏེ་ང་

20 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། “རྗོང་སློབ་དཔོན་གྱི་སྐྱེས་སྐར་གསུང་བཤད་” ཞེས་པ་ལས། བཟོ་རྒྱུ་སྐྱེ་བའི་འདྲིན་ཐེངས་ ༩ པ།
(༡༩༢༩ ལོའི་ལྷ་བ་ ༩ པ་དང་ ༥ པ།)

ཚོར་ཡོད་པའི་ཡོ་ཆས་སྣེ་རྗེ་པོ་ནམས་ངོམ་བཞིན་བཞུགས་འདུག ཁོང་ཁྱུས་གཞོན་
དང་འབྲེལ་བའི་ཟེགས་ཚུ་གཏོར་བྱེད་དེ་ལ་ཉ་ཅང་སློབས་པ་ཡོད། དེ་ནི་ཁྱུས་གཞོན་ནས་
འཐེན་ཚུ་ཡོད་པའི་ཚུའི་སྐབ་མདོང་ནག་པོ་མཉེན་པོ་རིང་པོ་ཞིག་ལ་བཞུགས་ཡོད་པ་
དང་། ང་ཚོས་དེ་ཁྱུས་གཞོན་དང་སྟོ་སྟོད་འཁྱུད་བྱེད་ལ་བེད་སྟོད་གཏོར་གི་ཡོད། ཁོང་
གིས་ “སྟོས་དང་། ད་ཆ་ངའི་ནང་མིའི་ཆེད་དུ་ང་ལ་དེང་རབས་ཀྱི་ཉེར་མཁོའི་མཐུན་
ཚུན་འདི་དག་ཚང་མ་ཡོད་པ་རེད།” ཅེས་གསུངས།

ངའི་ཕུ་གུ་སྐྱེས་པ་ལ་ད་ཆ་བདུན་ཕྱག་འགའ་ཤས་ལས་མེད་པར་བཞེན་ང་རང་སྲ་
པོ་ནས་ཉལ་དུ་བྱིན་པ་ཡིན། ཡུད་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ཁྱུས་གཞོན་ནང་གི་ཚུ་སྟོད་
དེ་ཟེགས་ཚུ་གཏོར་བྱེད་དེར་ཚོད་ལྷ་བྱེད་ཚུ་འགོ་བཅུགས་འདུག ཁོང་གིས་བང་ཁྲིའི་
སྟོད་དུ་ཡོད་པའི་ང་དཀར་དང་ཤེལ་སྟོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཚུ་གཏོར་འགོ་བཅུམས་པ་དང་། དེ་
ནས་ཐབ་ཚང་ནང་ཁོང་རང་གི་འབྲིས་ན་ཡོད་པའི་མི་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཁ་བསྐྱར་འདུག དང་
ཐོག་དེར་འགའ་ཤས་ཀྱི་དཔུང་པ་དང་འགའ་ཤས་ཀྱི་གདོང་ལ་ཅེད་འཛོའི་ཚུལ་དུ་ཚུའི་
ཟེགས་མ་རེ་གཏོར་བ་རེད། དེ་ནས་ཁོང་གིས་ཚུ་ཤུགས་ཡོད་ཚད་སྟོད་དེ་ཚུ་གཏོར་བྱེད་
ཀྱིས་སླེབས་ས་ཡོད་ཚད་ལ་ཚུ་གཏོར་ཏེ། མཐའ་མ་དེར་ཐབ་ཚང་ནས་སྐོ་འབྲམ་བར་དུ་
བྱུང་པའི་ཚུ་དེས་མི་ཡོད་ཚད་ཀྱི་ལྷམ་དང་སྟོད་ལྷ་ཚང་མ་སྐངས་འདུག མཐའ་མཐུག་
དེར་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་རང་ཅེད་མོ་དེའི་གཞོན་འཚོ་འཕྲོག་ཡུལ་དུ་གྱུར་འདུག ཁང་མཐེལ་
འབྲེད་སྐྱ་བར་གྱུར་ཅང་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་རང་གི་རྐང་པའི་འབྲིས་ལ་ཡོད་པའི་འབྲིལ་ཚུའི་
ནང་དུ་འབྲེལ་འདུག དེས་ཀྱང་ཁོང་རང་སྟོ་པོ་བཅོས་འདུག

ངས་དགོང་མོ་དེར་ཅི་བྱུང་པལ་ཆེ་བ་མཐོང་མེད་ན་ཡང་། དེ་དང་འབྲེད་པའི་གནས་
ཚུལ་ལོ་འཁོར་མར་བྱུང་བ་དེ་དག་ཚུས་ཡོད་ཡིན། ལྷན་པས་རེ་གནས་ཚུལ་འདི་དག་གིས་
ང་ལ་སྟོག་བརྟན་ནང་དུ་བྱུང་བའི་ལག་འཛིང་དང་། ཟ་མས་སར་ཚུར་གཞུ་རེས་བྱས་
པའི་ནམ་པ་དག་བྲན་གསོ་བྱེད་ཚུའི་དུང་། རྣམ་པ་འདི་དག་གི་སྟོར་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པ་དང་
ཡིད་འཕྲོག་པའི་རང་བཞིན་གཉེན་གཤིང་གཞི་དེ་འདྲ་ཡོད། ངས་སྟོག་བརྟན་ཞིག་གི་ནང་

དུ་སྐྱེས་པ་ཞིག་དང་བྱུང་མེད་ཅིག་གིས། ཐོག་མར་འབྲུག་སྐྱམ་ནས་ཁ་ལག་བཏོན་ཏེ་ཕན་ཚུན་གྱི་ཁ་ནང་ལ་འཛོག་རེས་བྱས། དེ་ནས་འབྲུག་སྐྱམ་མདུན་གྱི་ཐང་དུ་གཅེར་བྱས་ཕན་ཚུན་གྱི་ལུས་ལ་ཟ་མ་འབྲུག་རེས་བྱས་ཏེ་བསྐྱད་པ་ཞིག་དྲན་སོས་གྱི་འདུག ང་ཚོ་ཕལ་ཆེ་བ་སློབ་བརྟན་ནང་གི་ཐལ་ཆེ་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཚོར་ཡིད་ཆེ་མ་མཁན་གྱི་གསལ་ཡིན་ན་ཡང་། དངོས་སུ་མི་ཆེད་ནང་ལ་དེ་འདྲ་ལག་བསྟར་བྱེད་པ་དགོན་པོ་རེད། དེ་ལྟར་ཡང་རང་དབང་དེ་བྱུང་ན་སྐྱམ་པའི་ཡིད་མོས་ཚང་མར་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་འཕྲུལ་སྣང་དུ་སྐྱོས་པའི་གོ་སྐབས་ཅམ་མ་ཡིན་པར། རྒྱེ་པོ་སྐྱེར་རམ། ཡང་ན་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས་གོ་ལུལ་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་འབྲིང་སྐབ་པའི་རུས་པ་དོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ལྷན་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དུ་བྱེད་རང་དོ་མ་དེ་འཆིང་ཐག་ལས་ཕོལ་བ་དང་། དེ་ནས་དེ་ཉ་ཅང་གི་སྐྱི་གསལ་ནང་གསལ་དང་སྐྱིར་བཏང་དུ་མཐོང་བར་བྱེད། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་སྐྱོད་ལམ་མམ་ཚུ་བཤོ་རེས་ཀྱི་ཚིང་སྐྱོད་ལྟ་བུ་ཡིན་དགོས་དོན་མེད། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡིན་ཆོག་དཔེར་ན། ཁོང་གིས་བྱེད་རང་སྐྱབ་ཚོམ་འབྲི་བར་རྒྱད་གཏོང་བ་དང་། ཁོང་གི་ཆེད་དུ་དགོང་ཆོགས་བཟོ་བ། ཡང་ན་ཁོང་གི་ཕྱག་བྱེད་རང་གི་དཔུང་པའི་སྣང་དུ་བཞག་པ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་སོགས་གང་ཡང་ཡིན་སྲིད། དེ་ནི་དགོང་ཕོ་བོའམ་ཡང་ན་སེམས་པ་སྐྱོ་བོ་ཡོང་སྲིད། དེ་ནི་མེ་ལོང་ཞིག་བརྒྱད་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ལ་ལྟ་བ་དང་གཅིག་མཚུངས་རེད།

ང་སྟོལ་ཏར་དུ་འབྱོར་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་གཟུང་འཁོར་གཅིག་གི་ནང་ནས་ཉི་མ་འགའ་ཤས་སྟོལ་སོམ་དང་སྲང་ལམ་ཉེར་བརྒྱད་ན་ཡོད་པའི་མེ་སི་ལི་ཐེབས་རྩའི་ཡེ་ཤུའི་ལྟ་ཁང་དུ་གཏམ་བཤད་གནང་གི་འདུག ཁོང་གིས་ཁ་ལོ་ར་ཏོའི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་བདུན་རེར་སློབ་འབྲིང་ཐངས་གཅིག་གམ་གཉིས་རེ་གནང་བཞིན་པའི་སྣང་དུ་དགོང་ཕོ་བོའི་གཏམ་བཤད་འདི་དག་གནང་གི་ཡོད། རྒྱན་ལྷན་དགོང་ཕོ་བོའི་གཏམ་བཤད་འདི་དག་ལ་མི་བརྒྱ་རྒྱུ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་བདུན་རེ་ནས་བདུན་རེར་མི་ཚོགས་མང་དུ་བྱིན་སོང་། དུས་སྐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་སློབ་མ་འགའ་ཤས་ཀྱིས་ཁང་པ་ཞིག་སྐྱས་ཏེ་དེ་

གར་ཁོང་ཚོ་མང་པོ་བསྐྱད་པ་རེད། ཁང་པ་དེའི་མོ་ཏ་འཛོག་སར་མཚོད་ཁང་ཚུང་དུ་ཞིག་
བཟོས་ཏེ་མི་མང་པོས་ང་ཚོའི་ཚོམས་ཁང་གི་ཚབ་ལ་དེ་གར་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱ་འགོ་
བཅུགས། རིན་པོ་ཆེས་དེ་གའི་མཚོད་ཁང་ལ་རབ་གནས་གནང་སྟེ་མིང་ལ་ཨ་ནི་ཏ་རྩ་
ཕན་ནམ། “མི་རྟག་པའི་ཁང་པ་” ཞེས་མིང་བཏགས་གནང་། ངའི་བསམ་པར་ཁོང་གིས་
ཁང་པའི་ཤོང་ཚད་ལས་བརྒལ་བའི་ལྷུང་འཕེལ་འབྱུང་རྒྱ་ཡིན་པ་མཁྱེན་ཡོད་ཀྱི་རེད།

བདེན་པ་རེད། བདུན་རེ་བཞིན་ཨ་རིའི་ས་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་མི་གསར་པ་སྟེ་བས་
ཏེ་རྣམ་པ་དེ་འཕེལ་སྐྱེད་ཆེན་པོ་བྱུང་སོང་། ཁོང་གི་གཏམ་བཤད་ཀྱི་སྣ་ཚེས་སུ་གཏམ་
བཤད་གནང་སའི་ཚོགས་ཁང་གི་ཕྱི་ལ་མི་ཚོགས་གཡོ་བར་བྱེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་
རིན་པོ་ཆེས་གཏམ་བཤད་མ་གནང་སྟོན་ལ་མི་ཚོར་སྟོན་རྒྱུ་ཏུ་འདུག་འདོད་གནང་
གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་གཞན་ནས་ཁོང་དང་ཁོང་གི་སྟོབ་མ་ཚོས་ནང་པ་སངས་
རྒྱས་པའི་ལེགས་བྱང་ཞིག་རྒྱན་བཞིན་ཡོད། ངའི་བསམ་པར། ཁོང་གིས་འདིག་རྟེན་དེ་
བསྐྱུན་པ་ལ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་མཁྱེན་ཡོད་པ་རེད་སྟེ།
ཁོང་རང་རྟག་པར་རྣམ་པ་དེའི་དབུས་སུ་བཞུགས་འདོད་ཀྱང་གནང་གི་མེད། ཁོང་གིས་
ལྷ་མ་དེ་སྐྱོན་བྱ་ལྟེ་བ་ལས་ལོགས་སུ་གནས་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་ཡིན་པའི་སྟོན་དང་། དབུས་
སུ་གཅིག་སྐྱོད་ལྷགས་ཆེ་བྲགས་པའི་གནས་སྤངས་དེས་སྟོབ་མ་ཚོའི་རྣམ་ལྷགས་དང་གོ་
རྟོགས་ཡར་རྒྱས་ལ་སྐྱེལ་འདོད་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཚུལ་བཀའ་གནང་གི་ཡོད།

མི་ཚོ་ཕྱི་ལོགས་ལ་གང་འཚམས་བསྐྱད་རྗེས་ག་ལེར་ཚོགས་ཁང་དུ་ཡོང་སྟེ་ཐང་
དུ་སྡོད་ས་ཞིག་འཚོལ་གྱི་ཡོད། མཐའ་མ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་ག་ལེར་མི་ཚོགས་ཀྱི་ལྷུང་
བཤགས་ཏེ་སྤིངས་ཆའི་སྐྱང་དུ་ཕེབས་གྱི་རེད། ཐེ་མི་ལི་ཕེབས་རྩ་ཚོགས་པ་དེ་དེང་རབས་
ཀྱི་ཁང་པ་ཞིག་རེད། དེ་ལ་ཚོན་ལྷན་ཤེལ་གྱི་རྩིག་ངོས་གཞིས་ཡོད་པ་ཁང་དཀྱིལ་དུ་ལྷུང་
སྐྱུག་བྱས་ཡོད། ཕྱི་ནས་བལྟས་ན་འདི་ནི་བྱའི་མཚུ་ཏོ་ཁ་ཕྱེས་པ་འདྲ་བོ་འདུག་ བར་དུ་
རིན་པོ་ཆེ་ཚོ་ཚོན་ལྷན་ཤེལ་གྱི་རྩིག་པ་དེའི་མདུན་དུ་བཞུགས་གནང་མཛད།

གཏམ་བཤད་འདི་ཚོའི་ནང་ནས་མང་པོ་ཞིག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་དཔར་སྐྱབ་བྱས་པའི་ཁོང་གི་ཨ་རི་བའི་དེབ་འཕྲུལ་མེད་ “ཚོས་མིན་གཙོད་པ་” ཞེས་པ་དེའི་ནང་དུ་བརྟུག་ཡོད། གཏམ་བཤད་འདི་ཚོའི་སྐབས་ཀྱི་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་ལ་བྱིན་རྒྱབས་ལྡན་པའི་ཁོར་ཡུག་དང་། ཐུགས་སྣོད་ལ་སྣང་བཟོད་བདེ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་མངལ་རྒྱ་ཡོད་པ་དེར་ང་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་། ཁོང་དོ་མ་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་འདུག་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་སྐྱེས། ཁོང་ནི་ཁོང་ལ་དབང་བའི་ཞིང་ཁམས་སུ་བཞུགས་འདུག གཏམ་བཤད་ཀྱི་ཆ་གཙོ་པོ་གནང་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་དེ་བའི་སྐབས་ལ་རིང་པོ་ཞིག་རྒྱན་དུ་ཡོད་པ་དང་། བཏོ་སློང་འདི་དག་མང་ཆེ་བ་ལ་རྣམ་རིག་བཀའ་བ་དང་སེམས་ཐག་ཉེ་བ་གཉིས་ཀ་ཡོད། སྐབས་སྐབས་སུ་གསར་འགྲུབ་པ་ཞིག་ནས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་དེ་བའི་དེ་བའི་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད། དཔེར་ན། དབྱིན་ཡུལ་གྱི་རིག་རྗེས་རྒྱུ་དང་པོ་དེའི་ཀ་བ་བཟོ་མཁན་གྱི་མི་དང་བོད་མི་ཚོའི་དབར་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དེ་བའི་སོགས་པ་འདི་འདྲ་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཤས་ཆེ་བ་སློབ་མ་ཚོས་རང་གི་རིག་པ་དེ་རྗེས་དེ་གིས་དུ་གཏོང་གི་ཡོད་ལ། བཏོ་སློང་བྱུང་བ་དེ་དག་རིག་པ་འཕེལ་རྒྱས་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རིམ་གྱི་ཆ་ཤས་ཞིག་དུ་འགྱུར་གྱི་ཡོད། སྐབས་དེ་དུས་མི་ཚོ་ཕྱན་བྱ་ཚེང་ཅམ་མཐོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་ཚོ་རྗེ་བའི་གསེབ་ཀྱི་གསེར་ཡིན་པ་བཤད་བྱུང་གྱི་ཡོད། ང་སྐྱམ་མ་ཡིན་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་མཐའ་མ་གཉིས་དེའི་རིང་ལ་འདི་དག་ཚང་མ་འབྱུང་བ་ཞིན་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་སྤྱི་གྲུ་སྐྱེས་པའི་མཚན་མོ་སྣོན་མ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་གཏམ་བཤད་ཅིག་གནང་བ་དང་། ཁོང་གིས་འདི་དང་ལྷན་འབྲེལ་གྱི་གཏམ་བཤད་ཅིག་ང་ཚོའི་བུ་སྐྱེས་ཏེ་ཉེ་མ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གནང་ཡོད།

ང་ཚོའི་སྤྱི་གྲུ་དེ་བཅའ་རྒྱུའི་བྱ་སྤྱི་གྲུ་ཆེད་བཟའ་ཚང་གཞོན་གཞོན་གཞན་དང་འདྲ་བར་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉིས་ཀྱིས་ཤེན་མར་དུ་བྱིན་ཏེ་བྱིས་པ་བཅའ་སྐྱངས་ཀྱི་སྐོར་ལ་འཛིན་བྱ་མཉམ་དུ་འབྲེལ་ས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་མཉམ་ཞུགས་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་གནང་བྱུང་། ཁོང་གིས་ཏེ་ལམ་འཛིན་བྱ་ཆ་ཚང་འབྲེལ་ས་གནང་བ་རེད། ང་ཚོས་དེའི་སྐབས་སུ་གང་འཚམས་ཀྱི་གསར་པ་དང་ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་འགྲོས་ལ་བརྩི་

པའི་རང་བྱུང་གི་སྤྱོད་ཀྱི་བཅའ་ཐབས་ལག་བསྟར་བྱེད་ཆུང་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། རྟེན་དུ་
ལེ་རང་བྱུང་གི་སྤྱོད་ཀྱི་བཅའ་ཐབས་ཟེར་བ་དེའི་ཐབས་ལམ་གསར་འཛུགས་བྱེད་མཁན་
ཀྱི་ཞེས་མཛེས་སྟོན་ལྟར་དུ་ལེ་ཁོང་འཇུག་མཁན་དུ་སྟོན་གྱི་ཡོད་ཅང་འཚོས་ཁོའི་སློབ་ཚན་
དེ་སྒྲུབ་པ་ཡིན། ཞེས་མཛེས་སྟོན་དུ་ལེ་ཡིས་བྱིས་པ་བཅའ་ཆུ་དེ་ན་ཚ་དང་བཟུལ་བ་ཞིག་
ཡིན་དགོས་ཟེར། ཁོ་པས་གལ་ཏེ་སྤྱི་བརྟེན་ལག་པོ་ཐོབ་ཡོད་ན། ན་བླུག་གང་ཡང་
ཡོང་དོན་མེད་ཅེས་ཟེར། རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉིས་ལ་དེ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་ཀྱི་རེད་སྟེ་མ་
པའི་ཡིད་ཆེས་བྱུང་།

ངའི་བྱའི་སྐྱེ་ཏུ་ས་དེ་སྤྱི་སྐྱོ་གཉིས་པའི་སྐྱོ་མཛུགས་དེ། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཉེ་ལམ་བདུན་
ཕྱག་གཉིས་ཀྱི་རྩིས་སུ་སྐྱེས་པ་རེད། སྤྱི་སྐྱོ་གཉིས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་མཚན་མོ་དེར་རིན་
པོ་ཆེས་སྐུ་ལེ་སྤོབས་རྩ་ཆོགས་པར་གཏམ་བཤད་ཅིག་གནང་སྟེ་ལོག་སྐབས་པ་དང་ད་
གཉིས་ཀ་ཉལ་བ་ཡིན། ན་བླུག་ཅིག་གིས་ང་གཉིད་སད་སོང་། གཉིད་སད་དེ་ཉལ་སའི་
ནང་གང་འཚོམས་ཞིག་ལ་བསྐྱེད་པའི་རྩིས་སུ་ངས་རིན་པོ་ཆེ་གཟིམས་དགོགས་ཏེ་ “ང་
ལ་མ་བདེ་བ་ཞིག་འདུག ང་ལ་ན་བླུག་ཕྱགས་ཆེ་གཏོང་གི་འདུག བྱེད་རང་གིས་འདི་
སྐྱེ་བྱུག་རེད་དགོངས་ཀྱི་འདུག་གཤམ།” ཞེས་དྲིས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ “ཨོ། ཡིན་གྱི་མ་
རེད། ཞེས་མཛེས་སྟོན་དུ་ལེ་ཡིས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱོ་དེར་ན་བླུག་ཡོད་པ་མ་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག དེ་
འགྲིག་འགོ་གི་རེད།” ཅེས་ལན་གནང་བྱུང་། ང་ཚོག་བྱུར་བསྐྱེད་དེ་ན་བླུག་འཇགས་སྐྱུར་
བསྐྱེད་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་སུ་ན་བླུག་ནི་དེ་བས་ང་དྲག་ཏུ་འགྲོ་ཡི་འདུག
སྐྱོ་མཚན་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ངའི་དེ་སྐྱེ་བྱུག་མིན་པར་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་
བྱས། ལྟ་སའི་རྒྱུ་སྤོངས་ཅན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེ་ཕྱིན་རིའི་ལྷགས་སུ་ཁེར་རྒྱུ་དུ་
འཚར་ཡོངས་བྱས་པའི་ང་གཉིས་ཀ་འདིའི་སྐྱོར་ལ་སྤོངས་ནས་བསྐྱེད་ཡོད། མཐའ་མ་
དེར་ངས་ན་བླུག་ཏེ་རྒྱུ་དུ་འགོ་མི་ཡོང་ངམ་སྟེ་སྤྱོད་ཆོ་བོར་གཟུགས་པོ་བཟུལ་པ་
ཡིན། ངས་ང་རང་གི་མི་ཚེའི་དུས་ལྟར་དེའི་རིང་ལ་ཆང་རག་རྩ་བ་ནས་བཟུང་མེད། འོན་
ཀྱང་མཚན་དེར་མན་ཐོགས་ཡོང་བའི་རེ་བ་བྱས་ཏེ་ཆང་རག་རྩ་བ་ཐོབ་སྟེ་ལྟུང་བའི་བའི་
ཞེས་ཐོར་དོ་བཟུང་བ་ཡིན།

ཞིགས་པ་ལྟ་བུ་ཆུ་ཚོད་དུག་པ་ཅམ་ཞིག་ལ་ང་ཚོག་ཁར་ཕྱིན་ཏེ་ཚོན་ལྷོ་ཁར་གྱི་ཁང་
 པའི་སྒོ་བརྒྱུད་ལྟེ་ “ཚོན་ ང་ལ་ཅི་ཞིག་འགྲིག་གི་མི་འདུག་བསམ་གྱི་འདུག་སྒྲོན་གནད་
 ཅིག་ཉན་ཉན་ཡོད་ས་ཟེད།” ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཁོས་ “སྤོང་གིས་ཅི་ཟེར་གྱི་ཡོད།” ཟེར་
 ངས་ “ང་ལ་ན་རྒྱག་ཅིག་རྒྱག་གི་འདུག་ དེ་སྐར་མ་ལྟ་ལེ་རི་རྗེས་སུ་ཡོང་གི་འདུག” ཅེས་
 རྒྱས། སྐར་མ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་ཁོ་ཡར་ལངས་ཏེ་གྲོན་ཆས་གྲོན་ནས་མོ་ཎའི་ལྷོ་མིག་
 ལག་པར་ཐོགས་ནས་ང་ལ་ “ང་ཚོ་སྐན་ཁང་ལ་འགོ་དཔོས་རྒྱུ་ཟེད།” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་།
 ཁོས་ང་མོ་ཎའི་ནང་གང་མགྲོགས་གྱིས་ཎེན་མར་དུ་ཞེས་རྗེ་རྟེན་ལའི་ལས་ཁུངས་སུ་
 བརྒྱལ་བྱུང་། སྐབས་དེ་དུས་ངའི་མངལ་ཁ་ཀྱང་སྒྲིན་དུག་ཕྱིས་འདུག་ ཁོང་ཚོས་ང་
 ཉིན་བདུན་པར་ཡེ་ཤུ་སྐར་གྲོན་གྱི་སྐབས་ཁང་ཐོར་ཐར་མེས་མོར་རི་ཡལ་ཁྱིད་དེ་སྐྱེ་རྒྱག་
 རྒྱག་སའི་ཁང་པར་བརྟལ་བྱུང་། ཚོན་གྱིས་ང་སྐབས་ཁང་དུ་བརྒྱལ་རྗེས་ཁོས་ནང་ལ་ཁ་
 པར་བཏང་ལྟེ་སུ་རུང་ཞིག་གིས་རིན་པོ་ཆེ་འཕྲལ་མར་སྐབས་ཁང་དུ་གདན་འདྲན་ལྷོ་
 དཔོས་པར་མངགས་འདུག་ ང་རང་གཅིག་ཤུར་དེར་ཉལ་སྡོད་སྐབས་ང་ལ་འདིགས་
 ལྟང་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་ངས་དེ་ལྟར་སོས་གྱི་འདུག་ ལྷུ་མ་མ་ཡིན་པའི་གོ་རིམ་མཐུག་མ་དེ་ཚོའི་
 སྐབས་སུ་བྱིས་པ་ཞིག་ལ་ག་རེ་བྱེད་དཔོས་མིན་ཤེས་གྱི་མེད་སྐབས་ངའི་སེམས་ལ་གཞོན་
 རྒྱགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད། ངའི་སྐུ་གུ་བཅའ་སྟངས་སྦྱོང་བརྟེན་གྱི་འདྲིན་གྲུའི་ནང་དུ་
 སྐུ་གུ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་ལ་ཉེ་བའི་བུད་མེད་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ཞིག་འདུག་ ངས་མོ་ལ་ “བྱིས་པ་
 ཞིག་ལ་ག་རེ་བྱེད་དཔོས་ཟེད།” ཅེས་དྲིས་པ་ཡིན། མོས་དའི་ལན་དུ་ “ཨ་ལས། བྱིས་པ་
 དེས་གཅིན་རྒྱག་བཏང་ན་རྒྱ་གདན་བརྗོད་དཔོས་ཟེད། བྱིས་པ་དེ་ལྟོགས་ན་ཁ་ལག་སྦྱོད་
 དཔོས་ཟེད། བྱིས་པ་དེ་དུས་ན་པར་པར་ལེན་དཔོས་ཟེད།” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་།

ཨ་མ་ཞིག་ཆགས་རྒྱའི་བསམ་སྒོ་དེས་ང་ལྟར་བུ་ལོན་ལོན་པར་བཏང་བྱུང་། ང་རང་
 ལོན་གཞོན་གཞོན་ཡིན་པ་དང་། ཨ་མ་ཞིག་བྱེད་པར་ག་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུར་ང་ལ་སན་ཐོགས་
 ལྟར་པའི་འདས་པའི་ཉམས་སྦྱོང་ལ་གཞི་བཙུག་ས་ཞིག་མེད། ང་རང་སྐུ་གུ་རྒྱུ་རྒྱུ་གི་
 མཐའ་སྐོར་དུ་ནམ་ཡང་བརྟན་མ་རྒྱུང་ལ། ངས་ཨ་མ་ཞིག་བྱེད་རྒྱའི་སྐོར་ལ་གང་ཤེས་

པ་དེ་ང་རང་གི་ཨ་མ་རེད། མོས་གང་བྱས་པ་དེ་ང་རང་གིས་སྐྱར་སྐྱོས་བྱེད་འདོད་མེད་
པ་དེ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ངས་པ་མའི་ལས་འགན་འདང་ངེས་བཞིན་པ་ཞིག་བསྐྱབ་སྐྱབ་
ཀྱི་མ་རེད་སྟེ་པའི་ང་ལ་ཞེད་སྐད་བྱུང་། སྐབས་དེ་དུས་ང་ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
མིའི་ནང་དུ་སྐྱ་གུ་ཡོད་པའི་བྱེད་མེད་ཏེ་ཅང་ཉུང་ཉུང་ཡིན་པས་ངས་སུ་ཞིག་ལ་རེ་བ་
རྒྱག་དགོས་པ་འདྲ་ཤེས་མ་བྱུང་། སེམས་ཁྲལ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་མཉམ་བསྐྱོམས་ཀྱི་ངང་ནས་
ང་རང་ཁེར་རྒྱུ་དུ་སྐྱེ་བྱུག་དང་བཅས་དེར་ཉལ་བསྐྱད།

རིན་པོ་ཆེ་མེད་ཀྱིས་དུས་ངའི་སྐྱ་གུ་སྐྱེ་བྱུག་སུ་བསྐྱད་ཡོད། ཞེ་མེ་ལྷོ་རད་ལི་
མཚོ་གས་ལྷུང་ཁང་པའི་ནང་དུ་སྐྱེ་བས་སོང་། ངའི་མངལ་ཁ་ཀྱང་སྐྱེན་བརྱུ་བྱེས་སྐབས།
ང་ལ་བྱིས་པ་དེ་མངལ་ནས་བཅོར་འབྱུང་གཏོང་འདོད་བྱུང་། ངའི་བསམ་པས། ཐབས་
ལམ་ཡག་ཤོས་དེ་ང་རང་གི་རྐང་པ་གཉིས་ཉལ་ཁྲིའི་མཐའ་ལ་བཀག་ཏེ་བཅོར་འབྱུང་
གཏོང་རྒྱ་དེ་རེད་སྟེ། ཞེ་མེ་ལྷོ་རད་ལི་ཡིས་ང་ལ་དེ་ནི་བྱེད་སྐྱེད་ས་ཡང་དག་པ་ཞིག་
མ་རེད་བརྗོད་བྱུང་། ཁོས་ང་ལ་ང་ཚོག་སུར་བསྐྱད་ནས་སུས་མོ་གཉིས་ལག་པས་འདུས་
ཏེ་བཅོར་འབྱུང་གཏོང་དགོས་རེད་ཟེར། ངའི་བསམ་སྒྲོམ་ཁོས་གཏོང་མའི་ཚོ་པ་ཚོས་སྐྱ་
གུ་སྐྱེ་སྐྱེད་ས་ལ་སྐོབ་སྐོབ་བྱས་འདུག་སྟེ། ངས་དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུའི་འབད་བཅོམ་བྱས་
ཀྱང་པམ་ཐོགས་བྱུང་མ་སོང་། ཁོས་ཁང་པའི་ནང་དུ་ལངས་བསྐྱད་དེ་ང་རང་གིས་གང་
བྱེད་འདོད་པ་བྱེད་དུ་འདུག་གི་མི་འདུག་ འདི་ལྟར་བྱས་ཏེ་དུས་ཡུན་རྒྱ་ཚོད་གཅིག་
དང་བྱེད་ཅི་མ་བྱིན་ཡོད་ཀྱི་རེད། མཐའ་མ་དེར་ཁོ་བྱི་ལ་བྱིན་སོང་། ཁོ་བྱིན་པ་དང་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་ངས་ཉལ་ཁྲིའི་སྐྱེད་དུ་ཡར་འཛོམས། རྐང་པ་གཉིས་ཉལ་ཁྲིའི་མཐའ་ལ་བཀག་
ནས་བཅོར་འབྱུང་བརྒྱབ་པ་ཡིན། མགོ་རྒྱ་བརྗོད་སོང་བས་ང་སྐྱ་གུ་སྐྱེ་སའི་ཁང་མིག་
ཏུ་འཁྲིད་བྱུང་། དེ་རྗེས་རིང་པོ་མ་སོང་བར་ངའི་སྐྱ་སྐྱེས་སོང་།

ང་ཚོའི་སྐྱ་གུ་དང་པོ་དེ་སུ་ཡིན་ཅིང་རིན་པོ་ཆེ་ཏང་སངས་འདུག་གལ་ཏེ་སྐྱ་མ་ཞིག་
གིས་རིག་མ་བཞེས་ཏེ་སྐྱ་གུ་དང་པོ་དེ་སུ་མོ་ཡིན་ན། སྐྱ་སར་བབ་པ་དེ་ནོར་བ་ཡིན་པའི་
བོད་པའི་སྐྱེས་པ་གཙོ་ཆེར་འཛིན་པའི་ལམ་སྲོལ་ཞིག་འདུག་གལ་ཏེ་སྐྱ་གུ་དང་པོ་དེ་སུ་

ཡིན་ན་སྐྱེས་པ་བཅས་པ་དེ་ཡང་དག་པར་འདྲིན་སྲོལ་འདུག། རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོར་བུ་མོ་
 ཞེས་སྐྱེ་རྒྱུ་རེད་དགོངས་འདུག། ཁོང་གིས་ང་ཚོའི་གཞེན་སྒྲིག་དེ་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་པར་
 དགོངས་གྱི་མེད་ཀྱང་། ཡིད་ཆེས་འདི་དག་གིས་ཁོང་ལ་གུ་ཡངས་གཏོང་རྒྱུའི་སྤྲུགས་
 རེ་གནང་མི་འདུག། ང་ཚོས་བུའི་མིང་ལ་ག་རེ་འདོགས་མིན་གྱི་བསམ་སྒྲོ་ཡང་བཏང་མེད།
 ང་གཞིས་གྲིས་ང་ཚོའི་བུ་མོའི་མིང་ལ་ “བདེ་བ་ཆེན་པོ་” རྟེན་བདེ་ཆེན་ཞེས་འདོགས་
 རྒྱུ་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོའི་བུ་ལ་མིང་ཞེས་མཚོགས་པོར་སྤྲུགས་ལ་
 འཁྲུངས་འདུག། རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་ལྟར་ང་ཚོས་བུའི་མིང་ལ་ “སྟག་གི་སྤུ་གུ”
 རྟེན་སྟག་སྤུག་ཅེས་བཏགས། གཟུང་འཁོར་རྗེས་མ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་ཡ་རྒྱལ་བ་ཡིད་བཞིན་
 བོར་བུ་རིན་པོ་ཆེར་བྱུག་གིས་སྤུལ་ཏེ་བུ་ལ་མིང་འབྲུག་འདུག། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་
 བུའི་མིང་ལ་ “བསྟན་པ་འདྲིན་པའི་ལྷའི་དབང་ལྷུག་” རྟེན་བསྟན་འདྲིན་ལྷ་དབང་ཞེས་
 བཏགས་འདུག། དེས་ན་ཁོའི་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་མིང་དེ་བསྟན་འདྲིན་ལྷ་དབང་སྟག་སྤུག་
 རེ་མིང་སྤྲུག་པོ་རེད། ང་ཚོས་ཁོ་ལ་སྟབས་བདེའི་སློབ་སྦྱོར་ཐག་གྲིཊ་ཞེས་འབོད་གྱི་ཡོད།

ཐག་གྲིཊ་ནི་དགོང་དོའི་ཚུ་ཚོད་བདུན་པ་ཅོམ་ལ་སྐྱེས་པ་རེད། ཁོ་སྐྱེས་ཡོང་དུས་
 མདོག་ཏུ་ཅང་སྐྱེ་བོ་ཡོད་ཅང་ངས་སྐྱེ་ཡུན་རིང་པོ་བྱུང་བའི་ཁྱེན་གྲིས་མིན་ནམ་བསམས་
 བྱུང་། སྤུ་གུ་སྐྱེས་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ཨེམ་རྩེ་ལྷོ་ཏུ་ཡེ་ཡིས། རིན་པོ་ཆེ་ནི་བོད་པའི་སྐྱེ་མ་
 ཞེས་ཡིན་པ་དང་ཁོང་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅང་། ཡང་གྲིད་གྱི་སྟོར་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་
 མཉམ་དུ་བཀའ་མོལ་འབྲུག་འདྲིན་པོ་བྱས་སོང་སྟེ། རིན་པོ་ཆེས་ཁ་ལ་གནང་མ་སོང་།
 རིན་པོ་ཆེས་ཨེམ་རྩེ་དེས་ང་ལ་ཡག་པོ་བྱས་མེད་པ་དང་། ཁོའི་མི་གཤིས་ཀྱང་མགུ་པོ་
 མེད་པར་དགོངས་འདུག།

གང་འཚམས་ཤིག་གི་རྗེས་སུ་སྤུ་གུ་ཞབས་པ་ཚོས་ཐག་གྲིཊ་བུ་བཅོལ་ཁང་ལ་ཁྱེར་
 སོང་། རྒྱལ་ས་དེ་དུས་ཁོང་ཚོས་དམར་འབྲར་དེ་ཁང་པའི་ནང་དུ་ཨེམ་རྩེ་མཉམ་དུ་ཉར་
 འདུག་གི་མི་འདུག། དེ་ནས་གང་འཚམས་ཤིག་ནས་ང་ལ་ངལ་གསོ་ཐོབ་ཕྱིར་རིན་པོ་
 ཆེ་ནང་ལ་ལོག་སོང་། མཚན་དཀྲིལ་ལ་ཁོང་ཚོས་ཐག་གྲིཊ་ང་སར་ལུ་མ་བསྟུན་དུ་ཁྱེར་

སྐྱེབས་བྱུང་། ང་རང་སྐྱ་གྲུ་འདིའི་མངོས་སྐྱུག་ལ་བལྟས་ནས་ཉོན་ཐོར་བ་དྲན་པ་སོས་
གྱི་འདུག ངས་ང་ཚོའི་སྐྱ་གྲུ་འདི་རི་འདྲའི་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན་སྐོར་ཤོད་མྱིར་རིན་
པོ་ཆེ་ལ་ཁ་པར་བཏང་བ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ཁོང་རང་ཡང་ང་ཚོའི་བྱའི་ཐད་ལ་ཏ་
ཅང་སྐོ་བ་འཕེལ་པོ་བྱུང་གསུངས་ཏེ། ཁོང་གིས་མཚན་དེར་བྱིས་པའི་སྟེན་ཚོམ་ཞིག་ང་
ལ་སྐྱོགས་སྐྱུང་གནང་བྱུང་།

སྐྱུག་སྐྱུག་སྐྱེས་ལུས་སྐྱོབས་རིམ་གྱིས་འཕེལ།།
ཕྱག་ན་རྩོ་རྩོ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་འཕུར།།
སྐྱུག་གི་མཚོང་སྐྱབས་གྱིས་ལུང་བ་སྐྱེལ།།²¹

དེད་གཉིས་ནས་ཁ་པར་ཐོག་སྐྱད་ཆ་ཤོད་བཞིན་ཡོད་སྐབས་སྐྱོན་ཞབས་པ་དེ་བརྒྱགས་
ཡོང་སྟེ་ཐག་གྱི་ངའི་ས་ནས་ཁྱེར་གྱིན་སོང་། མོས་བྱིས་པ་ཁང་པའི་ནང་དུ་ཡོད་སྐབས་
ངས་ཁ་པར་བེད་སྐྱོད་བཏང་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་ཟེར། མོས་ཁོ་ལ་ཁ་པར་ནས་ནང་འབྲུ་
འགོས་སྲིད་གྱི་རེད་ཟེར། འདི་ནི་བྱུང་བུ་གྱི་གཏམ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེ་དུས་
ངས་མོ་ལ་ཚོད་པ་བྱེད་རྒྱུར་གནས་ཚུལ་འདང་ངེས་ཤིག་ཤེས་གྱི་མེད། ངས་ང་རང་གི་སྐྱ་
གྲུ་དྲན་བཞིན་དུ་ཉལ་ནས་བསྐྱད་པ་ཡིན། སང་ཞོགས་དེར་ང་ཡར་ལངས་ཏེ་བྱ་གསོ་ཁང་
དུ་ཐག་གྱི་ལ་བལྟ་བར་བྱིན་པ་ཡིན། ང་ལ་རང་བཞིན་གྱི་མའི་བག་ཆགས་ཤིག་སང་དེ་ཁོ་
དེ་མ་ཐག་དུ་བྱིས་ལ་འབྱེད་འགྲོ་འདོད་སྐྱེས་བྱུང་། ངས་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྩོན་ལ་ཁ་པར་
བཏང་སྟེ་ང་ལེན་པར་ཤོག་བརྗོད་པ་ཡིན། ཁོང་ཚོ་སྐྱེབས་པ་དང་ངས་ང་རང་སྐྱོན་ཁང་
ནས་ཐོན་རྒྱུའི་ཚོག་མཚན་ཞུས་ཏེ་ང་ཚོས་ཐག་གྱི་བྱིས་ལ་ཁྱེར་གྱིན་པ་ཡིན།

སྐོར་མེལ་ཁན་ཡོན་ལ་སྐྱེབས་དུས་གནས་སྐྱངས་ཟིང་ཆ་ཅན་ཞིག་འདུག ཁ་ལི་
སྐོར་ནི་ལ་ནས་སམ་སྐྱར་ཚོལ་བཟི་སྐྱེབས་ཡོད་པ་དང་། སྐལ་བཟང་དང་མི་གཞན་ཚོ་
ཐབ་ཚང་ནང་དུ་འདུག བྱིས་པ་སྐྱེས་པའི་དགའ་སྟོན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚེད་དུ་ཁོང་ཚོས་

21 པར་སྐྱོན་མ་བྱས་པའི་ཚོས་རྒྱུ་དུང་པའི་སྟེན་ཚོམ་

ཤམ་པལ་ཤེལ་དམ་གཅིག་ཁ་བྱེས་སོང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཤེལ་དམ་གྱི་ཁ་གཅོད་དེ་
སྤུངས་མཐོ་ལ་འཁོར་བུ་བས་བྱས་སོང་། དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཤིག་ནས་ངས་ཐག་སྡོད་དང་
མཉམ་དུ་ཉལ་ཁང་དུ་ངལ་གསོ་བྱས།

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་སློབ་མའི་མཉམ་དུ་མཚན་མོའི་ཚོགས་སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེས་ཆེ་ཏུ་
ཆེ་ཏུ་གཏོང་གནང་གི་འདུག དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཀྱི་སློབ་ལ་ཡིན་ན་ང་ཡང་ཚོགས་
སྐྱེས་འདི་དག་ལ་ཞུགས་ཡོད་ཀྱི་རེད། འོན་ཀྱང་ངའི་གོད་པ་མཐོ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་ང་ལ་
ཚན་ཚུང་གི་རྣམ་པར་ཞུགས་འདུན་རྗེ་ཚུང་དུ་སོང་། དམིགས་བསལ་མཚན་མོ་འབྲི་
བོ་ཞུགས་སྐྱེས་འདུན་པ་རྗེ་ཚུང་དུ་སོང་། ད་ཆ་ང་ལ་སུ་ཚུང་ཞིག་ཡོད་དུས་ང་ལ་དེ་དག་
གི་ཐད་ལ་འདོད་པ་གཏན་ནས་མེད་པར་གྱུར། ང་རང་ལ་མཚན་ན་མཚན་མོ་འདི་ནི་
ལྷན་པར་གྱིས་སློབ་ལ་འགོ་བཞུགས་མ་རེད། ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྤུངས་མཐོ་ཏུ་དུས་ཚོད་
བསྐྱེད་ཆུ་བྱུང་ན་སྐྱེས་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཁང་པར་མི་དེ་ཚོས་བཅོན་འཇུག་བྱས་ཡོད་པའི་
ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་། ང་དང་ཐག་སྡོད་གཉིས་ནང་ལ་སློབ་སྦྱོང་རྒྱུ་ལ་འདི་དག་ཉལ་ཁང་
དགོང་མོ་ཉལ་པར་སྐྱེས་མཐུན་སྐྱེས་ཚོར་སྐྱེས་ཆེ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ང་ལ་འདད་ངེས་
བཞིན་པའི་གཉིད་སྐྱེས་ཀྱི་མེད་པ་ཤེས་བྱུང་། ལྱིས་པ་དེ་ཡང་མཚན་ལ་ཐེངས་མང་
གཉིད་སང་གི་འདུག

ཐག་སྡོད་སྐྱེས་ཏེ་ཉལ་ཁང་འདི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་སློབ་མ་འགའ་ཤས་དང་མཉམ་དུ་
ཁོང་རང་གི་གསུང་བཤད་ཀྱི་སྐོར་འཛིན་འཁོར་ཐག་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུན་དུ་ཉན་
བཞིན་བཀོ་སྐྱོང་བྱས་ཏེ་ཐབ་ཚང་གི་རྒྱ་ཚོགས་སྐྱེས་ཏུ་བཞུགས་འདུག སྐབས་འདིར་སམ་
སྐར་ཚོལ་བཟེ་ཡིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྐྱེས་དུ་ཁོང་གི་གསུང་བཤད་རྣམས་ལྷན་སྐྱེས་བྱས་ཏེ་
དེབ་གཅིག་བཟོ་སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེས་
མཚན་གསུང་བཤད་དེ་ཚོར་ཉན་ཏེ་དེབ་ཀྱི་རྒྱ་ཚོར་འོས་པ་ཅི་ཡོད་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱ་
འགོ་འཇུགས་བཞིན་པ་རེད། སྐོར་འཛིན་འཁོར་ཐག་གི་སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེས་ཆེན་པོ་སྤོང་དེ་
ཁོང་རང་ཚོ་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་པོ་མི་འདུག ང་གཉིད་འཇུག་སྐྱེས་ཀྱི་མེད་པས་ཁོང་ཚོའི་སར་

ཕྱིན་ཏེ་ “ཐུགས་རྗེས་གཟིགས། ཏོག་ཙམ་ཁྱ་སེམ་པོ་ཡོང་ཐབས་གནང་རོགས། ཐུགས་རྗེས་གཟིགས། ཁྱ་སེམ་པོ་གནང་རོགས།” ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན། འབྲུག་ཙམ་རིང་ཁྱ་སེམ་པོ་ཡོང་གི་འདུག་ཟེ། འོན་ཀྱང་ཡང་སྐྱུར་འགོ་རྒྱུགས་ཀྱི་འདུག་མཐའ་མ་དེར་ངས་ཁང་མིག་དེར་ཕྱིན་ཏེ་འཁོར་ཐག་དེ་ང་རང་གི་ལག་པས་དུམ་བུ་གཉིས་ལ་བཅད་པ་ཡིན། མ་མཐར་ཡང་མཚན་དེའི་རིང་ལ་སྐྱད་ཅོར་མཚམས་ཆད་སོང་།

ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་དུས་ཚོད་མང་བ་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་སྐྱུག་སྐྱད་ཐེངས་མང་པོ་བརྒྱབ་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ང་ལ་ “ཁྱེད་རང་མི་ལ་དགའ་པོ་མེད་དམ།” ཞེས་གསུངས་བྱུང་། ངས་དེའི་ལན་དུ་ “ལགས་ཡོད། ང་མི་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁྱེད་རང་ནང་བཞིན་དེ་འདྲ་མེད།” བརྗོད་པ་ཡིན། ངས་ཁོང་ལ་ང་གཉིས་མཉམ་དུ་སྡོད་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་འདྲང་དེས་བཞིན་པ་མི་འདུག་ཅེས་སྐྱུག་སྐྱད་བརྒྱབ་དུས་ཁོང་གིས་ང་ལ་ “ཁྱེད་རང་ལ་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་གཞིན་སྐྱིད་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་འདོད་འདུག་གམ། དེ་འདྲ་བྱུང་ན་ཉ་ཅང་སྐྱུག་པོ་རེད།” ཅེས་གསུངས་བྱུང་། དེ་འདྲ་ཡོང་རྒྱུའི་གཞི་རྩ་ཁོ་རང་ཡོད་པ་མ་རེད།

དུས་ལྟན་འདིའི་རིང་ལ་སྐྱབས་རེ་ངས་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་ཡོང་གིར་ཐབས་ལམ་ཇ་དྲག་པོ་དེ་འདྲའང་བཞེན་ཀྱི་ཡོད། ཡི་གུ་སྐྱུར་སོས་དུས་དྲན་ཀྱི་ཉི་མོ་དེར་ངས་ནང་དུ་ཡོད་པའི་མི་ཚང་མ་ལ་སྐོང་འཚོལ་སྟེགས་ཀྱི་རྗེད་མོ་ཞིག་ཁང་པའི་ཕྱི་ལ་བྲ་སྐྱིག་བྱས་ཡོད་པས་ཚང་མ་སྐོང་འཚོལ་དུ་རྒྱགས་བརྗོད་པ་ཡིན། དེ་ནས་ངས་སྐོང་འཚོལ་ལྟེ་ལྟེ་ཡོད་ཚད་བརྒྱབ་སྟེ་སྐྱུག་ཅིག་ནང་དུ་ཐར་ས་མེད་པ་བཅོས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲིས་བྱུང་བ་ལ་ངས་“ད་ཁྱེད་རང་ངའི་རེད།” ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན།

ང་རང་ལ་མཚོན་ན། དུས་སྐབས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གིས་ངའི་མི་ཚོར་འགྲུབ་བ་ཆེན་པོ་བཏང་ཡོད་པ་དེ་ནི་ང་ལ་སྐྱ་གུ་དང་པོ་སྐྱེས་པ་དེ་རེད། ཐག་ལྷོ་བདུན་ཕྲག་གཉིས་ཡིན་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་རྗོད་ཁོ་ལིན་ཀྱི་རི་འདབས་སུ་ས་ཆ་ཞིག་ཉོ་འཆར་ཡོད་པ་དེར་བཟླ་ཞིབ་གནང་བར་ཉི་མ་འགའི་རིང་ལ་ཐེབས་སོང་། འདིའི་སྡོན་ལ་རིན་པོ་ཆེ་

ག་དུས་ཐེབས་ཀྱང་ང་མཉམ་དུ་མེད་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ཏུ་ལམ་མེད་ཅང་། ད་རེས་ང་
རང་ནང་དུ་སྡོད་དགོས་པ་ཤེས་དུས་ཏང་སངས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ང་མཉམ་དུ་འབྲིང་
རྒྱུར་དགའ་བསུ་གནང་གི་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་ལྗོངས་ལུས་པའི་ནང་དུ་བྱིས་པ་དམར་འབྱར་
ཞིག་ལྟར་ཉེ་རི་འདབས་སུ་གངས་ཀྱི་ནང་དུ་གོམ་བཤོད་བྱེད་རྒྱ་དེར་རྒྱ་མཚན་མཐོང་
མ་བྱུང་། དེས་ན་ངས་ཐག་སྡོད་པའི་ནང་དུ་སྡོད་རྒྱ་བྱས་པ་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་
ང་རང་གཅིག་ཤུར་བྱིས་པ་དང་མཉམ་དུ་ནང་དུ་སྡོད་རྒྱུར་ཞེད་སྐང་ཕན་བྱ་སྦྲེས་བྱུང་
ལ། ཁོར་རྒྱུད་དུ་དོར་བ་ལྟ་བུ་ཡང་ཚོར་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་ཐེབས་ཚར་བ་དང་ང་ལ་མིག་རྒྱ་
ཤོར་ནས་དུས་པ་ཡིན། ང་རྣོད་ཀྱི་དུས་སྤོངས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་བྱིས་དུ་མིས་ཁེངས་བསྐྱོད་
ཡོད། ད་ཆ་ཐེངས་དང་པོར་བྱིས་སྟོང་པ་ཆགས་སོང་། མི་འགའ་ཤས་ཤིག་ལྷག་འཕྲད་
དང་རོགས་པ་བྱེད་པར་སྦྲེབས་བྱུང་། དེ་མིན་དུས་ཚོད་ཤས་ཆེ་བ་དང་རང་གཅིག་ཤུ་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་ཕྱིར་འཁོར་སྐབས་ང་ལ་ “ང་ཚོས་ས་ཆ་ཞིག་ཉེ་རྒྱ་ཡིན་” ཞེས་གསུངས་
ཉེ་ཁོང་ལྷགས་མཉེས་པོ་བྱུང་འདུག ང་རང་ཡང་ཁོང་ལ་མཇལ་ཉེ་ཏུ་ཅང་དགའ་བོ་བྱུང་།
རིན་པོ་ཆེར་ས་ཆ་དེ་རྟེན་པ་དེ་ཅི་ཅམ་གྱིས་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ངས་ཤེས་མ་བྱུང་།
རིན་པོ་ཆེས་གཟིགས་གནང་པའི་ས་ཆ་དེ་བྱིས་སུ་རོ་ཁི་ཨོན་ཤེན་ཚོས་ཚོགས་ (Rocky
Mountain Dharma Center, བསྐྱེས་མིང་ RMDC) ཀྱི་བསྟེན་གནས་དེ་དང་ད་ལྟ་མིང་
བརྗེས་ནས་ཤམ་གླ་ལ་རི་བོའི་ཚོས་ཚོགས་ (Shambhala Mountain Center) སུ་འབོད་
པ་དེར་གྱུར་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པར་ཁ་ལོ་ར་ཤོར་ཚོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་སའི་
དབེན་གནས་ཞིག་འཇུགས་གནང་རྒྱ་དེ་གལ་གནད་ཆེ་བའི་གོམ་སྐབས་ཤིག་རེད། ཁོང་
གིས་ཤོང་ལྟར་གྱི་མགོ་རྟོག་དང་རྒྱུར་ཚད་ཀྱི་བྱི་ཏུ་བཤོ་སྤོང་ཚོགས་འདུ་དང་། ཟབ་སྦྱོང་
ལུགས་ཆེ་སྡོད་སྐབས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་སྐྱབ་གི་ར་མ་ཡོད་པ་ནང་བཞེན་ཨ་རིའི་རུབ་
ཕྱོགས་སུ་འདྲ་བསྟེན་གནས་དེ་འདྲ་ཞིག་དགོས་འདོད་གནང་ཡོད། ཁོང་གི་སྟོབ་མ་ཚོས་
ལྟར་རྒྱུད་གི་མཚམས་བསྟེན་སྐབས་དང་། མཉམ་སྦྲེབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལུགས་ཆེ་བྱེད་སའི་ས་
རྒྱ་ཆེ་བའི་བསྟེན་གནས་ཤིག་ཁོང་ལ་དགོས་འདོད་ཡོད། རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་རོ་ཁི་ཨོན་ཤེན་

ཚོས་ཚོགས་འདུགས་རྒྱ་དེ་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚོའི་ཉམས་ལེན་དེ་ཁོང་ཚོའི་ཉམས་ལྗོངས་གི་
མང་གཞི་བཟོ་བའི་ལྷོ་མིག་ལྟ་བུ་ཡིན་སྟེ་གསུངས་གནང་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེར་དུས་ཚོད་སྐོར་མོ་དེ་ཚོའི་སྐབས་ནས་ཀྱང་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚོར་ཡིད་
ཆེས་ཆེན་པོ་ཡོད། ཁོང་གིས་རྒྱ་དུ་ཁོང་ཚོ་བཅོས་སུ་རུང་བ་ཡིན་པར་གཞིགས་གནང་
ཡོད། ཁོང་གིས་མིའུ་མུང་ཚོ་རོ་ལི་མོན་ལྷན་ཚོས་ཚོགས་སུ་ས་ཆ་དེ་གཞིས་ཆགས་འོས་
པར་བཟོ་རྒྱུའི་ལས་རོགས་སུ་བོས། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཁོང་གིས་ཁོང་ཚོའི་སློབ་སྦྱོང་གསུངས་
དང་སྐར་མོར་ཚུད་པའི་ལུས་པ་དེ་གཞིགས་སུ་བཏོན་ཡོད། ཁོང་ཚོར་མཐུན་ཞུག་མང་པོ་མེད་
པའི་གནས་སྐབས་དཀའ་ངལ་ཆེ་བའི་འོག་སྟོན་རྒྱུར་གོམས་ཡོད་ཅང་། ཁོང་ཚོ་ལས་སྐྱོ་
པོའི་སློ་ནས་ས་ཆ་དེར་བསྐྱེད་པ་རེད། ཁོང་ཚོས་དེར་ཁང་པ་མང་པོ་བརྒྱབ་ཡོད་ལ། ད་
ལྟོང་དེར་ཡོད་པའི་ཁང་པ་འགའ་ཞིག་ནི་འདུགས་སྐྱོན་ལ་མཚར་ཅན་དེ་འདྲ་ཡོད།
སྐབས་དེ་དུས་ཁོང་ཚོ་སློམ་རྒྱལ་རྒྱུར་བྱང་ཆ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་མ་རེད་དེ་རྗེས་སུ་མང་པོ་
བྱུང་མོང་། འདི་ནི་ཁོང་གིས་ཁོང་ཚོར་ཡིད་ཆེས་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རེད།
ཁོང་གིས་ཚང་མ་ལ་ལུས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་གཞིགས་ཡོད།

ངའི་བསམ་པར། RMDC ལ་ས་ཆ་ཐོབ་པ་དེ་ནི་ང་ཚོས་བྱང་ཨ་རིར་བསྐྱེད་དེ་ལོ་
འཁོར་མོ་གཅིག་རྗེས་པའི་མཚོན་ཉུགས་དེ་རེད་སྟེ། དེ་ནི་སྤྱི་དུང་འདྲི་ར་གཉིས་
མཉམ་དུ་མི་ལོ་བཅུ་བདུན་བསྐྱེད་པའི་ལོ་དང་པོ་དེ་ཆགས་ཡོད། ལྷོ་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར་
དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་ཨ་རིར་ཡོང་རྒྱ་དེས་ཁོང་ལ་ཅི་ཞིག་ཡོང་མིན་
མཚོན་པའི་སྟེར་ལ་ “བྱང་གི་གནམ་འོག་དུ” (In the North of the Sky) ཞེས་པའི་
སྟེན་ཚོམ་ཞིག་བྲིས་གནང་བ་རེད། དེའི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་སྟེར་ལ་ “ཚོས་
རྒྱམ་མེར་བར་སྐྱུ་ལ་ནས་འདྲིར་སྐྱེབས་དུས་” ཞེས་བྲིས་གནང་ཡོད། རོ་མང་ཚོ་ཨ་རིར་
སྐྱེབས་པའི་ལོ་དང་པོ་དེ་རྒྱུང་འཆུབ་འཁོར་ལོ་རང་རེད། ལུང་པའི་ནང་དུ་སྟེར་སྟོན་བྱེད་
བཞིན་ལུས་སྐྱོང་བསྐྱེད་པའི་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུང་འཆུབ་འདྲ་ཞིག་རེད། ངའི་མི་ཚོའི་
ནང་ཁོང་དང་སྟེན་དུ་ང་ལ་ཉམས་ལྗོངས་མང་པོ་བྱུང་བ་ནང་བཞིན། དུས་སྐབས་དེ་ནི་ད་

ཅང་འོ་མཚར་ཅན་དང་། ཡང་སྐབས་དེ་ཁེར་རྒྱུ་གི་ཚོར་བ་ཅན་གཉིས་ཀ་རེད། ཁོང་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ང་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྤོང་ཚོར་བྱུང་ཡོད་ལ། ཁོང་དང་བུལ་ཏེ་ང་རང་གི་མི་ཚོ་ཡོད་རྒྱུའི་འགོ་ཡང་རྒྱུགས། ལྷ་མའི་བདག་མོ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་དུས་ཉལ་ཏུ་ལས་སྐོམ་ཞིག་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཡུལ་པོ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མ་རེད་ཅེས་ངས་ཤོད་སྲུབ།

བརྒྱད།

ཐག་གྲི་འི་བྱིས་པ་སྣོར་སྣོ་མོ་ཞིག་རེད། འོན་ཏེ་དངོས་སུ་གཤམ་ཏེ་ཁོ་ངའི་སྐྱ་གྲུ་དང་པོ་དེ་
 མིན་ན། ངས་སེམས་ཁྲལ་བྱས་ཡོད་མདོག་ཁ་པོ་རེད། ཅིའི་བྱིར་ཞེན་ཁོ་ལ་དུ་རྒྱ་དཀོན་
 པོ་རེད། ཁོ་དང་མཉམ་དུ་ཉ་ལམ་ཅི་བྱས་ཀྱང་ཚོགས་ལ། གང་དུ་འཁྲེར་ཀྱང་ཚོགས་ཁོ་གོད་
 པ་སྣོགས་ན་མ་གཏོགས་སྣོག་དེ་ཤོད་ཀྱི་མེད། ངས་ཁོ་ལ་ཁ་ལག་སྲུང་བེན་པ་དང་ཁོ་
 ལམ་སེང་གཉིད་ཉལ་བའམ། ཡང་ན་ཉལ་བྲིའི་སྣོད་དུ་ངལ་གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྗེས་སུ་
 ང་ཚོས་ཁོ་ལ་དགའ་ངལ་མང་པོ་ཡོད་པ་ཤེས་དུས་ངས་སྣོ་མོ་ནས་ཅི་བྱེད་དགོས་པ་ཤེས་
 ཡོད་ན་བསམས་བྱུང་།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ ཟླ་བ་ལྔ་པའི་ནང་བྱིས་པ་དེ་ཟླ་བ་གཉིས་ཅམ་ཡིན་དུས་ང་ཚོ་ཚང་མ་
 མཉམ་དུ་ཁ་ལི་སྣོར་འི་ཡར་བྱིན་པ་ཡིན། ང་ཚོས་སུ་བབྱུ་ཁི་རོ་ཤི་ལ་ཡང་སྐྱུར་བྱུག་འཕྲད་
 བྱས་པ་ཡིན། རྒྱབས་འདིར་ཁོང་མེ་ཇི་སྲང་ལམ་ལ་ཡོད་པའི་སན་རྒྱ་རན་སི་སི་ཁོ་བཟེན་
 ཚོས་ཚོགས་(བསྐྱུས་མིང་SFZC) སུ་བསྐྲད་འདུག་ ང་ཚོས་ SFZC ཡི་ལུ་མ་རའི་ནང་དུ་
 རོ་ཤི་དང་ཁོ་པའི་སྐྱེ་དམན་ལུ་ཁུ་སན་དང་ལྷན་དུ་ར་བཏུང་། རོ་ཤི་ཡིས་ཐག་གྲི་ལ་ཚོ་ག་
 དམིགས་བསལ་ཞིག་བྱས་སོང་། ཁོས་ཐག་གྲི་ལ་ཐོ་རོན་ལོ་སན་ཞེས་ཉི་ཉོང་གི་རྒྱད་
 དུ་སྟག་སྟག་ཟེར་བའི་མིང་ཞིག་བཏགས་སོང་། ང་ཚོའི་ཁ་ལི་སྣོར་འི་ཡར་འགྲུལ་སྐྱོད་
 གཉིས་པའི་རྒྱབས་སུ་ང་ཚོས་ཨ་ལན་མ་ཚི་ཡང་བྱུག་འཕྲད་ཀྱིས་རིན་པོ་ཚེས་ཨ་ལན་
 གྱི་སོ་ས་ལི་ཐོར་ཡོད་པའི་གྲུའི་ཁང་པའི་ནང་དུ་བཤོ་གྲོང་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཚོགས་གནང་
 པ་རེད། ཨ་ལན་གྱིས་གྲུ་དའི་ཚགས་ཤིག་ཁོང་རང་གི་སྣོ་མ་མ་རྣམས་སྣོ་མ་རྒྱག་པར་ཡོང་
 སའི་མཚོད་ཁང་ལ་བསྐྱུར་འདུག་ མི་ཚོས་ཁ་འདོན་བྱེད་དུས་ཁོས་ཀྱོན་ཚས་རྒྱ་སྐྱུག་ཅིག་
 ཀྱོན་ཏེ་མདུན་དུ་སྣོད་པ་དང་དེ་རྗེས་གཏམ་བཤད་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ ང་ལ་དེ་གའི་རྣམ་པ་
 དེ་རུབ་ཕྱོགས་པ་ཞིག་གིས་ནང་ཚོས་བྱེད་སྣངས་ལ་མ་རྒྱང་ཁྱད་མཚར་ཞིག་ཡིན་པ་ཚོར་

བྱུང་། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ཨེ་ལན་ལ་མཉེས་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཁོས་ཨ་རིའི་ནང་དུ་སྐྱེ་ལོ་
དུག་ཚུའི་ནང་དུ་བཟེན་བྱས་སྟེ་ལྷོ་ཕྱོག་ནས་ནང་ཆོས་དོ་སྐྱོད་ཀྱི་མང་གཞི་བཏོང་བ་དེར་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་གནང་གི་འདུག།

འགྲུལ་སྐྱོད་འདིའི་སྐྱབས་ཚོན་གྱི་ཁར་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཁ་ལི་སྐྱོར་ནི་ཡར་ཡོང་བ་
རེད། ཉེ་མ་གཅིག་རྗེས་མོ་ཏེ་བཏང་ནས་ང་ཚོ་ཨོག་ལ་ནད་ཀྱི་གནས་གང་ཞིག་ལ་
འབྲིད་བཞིན་པའི་སྐྱབས་སུ་ཁོས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ “བྱིད་རང་གིས་ང་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་དུན་
པ་ཉེར་བཞག་སྐོར་ནས་ཅི་ཞིག་གསུང་གནང་ཐུབ་བམ།” ཞེས་དྲིས་སོང་། ཁོས་འདི་ལྟར་
བཤད་སྐབས་འགྲུལ་འགྲུལ་གྱི་སྐོག་བར་དམར་པོ་དམར་པོ་ཡོད་བཞིན་དུ་འགྲོ་བཞིན་
ཡོད་པས། ང་ཚོའི་མོ་ཏེར་བརྟེན་སྐྱོན་བྱུང་སོང་། རིན་པོ་ཆེའི་ཚེབས་མ་འགའ་ཞིག་ཆག་
འདུག འོན་ཀྱང་སྐབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་སུ་ལའང་འཚབ་ཆེའི་སྐྱོན་ཆ་བྱུང་མ་སོང་།

ང་ཚོ་མཚོ་ཁྲག་ནས་ཐོན་ཏེ་ལོ་སྟོན་མ་རོཤེ་དང་ལྷན་དུ་སྐྱག་འཕྲད་སྦྱིད་པོ་ཞིག་
བྱུང་བའི་ས་ཆ་ཐ་ས་ང་རར་ཉེན་ཤས་སྟོད་ཕྱིར་མཚོ་འགམ་བརྒྱུད་དེ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་
ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་གི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་དབུ་འབྲིད་ལ་རྒྱལ་དབང་
ཀམ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ནས་སྐྱག་བྲིས་ཤིག་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོབ་མ་ཞིག་བརྒྱུད་དེ་འབྱོར་
སོང་། ལ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་ཐག་སྒྲིལ་ཁོང་རང་གི་དགོ་རྒྱུན་ལུང་མང་བསྟན་
དགའ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་དུ་དོས་འདྲིན་གནང་བ་ཡིན་གསུངས་འདུག ཕྱག་བྲིས་
ཐེབས་པའི་མཚན་དེར་ཐག་སྒྲིལ་དུས་དུས་པར་བསྟན་སོང་། ཁོ་ལ་མཚོན་ན་དེ་ནི་ཏུ་ཅང་
རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་རེད།

ང་ཚོའི་སྐུ་གུ་དེ་ནང་པའི་སླ་མ་གལ་ཆེན་ཞིག་གི་ཡང་སྲིད་དུ་དོས་འདྲིན་གནང་
བ་དེ་ཆེ་མཐོང་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། གསལ་བསྐྱབས་འདིས་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་སར་བབ་སྟེ་ང་
དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་དུས་དེ་ཅམ་གྱི་སྐབས་མཉེས་པོ་མ་བྱུང་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་དབུ་
འབྲིད་ཅིག་ནས་དོས་ལེན་གང་འཚམས་གནང་བའི་མཚོན་རྟགས་ཤིག་བསྟན་པ་རེད། ད་
དུང་དོས་འདྲིན་འདི་དང་ལྷན་དུ་བོད་མིའི་སླ་དཔོན་ཚོ་ནས་སྐྱབས་རེ་གནང་བའི་འགན་

འཕྲུལ་གྱི་མོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་ཚོས་ཤེས་བྱུང་། གོང་དུ་ངས་བོད་དུ་སྐྱུལ་སྐྱེའི་སློབ་གསོ་དང་སྐྱེད་སྲིང་གི་སྐོར་ལ་འབྲེལ་བཤད་བྱས་ཡོད། འདི་ནི་སྐྱུལ་སྐྱེ་གཞིན་ཅུ་ཞིག་སྐྱེད་སྲིང་བྱེད་སྒྲུབ་ལ་ངོས་ལེན་བྱས་པའི་འགྲོ་ལུགས་ཤིག་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེས་བོད་དུ་གནས་སྡངས་ཡོད་ཚད་ལ་དོ་སྙམ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། བྱོས་བྱོལ་དུ་ཕེབས་ཐུབ་པའི་བོད་ཀྱི་སྐྱ་མ་མང་པོས་རྒྱ་གར་དང་བོད་ཀྱི་ས་འབྲེལ་ཡུལ་གྱི་འགྲུ་ཏུ་དགོན་པ་གསར་འཛུགས་གནང་བཞིན་ཡོད། ཁོང་ཚོས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་སྐྱ་མ་གཞིན་ཅུ་ཚོར་ཤེས་ཡོན་སྐོར་སྡངས་དེ་སོལ་རྒྱུ་གི་ལམ་སོལ་སྐྱར་གསོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་ཡ་རྫུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་ནས་སྐར་ཏོག་ཏུ་ཁོང་རང་གི་དགོན་པ་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་དགོ་ཆུན་ན་གཞིན་མང་པོར་སྐྱོང་བར་བརྟེན་སྐྱོད་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་ལོ་ཚད་ལོན་པ་དང་སློབ་སྐྱོང་བྱེད་པར་ཐག་སྡེ་དེ་གར་གཏོང་དགོས་པའི་གཞིན་ལུགས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ངའི་ཐོག་ཏུ་ཡོང་རྒྱ་རེད། བོད་མི་ཚོས་གལ་ཏེ་སྐྱུལ་སྐྱེ་ཞིག་ཡང་དག་པའི་སྐོ་ནས་ངོས་འཛིན་དང་། ཁྱི་འདོན། བསྐྱབ་པ་སློབ་གཉེར་བཅས་མ་བྱུང་ན། ཁོ་ལ་སྐྱུལ་སྐྱེའི་ན་ཚ་ལྟ་བུ་སེམས་མི་བརྟན་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཅིའི་སྲིད་ཞེ་ན་ཁོས་རྒྱར་དུ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་སྲུངས་པའི་དགོས་པ་དང་དམིགས་ཡུལ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མེད་ཅོང་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐག་སྡེ་རྒྱ་གར་དུ་སློབ་སྐྱོང་ལ་གཏོང་འདོད་མི་འདུག གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཁོང་གིས་ནང་པའི་ཚོས་ཀྱི་མ་འོངས་པ་དེ་རུབ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་ལུགས་ཆེར་དགོངས་ཀྱི་ཡོད་པས། ཁོང་གི་སྤྱ་གུ་རྣམས་ལ་ཤེས་ཡོན་དེ་འདི་གར་སྐྱད་ན་བཟང་བ་དགོངས་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་ལ་ཨོག་སེ་སྐོར་ད་ནས་བྱུང་བའི་ཉམས་ཚུང་གི་ཐོག་ནས་ཁོང་གིས་རུབ་ཕྱོགས་པའི་ཤེས་ཡོན་ལམ་སྤྱགས་ལ་གུས་ཞབས་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཏུ་ཅང་ལུགས་ཆེ་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་ལ་ཁོང་རང་གིས་པའི་སྐྱབས་སུ་དགོན་པར་ཁེར་རྒྱུ་དུ་བཞུགས་དགོས་བྱུང་བའི་གནས་སྡངས་དེ་རང་གི་སྤྱ་གུའི་སྣང་དུ་ཡང་སྐྱར་འབྱུང་འདོད་ཀྱང་མེད། ཕྱོགས་མཚུངས་ཁོང་གིས་སྤྱ་གུའི་ཨ་པ་ཡིན་པ་ཅོམ་གྱིས་མ་ཡིན་པར། ཁོང་ཚོར་ཚོས་ཕྱོགས་

གྱི་ལམ་སྟོན་ཅི་མཁོ་གནང་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོང་སྐྱ་སྒྲེར་གྱིས་འགན་འཁུར་བཞེས་ཏེ་
ཁོང་ཚོ་སྐྱེད་སྲིད་གནང་འདོད་ཡོད། དེས་ན་ཁོང་ལ་ཐག་སྡེ་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་འཛོག་
འདོད་བྱུང་བ་རེད། རྗེས་སུ་དུས་སྐབས་གཞན་པ་ཞིག་ལ་ཁོང་གི་བུ་ལ་སྦྱོར་བརྗེས་སྟོན་
མ་ཐོབ་ཕྱིར་ཨེ་ཡར་ཕྱིན་ཚོགས་ཐག་སྡེ་ཡི་ཨ་མ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཁོང་ཚོའི་མཉམ་དུ་
ནང་ལ་བཟུང་ན་སྐྱམ་པའི་འདོད་པ་ང་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་། གནད་དོན་དང་ཚོར་
ཤུགས་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་རྒྱས་ལེབས་པའི་མཚན་གང་པོར་ཐག་སྡེ་དུས་དུས་
པར་བཟུང་པ་དེ་ཡ་མཚན་གང་ཡང་མ་རེད་སྟེ།

འཇམ་ཇ་ར་ནས་ང་ཚོ་ལྷ་མཚན་ལོ་མི་ཨན་རིལ་མི་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེར་རིན་པོ་ཆེས་
“ངར་འཛིན་གྱི་འཐབ་འཁུག” ཅེས་པའི་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་བསོ་སྲིད་ཞིག་གནང་སོང་།
ཁོང་ལ་ལོ་མི་ཨན་རིལ་མི་ལ་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་སློབ་མ་འདུ་འགོ་ཚུགས། ང་ཚོས་རིན་
པོ་ཆེ་དང་འབྲེལ་བ་དམ་པོར་གྱུར་བའི་སློག་བརྟན་བཟོ་སྐྱབ་པ། རྗེས་སུ་རྗེ་རི་ཡ་ནང་དང་།
ཡོ་ཏན་ཏེ་མེ་ཐི་རག་ཁེ་སི་གཉིས་དང་ལྷན་དུ་དུས་ཚོད་བསྐྱུལ། སྐབས་དེར་རིན་པོ་ཆེ་མི་
ལ་རས་པའི་སྐྱ་ཚོའི་སྐོར་ལ་སློག་བརྟན་ཞིག་བཟོ་རྒྱུའི་འགོ་འཛུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་
སྟེ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གང་ལ་བྱང་ཚུབ་པའི་ནང་པའི་གསང་སྔགས་རྩོམ་སྲིད་
པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་འདོད་ཚུལ་བཀོལ་ཏེ་སློག་བརྟན་ཞིག་བཟོ་འདོད་གནང་། ཁོང་གིས་
རྒྱལ་བ་རིགས་ལྡ་ཞེས་པའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་སྐོམ་གཞི་བཀོལ་ཏེ་སློག་བརྟན་ཞིག་བཟོ་
རྒྱུར་དོན་གཉེར་གནང་ཡོད།

སངས་རྒྱས་ཏེ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་། རོ་རྗེ་སྡེ་ཕྱག་ན་རོ་རྗེ། ལས་ཏེ་དོན་ཡོད་གྲུབ་
པ། བརྗེས་ཏེ་འོད་དཔག་མེད། རིན་ཆེན་ཏེ་རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་བཅས་རྒྱལ་བ་རིགས་
ལྡ་ནི་སྲིད་པ་དང་ཞི་བ་གཉི་གའི་སྦྱོད་པ་མི་འདྲ་བ་ལྡ་མཚན་གྱི་ཡོད། རིགས་རེ་རེ་
ལ་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་མཚན་དོན་གཉི་ག་ཡོད།²² ལྱི་ལོ་བདུན་ཅུའི་འགོ་སྟོན་དུ་

22 རྒྱལ་བ་རིགས་ལྡ་སྡེ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་། ཕྱག་ན་རོ་རྗེ། དོན་ཡོད་གྲུབ་པ། འོད་དཔག་མེད། རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་
བཅས་ནི། དག་པ་དང་མ་དག་པ་གཉིས་ཀའི་སྦྱོད་པ་མི་འདྲ་བ་ལྡ་མཚན་ལྟོས་པའི་དུ། རིགས་ལྡ་པོ་རེ་རེ་ལ་དག་པ་དང་མ་
དག་པ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ལྗན་ཡོད། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ནི་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་མ་རིག་པའི་རོ་བོ་དང་འབྲེལ་བ་

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་མངོན་འཕྲིན་གྱི་ནང་དུ་དཔེ་མཚོན་འདི་བོད་སྡོད་གནང་ཡོད།
འདི་སྐྱེ་ཚུལ་ལ་བེད་སྡོད་ཡོད་པ་ཙམ་མ་ཟད་མིའི་སེམས་ཁམས་ཤེས་པ་ལའང་ཕན་
ཚོགས་ཡོད། སློག་བརྟན་བཟོ་སྐྱེན་གྱི་ཐད་ནས་བཤད་ན། ཁོང་གིས་རྣམ་པ་ཞིག་རི་ལྟར་
དཔར་དུ་སྒྲངས་པ་དེས་རིགས་ལྡེའི་ནང་གི་གཅིག་གི་མཐུ་ལུས་དེ་མཚོན་པར་བྱེད་པའམ།
བཟུང་ཐུབ་པར་དགོངས་གྱི་འདུག གནས་སྒྲངས་གཅིག་ལ་པར་ཆས་དེས་ཟུར་མི་འདྲ་
བ་ལྟར་བཞུགས་ཏེ་རྟོག་པའམ། གོ་བ་མི་འདྲ་བ་ལྟ་ལེན་ཐུག་ རྒྱལ་བ་རིགས་ལྡེའི་ཡོན་
ཏན་དེ་དག་རང་གི་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་ནང་དུ་བཀོལ་སྐྱེའི་བསམ་སྡོད་དེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐུག་པའི་
སྐྱེ་ཚུལ་བ་གཞན་མང་པོར་བྱུང་བ་ནང་བཞིན་ངོ་ཏ་ན་དང་སྤྱིར་དགཉིས་ལའང་ཡིད་ལ་
འཐད་པོ་བྱུང་སོང་།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར་ངོ་ཏ་ན་དང་སྤྱིར་དགཉིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྟན་དུ་སི་མི་ཏེན་གྱི་སི་
ཚོག་ཏོམ་ནང་གི་མི་རིགས་རྣམ་བཤད་གྱི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་མི་ལ་རས་
པའི་སྐྱེ་ཚེའི་སྟོར་གྱི་ངོ་མཚར་ཅན་གྱི་ཐང་ཀ་འགའ་ཞིག་སློག་བརྟན་པར་ལེན་གནང་
བར་ཐེབས་པ་རེད། ཁོང་གིས་ཐང་ཀའི་སྤྱང་བརྟན་དེ་དག་སློག་བརྟན་གྱི་ནང་དུ་བེད་
སྡོད་གཏོང་འདོད་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་པར་ཆས་གྱི་ཆེ་ཤེལ་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བའི་ཀྱིན་

ཡོད། དེའི་སྐྱེ་མདོག་དཀར་པོ་དང་མཚོན་རྟགས་ནི་འཁོར་ལོ་རེད། དེ་ནི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ལ་
ནམ་མཁའ་དེ་ཁམས་ལྟ་པར་བཞེས་པའི་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་འབྲེལ་ཡོད། ཕྱག་ན་ངོ་ཆེའི་ལུས་པ་དེ་ཕྱོགས་གཅིག་
ནས་རྣམ་དཔྱོད་གྱི་རིག་ཚུལ་ལམ། གནད་ལ་མིགས་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ནས་ཁོང་ཁྱོད་དང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་པ་ལྟན་
དུ་ཡོད། དེའི་ཁམས་ཆུ་དང་། སྐྱེ་མདོག་སྟོན་པོ་ མཚོན་རྟགས་ནི་ངོ་ཆེ་རེད། དོན་ཡོད་གྲུབ་པའམ་ལས་ནི་རྣམ་བྱུང་
ཕྱོགས་ནས་བཤད་ན། བསམ་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་འགྲུབ་པའམ། དཀར་པོ་དགེ་བའི་ལས་དང་། གུན་
ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ནས་བཤད་ན། གཞན་ལ་ཕྱག་དོག་དང་འགྲན་ཆེ་བྱེད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། དེའི་སྐྱེ་མདོག་
ལྗང་ལྷ་དང་། ཁམས་རྒྱུད། མཚོན་རྟགས་རལ་གྱི་རེད། འོད་དཔག་མེད་དམ་པསྐྱེ་ནི་རྣམ་བྱུང་གི་ངོ་བོ་ནས་བྱམས་
སྤྱིར་ཆེ་དང་། ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་ཤེས་རབ། དག་ཚལ་བཅས་གྱི་ཡོན་ཏན་མངའ་བ་དང་། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་
ཕྱོགས་ནས་བཤད་ན། བདག་འདྲིན་དང་སྲིད་ཞེན་ཆེ་བའི་ལས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། དེའི་མཚོན་རྟགས་ནི་བསྐྱེད་དང་།
སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ། ཁམས་མེ་ཡིན། མཐའ་མ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་གྱི་མཚོན་རྟགས་ནི་ནོར་བུ་རེད། དེའི་རྣམ་བྱུང་
ཕྱོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་ནི། བྱང་སྟོམས་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་། རྟོན་ལོངས་སྡོད་འཕེལ་བ་དང་། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་
ཕྱོགས་གྱི་སྟོན་ནི་དབྱུལ་ཕོངས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། བརྟན་སེམས་དང་། སྤེལ་བཅས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། དེའི་ཁམས་
ས་དང་སྐྱེ་མདོག་སེར་པོ་ཡིན།

ཀྱིས་སྐྱོད་བརྟན་དེ་དག་གསལ་པོ་མ་བྱུང་བ་སོགས་འགལ་སྐྱེན་སྣ་མང་ལ་བརྟེན་ནས་
སློབ་བརྟན་བརྩོ་རྒྱ་བྱུང་མེད།

ང་ཚོ་ལོ་སི་ཨན་རེལ་སི་ལ་ཡོད་སྐབས། ང་ཚོ་གྱི་རྩེ་དང་། ལྷ་ར་ཡན་གྱི་མཉམ་དུ་
ཨོན་ཕེ་གྱི་ར་ལ་ཡོ་ག་ཚོགས་པ་སྟེ། ཁོང་ཚོས་བསྐྱུས་མིང་གིས་ །། ཞེས་འབོད་པ། ཡིན་
པ་ནི་སི་མ་མི་ས་ཚེ་ཏ་ན་ཏ་འེ་ཚོས་ཚོགས་ཡིན་པ་དེར་དགོང་ཚོགས་ལ་གདན་འདྲིན་
ལྷན་བྱུང་། རིན་པོ་ཚེ་རྒྱ་གར་གྱི་ཁ་ལག་ལ་མཉེས་པོ་ཡོད་ཅང་ །། ལ་དགོང་ཚོགས་ལ་
ཕེབས་རྒྱུ་སྟོབ་འཕེལ་པོ་བྱུང་སོང་། ཁོང་ཚོས་ང་ཚོར་རྒྱ་གར་གྱི་ཤ་མེད་ཁ་ལག་
སྐུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་བྱངས་བྱུང་། ལོ་སྟོན་མ་དེར་གྱི་རྩེ་དང་ལྷ་ར་ཡན་སྟོབ་ཏེ་ལྷན་
རྒྱུ། རིན་པོ་ཚེས་ཁོང་གཉིས་དང་དམིགས་བསལ་ལྷ་ར་ཡན་རོ་ཡག་པོ་གེས་འདོད་
ཚེན་པོ་གནང་གི་འདུག ལྷ་ར་ཡན་གྱིས་སྐྱེ་མའི་སྟོད་གོས་དམར་པོ་ཞིག་གྱོན་ཏེ་དགོང་
ཚོགས་ལ་སྐེབས་སོང་། ཁོའི་ཡིད་དབང་འགྲུག་རུས་གྱི་བྱང་ཚོས་གྱིས་ངའི་ཡིད་འཕྲོག་
སོང་། ཁོ་ནི་སེམས་བཟང་པོ་དང་། ལྷང་བ་སྦྱིད་པོ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ལ་ནམ་དུའང་ཅན་
ཞིག་དུ་མངོན། ང་ཚོའི་ཐུག་འཕྲད་གྱི་མཚུག་ཅམ་དུ་ལྷ་ར་ཡན་དང་ཁོའི་གྲོགས་ཚོ་
ལེ་ལ། དེ་བཞིན་གྱི་ལྷ་རྒྱ་དང་ཁོའི་གྲོགས་ཚོ་གསར་པ་ཏེ་ལན་བཅས་མཉམ་དུ་ང་ཚོའི་
ཚོས་ཚོགས་སུ་ལྷགས་པ་རེད། རིན་པོ་ཚེས་ཁོང་ཚོ་ལ་སྟེག་གི་ར་མར་སྟོད་གོས་པའི་
རེ་འདུན་གནང་བས་ཁོང་ཚོས་དབྱར་ཚོག་དེར་སྟོར་སོང་། ཁོང་ཚོས་སྐྱེ་སྟེགས་པའི་ཚོས་
པ་སི་མ་མི་འི་ཞེས་པའི་བྱིན་རྒྱལ་ལུ་ཚེད་ལམ་ཞོར་ལ་ནེ་ལུ་ཡོག་བརྒྱུད་པ་དང་། དེ་ནས་
ཁོང་ཚོ་ར་མར་བྱིན་པ་རེད། ཁོང་ཚོར་རྒྱུར་མོན་དེ་གྱི་ཁིར་གྱི་འེན་དུ་ཁང་པ་ཞིག་ཡོད་
པ་དེར་ཁོང་ཚོས་ཕྱི་རི་ཁ་ཡ་སྟེ་ཁི་རི་ཞེས་པའི་བག་ལེབ་བརྩོ་གྲུ་ཞིག་འགོ་བཙུགས་
པ་རེད། དེ་དུས་ལ་ཡི་ལཱ་སྐུ་གྲུ་དང་པོ་དེ་སྟེ་རྒྱ་འདུག མོ་དང་ལྷ་ར་ཡན་གཉིས་ར་
མར་གཉེན་སྦྱིག་བྱས་པ་རེད།

ད་ཆ་ང་ལ་བྱིས་འཛིན་ཨ་མའི་འགན་འཁུར་ཡོད་སྟབས་རིན་པོ་ཆེ་བྱིར་སྐྱོད་གནང་སྐབས་ད་དུས་ཚོད་མང་བ་བྱིས་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། འབྲུང་འབྲུར་གྱི་ལོ་འགའ་ཤས་གྱི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་ཨ་རིའི་ས་ཕྱོགས་གང་སར་ཐེངས་ཅི་ཅམ་ལེབས་པའི་གྲངས་ཚད་ངས་ཤེས་གྱི་མེད། ལོ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཁོང་ཉིན་གྲངས་ཅི་ཅམ་ལ་གསུང་ཚོས་གནང་བར་འབྲུག་སྐྱོད་གནང་བའི་གྲངས་ཀ་ངས་བརྗོད་མི་ཐུབ། ཁོང་སྟོལ་ཏེ་དུ་ཡོད་སྐབས་ཀྱང་སྐྱོར་མེད་ཁན་ཡོན་གྱི་བྱིས་དུ་སྤང་ཚང་གསོག་པ་ནང་བཞིན་གྱི་བྲེལ་འཚུབ་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོའི་མི་ཚོའི་ནང་གི་ཁྱད་ཚོས་ཟང་ཟེང་ཅན་དེ་འདྲ་ཡིན་ན་ཡང་། འདི་ནི་ངའི་མི་ཚོའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱུང་བའི་དངོས་གནས་སྐྱུ་མའི་རང་བཞིན་གྱི་དུས་ཚོད་དེ་རེད། ལོ་འདི་དག་རིང་ལ་ང་གཉིས་ཞེ་དྲགས་འཚམ་པོ་ཡོད། དེ་ནི་རེ་བ་དང་ཕྱགས་རེས་ཁེངས་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་རེད་ལ། ང་གཉིས་མཉམ་སྦྲོད་གྱི་མི་ཚོའི་ནང་དམིགས་བསལ་སྦྱིད་པའི་ལེའུ་ཞིག་ཏུ་ངས་དྲན་གསོ་བྱེད་གྱི་ཡོད།

དོན་དངོས་སུ་འདྲུ་འཛིན་ལ་རུས་ཕྱགས་སྦྱིད་པའི་ཆ་ཞིག་ཡོད། དེའི་དབྱས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཉ་ཅང་དགེལ་པོ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དུས་ཚོད་དེའི་རིང་ལ་ང་གཉིས་མཉམ་དུ་སྦྱིད་པོ་ཞེ་དྲགས་བྱུང་། དུས་རྟག་ཏུ་མི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་ནས་བསྐྱེད་ཀྱང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དེ་ནི་ཉ་ཅང་ཉེ་བའི་འབྲེལ་འདྲིས་ཤིག་ཏུ་ཚོར་བྱུང་། ལྟོས་ས་ལྟོས་འདོག་གིས་བཤད་ན་སྐབས་དེར་ཚོས་ཚོགས་ཚུང་ཚུང་ཡིན་པ་དང་། ང་ཚོའི་བྱིས་དུ་གནས་ཚུལ་གང་མང་འབྲུང་གི་ཡོད་པ་ལ་ང་རང་དགའ་བོ་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་བྱིར་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་ནང་དུ་བཞུགས་པ་དེར་ང་རང་ཚོད་མེད་དགའ་བོ་ཡོད། ང་རང་ཉོབ་སོང་ན་ངས་མལ་སར་གཉིད་ཉལ་བར་འགྲོ་ཚོག་ཡོད། ཁང་པའི་ནང་དུ་ཟ་དེ་ཟེང་དེ་ཡིན་པ་དང་། ང་ཚོར་སྐྱེར་གསང་ཉ་ལམ་མེད་པས་མངོན་གསལ་དོད་པོའི་བཟོད་མ་བདེ་བ་ཡོང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སྟོད་པོ་ཡོད་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་རེད། ང་རང་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གནས་སྤངས་དེ་ནས་ཁ་གྲེས་པ་དང་ངའི་ཨ་མ་ནས་ཐག་རིང་དུ་ཡོད་ཅང་། ངས་སློབ་དེ་པོ་དང་སྤང་བ་སྦྱིད་པའི་ཚོར་བ་དེ་ཉམས་སུ་ཚྱུང་བཞིན་

ཡོད། ང་ལ་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་ཚོ་རོགས་དང་། ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་མི་ཚོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལ་
 བརྟེན་ནས་ང་ཞི་རང་དབང་གི་རྒྱུ་ལ་བཞུགས་ཏེ་འཕུར་བཞིན་ཡོད། སྤུ་གུ་ཞིག་སྐྱེས་པ་
 དེ་ཡང་འདོད་སློབ་ཚིམ་པོ་བྱུང་། ང་ཚོས་དུས་སྐབས་ནག་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་བསྐྱུར་ཚར་བ་
 རེད། ང་ལ་འདི་མ་ཡིན་པའི་མི་ཚོ་གཞན་ཞིག་ངའི་སློབ་ལུ་ལ་འཆར་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག
 བ་དེ་ལའི་གསང་སྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཉམས་ལེན་པ་ཚོས་རང་གི་སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་
 ཀྱི་ཆ་གས་སུ་སློབ་སྦྱོར་བྱེད་རྒྱུ་ལ་ལོ་ཞིག་ཡོད། འདི་དག་གི་ནང་ནས་འགའ་
 ཞིག་ལ་སྐྱབ་གཉེས་དང་། འབས་གཉེས། ཕྱག་གཉེས། སྐྱབ་གཉེས། ཤངས་གཉེས། དབུ་
 གཅིག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་མིའི་གཞུགས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྩོམ་སྐྱོང་གི་
 པའི་སྐྱོབ་འགའ་ཞིག་ལ་ཕྱག་དང་འབས་དུ་མ་དང་། དབུ་མང་པོ། ཕྱོགས་ཀྱན་ཏུ་གཞིགས་
 པའི་སྐྱབ་མང་པོ་ལྡན་ཡོད། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོང་པར་ཉམས་ལེན་གྱིས་
 དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེས་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། སྤྱིང་རྩེའི་རང་
 གཞུགས་འཕགས་པ་སྐྱབ་རས་གཞིགས་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་བསྐྱེད་ལས་
 སྦྱོབ་པའི་ཐུགས་བརྩེ་བ་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་མཚོན་ཕྱིར་སྐབས་འགར་ཕྱག་སྦྱོང་དང་སྐྱབ་
 སྦྱོང་ལྡན་པར་བསྟན་ཡོད། དུས་ཚོད་འདི་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཐམས་
 ཅད་གཞིགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་སྐྱབ་གྱིས་སྐྱབ་པའི་མིའི་སྐྱོབ་སྐྱེད་ཀྱི་འཇོགས་འདི་
 བདག་གིར་བཞེས་པ་ལྟར་མངོན། ཐབས་ལམ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སློབ་པ་ཁོང་གིས་མི་ཚོ་དང་
 མཉམ་དུ་མངོད་འཕྲིན་སྦྱོང་སྤངས་དེ་གཞེངས་སུ་ཐོན་པ་ཞིག་རེད། ཁོང་ནི་དུས་ཀྱན་
 ཏུ་མི་འབྲེལ་མིན་དང་ལྟན་དུ་ཚོས་སྣ་ཚོགས་པའི་སློབ་པ་ཁ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་དུས་
 གཅིག་ལ་གནང་གི་ཡོད་པ་ལྟར་མངོན། གལ་ཏེ་ངས་འབྲེལ་བ་འདི་དག་ཚང་མ་དང་།
 ཁོང་གིས་སྐྱབ་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་གང་གནང་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་བྱེད་རྒྱུའི་
 འབད་བརྩོན་བྱས་ན་ཤོག་གངས་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་ཁོངས་ཀྱི་རེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་
 ཁོང་དང་ལྟན་དུ་ཡོད་དུས་གང་ཡང་བྱུང་མ་སོང་སྟེ་མ་པ་འབྲེལ་བ་ཡོང་གི་ཡོད།
 མངོད་འཕྲིན་འདི་དག་ཚང་མའི་དབུས་སུ་ཁོང་ནི་ཉ་ལས་པའི་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་

དང་། རྒྱལ་སྐྱོད་ལྷན་པོ་ཡོང་བའི་ལམ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་དུས་
ཁོང་གི་རྒྱལ་སྐྱོད་གཞན་ལ་གཡེང་འདུག་སྟེ་ཕ་ཞིག་ནམ་ཡང་ཚོར་དཀའ། ཁོང་གིས་ལྷོད་
རང་ལ་བཀའ་མེད་ལ་གནང་བའི་སྐབས་སུ་ཁོང་གི་རྒྱལ་སྐྱོད་ཡོངས་རྒྱུ་རྒྱུ་
རང་ལ་ཡོད་པ་ཚོར་རྒྱལ། དེའི་བསམ་པར་ངས་ང་ཚོའི་མི་ཚེ་དང་ཉ་ཅང་འབྲེལ་འདྲིས་
ཆེ་བའི་མི་འདི་དག་དང་། ལུ་ཟེང་དེ་ཚོ་ངས་བཟོད་སྒྲོམ་སྐབས་འདི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་འདི་
རེད་སྟེ། ཁོང་ཚོས་ཁོང་འདི་ས་ནས་འཕྲོག་གི་འདུག་སྟེ་ཕ་ཞིག་ང་ལ་མ་བྱུང་། ཁོང་
ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ཁོང་འདི་ཆེད་དུ་དོན་དམ་དུ་ཡོད།

རྒྱལ་སྐྱོད་གཞན་ཞིག་ནས་གལ་ཏེ་ང་ཚོར་ང་གཞིས་གཅིག་ཕྱར་སྟོད་རྒྱའི་དུས་ཚོད་
ཅིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན། དེ་ནི་ང་ཚོའི་སྐྱེ་ཏེ་ཕྱི་ཁང་འདི་ནང་དུ་དང་། ཁོང་གི་གསུང་
ཚོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྐྱོར་སྐྱོད་གནང་བའི་སྐབས་སུ་འབྲུང་བསམ་མེད་པ་དེ་ང་གཞིས་ཀས་
ངོས་ལེན་བྱེད་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་བཟའ་ཚང་གི་ཆེད་དུ་དུས་ཚོད་
ལུང་བཅད་ཀྱིས་ང་ཚོས་སྐྱོ་གསེང་ངམ། བྱང་གསེང་དུ་འགོ་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན།
སྐབས་དེ་རོགས་པ་བྱེད་པར་མི་གཞན་དག་འདྲ་ཡོང་བ་ལས་དེ་མིན་འགོ་སྟོད་སྐབས་
སུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ང་། ང་ཚོའི་སྐུ་གུའམ། རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་བྱུང་བའི་སྐུ་གུ་ཚོ་
མ་གཏོགས་མེད།

ངས་དྲན་སོས་པའི་ང་ཚོའི་སྐྱོ་གསེང་དང་པོ་དེ་ཐག་གྲིང་དམར་འབྲུང་ཡིན་སྐབས་སྐྱི་
ལོ་ ༡༩༧༡ ལོར་ནི་ལུ་མེག་སི་ཁོ་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ད་ཆ་ང་ལ་མོ་ཏེ་གཏོང་ཚོག་པའི་ལག་
འབྱེད་ཡོད་པས་ངས་མོ་ཏེ་བཏང་ནས་ང་ཚོ་གསུམ་སན་ཐ་སྐྱོ་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། མར་ལམ་
ང་ཚོ་མཚན་གཅིག་སྟོ་ལ་ལོ་རྒྱུ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་འདྲེ་
ཞོགས་ཇ་འཕྲུང་བར་ཁའོ་སྟོ་ཡེའམ་རྒྱལ་སྐྱོད་ཇ་ཁང་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ང་ཚོས་
གི་ཕྱིང་ཞུ་དེ་ལྷོ་ཏེ་ཕྱིན་པ་རེད། དེ་ནས་ང་ཚོས་ནི་ལུ་མེག་སི་ཁོ་ལ་ནང་ལ་འཇུག། དེ་
གར་ང་ཚོས་ཁང་བདག་གི་ཁང་རྒྱབ་ཏུ་བཞག་ཡོད་པའི་མོ་ཏེ་ཁང་རྒྱུང་ཞིག་སྐྱས་པ་
ཡིན། ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་རིན་པོ་ཆེས་ཐག་གྲིང་ལ་ཕྱག་རོགས་ཞེ་དགས་

གནང་བྱུང་། ཁོང་གིས་ཐག་སྡོམ་དང་ཚོའི་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཁོ་ལ་བྱམས་སྦྱོང་
 ཞེས་པའི་གནང་སོང་། ངས་གཞུགས་པོ་འཇུག་དུས་ཁོང་གིས་ཐག་སྡོམ་ལ་གཟིགས་ཉོན་
 གནང་བ་དང་། གལ་ཏེ་ཁོ་དུས་ན་ང་རྒྱུ་གཏོང་གནང་གི་ཡོད། ཐེངས་ཤིག་ངས་རིན་པོ་
 ཆེ་ཐག་སྡོམ་མཉམ་དུ་གཅིག་སྲུང་བཞག་སྟེ་ང་རང་ཚོང་ཁང་ལ་བཟའ་ཆས་ཉོ་བར་སྤྱོད་པ་
 ཡིན། ཁོང་གིས་ཕྱག་ལ་གཅིག་གིས་ཚུ་གདན་བརྗེ་སྤངས་ཤེས་འདུག འོན་ཀྱང་ཐག་སྡོམ་
 ཡིས་གཞུགས་པོ་མར་གཏུ་ཚུར་གཏུ་བྱེད་དུས་ཁོང་ལ་ཚིག་པ་བཟང་བ་ཡང་བྱུང་འདུག བེའུ་
 མེག་སེ་ཁོ་ཏུ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་འབྲུ་སྤྱོད་འགོག་པའི་ཐབས་ལམ་དེ་ཚོད་ལྟ་ཡང་
 གནང་སོང་། ང་ཚོའི་མོ་ཤེའི་ཁང་པར་བཅོན་འདྲུལ་བྱེད་མཁན་གྱི་གྲོག་མ་རྣམས་རིན་པོ་
 ཆེ་ལ་གསོད་འདོད་མེད་པས། ཁོང་གིས་དཀར་ཡོལ་དང་ཤེལ་སོར་ཡོད་སའི་མཐའ་ཏུ་ཨེ་
 རིག་ཟེར་བའི་དྲེག་སེལ་གྱི་ཚུ་དེའི་ཐིག་ལམ་ཕྲ་མོ་རེ་འཐེན་གནང་སོང་། གང་ཡིན་ཟེར་
 བ། ཁོང་གིས་གྲོག་མས་ཨེ་རིག་བརྒྱུ་ཏེ་འགྲོ་བྱུང་གི་མ་རེད་དགོངས་འདུག དོན་དངོས་
 སུ་དེས་ཉུས་པ་ཐོན་སོང་།

ང་ཚོས་སུ་ཐ་སྡོམ་གྱི་ཁོམ་གཞུང་ལྟེ་བ་དེར་རྒྱུ་མང་ལ་ཁོམ་སྐོར་བྱས་
 ཏེ་དངོས་ཆས་ཁེ་བོ་ཉོ་བྱུ་ཡོད་མེད་བལྟས། བཞི་མདོའི་ལུར་གྱི་རྒྱུ་ལམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་
 རྒྱ་ཚོགས་གས། ཡང་ན་མལ་གཟན་བཏིང་བའི་སྟེང་ལ་རྒྱ་ཆས་དང་། རྒྱ་ཆ། ཚོང་ཆས་
 གཞན་བཅས་བཀྲས་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་ཚོང་པ་སལ་ཆེ་བ་ནི་ཨ་རིའི་གདོད་མའི་མི་རིགས་
 རྣམས་རེད། ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་དདུལ་དང་གཡུ་ཡི་རྒྱན་ཆ་འགའ་
 ཤས་ཉོ་གནང་བྱུང་། ཁོང་གིས་ཨ་རིའི་གདོད་མའི་མི་ཚོ་བོད་པ་དང་ཉ་ཅང་འདྲ་བོ་
 འདུག་གསུངས་བྱུང་། ང་ཚོས་ཨ་རིའི་གདོད་མའི་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ནང་གི་རྒྱ་
 མའི་སྐོར་དང་ཁོང་དེར་ཐུགས་མཉམ་པོ་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་ཁ་བརྗེས་པ་ཡིན། ང་ཚོས་
 སྐོར་སྦྱོང་དེའི་སྐབས་སུ་དེའི་ཁུལ་གྱི་གདོད་མའི་མི་རིགས་ཀྱི་གནའ་ཤུལ་མང་བོར་
 ལྟ་བར་བསྦྱོད་པ་ཡིན།

ང་ཚོ་གཉེས་ཀ་སུ་ཐ་མེ་ཡི་མེག་སི་ཁོའི་ཁ་ལག་ཁ་ཚ་བོ་དེར་དགའ་བོ་ཆགས་སོང་།
 དགོང་རྫོག་ཅིག་ལ་ང་ཚོར་སུ་ཐ་མེ་ཡི་ཟ་ཁང་གོང་ཆེན་ཞིག་གི་ནང་ཁ་ལག་ཟ་འདོད་
 བྱུང་། ལྷན་སྐྱོད་དེ་དུས་ང་ཚོར་དུལ་ཞེ་དྲགས་མེད་ཅང་འདི་རིགས་ཡོང་རྒྱ་དགོན་བོ་རེད།
 རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོས་ཡོད་དོམ་བྱེད་རྒྱར་ལྷ་རྒྱུགས་གནང་སོང་། ང་ཚོས་གཟུང་བ་འཕྱོར་
 རྒྱས་ཏེ་རོལ་ཅེད་ལྷན་པའི་དགོང་རྫོའི་ཁ་ལག་ཅིག་བཟུང་རྒྱར་རྒྱབ་བཀྲུག་མངགས་
 པ་ཡིན། ཟ་ཁང་དེ་ཡོངས་རྫོགས་སྤྱོད་མ་དམར་བོས་བརྒྱན་ཏེ་ཁ་ལག་བཟུང་སའི་ས་ཆ་
 དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ་བོ་འདྲུག ང་ཚོར་ཁ་ལག་གྲུ་ལོ་མ་པ་ཞིག་ལྷན་བྱུང་
 ལ། ཡོང་ཚད་ལྷན་སྐྱོད་པའི་རྫོགས་བཤམས་འདྲུག ཁ་ལག་ཟ་བཞིན་པའི་ལྷན་སྐྱོད་སྤྱོད་
 རིན་པོ་ཆེས་ཞོ་ཞོག་སྲེག་མ་དེ་ལག་ཏུ་སྤངས་ཏེ་སོ་བཏབ་གནང་སོང་། ངས་ཁོང་ལ་ “ག་
 རེ་གནང་གི་ཡོད་དམ། འདི་ནི་ཏ་ཅང་ཏ་ཅང་གི་དོ་ཚ་བོ་རེད།” ཅེས་ལྷན་པ་ཡིན། ཁོང་
 གིས་ལམ་སེང་ “ཨོ། རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱི་ཡི་བ་སི་ལགས་ཀྱིས་འདི་འདྲ་བོ་གནང་གི་རེད།” ཅེས་
 ལན་གནང་བྱུང་།

ཁྱོད་ཡོངས་ནས་བཤད་ན་ཁོང་གིས་སུ་ཐ་མེ་ཡི་ས་ཆ་དང་། ཨ་རིའི་གདོད་མའི་
 མི་རིགས་ཀྱི་ཡུལ་སྤོལ་བོམས་གཤེས་ལ་འབྲེལ་བ་ལྷན་སྐྱོད་ཆེར་གནང་འདྲུག ང་ཚོ་
 དེར་ཏ་ཅང་སྤྱོད་བོ་བྱུང་བས་ལོ་རྒྱུས་མ་ཡོང་རྒྱའི་འཆར་གཞི་བྱས་པ་ཡིན། རྒྱུ་ལ་ལོག་
 ཡོང་ལྷན་སྐྱོད་རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོའི་བྱ་དང་བོ་དེའི་མིང་ལ་སྤྱིང་གི་གེ་སར་རྒྱལ་བོའི་མཚན་
 ལས་དྲས་ཏེ་ “གེ་སར་” ཞེས་བཏབས་ཡོད་ན་ཅི་མ་རུང་གསུངས། ངས་ཁོང་ལ་ལྷན་སྐྱོད་
 ལྷན་པ་གནང་ང་ཚོའི་བྱ་རྒྱུས་མའི་མིང་ལ་དེ་ལྟར་བཏབས་ན་འགྲིག་གི་རེད་ལྷན་པ་ཡིན།

ང་ཚོ་རྫོལ་ཏར་དུ་བྱེད་འཁོར་རྒྱུས་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་ཚོས་ཀྱི་རྫོགས་རྫོགས་གཞན་པ་
 ཞིག་ལ་མེབས་སོང་བས་ང་ནང་དུ་ལུས་སོང་། རོན་ལྷོ་ཁར་རིན་པོ་ཆེའི་ལྷན་དུ་བྱིན་པ་
 དང་། མར་རྫོག་ཁ་སི་སར་ཡང་ས་གནས་གཞན་ཞིག་ལ་བྱིན་ཏེ་མེད། འདིའི་ལྷན་སྐྱོད་སྤྱོད་
 མི་ཏེ་ (P.D) ཞེས་པའི་སྤོལ་མ་རྒྱན་པ་གཞན་ཞིག་གྲུང་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ང་ཚོའི་ནང་
 ལ་སྤོལ་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་མེད་པའི་ལྷན་སྐྱོད་དེར་མི་ཏེ་ཡིས་དངོས་ཡོད་གནས་རྒྱལ་དང་

འབྲེལ་བ་ཆད་མུ་འགོ་བཅུགས་ཏེ་མཐའ་མ་དེར་སེམས་ཁམས་འཚོལ་བའི་ནད་ཅིག་
བྱུང་སོང་། ང་རང་གཅིག་ལུས་དེར་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་ལྟར་བྱུང་།

ང་གཉིས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆེན་མོར་མཉམ་དུ་འགོ་སྐབས་མི་ཏེ་ཡིས་པག་ཤ་རྗེན་པ་ཆེན་པོ་
ཞིག་དང་འཚོག་ཇའི་འཚག་མའི་ཁྱུག་མ་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་སྒྲུབ་སོང་། ང་ཚོའི་བྱིས་
ན་འཚོག་ཇ་འཐུང་མཁན་སུ་གཅིག་ཀྱང་མེད་སྟབས། ངས་དེ་ཡ་མཚར་ཞིག་ཏུ་མཐོང་
བྱུང་། འོན་ཀྱང་ངས་དེའི་སྐོར་ལ་མཐོ་བསམ་ཞེ་དྲགས་བཏང་མེད། མཚན་དེར་ང་ཉལ་
ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་མི་ཏེ་ངའི་ཉལ་ཁང་དུ་སེམས་འཚོ་མ་ཟེན་པའི་ངང་ནས་སྐྱེ་བས་བྱུང་།
ཁོའི་སྐད་ཀྱི་གདངས་དང་། བྱེད་སྒྲུབ་ལ། དག་གི་སྐྱབ་བརྗོད་བཅས་ཀྱིས་ང་ལ་འཛིགས་སྤང་
སྦྱོར་བྱུང་། ངའི་སར་དམར་འབྱར་བུ་ཞིག་ཡོད་པས་ངས་ཁོ་ཉལ་ཁང་དུ་འཛོག་འདོད་
མ་བྱུང་། དེས་ན་ངས་ཁོ་ཉལ་ཁང་གི་ཕྱིར་བཏོན་ཏེ་ཉལ་ཁང་གི་སྐོར་དེ་ནང་ལོགས་ནས་ལུ་
བའི་ཆ་སྐྱམ་གྱིས་བཀག་བཞག་པ་ཡིན། ཁོས་དུས་ལུན་གང་འཚམས་ཤིག་གི་རིང་ལ་སྐོ་
བརྒྱུང་སྟེ་ནང་ལ་འཇུག་སྐྱེའི་འབད་བཅོམ་བྱས་སོང་། འདི་ལྟར་མཚན་འགའ་ཤས་ཤིག་
བྱུང་སོང་། མཚན་རེ་རེ་བཞིན་ཁོས་ཉལ་ཁང་ནང་དུ་འཇུག་ཐབས་བྱས་པ་དང་ངས་
སྐོ་བཀག་ཏེ་བསྐྱང་པ་ཡིན། དེ་ནས་ཞོགས་པ་ཞིག་ལ་ང་ཡར་ལངས་ཏེ་ལུ་བའི་ཆ་སྐྱམ་
དེ་ཚུར་འཐེན་ནས་ཁང་པའི་གཡས་གཡོན་དུ་ལྷ་དུས་མི་ཏེ་གང་དུ་འང་མཐོང་བྱ་མི་
འདུག ངས་དམར་འབྱར་དེ་ཡར་བསྐྱུངས་ཏེ་ཕྱོད་ཆས་གཡོག་ནས་ཉོ་ཆ་རྒྱག་པར་འགོ་
ཚེས་བྱས། ང་མོ་ཏེ་ཡོད་སར་འགོ་དུས་ངས་མི་ཏེ་སྐོར་མེལ་ཁན་ཡོན་དུ་ཡོད་པའི་ང་
ཚོའི་བྱིས་མཉམ་གྱི་ལམ་སྟེང་དུ་དམར་ཉེང་དུ་འགོ་བཞིན་པ་མཐོང་བྱུང་། ངས་ཁོ་ནང་
དུ་བཀྱག་སྟེ་ལུ་བ་འགའ་ཕྱོད་དུ་བཅུག་པ་ཡིན།

སྐབས་དེར་ངས་རིན་པོ་ཆེར་ཁ་པར་བཏང་ནས་ང་ཚོས་གནད་དོན་འདི་གང་
མཚོགས་སེལ་ཐབས་བྱེད་དགོས་ལུས་པ་ཡིན། དེ་ཉིན་ཕྱི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ནང་དུ་འཁོར་བ་
དང་ཁོང་ལ་ཐེབས་བསུ་བའི་སྟོན་མོ་ཞིག་ང་ཚོའི་བྱིས་དུ་བཏང་། དུས་རྒྱུན་ནང་
བཞིན་རིན་པོ་ཆེ་མཇུག་བར་མི་མང་པོ་སྐྱེ་བས་སོང་། དགོང་རྗེ་དེར་མི་ཏེའི་སྐྱོད་པ་རེ་

སྐྱུག་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ཁོ་ལ་རོགས་སྐྱོར་དགོས་པ་གསལ་པོ་རེད་འདུག་ རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་ལ་
ཡུད་ཅམ་བརྟག་ཞིབ་གནང་རྗེས་ “ང་ཚོས་ཁོ་སྐྱུན་ཁང་ལ་བསྐྱུལ་དགོས་རེད་བསམ་གྱི་
འདུག” ཅེས་གསུངས། དེས་ན་རྡོ་རྗེ་གླེ་ཁར་གྱིས་ང་ཚོའི་སེམས་འཕྲུག་པའི་གྲོགས་པོ་དེ་
མོ་ཏེ་ཞིག་གི་ནང་ལ་འབྲིད། ངས་རིན་པོ་ཆེ་མོ་ཏེ་གཞན་ཞིག་གི་ནང་ལ་གདན་འདྲེན་
ཞུས་ཏེ་སྐྱུན་ཁང་ལ་ཕྱིན། ང་ཚོས་གྲོག་ལྟར་ནས་མར་མེ་པལ་ཐོན་གཞུང་ལམ་གྱི་མཐའ་
རུ་ཡོད་པའི་རྫོལ་ཏར་མེམ་མོར་རི་ཡལ་སྐྱུན་ཁང་དུ་ཕྱིན། ལྷག་པོར་འདྲིའི་ཞོགས་པའི་ཚུ་
ཚོད་གཉེས་པ་ཡས་མས་ཤིག་རེད།

མི་ཏེ་དང་རྡོ་རྗེ་གླེ་ཁར་གཉེས་ང་ཚོའི་སྐྱུན་ལ་འབྱོར་འདུག་པས་ང་ཚོ་སྐྱུག་ཁང་དུ་
ཁོང་ཚོར་ཐུག་ ང་ཚོ་ཚང་མ་སྐྱུག་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་ས་དེར་ལྷག་པོར་དེའི་ལས་ཐོག་ན་ཡོད་
པའི་སེམས་གྱི་སྐྱུན་པ་དེ་སྤེལ་བ་བྱུང་། མི་སུས་ཀྱང་གང་མ་ལའང་སྐྱུན་ལ་མི་ཏེ་ཡིས་ “འདི་
སྐྱུ་ཞབས་སྐྱུག་པོ་རེད། ང་ཁོང་སྐྱུན་ཁང་འདྲིའི་བཅོལ་གཏང་བྱེད་དུ་ཡོང་བ་ཡིན།” ཞེས་
བརྗོད་མོང་། དེར་རིན་པོ་ཆེས་ “མི་ཏེ་ དོན་དངོས་སུ་ང་ཁྱེད་རང་གཉེར་གཏང་བྱེད་པར་
ཡོང་བ་ཡིན།” ཞེས་ལན་འདེབས་གནང་མོང་། མི་ཏེ་ཡིས་ནད་པ་དེ་རིན་པོ་ཆེ་རེད་ཅེས་
ལུ་ཚུགས་བྱས་པས་མགོ་རྟོག་ཏུ་ཕྱིན་མོང་། མཐའ་མ་དེར་སེམས་གྱི་སྐྱུན་པ་དེས་ “ཚང་
མ་ཁ་རོག་ལ་བཞུགས་རོགས། ངས་ཁྱེད་གཉེས་སུས་སུ་གཉེར་གཏང་བྱེད་པར་ཡོང་མིན་
དེ་ངས་མི་གསུམ་པ་ཞིག་ལ་འདྲི་རྒྱ་ཡིན།” ཞེས་བརྗོད་མོང་། དེ་རྗེས་ལམ་སངས་མི་ཏེ་སྐྱུན་
ཁང་དུ་བསྐྱུལ་མོང་། ལྷག་པོར་འདྲིའི་དཀའ་བའི་དུས་ཚོད་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་
མི་ཏེ་ཡི་དོན་དག་འདི་མང་ཆེ་བ་ང་རང་གཅིག་ལྟས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པར་གྱུར་
སྐྱབས་ང་རང་ལ་འབྱུར་དུ་ཐོན་པ་ཞིག་ཡིན། ང་ལ་མཚོན་ན་འདྲིའི་རིན་པོ་ཆེ་མེད་དུས་
ལྷག་སྐྱབས་སུ་ང་ཅི་ཅམ་གྱིས་སྐྱུགས་རྟེན་སྒྲ་བ་དང་། ཁེར་རྒྱུ་དུ་བོར་བ་ལྟ་བུའི་ཚོར་
བ་དེ་མཚོན་ཡོད།

དབྱར་ཁ་དེར་ང་ཚོ་རྫོལ་ཏར་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཚུ་ཚོད་གཅིག་ཅམ་འགྲོ་དགོས་པའི་
རོ་བི་མོན་ཐེན་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ལྗོངས་འགྲམ་གྱི་གྲོང་བརྟལ་རྒྱུ་དུ་ཨ་ལེན་སྤྱི་ལྗོངས་ཞེས་པ་

དེར་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེ་གར་རིན་པོ་ཆེས་པར་དོ་ཐོས་གོལ་གྱི་བརྗོད་བྱ་དང་འབྲེལ་ཏེ་བར་
དོ་བྱུག་གི་རྫོང་ལ་བཤོ་སློང་ཚོགས་འདུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིག་གནང་སོང་། ང་ཚོས་ཨ་ལེན་རྒྱུ་སྲིང་
གི་འདུ་འཛོམས་བསྟེན་གནས་གི་མགོན་ཁང་གཙོ་བོའི་འགམ་གྱི་ཤིང་ཁང་རྒྱུ་བྱེད་
ཏུ་བསྐྱད་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ཕྱི་ལོགས་སུ་སྐྱབ་པའི་གྲུང་ཞིག་གི་ནང་དུ་སློབ་འབྲིང་
གནང་སོང་། ད་ཆ་ཁ་ལོ་ར་འོའི་ནང་གི་བཤོ་སློང་ཚོགས་འདུ་འདྲིར་སློབ་མ་སྐྱེས་བརྒྱ་
ཅམ་ཞུགས་ཏེ། གྲུང་དེ་ཡོངས་སུ་ཁེངས་འདུག།

རིན་པོ་ཆེས་བོད་དུ་ཁོང་གི་སྐྱེ་ལོང་དང་ཁོང་གི་དགོན་པ་དེ་བར་དོའི་གསུང་ཚོས་
ཉམས་ལེན་དང་བྱུང་སྐྱེལ་བྱེད་རྒྱུར་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་རྫོང་ང་ལ་འབྲེལ་
བཤད་གནང་བྱུང་ལ། ཁོང་གིས་ ༡༩༥༡ ལོར་འདི་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེའི་ཐོག་ལ་
བཤོ་སློང་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་གསུམ་གནང་པ་རེད། ཁོང་གིས་མི་ཚོ་ལ་འཛོགས་སྐྱོམ་གྱི་
རྒྱུ་དཀའ་ལྡོག་ལ་ཞིག་ཉམས་ལེན་བྱེད་དུ་བརྒྱག་ཡོད་ཀྱང་། ཐོག་མའི་ལོ་ཡུན་འདི་
དག་ནང་གི་ཁོང་གི་གསུང་བཤད་རྣམས་ནི་ཁོང་གི་ཚོས་བརྒྱུད་ནས་ཏུ་ཅང་གནས་ཚད་
མཐོ་བའི་གདམས་ངག་རྣམས་སློབ་འབྲིང་གནང་པ་རེད། ངའི་བསམ་པར་སྐབས་དེ་
དུས་ཁོང་གིས་གང་གསུངས་པ་ནས་ང་ཚོ་པལ་ཆེ་བས་བརྒྱ་ཆ་གཉིས་ཅམ་མ་གཏོགས་
ཤེས་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད་སྟེ། མ་འོངས་པའི་ལོ་འགའི་ནང་དུ་གསུང་བཤད་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་འགའ་
ཞིག་ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པར་དོན་གཉེར་ཡོད་པའི་སློབ་སྐྱེད་ཚོའི་སྦྱོང་ཚན་གྱི་
ནང་དུ་བརྒྱག་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྣམ་པར་སྐྱེ་བའི་ལ་སྐྱེ་རེ་མན་ཞེས་
གྱིས་དབྱིན་རྒྱུར་བྱས་པའི་བར་དོ་ཐོས་གོལ་གྱི་འབྲེལ་བའི་ནང་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་རེད།
འོན་ཀྱང་ངའི་བསམ་པར་འདིའི་རྫོང་གི་རྒྱ་ཆ་མང་པོ་ཞིག་རྗེས་སུ་མི་ཚོས་གཏམ་
བཤད་འདི་དག་གི་ཟབ་དོན་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཁོང་ཚོའི་སེམས་ནང་དུ་བཞག་གནང་
འདུག་སྟེ། ཁོང་ཞིང་ལ་ལེབས་པའི་རྗེས་སུ་ལས་རིམ་འདིའི་ནང་གི་གཏམ་བཤད་
རྣམས་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚན་གྲས་དང་ཚོམ་སྐྱིག་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ། རྒྱ་འདྲི་ལེབ་གྱིས་ཞུ་
སྐྱིག་བྱས་པའི་ “སློབ་ཚོལ་ལས་འདས་པ་སྟེ། བར་དོ་བྱུག་གི་ལྗོངས་བ།” ཞེས་པའི་དེབ་
ཀྱི་ནང་དུ་བརྒྱག་ཡོད།

དབྱུང་ལ་ལོ་གསུམ་མཚམས་དེར་ང་ཚོ་རྩ་མའི་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་རིང་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་
ཚོས་སྐྱེས་ལོ་རྒྱུ་མ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་རྒྱུ་མ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་རྒྱུ་མ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་རྒྱུ་མ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་
ལང་པ་ཞིག་སྤྲོད་ཏེ་རྒྱ་རན་ལེ་ལེ་ལ་རྒྱུ་མ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་རྒྱུ་མ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་
རེད། དེ་གར་རིན་པོ་ཆེས་“དུལ་དང་། ལས་ཀ་ འཕྲིག་སྲིད་” ཅེས་པའི་འགོ་བརྒྱུད་ཀྱི་
ཐོག་ལ་བཏོ་སྲིད་ཚོགས་འདུ་ཞིག་གནང་བ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་
ལོ་ལྔ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་ལོ་ལྔ་ལ་
བཤད་རིམ་ཅན་ཞིག་གནང་སོང་། དེ་བཞིན་འགྲེལ་བའི་ཆེད་དུ་མོས་རིན་པོ་ཆེས་རྩ་མའི་
གནང་བའི་གསུང་བཤད་ལག་གི་རྒྱ་ཆ་ནས་ལྷོ་ལྷོ་བུ་ལོད།

རྩ་མའི་ཚོགས་ཀྱི་འདུ་འདྲི་ཏེ་ཅང་ཆེན་ཡང་། ལང་པའི་ནང་དུ་དེ་ལས་གཞི་ལ་
སྤྲོད་ཏེ་ནང་མི་མཉམ་འཛུམས་ཀྱི་དུས་ཚོད་ཡོང་གི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་གསུང་བཤད་ཀྱི་
སྐབས་སུ་མཚོན་ཆ་དུགས་ཆེ་མཚོན་གནང་གི་འདུག ལོང་གིས་ཨ་རག་མཚོན་རྒྱ་དེ་
ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་གི་རྒྱན་ལྡན་གྱི་སྤང་ཚུལ་ཞིག་རེད་ཅེས་བརྒྱུད་ན་ཚོགས་སྐབས་དེ་
དུས་ངས་དེ་དག་འདྲ་ལ་ཞིག་ཏུ་མཚོང་མ་བྱུང་། གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་བོད་དང་། ཡང་ན་
རྒྱ་གར་བོད་མི་བཅོན་ཕྱོད་བའི་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་ཡོད་ན། ལོང་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་
པའི་ཚོས་བཤད་གནང་རྒྱའི་གཞི་རྩ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་ཀྱི་རེད། དེ་གར་སོལ་རྒྱན་གྱི་སྤོམ་
གཞི་ཞིག་ཡོད་ལ། ལོང་གིས་ཅི་ཞིག་གསུང་འདོད་ཡོད་པ་དེར་ངོས་ལེན་བྱེད་པའི་གཞི་
རྩའི་བསམ་ཤེས་ཞིག་ལྡན་ཡོད། དེའི་ཚབ་དུ་ལོང་གིས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་ཁམས་ཤིག་ཏུ་
ལས་འགོ་གསར་ཚོམ་གནང་བ་རེད། ལུ་བ་ཕྱོགས་སུ་ནང་ཚོས་སྟོན་པ་ལ་ལོང་གིས་ཆང་
རག་དེ་ཐབས་ལམ་གྱི་ནང་ཚན་ཞིག་ལ་བེད་སྲོད་གནང་བ་རེད་ཅེས་ངས་བསམ་གྱི་
ཡོད། དེས་སེམས་རྣམ་དུ་འབེབ་པ་དང་གོ་བརྟེན་ཡག་པོ་སྤོམ་སྤོམ་པར་ཕན་ཐོགས་འདུག་
ཅེས་ལོང་གིས་ང་ལ་གསུངས་བྱུང་། གལ་ཏེ་དེ་མེད་ན་ལོང་གིས་ཤིག་ཏུ་ཐང་ཀར་དང་རྒྱ་
ཆེ་བའི་སྟོན་པ་ཚོས་སྟོན་སྤོམ་ཡོད་མེད་ངས་མི་ཤེས། ལང་པའི་གསང་སྤྲོད་ཀྱི་ནང་དུ་
ཨ་ཕྱི་ལྷོ་ལྷོ་བུ་ལྷོ་བུ་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་ཆང་ནི། དུག་དང་ཉེན་མོངས་བདུད་རྩི་འཕུ་ ཡེ་ཤེས་

སྲུ་འགྲུར་འགྲོ་བ་མཚོན་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་མི་ཚའི་ནང་གི་གནས་སྐྱེད་སྦྲུང་བ་ལ། བསམ་སྒྲོའི་གནས་བབ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཅུང་། དེར་གཡོལ་ཐབས་མ་བྱས་པར་ཏུ་ཅང་ཐལ་ཆེ་བའི་དུག་གསུམ་གྱི་སློ་རྣམས་ངར་འཛིན་སློང་བ་དང་མྱུང་འདས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཏུ་བཅུ་བཅུ་ལྟེང་དགོས་པའི་བསམ་སྒྲོ་ཞིག་རེད། འདི་ལྟར་བཤད་ན་སློང་སློང་གི་རྒྱ་ཏུ་འགྲོ་བ་ངས་ཤེས་གྱི་ཡོད་ཀྱང་།²³ རིན་པོ་ཆེས་ཆང་རག་མཚོན་རྒྱ་དེ་འདི་ལྟར་བཅུ་བཅུ་ལྟེང་གནང་པ་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། རྟོགས་གཞན་ནས་བྱས་ན་གང་འཚམས་ཤིག་ནས་ཆང་རག་གིས་ཁོང་གི་རྒྱ་གཟུགས་གྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་གཞོན་འཆོ་ཆེན་པོ་བཟོས་ཡོད་པ་ངས་ངོས་ལེན་བྱེད་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱབས་དེ་དུས་དྲི་བ་དེ་མ་རེད། དེའི་རྒྱབས་སྲུ་ཁོང་གིས་མཚོན་ཆང་བཞེས་པ་དེས་ང་ལ་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་བཟོས་མ་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆའི་གསུང་བཤད་གྱི་རྒྱབས་སྲུ་མོ་ཁྱེད་འདི་ནང་པར་ཚུར་གདན་འདེན་ལྷུ་མཁན་པལ་ཆེ་བ་ང་རེད། མཚན་གཅིག་ལ་ང་ཚོ་རྩ་མ་ནས་ནང་ལ་ལོག་གྱིར་མོ་ཁྱེད་འདི་ནང་དུ་འཇུག་སྐབས་ཁོང་ཞེ་དྲགས་ར་བཟེ་ཆར་འདུག་ངས་ཏར་མེ་མཚོ་འགྲམ་དུ་ཡོད་

23 རིན་པོ་ཆེས་ཆང་རག་ལ་འབྲེལ་བ་ཡང་དག་ཇི་ལྟར་འཛོག་པའི་ཁོང་རང་གི་གཟུགས་རྒྱུ་སྐྱར་ལ་ “ཆང་ནི་སྐྱན་དང་དུག་གཉིས་ཀ་ཡིན།” ཞེས་པའི་ཆེད་ཚོམ་ཞིག་གིས་གནང་བ་དེ་ “ཚོས་རྒྱམ་དུང་པའི་གསུང་འབྲམ་གཅིས་བཏུས་” རྟོགས་བམ་གསུམ་པའི་ཤོག་གངས་ ༤༤ ནས་ ༤༦ ནང་དུ་གསལ། འདི་གར་ཆང་གི་ཡོན་ཏན་དང་རྒྱོན་གྱི་སྐྱར་ལ་ཁོང་གི་གཟུགས་རྒྱུ་ལ་ཅེ་ཡོད་ཀྱི་གནས་རྒྱུ་འགའ་ཞིག་ལྷུང་དུ་ངས་ཡོད། ཁོང་གིས་འདིའི་ཐོག་ལ་ཞིབ་ཕ་གསུངས་གནང་ཡོད་པས་དོན་གཉེར་ཅན་ཚོས་ཁོང་གི་ཆེད་ཚོམ་ཆ་ཆང་ལོག་གནང་རོགས་ལུ་འདོད་བྱུང་།

“ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་ཚོགས་ཀྱི་ཡ་རབས་རྒྱལ་མཐུན་དང་བཟང་རྒྱུད་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ལྷོས་འགྲུར་ལ་ལྷ་སྐྱེད་དེར་རྒྱོན་ཞིག་ཡོད་པར་མངོན། རྒྱོན་གནད་དེ་དག་ཆང་གིས་རྒྱན་བྱས་པའི་ལྱའི་འབྲས་བུ་འམ་རྒྱོན་ཁོ་ནར་གོ་དོན་བཟལ་གྱི་ཡོད། རྒྱ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མ་གཞིའི་ནང་གི་ཤུགས་རྒྱུན་ལས་ཆང་གི་རུས་པ་ངོ་མ་དེར་མཚོ་བསམ་བཏང་མེད། ཆང་དེ་དུག་རྩིས་སྒྲོ་བོ་སྐྱན་དུ་བསྐྱར་བྱེད་པའི་རུས་པ་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་མངོན། དེ་ལྟར་ཡང་ཆང་ནི་སྐྱན་དུ་བསྐྱར་བྱེད་པ་ནང་བཞིན་འཆེ་རྒྱན་དུ་འདྲུང་སྐྱོ་མོ་རེད། ལྷུང་བ་རྒྱིད་པོ་དང་སློབ་དེ་པོ་དེས་ང་ཚོའི་རྟོགས་སྐད་མེད་པར་བཟོ་རྒྱུའི་ལྷོགས་སྲུ་ཡིད་འཕྲོག་གིས་པ་ཞིག་ལ་ཆང་དང་ལྷན་དུ་ཡིད་ལྷུས་པ་ཕྲ་མོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་གྱི་ཡོད། ལེམས་ལེམས་ཀྱི་ཐད་ནས་བཤད་ན་ལྷོས་རྩིས་གཞན་པ་ (LSD) ཞེས་ཞེ་སི་ཏེ་དང་། (Marijuana) མ་རི་མ་ན། (Opium) མོ་མིམ་ལྷ་བྱས་ན་མ་ལའར་འཕུར་བའི་ཚོར་བ་ཞིག་གིས་བཅུ་བཅུ་ལས་ལྷོག་སྒྲེ་ཆང་གིས་བཟེ་བའི་རྒྱུད་རིམ་དེས་མར་ཟགས་པའི་སྣང་བ་ཞིག་གིས། ཆང་དེ་སྐྱན་དུ་བསྐྱར་དང་དུག་ཏུ་བསྐྱར་དེ་ཆང་འབྲུང་བའི་རྒྱབས་ཀྱི་རྟོགས་སྐད་དེར་རག་ལས་གྱི་ཡོད། ལེམས་ཀྱི་གནས་བབ་ཤེས་པའི་རྒྱོན་ས་ཆང་འབྲུང་ན་ཆང་གི་རུས་པ་དེར་འགྲུར་ལོག་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་རེད།” ཅེས་གསུངས་གནང་ཡོད།

པའི་ང་ཚོའི་ཁང་པའི་མདུན་དུ་མོ་ཏ་བཀག་པ་དང་། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་ངོས་ཀྱི་སྒོ་དེ་
ཕྱེས་ནས་ཕྱི་ལ་ཐོན་པ་དང་མཐོང་མེད་དུ་ཡལ། ངས་མོ་ཏ་ནས་ཐོན་པ་དང་ས་དོང་ཞིག་
གི་ཟུར་དུ་མོ་ཏ་བཀག་ཡོད་པ་ཤེས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ཨ་རག་མཚོད་དཀའ་པས་སྒོ་དེ་
བྱས་ཏེ་ས་དོང་ནང་བཞུགས་འདུག་ལ། ལྷན་པས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་མས་སྒྲོན་གང་ཡང་བྱུང་
མི་འདུག ངས་ཁོང་ས་དོང་ནས་ཕྱི་ལ་འདོན་རྒྱུ་རོགས་པ་བྱས་པ་ཡིན།

དུས་སྐབས་གཞན་ཞིག་ལ་ཉར་མེ་མཚོ་འགྲམ་དུ། དགོང་ཚིགས་ཟིན་པའི་རྗེས་
སུ་ཁོང་གིས་ཚོམས་ཁང་གི་མཐིལ་ཤིང་སྟེང་དུ་དབྱ་མེད་དུ་མ་འགྲེལ་བར་དུ་ཨ་རག་
མཚོད་པ་རེད། ངས་ཁོང་མཚན་གང་དེ་གར་ལུས་འདོད་མ་བྱུང་ལ། ང་རང་གཅིག་ཕུར་
ཉལ་འདོད་ཀྱང་མ་བྱུང་། དེས་ན་ངས་ཁོང་ཉལ་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་སྐྱེལ་ཐབས་བཅའ་བ་ཡིན།
ངས་རྒྱ་གར་ནས་བཟོས་པའི་ཉལ་ཐུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རྟེན་བྱུང་། ངས་ཁོང་དེའི་ནང་ལ་
བཏུམས་ཏེ་ཐང་ལ་དུད་དེ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ཁོང་སྡིད་ལོག་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅང་ལས་སྐྱ་པོ་མ་
བྱུང་། ཉལ་ཁང་དུ་སྐྱེབས་ནས་ངས་མལ་གཟན་ནས་ཉལ་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་རི་ལྟར་བསྐྱུལ་
སྐྱམ་པའི་བསམ་སྒོ་བཏང་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ། ཁོང་གིས་གད་མོ་དགོད་རྒྱ་
འགོ་བཅུགས་ཏེ་ཡར་ལངས་ནས་ཚོམས་ཁང་དུ་ཏ་ཅང་མཁྲོགས་པོར་ཕྱིན་སོང་། ཁོང་
གིས་དེ་གར་ཡང་སྐྱར་མར་ཉལ་ཏེ་དབྱ་པ་འཐོར་བ་ནང་བཞིན་བཞུགས་སོང་།

ང་ཚོས་རྗེ་མར་ཡོད་པའི་མི་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་ཁ་ལག་ཡང་ཡང་བཟོས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
སྐབས་རེ་ང་ཚོས་རང་གི་ཁང་པར་བཟུང་མི་དང་ལྷན་དུ་བཟུང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་རྒྱུན་དུ་
དགོང་ཚིགས་ལ་ཤ་ཡོད་ན་མཉེས་པོ་ཡོད། དགོང་རྗེ་གཅིག་ངས་ལུག་ཤ་རྒྱང་པ་ཞིག་
བཟོ་རྒྱུར་དཀའ་ལས་ཞེ་དཀའ་བརྒྱབ་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་དགོང་ཚིགས་ལ་སྐྱག་ཡུན་
རིང་བས་བཟོད་བསྐྱབ་མ་ཐུབ་པའི་སྒོ་ནས་ང་ལ་ “འདི་དོན་མེད་རེད། ཟས་གཡོ་སྐོལ་
ཕྱེད་རྒྱ་དང་བཟུང་རྒྱ་འདི་ཆ་ཆང་ལ་དོན་དག་མི་འདུག བྱོད་ཀྱིས་དགོང་ཚིགས་བཟོ་
རྒྱུར་དུས་ཚོད་རིང་པོ་བཏང་བ་རེད། བཟུང་རྒྱ་ལ་དུས་ཚོད་ཉུང་དུ་ཞིག་ལས་འགོར་གྱི་
མེད།” ཅས་གསུངས་བྱུང་། ངས་དགོང་ཚིགས་དང་མཉམ་དུ་བཟུང་རྒྱའི་ཆེད་ཆལ་ཞིང་

ནས་སྤོ་ཚལ་འགའ་ཞིག་འཇུ་རུ་ཕྱི་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་ཕྱིར་འཁོར་དུས་ཀྱི་ཚོགས་སྡེ་དུ་
བཤམས་པའི་ལྷག་ཤའི་རྐང་པ་དེར་སོ་བརྒྱབ་སྟེ་ཤ་རྟོག་ཆེན་པོ་ཞིག་བཀོག་ཚར་ནས་མི་
འདུག་རིན་པོ་ཆེས་ལྷག་ཤ་དེ་ལག་པས་སྒངས་ཉེ་དེར་སོ་བརྒྱབ་ནས་ཁོང་རང་གི་དགོང་
ཚོགས་བཞེས་ཟིན་འདུག།

དབྱར་ཐོག་དེ་ང་ཚོ་རྒྱ་རྒྱ་ཡན་དང་། ལི་ལ། གི་ལྷ། ཉེ་ལེན་བཅས་ཀྱི་མཉམ་དུ་ཁོང་
ཚོའི་ཁིར་གླི་ལ་ཡོད་པའི་ཁང་པར་བསྐྱད་པ་ཡིན། དེ་ནི་རྣམ་ལེན་གྱི་ཉེ་འགམ་དུ་འདུག
ང་ཚོ་ཉར་སེ་མཚོ་འགམ་དུ་སྡོད་དུས་སྐྱོ་བ་དགུ་པའི་ནང་ལ་ལི་ལ་ལ་སྟེ་ལྷག་བརྒྱབ་
པས་ང་ཚོས་ཁོང་ཚོའི་སར་སྐྱ་གྲུ་བཅོའ་སྒངས་ལ་བལྟ་བར་ཕྱིན་པ་ཡིན། རྒྱ་རྒྱ་ཡན་
གིས་སྟེ་གཡོག་རང་ཉིད་གིས་བྱེད་རྒྱ་བྱས་ཀྱང་། ལི་ལར་སྟེ་ལྷག་ལྷགས་ཆེ་བྱུང་བས་
སེན་དོན་སི་ལྷ་རིའི་སྐྱེན་ཁང་དུ་བྱིད་དེ་མོའི་བུ་བཟོ་དེར་སྟེས་པ་རེད། དེའི་རྗེས་སུ་
ལི་ལ་དང་ང་གཉིས་གིས་ང་ཚོའི་སྐྱ་གྲུ་ལྟ་སྟོང་བྱས་ཉེ་དུས་ཚོད་མཉམ་དུ་བསྐྱལ་བ་
ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་རྩ་མར་སྐྱ་གྲུར་བྱིན་རྒྱབས་གནང་རྒྱའི་ཚོགས་ཞིག་ལྷགས་སོང་། ལི་
ལ་ཡིས་བཟོ་དམར་འབྱར་རྒྱུ་ལྷག་ཡིན་དུས་བྱིན་རྒྱབས་ལྷ་བར་འབྱེར་ཡོང་བ་ངས་
དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག།

སྟོན་ཁ་དེར་ང་ཚོ་སྐྱར་མོན་དུས་ཐོན་དུས་ངས་ཐག་གྱི་འཁྲིད་དེ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་
ཕེ་སི་ཐ་ལོ་བཟུ་བྱིས་སྟེར་འོད་གསལ་ལ་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་ང་ཚོས་
སྟོལ་ཏར་གྱི་བྱིས་དུ་སྟེ་ཚོགས་ཞབས་ཞུའི་ལས་བྱེད་ལྟ་སྟོར་བྱེད་པར་ཡོང་རྒྱུར་དུང་
སྟུག་བསྐྱད་ཡོད། ང་ཚོས་ལས་ཀ་དེ་དག་མཚོགས་སོ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མེད་པའི་བཟོ་འདྲ་
མངོན་པས་བཟོད་མ་བདེ་ལྷགས་ཆེ་བྱུང་། ང་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཡོད་དུས་རིན་པོ་ཆེ་ཁེ་ན་
ཏར་གསུང་ཚོས་གནང་བར་ཐེབས་པ་རེད། ཨ་རིར་སླེབས་པ་ནས་བརྒྱུད་ཁོང་དེ་གར་
སྐྱར་ལོག་གནང་བ་ཐེངས་དང་པོ་དེ་རེད་སྟེ། ཁོང་གིས་མོན་དེའི་དང་འོ་རོ་འོ་
གཉིས་ཀར་བཟོ་སྟེ་ཚོགས་འདུ་གནང་རྒྱའི་དུས་བཟུང་བ་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་དབྱིན་
ཡུལ་དུ་ང་ལ་འོད་གསལ་གྱི་སྟོར་ལ་བཀའ་འདྲི་གནང་རྒྱ་དང་། ཁོང་གིས་ང་ཅི་ཅམ་དྲན་

ཀྱི་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་ཁ་པར་ཡང་ཡང་གཏོང་བ་གནང་བུང་། རིག་པོ་ཆེས་ཤོ་རལ་ཤོ་རུ་
ཁོང་གི་སྒྲོབ་མ་དང་། བྱད་མེད་ཏེ་ཅང་བབ་ཆགས་པོ། རྗེས་སུ་ཁོང་གི་ལག་བསྟར་བྱུང་
ཆེར་ལྷུང་པའི་སྟེ་མར་ལི་མེབ་སི་ཐར་ཞེས་པའི་ཁྱིམ་དུ་གསུང་ཆོས་གནང་འདུག ཁོང་དེ་
གར་ཡོད་དུས་ཁོང་གིས་ཆེ་བསྟོན་ལྷན་ཆེ་གནང་བའི་དགུང་ལོ་དུག་ཅུའི་དཀྱིལ་ཅམ་
དུ་མེབས་པའི་བོད་པའི་སློབ་མ་ཀ་ལུ་རིག་པོ་ཆེ་དང་མཇལ་འཕྲད་བྱུང་འདུག

སྟོན་ཐོག་དེར་སུ་བཟུ་ཁི་རོ་ཤི་ཞེ་དགས་བསྐྱུན་ཏེ་མཁེས་ནད་ཐོག་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་
ཀྱང་ནད་ཀྱི་རྒྱ་གར་ཡིན་ཀྱི་ནད་རྟགས་ཆོད་མེད། རིག་པོ་ཆེས་དུས་རྒྱུན་དུ་རོ་ཤི་ལ་
ག་རེ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་མཁེས་འདོད་གནང་གི་ཡོད། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་རིག་པོ་ཆེའི་
སྒོབ་མ་ཉེ་བའི་གས་སྟོབ་ཏུལ་མེན་ནི་སྟོལ་ཏར་དུ་ང་ཆོའི་ཆོས་ཆོགས་སུ་མ་ཞུགས་
སྟོན་ལ་སན་རྣ་རན་སི་སི་ཁོའི་བཟེན་ཆོས་ཆོགས་ཀྱི་སྟོབ་མ་རྒྱུན་རིང་བྱས་པ་ཞིག་རེད།
སྟོབ་རིག་པོ་ཆེ་དང་སྟན་དུ་ཁི་ན་ཏའི་སྐོར་སྟོན་འདིར་ཡོད་པ་དང་དེ་བཞིན་རྣ་རན་
དང་། སྐལ་བཟང་ཡང་ཁོང་དང་སྟན་རྒྱས་སུ་ཡོད། ཀ་ལུ་རིག་པོ་ཆེར་མཇལ་འཕྲད་ཀྱི་
དགོང་དོ་དེར། ཁོང་མེབས་ཆར་བའི་རྗེས་སུ། སྐལ་བཟང་གིས་རིག་པོ་ཆེའི་སར་བཅར་
ཏེ་རོ་ཤི་ལ་འཆི་ངེས་པའི་ནད་མཆིན་པའི་འབྲས་ནད་ཐོག་ཡོད་པའི་ནད་རྟགས་ཆོད་
པའི་གནས་ཚུལ་ཞུས་འདུག

མོས་གནས་ཚུལ་བཤད་མ་ཆར་སྟོན་ལ་ཁོང་བཤུམ་འགོ་རྒྱགས་འདུག རྗེས་མ་
སྟོབ་ཀྱིས་ང་ལ་རིག་པོ་ཆེ་ནི་འཆི་བདག་གི་བྱུང་དུ་སྟེ་བས་པ་ལྟར་དུ་ཟུག་དང་བཅས་
སྟེ་དག་འདོན་བཞིན་བཤུམ་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བཞོད་བྱུང་། དོན་དངོས་སུ་ཁོང་གི་སྐྱུན་
ཆབ་ཞག་ལྟར་དམར་པོར་ལྷུང་ཏེ་སྟེ་མར་ལིའི་གངས་ལྟར་དཀར་བའི་ས་གདན་ཀྱི་སྟེང་
དུ་ཟུགས་སོང་ཞེས་སྟོབ་ཀྱིས་བཤད་བྱུང་། དུས་ལུན་རིང་པོ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་
བཤུམ་མཚམས་བཞག་སྟེ་སྟོབ་ལ་ “སང་ཞོགས་སུ་ལོ་ན་ཁྱེད་རང་རྒྱགས། ང་ཉེ་མ་
འགའ་ཤས་ཀྱི་ནད་དུ་སྟེ་བས་ཡོང་།” ཞེས་གསུངས་འདུག ཁོང་གིས་རོ་ཤི་མ་གོངས་
སྟོན་ཅམ་ཀྱི་རོ་ཤི་ལ་སྐྱུག་འཕྲད་མཐའ་མ་དེ་སན་རྣ་རན་སི་སི་ཁོའི་བཟེན་ཆོས་ཆོགས་

སྲུག་ནང་འདུག་རིན་པོ་ཆེས་རོཤེ་ཡི་སྐྱེ་སྤང་ལྷགས་འབྲུལ་གྱི་ཆེད་དུ་སྐྱི་རྩེ་བཅུ་གཉིས་
པའི་ནང་རྒྱུར་དུ་དེ་གར་ཐེབས་པ་རེད། ཁོང་གིས་ལྷགས་འབྲུལ་གྱི་ཆོ་གའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་
སྤང་ལ་བོད་ལྷགས་ལྟར་ཁ་བཏགས་དཀར་གཙང་ཞིག་སྤུལ་གནང་འདུག་རིན་པོ་
ཆེས་ཕྱག་གཅིག་གིས་ཁ་བཏགས་དེ་བཞིག་ནས་ནམ་མཁའ་འཕྱར་ཏེ་ལྷ་རྒྱལ་གྱི་གསུང་
རྒྱན་ལྷགས་ཆེ་ཞིག་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཁ་བཏགས་དེ་སྤང་སྐྱམ་གྱི་ཐོག་དུ་མངོས་ཤིང་ལྷ་
ན་སྐྱུག་པའི་སློབ་པ་གཡོགས་གནང་འདུག་ལྷགས་འབྲུལ་གྱི་རྗེས་སུ་ཁོང་ལ་བཟེན་ཆོས་
ཆོགས་སུ་འདོམས་པ་ཚང་མར་གསུང་བཤད་ཅིག་གནང་རྒྱུར་འབོད་སྐྱེལ་ལྷས་པ་བཞིན་
ཁོང་གིས་བཀའ་སློབ་གནང་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱན་ཆབ་བཏོན་ནས་བཤུམ་པ་གནང་འདུག
མི་འགའ་ཞིག་ལ་ཁོང་ཚོ་རང་གི་སེམས་སྐྱུག་ལོས་བཟུང་དང་། དེ་སྟོན་པ་ལ་དེས་པན་
ཐོགས་བྱུང་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག

རིན་པོ་ཆེ་ནི་རོཤེ་ཡི་མི་ཚེ་དང་། མིག་ལྟོས་བཟང་པོ་བཞག་པ་རྣམས་ལ་ཏ་ཅང་
ཐུགས་མཐུ་བས་ཁོང་གོངས་པ་དེས་ཐུགས་པམ་ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག དའི་བསམ་པར་
གནས་ཚུལ་དེས་ཁོང་ལ་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་འཆར་གཞི་བཟོས་པ་རྣམས་ལག་བསྟར་བྱེད་
རྒྱུར་སྐྱེལ་ལྷག་ཐེབས་པ་འདྲ། ཁོང་གིས་སེམས་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོད་པའི་མི་ཚོ་ལ་གསོ་
དབྱུང་ཁང་ཞིག་འགོ་འདུགས་བྱེད་རྒྱུར་མིའི་ལས་འཆར་རམ། བྱམས་པའི་ལས་འཆར་
ཞེས་པ་དེར་ཐུགས་སྟོན་བསྐྱོན་སོང་། མིའི་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་རྒྱན་དུ་བྱམས་པ་ལ་
གོ་བ་རེད། ལྷུ་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་སྟོན་ཁ་དེར་ཞེ་ཏུ་ཡོག་གི་ཨི་ཡི་བཟེ་སྟེད་ཐོན་དུ་མིའི་
བསྐྱེ་གནས་ཁང་དེ་སློབ་ཕྱིན་པ་དང་། ལྷུ་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་འགོ་སྟོན་དུ་ལེག་སི་དང་། ལི་
ལ་ཏིག་སོན་གྱིས་ས་ཆ་ཞལ་འདེབས་སུ་སྤྱད་དེ་ཞེ་ཏུ་ཡོག་གི་མིང་ཏེལ་དུ་སྦྱོར་པ་རེད།
ཁོང་གཉིས་ཀྱི་འཆར་སྤང་ལ་གཞི་བཞག་པའི་བསྐྱེ་གནས་གཞན། ལྷ་རོ་པའི་མཐོ་སློབ་
དེ་ ༡༩༥༩ ལོའི་དབྱར་ཐོག་དེར་སློབ་འབྲེད་གནང་བ་རེད།

ལྷུ་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོ་ལོ་མཇུག་དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ཆེའི་ནང་དུ་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་
བ་གཞན་ཞིག་བྱུང་བའི་དུས་ཚོད་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ལྷུ་རྩེ་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་

ཁོང་གིས་རྩ་མཉམས་གསུང་ཚོས་གནང་སྟེ་བདུན་ཕྲག་གཅིག་བཞུགས་དུས་དངོས་ཏེ་
 དུ་བཟང་པ་ཡིན། སྐབས་དེ་དུས་ཁོང་གིས་རྒྱ་རྒྱ་ཡན་ལ་སྐྱ་སྐར་གྱི་ངོས་ནས་ཐུག་འཕྲད་
 གནང་སྟེ། ཁོ་ལ་ཁོང་རང་གི་ཚོས་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱུད་འཛིན་གཙོ་བོ། རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་
 ཐུགས་སྐྱེས་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག། རིན་པོ་ཆེའི་ཚོས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་དུ་
 རྟོ་མ་མེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་གདམས་ངག་ཚང་ལ་མ་ཞོར་བ་དེ་མི་རབས་གཅིག་ནས་གཞན་
 ལ་མུ་མཐུད་གནས་ཐབས་ཀྱི་འགན་འཁུར་དེ་སྐྱེས་པ་རང་གི་ཉེ་བའི་སློབ་མཉམ་མཉམ་ཐུགས་
 ཀྱི་སྐྱེས་གཅིག་གམ་དུ་མར་བརྒྱུད་སློབ་བྱེད་སློབ་ཡོད། དུས་རྒྱུན་ཐུགས་སྐྱེས་གཙོ་བོ་
 ཞིག་དང་དེ་བཞིན་ཉེ་བའི་ཐུགས་སྐྱེས་དུ་མ་ཡོང་སློབ་ཡོད། གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་
 གི་ནང་དུ། གལ་ཏེ་སྐྱེས་པའི་རེས་བཟོན་གྱི་སྐྱེས་བྱེད་པའི་སྐྱེས་པའི་ཐུགས་སྐྱེས་གཙོ་བོ་
 རྒྱུ་ཚབ་ཀྱི་གོ་གནས་དེ་རང་ཉིད་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པ་དང་ཚོས་བརྒྱད་ཀྱི་སྐྱེས་པའི་
 བྱེད་སྐབས་མཐུན་གྱི་དགོ་སྐྱེས་ཅིག་ལ་གནང་བའམ། ཡང་ན་བོད་དུ་སྐྱེས་སྐྱེས་ལམ་སློབ་
 མང་པོ་ལག་བརྟུང་བྱེད་མཐུན་ཡིན་ན། སྐྱེས་པའི་ཡང་སྲིད་དེས་གོ་གནས་བཟུང་སྐབས་
 པའི་ལོ་ཚད་མ་སྐྱེས་པར་དུ་བསྐྱོད་གཞུག་གནང་གི་ཡོད། མི་རབས་ཤིག་ནས་རྗེས་མ་
 དེ་བར་དུ་དབང་ཆ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་ཚབ་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་དེ་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་མང་
 པོའི་ནང་དུ་བེད་སྐྱོད་བཏང་ཡོད་པས། རྒྱུ་ཚབ་ཀྱི་རྟོག་འཆར་འདི་ཨེ་ཤེ་ཡ་གཅིག་ཕུ་
 བས་བྱུང་བ་ཞིག་མ་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཚོན་ན་ཁོང་རང་གི་རྒྱུད་པ་ཆ་ཚང་བ་དེ་རུབ་ཕྱོགས་པ་ཞིག་ལ་སློབ་
 རྒྱུ་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་རེད། རའི་བསམ་པར། རྟོན་དངོས་སུ་ཁོང་གིས་ཐུག་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་རྗེས་གནང་མང་པོ་ཞིག་ཁོང་རང་གི་རུབ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་ཚོར་གནང་བཞིན་
 པ་ཡིན་ཅང་། སློབ་མའི་བསམ་པར་ཁོང་ཚོས་བོད་པས་མཛུབ་མོ་གར་བརྟན་ཤར་བྱེད་
 དགོས་ས་རེད་སྟེ། སློབ་པའི་ཚོར་བ་དེ་མི་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་དགོངས་པ་
 རེད་སྟེ། དེས་ན་བསྐྱོད་གཞུག་འདི་ནི་ཏེ་ཅང་གལ་ཆེའི་གོ་མ་སྐྱབས་ཤིག་རེད། དེས་ཚོས་

བརྒྱུད་དེའི་མ་འོངས་པའི་ཆེད་དུ་གདམས་ངག་ཆ་ཚང་བ་གནས་པའི་འགན་འཁུར་དེ་
རྒྱབ་སྐྱོལ་པ་ཞིག་གིས་འཁུར་སྐབ་པར་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པ་དེ་བརྟན་པ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་རྒྱ་རྒྱ་ཡན་ལ་ཁོང་རང་དང་མཉམ་དུ་འདྲིས་གཤིབ་ཀྱིས་ལས་ཀ་བྱེད་
སྐབ་པ་དང་། ཁོའི་བྱེད་སྐབས་ལ་རྟོག་ཞིབ་ཀྱིས་སྦྱོང་བརྒྱུད་ཡང་དག་པ་སྦྱོང་སྐབ་པའི་
ཆེད་དུ་སྦྱོལ་ཏེ་དུ་གནས་སྒོར་བྱེད་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་འདིར་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་
འདུག རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ཁོང་གིས་འདི་ལྟར་གནང་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་ཅེས་སྟོན་མ་
ནས་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གིས་ཐག་གཅོད་དང་འཆར་གཞི་འདི་འདྲ་དེ་དག་ང་ལ་ཡང་
ཡང་གསུང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་ “འདི་ཉ་ཅང་མི་བཟང་པོ་ཞིག་རེད། ངས་ཁོ་ (ཡང་ན་
མོ་) བར་དུ་བརྟུག་པ་ཡིན། ཁོས་འདི་བྱེད་སྐབ་ཀྱི་རེད། ང་ཚོས་འདི་འདྲ་བྱེད་འཆར་
ཡོད།” ཅེས་གསུང་གི་རེད། རིན་པོ་ཆེས་རྒྱ་རྒྱ་ཡན་ལ་མ་འོངས་པའི་བསྐྱོད་གཞུག་འདི་
གནས་སྐབས་རིང་གསང་བར་ཉར་དགོས་པའི་བཀའ་མངགས་གནང་འདུག རིན་པོ་
ཆེས་བསྐྱོད་གཞུག་འདི་ད་ལྟ་ཡོངས་གྲགས་བྱེད་རྒྱུའི་དུས་ལ་བབ་མེད་པར་དགོངས་འདུག
ཡིན་ན་ཡང་རྒྱ་རྒྱ་ཡན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་ཏེ་ཁོར་ང་གི་བཟའ་ཚང་དང་།
སྙིང་སྐྱོགས་ཀྱིལ་ན། ཏེ་ལན་བཅས་ལ་བཤད་འདུག དོན་དངོས་སུ་ཐག་གཅོད་འདིས་མ་
འོངས་པའི་དཀའ་རྟོག་སྣ་མང་ཞིག་མངོན་ཡོད། ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་ཁོའི་གཤིས་ཀའི་
གཏོང་རིམ་མཐོང་བའི་རྣམ་དཔྱད་དེ་མེད་ཀྱང་། རྒྱ་རྒྱ་ཡན་བདམས་པ་དེ་ཚེ་གྲ་བྱུང་
འདུག་བསམས་བྱུང་། ཁོ་ལ་སྐྱོན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་རིག་བཀའ་མོ་དང་། སེམས་
ཤུགས་ཆེ་བའི་བྱུང་ཚོས་དམིགས་བསལ་ཞིག་དང་། གཞན་གྱི་ཡིད་དབང་འགྲུག་རུས་
ཀྱི་བྱུང་ཚོས་ཤིག་འདུག་བསམས་བྱུང་།

ཟླ་བ་བརྟུག་གཉིས་པ་དེའི་ནང་རིན་པོ་ཆེ་རྩ་མར་ཐེབས་པ་དེས་ང་ཚོའི་མི་ཆེ་ལ་
གནས་ཚུལ་གཞན་ཞིག་གི་སྟོན་མཐུན་ཤད་ཀར་ཤུགས་སྐྱེན་ཐེབས་སོང་། ལྷན་འཛུགས་འདིར་ང་
ཚོའི་མི་ཆེའི་ནང་ཕྱུ་གུ་གཞན་ཞིག་སྐྱེབས་བྱུང་། ཞེ་ལེན་ཞེས་པ་ཤར་སྐྱོགས་མཚོ་ལྷུ་
དུ་སྦྱོང་མཁན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོབ་མ་གཅིག་ལ་ཚབས་ཆེའི་སེམས་ཁམས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་

འདུང་བཞེན་ཡོད། མོ་ནི་གྲོགས་མོ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཡང་
 རེད། མོ་ལ་སེམས་ཁམས་བདེ་མིན་གྱི་དཀའ་རྙོག་བྱུང་བའི་རྒྱུ་ལས་མོ་རང་གི་སྤྱོད་
 རྒྱུ་ལི་སི་ཐི་ཞེས་པ་ལོ་བདུན་ཅམ་ཡིན་པ་དེར་གཉེན་སྦྱོར་ཡག་པོ་བྱེད་མི་ཐུབ་པར་གྱུར།
 རྒྱུ་ལི་སི་ཐི་ནི་ལྷན་ལུང་གི་བཅའ་སྟོན་སློབ་གྲྭ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་། མོ་དེ་གར་ཏེ་ཅང་
 མི་སྦྱོང་པའི་ངང་བསྟན་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དེ་གར་ཡོད་དུས་ཨ་ལེན་གྱིས་རྒྱུ་ལི་སི་ཐི་ཞིང་
 དེ་སྟེན་གྱི་རྩ་མར་སླེབས་འདུག མོས་མོ་རང་གི་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་བཟང་བདག་ཉར་བྱེད་ཐུབ་
 གྱི་མེད་པ་དང་། གནས་སྐབས་རིང་མོ་ལ་ལྷ་སྦྱོར་བྱེད་མཁན་ཞིག་འཚོལ་གྱི་ཡོད་ཅེས་
 ལུས་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ཁ་པར་གནང་སྟེ་གནས་སྐབས་དེར་ཐུགས་ཁུལ་ཆེན་
 པོ་གནང་གི་འདུག ངས་རྒྱུ་ལི་སི་ཐི་ལ་ཚོས་སྐྱབས་ལ་འགྲིག་པའི་བསམ་ཚུལ་བཏོན་
 པས་ཁོང་གིས་ང་ཚོར་ལས་ཀ་མང་པོ་ཡོང་གི་རེད་དགོངས་གྱི་འདུག དེ་ནས་རྒྱུ་ལི་སི་
 ཐི་ཡིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་གི་ཆེད་དུ་བྱིས་པའི་རི་མོ་ཞིག་སྤུལ་འདུག མོའི་རྣམ་འགྲུ་
 དེས་ཁོང་རང་ལ་སེམས་འགྲུལ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཏེ་མོ་ཁོང་གི་མཉམ་དུ་ནང་ལ་ཞིང་རྒྱུའི་
 ཐུགས་ཐག་བཅད་འདུག མོ་ང་ཚོའི་ནང་དུ་ལོ་གཅིག་ཅམ་བསྟན་པ་རེད།

ཐག་གླིང་སྐྱེས་ནས་ལོ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་ཁོ་ལ་རྙོག་ཏུ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ཁོའི་
 གཞུགས་པོའི་འཕེལ་རྒྱས་དེ་ཏེ་ཅང་ལྟར་པོ་རེད། ཁོ་རྒྱ་བ་བཞི་ཡིན་དུས་ནས་ཁོ་ཚོགས་
 ལུས་སྟོན་པ་དང་འགྲེ་ལོག་རྒྱག་པ་བཅས་བྱེད་གྱི་ཡོད། འོན་ཏེ་དོས་སུ་བྱིའི་གཞུགས་པོའི་
 འཚར་ལོངས་ཆ་ཚང་སྤྲུགས་ཡོད། ལྷི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ནང་ཁོའི་རྒྱུས་སྐར་
 དང་པོ་དེའི་སྐབས་སུ་ཁོ་ཡར་མར་རྒྱག་ནས་འགོ་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཐག་གླིང་རྒྱ་བ་བཅོ་
 ལུར་སླེབས་དུས་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་རྣོར་ཇི་མར་ཤལ་དང་ཁ་བརྟེན་སྐབས་ང་ལ་
 སེམས་ཁུལ་བྱུང་། རྣོར་ཇི་ལི་བུ་ཨ་ཏམ་ཐག་གླིང་ལོ་མཉམ་ཡིན་པ་དང་། ཨ་ཏམ་གྱིས་
 རྒྱན་ཆ་ཡག་པོ་ཤོད་གྱི་འདུག་ཅེས་ང་ལ་རྣོར་ཇི་ཡིས་བཤད་བྱུང་། ངས་ང་རང་གི་སེམས་
 བར་དུ་ “ཨོ། ངའི་བྱ་དེའི་དག་གི་སྦྱོར་བཅོད་གྱི་འཕེལ་རྒྱས་དེ་ཏོག་ཅམ་དལ་པོ་ཡིན་པ་
 འདྲ།” ལྷན་པ་ཞིག་འཁོར་བྱུང་། ཐག་གླིང་སྐྱོད་བཅོད་འགའ་བྱེད་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་

ཁོས་མང་ཆེ་བ་དང་ཚོས་པར་གང་ལབ་པ་དེའི་རྗེས་སྒྲོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོ་རང་དོས་ནས་སྐྱ་
བརྗོད་བྱེད་རྒྱུ་དེ་དགོན་པོ་རེད། དཔེར་ན་ཁོས་ “མྱི་མྱི” ཞེས་ངས་གང་ལབ་པ་རྗེས་སྒྲོས་
བྱེད་པ་ལས། གཞན་གྱིས་མཚུབ་སྟོན་མ་བྱས་པར་རང་འགུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མྱི་ཞིག་མཐོང་
ན་ “མྱི་མྱི” ཞེས་བརྗོད་རྒྱུ་དགོན་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཞི་ངའི་ཡུ་གུ་དང་པོ་དེ་ཡིན་ཅང་།
ངས་ཁོ་ལ་རེ་ལྟོས་ཅི་ཞིག་བྱེད་པ་ཤེས་ཀྱི་མེད་སྟབས་ངས་སེམས་བྱུང་ཅི་ཅམ་བྱས་མེད།

སྐྱེ་ལོ་ ༡༩༥༧ གྱི་དབྱར་ཁ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དང་དང་གཉིས་ཀྱིས་རོག་ཁི་མོན་ཐེན་ཚོས་
ཚོགས་སུ་བདུན་ཕྲག་འགའི་རིང་ལ་བྱིན་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་དེ་གར་བཤོ་སྐྱེད་ཚོགས་
འདུ་གནང་རྒྱུ་ཐེངས་དང་པོ་དེ་རེད། དབྱར་ཁ་དེར་ལས་རིམ་ལ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་
མཁུ་ཚོའི་ཆེད་དུ་སྡོད་སྐྱར་བརྒྱབ་ཡོད་པ་དང་། ཞིང་ཐང་ཞིག་གི་སྤེང་དུ་རིན་པོ་ཆེས་
གསུང་བཤད་གནང་སའི་གྲར་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐབས་འདུག ངས་སྐབས་དེ་དུས་དང་ཚོས་ “ས་
འདི” ཞེས་འབོད་པའི་གནས་དེར་མོ་ཏ་བཏང་ནས་བྱིན་པ་ཡིན། དེའི་སྐབས་སུ་དང་ཚོར་
སྒྲོག་སི་མེ་གེན་ཁར་མེན་གྱི་ཨ་ཞེས་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་འཁོར་ཞིག་ཡོད། དང་ཚོས་རི་
སུལ་བརྒྱུད་དེ་མོ་ཏའི་ནང་འགོ་བཞེན་པའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་དང་ལ་ “མཚོ་གསུང་པོ་དང་
ཚོས་འདི་གར་རྒྱུངས་འཁོར་མེར་སི་ཏེས་བཏང་ནས་ཡོང་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད།” ཅེས་གསུངས་
བྱུང་། དེའི་ལན་དུ་ངས་ “མྱི་དེ་གྱིས་མཚུབ་ཀྱི་རེད། མྱི་ལ་རྟག་ཏུ་འཆར་གཞི་འདིགས་
སུ་རུང་བ་འདི་འདྲ་ཡོད་རེད།” ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན། ད་ལ་འདི་འདྲ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞེ་
དྲགས་མེད། རིན་པོ་ཆེའི་ལུང་བསྟན་ལྟར་ལོ་འགའ་ཤས་ཀྱི་ནང་དུ་དང་ཚོས་ RMDC ལ་
འགོ་དུས་རྒྱུངས་འཁོར་མེར་སི་ཏེས་ཞིག་བཏང་ནས་བྱིན་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེས་དང་ལ་
སྟོན་མའི་ཁ་བརྗོད་དེའི་སྐོར་ལ་དྲན་གསོ་བཏང་ནས་ “དང་མི་བདེན་ནམ” ཟེར་བ་དང་འདྲ།

དུས་ཚོད་རིམ་བཞིན་བྱིན་པ་དང་སྟན་དུ་དང་ཚོའི་ནང་མིའི་དཔལ་འབྱོར་སྐྱ་བརྟན་
དུ་གྱུར། རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་རང་གི་སྐྱག་ལས་ལ་སྐྱ་སོགས་སྡོད་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་། དུས་རྟག་
ཏུ་མེད་ཀྱང་དུས་ཚོད་པལ་ཆེ་བར་ཁོང་ལ་སྐྱ་སོགས་ཡོང་གི་ཡོད། ལོ་དུ་མའི་རིང་ལ་ད་
ཚོའི་འཚོ་བའི་གནས་སྐབས་འགྲིག་ཅམ་བྱས་ཏེ་བསྟན། དེ་ནས་དང་ཚོས་རྒྱས་སྒྲོས་ཕྱན་

བྱ་ཆེ་བའི་སློབ་མཁོ་བ་སྐྱེལ་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་དུས། ང་ཚོས་དདུལ་འབོར་ཤུགས་ཆེ་
 བག་མེད་ཡོངས་སློབ་བྱས་པ་དེ་འདྲ་མིན་པར། ང་ཚོས་ང་རང་ཚོ་དང་ཚོགས་པའི་ཡོང་
 སློབ་མཁོ་བ་དེ་དག་འཕྱོར་ལྡན་དུ་མངོན་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་བསྐྱབ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་བེད་སློབ་
 གཏོང་གི་ཡོད། ངས་ང་ཚོ་ག་འདྲ་བྱས་ཀྱང་ཉ་ཅང་དབུལ་ཡོངས་བྱས་ཏེ་བསྐྱད་པ་ཡིན་
 ཟེར་གྱི་མེད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་དུས་ཚོད་ཕལ་ཆེ་བ་འདད་ངེས་བཞིན་པའི་འཕྱོར་འབྲིང་
 གལ་རིམ་གྱི་ཡོང་སློབ་ཐོག་ནས་འཚོ་བ་སྐྱེལ་བསྐྱད་པ་ཡིན། རྣམས་འགར་ང་གཉིས་
 མཉམ་སྡོད་ཀྱི་མི་ཚོ་ཉིལ་པོ་དང་མཇུག་མ་རྫོགས་བར་དུ་ལག་དདུལ་རྫོགས་ཏེ་བཟུང་
 ཆས་ཉོ་རྒྱུ་དདུལ་ཐབས་འཚོལ་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་ཡོད། དུས་ཚོད་ཕལ་ཆེ་བར་ང་ཚོ་
 འགྲིག་བསྐྱད་ཡོད། ཕྱི་དངོས་པོའི་འཕྱོར་བ་ལ་གཞི་མ་བཅོལ་བར་ནང་སེམས་གྱི་རིམ་
 པ་ནས་བཤད་ན། རིན་པོ་ཆེ་ནི་ངས་ད་བར་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལས་འཕྱོར་བ་ཆེ་ཤོས་
 དེ་རེད། འོན་ཀྱང་མཁར་དབང་གི་ཆ་ནས་བཤད་ན་ཁོང་ལྷན་ཤོས་དེ་མ་རེད། དཔེར་
 མཚོན་ན། ང་ཚོར་མེར་སི་ཏེས་ཞིག་འཕྱོར་རྣམས་དེ་ནི་གཞན་གྱིས་བེད་སློབ་བཏང་ཚར་
 བའི་མོ་ཏ་རྙིང་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་ལ་མེར་སི་ཏེས་དུ་མ་ཡོད་པའི་དུས་དེ་འདྲ་ན་ཡང་
 བྱུང་ལྗོང་མེད། ང་ཚོས་རྣམས་དང་རྣམས་སྲུ་ཁོང་གི་ཆེད་དུ་མོ་ཏ་ལྷན་བྱེད་གོག་ཅིག་
 ཉར་ཐུབ་ཅོམ་བྱས་པ་ཡིན།

དབྱར་ཁ་དེར་ང་ཚོས་ཨ་ལོ་ཀ་སྟེ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་རྣམ་དུ་མར་མེ་ཞེས་པའི་ཁང་རྒྱུང་
 ཞིག་དུ་བསྐྱད། ལོ་སྟོན་མ་དེར་ང་ཚོ་རྩ་མར་ཡོད་དུས་ང་ལ་མི་ལམ་ཞིག་མིས་པ་དེའི་ནང་
 དུ་སྐྱེ་འགོ་ཞིག་གིས་ང་ལ་ “ཐུགས་རྗེས་གཞིགས། རྒྱུད་ཀྱི་གཞུགས་པོའི་ནང་དུ་ང་ལ་སྡོད་
 ས་ཞིག་སྡོད་རོགས།” ཞེས་ལབ་བྱུང་བར་ངས་ “འགྲིག་གི་རེད། ངས་སྤྱད་ཚོག་ཅེས་ལན་
 བཏབ་པ་ཡིན། ང་ཚོ་ RMDC སི་རུ་ཡོད་རྣམས་ང་ལ་ང་ཚོའི་བྱ་གཉིས་པ་གི་སར་མངལ་
 ཆགས་པ་རེད། ངའི་སྲུ་གུའི་ནང་ནས་ཁོ་གཅིག་པོ་འཆར་གཞི་བཏངས་ནས་སྐྱེས་པ་རེད།

གི་སར་མངལ་དུ་ཡོད་པའི་རྣམས་དེར་ང་ཚོའི་ནང་དུ་ཐག་གྱེད་དང་སྐྱེ་ལི་སི་ཕི་གཉིས་
 ཀ་ཡོད། དེའི་རྣམས་སྲུ་ད་གཞོད་གཞི་ནས་འོད་གསལ་ལ་སྡོད་འོས་པའི་བྱིས་ཞིག་ཡོད་

ལོ་འགའི་སྐོར་ལ། ད་ལྟ་ཤམ་སྒྲ་ལ་ཚོས་ཚོགས་ཁག་གི་དབུ་ཁྲིད་དང་ས་སྐྱོང་མི་མཚུངས་པོ་ཆེ་ཞེས་བྲགས་པའི་འོད་གསལ་གྱིས་སྐབས་དེར་སྤུ་གུ་ཡིན་དུས་ཚོར་བ་ཅི་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཀྱལ་ཀའི་ཚུལ་དུ་ང་ལ་གསུངས་བྱུང་། དེ་དུས་ངས་ཁོ་ལ་ང་ཚོ་ནང་མི་ཁེར་རྒྱུ་གི་སྒྲོ་གསེང་ཞིག་ལ་འགོ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་དུས་ཁོ་ལ་སེམས་ཁུལ་བྱུང་། འདུག་ཁོའི་བསམ་སྒྲོམ་ “ཨོ། འགྲིག་མ་སོང་། སུ་ཡང་ཡོང་གི་མེད་པ་འདྲ།” ཞེས་འཁོར་འདུག་ཁོ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་སྤན་བྱ་འདྲིས་མ་བདེ་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་སྲིད་ལ། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་རྒྱོ་སྤང་ཆེ་ལ་སྤྱི་སྒོལ་མ་ཡིན་པའི་མི་ཚོ་དེ་ཁོ་ལ་གཞི་ནས་གོ་མས་འདྲིས་ཆགས་རྒྱ་རེད། སྐབས་དེ་དུས་ང་ཚོས་བྱུང་གསེང་འདི་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་དང་གཏོང་པོད་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འདྲིན་བྱས་པ་ཡིན། ང་ཚོས་མི་གཞན་དང་མཉམ་དུ་སྤོང་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་དེས་གཅིག་བྱས་ན་ཁོ་ལ་སྒོ་བདེ་པོ་བྱུང་ཡོད་སྲིད།

ཨ་ལེན་གྱི་མི་སྒྲག་གིས་ང་ཚོ་ལ་སང་རེ་ཉི་ལེ་རི་སི་ཐོའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེ་སར་སོ་བཟང་གི་ཁང་པ་ཡོད་མཁན་སུ་ཐ་སྤྱོད་ཁྱེད་ཀྱི་དུ་སྤོང་པའི་གྲོགས་པོ་ཉེ་མིད་པད་མ་ཡི་ནང་དུ་མཉམ་པོར་སྤོང་དུ་ཤོག་བརྗོད་བྱུང་། ཨ་ལེན་ཁོ་རང་དེ་གར་ཁོ་རང་གི་མཚན་མཐུན་དགའ་རོགས་མི་ཐར་ཨོར་ལོ་བ་སི་ཁེའི་མཉམ་དུ་སྤོང་གི་འདུག་གུང་གསེང་འདིའི་སྐབས་སུ་ཨ་ལེན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སེམས་པ་ཤོར་ཡོད་པ་ཉ་ཅང་གསལ་པོ་བྱུང་བ་དང་ཁོས་ང་ལ་མིག་སེར་ཕྲན་བྱ་བྱས་བྱུང་། ཉེ་མ་ཞིག་ལ་ང་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་ཉ་རྒྱུག་གཏོང་བར་འགོ་སྐབས་ཁོས་ང་ལ་འོས་འཚམས་མིན་པའི་ལྷན་ཟེའི་རྒྱགས་གཏམ་འགའ་ཤས་བཏང་བྱུང་། ཁོས་ང་ལ་བརྟམས་བཙོས་བྱས་པ་དེར་ང་ལ་མཚན་སྐྱེས་བྱུང་། ཨ་ལེན་གྱིས་ང་རིན་པོ་ཆེའི་བཟའ་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཁོ་དང་སྤྲ་མའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེར་ངས་བར་ཆད་བྱེད་གྱི་འདུག་བསམ་པ་མིན་ནམ། སྐབས་དེ་དུས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཨ་ལེན་གྱི་སྒོ་ལ་འགོ་བའི་བྲས་ནང་བཞིན་སོ་གཞོན་ལྟ་ན་སྤུག་པ་ཞིག་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སྐྱེས་པ་ལ་དོ་སྤྱང་སྤྱད་ཉེ་དེ་འདྲའི་ལམ་ལ་ཞུགས་གནང་མཁན་ཞིག་མ་རེད། ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཁོང་དང་ཨོ་ལན་གྱི་དབར་ལ་གནད་དོན་གཞན་པའི་ཐོག་ལ་གྲོས་བསྟུན་

གནང་རྒྱ་མང་པོ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པར་ནང་པའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་
ཞིག་འདུགས་རྒྱའི་འཆར་གཞི་ཆེན་པོ་དེའི་ཆ་ཤས་སུ་ཁོང་གཉེས་ཀྱིས་སྟོན་པའི་གི་སློབ་
ལུ་ཞིག་འདུགས་རྒྱའི་འཆར་གཞི་འདིར་བཞིན་ཡོད།

ལོ་སྟོན་མ་དེར་ཨ་ལེན་གྱིས་སྟོན་པར་དུ་སྟོན་ཚེ་སྟོན་པར་སྟོན་པའི་མཁན་མང་
པོ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་རེད། ཨ་ལེན་སྟོན་པའི་སྟོན་པར་དང་རིན་པོ་ཆེའི་མཉམ་དུ་སྟོན་པའི་
སྟོན་པར་སྟེ་རི་སི་ནའི་ཏར་ར་དང་། རོ་རྟེན་དུ་ལྷོ་ལི་ན་ལོ་ས་ས་ལི་བཅས་གདན་འདྲེན་
ཞུས་པ་རེད། ཨ་ལེན་གྱིས་ཁོ་རང་གི་སྟོན་ཚེ་གི་སྟོན་པར་དུ་ཉེ་ཆར་དཔར་སྟོན་བྱས་པའི་
དེབ་ “ཕྱག་རྒྱ” ཞེས་པའི་ནང་ནས་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་ཚེ་འགའ་ཤས་ཟུར་དུ་སྟོན་པའི་
བཟང་ལས་སོང་། དེའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ལོ་རབས་དུག་ཅུའི་ནང་དེ་བཞིན་ལུས་དུ་བཞུགས་
སྐབས་བྱིས་པའི་སྟོན་ཚེ་མང་པོ་ཡོད། རོ་རྟེན་དུ་ལྷོ་ལི་ཡིས་གནད་ཆེ་ལ་དོན་ཟབ་པའི་
སྟོན་ཚེ་ཞིག་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་དབུ་ལ་ཉེ་ཉོང་གི་མཁར་རྩ་
ཞིག་བཀའ་བའི་རྩེས་སུ་དགོང་དོ་དེ་སྟོན་པོ་བོའི་སྟོན་པའི་མཉམ་དུ་བསྟུན་པ་རེད། དོན་
དངོས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་སྟེ་ལི་ལ་སྟོན་པར་མི་འདུག་པའི་ཆེད་དུ་བར་ཆད་འགའ་ཤས་
གནང་སོང་། སྟེ་རི་སི་ནའི་ཏར་ར་དང་། རོ་རྟེན་དུ་ལྷོ་ལི་གཉེས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེའི་ཀུན་
སྟོན་དེ་བབ་ཚེ་ལ་དང་ཕྱོགས་སྟོན་ཅིག་ལ་བཅིས་སོང་། དཔལ་གྱི་དེ་རེད་དེ་བཞིན་ལྟར་། འོན་
ཀྱང་རིན་པོ་ཆེའི་གཞིགས་ཚུལ་ལ་ཁོང་ཆོའི་སྟོན་པ་དེ་དང་རྒྱལ་དང་རང་མཐོང་ཆེན་པོ་
བྱས་པར་གཞིགས་ཏེ། ཁོར་ལུག་གྲུ་ཡངས་སུ་གཏོང་ཆེད་ཀྱལ་ཀ་བྱེད་དགོས་ཡོད་པར་
དགོངས་གནང་འདུག ཨ་ལེན་གྱིས་སྟོན་པའི་འདི་ཉེ་ཅང་སྟོན་པོས་སྟོན་པའི་སྟོན་པའི་
བསམ་ཤེས་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཆོ་ཆང་མའི་མཉམ་དུ་འཆམ་པོར་གནས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སི་
ནའི་ཏར་དང་སྟེ་ལི་གཉེས་ཀྱིས་དེ་ནས་བཟུང་རིན་པོ་ཆེ་དང་འབྲེལ་ཐག་བཅད་པ་རེད།
དཔལ་ཤེས་ཆོད་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་རང་གི་དོས་ནས་ཐུགས་འགྲོད་གང་ཡང་མི་འདུག

དེ་འདྲའི་ཆ་ནས་ཨ་ལེན་སྟེ་བོ་དོ་མཚར་ཅན་ཞིག་རེད། ཁོ་རང་ནི་བསམ་ལུས་ལས་
འདས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལྟར་ཁོའི་མཚན་མཐུན་གྱི་འདོད་སྟོན་དང་སྲིད་དོན་གྱི་ཐད་བཅས་

ལ་སྤྱི་གསལ་ནང་གསལ་ཡིན་པ་མ་ཟད་ཁོ་རང་བར་འདུམ་མཁས་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད།
 ཐེངས་གཅིག་ལ་ཁོས་ང་ལ་ཁོ་རང་གི་ཚོད་ཡར་བཟུང་པ་དེ་མ་གཏོགས། ཁོ་ནི་ད་བར་
 ཏུ་ངས་ངོ་ཤེས་པའི་ནང་ནས་མི་བཟང་ཤོས་དང་ཞི་འཇམ་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད། ངས་བལྟས་
 བ་ཁོའི་མཚན་མཐུན་ལ་མོས་པའི་སྨྱོད་པ་དེ་ཟུར་ཏུ་བཞག་ན། ཁོ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐེ་
 ཚོམ་བུལ་བའི་སྒོ་ནས་དགའ་པོ་བྱེད་མཁན་དང་བཙེ་བཀྱར་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་སྒོ་བ་མ་
 ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེས་གང་གནང་པ་དེས་ཨ་ལེན་དང་སྟན་པ་མཁན་གཞན་དག་གི་
 འབྲེལ་བར་དཀའ་ངལ་བཟོས་ཡོད་ཀྱང་། ཁོས་རིན་པོ་ཆེས་ག་རེ་གནང་པ་ཐམས་ཅད་
 གཞན་གྱི་དོན་ཏུ་ཡིན་པའི་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག ཁོས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཡེ་ཤེས་
 འཚོལ་བའི་རླུང་འདྲིན་ཡང་དག་ཅིག་ཏུ་བལྟས་ཏེ་དེ་བུ་གང་ཡང་མེད་པར་སྨོལ་བ་དེ་
 ཡེ་ཤེས་སུ་བཟུང་བ་རེད།

ང་ཚོ་ནི་འདུ་མེད་ཁོ་ཏུ་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་ལུང་ལུང་འཕྲོད་པའི་སྤྱི་གསལ་
 པ་ར་ཅ་ཞིག་བསད་གནང་སོང་། དེ་ནི་ངས་རིན་པོ་ཆེས་ཐེངས་གཅིག་ཁོ་ནར་སེམས་
 ཅན་བསད་པ་མཐོང་བ་དེ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་དེ་བཙོར་ནས་བསད་རྗེས་ཚུ་གཞོང་གི་ནང་
 བས་ཚུས་འདོད་ཏུ་བརྟུག་སོང་། དེའི་ཐོག་ལ་ཁོང་གིས་ཐུགས་འགྱུར་གནང་གི་འདུག
 འོན་ཀྱང་དེས་སྤྱི་གསལ་ཚོལ་སོ་རྒྱག་ཏུ་འདུག་འདོད་མེད། ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་སྐབས་ང་
 ཚོས་ཐག་སྒྲིལ་མ་འགྲིག་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཆེན་པོ་དང་པོ་དེ་ཡང་ཐོས་བྱུང་།
 ཞོགས་པ་གཅིག་ལ་ཐག་སྒྲིལ་པོར་གཉིད་སད་སོང་། ཁོ་ངའི་མལ་སའི་ནང་ཏུ་ཡོང་སྟེ་ཁོ་
 རང་གི་ལག་པ་དེ་ངའི་བྱང་སྟེང་ཏུ་བཞག་སོང་། ང་གཉིད་སད་ནས་ལྟ་ཏུས་ངའི་བྱང་ལ་
 ཞུག་གིས་བྱུང་བསྟན་འདུག ད་གཟོད་ངས་ཐག་སྒྲིལ་ལག་པར་མ་བཟོས་ཡོད་པ་ཤེས་
 བྱུང་། ཁོས་ཁང་པའི་ནང་ཏུ་ཤེལ་ཐོར་ཆག་རྒྱག་དེ་འདྲ་རྟེན་དེ་ཚེད་མོ་བཙེས་འདུག
 ང་ལ་ཏུ་ཅང་དང་ངས་འཚབ་ཆེན་སོ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེའི་ཐབས་ཤེས་དེ་ཁ་ཡོད་
 ལག་ཡོད་རེད། ཁོང་གིས་ང་ཚོས་ཁོའི་ལག་པ་གཙང་མ་བཟོས་ཏེ་རྒྱ་བུ་བསམ་གཏོག་
 དགོས་རེད་གསུངས་བྱུང་། ང་ཚོས་དེ་ལྟར་བྱས་པས་འགྲིག་སོང་། འོན་ཀྱང་སེམས་རྣལ་

ཉེ་ཀྱུལ་ནང་སྐྱུ་རྩལ་མ་དངུལ་སྐབས་རྩ་ནས་དཔལ་འབྱོར་མཐུན་ཞེུན་ཆ་ཤས་ཤིག་སྐོབ་
སྟེ་ཚུགས་པ་རེད། ཁོས་ཨ་རིའི་སྐྱུ་རྩལ་བ་དང་འབྲལ་གཞུང་ཚོམ་པ་པོ་གྲགས་ཅན་རོ་
རྩེད་མིལ་མོན་མེ་བའི་ཁོའི་རྫོས་གར་ཚོགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྫོས་གར་དང་འབྲེལ་
བའི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་སྟོལ་ཏེ་གྱི་ཚོགས་འདོམས་དེར་གདན་དྲངས་
པ་རེད། འདི་ཚོ་ཚང་མ་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་པ་ལ་ལས་ཀ་ཏེ་ཅང་མང་པོ་འདུག འདི་དག་ནི་
འདིའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད་པའི་དཔེ་མཚོན་ཉུང་ཏུ་འཇུག། འབྲུག་
རོམ་གྱི་རྩེ་མོ་ཅམ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་སློབ་བརྟན་དང་། རྫོས་གར། བཅས་ཁམས་རིག་པ་ལྷ་སུའི་ཚོས་དང་
འབྲེལ་མེད་རིག་ཚན་གྱི་ནང་དུ་བོད་གྱི་གསང་སྔགས་རྟོ་རྗེ་སྐུ་ལའི་ནང་དོན་མཉམ་
བསྐྱེད་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་བྱུང་ཁོངས་གཞན་པ་མང་པོ་ལའང་
རྒྱ་སྐྱེད་གནང་ཡོད། དམ་པའི་ལྷ་ཚོས་དང་འཛིག་རྟེན་མི་ཚོས་གཉིས་བསྐྱེད་ཀྱིས་སློབ་
འཁྲིད་གནང་རྒྱ་དེ་ནི་ཁོང་གི་དམིགས་བསལ་བྱུང་ཚོས་ཤིག་རེད། དབྱིབ་ལུལ་དུ་
བཞུགས་དུས་ནས་ཀྱང་ཁོང་ལ་མཇུག་སྟངས་འདི་འདྲིག་ཁོང་གིས་རྒྱ་སེར་གཉིས་ཀ་
དབྱེར་མེད་ཀྱིས་ཚོས་སྟོན་པའི་འཕྲིན་ལས་སྐྱོང་དགོས་པ་དེ་ཁོང་གིས་ཆིག་སྟོང་དགུ་
བརྒྱ་དུག་ཅུའི་ནང་ནས་མཁྱེན་སྲུབ་ཡོད། ཁོང་གིས་དེའི་སྐབས་སུ་ཉར་གནང་བའི་ཉིན་
དེབ་གྱི་ནང་དུ་འདི་ལྟར་བྲིས་ཡོད།

ང་ལས་མཁས་པ་དང་རྟོགས་པ་མཐོ་བའི་མི་མང་པོ་ཡོད་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ངས་
ཚོས་དང་འཛིག་རྟེན་གྱི་དབར་ལ་དབྱེ་འབྱེད་ནམ་ཡང་བྱས་མེད། གལ་ཏེ་ཚོས་
གྱི་དོན་དམ་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཤེས་ན། འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་དོན་དམ་པའི་རྣམ་པ་
དེ་རེད། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་དོན་དམ་པའི་རྣམ་པ་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་དགོས་
ན། འདི་ཚོས་དང་མཐུན་དགོས། འདི་ལྟར་བསམ་སྟོབ་བཏང་ནས་ཚོས་སྟོན་
མཁན་དེ་ང་གཅིག་སུ་རེད།²⁴

24 པར་སྐྱོན་མ་བྱས་པའི་ཚོས་རྒྱལ་དུང་པའི་ཉིན་དེབ་གྱི་ཐེན་བྲིས། རོན་རོག་སྐུ་ལོད་ཡིག་ནས་དབྱིན་སྐད་དུ་
བསྐྱེད་པ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོའི་རྒྱ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ཡེ་ལོ་སེམས་ལྷི་སྤྱི་ལོ་གི་
 ཉེ་འགམ་མ་ཡོ་མིང་མངའ་སྡེའི་རིག་སོན་ཉོལ་དུ་བརྗོད་བྱ་ཡེ་ཤེས་འཚོལ་བའི་ཐོག་ལ་
 ཉིན་བརྒྱའི་རིང་གསུང་ཚོས་ཤིག་གནང་བ་རེད། ཁོང་གི་སློབ་མ་འགའ་ཤས་ཀྱིས་དེ་གར་
 མགོན་ཁང་ཞིག་ཉོས་ཏེ་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོས་དེར་གངས་སེང་
 འགྲུལ་ཁང་ཞེས་བཏགས་ཏེ་ཡུལ་སྐོར་སྐོར་འཆམ་པ་ཚོའི་ཚེད་དུ་མགོན་ཁང་ཞིག་གཉེས་
 འཆར་རེད། རིན་པོ་ཆེས་གསུང་ཚོས་འདིའི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་འབྱུང་གནས་ཀྱི་
 རྒྱ་ཚའི་སྐོར་ལ་གཏོང་བའི་དབྱུང་པ་གནང་སྟེ། རི་ལྷར་གྱུ་ཅུ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་
 དང་ནམ་སྐུལ་མང་པོ་ནམས་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་དང་། དེ་བཞིན་དུས་རབས་བརྒྱུད་པའི་
 བྱང་གི་བོད་མིའི་འཇིག་རྟེན་ལ་ཕན་ཐོགས་རི་བྱུང་གི་སྐོར་ལ་བཀའ་གནང་སོང་། ལོ་
 དེའི་ཡེ་ཤུའི་འཇུངས་སྐར་གྱི་གྲང་གསེང་སྐབས་སུ་ང་ཚོ་ཚང་མ་སྟག་གི་ར་མར་བྱིན་
 པ་ཡིན། དེ་གར་རིན་པོ་ཆེས་ཡེ་ཤེས་འཚོལ་བའི་ཐོག་ལ་གསུང་ཚོས་ཐངས་གཉིས་པ་
 དེ་གནང་སོང་། གསུང་ཚོས་དེ་ཚོ་ནི་ཁོང་གི་ཚོས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཉིང་བརྒྱད་དེ་ཡིན་པས་
 རོ་མཚར་ཅན་ཤ་སྟག་རེད། ཁོང་གིས་གདམས་ངག་འདི་དག་གནང་རྒྱུ་ཡུན་རིང་སྟུག་
 གནང་ཡོད། ཁོང་ཞིང་ལ་ཐེབས་རྗེས་གསུང་ཚོས་འདི་གཉིས་ལྷོ་སྐྱིག་བྱས་ཏེ་ “ཡེ་ཤེས་
 འཚོལ་བ་” ཞེས་པའི་དེབ་དེ་བྱུང་བ་རེད།

འདིའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་གང་གནང་འདོད་པ་མཐའ་དག་ལ་ངས་རྒྱབ་སྐྱོར་
 ལུས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ང་ཚོ་བཟའ་མི་ལ་ཁོང་གིས་ཉིན་ལྟར་གཟིགས་རྟོག་མ་གནང་པ་དེ་
 ང་ཚོའི་བྱིམ་གསར་ཞིག་ལ་བབ་མཐུན་མ་རེད། ངའི་བསམ་པར་སྐྱ་གུ་རྒྱུད་རྒྱུད་འགའ་
 ཡོད་དུས། མི་མང་ཆེ་བས་སྐོར་འཚུབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཤིག་བརྒྱུད་དགོས་ཐུག་གི་རེད་སྟེ།
 འདི་ནི་སྤྱི་ལོ་བདུན་ཅུའི་འགོ་སྟོད་ལ་ཡིན་པ་དང་དམིགས་བསལ་གྱིས་ང་ཚོའི་བྱིམ་དུ་
 སྐྱ་གུ་མང་པོ་ཞིག་དུས་ཡུན་སྤང་བའི་ནང་དུ་བྱུང་བ་རེད། སྐབས་དེར་ང་རང་ལོ་ཉི་ཤུ་
 ཡང་ཡོན་མེད། ང་ཚོར་བྱིས་རྗེ་སྐྱ་རྒྱའི་དདུལ་མང་པོ་མེད་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེས་ནང་
 ལ་གཡོག་པོ་སྐྱ་རྒྱའི་འདྲ་ཆགས་མེད་པ་དང་དམའ་འབབས་བྱ་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་དགོངས་

ཀྱི་འདུག་ བོད་དུ་མི་ཚོས་སྐྱ་མ་ལ་དང་གུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཞབས་ཞུ་བྱེད་པ་ལས་དདུལ་གྱི་
དོན་དུ་བྱེད་ཀྱི་མེད། རིན་པོ་ཆེ་སེར་སྣ་ཅན་དེ་འདྲ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་དདུལ་
དངོས་ཁོ་ནར་གཞི་བཙུག་པའི་སྐྱིན་བདག་དང་གཡོག་པོའི་འབྲེལ་བ་འདི་འདྲ་བ་དེ་
ལག་པོ་མིན་པར་དགོངས་ཀྱི་འདུག ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་སྒོ་བ་མ་ཚོས་རམ་འདེགས་
བྱེད་པར་ཐུགས་རེ་གནང་གི་འདུག་ལ། མང་པོ་ཞིག་གིས་དེ་ལྟར་བྱས་བྱུང་། ཡིན་ན་ཡང་
སྐྱུ་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་ནས་མི་ཚོས་ང་ཚོའི་བྱིམ་ཚང་གི་དཀའ་ངལ་དེར་ཤེས་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་མེད་
པ་ངས་ཤེས་བྱུང་། དེ་ལྟར་ཡང་ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་གང་དྲག་ཅི་དྲག་བྱས་པ་ཡིན།

འོད་གསལ་གྱིས་ཨ་རིའི་མི་ཚོ་ལ་གོ་མས་འདྲིས་ཡོང་ཐབས་བྱེད་བཞིན་པ་དང་སྒོ་བ་
ལྷན་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་ཡོད་པ་མཐོང་འདུག རྗེ་ལི་སི་འི་ལ་རྒྱུན་དུ་སེམས་གཙོང་འཕར་
ཏེ་སེམས་འཕར་འདེགས་ཐབས་བྱེད་དགོས། ཐག་གྲེ་ལ་ལྟ་ལྟ་བར་སྒྲོད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།
བྱིམ་མཚོས་ཚོས་ང་ལ་ཞེགས་པའི་ཚུ་ཚོད་ལྟ་པར་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ཐག་གྲེ་གཡམས་གཡོན་
དུ་རྒྱག་བཞིན་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། བྱང་མི་གཞན་དག་ཚང་མ་ཉལ་བསྐྱེད་ཡོད་
སྐབས་ཐག་གྲེ་ཡིས་ཁོ་རང་གི་མལ་ས་ནས་ལངས་ཏེ་གཡམས་གཡོན་ཀྱི་བྱིམ་མཚོས་ཀྱི་
མཐའ་འཁོར་དུ་འབྱུང་འགྲོ་གི་ཡོད། ཐེངས་ཤིག་ངས་ཁོ་སྒྲོར་མེལ་ཁན་ཡོན་ཁང་པའི་
མོ་ཏ་འདོག་སའི་ཁང་ཐོག་དུ་ཚེད་མོ་ཚེ་བཞིན་བསྐྱེད་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུང་། ངས་སྤར་མོའི་
ནང་ལ་བྱི་རིལ་བཞག་སྟེ་ “བྱི་རིལ། བྱི་རིལ།” ཅེས་བརྗོད་བཞིན་ཁང་ཐོག་གི་ཟུར་ནས་
མི་ཟགས་པའི་ཚེད་དུ་ཁོ་བསྐྱེད་ཐབས་བྱས་པ་དྲན་ཀྱི་འདུག མཐའ་མ་དེར་ངས་ཁོའི་ཁང་
པའི་ནང་དུ་ཉེར་སྦྱོད་ཁ་པར་འདོག་དགོས་པ་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་ངས་ཁང་པའི་སྒོ་བྱི་
ལ་ལྷགས་ཀྱི་ཞིག་བཟོ་དགོས་བྱུང་། མཚན་ལ་ཁོའི་ཉལ་ཁང་ལ་སྒོ་ལྷགས་རྒྱག་དགོས་
བྱུང་བ་དེར་ང་རང་སྒོ་བདེ་པོ་མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཁོའི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ཚེད་དུ་ཐབས་
ལམ་དེ་མ་གཏོགས་མི་འདུག ཉི་མ་གཅིག་ངའི་མངལ་དུ་གེ་སར་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་
མིག་ཡིང་ཞིག་གི་ཡུན་ལ་ཁོ་ཁང་པའི་ནང་ནས་བྲོས་ཏེ་མི་འདུག ང་ཕྱིར་འཁོར་ནས་
ལྟ་སྐབས་ཁོ་བྱིན་ཚར་འདུག ཁོས་སེར་པོ་དང་། བྱག་པོ། དམར་པོ་བཅས་འཇུག་རིས་སུ་

ཀྱི་ཆེད་དུ་སྐྱེས་པ་རེད། འདི་ནི་རྗེས་སུ་སྐྱོད་པ་ཀྱི་ཁྲོམ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་པ་རེད། ཁང་པ་དེར་
 མི་བརྒྱ་སྐྱོར་ཞིག་ཤོད་བའི་སྐྱོམ་ཉམས་ལེན་བྱེད་མའི་འདུ་ཁང་ཞིག་དང་། ཚོགས་ཁང་
 འགའ་ཤས། ལས་ཁུངས་འགའ་ཤས་བཅས་ཡོད། ཚོས་ཚོགས་གསར་པ་དེའི་མིང་ལ་
 རིན་པོ་ཆེས་ཀྱི་ཆོད་ཞེས་འདོགས་གནང་མཛད། དེའི་གོ་དོན་ནི་“ལས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་
 ”དམ། ཡང་ན་ “ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཕོ་བྲང་” ཞེས་པ་ལའང་གོ་ཚོགས་ཁང་པའི་ཁང་
 ལྷན་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོབ་མ་ཚོས་ཚོགས་དཔུལ་བསྐྱེས་ཏེ་སྤྱད་པ་རེད། འབྲོག་པ་ཚོ་དུས་
 བུ་དུས་སུ་ད་དུང་ཁང་པའི་ནང་དུ་ཡོད་གི་ཡོད་ཀྱང་། ད་ཆ་མང་ཚོགས་དང་འབྲེལ་
 བའི་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོད་དུ་ཚོགས་ཀྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་སྐྱོད་གནང་མེད་ན་ཡང་
 བྱིས་དུ་ཤས་ཆེ་བ་སྤུ་གུ་དང་མཉམ་དུ་ང་རང་ཁེར་རྒྱུ་རེད། འདི་གོ་མས་དཀའ་བ་
 ཞིག་ཡིན་ཅུང་གོ་ཡུལ་ཡངས་པོ་དེས་ང་ལ་སྐྱིད་པོའང་བྱུང་། ང་ལ་ང་གཉིས་ཀྱི་མི་ཆེའི་
 མཐའ་བསྐྱོར་བའི་རྣམ་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་ང་རང་ལ་མི་ཆེ་ཞིག་ཡོད་པའི་སྤྱང་བ་མང་
 བ་ཡོད་རྒྱུ་འགོ་བཅུ་གས།

ཡིན་ན་ཡང་ང་ལ་སྤུ་གུ་ལྟ་རོགས་བྱེད་མཁན་འདད་ངེས་ཤིག་མེད། རིན་པོ་ཆེ་དང་
 ང་གཉིས་ཀྱིས་འདིའི་སྐྱོར་ལ་བཀའ་མོལ་ཐེངས་མང་བྱས་པ་དང་ཁོང་གིས་དཀའ་ངལ་
 སེལ་ཐབས་ལ་འབད་བཅོལ་གནང་སོང་། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་སྐོབ་མ་འགའ་ཤས་ལ་
 ང་ཆེའི་བྱིས་དུ་ལག་རོགས་བྱེད་དགོས་པའི་འདོད་སྐྱུལ་སྤུ་མཐུད་གནང་པ་རེད། ཡིན་
 བ་ཡང་ཁོང་ཚོ་ནི་ང་དང་སྤུ་གུ་ཆེའི་མཉམ་དུ་དུས་ཚོད་སྐྱེལ་རྒྱ་ལས་ཁོང་དང་མཉམ་
 དུ་སྤོང་རྒྱ་དེར་འདོད་པ་ཆེ་བ་ཡོད། དེར་མ་ཟད། ལྷན་པས་དེར་ང་ཆེའི་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ནང་
 དུ་སྤུ་གུ་ཡོད་མཁན་མང་པོ་མེད། མང་པོ་ཞིག་ན་གཞོན་ལོ་ཉེ་ཤུའི་ནང་ཡོད་པའི་རིན་
 པོ་ཆེའི་སྐོབ་མ་ཚོས་ང་ལ་དཀའ་ངལ་ག་རེ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་མིན་དེ་ཁོང་ཚོས་ཚོར་སྐྱབ་
 ཀྱི་མེད། བསམ་ཤེས་སྐྱབ་མཁན་ཀྱི་ཨ་མ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་ཁོང་ཚོ་ནི་རང་རང་གི་
 བུ་མེར་ལྟ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། མི་གཞན་འགའ་ཞིག་གིས་མདུན་དུ་སྐོབ་ནས་
 རོགས་པ་བྱེད་པར་སྐྱབས་བྱུང་། ཡིན་ན་ཡང་སྐྱབས་རེ་ངས་སུ་ཞིག་ལ་རོགས་པ་བྱེད་

རོགས་ཞེས་བརྗོད་དུས་ཚུར་ང་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་ཀ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས་
རེད་ཅེས་སློབ་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འདིས་གནས་སྐབས་ལ་ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་ཡོང་
གི་མི་འདུག།

ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བཟའ་ཚང་གི་ཆེད་དུ་དུས་ཚོད་མང་ཙམ་ཡོད་ན་སྐྱམ་པའི་
འདོད་པ་བྱུང་ལ། ཁོང་གིས་ཀྱང་དེ་ལ་ཕྱགས་མཉེས་པོ་གནང་ཡོད་ཀྱི་རེད་སྟེ། ང་ཚོའི་
སློབ་གསེང་ལ་སོགས་པ་དེ་འདྲའི་སྐབས་སུ་ནང་མི་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་དུས་ཚོད་ལ་རིན་
པོ་ཆེ་སློབ་པོ་གནང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྤྱིར་བཏང་གི་ཆ་ནས་ཁོང་གིས་ཉེན་རེ་ཉེན་རེའི་
བྱ་བར་ཐེ་བྱས་དེ་ཙམ་གནང་གི་མེད། ཁོང་གིས་ང་ཚོ་སྟག་གི་རྩ་མར་ཐོག་མར་སླེབས་
དུས་ནས་ང་ལ་འདི་འདྲ་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་ཉེན་བརྗོད་བཏང་གནང་བྱུང་། ཁོང་གི་མི་ཚེའི་
ནང་དུ་ཚོས་མ་གཏོགས་གཞན་དག་ཚང་མ་ཨང་གཉིས་པ་དེ་རེད། ཁོང་གི་མཛད་བྱ་
ལྟེ། (སློབ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚིག་འདིར་མོས་མཐུན་གནང་ཤས་ཆེ་) རང་པ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་ཨ་རིར་གདན་འདྲེན་ཞུས་ནས་དེར་རྒྱས་ངེས་པར་གནང་རྒྱུ་དེ་
རེད། དེའི་ཆེད་དུ་ཁོང་གིས་རང་ཉིད་སླེར་ཀྱི་བདེ་སྦྱིད་མང་པོ་སློབ་གཏོང་གནང་ཡོད།
སྐབས་ཉེས་པ་ཞིག་ལ་ཁོང་གི་བཟའ་མིས་ཀྱང་དཀའ་སྤྱད་སྤྱངས་ཡོད། ཕྱོགས་གཞན་
ཞིག་ནས་ཁོང་གིས་ང་ཚོ་ཚང་མར་བརྟེན་བཞེས་པོ་གནང་སྟེ་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་དུས་
ཚོད་གང་མང་སྐྱེལ་ཐབས་གནང་ཡོད། བཟའ་མི་སུ་འདྲ་ཞིག་ལ་འང་དཀའ་ངལ་ཆེན་
པོ་ཞིག་འཕྲད་དུས་ཁོང་གིས་དུས་ཚོད་བཏོན་ཏེ་དེ་ལ་གཟེགས་རྟོག་གནང་གི་ཡོད། དེ་
ན་ཡང་དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་ང་ཚོའི་བཟའ་མིའི་མི་ཚེར་ཆ་ཚང་བའི་སྐྱེས་
ཚེད་བཟང་དུ་གཏོང་བ་ལ་ཞེ་དགས་གནང་ཐུབ་མ་སོང་།

སྤྱི་དུས་ང་ཚོ་བསམ་ཡས་སྤིང་དུ་ཡོད་སྐབས་ཁོང་གིས་ཐེངས་ཤིག་ང་ལ་ “ང་རང་
ཞེན་སེ་ཐེན་འདྲ་བོ་ཞིག་ཡིན་ན་འདོད།” ཅེས་གསུངས་བྱུང་། ངས་ཁོང་ལ་ “གོ་དོན་ཅི་
ཞིག་ཡོད་པ་རེད་དམ།” ཞེས་དྲིས་པར་ཁོང་གིས་ “ང་རང་དམིགས་ཡུལ་ངེས་ཅན་ཞིག་
ཡོད་པའི་མི་དེ་ཚོ་ནང་བཞིན་བྱུང་ན་བསམ་གྱི་འདུག། ང་ལ་ཞོགས་པ་ཡར་ལངས་པ་

དང་དམིགས་ཡུལ་དེའི་ཚུགས་སུ་སྐྱུལ་འདེད་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་བསམ་
གྱི་འདུག་ཅེས་གསུངས་བྱུང་། རེད་དེ་དག་རྒྱན་ལྟར། རང་གིས་ཅི་ཞིག་འདོད་པ་དེར་
གཟབ་དགོས། ཁོང་ནི་དོན་ངོ་མར་མི་དེ་ཆོའི་གས་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་རྒྱུར་སོང་།

སྣ་བས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། དོན་དག་སྣ་མང་འབྱུང་བ་ཞིན་པའི་སྐབས་འདིར་ང་ལ་
གི་སར་མངལ་དུ་ཆགས་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་མ་བྱུང་། སྤུམ་མའི་དུས་ཡུན་ཆ་ཆང་ལ་ང་ལ་
ཞོགས་པའི་ནད་དམ་ཞེ་མེར་ལངས་པ་ཏ་ལམ་མ་བྱུང་། དེ་ནི་ཡག་པོ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་
ན་ང་ལ་དེ་དག་གི་དོན་དུ་དུས་ཆོད་མེད། ང་ལ་མངལ་སྤུམ་སྟེ་རྩ་བ་བརྒྱད་དང་བྱེད་འགོ་
དུས་ང་ལ་སྤུ་གུ་བཅོའ་རྒྱུར་ག་སྤྲིག་ཡོད་པ་དང་། གང་མཁྲོགས་ཚར་ན་འདོད་བྱུང་།
ངའི་མྱོད་ཞོག་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་དུས་སྐྱེ་བྱུག་ལངས་པར་རེ་བ་བྱས་ཏེ་ང་རྟ་བཞོན་དུ་
ཕྱིན་པ་ཡིན། དེས་སྐྱེ་བྱུག་མ་བསྐངས་དུས་ང་ནང་ལ་ཡོང་ནས་དན་རོག་གི་སྤུམ་ཆ་
པོ་ལོ་མའི་ཁུ་བ་དང་བསྐྱེས་ཏེ་ཤེལ་མོར་གང་བཏུང་བ་ཡིན། (དན་རོག་སྤུམ་གྱིས་བྱ་
སྤོད་འཁུམ་སྤུད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།) དེ་ནི་ངས་བྱས་ཉེས་ཤོར་པར་
ཐེ་ཆོམ་མེད། དེའི་རྗེས་སུ་ལམ་སངས་མགོ་རྒྱ་བརྩོལ་སོང་། ང་རྣོལ་ཏར་སྤྱི་ཆོགས་སྤྲན་
ཁང་དུ་བསྐྱུལ་བ་དང་། ངས་ངའི་ཨེམ་རྗེ་གླི་རོན་ལ་ངས་ག་རེ་བྱས་པ་བཤད་རྗེས་ཁོ་
ཁོང་ཁོ་ལངས་སོང་།

མགོ་རྒྱ་བརྩོལ་ཀྱང་སྐྱེ་བྱུག་བརྒྱབ་མ་སོང་། ཁོང་ཆོས་ང་སྤྲན་ཁང་དུ་བཞག་སྟེ་
རྒྱ་ཆོད་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞེད་རྗེས་སུ་ང་ལ་སྐྱེ་བྱུག་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་མི་ཐ་སིན་གྱི་ཁབ་ཅིག་
བརྒྱབ་བྱུང་། ཨེམ་རྗེ་གླི་རོན་སྤོང་དུ་འགོ་དགོས་པར་གྱུར་ཏེ་ང་ཨེམ་རྗེ་གཞན་ཞིག་
ལ་གཏད། ང་ལ་མངལ་སྤུམ་རྒྱ་ཆོད་བཅུ་གཉིས་རིང་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ཁོས་ཞོགས་པའི་
རྒྱ་ཆོད་བདུན་པར་གཤག་བཅོས་ཤིག་ཡོད་བརྗོད་བྱུང་། དེ་ནི་རྒྱ་ཆོད་འགའ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་
སུ་རེད། གལ་ཏེ་ང་ལ་ཞོགས་པའི་རྒྱ་ཆོད་ལྔ་བ་དུ་སྤུ་གུ་མ་སྐྱེས་ན་ཁོས་གཤག་བཅོས་
བྱེད་ཀྱི་ཡིན་བརྗོད་བྱུང་།

ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཕྱ་གུ་བཅའ་རྒྱུ་སྟེ་སྟེ་ཚོགས་
 རྒྱན་ཁང་གི་སྐྱབས་ཁང་དུ་འཛོམས་བསྐྱེད་ཡོད། ང་མངལ་སྐྱམ་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་
 ལུ་ཁོང་ཚོས་ཕྱ་གུ་ལ་སྐར་ཅིས་སྐོར་བཞིན་ཡོད། སྐྱེ་བྱུག་རྒྱག་སའི་ཁང་པར་མི་འདྲ་
 མིན་ཡོང་སྟེ་ “གལ་ཏེ་ཚྭ་ཀྱིས་ཚུ་ཚོད་བྱེད་ཀའི་རིང་ཉར་ཐུབ་ན་རྒྱ་བ་བྱིམ་བཅུ་པར་
 སྐབས་ཀྱི་འདུག་ཅིས་དང་དེ་དང་འདྲ་བ་ཟེར་གྱི་འདུག་ མཐའ་མ་དེར་གེ་སར་སྐྱེ་དུས་
 ཁོ་སྐང་བྱིམ་གསུམ་ལྟན་རེད། དུས་ཚོད་ཆ་ཚང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ངའི་མཉམ་དུ་ཡོད། ང་
 བེ་ན་རྒྱག་འདྲིར་འདུག་ཅིས་མཛུ་བ་མོ་འཛུགས་ས་མེད་པའི་ན་རྒྱག་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་
 ཞིག་གིས་མནར་བསྐྱེད་ཡོད། ཁོང་ཚོས་ངའི་རྒྱབ་དུས་ལ་སྐྱོད་སྐྱོན་གྱི་ཁབ་ཅིག་བརྒྱབ་
 སོང་ཡང་ཕན་ཐོགས་བྱུང་མ་སོང་། བ་རྒྱག་ལུ་མཐུད་དེ་བརྒྱབ་བརྒྱབ་པར་བསྐྱེད་སོང་།
 རིན་པོ་ཆེ་ནི་སྐྱེ་བྱུག་གཅོག་པའི་སྐོབ་སྐོན་པ་དོ་མ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་འདུག་ ཁོང་གིས་ངས་
 བ་རྒྱག་རི་ལྟར་ཚོར་བཞིན་ཡོད་པ་མཚུན་ཏེ་མངལ་སྐྱམ་གྱི་གནས་སྐབས་མེ་རེར་ངས་
 རི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐོབ་སྐོན་གནང་བྱུང་།

མཐའ་མ་དེར་གེ་སར་སྐྱེ་རྒྱ་བཞི་པའི་ཚོས་ ༡༦ ཉིན་གྱི་ཞོགས་པ་སྟེ་པོར་སྐྱེས། ཁོ་
 བེ་མཐོ་སྐྱོན་གསུམ་པོ་དང་མེན་མོ་རིང་པོ་བྱས་ཏེ་སྐྱེབས་བྱུང་། ཁོང་ཚོས་དབྱུགས་འཐེན་བྱིར་
 ཁོའི་ཁ་སྐོ་བྱིས་སྐབས་ངས་ཞེས་ཇེ་ལ་ “ཁོ་ལ་སོ་སྐྱེས་འདུག་” བཅོད་པ་ཡིན། ཞེས་ཇེས་
 “མ་རེད། ཁོ་ལ་སོ་མི་འདུག་ཅིས་བཤད་བྱུང་། སྐྱེ་ཡུན་ཏ་ཅང་རིང་པོ་བྱུང་ཅང་སྐབས་
 དེར་ཞེས་ཇེ་ང་ལ་ཞེ་ལོག་ནས་བསྐྱེད་ཡོད། ཁོས་ “ཁོ་ལ་སོ་མི་འདུག་ ངས་བྱིས་པ་སྐོང་
 ཐུག་དུ་མ་སྐྱེ་རོགས་བྱས་ཚོར་། བྱིས་པ་སོ་ཅན་དེ་འདྲ་སྐྱེ་སོལ་ཡོད་པ་མ་རེད།” ཅིས་
 བཤད་བྱུང་། ང་ལ་སེམས་ཁལ་ལངས་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་སོང་། ཀང་ཡིན་ཟེར་ན་གལ་ཏེ་
 ཁོ་ལ་སོ་ཡོད་ན་ཁོའི་དབང་པོ་གཞན་དག་ལ་སྐོན་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམས་བྱུང་། དེས་ན་
 ངས་ “མ་རེད། ཁོ་ལ་སོ་འདུག་” ཅིས་ལྷ་རྒྱུགས་བྱས། ཁོས་ “གསོན་དང་། ཚྭ་རང་ལ་ར་
 དཀར་ཡོལ་གང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ ཚྭ་རང་དབྱིན་རི་བ་ཡིན་དུས་དེས་ཕན་གྱི་རེད། ངས་
 ད་ལྟར་ཚྭ་ལ་དམར་འབྱར་དེ་སྐོན་གྱི་ཡིན། དམར་འབྱར་ལ་སོ་ཡོད་པ་མ་རེད།” ཅིས་

བཤད་བྱུང་། དེ་ནས་ཁོས་ཡ་མཚར་བའི་སྐོ་ནས་ “སྐྱུག་ཨང་། ཁོ་ལ་སོ་འདུག” ཅེས་ཟེར།
ཁོ་ལ་སོ་ཅེ་ཚོན་པོ་མཆེ་བ་དང་འདྲ་བ་གཉིས་འདུག

སྐྱུགས་ཡོངས་ནས་བརྟམ་ན་གེ་སར་ནི་རང་གཤིས་སྟོབས་ཅན་ཞིག་ཏུ་མངོན། ང་
ཚོས་ཁོའི་མིང་ལ་གེ་སར་ཚེ་དབང་ཨར་ཐར་སྐྱུག་པོ་ཞེས་བཏགས། རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་ན།
བོད་ཀྱི་གེ་སར་རྒྱལ་པོ་ནི་སྐྱུག་པོ་དང་བོ་དེ་ཡིན་པ་དང་། བོད་མིའི་དཔལ་བརྒྱལ་གྱི་
མགོན་སྐྱོབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་ཞུ་གི་ཡོད། ཚེ་དབང་ཟེར་ན་ཚེའི་དབང་པོ་ལ་
གོ་བ་ཡིན། ང་ཚོས་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་དཔལ་བརྒྱལ་གཞན་རྒྱལ་པོ་ཨར་ཐར་གྱི་མིང་དེ་དེའི་
སྟེང་དུ་བརྟན་པ་ཡིན། དང་པོ་རང་ནས་གེ་སར་ནི་རུས་སྟོབས་ཀྱི་བང་མཛོད་རྒྱུད་ཏུ་
ཞིག་རེད། ཁོའི་སོ་རྣམས་བརྟན་པོ་མེད་ཅང་སྤྲོན་ཁང་དུ་བལ་སོང་། རྒྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་ཁོ་ལ་ཡང་སྐྱུར་སོ་སྐྱེ་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས་སོང་། ཁོ་ལ་མ་མགལ་དུ་སོ་འགའ་ཤས་
སྐྱེས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་ཆ་སྟོམས་པོ་ཡང་མེད་ཅང་། ཁོ་རྒྱ་བ་གཉིས་ཡིན་སྐབས་སོའི་
སྤོན་པ་ལ་བསྟེན་དགོས་བྱུང་ཡོད། དེ་ནས་ཁོ་ལ་གཏན་འཇགས་ཀྱི་སོ་མ་སྐྱེས་བར་དུ་མ་
མགལ་གྱི་མདུན་སོ་མེད། སོའི་སྤོན་པས་མདུན་གྱི་སྟོང་ཆ་དེ་རང་སོར་གནས་པ་དང་
སོ་རྣམས་རང་རང་གི་གནས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་བར་སྟོང་འགོག་བྱེད་ཅིག་བརྟུག་སོང་།
སྐྱུ་གུ་རྒྱུད་རྒྱུད་ཡིན་དུས་གེ་སར་གྱིས་སྐབས་སྐབས་སུ་སྐྱུ་གུ་གཞན་ལ་སོ་བརྒྱབ་པ་
བྱུང་ཡོད་པ་དང་། བར་སྟོང་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་ལྷུ་མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ཅང་སོ་རྒྱུག་
མཁན་དེ་གེ་སར་ཡིན་མིན་ཤེས་སྤོ་ཡོད།

གེ་སར་གྱིས་པ་ཡིན་སྐབས་ང་ཚོ་ད་དུང་སྐྱོར་མེལ་ཁན་ཡོན་ལ་སྟོད་བཞིན་ཡོད། ཁོ་
སྐྱེས་ནས་ཉིན་ཤས་ལས་མ་འགོར་བར་ང་ཚོ་སྤྲོན་ཁང་ནས་བྱིར་འཁོར་ཟིན་པ་དང་ངས་
ཁོ་འགྲུལ་སླེའི་ནང་དུ་བཞག་སྟེ་ང་གཟུགས་པོ་བཟུ་བར་སྟེན། ང་ཁྱས་གཞོང་ནང་དུ་
ཡོད་དུས་ཐག་གྱི་ཁྱས་ཁང་དུ་སྟོབས་བྱུང་བས་ངས་ཁོ་ལ་ “གེ་སར་ག་འདྲ་འདུག” ཅེས་
དེས་དུས་ཐག་གྱི་ཡིས་ “གེ་སར་ཡག་པོ་འདུག ཁོས་བྱི་རིལ་བཟའ་ཡི་འདུག” ཅེས་བཛོད་
བྱུང་། ང་ཁྱས་གཞོང་ནས་ཐོན་ཏེ་ཁང་མིག་གཞན་དེའི་ནང་དུ་བརྒྱུགས་པ་ཡིན། ཐག་

སྐྱེ་ཡིས་གེ་སར་གྱི་ཁའི་ནང་དུ་བྱི་རིལ་མང་པོ་སྐྱགས་ཡོད་པ་ཚང་མ་ངས་འདོན་དགོས་
བྱུང་། རྣམས་གཞན་ཞིག་ལ་ཐག་སྐྱེ་ཡིས་གེ་སར་ལ་སྐྱགས་ཀྱི་ནང་གི་འཇུར་ཚེ་སྲོན་
པོ་ཞིག་ཁྱིམ་བྱས་སྤང་འདུག ང་ནི་ཡང་ཡང་ངོ་རྒྱལ་སྤོང་ཁང་དུ་འགོ་མཁན་ཞིག་
ཏུ་གྱུར་སོང་།

གེ་སར་དམར་འབྱུར་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་དུ་མཉམ་དུ་ཉལ་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་
ཆེས་བོད་པ་ཚོ་ལ་བྱིས་པའི་ཆེད་དུ་ཉལ་བྱི་བྱུར་དུ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་གསུངས་
བྱུང་། འོན་ཀྱང་ངས་བྱིས་པ་དེ་རྟག་ཏུ་འགྲུལ་སླེའམ། སྤུ་གུའི་ཉལ་ཁྲིམ་བསྐྱལ་དགོས་
བསམས་བྱུང་། གེ་སར་ཉི་མ་ཁ་ཤས་ཡིན་དུས་ངས་ཁོ་སྤུ་གུའི་ཉལ་ཁྲིམ་འབྲུལ་འཁོར་ཅན་
ཞིག་གི་ནང་བསྐྱལ་བ་ཡིན། འབྲུལ་འཁོར་དེ་འཁོར་མཚམས་ཆད་པ་དང་གེ་སར་བྱིས་
ཏུ་རྒྱ་འགོ་འཇུགས་ཀྱི་འདུག འདི་ལྟར་ཞོགས་པའི་རྒྱ་ཚོད་གཉིས་པ་བར་དུ་སྤུ་མཐུད་
སོང་། དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ཚོའི་མཉམ་དུ་བསྐྱལ་དགོས་པའི་ལྷ་རྒྱལ་གཞན་ལ། ཁོང་
གིས་གལ་ཏེ་གེ་སར་ང་གཉིས་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་བསྐྱལ་ན་ཁོ་འདོད་པ་ཚིམས་ནས་གཉིད་ཉལ་
གྱི་རེད་གསུངས། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ང་གཉིས་གཅིག་གིས་གཉིད་ཀྱི་ནང་དུ་ཁོ་མཉམ་ན་མི་
ཡོང་ངམ་སྐྱམ་པའི་ཞེད་སྤང་འདུག་ཞུས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ “པ་ཞིག་གི་སྤོ་སྤྱན་སྐྱེས་
དེས་དེ་འདྲ་ཡོང་དུ་འཇུག་གི་མ་རེད།” གསུངས། ངས་ཉན་པ་ཡིན། རྒྱ་ཚོད་གཉིས་
ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་ང་རྣམས་ཆུ་འཇུག་ཞིག་གིས་ང་གཉིད་སང་སོང་། གཉིད་ཀྱི་ནང་དུ་རིན་པོ་
ཆེས་གེ་སར་གྱི་སྤྱོད་དུ་འདྲིལ་ཏེ་ཁོ་དབྱུགས་གཏོང་དཀའ་བ་བཟོས་འདུག ངས་ “ཁོའི་
རྣང་ནས་ཡར་བྱུར། ཁོའི་རྣང་ནས་ཡར་བྱུར།” ཞེས་རྣང་ཅོར་བརྒྱབ་སྟེ་རིན་པོ་གཉིད་
དགོགས་པ་ཡིན། དེའི་རྗེས་སུ་གལ་ཏེ་གེ་སར་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཉལ་ན་ང་རང་གི་ཕྱོགས་
དེར་བསྐྱལ་གྱི་ཡོད།

གེ་སར་ལྷ་བ་གསུམ་བཞིར་སླེབས་དུས་ཁོས་ཁ་ལག་དཀྱུས་མ་བཟའ་རྒྱ་སྤོ་མོ་ནས་
འགོ་བཅུགས། རྣམས་ཤིག་ལ་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ངས་ཁོ་ལ་ཁ་ལག་སྤོང་མཚམས་ག་དུས་
འཇོག་དགོས་མིན་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཁོས་ངས་གང་སྤང་ཆད་ཆད་

མ་ཟེ་ཡི་འདུག་ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན། རྒྱ་གར་གྱི་ཡིས་བྱས་པ་ལྟར་ཁོས་བཟའ་མ་འདོད་ན་ཁ་
བརྩམ་པ་ནམ་ཡང་བྱེད་གྱི་མི་འདུག་ དེས་ན་རིན་པོ་ཆེས་ “ཚོད་ལྟ་ཞིག་བྱས་ན་འགྲིག་
གི་རེད། ཁོས་ཅི་ཙམ་བཟའ་བཟའ་བར་དུ་ང་ཚོས་སྟེར་རྒྱུ་བྱེད་དགོས།” ཞེས་དགོངས་
འཆར་གནང་སོང་། གེ་སར་བྱིས་པ་སྟོད་སའི་རྒྱལ་སྟེགས་སྟེང་དུ་བསྟུང་། རིན་པོ་ཆེ་ང་
གཉིས་ཀྱིས་ཁོ་ལ་ངང་ལག་གཉིས། ཞོ་ཕོར་པ་གང་། ཤ་སྟོ་སྟོད་གཉིས་བཅས་སྟེང་པ་ཡིན།
ང་ཚོས་ཁོ་ལ་ག་ཚོད་སྟེང་གྱུར་ཁོས་སྐྱུག་པ་མ་ཤོར་བར་དུ་བཟུང་སོང་།

གེ་སར་སྐྱབ་བ་བརྒྱུད་ཡིན་སྐབས་ཁོས་གོམ་པ་བརྒྱབ་པ་དང་། ཁོ་ནི་ཉ་ཅང་སྟོད་
ཚུགས་བྲལ་པའི་བྱ་རྒྱུད་ཞིག་རེད། ངས་ཁོ་ནི་བྱིས་གཏོར་བཤེག་གཏོར་མཁན་གྱི་སེམས་
མེད་པའི་ལུས་ཅན་ཞིག་ཏུ་བསམས་པ་དེན་སོས་གྱི་འདུག། རྒྱ་གར་ལོ་གསུམ་དང་བྱེད་
ཀ་ཟེན་དུས་ཁོ་ལ་གིབ་སྐྱོན་ཡོང་རྒྱ་འགོ་བརྩུགས་སོང་། དེ་མ་བྱུང་སྟོན་ལ་འགྲིག་གི་
ཁོ་རང་གི་མཐའ་སྐོར་དུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་འདྲིས་ཆེ་བ་ཡོད་ལ་སྐད་ཆ་
ཡང་ཕྱན་བྱུ་ཤོད་གྱི་ཡོད། ཁོས་རང་གི་གཙུང་པོ་ལ་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་ཡོད་པས་ལྟ་སྟོང་
བྱེད་གྱི་ཡོད། གེ་སར་ལོ་གཅིག་དང་འགྲིག་ལོ་གསུམ་ཡིན་དུས་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་སྟེང་
མེད་དུ་ང་གཉིས་ཀྱིས་འདོད་པ་སྟོད་བཞིན་ཡོད་སྐབས་སྐབས་བྱུང་། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་
ལག་འདུ་བྱས་ནས་ང་གཉིས་ལ་ལྟ་ཞིང་ཡུད་ཙམ་སྟོ་ཁར་ལངས་ཏེ་བསྟུང་སོང་། དེ་འདྲ་
ཞིག་ནས་འགྲིག་གི་ཡིས་ “གེ་སར་། བྱེད་རང་འདྲིར་བསྟུང་ན་ཡོང་གི་མ་རེད། ཉལ་བར་
རྒྱགས།” ཞེས་ལབ་སོང་།

གེ་སར་སྐྱེས་ཏེ་བདུན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་བྱ་རྒྱུ་
ཤོས་གཉིས་ཁྲིད་དེ་ཁ་ལི་སྐོར་ནི་ཡར་བྱིན་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་སྐྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་དཔར་
རྒྱན་བྱས་པའི་ “སེམས་ཅིང་རོ་” ཞེས་པའི་དེབ་ཀྱི་ཚང་གཞིར་གྱུར་པའི་ “བོད་བརྒྱུད་ནང་
བརྟན་གྱི་ཐེག་པ་རིམ་པ་དགའི་” ཐོག་ལ་གསུང་ཚོས་གནང་སྐབས། ང་ཚོ་མཚོ་ཁྲུག་
གི་ས་ཁུལ་དུ་བདུན་པ་ལྷན་འགའ་ཤས་བསྟུང་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་ནི་ ༡༩༧༩ ལོའི་སྟོན་
ལར་ཚོགས་འཆར་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་རིང་གི་ཟབ་འབྲིད་བརྗོད་བྱེད་པའི་ཚོགས་

འདུ་དང་པོ་དེ་ཚུགས་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་གྲིག་གནང་བཞིན་ཡོད། སྐབས་དེར་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་རྙིང་ཤོས་ཚོ་ལ་གསང་ཚེན་རྩོམ་ཐོག་པའི་གསུང་ཚོས་ཀྱི་ཚད་ལྡན་གྱི་བཀའ་ལུང་གནང་འཆར་ཡོད། ཁོང་གིས་ལུས་སྤྱོད་སྲུང་ས་རྒྱས་པའི་བསྟན་པ་ཆ་ཆར་བ་སྒྲིལ་བར་འདྲི་ནི་ཤོས་སྤྱོད་པའི་ཆེན་ཞེས་ལ་གཞིགས་གནང་བ་དང་། རྒྱ་ཆ་འདྲི་ཡང་དག་པའི་སློབ་མ་རྩོད་གནང་སྒྲུང་ས་ཀྱི་སློབ་ལ་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེན་བཞེས་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་དེ་ནི་མཁས་པའི་བཀའ་བྲིད་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སློབ་མ་ཚོས་གསང་སྤྱོད་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་ཉམས་ལེན་ཆ་ཆར་བ་བྱེད་དུ་འཇུག་འདོད་ཡོད་ལ། དེ་དང་ལྷན་དུ་སྐྱེ་མ་དང་སློབ་མ་གཉིས་ཀར་འགན་འཁུར་མེ་མོ་ཞེས་ཀྱང་ཡོད། གཤམ་ཉེ་འདྲི་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བ་དང་། ཁོང་གིས་སློབ་མ་ཚོའི་སེམས་སུ་རྩོམ་ཐོག་པའི་སློབ་པོ་རྩོམ་དེ་འདབས་རྒྱར་ལམ་སྟོངས་མ་བྱུང་ན། ཁོང་གི་མ་འོངས་པའི་མཛད་འཕྲིན་ལ་གཞོན་ཆབས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ཁོང་གིས་ཡག་པོ་མཐུན་གྱི་ཡོད།

སྟོན་ཁའི་བཤོ་སྤོང་ཚོགས་འདུ་དེའི་གྲིག་གི་ཚེད་དུ་ཁོང་གིས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཐོག་པ་རིམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཐོག་ལ་གཏོང་བའི་གསུང་ཚོས་ཤིག་མང་ཚོགས་ལ་གནང་རྒྱར་བྱུགས་ཐག་བཅད་གནང་བ་རེད། འདྲི་ནི་སུ་རྒྱ་རན་སི་སི་ཁོར་སྐྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་བ་ལྷ་པའི་ནང་དུ་གནང་པའི་ “ཐོག་པ་དགའི” གནམ་བཤད་ཀྱི་སྤོང་བ་དེ་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཚོས་སུ་རྒྱ་རན་སི་སི་ཁོར་མཚོ་ཁྱུག་གི་པ་རོལ་དུ་ཆགས་པའི་ལྷར་ཁི་ལིའི་ནང་དུ་ང་ཚོར་རྒྱས་སྤོང་མེད་པའི་ཁང་པ་ཐོག་གཅིག་མ་ཞེས་སྐབས་འདུག ངས་གསུང་ཚོས་སལ་ཆེ་བ་ཞུ་རྒྱུའི་འབད་བཅོན་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངའི་དུས་ཚོད་བྱུགས་ཆེ་བ་ཐག་ལྷི་དང་གོ་སར་གཞོན་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་རྫོགས།

རིན་པོ་ཆེས་འབོད་སྐུལ་གནང་བ་ལྟར་སྐྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་འཕོ་སྦྱོང་དུ་གྲིག་ལྷ་དང་ཁོའི་ནང་མི་སྟོན་ཀྱི་སྤོང་སྐབས་དེ་དུས་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་ཚོས་ཚོགས་ཁག་དང་། ཨ་རིའི་ནང་གི་མཛད་འཕྲིན་གྱི་ཚེད་དུ་སྐྱིག་འཇུགས་ཨ་མ་ལྷ་བུར་བཛྲ་རྒྱུ་འཕམ། རྩོམ་ཐོག་དབྱིངས་ཞེས་པ་གསང་འཇུགས་གནང་། དེའི་ཚེད་དུ་ཁོང་གིས་མར་སྐྱོན་ཁ་སི་

ཡར་དང་། མྱེ་རན་ལུ་མི་སི། གི་ལྷ། (ཁོ་ལ་ཁེན་སྟེ་རིན་ཡང་བེར) བཅས་ཐེ་བའི་གཞན་
 དག་འགའ་ཡོད་པའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཞིག་བསྐོས་གནང་བ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་
 ལ་སྐྱུར་མོན་དང་གི་སྟེན་གྱི་རྟེན་གྱི་རྟེན་ལ་དང་། ལྷོ་ལ་ཏར་གྱི་ཀམ་ཚོང་སྟེ། དབང་ལྷགས་གི་ལྟེ་བ་
 དེ་གཉིས་དབར་གྱི་ས་བབ་གི་འཐབ་ཚོང་དེ་མེད་པར་བཟོ་འདོད་ཡོད། འདིའི་རྗེས་སུ་
 རིང་པོ་མ་ཐོགས་པར་(ད་ཆ་ཁོ་རང་གི་མིང་དངོས་ཐོ་མ་སི་རི་ཆེ་ཞེས་འབོད་པའི་) ལྷ་
 ལྷ་ཡན་ཡང་ལྷོ་ལ་ཏར་དུ་སྟོར་ཏེ་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་སུ་ལྷགས། རིན་པོ་ཆེས་ལྷོ་ལ་
 ཏར་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་གི་ལྟེ་གནས་ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་འདིའི་ཁོངས་སུ་གནས་པའི་ཚོས་ཚོགས་
 མང་པོ་ལས་གྲུབ་པའི་ལས་ཁུངས་གི་ལྟེ་བ་དེར་འགྲུར་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེད་གནང་ཡོད།
 བརྗེ་རྒྱུ་དང་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ནི་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱུར་བཞིན་པའི་ཚོས་ཚོགས་གི་
 རྒྱལ་ཁབས་ལྷ་བུའི་ཚོས་ཚོགས་ཁག་གི་བྱ་འགུལ་དང་དེ་དག་གི་རྒྱ་སྐྱེད་ལ་ལྷ་རྟོག་བྱེད་
 པའི་ཆེད་དུ་བཅུགས་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་ “ཚོས་མིན་གཅོད་པ་” ཞེས་པའི་དེབ་དེ་སྟེ་
 ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་དཔར་སྐྱབ་བྱས་པ་དང་བྲིན་རྒྱགས་ཀྱང་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེ་ནི་ཨ་རིའི་
 སེམས་ཁོངས་གི་འཛིག་རྟེན་ལ་དོ་སྣང་རྒྱ་ཆེན་པ་འདྲེན་པའི་དུས་ཚོད་ཏག་ཏག་ཅིག་
 ལ་སྐྱབས་པ་རེད། ལོ་དང་པོ་གཉིས་གི་ནང་དུ་དེབ་གྲངས་འབུམ་གཅིག་ལྷག་བྲིན་པ་
 རེད། དེ་ནི་སྐབས་དེ་ལ་དེབ་གྲངས་ཏ་ཅང་མང་པོ་རེད། དེབ་དེས་སྐབས་དེའི་སྟོན་རྒྱན་
 ལ་ཚོལ་བ་ལ་གསོང་པོ་དང་སེམས་ཐག་ཉེ་བོའི་སྟོན་སྲིད་མོལ་གནང་ཡོད། རིན་པོ་
 ཆེའི་གསུང་བཤད་ཉན་པར་ཡང་མི་རྗེ་མང་དང་རྗེ་མང་དུ་སྐྱབས་སོང་། ལྷོ་ལོ་ ༡༩༧༩
 ནང་ང་ཚོ་སན་སྐྱེ་རན་སི་སི་ཁོ་ཏུ་ཡོད་དུས་རིན་པོ་ཆེའི་མང་ཚོགས་གི་གཏམ་བཤད་
 དེར་མི་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་ལྷག་སྐྱབས་སོང་། ལོ་གཅིག་གི་ནང་དུ་གསུང་བཤད་ཉན་མཁན་
 གི་གྲངས་འབོར་འཕར་ཏེ་ཆེག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ལས་མང་བ་བྱུང་ཡོད།

འཕེལ་རིམ་འདི་དག་ཚང་མས་ང་ཚོའི་ནང་མིའི་འཚོ་བའི་ཐད་ལ་རུས་ལྷགས་
 དང་ཟང་བེད་ཡང་བསྐྱུར་ཁྱེར་སྐྱབས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་མར་སྐྱེན་དང་། རྩོམ་ཁེན་
 བཅས་ཐེ་བའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་གི་ཚོགས་མི་འགའ་ཤས་ཁོང་རང་དང་ལྷན་

དུ་ཁ་ལི་ཚྲོར་ནི་ཡར་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག ལྷན་ཁི་ལིའི་ང་ཚོའི་གསོལ་
 ཚིགས་ཁང་དུ་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཉིན་གཉིས་རེ་ཚོགས་འདུ་རེ་འཛོམས་གྱི་
 ཡོད་པ་དང་། ཁང་པ་དེ་ནི་ཚོགས་འདུ་དང་། དུད་བྲེག་དབང་ཚོད་བཅས་གྱིས་ཁེངས་
 ཡོད། ལྷན་པས་དེ་དུས་གྱི་མངོན་ཚུལ་དེ་དག་ནི་དངོས་ཡོད་བརྟན་འཕྲིན་ལེ་ཚན་ཕྱིང་བ་
 “དམར་ཚྱོད་བ་” (The Apprentice) ཞེས་པ་དེའི་སྐད་ཚུལ་དང་མཚུངས་པའི་ང་ཚོའི་
 སྐད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། རྒྱུས་པ་འདི་ཚོ་ཚང་མས་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་སྟོན་གྱི་འོག་ཏུ་ཚོས་
 རྩོགས་གྱི་མཉམ་འབྲེལ་ཆེན་པོའི་ལས་བྱེད་རི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་སྦྱོང་གི་ཡོད། དེ་དུས་
 རྒྱུས་པའི་རུས་ལྷགས་གྱིས་ལྷན་བསྐྱེད་ཡོད་པ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཡོད།

དུས་ཚོད་འདི་ནས་འགོ་བཅུགས་ཉེ་རིན་པོ་ཆེས་ཨ་རིའི་ནང་དུ་ནང་པའི་འཛིག་
 ཉེན་འཇུགས་པའི་སློམ་གཞི་དེ་མཉམ་འབྲེལ་ཆེན་པོའི་འགོ་སྐྱོང་ས་བཞེན་བྱེད་ཐུབ་
 མིན་ལ་ཚོད་ལྷ་གནང་རྒྱུའི་དུས་འཇུགས་གནང་གི་ཡོད། རུས་ལྷགས་འདི་ནི་དེ་མིའི་
 ལམ་ལུགས་གྱི་རུས་ལྷགས་དེ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པར་ངེས། རིན་པོ་ཆེས་རང་གི་སློབ་མ་ཚོ་
 ལ་རང་ཉིད་ལྷ་པ་དང་བཅུན་མ་མ་ཡིན་པར་བྱིས་པའི་ཆ་བྱད་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་ཏུ་
 བལྟ་དགོས་པའི་དགོངས་ཚུལ་སྤྲོ་མོ་ནས་གསུངས་ཚར་ཡོད། ཁོང་གིས་ཨ་རིའི་ནང་གི་
 ཚོས་པའི་འགོ་སྐྱོང་ས་དེ་སྦྱོང་བའི་དཔེ་གཞི་རང་ཡིན་པ་དགོངས་གནང་འདུག དེ་ལས་
 གཞན། ཁོང་ལ་ཨ་རིར་བོངས་ཚད་དང་རྟོག་འཛིང་ཆེ་བའི་སྟོན་དབང་ཅན་གྱི་ཚོས་
 གྱི་སྐུང་པོ་ཞིག་འགྲུབ་བཞེན་པ་དེ་ལ་སློམ་གཞི་ཞིག་དགོས་གྱི་ཡོད། ཁོང་གིས་འགན་
 འཛིན་ལྷན་ཚོགས་གྱི་ནང་དུ་མི་གསར་པ་བཅུག་རིམ་བཞེན་རེ་རེ་ལ་ལས་འགན་དང་
 འགན་འཁུར་སྟོན་གནང་གི་ཡོད། ཀམ་རྫོང་གི་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་བཞེན་པའི་ལས་བྱེད་
 རྣམས་ཚན་པ་དུ་མར་དབྱེ་བ་བྱས་ཡོད། ལས་བྱེད་དེས་རང་ཉིད་གྱི་ཚན་པའི་འགོ་བྲིད་
 ལ་སྟན་མེད་ལྷ་དགོས་པ་དང་། ཚན་པའི་འགོ་བྲིད་དེས་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ལ་
 སྟན་མེད་ལྷ་དགོས། རྒྱུས་གཞི་འདིའི་སྟོར་གྱི་འཆར་གཞི་འགའ་ཞིག་ང་ཚོའི་ལྷན་ཁི་ལིའི་
 ཁང་ཚུང་དེའི་ནང་དུ་བཏོང་བ་རེད། ཁོང་ཚོས་ཐེངས་མང་པོར་གསོལ་ཚིགས་ཁང་

གི་རྒྱ་ཚོག་བསྐོར་ཏེ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ་རེད། ང་ལ་རྒྱ་ཚོག་དེའི་མཐར་ཀླབ་སྟེགས་
ཤིག་གི་དགོས་མཁོ་དང་དགོས་འདོད་མེད་པ་ང་ལ་གསལ་ན་ཡང་། ངས་ཅི་ཞིག་འབྲུང་
བཞིན་པའམ་སློབ་འཇུགས་དེར་སློབ་སྦྱང་དང་ཚུང་ཙམ་མགོ་འཛོམ་པའི་ངང་ནས་བསྟུང་
པ་ཡིན། ལྷན་པས་འདིའི་ངར་ཤུགས་ནི་དངོས་གནས་ཆེན་པོ་རེད།

སྟོན་པར་དུ་ཕྱིར་ལོག་མ་བྱས་སྟོན་ལ་ང་ཚོ་ལོ་སི་ཨན་རེལ་སི་བརྒྱུད་དེ་ཕྱིན་པ་ཡིན།
དེར་གཟུང་མཇུག་ཅིག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་གསུང་ཚོས་ཤིག་གནང་། དེ་ནས་ང་ཚོས་བདུན་
ཕྲག་འགའི་སློབ་གསེང་ཞིག་ལ་ཨ་ཁ་སྤུལ་ཁོ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ལྷན་པས་དེ་དུས་གོ་སར་བདུན་
ཕྲག་དུག་ཙམ་ལས་ལོན་མེད་པས་ང་ཚོའི་འགྲུལ་སྐྱོད་དེ་ཡ་ཡུང་ཙན་ཞིག་རེད། ངའི་
གཅེན་མོ་ཐེ་ས་ད་ཆ་སྟོན་པར་དུ་སྟོན་གྱི་ཡོད་པས་མོ་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་འགྲུལ་སྐྱོད་ལ་
ཡོད། མེག་སི་ཁོ་ལ་སྟོན་མཁན་སྟོན་མ་མར་ཕྱི་སྐྱི་རན་ཁོ་ཡིས་འགོ་གོན་ཆ་ཚང་བཏང་སྟེ་
ང་ཚོ་མེག་སི་ཁོ་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་རེད། མོས་ང་ཚོར་གནམ་ཐང་དུ་མི་ར་ཡ་ཆེའི་
རོལ་དབྱངས་ཚན་པ་ཞིག་བོས་ཏེ་བསུ་བ་བྱས་པ་མ་ཟད། ཞལ་ཏམ་ཡོད་པའི་གཞུང་ཚབ་
གྱི་ཁང་པ་ཞིག་དུ་སྟོན་ས་གསལ་བྱས་འདུག ཞལ་ཏམ་དེ་ཚོས་ང་ཚོར་ཉེན་རེར་ཁ་ལག་
སྟན་གསུམ་རེ་བཟོས་ཏེ་སྤྲད་བྱུང་། མཚན་དང་པོ་དེར་ཁོང་ཚོས་ང་ཚོར་རིན་པོ་ཆེ་མ་
གཏོགས་སུ་ཡང་མི་དགའ་བའི་ཉུང་མའི་ཐང་གང་མོ་སྤྲད་བྱུང་། མི་ཚང་མའི་ཐང་དེ་རིན་
པོ་ཆེས་བཞེས་གནང་བ་དང་། ཕྱི་ཉེན་དེར་རིན་པོ་ཆེའི་ཚབ་གསལ་གི་མདོག་དམར་
རྒྱུད་བབས་པས་ཁྲག་བཤལ་བ་མིན་ནམ་སྟེ་སྟེ་ཁོང་ཞེད་འདུག ཁོང་གིས་ཉུང་དམར་
རྩ་བ་ནས་བཞེས་ཐོང་མེད་པ་འདྲ། ཞལ་ཏམ་ཚོའི་བསམ་པར་ང་ཚོ་ཐང་དེར་དགའ་པོ་
བྱུང་བ་འདྲ་བསམས་ཏེ། ཉུག་པར་མཚན་གཉེས་པ་དེར་དགོང་ཚོགས་ལ་ཐང་དེ་རང་
སྤྲད་བྱུང་། ག་དུས་སྤྲད་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་ཐང་ཚང་མ་བཞེས། ཐངས་འགའ་ཤས་གྱི་རྗེས་
སུ་མཐའ་མ་དེར་ཁོང་གིས་ “ད་ཆ་ངས་འདི་འཕྲུང་སྤུལ་པ་མི་འདུག” ཅེས་གསུངས་སོང་།
ཐང་ཆེན་གྱི་རྐང་པའི་བཟོ་ལྟར་བྱས་པའི་རྩ་མ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཏམ་ལའི་ཤིང་སྟོང་བཅུགས་
པ་དེའི་ནང་ཐང་དེ་བྱོ་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཞལ་ཏམ་ཚོའི་སེམས་པ་གསོད་འདོད་མི་

འདུག འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་དེ་དག་འདྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཁོང་ཚོ་ཐང་གི་ཕོར་པ་བསྐྱེད་པར་སླེབས་སོང་བས། དེ་ནས་བརྒྱུད་ང་ཚོར་ཐང་དེ་སྤང་མ་བྱུང་།

ང་ཚོའི་སྡོད་ས་དེར་རྒྱལ་ཅིང་ཞིག་འདུག་པས་ངས་རིན་པོ་ཆེར་རྒྱུ་རྒྱུ་སྤངས་བསྐྱབས་པ་ཡིན། ཁོང་ནི་རྒྱལ་ཅིང་དེ་ཞེད་འདུག (བོད་མི་ཚོ་ལ་རྒྱལ་རྒྱུའི་ལུགས་སྲོལ་མེད། ཡིན་ན་ཡང་ཁོང་གིས་རྒྱལ་མ་ཤེས་པ་དེས་ཁོང་ལྷགས་སེམས་སྦྱོལ་ཡོད་པ་མ་ཟད་ཞེད་སྤང་དེ་མེད་པར་བཟོ་འདོད་འདུག) དེས་ན་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཉིན་ཉིན་པར་རྒྱལ་ཅིང་ནང་དུ་མཉམ་དུ་ཞུགས་ཏེ་ངས་ཁོང་ལ་རྒྱལ་ཅིང་སྤངས་སྲོལ་པའི་ཆེད་དུ་ཁོང་གི་མཛིང་པ་ནས་བརྒྱུད་སྤོང་གན་རྒྱལ་དུ་རྒྱལ་ཅིང་དུ་བརྒྱུག་པ་ཡིན། ཁོང་རྒྱལ་ནང་དུ་སླེབས་པ་དང་སེམས་འཚབ་སྦྱེ་གི་ཡོད་ཅང་ངས་ཁོང་ལ་སྡོད་སྡོད་བྱོས་ཞེས་བརྗོད་གྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་ངས་ཁོང་གི་མཛིང་པ་སྡོད་པ་ཡིན་ན་ཁོང་རྒྱལ་ནང་དུ་འཕྱིན་འགྲོ་ཡི་འདུག མཐའ་མ་དེར་རྒྱལ་ཅིང་གི་ནང་དུ་རོགས་སྦྱོར་མེད་པར་ཕར་རྒྱུར་འགྲོ་སྐབས་པ་དང་རྒྱལ་ནང་དུ་སྡོད་སྐབས་པའི་ཆེད་དུ་ང་ཚོས་ཁོང་ལ་འགྲིག་འཁོར་ཆེན་པོ་ཞིག་སྤྲད་པ་ཡིན།

ང་ཚོའི་ཁང་པ་དེར་རྒྱལ་ཅིང་མཐོང་བའི་བྱ་གལཔ་དྲ་མས་བསྐྱོར་བ་ཞིག་འདུག མཚན་ལ་རིན་པོ་ཆེས་བྱ་གལཔ་དེར་བཞུགས་ཏེ་ཤིང་ཏོག་གི་ཕོར་པ་ནས་ག་གོན་གྱི་འབྲུ་སྤངས་ཏེ་རྒྱལ་ཅིང་ནང་དུ་གཞུ་རྒྱུར་དགའ་པོ་ཡོད། མང་ཆེ་བ་རྒྱལ་ཅིང་ནང་དུ་འགྲོ་ཡི་མེད། དེས་ན་ཞོགས་པ་རྒྱལ་ཅིང་གི་ནང་དང་དེའི་མཐའ་སྐོར་དུ་ག་གོན་གྱི་འབྲུ་དང་ཕགས་པ་གང་སར་འཐོར་བ་དང་ལྡིང་འཁོར་བྱས་ནས་བསྐྱེད་པ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། མཐའ་མ་དེར་ཁང་པའི་ལྷ་རྟོག་པ་དེས་འདི་སུས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་ཏ་གོ་འདུག ཁོང་ཚོས་ང་ཚོ་ཁང་པ་ནས་བྱིར་འབྲུད་བྱས་མ་སོང་སྟེ། དེ་ནས་བརྒྱུད་ག་གོན་གཞུ་གཡུག་ཚོག་གི་མ་རེད་ཅེས་བཤད་བྱུང་།

ཨ་ཁ་སྐུལ་ཁོ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་གྱུ་བཞེན་གནམ་འདེགས་ལ་འང་བཞེན་གནང་སོང་། དེ་ནི་གཞུགས་པོར་མཚོང་གསུགས་ཤིག་བཏགས་ཏེ་མཚོགས་གྱུ་ཞིག་གི་ནང་ལ་རྒྱ་མཚོར་འབྲིད་པར་འགྱུར། གྱུ་མཚོགས་པོར་བཏང་བ་དང་མི་དེ་གནམ་ལ་འདེགས་གྱི་རེད། ང་

ནི་ཞེད་ཐག་ཚོད་ནས་ཁོང་ལ་ལྷ་ཡང་མོད་མ་བྱུང་། ཁོང་ཞ་བོ་ཡིན་པའི་ཐོག་ཏུ་འདི་འདྲ་
གནང་རྒྱ་དེ་ནི་ཆེས་སློན་རྟགས་ཤིག་རེད་བསམས་བྱུང་། བདུན་ཕྱག་གཅིག་གི་སྡོན་ལ་
ཡུལ་སློར་སློ་འཆམ་པ་ཞིག་སྲུ་བཞེན་གནམ་འདེགས་ལ་བཞེན་ཏེ་མི་འདུག ངས་ཁོང་
མཐོང་མི་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཉལ་ཁང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་ང་ལོ་ཚང་མ་བརྒྱབ་སྟེ་བསྟུང་པ་ཡིན།
མཐའ་མ་དེར་ཁོང་མཚོང་གཏུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུའི་ནང་དུ་ཟགས་རྗེས་ཚུའི་ནང་
དུ་འཐིམ་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་འདུག ཁོང་སློབ་པའི་ཆེད་དུ་མི་དེ་ཆོས་རྒྱལ་བྱས་ནས་
རྒྱ་ནང་ནས་བཏོན་འདུག

ང་ཚོ་ཨ་ཁ་ལ་ལྷ་ལོང་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་རུབ་གོས་ཤིག་འཚོམ་རྒྱུའི་ཆེད་
དུ་འཚོམ་པོ་བ་ཞིག་གི་སར་འཁྲིད་བྱུང་། དུས་ཚོད་དེའི་སྐབས་སུ་གྲོན་ཆས་ཀྱི་འགྲོ་
སྟངས་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས་ཡོད་པས། ངའི་ཉི་མེ་ཡི་གྲོན་ཆས་ནམས་ད་
ཆ་མིག་ལ་རན་འཚམས་མེད། རིན་པོ་ཆེས་པན་ཨམ་གནམ་གྱའི་ཞབས་ཞུ་མཚོས་གྲོན་
པ་ནང་བཞེན་ང་ལ་རུབ་གོས་སྡོ་དཀར་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་དགོངས་པ་མ་ཟད། དེ་ནི་ང་ལ་ཏ་
ཅང་ལན་པོ་ཡོང་གི་རེད་དགོངས་འདུག

ཉི་མ་འགའ་ཤས་ལ་ང་ཚོ་མཚོ་འགྲམ་དུ་བསྟུང་དེ་རྒྱ་མཚོའི་གཤིང་ཉལ་བ་ཚོ་ལ་
ལྷ་བཞེན་བསྟུང་། ང་ཚོས་མཚོ་འགྲམ་དུ་དུས་ཚོད་མང་པོ་བསྐྱལ་ཅང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་
ཤ་ཉི་མས་ཚིག་སྟེ་ནག་པོར་གྱུར་འདུག ཉིན་ཞིག་ལ་ང་ཚོ་ཁྲོམ་ལ་འཆམ་འཆམ་
བྱེད་བཞེན་ཡོད་སྐབས་ཨ་རི་ནས་ཡིན་པའི་བྱུང་མེད་ཅིག་ལ་ཐུག་སྟེ་དེས་ཁོང་ལ་སི་
ལེན་ཡའི་སྐད་ཉམས་ཆག་ཅིག་བརྒྱབ་སྟེ་ཁ་བརྗེད་བྱེད་འགོ་རྒྱུགས་སོང་། ཁོང་གིས་མོ་
ལ་གང་འཚམས་ཤིག་དེ་ལྟར་སྲུ་མཐུད་ནས་བཤད་དུ་བཅུག་པའི་རྗེས་སུ་མཐའ་མ་དེར་
དབྱིན་སྐད་ཀྱིས་ "ལྷ་མ་སྐྱེ་ཞབས། བྱེད་རང་ལ་འདོད་པ་ཡོད་ན་དབྱིན་སྐད་བརྒྱབ་ན་
འགྲིག་གི་རེད།" གསུངས་སོང་། ངའི་བསམ་པར། མོ་ཁོང་གི་བརྗེད་པའི་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་
གདངས་དེར་ཉོན་འཐོར་བ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ཅ་ལག་གི་རིན་གོང་ལ་སྤྲར་གཅོག་ལ་ཚོད་
རྒྱུ་ཡོད་པའི་ས་གནས་ཁྲོམ་རྒྱུ་ལའང་ཐུགས་མཉེས་པོ་ཡོད། ང་ཚོ་ཨ་ཁ་ལ་ལྷ་ལ

ཁོང་ཡོད་དུས་མཉམ་སྲིད་འདུལ་ཆས་བཟོ་སའི་ཐ་སྲིད་ལ་འཕྲུག་ཙམ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེ་
ནི་ང་ཚོ་ཚང་མར་སྐོར་སྐོར་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་།

དབྱར་ཐོག་དེར་རོ་ཁི་ཚོན་ཐེན་ཚོས་ཚོགས་སུ་བཤོ་སྐྱེང་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་འགའ་
ཚུགས། ཁོང་གིས་བར་དོ་ཐོས་ཤོལ་གྱི་བཤོ་སྐྱེང་ཚོགས་འདུར་སློབ་མ་བཞི་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་
མཉམ་ཞུགས་བྱས། དབྱར་ཐོག་དེའི་ཁོང་གི་བཤོ་སྐྱེང་ཚོགས་འདུ་གཉིས་པའི་བརྗོད་
གཞི་ནི་ “སློམ་སྲིམས་ཀྱི་རྣམ་པ་” ཞེས་པ་དེ་རེད། ཡང་སྐྱུར་སལ་ཆེར་དེ་བས་གཉིང་ཟབ་
པའི་བཀའ་ཚོས་ཀྱི་གྲ་སྒྲིག་གི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་འདྲ། རོ་ཁི་ཚོན་ཐེན་ཚོས་ཚོགས་སུ་ཁོང་
ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་སའོ་འདི་ཁང་པ་རྒྱུང་བུ་རྟིང་པ་ཞིག་ཉེས་འདུག དེ་ཁོང་ཚོས་
རི་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་བཞག་པས། དེ་ནས་ལྷ་དུས་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ཚོས་གནང་སའི་གྲུར་
དེ་མཐོང་གི་འདུག དེ་ནི་ཁོད་ཉ་ཅང་དོག་པའི་ཚོམས་ཁང་དང་ཐབ་ཚང་སྐྱུར་མ། རྒྱབ་
དུ་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་ཡོད་པ་ལ། དེའི་ནང་ལ་ཉལ་སྲི་ཞིག་ཤོང་བ་ཙམ་རེད། དབྱར་ཁ་
དེའི་ནང་དུ་ཚ་བ་ཆེན་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་ཐུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་སོང་། དེའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐོ་
འགམ་དུ་ཤིང་གི་སྒྲིངས་ཆ་ཞིག་བཟོས་འདུག རིན་པོ་ཆེ་དེའི་སྟེང་བཞུགས་ཏེ་ཐག་རིང་
གི་གངས་རི་རྣམས་ལ་གཟིགས་པ་དང་། ཡང་མོ་འདི་ཁང་རྒྱབ་གྲོགས་སུ་ཡོད་
པའི་ཐང་ཤིང་སྟོང་པོ་རྒྱུང་རྒྱུང་དེ་ཚོའི་འོག་ཏུ་འང་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་ལ་དེ་དུས་
ཀྱང་མཚན་གྱི་དཀྱིལ་ལ་གཉིད་སང་དེ་བཟའ་རྒྱ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད། འདིའི་སྐབས་སུ་
ཁོང་སྐྱེ་རན་སའི་བག་ལེབ་སྟེང་དུ་སི་ཐེམ་ཞེས་པའི་ལྷགས་ཀྱིན་གྱི་ཤ་ཟས་གང་མོ་
དང་སྟོ་ལྷུ་མ་དམར་རིལ་ལྷགས་ཏེ་བཞེས་རྒྱུར་མཉེས་པོ་ཆགས་ཡོད། ཁོང་གིས་འདི་ལ་
ཉི་ཉོང་སྐད་དུ་བྱང་རྒྱུ་མེམས་པ་ལ་ (Fudo) ལྷུ་ཾོ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལྷར་ (food-o) ལྷུ་ཾོ་
ཞེས་འབོད་གནང་གི་ཡོད།

ལོ་དེར་སྐྱུར་ཚོན་དང་ཇ་མ་ནས་རྒྱུང་ཐག་སྐར་མ་བཅུ་ཙམ་གྱི་སར་ང་ཚོ་ལ་ཁང་པ་
ཞིག་ཉེས་འདུག དབྱར་མཇུག་དུ་ང་ཚོ་དེ་གར་བདུན་པུག་གཉིས་རིང་སྟོང་པར་ཕྱིན་
པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་དེའི་མིང་ལ་བྱུ་མི་སྤྲི་བྱ་ཐན་ཏེ། སའི་ལྷ་མོའི་བྱིམ་ཞེས་འདོགས་

གནང་མཛད། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ཁང་པའི་མིང་དེ་ངའི་དོན་ཏུ་བཏགས་པ་དང་ཁང་པ་དེ་
 ངར་བདག་པ་ཡིན་གསུངས་བྱུང་བས་ངས་ཀྱང་རྒྱུན་ཏུ་དེ་ག་རང་ཡིན་ཤག་བྱས་པ་ཡིན།
 དེ་ནི་སྣང་ཐོག་ཏུ་ཉལ་ཁང་བཞི་དང་། འོག་ཐོག་ཏུ་ཚོམས་ཁང་དང་། གསོལ་ཚོགས་
 ཁང་། ཐབ་ཚང་བཅས་ཀྱི་ཡངས་པོ་དང་ཚེན་པོ་ཡོད་པའི་སྐྱར་མོན་དང་གྱི་ཞིང་ཁང་སྣང་
 པ་ཞིག་རེད། དེ་གར་ནང་མི་ཚ་ཚང་སྣོད་ཤིག་གེར་སྣོད་ས་འདུག རྒྱབས་དེར་རིན་པོ་
 ཆེས་ “མོས་གུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ངོ་མ” ཞེས་པའི་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་ལ་བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་
 འདུ་ཞིག་དང་། ཡང་དེ་དུས་ཁར་ལོ་སི་ལ་སི་པ་ནི་ཏ་ཡིས་བྱབ་སྡེལ་བྱས་པའི་རྟོན་མོན་
 གྱི་ལྷ་སྐབ་དང་ནང་པའི་ལྷ་སྐབ་དབར་མཚུངས་བསྐྱར་གནང་པའི་ “དངོས་དོན་གནས་
 ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ” ཞེས་པའི་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་གཉིས་པ་ཞིག་ཀྱང་
 ཚོགས་པ་རེད། ཁོང་གི་སློབ་མ་འགའ་ཤས་རྟོན་མོན་གྱི་དེབ་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་པས་རིན་
 པོ་ཆེས་དེའི་ནང་ཏུ་བདེན་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་མཉམ་ཏུ་གོ་ནོར་ཐེབས་པའི་
 བསམ་སློལ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་པར་བསྟན་གནང་། སྤེལ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་
 བའི་དབང་གིས་རམ་ཏ་སི་ཡིས་བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་འདིར་མཉམ་ཞུགས་བྱས་སོང་།
 རིན་པོ་ཆེས་གསུང་བཤད་ཀྱི་རྒྱབས་སུ་ཁོ་ལ་ཀུ་རེ་ཞེ་བྱགས་གནང་སོང་། གསུང་བཤད་
 གནང་རྒྱབས་སུ་ཐེངས་ཤིག་ཁོང་གིས་རམ་ཏ་སི་ལ་ཁོང་རང་གི་ཞབས་ཀྱི་འཁྲིལ་ལ་སྣོད་
 ཏུ་བཅུག་སྟེ་ཐ་མག་གི་ཐལ་བ་ཁོའི་མགོ་སྟེང་ཏུ་སྐྱུགས་གནང་སོང་། རམ་ཏ་སི་ནི་ལྱོན་
 ཚས་དཀར་པོ་ལྱོན། ལ་ལག་དམིགས་བསལ་ཟེམ། ལུས་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་སྦྱོང་ཐབས་བྱེད་པ་
 སོགས་ཕྱིའི་དགོ་སྐྱབ་ཀྱི་ལམ་ལ་གཞེས་མཁན་ཞིག་རེད། དེས་ན་གཅིག་བྱས་ན་རིན་པོ་
 ཆེས་ཁོ་ལ་ནང་གི་སྐྱིབ་སྦྱོང་དགོས་པའི་སྐོར་ལ་གོ་བརྗོད་ཞིག་སྣོད་ཀྱི་ཡོད་པ་མིན་ནམ།
 གང་ལྟར་ཡང་ཁོང་གཉིས་དབར་གྱི་གནང་སྐྱངས་དེར་དོ་སྣང་བྱེད་རྒྱབས་ཚེད་མོ་དང་
 ཀྱལ་ཀ་འབྲས་མ་ཞིག་རེད། རྒྱབས་དེ་དུས་རམ་ཏ་སི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མགུ་ཐག་ཚང་དེ་ཁོང་
 གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་ཏུ་སློབ་འཁྲིད་བྱེད་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་འདིང་བཞིན་ཡོད། ཁོའི་སྐྱ་རིང་
 པོ་ཅན་གྱི་ཉེ་ཏུ་འཁྲིལ་པ་དེ་དེ་ཆ་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ཏུ་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་བཞེན་པའི་

བྱེད་སྤངས་དང་མཐུན་གྱི་མེད། ང་ཚོས་རྒྱལ་གོས་དང་གོང་དགོས་དེ་དུས་བེད་སྤོད་བྱེད་
གྱི་མེད་ཀྱང་། གྲོན་ཆས་ལྷགས་མཐུན་དང་དངོས་གཙང་ལེགས་པ་གྲོན་རྒྱ་འགོ་འཇུགས་
བཞིན་ཡོད་ཅང་། རྟོན་ཤིང་མ་ཚོས་སྟོན་སྤུང་གྲོན་གྱི་ཡོད་ལ། གྲོན་ཆས་དང་ཆ་ལྷགས་
ཡ་མ་བྱུང་ནམས་ག་ལེར་ཡལ་འགོ་བཞིན་ཡོད།

རྒྱ་རྒྱ་དགུ་པའི་རྒྱ་མཐུག་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སྤོང་ཚོགས་འདུ་དང་པོ་ཚོགས་
ས་གངས་སེང་འགྲུལ་ཁང་ཡོད་ས། ལ་ཡོ་མིང་གི་རྟག་སོན་དོལ་དུ་སེབས་སོང་། བཟོ་
སྤོང་ཚོགས་འདུ་འདྲིར་སློབ་མ་བརྒྱ་ལས་ཉུང་བ་མ་གཏོགས་བཞེས་གནང་མེད། གང་
ཡིན་ཞེ་ན། རིན་པོ་ཆེས་གསུང་ཚོས་འདི་དག་ཐེངས་དང་པོར་ཉ་ཅང་སྟོ་ཉེ་བའི་སྟོན་སྤུང་
གནང་སྤུབ་པ་ལ་སྡེ་ཚན་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་ལ་དམིགས་གནང་ཡོད། གནས་ཚད་ལོན་པའི་
མི་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཁོང་གིས་སྟོན་ལྷན་ལའབ་ཚེའི་ནང་ནས་བྱེད་ཀ་ལས་ཉུང་བ་མ་
གཏོགས་བཞེས་གནང་མེད། སློབ་མ་ནང་སྤུལ་དང་དེ་བཞིན་སླ་མ་དང་སློབ་མའི་དབར་
ལ་བསམ་སྟོན་མཐུན་པོ་ཡོད་པའི་སྡེ་ཚན་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་དེ་ཁོང་ལ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་
ཡིན། མི་ཚང་མ་འགྲུལ་ཁང་དེར་བསྐྱེད་པ་དང་། ཟས་གཡོ་སྟོལ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། གཙང་
རྒྱ་བྱེད་རྒྱུ། ལས་ཀ་གཞན་དག་བཅས་ཚང་མ་རེ་མོས་ཀྱིས་བྱེད་དགོས་པའི་དུས་ཚོད་
རེདུ་མིག་ཅིག་ཀྱང་ཡོད། ཐེག་དམན་དང་། ཐེག་ཆེན། རྩོ་རྩོ་ཐེག་པ་བཅས་ལས་རིམ་དེ་
ལེ་ཚན་གསུམ་ལ་བྱེ་ཡོད། ལེ་ཚན་རེ་རེར་སྐར་ཡང་ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་ཡུན་དང་། སློབ་
སྤོང་གི་དུས་ཡུན་བཅས་གཉིས་སུ་བྱེ་ཡོད། སློབ་སྤོང་གི་དུས་ཡུན་སྐབས་སུ་སློབ་མ་
ཚོས་སྡེ་ཚན་གྱི་བཟོ་སྤོང་ལ་ཞུགས་པ་དང་། སློབ་མའི་ཁྲིད་ཀྱི་སློབ་སྟོན་པ་ནས་སློབ་
ཚན་ལེན་པ་དང་། ཕྱི་དོ་དང་དགོང་དོར་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱ་མཐུན་ནས་གསུང་ཚོས་ཉན་
པ་བཅས་བྱེད་གྱི་ཡོད།

བཟོ་སྤོང་ཚོགས་འདུ་དེ་བདུན་གཅིག་རིང་གི་བཞུགས་སྟོན་ནས་འགོ་བཙུགས། ཁ་
ལག་དང་ལས་ཀ་གཞན་གྱི་བར་གསེང་ནམས་སྤུད་དེ་མིན་མི་ཚང་མས་ཞོགས་པའི་རྒྱ་
ཚོད་བདུན་པ་ནས་དགོང་དོར་རྒྱ་ཚོད་བརྒྱད་པ་དགུ་པ་བར་དུ་བཞུགས་དགོས་གྱི་

ཡོད། རིག་པོ་ཆེས་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་ཅིག་གནང་སྟེ་མི་ཚོས་བདུན་གཅིག་གི་རིང་
ལ་བཞུགས་སྒོམ་རྒྱལ་དུས་ཁོང་བཞུགས་མེད། མི་ཚོས་དེ་གར་ཉམས་ལེན་བྱས་ཏེ་བསྟན་
ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་རིག་པོ་ཆེ་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་དུ་ཕེབས་ཏེ་གསུང་བཤད་ཁག་འགའ་ཤས་
གནང་བ་རེད། རིག་པོ་ཆེས་སློབ་སྦྱོང་འགོ་མ་བཅུགས་སྟོན་ལ་སློབ་མ་ཚོར་བདུན་
གཅིག་རིང་བཞུགས་སྒོམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དེ་ཁོང་ཚོའི་ལུས་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་འདག་པའི་
ཚེད་དུ་རེད།

བཤོ་སྤོང་ཚོགས་འདུ་འགོ་འཇུགས་དུས་ང་སྟོན་ཏེ་འདྲི་གསལ་དང་། གེ་སར་།
ཐག་སྐྱེ་བཅས་ཀྱི་མ་ཉམ་དུ་ལུས་སྐབས་དེ་དུས་སྤྱི་ཡི་སི་འི་འི་མོ་རང་གི་ཚོ་མོ་ལགས་ཀྱི་
སར་སྟོན་པར་ཕྱིན་ཚར་ནས་མེད། ང་རང་སྐྱབ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་སྐྱེ་མཇུག་ཏུ་དོ་རྗེ་ཐེག་
པའི་གསུང་ཚོས་ཀྱི་ལས་རིམ་དེར་འགོ་མཁན་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངས་སྐྱབ་བ་གསུམ་ཆ་ཚང་
ལ་སྤུ་གུ་དེ་གར་འཁྲིད་དེ་འགོ་བྱུང་གི་མེད། ངས་རང་ཉིད་ལོ་ཉི་ཤུ་འཁོར་བའི་སྐྱེས་
སྐར་དེ་སྐྱབ་བ་བཅུ་པའི་ཚོས་བརྒྱུད་ཉིན་སྲིད་བཅི་བྱས་པ་དང་སྐབས་དེར་ང་ལ་ཁེར་རྒྱུང་
དུ་ལུས་པའི་ཚོར་བ་བྱུང་། ང་གཉིས་གཉེན་སྤྱི་གྲས་ནས་བརྒྱུང་བའི་སྐྱེས་སྐར་ལ་རིན་
པོ་ཆེ་བཞུགས་མེད་པའི་སྐབས་འདི་དང་པོ་རེད། ཁོང་གིས་ལོ་རྟག་པར་བའི་སྐྱེས་སྐར་དེ་
དམིགས་བསལ་གྱི་གསོལ་ཚིགས་སམ། ལག་རྟགས། གསོལ་སྟོན་རྒྱུང་དུ་དེ་འདྲ་བཀོད་
སྤྱི་གྲས་ཏེ་སྲིད་བཅི་གནང་གི་ཡོད། ང་སྤུ་གུ་ཡིན་དུས་ངའི་ཨ་མས་འདི་རིགས་ལ་
སྤྱང་མེད་གཏོང་གི་ཡོད་ཅིང་འདི་ནི་ང་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད།
ཤོགས་མོ་འགའ་ཞིག་གིས་གསོལ་སྟོན་རྒྱུང་དུ་ཞིག་བཀོད་སྤྱི་གྲས་འདུག འོན་ཀྱང་
ངས་ཁོང་ད་དུང་ཞེ་བྲགས་བྱུང་། ངས་རང་གིས་རང་ལ་སྤྱིད་པོ་གཏོང་གི་ཡིན་ཞེས་
བརྗོད་དེ་སྐྱེས་སྐར་གྱི་གསོལ་སྟོན་དེར་ཕྱིན་པ་ཡིན། མི་ཚང་མ་སྐབས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་
མགོན་བདག་དེས་རིག་པོ་ཆེས་ལག་རྟགས་ཞིག་བསྐྱར་ཡོད་པ་དེ་ཆ་སྐམ་གྱི་ནང་དུ་
ཡོད་བརྗོད་བྱུང་། མི་ཚོས་རེ་བ་ཞེ་བྲགས་བརྒྱབ་པའི་རྗེས་སུ་ངས་ཆ་སྐམ་གྱི་སྟོ་བྱེ་པས་
ཁོང་དའི་ནང་ནས་ཐོན་བྱུང་། ཁོང་བའི་སྐྱེས་སྐར་གྱི་ཚེད་དུ་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས་པ་རེད།

ཁོང་མཚན་གཅིག་གཉིས་ཤིག་ལ་བཞུགས་ཇེས་ཚོས་རྩུ་ཕྱིར་ལོག་ཐེབས་སོང་།
 ཁོང་གིས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་གསུང་ཚོས་མ་གནང་ཅམ་གྱི་སྡོན་ལ། ལྷ་བ་གཅིག་ཅམ་གྱི་རྗེས་
 སུང་བུ་རྒྱུང་བ་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་དེ་གར་བཅར་བ་ཡིན། འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་
 པ་ཉ་ཅང་དོན་སྣང་ཅན་ཞིག་རེད། ཁོང་གིས་འདི་གནང་ཡོད་མི་གྲིང་པའི་རྩུ་མཚན་
 མང་པོ་ཡོད། གཅིག་ནི་སྐབས་འདིར་ཤར་ཕྱོགས་པའི་ཚོས་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་།
 ཨ་རིའི་ནང་དུ་ཚོས་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་གཙོ་སྤྲོད་པའི་ལམ་ལུགས་དང་ཡིད་ཚེས་སྤྲོ་
 བའི་རང་བཞིན་ཡང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད། མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་དེ་
 རྩུ་འཕྲུལ་དང་ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་ཚོས་ཤིག་ཏུ་མཐོང་སྟེ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཇམ་མ་མཐར་ཡང་
 མཁྲོགས་སྤྲུང་གིས་སངས་རྒྱ་བར་སེམས་གྱི་ཡོད། བྱང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་
 བྱང་དུ་ཚོས་ཡང་དག་པ་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ་ལོག་རྟོག་མང་པོ་ཡོད། སུ་བབུ་ལི་
 རོ་ཤི་ལྷ་བུའི་དགོ་ཆུན་ཚོས་ནང་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་གོ་བ་ཡང་དག་པ་ལོན་ཕྱིར་མང་
 གཞི་བཏིང་ཡོད་པ་དང་། ཉིན་རེའི་མི་ཆེའི་ནང་དུ་སློབ་དང་ཉམས་ལེན་བརྒྱུད་དེ་ཚོས་
 རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བར་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེན་ཡིན་པའི་སློབ་སྟོན་གནང་རྒྱ་འགོ་རྒྱུགས་ཟིན་
 ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ད་དུང་ཡང་ལོག་རྟོག་གི་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་ཨ་རིའི་ནང་གི་གཤིན་པོ་ཡིན་ལ་མགོ་འཛོམ་པའི་ས་གཞི་དེ་རྩོམ་ཏེ་
 ལྷན་མེད་པའི་ཚོས་གྱི་ས་བོན་འདེབས་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱེད་ལ་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་སྦྱོན་གནང་
 བཞིན་ཡོད། ཁོང་ལྷང་པ་འདིར་ཐེབས་ཏེ་ལོ་གསུམ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་འདིར་ཁོང་གི་སློབ་
 མ་ཚོ་ལ་ཕྱོགས་མང་པོའི་ཐད་ནས་འགྱུར་བ་ཐེབས་ཡོད། ཁོང་གིས་ཉལ་ཏུ་སློབ་མ་རིག་
 པ་རྣམས་པོ་མང་པོ་བཀུག་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གིས་རིག་པ་དེ་གསོ་སྦྱོང་གནང་བ་དང་། ཁོང་
 ཚོ་ལ་ཚོས་ཕྱོགས་ལ་སེམས་ཤོར་བ་ནི་རྩེད་ཆས་དང་ཡོ་ཆས་བཞིན་སྤྲོ་ཚོས་སུ་མི་འདིན་
 པར་དོགས་དཔྱོད་ཡོད་དགོས་པ་དང་གཡམ་རྒྱུགས་མི་བྱེད་པའི་སྐྱེལ་མ་གནང་། དེ་ལྟར་
 ཡང་སྤྲོ་མ་དང་སློབ་མའི་དབར་གྱི་དོན་དམ་པའི་དད་གུས་གྱི་འབྲེལ་བའི་རང་བཞིན་དེ་
 རྟོགས་པར་མཐུ་ལུས་དང་བར་ཆད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སེམས་ལ་འཐིམ་པའི་སྐྱེར་གཙོ་

ཆེ་བའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་ལྷན་དུ་འང་ཁོང་གིས་ཕྱག་ལས་གནང་དགོས་པ་
བྱུང་ཡོད། རང་གཅེས་འཛིན་གྱི་སློབ་ལྷན་མཁུགས་པོ་དེ་གང་འཚམས་ཤིག་སློབ་གཏོང་
དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་མིན་དམིགས་བསལ་གསང་སྟགས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཚོས་དེར་གོ་བ་
ལོག་སྐྱབ་བྱས་ཏེ་བདག་འཛིན་ལུགས་ཆེར་སྐྱེལ་བའམ། རིག་ཚུལ་གྱི་ཚེད་འགུན་ཞིག་
ཏུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པ་མ་རེད།

མི་ཚོས་སྔ་མོའི་སྐབས་ཀྱི་འདྲ་པར་དང་བརྟན་པར་བཅས་ལ་ལྟ་དུས་ཚང་མ་སྐྱ་
ཟིང་ཟིང་དང་། ཁྱོད་ཆས་ཉུང་བ། མདོག་ཉེས་པོ་བཅས་མཐོང་དུས་ཁོང་ཚོ་དོན་འཛོམ་
གྱི་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་སློབ་ས་སློབ་འཛོག་གིས་བཤད་ན་དེ་ནི་གོགས་ཀྱིན་ཚུང་དུ་ཞིག་
རེད། གོགས་ངོ་མ་དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེས་མི་ཚོའི་ཕྱི་ལ་མདོན་པའི་ཚུལ་འཚོས་གྱི་སང་རས་
དེ་བརྟེན་ཐུབ་མིན་དེ་རེད། ཁོང་རང་ཁོང་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་གནད་དོན་གྱི་སློང་པོ་དེར་
སྐྱབས་ཐུབ་བམ། ཞེས་པ་འདི་ནི་དུས་ཚོད་རིང་པོ་འདིའི་རྗེས་སུ་ད་ལྟའང་ཁོང་ལ་བྱི་བ་
གསོན་པོ་ཞིག་རེད།

ཁོང་གིས་བཀོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུའི་ཆ་ཤས་དང་པོའི་ནང་དུ་གཏམ་བཤད་ཐེངས་ཉེ་
ལུ་ཐམ་པ་གནང་བ་རེད། དེའི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་དམན་དང་
ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཤད་གསུང་གནང་བ་རེད། མི་རྣམས་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་
འདོད་ལྟར་སྟོན་གྱི་མེད། ཁོང་ཚོས་སྣང་བ་སྦྱིད་པོ་གང་འཚམས་བྱེད་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་
སྦྱིར་བཏང་གི་ཆ་ནས་མི་ཚོའི་རྣམ་འགྱུར་དང་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་བྱས་པ་དེར་ཁོང་
མཉེས་པོ་བྱུང་འདུག ཁོང་གིས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་གསུང་ཚོས་གནང་རྒྱུ་མི་ཚོ་ག་སྟེག་ཡོད་
པར་དགོངས་གནང་འདུག འདི་ནི་གསང་སྟགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྐོར་ལ་ཞིབ་ཅིང་ལུ་ལ་
གཏོང་བའི་གསུང་ཚོས་ཤིག་རེད། ཁོང་གིས་མི་ཚོ་ལ་གནས་ཚུལ་ངོ་སྟོན་གནང་བ་
ཅམ་མ་ཟད། ཁོང་རང་གི་སློབ་སྦྱོང་དང་ཁོང་གི་ཚོས་བརྒྱུད་གྱི་སློང་ལོ་དེ་སློབ་མ་ཚོའི་
སློབ་མས་ལ་བུམ་པ་གང་བྱུང་ཚུལ་དུ་གནང་བ་རེད། ཁོང་གིས་ཐེངས་ཤིག་འགོ་བཅུགས་
པའི་རྗེས་སུ་སེམས་ལྷགས་འཕར་ཏེ་གསུང་བཤད་རྣམས་རིང་ནས་རིང་དུ་བྱིན། ཁོང་རང་

ཉིད་ནས་ཀྱང་གསུང་ཚོས་ཀྱི་གཞི་རྟེན་དེ་ཁོང་རང་གི་ཚ་བའི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་མ་འང་མ་མགོན་
གོང་རྒྱལ་གྱི་གསུང་ལ་སློབ་སྦྱོང་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། གདམས་ངག་འདི་གཞན་ལ་
གནང་རྒྱུར་ཁོང་ཉ་ཅང་སློབ་འཕེལ་པོ་དང་དགའ་པོ་བྱུང་འདུག།

ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚོས་མཚོགས་སྐྱུར་དུ་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་འགོ་
འདྲུགས་པའི་ལམ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་འགག་ཁག་ལ་འགྲེལ་བཤད་གནང་རྒྱུ་འགོ་
རྒྱལ་གྲབས་ཡོད་པའི་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་གསུང་ཚོས་ཀྱི་ཚན་པའི་བྱེད་ཀ་ཙམ་དུ་སྐྱབས་
དུས་ཁོང་གི་གསུང་རྒྱན་གྱི་གདངས་འཕར་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་གོང་ཆག་ཅིག་བྱང་
སོང་། ཕྱི་རྒྱུ་ཞིག་ལ་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་ཚོས་ལ་སྐྱབས་དབང་ཤོར་དྲག་ནས་ང་ཚོ་ལ་བར་
གསེང་གཅིག་ཀྱང་མ་སྦྱད་པར་ཁོང་གིས་རྒྱ་ཚོད་འགའ་ཤས་རིང་གསུངས་ཏེ་བཞུགས་
པ་དང་། ད་དུང་སྐྱ་མཐུད་དེ་མཚན་མོར་ཡང་གསུངས་ནས་བཞུགས་རྒྱའི་ག་སྐྱིག་
ཡོད་པ་ལྟར་མངོན། མི་ཚང་མ་ཟང་དེ་བྱིང་དེ་དང་འཚབ་བེ་འཚབ་བེ་ཆགས་རྒྱུ་འགོ་
བཅུགས། བམ་རྒྱུན་གསུང་བཤད་རྣམས་དགོང་ཚིགས་ཀྱི་སློན་ལ་ཚོགས་ཀྱི་ཡོད་པས་
མི་ཚོ་གོད་པ་ལྟོགས་འདུག ཁོང་ཚོའི་རིན་པོ་ཆེ་དང་གསུང་ཚོས་ཀྱི་འདོད་རམས་དེ་ད་
ཆ་དགོང་ཚིགས་ཀྱི་འདོད་རམས་ཀྱིས་བཅོམ་ཚར་འདུག ངའི་བསམ་པར་རིན་པོ་ཆེས་
གང་གསུངས་པ་རུང་ཙམ་མང་དྲགས་ཏེ་ཆ་ཚང་འདུ་མ་སྐབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མི་རྣམས་
བག་མི་ཐེབས་པར་མངོན་པ་རེད་སྟེ། ཁོང་གི་གསུང་ཚོས་དེའི་དུས་ཡུན་ནི་རྒྱུན་ལྡན་
དང་མི་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་སློམ་སྐབ་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་རེད། མཚུག་མཐར་མི་ཞིག་
གིས་ད་ཆ་བར་མཚམས་བཞག་སྟེ་སང་ཉིན་སྐྱ་མཐུད་རྒྱའི་བསམ་འཆར་བཏོན་སོང་།
དེ་ནས་འགན་འདྲིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཡིན་ལ། ང་ཚོ་དང་ཞེ་དྲགས་ཉེ་པོ་ཡོད་
པའི་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཉེ་ཤོས་ཤིག་གིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསུང་ཚོས་མཚམས་འདྲིག་
བྱེད་མིན་གྱི་སློབ་ལ་འོས་ཤོག་འཕེན་པའི་བསམ་འཆར་བཤད་སོང་།

ཁོས་བསམ་འཆར་དེ་ལས་སྐྱབས་པ་བཏོན་སྐབ་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་ཚོས་
བརྒྱུད་ཀྱི་ཉིང་བརྒྱུད་དེ་ཨ་རིའི་ནང་དུ་དབུ་འབྱེད་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་དེ་འོས་ཤོག་གི་

ལམ་ནས་ཉེ། དམངས་གཙོའི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེས་སློབ་མ་ཚོ་ལ་དད་གུས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ཤེས་གནང་བཞིན་པ་དེ་དང་རྒྱུ་འགལ་རེད། དེས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་གིས་གང་གསུངས་པ་ནམས་ཁོང་ཚོས་ཏ་ལམ་གང་ཡང་གོ་མེད་པ་ལྟར་མངོན་པ་རེད། སློབ་མ་ཚོས་གསོལ་བ་བཏབ་པར་ཞལ་བཞེས་གནང་སྟེ་བཀའ་ཚོས་དེ་ལ་ཞུགས་པ་ཚོས་ཕྱོགས་ནས་བཤད་ན་གཉེན་རྟགས་བརྒྱབ་པ་དང་མཚུངས། དེ་ནི་ངེས་མེད་ཀྱི་མགོན་ཤོག་ཅིག་མ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཚོན་ན་རྩོམ་ཐོག་ཐོག་པའི་གསུང་ཚོས་གནང་རྒྱུ་དེ་ནི་སློབ་མ་འདི་ཚོ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས་པ་ནང་བཞིན་རེད། ཁོང་ཚོ་ནི་ཕན་ཚུན་གཉིས་མོས་ཀྱི་སློབ་ནས་ངེས་མེད་འཚོ་བའི་བར་དུ་གནས་པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་འགོ་འཇུགས་གྲབས་ཡོད་པ་དང་། འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མར་བབ་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇུག་བཞིག་ཡོང་བའི་རེ་བའང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཏེ་ངོས་སུ་ཁོང་དང་སློབ་མ་ཚོ་མ་གཉེན་སྲིག་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར་མཚོད་ཁང་གི་ནང་དུ་བསྐྱེད་ཡོད། ཁོང་ཚོས་འོས་ཤོག་བསྐྱེད་པའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་དུས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སོར་གདུབ་བཏོན་ནས་བག་མར་འོ་བྱས་ཉེ་ “ངས་དེ་ལྟར་བྱེད” ཅེས་གསུང་གྲབས་ཡོད། ཁོང་ཚོས་ཁོང་ལ་ཚོགས་ཀྱི་སློབ་པ་ནས་བར་དུ་ཀྱི་སྐབས་སྐབས་མཚམས་འདྲི་དགོས་ཞེས་ཞུ་ཡི་ཡོད།

ཁོང་གིས་ཁོང་ཚོས་གང་བཤད་པ་དེ་ཡང་སྐྱུར་ཤོད་དང་གསུངས་སོང་། མི་གཞན་ཞིག་གིས་ “ང་ཚོས་འོས་ཤོག་འཕེན་ནོ།” ཞེས་བཤད་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་སྐྱེད་ཁ་པར་དེ་མར་གཡུག་སྟེ་ཚོགས་ཁང་ནས་ཕྱིར་ཐོན་ཕེབས་སོང་། ཁོང་གི་ལ་ཕེབས་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་མི་ཞིག་གིས་ “རིན་པོ་ཆེ། ཕྱིར་ཕེབས་ཤོག ཁོས་ང་ཚོ་ཚང་མའི་ཚབ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད།” ཅེས་བརྗོད་སོང་། ཁོང་ཡང་སྐྱུར་ཚུར་ཕེབས་ཀྱི་མིན་པ་དེ་མི་ཚང་མས་ལམ་སངས་ཤེས་ཡོད།

ལུང་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་རིན་པོ་ཆེས་གསུང་ཚོས་འདི་གནང་རྒྱུར་རྒྱག་བཞུགས་པ་རེད། གསུང་ཚོས་འདི་དག་གི་དོན་དུ་ཨ་མི་རི་ཀས་གསུང་ཚོས་འདི་

ལ་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་སྐྱུག་ནས་བསྐྱད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སློབ་མ་ཚོས་དགོང་ཚོགས་
བཟའ་རྒྱར་སྐྱུག་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་རེད། ད་ཚར་བ་རེད།

ཉི་མ་འགའི་རིང་ལ་དེ་མུར་གནས། ཁོང་སྐྱུ་རྒྱུང་དེ་འདྲ་བཞེངས་པ་ངས་མཐོང་མ་
ཚོར། མི་ཚོ་འ་ཚད་འུ་ཐུག་གི་གནས་སུ་གྱུར། ཚོས་རུའི་སྟེང་དུ་སྐྱབ་པ་ནག་པོ་ཆེན་པོ་
ཞིག་འཁྲིགས་ནས་བསྐྱད་ཡོད། ག་ལེར་དེ་གར་གང་བྱུང་བ་དེ་ལ་མི་ཚོའི་བརྗེ་སེམས་
དང་དང་གྲས་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བས་ཉེ། སློབ་མ་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱ་མཐུན་དགོས་པའི་གསོལ་
བ་བཏབ། མཐའ་མ་དེར་ངའི་བསམ་པར། ཁོང་གིས་པར་བརྐྱབ་མི་དགོས་པར་མདུན་
སྟོན་གནང་རྒྱུ་གཞི་རྩ་ཡོད་པ་གཟིགས་པ་རེད་སྟེ། ཉི་མ་བཞིའི་རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་སྐྱུར་
དུ་གསུང་ཚོས་གནང་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་གནང་པ་དང་། རྣམས་འདྲིར་མི་ཚོས་ས་མཚམས་
དང་ཆ་རྒྱུན་གང་ཡང་མེད་པར་ཁོང་གིས་གང་གསུངས་པར་ཉན་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་ཨང་སར་
ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གིས་སྐྱ་མཐུན་ནས་མདུན་སྟོན་གནང་སྟེ་གསུང་ཚོས་ཆ་ཚང་གྲུབ་པ་
གནང་སོང་ལ། དེ་ནི་བརྗེད་ཅིང་ལྷ་ན་སྐྱུག་པའི་གནས་ལས་འདས་པ་ཞིག་བྱུང་སོང་།
འདི་ཚོ་ནི་ངོ་མ་བརྗེད་དུ་མེད་པའི་འོད་སྟོང་འབར་བའི་གསུང་ཚོས་རེད།

ངོ་མཚར་བ་ཞིག་ཅི་རེད་ཟེར་ན། ཁོང་གི་སྐྱུ་རྒྱུང་དྲངས་པའི་རྗེས་སུ་ཆ་ཡོངས་ནས་
དྲངས་ཚར་འདུག ཇི་མ་ཅམ་ཡང་ལུས་མི་འདུག མི་ཚོས་བསྐྱབ་བྱ་དེ་ནམ་ཡང་བརྗེད་
མེད་པ་མ་ཟད། གནས་ཚུལ་གང་བྱུང་བའི་གསར་འགྱུར་དེ་ཚོས་ཚོགས་ཡོངས་སུ་
ཁྲུབ་པ་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དེ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ཁོང་གི་གསུང་ཚོས་གནང་སྟངས་ཀྱི་
ཁ་ཕྱོགས་ཡོངས་རྗོགས་འགྱུར་བ་བྱིན་པ་རེད། དེ་ནི་རྗེ་ཆེད་མོ་ཞིག་མ་རེད་ལ། ལྷོན་མོ་
ཡང་མ་རེད། འདི་ནི་མངོན་སུམ་རེད།

གསུང་ཚོས་ཀྱི་ཉིན་མཐའ་མ་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་ང་ཚོར་ཨེ་ལན་མ་ཚི་ཁ་ལི་རྫོང་ནི་ཡ་
ལ་སྟེང་རྩ་འགག་སྟེ་སློ་བྱར་དུ་འདས་གོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་སྟོའི་གནས་ཚུལ་འབྱོར་
བྱུང་། སང་ཞོགས་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ང་ཚོའི་ཁང་པའི་ནང་དུ་མཉམ་དུ་
བསྐྱད་ཡོད། ང་གཉིས་ཀས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ལ་བལྟས་ཏེ་གཉིས་ཀའི་

ལ་ནས་ “ཨ་ལེན་མ་ཚི” ཞེས་མཉམ་དུ་ཐོན། ལྷན་བས་དེ་ཉིད་དུ་ང་ཚོས་ཁོ་ཁང་པའི་ནང་
ནས་འགོ་བརྗོད་བྱུང་། ཁོའི་ཚམ་ཤེས་དེ་ནས་པར་ཕྱིན་ཡོད་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད།

གསུང་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ང་ཚོ་སྟོན་ཏེ་ཁ་ལོག་སྟོན་གྱི་ཉི་མ་གཅིག་གཉིས་ཀྱི་
གོང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ “བྱིད་ཀྱིས་ཤེས་གྱི་ཡོད་དམ། གཅིག་བྱས་ན་ང་མཚོགས་
པོར་ཤི་ཡི་རེད།” ཅེས་གསུངས་བྱུང་། ངས་ཁོང་ལ་ “ག་རེ་གསུང་གི་ཡོད།” ཅེས་ཞུས་པ་
ཡིན། དེའི་ལན་དུ་ཁོང་གིས་ “ད་ཆ་ངས་གསུང་ཚོས་ཚར་བ་ཡིན་དུས་ངས་ག་རེ་སྟོན་
དགོས་པ་ཚང་མ་བསྟན་ཚར་བ་ཡིན། ད་ཆ་ང་ལ་སྟོན་རྒྱ་གང་ཡང་ལྷན་མེད། དེས་
ན་ང་མཚོགས་པོ་ཤི་སྲིད་གྱི་རེད།” ཅེས་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་ཨ་རིར་ཐེབས་ཏེ་ལོ་གསུམ་
ཅམ་ཞིག་ལས་ཕྱིན་མེད། ད་ཆ་ཁོང་གིས་གང་གནང་སྐབ་པ་ཚང་མ་གནང་བྱིན་པ་
ཡིན་གསུང་གི་འདུག ངས་ཁོང་ལ་ “དེ་བདེན་པ་ཡོང་སྲིད་གྱི་མ་རེད། དེ་ལས་མང་བ་
ཞིག་ཡོད་དགོས་ཀྱི་རེད།” ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་རྣམ་མ་གཅིག་ལ་དགོངས་པ་
བཞེས་ཏེ་དེའི་རྗེས་སུ་ “ཡོད་རེད། ང་ལ་ང་རང་དམག་སྡེ་ཞིག་ཡིན་པའི་མི་ལམ་མི་ཡི་
འདུག མདང་ལུབ་མཚན་ལའང་གཅིག་མིས་བྱུང་། ང་རང་དམག་སྡེ་བྱས་ཏེ་དམག་མི་
དམག་སར་འབྲིད་འགྲོ་ཡི་འདུག དེ་ནི་ཉང་སངས་པ་ཞིག་བྱུང་སོང་།” ཞེས་དང་། དེ་
ནས་སྐར་ཡང་ “ང་རང་དམག་སྡེ་ཞིག་ཡིན་ན་དགའ་པོ་ཞེ་དགས་ཡོང་བ་འདུག” ཅེས་
དང་། མཐའ་མ་དེར་ “གལ་ཏེ་ང་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཏུ་རྒྱུར་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ལ་དབང་རྒྱུར་
བྱེད་སྐབ་ན། ང་གསོན་པོར་སྟོན་རྒྱུ་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད་བསམ་གྱིན་འདུག”
ཅེས་གསུངས་བྱུང་།

འདི་ནི་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རེ་རྒྱལ་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམས་དེ་
འདྲའི་ནང་ནས་གཅིག་རེད། མཐའ་དོན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཤེས་ཡོད་གྱི་མ་རེད་སྟེ། མི་
གཞན་དག་ཚང་མ་ལ་རྒྱ་མཚན་བེད་སྟོན་བྱེད་ས་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྱེད་
ས་མེད། མི་ཞིག་དང་ཉ་ཅང་ཉེ་པོ་ཡོད་ན་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་སྐབས་མི་དེས་རི་ལྷར་ཡ་
ལན་སྟོག་མིན་ཐད་ལ་ཚོད་དཔག་བྱེད་སྐབ་ཀྱི་རེད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེའི་ཐད་ལ་སུས་

ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱེ་བོ་པལ་པ་དང་བསྐྱུར་ན་ཁོང་ནི་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་
ཆེ་བའི་ཞིང་ཁམས་ཤིག་ཏུ་མངོན་འཕྲིན་སྐྱོང་གནང་གི་ཡོད། མ་འོངས་པར་ཁོང་གིས་
ཅི་ཞིག་གནང་འཆར་ཡོད་མིན་ངས་ཚོད་མི་ཐིག་ཀྱང་རྒྱན་ལྷན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱ་
ཡིན་པ་ནི་གསལ་པོ་རེད།

དགུ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོའི་འགོ་སྟོན་དུ་ང་ཚོས་བྱང་སྟོན་ཏེ་མི་གཤམ་ས་ཁུལ་དུ་ཆགས་པའི་སྟོན་ཏེ་ཚེ་ཞེས་པར་ཁང་པ་ཐོག་ཚེག་གཉིས་ཅན། དཔངས་མཐོ་བའི་ཕྱགས་རའི་དབྱིབས་ཅན་ཞིག་ཏུ་སྟོར་པ་ཡིན། དེ་ནི་ཀམ་རྫོང་དང་ཐག་ཉེ་ལ་གྲོང་བརྒལ་གྱི་སྤྱི་ལོ་ཡོད། དེ་གར་རྟ་ར་ཞིག་འདུག་པ་དེའི་ནང་དུ་ང་ཚོས་འོད་གསལ་ལ་བཞོན་རྒྱའི་རྟ་ཞིག་ཉར་བ་ཡིན་ལ། ཁང་པ་དེ་སྟོན་སྟོ་བོ་ཞིག་འདུག་མི་འགའ་ཤས་ཀྱིས་དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཏ་ཅང་དཀྱུས་མ་ཞིག་རེད་བསམས་འདུག་ཀྱང་། ངའི་སེམས་ལ་དེ་ནི་ང་ཚོའི་མི་ཚའི་ནང་དུ་བོ་སྤྱི་དང་སྟོན་དལ་མང་བ་ཡོང་སའི་བྱིམ་མའི་ཁང་བྱིམ་ཡག་པོ་ཞིག་འདུག་ཚོར་བྱུང་། དེའི་ནང་དུ་ང་རང་དགའ་སའི་རྫོ་ལས་བྱས་པའི་མེ་ཐབ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། གཉིང་དུ་རྩིབ་པའི་ཚོམས་ཆེན་ཞིག་འདུག།

སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ལོ་རང་གི་རྫོ་མོའི་སར་བྱིར་ལོག་ཚར་བ་རེད་དེ། ང་ལ་ད་དུང་ཡང་བྱ་གསུམ་ལྟ་སྟོང་བྱེད་རྒྱའི་ལས་ཀའི་བྲེལ་བྲེལ་ཡོད། ལྷན་པས་འདྲིར་མར་བྱི་སྤྱི་རན་ཁོ་ནས་བྱིམ་ལས་ལ་རོགས་པ་བྱེད་བྱིར་མེག་སི་ཁོ་ནས་ཡིན་པའི་གཞུག་མོ་འགའ་ཤས་ང་ཚོའི་སར་སྟོན་དུ་བཏང་བྱུང་། ལྷ་སྤྱད་པའི་ལག་གཞུག་ཉར་བ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་ངོས་ལེན་གནང་གི་མེད་ཅང་ཁོང་སྐྱ་རྒྱུང་བཞེངས་འདུག། འོན་ཀྱང་དང་པོར་བཤད་ན་ང་ནི་བྱིམ་འདྲིན་རྒྱ་དང་ཕྱ་གུར་བལྟ་རྒྱའི་ཐོག་ལ་ལག་གཞུག་བྱུང་བ་དེས་སྟོན་ཤིག་གི་བྱས་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་གཞུག་མོ་དང་པོ་དེ་ཨ་རིའི་ནང་དུ་སྟོན་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཁོང་རང་གི་སྟོབ་མ་ཞིག་མོ་ལ་ཆང་ས་རྒྱག་ཏུ་འདུག་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་གནང་སོང་། འོན་ཀྱང་སན་ཐོགས་བྱུང་མ་སོང་། གི་སར་ཕྱ་གུ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་གཞུག་མོ་གཉིས་པ། ཞེན་སེ་ན་ཏ་ཡིས་དུས་རྟག་ཏུ་ཁོ་ལ་སི་བེན་ཡའི་རྟ་བརྒྱབ་ཅང་ཁོས་སི་བེན་ཡའི་རྟ་བརྒྱག་རྒྱ་ལྟོ་འགོ་བཅུགས། ལྷན་པས་འགར་ངས་གང་ལའ་པ་ཁོས་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ངས་ཁོ་ལ་ང་རང་གི་སི་བེན་ཡའི་རྟ་བརྒྱབ་ཉམས་ཆག་དེ་རྒྱག་དགོས་ཐུག་བྱུང་།

ལོ་དེའི་འགོ་འདྲུགས་སུ་རིག་པོ་ཆེས་འགྲུལ་སྐྱོད་མང་པོ་གནང་བ་རེད། རིག་པོ་
 ཆེད་ཕྱག་དེབ་ “ཆོས་མིན་གཅོད་པ་” ཞེས་པ་དེའི་བྲིན་རྒྱལ་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱང་བ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ད་ཆ་ཁོང་གིས་མང་ཆོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད་གང་དུ་གནང་ཡང་ཕལ་ཆེར་མི་
 ལྟོང་ཕྲག་ལས་མང་བ་འདུ་འཛོམས་ཡོང་གི་ཡོད། ལྷ་བ་དང་པོའི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་ར་མ་
 དང་། རླེག་ས་སི་ཡི་རྟའོ་སི་ཐོན་དང་སན་ཨན་ཐོན་ནིའོ་སྟོལ་ཏར་བཅས་སུ་གསུང་ཆོས་
 གནང་། ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ནང་ཁོང་གིས་གི་ཁ་རྟོད་དང་། འེལ་ཡོག་རྩོ་སི་ཏོན་བཅས་སུ་
 གཏམ་བཤད་གནང་སྟེ་སྟོལ་ཏར་དུ་གསུང་ཆོས་གནང་བར་གནམ་ཐོག་ནས་ཕྱིར་ལོག་
 ཐེབས་པ་དང་། དེ་རྗེས་སན་རན་སི་སི་ཁོ་ལ་ཆེབས་རྒྱུར་གནང་། དེས་ན་ང་གཅིག་ལུ་
 སུ་གྲུ་དང་མཉམ་དུ་སྟོད་རྒྱ་དེ་མང་ནས་མང་དུ་ཕྱིན།

གི་སར་ལྷ་བ་བརྒྱུད་ཅམ་སླེབས་དུས་ངས་འོ་ཐག་བཅད་པ་དང་། དེ་ནས་རིང་པོར་
 མ་སོང་བར། ང་ལ་ཁོ་སྐྱེས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ལྷ་མཚན་དང་པོ་དེ་བབས་སོང་། ང་ལ་ཁྲག་མང་
 པོ་ཐོན་ཏེ་ཏཱ་ལམ་གཞང་འབྲུམ་ཆགས་གྲབས་བྱས་བྱུང་། དེའི་སྐབས་སུ་ང་ཚོར་དདུལ་
 ཉུང་དུ་ལས་མེད་པ་དང་། དུས་ཚོད་དེ་ལ་ང་ཚོའི་དདུལ་བཅོལ་ལག་དེབ་ནས་དདུལ་
 འཐེན་རྒྱ་ཚད་ལས་བཟལ་འདུག ང་ལ་བཟའ་ཆས་ཉོ་རྒྱུའི་དདུལ་མེད་པ་དང་། ཁང་
 པའི་ནང་དུ་བཟའ་ཆས་གང་ཡང་མེད་པ། ང་རང་ལ་ཁྲག་འཇག་གི་ཡོད་པའི་ཐད་ལ་
 ལྷན་པར་བརྟེན་གཏུགས་དགོས་པ་བཅས་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར་རིག་པོ་ཆེ་ནི་གསུང་
 ཆོས་གནང་བར་འགྲུལ་སྐྱོད་གནང་བཞིན་ཡོད། ངས་ཁོང་ལ་ཁ་པར་བཏང་ནས་གནས་
 རྩལ་འདི་དག་གི་སྐོར་ཞུས་པས། ཁོང་གིས་མེ་སི་ལྷན་ལུ་ཉིན་ཞེས་པའི་སྐྱུར་ལམ་བརྒྱུད་
 དེ་དདུལ་བསྐྱར་རྒྱ་ཡིན་གསུངས་བྱུང་། ང་ལ་ཁྲག་མང་པོ་འཇག་བཞིན་འདུག འོན་
 །ཀྱང་ངས་སྐྱོན་ཁང་ལ་འགོ་ཞོར་གྱི་ལམ་དུ་དདུལ་དེ་ལེན་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱས། ང་མེ་སི་
 ལྷན་ལུ་ཉིན་དུ་བང་བསྐྱིགས་ཏེ་ལངས་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ངའི་ཁྲག་ཟགས་ཏེ་ཐང་ལ་
 འབབ་བཞིན་འདུག མཐའ་མ་དེར་ང་ལ་དདུལ་རག་པའི་རྗེས་སུ་ངས་སྐྱོན་ཁང་ལ་ཐད་
 ཀར་མོ་ཏར་བཏང་ནས་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་སྐྱོན་ཁང་དུ་བསྐྱལ་ཏེ་ཁོང་ཚོས་སུ་སྟོད་བཞབ་པའི་

བཅོས་ཐབས་ཤིག་སྟེ། ཇི་ཨན་ཏཱ་སི་ (D & C) ཟེར་བའི་གཤག་བཅོས་བྱས་སོང་། ལྷན་བས་
དེ་དག་ནི་དཀའ་ངལ་ཆེ་བའི་སྐབས་རེད།

ངའི་གཅེན་མོ་སྟོལ་ཏེ་དུ་གཞིས་ཆགས་ཏེ་མོ་སྐབས་ཤིག་རིང་སྟོལ་ཏེ་ཧ་མི་ཆེ་ཡི་
ང་ཚོའི་བྱིས་དུ་བསྐྱད་པ་རེད། དེ་ཕྱིད་ཀ་དེར་ངའི་ཨ་མས་མོ་རང་གི་བྱ་མོ་གཉིས་ལ་ཐུག་
འཕྲད་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྟོལ་ཏེ་ཧ་མི་ཆེ་ལྷན་ཐག་བཅད་འདུག ངས་མོ་ལོ་བཞི་ལ་མཐོང་ཡོད་
པ་མ་རེད། མོས་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱིར་སྐྱོད་ཡིན་པའི་སྐབས་དང་བསྐྱེད་ཏེ་ཡོང་ནས་ངའི་ནང་
དུ་ང་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱད་པ་རེད། ལྷན་བས་དེ་དུས་འོད་གསལ་ལ་ལེ་སྐྱོར་ནི་ཡ་ཡི་ཨོ་ཇེ་
བཅའ་སྟོན་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོའི་བསམ་པར་གཏན་འཇགས་སྟོན་གྱི་གནས་
སྐབས་དེས་ཁོའི་དབྱིན་སྐད་འབྲི་སྟོན་གི་དཀའ་ངལ་དེ་སེལ་གྱི་རེད་ཟེན་བྱུང་།

འདི་ནི་ངའི་ཨ་མ་མོ་རང་གི་བྱ་མོའི་སྐྱུ་གུ་ལ་ཐུག་པ་ཐེངས་དང་པོ་རེད། མོས་ངས་
ལས་ཀ་བྱས་ཚད་ཚང་མ་ལ་སྐྱོན་བཅོལ་ནས་གང་ཞིག་བཤད་མ་ཚར་བར་བསྐྱད་ཅང་།
ངས་མོ་ཏུ་ཅང་གི་གཞན་སྐྱོན་འཚོལ་སྟོན་མཁན་ཞིག་དུ་མཐོང་བྱུང་། མོས་ངས་སྐྱུ་
ལ་ལ་ལག་སྟོན་སྐྱབས་ནས་ཀྱོན་ཆས་གཡོག་སྐྱབས་བར་དུ་ཚང་མར་སྐྱོན་བཟོད་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད། དཔེར་ན། ངས་གེ་སར་གྱི་ཆེད་དུ་ཟེར་གཡོ་སྟོལ་བྱེད་སྐབས་མོས་ང་ལ་ལ་ལག་
སྐྱ་གཅིག་ཐེངས་གཉིས་ལ་སྟོན་གྱི་ཡོད་དམ་ཞེས་སྐྱོན་བཟོད་བྱས་བྱུང་། ཉིན་ཞིག་ང་
རང་ལས་དོན་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཁོས་ལ་འགོ་དུས་ངས་མོ་བྱིས་ལ་བཞག་པ་ཡིན། ང་ཕྱིར་
འཁོར་དུས་མོས་ནང་གི་འདྲི་བ་ཆས་སྐྱོད་སྐྱབས་བཞེ་པོ་བརྒྱབ་ཚར་འདུག

ངའི་མི་ཆེ་སལ་ཆེ་བ་ངའི་ཨ་མར་འདིགས་སྐྱབས་གི་འོག་དུ་བསྐྱུལ་ཅང་། ངས་མོ་ལ་
ཐད་ཀར་གདོང་ཐུག་བྱེད་ཚུང་མེད། འོན་ཀྱང་ངས་མི་ཆེ་ཇེ་ལྷར་བསྐྱུལ་དགོས་པའི་སྐོར་
ལ་མོའི་བསམ་ཚུལ་དང་བསྐྱེད་ཏེ་ཕྱིན་མེད། ད་རེས་གྱི་ཐུག་འཕྲད་འདི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་
རེད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ངས་མོ་ལ་ལ་གཏན་བཅགས་པ་ཡིན། མོ་ནང་དུ་སྐབས་ནས་ཉི་མ་
འགའ་ཤས་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་ང་ཚོས་བྱ་གཉིས་མོ་ཏའི་ནང་ལ་བཞག་སྟེ་འཆམ་འཆམ་
ལ་འགོ་རྒྱ་ཐག་བཅད། བྱ་གཉིས་མོ་ཏའི་རྒྱབ་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོགས་སུ་ཡོད་པ་དང་ཨ་མ་དང་ང་

གཉེས་མདུན་ལ་ཡོད། མོས་ང་ལ་ “ཕུ་གུ་འདི་ལས་མང་བ་བཟོ་རྒྱུ་འཆར་གཞི་ཡོད་
དམ།” ཞེས་དྲིས་བྱུང། མོས་དྲི་བ་འདི་འདྲི་དགོས་བསམ་ནས་སྐྱག་བསྟུན་ཡོད། ངས་དེའི་
ལན་དུ་ “ཡོད། ང་ཚོས་དེའི་སྐོར་ལ་བསམ་སློབ་གཏོང་གི་ཡོད།” ཅེས་སྐྱེས། མོའི་ཁ་དྲོས་
ཉེ་ཆོག་ངན་ཤོད་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་སོང། “ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་གསལ་རེད། མི་དེས་ཁྱོད་རང་
ཁྱིམ་འཛིན་མ་དང་སྐྱམ་མ་བྱས་ནས་ཉར་འདོད་པ་རེད། ཁོ་ལ་དགོས་རྒྱ་དེ་མ་གཏོགས་
མེད།” ཅེས་བརྗོད། དེ་ནས་མོའི་ཁོང་ཁོ་རྗེ་ཆེ་ཆེར་བྱིན་སོང། རྒྱ་གྲི་ཡིས་མོ་ལ་སློ་
བདེ་རུ་བཟོ་ཡི་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་གྱིས་མདུན་ལ་སྐྱར་ནས་ལག་པ་འཆང་འདུག མོས་
ཁོའི་ལག་པར་ཐལ་ལྷག་གིས་གཞུས་ཉེ་ངར་སྐད་ཀྱིས་ “ང་ལ་ཐུག་རེག་མ་བྱེད། ཁྱོད་
རང་ནག་པོ་རེད།” ཅེས་བརྗོད་སོང།

ངས་གང་ཡང་བརྗོད་མེད། ངས་མོ་ཏེ་ཁ་བསྐྱར་ཉེ་ནང་ལ་བྱིར་ལོག་ མོ་ཏེ་འཛོག་སའི་
ནང་དུ་སྐྱབས་པ་དང་ངས་མོ་ལ་བྱི་ལ་ཐོན་དུ་བཅུག་ དེ་ནས་ངས་མོ་ཏེ་བྱིར་བྱུར་བརྒྱབ་
སྟེ་མོ་ཏེ་འཛོག་ས་དེའི་སྐོར་བརྒྱབ་ནས་སྟོལ་ཏེ་ལ་གོགས་མོ་ཞིག་གི་ནང་ལ་བྱིན། དེ་
ནས་ངས་ངའི་ཨ་མར་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་མོ་ལ་ “ཁྱོད་རང་བྱིན་མ་ཚར་བར་དུ་ང་ནང་ལ་
ལོག་ཡོང་གི་མིན། གནམ་ཐང་ལ་བྱིན་ཉེ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་བྱིར་ལོག་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་
ཁྱོད་རང་གིས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ཁྱོད་ཀྱིས་ག་རེ་བྱེད་མིན་ང་ལ་བྱུས་གཏོགས་མེད། འོན་
ཀྱང་ངའི་བྱིས་ནས་ཐོན་རོགས་བྱོས།” ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། འདིས་མོ་ཉོན་འཕྲོད་ཡོད་ཀྱི་
རེད་སྟེ། གང་ཡིན་ཟེར་ན། འདིའི་སྡོན་ལ་ངས་མོ་ལ་འདི་འདྲ་ཅུ་བ་ནས་བཤད་ལྱོད་
མེད། དེ་ནས་བཟུང་ངས་ངའི་ཨ་མ་ཡང་སྐྱར་ནས་ཡང་མཐོང་གི་མ་རེད་བསམས་བྱུང།

དབྱིད་ཀ་དེར་བརྗོད་རྒྱུའི་ཚོགས་ཆེན་དང་པོའི་སློབ་མ་ཚོས་གནས་ཚད་མཐོ་བའི་
རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་མཁོ་བའི་སྡོན་འགྲོའི་ཉམས་ལེན་འགོ་ཚུགས་བཞིན་ཡོད།
རིན་པོ་ཆེས་ཉམས་ལེན་འདི་དག་བོད་དུ་དགྲུང་ལོ་དགྲུང་སོན་སྐབས་གནང་བྱུང་བ་
རེད། ངས་གོང་དུ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་པ་གཞིར་བཟུང་མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་ནང་པའི་སྐྱ་
རྒྱུད་ཀྱི་ཚོགས་ཞིང་ཡིད་ལ་གསལ་བཏང་སྟེ་སྐྱབས་འགོ་འདོན་བཞིན་རྒྱུ་ལྟག་འདུམ་

གསོག་དགོས། དེ་ནས་དག་གི་སྐྱིབ་པ་དག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིག་བརྒྱུད་ལ། གཞུང་སྲུག་སྲུག་སྲུག་སྲུག་གསོག་དགོས། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲས་དང་འབྲུ་དང་རིན་ཆེན་སྣ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་ཚོ་མ་
བྱུང་བའོད་དེ་མཚུལ་འབྲུམ་གསོག་དགོས། ཉམས་ལེན་འདི་དག་གིས་བདག་འདི་ནི་གྱི་
འཆིང་བ་སྤོང་བ་དང་། སེར་སྣའི་མདུད་པ་གཅོད་པ་སོགས་མཚོན་གྱི་ཡོད། མཐའ་མ་
དེར་རང་གི་ཚ་བརྒྱུད་གྱི་སྲ་མ་འབྲུག་པའི་ཁ་འདོན་མུང་ཏུ་ས་ཡ་གཅིག་གསོག་དགོས།
འདི་ནི་སྲ་མ་ལ་ལྷན་མེད་པའི་དད་གུས་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བ་དང་རང་ཉིད་བྲན་དུ་འབྲུལ་བ་
དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། འདི་ནི་དཔལ་པོ་ཞིག་ལ་མཚོན་གྱིན་ཕྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་སྲ་
མའི་ངོ་བོར་མཚོན་པ་བཞིན། གཞོམ་གཞིག་བྲལ་བའི་རྗེ་རྣམས་ལ་མའི་སེམས་གྱི་
ཡོན་ཏན་དེ་ཡང་ཡང་སྒྲོམ་ནས་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བའི་ཆེད་དུ་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་རང་དང་སྒྲོབ་མ་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་ཐད་ལ། གལ་ཏེ་ཚོས་ར་དེ་གཞེན་
སྐྱིག་གི་ཚོ་ག་ལྟ་སུ་ཞིག་ཡིན་ན་སྤོང་འགོ་ནི་གཞེན་སྐྱིག་གི་ལོ་དང་པོ་འདྲ། སྒྲོབ་མ་
ཚོས་བརྒྱུངས་ཕྱག་འགོ་མ་བཅུ་གས་སྤོང་ལ་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྣང་པོ་མངོན་སུམ་དུ་བརྗོད་
སྤོང་པའི་ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལྷགས་མཐུན་སེམས་ཉིད་ངོ་སྤོང་ཅིག་ཐོབ་གྱི་ཡོད། ལུང་
འབོགས་འདིའི་ནང་དུ་སྲ་མའི་སེམས་དེ་སྒྲོབ་མའི་སེམས་དང་འབྲས་དེ་ཚོས་ཕྱོགས་གྱི་
ཆང་མའི་རྗེས་སུ་སྒྲོལ་དང་གྱི་གནས་ཤིག་ཏུ་འགོ་བ་ལྟ་སུ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བརྗོད་བྱས་ན་
འབྲུས། དེ་ལས་སྤོང་སྤྱེ། གཞེན་སྐྱིག་སྐྱབས་གྱི་ “ངས་ཕྱེད་ཀྱི་ཡིན།” ཞེས་བརྗོད་པ་ནང་
བཞིན་མ་ཡིན་པར་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྤོང་འགོའི་ཉམས་ལེན་ནི་ཏ་ཅང་ལག་པོ་དང་ཕྱེད་
རྒྱ་མང་པོ་ཡོད། ལྟོལ་ཏེ་གྱི་སྒྲོབ་མ་ལྟ་བུ་ཅམ་གྱིས་ཚོས་ཕྱོགས་གྱི་ཕྱེད་སྒོ་ནམ་གཞག་
ཆ་ཆང་གུབ་སྤྱེ་དེ་ཆ་ཁོང་ཚོ་གསང་སྲུགས་གྱི་སྒྲོབ་མ་ཡིན་པས་ཁོང་ཚོར་སྲུགས་འཆང་
ཞེས་འབོད། སྲུགས་པའི་སྒྲོར་དེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཏ་ལམ་ལྷ་རེར་ཐེངས་རེ་དང་སྐྱབས་འགར་
ཐེངས་མང་པོ་མཇུག་འབྲས་ཕྱེད་གྱི་ཡོད། མཇུག་འབྲས་འདི་དག་མང་པོ་ཞིག་ང་ཚོའི་
ཕྱིར་དུ་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོས་ང་ཚོ་ལ་གསུང་ཚོས་གང་ཐོབ་པ་དང་། དེ་དག་རི་ལྟར་
ཉམས་ལེན་ཕྱེད་ཚུལ། མི་ཚོའི་ཕྱོང་བའི་ཐོག་ཏུ་ཉམས་ལེན་གྱི་ཕན་པ་ཅི་ཡོད་བཅས་

ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤོ་སྐྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་བརྒྱུད་སྟེ་ཕྱག་འགོ་འདྲུག་པའི་
རྒྱལ་སྐོར་གྱི་ཅང་ཕྱག་མེ་བའི་ཉམས་ལྗོངས་མཐོ་དམའ་དང་། སེམས་ཚེར་སྐྱེན་པོ་དེ་འདྲ་
དང་། དེ་བཞིན་སྐོར་བ་འཕེལ་པོ་དང་རྣམས་མཐུ་རྒྱས་པ་བཅས་ཀྱི་ལྗོངས་ཚོར་བྱུང་ཡོད། རིན་
པོ་ཆེས་མི་ཚོ་ལམ་ལོག་ལ་མི་ཤོར་བའི་ཆེད་དུ་བཀའ་སྐོར་ལམ་སྟོན་གནང་བར་ག་དུས་
ཡིན་ནའང་ག་སྐྱིད་ཡོད།

ཨ་རིའི་ནང་དུ་གསང་སྟུགས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པ་དོ་སྐྱོད་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་འགངས་ཆེན་
ཞིག་ཡིན་པ་དེ་རིན་པོ་ཆེས་མཁུན་ཀྱི་ཡོད། ཕྱོགས་བསྐྱོམས་ཀྱིས་ཞུས་ན་ཁོང་གིས་ནང་
པ་སངས་རྒྱུ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཉིང་ཁུ་དེ་ཐེངས་དང་པོར་རུབ་ཕྱོགས་སུ་དོ་སྐྱོད་བྱེད་པ་དེ་
རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སུ་དོ་མཚར་བའི་དུས་རྒྱུས་ཞིག་ཡིན་པ་གཟུགས་གནང་ཡོད།
རུབ་ཕྱོགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་ཁོང་རང་འཚར་ལོངས་བྱུང་སའི་འཛིན་ཉེན་དང་མི་འདྲ་
བ་ཡིན་ཅང་། རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཚོས་དེ་དང་ཚོར་སྟོན་ཐབས་ཡག་ཤོས་ཀྱི་ཐད་ལ་ཁོང་གིས་
རྒྱུན་དུ་དབྱེད་ཞིབ་ཀྱང་གནང་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་ཚོས་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་སེམ་ཐུབ་པའི་
རྣམས་པ་དང་འདོད་པ་མི་ཚོར་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོ་རུབ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་པ་དེ་དོན་དངོས་སུ་
གཤམ་ཤིག་མ་ཡིན་པ་ཁོང་གིས་དགོངས་གནང་ཡོད། ངས་གོང་དུ་འགྲེལ་བཞེད་བྱས་
པ་ལྟར་རིན་པོ་ཆེས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་གསུང་ཚོས་མ་གནང་སྟོན་ལ་བར་ཆད་དེ་དག་སེམ་
ཐབས་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་གིས་སྐོར་མ་ཚོ་ལ་ཡིད་ཆེས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་
པ་གནང་ཡོད། བོད་མི་ཚོ་རུབ་ཕྱོགས་པའི་སྐོར་མ་ཚོ་ལས་ཉམས་ལེན་བཟང་བ་དང་
གོ་བ་ཡག་པ་ཡོང་དོན་གང་ཡིན་ནམ། རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་ལ། བོད་དུ་ས་གནས་
འགའ་ཞིག་ལ་བསྐྱེད་དུ་བྱུང་བའི་སྤྱི་ཚོས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་སྐོར་གཉེར་དང་ཉམས་ལེན་
ལ་ཉམས་རྒྱུད་བྱུང་ཡོད། དེས་ན་ཁོང་གིས་ཨ་རི་ནི་ཕྱོགས་ཞེན་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་བྲལ་བའི་
སྐོར་མ་ཚོས་ཀྱི་ཉིང་བརྒྱན་སྟོན་ཡུལ་གསར་པ་དེར་དགའ་བསུ་ཞུས་པ་རེད། "རྒྱབ་གཉེར་
ཡིག་ཆ་དང་བྲལ་བའི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཚོས་"ཞེས་པའི་ཚིག་བཞེད་འདི་དུས་རྒྱུས་དེར་
ཁོང་གིས་ཡང་ཡང་བེད་སྐྱོད་གནང་བྱུང་ཡོད།

ང་ལ་རྫོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལུང་ཐོབ་ཡོད་ཀྱང་ངས་སྡོན་འགྲོའི་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་
 འབད་བཙོན་བྱས་ཐེད། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ང་མཚམས་བསྟེན་སྦྱབ་བྱེད་པར་སྟེན་ན་ཞེས་
 བཀའ་འདྲི་ག་དུས་ཞུས་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་སྐྱུལ་མ་གནང་མ་བྱུང་། ངས་དུས་སྐབས་
 འདྲིར་ངའི་ཉམས་ལེན་དེ་ཁོང་དང་ཕྱུ་ལྷ་ཚོའི་མཉམ་དུ་སྡོད་རྒྱུ་དེ་རེད་སྟེ་བྱུང་། ངས་
 ཏྲ་ལ་བཞོན་རྒྱུ་དེ་ཡང་སློམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཞིག་རེད་བསམས་བྱུང་། གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་
 ལ་དྲན་པ་ཉེ་བར་འདྲོག་དགོས་པ་དང་སྤྲིམས་སྲུང་དགོས་པ་མང་པོ་ཡོད། གེ་སར་སྦྱོར་
 བས་ཆེ་བ་འགའི་རྗེས་སུ་ངས་རྒྱུན་དུ་ཏྲ་ལ་ཞོན་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། དེ་ནི་ང་དང་
 རིན་པོ་ཆེ་གཉེན་སྦྱིག་བྱས་རྗེས་ངས་ཏྲ་ལ་བཞོན་པ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན། ང་ལ་མཚོན་
 བ་དེ་ནི་ངའི་དཀའ་སྤྱད་ཅན་གྱི་མི་ཚའི་ནང་གི་འོད་འཚོར་བའི་གནས་ཤིག་རེད།

དུས་སྐབས་འདྲིར་རིན་པོ་ཆེ་ནི་རྒྱ་རོ་པའི་མཚོ་སློབ་ཀྱི་དབྱར་ཁའི་དབུ་འབྱེད་ཀྱི་
 བྱ་སྦྱིག་གནང་བའི་ལས་ཤེལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ལོ་མང་རིང་བཙོ་
 རྒྱུང་གནང་བཞིན་པའི་རྒྱ་རོ་པའི་འཆར་སྣང་དེ་ནི། ཤར་རྒྱབ་གཉིས་ཀའི་ཚོས་སྟོགས་
 དང་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྟོལ་རྒྱུན་གྱི་འབྲེལ་ཐག་དེར་གསོན་སྟོབས་ཞུགས་ཆེད་སློབ་སྦྱོང་
 ཞིག་འཇུགས་རྒྱུ་དེ་རེད། ཁོང་གི་བྱུགས་ལ་སློམ་དང་སློབ་ཚན་གཞན་བརྒྱུད་དེ་སེམས་
 ལ་ཐད་ཀར་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་ལྷན་དུ་སྦྱིར་བཏང་གི་ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་མཉམ་
 སྡེ་བ་གྱིས་ནང་སེམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་ལམ་སྟོལ་དེ་ཨ་རིའི་མཚོ་རིམ་ཤེས་
 ཡོན་ལ་བྱུང་ཚོས་སྟོན་མ་ཞིག་ཡོང་བར་དགོངས་ཡོད། ཁོང་གི་དགོངས་པ་ལ་ཁོང་གིས་
 ཞོག་སེ་སྡོར་དུ་བྱེད་དུ་རྒྱབ་སྟོབས་པའི་ཤེས་ཡོན་ཚེ་གྲ་དེ་ཉམས་སུ་བྱུངས་པ་དང་།
 ལམ་ལུགས་དེར་ཁོང་གིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ལྷགས་ཆེ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱུང་བ་མཚོན་སྟེ་དང་
 འབྲེལ་བ་ཐེད་པ་ཞིག་གཟེགས་གནང་ཡོད། ཁོང་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་སློབ་དཔོན་གཉིས་
 ཀའར་རིག་པ་དང་སློ་ལྷན་སྦྱོར་བྱུང་དུ་སྦྱེལ་ནས་སྐྱུལ་འདེད་བྱེད་སའི་སློབ་སྦྱོང་གི་ཁོར་
 ཡུག་ཞིག་བསྐྱུན་འདོད་ཡོད།

རྒྱ་བ་རིམ་བཞིན་འགྲོ་དུས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པའི་ཁ་པར་ཡོང་བ་དང་འཆར་གཞི་
འགོད་པའི་ཚོགས་འདུ་གྲངས་མེད་ཚོགས། རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་དབྱར་ཁ་མ་
རྫོགས་སྟོན་ལ་སྐུ་གུ་ཚོ་བཟའ་མི་དང་ལྷན་དུ་གྲུང་གསེང་གཞན་ཞིག་ལ་འབྲིང་དགོས་
པའི་ཐག་གཅོད་བྱས། འོད་གསལ་གཏན་སྟོན་སྟོབ་ལྷ་ཅུ་ཡོད་ཅང་གྲུང་གསེང་དེར་ང་ཚོ་
བཞི་མ་གཏོགས་མེད།

འདིའི་སྐབས་སུ་མར་སྡེན་དང་ངོན་གཉིས་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་སྟོན་གྱི་མེད། ཞོག་ཉིས་
ཀ་སྟོབ་སྲིང་དབུ་འབྲེད་གྱི་ཤ་སྡིག་གི་ལས་ལ་ཐེ་བ་མ་ཟད། “རང་དབང་གི་ལྷ་སྦྱང་” ཞེས་
འགོ་བརྗོད་དུ་འཛོག་རྒྱུའི་ “ཚོས་མིན་གཅོད་པའི་” ལ་སྟོང་གི་ལྷ་སྡིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
ངོན་དང་མར་སྡེན་གཉིས་ཀྱིས་དེ་སྔ་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་ཀ་དེ་དག་མང་ཆེ་བ་མི་གཞན་དག་
གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་གྱི་ཡོད། གཅིག་ནི་ངའི་ཚྱོ་གའི་མངོད་འཕྲིན་ལ་ལོ་མང་རིང་གལ་ཆེའི་
ཞབས་འདེགས་ལྷ་མཁན་ཇེ་མིང་རོམ་རེད། གཞན་དག་དེ་ནི་ཉུར་བཅོམ་ཅན་གྱི་སྟོབ་མ་
ལན་འོན་མ་ལེ་རི་རེད། ཞོད་གཉིས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཁུངས་ལ་པར་སྐྱེལ་རྒྱུ་ལེན་
བྱེད་པ་དང་། མངལ་འཕྲད་གྱི་དུས་ཚོད་སྡིག་པ། དེ་བཞིན་ལས་ཀ་གཞན་དག་མང་
པོའི་ཐོག་སྐྱབ་རོགས་ཞུས་ཡོད། ཞོག་ཉིས་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་སྟོན་གྱི་མེད་ཀྱང་ང་ཚོའི་
ཁང་པའི་གཡས་གཡོན་དུ་ཉ་ལམ་ཉིན་ཉག་ཏུ་ཡོད། ལན་འོན་གྱི་པ་མར་སྐྱ་ཉ་མ་སིའི་
ཡུལ་གྱི་ཨེ་ལུ་ཐེ་རར་ཁང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཞོས་ང་ཚོར་གྲུང་གསེང་སྐབས་སུ་བེད་སྟོན་
གཏོང་རྒྱུ་གཡམ་བྱུང་། དེ་ནི་ཉ་ཅང་ཡག་པོའང་བྱུང་།

སྐབས་ཉེས་པ་ཞིག་ལ་ང་ཚོ་དེ་གར་འབྱོར་རྗེས་སྦྱིད་པོ་གཏན་ནས་མ་བྱུང་། ང་ཚོ་
མཚོ་མཐར་ཡོད་དུས་བྱེ་མའི་སྡེ་བས་སོ་བརྒྱབ་པ་དང་། གནམ་གཤིས་ནི་ཡང་ན་ཆར་པ་
བབས་ནས་གྲང་མོ་ཆགས་པ། ཡང་ན་ཉི་མ་ཚོ་བོ་དང་རླུང་ཚོ་བོ་བཅས་ཉིན་རེ་བཞིན་
འགྱུར་བ་འགྲོ་གིན་བསྟན་སོང་། ལྷ་གཅིག་ལའང་རྒྱ་མཚོར་རྒྱལ་རྒྱལ་ཏུ་འགོ་འདོད་དང་
བྱེ་མའི་སྟེང་དུ་ཉལ་འདོད་མེད་པས། དེ་མིན་གང་ཡང་བྱེད་རྒྱ་མི་འདུག ལྷ་གུ་ཚོ་ཉོབ་སྟེ་
སྣང་བ་སྦྱིད་པོ་བྱེད་གྱི་མེད་ཅང་ཆང་མར་དགའ་ངལ་བཟོས་སོང་། དེའི་ཐོག་ཏུ་རྒྱ་རོ་པ་

འགོ་འདྲུགས་ཀྱི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་འདི་དང་དེ་ཞེས་སྒོལ་ཏེ་རྒྱུ་མི་
ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁ་པར་རྒྱུ་མི་ཚད་པར་འཕྱོར་བཞིན་འདུག དེ་ནི་གྲང་གསེང་འདྲ་
པོ་ཞིག་བྱུང་མ་སོང་།

མཐའ་མ་དེར་ང་ཚོས་ལྷ་ཏེ་མ་སེ་ནས་སྐོན་ལ་སྐོན་ཏེ་ང་རང་གཉིས་གཅིག་ཕྱར་ས་
ཆ་གཞན་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུ་འདི་ཐག་གཅོད་བྱས། འདི་དང་འདྲ་བ་ང་གཉིས་གཅིག་ཕྱར་བྱས་
ཚོད་མཉམ་སྦྲེལ་མ་བྱས་པར་དུས་ལུན་ཅི་ཅམ་རིང་པོ་ཕྱིན་ཡོད་པ་ངས་མི་ཤེས། རིན་
པོ་ཆེས་སྒོ་རྒྱ་རན་སེར་འགོ་ན་ཞེས་དགོངས་འཆར་གནད་སོང་། ང་ཚོས་སྲུ་ཞིག་ལ་ཕྱུ་གུ་
ཚོ་ལེན་པར་ཤོག་ཅེས་མངགས་ཏེ་ང་གཉིས་ནི་སེ་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེ་གར་ང་ཚོར་སྲུས་
ཀྱང་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པས་ང་གཉིས་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་དུས་ཚོད་རྒྱུད་པོ་
ཞིག་བྱུང་། ང་ཚོ་ཉལ་ཁྲི་དང་ཞོགས་ཇ་ཞེས་པའི་རིགས་ཀྱི་འགྲུལ་ཁང་རྒྱུ་ཏུ་
ཉེ་མ་བརྟུ་ཅམ་བསྐྱད་པ་ཡིན། དེ་གར་ང་ཚོར་ཞོགས་ཇའི་སྐབས་སྲུ་སྐྱེད་པའི་ལྷོ་རི་འོ་
ཤི་དང་ཁུར་སནད་ཞེས་པའི་བག་ལེབ་རིགས་གཉིས་དང་། ཁ་རྩེ་ཨོ་ལེ་ཞེས་པའི་འཚིག་
ཇ་བཅས་ལ་རིན་པོ་ཆེ་མཉེས་པོ་བྱུང་སོང་།

ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་ང་ལ་རྒྱན་ཅིང་བྱེད་འདོད་བྱུང་བས་ང་ཚོས་ཁ་སེ་ནོ་སྟེ། རྒྱན་
ཅིང་ཁང་ཞིག་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ངས་རུ་ལེད་ཅེས་པའི་རྒྱན་འགྲེད་ཅིང་སྐབས་རིན་པོ་
ཆེས་འདི་ནི་ཇི་ཇི་འདྲའི་དདུལ་དང་དུས་ཚོད་རྒྱུད་ཚོས་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་ཏེ་འཁང་ར་
བྱེད་བཞིན་ཆང་འཕུང་ནས་བཞུགས་སོང་། མཐའ་མ་དེར་ངས་མཚམས་བཞག་སྟེ་རྒྱན་
ཅིང་ཀྱི་རྒྱ་ཅོག་མཐོང་བའི་ཐོག་ཅེག་གཉིས་པའི་ཆང་ཁང་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་སར་ཕྱིན།
རིན་པོ་ཆེས་སྦྲེས་བྱུ་དམ་པ་ཞིག་གི་ཚུལ་བཟུང་ནས་རྒྱན་ཅིང་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ནི་ཇི་ཇི་འདྲའི་མ་
རབས་ཡིན་སྐོར་གྱི་མ་མཉེས་པའི་ཉམས་ཤིག་བསྐྱེད་ནས་བཞུགས་འདུག དེ་ནས་ཁོང་
གིས་ཉེ་དོང་ནས་ཡིན་པའི་ཚོང་པ་འབྲུ་རས་ཀྱི་རྒྱབ་གོས་གྲོན་པ་འགའ་ཤས་ཀྱིས་རུ་ལེད་
རྒྱན་ཅིང་ཀྱི་ཅོག་ཅོ་ཞིག་བསྐོར་ནས་རྒྱན་ཅིང་བྱེད་རྒྱུ་འགོ་བརྟུགས་པ་གཟེགས་སོང་།
ཁོང་ཁོ་ཚོ་ལ་ཡིད་ཤོར་ནས་ཁོང་གི་རྣམ་འགྲུར་ཆ་ཆང་འགྲུར་བ་ཐེབས་སོང་། ཁོང་གིས་

“འགྲིག་གི་རེད། ང་ཚོས་རྒྱལ་ཅེད་ཅེདོ” གསུངས། དེ་ནས་ང་གཉིས་ཀྱིས་འོག་ཐོག་དུ་
 ཟུལ་ཏེ་དུ་ལེད་རྒྱལ་ཅེད་ཀྱི་ཚོགས་ཚེ་ཞིག་བསྐོར་ཏེ་མཉམ་དུ་བསྐྱད། ཁོང་གིས་དམར་
 པོའི་སྤེང་དུ་རྩོམ་པ་བརྒྱ་དང་ནག་པོའི་སྤེང་དུ་རྩོམ་པ་བརྒྱ་བཞག་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་
 དམར་པོ་དང་ནག་པོ། དམར་པོ་དང་ནག་པོ་ཁོ་ན་ཅེས་སོང་། རྒྱལ་དངུལ་སྤོང་ལེན་པ་
 དེ་ཡ་མཚན་སྐྱེས། མཐའ་མ་དེར་ལྷང་ཀོར་ཞིག་ཐོན་ནས་རིན་པོ་ཆེའི་རྩོམ་པ་ཉིས་བརྒྱ་
 ཤོར་བས་ཉོན་ཐོར་སོང་། ཁོང་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་ཏེ་ “ང་རང་གི་དངུལ་ཕྱིར་ལོག་
 དགོས། དངུལ་ཕྱིར་ལོག་མ་བྱུང་བར་དུ་ང་འདི་གར་བསྐྱད་ནས་རྒྱལ་ཅེད་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།”
 གསུངས། དཔེ་ཁོང་ལ་ “ཡོང་གི་མ་རེད། ང་ཚོ་ནང་ལ་ལོག་འགྲོ” ལུས་པ་ཡིན། དེ་ནི་
 ང་ཚོས་ནི་སི་ལ་རྒྱལ་ཅེད་བྱས་པའི་ཉམས་ལྗོངས་མཐའ་མ་དེ་རེད།

ང་ཚོས་ནི་སི་ལ་མོ་ར་ཁན་ཁྲོམ་གཞུང་དུ་ཉོ་ཆ་རྒྱག་པ་དང་ཟ་ཁང་འཚོལ་བ་སོགས་
 བྱས་ཏེ་སློབ་འཆམ་སྟོན་སྟོན་བྱས། རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཟ་ཁང་རྒྱུ་ཤོས་ལ་ཁ་ལག་ཞིམ་ཤོས་ཡོད་
 དགོས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་འདུག མདུན་གྱི་འཇུ་ལ་སློལ་ལེང་རྟོག་གི་བྲོ་ལ་ཡོད་
 པའི་ཟ་ཁང་རྒྱུ་དུ་ཞིག་ཁོང་གིས་སྟེད་སོང་། བར་བྱམས་རིང་པོ་ཞིག་བརྒྱད་དེ་ཟ་ཁང་
 དུ་སྐྱེབས་ཀྱི་འདུག ཁ་ལག་གི་ཐོ་དེབ་མི་འདུག མར་བསྐྱད་པ་དང་ཁོང་ཚོས་ཁ་ལག་
 མདུན་ལ་འཁྱེར་ཡོང་གི་འདུག ཁོ་ཚོས་ང་གཉིས་ལ་ར་རྒྱུ་ཨོ་ལི་ཞེས་པའི་ཤེའི་བག་སྐྱུག་
 ལྟར་མ་རེ་བསྐྱུལ་བྱུང་། དས་གཅིག་ཐོས་པ་དང་དེ་ནི་ཞེ་མེར་སློང་བ་ཞིག་འདུག དས་
 ཞབས་ཞུ་བ་དེ་བོས་ནས་ “འདི་གར་རེད།” ཅེས་སྐྱད་ཆ་དྲིས་པ་ཡིན། ཁོས་ “སྐྱམ་སྐྱུ་
 ཞབས། འདི་ཉེའི་ཁྲག་གིས་བརྒྱུད་པའི་ཤེའི་བག་སྐྱུག་རེད།” ཟེར། དས་ཆ་ཚང་བོས་
 མེད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་དེ་ཆ་ཚང་བཞེས་པ་མ་ཟད་དའི་དེ་ཡང་བཞེས་
 གནང་སོང་། ཟ་ཁང་དེའི་ཚིག་དོས་སུ་མེ་ཡོང་ཞིག་འདུག་པ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་སྟོ་ཁོ་
 ཚོས་ང་ཚོར་བཅོང་དགོས་པར་གྱུར། ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་དངོས་རྣམས་སྤོང་པའི་ཚོང་
 ཁང་ཁག་ནས་ཅ་ལག་གཞན་འགའ་ཡང་ཉོས་པ་ཡིན། ང་ཚོ་ནི་སི་ལ་འགྲོ་དུས་ཉོས་
 པའི་གསེར་གྱི་རྒྱ་ཚོང་ཅིག་ད་ལྟོ་འང་ངས་ཉར་ཏེ་ཐབ་སྐྱོམ་བང་ཁྲིའི་སྤེང་དུ་བཞག་ཡོད།

རྒྱ་རོ་པ་འགོ་མ་བཅུགས་སློབ་གྲི་གཟུང་འཁོར་འགའི་སློབ་དེར་དབྱུང་ཐུན་གྱི་
 འགོ་ལ་དབྱུང་འབྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་མཐོ་སློབ་གྱི་གྲ་སྒྲིག་གནང་བར་རིན་པོ་ཆེ་ཉ་ཅང་ཐུགས་
 གྲེལ་ཆེན་པོ་བྱུང་སོང་། མཐའ་མ་དེར་ཆ་རྒྱུན་ཚང་མ་འདྲོམས་ཡོང་དུས་དེ་ནི་ཡིད་
 ཆེས་དཀའ་བའི་ལམ་སྟོང་ལྡན་པ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། ང་ཚོས་དབྱུང་ཁ་དེར་སློབ་མ་བཞི་
 བརྒྱུའམ། ལྷ་བརྒྱ་སྐོར་ཞིག་འདྲུལ་ཞུགས་བྱེད་པའི་རེ་བ་བྱས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ཟླ་ ༤
 ཚེས་ ༡༠ ཉིན་སྟོལ་ཏར་གྱི་ཚོགས་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་དབྱུང་འབྱེད་གྱི་མཛད་སློ་
 རྒྱུགས་པ་དང་། རྒྱ་རོ་པ་མཐོ་སློབ་གྱི་གཙོ་འཛིན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རིན་པོ་ཆེས་དེར་
 འདྲོམས་པའི་དགོ་རྒྱུན་ལས་བྱེད་དང་། རོན་གཉེར་ཅན་དང་གནད་ཡོད་མི་སྣ། དེ་བཞིན་
 དབྱུང་ཐོག་དེར་མཐོ་སློབ་ཏུ་འདྲུལ་ཞུགས་བྱེད་མཁན་གྱི་སློབ་མ་ཉིས་སྟོང་བྱུང་བའི་
 བང་ནས་མང་པོ་ཞིག་ཐེ་བའི་མི་ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་བརྒྱལ་བར་དགའ་བསུའི་གསུང་བཤད་
 གནང་།

ཐོག་མར་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱོད་ཀྱི་གར་གྱི་གཙུག་ལག་མཐོ་སློབ་ཅིག་གི་མིང་ལ་རྒྱ་
 ལརྒྱ་ཞེས་པ་དེ་མཐོ་སློབ་གསར་པའི་མིང་དུ་འདོགས་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་གནང་ཡོད།
 དེ་ནི་གནའ་རབས་གྱི་ནང་དོན་རིག་པའི་སློབ་སྦྱོང་གི་ལྷོ་གནས་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད། དེ་ནི་
 ལུས་ཏའི་རྒྱལ་པོ་ཚོས་དུས་རབས་ལྷ་པའི་ནང་དུ་ལྷུག་བཏབ་པ་དང་། དུས་རབས་བཅུ་
 གཉིས་པའི་ནང་ལ་ཁ་ཆེའི་བཅོན་འདྲུལ་བ་ཚོས་གཏོར་བཞིག་མ་བཏང་བར་དུ་ནང་
 ཚོས་བསྐྱབ་པ་སློབ་གཉེར་གྱི་བལྟེ་གནས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གནས་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་
 སློབ་མ་འགའ་ཞིག་གིས་སྟོལ་ཏར་དུ་ཡོད་པའི་ཁ་ལོ་ར་འོའི་ནང་གི་མཐོ་སློབ་རྒྱུང་དུ་
 ཞིག་ལ་མིང་འདི་ཉམ་པ་དང་ང་རྒྱལ་ཆེ་དྲགས་པའི་སློབ་དུ་མཐོང་བས་རིན་པོ་ཆེས་
 རྒྱ་རོ་པ་མཐོ་སློབ་ཅེས་མིང་དེར་ཐུགས་ཐག་བཅད་པ་རེད། རྒྱ་རོ་པ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་
 གཉིས་པའི་ནང་དུ་རྒྱ་ལརྒྱུ་སློབ་དཔོན་གནང་མཁན་ནང་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་
 བྱུང་བ་རེད། ཁོང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཚིག་ཅན་མ་གཏོགས་དོན་དོ་མ་ཏོགས་
 མེད་པར་ཤེས་ཏེ་རང་གི་སྤྱོད་མ་འཚོལ་བའི་ཆེད་དུ་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྲ་བཞག་སྟེ་ཕེབས་

པ་རེད། ལྷ་རྩོམ་ལ་ཞི་རིག་པོ་ཆེའི་ཚོས་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་མ་གཙོ་བྱས་ཤིག་ཡིན་ཅང་། མིང་འདི་
དམིགས་བསལ་འཚམས་པོ་བྱུང་ཡོད།

རིག་པོ་ཆེ་ལ་ལྷ་རྩོམ་པ་དེ་བྱང་ཨ་རིའི་ནང་དུ་ནང་ཚོས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་སའི་བརྟེན་
གནས་གཙོ་བོ་ཞིག་བྱུང་ན་སྐྱམ་པའི་ཐུགས་འདོད་ཡོད་ལ། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་དུ་ཚོས་
ལུགས་དང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་སློབ་རྒྱུན་ལའང་དེ་གར་གྱི་མི་ཞིག་ཐོབ་པའི་སྐྱལ་མ་
གནང་འདོད་ཡོད། དེས་ན་ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་ད་ཆ་ལོ་མང་རིང་ཚོས་ལུགས་མན་རྒྱུན་གྱི་
བཤོ་སྤོང་གྱི་བདག་བྱེད་མཁུན། བར་ཚོས་དང་ཡེ་ཤུའི་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཚོགས་ཆེན་ཞེས་
པ་ཞིག་ཁོང་གིས་དབུ་འབྱེད་གནང་པ་རེད། རིག་པོ་ཆེ་ལ་ལྷ་རྩོམ་ཚན་གྱི་ཆ་
གས་སུ་སྤྱང་བརྟེན་སྦྱུ་ཅལ་དང་། རོལ་དབྱངས། རྫོས་གར། ཚེས་འབྲི། སྐྱན་པག་བཅས་
ཀྱང་འདུག་དགོས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད། དེ་ནི་བདུན་ཅུའི་ནང་གི་རྒྱ་ཅལ་གྱི་ཤིང་རྟའི་
སློབ་གཏོང་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོན་ལུས་ཡིན་པ་དང་། ཨ་ལེན་གླིན་སི་ལྷག་དང་། ཨིན་
མལ་དམན་གཉིས་ཀྱིས་བཅུ་གས་པའི་རྒྱུ་གེ་རོ་མེག་གཟུགས་རྣམ་ཡལ་བའི་སྐྱན་པག་
སློབ་ཤུ་ (Jack Kerouac School of Disembodied Poetics) ཞེས་པ་ཡོད་ས་སྐྱོན་
བྲགས་ཅན་ཞིག་དུ་གྱུར་བ་རེད།

དབྱར་ཁ་དང་པོ་དེའི་དགེ་ཚུན་ནི་སྤྲ་ལ་འདོམས་ལ་ཏ་ཅང་སྐྱུས་ཀ་བཟང་པོ་ཞིག་
བྱུང་ཡོད། ཚོགས་ཐེངས་དང་པོ་དེར་རམ་ཏ་སི་ཡིས་དགེ་ལུག་བརྒྱུད་བརྒྱ་ཅམ་ཞིག་
བསྐྱུས་ཡོད། དེ་དག་མང་པོ་ཞིག་ཁོ་ལ་ཐུག་སྦྱོང་མེད་ཀྱང་ “ད་ལྟ་འདི་ལ་གནས་པར་
གྱིས།” ཞེས་པ་དེ་བསྐྱུས་སྦྱོང་ཡོད། ཁོས་རིག་པོ་ཆེའི་དགོང་དྲོའི་གསུང་བཤད་དང་
རེས་མོས་ཀྱིས་དགོང་དྲོའི་སློབ་ཚན་ཞིག་ཁྲིད་ཡོད། སྐྱན་བྲགས་ཆེ་བའི་མི་རིགས་
རིག་པ་བ་ལྟེ་རྩོམ་རྩོམ་ལོང་སྟེ་ཚོགས་ཐུན་གཅིག་བསྐྱབས་པ་རེད། ལྷན་པའི་
དུས་བྲགས་པ་དེ་ཅམ་མེད་པའི་རྒྱུ་ཁོ་རྩོམ་ལྷན་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིང་ལ་བསྐྱབས།
ཁོ་དང་ལྷན་མཐོང་སློབ་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཚོམ་མཁན་གྱི་ཚོགས་མི་གཞན་དག་རྩོམ་
སྟེ་ལྷན་མི་ཐེན་དང་། ཤེ་རོན་སལ་བཟེ་ལྷན་ཀྱང་ཡོད། ཨི་ནི་མལ་ཏ་མན་དང་ཨ་རིའི་

སྣོན་དག་མཁན་གཞན་མང་པོ་ནང་བཞེན་ཨ་ལེན་སྣོན་མི་སྣོན་གིས་སྣོན་དག་སློབ་ཁྲིད་
བྱས། རོལ་དབྱངས་ཚཱ་སྣོན་པ་ཚོན་ལེ་རི་གཟུང་མཇུག་གཅིག་ལ་སླེབས། བོད་ཀྱི་ཐང་
ཀ་འབྲི་སྣངས་སམ་ཉི་དོང་གི་ཇའི་ཚོན་སློབ་ས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་འཛིན་སྲུང་དང་པོ་དེར་
དགོང་དྲོའི་སློབ་ཚན་གཉེས་དང་། འཛིན་སྲུ་གཉེས་པའི་སློབ་ཚན་གཅིག་འཁྲིད་གནང་
པ་རེད། དབྱར་ཐོག་དེར་བྱུག་རྒྱ་སློབ་གར་ཚོགས་མི་ཚོས་རིན་པོ་ཆེའི་འཁྲབ་གཞུང་ནང་
གི་གཅིག་ “གེས་རབ་” ཅེས་པ་དེ་རྒྱ་རོ་པ་སློབ་སླིང་དུ་འཁྲབ་པ་རེད། སློབ་གར་དང་སྲུ་
ཚཱ་རོལ་དབྱངས་བཅས་སྣོན་སྣོན་ཚོགས་པ་ཡོད་སྣོན་ལ། རྒྱ་རོ་པ་ཉི་དོན་དངོས་སྲུ་ལག་
ལེན་དུ་འཁེལ་བཞེན་ཡོད།

དགོང་དྲོ་འགའ་ཤས་ལ་ང་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཤད་ཉན་པར་བྱིན་པ་ཡིན། གལ་
ཏེ་ཏ་ཅང་འབྲི་པོ་ཚགས་ན་ངས་ཐག་སྣོན་ཉལ་སར་མ་བསྐྱལ་སློབ་ལ་ཁོ་ལ་ནང་འཇམ་
བསྐྱོན་རྗེས་སྣོན་ཚེའི་སྣོན་ལ་མངགས་ཏེ་ཁོའི་ཨ་མའི་མཚན་མོ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་འོ་
ལེན་དུ་འཇུག་གི་ཡོད། ང་ཚོ་གསོལ་ཚོགས་དང་ཆང་སྣོན་མང་པོ་ལ་བྱིན་པ་དང་མགོན་
བདག་བྱས་པ་ཡིན། ང་རང་སྲུ་གུ་དང་མཉམ་དུ་བྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅང་། སྣོན་མོ་
འདི་དག་ལ་འགྲོ་འདོད་ཡོད་ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་ལ་འགྲོ་སླབ་མ་བྱུང་། དབྱར་ཁ་ཉིལ་པོར་
རིན་པོ་ཆེ་ཚོགས་འདུས་བྲེལ་ནས་བསྐྱུད་ཡོད། ཁོང་ལ་མི་འདི་དག་དང་མཉམ་དུ་ལས་
ཀ་བྱེད་སྣོན་གོ་སྐྱབས་ཐོབ་པ་དང་། གནས་སྣོན་ལ་བཟོ་སྣོན་བཞེན་པ་གཟིགས་ཏེ་
ཏ་ཅང་སྣོན་སློབ་བྱུང་འདུག

འདས་པའི་ལོ་གཅིག་གི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཚན་པ་གཅིག་གིས་སློབ་སླིང་
དབྱུང་འབྲེད་ཀྱི་བྱ་སྣོན་དང་བཀོད་སྣོན་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ངལ་གསོ་དང་ཤས་ཆེ་བར་སྲུ་
ཐོགས་ཀྱང་མེད་པར་ལས་ཀ་བྱས་ཡོད། ད་ལྟའང་རྒྱ་རོ་པའི་འགན་འཛིན་སྣོན་ཚོགས་
ཀྱི་ཚོགས་མི་ཡིན་པའི་མར་ཁེ་རྗོ་མེ་ཆེ་རྒྱ་རོ་པའི་སློབ་སླིང་གི་འགན་འཛིན་དང་པོར་
བསྐྱོ་བཞག་བྱས་ཏེ་དབྱར་ཁ་དེར་འགན་གལ་ཆེན་སྲུང་ཡོད། འཛིན་སློབ་གི་འགོ་གཙོ་
ལྟེ་བ་ཆང་མ་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་རེད། ཚོན་གྱིས་ལག་བསྐྱར་འགན་འཛིན་གཙོ་བོ་

བྱས་པའི་ཐོག་ནས་དོན་རྒྱུ་ལྟར་དང་། མར་སྐྱོན་ཁེས་པར་གཉིས་ནས་སྣེ་འཁྲིད་བྱས་
ཡོད། དོན་དང་། དེར་མི་ཉེ་མཐུན་གཉིས་ཀྱིས་མཐོ་སློབ་ཀྱི་དབྱུང་འབྱེད་སྐབས་རིན་པོ་
ཆེ་དོན་བྱས་པ་རེད། དེ་རེ་མི་ནི་འགོ་སློབ་ལྷན་པོ་པའི་ནང་ལ་ལོ་ཤས་ལས་ཀ་བྱས་པ་
དང་། རྗེས་སུ་བཟོ་རྒྱུ་འདི་འགན་འཁུན་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མིར་འགན་པའི་དབྱིན་
ཇིའི་དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་ཞིག་རེད།²⁵ མཐོ་སློབ་དབྱུང་འབྱེད་ཀྱི་ཉེན་མོ་དེར་སློབ་ཁྲིམ་
གོང་ཁྲིམ་གྱི་སྤྱི་བྱུང་གྲང་སྤྲོད་ཚེ་སྤྱི་བྱུང་ལོ་ཤས་ཡོད། ལྷན་པོ་པའི་སློབ་སྤྲོད་ལོ་
པའི་རིན་པོ་ཆའི་དགོ་སྤྱུག་རྣམས་ནི་ལུས་སྣེ་ལ་སྣེ་འཁོམས་ཏེ། ལོང་ཚོ་ནི་འཛིན་སློབ་
དོད་མ་པ་དང་། ཚོགས་འདུའི་བཀོད་སྤྱིག་པ། དགོ་སྤྱུག་བཅས་ཡིན། རིན་པོ་ཆའི་སློབ་
མ་ཚན་པ་མང་པོའི་ལུས་སྤྱུགས་ཆེ་བའི་མཐུན་འགྱུར་མེད་ཚོ་ལྷན་པོ་པ་ནམ་ཡང་འབྱུང་
སྤྱོད་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་འདི་ནི་ལོང་ཚོ་ལ་སློབ་བཟུང་བྱེད་པའི་
གཞི་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ལོང་ཚོས་ཉམས་སྤོང་དེ་ནས་དཔེ་སྤྲོད་ཏེ་རང་གི་མི་ཆེའི་
གནས་བབ་གཞན་མང་པོའི་ནང་དུ་གདེང་ཚོད་དང་རིག་སྣེ་དེ་དག་བཀོལ་སྤོང་བྱས་
ཏེ་འབྱུང་ཐོན་བྱུང་ཡོད།

དབྱུང་ལ་རིམ་བཞིན་ཚོགས་འགོ་དུས་རིན་པོ་ཆེས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་མཛད་འཕྲིན་
ཚེན་པོའི་ཐོག་ཏུ་དམིགས་པ་གཏད་རྒྱ་དབྱུང་ཚུགས། ལོང་གིས་སློབ་ལྷན་ལོང་རང་གི་ཚོས་
བརྒྱུད་ཀྱི་དབྱུང་ཁྲིམ་ལྟུང་དབང་གཟུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚོ་ལ་
མཛུལ་ལ་དང་ཨ་རིར་ཐོངས་དང་པོར་གསུང་ཚོས་སློབ་སློབ་གནང་བར་གདན་འདྲིན་
ལུས་པ་རེད། གཟུང་པ་མཚོག་སྤྱི་སྤྱོད་དབྱུང་པར་ལེབས་འཆར་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར་རིན་
པོ་ཆེ་འཇུག་ཙམ་ཞིག་སྤྲོད་ཏེ་ལ་རུམ་སྤྱིགས་དགོན་པར་ལེབས་པ་ཚུན་ཆད་ནས་ལོང་
གཉིས་མཛུལ་འབྲུག་བྱུང་མེད། ཆེབས་སྤྱི་སློབ་ལ་རིན་པོ་ཆེར་སྤྱུགས་འཚབ་ཚེན་པོ་

25 ལྷན་པོ་པའི་འཛིན་སློབ་ལོ་མང་བྱེད་མཁན་གྱི་ལྷན་པོ་ཐོབ་སྤོང་ཐོབ་སྤོང་ཆེད་ ༡༩༧༩ ལྷན་པོ་དང་པོའི་ནང་ཚོགས་པའི་དོ་སྤོང་
དེབ་སྤོང་བྱས། ལྷན་པོ་ཐོབ་སྤོང་ཐོབ་སྤོང་འགན་འཁུན་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ནི། ཚོས་རྒྱམ་བྱུང་པ་དང་། དོན་རྒྱུ་ལས་
མར་སྐྱོན་ལ་སོགས་པའི་ཞེན་རྒྱ་རིན། རྒྱ་རན་ལུ་མི་སྤྱི་མོ་མ་སི་རི་ཆེ། དོན་རོ་མཐུ། སི་ཐེབ་འོད་བཅས་ལས་བསྐྱུས་པ་
ཞིག་རེད། ལྷན་པོ་པའི་མཐོ་སློབ་ཀྱི་ཉེན་མོའི་འཛིན་སློབ་ལ་འགན་འབྱུང་མཁན་ལག་བསྐྱུར་ཚོགས་རྒྱུད་གི་ཐོག་མའི་
ཚོགས་མི་ནི། དོན་རོ་ལུ་ལས་དང་། མར་ཐེན་རྒྱ་རི་ཐེན། དེ་རི་མི་ཉེ་མཐུན། མར་ཐེན་རོ་མེ་ཆེ། རིན་པོ་ཆེ་བཅས་རེད།

འདུག་གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་ལ་ཚིང་སྲོད་
དང་མི་སྣམ་པའི་རིགས་དེ་མང་བ་གསལ་ཡོད་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པར་འགྲོ་
དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་པའི་སྐོར་དེ་ཉུང་བ་གསལ་གནང་ཡོད་ཚོད་འདུག་ རིན་པོ་ཆེས་
ཨ་རིའི་ནང་དུ་མངོན་འཛིན་གང་ཞིག་སྐོར་རྒྱུར་འབད་བཅོམ་གནང་པ་དེ་ཚོར་ཡ་རྒྱལ་
དབང་ཀམ་པ་མཚོག་ཐུགས་མཉམ་པོ་ཇི་འདྲ་ཡོང་མིན་རིན་པོ་ཆེས་མཐུན་གྱི་མི་འདུག

དབྱར་ཐོག་དེར་རྒྱ་རོ་པར་གྱོན་ཆས་ཞན་པའི་དེ་མི་སྣེ་དེ་ལྟ་བུར་བཟུལ་བར་གསུང་
བཤད་གནང་བ་དེས་ཁོང་ལ་རང་གི་སློབ་མ་ཚོ་ཀམ་པ་མཚོག་ལ་ཇི་ལྟར་སྲུབ་བསྟར་
ཞུ་དགོས་ལ་ཐུགས་བསམ་བཞེས་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་སྤྲད་འདུག་ རིན་པོ་ཆེས་ཨག་
ཚོམ་རིང་པོ་དང་། རིན་གོས་རལ་པོ། སང་རས་གྱི་སྣོད་གོས་བཅས་གཟིགས་གནང་ཐུབ་
ཀྱང་། གཟིགས་སྤང་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཁོང་རང་གི་ཚོས་བརྒྱུད་དབྱེ་ཁྲིད་ལ་སྲུབ་འབུལ་ཞུ་
འདོད་མེད། ཁོང་ལ་ཁོང་གིས་ལུབ་ཕྱོགས་པ་འདི་ཚོའི་མཉམ་དུ་ནང་སེམས་གྱི་འབྲེལ་བ་
བཅོས་གནང་ཡོད་པ་དེ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་གཟིགས་གནང་ཐུབ་པ་བྱུང་
ན་སྟམ་པའི་ཐུགས་འདོད་ཡོད། ཁོང་ལ་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་ཉ་ལམ་ཤིང་ནགས་གྱི་དུང་
འགོ་དང་མཉམ་དུ་གཅན་གཟན་ཁང་དུ་སྐོར་པ་ལྟ་བུར་ལྷ་སྐོར་དང་མཐུན་འཇུག་བྱེད་
གྱི་འདུག་དགོངས་མི་ཡོང་ངམ་སྟམ་པའི་ཞེད་སྤང་འདུག་ དབྱར་ཐོག་དང་པོ་དེར་རིན་
པོ་ཆེས་རྒྱ་རོ་པར་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས། དམིགས་བསལ་འགོ་སྐོར་དུ་རམ་ཏ་མི་
ཡི་རྗེས་འཇུག་མང་པོ་ཡོད་དུས། སྐབས་རེ་སྐྱེས་པ་སྤྲ་ར་རིང་པོ་དང་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྣོད་
ཤིང་པ་དང་། བྱད་མེད་སྤྲ་རིང་པོ་དང་གྱོན་ཆས་དཀར་པོ་གྱོན་པ། ལུ་མའི་བར་ཤུར་སྣོན་
པ་དེ་འདྲ་མཐོང་གི་རེད། ཅི་བྱེད་དམ།

ཁོང་ཚོའི་ཕྱིའི་རྣམ་པའི་སྐོར་ལ་ཐུགས་ཁུལ་ཡོད་པ་དེའི་སྣོད་དུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་
ཀམ་པའི་སྐྱེ་མའུ་དུ་ཀུན་སྲོད་ཇི་ལྟར་འཁྲུང་དགོས་པའི་ཐད་ལ་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་
ཚོར་ལ་རབས་ཚུལ་མཐུན་བྱེད་སྤངས་ངོ་སྣོད་བྱེད་རྒྱུ་ཡང་གཤོང་ལེན་གནང་དགོས་པ་
བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་ཐོག་མར་ཨ་རིར་ཕེབས་སྐབས་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་དང་གཞན་དག་གི་

དབར་ལ་བར་གཅོད་ཅིག་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་གཟབ་གནང་ཡོད། ཁོང་ལ་གདོང་
དང་གདོང་ལྷན་པའི་སྒོ་ནས་མི་ལ་ལྷན་ཆུ་དང་། ཁོང་རང་འཇུག་བཞིན་པའི་འཇིག་རྟེན་
དེ་ཆ་ཚང་བ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་རྒྱུའི་ལྷན་ཆུ་ལ་འདོད་ཡོད། ཁོང་གིས་མི་རྣམས་ལ་ཁོང་རང་གི་
སྒོར་ལ་བག་ཆགས་ལ་མཚར་ཅན་བཞག་སྟེ་འཆར་ཡན་ལ་མགོ་མི་འཁོར་བའི་དོན་དུ་
གྲ་ཆས་སྤྲད་པ་རེད། ཁོང་ལ་མི་ཚོས་བོད་ནས་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བོ་ལ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཏུ་མ་
ཡིན་པར་འགོ་བཟུང་བའི་ཞིག་ཏུ་མཐོང་དུ་འཇུག་འདོད་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཁོང་ལ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲས་ནང་བཞིན་བརྩེ་བའི་ཞབས་ཕྱི་དང་ལྷན་དུ་
འཆར་ཡོངས་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་རྒྱབ་སྐྱོལ་སུ་ཐེབས་དུས་དེ་དག་ཚང་མ་སྒོས་
བཏང་གནང་བ་རེད། ཁོང་གིས་དམིགས་བསལ་ཞབས་ཁུ་ཡོང་བའི་རེ་བ་དང་དགོས་
འདུན་གང་ཡང་གནང་མེད། གཅིག་བྱས་ན་རྒྱབ་སྐྱོལ་སུ་འོས་མ་ཚོ་ལ་དེ་འདྲའི་
ཞབས་ཁུ་བྱེད་སྒོ་ལ་མེད། དེ་ལྟར་ཡང་ཁོང་རང་གིས་ངོས་ལེན་གནང་བ་གང་ཞིག་ཁོང་
གིས་ཡར་རྒྱལ་དབང་ཀའ་པ་མཚོག་ལ་སྐྱེན་འབྲུལ་ཁུ་འདོད་མེད། དེས་ན་ཡར་རྒྱལ་དབང་
ཀའ་པའི་ཆེབས་སྐྱུར་བཀོད་སྒྲིག་གི་ཆེད་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་རང་གི་ངོས་ནས་ཀའ་པ་རི་
ལྟར་སྐྱེ་ལེན་ཁུ་འདོད་ཡོད་པ་དང་། སྒོབ་མ་ཚོའི་ངོས་ནས་ཡར་རྒྱལ་དབང་ཀའ་པ་མཚོག་
ལ་རི་ལྟར་བརྩེ་འདོད་ཁུ་དགོས་པ་རྣམས་གསལ་བོ་བཟོས་གནང་བ་རེད། ཁོང་གིས་
རྗེས་སུ་འདིའི་སྒོར་ལ་འགྲེལ་བརྗོད་འདི་ལྟར་གནང་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་ང་རང་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཀའ་པ་བཀའ་རྒྱུད་
པའི་ཚོས་ལྷན་ཆུ་ཀྱི་དབུ་བྲིད། དཔལ་ཡར་རྒྱལ་དབང་ཀའ་པ་སྐྱེ་སྤོང་བཅུ་དྲུག་
པ་མཚོག་བྱང་ཨ་རིར་ཆེབས་སྐྱུར་ཐངས་དང་བོ་གནང་གཏན་འཁེལ། ང་
ཚོ་སྡེ་ཁག་གཅིག་ཚོགས་འདོམས་ཀྱིས་གོ་བབ་སྡེ་ལེན་ཁུ་སྒོ་དང་བཀོད་སྒྲིག་
གཞན་དག་གི་སྒོར་ལ་གོས་བསྐྱུར་བྱས་པ་ཡིན། མི་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གིས་ “ང་
ཚོས་ཡར་རྒྱལ་དབང་ཀའ་པ་མཚོག་མཚན་ཚོགས་ཤིག་ལ་བྲིད་དེ་ཤ་སྲེག་སྤུལ་
ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་དམ། ང་ཚོས་ངོ་མ་ཁང་མཐིལ་གཙང་མ་བཟོ་དགོས་རེད་”

དམ། ཁོང་པལ་ཆེར་ཚུ་ལོག་ཅན་གྱི་ཉལ་ཁྲི་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཉལ་དགོས་པ་
རེད། ཁོང་རང་མེབས་ཏེ་ཨ་རི་ག་འདྲ་འདུག་བལྟས་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་དམ།”
ཞེས་བཤད་བྱུང་། མཐའ་མ་དེར་ང་ཚོས་དེ་འདྲིའི་ཐག་གཅོད་བྱས་མེད། བྱེད་
སྟངས་དེ་ནི་ང་རྒྱལ་གྱིས་སློབ་ནས་བསྟན་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།²⁶

ལོ་སྟོན་མ་དེར་ཀམ་ཚོང་སྟོལ་ཏར་གྱི་མེ་རལ་སྲུང་ལམ་ཨང་ ༡༡༡༡ ཡིན་པའི་ཁང་པའི་
རྒྱལ་གྱི་མཚོང་ཁང་ཆེ་ས་ཞིག་ཏུ་སྟོར་བ་རེད། སྟོམ་རྒྱག་སའི་འདུ་ཁང་གསར་པ་དེ་ནི་
ཐོག་རྩེག་གཅོད་པོའི་སྟེང་དུ་བྱི་བྱམས་ཡོད་པའི་ཁང་མིག་ཆེན་པོ་མི་སུམ་བརྒྱ་ཤོད་བ་ཞིག་
ཡོད། ཀམ་པའི་ཆེབས་རྒྱུར་གྱི་ཆེད་དུ་ཁང་མིག་དེ་ཆ་ཚང་བཟོ་བཅོས་བརྒྱབ་པ་རེད།
རིན་པོ་ཆེའི་ལམ་སྟོན་གཞིར་བཟུང་རྩེག་པར་ཚོན་བཏང་། ཁང་མཐེལ་ལ་བྱེ་ཤོག་གིས་
འབྱེད་བཅར་བྱས། སྐེའུ་ཁུང་རྣམས་གཅོད་ཀྱིས་ཀྱིས་བྱིས་པ་རེད། ཁང་མིག་གི་རྒྱར་
རྣམས་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་སྟོབ་མ་ཚོ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་ཚོས་གྱི་སྟེང་པོ་
ཤེས་རབ་སྟེང་པོའི་གཟུངས་སྟགས་གསེར་ཡིག་ཏུ་འབྲི་བྱ་བཅུག་རིན་པོ་ཆེས་ལ་རྒྱལ་
དབང་ཀམ་པ་མཚོག་ལ་ཁོང་གི་བཞུགས་གནས་དང་འདུ་ཁང་གཉི་གར་གསུང་ཚོས་
དང་མངལ་ཁའི་རྣམས་སུ་བོད་ཀྱི་སྟོལ་རྒྱན་བཞུགས་ཁྲི་གོས་ཆེན་གྱིས་གཡོག་པ་བཟོ་
དགོས་པའི་ལུ་ཚུགས་གནང་། རིན་པོ་ཆེས་ལ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པའི་ཆེད་དུ་སྟོལ་ཏར་དུ་
སྟེས་པའི་བཞུགས་ཁང་གི་རྩེག་ཏོས་ཚང་མར་དར་གོས་གཡོག་ཏུ་བཅུག་རིན་པོ་ཆེས་
ཀམ་པ་མ་མེབས་སྟོན་གྱི་གཟུང་འཁོར་འགའི་རིང་ལ་ཁོང་མ་གཟེམས་པར་མཚན་
སྟུང་གནང་། བྱ་སྒྲིག་གི་དོན་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་སྟེ་རྣམས་རེར་ཁོང་གིས་ཉེན་འགའ་
ཤས་བསྟུང་མར་གཟེམས་སྟུག་པ་གནང་མེད། མི་ཚང་མས་རང་ཉིད་འཚོམ་བུ་བ་དང་།
ཤིང་བཟོ་བ། རྩེད་ཡིག་མ་བྱུ། རྣང་གཡོག་འཛིན་སྟོང་པ་བཅས་སུ་བསྟུར་ནས་ལས་
ཀ་མཚམས་མ་ཆད་པར་བྱས། ཁོང་གིས་མི་དེ་ཚོར་ལས་ཀ་བྱེད་མ་ཐུབ་ན་མ་གཏོགས་དེ་

26 ཚོས་རྒྱལ་དབང་གི་ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉེ་མ་སྟེ། ཤམ་བླ་ལའི་ཤེས་རབ། ལྷོ་སེའོན་ཤམ་བླ་ལ་དཔལ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༩༩) ཤོག་
གངས་ ༡༡།

མིན་གཞི་ཚོད་ཐུབ་ཐུབ་བར་དུ་ལས་སྐྱུལ་གནང་། ཁོང་གིས་ཐོམ་རི་ཆེ་དང་། ཁེན་རྟེན་རིན་
 (མིང་གཞན་ལ་རྒྱ་རྒྱ་ཡན་དང་གི་རྩུ་ཡང་ཟེར་) གཉིས་ལ་དེ་སྔ་རྩ་མར་ཡོད་དུས་ཀྱི་
 སློབ་མ་གཞན་ཁ་རལ་སི་ཕི་རིང་དར་དང་མཉམ་དུ་ཆེབས་སྐྱུར་བཀོད་སྒྲིག་གི་འགོ་བྱིན་
 དགོས་པར་མངགས། ཁོང་ཚོས་ཀྱང་ཁོང་རང་ནང་བཞེན་ཉིན་མཚན་དུས་དུག་དུ་སྒྲོལ་
 རར་དུ་ལས་ཀ་བྱས་པས་མ་ཟད། ཀམ་པ་གང་དུ་ཆེབས་སྐྱུར་གནང་སའི་ཤར་རུབ་གཉི་
 གའི་མཚོ་ཁུལ་གྱི་ས་གནས་ཁག་དུ་མཐུན་སྒྲིལ་བུ་ལག་གི་ལས་འགན་འཁུར་ནས་
 འགྲུལ་སྒྲོད་བྱས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཆེབས་སྐྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་སྐྱེས་པ་
 རྣམས་ལ་རུབ་གོས་དང་གོང་དགོས་ཕྱོག་དགོས་པ་དང་བྱུང་མེད་ཚོ་ལ་ཚུལ་ལྡན་གྱི་སྒྲིབ་
 གོས་དང་སྒྲོད་གོས་སམ། ཡང་ན་རུབ་གོས་ཕྱོག་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་།

རིན་པོ་ཆེས་ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་ནི་ངེས་དོན་དུ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཡིན་ཅང་།
 ཁོང་ལ་དེ་ལྟར་བཅི་བཀའ་ཞབས་ཏོག་ཞུས་པ་དེས་སློབ་མ་ཚོས་ཁོང་གི་གཏིང་རིང་བའི་
 མཁུན་པ་དེར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ལྷ་སྐབ་པའི་འགྲུལ་བཞེད་གནང་བ་དང་ལྷན་དུ་ཡུལ་
 དབང་ཀམ་པ་མཚོག་ལ་ཞབས་སྐྱི་རི་ལྟར་ལྷ་དགོས་པའི་ཐོག་ལ་ཡང་ན་བཞེད་གནང་
 ཡོད། མི་ཚོས་བོད་ལུགས་དང་རུབ་ཕྱོགས་པའི་ལུགས་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་གསོལ་
 འདེབས་ཞབས་ཏོག་ལྷ་སྐབས་སྐྱུངས་པ་རེད། དེ་ནི་ང་ཚོ་ཚང་མར་ཡིན་ལུགས་ཚུལ་
 མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཁ་ལག་རི་ལྟར་བཟུང་སྐྱུངས་ཀྱི་སྐྱོང་བརྩམས་ཞིག་ཀྱང་རེད། འགའ་
 ཞིག་ལ་དེ་ནི་རང་ཉིད་འཚར་ལོངས་བྱེད་སྐབས་གང་ཤེས་པ་དེའི་དུས་གསོ་ཞིག་དུ་གྱུར།
 གཞན་དག་ཚོ་ལ་ནི་ཚད་དེ་ཉམས་སྐྱོང་གསར་པ་ཞིག་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་སློབ་མའི་སྡེ་ཚན་གཞན་ཞིག་ལ། ཆེབས་སྐྱུར་སྐབས་སུ་
 སྐྱུང་སྒྲོབ་དང་དགོས་མཁོ་གཞན་གྱི་ཞབས་ཞུའི་ཆེད་ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གང་
 དུ་ཕེབས་ཀྱང་། ཆེབས་ཞབས་སུ་འགོ་དགོས་པའི་བཀོད་མངགས་གནང་། ཀམ་པ་
 མཚོག་དང་པོ་ཞེ་ལུ་ཡོག་ལ་ཆེབས་སྐྱུར་གནང་བ་རེད། ཁོང་ལ་ཨ་རིའི་ཕྱི་སྲིད་ལྷན་
 ཁང་ནས་ཕྱི་འགྲུལ་ཆེ་མཐོང་གི་གནས་བབ་གནང་བ་རེད། དེས་ན་གོང་ཁྱིམ་ཆེ་ལག་

གི་ནང་དུ་ཉེན་རྟོག་པའི་སྤྱང་སྐྱོབ་དང་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་དོན་འདྲིན་གཞན་ཡང་སྐོབ་པ་
རེད། རིན་པོ་ཆེའི་སྐོབ་མ་ཚོས་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་གོང་ཁྱིམ་ཆེ་ལག་རིེ་འབྲ་ཞིག་ཏུ་
ཐེབས་ཀྱང་། མོ་ཏའི་བསྟར་མེད་བསྐྱེད་ཉེ་ཐེབས་བསྐྱེད་ལྷན་པ་རེད། དེའི་ནང་དུ་སྐོབ་
སྐྱོད་གྱི་མོ་ཏ་འགའ་ཤས་དང་། དེའི་མཚུག་ཏུ་ཀམ་པའི་ཐེབས་འཁོར་ལི་མོ་བཟེན་གཅིག
དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེད་སྐྱུར་དང་དགོ་འདུན་པ་བཅས་ཁོང་གི་ཆེབས་ཞབས་པ་ཚང་མའི་མོ་ཏ་
བཅས་ཡོད། ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་དང་ཁོང་གི་ཆེབས་ཞབས་པའི་ལ་ལོ་པ་རྣམས་
ལ་དམིགས་བསལ་སྦྱོང་བརྟེན་སྦྱང་དེ་ཁོང་ཚོས་ཀམ་པ་གང་དུ་ཆེབས་སྐྱུར་གནང་སའི་
ས་གནས་ཉེན་རྟོག་པ་དང་མཉམ་ལས་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཆེབས་སྐྱུར་གྱི་སྐབས་སུ་ཁོང་ཚོས་
གནད་ཡོད་མི་སྣའི་སྐྱེད་སྐྱུར་བྱས་ཡོད།

ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པའི་གཞིམ་ཚུང་དུ་ཏ་ལམ་བོད་ལྷན་སྐྱེས་ནང་བཞེན་གྱི་སྐྱེ་བཅར་
ཞབས་ཞུའི་ཆེད་དུ་སྐྱེས་པ་སྐོབ་མ་རྣམས་པའི་སྤྱི་ཚན་ཞིག་ལ་སྦྱོང་བརྟེན་སྦྱང་པ་རེད།
ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་དགོས་ཡིན་ཅང་སྐྱེ་བཅར་ཞབས་ཞུའི་ཆེད་དུ་བྱུང་
མེད་འགོ་ཚོག་གི་མེད། འོན་ཀྱང་བྱུང་མེད་ཚོས་ཆེབས་སྐྱུར་དང་གཞིམ་ཚུང་གཉིས་ཀ་
དང་འབྲེལ་བའི་ལས་རིགས་གཞན་མང་པོའི་སྐོབ་ལ་ལས་ཀ་བྱས་ཡོད།

ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་སྐོལ་ཏར་དུ་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ཚོའི་ཐེན་
རྟེན་ལྟེ་ལ་སི་ཡི་བྱིམ་དུ་གསོལ་ངར་གདན་འདྲེན་ཞུ་གནང་སོང་། ཀམ་པ་མཚོག་ང་
ཚོའི་བྱིམ་དུ་ཡོད་སྐབས་ཁོང་གིས་ང་ལ་ཐད་ཀར་གཞིགས་གནང་གི་མེད་པ་ང་ལ་དོ་སྣང་
བྱུང་། ང་རང་ཐེམས་པ་མམ་ནས་རྗེས་སུ་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཀམ་པས་ང་ལ་ཅིའི་བྱིར་ཐད་
ཀར་གཞིགས་མི་གནང་བ་རེད་ཅེས་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ “ཁོང་གྱི་དྲ་
རང་གི་གཡས་གཡོན་དུ་ཞེ་བྱས་པ་བདེ་པོ་གནང་གི་མི་འདུག” ཅེས་གསུངས། ངས་ཁོང་
ལ་ “ག་རེ་བྱས་ནས་དེ་འདྲ་ཡིན་པ་རེད།” ཅེས་བརྗོད་སྐབས། ཁོང་གིས། “གང་ཡིན་ཟེར་
ན། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་ང་བསྐྱེད་སྐྱུར་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་ན། ཁྱོད་རང་བྱུང་མེད་འདྲིགས་སུ་བྱུང་
བ་ཞིག་ཡིན་པར་དགོངས་པ་རེད།” ཅེས་གསུངས། ཀམ་པ་ང་ཚོའི་བྱིམ་དུ་ཐེབས་པའི་

ཅིག་ཏུ་སྐྱེད་མིང་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རེད་དགོངས་གནང་འདུག ཁོང་གིས་
ཐག་སྒྲིག་ང་མཉེན་སྦྲེལ་དུ་སྤྲོད་པ་མཐུན་མེད་འདོན་དང་། གཟུང་པའི་སྐྱེ་མའུ་བ་དུ་
བསྐྱབ་པ་སློབ་གཉེར་དུ་གཏོང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་བྱུང་། ང་ཚོས་ཁོང་གི་བཀའ་
ལྟར་བསྐྱབ་རྒྱ་བྱས། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སློབ་རྒྱུ་གི་འགོ་སྐྱབས་འདིར་ད་ལྟའང་
སྤྲོད་འདོད་དེ་ཅམ་མི་འདུག ཁོང་གིས་ཐག་སྒྲིག་ནང་དུ་བཞག་སྟེ་ཐབས་ཤིས་བྱེད་དགོས་
པ་དང་། ཁོའི་གནས་སྐྱབས་ཀྱི་སྐོར་ལ་རྒྱབ་སྐྱོགས་པའི་སྐྱབ་པ་དང་གོ་བསྐྱར་གྱིས་དཔྱད་
ཞིབ་བྱེད་དགོས་པ་དགོངས་ཀྱི་འདུག

སློབ་རྒྱུ་ལྟར་བྱས་ན་སྐྱེ་མ་ལ་གྲུས་ཞབས་དང་བཅི་བཀའ་ལྷུ་བ་དེ་ཚོས་ཐོབ་པའི་ཆེད་
དུ་འབྲུལ་བ་སྤུལ་བའི་ཆ་གས་ཤིག་ཏུ་བཅི་བ་རེད། བོད་དུ་དུས་རབས་བར་མའི་སྐབས་
སུ་སློབ་མ་ཚོས་སྐྱེ་མ་ཆེན་པོ་ནམས་བསྟེན་ཆེད་རྒྱ་གར་དུ་འབྲུལ་སྐྱོད་བྱས་ཡོད། དེ་ནི་
༡༧༥༧ ལོར་ངའི་ཁྱོད་ག་བོད་ནས་བཅོན་བྱོལ་དུ་ཡོང་སྐབས་དང་འབྲུལ་བའི་འབྲུལ་སྐྱོད་
རིང་པོ་དང་ངོ་མའི་ཉེན་ཁ་ཅན་ཞིག་རེད། བོད་ནས་རྒྱ་གར་དུ་ཡོང་མཁན་གྱི་ཉམས་
ལེན་པ་ཚོས་གསེར་ཕོ་ཆེ་གསོག་འདོག་བྱས་ཏེ་དེ་དག་རྒྱུན་ལྷོན་དང་རང་ཉིད་སློབ་
གཉེར་བྱེད་པའི་སྐྱེ་མ་ལ་འབྲུལ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་བེད་སྐྱོད་གཏོང་གི་ཡོད། རྒྱལ་ས་གཅིག་
ནས་འདི་ནི་སློབ་ཡོན་དཀྱུས་མ་ཞིག་རེད། རྒྱལ་ས་གཞན་ནས་སྐྱེ་མར་འབྲུལ་བ་དཔྱུལ་
རྒྱ་དེ་ཚོས་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་རིན་ཐང་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ལྷུ་བ་དང་། རང་ཉིད་སྐྱེ་མའི་བྱུ་
དུ་འབྲུལ་བའང་མཚོན་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་སྐྱེ་མ་སྤྱུག་པོ་ཆགས་འདོད་ཀྱི་དོན་དག་མ་རེད།

ངའི་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱུད་ནས་ཡིན་པའི་སྐྱེ་མ་རྩ་ཆེན་རྗེ་བཙུན་མར་པས་རྒྱ་གར་
དུ་ཐེངས་གསུམ་ཕེབས་པའི་ལམ་གོན་གྱི་ཆེད་དུ་གསེར་བྱེ་ཕོ་ཆེ་འཚོལ་སྐྱབ་གནང་
བའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཡོད་པ་རེད། མར་པ་ནི་རྗེས་སུ་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་རྩ་བའི་སྐྱེ་
མར་ལྟར་པ་རེད། མར་པ་རྒྱ་གར་དུ་ཐེངས་གཉིས་པ་ཕེབས་སྐབས་ཁོང་རང་གི་རྩ་བའི་
སྐྱེ་མ་རྒྱ་གར་གྱི་སྐྱེ་མ་རྒྱ་རོ་པའི་དྲུང་དུ་སློབ་གཉེར་གནང་བར་ཕེབས་པ་རེད། མར་

པས་ཁོང་རང་གི་གསེར་ཕྱེ་ནས་གང་འཚམས་ཤིག་རྒྱ་རྩེ་པ་ལ་སྤུལ་བ་དང་གང་འཚམས་
ཤིག་ནང་ལ་ལོག་རྒྱུའི་ལམ་གྲོན་གྱི་དོན་དུ་ཉར་བ་རེད། རྒྱ་རྩེ་པས་མར་པ་ལ་གསེར་ཚང་
མ་འབུལ་དགོས་པའི་རེ་འདུན་བྱས། མར་པས་ཐེ་ཚོམ་བྱས་ཀྱང་རྒྱ་རྩེ་པས་ལྷ་རྒྱལ་གས་
བརྒྱབ་སྟེ་ “ཁྱོད་རང་གི་བསམ་པར་ཁྱོད་ཀྱི་མགོ་བསྐྱོར་དེས་ངའི་ཚོས་ཉོ་སྤྱོད་ཀྱི་རེད་
བསམ་གྱི་འདུག་གམ།” ཞེས་བརྗོད་པ་རེད། མཐའ་མ་དེར་མར་པས་ཁས་ལེན་དུས་
རྒྱ་རྩེ་པས་གསེར་ཕྱེ་ཚང་མ་གནམ་ལ་གཏོར་ཏེ་ “གསེར། གསེར། ང་ལ་གསེར་གྱིས་ཅི་
ཕན་ནམ། འདིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ང་ལ་གསེར་ཡིན།” ཞེས་གསུང་སྐད་བརྒྱུད་པ་རེད།

མར་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདིས་མཚོན་པ་བཞིན་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པའི་ཆེབས་རྒྱུར་དེས་
རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཚོ་སོལ་རྒྱུན་གྱི་བསྟེན་བཀུར་གྱི་ཐོག་ལ་གཉིད་སད་པ་རེད། ལྷ་
མར་རང་གི་ཁེ་ཕན་གྱི་ཆེད་དུ་སློབ་མའི་འབུལ་བ་དགོས་ཀྱི་མེད། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་སློབ་
མས་འདིག་རྟེན་བདེ་བ་སློབ་གཏོར་སྤྱོད་པ་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེས་ཡ་རྒྱལ་དབང་
ཀམ་པ་ལ་བསྟེན་བཀུར་ལྷས་པའི་དཔེ་མཚོན་དེ་བརྒྱུད་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཚོས་དའི་
གོ་དོན་རྟོགས་འགོ་རྒྱུགས་པ་རེད།

ཀམ་པའི་ཆེབས་རྒྱུར་གྱི་བཀོད་སྤྱིལ་དང་ལུགས་མཐུན་གྱི་བྱེད་སྟོན་དེ་དག་གིས་ལུང་
པའི་ས་སྤུལ་མི་འདྲ་བའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་སློབ་མ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོར་ཆེབས་རྒྱུར་དང་
འབྲེལ་བའི་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། ཀམ་པའི་བཞུགས་གནས་སུ་ཞབས་ལུ་
བྱེད་རྒྱུར་མི་ཚོ་འཚང་ག་ཤིག་ཤིག་རེད། ཚང་མའི་འདོད་པ་བསྐྱང་རྒྱུ་དེ་བྱེད་མི་སྤྱོད་
པ་ཞིག་ཡིན་ཅང་། ལས་སྟེ་མང་ནས་མང་དུ་བཏང་བ་རེད། དེས་ན་མི་ཚང་མ་ཚུད་སྤྱོད་
པའི་ཆེད་དུ་གསོལ་ཐབས་ཀྱི་ལས་རོགས་དང་། མེ་རྟོག་ལྷ་རྟོག་པ། བུ་ལས་བྱེད་མཁན།
དགོར་གཉེར། ར་མ་ལ་སོགས་པའི་ལས་སྟེ་དུ་མ་ཞིག་བཞེས་ཏེ་མང་དུ་བཏང་བ་རེད།
ཀམ་པ་མཚོག་གིས་རིན་པོ་ཆེ་ནང་བཞིན་གསུང་བཤད་དང་བཤོ་སྤེང་གནང་གི་མེད་
ཅང་། འདི་ནི་མི་ཚོ་ལ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པའི་སྐྱེ་མཁུན་དུ་དུས་ཚོད་རྒྱུའི་ཐབས་
ལམ་གསལ་ཆེ་ཞིག་དུ་གྱུར་པ་རེད།

ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་དང་ལྷན་མང་ཚོགས་ལ་བྱིན་རྒྱབས་གནང་རྒྱུ་འདི་
 སྲོལ་རྒྱུ་གི་ཚོག་ཞིག་གནང་གི་ཡོད། དབང་སྐྱུར་འདི་དག་པལ་ཆེ་བ་བོད་སྐད་ཐོག་
 གནང་གི་ཡོད། ཚོག་འདི་གོ་དོན་མདོར་བསྡུས་ཤིག་དཔེ་ཆ་དང་མཉམ་དུ་དབྱིན་སྐད་ནང་
 དུ་འགྲེམས་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། མང་ཚོགས་ལ་ཅི་ཞིག་འབྲུང་བཞིན་པའི་སྐོར་ལ་ཤེས་རྟོགས་
 ཉུང་དུ་ལས་ཡོང་གི་མེད། ཡུལ་དབང་ཀམ་པས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ཁོང་སྲུ་
 ཡིན་པ་དེས་མི་ཚོར་བག་ཆགས་བཟང་པོ་བཞག་སྟེ་ཡིད་འསོག་འགོ་ཡི་ཡོད། ཁོང་གི་
 སྐྱེ་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་བརྗོད་དཀའ་བའི་ཉམས་ཚུང་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད། ཁོང་
 གི་ཞལ་རས་ནས་བྱམས་པ་དང་སྟིང་རྗེའི་འོད་སྟོང་འསོ་བ་དེ་དག་ནི་ལག་པས་རེག་རྒྱ་
 ཡོད་པ་ལྟར་མདོན།

ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་ཆེབས་སྐྱུར་འདིའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་འདིའི་ས་
 གནས་མང་པོར་ལྷ་ནག་གི་ཚོག་གནང་བ་རེད། ཡོད་སྲོལ་ལྟར་ན་ཚོག་འདིའི་སྐབས་
 སུ་ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་རྒྱལ་ཀུན་སྟིང་རྗེའི་རང་གཟུགས་འཕགས་པ་སྐྱུན་རས་
 གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུར་བཞེངས་ཡོད་པས། ཚོག་འདི་སྲུས་མཇལ་ཀྱང་དཔུལ་བ། ཡི་དྲགས།
 དུད་འགོ་བཅས་ངན་འགོ་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་མི་དགོས་པ་ཡོང་གི་ཡོད། དུས་རབས་
 བཅོམ་པའི་ནང་དུ་ཀམ་པ་སྐྱེ་བའི་ལྷ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་
 དུ་ཆེབས་སྐྱུར་གནང་སྐབས། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོས་ཀམ་པའི་དབྱེད་སྟེང་དུ་དབྱེད་ལྷ་ནག་
 པོ་ཞིག་སྟེང་འཁོར་རྒྱག་བཞིན་པའི་མཐོང་སྣང་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། རྒྱལ་པོ་ཁོང་ཀམ་པའི་
 སྲོལ་མ་གཅོད་པོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་དབྱེད་ལྷ་དེ་ནང་བཞིན་ཞིག་བཅོས་ཏེ་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ལ་སྲུལ་བ་རེད། དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཀམ་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་ཕྱོག་གིས་ལྷ་ནག་
 གི་ཚོག་གནང་སྟེ་བྱམས་སྟིང་རྗེ་དང་དེས་ལེགས་ཀྱི་གནས་བབ་སེམས་ཅན་ཡོངས་ཀྱི་
 རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གནང་གི་ཡོད། སན་རྩེ་རན་སི་སི་ཁོ་ལ་ལྷ་ནག་གི་ཚོག་གནང་སྐབས་
 མི་སྲུས་སྟོང་ལས་མང་བ་སྐྱེབས་པ་དང་། དེ་བཞིན་སྟོལ་ཏར་དང་། ལྷ་སི་ཏོན། ལེའུ་

ཡོག་བཅས་བྱང་ཨ་རིའི་གྲོང་ཁྱེར་ལག་གི་ནང་དུ་ཞུ་ནག་གི་ཚོ་ག་གནང་སྐབས་མངལ་
ཞུ་བའི་མི་བྱངས་གོང་དང་མཚུངས་པ་སྐྱེབས་ཡོད།

སྒྲིལ་ཏེ་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་རིན་པོ་ཆེས་ཨ་རིའི་
ནང་དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་བྱུང་སྐྱེལ་དང་། དམིགས་སུ་བཀའ་ནས་དོན་རྗེ་
ཐེག་པའི་སྒྲོལ་རྒྱུན་དེ་བས་ཤུགས་ཆེ་བ་བྱུང་སྐྱེལ་གྱི་སྐྱེལ་མ་བྱེད་པར་དོན་རྗེ་སྒྲོལ་དཔོན་
དུ་ལུགས་མཐུན་ངོས་འདྲིན་གྱིས་ཀམ་རྒྱུན་གི་གསར་བཅོས་བྱས་པའི་མཚོན་ཁང་ཚོམས་
ཚན་དུ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚོ་ག་ཞིག་གནང་པ་རེད། དུས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་རིན་པོ་
ཆེའི་མཚན་གནས་ལ་དོན་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་འདྲིན་མཁན་ནམ། དོན་རྗེ་སྒྲོལ་དཔོན་ཞེས་
དང་། རྗེས་སུ་ཡེ་ཤེས་འདྲིན་པའམ། རིག་པ་འདྲིན་པ་ཞེས་པའི་མཚན་གནས་འབོད་
གྱི་ཡོད། དེས་ན་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་རིན་པོ་ཆེའི་འབད་བཅོམ་དང་གྲུབ་འབྲས་ལ་མང་
ཚོགས་གྱི་དགྱིལ་དུ་ཡོངས་བསྐྱགས་བསྐྱེད་བཅོམ་དང་བཅས་འདིའི་ཐང་ལ་དམིགས་
བསལ་གྱི་བསྐྱགས་གཏམ་ཞིག་ཀྱང་བྱིས་གནང་པ་རེད། ངའི་བསམ་པར། རིན་པོ་ཆེ་ཨ་
རིར་ཕེབས་ནས་དུས་ལུན་ཐུང་དུ་ཞིག་ལས་འགོ་ཡི་མེད་ཅང་ཁོང་གི་གྲུབ་འབྲས་ལ་ཀམ་
པའི་སྐྱེ་བཅར་བ་ནམས་ངོ་མཚར་སྐྱེས་ཡོད་ཀྱི་རེད་སྟེ།

ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་རིན་པོ་ཆེའི་ཚོས་ཚོགས་ཚང་མར་ཆིབས་སྐྱུར་གནང་
བ་རེད། དཔེར་ན། ལ་ལོ་ར་རྩོད་ཡོད་པའི་རོ་ཁི་མོན་ཐེན་ཚོས་ཚོགས་དང་། སྐྱུར་མོན་ད་
ན་ཡོད་པའི་སྐྱག་གི་རྩ་མ། བྱང་ལ་ལི་སྒྲོར་ནི་ཡར་ཡོད་པའི་གསར་ཉོ་བྱས་པའི་པར་
ལྗོངས་བཅས་རེད། (ཚོས་ཚོགས་འདི་དམིགས་སུ་བཀའ་ནས་སྒྲོམ་དང་སྐྱུ་རྩལ་སྐྱེལ་
མའི་ལས་རིམ་ལག་བསྟར་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་དང་། ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་བཅོངས་པ་རེད།)
རིན་པོ་ཆེས་ཀམ་པ་ལ་རྩ་མ་ལ་མིང་སྐྱུར་འདོགས་ཡོང་བའི་འབོད་སྐྱེལ་ཞུས་དོན་བཞིན་
ཀམ་པ་མཚོག་གིས་དེ་ལ་ཀམ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བསྟན་པ་འདྲིན་སྐྱོང་སྐྱེལ་གསུམ་གྱི་
གནས་སམ། ཀམ་པའི་ཚོས་སྤྱིར་ཞེས་བཏགས་གནང་པ་རེད། དེ་ལ་ད་ལྟོང་མིང་འདི་རང་
འབོད་གྱི་ཡོད། ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་ལ་ལོ་ར་རྩོད་མི་ལ་ཚོགས་པའི་

བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཆེན་གཉིས་པར་ཡང་ཞབས་སོར་བཀོད་དེ། ཚོགས་འགན་ལ་
པ་ལྷན་ལ་ལྷ་ལྷན་གྱི་མངའ་ཁ་ཡང་གནང་བ་རེད།

ཡུལ་དབང་ཀམ་པའི་ཆེབས་སྐྱུར་དེས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱེལ་མ་ལུགས་ཆེ་བྱུང་བ་དང་
ཁོང་གི་ཕྱག་ལས་ལ་ལམ་སྟོན་འཕམ་མ་ཞིག་ཐོབ་པའི་ཚེར་བ་བྱུང་འདུག རང་གི་ཚོས་
བརྒྱུད་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་དེར་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་བ་སྐྱུར་མཐུན་བྱུང་བ་དེས་ཁོང་ལ་སེམས་
ལུགས་སྤར་བ་རེད། ཁོང་གིས་འདི་ག་ཉེན་གསུང་རྙིང་གཉིས་དངོས་སུ་མཉམ་འདྲེས་
བཟོ་ཐུབ་པ་དེར་ཐུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་འདུག སྤྱི་ལོ་བཅུ་གཅིག་གི་ལོ་མཇུག་ཏུ་ཡུལ་
དབང་ཀམ་པ་ཕྱིར་ལོ་ལོ་བུ་ལ་འཇུག་སྟེ། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་སྐྱེལ་མ་ཞེ་ཆེན་གྱི་
འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐྱེལ་གྱི་སྐྱོར་ལ་བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་ཞིག་གནང་བ་རེད། དེའི་
སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་དེ་སྐྱེལ་གསུངས་ཚུང་མེད་པའི་ཁོང་རང་གི་འཚར་ལོངས་དང་། ལྷ་
སྐྱོབ་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐྱོར་ཏུ་ཅང་ནང་ཚོགས་གྱི་ལམ་ནས་གསུངས་གནང་སོང་། ཀམ་
པའི་ཆེབས་སྐྱུར་དེས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་རང་གི་ཚོས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆེ་བའི་གཉིང་མཐའ་
རྟོགས་ཐུབ་པའི་སྟོན་ལ་མཚོན་སྟེ་ཆུའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་མཐུན་པ་ལྟར་བྱུང་འདུག
འདས་པའི་དུས་སུ་ཁོང་གིས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྐྱེལ་མ་ཞེ་ཆེ་ལ་མཚོན་སྟེ་སྐྱོར་ལ་བཤོ་སྐྱོང་
ཚོགས་འདུ་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་
པའི་ཚུ་བའི་སྐྱེལ་མའི་སྐྱོར་ལ་མང་བ་གསུངས་གནང་གི་ཡོད།

འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐྱེལ་གྱི་ཐོག་ལ་བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་དེ་རྣམ་རྒྱུ་འདི་ཚོགས་ཆེན་
དང་དུས་ཚོད་མཉམ་ཏུ་འཁེལ་བ་རེད། ཚོགས་ཆེན་དེར་ཚོས་ཚོགས་ཆེ་ལག་གཤམ་ རྣམ་
རྒྱུ་ (ཚོས་དབྱིངས་)ནས་སྐྱེལ་མ་ལྷན་གྱིས་སྟོན་ཏུ་ཡོང་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བཟོ་
རྒྱུ་འདི་འགན་འདི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་ལ་ཐུག་འཕྲད་ཀྱིས་ཕྱོས་བསྐྱུར་
བྱེད་པར་སྐྱེབས་ཡོད། འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེས་ཐུགས་རེ་གནང་བ་བཞིན་འབྱུང་འགྱུར་
སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྐྱེལ་མཐུན་གནས་ཆེད་དུ་སྤྲིན་འཇུགས་ལག་བཟོ་བར་ཤོམ་
སྐབས་འཕམ་མ་ཞིག་རེད། རྣམ་རྒྱུ་འདི་སྐྱེལ་མ་ལྷན་པའི་ནས་སྐྱེལ་མ་གནས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྟན་

མེད་དང་མཁོ་སྤོང་ལྷ་ཕྱིར་ཀམ་རྫོང་གི་ཚོམས་ཁང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་རྒྱ་ཚོགས་ལྷ་བཞི་
 བར་མོའི་རིགས་བསྟར་སྤྱི་བུ་བྱས། རིན་པོ་ཆེ་དང་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འཕུས་
 མི་རྣམས་ཤོག་བྱང་དང་། ལྷ་ལྷ་སོགས་ཚོགས་འདུའི་ཡོ་བྱད་མ་ཚང་བ་མེད་པའི་ཚོགས་
 ཁང་གི་མགོ་རུ་བཞུགས་ཡོད། ལྷ་ས་རྒྱུའི་ཚོགས་མི་ཚོས་ས་གནས་སོ་སོའི་ལས་འགུལ་
 གྱི་སྐོར་ལ་སྤེལ་བའི་ཚན་ཡོངས་ལ་སྟན་མེད་ལྷ་ས། བཟོ་རྒྱུའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་
 དང་ལས་བྱེད་གཙོ་བྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཚོགས་ར་ཡོངས་ལ་ཁོང་ཚོའི་བྱ་ལས་རྣམས་འབྲེལ་
 བཟོད་བྱས། རིན་པོ་ཆེས་ཨ་རིའི་རྩས་ལྷན་ཚོགས་ཚ་ཚང་བ་རྟོགས་རྒྱ་འགོ་རྟོགས་པ་དང་།
 ཁོང་གིས་སྤྱིར་བཏང་དངོས་གཙོའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་མཉམ་འབྲེལ་ཆེན་པོའི་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ལྷན་བཀོལ་སྤོང་བྱེད་ལུགས་པའི་སྤྱི་བུ་འཛུགས་འདི་རིགས་མང་
 དུ་བསྐྱབ་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་གནང་བ་རེད། དེ་ལྟར་ཡང་ཁོང་གིས་ཨ་རིའི་ནང་དུ་ཐར་
 པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱབ་པའི་རུས་པ་དེ་ལྟར་སྤེལ་གནང་ཆེད་དུ་ཐབས་ལམ་
 འདི་དང་དུ་སྐྱབ་ན་རུས་ལྷན་ཚོགས་ཡོད་པར་གཟིགས་པ་རེད། རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་མཉམ་
 འབྲེལ་ཆེན་པོའི་ཐབས་ལམ་འདིའི་ཚད་བཀག་དང་དེས་མི་ལ་དཀའ་ངལ་བཟོ་ཡི་ཡོད་
 པ་མཁྱེན་པ་རེད། འོན་ཀྱང་གནས་སྐབས་རིང་ལ་འདི་ནི་སྟོ་རྩལ་ལྷན་པའི་སྤོང་གཞི་
 བཀོལ་སྤོང་བྱེད་ཅུང་ཞིག་རེད། དེས་རིན་པོ་ཆེའི་སྤོང་མ་ཚོ་ལ་འཛིག་རྟེན་ཆེ་བ་ཞིག་
 གི་ནང་དུ་ལས་ལ་འཛུགས་པ་དང་། རང་ཉིད་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ལ་སྤོང་བ་སྤྱི་བུའི་ལས་འཆར་
 ཞིག་གི་ཆ་ཤས་ཡིན་པ་ཚོར་བར་སྐྱལ་འདེད་བྱས་པ་རེད། ཁོང་ཚོ་ལ་རྒྱ་སྤྱི་བུའི་དང་
 འབྲེལ་བའི་རང་ཉིད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་ཤོམས་འདྲིས་བྱེད་པའི་གཞི་རྟེན་ཞིག་ཀྱང་ཐོབ་
 པ་རེད། དུས་སྐབས་འདིར་སྟོལ་ཁར་དུ་ཡོད་པའི་བཟོ་རྒྱུའི་རྣམ་པ་དེ་ཨ་རིའི་ནང་གི་
 བར་པ་སངས་རྒྱས་པའི་སྟོལ་སི་ཐེ་རིད་(གྲོང་གསེབ་ཀྱི་འབྲོག་སྤྱོད་ཞེས་པའི་ཚོགས་ཤོག་
 གི་གསར་འགོད་པ་ཞིག་གིས་སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་བཟོ་རྒྱུ་འབྲེལ་བཟོད་བྱེད་སྐབས་བེད་
 སྤོང་བཏང་བའི་ཚོགས་བཟོད་ཅིག) ཞིག་དང་འབྲ་བར་མཛོན་གྱི་ཡོད།

དུས་སྐབས་འདི་ལ་རིན་པོ་ཆེས་གཞན་ལ་སློམ་ཉམས་ལེན་སློབ་རྒྱུའི་ལས་འགན་
 མང་བ་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚོར་གནང་རྒྱུའི་འགོ་ཡང་འཇུགས་བཞིན་ཡོད། ཁོང་གིས་
 རྒྱ་རྒྱ་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཀམ་འི་ཚོས་སྤིང་དུ་སློམ་གྱི་སློབ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ཚམ་ལ་
 ལུགས་མཐུན་གྱི་སློབ་བརྗེས་ཐེངས་དང་པོ་དེ་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལྷ་
 བ་བཞི་བར་སྟོན་པར་དུ་སློབ་བརྗེས་གཞན་ཞིག་གནང་བ་རེད། འདིའི་གོང་ལ་ཁོང་
 གིས་སློབ་མ་སྟེར་པ་ཁ་ཤས་ལ་སློབ་སྟོན་པ་བྱེད་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མཆན་གནང་ཡོད་ཀྱང་།
 སློབ་མ་ཚོན་པ་ཞིག་ལ་སློབ་བརྗེས་གནང་རྒྱུ་འདི་ནི་ཐེངས་དང་པོ་རེད། བཞུགས་སློམ་
 གྱི་ཉམས་ལེན་དེ་ང་ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་གྱི་ནང་དུས་རྒྱུན་དུ་ཚིག་རྟེན་ལྟ་བུ་དེ་རེད། རིན་
 པོ་ཆེས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལས་བཟུང་སློབ་ཞུས་སྐབས་ལ་གཅིག་ཉིད་པོར་སློམ་རྒྱུ་རྒྱ་
 འགོ་བཅུ་གས་ཉེ་སློབ་མ་ཚང་མར་དེ་ཆ་ཚང་བ་བྱེད་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་གནང་ཡོད།
 དེ་བཞིན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་འཚོགས་རྒྱུའི་བཟོ་སྐྱེད་ཚོགས་འདུ་ལ་ཞུགས་ཚོགས་པའི་
 ཆ་རྒྱུན་ལ་སློབ་ཉམས་ལེན་ཚར་བ་ཞིག་དགོས་པ་བཟོས་གནང་།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལྷ་བ་བཞི་པའི་སློབ་མཇུག་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་གུ་སར་
 ཕྱོགས་པོ་ཚོའི་སར་བཞག་སྟེ། བུ་ཚུན་པ་ཐག་སྟེ་དང་འོད་གསལ་གཉིས་འབྲིད་དེ་ལོ་
 རོབ་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། འདིའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ང་ཚོའི་སློབ་གསལ་ཡིན་པ་དང་ལྟན་དུ་ད་ལྟའང་
 ཨ་ཀོང་གིས་བདག་དུ་བཟུང་བའི་དུང་པའི་ལས་ཐམ་རྣམས་ཚུར་ལེན་པར་བསམ་ཡས་
 སྤིང་དུའང་འགོ་རྒྱ་བྱས། ཉེ་ཆར་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་
 འབྲིན་ལ་ངོས་བཞེས་ཐོབ་པར་བརྟེན་ཨ་ཀོང་གིས་དེ་དག་དུང་རྒྱུན་རིང་ཉར་བྱས་
 པ་དགའ་ཚོ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་ཨ་ཀོང་ལ་སྟོན་བརྗེས་ཚུལ་དུ་ང་ཚོ་ཡོང་གི་ཡོད་ཅེས་པའི་ཕྱག་བྲིས་
 གནང་། རིན་པོ་ཆེས་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པའི་ཆེབས་རྒྱུར་གྱི་གྲ་སྒྲིག་ཚང་མ་བྱེད་པོ་
 གཙོ་པོ་ཁ་རལ་སི་ཕི་རིང་ངར་ལ་འགྲུལ་སློབ་འདིར་ང་ཚོ་དང་ལྟན་བཅར་དགོས་པའི་
 བཀའ་གནང་། བོད་པའི་སྤྱི་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་སེལ་ཐབས་གྱི་ཐད་ལ་

ཁ་རལ་མཁས་པོ་ཚགས་ཡོད། རྗེས་སུ་ཁོ་འགན་འདོན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་བྱེད་
དུས་ང་ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་སུ་བོད་པའི་སླ་མ་གདན་འདྲེན་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཡོངས་
རྗེས་སུ་ཀྱི་འགན་འཁུར་བྱེད་པའི་བྱི་འབྲེལ་སྡེ་ཚན་གྱི་འགོ་བློན་དུ་གྱུར་པ་རེད།

ཨ་ཀོང་དང་ཐུག་འཕམ་བྱེད་དུས་ང་ཚོ་ལོས་ཡིན། སྤྱ་གྲུ་ཚོས་ཀྱང་འབྲུག་གོས་ཡག་
ཤོས་དག་གྲོན་ཏེ་བྱིན་པ་ཡིན། ཨ་ཀོང་ཏ་ཅང་ཚུལ་མཐུན་འདུག་ལ། བྱི་ནས་བལྟས་ན་
འགལ་སློང་ཡོད་པའི་རྟགས་མཚན་གང་ཡང་མི་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་ཨ་རིའི་
ནང་གི་བྱག་ལས་དང་ནང་མིའི་སྐོར་གསུངས་པ་དང་། ཨ་ཀོང་གི་ནང་མི་དང་ལས་ཀའི་
སྐོར་ལ་བཀའ་འདྲི་གནང་བ་སོགས་སྡོན་སྲིད་རིང་པོ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ། ཁོང་གིས་ཨ་
ཀོང་ལ་ཁོང་རང་ལ་བོད་ནས་བདག་ཐོབ་ཡོད་པའི་ཐམ་ག་དང་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་དངོས་
པོ་རྣམས་བྱིར་ལེན་དུ་ཡོང་བ་ཡིན་གསུངས་སོང་། རིན་པོ་ཆེ་ནི་ད་ཆ་ཨ་ཀོང་གིས་བརྟམ་
བཅོས་བྱེད་ཐུབ་ས་ཞིག་དུ་གནས་ཐེད། ཨ་རིའི་ནང་ལ་ལོ་གངས་འགའ་ཤས་ཀྱི་དུས་
ཐུང་གི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཨ་ཀོང་ལས་ལྷུང་འགྱུར་གྱི་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེ་བར་གྱུར་བྱིན་
ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ང་རྒྱལ་བའི་སློན་ནས་གདེང་སློབས་དང་དབང་ཐང་མདོན་པར་
གསལ་བར་གནང་སོང་། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་ལ་བདག་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་བྱིར་སློག་
དགོས་གསུངས་པ་རེད།

ཨ་ཀོང་གིས་ཐེ་ཚོམ་བྲལ་བའི་སློན་ནས་དངོས་ཆས་ཚང་མ་བྱིར་སློག་བྱས་པ་དང་།
ང་ཚོས་ཐམ་ག་རྣམས་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཨ་རིར་ཁྱེད་ཡོང་བ་ཡིན། འདི་ནས་བརྒྱུད་ལྷོ་
རིན་པོ་ཆེ་གང་དུ་ཐེབས་ཀྱང་ལུས་དང་གི་མའི་ཚུལ་དུ་ཐམ་ག་རྣམས་མཉམ་འབྲེལ་
གནང་གི་ཡོད། དེ་དག་ལ་ཆེད་དམིགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་སྐྱམ་རྒྱུ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བརྒྱུག་
ལྷོ་རིན་པོ་ཆེ་ས་གནས་གང་དུ་ཚོས་གསུངས་པར་ཐེབས་ཀྱང་གནས་ལྷན་དང་མོ་ཁའི་
ནང་དུ་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་མཉམ་འབྲེལ་གནང་གི་ཡོད། ལྷོ་ཁ་ཏར་དང་དེ་མིན་ས་གནས་
གཞན་དུ་རིན་པོ་ཆེ་དུས་ལྷན་གང་འཚམས་བཞུགས་སྐབས། ཐམ་ག་རྣམས་ཁོང་གི་

བཞུགས་ཡུལ་དུ་ཁོང་རང་མཉམ་དུ་ཉར་གནང་གི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་དེ་དག་ཁོང་རང་
དང་འབྲལ་མེད་གནང་གི་ཡོད།

ང་ཚོ་ཕྱིར་བྱིས་དུ་འཁོར་རྗེས་རིན་པོ་ཆེས་ཨ་གོང་ལ་ཐུག་འབྲལ་བྱུང་བར་དགའ་
པོ་བྱུང་ཚུལ་དང་། ཐམས་ག་རྣམས་ཕྱིར་སློག་བྱུང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷན་བཞུགས་ཐོག་གི་ཕྱག་བྲིས་ཤིག་
གནང་སོང་། དེ་ལྟར་ཡང་ཁོང་གིས་ཡི་གེ་དེའི་ནང་དུ་ཁོང་གཉིས་དབར་གྱི་འབྲེལ་བར་
གས་ཆག་ཤོར་བ་དེ་ཚོ་རབས་མང་པོའི་རིང་ལ་གསོ་ཐབས་མེད་པར་དགོངས་ཀྱི་ཡོད་
སྟོར་ཡང་བྲིས་གནང་ཡོད།

བསམ་ཡས་གྲིང་ནས་ང་ཚོ་ལོན་འོན་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་དེར་དགའ་
སྟོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེས་ཐེ་རི་ཚི་ཨིན་མི་ཁེ་ཏེ་ལི་ཞེས་པའི་ལོན་འོན་གྱི་མགོན་
ཁང་རྙིང་ལྷན་དང་རྗེ་གོས་དེའི་ནང་དུ་བཞུགས་འདོད་གནང་། ང་ཚོའི་ཁང་མིག་
དེར་གོས་ཆེན་ཟེང་རྒྱའི་མལ་ཆས་དང་མལ་ཁེབས་སྐྱས་དག་པོ་གཡོག་སྟེ་བག་ཕྱོ་བོ་
བཟོས་འདུག ཐག་སྟེ་གོད་པ་བཤལ་ཏེ་ཉལ་ཁེབས་བཟོག་པོར་བྱས་སྐབས་ང་ཞི་ངོ་ཚ་
ཚད་ལས་བརྒལ་བ་ཞིག་བྱུང་། རྗེས་སུ་ང་ཚོ་ཐམས་ཁོར་དུ་ང་འཐུང་བར་ཡོང་སྐབས་
ཐག་སྟེ་ཞི་བར་བྱུགས་སུ་རྒྱགས་ཏེ་སྟངས་འདྲིན་མི་ཐུབ་པར་གྱུར་འདུག ང་ཚོས་ཁོ་ལ་
གྱོན་པ་མཛེས་པོ་ཞིག་གཡོགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་བྱ་རྒྱུ་འདི་ནི་ང་ཁང་གི་ནང་དུ་རྒྱུང་
འཚུབ་ལངས་པ་ནང་བཞེན་འདུག ཁོའི་གནས་སྟངས་འདི་ལ་དམིགས་བསམ་མཐོན་
གསལ་ཡོང་བ་ལྟར་ཁོ་ནི་སྟོད་མ་ཚུགས་པ་ཆེ་ལུ་ཆེ་ལུ་འགོ་བཞེན་འདུག

ང་ཚོ་ལོན་འོན་དུ་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་ན་བཟའ་ཉེས་སོང་། ཁོང་གིས་ང་ཚོ་ཚང་
མར་ཡེ་གླུར་རྟགས་ཅན་གྱི་རུབ་གོས་རེ་དང་ཁོང་རང་ལ་ཉེ་རོད་སི་རྟགས་ཅན་གྱི་རུབ་
གོས་ཡག་པོ་ཞིག་ཉེས་གནང་། རྗེས་སུ་ང་ཚོར་ཡོང་སྟོ་ཆེན་པོ་ཡོད་དུས་རིན་པོ་ཆེས་
ཁོང་རང་གི་གྱོན་ཆས་རྣམས་ས་མེལ་རོ་ལ་འཚམ་དུ་འདུག་གི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་རྒྱུ་དུ་
སྟེ་འཚིང་ཉོ་རྒྱུ་ལ་ཐུགས་མཉེས་པོ་ཡོད། དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་སུ་ཁོང་ཐིག་རིས་ནར་
མོ་ཅན་གྱི་སྟེ་འཚིང་ལ་མཉེས་པོ་ཡོད། རྗེས་སུ་ཁོང་ལ་ཉེ་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་གོས་ཆེན་

གྱི་སྐྱེ་འཆིང་མང་པོ་ཡོད། ལྷིང་བཏང་གྱོན་ཆས་ལ་དགའ་མོས་གྱི་ཐང་ལ་ཁོང་སྤྱིང་ཞེན་
ཅན་དེ་འདྲ་རེད། ཁོང་གིས་དུས་རྒྱུན་ཐིག་རིས་ཅན་གྱི་རུབ་གོས་ཡང་ཡང་གྱོན་གནང་
བ་དང་ཁོང་གིས་ལུས་རྩལ་གྱི་སྣོད་སྤུང་མང་པོ་བསགས་ཡོད། ཁོང་སྤུ་སྤུང་གི་སྤྱིང་ན་རྩ་
རན་སེའི་སྤུ་འདབ་ཡོད་པའི་ཆོལ་ལེན་ལ་དམིགས་བསལ་མཉེས་པོ་ཡོད་ཅང་། ང་ཚོ་
ལོན་འོན་དུ་ཡོད་སྐབས་སྒྲོག་གྲུ་འགའ་ཤས་ཉོས་གནང་སོང་།

ང་ཚོར་གྱོན་ཆས་ལྷག་མ་མང་པོ་ཡོད་ཅང་སྐྱམ་ནང་དུ་ཤོང་གི་མི་འདུག ངས་སྐྱམ་
གཞན་པ་ཞིག་ཉོ་རྒྱུའི་ཆབ་ཏུ་གད་སྤྱིགས་ལྷག་སྣོད་འགྲིག་ཤོག་ཅིག་གི་ནང་དུ་བཟུ་
དགོས་པ་དང་ངེས་མེད་གྱི་གྱོན་ཆས་རྣམས་བརྟུག་སྟེ་འཁྲེལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་ཚོ་མགོན་
ཁང་ནས་ཐོན་སྐབས་སྤྱིག་ཆས་གྱོན་པའི་རི་ཆོ་མགོན་ཁང་གི་སྐོ་སྤུང་བ་དེས་ང་ཚོའི་
ཅ་ལག་ཡོད་པའི་འདུད་འཁོར་དེ་ང་ཚོ་གནམ་ཐང་དུ་འགྲོ་བར་གྲུ་འཁོར་ལ་སྤྱུག་སའི་
སྤང་ལམ་དུ་འདུད་རྒྱག་བཏང་སོང་། གད་སྤྱིགས་ལྷག་སྣོད་འགྲིག་ཤོག་དེ་སྐྱམ་གཞན་
དག་གི་སྤང་ན་ཡོད། ང་ཚོ་ལམ་སྤྱིང་དུ་སྤྱིབས་སྐབས་འགྲིག་ཤོག་དེར་འགྲུལ་སྤྱོད་
ཐེབས་དུས་ངའི་གསང་དོར་གཉིས་སྤང་ལམ་གྱི་སྤྱིང་དུ་ཟགས་པས་ང་དོ་ཆོ་ནས་ཚོར་
ཤེས་ཐོར་སོང་། འོན་ཀྱང་སྐོ་སྤུང་བ་དེས་སྤང་མེད་གྱི་ངང་ནས་མར་བསྐྱར་ཉེ་ལག་
ཤུབས་དགའ་པོ་གྱོན་པའི་ལག་པས་གསང་དོར་གཉིས་པོ་ཡར་བསྐྱུགས་ཉེ་འགྲིག་ཤོག་
གི་ནང་དུ་བརྟུག་སོང་། ང་ཚོ་རི་ཆོ་མགོན་ཁང་ནས་ཐོན་སྐབས་གྱི་གནས་ཚུལ་རེད།

ཉོན་འགའི་སྤྱོ་གསང་གི་ཆེད་དུ་ང་ཚོ་ལོན་འོན་ནས་ཞེ་སི་ལ་འཕུར་བ་ཡིན། ལོ་
སྤོན་མ་དེར་སྤྱིད་པོ་ཞེ་དྲགས་བྱུང་བར་བརྟེན་ང་ཚོ་གཉིས་ཀར་དེར་ཡང་སྐྱར་འགྲོ་
འདོད་བྱུང་། ང་ཚོ་རྩ་རན་སེའི་ཡོད་དུས་ངས་ “སི་ཤེན་ཡ་” ཞེས་གྲགས་པ་སྟེ། སི་ཤེན་
ཡའི་རྟ་བཞོན་སྤོབ་གྲུ་དེ་ལ་བལྟ་སྤུང་པའི་ཆེད་དུ་ང་ཚོ་མེ་ཡ་ནར་འགྲོ་དགོས་པ་རིན་
པོ་ཆེ་ལ་རེ་འདུན་ཞུས་པ་ཡིན། ད་ཆ་ང་རང་རྒྱན་དུ་རྟ་ལ་ཞོན་གྱི་ཡོད་ཅང་། ངས་རྟ་
འདུལ་སྤྱོད་གི་ཐང་ལ་དོན་གཉེར་ཆེན་པོ་བྱེད་རྒྱུ་འགོ་བརྟུགས། སྤོབ་གྲུ་དེ་སྤོལ་རྒྱན་
སྤུས་དག་གི་རྣམ་པ་ལྡན་པའི་རྟ་རྩལ་གྱི་ཆེད་མོའི་སྤྱོད་བརྟུང་བྱེད་ས་དེ་རེད།

ང་ཚོས་མེ་ཡ་ནར་ཤོན་ལྟ་རན་རྒྱལ་ཁབ་ཐེ་བའི་ས་ཆ་མང་པོར་སྐོར་སྐོར་དྲུག་བྱས་པ་
ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་ལ་མེ་ཡ་ནའི་ཟ་ཁབ་ནམས་ཀྱི་ནང་དུ་དུས་ཚོད་རིང་པོ་བསྐུལ་རྒྱུར་
ཐུགས་མཉམས་པོ་ཡོད་པ་དང་། དུས་ལུན་ཆ་ཚང་གི་རིང་ལ་ང་ཚོའི་བྱ་ཐག་སྡིག་ཉེར་སྐོར་
བྱེད་རྒྱ་ཁག་པོ་ཞེ་དྲགས་བྱུང་།

སྐབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ང་ཚོར་སི་ཕེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲུར་རྟའི་འདུལ་སྐྱོང་
གི་ལྟ་མོ་ཞིག་ལ་འགོ་རྒྱའི་འདུལ་བྱང་ཐོབ་སྐྱབ་པ་བྱུང་། ལྟ་མོ་སྟོན་པའི་ཉིན་མོ་དེར་
ང་ཚོས་སི་ཕེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲུ་ཡོད་སའི་མེ་ཡ་ནའི་དགུན་དུས་ཀྱི་སོ་བྱང་ཟེར་བ་
དེའི་ཕྱི་ལ་ལངས་ཏེ་བསྐྱོད་པ་ཡིན། རྟ་རྩལ་འཁྲབ་སྟོན་ལ་བསྟ་བར་ང་ཚོས་བང་བསྐྱིགས་
ཏེ་དུས་ཚོད་རིང་པོར་བསྐྱུགས་པ་ཡིན། མཐའ་མ་དེར་ཁོང་ཚོས་སློ་བྱེས་པ་དང་མི་ཚོས་
ང་ཚོའི་གཡམས་གཡོན་ནས་འབྱུང་རྒྱག་དང་འཚང་ཁ་རྒྱག་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་སོང་། ང་ཚོ་
མཐའ་མའུག་དེར་མི་ཚོགས་བརྒྱུད་དེ་ཁང་པའི་ནང་དུ་སླེབས་སྐབས། རོ་ར་ཡོངས་རྫོགས་
མཐོང་སའི་ཆར་ཡོད་པའི་ང་ཚོའི་རྒྱབ་སྟེགས་སུ་སླེབས་པ་ལ་ཤིང་གི་ཐེམ་སྐྱས་ལྟ་མོ་
ཞིག་བརྒྱུད་དེ་འགོ་དགོས་ཀྱི་འདུག གནམ་གཅེལ་ནས་ཤེལ་གྱི་དབྱངས་སྟོན་ཆེན་པོ་དུ་
མ་དབྱངས་ཡོད་པའི་ཚོམས་ཆེན་དེ་ནི་ངོ་མཚར་བ་ཞིག་འདུག རོ་ར་དེའི་ནང་དུ་ལྟ་མོ་
བ་སྐོང་སྐྱེལ་འགའ་ཤས་ཤོང་གི་འདུག དེ་ནི་རྒྱན་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་ཁོར་ལུག་ཅིག་རེད།

ང་ཚོ་རང་རང་གི་རྒྱབ་སྟེགས་སུ་བསྐྱོད་ཚར་རྗེས་ལྟ་མོ་འགོ་རྒྱུགས་པའི་བར་
མཚོན་དུ་རྒྱང་བསྐྱུགས་བརྒྱུད་དེ་རྒྱན་གཙང་གི་རོལ་དབྱངས་གཏོང་རྒྱ་འགོ་རྒྱུགས་
སོང་། དེ་ནས་གསེར་གྱི་ཕྱ་ཅན་གྱི་སྐབ་དང་། མཐའ་ལ་གསེར་སྐྱེད་ཀྱིས་བསྐྱིལ་བའི་
སྐྱ་ཆས་སྐྱས་པའི་རྟ་ཅང་གཟི་བརྗིད་ལྡན་པའི་རྟ་དཀར་པོ་འགའི་སྐྱིག་བཞོན་ཅིག་སླེབས་
སོང་། རྟ་པ་ཚོས་ངོས་གཙང་ལ་བབ་ཆགས་པའི་སྐྱིག་ཆས་རྒྱ་སྐྱེག་དང་རྩེ་གཉིས་ཅན་གྱི་
ལྷ་མོ་གྲོན་འདུག དེ་ནི་རྟ་དང་རྟ་པ་ནམས་ཀྱིས་སྐྱ་ལེད་ཞབས་བྲོ་མཉམ་འཁྲབ་བྱེད་པ་
དང་མཚུངས། ལྟ་མོ་བསྐྱས་ཏེ་སྐར་མ་ལྡེམ་བཅུ་ཅམ་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་བལྟམ་འགོ་
བཅུམས་སོང་། ངས་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་མ་ཤེས་པས་ངས་ཁོང་ལ་ "ལྷོད་རང་ལ་ག་རེ་བྱས་"

སོང་། མ་འགྲིག་པ་ཞིག་འདུག་གམ། ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ “མ་འགྲིག་པ་གང་
ཡང་མི་འདུག མངོས་པོ་ཞེ་དྲགས་འདུག འདི་ནི་རླུང་རྟ་མངོན་པར་མཚོན་པའི་བྱ་བ་
ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་རེད།” ཅེས་ལན་གནང་བུང་། (རླུང་རྟ་ནི་གམ་རྩ་ལའི་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་ནང་དུ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་པའི་གཟེ་བརྗོད་དང་ཆེ་མཐོང་མཐོང་འདེགས་ཀྱི་མཚོན་
དོན་རེད།) རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་མོའི་དུས་ཡུན་ཆ་ཚང་ལ་བསྐྱམས་སོང་། ང་རང་ཡང་རྟ་
དང་རྟ་པ་གཉིས་ཏེ་ཅང་བབ་ཆགས་པའི་སློབ་མཚན་འདུས་པའི་རྟ་འདུལ་སྦྱོང་གི་འགྲེམས་
སྟོན་འདིས་ཡིད་འགྲུལ་ཐེབས་སོང་།

རྗེས་སུ་ང་ཚོས་ཉམས་སྦྱོང་དེའི་སྐོར་ལ་གྲོང་མོལ་བྱེད་སྐབས། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
ངའི་རྟ་པ་ཞིག་བྱེད་འདོད་ཀྱི་མི་ལམ་གྲུབ་པ་ལ། མི་ལོན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲུའི་དགེ་
ལྡན་ཞིག་གི་ས་ནས་རྒྱུན་གཙང་གི་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་ཐབས་ལམ་སྦྱོང་རྒྱ་དེ་རེད་འདུག་
ཞུས་པ་ཡིན། ང་རང་སྦྱོང་ཚན་འདིའི་ཐད་ལ་གསར་རྒྱུང་རེད་དེ་རིན་པོ་ཆེས་གཟབ་ནན་
ཀྱི་སློབ་མཚན་ལ་ “ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་གསལ་བཞིན་ད་ལྟ་མཁྲོགས་དྲགས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་
ལོ་རེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་ཁྱོད་རང་འདི་གར་ཡོང་སྟེ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱའི་ལམ་ཞིག་རྟེན་ཀྱི་
རེད་བསམ་གྱི་འདུག” ཅེས་གསུངས་བུང་།

ང་ཚོ་ཕྱི་དུ་འཁོར་རྗེས་འོད་གསལ་ནི་སློབ་གྲུའི་ཕྱིར་ལོག་ རིན་པོ་ཆེ་གསུང་ཚོས་
གནང་བར་བྱིར་སྦྱོང་གནང་། ང་རང་ཁེར་རྒྱུང་ཐག་སྟེ་དང་གོ་སར་ཀྱི་མཉམ་དུ་ཕྱི་དུ་
ལུས། ཁོང་གཉིས་ཉལ་ཁང་གཅིག་དུ་ཉལ་གྱི་ཡོད་ལ་ལས་ཀ་ནི་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུང་
ཀྱིས་བཟོ་ཡི་རེད། གོ་སར་ལོ་གཉིས་ཟིན་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་ལ་སྤྱི་གྲུའི་ཉལ་བྱི་ཞིག་ཡོད། ང་
རང་བྱིས་པ་ཡིན་དུས་ཀྱི་ཉལ་བྱི་རྒྱུང་བཞི་པ་དེ་ལ་ད་ཆ་ཐག་སྟེ་ཉལ་གྱི་ཡོད། ཁོང་གཉིས་
མཉམ་དུ་ཡོད་སྐབས་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་ཡོད། ངས་ཁོང་གཉིས་མཚོན་ལ་བསྐྱམས་
ཚར་བའི་རྗེས་སུ། སྐབས་རེ་ཁོང་གཉིས་ཡར་ལངས་ཏེ་ཚེད་མོ་ཚེས་ནས་ཁང་པའི་ནང་
གི་འཛིན་ཆས་ཚང་མ་གཏོར་བཞིག་བྱེད་ཀྱི་རེད།

སྐྱོ་ལོ་དེར་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་སྟོལ་ཏར་དུ་མེབས་སྐབས། ཁོང་གིས་ཐག་
 རྩི་ལ་གནང་བའི་ཕྱག་རྟགས་གཅིག་ནི་ཐུབ་པའི་སྐྱུ་བརྟན་ཅུང་སྲུས་ལེགས་ཤིག་ཡོད།
 ཀམ་པ་མཚོག་གིས་ང་ལ་ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ནང་དུ་སྐྱེ་མ་སྐྱེས་ཚེན་དམ་པའི་རིང་
 བསྐྱེལ་ལས་ཐུབ་པའི་ཐུབ་པའི་སྐྱུ་བརྟན་དམིགས་བསལ་གལ་ཚེན་བདུན་ཡོད་པ་ནས་
 གཅིག་ཐག་རྩི་ལ་གནང་གི་ཡིན་གསུངས་བྱུང་། སྐྱུ་བརྟན་འདི་དག་གི་ནང་ནས་གཅིག་
 ཐག་རྩི་ལ་གནང་བ་དེས་ང་ཚོར་སྟོབས་པ་སྐྱེས་བྱུང་ལ། ང་ཚོས་ཐག་རྩི་ཡི་སྐྱུ་བརྟན་དེ་
 དམིགས་བསལ་མཚོན་གཤོམ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཁོའི་ཉལ་ཁང་དུ་བསྐྱེགས་ཡོད། ཞོགས་
 པ་ཞིག་ངས་བྱ་གཉིས་མལ་ལས་སྟོང་བར་ཁོང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་དུ་འདྲུལ་དུས་མཚོན་
 གཤོམ་ལ་མིག་བཤེར་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན། ཐུབ་པའི་སྐྱུ་བརྟན་དེའི་དབུ་བཀོག་ནས་མི་
 འདུག་ངའི་ཁ་ནས་ “མོ་རྩི་ལ། དཀོན་མཚོག་མཁྱེན། དཀོན་མཚོག་མཁྱེན། ཐུབ་པའི་སྐྱུ་
 བརྟན་ལ་ག་རེ་བྱུང་བ་རེད།” ཅེས་སྐྱེས་པ་ཡིན། ཐག་རྩི་ཡིས་ “གེ་སར་ལྟོགས་འདུག”
 ཟེར། གེ་སར་གྱིས་ཐུབ་པའི་སྐྱུ་བརྟན་གྱི་དབུ་དེ་ཟོས་འདུག ཁོས་སོ་བརྒྱབ་པའི་ཤུལ་
 ཡང་མཐོང་རྒྱ་འདུག

གེ་སར་གྱི་པོ་དང་ཉ་ཅང་འཚུབ་པོ་ཡོད་ན་ཡང་ཁོ་ནི་སྐྱུ་སྐྱང་རྒྱས་པའི་ལོ་གཉིས་
 ཟིན་པའི་གྱིས་པ་སྐྱུར་བཏང་བ་ཞིག་རེད། ལྷབས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཐག་རྩི་ནི་དེ་འདྲ་
 མ་རེད། ད་ཆ་ཁོ་ལ་འཚར་ལོངས་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་ངལ་གྱི་མཚོན་རྟགས་མང་པོ་
 ཡོད། ལོ་སྟོན་མ་དེར་ང་ཚོས་ཐག་རྩི་གཟུང་འཁོར་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཞོགས་པ་འགའ་
 ཤས་སྟོན་འགྲོའི་སྟོབས་ཐུབ་བཏང་བ་ཡིན། ང་ཚོ་ཡོ་རོབ་ནས་ཕྱིར་འཁོར་རྗེས་ཞོགས་པ་
 ཞིག་ལ་ཁོའི་དགོ་རྟོན་གྱིས་ང་ལ་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ཐག་རྩི་ལ་གྲིབ་སྐྱོན་བྱུང་སྟེ་དབུ་མེད་
 དུ་བརྒྱལ་ནས་སྟོལ་ཏར་སྐྱེ་དམངས་སྐྱེན་ཁང་དུ་ཁྱེར་སོང་ཞེས་བརྗོད་བྱུང་། ང་སྐྱེན་ཁང་
 དུ་འབྱོར་དུས་ཁོ་བདེ་ཐང་ཐོག་སྐྱེན་ཁང་ནས་རྗེས་སུ་བསྐྱེན་གཏུགས་དགོས་པའི་འོས་
 སྐྱོར་མེད་པར་སྟོན་གྲོལ་བཏང་ཚར་འདུག རྗེས་སུ་ང་ཚོས་འདི་ནི་ཁོ་ལ་གྲིབ་སྐྱོན་མང་
 པོ་ཐོག་པའི་དང་པོ་དེ་ཡིན་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་།

དེ་རྗེས་དུས་ཡུན་མི་རིང་བ་ཞིག་གི་ཞོགས་པའི་རྒྱ་ཚོད་ལྷ་དང་ཕྱིད་ཀའི་ཐོག་ན་
 ལ་རྒྱབ་པའི་རྒྱ་རྒྱན་ཅིག་གིས་ང་གཉིད་ལས་སད་བྱུང་། ང་འོག་ཁང་དུ་སླེབས་དུས་
 ཐག་གླི་ཡིས་བསྐྱོར་འཕྲུལ་འཁོར་དེ་མཚོགས་ཚད་མཐོ་ཤོས་དེར་བཏང་ནས་བསྐྱད་
 འདུག་ཁོའི་ལག་པ་གཡས་པའི་ནང་དུ་འབྲས་ཁྱུག་ཅིག་དང་། ལག་པ་གཡོན་པའི་ནང་
 དུ་མངར་ཁྱུར་ལ་ཕྱ་རྒྱུན་འདེབས་པའི་དདུལ་མདོག་གི་རིལ་བུ་རྒྱུད་དུའི་སྣོད་ཅིག་
 བཟུང་འདུག་ཁོས་འབྲས་དང་དདུལ་མདོག་རིལ་བུ་རྒྱུགས་བསྐྱོར་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་
 དུ་སྐྱུགས་ཏེ་ཐབ་ཚང་ནང་དུ་གང་སར་འཕོར་བ་དེར་ལྷ་བཞིན་བསྐྱད་འདུག་གལ་ཏེ་
 ལོ་རྒྱུག་གི་ལྷ་སྐྱུག་རྒྱུད་ལྷ་སྐྱུག་རྒྱུད་མང་པོས་འདི་འདྲ་བྱེད་སྲིད། འོན་ཀྱང་ཐག་གླི་ལ་ང་ཁོ་
 དང་མཉམ་དུ་ཐབ་ཚང་ནང་དུ་ཡོད་པའི་སྐྱང་བ་ཁོ་རང་མི་འདུག་ལ། ཁོ་རང་གིས་
 འཚུབ་སྦྱོང་བྱས་པ་ཡང་རྟོགས་སྐྱབ་ཀྱི་མི་འདུག་ ཐག་གླི་འཕྲུལ་ལྷ་སྐྱུག་རྒྱུན་ལྷ་སྐྱུག་མིན་
 པའི་སྐོ་ནས་ང་ཚོ་དང་ཐག་རིང་དང་ཞེན་མེད་དུ་གྱུར། ཁོས་རྒྱ་བརྗོད་སྐྱུག་བྱེས་པ་
 དེ་ཡང་ཉམས་ཚག་འགོ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཁོ་ནི་རྒྱུན་ལྷ་སྐྱུག་གི་མི་ཚོ་ནས་ཐག་རྗེ་རིང་
 བས་རྗེ་རིང་དུ་འགོ་བཞིན་འདུག།

འདིའི་རྒྱབས་སུ་ཐག་གླི་ཁོང་ཁྱོད་ལངས་པོ་དང་སྐྱངས་འཛིན་མི་སྐྱབ་པ་ཞིག་ཏུ་འང་
 ལྱུར་འདུག་ གནས་རྒྱལ་འགའ་ཤས་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ངས་བཟོད་བསྐྱུན་མ་སྐྱབ་ཚང་
 རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁ་པར་བཏང་བ་ཡིན། དེ་དུས་ཁོང་གོང་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱི་ལ་ལེབས་ནས་བཞུགས་
 མེད། ངས་ང་ལ་རོགས་སྦྱོར་གི་དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ཐག་གླི་ལ་
 ལྷ་སྐྱུང་བྱེད་པར་རོགས་པ་སྦྱོན་མ་རེ་ཐོབ་ཆེད་ཁོང་རང་གི་སྦྱོབ་མ་འདྲིས་ཆེ་བ་ཞིག་
 ལ་ཁ་པར་བཏང་འདུག་ ང་རང་གིས་ཀྱང་སྐྱེར་གི་གོགས་པོ་ཉེ་བོར་བརྗེས་མི་འདིས་ང་
 ལ་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ “ཁྱོད་ཀྱིས་ཐག་གླི་ལ་བལྟ་སྦྱོང་བྱེད་མི་སྐྱབ་པ་ཅི་ཡིན་ངས་ཤེས་ཀྱི་
 མི་འདུག་ ཁོ་ཁྱེད་རང་གི་སྐུ་གུ་རེད།” ཅས་བརྗོད་བྱུང་། ངས་ཚོད་དཔག་བྱས་ན་དེ་ནི་
 ད་མིགས་བསལ་དེའི་རྒྱབས་སུ་སྐྱེས་པ། རང་ཉིད་ལ་སྐུ་གུ་མེད་པ་ཞིག་གིས་བསམ་སློབ་འི་

འབྱེད་མོ་ཞིག་རེད། ཅི་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་ཁོས་ཙམ་བ་ནས་ཤེས་ཀྱི་མེད་ལ་དེས་
ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་མ་བྱུང་།

ཐག་སྒྲིའི་གནས་སྐབས་དེ་སྐབས་ཏུ་སོང་བས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཁོ་སྒོལ་
ཏུ་ཕྱི་ལྷན་པའི་སྐབས་ལ་ཞིག་གི་སར་འབྲིད་རྒྱུར་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ང་ཚོས་སྐབས་པ་
དེར་ང་ཚོའི་སྐུ་གུ་དེ་ཐོག་མའི་སྐབས་སུ་རྒྱུན་ལྡན་ཡིན་ཀྱང་། ད་ཆ་ཚད་ལས་འདས་
པའི་སྣོད་མི་རྒྱུགས་པ་དང་དང་འབྲེལ་བ་ཆད་པ་གཉིག་ཆེ་ཏུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་ཚུལ་འབྲེལ་
བརྗོད་བྱས་པ་ཡིན། སྐབས་པས་ཁོ་ལ་བརྟུག་དཔུང་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ང་ཚོ་ལ་གཅིག་
བྱས་ན་ཐག་སྒྲིའལ་ལྷན་པའི་སྐབས་ནད་ཡོད་སྲིད་པའི་མཐོ་བསམ་གཏོང་དགོས་པ་བཤད་
བྱུང་། ང་ཚོ་གཉིས་ཀ་དོན་འཛོམ་བ་དང་སེམས་སྐྱོབ་ཆེན་པོ་བྱུང་། སྐབས་པས་ལྷན་པའི་
བརྟུག་པར་ལེན་ཐུབ་པའི་ཆེད་ཏུ་ལྷན་པ་དང་ཀ་པ་ལའི་གསལ་ལ་རྒྱུང་གཏོང་རྒྱའི་བརྟུག་
དཔུང་ཐེ་བའི་བརྟུག་དཔུང་མང་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པའི་ལམ་སྒོར་བྱས་བྱུང་། བཅོས་
ཐབས་འདི་ནི་ཉ་ཅང་གི་ན་རྒྱག་ཅན་ཞིག་ཏུ་བརྗེ་བ་རེད། དེར་སང་ན་རྒྱག་དང་གཤག་
བཅོས་རྒྱུ་བའི་ཐབས་ལམ་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་དེ་ཏུ་ས་དེ་རང་བེད་སྡོད་གཏོང་གི་ཡོད།
ཐག་སྒྲིའལ་བརྟུག་དཔུང་དེ་བྱས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ལ་ན་རྒྱག་ཙམ་བ་ནས་མེད་པ་ནང་
བཞིན་བསྐྱེད་པ་རེད། དེའི་རྗེས་སུ་ཁོ་ལ་མགོ་གས་འགོ་བ་ལྟ་བུའི་ན་རྒྱག་ཡོད་དགོས་
ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། བརྟུག་དཔུང་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ཁོས་ནི་ཁོ་རང་གི་ཉལ་ཁྲིའི་སྣོད་ཏུ་ས་
མཚོང་གནམ་མཚོང་བྱས་ཏེ་སྣོད་ཀྱི་འདུག་ བརྟུག་དཔུང་དེ་ཚོས་ནད་ཡོད་པ་སྒོར་ཐུབ་
མེད། འོན་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་ཨི་ཨི་ཇི་ཇི་ (EEG) ། ལྷོག་རྒྱལ་པར་ལེན་གྱི་བརྟུག་དཔུང་
དེས་ཐག་སྒྲིའི་ལྷན་པའི་རྒྱུགས་ལྡེང་རྣམས་རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་བསྐྱེད་པ་རེད།
འདིའི་རྒྱུན་པས་ཡང་རྒྱུར་སྐབས་པ་བརྟུག་གཏུགས་དང་བརྟུག་དཔུང་གི་རིམ་པ་གཞན་
ཞིག་འགོ་རྒྱུགས།

ང་ཚོས་ཐག་སྒྲིའི་དམིགས་བསལ་ཆེད་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་བསྟུན་པ་ཡིན་ཏེ་སྐབས་
ཀྱང་ནད་ཉེགས་ཚོད་པ་བྱུང་མ་སོང་། ཁོའི་ལྷན་པའི་ཕྱི་རྒྱུན་ལ་སྒྲོན་ཆ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་།

སྤྱོད་པ་ཚོས་ང་ཚོར་ཁོའི་གནས་བབ་དེ་འབྲུག་སྤྱང་གི་ནད་ཉུགས་ངོ་མ་མ་རེད་ཅེས་
བརྗོད་བྱུང་། དེས་ན་ཁོའི་ནད་གཞི་དེ་ཡ་མཚན་ཅན་ཞིག་རེད།

ངས་འདས་པའི་རྒྱལ་བས་སྤྱང་ལ་འབྲུག་ཚབས་ཚེན་ཞིག་ཤོར་པ་མིན་ནམ་སྤྱོད་
པའི་མཚན་བསམ་གཏོང་རྒྱ་འགོ་བཅུག་པ། ཐག་སྡེ་ཕྱུ་གུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིན་རྒྱལ་བས་ཀྱི་བརྗོད་
སྟོན་ཅི་བྱུང་རེ་རེ་བཞིན་ལ་བསམ་སྒྲོ་བཏང་བ་ཡིན། ཁོ་བྱིས་པ་ཡིན་དུས་རྒྱུ་གདན་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་ཚོགས་ནས་ཟགས་པ་དེ་ངས་དྲན་སོས་བྱུང་། ངས་ཁོ་ལ་སྟོན་བྱུང་བ་ནི་མཐོང་མ་
བྱུང་སྟེ། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་བས་དེ་དུས་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་མིན་ནམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཞིག་ཡིན་
དུས་ཐེངས་ཤིག་ལ་ལོ་རྒྱུ་མའི་ཚོང་ལང་ཞིག་གི་ནད་དུ་ཁོ་མས་འདྲིལ་ཏེ་མགོ་
བརྗོད་པ་རེད། ངས་ང་རང་གི་སེམས་ལ་ "དེ་དུས་ཁོའི་མགོ་བརྗོད་པ་རེད། ངས་ཁོ་དེ་
མ་ཐག་དུ་སྤྱོད་པའི་སར་ཁྲིད་ཅིང་རྗེས་སུ་ཁོ་ལ་སྟོན་ཆ་གང་ཡང་མི་འདུག" ཅེས་མཚན་
བསམ་འཁོར་བྱུང་། ང་རང་གི་བསམ་སྒྲོར་གལ་ཏེ་ཁོ་བྱིས་པ་ཡིན་རྒྱལ་བས་སྤྱོད་
བྱུང་བ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་གཞི་འདི་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དོན་རྒྱུ་བྱུང་རྗེས་རིང་པོར་མ་
སོང་བར་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་རེད་དེ་བུ་གི་འདུག ཐག་སྡེ་བྱིས་པ་ཡིན་དུས་སྟོན་བྱུང་
འགོག་གི་ལབ་བརྒྱབ་རྗེས་ཁོ་ལ་ཚ་བ་མཐོན་པོ་ཡུན་རིང་འཕར་བ་སོགས་བདེ་པོ་ཞིག་
མ་བྱུང་བ་ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག ཁོའི་སྟོན་ལམ་གི་དཀའ་ངལ་གི་རྒྱ་དེ་ཡིན་སྲིད་དམ།

དོན་དངོས་སུ་ངས་ཐག་སྡེའི་དཀའ་ངལ་གི་རྒྱ་གང་ཡིན་ང་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་རེད་དེ་བུ་གི་
མི་འདུག རྒྱལ་བས་དེ་དུས་ང་ཚོར་བཟོད་མ་བདེ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཁོ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་དང་དེའི་
རྒྱ་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཤེས་མ་སྤྱོད་པ་དེ་བྱུང་། སྤྱོད་པ་ཚོས་གནས་ཚུལ་འགའ་ཞིག་ལ་མཚུབ་
སྟོན་སྤྱོད་པ་ལས། ཁོང་ཚོའི་ས་ནས་ང་ཚོས་ཐག་སྡེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པའི་བརྗོད་
དང་། ལན་ངོས་འདྲིན། ལན་ཉུགས་ངོས་བཟུང་སོགས་ངེས་པ་རྟེན་པའི་ལན་འདེབས་
ནམ་ཡང་ཐོབ་མ་བྱུང་། ཁོ་ལ་འབྲུག་སྤྱང་གི་ནད་ལྟ་བུའི་སྟོན་པ་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད།
འོན་ཀྱང་རྒྱལ་བས་དེ་དུས་སྤྱང་ལ་འབྲུག་སྤྱང་གི་ནད་རེད་ཅེས་བརྗོད་ཐེད། དེང་སང་
ལྟ་བུ་ཡིན་ན་གནས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོང་སྲིད།

ད་ལྟོ་འདྲ་ལོ་འཚམས་ཤིག་བར་དུ་ངས་ཐག་སྒྲིའི་དཀའ་ངལ་གྱི་རྒྱ་ཅི་ཡིན་འཚོལ་བའི་འབད་བཅོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ངས་རང་གིས་རང་ལ་ “ཁོ་ལ་བརྟུན་སྐྱོན་ཞིག་བྱུང་བ་རེད་དམ། ཁོ་ལ་གནས་ཚུལ་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་རེད།” ཞེས་དྲི་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངས་གནས་ཚུལ་བྱེད་ཐག་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་མཛུ་བ་མོ་འཇུག་སུ་བྱེད་མི་འདུག སྐབས་རེར་ང་ལ་ཁོ་སྐྱེ་སྐབས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་བ་དང་། རྒྱུ་རྐྱེད་མ་འདང་བའི་དབང་གིས་མདོག་སྡོ་རྒྱུར་གྱུར་ཏེ་སྐྱེས་པ་དེ་ལ་བརྟུན་ནས་དཀའ་ངལ་འདི་བྱུང་བ་མིན་ནམ་སྟེ་མ་པ་དང་། སྐབས་རེར་རྒྱུ་མཚེད་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་ཆ་མིན་ནམ་སྟེ་མ་པ་ཡོང་གི་འདུག ངས་སྐབས་རེར་རིན་པོ་ཆེས་མཚོན་ཆང་ཤུགས་ཆེ་མཚོན་པའི་རྒྱུ་གྱིས་རྒྱུ་མཚེད་ས་པོན་ལས་བྱུང་བ་མིན་ནམ་སྟེ་མ་པ་ཐག་སྒྲིའི་མངལ་དུ་ཆགས་སྐབས་ང་རང་ཉ་ཅང་གཞོན་གཞོན་རེད། དེ་ལ་བརྟུན་ནས་རིགས་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟེང་གི་དཀའ་ངལ་ཞིག་མིན་ནམ་བསམ་པ་ཡོང་གི་འདུག ངས་རྒྱ་མཚན་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་སྐབས་རྣམ་གཞག་འདི་དག་གཅིག་ལ་འང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་རྟོགས་ཀྱི་འདུག ཐག་སྐྱེ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱུང་མིན་གྱི་ཐད་ལ་མ་འོངས་པར་ངས་ཤེས་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་ང་ལ་ཡོང་གི་མི་འདུག

རྒྱུ་པས་ང་ལ་ཐུག་འཕྲད་མཐའ་མ་བྱེད་སྐབས་སུ་ཁོས་ནད་གཞི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དེར་ཁོང་ཚོས་འབྲེལ་བཤད་བྱེད་སྐབས་ཀྱང་དེར་མིང་ཞིག་ཡོད་པ་མ་རེད་བརྗོད་བྱུང་། བདེ་ལོ་བཟུང་སྐབས་མེད་ཅང་ཁོས་ང་ལ་རྒྱུ་བཅོས་ཅི་དགོས་བཤད་སྐབས་ཀྱི་མི་འདུག ང་ཚོའི་སྤུ་གུར་སྐྱོན་གནད་ཅི་ཡོད་ཀྱི་ནད་གཞི་དོས་འདྲི་ཡོང་མི་སྐབས་པ་དེ་ངས་དོས་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་རེད་སྟེ་སྐབས་བྱུང་།

ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཞིས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་སྤུ་གུར་སྐྱོན་ཡང་དག་བྱེད་སྐབས་མེད་པ་དང་། ང་ཚོས་ཁོ་ལ་རོགས་སྐྱོར་དེ་བས་མང་བ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པའི་བསམ་སློབ་འཁོར་བྱུང་། རྒྱ་ཁ་མི་གང་བའི་ཚོར་བ་ཡོང་རྒྱ་དེ་འདྲིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་འདུག དུས་ཚོད་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཐག་སྐྱེ་ལ་དེ་སྤེལ་བའི་ཞེད་སྤང་སྐྱེ་རྒྱུ་འགོ་རྒྱུགས་སོང་། ང་ཚོའི་ནང་ལ་མཚུ་གུ་ལ་ཞེས་པའི་དྲག་པོའི་ལྟའི་ཐང་ཀ་བོད་ནས་བྱུང་བ་མང་པོ་ཡོད། ད་ཆ་ཐག་

སྒྲིལ་མཁུ་ག་དུས་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་པར་ཞིག་མཐོང་བ་དང་ཁོས་སྐྱད་རྒྱལ་པ་དང་། ཅུ་བཟུ་ཐོས་
འགོ་བ་བཅས་བྱས་ཏེ་སྐྱོ་འགོ་ཡི་འདུག་ཁོ་ནི་སྤྱ་གུ་སྤྱང་བ་སྐྱིད་པོ་ཞིག་ཡོད། དེས་ན་
འགྱུར་བ་འདི་ནི་ཡ་མཚན་དང་ཁོའི་སྐྱོད་པ་དང་མི་མཐུན་པ་ཞིག་ཏུ་མངོན་གྱི་འདུག།

བོད་པའི་དགོན་པ་དེ་ཚོའི་ནང་དུ་ཡིན་ན་མངུ་གུ་ལའི་སྐྱེ་བརྟན་གཙོ་བོ་དེ་ཁང་
མིག་ལོགས་ཀ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འདྲོག་གི་རེད། ཉམས་ལེན་པ་དེས་ལྷ་འདི་དང་འབྲེལ་
བའི་ཚོགས་རྒྱལ་ཁང་པ་དེའི་ནང་དུ་གཏོང་གི་རེད། མངུ་གུ་ལའི་ཐང་ག་དང་སྐྱེ་བརྟན་
དེ་ཚོར་ག་དུས་མཇུག་ལ་ཁ་ལྷོ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་བདག་ཉར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོར་ལ་འགོ་
སྤངས་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཐག་སྐྱེ་གང་གི་ཡང་སྲིད་ཡིན་པའི་བརྟན་
དགའ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་གོང་མ་ཞིག་གིས་ཁོང་རང་གི་དགོན་པར་ཚོས་སྐྱོང་མངུ་གུ་ལའི་
ཉེན་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོར་ལ་ལོ་ན་འཁྲུལ་ཚབས་ཆེ་ཞིག་ཤོར་ཡོད་པའི་སྐྱོར་ཤོད་
སྐྱོལ་འདུག་ཁོང་གིས་དགག་བྱ་ཡོད་དུས་ཤིག་ལ་གྲུ་བ་བགྲེས་པ་ཚོའི་ཁ་ལ་མ་ཉན་
པར་ཁྲིམས་སྐྱོལ་ལ་ཕྱིན་མེད་ཀྱིས་ཚོས་སྐྱོང་ཞིག་གི་སྐྱེ་ཐང་ལ་བྱེ་གནང་འདུག་དེའི་
རྗེས་སུ་ཁོང་སྐྱོན་པ་ཆགས་འདུག་ཐག་སྐྱེ་ཡི་ཞེད་སྤྱང་དང་། ང་ཚོས་ཤེས་པའི་ཁོའི་ཚོས་
སྐྱོགས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོངས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འདིས། ཁོའི་དཀའ་ངལ་དེ་འབྱུང་ཁམས་དང་རྒྱན་
མཚེད་ཀྱིས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཚོས་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཡིན་པའི་རྣམ་
གཞག་དེ་ཤུགས་ཆེ་ཅུ་བཏང་སོང་། གང་ལྟར་ཡང་ཐག་སྐྱེ་ནི་དྲག་པོའི་ལྷ་ལ་ཏུ་ཅང་ཞེད་
སྤྱང་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་སོང་། གཅིག་བྱས་ན་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པས་བཀའ་གནང་
བ་བཞིན་ང་ཚོས་ཁོ་དགོན་པར་མ་བཏང་བའི་རྒྱན་གྱིས་སྐྱུལ་སྐྱུའི་ནད་གཞི་ཡིན་པ་
རེད་བསམས་བྱུང་།

སྐྱོན་ཁ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱི་སྐྱོད་ལ་ཡོད་སྐབས། དམིགས་བསལ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་
བྱུང་བའི་གཟུང་འཁོར་ཞིག་གི་རྗེས་སུ། ངས་ཡང་བསྐྱུར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རོགས་པ་དགོས་
པའི་ཁ་པར་སྐུལ་བ་ཡིན། དེའི་སྐབས་སུ་ཁོང་ཁ་ལོ་ར་ཤེའི་ནང་གི་སི་ལོ་མ་སི་ཏུ། རྩ་
གསུམ་འགོར་བའི་ལས་རིམ། ༡༩༧༥ ལོའི་བཟོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་བྱིར་

འཁོར་བའི་བར་དུ་མ་མཐར་ཡང་རྒྱ་བ་གཅིག་ཡོད། སི་ནོ་མ་སི་ཏུ་ཚོགས་པའི་ལོ་
 དེའི་བཟོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་དེ་ཕྱོགས་ཁ་ཤས་ནས་དཀའ་ངལ་ཅན་ཞིག་བྱུང་འདུག རིན་
 པོ་ཆེས་ཐུགས་འདོད་མེད་བཞིན་དུ་རྒྱ་རོ་པར་དབྱུང་ཐོག་སྐྱེལ་མཁམ་ཨ་རིའི་སྣན་ངག་
 པ། ཇབ་ལུ་ཨེ་སི་མར་སྒྲིན་དང་། ཁོའི་དགའ་རོགས་ཇེ་ན་གཉིས་ཚོས་ཚོགས་སུ་གསར་
 ལྷགས་ཡིན་ཀྱང་བཟོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་ལ་ལྷགས་སུ་བཅུག་པ་རེད། བཟོ་སྐྱོང་ཚོགས་
 འདུའི་ནང་ཚན་གྱི་དོན་ཐེག་པའི་ཁྲིད་ལ་སྐྱེལ་སྤྱོད་ལྟེ་ལ་(མར་སྒྲིན་)དང་ཇེ་ན་གཉིས་
 གྱིས་མཉམ་ལྷགས་པ་གཞན་རྣམས་ལས་ལོགས་སུ་ཁེར་རྒྱུ་དུ་བསྐྱུང་པས། རིན་པོ་
 ཆེས་ཁོང་གཉིས་གྱིས་ཁོང་གི་གསུང་ཚོས་དང་ཁོང་རང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་གྱི་མི་འདུག་
 དགོངས་འདུག།

ཏ་ལོ་མིན་ཞེས་པའི་དུས་སྟོན་གྱི་ཉིན་མོ་དེར་གནས་ཚུལ་སྐྱུག་པོ་བོ་བྱུང་བ་རེད།
 མཚན་དེར་འཁྲབ་ཆས་འདྲ་མིན་གྱོན་རྒྱུའི་མཚན་ཚོགས་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་སྐྱེལ་དང་ཇེ་
 ན་གཉིས་གྱིས་གཡོལ་ཐབས་བྱས་པ་རེད། ངས་ཐོས་པ་ལྟར་ན་གནས་སྐབས་ཏ་ཅང་ཐལ་
 ཆེ་བྱུང་འདུག རིན་པོ་ཆེས་མི་ཚོས་འཁྲབ་ཆས་ཀྱི་ལོག་ཏུ་ཐོག་རྩུ་བྱེད་པ་ལས་རང་ཉིད་
 གྱི་གདོང་འབག་བཟུས་ཏེ་གཅེར་བྱར་ཐོན་དགོས་པའི་དགོངས་ཚུལ་བཏོན་འདུག ཁོང་
 གིས་མི་ཚོ་ལ་རང་རང་གི་གྱོན་ཆས་སྤྱད་དེ་དངོས་སུ་གདོང་འབག་བཟུ་དགོས་གསུངས་
 འདུག ཚང་མ་དམར་སྤེང་དུ་ཐོན་འདུག རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱེལ་དང་ཇེ་ན་གཉིས་དེ་གར་
 མེད་པའི་ཐུགས་སྣང་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གཉིས་ཀྱང་མཚན་ཚོགས་ལ་ཡོང་དགོས་
 པའི་ཤུ་རྒྱུགས་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཚོའི་མགོན་ཁང་ནས་ཁོང་གཉིས་གཉིད་ལས་བསྐྱངས་
 ཏེ་འབོད་པར་སྐྱོབ་མ་མངགས་འདུག ཁོང་གཉིས་གྱིས་སྐོ་མ་ཕྱེ་དུས་བང་ཆེན་ཚོས་བྱ་
 འདབ་བརྒྱུད་དེ་ནང་ལ་འཇུག་སྐྱེལ་ལ་ཞེད་སྣང་དང་དངངས་འཚབ་སྐྱེས་ཏེ་བང་
 ཆེན་གཅིག་ལ་ཤེལ་ཆག་བཅུགས་འདུག མཐའ་མ་དེར་སྐྱེལ་དང་ཇེ་ན་གཉིས་ཞབས་
 བློ་འཁྲབ་སར་ཁྲིད་ཡོང་ནས་དམར་སྤེང་དུ་སྤྱད་འདུག དེ་ནི་ཏང་སངས་པ་ཞིག་རེད།

ཉི་མ་གཅིག་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་རིག་པོ་ཆེས་མར་སྐྱོད་དང་ཏེ་ན། དེ་བཞིན་བཤོ་སྐྱོང་དུ་ཞུགས་མཁན་གཞན་ཚོ་ལ་བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་ཅུ་སྟོན་པའམ་འགོ་བ་རང་རང་གི་འདོད་པ་ལྟར་གྱིས་གསུངས་འདུག ཁོང་ཚོ་བསྐྱད་འདུག་གྲང་ལས་རིམ་གྲུབ་པའི་རྗེས་ནས་ཚུར་སྐྱེ་བས་ཡོད་པ་མ་རེད། གནས་ཚུལ་དེ་བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུའི་ཕྱི་ལ་བྱུང་བ་རེད་ལ། དོན་དངོས་སུ་གང་བྱུང་བ་དེ་སྐྱུ་གྲང་གསང་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱས་མེད། ལོ་གཅིག་གཉིས་ཤིག་གི་རྗེས་སུ་རྒྱ་རོ་པ་སློབ་སྦྲིད་གི་སྟན་པ་འགྲོ་ཚུན་པའི་འཛིན་གྲུའི་ལས་འཆར་ཞིག་གི་དོ་བོར་དོན་རྒྱུན་དེར་བརྟུན་ཞིབ་བྱས་ཏེ་ལོ་རྒྱུས་དེ་ ༡༩༧༩ ལོའི་ཉམས་མར་ཞེས་པའི་དུས་དེབ་ཀྱི་ཆེད་ཚོམ་ཞིག་ཏུ་ཐོན་པ་རེད།

དོན་རྒྱུན་འདི་དག་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་ང་རང་དེ་གར་མེད་དེ། ཉམས་མར་འདི་དང་འབྲུག་པའི་ཐལ་ཆ་ཆེ་བའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་ང་རིག་པོ་ཆེ་དང་མཉམ་དུ་ཡོད། གལ་ཏེ་ཁོང་གིས་ཉོན་མོངས་སམ། རང་གིས་རང་བསྐྱུ་བའི་གནས་བབ་དེ་བརྟོག་རྒྱུར་དུས་ལ་བབ་པའི་རྒྱུན་ཞིག་འདུག་དགོངས་ན་ཕྱིར་འཐེན་ནམ་ཡང་གནང་གི་མེད། འོན་ཀྱང་མི་ཚོས་འདིའི་གནད་འགག་རྟོགས་པ་དང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ངོས་ལེན་བྱེད་པའི་རེ་བ་ང་ལ་མེད།

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ངའི་ཚོར་སྣང་ལ་ཐག་སྐྱེ་ལ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་པ་དེ་དང་དོན་རྒྱུན་དེ་གཉིས་འབྲེལ་ནས་བསྐྱད་ཡོད། འདི་ནི་ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་དཀའ་ངལ་ཆེ་སྒང་ཞིག་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བཤད་ན། རིག་པོ་ཆེས་བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་སའི་ནང་དུ་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཐལ་ཆེ་བའི་རྣམས་པ་ཞིག་ལ་ཁ་གཏད་གཅོག་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། ངས་ཕྱིམ་གྱི་གནད་དོན་དང་ཐག་སྐྱེའི་ཐད་ལ་(ཁོང་རང་གི་ཆོག་བརྗོད་ལྟར་) རྒྱ་འཛོལ་གྱི་རྒྱུ་པ་མཐོན་པོ་ཞིག་ལ་མགོ་རུང་བཞིན་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་རྣམ་པ་དེར་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་། ངས་གོང་དུ་འབྲེལ་བརྗོད་བྱས་པ་གཞིར་བརྒྱུང་ན། ལྷས་ངའ་གྱི་རྣམས་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཐོན་ཡོད། ༡༩༧༥ ལོའི་བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་དེ་ཆར་བའི་རྗེས་སུ་མར་སྐྱོད་དང་ཏེ་ན་སྟོན་སའི་མགོན་ལང་གི་ཁང་མིག་དེའི་ནང་དུ་བྱིས་པ་ཞིག་གཉིད་

ཉལ་སྔོན་སྐབས་དབུགས་གཏོང་ལེན་མ་ཐུབ་པར་གྲོངས་པ་རེད། (ཁོང་གཉིས་བགོ་སྲིད་
ཚོགས་འདུའི་གསུང་བཤད་མཐའ་མ་བར་དུ་བསྟན་ཡོད་ཀྱང་། མི་གཞན་དག་ཚོ་ལས་
ཕན་བྱ་སྲོལ་བ་ཐོབ་ཕྱིན་པ་རེད།)

དོན་རྒྱུན་འདིའི་སྔོན་ལ་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བགོ་སྲིད་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་མར་ཞལ་
པར་སྐལ་བ་ཡིན། ང་རང་ཐག་སྒྲིའི་སྐོར་ལ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་ནས་བསྟན་ཡོད།
ངས་ནང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐོག་ལ་འབྲེལ་བཅོལ་བཅོལ་བྱས་པ་གསན་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་
མཐའ་མ་དེར་ཁོང་གིས་ “ང་ཚོས་ཐག་སྒྲི་ཀམ་འི་ཚོས་སྲིད་དུ་གཏོང་དགོས་པ་རེད། དེ་
གར་དགོན་པའི་ཁོར་ཕྱག་འདུ་ཆེ་བ་ཡོད་པ་རེད་ལ། ངས་ཁོ་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་རོགས་
ཞེས་ལབ་སའི་མི་ཡང་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་པ་གིར་ལོ་འགའ་ཤས་བསྟན་རྗེས་ང་ཚོས་ཁོ་པལ་
ཆེར་ཀམ་པའི་དུང་དུ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་རེད། ངས་དེ་མིན་གྱི་གདམ་ཁ་མཐོང་གི་མི་འདུག
ང་ཚོས་སྐྱབས་ལུག་རིང་པོ་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག”ཅེས་གསུངས་བྱུང་།
རིན་པོ་ཆེས་ཀམ་འི་ཚོས་སྲིད་དུ་ཐག་སྒྲི་ལ་ལྟ་རྟོག་གཙོ་བོ་བྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་ཁོང་གི་སློབ་
མ་ཉེ་གས་ཏེ་མེད་ན་ཏེ་ལ་ལ་བཀའ་མོལ་ལྷུ་ཡི་ཡིན་གསུངས་གནང་བྱུང་།

ང་རང་ཕན་བྱ་སྲོལ་བའི་བྱུང་སྐབས་དེར་ལྟོགས་ “ཀམ་འི་ཚོས་སྲིད་དུ་སློབ་ལ་དུ་
གནས་པའི་མི་མང་པོ་ཡོད་རེད། ཁོང་ཚོས་ཁོ་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་རེད། རྒྱུད་ཀྱིས་སློབ་
གཏོང་རྒྱུ་འགོ་འདྲུགས་དགོས།” ཞེས་གསུངས་པ་ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག

ང་ཚོས་སྐབས་དེར་གང་ཤེས་པ་གཞིར་བཞག་བྱས་ན་ངས་ཐག་སྒྲིའི་ཐོག་ལ་རིན་པོ་
ཆེས་ཐག་གཙོད་ཡང་དག་པ་གནང་གི་འདུག་སྟུང་བྱུང་། ང་ཚོས་ཁོ་སྐྱེ་མཐུན་དེ་གཉོར་
སྐྱོང་བྱེད་སྐབས་པ་མི་འདུག ཁོ་རང་ལ་གང་མཁོ་བ་དེ་ཁོ་ལ་ཐོབ་ཀྱི་མེད་པ་དེ་གསལ་པོ་
རེད། ང་ཚོས་ཐག་གཙོད་ཡང་དག་པ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་འདུག་སྟུང་པ་ཞིག་བྱུང་བ་དང་ལྷན་
དུ་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་དཀའ་བའི་སེམས་སྐྱབས་ཀྱང་བྱུང་། ཐག་སྒྲི་ནི་ལོ་བཞི་ལོན་ཅི་མ་ཞིག་
རེད། ངའི་བྱ་དང་པོ་དེ་ང་ནས་ཐག་རིང་དུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད།

ང་ཚོ་ཚང་མར་རང་གི་སྤྱི་གུ་འདི་དོན་དུ་རེ་བ་དང་མི་ལམ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོར་ཚ་
 བཞག་ན། ང་ཚོའི་བྱ་དང་པོ་དེ་འཚར་ལོངས་བྱུང་ནས་བོད་པའི་སླ་ཆེན་ཞིག་ཆགས་
 པའི་རེ་བ་བྱས་པ་ཡིན། ང་ཚོས་མ་མཐར་ཡང་ཁོ་འཚར་ལོངས་བྱུང་སྟེ་མི་ཚོ་བདེ་སྲིད་
 ལྡན་པ་ཞིག་སྟེ་ལ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་བྱས་པ་ཡིན། ཁོ་ཚོས་མར་སྟེ་དུས་ནས་མངོན་གསལ་
 ཅན་གྱི་དཀའ་ངལ་རྒྱན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་མ་རེད། དཔེར་ན་འགོ་སྟོད་
 བྱས་ཁོ་ “རྒྱན་ལྡན་” གྱི་བྱིས་པ་ཞིག་ཡོང་གི་མ་རེད་ཅེས་བཤད་པ་དེ་འདྲ་མ་རེད། དེ་
 འདྲ་བྱུང་ན་པ་མ་ལ་དཔེ་མི་སྲིད་པའི་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་རྒྱལ་བས་
 རེར་གཤམ་ཉེ་ངས་ཐག་གྱིད་སྟོན་ཆ་དེ་འགོ་སྟོད་ནས་ཤེས་ཉོན་གས་བྱུང་ཡོད་ན། དང་ལེན་
 བྱེད་རྒྱ་ལས་སླ་དུ་བྱིན་ཡོད་ལྟེ། སལ་ཆེར་ང་ཚོས་ཁོ་ལ་སེམས་གྱི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་
 འཕྲད་རྒྱ་ཡིན་པ་ཤེས་པའི་སྟོན་ནས་སླ་མོ་ནས་རེ་བ་དེ་དག་ལ་སྟོན་གྱིག་བྱས་ཡོད་ཀྱི་རེད།
 ང་ཚོས་དེ་མ་ཤེས་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་རེད། ཐག་གྱི་བདེ་ཐང་མེད་པ་ང་ཚོས་ཤེས་རྒྱ་དེ་
 ཆེས་དལ་པོའི་ངང་ནས་མ་གཏོགས་བྱུང་མེད། མཐའ་མ་ཤེས་དུས་སྟིང་འདར་བརྒྱབ་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆེས་དེའི་སྐོར་ལ་ཞེ་དགས་གསུངས་མེད་ཀྱང་། བརྒྱད་རིམ་དེ་ལ་ཞེ་དགས་
 བྲགས་པམ་པོ་བྱུང་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོའི་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ནང་སྟེ། ཟླ་བ་འགའ་ཤས་
 གྱི་སྟོན་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཐག་གྱིད་གནས་སྟངས་ཀྱི་སྐོར་ནས་འགོ་བཙུགས་པའི་སྟན་
 ཚོམ་ཞིག་གིས་གནང་བ་འདི་ལྟར།

བུ་མས་མ་ཞིག
 ཇི་འདྲའི་སྟོན་བ་ལ།
 འདི་འདྲ་སྟོན་ལྷལ་ན་མེད།
 སྤྱི་ལོ་གྱིས་སྟགས་པའི་མཐེང་རིལ།
 ཀྱང་པ་ཞ་བའི་བྱི་སྲིད།
 སྤྱི་ལོ་ལྷལ་འདོན་པའི་མེ་ཉོག།
 ༡་ཅང་སྟོན།

དེ་འདྲ་རེད་དམ།²⁷

ངས་རང་གི་སྤྱི་ལུགས་ལ་འོངས་པ་ལ་ཡོད་པའི་རེ་བ་དེ་ཚོས་གཏོང་དགོས་པའི་སྐྱེད་ལ་ད་
 ཆ་ངའི་མི་ཚེའི་ནང་ནས་ཁོ་ཚོ་ལྟར་དངོས་སུ་སློབ་གཏོང་ཐབས་ཀྱང་བྱེད་དགོས་ལྟར་
 བ་དེ་ནི་ང་ལ་ཁག་ཤོས་སུ་བྱུང་། ཁོ་ཀམ་འི་ཚོས་སྤྱི་ལ་བྱིན་རྗེས་ཀྱི་ལོ་དེ་དག་གི་ནང་
 ཏུ་ངས་འདི་ལ་སྐྱོན་བྱུང་བས་མ་སློབ་གཏོང་ཐུབ་པ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དུས་ཚོད་ཀྱི་བྲག་པ་
 འདིའི་ནང་དུ་ངས་རེ་སྤྱི་ལ་དེ་སློབ་ལུགས་ལས་འདས་པའི་སེམས་ངལ་ཚོར་བྱུང་། རིན་པོ་
 ཚེ་བའི་སྤྱི་ལ་ཚོགས་འདུས་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ། ང་ལ་ཀམ་འི་ཚོས་སྤྱི་ལ་ནས་མི་ཞིག་གི་
 ཁ་པར་བཏང་སྟེ། ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཕྱི་ལ་འོང་རེ་ཞེས་ཞེས་ཤིང་གསུངས་ཀྱི་ནང་ལ་སྟོན་པར་
 བསྐྱོད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱི་ལ་དུ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཁོས་ཐག་སྐྱོམ་མཉམ་དུ་འབྲིང་ཐུབ་ཀྱི་རེད་ཅེས་
 བརྗོད་བྱུང་། སྐབས་དེར་ང་ཚོགས་པ་ཚོས་ཉེ་རིན་པོ་ཚེ་ལ་ཁ་པར་བཏང་བ་ཡིན། རིན་པོ་
 ཚེས་དོ་ནན་གི་སློབ་པ་ལ་ "ཁོ་ཕྱི་ལ་ཁ་པར་བསྐྱུལ་དུ་སོང་། ཁོས་ཐག་སྐྱོམ་ཀམ་འི་
 ཚོས་སྤྱི་ལ་དུ་འབྲིང་གི་རེད། ཁོ་འགོ་རྩ་ཚུགས།" ཅེས་གསུངས་བྱུང་། ང་ཡིད་ཐང་ཆད་
 དེ་ང་རང་ཁེར་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཚོར་བྱུང་། ངས་སུ་གཅིག་ལ་རོགས་པ་བྱེད་རོགས་ཀྱང་ཟེར་
 སོང་མ་བྱུང་། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་པ་དེ་ངས་བརྗོད་ཀྱང་ཐུབ་ཀྱི་མི་
 འདུག འདི་ལྟར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པ་ངས་ངོས་ལེན་བྱས་ཀྱང་ང་ལ་བཟོད་
 མི་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་།

དུས་ཚོད་གཏན་འཁེལ་བའི་ཉེན་མོ་དེར་ངས་ཐག་སྐྱོམ་མཉམ་པ་སྤྱི་ལ་གསོག་
 བ་བྱེད་སྟེ་ཁོ་ཕྱི་ལ་གི་ནང་དུ་བསྐྱུལ་བ་ཡིན། ངས་ཁོ་དང་ཁོའི་སྐྱེད་ཀྱི་ལང་པའི་བྱེད་པས་
 རར་བཞག་སྟེ་སློབ་ཀྱི་ལ་བརྒྱུངས་ནས་ལོག་བྱིན་པ་ཡིན། ང་ལ་སུ་གཅིག་ཀྱང་ཐུག་འདོད་
 མེད་པ་དང་། ངས་གཉེས་ཚིག་བརྗོད་རྒྱུ་དེ་བཟོད་ཐུབ་མ་སོང་། དེ་ནི་ཞེད་སྣང་ཅན་ཞིག་
 རེད། ངས་བྱེད་སྤངས་འདི་ཡག་པོ་མིན་པ་གསལ་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་ངས་

27 ཚོས་སྤྱི་ལ་དུ་པའི་གསུང་འབྲུམ་གཅེས་བཏུས་སྟེ་གསུངས་བཅའ་བུན་པ། (ཚོ་སི་འོ་ཤེ་ཤེ་ལ་དཔལ་རྒྱན་ཁང་། ༢༠༠༩)
 ཤོག་གངས་ ༡༧༥ ནས་ ༡༧༦ །

དེ་ལས་ཡག་ག་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་མ་སོང་། ངས་རང་གི་སྲུ་གུ་དང་ཁ་གྲེས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་
དུས་ཐབས་ཤེས་འདི་ལོ་ན་མ་གཏོགས་ངས་བྱེད་ཐུབ་མ་སོང་།

དེའི་རྗེས་སུ་ཐག་གཅོད་འདི་ལ་བཞེན་ནས་ངས་རྒྱན་རིང་སྲུག་བསྐྱེད་ཐུངས་པ་
ཡིན། ལོ་མང་པོའི་རིང་ང་ལ་ངས་ཐག་སློང་འཚོལ་བའི་མི་ལམ་མིས་བྱུང་།།

བཅུ།

དབྱིན་ཡུལ་དུ་ངའི་ན་རྒྱུད་བྱིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དུས་ཡུན་སལ་ཆེ་བ་དང་། བར་མ་སོན་
སྟོན་གྱི་དུས་ཚོད་མང་ཆེ་བ་རྟ་ལ་བཞོན་ཏེ་བསྐྱལ་བ་ཡིན། ཡུ་གུ་རྒྱུད་དུའི་སྐབས་ཐེངས་
དང་པོར་རྟ་ཞིག་ལ་བཞོན་པ་ནས་བཟུང་། རྟ་དང་རྟ་པའི་རྟ་རྩལ་ལ་ང་རང་འབྲེལ་བ་
གཏོང་བའདུང་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། ངའི་རྟ་རྩལ་གྱི་ཐོག་མའི་སྦྱོང་བརྗེས་ནི་མཚོང་ལྡིང་དང་
ཐག་རིང་ལ་བཞོན་རྒྱ་དག་རེད། ང་གཏན་འཇགས་སྟོབ་ལཱ་ཡོད་སྐབས་ང་ཚོ་མ་མོ་
བརྗོད་པར་ཡང་འགོ་ཚུགས་གི་ཡོད། ངས་གསོད་སེམས་བཅངས་ནས་ནམ་ཡང་ཕྱིན་མེད་
ཀྱང་། ཐོག་མའི་དུས་སུ་ང་ངའི་བཞོན་རྟ་རྩི་ལེ་བཟེ་བེར་བར་བཞོན་ཏེ་མ་མོ་བརྗོད་པར་
འགོ་ཡི་ཡོད། རྗེས་སུ་ངས་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་དཀྱུས་མ་དང་། རྟ་རྒྱུགས། རྟ་མཚོང་བཅས་ཀྱི་
ཚོད་ལྟའི་འགྲན་བསྡུར་ཐེ་བའི་རིམ་པ་གསུམ་ཅན་གྱི་ "དགོང་མོའི་རྟ་རྩེད་འགྲན་བསྡུར་"
ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། གཞོན་ཅུའི་སྐབས་སུ་ང་རང་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་ཆ་ཤས་དེར་དགའ་
པོ་མེད། ང་དེར་སུན་སྣང་སྦྱེས་བྱུང་། དབྱིན་ཡུལ་དུ་དེའི་སྐབས་སུ་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་
ཐད་ལ་དོ་སྣང་ཏ་ཅང་རྒྱུད་རྒྱུད་ཡིན་ཅང་། ང་རང་མཐོང་རྒྱ་རྒྱུད་བ་མ་བཟང་དགའ་ཞེན་
ཡང་དེ་ཅོམ་མེད།

སྟེ་ནན་ཁ་དུ་ཐོག་མའི་ལོ་གཉིས་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ངས་ངའི་རྟ་དེ་བཙོངས་པ་
ཡིན། ཁིར་རྩི་ལོ་རི་ལ་ཡོད་དུས་ང་རྟ་ལ་རྩ་བ་ནས་བཞོན་མེད། དོན་དངོས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་
ང་གཉིས་ཁ་ལོ་ར་རྟོར་མ་སྟོར་བར་དུ་ང་རྟ་ལ་ཡང་རྒྱར་བཞོན་མེད། ཐག་གྱི་བྱིས་པ་
ཡིན་དུས་ངས་གནས་ཀྱི་རྟ་རྩིག་ཏུ་སྐབས་རེ་རྒྱ་ཚོད་གཅིག་ཅམ་རིང་རྟ་བཞོན་པར་
འགོ་སྦྱོང་། ངས་ང་རང་ལ་རྟ་ཞིག་ཉོས་ན་འགྲིག་མིན་གྱི་སྟོར་ལ་རིན་པོ་ཆེར་བཀའ་འདྲི་
ཞུས་པ་ཡིན། དེ་དུས་ཁོང་གིས་བསམ་ཚུལ་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་གྱི་མ་རེད་ཟེན་གྱི་འདུག་
ཅས་གསུངས་བྱུང་། དེ་ལྟར་བྱས་ན་མི་གཞན་གྱིས་ང་ཚོ་དོན་རོ་མར་འབྱོར་ལྡན་མིན་

ཡང་འཕྲོར་ལྷན་ལྷ་བྱུང་མཐོང་བ་དང་། དདུལ་ལ་བག་མེད་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་འདུག་
བསམས་སྲིད། ཁོང་ལ་གལ་ཏེ་མི་ཚོས་ང་ཚོས་འཕྲོར་ལྷན་སྐྱེད་པ་འདྲ་བའི་མི་ཚེ་
སྐྱེལ་གྱིན་འདུག་བསམས་ན། མི་ཚོས་ཁོང་ཚོས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་ལེན་
མི་བྱེད་པའི་ཞེད་སྐྱོང་འདུག་ ཁོང་གིས་ང་ལ་ངང་སྐྱེག་བྱོས་གསུངས་བྱུང་། ངས་གནས་
སྐབས་རིང་ལ་རྟ་ཉེ་རྒྱུད་བསམ་ཚུལ་དེ་དོར་ན་ཡང་། མཚམས་རེ་མཚམས་རེ་ལ་ངས་རྟ་
ལ་བཞོན་རྒྱ་མཚུང་བ་ཡིན།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གེ་སར་ངའི་རྒྱམ་དུ་ཡོད་སྐབས་ངས་སྐབས་སྐབས་སུ་རྟ་ལ་
བཞོན་པ་ཡིན། གེ་སར་སྐྱེས་ཏེ་ཟླ་བ་འགའ་ཤས་ལོན་སྐབས། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་རྟ་ཞིག་
ཉོས་ན་འགྲིག་གི་རེད་གསུངས་བྱུང་། དེའི་སྐབས་སུ་ངས་སྟོལ་ཏེ་འཇུག་གི་བྱུང་ཚུགས་སུ་
ཡོད་པའི་ཉེ་ཤིན་རྒྱ་ལི་རན་ཆེ་ཞེས་པའི་རྟ་རའི་དགོ་ཀློན། ཨོ་མི་མི་རི་ལ་ནས་ཡིན་པའི་
བྱུང་མེད། ཉེ་བཟེ་ཞི་ཤི་ཤི་ནས་རྟ་ལ་བཞོན་རྒྱུད་སློབ་སྦྱོང་ལེན་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན།
ང་ཚོའི་ཁང་ཁྱིམ་སྟོལ་ཏེ་འཇུག་ལི་ཆེ་ནས་རྟ་རེ་དེ་བར་དུ་མོ་འའི་ནང་ལམ་ཐག་སྐྱུང་དུ་
ཞིག་ལས་མེད། དེར་རྟ་རྒྱུད་གཙང་བའི་ཚོད་མ་ལོ་གཞོན་ཞིག་ཉེ་རྒྱུ་འདུག་ལ། ཚོད་མ་
དེ་དམིགས་བསལ་ངའི་སྟོལ་འབབ་པོ་བྱུང་། མིང་ལ་སྐྱ་ལར་ཟེར་བའི་མདོག་དམར་
རྒྱ་ཞིག་འདུག་ རིན་པོ་ཆེས་མོ་ལ་མི་ར་གཞིའམ་སྤྲིག་རྒྱ་མ་ཞེས་མིང་སྐྱར་དུ་བཏགས་
གནང་མོང་།

ངས་སྤྲིག་རྒྱ་མ་ལ་བཞོན་ནས་མཚོང་བའི་འགྲན་བསྐྱར་དང་རི་དྲགས་རྩོན་པའི་
སྦྱོང་བརྟུན་འགའ་ཤས་ལ་བྱིན་པ་ཡིན། ཟླ་བ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ངའི་རྟ་རྩལ་དགོ་
ཀློན་གྱིས་ང་ལ་གོས་འགོ་ཞིག་བཏོན་བྱུང་། མོ་ལ་རྟ་འདུལ་གྱི་སྦྱོང་བརྟུན་གང་
འཚམས་དང་། མཚོང་བའི་ཉམས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་། ངའི་རྟ་ལས་ལོ་ན་ཕྱན་བུ་
ཀླན་པའི་རྟ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། མོས་རྟ་ལོ་ན་གཞོན་པ་ཞིག་དགོས་འདོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པས། ང་ལ་རྟ་བཞེ་བྱེད་འདོད་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲིས་བྱུང་། མོའི་རྟ་དེ་ས་ཏེ་རྟ་རྩལ་རྩེ་རྩེ་དང་དང་མོ་
རོ་སྤྲི་རྩེ་རྩེ་བའི་རྒྱུད་གཉིས་འདྲེས་མའི་རྒྱུད་ཞིག་ཡིན་པ་དང་མིང་ལ་སྐྱ་ཞེས་ཆེབ་

སེའི་མེད་ཀྱི་འདུག་ ངས་ཏེ་བརྗེ་རྒྱལ་རྒྱུ་ལས་ལེན་བྱས་པ་ཡིན། གང་ཡིན་ཟེར་ན་དེས་
ངའི་ཏེ་རྩ་ལ་གྱི་སློབ་སློང་ལ་མན་ཐོགས་པོ་ཡོང་གི་རེད་སྟེ་མ་བྱུང་། ང་རང་ལས་མང་བ་
ཤེས་མཁན་གྱི་ཏེ་ཞིག་ནས་ངས་སློབ་སློང་ལེན་བྱས་ཀྱི་རེད་ཟེར་བྱུང་།

སྐྱེ་ཞབས་ཆེབ་སེའི་ཁ་མདོག་སྐྱུག་ནག་དང་མཐོ་ཚད་ལ་ལག་བཅུ་དུག་དང་ཞིན་
ཆེ་གསུམ་ཅན་གྱི་ཏེ་ཆེན་པོ་ཏེ་ཅང་གཡུང་མ་ཞིག་རེད།²⁸ ཁོ་ཞི་ཚོར་བ་སྐྱེན་པོ་དང་། བོ་
བརྗེ་འཕྲོད་པོ། འདུལ་སློང་ལ་དགའ་བ་ཞིག་རེད། ངས་རྩ་རའི་ནང་དུ་དུས་ཚོད་མང་པོ་
བསྐྱུལ་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་པར་བརྟེན་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ལྷན་ཆེབ་སེའི་ཞེས་འབོད་རྒྱ་འགོ་
འདུགས་གནང་། ང་མཚོང་བའི་འགྲན་བསྐྱར་འགའ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཆེབ་སེའི་བཞོན་ཏེ་
ཕྱིན་པས། མཚོང་བའི་དམའ་རིམ་འདྲིན་གྱི་ནང་དུ་ཡག་པོ་བྱས་སོང་། དེ་ནས་ངས་
ཁ་ལོ་ར་རྟོའི་བང་རིམ་གསུམ་ཅན་གྱི་ཏེ་རྩ་ལ་འགྲན་བསྐྱར་ལ་ཞུགས་རྒྱ་ཐག་བཅད་པ་
ཡིན། ཏེ་རྒྱལ་དང་ཏེ་མཚོང་གཉིས་ལ་ངས་ཨང་རིམ་ཡག་པོ་ལོན་སོང་ཡང་ཏེ་འདུལ་
སློང་ལ་ཞན་པོ་བྱུང་།

ཏེ་རྩ་ལ་ཁྱོད་ཡོངས་ནས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་ཆེད་དུ་མཚོང་སློང་མཚམས་བཅད་
ནས་ཏེ་འདུལ་སློང་གི་སྐྱོར་ལ་མང་ཚམ་སློང་བར་དོ་སྤང་བྱེད་རྒྱ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན།
དོན་དངོས་ལྟ་ངས་དེའི་དོན་དུ་ལོ་གཅིག་གཏོང་རྒྱུར་སེམས་ཐག་བཅད། ལོ་དེའི་ལོ་
མཇུག་དུ་ངའི་ཏེ་འདུལ་སློང་གི་སློང་བརྗེས་གས་གཙོ་པོ་དེ་མཚོང་བ་ལ་བྱེད་
རྒྱུའི་འདོད་པ་བྱུང་། ངས་ཏེ་བཟེ་ཁེ་ཞེ་རེའི་ས་ནས་བདུན་རེར་ཐེངས་གསུམ་བྱས་ཏེ་
ཏེ་འདུལ་སློང་གི་སློབ་སློང་རྒྱལ་དུ་ལེན་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་པ་ཡིན། མོ་ལ་ཏེ་འདུལ་གྱི་
དམའ་རིམ་སློང་བརྗེས་ཐོབ་ཡོད་པས་དགེ་ཚུན་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། ངས་རིན་པོ་ཆེ་དང་བུ་
སྐྱུག་ཚོའི་མཉམ་དུ་བྲེལ་འཛུབ་དང་། འཇུག་ཆ་ཆེ་བའི་མི་ཆེ་ནས་བར་གསང་ཞིག་ཐོབ་
པ་ལྟ་བུར་ཏེ་རར་འགོ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་དེ་དགའ་པོའི་ངང་ནས་སྐྱུག་གི་ཡོད།

28 ཏེ་ཞིག་གི་མཐོ་ཚད་ནི་ལག་པ་གཅིག་ལ་ཞིན་ཅི་བཞི་རེ་བཞེས་ཏེ་ལག་པས་འདུལ་གྱི་ཡོད། ལག་བཅུ་དུག་གསུམ་གྱི་
ཏེ་དེར་ཞིན་ཅི་ ༡༤ དེ་ ༩ ལ་བསྐྱར། དེའི་སྤྱིང་ཞིན་ཅི་གསུམ་བསྐྱར་པས་ཞིན་ཅི་ ༤༧ རེད། ཚད་དེ་ནི་ས་ཐོག་ནས་
ཏེ་མཚིང་པའི་སོག་རུས་མཐོ་ཤོས་ཡོད་ས་བར་དུ་འདུལ་སློབ་ཡོད།

རྒྱབས་དེ་དུས་རྒྱུན་དུ་ཉེ་འདུལ་སྐྱོད་གི་སློབ་སློབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཆར་ལེ་སེ་ཏེ་ཀུན་
སྤེལ་བའི་ཉར་སྤར་རི་པའི་རྟ་པ་ཞིག་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཤིང་ཡོད་པའི་ཡོད། ཁོང་ནི་ཉར་སྤར་
རིའི་ “ཆེད་སྒྲིག་གསུམ་གྱི་རུ་ཁག” (three-event team) གི་རུ་མི་བྱས་སྐྱོད་ཡོད། ངས་
ཁོང་གི་འཛིན་སྲུང་མང་པོ་འབྲིམ་པ་དང་། རྗེས་སུ་དམའ་རིམ་ཉེ་འདུལ་སྐྱོད་གི་དུས་
སློབ་ཁག་ལ་ངའི་རྟ་དེ་སློབ་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། དུས་ཡུན་སྨྱུང་དུ་འོང་ལ་ང་རང་
ཉེ་འདུལ་སྐྱོད་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ཆལ་ལ་ཡིད་སེམས་དབང་མེད་དུ་ཤོར་བར་གྱུར་ཡོད་པ་ང་རང་ལ་
ཤེས་རྟོགས་བྱུང་།

ཉེ་འདུལ་སྐྱོད་ (Dressage) ཞེས་པ་རྣམས་སེམས་སྐྱོད་དུ་སྐྱོད་བརྟན་ཞེས་པའི་
དོན་རེད། སློབ་རྒྱུ་སྤྲོས་དག་གི་རྟ་རྒྱལ་གྱི་འབྲུང་ཁུངས་དེ་ལོ་སྟོན་སྤྲུག་གཉིས་ལྷག་
གི་སློབ་ལ་རེད། རྗེ་རིག་གི་དཔའ་བརྒྱལ་ཚོས་དམག་སར་ཉེ་འཕོ་སྐྱུར་བ་དེ་པོ་དང་ལ་
ལ་ཉན་པོ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་རྟ་ལ་སྐྱོད་བརྟན་བྱས་ཡོད། ཉེ་འདུལ་སྐྱོད་སློབ་ལ་ད་ལྟ་
ལག་སོན་ཡོད་པའི་བསྟན་བཅོས་སྤེལ་དེ་རྗེ་རིག་གི་དམག་གྱི་བཟེ་ལོ་སྟོན་གིས་བྲིས་
འདུག ཁོས་དམག་སར་རྟ་རྒྱལ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུར་ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཉེ་འདུལ་སྐྱོད་གི་
ཐབས་ལམ་ཟེར་བ་དེ་བེད་སྐྱོད་བྱས་འདུག

དབྱིན་རྒྱུད་དུ་ “ཉེ་འདུལ་སྐྱོད་” ལ་ཉག་ཉག་རན་པའི་ཐ་སྐྱོད་ཚིག་འབྲུག་ཅིག་
ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་མ་རེད། ཉེ་འདུལ་སྐྱོད་ནི་ཉེ་རང་བཞིན་གྱི་གཡོ་འགུལ་དང་ཤོམ་
འགོས་བཀོལ་སྐྱོད་གིས་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་ཆེད་མངགས་རྟ་ལ་སྐྱོད་བརྟན་སྐྱོད་
པ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་དུད་འགོ་རྣམས་ལོད་རྒྱབས་ཀྱི་མངོས་ཤིང་མཉེན་ཆ་ལྡན་པའི་རང་
བཞིན་གྱི་གཡོ་འགུལ་ང་ཚོས་མཐོང་བ་དག་རང་སོར་གནས་པའི་སློབ་ཏུ་རྟ་དེ་སློབས་
ལྷགས་ཆེན་པོ་དང་། མཉེན་ཆ་དོད་པོ། རྒྱལ་སྐྱོད་བྱང་རྒྱུབ་པ་ཡོད་པའི་ཆེད་དུ་རེད། ཉེ་
འདུལ་སྐྱོད་ཞེས་པ་རྟ་དང་ཞོན་མཁན་གཉིས་བྱུང་དུ་སྐྱེལ་བ་ལ་བེད། དེ་ནི་གལ་ཏེ་སྐྱོད་
བརྟན་དེ་ལམ་སྟོང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ན། རྟ་དང་ཞོན་མཁན་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྟོ་
ནས་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། བད་གི་སེམས་ཀྱང་དེས་པར་དུ་མཐུན་པ་

ཞིག་དགོས། ཉ་དང་ཞོན་མཁན་གྱི་དབར་ལ་སུན་ཚུན་བར་འཕྲོད་པོ་དང་སློ་མཐུན་པོའི་
གནས་བབ་བསྐྱར་པ་དང་། དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་དགོས་པ་དེ་རྟེན་འདུལ་
སྦྱོར་ལ་ཡིད་འཕྲོག་དགོས་པའི་ཆ་ཤས་ཞིག་རེད།

རོམ་གྱི་མི་ཚོར་རྟ་རྩལ་རིག་གནས་དེ་དེ་ཅམ་བེད་སྦྱོད་མེད་པ་དང་། ལུས་ནག་གི་
དུས་རབས་ཞེས་པའི་སྐབས་རྟེན་འདུལ་སྦྱོར་གི་སྐྱེ་རྩལ་དེ་ཉ་ལམ་ཆ་ཆར་བོར་བསྐྱེད་
ཏུ་ཕྱིན་པ་རེད། ལོ་གནས་ཅན་གྱི་དཔལ་བརྟེན་གྱིས་ཕྱོན་པའི་ལོ་ཁྲབ་དེ་དག་ཉ་ཅང་
སྤྱི་ཆེ་བས་མཉེན་རྩལ་དོད་པོའི་སློ་ནས་རྟ་ལ་ཁ་ལོ་བསྐྱར་རྒྱ་ཞི་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་
རེད། དུས་རབས་བར་མའི་དམག་ས་རྣམས་སུ་འཐབ་རར་དམག་མི་འབྱེད་ཏེ་ཐང་ཀར་
ཏུ་བསྐྱར་གྱི་ནང་དུ་རྒྱུག་སྐབས་པའི་རྟ་སློབས་ཆེན་དགོས་གྱི་ཡོད། གནས་སྐབས་འདི་དག་
ལ་རྟེན་འདུལ་སྦྱོར་གི་ཞིབ་ཤའི་རྩལ་གྱི་བེད་སྦྱོད་མེད།

རིག་རྩལ་སྐྱར་དར་གྱི་དུས་སུ་དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་ནས་འགོ་བརྒྱུགས་ཏེ་རྟེན་འདུལ་
སྦྱོར་སྐྱར་དུ་དར་བ་རེད། ཡོ་རོབ་ཏུ་སློལ་རྒྱུན་སྐྱེས་གཙང་གི་རྟ་རྩལ་གྱི་སྐྱེ་རྩལ་རྒྱུན་
འཛིན་ཆེད་རྟ་རྩལ་སློབ་གྲྭ་དང་པོ་དེ་ ༡༥༩༡ ལོར་ཞེ་སོལ་སི་ཏུ་སློ་ཕྱིས་ཡོད་པ་དེ་མི་ཏ་
ལི་ལ་གསར་རྟེན་བྱུང་བ་རེད། རྒྱ་དྲག་མི་དྲག་ཚོས་རྟ་རྩལ་གྱི་སློབ་སྦྱོར་ལེན་པའི་ཆེད་དུ་
སྤྱིང་སྐྱོན་གང་ས་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། ལྷུང་པོར་རྒྱ་རན་སི་དང་། སི་པན་ཡ། འཇར་
མན། དབྱིན་ཡུལ་བཅས་ལ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནི་ཡོ་རོབ་ནང་གི་རྒྱ་དྲག་དུད་ཕྱིམ་དང་།
ཁྲིམས་ར་ཆེ་ལག་ལ་རྟེན་འདུལ་སྦྱོར་གི་དོ་ར་ཚུང་དུ་རེ་ཉར་རྒྱ་དེ་དར་སློལ་ཅན་ཞིག་ཏུ་
བྱུང་ཡོད། ༡༧༥༥ ལོར་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་གྱིས་མཉམ་དུ་ལྷན་སྐྱོར་བྱས་པའི་མེ་
ཡ་ནར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་སི་ཤེན་ཡའི་རྟ་བཞེན་སློབ་གྲྭ་དེ། རིག་རྩལ་སྐྱར་དར་སྐབས་
སུ་བྱུང་པའི་སློལ་རྒྱུན་སྐྱེས་གཙང་གི་རྟེན་འདུལ་སྦྱོར་གི་དབུ་མཚོན་གཙོ་བོ་རེད། དེ་ནི་
༡༨༩༥ ལོར་མེ་ཡ་ནར་ཉལ་སི་རྩར་ག་སོ་བྱང་ལ་སྐྱར་ཏེ་རྟ་རྩལ་སྦྱོར་སའི་སློབ་གྲྭ་འཕམ། དོ་
རའི་ཚུལ་དུ་བཟོས་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་དེང་སང་ཡང་བཀོལ་སྦྱོད་དུ་ཡོད་པའི་རྟེན་
འདུལ་སྦྱོར་གི་སློབ་གྲྭ་རྟེན་ཤོས་དེ་ཉིད་ནི་སློབ་གྲྭ་དེ་ལས་ཀྱང་ལོ་ཉེས་བརྒྱ་ལྷག་གི་སྤྱི་

རོལ་དུ་བྱུང་ཡོད། བཅོན་པོ་སྐྱེས་ཀྱི་ནུབ་དང་པོའི་སྐུ་ལྷན་ཆ་རྒྱལ་མག་སི་མི་ལན་གྱིས་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་དུ་སི་ལེན་ཡའི་རྟ་ཨོ་སི་ཐེ་རི་ཡར་དར་བྱུང་བ་རེད། སི་ལེན་ཡའི་རྟ་དང་པོའི་རིགས་དེ་ཉམ་སི་ལྷག་ནང་མིར་བག་མའི་རྫོང་སྐལ་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་སྤྱད་པ་རེད། དེ་དག་ལི་མི་བཟའི་ས་གནས་གྱི་རྟ་དང་རིགས་འདྲེས་སུ་བཅུག་སྟེ་ལི་མི་བཟའི་རྟ་རིགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལྷན་འཕེལ་བྱུང་བ་རེད། རིགས་འདི་ནས་བྱུང་བའི་རྟ་གསེབ་ཆམས་ཁོ་ན་སི་ལེན་ཡའི་རྟ་ཚལ་སློབ་གྲར་བེད་སློབ་གཏོང་གི་ཡོད།

ངས་འགོ་འདྲུགས་གྱི་སློབ་བཟར་བྱེད་པ་དང་ལྷན་དུ་རྟའི་འདུལ་སློབ་གི་བྱུང་རབས་སློབ་ལ་མང་དུ་ཤེས་པས། དེའི་ཐད་ལ་འཚོལ་སྟེག་དང་སློབ་བཟར་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བྱེད་འདོད་པའི་ངང་ནས། ངས་རིག་གནས་བཟང་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་མཐུན་གྱི་ཡོད་པའི་ཚོར་སྣང་བྱུང་། ཐག་སྟེའི་གནས་སྣངས་ཤེས་པའི་སྟུག་བསྐལ་དང་མཉམ་དུ་ངའི་མི་ཆེ་དཀའ་ངལ་གྱི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་ཤིག་ལ། གཏོང་བཟའ་ལ་མཐོང་འདེགས་བྱེད་པའི་རིག་གནས་ཤིག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུགས་ཆེར་བྱུང་བ་འདི་ཉ་ཅང་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་།

གནས་སྐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་ངས་རྒྱུད་བཟང་གི་རྟ་གསེབ་ཅིག་ཉོས་ཏེ་ང་ཚོས་དེའི་མིང་ལ་རྩོམ་ལྷོ་གར་ (Vajra Dance) ཞེས་བཏགས། ཁོ་ནི་ཡུལ་གྱི་གར་མཁན་ (Native Dancer) ཞེས་གྲགས་ཆེ་བའི་རྟ་རྒྱལ་བྱེད་རྒྱའི་རྟའི་རྒྱུད་ནས་མཆེད་པ་རེད། རྩོམ་ལྷོ་གར་ནི་ཁེ་ཚོང་ཚན་པ་ཞིག་གིས་དེུལ་འཕོར་ཆེན་པོ་སྤྱད་དེ་ཉོས་ནས་རྟ་རྒྱལ་འགན་བསྟར་བྱེད་དུ་བཅུག་འདུག་ཀྱང་། མཁྲོགས་ཚལ་ཆེན་པོ་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་འདུག དེ་རྗེས་ཁོའི་མཁུན་གྱི་རྒྱུད་པ་གཡོན་མའི་ཕུས་མོའི་རུས་པ་ཆག་སྟེ་རྟ་རྒྱལ་འགན་བསྟར་ནས་ཀས་ཡོལ་གཏོང་དགོས་བྱུང་འདུག དེ་ནས་ཁ་ལི་སློབ་ནི་ཡའི་སོ་ནོ་མ་རྫོང་དུ་སློབ་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་ལ་གོང་ཁེ་པོ་བྲས་ཏེ་བཅོངས་འདུག མི་དེས་རྟ་དེ་ལ་སློབ་བཟར་སློབ་སྐབས་རྟ་དེས་རྟའི་འདུལ་སློབ་གི་ཐད་ལ་མཉེན་ཚལ་ཡོད་རྟགས་མངོན་འདུག ངས་རྟའི་འདུལ་སློབ་གི་འགན་བསྟར་ལ་འཚམས་པོ་ཡོང་རྒྱ་དང་། བཞོན་རྟ་

ལེགས་པ་ཞིག་ཐོབ་ཕྱིར་དེ་ཉོས་པ་ཡིན། ངས་རྟ་དེ་ཁ་ལོ་ར་འོར་ཁྲིད་ཡོང་སྟེ་ཆར་ལེ་སི་
ཡི་རྟ་རར་ཉེ་བཟེ་དང་ལྷན་དུ་སྦྱོང་བརྟེན་བྱེད་སྐབས། ཁོའི་སྟེང་ནས་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་
གི་ཚལ་སྣ་མང་པོ་ཞིག་སྦྱངས་པ་ཡིན།

རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་སྟེ་ཡ་ནར་ཡོད་པའི་སི་པེན་ཡའི་རྟ་ཚལ་སྦོལ་གྱུར་ལྟ་
སྟོར་བྱེད་སྐབས། ང་རང་ལ་སྦྱོང་བརྟེན་དེར་ལྷགས་མང་ཙམ་རྒྱག་དགོས་པའི་སྐྱལ་མ་
ཐོབ་བྱུང་། སྐབས་དེར་ཆར་ལེ་སི་ཉི་ལྷན་སྦྱོང་ཡིས་ང་རང་ལ་རྟའི་ཐད་ལ་རང་བཞིན་གྱི་
ཚལ་དང་། ཚོར་བ་འདུག་བསམ་གྱི་འདུག་ཅེས་བརྗོད་བྱུང་ལ། ང་རང་གིས་ཀྱང་དེ་འདྲ་
ཞིག་ཚོར་རྒྱ་འགོ་ཚུགས། ང་རང་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་རིག་པའི་ཐོག་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
འབད་པ་ལྷགས་ཆེར་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་།

ཐག་སྟེ་ཀམ་འི་ཚོས་སྦྱིང་ལ་བྱིན་ཆར་བའི་རྗེས་སུ་ངས་ཆར་ལེ་སི་ཡི་མཉམ་དུ་སྦོལ་
སྦྱོང་བྱེད་རྒྱུར་དུས་ཚོད་རིང་དུ་གཏོང་ཞེ་སྟེ་བཟུབ་བཞུགས། དེ་དུས་ཆར་ལེ་སི་བྱང་ཁ་ལི་སྟོར་
ནི་ཡར་རིག་སྟོབས་ཚེ་སྤྱད་ལྷན་པའི་སྤྱ་གྱའི་སྦོལ་གྱི་ཞིག་ཏུ་རྟ་ཞོན་སྟངས་སྦོལ་བཞིན་
ཡོད་པ་དང་། ཁོས་ང་དེ་གར་ཡོང་ནས་ཁོ་རང་དང་མཉམ་དུ་སྦྱོང་བརྟེན་བྱས་ན་འགྲིག་
གི་རེད་བརྗོད་བྱུང་། སྐབས་དེ་དུས་ཁ་ལོ་ར་འོར་མཐུན་རྒྱུན་ཚད་བཀག་ཅན་ཞིག་ལས་
མཉན་སྟབས། ངའི་རྟ་ཚལ་སྦྱོང་བརྟེན་དེར་ཡར་རྒྱས་ཚད་བཀག་ཅན་ཞིག་མ་གཏོགས་
འགོ་ཐབས་མེད་པ་ཚོར་བྱུང་། ང་ཉི་ཉེན་སྣ་ལི་རན་ཆེ་ཞེས་པའི་རྟ་རའི་ནང་དུ་བདུན་
རེར་ཐེངས་གསུམ་རེ་ཙམ་བྱིན་པ་དེས། རྟ་ཚལ་གྱི་སྦྱོང་བརྟེན་མཐའ་བྱིན་པ་ཞིག་
ཡོང་སྟབས་ཀྱི་མེད་སྟོར་རིན་པོ་ཆེ་དང་གོས་བསྐྱར་ལྷན་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་རྒྱབ་
སྦྱོར་ལྷགས་ཆེ་གནང་བྱུང་། ཁོང་རང་འགྲུལ་བཞུད་མང་པོ་གནང་གི་ཡོད་ཅང་ང་ལ་འང་
རང་གི་འདོད་པ་ལ་ཡོད་པའི་རིག་གནས་དེར་ལྷགས་རྒྱག་དགོས་པའི་བསམ་ཤེས་གནང་
གི་ཡོད། འདི་ལྟར་རང་ཉིད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་ངའི་དགོས་མཁོ་ལ་ཁོང་གིས་རྒྱབ་སྦྱོར་
གནང་བྱུང་།

སྐབས་དེར་ཨ་རིའི་ནང་དུ་རྟའི་འདུལ་སྐྱོད་གི་ལག་ལེན་དང་དེར་ཡིད་སྐྱོན་བྱེད་རྒྱ་
འགོ་ཚུགས་བཞིན་ཡོད་ཅང་། གནས་ཚད་ལྡན་པའི་དགེ་ཚུན་ཞིག་འཐོབ་ལག་པོ་ཡོད།
ངས་ཚར་ལེ་སི་ཡི་ས་ནས་སྐོབ་སྐྱོད་ལེན་པར་སྐྱབ་བ་གཉིས་རིང་གི་ལ་བྱིན་པ་ཡིན། ཐོག་
མའི་ཚར་ངས་གོ་སར་མཉམ་དུ་བྱིད་ནས་བྱིན་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེ་གར་བྱིས་པ་ལྟ་སྐྱོད་
གི་འགོ་སྐྱབ་དེ་མགོ་རྒྱུ་པོ་ཡོད་ཅང་། བདུན་ཕྱག་འགའ་ཤས་ཀྱི་མཐུག་ལ་ངས་གོ་
སར་ཁ་ལོ་ར་རྩོམ་བཏང་བ་ཡིན། ང་ཚོས་ང་མེད་སྐབས་སྐོལ་ཏར་དུ་ཁོ་ལ་ལྟ་སྐྱོད་
བྱེད་མཁན་གི་བུ་རྩི་ཞིག་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པ་ཡིན།

ཁ་ལི་སྐྱོར་ནི་ཡ་ལ་ངས་སྐོལ་སེམས་ཚེ་གཅིག་གིས་རྟ་རྩལ་སྐྱོད་བརྟམ་བྱས་པ་དང་།
དུས་ཚོད་དེ་ང་རང་ལ་སྐྱིད་པོ་ཞེ་དྲགས་བྱུང་། ངས་རྟ་རྩལ་ཞིན་གང་བསྐྱུལ་བ་དང་།
ཚར་ལེ་སི་ཡིས་ང་ལ་སྐོབ་སྐྱོན་བྱེད་གི་ཡོད་སྐབས། ངའི་རྟ་ཞོན་རྩལ་ལ་ཡར་རྒྱས་ལག་
པོ་བྱུང་།

སྐབ་གཉིས་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་ང་རང་བྱིས་དུ་བྱིར་ལོག་སྟེ་རྟ་ལ་བཞོན་རྒྱ་ལྷ་མཐུད་པ་
ཡིན། ༡༩༥༦ སྐབ་གཉིས་པའི་སྐབ་མཐུག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་ཚོན་དང་ཁེ་རེན་རོ་
མར་གི་མཉམ་དུ་མེག་སི་ཁོ་ལ་གྲུང་གསེང་ལ་བྱིན་པ་ཡིན། ཚོན་ནི་བྲིམས་རྩོད་པ་
ཞིག་དང་། བརྗ་རྟའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཞིག་རེད། ཐེངས་འདིར་
ང་ཚོ་སྟེ་སྐབ་ཏུ་ལ་རྟ་རིའི་སྐོར་སུ་རྩལ་ཚོད་འགའ་ཤས་ཀྱི་ལམ་ཐག་ཏུ་ཡོད་པའི་པ་
ཚོ་ཁི་སྐ་རོའི་མཚོ་མཐར་ཆགས་པའི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་གོང་བརྟམ་པ་ཇ་ཁུ་རོའི་གོང་
གསེབ་ལ་བྱིན་པ་ཡིན། ས་གནས་དེར་ཨོག་ལ་རྟོ་མ་ནས་ཡིན་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོབ་མ་
ལུ་མི་སི་དང་རོ་རར་རན་རོབ་གཉིས་ལ་བདག་པའི་སྐོར་སྐྱིད་ཁང་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་རྩིག་
པས་མཐའ་བསྐྱོར་བའི་ལུ་མར་ཞིག་དང་ཁང་རྒྱུང་གཞན་དག་འགའ་ཤས་འདུག་ཁོང་
གཉིས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་དང་། བུང་པའི་རྩི་ཚོགས་ཚུན་ཡོངས་ལ་གཏོང་སོད་རྟ་
ཅང་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད། དེའི་སྐོར་དུ་རོ་རར་གིས་ཚོས་ཚོགས་ལ་མཚམས་བསྟེན་སྐབ་
ལ་བེད་སྐྱོད་གཏོང་རྒྱར་ཁ་ལོ་ར་རྩོམ་སུ་ས་ཆ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཞལ་འདེབས་སུལ་

བ་ཅིང། རིག་པོ་ཆེས་ས་ཆ་དེར་དོན་རྗེ་བྱུང་རྗེས་མིང་བཏགས། དེ་ནི་ཁོང་སྐྱེ་གཞོན་
ལུ་ལྷན་བས་སུ་དུས་ཚོད་རིང་པོ་བཞུགས་ས། ཁོང་གི་བོད་ནང་གི་མ་དགོན་གྱི་མཚམས་
ཁང་ཡོད་སའི་མིང་དེ་རེད།

རོ་ངར་དང་ལུ་མི་སི་གཉིས་ཀྱིས་མེག་སི་ཁོར་ཡོད་པའི་ཁོང་ཚོའི་ཁང་པ་དེ་ཐེངས་
མང་པོར་ང་ཚོར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བཅུག་བྱུང་། ང་ཚོའི་ཐོག་མའི་འགྲུལ་བཞུད་འདིའི་
སྐབས་གྲུང་གསེང་སྦྱིད་པོ་བྱུང་། རིག་པོ་ཆེ་དགོང་ཆིགས་ལ་བཟའ་ཆས་ཉོ་བར་པ་
ང་ལྟ་རོའི་ཐང་ཁོམ་ལ་ཕེབས་རྒྱུར་ཐུགས་མཉེས་པོ་ཡོད། ས་གནས་དེ་རང་ནས་བཞོས་
པའི་ཟངས་གྱི་སྤྱར་མ་དང་ཕོར་པ་སྤྱིང་རྗེ་བོ་དེ་འདྲར་གོང་ཚད་ཚོད་པ་བརྒྱབ་ནས་ཉོ་
སའང་ཡོད། སྐབས་སྐབས་སུ་ང་ཚོ་བཞི་མདོར་ཡོད་པའི་མགོན་ཁང་དེར་དགོང་ཆིགས་
བཟའ་བར་བྱིན། ཁོང་ཚོས་རིག་པོ་ཆེས་མཉེས་པོ་གནང་བའི་ཐང་སོ་པ་ཐར་སི་ཁ་ཞེས་
པ་ཞིག་འཚོང་གི་འདུག ཨ་རིའི་གདོད་མའི་མི་ཐར་སི་ཁ་ཞེས་པ་ནས་ཐང་དེའི་མིང་
དྲས་པར་སྐྱམ་ཞིང་། དེ་ཚོའི་རྒྱལ་ས་དེ་པ་ཚི་ཁི་མ་རོའི་མཚོ་འགམ་དུ་ཆགས་ཡོད།
ཟས་སྦྱོར་དེ་ ༡༩༦༠ ཙམ་ལ་ས་གནས་དེའི་མ་བུ་ཆེན་མོ་བ་ཞིག་གིས་ཐོག་མར་སྐྱར་པ་
འདྲ། སྤོ་སྐྱམ་དམར་རིལ་ཐང་ལ་སེ་བན་ནག་པོ་བསྐྱེས་ཏེ་དུད་པའི་བྲོ་བ་ཞིག་སྤྱར་གྱི་
འདུག་པའི་ནང་ལ་ཐོར་ཐིལ་ཞེས་པའི་མ་ཚོས་ལོ་ཉོག་དུམ་བུ་བྱས་ནས་རྒྱག

ངས་གོང་གསེབ་དུ་རྟ་ལ་བཞོན་རྒྱ་ཡོང་གི་རེད་སྟམ་ཏེ་བྱིས་ནས་རྟ་སྐྱ་བྱིར་ཡོང་བ་
ཡིན། རོ་ངར་རོ་པར་གྱིས་འགྲུལ་བཞུད་ལ་རྟ་སྐྱ་མཉམ་འབྲེལ་བྱེད་རྒྱ་དེ་མིའི་ལུས་པ་རྒྱུད་
ཟོས་དང་། བཞད་གང་གྱི་གནས་ཐིག་རེད་བསམས་འདུག འོན་ཀྱང་ཁང་པའི་ཉེ་འགམ་
དུ་རྟ་ར་ཞིག་འདུག་པས། ང་ལ་ཉ་ལམ་ཉིན་ལྟར་རྟ་བཞོན་རྒྱ་ཐོབ་བྱུང་།

ང་ཚོ་མེག་སི་ཁོ་ནས་བྱིར་འཁོར་མཚམས། རིག་པོ་ཆེ་གསུང་ཚོས་དང་འགྲུལ་བཞུད་
གནང་རྒྱུར་བྲེལ་སོང་། མ་ཟད་དེའི་དབྱིད་མཚུག་དེར་དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིག་པོ་ཆེ་
ཆིབས་སྐྱར་གནང་གི་ཡོད་ཅང་། རིག་པོ་ཆེར་དེའི་ཤ་སྐྱིག་གནང་བ་ལའང་བྲེལ་བ་

ལྷན་སྐྱེས་ཆེ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དང་མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེའི་དབར་ལ་དེ་སྡེ་བོད་དང་རྗེས་སུ་
རྒྱ་གར་དུ་སློབ་སྦྱོར་གྱི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད།²⁹

སྟོན་པར་དུ་ཕྱིར་འཁོར་རྗེས་རྟེན་ཞེན་སྦྱོང་བརྟེན་ཐད་ལ་ད་རང་སློབ་ཁྲིམ་པོ་མ་
བྱུང་། དའི་མི་ཆེའི་དུས་ཡུན་འདིའི་རིང་ལ་ད་རང་ཨ་མ་ཞིག་དང་། རྒྱུ་མ་ཞིག་ཡིན་
པའི་ཐོག་དུ་རྟེན་འདུལ་སྦྱོང་ལ་དུས་ཚོད་བཏང་སྟེ་ད་རང་ཞེན་ཚལ་ཅན་ཞིག་ཆགས་
འདོད་ཆེན་པོ་བྱུང་། དཔལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ད་རང་ལོ་གཅིག་གཉིས་ཀྱི་རིང་ཁ་ལི་སྐྱོར་ནི་ཡར་
སྐྱོར་ཏེ་ཆར་ལེ་སེ་ཡི་ས་ནས་རྟེན་ཚལ་སྦྱོང་འདོད་འདུག དཔལ་གཉིས་མཉམ་དུ་འབྲིང་
ཆོག་པ་དང་། བྱིས་དུ་སྟོན་ཡུན་རིང་པོ་བྱས་ནས་ཡང་ཡང་ཡོད་ན་ཆོག་ཅེས་ལྟུང་པ་
ཡིན། ཐོག་མར་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱོན་བྱེད་འཐོར་བ་དང་། ད་རང་གིས་ཀྱང་བསམས་པ་
ནང་བཞིན་བསམ་ཚུལ་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་མིན་གྱི་ཐད་ལ་དབུ་མོངས་པ་ལྟ་བུར་གནང་
སོང་། དེ་དུས་སྐུ་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་བྱད་མེད་ཅིག་གིས་འདི་འདྲ་བྱེད་རྒྱ་དེ་རྒྱན་སྟོན་
མ་རེད། གཅིག་བྱས་ན་དེང་སང་འདི་རིགས་ཐལ་ཆ་ཆེ་བར་མི་མངོན། འོན་ཀྱང་དཔལ་
དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཡང་དག་པ་རེད་བསམས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་“བྱེད་རང་གིས་
འདི་འདྲ་བྱས་ན་དའི་སྐྱེས་དམན་བོར་འགྲོ་གི་རེད།” ཅེས་གསུངས། དའི་ལན་དུ་དཔལ་
“འདི་བྱེད་རང་གི་སྐྱེས་དམན་བསྐྱེད་འགྲོ་རྒྱུའི་དྲི་བ་ཞིག་མ་རེད། ད་རང་ལ་སྦྱོང་བརྟེན་
ཡག་པོ་དགོས་ཀྱི་འདུག དེང་སང་བྱེད་རང་འགྲུལ་བཞུད་མང་པོ་གནང་གི་ཡོད་ཅོང་། ད་
འདི་གར་གཏན་དུ་སྟོན་དགོས་པ་མི་འདུག ད་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དེ་ཆ་ཆོང་
འདོད་སློབ་ཁོངས་པ་བསྐྱབ་བྱུང་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་དགོས་ཀྱི་འདུག” ཅེས་ལྟུང་པ་ཡིན།

29 དབྱིན་རྒྱལ་དུ་ His Holiness ཞེས་པའི་མཚན་མཐོང་འདི་དུས་རྒྱུན་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཚོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་
བཞིའི་དབུ་འབྲིང་རྣམ་པར་བཅད་སྟོན་གཏོང་གི་ཡོད། དེལ་མགོ་མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེ་ཚོས་བརྒྱུད་ཀྱི་དབུ་འབྲིང་མིན་
ཡང་། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ནི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཆ་ཆོང་བ་མངའ་བའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཅོང་མཚན་
མཐོང་དེའི་སྟོན་ནས་འབོད་དགོས་གསུངས་གནང་ཡོད། རྒྱ་མཚན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དཔལ་དེའི་རྣམ་དུ་མཁུན་
བཟེ་རིན་པོ་ལ་མཚན་མཐོང་འདི་ཡང་ཡང་བཅད་སྟོན་བྱས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གི་སྟོབ་མ་འགའ་ཤས་ཀྱིས་འདི་ཉམས་
ཉམས་ཡིན་པ་ལས་ལེན་མདོག་ལ་པོ་མ་རེད། དེ་ལྟར་ཡང་འདིས་ཁོང་གི་བྱད་པར་འཕགས་པའི་མཁུན་ཡོན་ལ་བརྟེན་
པའི་ད་རང་གི་ཚོར་འདུགས་ལ་བར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཀའ་གནང་ཡོད།

ངས་ཁོང་ལ་གལ་ཏེ་ངས་ཚེད་ལས་དེ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་སྒྲིང་མ་ཐུབ་ན། ངས་མཚམས་
འཛོག་བྱེད་གྱི་ཡིན། གལ་ཏེ་ངས་ཚེད་ལས་འདི་ཡང་དག་པ་དང་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བྱེད་མ་
ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ངས་བྱེད་གྱི་མིན། ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན། ང་གཉིས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་དེའི་
སྐོར་ལ་གོས་བསྟར་གང་འཚམས་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ “སྤོང་ཉེ་མ། གལ་ཏེ་ཁྱེད་
རང་གིས་བྱེད་དགོས་པ་དེ་འདི་ཡིན་ན་འགྲིག་གི་རེད། བྱེད་རྒྱུ་བྱོས།” ཞེས་གསུངས་
བུང་། དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཁོང་གིས་རྒྱུ་སྐྱོར་ཆ་ཚང་གནང་བུང་།

དུས་ལུན་ཐུང་བྱེད་ཞིག་གི་ནང་ལ། ངས་ཁ་ལི་སྐོར་ནི་ཡའི་ནང་གི་ལ་མེ་ཡེད་གྱི་སོལ་
ནད་ཁི་རིག་གི་འགྲམ་དུ་ཁང་པ་ཞིག་སྐྱས་ཏེ་གོ་སར་ང་གཉིས་དེར་སྐོར་པ་ཡིན། གོ་སར་
ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད་པའི་སྐོན་འགྲོའི་སྐོབ་གྲུ་ཕྱིན་པ་དང་། ང་ལ་ཁང་པའི་ཉེ་འགྲམ་དུ་
ངའི་རྟ་རྩོ་རྗེའི་གར་འཛོག་སའི་རྟ་ར་ཞིག་ཐོབ་བུང་། ཆར་ལེ་སེ་ཡིས་ང་ལ་རྟ་ཞོན་སྐྱོང་
བརྟེན་བྱེད་པར་བདུན་རེའི་ནང་ལ་ཚར་འགའ་ཤས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་འཕྲོས་གྱི་
ཉེ་མ་རྣམས་ལ་རྟ་དེ་དང་ལྷན་དུ་ང་རང་གིས་རང་སྐྱོང་བྱེད་ཐུབ་པ་བུང་།

ལ་མཚན་པ་ཞིག་ལ། ལྷན་པས་དེར་ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་བྲན་པོ་བུང་ཡང་། ཁ་ལི་སྐོར་ནི་
ཡའི་ནང་དུ་རང་བདག་གི་ཁང་པ་ཡོད་པ་དང་། རང་ཉིད་གྱི་མི་ཆེ་རང་འདོད་བཞིན་
བསྐྱུལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེར་ང་རང་ཉ་ཅང་གི་འདོད་སྟོབས་ལངས་པའི་ཚོར་བ་བུང་། ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་བཤད་ན། ངའི་མི་ཚོར་འཁོར་བའི་སྤྱི་བློ་ཚོགས་ཤིག་ཡར་བཏེགས་པ་ལྟ་བུར་
ཚོར་བུང་། ང་ལ་བཟུང་ཚང་གི་རྣོག་བྱ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་དབར་གྱི་འབྲེལ་
བར་དཀའ་ངལ་དེ་འདྲ་མེད་ཀྱང་། ལྟོལ་ཏེ་དུ་མི་ཆེ་ལྟིང་འཇགས་ཐོག་ནས་བསྐྱུལ་
རྒྱུ་དེ་ཉ་ལམ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚོར་སྣང་བུང་། དེ་གར་འབྱུང་བཞིན་པའི་
གནས་སྐབས་དེའི་ཁྲོད་དུ་ཁྱིམ་མི་ཞིག་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཆེས་ལག་པོ་ཡིན་པ་དང་།
ལྷན་པས་དུ་ཕྱི་མི་ཚོས་དཀའ་ངལ་དེ་དག་ལ་བསམ་ཤེས་བྱེད་གྱི་མེད་པ་དེ་དེ་བས་ཀྱང་
ལག་པ་བུང་།

དུས་ཚོད་དེའི་སྐབས་སུ་སྣེ་ལ་ཏར་དུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། རྫོག་ཉེ་བའི་ཕྱོགས་པོ་འགའ་ཤས་ཡོད་པ་དེས་དང་རང་འཚོ་སྐབས་པ་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ནས་འཇུག་པ་ཞིག་མ་རེད། ང་དང་ནང་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་མི་ཚོའི་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེར་ཟུར་གཞན་ཞིག་ཡོད། སྐབས་རེ་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་འགས་དང་ལ་ཕྲག་དོག་བྱས་པ་བྱུང་ཡོད། ང་ཁོང་དང་གཉེན་སྲིད་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཁོང་གི་བཟའ་ཚུ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཁོང་དང་ཉེ་ཤོས་དེ་དང་ཆགས་ཡོད། མི་ཚོས་ཚོས་ལྷ་རྒྱུ་སྐྱོམ་པ་ཚུ་འདོད་ལྟ་བུའི་རེ་བ་བཅངས་ཏེ་རིན་པོ་དང་བར་མ་ཆད་པར་མངལ་བཅར་ལྷ་འདོད་ཡོད་པ་དེར། ངས་བར་ཆད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདྲ་བོར་མངོན་ཀྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དང་མཉམ་གྱི་དའི་མི་ཚོ་ལ་དང་རང་འདོད་སློབ་ཁེངས་པ་ཡོད་ཅང་། ངས་འདིའི་ཐད་ལ་ཚོགས་ཤེས་བསྟན་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་དེས་སློབ་སློབ་པོའི་དང་ནས་དང་རང་ལ་བྱིམ་མི་ཡོད་ཅང་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་སྤང་མེད་དུ་གཏོང་སྐབས་ཀྱི་ཡོད། ཆེག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་བདུན་ཅུའི་འགོ་སྟོད་ནི་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་དམ་ནང་མི་དང་བྱ་སྤྲུག་བསྐྱེད་པའི་དུས་རེད། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་སྤོང་མ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་དང་། དའི་ཚོ་ག་དང་བྱ་སྤྲུག་ཚོའི་པ་ཡིན་པའི་ཆ་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་འགལ་སྐྱེད་ཤིང་ཆེ་བའི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ཡོད། ཐག་གྲིང་ཚོའི་ནང་ནས་ཕྱིན་པའི་དུས་ནས་བཟུང་སྟེ་འདི་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཆགས་སོང་། ང་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་དོས་ནས་ནང་མིར་འགན་ཁུར་བའི་དུས་ཚོད་ཅིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་འདྲ་ཏ་ལ་མ་ཡོད་པ་མ་རེད། འདི་ནི་བཟོད་མི་བདེ་བ་ཞིག་རེད།

འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་ཕྱི་ལ་ཐོན་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ཉ་ཅལ་སྤོང་བའི་ལས་ལ་ཞུགས་པ་དེ་འདྲ་མིན། ང་རང་ཉ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཉའི་འདུལ་སྤོང་གི་སྐྱེ་ཅལ་དེས་དའི་ཡིད་དབང་འཕྲོག་སོང་། ཡིན་ནའང་ངས་ཉའི་འདུལ་སྤོང་ལ་སྐྱེད་པ་དེས་རང་ཉིང་ལ་མི་ཚོའི་གོ་ལུལ་ཞིག་བསྐྱེད་དུ་བཅུག་བྱུང་། དྲང་བོར་བཤད་ན་དང་གཉིས་ཀྱི་བྱིམ་གཞི་ཡུན་གནས་སྐབས་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་གཅིག་སུ་དེ་དང་རང་གི་ཆེད་ལས་ལ་སྤྲུགས་རྒྱུ་རྒྱ་དེ་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་དང་གཉིས་དབར་ལ་ཆ་རྒྱུན་བྲལ་བའི་བརྗེ་བའི་རང་བཞིན་

དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚོ་ལ་ཤུགས་ཆེར་
བདག་ཡོད། ཁོང་ནི་དམ་པའི་ཚོས་ལ་བདག་པ་རེད། དེའི་ཐད་ལ་དྲི་བ་ཞིག་ནམ་ཡང་
ཡོད་པ་མ་རེད། ངས་དེ་ལ་ཞི་འགྲིག་གྲེད་དགོས་པར་ཚགས་སོང་།

ང་རང་ལ་རྟ་རྩལ་སྦྱོང་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཤུགས་ཆེ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ངོ་མ་
དེ་རིན་པོ་ཆེས་མཐུན་རྗེས། ཁོང་གིས་ངའི་རང་དབང་དང་། རིག་གནས་དང་ལྷན་དུ་
འཆར་ལོངས་གྲེད་དགོས་པ་དེར་རོགས་སྐྱོར་དང་སྐྱུ་མ་གནང་བྱུང་། ཁོང་གིས་རྒྱབ་
སྐྱོར་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་གནང་བ་དང་། ངའི་མདུན་ལམ་གྱི་རྒྱུན་པས་ཁྱིམ་ནས་ཐག་རིང་དུ་
གནས་དགོས་བྱུང་བ་དེར། རིན་པོ་ཆེས་སྐྱུར་དུ་མ་འགྲིག་མ་འཇུག་པའི་བཀའ་ཚུལ་ནམ་
ཡང་གསུངས་མ་ཅོལ་། ཁོང་ལ་དེའི་ཐོག་ལ་ཤུགས་ཁུལ་དང་ཞེད་སྐྱོང་གང་ཡང་མེད་པ་
འདྲ་པོར་མངོན། ཁོང་གི་སྐྱུ་མ་དེས་ངའི་མི་ཚེའི་དུས་ཡུན་དེའི་རིང་ལ་རང་དབང་
དང་རྩོ་སྤང་གི་ཚོར་བ་ཞིག་སྤེར་བར་རམ་འདེགས་བྱས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཐག་སྡེའི་སྐོར་
ལ་ང་ལ་སེམས་སྦྱུག་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཁོ་ངའི་མི་ལམ་དུ་ཡང་ཡང་མིས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་
ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚེ་གོ་ཚོད་པ་བཟོ་བྱིར་ངས་མདུན་སྐྱོད་གྲེད་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན།

ང་ལ་སྤྲོ་ཡོད་ལ་ཡོད་པའི་ཁྱིམ་དེར་སློར་ཏེ་སྤྱིང་འཇགས་བྱུང་ཙམ་གྱི་སྐབས་དེར།
མཐུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་སྐྱོ་བཞི་པའི་སྐྱོ་མཚུག་དེར་མཚོ་ཁུག་ས་ཁུལ་དུ་བདུན་པོ་
གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་ཆེབས་སྐྱུར་གནང་སོང་། ཁོང་ནི་འུ་ཡོག་ལ་ཐེབས་གུབ་སྟེ་ཁ་ལི་སྐོར་
ནི་ལ་དུ་ཐེབས་རྗེས་སྟོལ་ཏེ་དུ་ཐེབས་འཆར་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ཁོང་གི་སྐོར་ལ་
ལོ་རྒྱུས་ལོ་མང་རིང་གསུངས་ཅོལ་བས། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ལ་བཅེ་བཀྱར་ཆེ་ཤོས་གནང་
གི་ཡོད་པ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དང་མཐུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེའི་དབར་ལ་ཚོས་
རྒྱལ་ཁབ་དང་འབྲེལ་བའི་བཅེ་དུང་ཞིག་ཡོད་པ་ངས་བཅེ་ཡི་ཡོད། ཁོང་གཉིས་མཉམ་དུ་
ཡོད་སྐབས་སམ་ཚུན་ཏེ་ཅང་སྟོ་ཐག་ཉེ་པོ་ཡིན་པ་དེ་མངོན་སྲོལ།

ཁྱུང་མཚར་བ་ཞིག་ལ་སྐྱབས་མགོན་དེལ་མགོ་མཐུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་སྐྱོ་
བཅར་བ་རྣམས་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་དུ་བྱུར་ཁི་ལིར་ཐེབས་སོང་། ཁོང་གིས་མཐུན་བཅེ་རིན་

པོ་ཆེ་ཞེ་ཏུ་ཡོག་ལ་སྣེ་ལེན་གནང་གྲུབ་སྟེ་ནང་མོལ་གྱི་དུས་ཚོད་བྱང་འདུག རིན་པོ་
ཆེར་སྐར་ཁི་ལིར་མ་ཡོང་སྟེན་ལ་གཟུང་ཚོས་གྲིང་དུ་གསུང་ཚོས་གནང་རྒྱུའི་ལས་ལེན་
ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེབས་སྐུར་སྐབས་ཀྱི་སྣེ་ལེན་ལེབས་བསུ་མི་
གཞན་ལ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དེ་ངས་སྐབས་ཆེན་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་རང་ཉིད་
མ་སྐྱབས་བར་ལ་ཁོང་གི་སྐྱོབ་མ་ཚོས་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེར་སྣེ་ལེན་དང་། བཞུགས་
གནས་སོགས་བཀོད་སྒྲིག་འབྲས་གཅོང་ལྷ་སྐབ་ཀྱི་རེད་དགོངས་གནང་ཡོད། འདི་ནི་ཁོང་
གིས་རང་གི་སྐྱོབ་མ་ཚོར་ཅི་ཅམ་གྱི་ཡིད་ཆེས་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། ལོ་རྒྱུད་ཤས་ཤིག་གི་
ནང་དུ་སྐྱོབ་མ་ཚོ་ག་པར་སྐྱབས་ཡོད་པ་སྟོན་པའི་ཚད་འཇལ་ཞིག་རེད།

༡༧༥༧ ལོར་གཟུང་པའི་ཆེབས་སྐུར་གྱི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ཆེབས་སྐུར་དེའི་སྐབས་ཀྱི་
བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་སྐྱེད་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་འགའ་ཞིག་རང་འཇགས་ཉར་གནང་ཡོད། ཕྱོགས་
གཅིག་ནས་གཟུང་པའི་ཆེབས་སྐུར་སྐབས་སུ་སྐྱུ་སྐྱུང་དང་ཁ་ལོ་པའི་ཞབས་ལྷ་བྱེད་མཁན་
ཁོང་གི་སྐྱོབ་མ་རྣམས་ལ་སྒྲིག་ལམ་འདིས་པན་ཐོགས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། ཕྱོགས་
གཞན་ནས་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་ལུས་མཐུན་ཉལ་པའི་སྟོན་ནས་
དེར་འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་ལུས་བཀུར་ལྷ་སྐབ་པའི་སྟོན་རུང་གི་དཔུང་སྟེ་སྐྱོབ་སྣེ་
ཞིག་ཀྱང་བསྐྱུན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་དགོངས་པར་འཁོར་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཚན་པ་འདི་
ལ་ཐོག་མར་རྩོམ་སྐྱུ་སྐྱུང་ཞེས་མིང་བཏགས་གནང་། རྗེས་སུ་ཁོང་ཚོ་རྩོམ་བཀུར་སྐྱུང་དུ་
སྐུར་པ་རེད། དེ་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་མཉམས་དམ་པའི་ཚོས་སྐྱུང་སྐྱོབ་བྱེད་མཁན་ལ་གོ་བ་
རེད། ཁོང་གིས་སྐྱོབ་མ་མང་པོར་སྟོན་ཏེ་དུ་ཡོད་པའི་སྒྲིག་འཇུགས་གསར་པ་འདིའི་
ནང་ལ་འགན་ཁུར་ལེན་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་། རྩོམ་སྐྱུང་ཚོ་ཚོ་དེ་གི་ས་ཁང་སྐྱུང་སྐྱོབ་དང་
ལྷན་དུ་ཁོང་རང་དང་། ལན་མི། དེ་བཞིན་གདན་ལྷ་བྱས་པའི་སྐྱུང་མ་རྣམས་ལ་སྐྱུང་སྐྱོབ་
དང་ཞབས་ལྷའི་འགན་ཁོང་ཚོར་སྤྲད་གནང་། སྟོན་ཏེ་དུ་ཡོད་པའི་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཡོངས་
ལས་ཁུངས་ཨ་མ་དེར་རྩོམ་སྐྱུང་ཚོ་ཚོ་ཞེས་མིང་འདོགས་གནང་མཛད། ཁོང་གིས་ཚོས་ཚོགས་
གཞན་ལག་དུ་ས་གནས་རྩོམ་སྐྱུང་གི་ཚན་པ་འཇུགས་རྒྱུའི་འགོ་ཡང་བཅུགས།

ཡུལ་དབང་ཀམ་པའི་ཆེབས་སྐྱུར་གྱི་རྗེས་སུ། རིན་པོ་ཆེས་གསུང་ཚོས་ག་དུས་གནང་
ཡང་། རྗེ་རྒྱལ་ལྷན་གྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་ཁོང་གི་སྐྱུ་སྐྱུང་བྱེད་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་
གསུང་ཚོས་གནང་སྐབས། ཁོང་ཚོས་གསུང་ཚོས་ར་བའི་ཚོགས་སྡེ་ཚོགས་སུ་ལངས་ཏེ་
བཅད་མཚམས་ཤིག་ཀྱང་བསྐྱུན་གྱི་ཡོད། མི་འགའ་ཞིག་ལ་རྗེ་རྒྱལ་སྐྱུང་ཚོ་འདིགས་
སྐྱང་ཅན་དུ་སྐྱང་གི་ཡོད། ཁོང་ཚོས་སྐྱུ་སྐྱུང་འདི་དག་གིས་ལོ་མཚོན་ཉར་བ་དང་། དག་
ཤུལ་གྱི་སྐྱོང་བརྟམས་སྤྲོད་ཡོད་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་ཙམ་བ་ནས་ཡོད་པ་
མ་རེད། དོན་དངོས་སུ་ཁོང་ཚོའི་ལས་འགན་ནི་ཞི་བདེ་བསྐྱུན་རྒྱ་དེ་རེད། དུས་ཚོད་ཕྱིན་
པ་དང་མཉམ་དུ་འདི་ལའང་འཕེལ་རིམ་མང་དུ་བྱུང་ཡོད།

༡༩༥༦ ལོར་དེལ་མགོ་མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེབས་སྐྱུར་སྐབས་སུ། རྗེ་རྒྱལ་
སྐྱུང་གི་ཚོགས་མི་ཚོས་མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཁོང་གི་སྐྱུ་བཅའ་། རིན་པོ་ཆེ། ང་ཚོའི་
ནང་མི་བཅས་ལ་ཞབས་ཕྱི་ལུས་ཡོད། དེ་སྔ་ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་ལ་ལུས་པ་ནང་བཞིན།
ཆེབས་སྐྱུར་འདིའི་སྐབས་སུ་འང་ཡང་སྐྱུར་ཁོང་ཚོས་མོ་ཏེ་བསྟར་སྤྱིག་གིས་ལེབས་བསུ་
ལུས་པ་དང་། མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེའི་བཞུགས་གནས་དང་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྱིམ་ལ་སྐྱུ་སྐྱུང་
བྱས་ཡོད། ལྷན་ཁི་ལི་དང་སན་སྤྱོད་སི་སི་ཁོའི་ཚོས་ཚོགས་སུ་མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་
ཆེའི་གསུང་ཚོས་ནམ་ཡིན་ལ། རྗེ་རྒྱལ་སྐྱུང་ཚོས་ཁོང་གདན་ལུ་ལེབས་སྐྱེལ་དང་།
སྐོ་འགམ་དུ་སྡེ་ལེན་བྱེད་པ། དེ་བཞིན་གསུང་ཚོས་དང་ཚོ་ག་བྱུག་ལེན་སྐབས་སུ་སྤྱིང་
འདུགས་སྐྱུན་ཐབས་བཅས་བྱས་ཡོད།

མཁུན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེབས་སྐྱུར་ལ་བཀོད་སྤྱིག་ལྷ་ཆེད་མའེ་ཁོལ་ཅུད་དང་།
རོམ་རི་ཆེ་ཐེ་བའི་སྐོབ་མ་འགའ་ཤས་རིན་པོ་ཆེས་སྡོན་འགྲུའི་སྡེ་ཁག་གི་ཚུལ་དུ་གཏོང་
གནང་མངོད། སྐབས་འདིར་རིན་པོ་ཆེས་སྡོལ་ཏར་དུ་ཡོད་པའི་བརྗོད་སྐྱུའི་ལས་བྱེད་
རྣམས་ལ་རོམ་རི་ཆེ། ༡༩༥༦ དབྱར་ཐོག་དེར་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་ཚུལ་དུ་དབང་
བསྐྱུར་གནང་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱུང་བསྐྱུགས་གནང་པ་རེད། འདི་གསང་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་
ལུལ་ཡིན་ཀྱང་། ཚོགས་པའི་ནང་དུ་གཏམ་ཡན་མགྲོགས་པོར་སྐྱོད་གྱི་ཡོད། རོམ་རི་ཆེ་

ཡིས་མ་འོངས་པར་རིན་པོ་ཆེའི་གདམས་ངག་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ཐོག་ལ་གལ་གནད་ཆེ་བའི་
འགན་ཁུར་བྱེད་གྱི་ཡིན་པ་མི་མང་ཆེ་བས་ཤེས་གྱི་ཡོད།

མཁྱེན་བརྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ཚོས་གནད་སྟངས་ ལྟར་ཁི་ལིའི་རྣམ་རྒྱུ་དེ་དེའི་ཁང་
པ་ནས་མོ་འའི་ནང་དུ་སྐར་མ་སྲུམ་ཅུ་ཙམ་ཞིག་འགྲོ་དགོས་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེར་ལྟར་ཁི་
ལི་དང་། མཁྱེན་བརྩེ་སི་སི་ཁོའི་ནང་དུ་གསུང་བཤད་དང་གསུང་ཚོས་གནད་བར་མང་
པོ་འགྲོ་དགོས་སྟབས། ཆེབས་རྒྱུར་གྱི་དུས་ལུན་ཆ་ཆར་དེའི་མཉམ་དུ་བཞུགས་སླབ་རྒྱ་
ལག་པོ་བྱུང་། རྣམ་རྒྱུའི་ཚོགས་མི་ཚོས་ལྟར་ཁི་ལིའི་ཉིལ་སི་ཅུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁང་པ་
ཡག་པོ་ཞིག་སྐྱབས་འདུག རིན་པོ་ཆེ་དག་གིས་གྲིས་སྐབས་རེ་དེར་བསྐྱད་པ་དང་། སྐབས་
རེར་ལ་སྐྱེ་ཡོད་དུ་ཡོད་པའི་དེའི་བྱིས་ལ་བསྐྱད་པ་ཡིན།

བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུའི་ཆ་ཤས་གཅིག་ནི་སམ་དང་། ཉེ་བཟོལ་ལྟར་ཁོ་བཟེ་གཉིས་གྱི་
ཁང་པ་དེ་མཁྱེན་བརྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་བཞུགས་གནས་སུ་བརྒྱུར་རྒྱུ་དེ་རེད། ཁོར་གཉིས་
གྱིས་བཀའ་འདྲིན་ཆེན་པོའི་སློབ་མཚན་རང་གི་ཁང་པ་དེ་དགོས་མཁོ་འདིའི་ཆེད་དུ་བེད་སྤྱོད་
གཏོང་རྒྱུར་གཡམ་བ་རེད། དེ་སྔ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པའི་ཆེབས་རྒྱུར་སྐབས་སུ་བྱས་པ་
ནང་བཞིན། ཡང་རྒྱུར་ཁང་པའི་སྐྱོད་པར་གོས་སེར་བཀའ། འབས་བཀའ་གྲུག་དང་གཟིམས་
ཁྲིར་གོས་ཆེན་གཡོགས། མཚོད་གཤོམ་གསར་བཟོ་བྱས་ཏེ་བརྒྱུགས་པ་སོགས་བྱས། ད་ཆ་
མི་ཚོ་སོད་པའི་སྐབས་ཞིག་གདན་ཞུ་བྱེད་པའི་འགོ་སྐྱབས་འདི་ལ་གོམས་འདྲིས་ཆེ་ཅུ་
ཕྱིན་ཡོད་པ་དང་། བཀོད་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱུ་དེ་ལས་ཀ་ཉ་ཅང་མགོ་རྟོག་པོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། གང་
འཚམས་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་། མཁྱེན་བརྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེབས་རྒྱུར་གནད་བྱུང་པའི་རྗེས་སུ།
ད་ལྟ་སྐབས་པོ་ཚོས་སྤེའི་གནད་སྤོད་དག་ཀའ་དང་། བཟོ་ཚོས་སྐོར་ལ་དེབ་རིགས་ཐིན་
ཆེ་ཤོས་སྐོར་མ་མཚན། ཨ་ནེ་པར་ཚོས་སྐོར་ཐེ་བའི་སྐོབ་མའི་ཚན་པ་ཞིག་གིས་ལྟར་ཁི་
ལི་ཉིལ་སི་ལ་ཡོད་པའི་མཁྱེན་བརྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམས་རྒྱུད་དུ་འབས་བྱི་བྱས། ཨ་ནེ་
པར་ཚོས་སྐོར་གྱིས་ ༡༩༧༩ ལོར་དགོ་ཚུལ་མའི་སྐོར་པ་ཞུས་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་འདི་
ལ་ད་ཆའི་སྤོད་དུ་རུབ་ཕྱོགས་པ་སྐོར་ལུག་འགའ་ཞིག་ལས་མེད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་

རེད། ཁོང་ནི་ཞེ་དྲགས་སྣང་བ་སྦྱིད་པོ་དང་། དུས་ཉལ་ཏུ་ཁང་པའི་ནང་ལས་ཀ་རི་འདྲ་
ཞིག་ཡོད་ཀྱང་རོགས་པ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡོད། འདི་ནི་ང་ལ་པར་ལྷན་ལྷན་པ་ཐོངས་དང་
པོ་དེ་ཡིན་པ་དྲན།

ལྷན་ཁི་ལིར་ཡོད་པའི་རྣམ་རྒྱུའི་ཚོས་ཚོགས་སུ་འང་ག་སྒྲིག་མང་པོ་བྱས་ཡོད། མི་
ཚོ་ཉོན་འཐོར་དགོས་པ་ཞིག་ལ་མའེ་ཁོལ་དང་ཐོམ་གཉིས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེད་དུ་སྐྱས་
པའི་ཁང་པ་དེ་ཡང་ག་རྒྱས་པོར་བརྒྱན་དགོས་པའི་བཀོད་པ་བཏང་འདུག།

དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཟེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེད་དུ་ག་སྒྲིག་ག་རྒྱས་པོ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་གནས་
ཚུལ་གཅིག་རེད། འོན་ཀྱང་ངའི་ཚུལ་ལ་ཁང་པ་ག་རྒྱས་པོ་དེ་འདྲ་ཅིའི་ཕྱིར་དགོས་སམ།
གོས་ཆེན་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་སྐྱས་ཀྱང་བཏོན་མེད། འོན་ཀྱང་མའེ་ཁོལ་དང་ཐོམ་
གཉིས་ཀྱིས་ཁང་པའི་ནང་གི་ཅ་དངོས་ཤུན་བཀོལ་བཟུང་བྱེད་པ་དང་། གས་ཆག་ཡོད་
རིགས། འཕོལ་གདན་མཐུག་ཅམ་ཡོད་པའི་རྒྱབ་བཀྱག་ཉལ་ཁྲིའི་ཉལ་ཁེབས་དང་། སྐེའུ་
ཁྲུང་གི་དྲ་ཡོལ་རྒྱ་གར་ནས་བཟོས་པ་སོགས་ཚང་མ་འགྲིག་གི་མ་རེད་ཅེས་གསལ་བོར་
བཤད་འདུག ནང་ཆས་གཡར་བའམ་སྐྱས་པ། ཁང་མཐེལ་འབྲིད་བཟུང་། ཐང་ཀ་གཡར་
ཏེ་ཚིག་ངོས་སུ་དབྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་བྲལ་རིམ་བར་མའེ་ནང་མི་
དཀྱིས་མ་ཞིག་གི་སྡོད་ཁང་དེ་རིམ་པ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་འདུག།

རིན་པོ་ཆེར་གསོལ་ཚིགས་འབུལ་སྣངས་ལུགས་མཐུན་ལྷན་ཁུ་རྒྱ་རྒྱ་ཡིན་སྟབས། རྒྱ་
ནག་ནས་ཐོན་པའི་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་དཀར་ཡོལ་རིགས། བཞེས་དཀར་དང་། བཞེས་
ཐུར། ཤེལ་སྡོད་སོགས་བཀོད་སྒྲིག་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་ཡང་བྱུང་བས་དེ་ལྷན་སྟོལ་
གཏོད། ར་ཁི་རར་རི་ཞེས་པའི་རྣམ་རྒྱུའི་ནང་གི་བྱུང་མེད་གཅིག་ལ་ཆང་སའི་སྦྱེས་སུ་
ལེ་ནག་སི་ཉལ་ཅན་གྱི་དཀར་ཡོལ་གྱི་གསོལ་ཆས་རང་འགྲིག་ཅིག་ཐོབ་ཡོད་པ་དེ་ཆ་
ཚང་གཡར་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས་འདུག ཉི་ཉོང་དང་རྒྱ་ནག་ཟས་རིགས་འདྲིན་བྱེད་དུ་
རིན་པོ་ཆེ་རྒྱུང་བའི་ཤེལ་སྡོད་ཀྱི་རིགས་རྣམས་ཉོ་སྐྱབ་བྱས། རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམས་རྒྱུང་

དུ་ཞལ་ལག་ལྷ་རྒྱ་དང་། ཁང་པའི་ནང་གི་ལས་ཀ་གཞན་གྱི་འདོད་ཡོད་མཁན་དང་
སྲངས་པ་ཚོས་མིང་ཐོ་འདུལ་དགོས་པའི་སྐྱེལ་མ་བྱས་འདུག

རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉིས་ཀྱིས་སྒོལ་ཏེ་དུ་ནམ་ཡང་འདི་ལྟར་བྱས་ཏེ་བསྐྱེད་མེད་པ་སོང་
ཅང་། རྒྱུ་རིང་ནས་ལྷ་དུས་འདི་དག་ཚང་མས་ང་ལ་ཡ་མཚར་སྐྱེས་བྱུང་། ལྷ་བ་སྒོན་
མར་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ལྷ་ཡོག་ལ་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་སྒྲེ་ལེན་དང་། བཀོ་སྐྱེད་ཚོགས་འདུ་
ཁག་ལ་མཉམ་ཞུགས་ཀྱིས་སྐབས་སུ་ཚོད་ལྷ་འདི་དག་བྱས་པ་འདྲ། སྐབས་དེར་རིན་པོ་ཆེ་
མན་ཏེ་ཐབ་དུ་ཁང་པ་རྒྱུ་ཉམས་ཅན་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཁང་པ་དེ་ནི་འདས་དུས་
སུ་སུ་ཞིག་གི་དྲན་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ལས་ཀྱང་རྒྱས་སྒོས་ཏེ་ཅང་ཆེ་བ་འདུག རིན་པོ་ཆེ་
ལམ་གཞན་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱོད་ཅིས་སམ། ཡང་ན་མདུན་མཚོང་གཞན་ཞིག་རྒྱག་ཅིས་ཡོད་
པ་འདྲ། ལྷ་ལོ་ ༡༩༧༦ དབྱར་ཁ་ནས་བཟུང་མཉེགས་སྐྱུར་གྱིས་ང་ཚོའི་ཁང་པར་ “ག་
ལཱ་པའི་ཐོ་བྲང་” ཞེས་མིང་དུ་བཏགས་པ་དེའི་གྲ་སྒྲིག་འགོ་འདྲུགས་གནང་བར་མཛོད་ན།

མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེབས་སྐྱུར་གྱི་དུས་ཚོད་དེ་ཉེ་བར་སྐབས་པ་ན། ཁོང་གི་
བཞུགས་གནས་དེ་དུས་ཐོག་ཏུ་གྲ་སྒྲིག་མི་ཡོང་བ་གསལ་པོར་གྱུར། དཔེ་ཁོང་གི་བཞུགས་
གནས་དེའི་གྲ་སྒྲིག་ཆ་ཚང་མ་གྲུབ་ཀྱི་བར་ལ་ཉེན་ཤས་ལ་ངའི་ནང་དུ་བཞུགས་ན་
འདུས་སྐྱེད་དང་སྲངས་ཞུས་པ་ཡིན། མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེབས་སྐྱུར་གནང་བའི་
ཉེན་མོ་དེར། ཤེས་རང་གཉིས་རྣམ་རྒྱུད་འཛོགས་མི་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་གནམ་ཐང་ལ་
བཅར། ཐེབས་བསུ་ཞུ་མཁན་གྱི་གསུ་སུ་བརྗོད་རྒྱུའི་སྐྱེ་ཚབ་གཞན་དང་མཉམ་དུ་ཐོམ་
རི་ཆེ་དང་། རྟེན་མིན་རོམ། ཐོམ་རི་ཆེ་བཅས་ཐེ་བའི་རྣམ་རྒྱུད་ནས་སམ་དང་ཉེ་ལ་གཉིས་
སྐབས་འདུག སན་སྐྱེད་པ་སེ་སེ་ཁོའི་གནམ་ཐང་དུ་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་གནམ་གྲུ་ལས་
མར་བབས་པ་དང་ང་ཚོ་ཚང་མས་ཐེབས་བསུ་ཞུས་པ་ཡིན། མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སྐྱེ་
གཞུགས་རིང་ལ། གཟི་བུ་ཆེད་ཆེ་བ། གཞན་སེམས་བརྟོལ་བའི་སྐྱེན་མངའ་བ། མཛུ་
མངའས་རྒྱས་པ་ཞིག་འདུག ཁོང་གིས་རིག་མ་བཞེས་ཡོད་པས་གྲ་ཆས་ཀྱི་མདོག་ཡིན་པ་
གང་ཞིག་ལ་སྐྱེ་བའི་ཆས་མཚོད་དེ་ཐེབས་འདུག ཁོང་གི་སྐྱེ་བྱེད་འདུག་ཡུལ་དུ་བཞུགས་

ཉེ་སྐྱེ་བཅར་ལ་མེད། ཁོང་གི་སྲས་མོ་འཆི་མེད་དབང་མོ་དང་། ཚ་བོ་རབ་འབྲམས་རིན་
པོ་ཆེ། དེ་མིན་སྐྱེ་བཅར་གཞན་བཅས་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་འདུག ཁོང་ནི་མངལ་བ་ཅ་མ་
གྱིས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་འདུག སྐྱེ་ལས་འོད་འཚོར་བས་ཉེ་འཁོར་དུ་ཡོད་པའི་
མི་རྣམས་རང་ལྷན་གྱིས་ཞི་བར་འགོད། ང་ནི་ཁོང་ལ་མངལ་མ་ཐག་ཏུ་དད་པའི་སྐྱེ་
ལོང་གཡོ་བར་བྱས།

སྐྱེ་ལི་ལིའི་རྣམ་རྒྱུད་ལེབས་བསུའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོ་ག་སྐབ་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ།
མཁུན་བཙེ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ལ་རྗེ་ཡེད་དུ་ངའི་ནང་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས། ངས་ཁོང་
ལ་གཉེས་ཀྱི་ཉལ་ཁང་དེ་སྐུལ་ཉེ་གཉེས་རང་གཉེས་ཚོམས་ཆེན་གྱི་ཁ་སྐྱོད་དུ་ཡོད་པའི་
ངའི་ཉལ་ཁང་དུ་མཉམ་དུ་ཉལ། ངའི་ཁང་པ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་ལས་མེད་ཅང་མི་ཚང་མ་
ཤོང་དགའ་བས། ཁོང་གི་སྲས་མོ་དང་ཚ་བོ་གཉེས་ལ་བཞུགས་གནས་གཞན་དུ་བཀོད་
སྒྲིག་ཞུས་ཡོད། མཁུན་བཙེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་རྒྱས་སུ་ཁོང་གི་གསོལ་དཔོན་དང་། ལ་
ལོ་པ། ཞབས་ཕྱི། གཞན་ཡང་རྣམ་རྒྱུད་ཚོགས་མི་བཅས་སྐྱེ་བཅར་པོན་ཆེ་འདུག རིན་
པོ་ཆེས་ང་ལ་བོད་ཟས་བཟོ་སྐྱེད་ས་བསྐྱབ་པ་བཞིན་ངས་མཁུན་བཙེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བོད་
ལུགས་ལྟར་བཞེས་མོག་བཟོས་ཉེ་སྐུལ་བ་ཡིན། མོག་མོག་ནི་བོད་མི་ཚོས་ཞེ་དྲགས་
དགའ་བོ་བྱེད་པ་མ་ཟད་ཞིམ་པོའང་ཡོད། གསར་དུ་སྐྱོང་བརྟེན་སྦྱོང་པའི་གསོལ་ཞུ་བ་
ཚོས་ལག་པ་འདར་བཞིན་ང་ཚོར་གསོལ་ཚོགས་བཀྲུག་བྱུང་། མཁུན་བཙེ་རིན་པོ་ཆེས་
དེ་སྐྱིར་བཏང་བ་ཞིག་ལ་བཙེས་ཉེ་སྐུགས་སྐྱེད་གནང་མ་སོང་། ཁོང་ལ་མི་ཚང་དཀྱུས་
མའི་ཞལ་ལག་འདུལ་སྐྱེད་ས་ལྟ་བུར་སྐྱབས་བདེ་ཞིག་སྐུལ་ཡོད་ན་སྐུགས་མཉེས་པོ་
བྱུང་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་རྒྱས་སྐྱོད་ལ་མ་བྱུང་གི་གནས་བབ་
དེ་དག་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོའི་སློན་ནས་ངོས་བཞེས་གནང་སོང་།

ཁོང་ངའི་ནང་དུ་བཞུགས་རྒྱན་ལྷན་མ་དེའི་རིང་ལ་མི་ཚོགས་ཕྱིར་སྐྱོད་བྱས་ཉེ། ང་
དང་ལྷན་དུ་བཀའ་ཚོལ་གནང་བྱིར་ཁོང་གི་གསུང་སྐྱེད་སྐྱུལ་སྐྱེ་བརྒྱ་དབང་རྒྱལ་རིན་
པོ་ཆེ་བསྐྱེད་དུ་བཞུགས་པ་རེད། ང་ཚོས་བྱིས་དུ་ཞབས་ཞུའི་ཆེད་དུ་རྡོ་རྗེ་བཀའ་སྐྱེད་གི་

ཚོགས་མི་གཅིག་དང་ཁ་ལོ་པ་གཅིག་བཞག་ ཉ་ཅང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་མ་ཚེན་པོ་
འདིའི་སྐྱེ་མཉམ་དུ་ང་རང་དུས་ཚོད་ལྷན་སྐྱེས་པོ་དང་སྐྱོ་བ་འཕེལ་བ་ཞིག་སྐྱེལ་ཆེད་དུ་
གཞན་དག་ཚང་མ་གྱི་རྒྱུ་ལྷན་གྲུས།

མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེབས་སྐྱུར་གནང་བའི་ཉིན་གྱི་མ་དེར། ངས་ཁོང་རྟ་རར་
གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་དང་། ཁོང་གིས་ངས་རྟ་བཞོན་པ་ལ་གཟེགས་ཏེ་ཚུ་ཚོད་འགའ་ཤས་
བཞུགས་གནང་སོང་། ཁོང་རྟ་ལ་ཉ་ཅང་ཐུགས་མཉེས་པོ་འདུག་པས་ཁོང་རང་སྐྱོ་བོ་བྱུང་
སོང་སྟེ། ཁོང་གིས་ཐོན་ཏེ་རྟ་རར་ཐེངས་མ་འགའ་ཤས་ལ་ཕེབས་གནང་སོང་། མཁྱེན་
བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་འོན་ཏེ་དམ་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རྟོགས་ཏེ། དེའི་སྐོར་ལ་
ངས་ད་ལྟ་བུས་མ་སློབ་ཤོད་སྐབས། དེ་དུས་ངས་ག་འདྲ་བྱས་ཏེ་གནས་སྐབས་དེ་དམིགས་
བསལ་གྱི་དུས་སྐབས་ཤིག་དུ་མ་བཅིས་པ་དེར་ཉང་སངས་གྱི་འདུག

ཁོང་ངའི་བྱིས་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་ཞོགས་པ་ཞིག་ལ། ང་ང་རང་གི་ཉལ་ཁང་ནས་
གྱིར་ཐོན་ཡོང་དུས། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་ཞབས་ཀྱི་གཉིས་འཛིན་ལ་
གཉེས་ཀྱི་དབར་ལ་ཡོད་པའི་བར་བྱམས་དོག་པོ་དེའི་ཐང་དུ་སྐྱེལ་གྱུང་བཅས་ཏེ་བཞུགས་
གནང་འདུག ཁོང་གིས་ང་ལ་ཁོང་རང་དང་ཁ་སྐྱོད་དེར་སྤོང་ཅེས་ཐུག་བརྗོད་གནང་
བྱུང་། ངས་ཁོང་གི་འགྲམ་དེར་ས་ལ་བསྐྱད་པ་ཡིན། ཁོང་ཚ་སྐོག་ཚུང་དུ་ཞིག་གི་མཉམ་
དུ་བཞུགས་འདུག ངས་ཚ་སྐོག་གི་སྐྱོགས་གཞན་དེར་བསྐྱད་པ་ཡིན། གང་འཚམས་ཤིག་
ནས་ཁོང་གིས་གསུང་སྐྱུར་བཞུད་དེ་ང་ལ་ “དགོངས་དག་ངས་ཁྱོད་ལ་གནས་ཚུལ་ལག་
པོ་ཞིག་ཤོད་དགོས་ཐུག་སོང་།” ཞེས་གསུངས་བྱུང་། ངས་ “དེ་ག་རེ་ཡིན་ནམ།” ཞུས་པ་
ཡིན། ཁོང་གིས་ “ང་ལ་མདང་དགོང་མི་ལམ་ཞིག་བྱུང་། ཁྱོད་རང་གི་བྱ་གུ་སར་དེ་ཞེ་ཚེན་
གོང་སྐྱེལ་གྱི་ཡང་སྲིད་རེད་འདུག” ཞེས་དང་། ཁོང་གིས་ཐུ་མཐུད་དེ་ “འདིས་ཁྱེད་རང་
ལག་པོ་བཟོ་སྲིད་པ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་འདི་ངའི་མི་ལམ་རེད། ང་ཚོས་ཁོ་ལམ་
སེང་ཁྱི་འདོན་བྱེད་དགོས།” ཞེས་བཀའ་གནང་བྱུང་།

ང་གང་འཚམས་ཉོན་འཛོར་བྱུང་ཞེས་བརྗོད་འདོད་ཡོད། ཁོང་གིས་གཤམ་ནི་ངའི་
ཚུ་གའི་སྐྱེས་མཉམ་ ༡༩༧༠ ནང་བོད་དུ་བཅོམ་འོག་དུ་སྐྱེ་གཤེགས་པའི་ཞེ་ཆེན་གྱི་འཇམ་
མགོན་ཀོང་སྐུལ་གྱི་ཡང་སྲིད་རེད་གསུངས་གྱི་ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་མཁུའུ་བཅེ་རིན་པོ་
ཆེའི་སྐུ་མདུན་དུ་ཡོད་ཅང་། ངས་ཁོང་གིས་གང་གསུང་གནང་གི་ཡོད་པ་དེ་ངོས་ལེན་
དང་དང་དུ་ལེན་སྐབས་པ་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་ནང་བཞིན། ཁོང་གང་དུ་བཞུགས་པ་དེར་
ཁྱེད་བག་སྣོད་པོ་ཡོང་བ་དང་། ཉུང་མཐའ་ཡང་སྐབས་ཤིག་གི་རིང་ལ། ཁྱེད་རང་གི་རྒྱན་
ལྡན་གྱི་གོམས་སྤྱོད་དང་། རོན་གང་ཞིག་ལ་རང་གི་རྣམ་འགྲུར་ཅི་སྟོན་བཅས་ཟུར་དུ་
བཞག་ནས་ཁོང་གི་རྗེས་སུ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཞུགས་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་འདྲ་ཡིན་ཅང་།
ངས་དང་ལེན་ཞུས་པ་དང་། ང་ཚོས་སྤར་ཁི་ལི་ལ་ཁྱི་འདོན་གྱི་ཚོགས་འདུ་གནང་རྒྱུའི་
འཆར་གཞིའི་སྐོར་ལ་བཀའ་མོལ་ཞུས་པ་ཡིན།

ངས་གང་མཚོགས་དེ་ནས་བཀའ་ཁྲོལ་ཞུས་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གནས་ཚུལ་འདིའི་སྐོར་
ལ་ཞུས་པར་སྐུལ་བ་ཡིན། ཁོང་གིས་ཀྱང་འདི་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་སྤངས་ཤིག་ཡིན་པར་
བཅེས་གནང་སྟེ། ཉ་ཅང་དགའ་པོ་དང་སྟོབ་འཕེལ་པོ་བྱུང་ཡོད་པར་མངོན། ང་གཉིས་
ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ཨ་རིའི་ཤར་ཕྱོགས་ནས་ཕྱིར་འཁོར་བྱུང་མ་ཐག་ཉིན་ཤས་ཀྱི་ནང་དུ་ཁྱི་
འདོན་གྱི་ཚོགས་གང་ལྟར་བྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་གོས་བསྐྱར་བྱས་པ་ཡིན།

དེ་རྗེས་ངས་གཤམ་ལའང་གནས་ཚུལ་འདི་ཤོད་དགོས་བྱུང་པ་ནི་སྟོན་ཅི་དགོས།
ངས་གཤམ་ལ་གང་བཤད་པ་དེ་ཁོ་ལ་གོ་རྟོགས་བྱུང་མིན་གང་ལྟར་ཡང་། ཁོས་ཀྱང་
བསམ་ཚུལ་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་ཡོད་པ་འདྲ་བོ་འདུག སྐབས་དེར་ཁོ་
ལོ་གསུམ་ལོན་ཅམ་རེད། དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་ཁོས་བྱིས་པའི་སྐབས་
སུ་བོད་ཀྱི་མི་ཆེའི་དྲན་ཤེས་མང་པོ་བྱུང་སྐོར་ང་ལ་བཤད་བྱུང་། དེས་ན་ཁོས་རྒྱན་དུ་
གནས་ཚུལ་ཞིག་ཚོར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ཕྱིར་དྲན་འདི་རིགས་ཅིའི་ཕྱིར་ཡོང་གི་ཡོད་པའི་
རྒྱ་མཚན་དེ་ཁོས་ཚོར་ཡོད་ཀྱི་རེད་སྟེ།

ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ནི་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོལ་ཏར་ལ་ལེབས་པའི་གཟའ་མཚུགས་
དེ་ག་རང་ལ་རིན་པོ་ཆེར་སྤར་ཁི་ལི་རུ་མང་ཚོགས་གསུང་བཤད་ཅིག་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་
འདུག གསུང་བཤད་དེའི་འགོ་བརྗོད་དེ་སློབ་པ་མང་པོའི་སྟོན་ནས་ “དབང་སྤྱོད་” ཞེས་
གཏན་འབེབས་བྱས་འདུག འདི་ནི་མ་བསྐྱེགས་སྤྱོད་གྲུབ་ཀྱི་ཉེན་འབྲེལ་བསྐྱེགས་པ་ལྟ་
བྱུང་བྱུང་འདུག་སྟེ།

གེ་སར་གྱི་ཁྱི་འདོན་གྱི་ཉི་མ་གཏན་འཁེལ་བ་དང་། དེའི་ཕྱི་ཉེན་དེར་མཁྱེན་བཅེ་
རིན་པོ་ཆེ་སྤར་ཁི་ལི་ར་བཀོད་སྒྲིག་ཞུས་པའི་ཁོང་རང་གི་གཟིམས་ཤག་ཏུ་སྟོར་གནང་།
ཁོང་གི་སྤྱི་མོ་འཆི་མེད་དང་ཚ་བོ་རབ་འབྱམས་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་དེ་གར་སྟོར་གནང་
པ་རེད། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚོགས་མི་དང་མང་ཚོགས་ལ་གསུང་ཚོས་
ཁག་འགའ་ཤས་གནང་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་སྔ་མོ་ནས་གཏན་འབེབས་ཟིན་ཡོད། གསུང་
ཚོས་དེ་དག་གྲུབ་སྟེ་ཉེན་མ་འགའི་རྗེས་སུ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་གེ་སར་ཞེ་ཆེན་གྱི་
འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་གྱི་ཡང་སྲིད་དུ་ཁྱི་འདོན་གནང་རྒྱུའི་སྤྱོད་ཤག་བཅག་བཅད།

ལོ་གཅིག་ཙམ་གྱི་སྟོན་དུ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚོས་ཚོགས་ལྷ་རི་མེ་སོན་དང་འབྲ་བའི་སྤར་
ཁི་ལི་རེ་རྒྱན་པོའི་མཐུན་ཚོགས་ཞིག་ལ་བདག་པའི་སྤར་ཁི་ལི་རེ་གྲོང་ཁྱི་ནང་དུ་ཡོད་
པའི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཁང་པའི་ཐོག་རྩེག་གཉིས་པ་དེར་སྟོར་པ་རེད། དོན་དངོས་སུ་ཁང་
པ་དེ་ནི་ཁོང་ཚོའི་ལས་ཁུངས་ཨ་མ་དེ་རེད། ཁོང་ཚོས་རང་གི་བེད་སྟོད་ཀྱི་དོན་དུ་
ཚོགས་ཁང་ཆེན་པོ་གཅིག་དང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཁང་མིག་གཅིག་གཉིས་ཤིག་དུང་ཉར་
ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་ཚོས་ཚོར་མི་གུངས་ ༡༥༠ ཙམ་ཤོང་བའི་ཚོགས་ཁང་རྒྱུང་བ་ཞིག་
ཐོགས་མར་བཏང་བ་རེད། སྤར་ཁི་ལི་རེ་ཚོས་ཚོགས་དེ་ད་ལྟོང་ཁང་པ་དེའི་ནང་དུ་ཡོད།

མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེབས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་དེར་ངས་རྟ་ཙམ་གྱི་སྟོང་བརྟེན་དང་
ནང་ཚོས་ཀྱི་འདུ་འཛོམས་གཉིས་ཀར་ཞུགས་པའི་འབད་བཅོམ་བྱས། ཉེན་ཞིག་ངས་
ང་རང་ལ་ཉོ་འདོད་ཡོད་པའི་རྟ་ཞིག་ལ་བལྟ་བར་བྱང་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་ཚོད་གཉིས་ལ་མོ་
ཏར་འགོ་དགོས་ས་སན་ཐ་རོ་ས་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ཕྱི་དོ་དེར་གསུང་ཚོས་ཀྱི་དུས་ཚོད་ལ་

ཡིན་པ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ང་དང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀས་ཁོ་འགྲིག་འགྲོ་ཡི་རེད་བསམས་
 བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་ཐེབས་སྐྱབས། ལ་སྐྱེ་ཡིད་དུ་ཡོད་པའི་ང་ཚོའི་ཁང་པར་
 ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་མཚན་འགའ་ཤས་བཞུགས་གནང་སྟེ། མཁྱེན་བཙུན་རིན་པོ་ཆེས་ང་
 གཉིས་ཀྱི་བྱ་གཉིས་པ་དེ་སྐྱུལ་སྐྱར་ངོས་འཛིན་གནང་པའི་གནས་བབ་དེར་ང་ཚོ་ཚང་
 མ་གོམས་འདྲིས་ཡོང་ཐབས་གནང་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་དེ་གར་ཡོད་སྐབས་ཁོང་རྟ་རར་
 ཐེབས་ཏེ་ཚར་ལེ་སི་ཏེ་ཁན་སྒྲི་དང་ཐེངས་དང་པོར་ཐུག་འཕྲད་གནང་། ལུ་ཞིག་གི་དོན་
 དུ་ང་ཁ་ལི་སྒྲོར་ནི་ཡར་གནས་སྒྲོར་བྱས་པའི་མི་དེ་རིན་པོ་ཆེར་ཐུག་འདོད་བྱུང་ཡོད།
 ཚར་ལེ་སི་རིན་པོ་ཆེར་ཏ་ཅང་ཡིད་ཤོར་ཏེ་གོ་སྐྱབས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དང་སྐར་ཁི་ལིར་རིན་
 པོ་ཆེ་མཇུག་འདོད་བྱས་ཡོད།

ཁྱིམ་འདོན་གྱི་ཉིན་མོ་དེར་གེ་སར་དང་ང་གཉིས་དོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་ཚོས་སྐར་ཁི་ལིར་
 ཉེན་གཞི་བྱས་པའི་རྣམ་རྒྱུ་མོ་ཏའི་ནང་འབྲིད་བྱུང་། དེས་པར་བརྗོད་དགོས་པ་ཞིག་
 ལ། ཁོས་བཙུན་རྒྱུ་ལྷན་ཆས་དེ་གྲོན་ཡོད་ཅང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བྱུང་། ཁོ་
 དུས་ཡུན་ཆ་ཚང་འདྲམ་མདངས་ཀྱིས་བསྐྱེད་མོང་། ང་ཚོ་དེར་འབྱོར་སྐྱབས། མཁྱེན་
 བཙུན་རིན་པོ་ཆེས་བྱ་སྐྱིག་གནང་བཞིན་མཚོན་ཁང་ཚོམས་ཆེན་གྱི་བཞུགས་ཁྱིམ་སྟེང་
 དུ་བཞུགས་གནང་འདུག རིན་པོ་ཆེ་ཡང་སྐར་ཁི་ལིརི་བཞུགས་ཤག་ནས་ཐེབས་ཅང་
 ང་ཚོའི་སྟོན་ལ་འབྱོར་གནང་འདུག རྣམ་རྒྱུ་འཛིན་མི་བརྒྱ་ཕྱག་འགའ་ཤས་མཚོན་
 ཁང་ནང་དུ་འདྲོམས་འདུག ང་ཚོ་སྟོན་སྐྱབས་ཚོམས་ཆེན་གྱི་སྟོ་འགམ་དུ་སྐྱེབས་པ་དང་
 ཚང་མ་ཡར་ལངས་མོང་། གེ་སར་གྱིས་སྐྱེ་ཞབས་རྒྱུ་དུ་ཞིག་ནང་བཞིན་ངའི་སྟོན་
 ལ་གོམ་བགོད་བྱས། ཚོ་གའི་དུས་ཡུན་ཤས་ཆེ་བའི་རིང་ལ་གེ་སར་གྱིས་རང་ཉིད་གྱི་
 བཞུགས་ཁྱིམ་རྒྱུ་དེའི་སྟེང་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། ང་རྒྱུ་སྐྱེགས་ཤིག་གི་ཐོག་ཁོའི་འགམ་
 དེར་བསྐྱེད་པ་ཡིན། སྐབས་ཤིག་ལ་ཁོ་སྟོན་མ་ཚུགས་པ་ཆགས་དུས་ངས་གེ་སར་པང་བར་
 ཉར་ཏེ་ཁྱིམ་སྟེང་དུ་སྟོན་དགོས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་ནི་མཁྱེན་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་དང་གེ་སར་
 གྱི་བཞུགས་ཁྱིམ་སྟེང་དུ་རྒྱུ་སྐྱེགས་ཤིག་གི་སྟེང་དུ་བཞུགས་ཡོད། ཁྱིམ་འདོན་ཚོ་གའི་

དུས་ཡུན་ཆ་ཚང་གི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་ཆེས་དཀའ་བའི་ཐུགས་སྨོན་བ་གནང་སྟེ་
བཞུགས་སོང་། དེ་ཉིན་ཁྱིམ་འདོན་གྱི་སྐབས་སུ་འོད་གསལ་ཡང་དེར་ཡོད། དེ་དུས་འོད་
གསལ་གྱི་སྐབས་ཉི་དང་ཅུ་འེབ་མེ་ཐེ་ནེར་གྱི་དགོངས་པར་གཞི་བྱས་ཏེ་བཙུགས་པའི་
ལན་ཁ་ལྟར་ལྟར་འེ་འདབས་སུ་ཡོད་པའི་ཨོ་ངའེ་སྐྱེ་ལི་སྨོན་བ་གྲུ་ཡོད། ཁོ་ནི་གདང་
སྨོན་པའི་ཆེ་ལ་སྤང་བ་སྦྱིད་པའི་ཕོ་གསར་ཞིག་ཏུ་སྦྱིན་བཞིན་ཡོད།

སྐུ་ལ་སྦྱུལ་སྦྱུ་ཞིག་ཁྱིམ་འདོན་བྱེད་པ་དེ་སློལ་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་ཞིག་ཞིག་རེད། མཁུན་བཅེ་རིན་
པོ་ཆེས་ཚོགས་ཐུག་ལེན་དེ་དག་པོད་སྐད་དུ་གསུང་གནང་སྟེ། ཁོང་གིས་ག་རེ་གནང་པ་
དང་གསུངས་པ་ནམས་སྐད་སྐྱུར་ཞིག་བརྒྱུད་དེ་ང་ཚོར་འབྲེལ་བཤད་གནང་བུང་། ཁོང་
གིས་གེ་སར་ལ་མཚོན་རྫས་འདྲ་མིན་གནང་སྟེ་བྱིན་ལྷབས་དང་དབང་གི་རིམ་པ་དུ་མ་
གནང་སོང་། དུས་ཡུན་ཆ་ཚང་གི་རིང་ལ་གེ་སར་ཁྱིམ་མེར་འདོག་པའི་ཆེད་དུ་མཁུན་
བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱུ་སྐྱུར་ཅམ་གནང་སྟེ་ཁོ་ལ་མངར་ཆའི་རིགས་གསོལ་རས་སུ་སྦྱུལ།
ཁོང་གིས་མངར་ཆའི་རིགས་འདྲ་མཐའ་མེད་པ་ཞིག་བསྐྱམས་ཡོད་པ་འདྲ། གལ་ཏེ་
དགོས་མཁོ་བུང་ན་བསམས་ཏེ་ངས་ཀྱང་བྱི་རིལ་མང་པོ་འབྱེད་ཡོད། མཁུན་བཅེ་རིན་
པོ་ཆེས་ཀོང་སྦྱུལ་དང་དུང་པའི་སྦྱུལ་སྦྱུའི་འབྲེལ་བའི་སྐྱོར་ལ། ཁོང་གཉིས་མི་རབས་
ནས་མི་རབས་བརྒྱུད་དེ་རིས་མོས་ཀྱིས་གཅིག་གི་དགོ་ཆར་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་གནང་སྟེ་ལན་
ཚུན་སྐྱོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་པའི་སྐྱོར་ལ་བཀའ་སྨོན་བྱུང་གནང་སོང་། ཚོ་
གའི་མཐུག་དེར་སློལ་རྒྱུན་ལྟར་དེར་ཡོད་ཚང་མས་རེ་རེ་བྱས་ཏེ་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་
དང་གེ་སར་གཉིས་ལ་མངལ་དར་སུལ་བ་དང་། གེ་སར་གྱིས་མི་ཚང་མའི་མགོ་ལ་བྱག་
དབང་གནང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉིས་གེ་སར་ལ་མངལ་དར་སུལ་མཁན་དང་བྱག་དབང་
ཐོབ་མཁན་དང་པོ་དེ་རེད། ང་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གཞན་དག་ཚང་མས་བང་བསྐྱིགས།
དུས་ཡུན་ཆ་ཚང་གི་ནང་དུ་གེ་སར་གྱིས་ཉ་ཅང་སྟོན་ཚུགས་པོ་བྱས་པ་མ་ཟད། གནས་
བབ་ཡོངས་རྫོགས་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལྟར་དང་དུ་སྤངས་སོང་། བྱིས་པར་དོ་སྣང་སྟོན་
མཁན་ཡོད་ན་དགའ་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། དེ་ཉིན་དོ་སྣང་སྟོན་ཡུལ་ལྟེ་བ་དེ་གེ་སར་
ཆགས་ཡོད་པ་ཤོད་གལ་དགོས།

ཁོ་འདོན་གྱི་ཕྱི་ཉིན་དེར་མཁུན་བཙེ་རིན་པོ་ཆེ་སལ་རྣམ་པར་སྤོང་སྤོང་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་གནས་
ཐང་ནས་ཞལ་གྱིས་གནང་མཛད། ལོང་གི་ཆེབས་རྒྱུར་དང་རྒྱན་ལྷན་མ་ཡིན་པའི་ཞལ་
མདངས་དེས་མི་ཚང་མར་ཏ་ཅང་གཏིང་ཟབ་པའི་ལྷོང་ཚོར་ཞིག་བསྐྱུན་ཡོད་པར་
བརྟེན། སེབས་སྐྱེལ་དེ་ནི་ང་ཚོ་ཚང་མར་སེམས་སྐྱོ་བོ་བྱུང་། མཁུན་བཙེ་རིན་པོ་ཆེ་
མཛལ་བ་དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་འཚར་ལོངས་གནང་སའི་བོད་པའི་སྲོལ་རྒྱན་གྱི་སྤྲིང་པོ་དེ་
མཛལ་བ་དང་ཁྱད་མེད་པས། ང་ཚོ་སྐྱེར་གྱི་མི་ཚའི་ནང་ལ་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་འདི་ལྟ་བུ་
མཛལ་རྒྱ་བྱུང་བ་ནི་ཏ་ཅང་སེམས་འགྲུལ་སེབས་པོ་བྱུང་།

འབྲུང་འགྲུར་གྱི་བདུན་ཕྲག་འགའི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་སྤར་ཁི་ལིར་ཡོད་པའི་རྣམ་
རྒྱུར་གསུང་ཚོས་གནང་རྒྱུའི་བཀོད་སྒྲིག་གནང་ཡོད། མཚན་ཞིག་ལ་ང་དང་ཆར་ལེ་སྤི་
དེ་བཞིན་ལོའི་གྲོགས་པོ་རྒྱུ་བཅས་ང་ཚོ་གསུམ་སལ་རྣམ་པར་སྤོང་སྤོང་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་མཚན་ཚོགས་
ཤིག་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། རྒྱ་ཚོད་བརྒྱ་གཅིག་ཅམ་ཞིག་ལ་ངས་ང་ཚོ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་སར་
འགོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཆར་ལེ་སྤི་རིན་པོ་ཆེ་གཞིམས་ཚར་ཡོད་ཀྱི་རེད་ཅེས་སེམས་
ཁྱུར་བྱེད་ཀྱི་འདུག འོན་ཀྱང་ངས་དེ་འདྲ་ཡོང་དགོན་པོ་རེད་ཅེས་བརྗོད་དེ་སྤོང་བར་
གང་ཡང་མེད་པར་ང་ཚོ་དེར་ཕྱིན་པ་ཡིན། ང་ཚོ་དེ་གར་འབྱོར་དུས་རིན་པོ་ཆེ་རུབ་གོས་
དངོས་གཙང་ལེགས་པོ་ཞིག་བཞེས་ཏེ། ལྷོན་ཆས་ཡག་པོ་ལྷོན་པའི་སྤོང་མ་བརྒྱ་གཉིས་
ཅམ་ཞིག་གིས་མཐའ་བསྐྱོར་ནས། མགོན་བསུ་ཁང་དུ་བཞུགས་འདུག ལོང་ཚོས་ལུགས་
མཐུན་གྱི་དགོང་ཟས་མ་བཟའ་སྤོང་ལ་ཆང་འཐུང་གིན་བསྐྱུང་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོ་
དེ་གར་སྤོང་པར་ལུགས་མཉེས་པོ་གནང་སྟེ་དགོང་དྲོའི་གསོལ་ཚིགས་ལ་སྤོང་དགོས་
པའི་ལྷ་ཚུགས་གནང་བྱུང་།

ང་ཚོས་གསོལ་མགོན་ཁང་དུ་ཞལ་ལག་གྲུ་ལོ་མ་པ་ཞིག་བཟས་པ་ཡིན། དེ་གར་ཡོད་
པའི་རྒྱ་ཚོག་གི་ཞེབས་དང་ལག་ཕྱིས་རྣམས་ཏ་ཅང་མཛེས་པོ་དང་བཀོད་ལེགས་པོ་ཡོད་
པ་དང་། ཞལ་ལག་དེ་དག་གཞན་ནས་གཡར་པའི་ལེ་ནིག་སི་དཀར་ཡོལ་གྱི་ནང་ལྷ་
བཞིན་འདུག རྒྱ་ཚོག་གི་དཀྱིལ་དེར་དུལ་ལས་ཐུབ་པའི་ཡང་ལྷ་འདོག་སའི་སྤོང་ལྷ་

ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག འབས་ལྷ་བ་ལྷ་རྒྱལ་ཅིག་གིས་ཞལ་ལག་དང་བཞེས་ཆང་གཅིག་
རྗེས་གཉིས་མཐུན་དུ་འབྲེན་པ་དང་། ཞལ་དཀར་དང་ཞལ་སྒྲིབ་རྣམས་བསྐྱེད་བ་སོགས་
བྱེད་ཀྱི་འདུག རིན་པོ་ཆེས་དུས་ཉུག་ལྷ་ཞལ་ལག་འདི་ལྟར་བཞེས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེར་ཆར་
ལེ་སི་ཡིད་ཆེས་དཀའ་བ་བྱུང་སོང་། ང་རང་ཡང་ཡིད་ཆེས་དཀའ་མོ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་
འདི་ནི་ང་ཚོའི་བྱིས་ནང་དུ་དེ་སྔ་བྱེད་སློལ་ཡོད་པའི་གནས་བབ་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་
ཡིན་པའི་གནས་ཚུལ་ངས་བཤད་མེད།

ཆར་ལེ་སི་ཡིད་འཕྲོག་པོ་བྱུང་སོང་། དགོང་དོའི་དུས་ཚོད་འགོ་བ་དང་ལྷན་དུ་
རིན་པོ་ཆེས་ཆར་ལེ་སི་རང་ཕྱོགས་སུ་འགྲུག་ཐབས་གནང་གི་ཡོད་པ་ངས་མཐོང་སྐབས་
རིན་པོ་ཆེས་ཆར་ལེ་སི་ཡི་རྟ་ཚལ་གྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་གནས་ཚུལ་ཅི་ཡོད་མཐུན་
འདོད་གནང་། རིན་པོ་ཆེས་ཆར་ལེ་སི་ལ་ཁ་ལོ་ར་ཤོར་ང་དང་མཉམ་དུ་རྟ་ཚལ་སྐྱོད་
སའི་སློབ་གྲྭ་ཞིག་འགོ་འཇུགས་སྐབས་ན། ཁོ་པའི་མདུན་ལམ་ཏ་ཅང་ལམ་སྐྱོད་ལྡན་པ་
ཡོང་བའི་སྒྲོར་ཡང་འགྲེལ་བཤད་གནང་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་ངའི་མི་ཚེའི་མདུན་ལམ་ལ་
མདུན་སྐྱོད་ཡོང་བ་དང་། རྟའི་འདུལ་སྐྱོད་གི་འཇིག་རྟེན་ནང་དུ་ཡོད་པའི་དབང་ཤུགས་
ཆེ་བའི་མི་དང་ངའི་དབར་འབྲེལ་བ་བཟོ་རྒྱུ་བཅས་ངའི་ཁེ་ཕན་ལ་གཟིགས་ཀྱི་ཡོད་པ་
ངས་རྟོགས་བྱུང་ལ། དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་མ་འོངས་པར་གང་ལྟར་ཁོང་རང་གི་བཟའ་
ཟླ་ཁ་ལོ་ར་ཤོར་ལེན་ཐབས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་སྲིད།

ཟླ་བ་དེའི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཆར་ལེ་སི་འགྲུག་ཐབས་སུ་མཐུན་གནང་བ་དང་།
ཆར་ལེ་སི་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཡོངས་སུ་མགྲུ་བ་སྐྱེས་ཏེ་བསྐྱེད་སོང་། ཟླ་མཇུག་དེར་རིན་པོ་
ཆེ་སན་ཁ་ཁ་ལྷ་རུ་བཟེལ་མ་ལེབས་གོང་དུ་ང་དང་། ཆར་ལེ་སི། རོད་བཅས་རིན་པོ་ཆེས་
གསོལ་སྟོན་ཞིག་ལ་སྐྱེད་བཏང་བྱུང་། ཟླ་བ་འདིའི་རིང་ལ་རྒྱ་བས་ཀྱི་གཡོ་སྐྱོར་མཁས་ལ།
ཁོང་གི་སློབ་མཁའ་ཡིན་པ་མག་སི་ཁིང་གིས་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ལག་ཆ་ཆང་བཟོས་ཏེ་
བསྐྱེད་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་མག་སི་ལ་གསོལ་སྟོན་དེའི་ཆེད་དུ་ཕག་ཤ་སུབས་སྲིག་བྱས་པ་
བཟོ་དགོས་པའི་བཀའ་མངགས་གནང་འདུག མག་སི་ལ་དེ་སྔ་སློབ་ཆགས་སུབས་རིལ་

དེ་འདྲ་མེད་སྲིད་བྱེད་ལྱོད་མེད། འོན་ཀྱང་ཁོས་མ་བྱོལ་མང་པོར་སློབ་ཤིང་ཉེ་ཞེས་ལག་
ཞེས་པོ་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་དབང་དུ་ཏེ་ཅང་མཚར་པོ་དང་བཀོད་ལེགས་པར་སྤྱི་ག་
སྤྱོད་པ་བྱུང་འདུག ཚར་ལེ་སི་ནི་འདི་བྱེད་འདི་སྤྱི་མེད་པར་ལུས་འདུག ཁོ་རང་དུས་རྒྱུན་
རྒྱས་སྤྱོད་ཆེ་ལ་སྤྱི་དབང་ཉམས་འདོད་པའི་སྤྱོད་བྱེད་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་ཡག་ཤ་
བྱུངས་སྲིད་གི་གསོལ་སྤོན་བཏང་བ་དེས་ཁོ་པ་ཏང་སངས་སུ་བརྟུག་མི་ཞིག་གིས་རང་གི་
ཕྱི་དབང་ཅི་ཞིག་བྱེད་སྤྱོད་པ་ནི་ཁོའི་རྟོག་བཟོའི་ལུས་པ་ལས་ཡོངས་སུ་བཀལ་པ་ཞིག་རེད།
རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཚོན་ན་འདི་ནི་དོ་མཚར་ཆེ་བའི་མཚན་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་བརྗོད་དགོས།

ཟླ་བ་དེའི་ཟླ་མཇུག་དུ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོལ་ཏར་དུ་ཕྱིར་ལོག་གནང་བ་དང་། ང་ལ་རྗེ་
ཡོད་ལ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། རྣམས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་གོ་སར་གྱི་བྱ་རྗེ་བྱེད་པར་མང་ཁེད་ང་
ཚོའི་ཕྱི་ཚང་དུ་སྤྱོད་པ། མོ་ནི་ ༡༩༥༥ ལོའི་གསུང་ཚོས་ཀྱི་རྣམས་སུ་འདས་གོངས་སུ་
གྱུར་པའི་བྱས་པ་ཞེས་སི་ཡི་ཨ་མ་རེད། ཞེས་སི་ནི་མོའི་སྤྱ་གུ་གཅིག་པོ་དེ་ཡིན་ཅང་ད་
ལྟ་འདྲ་ཁོའི་ཐོག་གི་ལྷ་འདྲ་སངས་མེད། ང་ལ་མོ་ལྷ་ཁོ་ལོའི་རྣམས་སུ་འདོད་ཆོགས་འདོད་མས་
ཞིག་གི་རྣམས་སུ་བྱུག་པ་དང་། ངས་མོའི་སྤྱ་གུ་བསྐྱེད་ཚོར་བྱུང་བས་གདུང་
སེམས་མཉམ་སྤྱི་བྱས་པ་ཡིན། ངས་ཐག་གྱེད་གནས་སྤངས་ཚོར་བའི་སྤོ་ནས་དམིགས་
བསལ་མོ་ལ་སྤྱི་དབང་རྗེ་སྤྱོད་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་དགཉིས་ཀྱིས་འདིའི་སྤོར་ལ་གོ་བསྐྱེད་བྱས་
པས། མོ་ལ་སྤྱ་གུའི་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་བཟོ་རྒྱུ་དང་། ཕྱི་ཚང་ཞིག་གི་ཆ་ཤས་
བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་པ་རིན་པོ་ཆེས་དགོངས་གནང་གི་འདུག ངས་མོ་ལ་ང་ཚོའི་མཉམ་
དུ་བསྐྱེད་དེ་གོ་སར་ལ་རོགས་པ་བྱེད་རོགས་ཞེས་མཐོན་འདོད་བྱས་པ་རེད། མོ་ང་ཚོའི་
མཉམ་དུ་རྣམས་པའི་ཡོད་པ་དང་རྣམས་པའི་མེད་པ་བྱས་ཏེ་ལོ་མང་བསྐྱེད་པ་རེད། མོས་ཚང་
ས་བརྒྱབ་རྗེས་མོའི་ཁྱོད་ཐོམ་ཨ་ཏུ་ཆེ་ཡང་ང་ཚོའི་ཕྱི་དབང་བསྐྱེད་པ་རེད།

ང་ཚོའི་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་མི་ཚེའི་ནང་དུ་ས་ཁྱི་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཆགས། ཉིན་ཞིག་གི་
སར་དང་ང་གཉིས་དབར་ལ་འཇུག་འདོད་ལྷན་ཆེ་ཞིག་བྱུང་བ་དེར་མོས་བར་འདུམ་
བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་ངས་ཤུན། ཉི་མ་དམིགས་བསལ་དགའ་ལས་ཁག་པོ་ཞིག་གི་རྗེས་

སྲུངས་ཁོ་ཉལ་སར་བསྐྱལ་བ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚུ་བ་ནས་མ་ཉལ། ས་ཐི་དང་ང་གཉིས་
དགོང་ཟས་བཟའ་བྲལ་བས་བྱེད་དུས་ཁོ་སྲུང་མཐུད་ནས་ཡར་ལངས་ཡོང་། མཐའ་མ་དེར་
ངས་ “ཁྱོད་ཀྱིས་ད་དུང་ཐེངས་མ་གཅིག་ཡར་ལངས་ན་ངས་ཐལ་ལྷག་གཞུག་གི་ཡིན།”
ལའ་བ་ཡིན། ཁོ་ཡང་སྐྱར་ཡར་ལངས་བྱུང་བས་ངས་ཐལ་ལྷག་གཞུག་པ་ཡིན། གེ་སར་
ནི་གེ་སར་རང་རེད། ཁོས་ང་ལ་ཚུར་གཞུག་བྱུང་། འོ་ཚད་དེའི་སྐབས་སྲུང་གཟུན་
དཀའ་མོ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་ལོ་གསུམ་ལས་ལོན་མེད་མོད། གཞུགས་པོའི་རུས་ལྷགས་བཀོལ་
ཡང་ངས་ཁོ་ལ་སྐྱངས་འདྲིན་བྱེད་མ་ཐུབ། ང་གཉིས་འདྲིན་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་པ་དང་པ་
ཐི་ཡིས་ང་གཉིས་ཁ་ཁར་འབྱེད་དགོས་ཆགས། མོས་གེ་སར་མལ་སར་བསྐྱལ་བས་ངས་
དེར་ཐེ་གཏོགས་མ་བྱས།

གེ་སར་ནི་ཉེན་དང་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཚོད་སེམས་བརྟན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
སྐྱལ་སྐྱར་དོས་འདྲིན་བྱུང་བ་དེས་འགྱུར་བ་གང་ཡང་ཐེབས་མེད། སྐབས་རེ་འཚུབ་པོ་
ཞེ་དྲགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གེ་སར་ཏ་ཅང་སྟོང་རྗེ་པོ་ཡོད་ཀྱང་། འོ་ཚད་དེ་ལ་ཁོ་ནི་སྟོད་
ཚུགས་མེད་པའི་མི་ཞིག་ཀྱང་རེད། ཉེན་གཅིག་ལ་སྐྱེ་ཡིད་ཀྱི་ནང་དུ་ང་ལ་སྐྱག་ལམ་
བརྒྱད་ནས་དདུལ་ཁང་གི་ཅེག་འདྲིན་གྱི་དེབ་གསར་པ་ཞིག་འབྱོར་བྱུང་། གེ་སར་ཞོགས་
པ་སྲ་པོར་གཉིད་སད་སྐབས་ཁོས་ཅེག་འདྲིན་གྱི་ཤོག་ལྗེ་ཚང་མ་དབུལ་ནས་སྟོད་ཁང་གི་
ནང་ལ་བཀའ་འདུག དེ་རྗེས་ཁོས་ཁོ་རང་གི་ཁང་པའི་ནང་ནས་ཚོན་ཚེ་སྐངས་ཏེ་ཅེག་
འདྲིན་ཅམ་མ་ཟད། ང་ཚོའི་སྐྱུ་ལྱིམ་གྱི་སྟོད་ཁང་ནང་གི་རུམ་གདན་ཡོངས་རྫོགས་ལ་
ཚོན་ཚེ་བྱུགས་བཞག་འདུག གཅིག་བྱས་ན་འདི་ནི་ཁོ་ལ་རང་གི་ཨ་པའི་རི་མོའི་སྐྱུ་རྩལ་
གྱི་རིག་པ་དེ་འགོས་ཡོད་པའི་རྟགས་མཚན་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་སྟེད་ཀྱང་། ཁོས་གང་བྱས་པ་
དེར་ང་ལ་ནི་ཡི་རང་མ་བྱུང་།

དབྱར་ཐོག་དེར་བདུན་ཕྱག་འགའི་རིང་ལ་ངས་གེ་སར་ཁྲིད་དེ་སྟོལ་ཏར་དུ་རིན་
པོ་ཆེར་ཐུག་འཕྲད་ལ་བྱིན། ང་བྱིམ་དུ་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་ཆར་ལེ་སི་ཡང་ཡར་
ཡོང་དགོས་པའི་མགོན་འབོད་བྱས་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་ད་ལྟོང་ལྷ་མཐུད་དེ་ཆར་ལེ་སི་

ལ་སྐྱོད་ཀྱི་ཉེ་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་བརྟེན་གནས་ཤིག་འགོ་འཇུག་ས་དགོས་པའི་བསམ་
ཚུལ་དེར་མུ་ཚུགས་སྐྱོན་ཏེ་སློབ་འགྲུག་ཐབས་གནང་གི་འདུག འོན་ཀྱང་ཆར་ལེ་སི་
ལ་དེར་འདོད་མེས་མ་བྱུང་། ཆར་ལེ་སི་འི་ཁ་ལི་སྐྱོར་གྱི་ཡར་སྐྱོད་འདོད་ཆེ་བ་མ་ཟད།
དེ་འདྲའི་གཡོ་འགྲུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གཏོང་རྒྱུར་ཁོ་ལ་གཞིགས་མེད། ཁོས་ལམ་སྐྱོང་ལྷན་
པའི་སྐྱོང་བརྗེས་སྐྱོབ་གྲུ་ཞིག་ཡོང་རེ་བྱས་ཏེ། ལྷོ་ཁ་ལི་སྐྱོར་གྱི་ཡའི་ནང་དུ་ས་ཆ་ཉེས་ཏེ་
མ་ཚུ་བཅུགས་མ་ཐག་རེད། ངས་ཁོ་དེ་ལོ་དང་ཁོང་གི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་མཐོང་སྐྱོང་
གིས་མེས་མེས་ལྷན་དུ་བཅུག་པ་མ་ཟད། གལ་ཏེ་ཁ་ལོ་ར་འོར་སྐྱོར་ན་ཅི་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་
ནི་བཤད་དཀའ་བ་རེད་ཀྱང་བསམས་བྱུང་།

དབྱར་མཇུག་དེར་ངས་ཉེ་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་སྐྱོང་བརྗེས་སྐྱོབ་ལྷན་པའི་ཆེད་དུ་ཁ་
ལི་སྐྱོར་གྱི་ཡར་ལོག་རྗེས། ང་དང་གེ་སར་གཉིས་ཀྱིས་ལྷོ་ཁ་ལི་སྐྱོར་གྱི་ཡའི་བྱེ་ཐང་ནང་
གི་ཉེ་མི་མེ་རི་ལ་ཞེས་པ་ཆར་ལེ་སི་སྐྱོད་ས་དེར་སྐྱོར་བ་ཡིན། ཆར་ལེ་སིས་ཉ་དང་ཞོན་
མཁན་གཉིས་ཀར་སྐྱོང་བརྗེས་གནང་དུ་སྐྱོན་པ་ཞིག་སྐྱོད་སྐབས་ཀྱི་རེད་བསམས་ནས་ཉེ་
ཆར་དེ་གར་སྐྱོབ་གྲུ་ཞིག་སྐྱོབ་པ་རེད། ང་དང་ཁོ་གི་ཞོན་ཆལ་ལ་ཉ་ཅང་སྐྱོ་མི་བདེ་བ་
ཆགས་པར་བརྟེན། དེ་གར་ལྷ་ཤས་ཅམ་གྱི་དུས་ལྷན་སྐྱོང་དུ་ཞིག་ལས་བསྐྱོད་མེད། ངས་
རིག་པ་བསྐྱེད་ཏེ་སྐྱོང་བརྗེས་བྱུང་། ང་ལ་འགྲན་བསྐྱོར་ནང་འཕྱོང་འདོད་པའི་
ཨང་གངས་ཐོབ་ཀྱི་མི་འདུག ངའི་སྐྱོང་བརྗེས་ལ་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་ཁོས་ཚོར་
རྒྱ་འགོ་ཚུགས། ངས་སྐྱོང་བརྗེས་ལ་འབད་བཅོམ་ལྷན་སྐྱོང་ཆེ་བྱས་ཏེ། ཉ་རྗེ་རྗེའི་གར་རྒྱལ་
སྐྱུའི་གནས་ཚད་ལྷན་པའི་ཉེ་ལྷན་སྐྱོང་ངམ། ཡང་ན་གནས་ཚད་མཐོ་བའི་འགྲན་
བསྐྱོར་ལ་བཞོན་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་། ཉ་དེ་ཆད་རིམ་འདི་དག་གི་ནང་དུ་འགྲན་གྱི་
ཡོད་ཀྱང་། ང་དང་གེ་སར་སྐྱོང་བརྗེས་དེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཉེ་ས་ཅམ་ལའང་སྐྱོབས་ཡོད་པ་
ངས་ཚོར་མ་བྱུང་། ཆར་ལེ་སི་ལིས་ང་ལ་ཨང་གངས་ཅི་ཅམ་ཐོབ་མིན་ཁོ་ནའི་ཐོག་ལ་
བསམ་སྐྱོབ་གཏོང་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་ལབ་མྱོང་། ཡིན་ན་ཡང་དེ་དག་གི་ངའི་རུས་པ་
དང་ཤེས་ཚད་ཀྱི་མངོན་ཉེན་གསལ་གྱི་རེད་བསམས་བྱུང་།

ཅི་ཞིག་ཚང་གི་མེད་པ་ངས་ཤེས་བྱུང་། ངས་དུས་ཚོད་བཏང་སྟེ་འབད་ཚོལ་བྱས་པ་
དང་། ཚར་ལེ་སེ་ཡིས་དགེ་འདོན་སྐྱོན་སངས་བྱས་པ་བཅས་ལ་གཞི་བཅོལ་ན། ལྷ་མཚན་
དེ་ང་ལ་འཛོལ་འོས་པའི་ཨང་གྲངས་མཐོན་པོ་དེ་དག་ཐོབ་ཀྱི་མི་འདུག ངས་འགྲན་
བསྟུར་ཞིག་ལ་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བ་དང་ཁོང་ཁྱོད་ལངས་ཏེ་ཡོད་སྐབས་ཚར་ལེ་སེ་ཡིས་ང་
ལ་ “འགྲན་བསྟུར་ལ་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བའི་ལྷ་ལྷམ་དེས་སྐྱུར་དུ་འགྲན་བསྟུར་ལ་ཡོང་སྟེ་
མཚོད་ཚང་ཤེས་པོར་གང་བཏུང་ནས་ཚང་མ་བརྟེན་དུ་འདུག་གི་རེད།” ཅེས་བརྗོད་ཐུང་།

གང་འཚམས་ཤིག་ནས་ངའི་སྐྱོང་བརྟེན་གྱི་སྐྱོར་ལ་ཚར་ལེ་སེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱི་
དབར་ལ་མི་མཚུན་པ་གང་འཚམས་བྱུང་། དེ་ལྟར་ཡང་ངས་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་དུས་ཚོད་
བསྐྱུལ་ཏེ་ཏ་ཅང་སྦྱིད་པོ་བྱུང་ལ། ཁོའི་རོགས་པ་དེ་ངས་རིན་ཐང་ཅན་དུ་བརྗེ་ཡི་ཡོད།
ཁོའི་སྐྱོབ་གྲུ་དེ་འདུགས་པར་རོགས་པ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡང་ང་ལ་འོས་འགན་ཡོད་པའང་ངས་
ཚོར་བྱུང་། ཁོ་ལ་ས་ཆའི་བུ་ལོན་སྟོན་མི་སྲུབ་པའི་སེམས་ངལ་འདུག གང་ཡིན་ཟེར་ན་
བྱེ་ཐང་མི་མེད་ལུང་སྟོང་ཞིག་གི་ནང་ལ་སྐྱོང་བརྟེན་བྱེད་འདོད་ཡོད་པའི་མི་ཡོང་མཁན་
དགོན་པོ་རེད། ཁོས་སེམས་ཁྲལ་བྱས་དྲགས་ཏེ་ཁྲག་ཤེད་མཐོ་བའི་ན་ཚ་ཕོག་འདུག ང་
གཉིས་དབར་ལ་ལྷ་མཚན་དེ་མི་མཚུན་པ་ཚབས་ཆེ་བྱུང་། མཐའ་མ་དེར་གནས་སྐྱངས་
འདིའི་ནང་དུ་ང་ལ་མཁོ་བའི་སྐྱོང་བརྟེན་དེ་ཐོབ་ཐབས་བྲལ་བའི་ཐག་གཅོད་ཅིག་ལ་
སླེབས་སོང་། ངས་ངའི་རྟའི་འདུལ་སྐྱོང་གི་མདུན་ལ་མ་ཐད་ལ། གོམ་སྐབས་གཉིས་པ་
གང་ཡིན་དབྱེ་ཞིབ་མ་སྲུབ་ཀྱི་བར་དུ། གནས་སྐབས་རིང་སྟོལ་ཏར་རང་གྱི་མ་དུ་ཕྱིར་
ལོག་བྱ་རྒྱུར་ཐག་བཅད་པ་ཡིན།།

བཏུ་གཅིག

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ གི་དབྱར་ཐོག་དེར་གེ་སར་ང་གཉིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐུག་འཕྲད་དུ་སྒྲོལ་ཏེ་
 ལ་ཕྱིར་ལོག་གྱིན། རིན་པོ་ཆེ་སྒྲོལ་ཏེ་ཡི་ཚོ་ནས་གོང་ཁྱིམ་དུ་སློར་མ་ཐག་རེད། ལོ་
 དེའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་ང་ཚོས་མེ་མོལ་ཐོན་ཉིལ་དུ་ཡོད་པའི་ཁང་པ་གསར་པར་སློར་རྒྱ་བྱས།
 ཁང་པ་གསར་པ་དེ་བཟོ་བཅོས་བྱེད་ཡུན་གྱི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲོལ་ཏེ་གྱི་“ཉིལ་” ཞེས་
 པའི་ས་ཁུལ་ལྷ་རོ་ར་དང་གཞུང་ལམ་བདུན་པའི་བྱར་ཞིག་ཏུ་ཁང་སྐྱར་བཞུགས་གནང་
 པ་རེད། ཁང་པ་དེ་ ༡༩༥༧ ལོར་མི་ལྷན་མཁའ་འཕུར་ཐེངས་གཉིས་པའི་ནང་འཛམ་
 སྐྱིང་ལ་སློར་བ་བྱེད་མཁན། སི་ཀོ་དེ་ཁར་སྐྱབ་ཐར་ལ་བདག་སྲོང་ཡོད། ཞོས་སྒྲོལ་ཏེ་
 དུ་ཡོད་པའི་རང་བྱིས་གྱི་ཁ་བྱང་ལ་གཞི་བཅོལ་ཉེ་མཁའ་ཤུ་དེར་ལྷ་རོ་ར་ ༥ ཞེས་མིང་
 བཏགས་པ་རེད། དབྱར་ཐོག་དེར་རིན་པོ་ཆེས་བྲིས་པའི་སྟོན་ཚོམ་འགའི་ནང་དུ་ཁང་
 པ་དེར་ལྷ་རོ་ར་བདུན་པ་ཞེས་ཡང་ཡང་བཀོད་གནང་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚོན་པར་ཁི་སི་ལ་ལྷ་རོ་ར་བདུན་པའི་ཁང་པ་དེ་
 དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ཕོ་བྲང་ངམ། ཡང་ན་དབྱིན་ཇིའི་སྐུ་བྲག་གི་ཁང་པའི་བཟོ་བཀོད་དང་
 ཐུན་བྱ་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་རྒྱར་རམ་འདེགས་ཡོང་བའི་སྐུ་མ་བྱས་འདུག
 ཚོན་ཁོ་རང་དབྱིན་རིགས་ཡིན་པ་དང་། དབྱིན་ཡུལ་དུ་སྒྲོད་སྐབས་སློབ་ཤུང་བ་དང་ཆང་
 ལུ་བ་བྱས་འདུག དེས་ན་ཁོ་ལ་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་ཞབས་ལུའི་འགོ་སྐྱབས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོངས་
 ཞིག་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ལས་ཀྱང་གཙོ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ། ཁོ་ལ་ཐུག་ཉམས་དང་རྒྱས་
 སློབ་ཆེ་ལ། འཕྲུབ་སྟོན་ཅན་གྱི་ལས་ཀ་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱེད་རྒྱུའི་རིག་ཚུལ་རྣམས་ལོ་
 ཡོད། ཞོས་ཨ་རིའི་ནང་གདམ་ང་ཅན་གྱི་སློབ་ཤུང་འགའི་ནང་དུ་འང་ལས་ཀ་བྱས་པ་
 དང་། ༡༩༥༩ ལོ་དང་ ༡༩༥༥ ལོར་རྒྱ་རོ་པ་མཐོ་སློབ་ཏུ་ཉམས་སྲོང་དང་འབྲེལ་བའི་སློབ་
 གསའི་འཛིན་སྐྱོང་ལུང་ཡོད། ཚོན་ནི་མི་བྲན་རྒྱ་རྒྱུ་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་ཀ་ལྷ་པ་ཕོ་

བྱང་བཀོད་རྒྱུག་བྱེད་པར་རིན་པོ་ཆེར་ཕྱག་རོགས་ཡང་དག་དེ་རེད། འབྲུང་འཇུར་གྱི་ལོ་
ལྷའི་རིང་ལ་ཚོན་ནི་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་ཚོའི་བྱིས་མའི་མི་ཚེའི་ནང་འབྲེལ་འདྲིས་ཏེ་ཅང་
ཚོན་པོ་བྱས་ཏེ་གནས། ལོ་ནི་ང་ཚོར་ཏེ་ཅང་རིན་ཚེན་པོ་དང་ལར་ཞེན་ཅན་ཞིག་ཡིན།
འོན་ཀྱང་ཆེག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་། ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་སེབས་
པའི་གཡམས་གཡོན་དེར། ཚོན་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་ལུ་མཐུད་ནས་པོ་བྱང་དུ་ལས་
ཀ་བྱེད་རྒྱ་དེར་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་མཐོང་། དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཅང་། མཐའ་མ་དེར་རིན་
པོ་ཆེས་ཚོན་ལ་སློབ་སྟོན་བྱེད་རྒྱ་དང་། དེ་མིན་གྱི་ལས་འོག་ཏུ་འདུམ་དཀའ་བའི་ལས་
ཀའི་རིགས་མཚམས་འདྲིལ་བྱེད་དགོས་གསུངས་པ་རེད། དེ་རྗེས་ཚོན་ནི་སྟོན་ཁར་ནས་
ལ་གྱེས་ཏེ་ང་ཚོ་དང་སེམས་ཐག་རིང་དུ་བྱིན་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་དུས་ཚོད་དེའི་སྐབས་སུ་ལོ་ནི་རིན་པོ་ཆེས་གང་གནང་འདོད་པ་དེ་ཀར་
ཀོར་མེད་པར་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡོད། ལོང་གཉིས་གྱིས་མཉམ་དུ་ང་ཚོའི་བཟའ་མའི་མི་
ཚོའི་ནང་གི་ཆ་ཤས་དུ་མར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་
ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་བྱེད་སའི་ང་ཚོའི་བྱིས་ཀྱི་ལོར་ཡུག་དེ་བག་སེབས་པོ་དང་ཡར་
འདེགས་ཅན་ཞིག་བཟོས་པ་རེད། ཚོན་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་གསོལ་དཔོན་དང་བྱིས་ཀྱི་མགོ་
གཙོར་གྱུར་པ་རེད། ད་ཆ་ང་ལོ་འཁོར་མའི་རིང་ལ་སྟོན་ཁར་དུ་སྟོན་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་
མེད་ཅང་། རིན་པོ་ཆེར་ཁང་པའི་ནང་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མི་རྒྱ་སྐྱེད་བྱེད་པ་དང་མི་མང་
ནས་མང་དུ་འབོད་འགྲུག་གི་རང་དབང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་སྐོར་ལ་ངའི་རྣམ་འགྲུར་
ག་རེ་ཡོང་མིན་གྱི་ཐད་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཐུགས་སྐྱེལ་གནང་དགོས་མེད། དྲང་བོར་བཤད་
ན། དུས་ཡུན་ཐུང་ཏུ་ཞིག་གི་རིང་ལ་ངས་དེ་ནི་བཟོད་བསྐྱེད་ཐུབ་པ་དང་། སྟོན་ལ་འདུག་
པ། སྟོན་བ་འཕེལ་བོ་བཅས་ཚོར་བྱུང་། ངས་དེ་ནི་འཁྲབ་སྟོན་དང་ཁྲ་ཁྲ་སིལ་སིལ་གྱི་རང་
བཞིན་ཡིན་པའི་སྟེང་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་མ་ཚོར་དད་འདུན་དང་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་
སྟོང་བརྟན་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་པའང་མཐོང་བྱུང་།

མོ་བྱང་གི་ལམ་སྲོལ་དེར་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་དང་། དེལ་མགོ་མཁུན་བརྗེ་རིན་པོ་ཆེ། བོད་པའི་སྤྱི་ཚེན་གཞན་ལག་གི་ཆེབས་སྐྱུར་སྐབས་མགོན་བསུ་སྡེ་ལེན་གྱི་བཀོད་སྲིད་ལམ་སྲོལ་རྣམས་ལྷན་པ་བྱུང་བ་དེས་ཤུགས་ཀྱི་དེས་པར་དུ་ཐེབས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེའི་སྲོལ་མཚོས་སྤྱི་མཐོན་ལེན་དེའི་མཛད་པ་དང་འདི་ལྟར་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུར་དགའ་པོ་ཡོད་པས། ལམ་སྲོལ་འདི་རིན་པོ་ཆེ་ལའང་རྒྱ་སྐྱེད་ལྷ་སྐྱེད་འགོ་ཚུགས་པ་འདི་ནི་ཚོས་ཉིད་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་ལས་ཁུངས་དང་ལས་བྱེད་གྱི་ལམ་སྲོལ་ཐད་ནས་བཤད་ན། ཁོང་གིས་ད་ལྟོའང་མཉམ་འབྲེལ་ཁེ་ལས་ཁང་ཞིག་གི་འགོ་སྐྱོངས་དེ་མུ་མཐུད་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་ནང་བྱིས་གྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། ཤམ་གླ་ལའི་དུད་བྱིས་ཞིག་ལུབ་སྟོན་གསུང་གི་འགོ་སྐྱོངས་ལ་གཞི་བཅོལ་ས་ཉེ་ཤོས་དེ། ཞེ་ཤེ་ཡའི་རྣམ་པ་འབྲས་པའི་ཡོ་རོབ་གོང་མ་རྣམས་གྱི་ཕོ་བྱང་དག་རེད། གལ་ཏེ་ཁོང་གིས་རྒྱལ་ནང་གི་ལམ་སྲོལ་ཞིག་ལག་བསྟར་གནང་འདོད་ཡོད་ན། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་མི་ཚེ་དེ་ཨ་རིའི་ཕོ་བྱང་དཀར་པོའི་འགོ་སྐྱོངས་ལ་གཞི་བཅོལ་ཏེ་བཀོད་སྲིད་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་ཡོད་ཤིང་། མོ་བྱང་དཀར་པོའང་ཡོ་རོབ་གྱི་ཕོ་བྱང་ལ་གཞི་བཅོལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་དམངས་གཙོའི་ཕོ་བྱང་འདི་ཁོང་རང་དང་ཁོང་གི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་མིག་དཔེར་འོས་པོ་དང་ཡིད་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཏུ་གསེགས་མེད།

ལྷ་རོ་ར་བདུན་པའི་བྱིས་གྱི་གནས་སྐྱོངས་དེ་སྟོན་ཁར་མེ་སལ་ཐོན་གཞུང་ལམ་གྱི་ཕོ་བྱང་ནང་དུ་བྱུང་བའི་བྲ་རྒྱས་དུགས་པའི་མཐོང་ཚུལ་དེ་དག་ལས་ཉམས་དམའ་ཅུ་བྱིན་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དང་ཐོན་གཉིས་གྱིས་མུ་མཐུད་དེ་དེ་དག་ཆ་ཚང་བཀོད་སྲིད་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་ཐོག་ལ་ཚོད་ལྷ་བྱེད་བཞིན་གནས། རིན་པོ་ཆེས་མག་སི་ཁིང་ཁ་ལི་སྐྱོར་ནི་ལ་ནས་ཁོང་རང་གི་མ་བུར་དུ་འབོད་འགྲུག་གནང་། ང་ཚོར་མ་བུར་གཏན་འཇགས་ཤིག་ཡོད་པ་དང་པོ་དེ་མག་སི་ཡིན་བསམས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ཁ་ལི་སྐྱོར་ནི་ལམ་རྒྱ་བ་གཅིག་བཞུགས་རིང་ལ་མག་སི་ཡི་མ་བུར་གྱི་ལག་རྩལ་ལ་ཏ་ཅང་ཐུགས་མགུ་སྡེ་ཁོ་ལ་ “ལྷའི་ཞལ་བུས་” (Cookie Divine) ཞེས་འབོད་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་འདུག ལྷའི་

ཞལ་ཟས་ཞེས་ནི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་འབྲུག་རམས་པའི་སློབ་སྦྱོང་གྱེད་བཞིན་པའི་
སློབ་མ་ཞིག་ཀྱང་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོས་ཁོ་རང་གི་མི་ཆེའི་ཆ་དེ་ལྷན་འཛོག་གིས་སྒོལ་ཏེ་
དུ་ཡོང་སྟེ་རིན་པོ་ཆེའི་མ་བྱུན་བྱས་པ་རེད།

རིན་པོ་ཆེའི་འདོད་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཤར་རུབ་ཀྱི་ཟས་རིགས་ཏ་ལམ་རི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་
ཀྱང་མག་སི་ཡིས་གཡོས་སྦྱོར་གྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པས། གསོལ་སྟོན་མང་པོ་དང་། ཐབ་
ཚང་གི་མ་གཡོག་གསོལ་ལྷ་བ། རྟོ་སྟོན་འཁྲུང་མཁན་བཅས་བཀོད་སྡིག་བཅས་གྱེད་རྒྱ་
ནི་ལས་སྒྲ་པོ་རེད། ལས་ཀ་འདི་རིགས་ལ་དང་སྤངས་གྱེད་མཁན་གྱི་དཀའ་ངལ་མེད།
གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཁོང་ཚོར་བྱིམ་དུ་ཡར་རྒྱུག་མར་རྒྱུག་གྱེད་རྒྱ་དང་། དེ་གར་ག་རེ་
འབྲུང་བཞིན་པ་མཐོང་སྤྱབ་པ། གཞན་ཡང་སྐབས་དུ་མར་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ཚོར་བྱ་བ་
སྣ་ཚོགས་གྱེད་དུ་འདུག་གི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་མི་ཞིག་སྤྱད་ན་སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་དེ་དང་
འབྲེལ་བ་བཟོ་སྤྱབ་པ་མ་ཟད་ཁོང་གིས་མི་དེ་ནམ་ཡང་བརྟེན་གྱི་མེད། འདི་ནི་ངའི་བསམ་
པར། ཁོང་གིས་མི་དེ་དོ་ཤེས་པའི་བྱི་ཚོལ་ཅམ་མ་ཡིན་པར། དེ་མ་ཐག་དུ་མི་དེའི་བསམ་
སྟོའི་ཆེས་གཏོང་རིམ་གྱི་གནས་དེར་གཟིགས་སྤྱབ་གྱི་ཡོད། ཁང་པའི་ནང་གི་གསོལ་ལྷ་
བ་ཞིག་གིས་ཁོང་གི་གསོལ་སྟེར་གྱི་ནང་དུ་ཞོ་ཞོག་ཅིག་འདྲེན་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ།
བཀའ་མོལ་སྤྱང་དུ་ཞིག་འབྲུང་སྲིད་པ་དེས། གསོལ་ལྷ་བ་དེ་ལ་ནི་མཐོང་འཛོག་ཆེན་
པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན། སྤང་རྩལ་དེ་ནི་རྒྱུན་དུ་རོལ་ཅེད་དང་རྒྱ་མའི་རང་བཞིན་རེད་ཅེས་
ངས་ངེས་པར་དུ་བརྟོན་འདོད།

ཁང་རྒྱབ་ཀྱི་ར་སྟོར་དུ་ཡང་ལུ་སྤར་ནས་གསོལ་སྟོན་བཤམས་པའང་གྱེད་གྱི་ཡོད།
རོན་མེར་ཁི་སི་ཡིས་མི་ཚོར་གསོལ་སྟོན་གྱི་རྒྱ་ཅོག་དང་། རྒྱབ་སྟེགས། ཡང་ལུ་ཡི་སྟེགས་
བྲ། དཀའ་ཡོལ་གྱི་གསོལ་ཆས་སོགས་ཁང་རྒྱབ་ཀྱི་བར་བྱམས་སུ་སྡིག་དགོས་པའི་ལམ་
སྟོན་གྱེད་གྱི་ཡོད། སྐབས་འགར་ཁང་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམས་རར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གཟིམས་ཁྲི་ཞིག་
བརྒྱབ་སྟེ་ཁོང་དེ་གར་གཟིམས་གནང་གི་ཡོད། འོད་གསལ་དབྱར་ཐོག་དེར་ནང་ལ་ཡོད་

པ་དང་། ལོས་རང་གི་ཨ་ཕའི་མཉམ་དུ་ཁང་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམས་རར་སྐར་ཚོགས་ཀྱི་འོག་ཏུ་
ཉལ་བ་དྲན་གྱི་འདུག

དབྱར་སྟོན་དེར་རིན་པོ་ཆེས་ད་ཆ་ཁོང་རང་གི་བྱང་ཡིག་ཡིན་པའི་ཤེ་མིང་རོ་མ་
ང་ཚོའི་ཁང་པར་སྟོར་དགོས་པའི་མགོན་འབོད་གནང་བ་རེད། ཤེ་མིང་གིས་དང་ཚོགས་
དགོངས་ཚུལ་དེ་ལ་མོས་མཐུན་མ་བྱས། དེའི་ཡ་ལན་དུ་རིན་པོ་ཆེས་མི་འགའ་ཤས་ལ་
ཤེ་མིང་ནང་དུ་མེད་པའི་སྐབས་སུ་ཁོ་པའི་ཁང་པར་བྱིན་ཏེ་འཛིན་ཆས་ཚང་མ་བཟེ་
ཟེང་དེར་གཏོང་དགོས་པར་མངགས། ཤེ་མིང་གིས་དུ་སྟེན་སྐབས་སྐབས་འདི་ལྟ་བུའི་ཀྱ་རེ་
སྟོང་བའི་བྱེད་སྒྲུབ་དེ་མི་གཅིག་གིས་མ་གཏོགས་བྱེད་སྒྲུབ་གྱི་མེད་པ་དང་། གནས་
ཚུལ་དེ་བརྗེས་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས་ཏེ་ལོས་རིན་པོ་ཆེའི་ནང་དུ་སྟོར་རྒྱུར་ཁས་ལེན་
བྱས་པ་རེད།

ལོ་དེའི་འགོ་སྟོན་དུ་ཞེ་ཉུ་ཡོག་ནས་འགོ་བརྩུགས་ཏེ། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་ཁྲག་
ཤེད་གཅོག་པའི་དགོང་དྲོའི་རིལ་བུ་བཞེས་སྤངས་ལ། གནས་སྐབས་ཀྱི་འཁྲབ་སྟོན་ཞིག་
གསར་སྐྱིག་གནང་འདུག་ཅེས་བརྗོད་ན་མ་འགྲིག་པ་མེད། (ཁོང་གི་ཁྲག་ཤེད་མཚོ་ནང་
དེ་ ༡༩༧༠ འགོ་སྟོན་ལ་བྱུང་བ་རེད།) དབྱར་ཁ་དེར་འཁྲབ་སྟོན་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་འདིའི་མཚོ་
ཚད་དེ་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་སྟེན་སྒྲུབ་སོང་། ལྷ་རོ་ར་བདུན་པའི་ནང་དུ་དགོང་དྲོའི་མཐའ་
མཐུག་དེར། རིན་པོ་ཆེ་མ་གཟིམས་སྟོན་ལ་དེ་གར་སུ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་མངལ་
འཕྲད་ཁང་དུ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འཁྲབ་སྟོན་དེར་ཞུགས་པར་མགོན་འབོད་གནང་གི་ཡོད།
སྐབས་མང་ཆེ་བར་ཁོང་ཚོ་ནི་གསོལ་ཞུ་བ་ཚོ་ཡིན། རྗེས་གར་དེ་དུས་ཉུག་ཏུ་རིན་པོ་
ཆེས་ཁོང་རང་གི་གསོལ་སྟེན་བཞེས་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཉེ་ཉོང་གི་སྐྱད་
མཁུན་གྱི་མེད་ཀྱང་། ཁོང་གིས་ཉེ་ཉོང་གི་སྐྱད་གདངས་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་བཀའ་ཚོལ་
གནང་བ་དང་། དེ་ནས་ཤེ་མིང་གིས་རིན་པོ་ཆེས་གང་གསུངས་པ་དེར་འཛོམས་པའི་མི་
ཚོར་ཤོད་གྱི་ཡོད། ཚེད་མོའི་དོན་དག་ནི། ཉེ་ཉོང་གི་བྱེད་འགན་ས་སྟེ་ར་ཡེ་ཞེས་པའི་སྟོག་
བརྟན་གྱི་ནང་དུ་སེ་ལུ་ཞེས་པའི་རང་གི་རྒྱལ་པའི་ཚོགས་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟར། རིན་པོ་

ཆེས་གསོལ་སྤྲོད་བཞེས་སྐབས་རང་གི་རྒྱལ་གི་ཡོད་པའི་ཁྲུལ་རེད། གྱི་བོད་སྡོད་གཏོང་
རྒྱུ་ཚབ་དུ་རིན་པོ་ཆེས་རིལ་བུ་དེ་བཞེས་ཏེ་གི་ཁྲུལ་གནང་གི་རེད། ཁོང་གིས་རིལ་བུ་དེ་
དངོས་སུ་བཞེས་ཤིང་། ཁོང་ཐང་དུ་འགྲེལ་ཏེ་ན་རྒྱལ་དོ་མ་ཡོད་པ་ལྟར་སྐྱེ་གཞུགས་འདར་
སྤོང་རྒྱལ་པ་དང་། སྐབས་རེ་ཞེས་གྱི་རྒྱུར་ཞིག་ནས་ཁ་རྒྱུའི་སྐྱེ་བ་རྒྱུར་དུ་ཞིག་འཛོག་གི་
ཡོད། དེ་ནས་ཁོང་དུན་པ་ཐོར་བ་ལྟ་བུར་མིག་རིལ་གཉིས་མིག་ཞིག་གི་ནང་དུ་འདྲིལ་
ནས་དངོས་སུ་གི་བ་ལྟ་བུར་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་རྗེས་ཁོང་གིས་རང་ཉིད་རང་གིས་གསོ་
ཁྲུལ་བྱས་ཏེ་གང་མོ་ཆེན་པོ་དགོད་གནང་གི་ཡོད། དས་འདི་ཐེངས་མ་དང་པོ་མཐོང་རྗེས་
ང་ཚོས་རྒྱུར་སྡོད་ཀྱི་མོ་ཏ་སྐད་གཏོང་དགོས་རེད་བསམས་བྱུང་།

འདི་ལྟ་བུའི་གནས་ཚུལ་ང་ཚོའི་ཁང་པར་ཡོད་གི་ཡོད་པ་དང་། ཉིན་རེའི་བྱ་གཞག་
འདི་ལྟ་བུའི་སྡོད་གི་སྡོད་སྡོད་དེས་ཁང་པའི་ནང་དུ་མི་མང་པོས་ཞབས་ཞུ་བྱེད་འདོད་ཡོང་
གི་ཡོད། དེ་ནི་འཁྲབ་སྟོན་ལ་ལྟ་འདོད་ཡོད་མཁན་ཚོས་འཁྲབ་སྟོན་ཁང་དུ་སྡེ་ལེན་པའི་
ལས་ཀ་འཚོལ་བ་དང་སྤྲོད་བྱ་འདྲ་བོ་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་སྐྱེ་སྤྲོད་པའི་གཡོག་པོ་ཉར་འདོད་གནང་གི་མེད་པ་དེ་ངས་ཁོང་དང་
གཉེན་སྲིད་བྱས་པའི་མི་ཚེའི་ནང་དུ་སྤྲོད་མོ་ནས་མཐོང་བྱུང་། ཁོང་གིས་དེ་ནི་སྤྲོད་བྱ་བ་
དང་གཡོག་པོ་གཉིས་ཀར་དམའ་འབེབས་ཤིག་ཡིན་པར་དགོངས་ཀྱི་ཡོད། མར་འི་སྤྲོད་བྱ་
ཞེས་ང་ཚོ་ལས་སྐྱེ་སྤྲོད་ཏེ་རོགས་པ་བྱས་པ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲོད་བྱས་པ་དེ་པོ་རྩ་བ་ནས་
བྱུང་མེད། རྒྱུ་འཕེལ་བྱེད་བཞིན་པའི་ཕོ་བྱང་གི་གནས་སྤངས་དེ་ནི་མི་འདྲ་བ་ཞིག་རེད།
རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྟན་དུ་ཉིན་ལྟར་འདྲིས་གཤིབ་ཆེ་བའི་ཁོར་ལུག་ཅིག་གི་ནང་དུ་སྡོད་
པ་ནི་ངས་ཁོང་གི་སྤོབ་མ་མང་པོ་ཞིག་དང་འདོད་འབྲེལ་བྱུང་བ་ཟེར་བ་དེའི་ཆ་ཤས་
ཤིག་རེད། དེ་ནི་གཉིས་མོས་ཀྱི་གནས་བབ་ཅིག་རེད། རིན་པོ་ཆེས་རང་གི་སྤོབ་མ་ཚང་
མར་བཅེ་བ་བྱགས་ཆེ་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གིས་མི་གཚོད་མང་མང་གི་མཉམ་
དུ་དུས་ཚོད་གཏོང་རྒྱུའི་སྤྲོད་བྱས་འདོད་གནང་གི་ཡོད། སྤོབ་མ་ཚོ་ལ་མཚོན་ན་ཕོ་བྱང་
དུ་སྡོད་རྒྱུ་དེ་སྡོད་བཟར་གྱི་ཉམས་སྡོད་དང་རང་གི་དད་བྱས་མཛོན་པར་གསལ་བར་
བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་རེད།

དབྱུང་ལ་དེར་འོད་གསལ་ལོ་ཇའེ་སློབ་གྲུ་ནས་བྱིས་དུ་འབྱོར་རྗེས། ཁོ་རང་གི་པ་
 དང་། ང་རང་དེར་ཡོད་པའི་སྐབས་བཅས་སྟོལ་ཏེ་ཏུ་གཏན་འཇགས་སྟོན་དགོས་པར་
 ང་ཚོས་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ཁོས་གཏན་འཇགས་སྟོན་གྲུ་འཇགས་སྟོན་གྲུ་འཇགས་སྟོན་གྲུ་
 དགོས་པ་ཚང་མ་ཤེས་ཡོད་པ་དང་། རིག་པོ་ཆེས་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་དུས་ཚོད་གཏོང་འདོད་
 ཡོད་པ་མ་ཟད། འོད་གསལ་ལའང་སྟོལ་ཏེ་ཏུ་ཡོད་པའི་གྲོགས་པོ་རྣམས་དང་ལྷན་དུ་
 དུས་ཚོད་གཏོང་དུ་འཇུག་འདོད་གནང་ཡོད། ལོ་འགའི་མཇུག་ཏུ་རིག་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་
 འགའ་ཤས་ཀྱིས་སྟོལ་ཏེ་ཏུ་བུ་སྟོལ་གྲུ་འཇགས་སྟོན་གྲུ་འཇགས་སྟོན་གྲུ་འཇགས་སྟོན་གྲུ་
 ཉེན་སྟོན་ཅིག་འགོ་བརྟུགས་པ་རེད། སྟོན་གྲུ་དེས་སྟོན་གྲུ་ཚོ་ལ་ལུབ་ཕྱོགས་པའི་ཤེས་
 ཡོན་ཡག་པོ་ཞིག་དང་ལྷན་དུ་ནང་པའི་ཤེས་ཡོན་དང་སྟོན་གྲུ་སྟོན་གྲུ་དམིགས་ལུལ་
 དུ་བཟུང་ཡོད། འོད་གསལ་གྱིས་རང་གི་པའི་དུང་ནས་ནང་ཚོས་དང་སྟོན་གྲུ་ཐད་ཀར་
 སྐྱོད་བའི་ཞོར་ལ་རིག་པོ་སྟོན་གྲུ་ལོ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རིང་ལ་ཕྱིན་པ་རེད།

སྐབས་དེ་དུས་ངས་རིག་པོ་ཆེས་པོ་བྱང་གི་དགོངས་ཚུལ་དེ་ཅི་ཅམ་ཐག་རིང་དུ་
 འགོ་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་ངས་རྟོགས་མི་འདུག་སྟེ། གནས་ཚུལ་འགའ་ཤས་ཀྱི་ཐད་ནས་དེ་སྟེ་
 འདས་ཟེན་པའི་ང་ཚོའི་བྱིས་མའི་མི་ཚེ་ལས་ལྷ་རོ་ར་བདུན་པའི་བྱིས་དེ་བཀོད་སྒྲིག་
 དང་ལྷན་ཞིང་ཟིང་ཆ་ཉུང་བ་ཡོད། དུས་ལུན་འདིའི་རིང་ལ་ངོ་མ་ལོ་ཉ་ཅང་མི་བཟང་
 པོ་དང་དགོས་མཁོ་ནམ་ཡོད་ལ་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པས་ང་ཚོར་རང་
 གི་བཟང་མི་ལ་དབང་བའི་སྐྱོད་ཀྱི་དུས་ཚོད་འཚམས་པོ་ཡོད། རེ་མིད་རོམ་གྱིས་ ༡༩༧༩
 ལོ་ནས་བཟུང་སྟེ་རིག་པོ་ཆེའི་ལས་ཁུངས་སུ་མོ་ཤའི་ནང་གདན་འདྲེན་ཞུ་རྒྱུའི་མཚོན་ལས་
 ཀ་སྟེ་ཚོགས་བྱེད་པ་དང་། སྟོལ་ཏེ་ཏུ་ཉེ་ཆོ་ན་ཡོད་པའི་ཁང་པར་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་པ་
 བཅས་ལོ་མང་རིང་ཉ་ལམ་ང་ཚོའི་བྱིས་མི་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པ་རེད། དབྱུང་ཐོག་
 དེར་གེ་སར་ང་གཉིས་ཕྱག་འཇུག་ཅམ་ལ་ཡོང་བ་ཡིན་ཅང་། ལྷན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་
 ལས་ང་ལ་ནང་དུ་ལས་འགན་ཉ་ཅང་ལྷི་མོ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མི་འདུག་བསམ་པ་བྱུང་
 བྱུང་། དབྱུང་ལ་རྟོགས་མཚམས་ང་ལྷི་མོ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མི་འདུག་བསམ་པ་བྱུང་
 ལི་སྟོར་ནི་ཡར་ལོག་རྒྱ་རེད།

རྒྱ་རྩོམ་གཞིར་ཁང་དེ་དེ་ཆ་དབྱེར་ཐོག་གསུམ་པར་འགྲོ་བཞིན་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེས་ལོ་དེའི་ནང་དུ་སློབ་ཚན་ཆེ་ལག་གཉིས་འབྲིད་གནང་བ་རེད། སྤྱི་ཚུ་དུག་པའི་ནང་ལ་སློབ་སྦྱོར་དང་པོར་རིན་པོ་ཆེས་ནང་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ “ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་ལ་ལྟ་བུ་དང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་” ཞེས་པའི་སློབ་ཚན་ཞིག་དང་། སློབ་སྦྱོར་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་ “རྣལ་འབྱོར་མི་ལ་རས་པའི་མགུར་འབྲུམ་” ཞེས་པ་སློབ་འབྲིད་གནང་བ་རེད། རྒྱ་རྩོམ་དེ་དབྱེར་ཁའི་སློབ་གཞིར་ཁང་ཞིག་ནས་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་། རང་དོན་རིག་པ། སྐྱེད་པའི་སློབ་ཚན་གཞན་བཅས་ལ་ལག་འབྲེར་ལེན་རྒྱ་ཡོད་པའི་ལོ་འཁོར་མའི་ལས་རིམ་ཞིག་ཏུ་རྒྱ་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་བདུན་པའི་ནང་དུ་དེ་གར་ཐེངས་འགའ་གས་སློབ་འབྲིད་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། དབྱེར་ཐོག་ཆ་ཚང་རྒྱ་རྩོམ་རྒྱེད་བྱེད་འཆར་གྱི་གོས་བསྐྱར་ཚོགས་འདུར་དུས་ཚོད་བཏང་གནང་བ་རེད།

ང་རྫོལ་ཏར་དུ་གུང་གསེང་ལ་ལོག་ཡོང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་ནི་སྤྱི་ཚུ་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་ཏུ་ངའི་གཅེན་མོ་ཐེ་ས་ཆང་ས་རྒྱག་གི་ཡོད་པས་ཡིན། མོས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀས་ཏུ་ཅང་དགའ་པོ་དང་ཉེ་པོ་བྱེད་སྟེ། ཏུ་ལ་སི་ཐེན་ནིག་ཅེས་པའི་མི་སྣ་དེ་བྱེད་པོ་དེ་དང་གཉེན་སྲིད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མོ་ལ་དེ་སྔ་དཀའ་ངལ་ཅན་དང་ལམ་རྟོང་མི་སྣ་པའི་འབྲེལ་བ་འགའ་གས་བྱུང་བར་བརྟེན། ཏུ་ལ་སི་དང་མཉམ་དུ་གཉེན་སྲིད་བྱེད་རྒྱ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་ཞེ་དགས་དགའ་པོ་བྱུང་། དབྱེར་ཁ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཉེ་ཤོས་དང་རྗེ་ཤོས་མང་པོ་ཞིག་གི་གཉེན་སྲིད་དགའ་སྟོན་གཙོ་བོ་དུ་གནང་བ་རེད། བདུན་པའི་གཉེན་སྲིད་དགའ་སྟོན་རེ་ཏུ་ལམ་བུ་ཡོད་ཀྱི་རེད། ཚོ་གཤེད་དག་ཐེར་རལ་སྲང་ལམ་ཨང་ ༡༡༡༡ གི་མཚོན་ཁང་དུ་ཚོགས་རྗེས་གསོལ་སྟོན་དེ་དག་མི་ཞིག་གི་ཁང་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམས་རར་བཤམས་ཀྱི་ཡོད། འདི་ནི་མི་མང་པོས་དུས་ལུག་རིང་པོའི་འབྲེལ་བའི་ནང་དུ་ཞུགས་པའམ་གཉེན་སྲིད་བྱས་ཏེ་ནང་བྱིས་ཞིག་གི་འགོ་འཇུགས་བྱེད་རྒྱུར་བསམ་སློབ་གཏོང་བའི་སྐབས་ཤིག་རེད། ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་ནང་

པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ་སྤྲུལ་མང་པོ་སྐྱེས་པ་དེ་རིག་པ་སློབ་ལྷན་འགོ་འདུགས་དགོས་པའི་
རྒྱ་མཚན་གཅིག་དེ་རེད། དེའི་སྐབས་སུ་མི་ཚོ་ལ་སློབ་འགྲོའི་སློབ་ལྷན་ཞིག་འགོ་འདུགས་
རྒྱའི་དོན་གཉེར་ཡོད་པས། ༡༩༥༦ ལོར་ཚོགས་མི་ཚོས་བྱང་སྤོལ་ཏར་དུ་ཨ་ལ་ཡ་སློབ་
འགྲོའི་སློབ་ལྷན་འགོ་བཙུགས་པ་རེད།

དབྱར་ཐོག་དེའི་དུས་སློབ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ཐོ་མ་སི་རི་ཆི་ལ་རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་ཚབ་འོད་
གསལ་བསྟན་འཛིན་གྱི་གོ་གནས་སུ་དབང་བསྐྱར་བྱས་པ་དེ་རེད། ཚོགས་པ་བསྐྱར་
པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་ཕེས་རལ་སྲང་ལམ་ ༡༩༩༩ ལོ་མཚོན་ཁང་ལྟེ་བ་དེའི་ནང་དུ་ཚོགས་
པ་དང་། ཚོམས་ཆེན་དེ་ཁེངས་ཏེ་ཤོང་ཚད་ལས་བཀའ་བ་རེད། མི་དྲུག་བརྒྱ་ལས་མང་
བ་ཞུགས་པ་རེད། ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ་དེ་ནི་བྱེད་སློབ་མཚམས་རྩོ་ཞིག་རེད། རིན་
པོ་ཆེས་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་དབང་སྐྱར་དེ་ཁོང་གིས་རྩོ་རྩེའི་འདུ་འཛོམས་ཞེས་བཏགས་པའི་
རྩོ་རྩེ་ཐོག་པའི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་འདུ་འཛོམས་ཀྱི་རྩེས་སུ་གནང་རྒྱུ་ལྷགས་ཐག་
བཅད་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་ཚོས་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་ཆེན་གསུང་བཤད་ལ་ཉན་
པ་དང་། ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བྱང་ཨ་རིའི་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་སློབ་མ་རྣམས་
སྐབས་པ་རེད། འདུ་འཛོམས་ཀྱི་ཉིན་མཐའ་མ་དེར་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་དབང་སྐྱར་དེ་ཚོགས་
པ་རེད། ངས་གོང་དུ་བཤད་ཟེན་པ་ལྟར། རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་གི་ཚོས་རྒྱུད་གྱི་གདམས་
ངག་ཆ་ཚང་རུབ་ཕྱོགས་པ་ཚོར་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གནང་བྱུང་བ་གནང་རྒྱུ་དེ་
ཞེ་དགས་གལ་ཆེན་དུ་གྱུར་ཡོད། ཁོང་གི་གསུང་ཚོས་རྣམས་ཉར་ཚགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་
རུབ་ཕྱོགས་པའི་རྒྱལ་ཚབ་ཅིག་དང་ཚོས་བརྒྱུད་འཛིན་མཐའ་ཞིག་དགོས་པ་དེ་ཁོང་གི་
དགོངས་པར་གལ་ཆེའི་གནད་དོན་ཞིག་རེད། དེས་ན་དབང་བསྐྱར་གྱི་ཚོགས་འདུ་མི་གང་
མང་མང་གིས་མཐོང་ན་སྙམ་པ་དེ་ཁོང་གི་སྤྱོད་འདོད་རེད། མི་ཚང་མས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་
རེ་བ་ཆེན་པོ་བྱས་ཡོད། རྒྱལ་ཚབ་གྱི་ཚོགས་ཚུགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཁོ་པས། སྤྱིར་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་ཡང་སློབ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཚོས་རྒྱུད་སྤྱི་བྱེད་རྒྱའི་མནའ་
བསྐྱལ་ཏེ། ཁོ་པས་དམ་བཅའ་བྱེད་སྐབས་དམ་ཚིག་བདུན་ཅི་འཕྲུང་བ་རེད། བང་པའི་

རྫོགས་པའི་ལམ་ཉམས་ལེན་པ་ཚོ་ལ་དམ་བཅའ་ལེན་པའི་ཚོ་ག་འདི་ལྟ་བུ་ནི་རྒྱན་
ལུན་གྱི་བྱུང་ཚོས་ཤིག་རེད། རྣོ་ལ་རྒྱན་གཞིར་བཞག་བྱས་ན། གལ་ཏེ་དམ་བཅའ་སྤང་
མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་རྒྱུ་བཟུང་བ་དེས་འཆི་མེད་བདུན་ཅི་ནང་བཞེན་གང་ལ་དམིགས་
པའི་ཡུལ་དེ་རྒྱུར་དུ་གྱུབ་པའི་མཐུན་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་གྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་དམ་ཚིག་ཉམས་
ན་རྒྱུ་དེ་ལུས་གི་ཚ་རྒྱས་གི་ནང་དུ་ཞ་ཉེ་ལོ་མར་གྱུར་ཏེ་གང་ཟག་དེ་ཚ་མེད་གཏོང་གི་
རེད་ཅེས་ཤོད་གྱི་ཡོད། མ་མཐར་ཡང་དམ་བཅའ་དེ་ནི་ཉ་ཅང་ལྷི་མོ་ཞིག་རེད།

རྒྱལ་ཚབ་གི་ཆེད་དུ་སྤྲོད་སྲིད་བྱས་པ་ལོ་འགན་འཁུའི་དེའི་ནང་ལ་ཡོངས་སུ་ལེན་
པར། ལོ་ལ་དུས་ལུན་རིང་པོའི་བར་དུ་སྦྱོང་བརྗེས་དང་སྦོམ་སྦོམ་དགོས་གྱི་ཡོད་པ་དེ་
རིན་པོ་ཆེས་ཡག་པོ་མཁུའི་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་རྒྱལ་ཚབ་དང་ལྷན་དུ་འདྲིའི་ཐད་ལ་
ལོ་མང་རིང་བྱག་ལས་གནང་ཚར་ཡོད། འོན་ཀྱང་ལོང་གཉིས་ཀས་ད་དུང་མང་པོ་ལས་
རྒྱ་ལུས་ཡོད་པ་ཤེས་གྱི་ཡོད། དེས་ན་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱལ་ཚབ་གིས་ད་ལྟ་བར་དུ་ཅི་ཞིག་
བསྐྱབས་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གནང་བ་དང་མཉམ་དུ། རྒྱལ་ཚབ་ལ་སྦོམ་སྦྱོང་འཕར་
མ་དེ་རི་ལྟར་སྦྱོང་དགོས་པའི་ཐད་ལ་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞེས་གནང་ཡོད། རིན་པོ་
ཆེས་འོད་གསལ་བསྟན་འཛིན་དང་ལོའི་ནང་མི་རྣམས། ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ང་ཚོའི་མ་
འོངས་པའི་བྱིས་མེ་ལས་ཐོན་གཞུང་ལམ་གྱི་ཀ་ལྷ་པའི་ཕོ་བྲང་དུ་སྦྱོར་དགོས་རེད་ཅེས་
ང་ལ་གསུངས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ལོང་གཉིས་མཉམ་ལས་བྱེད་པའི་ཆ་ཤས་སུ་རྒྱལ་ཚབ་
དང་མཉམ་དུ་ཉིན་རེ་བཞེན་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་གནང་འདོད་བྱུང་ཡོད།

རྒྱལ་ཚབ་དང་ལི་ལ་གཉིས་ལ་ལོང་ཚོའི་བུ་གཉིས་པ་ཨན་ཕོ་ནི་དབྱར་ཁའི་འགོ་
སྟོད་དེར་སྐྱེས་པ་རེད། ལོ་སྐྱེས་པའི་མཚན་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀ་སྐྱན་ཁང་
དུ་ཡོད། ང་ཚོ་སྐྱེས་སྐྱེད་ཁང་དུ་ཡོད་སྐབས་རྒྱལ་ཚབ་ཕྱིར་ཡོང་སྟེ་ལོང་གཉིས་ལ་ཡང་
རྒྱར་བུ་ཞིག་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེ་ཁག་པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་ཟེར་གྱི་འདུག རི་ཆེ་བ་བཞི་ (Four
Riches) ལྟེ། རྒྱལ་ཚབ་དང་ལི་ལ། བཟོ། ཨན་ཕོ་ནི་བཅས་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་། འོད་
གསལ། བོ་སར། ང་བཅས་བཞིའི་མཉམ་དུ་མེ་ལས་ཐོན་གྱི་ཀ་ལྷ་པའི་ཕོ་བྲང་དུ་འཛོམས་

དབྱར་མཚུག་དེར་རིན་པོ་ཆེ་རོ་ཁི་མོན་ཤེན་ཚོས་ཚོགས་སུ་ཕེབས་པ་དང་། ང་ཚར་
 ལེ་སི་ཡི་ལྷོ་ཁ་ལི་སྐྱོར་ནི་ཡའི་ས་ཆ་གསར་པ་དེར་ཕྱིན་པ་ཡིན། བཟླ་རྒྱ་ཏུ་འཛིན་ཚོས་ཚོགས་
 ཐེངས་བཞི་པ་དེ་ལོ་དེའི་སྟོན་ཁར་མི་སི་ཁོན་སིན་ནང་གི་ལན་དང་ཨོ་ལེག་སི་ཡི་ཁིང་
 སི་སྟེང་མགོན་ཁང་དུ་ཚུགས་པ་རེད། ལོ་འདིའི་གསུང་ཚོས་ལ་སྟོབ་མ་ཚོས་ལུ་བ་ཉེས་
 བརྒྱུར་ཉེ་བ་སླེབས་ཡོད། གསུང་ཚོས་ཀྱི་མཚུག་རྫོགས་མཚམས་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
 མགོན་ཁང་དུ་ཁང་མིག་དུ་མ་ཡོད་པའི་བལྟགས་གནས་ཤིག་ཡོད་པ་དེར་བལྟགས། འོན་
 །ཀྱང་དེ་དག་འགོ་འདྲུགས་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ཚོགས་འདུ་འདོམས་ས་དང་གསུང་
 བཤད་བཀོད་སྒྲིག་གནང་སར་བེད་སྟོན་གནང་ཡོད། ཁོང་གི་བལྟགས་གནས་ལྟེ་བ་དེ་
 མགོན་ཁང་ནས་རྒྱ་ཚོང་གི་ཕྱི་ཚམ་འགོ་དགོས་པའི་མཚོ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་མོ་ཁའི་ཁང་
 རྒྱུང་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཡོད། མགས་སུ་གསུང་ཚོས་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེའི་མ་བུ་གྱི་ཚུལ་དུ་
 ཕྱིན་ཡོད་པ་དང་། ཁོ་མོ་ཁའི་ཁང་རྒྱུང་གི་ཉལ་ཁང་གཉིས་པ་དེར་བསྐྱེད་པ་རེད། ཚོས་
 ལུ་བ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཟས་གཡོ་སྐོལ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། གད་བདར་བྱེད་རྒྱ། མོ་ཁ་གཏོང་རྒྱ་
 བཅས་ལ་རོགས་པ་བྱས་ཡོད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཉལ་མ་མཚམས་ལ་བལྟགས་པ་
 བཞིན་གནས་སྐངས་ཚེས་དུས་མ་ཞིག་ཏུ་བལྟགས་གནང་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་དེ་གར་བལྟགས་སྐབས་བྱང་ཤམ་ལྷ་ལའི་དཔའ་བརྟུལ་དང་། སད་རྟོགས་
 ཀྱི་སྦྱི་ཚོགས་ཤིག་ལ་གསུང་ཚོས་གནང་ཡོད་པས། གསུང་ཚོས་འདི་ནི་དོ་སྣང་བྱེད་འོས་
 པ་ཞིག་རེད། གསུང་ཚོས་ཀྱི་གསང་སྟགས་རྗོ་རྗོ་ཐེག་པའི་ཚན་པའི་སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་
 ཤམ་ལྷ་ལའི་གོ་དོན་དང་དེང་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་ཅི་ཅམ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་སྐོར་
 ལ་བཀའ་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་བཞག་སྟེ་ཕེབས་པ་ནས་བརྒྱུད་།
 ཁོང་ལ་ཐོབ་པའི་གཏེར་མའི་ཚོས་གཅིག་ལུ་དེ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྐབ་ཐབས་དེ་རེད།
 འདི་ནི་ཁོང་གིས་ ༡༩༦༩ ལོར་འབྲུག་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་མཚམས་ལ་བལྟགས་དུས་གསར་རྟེན་
 བྱུང་བ་རེད། ཁོང་ལ་སྐྱེ་གཞོན་ལུ་འདི་དུས་སུ་བོད་དུ་གཏེར་མ་མང་པོ་རྟེན་སོན་བྱུང་ཡོད་
 ཀྱང་། འབྲུག་ཡུལ་དུ་ཉམས་སྐྱང་དེ་བྱུང་བ་ནས་བརྒྱུད་གཏེར་ཚོས་གཞན་གང་ཡང་ཐོབ་

མེད། ལན་དུ་ཨོ་ལེག་སེ་ལ་བཞུགས་སྐབས་ཁོང་གིས་རུབ་ཕྱོགས་སུ་རྟེན་པའི་ཤམ་ལྷ་ལའི་
གཏེར་མ་དང་པོ་དེ་ཐོབ་པ་རེད། འདི་ནི་ནང་དོན་དང་ཉམས་ལེན་བྱེད་སྤངས་གཉིས་
ཀའི་ཐད་ནས་ཨ་རིའི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་འགོ་དོན་སྐྱོད་བ་ལ་གནད་འགག་དོ་མ་ཞིག་རེད།

ཁོང་ལན་དུ་ཨོ་ལེག་སེ་ལ་བཞུགས་སྐབས་རིན་པོ་ཆེར་ཐོག་མ་གཏེར་མའི་ཚུལ་དུ་
བྲིས་མ་མ་ཡིན་པར་ཤམ་ལྷ་ལའི་གསུང་ཚོས་ཀྱི་མཚོན་རྟགས་ཤིག་གསར་རྟེན་བྱུང་། ཁོང་
མཚོ་སྣང་གི་མོ་ཏའི་ཁང་རྒྱུང་དེར་བཞུགས་སྐབས། མཚན་གཅིག་ལ་ཁོང་གསུང་ཚོས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་མཚན་གང་ལ་མ་གཟུངས་པར་བཞུགས། ཞོགས་པའི་སྐྱེ་མདའ་མ་བཏང་སྟོན་
དུ་ཁོང་གིས་ཤོག་དཀར་གྱི་སྟེང་དུ་སུ་མི་སྟག་ཚ་དང་ཉི་རྟོང་གི་ཕིར་སྐྱུག་ཆེན་པོ་ཞིག་
གིས་ཡིག་གཟུགས་འབྲི་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་གནང་། ཁོང་གིས་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་འབྲི་སྤངས་
གཅིག་རང་ཡང་ཡང་བྲིས་གནང་འདུག ཡིག་གཟུགས་དེར་མིང་མེད་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་
དེར་གོ་དོན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་དགོངས་འདུག ཁོང་གིས་གསུང་ཚོས་སྐབས་སུ་སྟོབ་
ཚན་ཞིག་འབྲིང་བཞིན་ཡོད་པའི་ཇེ་མིང་རོམ་དང་། སྟོབ་མ་གཞན་པ་འགའ་ཞིག་ལ་
ཡིག་གཟུགས་དེ་བསྟན་གནང་འདུག འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་སྐྱེ་ཡོངས་སུ་ལའང་འགྲེམས་
སྟེལ་མ་བྱེད་གསུངས། ཉེན་འགའི་རྗེས་སུ་ "ཤར་ཆེན་གསེར་གྱི་ཉི་མ་" ཞེས་པའི་ཤམ་
ལྷ་ལའི་ཕྱག་དཔེ་ཞིག་ཁོང་གི་དགོངས་པར་འཁྲུངས་འདུག དེས་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་བྲིས་
བཀོད་ལ་འགྲེལ་བཤད་དང་། དེའི་གལ་གནད། དེ་བཞིན་ "ཨ་ཤད་ཡིག་གཟུགས་" ཞེས་
པའི་མིང་ཞིག་ཀྱང་གནང་འདུག ཕྱག་དཔེ་དེས་ཚོས་དང་། ཆབ་སྲིད། བཅས་ཁམས་
བཅས་དང་འབྲེལ་བའི་གོགས་དང་བར་ཆད་སྟོང་ཐབས་དང་། འགོ་བ་མིའི་ཆེ་མཐོང་
དང་འབྲེལ་བའི་དེང་རབས་ཀྱི་ཉམས་རྒྱུད། དེ་བཞིན་ཨ་ཤད་ནི་གདེང་སྟོབས་དང་སྟོབས་
ཤུགས་ཀྱི་མཚོན་རྟགས་ཡིན་ཚུལ་བཅས་གསལ་བར་བྱས་ཡོད།

བདུན་ཕྱག་གཅིག་ཙམ་གྱི་མཇུག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེས་དེ་ནས་ཀམ་འི་ཚོས་སྤིང་དུ་སྟོབ་
ཚན་ཞིག་འབྲིང་གནང་བར་ཐེབས། དེ་གར་བཞུགས་སྐབས་ཁོང་གིས་ཁོང་ལ་དགོངས་
གཏེར་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱག་དཔེ་དེར་འགྲེལ་བ་རིང་པོ་ཞིག་བྲིས་གནང་འདུག འདི་ལྷ་

སྐྱེས་ལ་ཕྱག་ཚོམ་འདི་དག་ནི་ཚོད་རྫོག་དང་བཅའ་ཚོམ་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་པར་ཚབ་
སྲིད་དང་སེམས་ཁམས་ཐབས་བྱས་ཀྱི་ལག་དེབ་ཅིག་རེད་སྟེ། ཕྱག་དཔེ་འདིར་ “ཚ་
བ” ཞེས་འཕོད་ཀྱི་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། རིན་པོ་ཆེས་གནང་བའི་ཤམ་གླ་ལའི་གསུང་
ཚོས་མང་ཆེ་བའི་ཚ་བ་དེ་ཕྱག་དཔེ་འདི་རེད། རིན་པོ་ཆེས་སྐབས་དེར་གསུང་ཚོས་འདི་
ཐད་ཀར་ཐོབ་རུང་བའི་སློབ་མ་རྒྱུད་ཤས་ཤིག་མ་གཏོགས་མེད་པ་དགོངས་པས། ཁོང་
དང་ཉེ་མིད་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆ་འདི་ཇི་ལྟར་འགྲེམས་སྡེལ་བྱེད་དགོས་པའི་སློབ་ལ་གྲོས་
བསྟུར་གནང་། རིན་པོ་ཆེར་ཨ་ཤད་ཀྱི་ཡིག་གཞུགས་དང་ཚ་བའི་ཕྱག་དཔེ་ཐོབ་སྟེ་ཉིན་
འགའ་ཤས་མོང་བའི་རྗེས་སུ་ངོ་རྗེའི་རྒྱལ་ཚབ་གསུང་ཚོས་ར་བར་སླེབས། རིན་པོ་ཆེས་
རྒྱལ་ཚབ་དང་མི་གཞན་པ་འགའ་ཤས་ལ་སྦྱོང་བརྗེས་ཀྱི་རྒྱལ་དུ་ཡིག་གཞུགས་འདི་འབྲི་
སྟངས་ཀྱི་ལུང་གནང་པ་རེད།

ཕྱག་དཔེའི་དགོངས་དོན་ཤེས་པ་དང་ལག་ལེན་དུ་འགྲེལ་བ་མ་ཟད། མང་ཚོགས་
ལ་མང་གཞི་དོ་སློབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཤམ་གླ་ལའི་སློབ་གསོ་ཞེས་པའི་སློབ་སྦྱོང་གི་ལས་རིམ་
ཞིག་རིམ་གྱིས་བཟོས་གནང་བ་རེད། ལོ་རྗེས་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་ཤམ་གླ་ལའི་གཏེར་མའི་
རིམ་པ་ཆ་ཚང་བའི་ཤམ་གླ་ལའི་ཕྱག་དཔེ་མང་པོ་ཞེས་ཁ་བྱེས་པ་རེད། དེ་དག་ནི་རིན་པོ་
ཆེས་པར་སྐྱེས་སྐྱེས་པ་ལྟར་ཐད་ཀར་མ་ཡིན་པར། པར་སྐྱེས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་སྲུལ་གྱི་ལོ་སར་
རྒྱལ་པོ་དང་། བྱང་ཤམ་གླ་ལའི་རྒྱལ་པོ། རིགས་ལྡན་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་གཏེར་ལས་ཐོབ་
ཡོད་པའི་བཀའ་གནང་། གསར་རྟེན་བྱུང་བའི་གསུང་ཚོས་འདི་དག་གིས་ང་ཚོའི་མི་ཚེ་
ལ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་མ་ཡིན་ནའང་། ལོ་ནས་ལོ་བསྟུད་པའི་རྗེས་སུ་ད་ཅང་སེམས་འགུལ་
ཐེབས་པོ་དང་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེའི་མི་ཚེའི་ནང་གི་ལོ་མཐའ་མ་
བརྒྱ་དེའི་རིང་ལ་ཤམ་གླ་ལའི་གསུང་ཚོས་དེ་དག་མདུན་སྦྱོང་གནང་བའི་ལུས་ལྷན་སྐྱེས་སུ་
ལྟར་བ་རེད།

ང་ཚོ་སྐྱེས་ཀྱི་མི་ཚེ་དང་གསུང་ཚོས་ཀྱི་དབར་ལ་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་གཅིག་ནི།
ཕྱག་དཔེ་འདི་དང་དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་དངོས་

ཡོད་ཀྱིས་པོའི་མཚོན་རྟགས་དང་ཐ་སྐྱོད་བཀོལ་སྦྱོད་བྱས་ཡོད། ཐ་སྐྱོད་འདི་དག་ནི་ནང་
པའི་རྗེ་རྒྱལ་པའི་ལུགས་སུ་འང་ཡང་ཡང་བཀོལ་སྦྱོད་བྱས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་གྱི་
ལའི་གདམས་ངག་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རང་གི་མི་ཚོར་དབང་སྐྱུར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐོར་
ལ་ཏ་ཅང་མང་པོ་གསུངས་ཡོད། ཁོང་གི་ “ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མ་སྟེ། ཤམ་གྱི་ལའི་ཤེས་རབ་”
ཅེས་པའི་ནང་དུ།

ཤམ་གྱི་ལའི་འཇིག་རྟེན་ནང་གི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དེ་ཤམ་གྱི་ལའི་སྐྱེ་བྱུང་གམ། བྲལ་
རིམ་གྱི་ལམ་ལུགས་ཤིག་བསྐྱེད་ཀྱིས་གཞི་བཙུག་མེད། དེའི་ཐད་ལ་ངས་ཤམ་གྱི་
ལའི་འཆར་སྐྱོད་དེ་མི་ཚང་མར་མཉམ་རོལ་བྱེད་ཀྱི་མ་ལེད། ངས་ཁྱེད་ཚོར་
འདིའི་སྐོར་དེ་ཙམ་བ་ནས་ཤོད་ཀྱི་མ་ལེད། ངས་མི་གངས་བརྒྱུའམ་ཉི་ཤུ་འདེམས་
སྟུག་བྱས། དེ་ཚོར་ལྟ་ལུས་དང་མི་ལུས་མཐུན་མཁུན་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱལ་
པོ་དེའི་སྐོར་ཐོས་སུ་འདུག་ཀྱི་ཡིན་པ་ལས་ཁོམ་བསྐྱུགས་བྱེད་ཀྱི་མིན། ངས་འདི་
ཅིའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཚོར་ཤོད་དགོས་པ་ལེད་དམ་ཟེར་ན། ང་ཚོའི་བརྗོད་གཞིའི་ནང་
གི་གཅིག་སྟེ། དེས་པ་དང་གསང་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དེ་འདི་དང་འབྲེལ་བ་
ཡོད། ཁྱེད་ཚོ་ཚང་མས་ལྟ་ལུས་དང་མི་ལུས་མཐུན་ཐུབ་ཀྱི་ལེད། ཁྱེད་ཚོ་ཚང་མ་
རྒྱལ་པོའམ། ཡང་ན་རྒྱལ་མོར་འགྱུར་ཐུབ་ཀྱི་ལེད། དེ་ནི་སྐོར་བྱུར་གྱི་འགྱུར་བ་
ཞིག་ལེད། སྐོར་བྱུར་གྱི་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལེད། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཆར་སྐྱོད་ཡོངས་རྫོགས་ཁྱེད་ཚོ་ཚང་མར་བཤད་པ་ལེད། དེ་ནི་གནད་དོན་ཏ་
ཅང་གལ་ཆེན་ཞིག་ལེད།³⁰

ཁོང་གིས་འདི་གར་དང་སྐབས་དར་སྟོལ་ཡོད་པའི་རང་ཉིད་ཡར་རྒྱས་སམ། འགྲོ་བ་
མིའི་རྣམ་ཤུགས་གོང་སྟེལ་གྱི་ལས་འགུལ་ལྟ་བུ་གང་ཟག་སྐྱེར་གྱི་གདོང་སྟོབས་བསྐྱེད་
པའི་ལམ་ལུགས་དེ་འདྲའི་སྐོར་གསུང་གི་མེད། ཡོད་བཞིན་པའི་གཞི་རྒྱུ་ལོ་གནད་དོན་

30 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། “ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མ་སྟེ། ཤམ་གྱི་ལའི་ཤེས་རབ་” (ལྷོ་མི་ཤོན་ཤམ་གྱི་ལའི་དཔར་སྐྱེད་ཁང་། 1999)
ཤོག་གངས་ 100 |

ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་མི་ཐུབ་པའི་རེ་བ་རྒྱན་མའི་ཐབས་ཤེས་འདི་ཚོར་ཁོང་དགའ་ཡི་མེད།
ཁོང་གིས་འདི་གར་འགྱུར་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་གི་སྒྲོར་གསུང་གནང་གི་ཡོད།
འགྱུར་བ་དེ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚོ་འདི་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བལྟས་ཏེ། བར་ཆད་གང་
འདྲ་ཞིག་ལ་འཕྲད་ཀྱང་། དེ་དག་དཔལ་སློབ་ལོག་དང་བཅའ་ཤེད་བརྒྱུད་དེ་མ་ཡིན་པར།
ཤམ་ལྷ་ལའི་དཔལ་བརྒྱུད་ཀྱི་གཞི་རྒྱུད་ཚོས། ཞེ་དུལ་དང་། ཤེས་རབ། འཛིགས་པ་
མེད་པ་བཅས་བཀོལ་སྤྱོད་བརྒྱུད་དེ་བཅོམ་ཐུབ་པ་ཤེས་རྟོགས་དགོས་པ་དེ་ཡིན། ཁོང་
གིས་འགྲོ་བ་མི་ཚང་མས་འདི་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་གཙང་མ་གནང་བ་རེད།

ནང་པའི་བསྐྱབ་པ་སློབ་གཉེར་གྱི་འགྲོ་སྐྱབས་ཤིལ་པོའི་ནང་ནན་བརྗོད་ཡོད་པ་
བཞིན། རིན་པོ་ཆེས་གནས་སྐྱབས་འདིའི་ནང་དུ་སློབ་དཔོན་དེས་སློབ་མའི་དོན་དུ་
མིག་ལྟོས་བཟང་པོ་སྟོན་དགོས་པའང་དགོངས་ཡོད། མད་རྟོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཤམ་ལྷ་
ལའི་གསུང་ཚོས་གནང་སྐབས། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་མི་ཚོ་དེའང་། ལ་སྤྱེས་པའི་དེབ་
ཅིག་གསུམ་སྟོན་ཕྱེས་པའི་སོ་བྱང་ཞིག་ནང་བཞིན། ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་དཔེ་མཚོན་
ཞིག་ཡིན་དགོས་པར་དགོངས་གནང་ཡོད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བལྟས་ན་འདི་ནི་རྟག་ཏུ་
བདེན་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་འདི་གནས་རིམ་གཞན་ཞིག་ཏུ་འཕོ་འགྱུར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་
པ་ནི་གསལ་པོ་རེད།

གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར། བོད་དུ་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེའི་དགེ་ཚུལ་འང་མ་མགོན་
གོང་རྒྱལ་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དང་རབས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ནང་དུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་
པ་གནས་པ་ལ་དགེ་འདུན་པ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་འཛིན་དགོས་པའི་སྒྲོར་བཀའ་
གནང་ཡོད། དང་ཐོག་དེར་རིན་པོ་ཆེས་འདིའི་གོ་དོན་ནི་རྒྱབ་ཕྱོགས་སུ་ཚོས་བྱབ་སྤེལ་
བྱེད་སྐབས་ལྷགས་ཆེ་བ་སྐྱེ་བོའི་ཚུལ་འཛིན་དགོས་པ་ལས་བཅུན་ཚུགས་སུ་མིན་
པར་དགོངས་གནང་བ་འདྲ། འོན་ཀྱང་དུས་སྐབས་འདིའི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་འདི་ནི་བྱང་
དོན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཞིག་ཏུ་གཟིགས་རྒྱ་འགོ་ཚུགས། ངའི་བསམ་པར་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་
རིགས་ལྡན་རྒྱལ་པོ་དང་དེ་དག་གི་ཞབས་ཕྱི་ཚོའི་བང་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པར་དགོངས་ཡོད།

ཁོང་གིས་ཁོང་ནི་ཤམ་ལྷ་ལའི་གཟི་བྱིན་ཁྱིམ་གྱི་ལུས་ཉེན་ཞིག་ཏུ་དགོངས་ཡོད། ཉེན་
འདི་བྱ་གཞག་ལ་མཚོན་ན་དེའི་དཔེ་མཚོན་དེ་རྒྱལ་པོ་དང་བརྟན་མོའི་པོ་བྱང་དེ་རེད།
གཟིགས་དང་། འདི་ནི་ཀ་ལཱ་པའི་པོ་བྱང་རེད། གཟིགས་དང་། པོ་བྱང་དུ་སྡོད་མཁན་དེ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་ད་རེད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ཅམ་ལ་ཀཱའི་ཚོས་སྤིང་གི་ཚོགས་མི་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ང་ཚོའི་
ནང་མིའི་ཆེད་དུ་ཚོས་ཚོགས་ནས་སྐར་མ་བཅུ་ཅམ་མོ་ཏའི་ནང་འགོ་དགོས་ས་ཞིག་
ཏུ་གཞུགས་སའི་ཁང་པ་རྙིང་པ་ཞིག་ཉེས་ཡོད་པའི་སྐྱོར་ངས་གོང་དུ་བཤད་ཡོད། རིན་
པོ་ཆེས་དེའི་མིང་ལ་ལྷུ་མི་སྤུ་ལཱ་ལྷ་ལཱ་ཞེས་ས་སྐྱོང་བའི་ལྷ་མོའི་བཞུགས་གནས་ཞེས་
བཏགས་གནང་བ་རེད། ལེགས་སྐྱུར་ནང་ལྷུ་མི་སྤུ་ལཱ་ཞེས་པ་དེ་བོད་སྐད་དུ་ས་སྐྱོང་དབང་
མོ་ཟེར། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ལོར་རིན་པོ་ཆེས་ལྷུ་མི་སྤུ་ལཱ་ལཱ། ས་སྐྱོང་བའི་ལྷ་མོ་ཚོས་སྐྱོང་གི་
སྐྱོར་ལ་གཏམ་བཤད་ཅིག་གནང་བ་རེད། ཁོང་གིས་ལོ་དེའི་ནང་དུ་ལྷུ་མི་སྤུ་ལཱ་ལཱ། བོད་
སྐད་དུ་ས་སྐྱོང་ཞེས་པའི་མཚན་གནས་དེ་བཞེས་གནང་བ་རེད། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ལོའི་གཏམ་
རྒྱུད་ཀྱི་ནང་དུ་རིགས་ལྡན་རྒྱལ་པོ་ཚོ་སྤུ་ལཱ་ཞེས་ཁང་ཁམས་སུ་གནས་པས། ས་སྐྱོང་ནི་རིགས་
ལྡན་རྒྱལ་པོའི་འཛམ་སྤིང་འདིའི་སྤེང་གི་བང་ཆེན་ནམ། སྐྱ་ཚབ་རེད། ལོ་འགའ་ཤས་
ཀྱི་མཇུག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ད་གཉིས་ཀར་ལེགས་སྐྱུར་གྱི་སྐྱོང་དུ་ལྷུ་མི་སྤུ་ལཱ་དང་། ལྷུ་མི་
སྤུ་ལཱ་ལཱ། ཡང་ན་བོད་སྐད་དུ་ས་སྐྱོང་དང་། ས་སྐྱོང་དབང་མོ་ཞེས་ལུགས་མཐུན་གྱི་སྐོ་
ནས་དབང་བསྐྱར་བྱུང་བ་རེད། དིལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ད་གཉིས་ལ་དབང་
བསྐྱར་འདི་གནང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་ ༡༩༥༤ ལོར་ད་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱེད་དེ་མི་ལྷ་བུའི་མི་ཚོ་
རྫོགས་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་ནས་རིན་པོ་ཆེས་ངའི་མིང་འབོད་གནང་སྐབས་ལྷུ་མི་སྤུ་ལཱ་ཞེས་
པའི་ཐ་སྲུང་འདི་བཀོལ་སྤོང་གནང་བྱུང་བ་རེད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ གི་དབྱར་ཁང་ཁྱིམ་དུ་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་སྟན་ངག་ཅིག་གི་ནང་
དུ་ང་ལ་ས་སྐྱོང་དབང་མོ་ཞེས་བོས་གནང་འདུག ཁོང་གིས་ “བྱང་ཕྱོགས་ཤམ་ལྷ་ལཱ་ཡི་
རྒྱལ་ཁམས་སུ། །རྫོ་རྗེ་རྒྱལ་མོའི་མཚན་གནས་ཀྱིས་བརྟན་པའི། །ཁྱིམ་འབོད་པར་འོས་

པའི་རྒྱལ་མོ་ནི། །ས་སྐྱོང་དབང་མོ་ཁོ་ན་དེས་པ་ཡིན། །” ཞེས་བྲིས་གནང་ཡོད། །སྐབས་
དེ་དུས་ངས་མཚམས་སྐྱོར་འདི་རིགས་ལ་དོ་སྣང་ཞེས་གསུངས་བྱས་མེད། འབྲུང་འབྲུང་ཅི་
ཞིག་ཡོང་རྒྱུའི་ཐད་ལ་ངས་གང་ཡང་ཤེས་མི་འདུག།

ཆར་ལེ་སི་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་དེ་ཡག་པོ་མ་བྱུང་ཅང་། ངའི་མ་འོངས་པའི་རྟ་
རྩལ་སྐྱོང་རྒྱུའི་མདུན་ལམ་དེ་གར་འགོ་དེས་མེད་དུ་གྱུར་པས། ༡༩༥༦ ལྷ་བ་བརྟུག་ཞེས་
པའི་འགོ་སྟོང་དུ་ང་སྟོལ་ཏར་དུ་ལོག་གྱིན་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་དང་དེ་མིན་གཞན་དག་
ཚོ་དང་སྟན་དུ་ང་ཚོའི་བྱིམ་གསར་པར་སྐྱོར་རྒྱ་དང་། གེ་སར་དང་ང་གཞིས་ལ་རིན་པོ་
ཆེ་སྐྱེ་མཚམས་རིང་མོ་དེར་མ་ཐེབས་གོང་དུ་དུས་ཚོད་སྟན་དུ་ཐོབ་པ་བྱེད་རྒྱ། བཟའ་
ཚང་ཞིག་ནང་བཞིན་གྱུང་གསེང་དེ་མཉམ་དུ་གཏོང་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ང་ནང་ལ་
ཡོང་བ་ཡིན།

ང་ཚོའི་བྱིམ་གསར་པ་དེར་ཀ་ལཱ་པའི་ཕོ་བྲང་ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོའི་
ནང་དུ་མི་མང་པོ་སྟོང་པ་དང་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་སོགས་ཐེ་བའི་རིན་པོ་ཆེའི་མི་ཚོ་
སྐྱེལ་སྐྱུངས་དེ་རྒྱས་སྐྱོས་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱོད་བཞིན་ཡོད་པ་རྣམས་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།
འོན་ཀྱང་ང་ལ་ག་རེ་འདྲན་པ་དེར་ང་ལ་བྲ་སྐྱིག་མེད། རྟོན་ཁ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་གསུང་
ཚོས་མཚུག་བསྟུ་བའི་སྐབས་སུ་ངོན་གྱིས་ཁོང་ལ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟེ་ལེན་ལྷ་བའི་བྲ་སྐྱིག་
ལ་སྲེལ་ཏེ་གནས་འདུག ཁང་པ་དེ་ངའི་བྱིས་པའི་དུས་ཀྱི་ཉེས་མེ་ལོར་དང་འབྲ་བ་གང་
ཞིག་ལ། གོས་ཆེན་མང་པོས་བརྒྱན་ཏེ་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་བྲལ་རིམ་གོང་མའི་མངའ་བདག་
རྣམས་ཀྱི་ཁང་པའི་བཀོད་པ་ལྟར་ནང་ཆས་སྐྱིག་གསོམ་བྱས་འདུག དེའི་སྟེང་དུ་ཤར་
ཕྱོགས་པའི་ཤན་ཤུགས་དང་། བྱང་པར་དུ་ཉེ་དོང་པའི་མངོས་སྟུག་ཡོང་ཆེད་དུ་སྐབས་
འདིར་བཟོ་བཀོད་དང་ནང་ཆས་ཀྱི་ཆ་ནས་མ་ཡིན་པར་སྐྱེ་རྩལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཚུང་དུ་མང་
པོ་བསྟན་འདུག རིན་པོ་ཆེ་དང་གོ་བསྟར་བྱས་ཏེ་ངོན་གྱིས་ན་གཞོན་ཚོ་ཤུག་གཞིས་
ཏེ། རྟོན་སྐྱོག་ལེར་དང་། ཁོ་པའི་དགའ་རོགས་ཤ་རི་གཞིས་ང་ཚོའི་ནང་གི་ལས་བྱེད་ལ་
བརྟུག་འདུག ཁོང་གཞིས་དེ་སྔ་ཀམ་འི་ཚོས་སྤིང་དུ་སྟོང་གྱི་ཡོད་ཀྱང་ད་ཆ་ཕོ་བྲང་དུ་

ལས་ཀ་བྱེད་པ་དང་གནས་སྡོད་བྱེད་པར་སྐྱོལ་ཏེ་དུ་སྐྱོར་པ་རེད། སྐྱོབ་ཀྱིས་རྩོམ་གྱི་ལོག་
 ཏུ་ཆང་ལྷ་བའི་ལས་ཀ་བྱས་པ་དང་། སྤྱི་རིམ་ལས་མག་སི་ཡི་ལོག་ཏུ་ནང་ལས་ལྷ་རྟོག་པ་
 དང་ཐབ་ཚང་དུ་རོགས་པ་བྱས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་རིན་པོ་ཆེ་མ་བཞུགས་པའི་
 སྐབས་དེར་ཁོང་གཉིས་ནི་རྒྱལ་ཚབ་དང་ཁོང་གི་ནང་མིར་ཞབས་ཀྱི་ལྷ་མཁན་གྱི་ལས་
 བྱེད་གཙོ་བོ་རེད། རྩོམ་གྱིས་ཁང་པའི་ནང་དུ་དང་སྐྱོངས་ཞབས་ལྷ་བ་སྐོར་ཞིག་ཀྱང་
 བསྐྱེད་ཏེ་ཁོང་ཚོར་སྤྱི་ཚུལ་མཐོང་འདུག ཐབ་ཚང་ནང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་བྱུང་
 མེད་ཚོས་པང་གདན་དམར་པོ་ལྷོན་གྱི་འདུག ཁང་པའི་ནང་དུ་ལས་ཀ་གཞན་དག་བྱེད་
 མཁན་ཚོས་པང་གདན་དཀར་པོ་དང་། ལྷོན་ཚས་ནག་པོའི་ཐོག་ཏུ་པང་གདན་དམུང་
 ཚར་དཀར་པོ་ཉ་ཅང་མཛོན་གསལ་ཅན་ལྷོན་གྱི་འདུག ང་ཚོས་ཁོང་ཚོར་བྱ་བྱེད་འཇམ་
 མེན་སྐྱོན་སི་ཞེས་འབོད་རྒྱ་འགོ་བཅུ་གསུམ་པ་ཡིན། མེ་ཏོག་སྤྱི་ཚུལ་མཁན་དང་། ཟངས་ཀྱི་
 སྐོ་བཟུང་ལ་འཕྱིན་བརྟེན་བྱེད་མཁན། སྐོ་འགྲམ་དུ་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན། ལྷོན་ཚས་ལེན་
 མཁན། ཚབ་དང་གསོལ་ཇ་ལྷ་མཁན། ཅོག་ཅེ་བཀོད་སྤྱི་ཚུལ་བྱེད་མཁན། དེ་བཞིན་ནང་
 ལས་གཞན་དག་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་མང་པོ་འདུག

རྩོམ་དང་། སྤྱི་རིམ་སྐྱོབ་བཅས་ཚང་མ་ཁང་གཤམ་གྱི་ཁང་མིག་དག་གི་ནང་དུ་སྐྱོད་
 གྱི་ཡོད། ཐོག་རྩེག་གཙོ་བོ་དེར་ཚོམས་ཆེན་དང་། དཔེ་མཛོད་གཉིས་ཀྱི་མས་རིང་གི་
 གཡམས་གཡོན་གཉིས་ལ་ཡོད་ཅིང་། ཤིང་སྐོམ་ཆེན་པོ་ཅན་གྱི་མེ་ཐབ་དང་ལྷན་པའི་
 མཇལ་འཕྲད་ཁང་། དེའི་རྒྱུ་དེར་གསོལ་ཚོགས་ཁང་བཅས་ཡོད། ཁང་པའི་ནང་དུ་
 ཤིང་ནག་གི་རྩེག་དོས་མང་པོ་འདུག ཐབ་ཚང་ཡང་ཐོག་རྩེག་གཙོ་བོ་དེར་འདུག སྐྱོང་
 ཐོག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ལ་ཉལ་ཁང་དང་སྐྱོད་ཁང་ཞིག་འདུག འོད་གསལ་གྱི་
 ཁང་པ་དེ་ཐོག་རྩེག་གཉིས་པར་འདུག གེ་སར་ཕད་ཨ་ཏུ་ཆེ་དང་མཉམ་དུ་སྐྱོད་ཐོག་
 ཏུ་སྐྱོད་གྱི་ཡོད། སྐབས་འདིའི་ང་ཚོའི་མི་ཚོའི་འགྱུར་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཡོངས་ཀྱི་ནང་
 དུ་པ་ཐེ་དང་ལྷན་དུ་གེ་སར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ལྷ་མཁན་གནས་སྐབས་དེས་ཁོ་ལ་ཡག་པོ་
 ཞེས་གསུངས་བྱུང་འདུག རྒྱལ་ཚབ་དང་། ལི་ལ། ཁོང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་བྱ་བཅས་ཀྱི་ཁང་མིག་

ནམས་ཀྱང་ཐོག་རྗེས་གཉིས་པར་ཡོད། གཡོག་པོ་ཟེར་བ་དེ་ཚོ་ནི་ཉེན་མཚན་མེད་པར་རྒྱ་
ཚོད་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིའི་རིང་ལ་ལས་ཀ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་བཞིན་ཐོག་རྗེས་ཚང་མར་མཐོང་ཤུབ།

རིན་པོ་ཆེ་མེད་སྐབས་ཁོང་པོ་བྱང་ལ་ཐུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་སྟེ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ང་
ཚོའི་ཁང་པའི་ནང་དུ་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་གང་མང་མང་སྐྱད་བཏང་ནས་གསོལ་
སྟོན་དང་། དགོང་ཚོགས། སྤྱི་ཚོགས་ཚོགས་འདྲེས་བཅས་གནང་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་
གནང་སོང་། དགོང་ཚོགས། སྤྱི་ཚོགས་ཚོགས་འདྲེས་བཅས་གནང་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་
གནང་སོང་། དགོང་ཚོགས་ལ་སྐྱེ་མགོན་གྱི་རྒྱལ་དུ་གསོལ་ཚོགས་སྤྱད་བཏང་བའི་
མི་དེ་དགོང་ཚོགས་འཇུག་དེར་ཞབས་ཞུ་བ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། མི་ཚོས་ཁང་པ་དེར་ཐེངས་མ་
ག་ཚོད་མང་མང་ཡོང་འདོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་སྐབས་དེ་དུས་གནས་འདིར་
གནས་རྒྱལ་ཚང་མ་ “འབྲུང་བཞིན” ཡོད། གྲོན་ཆས་དཀྱིལ་མ་གྲོན་ཚོག་གི་མ་རེད་ཅེས་
པའི་སྐད་ཆ་ཞིག་ཁྱེད་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཞུས་པ་ཚོས་ལུས་ལོས་དང་གོང་དགོས་གྲོན་པ་དང་བྱུང་མེད་ཚོས་
ལྷམ་རྟེན་པ་མཐོན་པོ་དང་གཟབ་རྒྱས་བྱས་ཏེ་དགོང་ཚོགས་ལ་ཡོང་གི་ཡོད། གྲོན་ཆས་
ཀྱི་ཁྲིམས་དེར་འཇུག་བ་ཕྱིན་ཏེ་དུས་ལུག་གང་འཚམས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་ཚོགས་པ་
ཚོས་སྐྱེས་ཏུ་བཞུགས་པ་དང་བྱུང་མེད་ཚོས་གཟབ་གཟབ་ཀྱི་སྟོན་ལ་ཁོའི་སྤྱི་ཚོགས་པའི་
ཡིད་དབང་འཕྲོག་པའི་སྐྱེད་བྱིབས་བཟོ་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་མཛོན་སྐྱོང་ས་གསལ་པའི་
ཐད་ལ་མི་མང་པོ་ཞིག་ད་དུང་བདེ་པོ་བྱུང་མེད། མི་ཚོས་པོ་བྱང་དུ་དགོང་ཚོགས་བཟུང་
བར་མ་འགོ་སྟོན་ལ་ཁ་ལག་བཟུང་སྐྱོང་རྒྱུ་ཡང་འགོ་བཙུགས་པ་རེད། དོན་དངོས་
སྤྱི་ཚོགས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ནམས་ལ་རྒྱལ་མཐུན་མགོན་པོའི་བྱེད་སྤྱོད་སྤངས་དང་ཞབས་
ཞུ་བའི་བྱེད་སྤྱོད་གཉིས་ཀའི་ཐོག་ལ་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་འདྲིན་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཡོད།

དུས་ལུག་འདིའི་རིང་ལ་ངས་གྲོན་ཆས་མང་པོ་ཉོ་དགོས་བྱུང་། ངས་རྒྱས་སྟོན་དང་
དུས་བསྐྱེད་དར་སྟོལ་གཉིས་ཀྱི་དབང་ལ་དབྱུང་མའི་ལམ་ཞིག་བསྟེན་རྒྱུའི་འབད་བཙོན་
བྱས་ཏེ། ཡིད་དུ་འོང་བ་འདུག་སྟེ་པའི་སྟོན་གོས་ནག་པོ་ཞིག་ཉོས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་
ང་ལ་“དེ་ཉེད་རང་ལ་འཚམས་པོ་ཞེ་དྲགས་མི་འདུག” གསུངས་བྱུང་། དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེས་
པའི་གྲོན་ཆས་ལ་སྟོན་བཙོན་གནང་བ་ཐེངས་དང་པོ་དེ་རེད། དེ་ནས་ངས་ཚོན་མེར་ཁི་

མི་ལ་“ཁྱེད་རང་གིས་བལྟས་ན་འདི་ཡག་པོ་མི་འདུག་གམ།” བརྗོད་པ་ཡིན། དེའི་ལན་
དུ་རྗོད་གྱིས་ “ལྷན་སྐྱེས་ཞབས། ཁྱེད་རང་གིས་ག་རེ་གྲོན་ཀྱང་ཁྱེད་རང་ལ་འཚམས་
པོ་འདུག་ཀྱང་། རང་བསམ་པར་ཁྱེད་རང་ལ་སྟོད་གོས་དེ་ལས་འཚམས་པོ་ཞིག་འཚོམ་
དགོས་རེད་བསམ་གྱི་འདུག” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། རང་སྟོད་གོས་དེ་གཡུགས་ཏེ་གཞན་པ་
ཞིག་ཉོས་པ་ཡིན།

མི་སོལ་ཐོན་སོ་བྱང་ནང་གི་དགོང་དྲོའི་འདུ་འཛོམས་ནམས་སལ་ཆེ་བ་མཚན་མོ་
འཕྱེ་པོའི་བར་དུ་ཡིག་གཟུགས་སྐྱོང་བར་ལ་འགོར་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་དག་རིན་པོ་ཆེས་
སློབ་མ་གསར་པ་ཚོ་ལ་ཤམ་ལྟ་ལའི་སྐྱོང་བར་གསར་པ་དེ་མིག་སྟོན་གནང་པའི་སློ་
ནས་རྒྱན་ལྡན་ཁང་པའི་བར་བྱམས་སུ་ཚོགས་གྱི་རེད། བརྒྱད་རིམ་འདི་དག་གི་སྐབས་
སུ་རྒྱན་དུ་ཤམ་ལྟ་ལའི་ཕྱག་དཔེ་གསར་པ་ནས་སློག་འདོན་བྱེད་གྱི་ཡོད། འདིའི་སྐོར་ལ་
སྐྱེ་ཚོགས་གྱི་ནང་དུ་དགོག་གཏམ་མང་པོ་བྱབ་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཐོབ་པ་དང་ད་ཆ་
གཞན་ལ་སྟོན་རྒྱ་འགོ་འདུགས་བཞིན་པའི་ཤམ་ལྟ་ལའི་གསུང་ཚོས་འདིའི་སྐོར་ལ་མི་
ཚོས་དོ་སྣང་དང་ཤེས་འདོད་ལྷགས་ཆེ་བྱས་པ་རེད། དོན་དངོས་སུ་གསུང་ཚོས་འདི་གསར་
བ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་བརྗེས་པའི་རྒྱན་གྱིས་མི་ཚོས་དོ་སྣང་དང་ཤེས་འདོད་དེ་བྱུང་བ་རེད།
འོན་ཀྱང་དེའི་སྐོར་ལ་ཚང་མས་གནས་ཚུལ་རེ་བྱུང་ཐོས་ཚར་ཡོད།

འདིའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱ་ཆ་གསར་པ་འདི་ནང་ཚགས་ཚོགས་འཛོམས་ཚུང་
དུའི་སྐབས་སུ་མི་ཚོར་དོ་སྟོད་གནང་བཞིན་ཡོད། ལྷ་བ་འགའ་ཤས་གྱི་ནང་དུ་ཀམ་རྗོང་
དུ་འདིའི་ཐོག་ལ་འདི་ན་གྲ་དང་ལྗེ་ཚན་སློབ་སྐྱོང་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་
གནས་སྐབས་རིང་ལྷགས་ལུང་སལ་ཆེ་བ་ང་ཚོའི་ནང་དུ་གནང་པ་རེད། དེའི་སྐབས་གྱི་
ལྷ་བ་བརྟུ་གཉིས་དང་དང་པོའི་མཚན་མོ་དག་ལ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་སལ་ཐོན་སྲང་
ལམ་ནས་མོ་ཏ་བཏང་ནས་ཕྱིན་ན། ཁང་ཨང་ ༥༥༠ ནང་དུ་སློག་གི་འོད་ཁྲ་ཆེལ་ལེ་ཡོད་
པ་མཐོང་ཐུབ་པ་མ་ཟད། སྲང་ལམ་དེ་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞོགས་པའི་རྒྱ་ཚོད་གསུམ་པར་ཡང་
ཁང་པའི་མདུན་གྱི་བར་བྱམས་སུ་མི་ཚོགས་ཤིག་མཐོང་སྲིད། ང་ཚོའི་བྱིས་མཚོས་ཚོས་

ང་ཚོས་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཡོད་དམ་བསམ་ཡོད་ཁོ་ཐག་ཡིན། མགོན་པོ་ཚོ་ནི་མང་ཆེ་བ་ནི་
ཡིག་གཟུགས་སྤོང་མཁན་ནས། ཡང་ན་གཞན་ལ་བལྟས་ཏེ་སྤོང་མཁན་རེད། ལྷན་པས་ཤིག་
ལ་སྤོང་བརྒྱུ་འདིའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཡིག་གཟུགས་འབྲི་མཁན་དེས་རང་གི་ཕྱི་རེ་
རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཚེ་ལ་རེག་དགོས་ཀྱི་ཡོད། མི་ཚོས་དམིགས་བསམ་ལ་འགོ་སྤོང་ཀྱི་སྐབས་
སྤྱི་སྤོང་བརྒྱུ་འདི་དགོས་མཁོ་ལས་མང་བ་བྱས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ཁོང་ཚོའི་སྤྱི་དང་སོ་ལ་
སྐྱབ་ཆ་ནག་པོ་སྤོང་ཆེ་འགོས་ཀྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་གཅིག་གིས་བཞིན་འཇུག་པའམ་བགད་
མོ་བགད་ན་ཁོང་མ། མའི་ཁའི་ནང་དུ་མངོན་གསལ་དོད་པའི་སྐྱབ་ཆ་ནག་པོ་འགོས་
ཡོད་པ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། དེ་ནི་སྤོང་བྱ་ཞེ་མེར་བ་ཞིག་དུ་མཐོང་སྲིད།

ཡི་ཤུའི་འཇུངས་སྐྱར་ཀྱི་བདུན་སྐྱབ་གཅིག་གི་སྤོང་དེར་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་མི་རྣམས་
ཀྱིས་རྫོང་རྫོང་གི་གཞུང་འབྲེལ་ཀྱི་སློ་འབྲེད་བྱས། རྫོང་རྫོང་གི་གོ་དོན་ནི་གཏོར་བཤེག་
མི་སྲུབ་པའི་མཁར་ལ་ཟེར། དུས་སྤོང་འདི་ནི་ཚོས་ཚོགས་ཀྱིས་ད་ལྟའང་སྤོང་པར་ཀྱི་
ལས་ཁུངས་ཨ་མ་གནས་པའི་སི་ཤུ་རུས་སྲུང་ལམ་ཀྱི་ཁང་པ་གསར་པ་ཨང་ ༡༩༥༥ ལ་
སྤོང་པའི་ཉིན་མོ་དེ་རེད། ཁང་པ་དེ་ནི་དེང་སང་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ལྷོ་གནས་ཡིན། ཁང་པ་
གསར་པ་འདི་ནི་རྫོང་ཆེག་ལས་སྲུབ་པའི་ཐོག་ཆེག་གསུམ་ཅན་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་རེད།
དེ་ནི་ ༡༩༥༦ ལོའི་འགོ་སྤོང་དུ་ཉོས་ཏེ་སལ་ཆེར་ལོ་ཉིལ་པོར་བཟོ་བཅོས་བརྒྱབ་དགོས་
བྱུང་བ་རེད། ཐོག་ཆེག་ཆེས་སྤོང་མ་དེ་ནི་ཕི་ཏེ་ཉི་ཤུའི་གནམ་པང་ཅན་ཀྱི་མཚོད་ཁང་
ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་དུ་བརྒྱུ། འདི་ནི་སྐབས་འདིར་མི་མི་ཤོང་བའི་དཀའ་ངལ་ཡོད་པའི་
སྤོང་མའི་ཁང་པ་དེ་ལས་ཤོང་ཚད་ཉ་ཅང་ཆེ་བ་ཡོད། མཚོད་ཁང་གསར་པའི་ནང་
ཉེན་གཙོ་བོའི་ཚུལ་དུ། ལོ་མང་སྤོང་ལ་འབྲུག་ཡུལ་ཀྱི་བཙུན་མོས་རིན་པོ་ཆེར་གནང་
བའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཐང་ཀ་དེ་བཤམས་ཡོད། དེའི་མཐའ་གཉིས་ལ་རིན་པོ་ཆེས་
བཟོ་གནང་བའི་བཟོ་རྒྱུའི་ལས་འགན་ཀྱི་རི་མོའི་དར་འབྲུང་གཉིས་བཀལ་ཡོད། ལོ་
འགའ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་སི་ཀོཏ་ལེཏ་ནས་བེ་རུ་ཤེས་རབ་དཔལ་ལྡན་སྐད་
བཏང་སྟེ། དམིགས་བསམ་མཚོད་ཁང་གི་ཆེད་དུ་སྲུབ་པ་རྫོང་འཆང་གི་ཐང་ཀ་གསར་པ་

ཆེན་པོ་ཞིག་བཞེངས་སུ་བརྟུག་པ་རེད། ལྗུལ་དབང་ཀམ་པ་ཨ་རིར་ཆིབས་སྐྱར་མཐའ་
མ་གནང་བའི་སྐབས་སུ། ཁོང་གིས་བྱིན་རླབས་ཆེ་ལ་བྱོན་ལེགས་པའི་སྐྱེ་བརླན་འདིར་
རབ་གནས་གནང་བྱིར་ཐང་ཀའི་སྐྱེ་རྒྱུ་ཏུ་ཁོང་རང་གི་བྱུག་རྗེས་སྐྱག་ཚར་སྐྱགས་པ་
ཕབ་གནང་ཡོད།

ཁང་པ་གསར་པའི་ཐོག་རྗེས་གཉིས་པར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ “ཨི་སུ་འི” ཞེས་པའི་ལས་
ཁུངས་ཁང་མིག་འགའ་ཤས་དང་། རྒྱལ་ཚབ་ལ་དེའི་ཁ་ཐུག་དེར་“ལྷི་སུ་འི” ཞེས་པའི་
ལས་ཁུངས་ཁང་མིག་འགའ་ཤས་སྤྱད་ཡོད། འདྲིན་གྲུ་དང་ལས་ཁུངས་གཞན་ནམས་
ཕལ་ཆེ་བ་གཞི་ཁང་དང་བར་ཐོག་ཏུ་ཡོད། མཚོན་ཁང་ནང་ཏུ་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པའི་ཁང་
པའི་དབུ་འབྱེད་ཀྱི་ཉིན་མོ་དེར་ཏུ་ལམ་སྐོལ་ཏེ་ཀྱི་མི་ཚང་མ་ཞུགས་པ་རེད། ཚོགས་
ཁང་ཆ་ཚང་ཁེངས་འདུག་ཚོ་ག་དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་ཕེར་རལ་སྲང་ལམ་གྱི་ཁང་པ་
ཨང་ ༡༡༡༡ གི་དབུ་འབྱེད་བྱས་པ་ནང་བཞིན་རེད། རིན་པོ་ཆེས་མཚོན་ཁང་གཙོ་བོའི་
ནང་ཏུ་སློན་མེ་ཞིག་ཞལ་འབྱེད་གནང་། དེ་ནས་ཁོང་གིས་སློན་མེ་གཅིག་ནས་སློན་མེ་
གཞན་ཞིག་སྐར་བ་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཚབ་ལ་སྤྱད། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་སློན་མེ་གཞན་ཞིག་
སྐར་ཏེ་རིམ་བཞིན་མི་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་བརྒྱུད་དེ་སློན་མེ་ཅི་ཡོད་སྐར་བ་རེད། མི་
རེའི་ལག་ཏུ་སློན་མེ་རེ་བཟུང་ཡོད་པས་མཐའ་མ་དེར་ཚོམས་ཆེན་གྱི་ནང་ཏུ་སློན་མེ་
སྟོང་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་འོད་ཆེས་ཆེས་འཕྲོ་བཞིན་ཡོད།

རྒྱུ་རྒྱ་བརྟུག་གཉིས་པའི་རྒྱ་མཚུག་ཏུ་ང་ཚོས་ང་ཚོའི་ཁང་པར་ཡེ་ཤུའི་འཁུངས་སྐར་
གྱི་དུས་སྟོན་སྲུང་བཅི་བྱེད་རྒྱུའི་བྱ་སྒྲིག་བྱས། ངས་ཤུང་གསེང་འདི་ཉུག་ཏུ་རྒྱུད་པོ་ཞིག་
ཚོར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། བང་ལ་ཤིང་སྤོང་ཡོད་པ་དང་རབ་པ་ཕར་སྤོང་ཚུར་ལེན་བྱེད་རྒྱར་
དགའ་པོ་ཡོད། མངོན་གསལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤུའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གོ་བ་དང་ལུན་པས་རིན་
པོ་ཆེ་ཡེ་ཤུའི་འཁུངས་སྐར་ལ་མཉེས་པོ་དེ་ཅམ་མེད། (དུས་སྟོན་དེའི་ཚབ་ཏུ་ཁོང་གིས་ལོ་
གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་དགུན་ཉི་ལྗོག་པའི་ཉིན་མོ་དེ་བྱིས་པའི་ཉིན་མོར་སྲུང་བཅི་བྱེད་རྒྱར་སྟོ་
འབྱེད་གནང་པ་རེད།) འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་ལོ་འདིར་ངས་ཁང་པ་རྒྱན་སྐྱས་བྱས་པ་དང་

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་བཀའ་སྲུང་ལ་ང་ཚོའི་ཁང་པ་ནས་སྐར་མ་ལྷ་མོ་ཤེས་ནས་
འགྲོ་དགོས་པའི་ཁྲི་མའི་ཁང་པ་བར་དུ་མེར་སི་ཤེས་དེ་བཏང་ནས་ངའི་ཨ་མ་འཇམ། ལྷམ་སྐྱུ་
ཞབས་མི་སྣ་སི་ལ་ཡེ་ཤུའི་འཕྲུངས་སྐར་གྱི་དགོང་ཚིགས་ལ་མགོ་བོ་གོ་སྤུལ་ཅིག་ཅེས་
བཀའ་སྲུང་ལ་མངགས་གནང་སོང་། བཀའ་སྲུང་གིས་བཀའ་མངགས་གནང་པ་བཞིན་
ཕྱིན་སོང་། འོན་ཀྱང་ལག་པ་སྟོང་པར་ཕྱིར་ལོག་སྐྱེབས་བྱུང་། ལྷམ་སྐྱུ་ཞབས་མི་སྣ་སི་
ཡིས་དེའི་ལན་དུ་གཤམ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་རང་ངོ་མ་མོའི་སར་ཡོང་སྟེ། མོའི་བྱ་མོ་བརྟུག་
པའི་འགྲོད་བཤགས་སུ་ཤུས་མོ་ས་ལ་བཅུགས་ཏེ་དགོངས་དག་ཐུགས་བདེན་ཞུས་ན།
གཞི་ནས་མགོ་བོ་གོ་སྤུལ་ལེན་བྱེད་གྱི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་འདུག།

རིན་པོ་ཆེ་སྣོ་བ་འཕེལ་བོ་བྱུང་སོང་། དགོང་ཚིགས་གྱི་ཚེད་དུ་རིན་པོ་ཆེས་སྟོན་ནས་
གཟུགས་སྟོན་གནང་སྟེ་ཡོད་པས། ཁོང་གིས་དེ་མ་ཐག་དུ་སྟོང་ལེ་དང་ཞུ་མོ་གྱོན་ཏེ་ཁ་ལོ་
པའི་མཉམ་དུ་ཕྱིན་སོང་། ཁོང་གིས་ཁྲི་མའི་ནང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་ཤུས་མོ་ས་ལ་བཅུགས་ཏེ་ལྷམ་
སྐྱུ་ཞབས་མི་སྣ་སི་ལ་མོའི་བྱ་མོ་འཕྲོག་པ་ལ་དགོངས་དག་ཞུས་པ་དང་ལྷན་དུ། ཡེ་ཤུའི་
འཕྲུངས་སྐར་གྱི་དགོང་ཚིགས་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས་འདུག ངའི་བསམ་པར། མོ་ནི་རིན་
པོ་ཆེའི་འདི་ལྟར་དམའ་ས་བཟུང་བའི་གནང་ཐབས་དེས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་པ་
འདྲ། མོས་མགོ་བོ་འབོད་དང་ལེན་བྱས་འདུག།

ཁྲི་མ་དང་ཤག་ལ་སི་བཅས་ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་ང་ཚོའི་བྱིམ་དུ་མཉམ་དུ་སྐྱེབས་སོང་། ང་
རང་གང་འཚམས་ཏོན་འཐོར་ནས་བསྐྱད་ཡོད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཞལ་འཇུག་མེར་
འདུག ལྷམ་གྱི་ཏོག་ལུལ་དུ་འཆར་ཐུབ་པ་བཞིན་ངའི་ཨ་མ་ནི་ཁང་པ་དང་། གསོལ་
སྟོན་ཁང་། ཞབས་ཞུ་བཅས་ཡོངས་གྱི་ཆ་ནས་ཉ་ཅང་སྟོལ་འབབ་པོ་བྱུང་འདུག དེ་ནི་
ལོ་འགའ་ཤས་སྟོན་གྱི་ང་ཚོའི་མི་ཆེ་ལས་མི་འདྲ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པས་སོ། ང་ཚོའི་
ནང་མིའི་སྐར་ལ་རྒྱལ་ཚབ་དང་ལི་ལ་བཅས་ཁོའི་ནང་མི་ཡང་དགོང་ཚིགས་ལ་མཉམ་
དུ་ཡོད། གཞན་ཡང་གཟུགས་མཚོར་སྐྱས་ཏེ་སྟོད་ལམ་བཟང་བའི་མགོ་བོ་གོ་སྤུལ་འགས་
གྱང་མཉམ་ཞུགས་བྱས་ཡོད། ངའི་ཨ་མས་མི་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་ཁ་བརྒྱན་པོ་བཤད་པ་མ་

ཟད་མོ་རང་ཡང་དགའ་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་མངོན་གྱི་འདུག མོ་དང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀྱིས་
ཆང་འཕྲུང་བཞིན་པའི་མོད་ལ། ཡོ་རོབ་ཀྱི་ཁང་བཟོ་རིག་པའི་བྱུང་རབས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཁ་
བར་རྒྱན་རིང་བྱས་སོང་། དགོང་དྲོའི་མཇུག་བསྟུ་མཚམས་ལ་སླེབས་དུས་མོ་ནི་རིན་པོ་
ཆེས་དབང་འོག་ལ་ཡོངས་སུ་བསྟུས་ཚར་འདུག སུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་གི་
ཚུལ་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་མོ་ཏ་དེ་བཏང་ནས་ངའི་ཨ་མ་མོ་རང་གི་བཞུགས་ས་
ལ་གདན་འདྲེན་བྱས་སོང་།

མོ་སྟོལ་ཏར་དུ་སྟོན་ཡུན་གྱི་རིང་ལ་ང་ཚོས་ཏ་ལམ་ཉིན་ལྟར་མོ་དང་ཐུག་འཕྲད་
བྱས་པ་ཡིན། མོ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་དང་མོ་བྲང་ལ་ཡིད་མཁྱེས་ཐག་ཚོད་འདུག ཉི་མ་འགའ་
ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས། དེའི་སྐབས་སུ་སྟོལ་ཏར་དུ་མགོན་ཁང་སྐྱད་གྲགས་ཆེ་ཤོས་
ཏར་རྗེ་སི་ཕེ་ཏའོ་སི་ཡི་ནང་དུ་མོ་ལ་ལུགས་མཐུན་གྱི་གསོལ་སྟོན་ཞིག་བཀོད་སླིག་བྱས་
པ་རེད། ཁོང་གིས་མགོན་ཁང་དེའི་ཚོམས་ཆེན་ཆེ་ཤོས་དེ་སྐྱས་ཏེ། སྟོབ་མ་ཚོ་ལ་ལུགས་
མཐུན་གྲོན་ཆས་གྲོན་ནས་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག བྱུང་མེད་ཚོས་གྲོན་པ་
རིང་མོ་དང་ལག་ལུབས་དགའ་པོ་གྲོན་ཡོད་པ་དང་། རླུས་པ་ཚོས་ཐག་སི་ཏོ་(དགོང་ཟས་
སྟོན་གོས་)ཟེར་བའི་གཟུབ་གོས་སྐྱས་ཏེ་སླེབས་ཡོད། མགོན་པོ་ཚོ་སྟོན་ནས་འདྲུལ་བ་དང་
ཕན་ཚུན་ངོ་སྟོན་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ། རིན་པོ་ཆེ་ཏ་ཅང་མཉེས་པོ་ཡོད་པའི་ཏན་
ཏེལ་གྱི་ཚུའི་རོལ་དབྲངས་དེ་སྐྱ་གཏོང་འཕུལ་འཁོར་བརྒྱད་ནས་གཏོང་བཞིན་ཡོད། དེ་
ཉིན་ལུས་སྐྱ་ཞབས་མི་སྟོན་མི་ནི་ང་ཚོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཅུན་མོའི་མ་ཡུམ་ཆེན་མོ་དང་
འདྲ་བར་འགྲེམ་སྟོན་བྱས་ཏེ། མི་རེ་རེ་བཞིན་མོ་ལ་འགོ་ལུགས་ལྟར་གྱི་ངོ་སྟོན་བྱེད་སའི་
བསུ་བའི་རུ་བསྟར་ཞིག་འདུག གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་དགོང་རྒྱའི་ཚོད་གན་ཞིག་ཡོད་པའི་
དབང་དུ་བཏང་ན། ངའི་ཨ་མས་དེ་ཉིན་ནས་བཟུང་དེ་ངེས་པར་དུ་རུས་མེད་དུ་བཏང་
ཡོད་པ་ཤོད་ག་ལ་དགོས། གནས་སྐབས་འདིར་མོ་ནི་མོ་རང་གི་དུ་མོའི་མག་པ་དང་། ཁོ་
པ་སྟོན་སའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁོར་ཡུག དེ་བཞིན་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ནང་འབྲུང་འགྱུར་
མོ་རང་ལ་འཕྲོག་ངེས་པའི་གོ་གནས་བཅས་ཀྱིས་ཡིད་དབང་མེད་དུ་འཕྲོག་ཚར་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་ཡང་མོའི་སྐོ་འགྲུག་སྐྱབ་པ་དེར་རང་ཉིད་ལ་ཏ་ཅང་ཐུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་
འདུག ཡི་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐྱེས་ཉིན་མོའི་དགོང་ཚེགས་ཤུབ་རྗེས་ཀྱི་དགོང་མོ་དེར་ངའི་ཨ་
མ་ནང་ལ་ལོག་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ང་ཚོས་གང་བྱུང་བའི་སྐོར་ལ་སྐྱད་ཆ་བཤད་དེ་དུས་
ཡུན་གང་འཚམས་ཤིག་མ་ཉལ་བར་བསྐད་པ་ཡིན། སྐབས་ཤིག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཞལ་རས་
འདྲུམ་སྐྱུལ་ཏེ་ང་ལ་བཞུགས་ནས་ “གལ་ཏེ་ངས་ཚྭོད་ཀྱི་ཨ་མ་བརྟུལ་སྐྱབ་ན་ངས་འཛམ་
སྐྱིང་ཡོངས་རྫོགས་འདུལ་སྐྱབ་ཀྱི་རེད།” ཅེས་གསུངས་བྱུང་། སྐད་ཅིག་དེ་ལ་ངས་ཁོང་ལ་
མོས་མཐུན་བྱ་དགོས་བྱུང་། སང་ཉིན་དེར་ཁོང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁ་དེ་ངོམ་པའི་ཚེད་
དུ་སྟན་ངག་འདི་བྲིས་གནང་འདུག།

ཀ་ལ་པའི་པོ་བྲང་སྟེ། མི་རྩ་སི་བརྟུལ་བ།

རི་ཆེན་པོས་རི་གཞན་ལ་དགོངས་དག་མི་བྱ།
རྒྱ་མཚོ་ཐངས་ཅད་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་རེད།
བསམ་སྐོར་ཆེན་པོས་གཏམ་རྒྱུང་འཕྲུག་པར་བྱེད།
བསམ་ལུལ་ལས་འདས་པ་ངོ་མ་དེས་སྐྱབ་རུམ་གྱི་སྐྱ་བྱར་གཏོར།
སེལ་འཇོག་པ་ལྟེ་བའི་ཅི་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་པར་ཡོད།
སེམས་བག་མི་མེབས་པའི་བྱ་མོ་གཉེས་དང་
དེ་གཉེས་ཀྱི་སེམས་གཅོང་ཡོངས་སུ་མཐོང་ཞིང་།
དེ་བརྟུལ་ནས་བསམ་ཚོད་ལས་བརྟུལ་བའི་སྐྱབ་འབྲས་སྐྱུངས།
གསོལ་ཚིགས་རྒྱས་པོ་བཞེས།
འབྲས་ཆང་ཞིམ་པོ་བརྟུང་།
དཀའ་ཚེགས་ཆེན་པོ་སེལ།
སྐྱབ་སེང་བྱུང་འདུག་བརྗེད་པའི་མིང་ཐོག་ནས།
ཏེ་མིད་ཏུ་སྐྱེ་རེ་མི་རྩ་སི་མིང་ཅན་ལ།

བཅུ་གཉིས།

ངའི་ཨ་མས་ངས་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས་པའི་སྐོར་ལ་ཡང་སྐུར་རྟོག་བྱ་ཆ་བ་
ནས་བཤད་མ་བུར། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གིས་སྐུན་བཞིན་པའི་ཤམ་གླ་ལའི་འཇིག་རྟེན་
ཀྱི་ནང་དུ་མོ་ལ་གོ་གནས་དང་བདག་དབང་གི་ཚོར་བ་ཞིག་གང་ལྟར་སྤྲད་པ་རེད།
ཚུགས་གཅིག་ནས་བྱས་ན། དེ་ནི་མོ་རང་གིས་རྒྱན་རིང་ངོས་ལེན་ཐོབ་ཐབས་ལ་འབད་
བཙོན་བྱེད་སའི་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་ནང་དུ་མིན་ཡང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་མི་སྣ་གལ་
ཆེན་ཞིག་བྱེད་འདོད་པའི་མོའི་རིང་ནས་སྤྲོད་དུ་བརྟུགས་པའི་འདོད་དོན་དེ་གྲུབ་པ་རེད།
སྤྱ་གྲུའི་སྤྱ་གྲུ་ཚོ་ལ་འང་མོ་ད་ཆ་དགའ་པོ་ཞི་བྱས་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་ཁོང་ཚོ་
སྟག་གཟིག་མེ་ཏོག་ལྟར་དཀར་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་བརྗེད་ཚར་བ་འདྲ། ལོ་གཅིག་གི་ནང་དུ་
མོས་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཁང་པ་སློབ་བརྒྱབ་སྟེ་སྟོལ་ཏེ་དུ་སྐྱོར་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་
གོངས་རྗེས་ལོ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རིང་ལ་མོ་དེ་གར་བསྐྱོད་པ་རེད། དེ་རྗེས་མོ་མ་གོངས་བར་
དུ་འཕྲོད་བཞེན་གྱི་ལྟ་སྤྲོད་ཐོབ་ཆེད་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ལོག་བྱིན་པ་རེད། མོ་དང་ང་གཉིས་
ནང་ལྟར་དུ་ཕན་ཚུན་འཆམ་པོ་དེ་ཅམ་རང་མེད་དེ། ཕྱི་ལྟར་དུ་ཨ་མ་དང་བུ་མོའི་དབར་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་གང་འཚམས་ཡག་པོ་ཡོད། མོ་ལ་ཆ་ཚང་བའི་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་
བུར་བ་ནི་ལ་མཚར་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། མོ་ནི་ནང་པའི་ཚོས་ཚོགས་ནང་གི་མི་
མང་པོའི་སློབ་སྟོན་པ་དང་མགོ་འདྲན་དུ་གྱུར་བ་རེད། མི་འདི་ཚོས་མོ་ལ་ཡ་རབས་ཀྱི་
རྣམ་འགྱུར་སྟོན་སྤངས་ནས་པོ་མོའི་དབར་ལ་དགའ་རོགས་སྲིག་སྤངས་བར་གྱི་གནས་
ཚུལ་ཚང་མའི་ཐོག་ལ་སློབ་སྟོན་བྱ་གི་ཡོད།

ཡེ་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་གྱི་ཉིན་མོར་སློབ་འགྱུར་བའི་ཉམས་ཚུང་དེའི་རྗེས་སུ། མོ་སྟོལ་
ཏེ་དུ་ཡོད་སྐབས་ཤིག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་གནང་འཆར་ཡོད་པའི་ཤམ་གླ་ལའི་དབང་བསྐྱར་
གྱི་ཚོག་དང་པོ་དེར་མོ་མགོན་འབོད་བྱས་འདུག འདི་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༢༢ ལྷོ་ ༡ ཚེས་ ༡

ཉེན་ཀ་ལ་པའི་མོ་བྱང་དུ་ཚོགས་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་གྱ་ལའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ནང་
 དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དབང་སྐྱུར་པའི་གོ་གནས་དེ་བཟུང་རྒྱ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་མངའ་ཐང་
 གི་གནས་བབ་བཟ། དཀྱིལ་འཁོར་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བསྐྱེད་ཏེ་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པའི་སློབ་མ་
 རྣམས་ལ་དབང་འདྲིན་པའི་གོ་གནས་གནང་འདོད་ཡོད། ཁོང་གི་སྐྱེ་འཁོར་གྱི་བསྐོ་
 བཞག་ཐོག་མ་དེ་ནི་ཏེ་མིད་རོམ་ལ་རྗེ་རྗེའི་བཀའ་སྲུང་ངམ། ཤམ་གྱ་ལའི་བཀའ་སྲུང་
 སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་མཁན་གྱི་གོ་གནས་སུ་མངའ་གསོལ་རྒྱ་དེ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་གྱ་ལའི་
 གོ་གནས་འདི་དང་གཞན་དག་ལག་ལ་ལས་སྡེ་བསྐོ་བཞག་གནང་བ་འདིས། རྒྱུ་པོ་སྐྱེར་
 གྱི་མི་ཚེ་དང་རྒྱུ་ཚོགས་ཤིག་ལྟོན་ཡོངས་ནས་འདྲིན་སྐྱོང་བྱེད་པར་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་
 ལྷ་གྲུབ་རྣམས་ལག་བསྟར་དང་བཅོམ་སྐྱེན་གནང་རྒྱུའི་འབད་བཙོན་གནང་གི་ཡོད་པར་ང་
 ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད། བཀའ་སྲུང་པའི་ལྷ་གྲུབ་དེ་བྱ་སྐྱེན་གྱི་སྐོ་ནས་གོ་རིམ་དང་ཁྲིམས་
 རྒྱུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད། ཏེ་མིད་ཀྱིས་ཁོ་རང་ས་སྐྱོང་གི་ “ཉེན་རྟོག་པ་གཙོ་བོ་” དེ་
 ཡིན་ཞེས་ཀྱལ་ཀ་བྱེད་ལྟོད་ཡོད། (ཏེ་མིད་ཀྱིས་བརྗོད་ཆོག་འདི་ཉ་ལམ་སྤྱིལ་སྤྱེད་དང་
 མོ་ལི་སྐྱེན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནས་ཟུར་འདོན་བྱས་པ་ལྟར་དགོད་པོ་བའི་ངང་ནས་བེད་སྤྱོད་
 བྱས་ཡོད།) རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་གྱ་ལའི་གསུང་ཚོས་གནང་སྐབས། ཁྲིམས་དང་རྒྱུག་གཞི་
 བོ་འཛམ་གྲིང་གི་ནང་ལ་ཡོད་བཞིན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གོ་རིམ་དེ་རྒྱན་སྐྱོང་ཆེད་རེད་
 གསུངས། ཁོང་གིས་མི་ཚེའི་གོ་རིམ་དང་སྐོན་དཔག་ནི་གོང་འོག་བྱས་ནས་མ་ཡིན་པར་
 ལྷ་གྱི་བྱས་ནས་འཁོར་གྱི་ཡོད་པའི་མཚོན་བྱེད་དུ་དུས་ཚོགས་བཞི་བོ་ལེགས་པར་
 རྒྱུར་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་མིའི་རྒྱུ་ཚོགས་ལའང་འདི་དང་མཚུངས་པར་གོ་རིམ་ཅན་གྱི་
 རྒྱན་འཁྲོངས་གྱི་ཚོར་བ་ཞིག་དགོས་པར་དགོངས་གྱི་ཡོད། དེས་ན་ངའི་བསམ་པར་
 ཏེ་མིད་ཀྱི་ལས་འགན་རོ་མ་དེ་ཤམ་གྱ་ལའི་རྒྱུ་ཚོགས་ལ་སྐོར་སྲུང་བྱེད་རྒྱ་ཅམ་ཡིན་
 པར། གཞི་རྩའི་གོ་རིམ་དེ་དང་བསྐྱེན་ནས་མི་ཚེ་རྒྱར་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ལམ་སྐོན་
 བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད་སྟེ།

གསོལ་མགོན་ལང་གི་རྒྱལ་ལུན་གྱི་དངོས་ཆས་ཡོད་པ་ཚང་མ་གནས་སྐབས་གཙང་
 མ་བཟོས་ཏེ། ཚོ་ག་དེ་པོ་བྲང་གི་གསོལ་མགོན་ལང་དུ་རྒྱུགས་པ་རེད། ལང་པའི་གྲང་
 དོས་གཅིག་དུ་མཚོན་གཤོམ་ཞིག་བསྐྱེགས་ཡོད་པ་དང་། ཚོ་ག་མངལ་བར་མགོན་
 འཕོད་ལུས་པའི་རྣམ་མགོན་ལུ་བཅུ་ཙམ་བཞུགས་སའི་སྒོམ་གདན་ནམས་ཐང་དུ་བཏིང་
 ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་མཚོན་གཤོམ་གྱི་གཡས་གཡོན་གྱི་རྒྱབ་བཀྱག་གི་ཐོག་
 ལ་བཟུང་དེ། རེ་མིང་གིས་མཚོན་གཤོམ་དང་ང་གཉིས་ལ་མཐུན་གཏང་ནས་སྒོམ་གདན་
 ཞིག་གི་ཐོག་དུ་སྤུས་མོ་བཅུགས་ཏེ་བཟུང། རིན་པོ་ཆེས་རེ་མིང་ལ་ “ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་
 གསེར་མདོག་ཉི་མ” ཞེས་པའི་དཔེ་ཆའི་ནང་དོན་གྱི་གོ་སྟོབས་ཅི་ཡོད་ཀྱི་སྐོར་ལ་དེ་བ་
 དེས། དེ་ནས་ཚོ་ག་དེའི་ཆ་ཤས་གྱི་རྒྱལ་དུ་ཁོ་ལ་གནས་སྐབས་དེ་རང་དུ་ཨ་ཤད་ཡིག་
 འབྲུ་འབྲི་དུ་བཅུག་ཁོས་ཡིག་འབྲུ་དེ་འབྲི་བ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་དེར་འདོམས་པའི་
 མི་ཚང་མས། ཀེ་ཀེ་སྟོ་སྟོ་ཨ་ཤད་ལྟ་རྒྱལ་ལོ། ལྷག་སེང་ལྷུང་འབྲུག་འདི་ཡར་སྐྱེད། ཞེས་
 དཔལ་བརྒྱལ་གྱི་ངར་སྐྱད་བསྐྱེགས། འདོན་པ་འདིས་ཤམ་གླ་ལའི་བྱིན་རྒྱལ་དང་དཔལ་
 བརྒྱལ་གྱི་གདེང་སྟོབས་འགྲུག་གི་ཡོད། ཚོ་ག་དེའི་ཆ་ཤས་གྱི་རྒྱལ་དུ་རིན་པོ་ཆེས་རེ་མིང་
 རྒྱབས་དེ་རང་ལ་གསར་བཟོ་གནང་བའི་གོ་གནས་ཤམ་གླ་ལའི་འབྲུག་གི་བཀའ་ཐམ་
 འདོན་པར་བསྐོ་བཞག་གནང་། རིན་པོ་ཆེས་རྒྱབས་དེ་དུས་གསུང་ཚོས་གནང་བཞིན་
 པའི་ཤམ་གླ་ལའི་དཔེ་ཆ་དེའི་ནང་དུ་དཔལ་བརྒྱལ་གྱི་བྱང་ཚོས་གྱི་སྐོར་ལ་སྣག་དང་།
 མེ་རྒྱེ། ལྷུང་། འབྲུག་བཅས་དཔེ་མཚོན་དུ་མ་བཀོད་ཡོད། རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་གླ་
 ལའི་གསུང་ཚོས་འདི་དག་གི་སྐོར་ལ་ “ཤམ་གླ་ལ་སྟེ། དཔལ་བོའི་ལམ་མཚོག་” ཅེས་
 པའི་དེབ་གྱི་ནང་དུ་ཡང་བྲིས་གནང་མང་དུ་ཡོད། འབྲུག་ནི་སྐོག་གྱུར་གྱི་རང་བཞིན་
 དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལ། དེ་ནི་རྒྱལ་ལུན་གྱི་འབྲུག་གི་གོ་དོན་བཟོད་དུ་མེད་པ་ལས་ལྷོག་
 རྟེ། ཤམ་གླ་ལའི་གསུང་ཚོས་གྱི་ནང་དུ་དེ་ནི་སེམས་ལས་བཀལ་བའི་སེམས་དང་། ཡོངས་
 སུ་འདིགས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ། གཏིང་མཐའ་མེད་པའི་སེམས་
 ཤིག་ལ་བྱེད། ཚོ་ག་དེའི་རྒྱབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་ལོ་མང་པོའི་སྟོན་དུ་འབྲུག་རྒྱལ་

པོའི་བྱིམ་རྒྱུད་ནས་ཁོང་རང་འབྲུག་རྒྱུད་བསྟན་པའི་སྲོལ་འཛིན་དུ་མངའ་གསོལ་སྐབས་གནང་བའི་རྟགས་མ་དེ་ཏེ་མིང་གི་སྐྱེ་ལ་གཡོགས་གནང་སོང་། གསོལ་རས་དེ་ཏེ་མིང་ལ་གཏན་འཇགས་གནང་བ་ཞིག་མ་རེད། འབྲུག་གི་བཀའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟགས་མ་ངོ་མ་ཞིག་སྐབས་དེར་མེད་ཅང་རིན་པོ་ཆེས་ཚོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེའི་ཚབ་ལ་བེད་སྤྱོད་གནང་བ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་མ་འོངས་པར་ཤམ་ལྷ་ལའི་རྟགས་མ་མང་པོ་ཞིག་ཏུས་འགོད་གྱིས་བེད་སྤྱོད་གཏོང་འཆར་ཡོད། (དོན་དངོས་སུ་འགའ་ཞིག་ནི་ཁོང་གིས་ལོ་རྒྱུས་མར་སྐྱེ་མཚམས་ལ་བཞུགས་སྐབས་བཟོ་བཀོད་གནང་བ་དང་། རེས་འགའ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་བཟོ་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱུར་མངགས་གནང་བ་རེད། ཁོང་གིས་འབྲུག་གི་བཀའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟགས་མ་ཐེ་བའི་གཞན་དག་འགའ་ཤས་ཏུས་འགོད་གནང་ཡོད་ཀྱང་དངོས་སུ་བཟོ་སྐྱབ་བྱས་མེད།)

དུས་ཚོད་འདིའི་གཡམས་གཡོན་ཞིག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེས་ཏེ་མིང་རོམ་ལ་རྩོམ་རྩེའི་སྐྱེ་སྲུང་བའི་འགོ་བྱིད་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཡང་གནང་སོང་། འདི་བསམ་པར་ཏེ་མིང་ནི་སྐྱེ་བོ་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་ཞིག་ཡིན་ཅང་རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་ལ་ལས་འགན་འདི་གནང་བ་རེད་སྟེ། ཚུལ་འཚོས་དང་འཚོ་བ་ལ་ཏེ་མིང་རྩ་བ་ནས་དགའ་ཡི་མེད། དེས་ན་འདི་བསམ་པར་རིན་པོ་ཆེས་ཏེ་མིང་གིས་རྩོམ་རྩེ་བཀའ་སྲུང་གི་གནས་སྟངས་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། བྱིམ་མ་ཐུན་མ་ཡིན་པའི་དམག་མིའི་སྐྱིལ་འཇུགས་ཀྱི་གདམ་མོ་སྲོང་བྱེད་ལྟ་སུ་ཞིག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་གཟབ་བྱེད་ཀྱི་རེད་དགོངས་ཡོད་རེད་སྟེ། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་རིན་པོ་ཆེས་དེ་ནི་ང་རྒྱལ་བཅོམ་པའི་བརྒྱུད་ལམ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ན་དགོངས་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་པ་འདིའི་ནང་དུ་འགོ་བྱིད་ཀྱི་ལས་འགན་དུ་བསྐོས་བཞག་བྱས་པ་དེ་ཏེ་མིང་ལ་དཀའ་ལས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་རེད་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་ཁོ་ལ་དམག་སྐྱོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུའི་སྤྱིང་སྤོབས་ལྡན་པ་མ་ཟད། ཁོ་པའི་དྲང་བདེན་དང་མི་གཤིས་ལ་མི་ཚོས་ཀྱིས་བཀའ་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དུས་སྐབས་འདི་དམིགས་སུ་འདོན་ཆེད་དུ་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱབ་དག་འགའ་ཞིག་བརྩམས་གནང་ཡོད་པའི་ཁྲོད་ནས་གཅིག་ནི་གཤམ་གསལ་ལྟར་བྱིས་གནང་ཡོད།

པའི་མཚོན་དོན་ཡིན། འདི་ལ་ཕྱི་གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད།
གལ་ཏེ་ལྷ་མ་དེས་སློབ་མ་དང་ལེན་བྱས་ཆེ་སློབ་མ་དེར་དབང་རམ། རྗེས་གནང་ཞེས་
ལགས་སྐྱུར་གྱི་སྐད་དུ་ཨ་ལྷི་ཤེ་གཞེས་པ་དེ་ཐོབ་གྱི་ཡོད། བོད་སྐད་དུ་དབང་སྐྱུར་ཞེས་པ་
དེ་ནི་ “དབང་གི་ཞིང་” ཞེས་པའི་གོ་དོན་ཡིན། འདི་ཉིན་རིན་པོ་ཆེས་ཁྲི་མིང་རོམ་དང་རྩོ་
རྩེ་རྒྱལ་ཚབ་ཐེ་བའི་སློབ་མ་ཚན་པ་འགའ་ཞིག་དང་། རྩོན་འགྲོ་ཚར་བའི་སློབ་མ་འདི་
ཚོར་རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་འབྱོར་མའི་དབང་བསྐྱུར་གནང་བ་རེད། རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་ཚབ་གྱིས་རྩོན་འགྲོ་
ཚར་མེད་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་རང་ལ་དབང་བསྐྱུར་གནང་རྒྱུ་ལྷགས་ཐག་བཅད། (ང་
རང་ལ་དབང་བསྐྱུར་འདི་ ༡༩༤༧ ནང་ལ་མ་གཏོགས་ཐོབ་མ་བྱུང་།)

རྩོ་རྩེ་རྒྱལ་འབྱོར་མ་ནི་ཉ་ཅང་ལྷ་ན་སྐྱུག་པའི་གཞོན་ནུ་མ། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་
པ་གང་ཞིག་ལ། འཇིགས་ཉམས་ལྡན་པའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་མོའི་གཞུགས་སུ་ཡོད། ཁོང་ནི་
སྐྱུ་མདོག་དམར་པོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ལ་རྟོག་མེད་གྱི་ཡི་ཤེས་སམ། ཡང་ན་རྣམ་རྟོག་དུང་
ནས་གཙོད་པའི་ཡི་ཤེས་མཚོན་གྱི་ཡོད། ཁོང་ནི་སློབ་མ་ཚོར་གནང་རྒྱུ་ལི་དམ་གྱི་ལྷ་
དང་པོ་དེ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཉམས་ལེན་འདིའི་རུས་པ་དང་དགུས་མའི་རང་བཞིན་དེ་
རུབ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་ཚོར་དམིགས་བསལ་རན་འཚམས་ཡོད་པར་དགོངས་པ་རེད་
སྟེ། དབང་སྐྱུར་འདི་ནི་ཉ་ཅང་རིང་ལ་ཚང་མས་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་དགོས་པའི་ཚོ་
ག་རིང་མོ་ཉ་ལམ་ཉིན་གང་འགོར་བ་ཞིག་ཡོད། དབང་ཐོབ་པའི་རྗེས་སུ་སློབ་མ་ཚོས་
ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་ལྷག་དཔེའམ། སྐབས་ཐབས་དེ་དབྱིན་སྐད་དུ་བསྐྱུར་བར་རིན་པོ་
ཆེས་ལོ་འགའ་ཤས་སྐྱུ་རལ་བསྐྱོན་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་སློབ་མ་ཚོས་གསོལ་འདེབས་
འདི་ཅིའི་ཕྱིར་དང་། གང་ཞིག་འདོན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ག་རེ་སློམ་གྱི་ཡོད་པ་ཤེས་པ་དང་།
ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་གསོལ་འདེབས་འདི་དབྱིན་སྐད་ནང་དུ་དགོས་ངེས་ཅན་
ཞིག་ཡིན་པ་དགོངས་གནང་ཡོད། འགྱུར་འདིའི་ཐད་ལ་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་
མཁན་རྣམས་སྐྱོ་སྐྱོ་བསྐྱུར་ཚོགས་རྒྱུ་འདིས་འགྱུར་གྱི་ལས་གཞི་མང་པོ་ཞིག་གྲུབ་པར་
བྱས་ཡོད་ལ་ད་ལྟོ་འདི་ལྟར་མཐུན་བཞིན་ཡོད། རིན་པོ་ཆེར་སྐད་སྐྱུར་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་

འདོམས་རྒྱ་དེ་སྤྲུགས་མཉེས་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུར་
དུས་ཚོད་མང་པོ་གཏོང་གནང་གི་ཡོད།

མདོར་ན། ཨ་མེ་རི་ཀའི་ནང་དུ་གསང་སྤྲུགས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཚོས་ཉམས་ལེན་གྱི་
གནས་ཚུལ་འདི་འདྲར་སློབས་རྒྱ་དེ་སྤྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་སྟེ། རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་
ཆེའི་རིང་ལ་ཁོང་གིས་དབང་འདི་ཐོབ་མ་བར་བརྟུག་པ་དང་ཡོད་པ་དང་། སློབ་མ་སློབ་སྤྲུག་
གཅིག་ལས་མང་བས་ཁོང་གི་སྐྱ་མདུན་ནས་དབང་འདི་ལྷུང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་ཆེའི་
ནང་གི་སྐྱའི་ཚམ་འཇུག་པ་མོ་དག་ལ་རྒྱུན་དུ་དོན་དག་ཆེན་པོ་འབྱུང་གི་ཡོད།

ཚོག་གཅིག་ལ་མ་ཡིན་པར་སློབ་སྦྱོང་གི་ཚོགས་སྐྱེད་མང་པོ་ཡོད་པའི་དབང་བསྐྱར་
གྱི་ལས་རིམ་དེ་སྤྲུབ་མ་ཐག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་གྱི་ལའི་འདིག་རྟེན་རྒྱ་སྐྱེད་གཏོང་བའི་
ཕྱག་ལས་ལ་ལམ་སངས་ཀྱི་འགོ་བརྩམས། སྐབས་འདིར་ཁོང་གིས་རྗེ་རྗེའི་རྒྱལ་ཚབ་
འོད་གསལ་བསྟན་འདོད་དང་དགཉེས་ལ་རྒྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཚོག་ཞིག་ཚོགས་གནང་།
ཁོང་གིས་འོད་གསལ་བསྟན་འདོད་དང་དགཉེས་ལ་ཐམ་སྤྱོད་དམ། ཤམ་གྱི་ལའི་བཀའ་
ཐམ་གྱི་བདག་པོ་སྟེ། རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་ན། ཤམ་གྱི་ལའི་ཁྲིམས་དཔོན་ཆེན་མོའི་ལོ་གནས་སུ་
བསྐོས་བཞག་གནང་། ཁོའི་ལས་འགན་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་གཞིར་བཟུང་། ཤམ་གྱི་ལའི་
བཀའ་ཚོས་གྱི་འཆར་སྣང་གི་ཚམ་པ་དེ་སློབ་མ་ཚོར་བརྒྱུད་སྦྱོང་དང་སྤྲུགས་འཆར་སྣང་
ལག་ལེན་དུ་བསྟར་རྒྱ་དེ་རེད། ཚོས་ཚོགས་གྱི་ཚོགས་མི་ཚོའི་དགོས་མཁོ་དང་འདོད་
པ་ཅི་ཡོད་ཤིས་རྟོགས་གྱིས་རིན་པོ་ཆེར་སྟན་གསེང་ཞུ་རྒྱ་དེ་ཡང་ཁོའི་ལས་འགན་ཡིན།
དེས་ན་ལྷ་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ས་སྐྱོང་གི་འཆར་སྣང་དང་། མི་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་སེམས་ཅན་
གྱི་དགོས་མཁོ་གཉེས་མཐུན་པའི་སྣང་བ་ཞིག་ཡོད་ཐུག།

ཚོག་འདིའི་སྐབས་སུ་ང་ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་ཚུལ་དུ་མངའ་གསོལ་མཛད། རིན་པོ་
ཆེའི་འགྲེལ་བཤད་གཞིར་བཟུང་བྱས་ན་ངའི་ལས་འགན་དེ་སྤྲུགས་གཅིག་ནས་རྒྱལ་ཚབ་
གྱི་ལས་འགན་དང་འདྲ་པོ་ཡོད། དེ་ནི་ཤམ་གྱི་ལའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ནང་དུ་བསམ་ཚུལ་རི་
འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གོ་བརྟེན་སྦྱོང་པར་སྐྱུལ་མ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ངའི་ལས་འགན་རེད།

ཁོང་གིས་ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་གོ་དོན་ནི་ཚོགས་མི་ནང་ཁུལ་མཐུན་ལམ་དང་། བག་
རྩོ་བའི་གནས་བབ་བསྐྱུན་རྒྱ་དེ་རེད་གསུངས།

རྒྱལ་ཚབ་ལ་ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མའི་མཚན་གནས་དང་། ང་ལ་རིགས་ལྡན་གྱི་མཚན་
གནས་ཐོབ། སྤར་བཞིན་མཚན་གནས་འདི་དག་གནས་སྐབས་དེར་བཟོ་གནང་པ་རེད།
ང་ཚོའི་མཚན་གནས་དེ་དག་གི་སྐོར་ལ་རིན་པོ་ཆེས་འབྲེལ་བཤད་མང་པོ་གནང་མ་
སོང་། འོན་ཀྱང་ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མའི་མཚན་གནས་དེས་ཤམ་གླ་ལའི་ཕྱོགས་ཡོངས་གྱི་
ཅམ་དཔྱོད་དང་རྟོགས་སད་ལ་འབྲེལ་མཐུད་བྱེད་པ་དང་། རིགས་ལྡན་གྱི་མཚན་གནས་
ང་ལ་གནང་པ་དེས་ཤམ་གླ་ལའི་དབུ་ཁྲིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་ཡོད་པའི་ངའི་འབྲེལ་བ་དེ་
མཚན་གྱི་ཡོད་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ཚོ་ག་ཚོགས་སྣངས་དེ་ཇེ་མིད་རོམ་གྱི་སྐབས་སུ་
གནང་པ་ནང་བཞིན་རེད། མགོན་པོ་ཚང་མ་གསོལ་མགོན་ཁང་དུ་སློམ་གདན་གྱི་སྣང་
དུ་བསྐྱེད། རྒྱལ་ཚབ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཚན་གཤོམ་ལ་ཁ་འཁོར་ནས་
བསྐྱེད། ང་གཉིས་ལ་ཤམ་གླ་ལའི་ལྷ་གྲུབ་སྐོར་གོ་རྟོགས་ཅི་ཡོད་ཀྱི་དྲི་བ་དྲིས་པ་དང་ཨ་
ཤད་གྱི་ཡིག་འབྲུ་འབྲི་ཏུ་བརྒྱུག་བྱུང་། ཇེ་མིད་ཀྱིས་དེ་སྤྱུ་བྱས་པ་ནང་བཞིན། ང་གཉིས་
གྱི་མཚན་གནས་དེ་བརྟན་པོ་བཟོ་ཐུང་། མཚན་དོན་ཅམ་དུ་རང་རང་གི་མིག་དང་། ལྷེ།
སྣང་བཅས་ཤམ་གླ་ལའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་མངའ་ཐང་རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་སྤུལ་ནས་དམ་
བཅའ་བྲམས་པ་ཡིན། འདི་ནི་སློབ་མ་ཚོས་གསང་སྔགས་རྗོང་རྗོང་ཐེག་པའི་དམ་བཅའ་ལེན་
པ་དང་ཉ་ཅང་འདྲ་བོ་ཡོད། བྱེན་རྒྱབས་སྟོབས་ཆེན་དང་ཉེན་ཁ་གང་འཚམས་ལྡན་པ་
ཡིན་ཅང་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ལྗིད་པོ་རེད། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་
ཉམས་པའམ། གོ་གནས་བེད་སྐྱོད་ལོག་པར་བཏང་བ་ཡིན་ན། མི་ཞིག་ཡོང་ནས་ཁྱོད་
རང་བཅོན་དུ་འཇུག་པ་དེ་འདྲ་རང་ནི་མེད་ན་ཡང་། ཁྱེད་རང་ཞི་དུལ་བག་ཡོད་ཅན་
ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཚབ་ཏུ་ང་རྒྱལ་གྱི་གོང་བྱར་གྱུར་ན། རང་གིས་རང་ཉིད་ཉམས་པར་
བྱེད་ཀྱི་རེད། མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བར་བྱེད་རྒྱུའི་རིགས་ཀྱང་མང་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་
དམ་བཅའ་འདིའི་རིགས་ལས་སྤོ་པོ་བྱས་ཏེ་བྲམས་ན་མི་འགྲིག་ དོན་དངོས་སུ་ཤམ་གླ་

ལའི་འདིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་དཔྱོད་དང་རྟོགས་སུ་རྒྱ་སྐྱེད་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ལ་རམ་འདེགས་
བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགན་ཆེན་པོ་ཞིག་འཁུར་གྱི་ཡོད་པའི་ཚེར་བ་བྱུང་།

ངས་ཕྱིར་ལྷ་བྱེད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་ང་གཉིས་ལ་མཉམ་དུ་གམ་ལྷ་ལའི་དབང་
བསྐྱར་གནང་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་དེ་རྐང་བཅུགས་ཏེ་གནང་བའི་ཐབས་རྒྱུས་ཤིག་རེད་
བསམ་གྱི་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ང་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཁུར་དེ་གཅིག་པམ་གཅིག་གྲོགས་སུ་
གཟིགས་གནང་གིས་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐུན་མོང་གི་ལས་དོན་ཞིག་ཏུ་མཐོང་སྟེ་མཉམ་
ཅུབ་བྱེད་པའི་ཐུགས་རེ་གནང་ཡོད་རེད་སྟེ། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་རིན་པོ་ཆེས་འོད་
གསལ་བསྟན་འདོད་པའི་ལུས་དབང་གྱི་ཞེ་འཁོན་དེ་མེད་པར་བཟོ་རྒྱུའི་འབད་བཞུག་
གནང་སྟེ་ང་གཉིས་ལ་བཀའ་དབང་འདི་མཉམ་དུ་བསྐྱར་གནང་པ་རེད་ཀྱང་བསམ་གྱི་
འདུག

ལྷན་རྒྱས་ཚོས་གཟིགས་དང་། རྒྱལ་ཚབ་མོ་བྱང་དུ་སྤོར་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཁོ་དང་
ང་གཉིས་འཆམ་པོ་ཞེ་དགས་མ་བྱུང་། དུས་འདི་ནས་བཟུང་ངས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་འབྲེལ་
བ་འདོག་ཐབས་བྱས་ཀྱང་ང་གཉིས་ཀྱི་ཁམས་མཐུན་པོ་ཞེ་དགས་མ་བྱུང་། ཐོག་མར་
འགོ་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་ང་རང་ཁོ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། རྗེས་སུ་ཁོ་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་སྟོན་
སྐབས་ང་ལ་ཁོས་དཀའ་ཚེགས་གང་འཚམས་སྤྱད་བྱུང་། ཁོས་མི་གཞན་དག་གི་སེམས་
ཚོར་ལ་སྣང་མེད་གང་འཚམས་བྱས་པ་དང་། མི་གཞན་དག་ལ་ངོས་འདོད་མི་བྱེད་པའི་
དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་ངས་ཚེར་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཉལ་མ་སྐྱེ་འཁུར་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་
འགན་འཁུར་དང་འགོ་བྲིད་གྱི་གོ་གནས་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཚར་ཡོངས་བྱུང་བ་རེད། བོད་
དུ་ཁོང་གི་དགེ་རྒྱུ་རྒྱ་ཚོས་ཁོང་ལ་ཞེ་དུ་ལ་བག་ཡོད་ཚུལ་མཐུན་གྱི་ཀྱུ་སྟོན་བརྟེན་
དགོས་པ་ལས། བོ་གནས་དེ་གཞན་གྱི་ཐོག་ཏུ་དབང་ཡོད་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་ལ་
བཅི་མི་རུང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ནན་ཏན་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་ཚབ་དང་ང་ཚོ་ལྷན་
ཕྱོགས་པ་ཚོ་ལ་མཚོན་ན། ང་ཚོས་སྟོན་གྱི་ཉམས་སྦྱོང་དང་ཡིད་བརྟན་འཁེལ་བའི་གཞི་
བཅོལ་ས་བྲལ་བའི་སྟོན་པའི་འགོ་བྲིད་གྱི་གོ་གནས་བཟུང་སྟེ་ཆ་རྒྱས་མེད་པའི་ས་ཁུལ་དུ་

འདྲུལ་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོས་རང་ཉིད་ལ་སྐྱོད་བརྟེན་ཉུང་བ་དང་བདེ་འཇགས་མེད་པའི་
སློབ་ཤོགས་དེ་ང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་སྤྲོད་ཀྱི་འོ་བོར་འབར་གས་བྱེད་པའི་ས་འོག་འབར་རྣམས་ཀྱི་
སྤོང་དུ་གོ་མ་པ་སློབ་ཤོགས་ཡོད།

དེའི་སྐབས་སུ་ང་ཚོ་སུ་གཅིག་ཀྱང་སྐྱོན་བྲལ་གྱི་སྤྱི་ལོ་ཉ་མ་རེད། དེ་དུས་ང་ཚོ་
ཚང་མ་ཞི་ནད་ཀྱིས་ཡོངས་བབ་བྱུང་ནས་བསྐྱད་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་ངས་ང་ལ་དགའ་ངལ་
ཡོང་བའི་གཞི་རྩ་ནི་རྒྱལ་ཚབ་ལ་སྤྱི་ཚེ་མེད་པའི་སྐྱོན་ཞིག་མཐོང་བྱུང་། ངས་ལི་ལ་
ལ་ཉག་ཏུ་བསམ་ཤེས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་འདུག་མོ་ལ་མི་གཞན་གྱི་ཐད་ལ་སྤྱི་ཚེ་མང་བ་ཡོད་
པ་ངས་ཚོར་བྱུང་། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་མི་གཞན་ལ་བརྗེ་འདོག་བྱེད་སྤངས་དེ་རིན་པོ་ཆེས་མི་
གཞན་ལ་བརྗེ་འདོག་བྱེད་པ་དང་ཉ་ཅང་ཐ་དད་ཡིན་ཅང་སྐབས་འགར་ང་ལ་ཞེད་སྤང་
སྐྱེས་སྐྱོང་ཡོད། དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་བར་དུ་ངས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་གཞི་རྩའི་ཡིད་ཆེས་བྱས་
མེད། འདིས་རིན་པོ་ཆེ་ཐུགས་མི་བདེ་བ་ཆགས་ཏེ་སྐབས་དང་དུས་སུ་ཁོང་གིས་ང་རྒྱལ་
ཚབ་དང་མཉམ་དུ་ཡོང་ཐབས་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་ང་གཉིས་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་
དེ་ལས་སུ་རུང་བ་ཞིག་བྱུང་ན་འདོད་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་མཐའ་མཇུག་དེར་རྒྱལ་ཚབ་
ཀྱིས་ང་ལ་བྱས་བརྗེ་ཉ་ཅང་ཉུང་དུ་བྱས་པ་དང་ངས་ཀྱང་ཁོ་ལ་བྱས་བརྗེ་དེ་འདྲ་མ་
བྱས། ངས་ཁོ་པའི་ཕྱན་བུ་ཨ་རི་བ་ཚོའི་བྱེད་སྤངས་ནང་བཞིན་གྱི་རྒྱུས་སློབ་རང་བཞིན་
དེར་དགག་པ་བྱས་པ་དང་། ཁོ་པ་སྐྱེར་གྱི་སྐྱིག་ལམ་ལའང་རྩི་བ་བཏང་བ་ཡིན། ཁོ་ནི་
རང་འདོད་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས་སྐབས་རེར་རང་སྤང་གང་དུན་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཏུ་མངོན་
གྱི་ཡོད། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་རྒྱལ་ཚབ་ཡིན་པའི་ཚ་ནས་ཁོ་རང་སུ་ཡིན་མིན་དང་ཅི་
ཞིག་བྱེད་དགོས་མིན་གྱི་ཐད་ལ་དགའ་ངལ་འཕྲད་གྱི་ཡོད་པ་རེད་སྟེ། ང་རང་ལོ་གཞོན་
ཡིན་པས་སྐབས་རེ་རྒྱ་མཚན་མི་ལྟན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱང་ཡོང་གི་ཡོད། ང་གཉིས་
གྱི་ཁམས་རང་མཐུན་མ་སོང་།

ང་གཉིས་མཉམ་དུ་ཤམ་ལྟ་ལའི་དབང་བསྐྱར་གནང་གུབ་པའི་རྗེས་སུ། རིན་པོ་ཆེས་
ང་གཉིས་མི་རེ་འོ་རེའི་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྐོར་ལ་སྤྲོད་པའི་བྲིས་གནང་པ་

རེད། ཁོང་གིས་སྣམ་ཚེག་གཉིས་ཀའི་ནང་དུ་ཏ་ཡ་ན་རྒྱལ་ཚབ་རེད། རྒྱལ་ཚབ་ཏ་ཡ་
ན་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་འདྲ་བོ་ཞིག་ཀྱང་འདུག འདི་བསམ་པར་ཁོང་གིས་ང་གཉིས་
ཀྱིས་སེམས་མཐུན་པའི་སློབ་པ་ལ་ལྷན་པུ་ལྷན་གཉིས་པ་ནི་གཞི་རྩ་ཞིག་བཅུ་ཉེ་གཅིག་
གིས་གཅིག་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱེད་པའི་ཐུགས་རེ་གནང་ཡོད་རེད་སྟེ། འོན་ཀྱང་དེས་ང་
གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བར་ཐུགས་སྐྱབ་ཀྱི་འགྱུར་བ་ཐུགས་ཆེ་བཟོ་སྐྱབ་མ་སོང་། ང་ཚོ་གཉིས་
ཀའི་ངོས་ནས་ལོ་ནས་ལོ་བསྐྱེད་དེ་འབད་བཅོམ་བྱས་ཀྱང་པམ་ལྷན་གཅིག་གིས་གཅིག་
ལ་དམིགས་བསལ་འཆམ་བོ་ནམ་ཡང་ཆགས་སྐྱབ་མ་སོང་།

ལེའུ་འདིའི་མཐུག་ཏུ་གསལ་བའི་སྣམ་ཚེག་འདི་དག་གིས་རིན་པོ་ཆེས་རང་གི་སློབ་
མ་ཚོའི་རྣམ་པ་རི་ལྟར་གཟིགས་གནང་ཡོད་པ་སྟོན་གྱི་ཡོད། ཁོང་གིས་ང་ཚོ་ཚང་མའི་
སྣམ་ཏུ་བྱག་ལས་གནང་བའི་གཞི་རྩའི་དེ་མའི་སྣམ་སྟེས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་པ་དང་
རྣོག་འདྲི་ཅན་ཡིན་པ་དེ་ངོས་ལེན་གནང་རྒྱ་གཞི་རྩར་བབུང་ཡོད། ཁོང་གིས་དུས་རྟག་
ཏུ་གང་ཟག་ཅིག་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བའི་སློབ་ཀྱི་ཆ་དང་། སངས་
རྒྱལ་དུང་གི་རྣམ་པ་ལྷན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་གཉིས་ཀ་གཟིགས་ཀྱི་ཡོད། འོད་གསལ་
བསྟན་འདྲིན་ལ་ཕྱིས་སུ་བྱུང་བའི་དཀའ་ངལ་དེ་གཞི་རྩར་བབུང་སྟེ། མི་ཚོས་རིན་
པོ་ཆེས་འོད་གསལ་བསྟན་འདྲིན་ཅིའི་ཕྱིར་ཁོང་གི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བདམས་པ་རེད་དམ་
ཟེར་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེས་དེ་ལྟར་གནང་སྟེ་གཞི་རྩའི་ནོར་འཁྲུལ་ཞིག་བཟོས་པ་མ་རེད་
དམ་ཞེས་པའི་དྲི་བ་གཉིས་པོ་འདི་ཡང་ཡང་བཏང་བ་རེད། ངས་དེ་འདྲ་རེད་བསམ་གྱི་
མེད། ཁོང་གིས་ང་ཚོ་ཚང་མས་མཐོང་སྐྱབ་པའི་སྣམ་མེད་པའི་རིག་ཚལ་ཞིག་རང་གི་
ཐུགས་སྐྱབ་ལ་ལྷན་པ་མ་བཟད། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་བྱམས་སྣེ་རྗེའི་རྣམ་མཐུ་དང་དེ་བརྒྱད་དེ་
ཁོས་གཞན་ལ་པམ་ཐོགས་ཐུགས་ཆེ་སྐྱབ་སྐྱབ་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་གཟིགས་པ་རེད་སྟེ། སྣམ་པ་
ངས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་གྱི་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་འབྲུང་འགྱུར་དཀའ་ངལ་ཅན་དུ་འགྱུར་གྱིད་པའི་གནད་དོན་ཡོངས་
རྒྱུགས་ཏེ། རྣོགས་གཞན་དག་ཀྱང་གཟིགས་གནང་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ཁོང་གིས་མི་འགའ་

ཤས་བཟང་པོ་དང་འགའ་ཤས་ངན་པ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་གནང་གི་མེད། ཁོང་གིས་ཚང་
 མ་ལས་རུང་ཡིན་པ་དང་། ངར་འདྲིན་གྱི་རྒྱ་རགས་པ་དེ་ལྟར་མེད་པའི་ཉམས་ཚུགས་
 ལྡན་པའི་གསེར་གྱི་གོང་བྱུར་བཅོས་ཐབས་ཡོད་པར་དགོངས་གྱི་ཡོད། དེས་ན་འདྲིན་
 ལྡན་ཚོམ་འདྲིན་གྱི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེས་དཀའ་ངལ་གྱི་རྒྱ་ལ་འགྲོ་སྲིད་པའི་རྒྱལ་ཚབ་
 དང་ང་གཉིས་གྱི་འབྲུག་ཚོས་ཚང་མ་མཚུབ་སྟོན་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་
 ཁོང་གིས་ཁྱེད་རང་དོན་དོ་མར་སྟལ་རེད། ཁྱེད་རང་དོན་དོ་མར་སེལ་རེད། ཁྱེད་རང་དོན་
 དོ་མར་བྱ་འབྲུག་རེད། ཁྱེད་རང་དོན་དོ་མར་འབྲུག་རེད། ཅེས་གསུངས་དུས་ཁྱེད་རང་དོན་
 དོ་མར་ཡིད་བརྟན་པའི་ངོ་བོ་འཕམ། ཤམ་གྱི་ལའི་འདྲིན་ཉེན་གྱི་རུས་ལྡན་གྱི་གོ་འཕམ་དེ་
 རེད་གསུང་གི་ཡོད། དེ་དང་འཚམས་པར་གྱིས། དེ་ལ་གནས་པ་གྱིས། གསུངས་པ་རེད།
 རིན་པོ་ཆེ་ཏུ་ཅང་སྤྱང་གུང་འདྲོམས་པོ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོ་གཉིས་དང་ཁོང་གི་སློབ་
 མ་ཚང་མས་སྟེང་དོན་དེ་ཆ་ཚང་བར་རྟོགས་མི་སྲུབ་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་དེ་མཁྱེན་གྱི་
 ཡོད། ངའི་བསམ་པར་སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན། རྒྱལ་ཚབ་དང་། ང་། རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཚང་
 མས། ཁོང་གི་འདྲིན་ཉེན་གྱི་ནང་དུ་ཅི་ཅམ་གྱིས་ལས་འགན་ཆེ་བ་ང་ཚོས་ཁས་ལེན་བྱས་
 པ་དེ་ཅམ་གྱིས་ལམ་སྟོང་ཡོང་དང་མི་ཡོང་གི་ཉེན་ཁ་ཆེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཟད། གལ་ཏེ་ལམ་
 ལྟོང་མ་བྱུང་ཆེ་ཉེས་པ་དེ་བས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་རྒྱན་དུ་ཐབས་ལམ་གཉིས་བཀོལ་གནང་གི་ཡོད། དང་པོ་དེ་ནི། འཁོར་
 བ་དང་ལྷུང་འདས། ཡིད་བརྟན་དང་ཉེན་མོངས་བཅས་གྱི་དབྱེར་མེད་གྱི་རང་བཞིན་དེ་
 གཟིགས་ཏེ་ཡིད་ཆེས་གནང་རྒྱ་དང་། གཉིས་པ་དེ་ནི། རུས་པ་དེར་འབྲས་བུ་སྦྱིན་པའི་
 ཆེད་དུ་ཐབས་ལམ་ཟབ་མོ་བེད་སྟོད་གྱིས་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་ལ་ཆེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་
 རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཉམས་ཚུགས་རྒྱུད་ལ་སྦྱིད་པར་གནང་རྒྱ་དེ་རེད། དེ་ནི་གསང་སྟངས་རྩོད་
 རྩོད་ཐེག་པའི་ཚོས་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་སྟོད་ཚང་ལ་མ་ཞོར་བ་དང་། རུབ་ཕྱོགས་
 ལུ་རིན་པོ་ཆེའི་གདམས་ངག་གི་འབྲུག་ཚོས་ཤིག་རེད། ངའི་བསམ་པར་འདྲིན་ཁོང་གི་སློབ་
 མ་གཞན་དག་རྣམས་ལས་ལོགས་སུ་དབྱེ་བའི་འབྲུག་ཚོས་ཤིག་དང་། འདྲིན་ཁོང་གི་རུབ་

ཕྱོགས་སུ་ཚ་བ་ཚུགས་བཞིན་པའི་ལྷན་མེད་པའི་ནང་ཚོས་ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་དེ་བཟོས་པ་
རེད། ཁོང་གིས་དངོས་སུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཚོས་སློབ་སྐབས་ཐབས་ལམ་འདི་
བེད་སློབ་བཏང་གནང་ཡོད། དེ་ནི་རྣམ་གཞག་ཁོ་མ་རེད། ཁོང་གིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་
འམང་ཐོབ་རུང་ཡིན་པ་དང་། ལམ་རྒྱུད་ལ་སློབ་པར་ཉམས་ལེན་ཚུལ་མཐུན་བྱེད་དགོས་
པར་ཡིད་ཆེས་གནང་བ་མ་ཟད། དེ་ལྟར་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཁོང་གིས་སློབ་མ་རྣམས་
གནས་སྐབས་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཇུག་གི་ཡོད།

སྤྱི་ཚུལ་དང་པོའི་སྐོར་མཇུག་དུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་བྱང་ཨ་རིར་ཆིབས་
རྒྱར་ཐེངས་གཉིས་པ་དེ་གནང་། བྱང་ཨ་རིའི་ནང་དུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་ཞལ་མཇལ་
གིས་བྱིན་སྐབས་ཐོབ་འདོད་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་མང་སྣོང་ཕྱག་མང་པོ་ཡོད། ཁོང་གི་
ཆེད་དུ་སློབ་པར་དུ་ང་ཚོའི་ཁང་པ་ནས་ལེ་བར་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་ཐག་དུ་ཡོད་པའི་མེ་སལ་
ཐོན་ཉིལ་དུ་ཁང་པ་དཀར་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱས་པ་རེད། ཁང་པ་དེར་ཀ་བ་མང་པོ་དང་
བྱི་བཀོད་གྲ་རྒྱས་པོ་ཡོད་ཅང་། ང་ཚོས་དེར་ཆང་སའི་འཁྱུར་གོར་གྱི་ཁང་པ་ཞེས་མིང་
འདོགས་བཏགས། ཆིབས་རྒྱར་ལ་ཕྱག་རོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཁ་ལོ་པ་དང་། མ་བུན། རོ་རྩེ་
བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་མི་བཅས་ཡང་རྒྱར་ཞབས་ཞུ་བ་སྐོར་ཞིག་བྱང་། རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཚུལ་
གཉིས་པའི་སྐོར་མཇུག་དུ་སྐྱེ་མཚམས་འགོ་འཇུགས་པར་གར་ལི་མོན་དུ་ཐེབས་འཆར་
རེད། འོན་ཀྱང་མ་ཐེབས་སློབ་ལ་ཁོང་གིས་ཀམ་པའི་ལྷན་དུ་སན་སྐྱེ་རན་སི་སི་ཁོ་ལ་
ཐེབས་རྒྱ་དང་། སློབ་པར་དུ་ཁོང་ལ་བསྐྱེད་ལེན་ཞུ་རྒྱུར་དུས་ཚོད་བཏང་གནང་བ་རེད།

སན་སྐྱེ་རན་སི་སི་ཁོ་ལ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་ཨི་ཨིས་ཀྱི་འཇམ་སྐབས་དེར་
དར་སོ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཨིར་ཏར་ད་ཟབ་སློབ་ཁང་གི་རྩིས་འཇུག་སྣོང་ཕྱག་དུ་མར་ཞུ་
ནག་རོ་རྩེ་ཅོད་པར་གྱི་མཇལ་ཁ་གནང་བ་རེད། ཨི་ཨི་སི་ཐི་ (EST) ནི་མར་ནར་ཨིར་
ཏར་ད་གྱིས་འགོ་འཇུགས་བྱས་པ་རེད། ཁོ་རང་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པར་ཡིད་ལྷག་པར་
གོར་ཉེ་ཁོའི་སློབ་མ་ཚོར་ཞུ་ནག་གི་ཚོག་གནང་རོགས་ཞུས་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཨིར་
ཏར་ད་ནི་མི་ཐོག་རྩེ་མཁན་ཞིག་རེད་དགོངས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། རོ་སྐང་འདྲན་པ་ཞིག་གམ།

ཚོག་དེ་ལས་བཟང་བ་ཞིག་གིས་བརྗོད་ན་དགོད་ལྷོ་ལོ་ཞིག་ཏུ་ཡང་གཟིགས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་།
ལྷ་ནག་དོ་རྗེ་ཚོད་པར་གྱི་ཚོ་ག་མ་གནང་སྟོན་ལ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དེར་
ཚོགས་པའི་སློབ་མ་ཚོ་ལ་ཚོགའི་སྐབས་སུ་ག་རེ་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་གཅིག་
རྒྱབས་ཞེས་བཀའ་གནང་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་མི་ཚོགས་ལ་བག་ཡོད་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གདམས།
དེ་ནི་དོན་གསལ་པོ་ཞིག་མ་ཡིན་ན་ཡང་། སལ་ཆེར་ཁོང་ཚོ་དགའ་དྲགས་ནས་སྟོས་པར་
འགྱུར་བའམ། བག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་དེ་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་འདྲ།

རིན་པོ་ཆེ་སན་རྣ་རན་སི་སི་ཁོ་ཏུ་ཡོད་སྐབས་ཁོང་གིས་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་དང་
ལྷན་དུ་ཤམ་ལའི་ལོ་གསར་སྲུང་བཅི་གནང་པ་རེད། (བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་དེ་རྒྱ་བའི་འཕེལ་
འགྲིབ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱ་བོ་གཞིར་བཟུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་དུས་རྒྱུན་གྱི་རྒྱ་དང་པོའི་རྒྱ་
མདུག་དང་གྱི་རྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་འཁེལ་གྱི་ཡོད།) རིན་པོ་ཆེས་དུས་སྟོན་འདི་ཀམ་པའི་
སན་རྣ་རན་སི་སི་ཁོའི་བཞུགས་ཁང་དུ་སྲུང་བཅི་ལུ་རྒྱུར་བཀོད་སྒྲིག་གནང་འདུག ཉེན་
དེར་ཞོགས་ང་རྒྱ་གར་གྱི་ལུགས་དང་། ལྷང་ཚིགས་བོད་ལུགས། དགོང་ཚིགས་རྒྱ་ནག་གི་
ལུགས་བཅས་གསོལ་སྟོན་གསུམ་བཀོད་སྒྲིག་ཞུས་འདུག འགྲུལ་སྐྱོད་འདིའི་ནང་དུ་རིན་པོ་
ཆེས་ངའི་ཨ་མ་ཡོང་དགོས་པའི་འབོད་འགྲུག་གནང་འདུག མོ་ནི་ཀམ་པར་ཡིད་ཤོར་ཐག་
ཚོད་ཅང་། ངའི་ཨ་མས་ཀམ་པ་རྒྱུར་མངལ་གྱི་སྐབས་སུ་མོ་རང་ཁོང་དང་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་
རྒྱའི་གོས་འཆར་བཏོན་འདུག མོས་ཁོང་ལ་ “འདི་སྟབས་བདེ་པོ་ཞེ་དྲགས་ཡོང་གི་རེད། ཚང་
མ་བྱིས་ཚང་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཡོང་རྒྱ་རེད། ངའི་བུ་མོས་དུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཆང་ས་བརྒྱབ་
ཡོད་ཅང་སྐྱེ་ཉིད་གྱིས་ང་དང་ཆང་ས་བརྒྱབ་ན་འགྲིག་གི་རེད།” ཅེས་ཞུས་འདུག ཡ་རྒྱལ་
དབང་ཀམ་པས་མོ་ལ་ཐུགས་བཅེ་བ་ཆེན་པོའི་སྟོན་ནས། གལ་ཏེ་ཁོང་ཆང་ས་རྒྱག་ཚོག་མཁན་
གྱི་སྐྱེ་བོ་དེ་འདྲ་ཡིན་ན་མོ་ལ་ངེས་པར་དུ་ཆང་ས་བརྒྱབ་རྒྱའི་དགོངས་བཞེས་གནང་ཚོག་
ཀྱང་། ལྷབས་ཉེས་པ་ཞིག་ལ་ཁོང་ཀམ་པ་ཡིན་ཅང་དགེ་སྟོང་ཞིག་བྱས་ཏེ་བཞུགས་དགོས་
པས་མོའི་གོས་འཆར་དེར་ངོས་ལེན་བྱེད་མི་ཐུབ་ཅེས་གསུངས་འདུག

དེས་ན་ང་ཚོའི་བྱིས་ཚང་གི་འགྲུལ་བཞུད་དང་འགྲུལ་བཞུད་དེ་བས་ཆེ་བ་དེ་ལྟར་
 མཐུད། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་པའི་རྒྱ་མཚུག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་ཤར་ལི་མོ་ནད་ལ་ཕེབས་ཐོན་གནང་།
 ངས་ཁོང་ལ་དགོས་ངེས་ཅན་གྱི་ངལ་གསོ་ཞིག་ཡོང་རེ་བྱས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་
 པར་ཡོད་པའི་ “སྐྱེ་མཚམས་” དེ་མི་མང་ཆེ་བས་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཞིག་ཏུ་ཆ་
 འདོག་བྱེད་པ་དེ་ངས་ཤེས་མ་བྱུང་། ང་རང་ནི་ཡོ་རོབ་ཏུ་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་སྦྱོང་བརྗེ་
 ལྟ་མཐུད་རྒྱུའི་ཆེད་ཏུ་མཚོགས་པོ་འགོ་རན་ནས་བསྐྱེད་ཡོད། གྲུ་ལོག་ཅན་གྱི་དབྱིན་
 ཇིའི་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་ནས་ན་གཞོན་གྱི་ཨ་མ་ཞིག་དང་། དེ་ནས་ཤམ་ལྟ་ལའི་རྒྱལ་མོ་
 ཆགས་པའི་འགྲུར་བ་དེ་ནི་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། རོན་ངོ་མར་ངས་ང་རང་ནི་ད་
 ཏུང་མང་པོ་སྦྱང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཆེ་ལ་སྦྱོགས་པའི་བྱུང་མེད་ན་གཞོན་ཅམ་
 ཞིག་ཡིན་པ་ཚོར་བྱུང་། ངས་ནི་རྒྱལ་པོའི་བཟུན་མོ་བྱེད་རྒྱུ་ཡང་ཞོག་སྤོམ་མའི་གསང་
 ཡུམ་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་དོན་ག་རེ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཆ་ཚང་བ་ད་ཏུང་རྟོགས་མ་བྱུང་། དེ་ནི་ངོ་
 མ་འགོ་འདུགས་ཁོ་ན་རེད།

བཀའ་ཐམས་སྲིད་སྦྱོང་སྟེ། མདུན་ན་འདོན་ཆེན་པོ་དང་། བཀའ་ཐམས་འདྲིན་པ་ས་སྦྱོང་
 གི་སྤྱུགས་སྤྲུལ།

ཁོ་ནི་ངའི་སྲས་ཀྱི་མིང་གི་ཆ་ནས་འབོད།
 ཁོ་ནི་མི་ཡ་མཚན་ཞིག་རེད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཁོ་ནི་ཉ་ལམ་ལྷ་ལྷམ་འདུག་མོ་རེད།
 ཁོ་ནི་དངོས་སུ་གཉིད་དཔོག་དཀའ་བ་སྟེ། ཁོ་ལ་ངོ་གདོང་འདྲ་མིན་མང་པོ་ལྟན།
 ཁོ་དོན་རྒྱའི་ཅི་ཅི་ཞིག་དང་། ཤོག་སྦྱོར་འདུལ་ཆས་ཤིག་མཆེད་ལྷམ་ཞིག་བཅས་རེད།
 ང་ཁོ་ལ་མ་ཐུག་སྟོན་ལ་ཁོ་ནི་མི་གཉི་ཐུག་ཅིག་རེད། ང་ལ་ཁོ་ཐུག་སྐབས་ངས་ཁོ་མི་
 བཟང་པོ་འདུག་བརྗོད་ཏུ་ས་ཁོ་རུས་སོང་།
 ཁོ་ནི་ཉ་ཅང་གི་ཀྱ་སྐྱ་ཅན་གྱི་ན་གཞོན་བཟང་པོ་ཞིག་རེད།
 ཁོ་ནི་སུ་ཡང་མ་རེད། རྒྱེས་བྱ་ཞིག་རེད།

མོ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཞིག་རེད། མོ་ནི་གཙང་རྒྱ་ཞིག་རེད། མོ་ནི་ཡིད་བཙོན་འོས་པ་ཞིག་རེད།
མོ་ནི་རྒྱ་མཚོ་རེད།

མོ་མོ་རང་ཡིན་སྐབས། མོའི་དེ་ཉེ་ཅང་གོང་ཆེན་རེད། མོའི་དེས་དཔུལ་མོན་ཆེ་བེད་
སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་རེད། མོའི་དེ་འདྲོད་རྩམ་རེད། མོའི་དེ་ཡག་པོ་ཞེ་དྲགས་མ་རེད།

མོའི་དེ་མ་བྱུ་སྦྱོ་བོ་ཞིག་རེད། མོའི་དེ་ལ་ལོ་པ་སྦྱོ་བོ་ཞིག་རེད། མོའི་དེ་སྦྱི་ཚོགས་ཀྱི་
ལྷན་སྦྱོ་བོ་ཞིག་རེད།

འོན་ཀྱང་མོའི་དེ་མོ་རེད།

མོ་ལ་གོ་རྟོགས་བྱུང་དུས་མོ་ལྷ་ལྷམ་དེ་རེད། ད་ཆ་མོ་མོའི་དེ་མ་རེད།

མོས་ང་ལ་དགའ་བོ་བྱེད། མོས་མོ་རང་གི་འཇིག་རྟེན་ལ་དགའ་བོ་བྱེད། མོས་རྟོ་ཞིག་ལ་
དགའ་བོ་བྱེད།

མོས་ཁྲིམས་བདག་ལ་དགའ་བོ་བྱེད། མོས་མོ་རང་ལ་དགའ་བོ་བྱེད། མོས་བཙུན་མོ་
ཆེན་མོར་དགའ་བོ་བྱེད།

མོ་གཉིང་དཔོག་དཀའ་བ་རེད། མོ་གཉོམ་རྒྱུང་རེད། མོ་སྣང་བཟོད་བདེ་མོ་རེད། མོ་སྦྱོ་
ལྷང་རེད།

མོ་རང་མོའི་དེ་མིན་སྐབས། མོ་ནི་འོད་མདངས་ཅན་རེད།

མོའི་དེ་མོའི་དེ་ཡིན་སྐབས། ཉམ་ང་བ་རེད།

མོ་མོ་རང་ཡིན་སྐབས། མོ་ལ་དབང་ཐང་དང་ཆེ་མཐོང་ལྡན།

མོ་ནི་དོན་དམ་དུ་མོ་རང་གང་ཡིན་པ་དེ་རེད།

མོ་མོ་རང་ཡིན་པའི་སྐབས་སུ་ཨ་ཤད་ཀྱི་ནག་ཐིག་དང་པོ་དེར་འཁྲིག་སྦྱོར་བྱེད་རྒྱ་དེས་
པ་རེད།

མོ་ནི་མེར་བོ་དང་ནག་པོ་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་ལྷམ་ནག་མོ་དེ་རེད།

མོ་ནི་མོ་རང་གི་བྱུང་ཚོས་ཡོངས་ཀྱི་དོ་བོ་སྟག་ལྷམ་རེད།

མོ་ནི་མཐོ་དམའ་གང་སར་འཕུར་གྱི་ཡོད་པས་བྱུང་ལྷམ་རེད།

མོ་ནི་གངས་མཚོའི་ནང་དུ་མཚོང་གི་ཡོད་པས་སང་ལྷམ་རེད།
མོས་ནི་འབྲུག་རྒྱུ་རྒྱུ་གི་ཡོད་པས་འབྲུག་ལྷམ་རེད།
མོས་ནི་རྒྱལ་པོ་རེ་རང་གི་བསམ་ཚུལ་བརྗེ་རེས་བྱེད་པས་མདུན་ན་འདོན་ཆེན་པོ་
རེད། མོ་ནི་ཐོ་མ་སི་རི་ཆེ་རེད།
མོ་བྱིས་གྱི་ལས་དོན་ལ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད། མོ་ནི་ཚང་མ་རེད།³⁴

34 བར་སྐྱེས་མ་བྱས་པའི་ཚོས་རྒྱུ་རྒྱུ་དུང་པའི་སྐྱེས་ཚོས།

བརྩ་གསུམ།

རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་མཚམས་ལ་མ་ཐེབས་གོང་གི་ལྷ་བ་འགའི་སྟོན་དུ་ངས་ལོ་རྒྱུས་མའི་རང་
 ཉིད་ཀྱི་འཆར་གཞི་སྒྲིག་བཞིན་བསྟན། ངས་ང་རང་གི་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་སྦྱོང་བརྟེན་
 ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཆེད་ཡོ་རོབ་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་བསམ་སྒོ་གཏོང་རྒྱ་འགོ་བཙུགས། སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༣༥ ནང་མེ་ཡ་ནར་འགྲོ་སྐབས་སི་ཕེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྟོབ་ལྷ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དང་
 ང་གཉིས་ཉ་ཅང་ཡིད་མཁྱུ་ལོ་བྱུང་བར་བརྟེན། ངའི་སྟོབ་སྦྱོང་གི་གོམ་པ་གཉིས་པའི་ཚུལ་
 དུ་སི་ཕེན་ཡ་ནར་ཡིན་པ་ཞིག་དང་ལྟན་དུ་སྟོབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་པའི་མཛུ་བསམ་གཏོང་
 རྒྱ་དེ་རང་བཞིན་ཞིག་རེད། སྐབས་དེ་དུས་ངས་སྟོབ་ལྷ་དེ་རང་གི་ནང་དུ་སྟོབ་སྦྱོང་བྱེད་
 གུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་མ་བྱུང་། དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ལྷ་ལྷ་ལོད་པའི་སྟོབ་ལྷ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
 ངས་ཤེས་ཚོད་ལ་ཁོང་ཚོས་སྟོབ་ལྷ་དེ་ནང་དུ་ཞོ་སི་ཁྲི་རི་ཡའི་མི་སེར་ཡིན་པའི་རྟ་པ་ཁོ་
 བ་མ་གཏོགས་ལེན་གྱི་མེད།

ང་ཚོས་དེ་གའི་རྟ་ཞོན་གྱི་ཚལ་ལ་ལྷ་སྐབས་ཨར་ན་ཁྲི་རྩ་ཆིང་རྩར་ཞེས་པའི་རྟ་པ་
 དེར་ང་དམིགས་བསམ་ལ་ཡིད་མཁྱུ་ལོ་བྱུང་། ངས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༣༥ ཀྱི་འགོ་སྟོན་དེར་ང་རང་
 ཁོ་དང་མཉམ་དུ་སྟོབ་སྦྱོང་བྱེད་འདོད་ཡོད་པའི་སྟོར་ལ་ཡི་གེ་ཞིག་བཏང་པ་ཡིན། ཁོ་
 པས་སྟོབ་ལྷ་དེ་བཞག་ཟེན་པ་དང་སྟེར་གྱི་འགྲུར་ལྷོག་གི་དུས་ཚོད་ཅིག་ཡིན་ཅང་སྟོབ་
 ལྷ་གསལ་པ་ལེན་གྱི་མེད་ཅེས་ཡིག་ལན་བཏང་བྱུང་། ཁོས་ང་ལ་ཨར་ཐར་ཁོ་ཐད་སི་
 དང་ལྟན་དུ་སྦྱོང་བརྟེན་བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་པའི་མཚམས་སྟོར་བྱས་བྱུང་། ཨར་ཐར་
 ལ་མེ་ཡ་ནར་ཉེ་འགམ་དུ་སྟེར་བདག་གི་སྦྱོང་བརྟེན་ཁང་ཞིག་ཡོད། ངས་ཁོ་ཐད་སི་
 ལ་ང་རང་ཁོ་པའི་སྟོབ་ལྷ་གི་ཚུལ་དུ་ངོས་ལེན་ཡོང་གི་རེད་དམ་ཞེས་ཡི་གེ་བཏང་པ་
 ཡིན། ལྷ་བ་གཅིག་གི་ནང་ཚུད་དུ་ཁོས་ང་དབྱར་ཐོག་དེར་ཡོང་ན་འགྲིག་གི་རེད་ཅེས་
 ཡིག་ལན་བཏང་འདུག།

ང་མེ་ཡ་ནང་འགོ་རྒྱུ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱལ་རྒྱུ་ལྷགས་ཆེ་གནང་བྱུང་། ལ་ལི་རྫོང་
ནི་ཡར་ཕྱིན་པ་ལས་འདོད་མོས་ཆེ་བ་གནང་གི་འདུག ཁོང་གིས་ཨོ་སི་ཐེ་རི་ཡའི་ནང་
རྒྱུན་གཙང་གི་ཕྱོལ་རྒྱུན་རྒྱུན་འཁྲོངས་བྱས་པ་དེ་རྟའི་འདུལ་རྫོང་དོ་མ་དེ་རེད་དགོངས་
འདུག ཁོ་ཐང་སི་ནས་དོས་ལེན་བྱས་པའི་ཡི་གེ་འབྲོར་རྒླབས་ང་གཉེས་ཀ་རྫོོ་བ་འཕེལ་
པོ་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆེ་ཤར་ལི་མོ་ནང་ལ་ཕེབས་ཟིན་རྗེས་ངས་རང་ཉིད་འགྲུལ་རྫོོད་ཆེད་འགོ་
དུས་རྒྱུག་བཞིན་རྫོོལ་ཏེ་རྩ་ལྷན་ཤས་བསྐྱད་པ་ཡིན། ངས་དགེ་ཚུལ་དང་རྟ་པ་གཞན་
དག་ཆོའི་མཉམ་དུ་འངར་མན་གྱི་རྒྱན་ཐོག་ལ་བར་ཕན་བྱ་བྱེད་བྱུང་པའི་ཆེད་དུ་ཏེན་
མར་ནང་གི་རྟེན་ལི་ཆོེ་རྫོོབ་བྱ་ནས་འངར་མན་གྱི་རྒྱན་གྱི་རྫོོབ་ཚན་བྲངས་པ་ཡིན། ངས་
མ་འགོ་གོང་ལ་ངའི་རྟ་བརྩ་ཏེ་རྫོོལ་ཡང་བཅོང་པ་ཡིན། ང་ལ་བཞོན་རྟ་ལེགས་པོ་ཞིག་གི་
དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་ངས་ཤེས།

རིན་པོ་ཆེས་བརྗོ་རྒྱུ་ཡོ་རོབ་དུ་འཇུགས་རྒྱུའི་ཐད་ལ་དགོངས་བཞེས་གནང་སྟེ་
དུས་ལུན་གང་འཚམས་ཕྱིན། དེའི་ལུལ་དུ་ཆོས་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་བཞིན་པ་རེད་དེ་
ཁོང་གིས་སྤིང་དེར་གཞན་པ་ཞིག་འཇུགས་རྒྱུའི་དུས་ལ་སྤེལ་འདུག་པའི་དགོངས་
བཞེས་གནང་། ཁོང་གིས་ང་རང་མེ་ཡ་ནང་གཅིག་ཏུ་འགོ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ཐུགས་ཁུལ་
དང་བཅས་རམ་འདེགས་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པའི་ཐུགས་འདོད་གནང་གི་འདུག ཁོང་
གིས་ཁོང་རང་གི་རྫོོབ་མ་ཉེ་གས་མེ་ཞེས་ཁོན་ལ་ཁོ་དང་ཁོའི་ནང་མི་ཡོ་རོབ་ནང་དུ་མེ་
ཡ་ནང་རྒྱུ་རྒྱུ་འགོ་འཇུགས་པར་མེ་ཡ་ནང་གནས་སྤོར་བྱེད་བྱུང་མིན་དུས་སོང་། ཡོ་
རོབ་ནང་གི་བརྗོ་རྒྱུའི་རྫོོལ་བ་དེ་མེ་ཞེས་ཆགས་རྒྱུ་རེད། མེ་ཞེས་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་རྫོོན་
མའི་ཐུག་དེབ་དུ་མ་དང་ཚོམ་སྤིག་གི་ལས་འཚར་གཞན་པར་བྱ་བ་བརྒྱབས་རྫོོང་བའི་
ཤེས་ཚད་མཐོ་བའི་མི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཁོ་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་རྒྱན་ཡིག་ཤེས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་
ཡང་འཛོམས་ཡོད། ཁོ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཏེ་ཅང་བཅི་མཐོང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། རིན་
པོ་ཆེས་ཁོ་རྫོོལ་གྱི་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཆེད་དུ་རྫོོང་བརྩམས་ཐུང་གནང་ཡོད། རྒྱ་མཚན་འདི་དག་

ཚང་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་ལས་ཀ་དེ་ལ་ཉ་ཅང་རན་འཚམས་ཡོད་པར་
 དགོངས་འདུག འཚར་གཞི་དེ་མེ་ཁེལ་མེ་ཡ་ནར་རྟེན་གཞི་བྱས་ཏེ་རུབ་ཡོ་རོབ་ཀྱི་ས་
 གནས་མང་པོར་འགྲུལ་སློང་གིས་ཚོས་བཤད་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད། མེ་ཁེལ་དང་། ཁོའི་བཟའ་
 རྒྱ་རྩུ་ཀྱི། ཁོང་གཉིས་ཀྱི་བྱ་མོ་བཅས་ཚང་མ་ད་ཕྱིན་པའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་གཡས་གཡོན་
 དུ་མེ་ཡ་ནར་གནས་སྒྲོར་བྱས་པ་རེད། (ཡོ་རོབ་ཏུ་ཁོང་གཉིས་ལ་ཕྱུ་གུ་གཉིས་པ་ཞིག་
 རྒྱུས་པ་རེད།) མེ་ཡ་ནར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་རྣམ་རྒྱུ་ད་ལྟའང་མུ་མཐུད་འགོ་བཞེན་
 ཡོད། འོན་ཀྱང་ད་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་མེ་ཁེལ་དང་ཁོའི་བྱིམ་མི་ཐོག་མར་ཨམ་སི་ཐེར་ཏམ་
 དུ་གནས་སྒྲོར་དང་། མཐའ་མ་དེར་འཇར་མན་གྱི་མར་སྟག་ཏུ་ཡོ་རོབ་བཟོ་རྒྱུའི་ལས་
 བྱེད་ས་ཨ་མ་དེ་བཅུགས་པ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་ད་ལ་ནང་དུ་འང་ལག་གཡོག་ཅིག་ཉར་དགོས་པའི་ཐུགས་འདོད་གནང་
 བྱི་འདུག་ལ། འདི་ནི་དོན་དངོས་སུ་ད་རང་སྐར་ལ་ལག་གཡོག་ཉར་རྒྱའི་འགོ་འདུགས་
 དེ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཚོས་ཚོགས་ནང་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་རན་སིའི་བྱུང་མེད་ཇི་ནིན་མེ་ཏར་
 ལ་ད་དང་མཉམ་དུ་འགོ་ན་འགྲིག་མིན་བཀའ་འདྲི་གནང་སོང་། དུས་སྐབས་འདིར་རིན་
 པོ་ཆེས་བཀའ་ཚོས་ལ་བཅི་བཀའ་བྱེད་པའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཆ་ཤས་སུ་བྱིམ་མི་དང་ད་ལང་
 རྩུད་ཐབས་གནང་བཞིན་ཡོད། སློབ་མ་ཚོས་ཁོང་ལ་ཉ་ལམ་དགོན་མཚོག་ལྟ་བུར་བཅིས་
 པ་དང་། ང་ཚོ་ནི་རྒྱུ་དུ་ཁོང་གི་མི་ཚའི་ནང་ལ་དགོས་མེད་ཀྱི་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་མཁན་
 ལ་བཅིས་པ་དེ་གཉིས་བར་ན་ནང་འགལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དགའ་དལ་ཞིག་ཡིན་པ་
 ཁོང་གིས་མཐུན་ཡོད་སྲིད། ཤམ་ལྟ་ལའི་བཀའ་ཚོས་གནང་སྐབས་ཁོང་གིས་ཀ་ལྟ་པའི་
 ཕོ་བྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གཅིགས་ཆེར་འདྲིན་སྣངས་ལ་གཞིགས་ན། བྱིམ་མི་ཡོངས་
 རྫོགས་ཁོང་གི་བྱུང་དུ་འཕགས་པའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་ཚེ་བ་དང་བསྟུ་བའི་གོ་དོན་
 དང་ལྡན། དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་མི་ཚའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་བཞིན་རང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཆ་
 ཤས་ཡིན་པའི་ཚོས་ཉེད་དེ་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཡོངས་ལ་གོ་བརྗེས་སློང་ཐབས་ཞིག་ཀྱང་རེད་
 ལྟམ། རང་གི་བཟའ་རྒྱ་དང་ཕྱུ་གུ་སྣང་མེད་དུ་བཏང་སྟེ་ཟང་ཟིང་གི་ཐབ་ཚང་གི་ནང་དུ་

སྒོམ་སྐྱབ་བྱེད་ཐབས་མེད། ཁོང་གི་སྒོམ་མ་མང་ཆེ་བའི་འབྲུང་ཁུངས་དེ་ཉི་མེ་ཡིན་ཅང་།
སྐབས་དེ་ཉིན་དེའི་མི་ཆེའི་གྲབ་ཆ་དང་གཞི་ཚའི་གནས་སྤངས་ལག་སྤང་མེད་དུ་འཛོག་
རྒྱའི་འགོས་འདི་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒོམ་མ་འགའ་ཞིག་ནས་ཁོང་གིས་ཤམ་
སྒྲ་ལའི་བཀའ་ཚོས་གནང་རྒྱུར་འདོད་མོས་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་འདི་རེད། ཁོང་
ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཚོ་སྤངས་རྒྱུར་འདོད་མེད། ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་སྒྲ་ལའི་གསུང་
ཚོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་བའི་ “དར་འབྲུའི་སིན་སྤྱིབས་” (the cocoon)
དང་། ཇི་ང་ཅན་གྱི་བྱ་ཚང་ལ་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༢༢ ལོའི་རྒྱ་བ་གསུམ་པའམ། རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་མཚན་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱ་བ་
དང་པོ་དེའི་སྐབས་སུ། ངའི་ཨ་མས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྒོམ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཉི་མེ་རྒྱ་ཚོགས་
ལ་མོ་རང་གི་ལྟ་སྤངས་དང་། ཅིའི་ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེས་གནས་སྐབས་རིང་དེ་དང་རྒྱུང་ཐག་
རིང་ཅམ་བཞུགས་འདོད་ཡོད་པའི་སྒྲོར་ལ་ཡི་གེ་དགོད་བྲོ་ཞིག་བྲིས་འདུག མོས་ “ཚོང་
ཁང་དང་ཇ་ཁང་སྐྱ་ཚོགས་ལྡན་ལ། མི་ཚོལ་རྒྱུང་གིས་ཁེངས་པའི་སྒོམ་ཏུ་ནས་བྱེད་རང་
འཕྲོ་འདོད་བྱུང་བ་དེར་ངས་བསམ་ཤེས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་འདུག མི་འདི་དག་མང་ཆེ་བར་
སྐར་གྱི་བདག་གཅེས་ཀྱི་བསམ་སྒོ་གང་ཡང་མེད་པ་དང་། ཁོང་ཚོའི་ཀ་པ་ལའི་ནང་
དུ་སྐད་པ་ཡོད་པ་ཡང་རྟོག་ཡུལ་ལས་འདས་པ་རེད། དེ་ནི་སྐྱ་སྒོའི་མཚན་སུ་སྤྱིབས་
ལ་ཉེ་བའི་མ་རིག་པའི་རྣམ་པ་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་རེད།”³⁵ ཅེས་བྲིས་འདུག ངའི་
བསམ་པར་མི་རྣམས་ཕྱི་ནས་བལྟས་ན་ཇོར་ཇོར་ལས་ཀྱང་ཇོར་ཇོར་པའི་ལྟ་བུ་དེར་རིན་
པོ་ཆེས་མོས་མཐུན་གནང་གི། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་ཕྱི་རྒྱུལ་གྱི་ “སྐྱ་སྒོ” ཡི་རྒྱབ་ཀྱི་རྣམ་
དཔྱོད་དེ་གཟིགས་ཡོད་སྟེ།

འདིའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ནང་ཚོས་ནས་བཤད་པའི་གསང་སྔགས་རྗོ་རྗོ་ཐེག་
པའི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་དེའི་རྣམ་གཞག་ཅམ་དུ་མ་ཟད། རྒྱུར་བྱུང་མེད་ཀྱི་
རྣམ་ཐུགས་གོང་འཕེལ་གཏོང་བ་དང་སྐྱ་དུ་ཚོས་ཚོགས་ནང་གི་བྱུང་མེད་ཚོའི་རྣམ་པ་

35 པར་སྐྱོན་མ་བྱས་པའི་ཨི་ལི་བཟའ་བླེད་མི་སྣ་མི་ཡིས་ཚོས་རྒྱམ་དུང་པར་ ༡༩༢༢ ལོར་བཏང་བའི་ཡི་གེ།

འཕེལ་ཐབས་ལ་ཕྱག་ལས་མང་དུ་གནང་རྒྱའི་འགོ་ཚུགས། ངའི་བསམ་པར་འདི་ནི་ཁོང་གིས་རྗོད་ཅིང་ལྷན་སྐྱེས་འབྲོར་མའི་དབང་སྐྱེལ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བ་ནི་ཡ་མཚར་པོ་རེད་སྟེ། ལྷན་སྐྱེས་འབྲོར་མ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་གཞུགས་ཅན་ཡིན་པ་དང་མོ་རིགས་ཀྱི་རོ་པོ་མཚོན་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁྱད་མཚར་བ་ཞིག་ལ་ཁོང་གིས་ཉམས་ལེན་འདིའི་རྗེས་གནང་སློབ་མ་ཚོར་གནང་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་དང་དུས་གཅིག་དུ་བྱུང་མེད་དུ་མ་ཞིག་གལ་གནད་ཆེ་བའི་འགོ་བྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་སུ་བསྐྱོད་གཞུག་གནང་རྒྱུ་འདོད་འགོ་བཙུགས་པ་དང་། ཁོང་གིས་ང་ལ་འདུག་ལྟར་ལའི་འདིག་ཉེན་ནང་དུ་ལས་སྡེ་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དགོས་རེད་ཅེས་བཀའ་གནང་བྱུང་། ང་གཉིས་གཉེན་སྦྲིག་བྱས་པ་དང་ཁོང་བྱང་ཨ་རིར་སླེབས་པ་ནས་བརྒྱུད་ལྷོ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱུགས་བྱུང་མེད་ལ་འབྲེལ་བ་དང་བསམ་ཤེས་གནང་རྒྱུ་དེ་ཞེ་དྲགས་ཤུགས་ཆེ་ཏུ་བྱེད་ཡོང་། ངའི་བསམ་པར་ང་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་སྦྲིག་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱུགས་ཀྱི་བྱུང་མེད་སློབ་མ་གཞན་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་བརྒྱུད་དེ་ཁོང་གིས་ཉེན་རེ་ཉེན་རེའི་འདྲིས་གཤིབ་གཞི་རྩར་བྱས་ཏེ་ “བྱུང་མེད་” མཚུགས་ལྟར་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་རེད་སྟེ། ཁོང་གིས་རིག་གཞུང་གི་དབྱེ་བྱེད་གཞན་དག་དུ་མ་བརྟོལ་བ་བཞིན། རྒྱེས་པ་གཅིགས་ཆེའི་བསམ་ཚུལ་དེ་གཞི་རྩར་སྐོར་ནས་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་དང་། ཁོང་གིས་བྱུང་མེད་ཚོས་ལས་འགན་གལ་ཆེན་བསྐྱབ་སྐྱབ་པ་དགོངས་གནང་ཡོད། ད་ལྟ་ང་ཚོས་གནས་ཚུལ་འདི་ཡིན་ཤིང་ཅིག་ལ་བརྗེ་ཡི་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེ་དུས་འགོ་བྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་བྱུང་མེད་ལ་ད་ལྟ་ཐོབ་པ་ནང་བཞིན་གྱི་ཡངས་པོ་མེད།

གང་ལྟར་ཡང་དུས་ཡུན་འདིའི་རིང་ལ་ཁོང་གིས་བཏང་གནང་བའི་འགྲུར་བ་གཅིག་ནི་ང་ལ་བདེ་པོ་མེད་རུང་ངའི་གོ་གནས་མཐོ་ཏུ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་རེད། དམིགས་བསལ་འགོ་སྟོན་དེར་ངས་འགོ་བྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་ཡག་པོ་བསྐྱབས་ཡོད་པ་རེད་བསམ་ཀྱི་མེད། ལོ་སྟོན་མའི་སྟོན་ལའི་བགོ་སྐྱེད་ཚོགས་འདུའི་སྐབས་སུ། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚན་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ད་ཆ་མོ་ལ་མིང་འབོད་བྱེད་སྐབས། ལྷ་སྐྱེས་སྐྱེས་ཞབས་ཁ་ཡ་ན་

སྐྱེས་པོ་ཞེས་ཞུས་ན་ག་འདྲ་ཡོད་མིན་གྱི་དགོངས་འཆར་གནང་འདུག ཁོང་གིས་ཁོང་
 རང་ལ་མི་ཚོས་རྗེ་རྗེས་བྲོ་བ་དཔོན་ནམ། ས་སྐྱོང་ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་དུས་ང་ལ་འང་དེ་
 དང་མཚུངས་པའི་གོ་མིང་ཞིག་གནང་འདོད་འདུག་ཅེས་གསུངས། ཐོག་མར་ང་རང་
 གིས་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་ཇེ་མིང་རོམ་ཐེ་བའི་གཞན་དག་ཚོས་ཁོང་ལ་འདི་བཞད་གད་
 སྐྱོང་བའི་རྒྱ་ལྷ་ལྷ་ཡག་པོ་མི་འདུག་ཞུས་ཀྱང་ཁོང་གིས་ཁས་ལེན་གནང་མ་སོང་། ངས་
 གལ་ཏེ་ང་ཚོ་ཤམ་རྩ་ལའི་ཕོ་བྲང་དུ་སྡོད་རྒྱུ་ཡིན་ན། ང་ལྷ་ལྷ་མ་ཕྱེད་པར་སྐྱོན་དེ་ཅམ་
 ཨ་ཡོད་སྐྱམ་སྐྱེ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་མཇུག་བསྐྱོམས་བརྒྱབ་པ་ཡིན། ཟླ་བ་འགའ་ཤས་ཀྱི་
 བར་དུ་ནང་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་མི་ཚོས་ང་ལ་ "ལྷ་ལྷ་མ་སྐྱེ་ཞབས་" ཞེས་འབོད་པ་
 དེ་ག་ལེར་གོ་མས་སོང་། རྒྱ་ཆེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ། ང་རང་གི་ལྷ་ཕྱོགས་ལྟར་ན། ཀུན་
 སྐྱོང་བཟང་པོ་ཡིན་གྱིང་ཀྱང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་དཀྱུས་མ་ཚོས་གོ་མིང་འདི་བེད་
 སྐྱོད་གཏོང་རྒྱུ་ནི་ངས་འཚམས་པོ་ཞིག་མཐོང་མ་བྱུང་།

ངའི་བསམ་པར་སྐོབ་མ་ཚོས་ང་ལ་ཞབས་ཞུ་བྱེད་འདོད་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་
 བེ། རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་རྩ་ལའི་འཇིག་རྟེན་འདི་རྒྱ་སྐྱེད་གནང་བར་ལུས་ལྷགས་ཡོངས་
 རྫོགས་གཏོང་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་ལྷན་དུ་ང་ཚོའི་བྱིས་དུའང་དེ་རྒྱ་སྐྱེད་གནང་ཅང་
 རེད་སྐྱམ། རི་ནིན་གྱིས་ང་ལ་ནང་དུ་ "ལྷ་ལྷ་མ་ཇ་ཡ་ན་" ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད། ལྷ་བས་ཉེས་
 པ་ཞིག་ལ་ང་ཁོ་ཐད་སི་ཡི་རྟ་རར་རྟ་ཞོན་སྐྱོང་བརྟན་བྱེད་པའི་སྐྱབས་སུའང་མོས་ང་ལ་
 མིང་དེ་ཡང་ཡང་འབོད་ཀྱི་ཡོད། ངས་མོ་ལ་ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་ང་ལ་ཇ་ཡ་ན་ཞེས་
 འབོད་དགོས་པའི་རེ་འདུན་ཐེངས་མང་བྱས་པ་ཡིན། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ངས་དེ་འདྲའི་
 བྱང་མཚར་ཚོར་མ་བྱུང་ཡང་། ངས་འཇིག་རྟེན་དེ་གཉིས་ཐད་དུ་འཇོག་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་
 ཡོད། རྟ་ར་དེར་རི་ནིན་གྱིས་ང་ལ་ལྷ་ལྷ་མ་ཇ་ཡ་ན་ཞེས་འབོད་སྐྱབས་ང་འཇུགས་སོང་།
 གནས་སྐྱངས་དེའི་འོག་ཏུ་ང་རང་བྱུང་མེད་དཀྱུས་མ་ཞིག་བྱས་ཏེ། རྟ་བཞོན་རྒྱའི་ཐོག་
 ལ་དོ་སྐྱང་བྱས་པའི་སྐོ་ནས་ང་རང་གི་ལས་ཀ་དེ་མཇུག་སྒྲིལ་འདོད་བྱུང་།

ང་ལོ་ཐད་སེ་སློབ་གྲར་འགོ་བའི་ཉི་མ་དང་པོ་དེར་ངས་སེ་ཡ་ན་ཡི་ཤིང་ནགས་བརྒྱད་
དེ་མོ་ཏ་བཏང་ནས་ཁོའི་རྟ་རར་འགོ་སའི་ལམ་ཚུང་དེ་ནས་ཕྱིན་པ་ཡིན། རྟ་ར་དེ་ཐང་
ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཡོད་པ་དང་དེ་གར་རྟ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྷ་ཅམ་ཞིག་འདུག དེ་གར་ཁང་
པའི་ནང་དུ་རྟ་རྩ་ལ་སློབ་སའི་དོ་ར་ཡག་པོ་ཞིག་དང་། དེ་བཞིན་ནགས་ཚལ་བརྒྱད་དེ་
རྟ་རྒྱལ་སློབ་སའི་ལམ་ཁ་མང་པོ་འདུག།

ངས་རྟ་པའི་གྲོན་ཆས་ཡག་ཤོས་དེ་གྲོན་ཏེ་སློབ་འཕེལ་བོའི་ངང་ནས་དེར་སློབ་སྐྱོང་
ངས་ང་རང་གཞན་གྱི་ལྟ་སྣང་ལ་འཚམས་པོ་ཡོད་བསམས་བྱུང་ལ། ངས་ཏར་ལོ་ཐད་སེ་
ལ་བག་ཆགས་འཛོག་སྐབས་ཀྱི་རེད་སྣང་པ་བྱུང་། ཁོས་ང་ལ་འཚམས་འདྲི་བྱས་ཏེ་ང་
ལ་བཞོན་རྒྱའི་རྟ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་བརྗོད་བྱུང་། ཁོས་ “ངས་ཚོའི་གྲིས་ག་རེ་བྱེད་སྐབས་
མིན་བལྟ་དགོས་” ཟེར། རྟ་དེ་རྒྱབས་དེར་ཨོ་སེ་ཕྱི་རི་ཡ་ལ་ཨང་རི་མ་རྩེ་ག་ལེན་མཁན་
དེ་རེད། ངས་ང་རང་དགའ་ངལ་གྱི་ནང་དུ་རྒྱུད་པ་རྟ་ལམ་དེ་མ་ཐག་དུ་ཤེས་བྱུང་། རྟ་དེ་
ལ་ངས་གང་ཡང་བྱེད་དུ་འདུག་སྐབས་ཀྱི་མི་འདུག ཨ་རིའི་ནང་དུ་ང་ལ་རྟ་ཞོན་སྟངས་
བསྐྱབ་པ་དེ་དང་སེ་ཡ་ན་རར་ཁོང་ཚོས་རེ་བ་བྱེད་པ་གཉེས་ཐད་དེ་ཐ་དད་ཡིན་པ་གསལ་
པོ་རེད་འདུག ང་རང་ངོ་ཚ་བོ་བྱུང་། དེའི་རྗེས་སུ་ངས་ལོ་ཐད་སེ་ཡི་མཉམ་དུ་འཚོག་ར་
འཐུང་བར་འགོ་སྐབས་ཁོས་ང་ལ་ “གལ་ཏེ་ཚོའི་གྲིས་ལྷོ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་རྒྱུད་དུ་ཡར་
རྒྱས་ཤུགས་ཆེན་པོ་གཏོང་མ་སྐབས་ན། རྒྱུད་རང་འགོ་དགོས་གྱི་རེད། ངའི་ངོ་ཚ་བ་དེ་ངའི་
སློབ་སྐྱོང་ཚོས་བྱེད་གྲིན་ཡོད་རེད། གལ་ཏེ་ཡག་དུ་མ་ཕྱིན་ན། རྒྱུད་རང་འགོ་རྒྱུ་རེད། དེ་
ལས་གཞན་པ་གང་ཡང་མེད།” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་།

ཁོས་ང་ལ་གལ་ཏེ་ངས་ལོ་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱད་ནས་སྐྱུང་འདོད་ཡོད་ན། ཁོ་རང་སེ་
པོན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲར་བརྒྱུད་ནས་མེད་པའི་རྒྱབས་སུ། ང་ཞོགས་པ་རེ་རེར་ཁོའི་
རྟ་རར་ཡོང་དགོས་གྱི་རེད་ཟེར། ང་ཞོགས་པ་རེ་རེར་ཁོ་པའི་ལས་རོགས་དེའི་སར་ཕྱིན་ཏེ་
མོས་ང་ལ་རྟ་སྟེང་དུ་སྟོད་སྟངས་སློབ་གྱི་ཡོད། རྟ་སྟེང་དུ་སྟོད་སྟངས་ཟེར་དུས་རྟ་པ་དེར་
རྟའི་ཐོག་དུ་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ་སྟོད་སྟངས་སློབ་རྒྱུ་དེ་ལ་ཟེར། སློབ་སྟོན་པ་དེས་རྟ་དེ་ས་ཐིག་

བྱུང་། ངས་འདི་དག་ཚང་མའི་ཐོག་ལ་ལྷོས་བསྐྱར་ཞུ་བྱིང་རིན་པོ་ཆེར་ཁ་པར་ཐེངས་
འགའ་ཤས་སྐུལ་བ་ཡིན། ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚེའི་ནང་དུ་གཞན་གྱི་བསམ་ཤེས་དང་
སྤོང་རྗེ་འཚོལ་བཞིན་མཆིས། མདོར་ན་ང་རང་སློབ་སྦྱོང་ཉམས་པ་དང་དགོས་ཚུལ་མི་
ཚང་བའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་།

སྤྱི་ཚུལ་དགུ་པའི་ཚུལ་དཀྱིལ་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་འཕྲིན་ཡིག་ཅིག་གནང་བྱུང་། ང་ལ་
མཚོན་ན་དེ་ནི་ཁོང་གིས་རང་གི་སློབ་མ་ཚང་མའི་མཉམ་དུ་བྱུག་ལས་གནང་སྐྱབས་ཀྱི་
དཔེ་མཚོན་ཞིག་རེད། ཁོང་ནི་ཉ་ཅང་གི་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལ་བརྗེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅིག་
རེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་དམིགས་བསལ་ཁོང་རང་གི་སྐྱེ་བའི་ཚང་མར་རེ་བ་ཆེན་
པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་དེ་ངས་ཁོང་གིས་གང་གིས་གནང་པ་དེ་བཞགས་ཏེ་ཤེས་བྱུང་། དེ་ནི་
ཕན་བྱུང་ཉོན་འཛོར་འོས་པ་ཞིག་རེད། ཅིའི་བྱིར་ཞེན་ཁོང་གིས་དྲང་པོ་དང་སེམས་པ་རྣམ་
དག་གི་སློབ་མ་ཐད་ཀའི་བཀའ་སློབ་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས།

ངའི་སྤོང་སྐྱུག་གང་དེར།

ངས་ཁྱེད་ལ་ཡི་གེ་ཞིག་འབྲི་བཞིན་པ་འདི་ངོ་མཚར་ཆེན་པོ་མ་རེད་དམ། ང་
གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་འདི་ལྟར་པན་ཚུན་ཁ་བརྟེན་བྱས་པ་དེ་སྡོན་ནམ་ཡང་བྱུང་
མེད། དུས་རྒྱུན་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་པར་བེད་སྲོད་གཏོང་བའམ། ཡང་ན་སེམས་
དང་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངས་ཡི་གེ་འདིའི་ནང་གང་
བཤད་པ་དེས་ཁྱེད་རང་ཉ་ཅང་ཉོན་མི་འཛོར་བའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ང་ཁྱེད་རང་ལྟ་བུའི་འགོ་བམི་ཞིག་ལ་ནམ་ཡང་སྐྱུག་སྤོང་མེད། ཁྱོད་ནི་ཉ་ཅང་
རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་དང་། ངོ་མཚར་ཅན། སེམས་པ་བཟང་པོ་ཞིག་རེད། ངས་
ཁྱེད་རང་ཞེ་དྲགས་དྲན་གྱི་འདུག འོན་ཀྱང་སྐབས་རེ་ངས་ཁྱེད་རང་གི་མ་
འོངས་པའི་ཐོག་ལ་བསམ་སློབ་འཁོར་གྱི་འདུག ང་ལ་ཁྱེད་རང་འཛམ་སྤྱིང་ནང་
དུ་རྒྱའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་རྟེན་པ་ཡག་ཤོས་དེ་ཆགས་ན་སྐྱུག་པའི་འདོད་པ་ཡོད། འདི་

འཇིགས་ཀྱི་དུང་ལོ་འཆར་གཞི་འཇམ། འཆར་སྣང་དང་བསྐྱེད་ཏེ་འགྲོ་བྱ་ཅམ་མ་
ཡིན་པར་དོན་དངོས་སུ་འཇིགས་རང་རྟ་པ་ཡག་པོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ན་སྣང་པའི་འདོད་
པ་ཡོད། དེས་ན་དུང་ལོ་འཇིགས་ལམ་ལ་འདུག་པར་འདོད།

འཇིགས་ཀྱི་སྣང་ལ་ཁ་པར་དང་ཡི་གེ་བཏང་བར་སྤྲུགས་མེ་ཆེ། འཇིགས་རང་གི་རྟ་ཞོན་
སྣོད་བཅར་དང་སི་ཤེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྣོད་གྲར་འཇིགས་རང་འདོད་སྣོད་མ་ཁེངས་
པར་འཇིགས་རང་གིས་ག་རེ་ཚོར་གྱི་ཡོད་པ་འདི་དག་ཚང་མ་ངས་བསམ་ཤེས་སྤྱབ་
གྱི་འདུག འོན་ཀྱང་འཇིགས་ཀྱི་འཇིགས་དང་གོགས་པོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་
ངས་འཇིགས་རང་ལ་སྐྱུལ་མ་བྱེད་གྱི་ཡོད། འཇིགས་སེམས་སྤྲུགས་ཆག་ནས་སྣོད་
གཏོང་མ་བྱེད། འཇིགས་རང་ངའི་སྣང་གྲགས་ཅན་གྱི་རྒྱུང་མར་བཀྲུག་པ་ཁོ་ནས་ང་
ལ་སྣོད་པས་པ་སྐྱེས་པ་མིན་པ་དེ་ངས་འཇིགས་ཤེས་ན་འདོད། རྟའི་འདུལ་སྣོད་གི་
འཇིགས་ཉེན་ནང་ཏུ་འཇིགས་རང་རྟ་པ་ཚེ་ག་ཞིག་ཆགས་སུ་འདུག་པར་སྐྱུལ་འདོད་
བྱེད་ཆུ་དེ་ངའི་འོས་འགན་དང་སྣོད་བ་ལྡན་པའི་ལས་འགན་ཞིག་ཡིན་པ་ངས་
ཚོར་གྱི་ཡོད། དེས་ན་ང་ལ་འཇིགས་ཀྱིས་ཁོ་ཐད་སི་མཉམ་ཏུ་ཡུན་རིང་ཅམ་བསྐྱེད་
དེ་སྣོད་སྣོད་བྱས་ན་སྣང་པའི་འདོད་པ་ཡོད། འགྲོ་གྲོན་དང་བསམ་སྣོད་ཀྱི་བ་
གཉེར་ཇི་འདྲ་ཞིག་དགོས་ཀྱང་ངས་དྲུངས་སྤངས་ཞུས་ཚོག་ འདི་ནི་ངའི་ལས་
འགན་ཡང་རེད།

སྐབས་རེར་བཟོད་བསྐྱེད་མ་སྤྱབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་རེ་བ་ཟད་པ་ལྟ་བུར་ཚོར་གྱི་
ཡོད། སྐབས་རེ་འཇོམ་སྤྱིང་གི་ནང་གི་རྟའི་འདུལ་སྣོད་ཡག་ཤོས་ཡོད་པ་དེ་ནས་
འཇིགས་རེ་བ་བྱས་པ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་ཡིད་ཐང་ཆང་པ་ཡོང་གི་ཡོད། འཇིགས་
ཁོ་ཐད་སི་ཡི་མཉམ་ཏུ་ཡེ་ཤུའི་འཇུངས་སྐར་ཡོལ་བའི་བར་དུ་འཇམ། མ་མཐར་
ཡང་ལོ་རྗེས་མ་དེ་འཇོལ་བ་བྱེད་སྤྱབ་ན་ང་འཇིགས་ལ་སྣོད་པས་པ་ཆེན་པོ་ཡོང་ས་
རེད། འཇིགས་ངའི་འཇིགས་ལ་སྐྱུལ་འདོད་བྱེད་ཆུའི་འདུན་པ་ཆེ་ཅུ་ཕྱིན་པ་དེ་ཡ་

མཚན་དུ་མཐོང་སྲིད། ང་ལ་མཚན་ན་དེ་ནི་ངའི་ངོས་ནས་ཚོད་དང་ང་རང་
ལ་ཡོད་པའི་སྒོ་བས་པ་དེ་རེད། ཚོད་ཀྱིས་འདི་ཚང་མ་སྒོས་མི་གཏོང་བའི་རེ་བ་
ཡོད། ལྷགས་རྗེས་གཟིགས། བཟོད་བསྐྱོན་ནི་ཅ་ཆེན་ཡིན་པའི་བསམ་སྒོ་གཏོང་
རོགས། ང་ལ་ཚོད་ཀྱིས་སི་ཤེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྒོ་བ་ལྟའི་སྲིག་ཁྲིམས་ཀྱི་འོག་ཏུ་
སྒོད་རོགས་བྱས་ན་སྣམ་པའི་འདོད་པ་ཡོད། གལ་ཏེ་འདི་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་ཞིག་
ཏུ་མཐོང་གི་འདུག་ན། ང་གཉིས་ལྷག་སྐབས་འདིའི་སྐོར་གྲོས་བསྟུར་བྱེད་ཆོག་
འོན་ཀྱང་ངས་ཚོད་རང་སྒོ་བ་ལྟའི་ནང་དུ་བསྐྱེད་ན་འདོད།

ཚོད་ཀྱིས་ཡོ་རོབ་ཀྱི་རྟ་ཅལ་འགྲན་བསྟུར་དེ་ཏ་ཅང་རྒྱས་སྒོས་ཆེན་པོ་ཡིན་སྐོར་
བརྗོད་འདུག་སྐབས་རེ་མི་ཚོའི་འདོད་པ་བསྟུན་རྒྱ་དེ་དགོས་ངེས་ཅན་ཞིག་རེད།
དེ་མིན་མཉམ་ལས་བྱེད་པའི་གཞི་ཅ་མེད། རང་ཉེད་ལ་ཞེ་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་
ཞིག་དགོས། དེ་ནི་ལྟང་མེད་དུ་གནས་རྒྱའི་ལྡེ་མིག་དེ་རེད།

སི་ཤེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྒོ་བ་ལྟའི་དམིགས་བསམ་ལ་བྱང་ཆོས་ཤིག་ཡོད། དེ་ནི་
རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ངོས་ལེན་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་མི་རབས་ནས་མི་རབས་
བརྒྱུད་པའི་བརྒྱུད་པ་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱལ་མ་དེ་སྐོར་ཀྱི་སྦྱོང་
བརྟན་གཅིག་ཤུ་ནས་འཐོབ་རྒྱ་མེད། ངས་ང་རང་གིས་དེ་བྱས་ཡོད་ཅང་ངས་
ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ཚོད་ཀྱིས་ཚོད་རང་གི་འདོད་པ་ལྟར། སྐོལ་རྒྱན་ལམ་ལུགས་ཤིག་
དང་ཁ་བལ་ཏེ་རྟ་བཞོན་སྦྱོང་བརྟན་བྱས་ན། ཚོད་རང་ཉེད་འདུལ་སྦྱོང་ལམ་
ལུགས་ཀྱི་རམ་ཎ་སི་དེ་ཆགས་ཀྱི་རེད།

ཚོད་ཀྱིས་ཚོད་རང་གི་འདོད་པ་བཞིན་བྱེད་འདོད་ཡོད་སྲིད། འོན་ཀྱང་རང་ཉེད་
རང་མགོན་བྱས་པའི་སྲིག་ལམ་དེ་དག་རྒྱན་མ་རེད། ཨ་རི་བ་ཁོ་ནས་འདི་ལྟར་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་རང་ཉེད་གང་ནས་བརྒྱུད་པའི་མེས་པོ་ཚོའི་

སྒྲིག་ལམ་གྱི་བརྒྱུད་པ་རི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་དེར་ཁོང་ཚོ་དགའ་པོ་མེད། དེའི་
ཚབ་ཏུ་ཁོང་ཚོས་ལྷག་ཏུ་རི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་གཡོལ་ཐབས་བྱས་ཏེ། རང་
གིས་སྒྲིག་ལམ་གསར་པ་ཞིག་བཟོས་ཏེ་རང་གི་བདེ་བ་དེ་དེའི་ནང་དུ་འཇུག་
ཐབས་བྱེད་གྱི་རེད། ལྷིང་ཉེ་མ། ང་ལ་ཁྱོད་རང་ཨ་རི་བ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་དུ་འཇུག་
འདོད་མི་འདུག དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཚེ་ལ་ཚུང་དང་བཞད་གང་གྱི་རྒྱ་རེད།

ལྷིང་ཉེ་མ། ངས་ཁྱོད་ལ་ལྷ་ཚུགས་བྱེད་མི་འདོད། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་ཡིད་
ཆེས་ཡོད་ན་ངའི་བསམ་ཚུལ་འདི་བདེན་པ་རེད། ང་ཚོའི་མི་དང་མཉམ་དུ་
སྡོད་རྒྱ་མེད་པ་དེ་མི་སྦྱིད་པ་དང་མི་བདེ་བ་ཡོད་པ་ངས་ཤེས་གྱི་ཡོད། འོན་
ཀྱང་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདེ་ཐང་ངང་རྒྱལ་ཁ་ལོན་ཏེ་ལོག་ཡོང་ན་མི་ཚོས་དེ་
བས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱུགས་ཆེ་བ་བྱེད་གྱི་རེད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར་ངས་
འདིར་དངོས་གནས་ལྷ་ཚུགས་རྒྱག་གི་ཡོད། ལྷགས་རྗེས་གཟིགས། དེའི་ཐོག་
མཐོ་བསམ་གཏོང་རོགས། ང་གཉིས་མཉམ་དུ་ཡོད་སྐབས་འདིའི་སྐོར་ལ་གྲོས་
བསྟར་བྱས་ན་འཇུག་རྒྱ་རེད།

གནད་དོན་གཅི་པོ་མི་མགོན་བསུ་སྡེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་དང་ལྷན་དུ་སྒྲིག་ལམ་
ཡོང་གི་མེད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་དགོས། ལུས་ཀྱི་མི་བདེ་བ་ལས་བརྒལ་ཏེ་བཙོན་
འཇུག་དང་སྐྱུག་ཅུས་བརྒྱབ་རྒྱ་དེ་གཅི་གནད་རེད།

ཁྱོད་ཀྱི་ཆེས་བརྗེ་དུང་ཅན་གྱི་ས་སྐྱོང་དང་ལྷ་པོས་ཡི་གེ་འདི་ཁྱོད་ལ་ཏ་ཅང་
བརྗེ་བ་དང་དུང་བ་ལྷན་པའི་སྐོར་ནས་ཁྱེད་རང་ཡིད་ལ་དྲན་བཞིན་བྲིས་པ་ཡིན།
ལྷིང་ཉེ་མ། ཁྱོད་ཀྱི་ཅི་གསུང་བཀའ་རྒྱབ་ཀྱི་བའི་ལྷ་པོ་དང་ས་སྐྱོང་མི་འི་ཡིས་
བརྗེ་བ་དང་བཅས།³⁶

36 བར་སྐྱུན་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྒྱམ་དུང་པས་ 1992 ལོར་ཏ་ལ་ན་སྐྱུག་པོར་བཏང་བའི་ཡི་གེ།

ངས་འདི་འདྲའི་གསུང་འཕྲིན་ཞིག་སྣང་མེད་དུ་འཛོག་སྐབས་མ་སོང་། གལ་ཏེ་ངས་ང་རང་གི་དོགས་པའི་རྒྱ་ལས་གྲོལ་ཏེ་རྒྱ་ཆེ་ས་ཞིག་ནས་བལྟ་སྐབས་ཡོད་ན། ངས་རང་ཉིད་ལ་སྤོང་ཉེ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་འདི་འདྲ་ཞིག་བརྒྱབ་ཡོད་སྲིད། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ང་རང་གིས་གང་འཚམས་ཤེས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་ཚུལ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་གནང་བྱུང་། ཁོང་བདེན་པ་ཡིན་པ་ངས་ངོས་ལེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ངའི་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་སྟོགས་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་སོང་། ངས་འགོ་རྒྱུ་བསམ་སྒྲོ་དོར་ཏེ་བཙོན་འགྲུས་བལྟེན་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། ངའི་འབད་བཙོན་དང་བསམ་སྒྲོའི་འགྱུར་བ་གཉིས་ཀྱི་དབར་ནས་ང་ཡར་རྒྱས་ཆེ་རུ་བྱིན་སོང་།

ཁོང་གི་ཡི་གེའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ངའི་རྟ་བཙོན་གྱི་སྤྱོད་བརྟེན་ཐང་ངས་ཨ་རི་བ་ནང་བཞུགས་བྱེད་རྒྱུར་ཁོང་ལ་ཐུགས་འདོད་མེད་གསུངས་པ་དེ་ནི་ཁོང་གིས་ངས་དབྱིན་ཇིའི་མི་རིགས་གཅིག་ཆེར་བཅེ་བའི་རང་བཞིན་དེར་བཅེ་འཛོག་གནང་བ་རེད། ང་ཚོ་ཨ་རིར་སླེབས་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ང་གཉིས་ཀས་ཨ་རི་བཙོན་དེར་དབང་དང་། གསར་གཏོང་གི་སེམས་ཤུགས་དང་བྱུང་ཚེས་དེར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་ཚོའི་སྤྱི་ལམ་མེད་པ་དང་སྟོལ་རྒྱུ་ལས་མི་ལེན་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཡང་ང་གཉིས་ལ་ཤེས་རྟོགས་ཡོད། ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཚར་ལོངས་བྱེད་སྐབས་ལ་ཅི་ཅམ་གྱིས་ངོ་རྒོལ་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། དབྱིན་ཇི་བའི་བསམ་སྒྲོའི་འབྱེད་སོའི་སྐོར་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱེད་དགོས་པ་ཞེས་པའི་མང་པོ་ཡོད། དེ་ནི་ང་རང་གི་ཆ་ཤས་ཤིག་རེད། ངས་ཁ་གཏད་གཅོག་སའི་སེམས་བག་དོག་པོ་དང་མཁྲིགས་བརྒྱུད་གི་རང་བཞིན་ཞིག་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་རང་དབྱིན་ཡུལ་དུ་འཚར་ལོངས་བྱས་པ་དེ་ནས་སྤྱི་ལམ་ངོ་མའི་སྐོར་ལ་འདྲེན་བརྟེན་ཐོབ་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁོང་རང་གི་བསྐྱབ་པ་སྒྲོབ་གཉེན་དང་འཚར་ལོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྤྱི་ལམ་ལ་འབྲེལ་བ་འདི་ཡོད་པས་ཁོང་གི་ཉམས་སྤོང་གི་སྐོར་ནས་གསུངས་པ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཅང་ང་རང་དགའ་པོ་བྱུང་།

ངའི་རྟ་བཞོན་སློབ་སྦྱོང་གི་ཐད་ལ་ཡོ་རོབ་ཏུ་མ་ཡོང་སྟེ་ལ་ངའི་ཨ་རིའི་ནང་གི་
སྦྱོང་བརྗེས་དེར་ཅི་ཞིག་ཚང་གི་མེད་པ་ང་ལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་། ང་རང་ཡར་རྒྱས་ཏེ་ཅང་
མཁོ་གས་པོ་འགོ་ཡི་ཡོང་པ་མངོན་གྱི་འདུག འོན་ཀྱང་སྒྲིག་ལམ་གྱི་ཚང་གཞི་དེ་བརྟན་པོ་
བྱུང་མེད་པ་དང་ཚང་གཞི་ལ་དོ་སྣང་ཡག་པོ་བྱུང་མི་འདུག དེས་ན་ཚང་གཞི་ནས་སྐྱར་
དུ་འགོ་འདྲུགས་དགོས་བྱུང་བ་དེ་ངའི་རྟ་རྒྱལ་ཡར་རྒྱས་གྱི་ཐད་ལ་ཕན་ཐོགས་པོ་བྱུང་
བ་ཅེས་མ་ཟེན་དགོས་ངེས་ཅན་ཡང་ཆགས་སོང་།

རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་ནང་དུ་རྟ་པའི་དམིགས་ཡུལ་དང་པོ་དེ་རྟ་དེ་རང་གི་རྐང་དབར་
དུ་མ་བཅོར་བ་དང་། སྐབས་ལ་ལག་པ་མ་འཆང་བའི་སློབ་མཁུ་འི་ལྟར་རྟ་ཐོག་ཏུ་འཕྲོང་པོར་
སྟོན་སྐབས་པ་དང་། རྟའི་འགྲུལ་སྦྱོང་དང་འི་ལྟར་མཐུན་ཐབས་བྱེད་སྤངས་ཤེས་དགོས་པ་
དེ་རེད། ཐོག་མར་རྟའི་འགྲུལ་སྦྱོང་དང་མཐུན་པོ་ཡོང་ཐབས་དེ་སྦྱོང་དགོས། རྟུང་རིམ་
འདིར་དུས་ཚོད་རིང་པོ་འགོར། གལ་ཏེ་རྟ་པ་དེར་རྟ་ཐོག་ཏུ་སྟོན་སྤངས་གྱི་ཐད་ལ་སྦྱོང་
བརྗེས་ཡང་དག་ཅིག་སྲ་ས་ནས་མེད་ན། རྗེས་སུ་རྟ་ཞོན་སྐབས་མངོན་པར་གསལ་ཡོང་གི་
རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་རྟའི་འགྲུལ་སྦྱོང་དང་གཞི་མཐུན་ཡོང་མི་སྐབས་པའི་གནས་སྤངས་
ཤིག་རྒྱན་དུ་ཡོང་གི་ཡོད། གལ་ཏེ་རྟ་པ་དེས་རྟ་དང་བསྐྱུན་མ་སྐབས་ན། རྟའི་འགྲུལ་སྦྱོང་
དེ་བབས་ཆགས་པོ་དང་ལྟ་བུ་སྐྱེག་པ་ཡོང་མི་སྐབས།

རྟ་རྒྱལ་ཅན་གྱི་རྟ་པ་ཞིག་དང་སྦྱོང་བརྗེས་ཡང་དག་ཐོབ་པའི་རྟ་ཞིག་གིས་ཚེ་མོར་
མོན་པའི་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་རྒྱ་རྒྱལ་སྟོན་སྐབས་རྟ་པ་དང་རྟའི་དབར་གྱི་བརྗེས་འཕྲིན་དེ་
རྟ་ལ་མ་མི་མངོན་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས། འདི་ནི་རྟ་པ་དེས་གང་ཡང་བྱེད་གྱི་མེད་པའི་དོན་
མིན། རྟ་པ་དེས་རྟ་ལ་བཀོད་འདོམས་དང་མཐུན་འཇུག་སྟེ་ཚོགས་པ་སྤྲད་དེ་བྱ་བ་མང་པོ་
བྱེད་གྱི་ཡོད་སྟེ། འདི་ནི་རྐང་པའི་འགྲུལ་སྦྱོང་དང་། སྐབས་འདི་ནི་སྤངས་ཏེ་སྐུ་འི་སྤོང་དུ་
སྟོན་སྤངས་བཅས་བརྒྱན་དེ་བྱེད་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་འདི་དག་ཚང་མ་ཏེ་ཅང་དུས་མཉམ་
དང་ཕ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཅང་། རྟ་པ་དང་རྟའི་དབར་གྱི་ཆིག་སྒྲིལ་དེས་མ་གཏོགས་
སྦྱིར་བཏང་གི་མི་ལ་དོ་སྣང་ཡོང་གི་མེད། རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་ཚེ་བྲ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་རྟ་ཞིག་

ལ་སྐྱོད་བརྟེན་སྐྱོད་པར་མ་མཐར་ལོ་ལྷ་འགོར་གྱི་ཡོད། བརྟེན་རིམ་དེ་ཡོངས་རྒྱུགས་གྱི་
ནང་དུ་མཐུན་འགྱུར་ནམས་བཟང་དུ་གཏོང་གི་ཡོད། སྐྱོད་བརྟེན་ཆ་ཚང་བ་ཐོབ་པའི་
ཉེ་ཞིག་ཉེ་འདྲུལ་སྐྱོད་གི་འགྲན་བསྐྱུར་མཐོ་ཤོས་བརྟེན་དེ་འགོ་བའི་སྐབས་སུ་བལྟས་
ན། ཉེ་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དེ་ཉེ་ལམ་མངོན་པར་མི་གསལ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས། ཉེ་དང་ཉེ་
པ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱེད་པ་མཐོང་དགོས།

དེས་ན་ངས་ཉེ་ཞིག་ཉེ་སྐྱོད་པའི་སྐྱོད་བརྟེན་དེ་བརྟེན་དེ་ཉེ་ལ་གཞི་ཚའི་འབྲེལ་བ་
བཟོ་སྐྱེད་ལ་འདི་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ་ཞིན་ཡོད། ཡོ་རོབ་གྱི་ནང་དུ་སྐྱོད་བརྟེན་བྱེད་སྐྱེད་
སྐྱོར་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཉེ་ཅང་བདེན་པ་རེད། དམིགས་བསལ་སྐོལ་རྒྱུན་གཙང་ལ་ཞིན་པའི་
མེ་ལ་ནའི་ནང་དུ་སྐྱོད་བརྟེན་དེ་རྒྱུར་དུ་སྐོལ་གང་བ་གཞི་ལ་བཞག་མེད། ཉེ་པ་གསར་
པ་ཚོས་རྒྱུན་དུ་ཉེ་སྐྱོད་སྐྱེད་སྐྱེད་གྱི་སྐྱོད་བརྟེན་ལ་དུས་ཚོད་རིང་པོ་སྐྱེལ་གྱི་ཡོད། ཉེ་
སྐྱོད་སྐྱེད་སྐྱེད་སྐྱོད་སྐྱེད་ཉེ་དེ་ས་ཐོག་ཉེ་ཡོད་པའི་སྐོལ་སྐོལ་པ་དེས་སྐྱེད་ལ་འཛིན་
བྱེད་གྱི་ཡོད། ཉེ་དེས་སྐོལ་སྐོལ་པ་ལ་སྐོར་བ་བྱས་ཏེ་ཤོམ་པ་རྒྱག་པ་དང་། བང་འགོས་
རྒྱག་པ། མཐོགས་འགོས་རྒྱག་པ་བཅས་བྱེད་གྱི་ཡོད། སྐོལ་ལྷན་གྱི་དམིགས་ལུལ་ཉག་
ཅིག་དེ་དེ་ལྟར་སྐྱོད་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་དུས་མཚའ་ས་ཡོང་བ། ཉེ་འདྲུལ་སྐྱོད་དང་
བསྐྱེད་རྒྱ་བཅས་སྐྱོད་རྒྱ་དེ་རེད། སི་པེན་ཡའི་ཉེ་བཞེན་སྐོལ་གྱི་ནང་ཉེ་གཞིན་ལྱོད་འདིས་
སྐྱོད་བརྟེན་པ་ཚོ་ལ་སྐབ་དང་ཡོབ་ལ་སོགས་པ་མ་སྐྱོད་སྐོལ་ལ་སྐོལ་བ་དུག་རིང་ཉེ་སྐྱོད་
དུ་སྐྱོད་སྐྱེད་སྐྱོད་གི་ཡོད་རེད་ཅེས་ང་ལ་བཤད་བྱུང་། མཐའ་མ་དེར་ང་རང་ལ་དེ་
དང་གཅིག་མཚའ་ས་གྱི་ཉེ་མས་ལྱོད་ཐོབ་པ་དེ་བཀའ་རིན་ཆེན་པོ་ཡིན།

ཁོང་གིས་ང་ལ་ཡི་གེ་དེ་བཀའ་སྐྱོད་བཟུང་སྐྱོད་འགའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་མེ་ལ་ནར་
ཐེབས་བྱུང་། ཁོང་གིས་སྐྱོ་མཚམས་ནས་གྲང་གསེང་འདྲ་བོ་ཞིག་བཞེས་པ་རེད་ཅེས་
བཤད་ན་འགྲིག་སྟུང་། ཁོང་གིས་སྐོལ་མ་འགའ་ཤས་དང་མཉམ་དུ་ང་ལ་སྐྱོད་འདྲུང་
དང་། ཡོ་རོབ་གྱི་ནང་དུ་བརྗོད་སྐྱོད་ཡོན་ལྷན་འདྲུགས་ཆེད་དུ་མངགས་པའི་མའེ་ཁོལ་
ཁོན་གྱིས་དེ་འདྲུ་བྱེད་གྱི་ཡོད་མེད་གཞིགས་པར་ཐེབས་པ་རེད། ཁོང་མཇལ་བས་ང་ཉེ་
ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་།

གྲིས་སེ་ར་ལ་ཡོ་རོབ་གྱི་སྐོར་སྐོར་འདི་འདི་རིང་ལ་དགོང་དྲོའི་ཀྲོན་ཆས་འགའ་ཞིག་ཀྲོན་
 རྒྱུར་གཡར་པོ་བཏང་འདུག དགོང་མོ་རེ་རེ་མོས་རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་ཀྲོན་པ་དཔེ་
 གསར་ཞིག་ཀྲོན་ཏེ་དགོང་ཚེགས་ལ་ཡོང་གི་འདུག ལྷག་པོ་འདིར་ད་ནི་ད་ཚོའི་བཟའ་
 ཚང་གི་མི་ཚོའི་ནང་རིན་པོ་ཆེས་བྱུང་མེད་གཞན་དང་ལྡན་དུ་འབྲེལ་བ་གནང་བ་དེར་
 གང་འཚམས་གོ་མས་ཟེན། སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། ངས་ཁོང་
 ཚོ་ནི་ཉེན་ཁ་ཅན་དང་དམའ་འབེབས་བྱ་ལུལ་དུ་མཐོང་མ་སོང་། བྱུང་མེད་འདི་ཚོའི་
 བུ་བུ་མང་པོ་ཞིག་དའི་གྲོགས་མོ་རེད། ང་ཚོ་ཚང་མས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་རྒྱུན་ལྡན་མ་
 ཡིན་པའི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྲོལ་རྒྱུན་ལྡན་ཁོང་བྱུང་མེད་གཅིག་ལ་བདག་ཐོབ་
 མེད་པའི་གནས་བབ་དེར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ལྷན་པ་ཡིན། ཅི་སྟེ་རིན་པོ་ཆེའི་མཉམ་དུ་དུས་
 ཚོད་སྐྱེལ་མཁན་གྱི་བྱུང་མེད་ཅིག་གིས་ང་ཁོང་གི་བཟའ་བུ་ཡིན་པའི་གོ་གནས་དེར་གུས་
 ཞབས་བྱེད་གྱི་མི་འདུག་ན་ང་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་ཡོད། ལྷག་པོ་ཞིག་ལ་ཞིག་ལ་འདི་
 འདྲ་ཡོང་རྒྱ་དཀོན་པ་རེད། སེ་ར་ལ་མཚོན་ན་ང་གཉིས་གྲོགས་མོ་རྙིང་པ་ཡིན་ཅང་མོ་
 འཕྲད་པར་ང་རང་དགའ་པོ་བྱུང་།

ངས་གོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་རིན་པོ་ཆེས་དའི་སྐྱེས་སྐར་དེ་ཉུག་པར་ང་དང་མཉམ་
 དུ་སྤྱང་བཅི་གནང་རྒྱུའི་འབད་བཅོམ་གནང་གི་ཡོད་པས་འདི་ལོ་ཡང་དེ་ལྟར་གནང་པ་
 རེད། ཁོང་སྐེ་ལ་ནར་ཡོད་དུས་ང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞིར་སླེབས་པ་རེད། རོན་པར་ཁེ་སི་ཡིས་
 སྐོར་སྐོར་ཆ་ཚང་གི་རིང་ལ་ཁོ་རང་གི་སྤྱི་ར་དེ་ཉེད་ལར་ནང་བཞེན་བཞེན་ཡོད་པས།
 རིན་པོ་ཆེས་རྒྱུན་དུ་མི་ཚོ་ལ་འཇར་མན་སྐད་དུ་ག་ལེར་བཞུགས་ཨང་ངམ། “ཨབ་
 མི་ཤར་སེ་ཉེན” ཞེས་བརྗོད་རྒྱུའི་ཚབ་དུ་ “སྤྱི་ཐ་སི” ཞེས་གསུངས་ཏེ་བཞུགས་སོང་། སུ་
 ལའང་དོ་སྣང་བྱུང་མེད་པ་འདྲ། མི་ཚོས་ཁོང་གིས་འཇར་མན་སྐད་ཤེས་གྱི་མེད་ཤག་བྱས་
 པ་རེད་སྟེ། རིན་པོ་ཆེ་དང་རོན་གཉིས་གྲིས་ཆེས་མི་འོས་པའི་སྐོར་ནས་ཨོ་སི་ཐི་རི་ཡའི་ན་
 ཚོའི་འདས་དོན་ལ་འཕུ་སྐོར་དང་བཞུང་གད་ཡང་ཡང་བསྐྱབས། (རིན་པོ་ཆེས་གནས་
 ཚུལ་ཆེ་ཕྱ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཏེ་དའི་ཐོག་བཞུང་དགའ་སྐོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།)

ངའི་སྐྱེས་སྐྱེས་ལ་རིན་པོ་ཆེས་མགོན་ཁང་དེར་ཁང་མིག་ཅིག་སྐྱེས་ཏེ་རི་ཕག་བྱུངས་
རིལ་གཅིག་མེར་སྐྱེག་བཏང་སྟེ་རྩེ་རྩེ་ཚོགས་སྟངས་བཞག་འདུག ཉི་མ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རིང་ལ་
ཁོང་དང་། ཁོང་གི་སྐྱོ་འཇུག་ཆེ་ལ་བཅེ་དུང་ཅན་གྱི་འདིག་རྟེན་དེ་ངའི་སར་ཡོད་པ་དེས་
ང་ཞེ་དགས་སྐྱིད་པོ་བྱུང་། འདིའི་སྐྱབས་སུ་ང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ཏེ་ཅང་མཉེས་པའི་ས་ཤར་
ཁོར་ཁྱེར་བའི་མངར་བས་དེ་བས་སྐྱེན་གྱི་མཇུག་ཏུ་མང་པོ་བོས་པ་ཡིན།

ཁོང་དེ་གར་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་ངའི་རྟ་ཞོན་སྟོང་བརྟེན་གྱི་
སྐྱོར་ལ་ཁ་བར་མུ་མུ་བྱས་པ་ཡིན། ངས་ཁོང་ལ་ང་རང་གིས་སྟོང་བརྟེན་མུ་མུ་
བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། སི་ཤེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྟོང་གྲས་ད་ཆ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྟོང་བྱུག་གསར་
པ་འགའ་ཤས་ལེན་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད་སྐྱོར་ངས་གོ་བྱུང་ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན། དུས་
ཚོད་དེའི་སྐབས་སུ་ང་རང་དེར་ཡོད་པ་དེ་ནི་ངའི་རྒྱན་ལྷན་མ་ཡིན་པའི་བསོད་ནམས་
ཤིག་རེད། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ངས་འདྲེ་ལ་ཞུས་ཀྱི་སྟེན་ཞུ་བྱས་པའི་ཆེད་དུ་ཡར་
རྒྱས་ཡོང་བར་འབད་བཅོམ་གྱིས་ཆེ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ངའི་འདོད་པ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་ཞེས་ཞུས་
པ་ཡིན། སྐབས་དེ་དུས་ངས་ཁོང་གིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་གྱི་ཐབས་ལམ་དེ་བཞེན་
པ་ཁོ་ནས་སྐྱིག་ལམ་ལ་བྱང་ཆ་ཐོན་ནས་སྟོང་གྲས་རྒྱུད་ལེ་ཡོད་པ་དེ་ཤིས་རྟོགས་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་ཐད་སི་ཡི་རྟ་རར་ཁོ་ལ་སྐྱེད་འཕྲད་དང་ངའི་ཞོན་སྟོང་ས་ལ་གཟིགས་
པར་ཐེབས་ཏེ་ཁོང་དེ་གར་ཏེ་ཅང་སྐྱེགས་དགུས་པོ་བྱུང་སོང་། ཁོང་གིས་བོད་དུ་རྟ་ལ་
བཅིབས་པའི་ཉམས་སྟོང་ཡོད་པས་རྟ་བཞོན་རྒྱུར་ཏེ་ཅང་སྐྱེགས་མཉེས་པོ་ཡོད་པ་དང་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཚོར་སྐྱེས་ཞིག་ཀྱང་འདུག ངས་ཀྱང་ཁོང་དང་ཁོང་གི་སྐྱེ་བཅར་ཚོ་སི་
ཤེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྟོང་གྲས་ཁྲིད་ནས་བྱིན་པ་ཡིན། ངས་ད་ཆ་སྟོང་གྲས་རྟ་པ་ཞིག་
གི་འོག་ཏུ་སྟོང་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅང་། མི་ཚོགས་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མཉེས་དུ་ལྟོད་མོ་བཟུ་
རྒྱུའི་ཚབ་ལ་ངས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་སྐྱེ་བཅར་ཚོར་ཞོགས་པའི་སྟོང་བརྟེན་དང་བཞེན་
གནས་ལ་གཟིགས་སྐྱོར་ཞིག་བཞོད་སྐྱིག་ཞུ་བྱུང་། ཁོང་གི་ལོག་ཐེབས་དུས་ང་རང་

སེམས་པ་སྐྱོ་པོ་བྱུང་སོང་། འོན་ཀྱང་ཚུགས་ཡོངས་ནས་བསམས་ན་ཁོང་གི་ཐུག་འཕྲད་
དེས་ང་ལ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་སེམས་ཐུགས་འཕར་མ་སྐྱེ་ཏུ་བརྟུག་བྱུང་།

ལོ་རྒྱུས་མ་དེར་ངས་ཨར་ཐར་ཁོ་ཐད་སི་ཡི་མཉམ་དུ་སྦྱོང་བརྟུན་མ་ཐུག་བྱས་པ་
ཡིན། ལྷི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལྷ་བ་བརྟུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མཚམས་གོལ་བའི་
མཐུག་དེར་ངས་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་དུས་ཚོད་གཏོང་ཆེད་སློལ་ཏེ་དུ་ལོག་ཕྱིན་པ་ཡིན།
༡༩༧༩ ལོ་འཁོར་མའི་ནང་དུ་ནང་པའི་སྐུ་ཚོགས་ནང་གི་ལས་རིམ་སྣ་ཚོགས་ཞིག་ལ་
མཉམ་ཞུགས་བྱེད་རྒྱུར་ང་ཨ་རིར་ཐེངས་འགའ་ཤས་ཕྱིན་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དུས་ཚོད་
ཤས་ཆེ་བ་ངས་མེ་ཡ་ནར་རྟེན་གཞི་བྱས་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན།

ང་མེ་ཡ་ནར་ཡོད་སྐབས་ལྷ་བ་འགའི་རྗེས་སུ་ཁ་རལ་སི་མི་རིང་ངར་གྱིས་ཐག་གཅི་
འཁྲིད་དེ་སྐད་ཏོག་ཏུ་མ་སྟེགས་སུ་ཡ་རྒྱལ་བ་ཀམ་པའི་དགོན་པར་སྐྱེལ་བའི་ལམ་ཞོར་
ལ་ངའི་སར་སླེབས་བྱུང་། ཡ་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཨ་རིར་ཆིབས་སྐྱུར་ཐེངས་གཉིས་པ་གནང་
སྐབས་ཁོང་གིས་ཐག་གཅི་གཞི་ལྷིང་ཆོས་སྤིང་དུ་གཟིགས་པ་རེད། ཁོང་གིས་ཐག་གཅི་ཏུ་མ་
སྟེགས་སུ་བསྟན་དགའ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྤིང་དུ་ལུགས་མཐུན་ཁྲི་འདོན་ཞུ་རྒྱུར་ཁོ་
དེ་གར་གཏོང་དགོས་ཞེས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ལ་བཀའ་ནན་པོ་གནང་བྱུང་། ཁོང་
གིས་འདིས་ཐག་གཅི་ལ་སུ་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད་དགོངས་འདུག ངས་ཀམ་པའི་ཆོས་སྤིང་དུ་
ང་རང་གི་བྱ་ལ་ཐུག་འཕྲད་ཐེངས་མང་བྱས་པ་ཡིན། སྐབས་དེ་དུས་ངས་ཁོ་ག་འདྲ་བྱས་
ཀྱང་སྐུ་གུ་བྱིངས་ནང་བཞིན་ཡོང་གི་རེད་སྟེ་སྟེ་པའི་རེ་བ་སྐྱེ་མཐུན་བཅངས་པ་ཡིན། འོན་
ཀྱང་ངས་ཁོ་མེ་ཡ་ནར་མཐོང་དུས་ཁོ་རྒྱུན་ལྷན་པ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་པོ་ཡོད་
ཅང་ངའི་རེ་བ་ཡལ་འགོ་བརྟུགས་སོང་། འདིའི་སྐབས་སུ་གཞི་ཚའི་ཆ་ནས་ཁོ་ངའི་སྐུ་
གུ་ཡིན་པ་དང་དུས་ཉུག་ཏུ་དེ་ལྟར་གནས་རྒྱུ་རེད་དེ་ང་དང་ཁོའི་འབྲེལ་བ་དེ་རྒྱུད་དུ་
ཕྱིན་སོང་། ངས་དེ་མིན་ག་རེ་བྱེད་དགོས་པའང་ཤེས་མ་བྱུང་། ད་ཆ་ཁོའི་མི་ཆོ་དེ་ངའི་
སྟངས་འཛིན་གྱི་འོག་ལ་མེད། རིན་པོ་ཆེས་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པའི་བཀའ་དགོངས་ལ་
ལས་ལེན་ཞུས་ཏེ་ཐག་གཅི་ཏུ་མ་སྟེགས་སུ་གཏོང་རྒྱུའི་ཐུགས་ཐག་བཅད་གནང་འདུག

ངས་ཁོ་ལ་གཞོན་སྐྱོད་བྱེད་ཐུབ་མེད། ཁོ་ངའི་སར་སློབ་སྦྱོང་དུས་ང་གཉིས་དབར་གྱི་འབྲེལ་
བ་ཉམས་འགྲོ་བ་ཚོར་བྱུང་བས་ང་ལ་དཀའ་ངལ་ཞེས་བཤད་ཐུག་པུང་། ང་ལ་རེ་བ་ཚ་ཚ་རྒྱུ་
པའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་སྟངས་དེ་སྐབས་སྤྱིའི་ནད་ཅེས་པ་དེ་ཡིན་མིན་ལ་
ང་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཡོད།

ཐག་སྒྲིལ་མཐོང་བའི་སེམས་སྤྲུག་དེའི་རྒྱུན་ལས་སམ་ཇི་ལྟར་ཡང་ཁོ་ཐུག་པའི་རྗེས་སུ་
ངས་ཏུ་བཞུགས་ཆུང་མོ་ལ་ལུས་ལྷན་སྐྱོད་ཆེ་བྱུང་བ་ཡིན། གང་འཚམས་ཤིག་ནས་ངས་
ང་རང་ལ་དགོས་ཤེས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ནས་དཔལ་འབྱོར་
གྱི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་ཆུང་མོ་ལས་ལེན་དེ་སྤྱིང་ལ་བཅངས་ཏེ་ངས་ང་རང་ལ་ཏུ་ཞིག་
ཉོ་རྒྱུར་ཐག་བཅད་པ་ཡིན།

ང་ལ་ཡོ་རོབ་ཀྱི་གནས་ཚང་འབྲིང་གི་ཆེད་དུ་སྐྱོད་བརྗེས་བྱས་ཟེན་པའི་ཏུ་ཞིག་ཡོད་
ན་འདོད། (འདི་ནི་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ནང་གི་ཚང་གཞི་མཐོ་ཤོས་སམ། ཡང་ན་བཞི་པ་དང་པལ་
ཚེར་འབྲུ་མཉམ་རེད། དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་རིམ་པ་བཞི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཚང་མ་འཛམ་
སྐྱིང་ནང་དུ་གཅིག་པ་རེད།) ཁོ་ཐད་སི་ཡིས་བཀའ་རྒྱུ་ཚེན་པོའི་སློབ་པས་ང་ལ་(འཇར་
མན་ནང་དུ་སྐྱབ་བྲགས་ཆེ་བའི་ཆང་བཟོ་མཁན་ཏེན་ལེས་ནང་མི་ནས་ཡིན་པའི་) ལ་ཕྱི་
རི་ན་ཏིལ་ལྟར་ཏེན་ལེས་ཞེས་པའི་བྱུང་མེད་ཅིག་གིས་བདག་ཏུ་བརྒྱུང་བའི་ཏང་ལྟར་རི་
ནས་ཡིན་པའི་ཏུ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ལ་སྤྱི་ལོ་ཅེས་པའི་ས་ཆར་བལྟ་བར་འགྲོ་རྟོགས་བྱས་
བྱུང་། མོའི་ཏུ་ཞིག་གནས་རིམ་འབྲིང་གི་ཏུ་ཞིག་འདུལ་སྐྱོད་ལ་འགྲན་བསྡུར་བྱེད་ས་སྤྱི་གི་
གི་འགྲམ་དུ་མོའི་ཏུ་ཞིག་དེ་འདུག ངས་ཏུ་ཞིག་ལ་བཞུགས་པ་དང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཁོའི་མཉམ་
དུ་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཚོར་ཏེ་དེ་ང་ལ་ཏུ་ཅང་རན་པོ་འདུག་བསམས་བྱུང་། ཁོ་ནི་ལག་བརྒྱ་
བྱུག་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཏུ་ཞིག་སྐྱུག་ཆེན་པོ་རང་མེད་ཀྱང་ཞོན་སྐྱོད་བཞིག་འདུག

ཏུ་ཞིག་འདུལ་སྐྱོད་གི་ཆེད་དུ་ཏུ་ཞིག་ལ་ལམ་སྟོན་འགྲུབ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཏུ་ཞིག་འདུལ་
སྐྱོད་ལ་དམིགས་པའི་སྐྱོད་བརྗེས་མེད་པའི་ཏུ་ཞིག་གཞོན་ཞིག་གི་བཟང་ངན་ལ་ལྟ་རྒྱུ་བས་
ཏུ་ཞིག་ཅང་ཚོར་བ་སྐྱེན་པོ་ཞིག་འཚོལ་དགོས། ཏུ་ཞིག་ལོ་ན་གཞོན་དུས་སྐབས་རེ་ལ་ལ་

མ་ཉན་པ་ཕྱེད་སྲིད་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཁོང་ཁྱོད་ཅན་ཞིག་དགོས། གང་ཡིན་ཟེར་ན་དེས་ཏེ་
དེ་ཚོར་བ་སྐྱེན་པོ་དང་རྣམ་ཤུགས་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་སྟོན་གྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་འདུལ་སྐྱོང་
གི་ཏེ་མི་ཞིག་ཡིན་ན་ཁོ་གང་ན་ལ་འབྱུང་ནས་སྡོད་མཁན་ཞིག་མ་ཡིན་པ་དགོས། སྐྱོང་
བརྗེས་ཕྱེད་བཞིན་པའི་སྐྱབས་སུ་ཏེ་འདུལ་སྐྱོང་དེ་གཟུགས་པོར་གཟན་པོ་ཞེ་དྲགས་
ཡོད་ཅང་རྟ་རང་བཞིན་གྱི་ཚལ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས། དེས་ན་རྟ་དེར་ཚལ་སྐྱོང་གི་
རྣམ་པ་དང་དཀའ་ལས་རྒྱག་རྒྱུའི་འདོད་པ་ལྡན་མིན་ལ་ལྟ་རྒྱུ་དེ་གཅིག་རེད། ཏེ་གཞོན་
དུས་སུ་རྣམ་སྟོབས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས།

འདུལ་སྐྱོང་གི་ཆེད་དུ་སྦྱིར་བཏང་ན་ཕོ་རྣམས་བཟང་། འགྲན་བསྟུར་གྱི་ནང་དུ་གོད་
མ་ཏེ་ཅང་ཉུང་ཉུང་རེད་དེ་ཡིན་ནའང་ཚེད་རའི་ནང་དུ་ཏེ་ཅང་ཡག་པོ་ཁ་ཤས་ཅེ་སུང་དུ་
སྐྱེབས་པའང་ཡོད། སེ་བེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྟོབ་གྲུར་རྟ་གསེབ་ཁོ་ན་བེད་སྐྱོད་ཕྱེད་པ་རེད།
ཡིན་ན་ཡང་འདུལ་སྐྱོང་འགྲན་བསྟུར་ནང་གི་རྟ་ཕོ་ཆེ་བ་བྱ་བཅད་པ་ཤ་སྟག་རེད། ཏེ་
གསེབ་ཚོའི་སེམས་ལ་འདུལ་སྐྱོང་ལས་གཞན་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་སེམས་ལ་ཡང་ཡང་
འཁོར་བའི་དཀའ་ངལ་དེ་ཡོད་ཅང་རྟ་པ་ཞེ་དྲགས་ཉམས་སྐྱོང་ཅན་དགོས་གྱི་ཡོད།

ང་ཉེན་ཁེལ་གྱི་རྟ་རར་ཡོད་དུས་ང་ལ་ཏེ་ཅང་ངོ་མཚར་སྐྱེད་པའི་རྟ་ཞིག་ངས་མཐོང་
བྱུང་། དེ་ནི་སྐྱབས་དེར་ངའི་སྟོ་ལ་བབས་པའི་འདུལ་སྐྱོང་གི་རྟ། ལག་ཚད་བཅུ་དྲུག་དང་
གཉིས་ཅན་ཉེ་མོ་མའི་སྐྱ་མདོག་དམར་སྟུག་དང་། ཏེ་ཅང་གི་རྣམ་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང་
མཉེན་ཆ་དོད་པོ་ཞིག་འདུག ངས་ཁ་ཐེ་རི་ན་ཉིལ་གྱར་ཉེན་ཁེལ་ལ་རྟ་དེ་འཚོང་རྒྱ་རེད་
དམ་ཞེས་དྲིས་པར་མོ་ལ་རྟ་དེ་འཚོང་འདོད་མི་འདུག ང་ཚོས་རྟ་གྱར་རི་ནས་ཡིན་པ་
དེ་ཉོས་པ་ཡིན། ངས་དེ་སྐད་ལ་ནར་ཁྲིད་དེ་མིང་ལ་ཤམ་སྟེ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན། བདུན་ཕྱག་
གཉིས་གྱི་རྗེས་སུ་ང་ལ་ཁ་ཐེ་རི་ནས་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ད་ཆ་རྟ་གཞན་པ་དེ་འཚོང་གི་ཡིན་
བརྗེད་བྱུང་། ངས་དེ་ཡང་ཉེ་རྒྱ་ལས་སྤངས་ཅང་། རིན་པོ་ཆེས་དདུལ་གྱི་རོགས་སྐྱོར་རེ་
སྐྱུལ་ཞུ་སའི་བརྗེ་རྒྱུའི་དདུལ་གཉེར་ཚོ་ཉོན་འཕོར་དགོས་བྱུང་བ་དེར་ངས་བསམ་ཤེས་

བྱེད་ཐུབ། མེ་ཡ་ན་ར་ང་ནི་རྟ་གོང་ཆེན་དུ་མ་ཡོད་པའི་འབྱོར་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་
ནས་བསྐྱད་ཡོད་པས། ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་ཚུགས་ཕྱན་བུ་ཤོར་འདུག་བསམས་བྱུང་།

བརྗོད་ཀྱི་འདུག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་མིའི་དཔུལ་གཞེས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་བཟུང་སྟེ་རིན་
པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཆག་ལིབ་ཟེར་བའི་མི་ཞིག་ཡོད། ཆག་ཁོང་ཁོ་ཆེན་པོ་ལངས་འདུག་པ་
དང་ངས་ཁོ་ལ་ནག་ཉེས་འགོལ་གྱི་མེད། ངས་བསམ་སློབ་བཏང་བར་ཐག་བཅད་དེ་
“ང་ཚོས་རྟ་གཞིས་པ་དེ་ཡང་ཉོ་གི་ཡིན” ཞེས་བཤད་པ་དང་། རྟ་དེ་ཚོ་གོང་ཁེ་པོ་ཡང་
མ་རེད། ལོ་མང་རིང་ལ་ངའི་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ཐད་ལ་ཆག་ཡིད་ཐང་
ཆད་པ་ཐེངས་མང་བྱུང་ཡོད།

གང་ལྟར་ཀྱང་རྟ་གཞིས་ཀ་ཉོ་རྒྱ་བྱས་ཏེ་བདུན་ཕྲག་འགའི་ནང་དུ་ང་ལ་ངོ་མཚར་
ཆེ་བའི་རྟ་གཞིས་བཞེན་རྒྱ་དང་འགྲན་བསྟར་བྱེད་རྒྱ་རག་བྱུང་། ངས་རྟ་གཞིས་པ་དེའི་
མིང་ལ་དཔའ་བརྟུལ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ངས་ཤམ་གླ་ལ་ཨོ་སི་ཇི་
རིའི་ནང་དུ་འགྲན་བསྟར་བྱེད་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། ལོ་དང་པོ་དེར་ང་ཞན་རྒྱ་མེད་
མོད། འོན་ཀྱང་ཉ་ཅང་ལམ་སྟངས་ལྡན་པའང་བྱུང་མ་སོང་། ཡིན་ན་ཡང་ལོ་གཞིས་
པ་དེར་ངས་གནས་རིམ་འབྲིང་གི་རྒྱུགས་སྦྱོང་མང་པོ་ཐོབ་སྟེ་ཤམ་གླ་ལ་ལ་བཞེན་ནས་
འགྲན་བསྟར་ཉ་ཅང་ཡག་པོ་བྱས་པ་ཡིན། མེ་ཡ་ན་ར་སྟོན་སྐབས་ཀྱི་དུས་ཡུན་གྱི་མཇུག་
དེར་ངས་མི་རིག་ སེམས་རྩོད་རི་སི་ཞེས་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚད་རིམ་ཅན་གྱི་འགྲན་བསྟར་
དང་པོར་རྟ་གཞིས་ཀས་འགྲན་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན།

ཨར་ཐར་ཁོ་ཐད་སི་དང་མཉམ་དུ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་བཞིན་ངས་རྟ་པ་ཡག་པོ་རི་ལྟར་
ཡོང་ཐབས་སྐྱུངས་པ་ཡིན། ཁོ་ཐད་སི་ཡི་ཐབས་ལམ་དེར་སྦྱོང་བརྟེན་གྱི་ཆེད་དུ་དཀའ་
ངལ་ལྷགས་ཆེ་རྒྱལ་དགོས་འདུག་འོན་ཀྱང་བརྒྱུད་རིམ་འདི་བརྒྱུད་དེ་འགོ་རྒྱ་དེ་དགོས་
ངས་ཅན་ཞིག་རེད། ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྟ་ལ་སྦྱོང་བརྟེན་རི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཡང་
སྦྱོང་རྒྱ་འགོ་འཇུགས་བཞིན་ཡོད། རྟ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རྟ་ལ་སྟེར་གྱི་སྦྱོང་
བརྟེན་བྱེད་མཁན་དང་འདྲ་བ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ངས་ཤེས་བྱུང་། རྟ་པ་དེས་ཀྱང་རྟ་ལ་རི་

ལྷན་ཉན་དགོས་པ་སྐྱོད་དགོས་དུས་དེ་ནི་ཕན་ཚུན་གཉིས་མོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་རེད།
གལ་ཏེ་ཚོད་རང་རྟ་པ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་ན། ཚོད་ཀྱིས་རྟ་དེ་ལ་འདོད་པ་གང་ཡོད་པའི་
གནས་ཚུལ་ཡང་ཤེས་ཀྱི་རེད། རྟ་རེ་རེའི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ཞོན་སྐྱངས་ཤེས་
དགོས། རྟ་རེ་རེ་བཞིན་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅང་རྟ་པ་ཡག་པོ་ཞིག་གི་བྱུང་ཚེས་དེ་ལོས་རྟ་མི་
འདྲ་བ་མང་པོར་བཞོན་ཏེ་དཀའ་ངལ་གང་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་མ་སེང་ཤེས་སྐྱབ་ཀྱི་ཡོད།
འགོ་འཇུགས་སྐབས་སུ་རྟ་དེ་རྒྱན་དུ་རྟ་པའི་ཁ་ལ་ཉན་པོ་དང་རྟ་པས་ལམ་སྟོན་ལྷན་
འགོ་མཁམ་ཞིག་དགོས། རྩོགས་གཞན་ནས་རྟ་པ་དེས་ཀྱང་རྟ་དེར་གང་བྱེད་དུ་འཇུག་
འདོད་ཡོད་པ་རྣམས་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ་རྟ་ལ་བརྟེན་སྐྱབ་པ་དགོས། དེས་ན་རྟའི་འདུལ་
སྐྱོད་ལ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བརྟེན་འབྲེལ་དགོས་པ་ཚང་དགོས།

གལ་ཏེ་རྟའི་འདུལ་སྐྱོད་དེ་ཀ་ལྟེང་གི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པར་གཞི་བཞག་ནས། རྟ་ཏེ་ཅང་
གཞོན་པ་ཞིག་ལ་བཞོན་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཡིག་འབྲུག་དང་ཁ་གཉིས་ཁོ་ན་བསྐྱབས། ཀ་
ཟེར་དུས་དེ་མཐུན་དུ་འགོ་དགོས་པ་དང་། ལ་ཟེར་དུས་སྔོན་དགོས། མཐུག་ཏུ་རྟ་དེ་གྱི་
རན་པ་ལེ་རིག་ཟེར་བའི་ཚད་རིམ་དུ་སྐྱེབས་དུས་ལོས་ཀ་མད་སྐྱེལ་ཅུ་ཆ་ཚང་ཤེས་དགོས་
པ་དང་། རྟ་པས་རྟ་ལ་གོ་བརྟེན་སྐྱབ་པ་ཡིན། ཕན་ཚུན་ལ་གོ་བརྟེན་ལྷན་སྐྱོད་དམ་
ཟེར་ན། དེ་ནི་རྟ་པས་རྟ་པ་བཀུམ་པ་དང་། རྒྱབ་བྱང་པོར་སྐྱོད་བ། རྟ་སྐྱེལ་སྐྱོད་དུ་སྐྱོད་
འབེབས་པ། སྐབ་མདའ་ལག་ནང་དུ་བཀུམ་པ་བཅས་གཡོ་འགུལ་སྤྲོ་མོ་བརྒྱུད་དེ་བསྐྱབ་
དགོས། རྐྱེད་བརྟེན་བྱས་པའི་འབྲས་བུར་རྣམས་འགྲུར་སྤྲོ་མོ་འདི་དག་ཚང་མས་རྟ་དེར་གོ་
དོན་ཞིག་སྐྱེར་ཀྱི་ཡོད་ལ། རིམ་གྱིས་གཡོ་འགུལ་སྤྲོ་མོ་འདྲ་མིན་འདི་དག་མཉམ་སྦྲེབ་
ཀྱིས་རྟ་དེ་ལ་གོ་བརྟེན་སྐྱབ་ཀྱི་ཡོད།

རྟའི་འདུལ་སྐྱོད་ནི་ལྷ་ལེད་ཞབས་སྟོ་དང་ཕན་བུ་འདྲ་པོ་ཡོད། རྐྱེད་བརྟེན་ཀྱི་འགོ་
འཇུགས་སུ་གཞི་རྩའི་གཡོ་འགུལ་ལ་དམིགས་པ་གཏོད་དགོས། གཞི་རྩའི་གཡོ་འགུལ་
དག་གི་རྗེས་སུ་གང་འཚམས་ཞབས་སྟོ་དང་འདྲ་བར་རྟོག་འདོད་ཅན་གྱི་གཡོ་འགུལ་
དང་མཉམ་སྦྲེབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྩོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། དེ་ནི་ཞབས་སྟོ་བ་

ཞིག་འགྱུར་རྒྱ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། ཉེ་ལོ་ལྷོང་གི་སྐབས་སུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་དང་
གཞུགས་པོར་སྤོང་བརྟེན་སྤོང་པ་མ་ཟད། རྒྱ་མ་ཚིག་སྤོང་ཉེས་བརྒྱ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་
ཚེ་པོ་ཞིག་གི་སེམས་དང་གཞུགས་པོར་ཡང་སྤོང་བརྟེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱུད་ཀྱིས་སེམས་
ཅན་འདིའི་བྱས་ལུགས་བཀོལ་སྤོང་དང་སྣེ་འཁྲིད་བྱེད་པའི་འབད་བཙོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
ལ། དེ་ལས་བརྒྱལ་ཉེ་སྐབས་རེ་རྒྱུད་རང་དང་ཉེ་དབར་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་
ཆེད་དུ་རྒྱུད་ཀྱིས་ཆེས་གཞི་རྩའི་ལམ་ནས་སེམས་ཅན་དེར་འབྲེལ་འདྲིས་ཡོང་ཐབས་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱུད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་དང་། སེམས། ལ་ཤས་ཀྱིས་སླ་སྟོག་ཟེར་ཡང་
སྟེ། མ་མཐར་ཡང་ལུས་སྟོབས་སེམས་ལུགས་ཀྱི་ཆ་ནས་དུས་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཡོངས་
སུ་འབྲེལ་ཡོད་པ་ཆོར།

དུས་སྐབས་འདིར་རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་གྱི་ལའི་ཚོས་སྟོན་རྒྱ་འགོ་ཚུགས་པའི་སྐབས་
སུ་རྒྱུད་ཉེ་བྱས་པའི་སྐོར་ལ་བཟོ་སྐྱེད་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད། རྒྱུད་ཉེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་
འདི་རང་གི་ཆོད་དང་། བསོད་ནམས། དབང་ཐང་རྒྱས་ཐབས་མཚོན་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་
རྒྱུད་ཉེ་འབྲེལ་བཤད་གཤམ་གསལ་ལྟར་གནང་ཡོད།

ང་ཚོས་ང་རང་ཚོའི་མཐའ་སྐོར་དུ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཚང་མར་དོ་སྣང་བྱས་
ཚེ། ཆ་ཚང་བའི་བྱས་པ་དེ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་ཡོང་གི་རེད། དེ་ལ་ཤམ་གྱི་ལའི་ཐ་
སྟོན་དུ་རྒྱུད་ཉེ་ཞེས་བརྟེན། རྒྱུད་གི་རང་བཞིན་དེ་ཉེ་ཅང་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་རེད།
རྟེན་ཟེར་དུས་བྱས་པ་དེར་ཞོན་ཐུབ་པའི་དོན་མཚོན་པ་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་དམིགས་
བསལ་གྱི་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་དང་། རོ་མཚར་བའི་བྱས་པ་དེ་གཙང་མ་དང་
བཟང་པོའི་ཆ་ཡིས་ཁེངས་བསྟན་ཡོད་ཅང་དེར་ཞོན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། བྱ་ཞིག་ནམ་
མཁའ་འཕུར་བ་ཅོམ་མ་ཡིན་པར་དེར་བཞོན་ས་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་

ལུས་པ་དེ་གསལ་པ་དང་གྲུ་ལོ་མ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཟད་བཞོན་རུང་བ་ཞིག་ཀྱང་
རེད། དེས་ན་དེ་ལ་སྤྱང་ན་ཞེས་བརྗོད་པ་རེད།³⁷

འདི་ནི་རྟའི་འདུལ་སྤྱོད་དང་མཚུངས། རང་ཉིད་རྟའི་འདུལ་སྤྱོད་གི་རྟ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་
ཉམས་སྤྱོད་ལ་ཤམ་རྩ་ལའི་གདམས་ངག་རྣམས་ཡང་ཡང་སྤྱར་རུང་ཡིན་པ་ངས་ཤེས་
བྱུང་། ཤམ་རྩ་ལའི་གསུང་ཚེས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྱང་ན་དེ་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྩལ་གྱི་
གཅིག་ནི་ཉིན་རེའི་འཚོ་བའི་ནང་དུ་དབྱེ་བ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་པ་ལས་ཡོང་གི་ཡོད།
ཡང་དག་པའི་བྱུང་ཚེས་འདི་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚེའི་རྣམ་པ་ཡོད་ཚད་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་པའི་
མང་གཞི་དེར་བརྟེན་ཡོད། འདི་ནི་རྟའི་འདུལ་སྤྱོད་ལ་འང་གཅིག་མཚུངས་རེད་ལ། ངས་
ཐོག་མའི་ཆར་མེ་ཡ་ནར་ཡོད་སྐབས་ཏུ་ཅང་ཞིབ་སྲིད་སློབ་ལ་སྤྱད་སྤྱོད་ག་རང་རེད། ང་
ལ་རྟའི་འདུལ་སྤྱོད་ལ་ཡོད་སྲིད་པའི་བརྗོད་ཉམས་དང་། རོ་མཚར། ལྷོ་བས་ལྷགས་བཅས་
ལྟ་སྟེས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་། ངས་དགོས་ངེས་ཅན་གྱི་རིགས་ལ་དམིགས་པ་
གཏོང་དགོས།

རྟའི་འདུལ་སྤྱོད་གི་རྣམ་པ་ཡོད་ཚད་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཞིབ་བཤད་བྱེད་སྤྱོད་པ་འདིའི་
དམིགས་ལུལ་མ་ཡིན། འོན་ཀྱང་སྤྱོད་ཚན་གཞན་ལག་གི་སྤྱོད་བརྗོད་ལ་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་གཞི་ཚའི་ལྷ་སྤྱུལ་འགའ་ཞིག་འདིར་བརྗོད་འདོད་ཡོད། རྟའི་འདུལ་སྤྱོད་
ནང་གི་གཡོ་འགུལ་ཡོད་ཚད་རྟའི་རང་བཞིན་གྱི་གཡོ་འགུལ་རེད། རྟའི་ཀྱིས་དེ་དག་
བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་སྤྱོད་པ་རེད། འདུལ་སྤྱོད་གི་རྟ་ཞིག་གི་སྤེང་དུ་མི་ཞིག་གིས་གང་བྱེད་པ་
དེ། དམིགས་བསལ་གཅིག་ཅུ་མ་གཏོགས། རྟ་དེས་ཐང་སྤེང་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱེད་
ཀྱི་རེད། དཔེར་ན། རྩལ་གས་ཀྱི་ཐང་སྤེང་གི་རྟ་དེ་ཚོ་གོམ་རྩལ་དང་རྟའི་པ་གང་གིས་
སྤེང་འཕྲིད་པ་བརྗོད་བསྟེན་མང་པོ་བྱེད། རྟ་ཞིག་ལ་སྤྱོད་བརྗོད་སྤྱོད་སྐབས་རྟ་དེའི་སྤྱོད་
ལྷགས་རྩལ་ཐབས་དང་། མི་རྟ་གཉིས་ཀྱིས་གཡོ་འགུལ་དུས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་སྐབས་རྟ་དེས་

37 ཚོས་རྩལ་དུང་པ། “ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉིམ་སྟེ། ཤམ་རྩ་ལའི་ཤེས་རབ་” (རྟོ་སེ་ཤོན་ཤམ་རྩ་ལ་དཔེར་སྤྱད་ཁང་། 1999)
ཤོག་གངས་ 110 |

ཤེས་སྤྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་རང་བཞིན་གྱི་གཡོ་འགུལ་དེ་སྐྱབས་ཐོག་ལ་འཁེབས་པ་དགོས།
 གཡོ་འགུལ་གྱི་སྐྱོད་པ་རྒྱ་ལྡན་པའི་གཞི་ནས་སྤྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་
 བ་བྱས་ན། ཉེས་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་ལྟ་བུ་མཚམས་འདྲི་བ་བྱེད་མི་དག་ཉེས་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་
 བ་མཐུན་པའི་མཛུགས་ཤིག་ཡིན་དགོས། ཉེས་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་
 མ་ཁེབས་པར་མཚམས་འདྲི་བ་བྱས་ན་གཡོ་འགུལ་དེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མི་ཡོང་བ་མཛུགས་
 གསལ་དོད་པོ་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེས་ན་ལས་ཀ་འདིར་སེམས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པ་དངོས་དང་
 འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡོད། ཉེས་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་
 དང་སེམས་པ་སྐྱོད་པོ་ཡོང་ཆེད་དུ་ཉེས་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་
 བ་ཚང་མ་ཆ་སྐྱོད་པོ་དང་དུས་གཅིག་དུ་བྱུང་ན་ཁྱེད་རང་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་གཞི
 མཐུན་པའི་སྐྱོད་པ་བྱེད་ཞིག་འཆར་ཡོང་གི་རེད། འདི་ནི་དོན་དངོས་སུ་ང་ཚོས་སྐྱོད་པ་
 ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བཅུད་སྐྱོད་པའི་ལྷ་སྤྱོད་པ་དང་གཅིག་པ་རེད། སྐྱོད་པ་སྐྱོད་པ་མའི་
 རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ག་ལེར་སད་པ་དང་སྐྱོད་པ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་
 དང་། ལོ་མས་གཤེས་བཅས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱོད་པ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱུ་ལྡན་སྐྱོད་པ་གནད་འགག་ལྟོ་བ་གཅིག་ནི་བསྐྱེད་པ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ་དེ་
 རེད། བསྐྱེད་པ་ཞེས་པ་རྒྱུ་ལྡན་པ་དེ་ཉམས་ཆགས་པ་བྱུང་བའི་སྐྱོད་པ་ག་ལེར་སྐྱོད་པ་
 འདྲི་བ་བྱས་པ་ལ་གོ། ཉེས་སྐྱོད་པ་ཞིག་གིས་མཐུན་དུ་གོ་སྐྱོད་པ་རིང་པོའི་འགྲོལ་བྱུག་
 གི་མ་རེད་ལ། ཁོའི་སྐྱོད་པ་ཆ་དེ་སྐྱོད་པ་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་ལྡན་པ་གཞིས་ཀྱི་སྐྱོད་པ་ཡོད། ཉེས་
 སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པའི་སྐྱོད་པ་སུ་རྒྱུ་ལྡན་པའི་སྐྱོད་པ་ལྟོ་བ་ལེན་སྤྱོད་པ་སྐྱོད་པ་
 དང་འཕྲེང་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱོད་པ་དེ་ག་ལེར་རྒྱུ་ལྡན་པ་སྐྱོད་པ་སྐྱོད་པ་ཅམ་འགྲོ་དུས་འདིས་
 ཁོ་ལ་ལག་པའི་ཡང་ཆ་དོད་དུ་འགྲོ་བར་གྲོགས་བྱེད་ཀྱི་རེད། ཉེས་སྐྱོད་པ་ལེན་སྤྱོད་པ་
 མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱོད་པ་ལྟོ་བ་ལེན་སྤྱོད་པ་དང་ཁོའི་གཡོ་འགུལ་རྒྱུ་ལྡན་པ་འགྲོ་

ཁོ་ཐད་སེམས་ལྷན་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་
 གམ་པ་མཚོག་སེམས་ལྷན་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་དང་སྐྱོད་པ་

བསྐྱེད་ཏེ་རྣམ་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་འགན་འཁུར་བ་ལེགས་པ་རེད། དེ་ནི་ལས་ཀ་མང་པོ་ཞི་
 དྲགས་རེད། རྣམ་པའི་དུས་ང་ལ་རྒྱུ་ལེགས་འཁུར་མེད་མི་ཤེས་དཀའ་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ངས་
 ལྗུལ་དབང་ཀམ་པའི་ཆིབས་འཁུར་དུ་བཅད་སྟོན་གཏོང་གི་ཆིབས་རྒྱུར་རྣམ་པའི་སྐྱེས་
 རྒྱུ་ལ་གཡུ་བ་ཡིན། ལྗུལ་དབང་ཀམ་པ་དེ་གར་ཆིབས་རྒྱུར་གནང་རྣམ་པའི་འཁུར་
 ལ་སི་བེན་ཡའི་ཏྲ་བཞེན་སློབ་གྲྲ་གཞིགས་མོ་ཞིག་ལ་གདན་འདྲེན་བྱས་པ་ཡིན། ངས་
 འོང་དང་སྐྱེ་བཅར་རྣམ་པར་ནམ་རྒྱུན་དམིགས་བསལ་སྐྱེ་མགོན་བཞུགས་ས་ལྟ་སྐྱེག་
 རྒྱུ་ལྱུང་བ་བྱུང་། བཞུགས་ས་དེའི་རྒྱང་ལ་ཨོ་སི་འི་རི་ཡའི་རྒྱལ་པོའི་འབྲུ་པར་ཞིག་
 ཡོད་པ་དང་། ཞབས་བཀྲུག་རྣམས་ལྟ་སྐྱེ་པོ་དང་། རོ་ར་དེའི་ནང་ཚོ་སྐྱོག་ཡོད་པའི་ས་
 གནས་གཅིག་ལྟ་དེ་རེད། ང་ཚོ་རྣམ་རྒྱུའི་ཚོགས་མི་ཚང་མའི་ནང་དུ་རྒྱུ་ལེགས་འཁུར་
 ལེགས་ཤོས་ངའི་མེད་མི་ཤེས་དེ་གཅིག་ལྟ་རེད། དེས་ན་ང་དང་ལྗུལ་དབང་ཀམ་པ་
 གཉིས་དེའི་ནང་དུ་ཕྱིན། རྒྱུར་བཏང་བྱས་ན་འོང་དགོས་སྟོང་སྟོང་གཅིག་ཡིན་ཅང་
 ལུང་མེད་ཅིག་དང་མཉམ་དུ་རྒྱུ་ལེགས་འཁུར་གྱི་ནང་དུ་ལེགས་སྟོང་མེད། ཡིན་ན་ཡང་ང་
 རིན་པོ་ཆེའི་བཟའ་རྒྱ་ཡིན་ཅང་འོང་གིས་དམིགས་བསལ་གནང་བ་རེད། (ངས་དེ་སྟོན་
 མེད་མིག་སྟོང་པར་དུ་འོང་དང་ལྟན་དུ་རྒྱུ་ལེགས་འཁུར་གྱི་ནང་ཕྱིན་པ་འོང་གིས་ལྟོགས་
 དྲན་མོས་པ་ཡིན་གསུང་།)

ང་ལ་ང་རང་ཏེ་ཅང་སྟོབས་པ་ཡོད་པའི་མིན་ཁི་སི་འོལ་ལམ་རི་དྲགས་སྐྱེ་ལས་
 ལྷན་པའི་གཟན་ཡོལ་མིན་ཁི་ཞེས་པའི་པགས་པའི་སྟོན་ལྟ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང་དགོང་
 རྒྱུ་ལེགས་འཁུར་པའི་འཁུར་ཤོས་ལྟོན་ཏེ་སི་བེན་ཡའི་ཏྲ་བཞེན་སློབ་གྲྲ་ལ་ཕྱིན་པ་
 ཡིན། ང་ཚོ་དམིགས་བསལ་སྐྱེ་མགོན་བཞུགས་སར་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་དེ་ལྟོན་མོ་བཞུགས་པ་
 ཡིན། ང་ལ་ལྟོན་མོ་ཆེན་པོ་ཞི་དྲགས་བྱུང་། རྣམ་པའི་གཟན་ལ་ལྗུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་
 གིས་ངའི་སྟོན་ལྟོན་མཚུབ་མོ་བཞུགས་ཏེ་རྣམ་རྒྱུར་བཞུད་ནས་ང་ལ་ “དེ་བཟོ་རྒྱུའི་དོན་
 དུ་རི་བོང་མང་པོ་ཞི་ཡོད་རེད།” ཅས་གསུངས་བྱུང་། ངས་རྣམ་རྒྱུར་བཞུད་དེ་ “དེས་
 གནས་བྱས་ན་སྐྱེ་ལྟོན་མང་པོ་རེད་ཅེས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ལྟོན་གསུངས་གཞོངས།” ཅས་ཞུས་

པ་ཡིན། དེ་ནས་ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་སི་ལེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲྭ་ལ་བེད་
སློད་གཏོང་བའི་རྟ་རྒྱུད་དགོན་གསལ་ལི་ཅི་བཟའ་ནེར་གྱི་རྟ་ཞིག་གི་རིན་པོང་ག་ཚོད་རེད་
ཅེས་བཀའ་འདྲི་གནང་བྱུང་། ངས་ཁོང་ལ་རྟ་དེ་འདྲ་རེར་འོ་ལོ་འདྲུམ་གཅིག་གཡམས་
གཡོན་གནས་གྱི་རེད་ཅེས་ཞུས་པས་ཁོང་ཚོན་ཐོར་སོང་།

ཁོང་གིས་གང་འཚམས་ཤིག་གི་རིང་ལ་གཟིགས་མོ་གཟིགས་ཏེ་བཞུགས་གནང་སོང་།
འོན་ཀྱང་ལྷད་མོ་མ་རྗེས་པོང་དུ་ཁོང་གིས་དགོང་དྲོའི་ཞལ་འདོན་ཐེ་བའི་སློམ་གྱི་དུས་
ཚོད་རན་པ་མཁུན་འདུག་ཚ་སློག་ཡོད་ཀྱང་རྒྱལ་སྐྱམ་གྱི་ནང་དུ་གང་མོ་ཡོད་པས་
ཁོང་གིས་གཏུམ་མོ་ཞེས་པའི་སློམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཡང་གནང་སོང་། གཏུམ་མོ་སློམ་ན་
ཕན་ཡོན་གཞན་དང་ལྷན་དུ་གཞུགས་པོར་དོད་ཀྱང་སྐྱེ་ཡི་ཡོད། ལྷད་མོ་སློན་བཞིན་པའི་
སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་དགོང་དྲོའི་ཉམས་ལེན་དེ་ག་རང་དུ་གནང་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་པས་ང་
ངོ་ཚ་ནས་འཁྲུམས་སོང་། དོ་རའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་མི་ཚང་མས་ཁོང་གིས་ཞལ་འདོན་
གནང་བ་གོ་བྱུང་གྱི་འདུག་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་སྐབས་དེ་དུས་ངས་ཀམ་པ་ལ་ལྷད་
མོའི་ལས་རིམ་མཚོགས་པོ་ཚར་གྲབས་ཡོད་པེད། དེ་ནས་ནང་ལ་ལེབས་ཏེ་ཞལ་འདོན་
གནང་ན་འགྲིག་གི་རེད་ཅེས་ཞུ་བྱུང་ཡོད་ཆེ་འགྲིག་པ་རེད་གསུངས་བྱུང་། སྐབས་དེར་
དེ་ལྷོ་ཞུ་བ་ལས་ང་ཞུ་སིམ་མེར་སེམས་འཚབ་ནས་བསྐྱེད་པ་རེད། སྐབས་ཤིག་ལ་ཁོང་
གིས་གཏུམ་མོ་སློམ་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ངའི་ལག་པར་འཁྲུག་ཅོམ་འདུམ་གནང་སོང་།
ཁོང་གི་སྐྱེ་གཞུགས་དངོས་གནས་ཚ་བོ་ཆགས་འདུག་པས་ང་ནི་ངོ་མཚར་སྐྱེས་བྱུང་།

ངའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚ་གཉིས་ཏེ། ལུབ་ཕྱོགས་གྱི་རྟ་ཞོན་འཁྲུབ་སློན་དང་བོད་གྱི་
སྤྲ་ཆེན་ཚོས་གྱི་ཉམས་ལེན་གཉིས་མཉམ་འདྲེས་བྱུང་བ་དེ་ཡང་སྐྱེར་མཐོང་མི་བདེ་
བ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། ངས་དའི་མཐའ་འཁྲོལ་བྱུང་བར་གྱུར། ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་
མཚོག་སི་ལེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲྭ་ལ་ལེབས་པ་དེར་ང་རང་ཉ་ཅང་དགའ་བོ་བྱུང་།

བཏུ་བཞི།

ངས་ཁོ་ཐད་སི་ཡི་ལྷན་དུ་རྟ་བཞོན་སྐྱོད་བརྟེན་བྱེད་དུས་སི་བེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྐྱོད་གྲུར་
 གྱི་རྒྱལ་སྐོབ་སྤྲུག་ཚོའི་ལས་རིམ་གྱི་སྐོར་ལ་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞེས་བུང་། འདྲུལ་ཞུགས་
 གྱི་རྒྱལ་སྐོབ་ཅིག་ལ་རྒྱལ་སྐོབ་འཕྲོད་པའི་སྤྱིང་ནས། རྒྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་གཉེས་ཀ་རྩ་
 བ་གསུམ་གྱི་དུས་ལུན་ཞིག་གི་སྐོབ་གྲུར་འདུག་གི་འདུག་ཐེངས་གཅིག་ལ་གྱི་རྒྱལ་སྐོབ་
 མ་གཅིག་གམ་གཉེས་ལེན་གྱི་འདུག་དེ་ཚོའི་ནང་ནས་སྐོབ་སྤྲུག་གཅིག་དེ་ང་རང་ལེན་
 རོགས་བྱས་ན་ཅི་མ་འདྲ་སྟེ།

ངས་རྩ་བ་འགའ་ཤས་ཁོ་དང་ལྷན་དུ་སྐྱོད་བརྟེན་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ཁོ་ཐད་སི་ལ་
 འདིའི་སྐོར་བཤད་པ་ཡིན། རྒྱབས་དེ་དུས་ཁོས་ང་ལ་མ་མཐར་ཡང་ལོ་གཅིག་སྐྱོད་
 བརྟེན་མ་བྱས་བར་དུ་འདྲུལ་རྒྱལ་སྐོབ་ཞུགས་སུ་འདུག་རྒྱ་དེ་ཁོ་སྐོབ་བདེ་པོ་མི་འདུག་
 བརྟེན་བུང་། ངས་ ༡༩༥༥ གྱི་ལོ་ཚ་ཚང་ཁོའི་ལག་ལོག་དུ་སྐྱོད་བརྟེན་སྤྲུག་བྱས་པ་
 ཡིན། སྐྱོད་བརྟེན་གྱི་ལས་རིམ་དེ་ལག་པོ་འདུག་སྐོབ་སྤྲུག་ཅིག་ཡིན་པའི་ཚ་ནས་བསྟོད་
 བསྐྱེད་ཐོབ་རྒྱ་དེ་དགོན་པོ་རེད། སལ་ཆེ་བ་མ་འགྲིག་མ་འཇུག་པའི་སྐོབ་བརྟེན་ཡིན་པ་
 དང་། རྒྱན་ལྷན་གྱི་སྐོབ་བརྟེན་དེས་སེམས་ཤུགས་འཕར་བའི་རྒྱ་བྱས་བུང་།

ཁོ་ཐད་སི་ཡི་རྟ་རར་སྐོབ་ཚན་ལེན་པ་དང་མཉམ་དུ་ཁོའི་སྐོབ་སྤྲུག་ཚོར་སི་བེན་
 ཡའི་རྟ་བཞོན་སྐོབ་གྲུའི་ཞོགས་པའི་འཛིན་གྲུར་བལྟ་དུ་འགྲོ་ཚོག་གི་ཡོད། ངས་མ་མཐར་
 ཡང་བདུན་ལེའི་ནང་དུ་ཉི་མ་གསུམ་བཞིའི་རིང་ལ་ཞོགས་པ་སྤྲོ་པོར་སྐོབ་གྲུར་འགྲོ་ཡི་
 ཡོད། ངས་རྟ་པ་ཚོར་བལྟས་བསྐྱེད་ནས་ནམ་ཡང་ཐང་ཆད་ལྱོད་མེད།

ང་སྤེལ་ནས་ཐོག་མར་སྐོབ་སྤྲུག་ངས་གི་སར་རྟོལ་ཏེ་དུ་བཞག་པ་ཡིན། ཡོ་རོབ་
 དུ་སྐོབ་རྒྱའི་ངའི་གནས་སྤངས་དེ་ཁོ་ལ་རན་འཚམས་ཅི་ཡོད་ངས་ཞེས་གྱི་མེད་ཅང་ཁོས་
 ཕོ་བུ་དུ་སྤྲོད་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་པ་རེད། ང་དང་ཁ་བྲལ་ནས་སྐོབ་རྒྱ་དེ་ཁོ་ལ་ལག་

པོ་བྱུང་ཡོད་པེད། ང་གཉིས་དབར་ལ་ཁ་བརྗེད་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཁོས་པ་ཐེ་ལ་ང་ལ་ཁ་བར་གཏོང་དུ་འདུག་གི་ཡོད། ཁོ་ལ་ངའི་སར་ག་དུས་ཡོང་བྱུང་མིན་ཐོག་ལ་སེམས་ཁུལ་ཆེན་པོ་འདུག་སྐྱོ་བ་དུག་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་ང་ལ་ཚུ་གིང་གི་གིང་སྡོང་ཡོད་པའི་སྐྱམ་ར་དང་། སྤང་ཐང་མངོས་པོ་ཅན་གྱི་ཁང་པ་ཡག་པོ་ཞིག་སྐྱ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་བྱུང་།

ངས་མེ་ཡ་ནར་རོ་ཐར་ཏེ་ཤི་ཐེ་རེ་སའི་ལམ་སྤྱོད་དུ་ཡོད་པའི་ཁང་པ་ཚུང་དུ་དེར་སྤོར་རྗེས་པ་ཐེ་ལ་གེ་སར་ངའི་སར་སྡོད་པར་འབྲིང་ཤོག་བརྗོད་པ་ཡིན། (སྐབས་འདིར་ངེ་ནི་ལ་ཨ་རིར་བྱིར་ལོག་ཚར་ཡོད།) པ་ཐེ་དང་མོའི་ཚོལ་གསར་པ་ཐོམ་ཨ་ཏུ་ཆེ་གཉིས་ཀ་ང་ཆོའི་ཁང་པར་མཉམ་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། གེ་སར་སྤོབས་པ་དང་ངས་ཁོ་སི་ལེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲུའི་ལྷན་མོ་ཞིག་ལ་བྲིད་པ་ཡིན། ཁོ་དེ་ལ་དགའ་བོ་བྱུང་སོང་ལ། དེས་ཁོ་ལ་ཁོའི་ཨ་མ་དུས་ཚོད་འདི་ཚང་མའི་ནང་དུ་མེ་ཡ་ནར་ག་རེ་བྱས་ཏེ་བསྐད་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་བསམ་སྲོ་ཞིག་འཁོར་དུ་བརྒྱག་ཡོད།

གེ་སར་ལོ་བཞི་དང་བྱེད་ཀར་སྤོབས་དུས་མེ་ཡ་ནའི་ས་ཁུལ་མངོས་པོ་གྱི་རིན་བཟིང་དུ་ཡོད་པའི་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གཞུང་ཚབ་སློབ་གྲུའི་ནང་གི་སྡོན་འཕྲོའི་སློབ་གྲུ་ཞིག་ཏུ་བརྒྱག་པ་ཡིན། ཁོའི་སློབ་གྲུའི་བརྒྱུད་ལམ་དབྱིན་སྐད་ཡིན་ཀྱང་། མེ་ཡ་ནར་སྡོད་རིང་ལ་ཁོས་འཇར་མན་སྐད་ཀྱང་སྦྱངས་པ་རེད། འདི་ནི་གེ་སར་གྱི་མི་ཆོའི་ནང་དུས་ཚོད་བཟང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་སྐྱེ། ཁོས་ཡོ་རོབ་དུ་སྡོད་རྒྱ་དེ་སློབ་འཕེལ་བོ་ཚོར་འདུག་འོན་ཀྱང་སྐྱ་གཞན་པ་ཚོས་སློབ་གྲུར་འཕྲོ་སྐབས་གེ་སར་ལ་མོ་ཏའི་ནང་དུ་འབྱ་སྡོད་བརྒྱབ་འདུག་ཁོང་ཚོས་ཁོ་ལ་ཁུ་སར་ (Quasar) དང་གླེ་སར་ (Gay-sar) ཞེས་མིང་འཕོད་བྱས་འདུག་ངས་ཁོ་ལ་ལྷ་ཏུ་སྲུའི་པགས་ལྷ་ཞིག་ཉོས་ཏེ་བསྐོན་པས་དེ་གྲོན་ན་ཁོ་སྤོང་རྗེ་མོ་མཐོང་གི་འདུག་སྐྱ་གྲུ་ཚོས་ཁོའི་ལྷ་མོ་འཕྲོག་སྤོམ་ཏའི་ནང་ལ་ཕར་གཡུག་ཚུར་གཡུག་བྱས་འདུག་

རྒྱུ་ལོ་ 1979 རྗེས་ལ་ཉེ་དུས་ང་རང་གྱི་རྒྱལ་སློབ་ཡུག་ཅིག་གི་དོས་ནས་སི་ལེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲུའི་འདུལ་རྒྱགས་གཏོང་རྒྱུར་ང་གྲ་སྒྲིག་ཡོད་པ་དང་དང་ཁོ་ཐད་སི་

གཉེས་ཀྱི་ཁ་འཆམ། ལོ་གསར་པའི་ནང་ངས་དེ་གར་རྟ་རྩལ་སྤོང་བར་བྱེད་སྲིད་པའི་
སྤྲུགས་རེ་དེར་ཞེད་སྤང་དང་སྤོང་བ་གཉེས་ཀྱི་བྱུང་། ངས་སི་ཤེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྤོང་
ལཱི་ངས་སྤོན་པ་ཁར་ནེལ་ཨལ་རྩེ་རེག་ལ་ང་ལ་འཇུལ་རྒྱལ་གཏོང་འཇུག་རོགས་
ལུ་བའི་ཡི་གེ་ཞིག་བྲིས་པ་ཡིན། ངའི་རྒྱལ་སྤོང་གི་དུས་ཚོད་དེ་སྤྱི་ལོ་བཅུ་གཉེས་པའི་
དཀྱིལ་ལ་བཟོས་འདུག།

རྒྱལ་སྤོང་གི་ཉིན་མོ་དེ་སྤོང་སོང་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་ངས་རང་གི་ཉམས་སྤོང་འབྲེལ་
བརྗོད་བྱེད་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྲིས་པ་འདི་ལྟར།

ཚང་མ་ཡག་པོ་ཞེ་དྲགས་བྱུང་སོང་། ངའི་རྒྱལ་སྤོང་ལ་འཇུག་སྤྱིང་ནང་གི་
སྤོང་བྲུ་ཡག་ཤོས་དེས་ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅང་། སལ་ཆེར་ང་སྤོང་དགོས་
པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་གར་དགོས་ངས་རེད་དེ། ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་ང་རང་སྤོང་
བདེ་མོ་བྱུང་། ང་སི་ཤེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྤོང་ལཱི་གཞི་ཚད་གཏོང་བར་སྐར་མ་
ཉི་ཤུ་སྤོན་ལ་སྤོང་སྤོང་པ་དང་སེམས་པ་ཞེ་དྲགས་འཚབ་བྱུང་། ངས་ང་རང་གི་
གདེང་སྤོང་སྤོང་སྤོང་བ་ཡིན།

ངས་དོ་རའི་བྱེ་མའི་སྤོང་དུ་རྐང་པ་བཞག་པ་དང་དེ་ནི་རྩ་ཆེའི་ས་གཞི་ཞིག་ཡིན་
པའི་ཚོར་བ་བྱུང་། རྟ་བཞོན་སྤོང་དཔོན་གི་བཞོན་རྟ་ཡག་ཤོས་སིག་ལ་སྤོང་རྩེ་
སྤོན་ལ་བྲིད་སོང་། དེ་ལ་གསེར་གི་སྤོང་བཞུག་པའི་སྤོང་སྤོང་ཞིག་བསྤོན་
འདུག། ངས་རྟ་དེ་ལ་ཞོན་དུས་རྟ་གཡོག་དེས་དེ་བཟུང་སྤོང་བསྤོང་ཡོད། དེ་ནས་
ངས་སྤོང་མདའ་བཞི་ག་ལག་གཡོན་མས་བཟུང་སྤོང་ལག་པ་གཡམས་པ་མཐུར་ལ་
དཔུངས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་ཁ་རལ་གི་འདྲ་པར་མདུན་དུ་སྤོང་སྤོང་དུས་ལྷག་འདུལ་ལུས་
པ་ཡིན། དེ་ནས་ངས་རྟ་རྩལ་འགོ་བཅུ་གས། ངས་ལག་གཡོན་མར་སྤོང་མདའ་
གསུམ་དང་གཡམས་པར་རལ་གི་བཟུང་བདའི་ཆེད་དུ་སྤོང་མདའ་གཅིག་ཁོ་ན་
བཟུང་སྤོང་སྤོང་མདའ་རྩལ་སྤོང་རྩལ་སྤོང་བ་ཡིན།

ཁྱོད་ཀྱིས་མཁྱེན་ཚུབ་སྐྱར་ཁྱོད་རང་གི་སློབ་སྟོན་མེད་ན་ངས་ཉམས་སྦྱོང་དེར་
རྗེས་སྤྱི་ལོ་རང་བྱས་ཡོད་མདོག་ཁ་པོ་མ་རེད། སྤྱགས་རྗེ་ཆེ།

ངས་ད་ལྟའང་འཇུག་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱལ་སློབ་དེ་དྲན་གསོ་བྱེད་སྐབས། ཐེངས་དང་པོར་དོ་
ར་དེའི་ནང་དུ་རྟ་ལ་བཞོན་ཏེ་འགོ་རྒྱ་དེ་རི་འདྲའི་སློབ་མེས་འཁོལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དྲན་
སོས་ཀྱི་འདུག དོ་ར་དེ་ཡང་ཉ་ཅང་གི་ཆེན་པོ་ཡོད། དེའི་དཀྱུས་ལ་མི་ཁྲ་ལ་བཅུ་ང་ལྔ་
དང་། ཞེང་ལ་མི་ཁྲ་བཙོ་བཙུད། མཐོ་ཚད་མི་ཁྲ་བཅུ་བདུན་བཅས་ཡོད། མདའ་ཡབ་
དེ་ཀ་བ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དུག་གིས་བཏེགས་ཡོད། རང་ལོགས་ཡོངས་སུ་རྩེ་དཀར་པོ་བཏང་
ཡོད་པ་དང་འོད་ཀྱིས་ཁེངས་ཡོད། དཀར་ཆ་དེ་དག་དོ་རའི་སྐྱེ་ལུ་ལུང་དང་གནས་པར་
ནས་འཕྱང་པའི་དོ་མཚར་ཅན་གྱི་ཤེལ་སྟོག་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། གནས་སྐབས་འདི་འདྲའི་
ནང་དུ་རྟ་ལ་ཞོན་རྒྱ་བྱུང་བ་དེ་ནི་དཀོན་མཆོག་གི་གནང་སྦྱིན་ལྟ་བུར་ཚོར། རྒྱལ་ས་
སློབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ངས་ “གལ་ཏེ་ངས་རྒྱལ་ས་འཕྲོད་མ་ཐུབ་རུང་། མ་མཐར་ཡང་ང་ལ་
ཚོམས་ཆེན་འདིའི་ནང་དུ་རྟ་ལ་ཞོན་རྒྱ་བྱུང་སོང་” སྐྱེས་པའི་བསམ་སློབ་འཁོར་བ་དྲན་
སོས་ཀྱི་འདུག

རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོའི་ཡེ་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་སྟེངས་དུས་ངའི་མི་ཆེའི་ནང་ང་ལ་ཚད་
མཐོ་བའི་སློབ་དང་དགའ་སྟོན་ཞིག་ཚོར་བྱུང་། རྒྱིད་སྟུག་སྟེལ་མ་ཅན་གྱི་མི་ཆེའི་འགྲུལ་
སློབ་འདི་རིང་པོ་དང་དཀའ་ལས་ཅན་ཞིག་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་ང་རང་སི་ཤེན་ཡའི་རྟ་
བཞོན་སློབ་ཤར་ཚུད་རྒྱའི་དམིགས་ཡུལ་དེ་ཤུབ་ཅང་ང་ལ་འདོད་སྟོ་ཚིམ་པའི་ཚོར་སྣང་
ཞིག་སྐྱེས་བྱུང་། ངས་ལོ་གསར་པའི་ནང་དུ་སློབ་སྦྱོང་འགོ་འཇུགས་བྱེད་རྒྱའི་གོ་སྐབས་
དེ་དགའ་བོའི་ངང་སྐྱོག་ནས་བསྐྱེད་པ་ཡིན།

རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༥༥ ལྷན་ ༡༣ ཚེས་ ༡༩ ཉེན་ངས་ཁོ་ཐད་སེའི་རྟ་རའི་ནང་དུ་ཡེ་ཤུའི་
འཁྲུངས་སྐར་གྱི་མཉམ་སྦྱང་རྟ་རྩལ་ (quadrille) ཞིག་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། མཉམ་སྦྱང་
རྟ་རྩལ་ནི་རྟ་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་གཡོ་འགྲུལ་རྣམས་དུས་གཅིག་
ཏུ་མཉམ་དུ་ལག་བསྟར་བྱས་པ་ཞིག་ལ་གོ་དེ་ནི་ཉ་ཅང་མངོས་སྟུག་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་

བ་དང་། ཉ་པ་དང་ཉ་ཚང་མའི་དབར་ལ་ཕན་ཚུན་ཉ་ཅང་གི་གོ་བདེ་འཕྲོད་པོ་དང་
 གཡོ་འགུལ་མཐུན་པོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། མཉམ་སྦྲུང་ཉ་ཅུལ་གྱི་རྗེས་སུ་ང་ཚོས་ཆང་སྒོལ་
 བཏུང་ནས་སྡོམ་སྡོམ་བཏང་བ་ཡིན། ངས་གེ་སར་དང་། ས་ཁྲི་ཚོམ་བཅས་མཉམ་སྦྲུང་ཉ་
 ཅུལ་ལ་ལྟ་མོ་བལྟ་བ་དང་སྡོམ་སྡོམ་ལ་བོས་པ་ཡིན། ས་ཁྲི་ཡིས་ཉ་ར་བར་དུ་མོ་རང་གི་
 མོ་ཏ་བཏང་སྟེ་ཡོང་བ་དང་དགོང་རྩོ་སྡོམ་མོས་གེ་སར་ནང་ལ་ཁྲིད་ཕྱིན། ཚོམ་དང་
 ང་གཉིས་འཕྱི་པོར་བསྐྱེད་པས་ང་གཉིས་ཀ་ཏོག་ཅམ་ར་བཟེ་འདུག ངས་མེར་སི་ཏེས་སྡོ་
 དཀར་རྩིང་པ་ཞིག་ཉོས་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་འགོ་ཡི་མེད། ཉང་ལ་ལོག་འགོ་དུས་
 ཚོམ་གྱིས་མོ་ཏ་ཁོས་གཏོང་དགོས་བཅོལ་ཅང་ངས་འགྲིག་གི་རེད་སྟེ། ཉ་ར་ནས་མེ་ལ་
 བཞི་ཤིང་ནགས་བརྒྱུད་དེ་འགོ་དུས་ལམ་ལ་དཀྲོགས་མཚམས་གཟུར་པོ་དེ་འདྲ་ཡོད་ལ།
 ལམ་ལ་འབྲལ་རོམ་ཆགས་འདུག གང་འཚམས་ཤིག་ནས་ང་ཚོས་དཀྲོགས་མཚམས་
 གཟུར་པོ་གཅིག་ལ་མོ་ཏ་ཁོ་ལོ་བསྐྱུར་དུས་ཚོམ་གྱིས་ང་ལ་ “ཡག་པོ་སྟོང་ཨང་” ཞེས་
 བཅོལ་བྱུང་། དེ་དུས་བར་དུ་ངས་རྒྱ་མཚན་ཞིག་ཡོད་པ་ཤེས་མ་བྱུང་། ཡིན་ན་ཡང་མོ་
 ཏ་དེ་འབྲལ་པའི་སྟེང་དུ་འབྲེད་ཐལ་ཤོར་ནས་སྤངས་འཛིན་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་དང་། ལམ་
 གྱི་དཀྲོགས་མཚམས་དེ་བས་གཟུར་བ་ཞིག་ཏུ་སྟེན་འགྲུབ་ཀྱི་ཡོད། ཚོམ་གྱིས་ཞིང་ཐང་
 ཞིག་ཏུ་མོ་ཏ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཤིང་སྟོང་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་ཁོ་ལོ་བསྐྱུར། འོན་ཀྱང་
 དའི་རྒྱབ་བཀྲག་གི་རྒྱབ་ངོས་འགྲུལ་པ་སྟོང་སའི་ཕྱོགས་དེ་ཤིང་སྟོང་ལ་བརྟེན། ཤིང་སྟོང་
 དེས་ངའི་རྒྱབ་བཀྲག་མོ་ཏའི་མདུན་ངོས་སུ་བཅོར་བ་དང་། ང་ལ་བརྟེན་སྟོན་ཆ་བས་ཆེ་
 སོགས་ཡོད་པ་ངས་ལམ་སེང་ཤེས་བྱུང་། ངས་སྟོག་ཐག་བཅིངས་མི་འདུག ཤིང་སྟོང་དེ་
 དའི་རྒྱབ་བཀྲག་གི་རྒྱབ་ལོགས་ནས་ཡོང་སྤངས་ལ་བལྟས་ན། གལ་ཏེ་ངས་སྟོག་ཐག་
 བཅིངས་ཡོད་ན་ང་གི་ཚར་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམས་བྱུང་། ལྷན་སྐྱོད་ལོགས་པ་ཞིག་ལ་གེ་སར་
 དའི་སྟོན་དུ་ས་ཁྲི་དང་མཉམ་དུ་ནང་ལ་ལོག་ཚར་བ་རེད། གལ་ཏེ་གེ་སར་རྒྱབ་ལོག་གི་
 རྒྱབ་བཀྲག་ཏུ་བསྐྱེད་ཡོད་ན་ཁོ་བསའ་ཚར་ཡོད་ཀྱི་རེད།

དེ་རྩལ་པ་འགའ་ཞིག་ཆག་ཡོད་པ་ཤེས་ན་ཡང་མོ་ཏའི་ནང་ནས་ཕྱིར་ཐོན་འདོད་
སྐྱེས་པ་དེ་ངས་དྲན། དེ་འདྲ་བྱས་མེད་ན་འགྲིག་པ་ཡོད་བསམས་བྱུང་། ཏཱ་ལའ་ཡོང་
བའི་མི་ཚོས་ང་མོ་ཏའི་ནང་ནས་ཕྱིར་བཏོན་རྗེས་ང་ལ་མ་ཁའི་ཐོག་ཏུ་ཉལ་བསྐྱད་པ་དྲན་
མོས་ཀྱི་འདུག རྩོམ་ལ་སྐྱོན་བྱས་མི་འདུག་སྟེ་ཁོས་སེམས་འཚབ་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག
ཁོ་ཏཱ་ཅང་རྟབ་རྟབ་པོར་གྱུར་ཏེ་ཁོ་མོ་ཏའི་རྗེ་བྲལ་བས་བྱས་སོང་། མཉམ་སྦྱང་རྟ་ཚལ་ལ་
སླེབས་པའི་ཨེམ་རྗེ་ཞིག་གིས་མོ་ཏཱ་བཀག་སྟེ་རོགས་རམ་བྱེད་ཐབས་བྱས་བྱུང་ཡང་། སྐྱན་
བཅོས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་མེད་པས་རོགས་ཞེ་དྲགས་བྱེད་ཐུབ་མ་སོང་།

ཁོང་ཚོས་ལྷུང་སྐྱོབ་མོ་ཏཱ་ཞིག་སྐྱད་བཏང་སྟེ་ང་སྐྱན་ཁང་ལ་བསྐྱལ་བྱུང་། ལྷུང་སྐྱོབ་
མོ་ཏཱ་དེས་ང་གང་དུ་འབྲིད་རྒྱུར་ང་ལ་རང་དབང་མ་བྱུང་། ཁོང་ཚོས་ང་འཇར་མན་གྱི་
སྐྱད་དུ་སྟ་སི་ཐར་སྟེ་ཐར་ཁི་རན་ཁེན་ཏའོ་སི་ཟེར་བའི་བྱི་ཡོང་ལས་མིའི་སྐྱན་ཁང་
ཞིག་ཏུ་བསྐྱལ་འདུག བད་པ་ཕལ་ཆེ་བ་འཇར་མན་སྐྱད་མི་ཤེས་པའི་ཏཱ་ཀའི་ལས་མི་
རེད་འདུག སྐྱན་ཁང་ནང་གི་ལས་བྱེད་ཚོ་ལ་ངས་ངའི་རྟ་ཞོན་གྱི་ལྷམ་དེ་གཏུབ་ན་ཚ་
བ་ནས་འགྲིག་གི་མ་རེད་བརྗོད་པ་ཡིན། གནས་སྐྱད་ལས་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་དུ་དངོས་
རྒྱས་ཤིག་ལ་སེམས་ཆགས་ཏེ་སྡོད་པ་ནི་དགོང་བྱོ་བོ་རེད། དའི་ཚེབས་རྩལ་བཞི་ལ་གས་
ཆག་བྱུང་ཡོད་པ་དང་ཁྲག་གང་འཚམས་ཤིག་སྐོ་བ་དང་བྲང་ཁོག་ཏུ་བཞུར་འདུག་ཅེས་
སྐྱན་པས་བརྗོད་བྱུང་།

སྐྱན་ཁང་ནང་གི་མཐུན་རྐྱེན་ཏཱ་ཅང་ཞན་པོ་འདུག ཐ་ན་ཉལ་བྲི་ལའང་ཡར་
འགྲོགས་མར་འབེབས་བྱེད་རྒྱ་ཡང་མི་འདུག གནས་པ་ང་ལ་ལྷགས་ཀྱི་གཏུང་མ་ཞིག་
འཕྲེད་ལ་བཏང་འདུག གལ་ཏེ་ཚོགས་སུ་སྡོད་དགོས་ན་གཏུང་མ་དེར་ལག་པ་འཇུས་
ཏེ་རང་ཉིད་ཡར་འགྲོགས་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་ཉིན་ཡི་ཤུའི་འཁྲུངས་སྐར་གྱི་སྔ་ལུབ་
ཡིན་ཅང་། ཁོང་ཚོས་སྐྱོ་སྐྱོན་ལ་ཞུགས་བཞིན་པའི་ཨེམ་རྗེ་ཞིག་སྐྱན་ཁང་དུ་སྐྱད་གཏོང་
དགོས་བྱུང་སོང་། ཨོ་སི་ཐི་རི་ཡ་ནས་ཡིན་པའི་སྐྱན་པ་རྒྱགས་པ་སྐྱ་དཀར་པོ་ཅན་ཞིག་
སླེབས་སོང་། ཁོས་ངའི་སྟེང་དུ་སྐྱར་ནས་ང་ལ་ན་རླུག་ག་འདྲ་འདུག་ཅེས་འདྲི་སྐབས་

ཁོའི་ཁ་ནས་ཨ་རག་གི་ན་བ་སིའི་རི་མ་བློ་ཡི་འདུག་སྐབས་དེ་དུས་ང་རང་ལ་ཅི་ཞིག་བྱུང་
ཡོང་བསམས་ནས་ཞེ་དྲག་སྒྲུག་བྱུང་། མདོར་ན་སྒྲུབ་ཁང་དུ་སྡོད་རྒྱུ་དེ་འདིགས་སྤང་ཅན་
དང་བཟོན་མ་བདེ་བ་ཞིག་བྱུང་། ཁ་ལག་དེ་གཅིག་ཕྱི་ཡག་པོ་འདུག་དེ་ལྟར་ཡང་ང་ལ་ན་
རྒྱུག་གང་འཚམས་ཡོད་པ་དང་ཁོང་ཚོས་རྒྱུག་གཅོག་སྒྲུབ་ལ་སེར་སྒྲ་ཆེན་པོ་བྱས་ཅང་།
ཁ་ལག་གི་བློ་བ་དེ་ཅམ་མྱོང་ཡོང་མ་བྱུང་། ངའི་ཚེབས་རུས་རྣམས་གས་པ་ཅམ་མ་ཟད་
ཆག་འདུག་ ངའི་སློབ་གཤེན་པའི་ནང་དུ་འབྱུག་ལི་ཏར་གང་བཞུར་འདུག།

བར་བ་སྐྱོན་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ཁ་ལོ་ར་ཏོར་བྱུང་བ་དང་། སྐབས་དེར་མོ་ཏ་ངས་
གཏོང་གིན་ཡོད་པའི་དགོག་གཏམ་ཞིག་བྱུང་བ་མ་ཟད། དེ་ནས་བརྒྱུང་ང་ལ་མོ་ཏ་ནམ་
ཡང་གཏོང་དུ་འདུག་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་བཤད་འདུག། དོན་དངོས་སུ་མོ་ཏ་ངས་
བཏང་མེད། འོན་ཀྱང་མོ་ཏ་ལ་ཞེན་སྲུང་ད་དུང་ཉོས་མེད་པ་དང་། མོ་ཏ་ཚོར་བཞག་གི་
ཕས་དེ་ནི་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

ང་སྒྲུབ་ཁང་དུ་ཡོད་དུས་ང་རང་ལ་སེམས་སྒྲུག་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་ངས་དྲན་སོས་གྱི་
འདུག་ ངའི་དགོ་ཚུན་ཁོ་ཐད་སིང་ལ་ཐེངས་གཅིག་ཀྱང་བཟུང་བས་སྤེལ་མ་བྱུང་། ངའི་
ཨ་མས་ཀྱང་ང་ལ་ཁ་པར་བཏང་མ་བྱུང་། དེའི་སྡོན་ལ་ངས་ལའི་ཨ་མའི་མཉམ་དུ་
གནད་དོན་རྒྱུང་ཅོག་གི་ཐོག་ལ་ཁ་པར་ནང་ཁ་ཚོད་བདུན་སྟོན་འགའ་ཤས་བརྒྱབ་པ་
ཡིན། འོན་ཀྱང་མོས་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་བརྗེད་བཅུག་སྟེ་ང་ལ་ག་འདྲ་འདུག་ཟེར་བའི་
ཁ་པར་ཅམ་ཡང་བཏང་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ལ་མོས་ང་ཡང་སྐྱུར་ཐེངས་གཅིག་སློས་
དོར་སོང་སྟམ་པ་བྱུང་།

ངས་སྒྲུབ་ཁང་ནས་ཁ་པར་བརྒྱུད་དེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱེད་ཆ་ཡང་ཡང་བཤད་པ་ཡིན།
ངས་ཁོང་ལ་ང་ནད་གསོ་བའི་ཆེད་དུ་ཨ་རིར་བྱིས་དུ་ཕོག་ཡོང་གི་ཡིན་ལུས་པ་ཡིན། འོན་
ཀྱང་ང་ལ་རྣམས་སྐྱོན་ཆེན་པོ་བྱུང་ཅང་ཁོང་གིས་ངས་འགྲིམ་འགྲུལ་བྱེད་རྒྱུ་ལ་ཐུགས་
འཁུལ་གནད་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ང་ལ་ཨོ་སི་ཕི་རི་ཡར་བསྐྱེད་དེ་ནད་གཞི་གསོ་ཐབས་བྱེད་
དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་གནད་བྱུང་། དོན་དངོས་སུ་སྐབས་དེར་ཁོང་ཚོས་ང་ལ་གནམ་

ལྷན་དུ་བཅུག་ཡོད་ཀྱི་མ་དེད་སྐྱེལ། རིན་པོ་ཆེའི་ཞེས་ཅིང་འདི་
སློབ་ཞེས་ཀྱོགས་པོ་མི་ཆེལ་ལེ་སྐྱེ་ཡིས་ང་དང་ལྷན་དུ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་བསྟན། ལོས་མེ་ཡ་
ན་ཡི་ཞེས་ཅིང་ཆོས་ངས་འབྲུག་སྐྱོད་བྱེད་མི་སྤྱོད་ཚུལ་ཤོད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ང་ལ་འབྲེལ་
བཤད་བྱས་བྱུང་། ང་ལྷན་སྐྱོད་པོ་བྱུང་། སྐྱེན་ཁང་དུ་བདུན་པལ་གཅིག་བསྟན་པའི་ཅེས་
ལུ་མེ་ཡ་ནར་ཡོད་པའི་ང་རང་གི་བྱིས་དུ་ལོག་བཅུག་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ང་ཡང་སྐྱེན་ཞེས་
ཅིའི་སར་འགོ་དཔོན་སྤྱོད་བྱུང་། ཅིའི་བྱིར་ཞེན་འདི་བྱང་ལོག་གི་སྟོང་ཆའི་ནང་གི་འབྲུག་
ཡག་པོ་མི་སྤྱོད་མེད་པས་ང་ལ་ན་རྒྱལ་ལྷན་མཐུན་དུ་གཏོང་གི་འདུག་ ཞེས་ཅེས་འདི་བྱང་
ལ་ཁབ་བཅུགས་ཏེ་འབྲུག་གང་འཚམས་བྱིར་འཐེན་ཐབས་བྱས་སོང་། མ་འགྲིག་པ་ཞིག་
བྱུང་སྟེ་ང་ཡང་སྐྱེན་ནང་ལོག་བཅུག་པས་སྐྱེན་དུ་བདུན་པལ་གཅིག་གི་རིང་ལ་སྐྱེན་ཁང་དུ་
བྱིར་ལོག་བྱེད་དཔོན་བྱུང་། མཐའ་མ་དེར་ང་ནང་ལ་སྐྱོག་སྐྱབས་རྒྱ་བ་གཅིག་ཉལ་སར་
སྐྱོད་དཔོན་པར་སྤྱོད་ཞུ་བ་བྱུང་། ཞུ་བ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རིང་ལ་ང་ལ་རྟ་ལ་ཚ་བ་ནས་བཞོན་དུ་བཅུག་
མ་བྱུང་། དེའི་རྒྱུ་པས་ང་ལི་ལེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྟོབ་གྲུ་འདུལ་རྒྱ་འགྲངས་ཅང་ང་
རང་ལྷན་སྐྱོད་ཞེན་པོ་བྱུང་།

མཐའ་མ་དེར་སྐྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ནང་ང་ཡག་པོར་དག་སྐྱོད་བྱུང་སྟེ་ངས་
ལི་ལེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྟོབ་གྲུ་རྟ་ལ་བཞོན་རྒྱ་འགོ་བཅུགས། ང་སྤོ་སྟོབ་གྲུ་འགོ་
བ་དང་། བྱི་ཕོ་ལོ་ཐད་ལིའི་རྟ་རྒྱར་བྱིན་ཏེ་དེ་གར་སྐྱོད་བརྟེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དུས་ཚོད་
ལེལ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་།

སྟོབ་གྲུ་འགོ་ཆས་ཀྱི་སྐྱིག་ཁྱིམ་དམ་པོ་ཡོད། ངས་ཉེན་རེ་བཞིན་དོར་མ་དགའ་
པོ་དང་ལྷ་མ་ལུ་རིང་བྱི་མ་དང་བྲལ་བའི་གཙང་མ་འགོ་དཔོན་པ་དང་། ཉེན་རྟག་ཏུ་ཡོབ་
གཟེར་ལ་དེལ་ཚེ་བྱུགས་ནས་འགོ་གི་ཡོད། ངས་གོང་དཀྱིས་མདོག་དགའ་ཅན་ཀྱི་
སྟོད་ཐུང་དགའ་པོ་དང་། སྟོད་ལུ་ནག་པོ། ལྷ་མོ་ནག་པོ་བཅས་འགོ་གི་ཡོད།

ལས་མར་བབས་ཏེ་སློབ་སྟོན་པ་ལ་གྲུས་འདུད་ལྷན་ཏེ་གལ་ཏེ་འདོད་པ་ཡོད་ན་ཁོ་ལ་རི་
བ་འདྲི་ཚོགས་སྐབས་འདིར་དུས་ནས་དུས་སུ་ངེས་སྟོན་པ་དེ་ཕྱི་ལ་འཐོན་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་
འདྲ་བུར་དུས་ཚོའི་སྐོབ་ལ་ཁ་འཁོར་ཏེ་ཁོ་ལ་འང་གྲུས་འདུད་ལྷན་ཏེ་གོས།

འདས་པའི་མི་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་རིང་ལ་སི་ལེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲྲར་རྟའི་འདུལ་
སློང་གི་སློམ་གཞི་ལ་འགྱུར་བ་སྲུ་ཚམ་མེད་པར་ལག་བསྟར་བྱས་ཡོད། རྟ་ཞོན་གྱི་སྐྱུ་
ཚལ་འདི་ནི་རྟ་པ་གཅིག་ནས་གཞན་དུ་རིམ་པ་བཞིན་བརྒྱུད་སློང་བྱས་པའི་གཙོ་ཆེར་
ངག་ལམ་གྱི་སློལ་རྒྱུན་ཞིག་རེད། སློབ་གྲྲ་དེར་ལག་བསྟར་བྱེད་པའི་སློམ་གཞི་དེ་དང་
སང་འགྲན་བསྟར་གྱི་ནང་དུ་ལག་བསྟར་བྱེད་པའི་རྟའི་འདུལ་སློང་གི་སློམ་གཞི་དང་
ཕན་བུ་མི་འདྲ་བ་ཡོད། འགྲན་བསྟར་གྱི་ནང་དུ་ཡི་མི་བཟན་ནེར་བེད་སློང་གཏོང་གི་
མེད་ཀྱང་། དུས་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ནང་དུ་ལག་བསྟར་བྱས་པ་བཞིན། སི་ལེན་ཡའི་
རྟ་བཞོན་སློབ་གྲྲ་ནི་ད་ལྟའི་དུས་སུ་འདྲ་སློལ་རྒྱུན་སྲུས་གཙང་གི་སྲ་མོའི་རྟའི་འདུལ་
སློང་གི་སློལ་རྒྱུན་འདི་ལྟ་མཁན་དེ་རེད།

ངས་ང་རང་དེ་གར་ཕྱིན་པའི་ཉི་མ་དང་པོ་དེ་གསལ་པོར་བྲན་སོས་ཀྱི་འདུག ངའི་
འགོ་འདྲུགས་སློབ་ཚན་དེ་རྟ་ཐོག་ཏུ་སྟོན་སྟངས་སློང་རྒྱ་དེ་ཡིན་པས་དེ་ལག་པོ་བྱང་
སོང་། སློབ་ཚན་གཉིས་པ་དེར་ཁོང་ཚོས་ང་ལ་སྲབ་མདའ་གཅིག་ལས་མེད་པའི་རྟ་
ཞིག་འཁྲིད་སྐྱབས་སོང་། ངས་དེ་ལ་བཞོན་ཏེ་དོ་རར་སྟོར་བ་བྱས་པ་ཡིན། སློབ་སྟོན་པ་
དེས་ང་ལ་ "ཨོ། རྟོད་ཀྱི་བསམ་པར་རྟོད་རང་ལག་པོ་ཞེ་དྲགས་ཡོད་བསམ་གྱི་འདུག་
གཤ། འོན་ཀྱང་རྟོད་རང་ཏུ་ཅང་ཞན་པོ་འདུག རྟོད་ཀྱིས་ཐ་ན་རྟ་འདིའི་མགོ་ཡང་ཡང་
དག་པར་འདི་ལྟ་བུ་གྱི་མི་འདུག (འདི་ནི་རྟའི་མགོ་པོ་འདོག་སྟངས་མ་ལོར་བར་
བཞག་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས།) རྟོད་རང་རྟ་པ་འདི་གས་སུ་རྩེད་བ་ཞིག་རེད། རྟོད་རང་གི་
སྟོན་སྟངས་དེ་ཡང་སློབ་པོ་འདུག རྟོད་རང་འདྲོང་པོར་ཡང་སྟོན་བྱ་བ་གྱི་མི་འདུག རྟོད་
རང་འདྲོང་པོར་སྟོན་བྱ་བ་ཆེད་དུ་ང་ཚོས་རྟོད་ཀྱི་སྲ་མོའི་རྒྱབ་ཏུ་རྟ་སྐྱལ་གིས་གཞུས་ཏེ་
རྟ་ལ་བཞོན་དུ་འདུག་གི་ཡིན། དེ་ལ་བསྐྱེས་ནས་མ་སྟོན། གཞོན་སྐྱབས་མ་སྟོན། འདི་ནི་

སློབ་སྟོན་པ་དེས་སྤྱིར་རྗེ་བྲལ་བའི་སློབ་བརྗོད་བྱས་ན། མཐའ་མ་དེར་སློབ་སྟོན་པ་ལ་མི་
དགའ་བའི་འགོ་འདྲུགས་སྤྱི། དོན་དངོས་སུ་ངའི་བསམ་པར་ཐབས་ལམ་འདིས་དེ་འདྲ་
ཡོང་རྒྱུར་སྐྱལ་མ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་སྟུགས། ང་སློབ་ལྷན་ནང་གི་སློབ་བརྗོད་སྐབས་ངས་ཉན་
ཉན་དུས་རིམ་འདི་བརྗོད་དགོས་པ་བྱུང་། དེའི་བསམ་སློབ་འཕྲེར་སྤངས་ནི་སློབ་སྟོན་པ་
ཇི་ལྟར་ཡང་རང་ཉིད་ཡག་པོ་ཆགས་ཀྱི་རེད་སྟེ་སྟེ་པ་དང་། ཁོང་ཚོས་དམའ་འབབས་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་ཅང་ངས་ཁོང་ཚོར་ཡག་པོ་ཞུས་རྒྱུ་ཡིན་པས་མ་པའི་ཚོར་བ་ཞུས་སྟེ་ཡི་ཡོད།

ངས་ང་རང་གི་སློབ་སྐྱུག་ཚོར་སློབ་བརྗོད་སློབ་སྐབས་ཁོང་ཚོའི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་
མཐོང་དེ་མེད་པ་བཟོ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་མེད། མི་ཚོས་རིག་གནས་ཤིག་ལ་སློབ་བརྗོད་བྱེད་
དུས་སྐབས་རེར་གཞོན་ལྷན་སློབ་རྒྱ་དེ་དགོས་པེས་ཅན་རེད། ང་རང་ཐེ་བའི་མི་གཞན་
དག་དང་མཉམ་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ཐབས་ལམ་འདི་ཐེངས་མང་བེད་སློབ་གནང་བ་ངས་
མཐོང་ལྱོད་། མི་ཚོས་རང་རང་གི་རུས་པ་ཆེ་བྱ་དེ་འདོན་སྐབས་པ་ལ་ཁོང་ཚོའི་སེམས་
ལྷན་སྐྱེར་དགོས། ཡིན་ན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་གལ་ཏེ་ཁོང་ཚོར་བེད་མེད་རུས་མེད་ལྟ་བུར་
ཚོར་དུ་བརྟུག་ན་དགོ་ཆུན་དང་དགོ་སྐྱུག་གི་དབར་ལ་ཞེ་སྐར་བསྐྱུན་ཀྱི་ཡོད། ངས་
མི་ཐེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་ལྷན་གང་སྐྱེད་པའི་བརྒྱ་ཆ་ ༩༩ དེ་དོ་མཚར་ཅན་ཤ་སྟག་
རེད། འོན་ཀྱང་ང་ལ་མཚོན་ན་བརྒྱ་ཆ་ ༡ དེ་དགོ་ཆུན་ཞེས་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གང་བྱེད་
མི་བུར་བ་སློབ་རྒྱ་དེ་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག འདི་ནི་ངའི་བསམ་ཚུལ་ཅམ་ཡིན། ཁོང་ཚོའི་
སློབ་ལྷན་བེད་སློབ་གཏོང་བའི་ཐབས་ལམ་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་འོས་ཚེས་
ང་ལ་ཆང་གི་མེད་པ་མ་ཟད། ཁོང་ཚོས་འོད་སྟོང་འཕྲོ་བའི་རྟ་པ་དང་རྟ་མང་པོ་སློབ་ལྷན་
ནས་ཐོན་སྐྱེད་བྱས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་རང་སྤྱིར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་ན་ང་ཚོས་སློབ་
སྐྱུག་དང་མཉམ་དུ་དུས་རྟག་དུ་ཁོང་ཚོའི་སེམས་ལྷན་སྐྱེར་མཐོར་འདེགས་ཡོང་ཐབས་
བྱེད་དགོས།

དུས་ཚོད་འགོ་རིམ་བཞིན་ངའི་སློབ་ལྷན་ཉམས་སྤོང་དེ་ཡང་རྗེ་ལྷག་རྗེ་ལྷག་དུ་ཕྱིན་
པོང་། ང་སློབ་བརྗོད་ལ་བརྟན་པོར་གནས་པ་དང་བརྗོད་སློབ་བྱས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ང་ལ་

སྐྱེས་ཁོ་རང་ལ་ཉམས་སྤོང་དེ་བྱུང་ནས་དེ་ག་རང་གཞན་ལ་གོ་བར་སྤོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད། ཉེ་ལོ་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོས་འདི་དག་རྟོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

རྟོགས་སྤོང་གི་ཚུལ་དེ་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོས་སེམས་ཀྱི་གནས་བབ་དང་བསྐྱེད་ཏེ་ལས་
ཀ་བྱེད་རྒྱ་རེད། གལ་ཏེ་མྱོང་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བར་ཆད་བྱས་ན་མྱོང་གིས་རྟོགས་ཏེ་དང་ཅི་
ཡང་བྱེད་མི་ཐུབ། དེ་ནི་རང་རང་གི་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་དང་། ཉེ་ལོ་གཞན་ལ་བཞུ་
བ། སློབ་སྦྱོང་དང་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་སྐབས་མཐོང་གི་ཡོད། ཉེ་ལོ་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོས་སྤོང་གི་
ལ་མྱོང་གིས་རང་གི་རྟོགས་པའི་སློབ་ལུས་ལས་འདས་ནས་འགྲོ་དགོས། རང་གིས་རང་ཉིད་ལ་
རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་རྩི་བ་གཏོང་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་བབ་ལ་རྩི་བ་གཏོང་བ། རང་
གིས་རང་འབྲུག་རྒྱུག་གཏོང་བ། རང་གིས་རང་ལ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་བྱ་རྒྱུ་བྱེད་པ་བཅས་
བྱེད་དགོས། དེ་མིན་མྱོང་རང་ཡག་ཏུ་འགྲོ་ཡི་མ་རེད། ཆ་ཆད་ཤེས་སོང་སྐྱེས་པའི་ཚོར་
བ་ཞིག་ནམ་ཡང་ཡོང་གི་མ་རེད། རྟོགས་འདུལ་སྤོང་ལ་བྱུང་རྒྱུ་བ་ཞིག་ནམ་ཡང་བྱེད་
ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ཡག་པོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་སྤོང་བཞིན་ཡོད།
སྤོང་བའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཆད་བ་སྤོང་བའི་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་ནམ་ཡང་ཡོང་རྒྱུ་མེད།

རྟོགས་འདུལ་སྤོང་གིས་དམིགས་པ་ཚེ་གཅིག་ཏུ་གཏོང་སྐབས་ཀྱང་སློབ་ཀྱི་ཡོད། གལ་
ཏེ་མྱོང་གིས་ཡག་པོ་ཞོན་ཀྱི་ཡོད་ན། ཆེས་ཆེད་གཞིའི་སྤོང་དུ་ཡང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་གང་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་གང་ལའང་བསམ་སྤོང་གཏོང་གི་མེད། དམིགས་པ་ཚེ་
གཅིག་ཏུ་གནས་དགོས་ལ། རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ལ་སྤངས་འཛིན་ཐུབ་པ་དགོས། གལ་ཏེ་
རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ལ་སྤངས་འཛིན་མ་ཐུབ་ན་མྱོང་གིས་རྟོགས་ལ་སྤངས་འཛིན་
བྱེད་མི་ཐུབ། རང་སེམས་ལ་རྟོགས་པའི་རྟོགས་སྤོང་གིས་སྤོང་བར་བྱེད་སྐབས་འདི་ཉིད་ཡང་
ནས་རྒྱུ་དུ་སྤངས་པ་ཡིན།

རྟོགས་སྤོང་གི་སྤོང་བའི་རྟོགས་ཀྱི་ཚོས་ཉེ་ལོ་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོས་སེམས་ཀྱི་གནས་བབ་དང་
བསྐྱེད་ཏེ་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱ་རེད། གལ་ཏེ་མྱོང་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བར་ཆད་བྱས་ན་མྱོང་གིས་རྟོགས་ཏེ་
དང་ཅི་ཡང་བྱེད་མི་ཐུབ། དེ་ནི་རང་རང་གི་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་དང་། ཉེ་ལོ་གཞན་ལ་བཞུ་
བ། སློབ་སྦྱོང་དང་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་སྐབས་མཐོང་གི་ཡོད། ཉེ་ལོ་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོས་སྤོང་གི་
ལ་མྱོང་གིས་རང་གི་རྟོགས་པའི་སློབ་ལུས་ལས་འདས་ནས་འགྲོ་དགོས། རང་གིས་རང་ཉིད་ལ་
རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་རྩི་བ་གཏོང་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་བབ་ལ་རྩི་བ་གཏོང་བ། རང་
གིས་རང་འབྲུག་རྒྱུག་གཏོང་བ། རང་གིས་རང་ལ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་བྱ་རྒྱུ་བྱེད་པ་བཅས་
བྱེད་དགོས། དེ་མིན་མྱོང་རང་ཡག་ཏུ་འགྲོ་ཡི་མ་རེད། ཆ་ཆད་ཤེས་སོང་སྐྱེས་པའི་ཚོར་
བ་ཞིག་ནམ་ཡང་ཡོང་གི་མ་རེད། རྟོགས་འདུལ་སྤོང་ལ་བྱུང་རྒྱུ་བ་ཞིག་ནམ་ཡང་བྱེད་
ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ཡག་པོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་སྤོང་བཞིན་ཡོད།
སྤོང་བའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཆད་བ་སྤོང་བའི་སྐྱེས་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་ནམ་ཡང་ཡོང་རྒྱུ་མེད།

དུ་སློབ་གྲར་ཁྱ་ཉི་ལེ་ཞེས་པའི་རྟ་རྩལ་འབྲུབ་སྟོན་གྱི་སྡེ་འདྲེན་པ་ཡིན་པའི་ཁོ་རང་གི་
 རྟ་ཡག་ཤོས་དེ་ལ་ང་བཞེན་དུ་འདུག་གི་ཡོད། ལ་ཤ་ནི་སློབ་སྟོན་པ་ཏུ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་
 ཡིན་པ་དང་རྟ་དེ་ཡང་ཆེས་སྤྱོད་བཟུང་སུལ་བྱུང་ཐོབ་ཡོད་ཅང་དགོ་རྟ་དོ་མཚར་ཅན་
 ཞིག་རེད། བར་སྟོན་སྤ་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟ་འདིས་རྒྱན་རིང་བའི་མཚོགས་འགོས་ནས་
 བང་འགོས་དང་། བང་འགོས་ནས་རྒྱན་རིང་བའི་མཚོགས་འགོས་སུ་བརྗེ་སྐྱར་བྱེད་
 སྲུབ། རྟ་དེས་རྒྱང་པ་ཐག་རིང་ཤོས་སུ་བརྒྱུངས་ཏེ་མཚོགས་འགོས་བྱེད་སྲུབ་པ་དེར་རྒྱན་
 རིང་བའི་མཚོགས་འགོས་ཟེར། བང་འགོས་ནི་གུལ་པོའི་ངང་ནས་ལྡིང་འགོས་བྱེད་པ་ལ་
 ཟེར། (གནས་གཅིག་རང་གི་འགོས་དང་མི་འདྲ་བར་འདི་ལ་ས་ཚོད་ཆེན་པོ་ཡོད།) བང་
 འགོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟ་དེས་མདུན་འགོས་བྱེད་དུས་བར་སྐྱང་ལ་ལྡིང་ཚད་ཏུ་ཅང་མཐོན་
 པོ་ཡིན། ཏུ་ཅང་མངོས་པའི་གོ་མ་སྐབས་དང་སྐྱགས་དེ་བར་སྐྱང་དུ་དུས་ཡུན་རིང་ཅམ་
 དུ་སློབ་སྲུབ་གྱི་ཡོད། དེ་ལ་སློབས་ལྷགས་ཆེན་པོ་དགོས་གྱི་ཡོད་ལ། རྟའི་ལུས་རྩལ་ཞེས་
 བརྗོད་ཀྱང་ཚོག་ ལུ་ཆའི་རྟ་དེ་ནི་བང་འགོས་དང་མཚོགས་འགོས་གཉིས་ཀར་བྱང་
 རྩལ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་འགོས་གཅིག་ནས་གཞན་དུ་བརྒྱུར་བ་ལ་དགའ་ངལ་སྐྱུ་ཅམ་
 ཡང་མི་འདུག།

ཨིག་ན་བཟི་ལ་ཤའི་རྟ་ལ་གསེར་གྱི་སྤ་རྒྱན་བརྒྱབ་པའི་སྲབ་དང་མཐུར་མངོས་ཤོས་
 དེ་ཡོད། ཐངས་ཤིག་ཁོས་ང་ཁོ་རང་གི་རྟ་ལ་བཞེན་དུ་འདུག་སྐབས་ཁོས་ང་ལ་བྱ་བ་ཕྱི་
 མ་དེ་མ་བྱས་སྟོན་ལ་བྱེད་བཀག། (half halt) བྱས་ཏེ་བཞེན་དགོས་པ་མངགས་བྱུང་།
 བྱེད་བཀག་ཟེར་དུས་རྟ་དེ་ཡང་རྒྱུར་སྟོམས་སྐྱིག་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། རྟ་དེའི་ལྡིང་ལྷགས་ཕྱི་
 རྒྱང་གི་སྤེང་ལ་སློབ་དུ་འདུག་པ་ལ་རྟ་པ་དེས་རྟ་ཐོག་ཏུ་འདྲོང་པོ་བསྐྱད་དེ། རྒྱང་པ་ནང་
 དུ་བརྒྱུམས་ནས་རྟ་དེ་སྲབ་མདའི་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་རྒྱལ་གཏོང་དགོས། དེ་ནི་རྟ་ལ་ཞེན་
 སྐབས་ཀྱི་བར་སྟོན་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། ཁོས་ང་ལ་རྟ་དེ་སྟོམས་སྐྱིག་བྱོས་བརྗོད་བྱུང་། ངས་
 གང་བྱས་པ་དེར་ཁོ་སློབ་ཁ་ཆོམས་པོ་མ་བྱུང་བས་ང་ལ་ “བྱེད་བཀག་བྱོས་དང་།” ཞེས་
 བཤད་བྱུང་། དེ་ནས་ངས་དེ་ལས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱས་པས་དེ་དུས་ཁོའི་གསེར་གྱི་སྲབ་མདའ་

དེ་རྒྱལ་རྒྱལ་ཏུ་ཆགས་སོང་། ཆག་རོ་དེ་དག་ས་སྟེང་དུ་སྦྱང་བ་ངས་བྲན་གྱི་འདུག་ཁོས་
“ཁྱོད་གྱིས་ངས་གང་ལ་བ་པ་དེ་བྱས་སོང་། འོན་ཀྱང་སྐབ་མདའ་དེ་བཅག་སོང་།” ཞེས་
བརྗོད། ཁོས་དེའི་ཐོག་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་མ་བྱུང་། སལ་ཆེར་དང་པོ་ནས་ཆག་ཆོག་
ཆོག་ཡོད་ས་རེད།

གནས་སྐབས་གཞན་ཞིག་ལ་ངས་སྟོན་པས་ཁོ་རང་གི་རྟ་དེ་ལ་སྦྱོང་བརྟན་གྱི་ཆེད་
དུ་སྦྱོང་སྐབས་ང་ལ་དགའ་ངལ་ཕྱན་བྱ་འཕྲད་བྱུང་། ཁོ་རང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་དུ་གྲགས་ཆེ་
བའི་གཟུང་དཔང་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་རྟ་པ་རོ་མཚར་ཞིག་མ་རེད། ཁོ་རང་གིས་རང་
ཉིད་རྟ་པ་ཅེ་གྲ་ཞིག་ཡིན་བསམ་གྱི་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་ལ་དགའ་ངལ་འགའ་ཤས་ཡོད། ཁོ་ལ་
དུས་རྟག་ཏུ་བཞོན་རྒྱུའི་རྟ་གསེབ་ཅིག་ཡོད། ཁོ་དེ་ལ་བཞོན་ཏེ་འགོ་དུས་ཚང་མ་གང་
མོ་ཤོར། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཁོ་རྟ་དེར་བཞོན་ཏེ་དོ་རའི་ནང་དུ་སྐྱོར་བ་བྱེད་དུས་ཁོ་རང་
གི་སེམས་ལ་བང་འགྲོས་ཡིན་སྟེ་འགྲོ་སྟངས་བྱུང་མཚར་ཞིག་བྱས་ཏེ་བཞོན་གྱི་རེད།
ཁོས་སྣ་དང་མ་ལེ་ཡར་བཀྲག་སྟེ་བཞོན་ནས་འགོ་དུས་ཁེངས་བྲེགས་ཅན་དུ་མཐོང་གི་
ཡོད། ཁོའི་རྟ་དེས་རྟ་པ་དུང་དེ་ལག་པ་གཉིས་གྱིས་བྱུང་མཚར་དེ་འདྲ་བྱེད་གྱི་ཡོད་
ཅང་། ང་ཚོས་ཁོ་ལ་འབྲུ་དམོད་བྱེད་གྱི་ཡོད། དེ་ནས་ཉི་མ་ཞེད་སྤང་ཅན་དེ་སྐྱེབས་དུས་
ཁོས་ང་ལ་ “ཁྱོད་རང་གིས་སྦྱོང་བརྟན་ལ་འབད་བཅོམ་ཆེན་པོ་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཅང་། ངས་
ཁྱོད་རང་ལ་ངའི་རྟ་གསེབ་དེ་བཞོན་དུ་འདུག་གི་ཡིན།” ཞེས་བརྗོད་བྱུང་། རྟ་དེའི་ཐོག་
ལ་བང་འགྲོས་ཡོང་རྒྱ་མིན་པ་ངས་ཤེས་གྱི་ཡོད་ཅང་ “ད་བྱུང་མ་སོང་” བསམས་བྱུང་།
ཁོས་ང་ལ་ “བང་འགྲོས་རྒྱུ་བསམ། བང་འགྲོས་རྒྱུ་བསམ།” ཅེས་རྗོད་གྱིན་བསྐྱེད་པས་དེ་ནི་
སྦྱོང་བརྟན་འཛིགས་སུ་བྱུང་བ་ཞིག་བྱུང་། རྟ་དེས་སལ་ཆེར་ཁོ་རང་དང་མཉམ་དུ་གང་
བྱས་པ་དེ་ངའི་མཉམ་དུ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་འདྲ། ཁོ་རང་བཞོན་པའི་སྐབས་སུ་འང་གོ་མ་
སྐབས་དེ་རང་ཡིན་པ་དེ་ཁོས་ཤེས་གྱི་མེད་ཅང་ཁོས་ང་ལ་སྦྱོན་བརྗོད་བྱེད་རྒྱ་ཉག་ཅིག་
རེད། ངས་རྟ་དེར་བཞོན་སྐབས་ཚང་མས་གང་མོ་དགོད་བཞོན་འདུག

ང་སི་པེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲུབ་ལོད་དུས་ངས་རྟ་ཚལ་གཞན་པ་ཞིག་ལ་སྦྱོང་བར་མང་པོ་བྱས་པ་ནི་བར་སྐྱོད་དུ་སྡོམ་འདྲིན་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་དེད། དེ་ནི་རྟ་དེས་མཚོགས་འགྲོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགྲོས་མི་དལ་བར་སྡོམ་འདྲིན་གྱི་རྒྱུ་ལྡན་པ་བར་སྐྱོད་དུ་གཅིག་པུ་གཞན་དུ་བརྗེ་བ་ཡིན། རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་གནས་རིམ་མཐོ་ཤོས་སྟེ་རྟ་དེས་སི་པེན་སི་སི་ཡི་སྐབས་སུ་རྟ་དེས་གོམ་སྐབས་རེ་རེར་སྡོམ་འདྲིན་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་དེད་དགོས་པ་འདི་ནི་བྱ་འགུལ་རྟ་ཚང་ཁག་པོ་ཞིག་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། སྐབས་དེར་རྟ་དེས་རྒྱན་ལྡན་གྱི་མཚོགས་འགྲོས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མེད། རྟའི་རང་བཞིན་གྱི་གོམ་འགྲོས་ཁོ་ལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོལ་རྒྱན་སྐྱེས་གཙང་གི་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་འདོད་ཚུལ་ལྟར་ན། གོམ་སྐབས་རེ་རེར་སྡོམ་འདྲིན་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་དེད་ལྡན་གྱི་སྦྱོང་གཞི་ཅན་གྱི་གོམ་འགྲོས་གིག་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་སྐབས་དེར་རྟའི་གོམ་འགྲོས་སྟོར་ཟེན་པ་རེད། དེས་ན་རྟ་དེས་རང་བཞིན་གྱིས་གང་བྱེད་ཐུབ་པ་ལས་འདས་པའི་སྦྱོང་བརྗེས་ཞིག་སྦྱོང་གི་ཡོད།

ཉིན་ཞིག་ངས་རྟ་པའི་འགོ་བྲིད་ཀྱི་རྟ། སིག་ལ་སྡོམ་ལྷོ་སྡོམ་ན་ཟེར་བ་དེར་ཞོན་བཞིན་ཡོད་སྐབས་ཁོས་ང་ལ་ “ཀ་བ་གཉིས་བརྒྱུད་དེ་གོམ་སྐབས་རེ་རེར་སྡོམ་འདྲིན་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་དེད་བཞིན་ཐེག་གི་དཀྱིལ་ལ་མཚོགས་འགྲོས་བྱོས།” ཞེས་བརྗོད་བྱུང་། ངས་འདི་འདྲ་བྱེད་སྐབས་ཤིས་ཀྱི་མེད། (ཀ་བ་ཟེར་དུས་མཐོ་ཚད་མི་ཤར་གཉིས་དང་བྱེད་ཀ་ཅན་གྱི་ཀ་བ་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་བར་སྦྱོང་མི་ཤར་གཅིག་དང་བྱེད་ཀ་ཡོད། སྦྱོང་བརྗེས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རྟ་སྦྱོང་བརྗེས་ཡག་ཤོས་དེ་ཚོས་ཀ་བ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ལངས་ཏེ་དུས་ལྡན་རིང་པོར་གནས་གཅིག་གོམ་འགྲོས་བྱེད།) གོམ་སྐབས་རེ་རེར་སྡོམ་འདྲིན་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་དེད་པའི་རྟ་ཚལ་དེ་ངས་དེ་སྟོན་སྐབས་ལྟར་མེད། ང་རྟ་ལ་བཞོན་ཏེ་ཁོ་ཐད་སི་ཡོལ་ནས་འགྲོ་སྐབས་ངས་ཁོ་ལ་ “ངས་འདི་ག་འདྲ་བྱེད་དགོས་རེད།” ཞེས་བྲིས་པ་ཡིན། ཁོས་ང་ལ་ “སི་པེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲུབ་ཀྱི་དེད་དུ་ང་ཚོས་དེ་བ་འདི་ཡི་མ་རེད།” ཅས་བརྗོད་བྱུང་། དེ་ནས་ང་དཀྱིལ་ཐེག་གི་སྟེང་ལ་འགྲོ་ཞོར་དུ་བར་སྐྱོད་དུ་སྡོམ་འདྲིན་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་དེད་པའི་བརྗོད་ཡིན་པར་བསམས་ནས་རྟ་ལ་བརྗོད་བྱས་པ་ཡིན།

གཡམས་ཕྱོགས་སུ་འཛོག་དགོས། འདི་ནི་གི་ལྷན་པས་ནས་འདོན་སྐབས་རྟེན་ཟེ་ལ་མི་འཕྲིལ་
པའི་ཚེད་དུ་རེད།

སི་པེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲྭ་ཁོ་ནས་ལག་བསྟར་བྱེད་པའི་སློབ་རྒྱུན་སྤྱི་ལོ་གཅིག་
གི་རྟེན་འདུལ་སྦྱོང་གི་རྟ་རྒྱལ་ཡང་ཡོད། འདི་དག་ལ་ “མདུན་ཕྱོད་གི་ལྷན་པས་” (haute
school) མཚན་སྟེང་གི་བར་སྤྲོད་ཞེས་ཟེར། འདི་ཚོ་དེང་རབས་ཀྱི་འགྲན་བསྟར་ནང་དུ་
ལག་བསྟར་བྱེད་ཀྱི་མེད། ཡིན་ན་ཡང་ལི་ཕི་བཟའ་ལྟེན་ལྟེན་པའི་རྟ་རིགས་དེ་ཚོ་དམིགས་
བསལ་བྱ་འགྲུལ་འདི་ཚོའི་ཐོག་ལ་རྩལ་དང་ལྡན། ང་སི་པེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲྭ་འདི་
ཡོད་སྐབས་ངས་འདི་དག་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཉམས་ལྷོད་གསོག་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་། འདི་
དུས་ལྡན་རྫོགས་མཚམས་སུ་དེ་གར་པར་རྒྱག་སྐབས་ངས་འདྲ་པར་ལེན་པའི་ཚེད་དུ་
བྱ་འགྲུལ་འདི་དག་མང་པོ་ལག་བསྟར་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངས་དེ་དག་ཞིན་ཉུག་ཏུ་
བྱས་མེད། ལེ་སྟེ་ཟེར་བ་སྟེ། རྟ་ཡི་རྗེད་ལྷན་པས་ཡོངས་སུ་ལྷན་དམ་རྒྱུ་པའི་སྟེང་
ལ་འབེབས་པའི་རྟ་རྒྱལ་འོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཡོད། དེ་ནི་རྟ་གང་ཞིག་གི་རྩེ་རྒྱ་ལ་གཉིས་ཐང་
ལ་བཅོག་ནས་མདུན་རྒྱུ་དང་ལག་པ་གཉིས་ཡོངས་སུ་བར་སྤྲོད་ལ་འདེགས་པ་དེ་ཡིན།
ཡོ་རོབ་ཏུ་བཟོ་ལྟ་འདི་ཅན་གྱི་རྟའི་འདྲ་གཟུགས་མང་པོ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། རྟ་རྒྱལ་འདིའི་
སྐབས་སུ་རྟ་ཡི་རྩེ་རྒྱ་ལ་འདྲོང་བོ་མ་ཡིན་པར་མར་གྲུག་ནས་བསྐྱེད་ཡོད། མེས་ཏེ་སྟེ། ཀེར་
ལངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་རྟའི་རྗེད་ལྷན་པས་ཡོངས་རྫོགས་རྩེ་རྒྱ་གི་སྟེང་དུ་ཡོད། འོན་ཀྱང་
རྟ་དེའི་རྩེ་རྒྱ་ལ་གྲུག་མེད་པར་འདྲོང་བོ་ཡིན་ལ། རྟ་དེ་རྩེ་ཅོམ་རྩེ་མཐོང་འཕགས་ཡོད།
འདི་ནི་རྟ་དེས་ཁ་ལ་མི་ཉན་པར་ཀེར་ལངས་བྱེད་པ་དང་མདུན་དེ་ཐ་དད་རེད།

གཞན་ཡང་རྟ་དེས་ས་སྟེང་ནས་བར་སྤྲོད་ལ་མཚོངས་ཏེ་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཕྲ་ཐོ་
ཡིས་རྒྱག་པའི་དྲག་རྒྱུབ་ཀྱི་བྱ་འགྲུལ་དེ་ལ་ཨར་ལངས་ (Capriole) དང་འཕག་མཚོང་
རྒྱག་པ་ཟེར། དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་ཁ་གཏང་རྟ་ཐོག་ནས་རྒྱུད་དུ་འཕྲུག་ཐུབ། ཡང་རྟ་དེས་རྒྱུ་
པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ལངས་ཏེ་གོ་མ་ཚེན་བཞིན་དུག་བར་དུ་མདུན་མཚོང་བྱེད་པའི་བྱ་
འགྲུལ་ཁོར་སྟེད་ (Courbette) ཟེར་བ་གཞན་ཞིག་ཡོད། འདི་ནི་དམག་འཐབ་ཀྱི་སྐབས་

སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥་ཀྱི་མཇུག་དུ་སྒྲོན་པར་བེད་སྒྲོན་གཏོང་གི་ཡོད། མདོར་བསྟུན་ན་དམག་
འཐབ་དེ་མངོན་སྲུག་ལྟར་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས།

སློབ་གྲྭ་དེར་ང་རང་སློབ་བཟུང་ལ་ཐིམ་པའི་ཚོར་བ་སྤྲུག་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ངས་དྲན།
སྐབས་དང་དུས་སྤང་ལ་བསམ་རྒྱ་དྲན་རྒྱ་བརྒྱུད་དེ་ངའི་སེམས་ལ་ “འདི་ལྟ་བུའི་གནས་
སྤངས་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་གི་ནང་དུ་ང་རང་ཡོད་པ་དེ་ངེ་འདྲའི་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་ལ་
ཨང་།” དྲན་ཐོང་། ཚོགས་ཁང་དའི་ནང་དུ་རྟ་དེ་ཚོར་བཞོན་རྒྱ་དེ་ག་རང་འོད་སྟོང་འཕྲོ་
བ་དང་། མཚོར་འདེགས་ཅན། མད་དུ་བྱུང་བ་བཅས་རེད། ཉམས་སྒྲོང་དེ་ནི་ང་ལ་དའི་
སྟོན་དང་དའི་རྗེས་གཉིས་ཀར་བྱུང་བའི་ཉམས་སྒྲོང་དང་འགྲན་དུ་མེད། ང་ལ་སི་ཕེན་
ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲྭར་སློབ་བཟུང་བྱེད་རྒྱ་ཐོབ་པ་དེ་ནི་རྟ་ཅང་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་
ཡིན་པ་དང་། དེ་གར་སྒྲོན་ཡུན་ཆ་ཚང་གི་རིང་ང་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་ངོ་མཚར་བའི་
ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་།

ངའི་རྒྱ་བ་གསུམ་གྱི་དུས་ཡུན་རྫོགས་མཚམས་དེར་ངས་ངས་སྟོན་པ་ཁར་ཞེལ་
ཨལ་རྗེ་རེད་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་དེ་ངས་ཁོ་ལ་ “ངས་ངའི་སློབ་བཟུང་གྱི་དུས་ཡུན་ཉ་ལམ་
རྫོགས་པ་ཤེས་གྱི་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་མ་འོངས་པར་ང་རང་བྱུང་རྒྱུ་པའི་སློབ་སྟོན་པ་
ཞིག་བྱེད་འདོད་ཡོད་ཅང་། ང་ལ་སྟོལ་རྒྱུན་འདི་ཆ་ཚང་བཤེས་འདོད་འདུག ང་ད་དུང་
རྒྱ་བ་འགའ་ཤས་འདི་གར་སྒྲོན་ཚོག་པའི་རེ་འདུན་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་འདྲ་བྱུང་ན་ངས་ད་
དུང་མང་ཚམ་སྤངས་ཉེ་སྟོལ་རྒྱུན་འདིའི་རིག་རྩལ་ནས་འགའ་ཞིག་ནང་ལ་འབྱེད་སྤྱོད་
གྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག” ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ངས་སྟོན་པ་དེས་ང་ལ་དུས་ཡུན་རིང་ཚམ་
བསྟན་ན་འགྲིག་གི་རེད་ཅེས་བརྗོད་སྐབས་ང་རང་ཉ་ཅང་སེམས་དགའ་པོ་བྱུང་ནས་ཁོ་
ལ་འཐམ་འབྲུད་བྱས་པ་ཡིན། ངའི་བསམ་པར་ཁོ་ཉོན་ཐོར་སོང་སྟུང་བྱུང་ཡང་ཁོས་ང་
ལ་ལོག་ཡོང་ན་འགྲིག་གི་རེད་ཟེར།

ང་ལ་སྒྲོན་ཚོག་པའི་ཚོག་མཚན་ཐོབ་རྗེས་ངས་སྟོན་པ་ཕྱིར་ལོག་དགོས་པ་ཤེས་གྱི་
ཡོད་ཅང་། དབྱར་ཐོག་བདུན་སྟེན་འགའི་རིང་ལ་ང་ཁ་ལོ་ར་རྟོའི་བྱིམ་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན།

ངས་སེམས་ལེན་ཡི་རྟེན་བཞེད་སློབ་ལྷན་པུ་སློབ་བཟུང་ཚར་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་མ་འོངས་པར་ཅི་
 ཞིག་བྱེད་དགོས་པའི་ཐད་ལ་མཚོ་བསམ་གཏོང་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། ཁོ་ཐད་སེམས་
 རྟེན་རར་ང་ལ་སློབ་བཟུང་གི་གནས་སྐབས་དོ་མཚན་ཅན་ཞིག་བྱུང་། འོན་ཀྱང་སེམས་
 ལེན་རྟེན་བཞེད་སློབ་ལྷན་པུ་རྟེན་བཞེད་སློབ་བཟུང་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ང་ལ་མེ་ཡ་ནར་སྡོད་
 རྒྱའི་དུས་ཚོད་རྒྱུགས་ལ་ཉེ་བའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང་། ང་ཀྱིས་དུ་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེ་
 ང་གཉིས་ཀྱིས་ངའི་མ་འོངས་བྱེད་འཆར་གི་སྐོར་ལ་གྲོས་བསྟར་བྱས་པ་ཡིན། སྐབས་ཤིག་
 ལ་ཁོང་གིས་“ཁྱོད་རང་ལ་སེམས་ལེན་རྟེན་བཞེད་སློབ་ལྷན་པུ་རྟེན་བཞེད་ལོ་སློབ་བཟུང་བྱས་པ་
 གྲུབ་ཞིག་ཐོབ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་བྱས་ན། ད་ལྟའི་ཚར་འགྲུབ་བསྟར་
 གི་སློབ་རྒྱུན་དེ་འཇར་མན་དུ་གནས་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ངའི་བསམ་པར་ཁྱོད་ལ་སློབ་
 ལྷན་གཉིས་ཀ་དང་སློབ་རྒྱུན་གཉིས་ཀར་ཤེས་རྟོགས་བྱེད་འདོད་ཡོད་ཀྱི་རེད། ཁྱོད་ཀྱིས་
 སློབ་བཟུང་ཆ་ཚང་ལ་ཡང་དག་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུར་ལོ་ཤས་ཤིག་ལ་འཇར་མན་དུ་རྟེན་
 བཞེད་དུ་སོང་ན་ཡག་པོ་ཡོད་ཀྱི་རེད།” ཅེས་ང་ལ་སློབ་རྒྱུན་གནང་བུང་།

ངའི་རྟེན་བཞེད་མདུན་ལམ་གི་སྐོར་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་ཚུལ་དེ་ཉ་ཅང་ཡང་དག་
 པ་ཞིག་རེད། ངས་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ཁོང་བོད་དུ་བཞུགས་སྐབས་རྟེན་ཆལ་གི་ཐད་ལ་
 འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་བོད་དུ་ཁོང་རང་བྱིས་པའི་སྐབས་ནས་
 བཞེད་སློབ་བའི་རྒྱ་ནག་གི་རྟེན་དཀར་རྒྱུད་གཙང་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གི་རྟེན་དེས་སྤོང་
 འགྲོས་བྱེད་ཐུབ་པ་སྟེ། བར་སྤང་ལ་འཕགས་ནས་ཡུད་ཅམ་སྡོད་ཐུབ། དེ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་
 ཞིང་བརྗེད་བཀའ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་ཁོང་དགོན་པ་གསར་པ་
 ཞིག་དུ་མེབས་སྐབས་དེ་གར་འཇུག་པ་དང་རྟེན་དེས་སྤོང་འགྲོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

རྟེན་ཁོང་གི་སློབ་རྒྱུན་གི་ཆ་ཤས་ཞིག་རེད། མི་ཚོ་ད་ལྟའང་ས་གནས་གང་སར་རྟེན་
 ཞོན་ནས་འགྲུལ་སློང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་འགའ་ཤས་སུ་ད་ལྟའང་
 དེ་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་རྒྱུན་དུ་རྟེན་ལ་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་
 རྟེན་བཞེད་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་ང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཅི་ཡོད་ཁོང་གིས་མཐུན་པ་དེ་ནི་ཕན་བྱུ་ལ་

འདུག ཁོ་ཅི་རིག་པོ་ཆེས་གསུང་བའི་སྐྱེས་བུ་ཡང་དག་དེའི་གསལ་ནས་གཅིག་རེད། ཁོ་ཅི་
སློབ་སློབ་པ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་རེད། ངས་རེ་སློབ་དང་སློབ་དུ་གཟུང་འཁོར་འགའ་ཤས་
ལ་སྦྱངས་པའི་རྗེས་སུ་རིག་པོ་ཆེས་ང་ལ་འདི་གར་འགོ་དགོས་པའི་དགོངས་འཆར་
གནང་བ་དེ་རྗེས་འདྲའི་བདེན་པ་རེད་ཨང་སྐྱམ་པ་ཡིད་ལ་འཁོར་བ་ཏུ་གྱི་འདུག ང་
ལ་ང་རང་གི་ཉེ་འཁྲིལ་རྣམས་ཡིན་པའི་རྟ་ཆེན་པོ་དཔལ་བུ་དང་སློབ་དུ་དགའ་ངལ་
འགའ་འཕྲད་བྱུང་། དགའ་ངལ་དེ་དག་སེལ་བ་ལ་ཉར་རེ་སློབ་གྱིས་ང་ལ་རྣམ་དཔྱད་
ལྡན་པའི་རོགས་པ་བྱས་བྱུང་།

ང་རེ་སློབ་གྱི་རྟ་རྩེ་སློབ་པོ་ལ་ཁ་ལྟ་ཡོད་སྐབས་ང་ལ་ང་རང་གི་རྟ་ལས་གཞན་
པའི་རྟ་ལའང་བཞོན་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་སྤྲད་བྱུང་། ང་རྟ་འདྲ་མིན་སྒྲ་ཆོགས་ལ་བཞོན་
ནས་སྟ་རན་པའི་རིག་ཟེར་བའི་མཚོ་མཚོང་གི་བྱ་འགུལ་རྣམས་ཚོར་བའི་གོ་སྐབས་
མང་པོ་བྱུང་། རིག་པོ་ཆེས་ས་ཆ་དེ་ལ་རྟ་བཟང་པོ་བསྐྱབ་སའི་བཟོ་བྲུ་ཞེས་ཐ་སྐད་སྐྱར་
གནང་ཡོད་ལ། དེ་ནི་མི་ཚོས་སྤྱོད་བརྗེས་བྱེད་སའི་ཁོར་ལུག་ཏུ་ཅང་ངོ་མཚར་ཅན་
ཞིག་རེད། རེ་སློབ་གྱིས་ས་ཆ་ཏུ་ཅང་གུ་ཡངས་པོ་སྤྲད་ཡོད་ཅང་། མོ་སོའི་གཡས་གཡོན་
དུ་མི་ཚོས་སྤྱོད་བརྗེས་བྱེད་སྐབས་རྟ་པ་ཚོས་འཁོར་འཁྲུལ་མང་པོ་བཟོ་ཡི་མེད། ལས་རིམ་
གཞིར་བཟུང་བྱིན་ཅང་ལམ་སྟོངས་ལྡན་པ་དང་ལས་སྐྱོལ་ཡོད་པའི་ཡོད། དེ་ནི་སེ་ཡ་ན་
དང་ལྷོ་ན་མི་འདྲ་བ་རེད། དེ་གར་བྱིའི་གཞོན་གཟུགས་ཆེན་པོ་མི་འདུག སྤྱོད་བརྗེས་
བྱེད་ཚུལ་ཡང་མི་ཚང་མའི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པོ་འདུག མི་ཚང་མར་ཡག་པོ་ཡོད་པའི་
ཡོད་ཅང་དགའ་ངལ་གང་ཡང་མེད།

ངས་ཁོ་དགོ་ཀན་དུ་བསྐྱེན་རྒྱུ་འགོ་མ་བཅུགས་སློབ་གྱི་ལོ་མང་པོའི་གོང་ལ་ཉར་
སྤྲད་རེ་སློབ་གྱི་སློབ་ལ་གོ་བྱུང་། དེའི་སྐབས་སུ་ཁོ་ཅི་རྟ་ཚལ་སྤྱོད་བརྗེས་གྱི་དགོ་ཀན་
དང་རྟ་པ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་པའི་སྐད་གསུངས་ཡོད། ཁོས་སློབ་སྤྲུག་ལ་གདམ་ག་ཡིད་གཟབ་
བྱས་ཉེ་ལེན་པ་ལས་གང་བྱུང་མི་ལེན། ཁོ་ལ་ཁོའི་སར་སློབ་སྤྱོད་བྱེད་དུ་ཡོང་མཁན་ལ་
སྤང་མེད་དུ་གཏོང་བའི་མིང་གསུངས་ཀྱང་ཡོད། ཁོས་སྐབས་རེ་ “ཞོགས་པ་བདེ་ལེགས།”

ཟེར་གྱི་ཡོད། དེ་མིན་གང་ཡང་བཟོད་གྱི་མེད། ཁོས་མི་ཚོ་ལ་ཐང་ཀར་སློབ་སྟོན་ནམ་
 ཡང་བྱེད་གྱི་མེད། མི་ཚོས་ཁོའི་སྟོན་པ་དེ་ཡ་མཚན་ལ་བརྟེན་ཡོད། འདི་ང་ལ་གོམས་
 འདྲིས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅང་མི་བདེ་བ་གང་ཡང་མེད། ངའི་རྟ་བཞོན་གྱི་སྟོང་བརྟན་ཐང་
 ཁོ་རང་གིས་རམ་འདེགས་ཞེ་དགས་བྱས་ཡོད། ཏར་རེ་རླེན་གྱིས་ང་ལ་རྟ་ལ་རྒྱུན་དུ་ཁོང་
 ཁྱོད་དང་རྒྱུབ་སྟོན་བྱེད་པ་ནི། རྟ་པ་དེས་གང་ཡང་ཤེས་གྱི་མེད་པའི་རྟགས་མཚན་ཡིན་
 རྒྱལ་བསྐྱབས་བྱུང་། རྟ་ལ་གོ་བརྟན་སྟོན་པའི་ཐབས་ལམ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པས་
 རྟ་པ་དེ་ཁོག་རྒྱ་ཡངས་པོ་ཡོད་དགོས། གལ་ཏེ་རྟ་དེར་བྱ་འགུལ་ཞིག་སློབ་རྒྱུའི་འབད་
 བཅོལ་བྱེད་སྐབས། རྟ་དེས་ལམ་སང་མི་ཤེས་པའམ། ཡ་ལན་མི་བྱེད་པ་བྱུང་ན། དག་
 པོ་བྱེད་མི་རུང་། ཁྱོད་གྱིས་ “ངས་ལམ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འགྲེལ་བཤད་
 བྱེད་ཐུབ་བམ། ངས་འདི་དུམ་བུར་བསེལ་དགོས་སམ། གོ་བརྟན་མི་འཕྲོད་པ་ཅི་ཞིག་ཡོང་
 གི་འདུག གཞི་རྒྱུ་ཞིག་སྟོན་གྱི་ཐང་ནས་ངས་ཡང་རྒྱར་གཏན་འབེབས་ཅི་ཞིག་བྱེད་
 དགོས་འདུག”ཅེས་བསམ་སྟོན་གཏོང་དགོས། རྟ་ལ་ཡང་ཡང་ཉེས་བརྟུང་གཏོང་བ་དང་།
 བརྟུང་བཅོས་བྱེད་མཁན་གྱི་རྟ་པ་དེས་མཐའ་མའི་གྲུབ་འབྲས་བཟང་པོ་ཞིག་ནམ་ཡང་
 འདོན་མི་ཐུབ་པའི་ནན་བཟོད་བྱས་ཡོད།

ངས་རྟ་འགའ་ཤས་ལ་སྐྱ་མ་བརྒྱབ་སྟོན་ལ་འདར་སིག་རྒྱག་པ་དང་། རྟ་འགའ་ཤས་
 མི་ཡབ་ (Piaffe) ཅེས་པའི་སྟོན་བརྟན་དུ་འབྲིད་སྐབས་ཞེད་སྣང་སྐྱེས་ཏེ་མར་ཉལ་སྟོན་
 པ་དེ་འདྲ་མཐོང་ལྱོད་། འདི་དག་ངས་ང་མེ་ཡ་ནར་ཡོད་སྐབས་སི་པེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་
 སྟོན་གྱི་མིན་པའི་རྟ་ར་གཞན་དུ་མཐོང་བྱུང་། མཁྲིགས་པོ་བྱེད་དགོས་ཀྱང་རྒྱུབ་སྟོན་
 བྱེད་དགོས་པ་རྩ་བ་ནས་མེད། གལ་ཏེ་རྟ་དེ་སྟངས་འདྲིན་བྱེད་དཀའ་བ་ཞིག་འདུག་ན།
 སྐབས་རེ་གཉེས་ལ་ཐབས་ལམ་ལྷགས་ཆེ་དེ་འདྲ་བེད་སྟོན་བྱེད་ལོས་དགོས། འོན་ཀྱང་
 དེ་ནི་རྟ་ཅང་དགོན་པོ་ཡིན་དགོས།

ཏར་རེ་རླེན་ལ་ཉམས་སྦྱང་རྟ་ཅང་ཆེན་པོ་དང་རྟོགས་མཐའ་མེད་པའི་སེམས་ལམས་
 རིག་པའི་མཐུན་རྒྱུན་ལྡན་ཡོད། ཁོས་ང་ལ་ངའི་རྟ་ནམས་ལ་རྟ་ཅང་འཇམ་པོའི་སྟོན་ནས་

སྤྱིར་བཏགས་ཕྱིར་རྒྱུ་འོགས་པ་བྱས་བྱུང་། ངས་ཁོའི་ས་ནས་དུས་ཡུན་སྤར་བུའི་རིང་ལ་
མང་པོ་ཞིག་སྤྲུངས་པ་ཡིན།

སྤྱིར་བཏགས་ཀྱི་ཁོར་ལུག་འདིའི་ནང་དུ་ང་ལ་ཐེངས་དང་པོར་བག་ཐེབས་ཀྱི་ཚོར་
བའོ་མ་ཞིག་བྱུང་། ང་རང་ལ་རྟ་ཅི་ལྟར་ཞོན་འདོད་ཡོད་པ་དེ་ངའི་སློབ་སྦྱོར་མོ་ནས་ཡོད་
པ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ང་རེ་སྟེན་གྱི་སར་སྤེལ་ས་དུས་ང་ལ་ཚོད་ལྷ་བྱེད་རྒྱུའི་རང་དབང་བྱིན་
ཡོད་པའི་ཚོར་སྣང་ཞིག་བྱུང་། ཚང་མ་འདོད་འདུན་བཞིན་འགྲུབ་བཞིན་པར་མངོན། རྟ་
བཞོན་སྤྱིར་བཏགས་དེ་ནི་ཉ་ཅང་གོང་བུར་འགྲིལ་ཤུགས་ཅན་ཞིག་བྱུང་བས་དུས་ཚོད་དེ་
ཡང་སྐྱ་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་། རྟ་ལ་ཅི་ལྟར་འདུལ་སྤྱིར་བྱེད་སྤྲུང་སྤྱིར་རྒྱུའི་ཐད་ལ། ངས་
ཐེངས་དང་པོར་རང་གི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ལ་ཡོངས་སུ་སློབ་གཏོད་སྤྲུབ་པ་དང་ངས་ད་
བར་དུ་སྤྲུངས་པའི་ཤེས་ཡོན་བདག་གིར་བྱེད་སྤྲུབ། ཁོས་ང་ལ་དེ་བྱེད་སྤྲུབ་པའི་རྒྱས་
ཤུགས་དེ་རྒྱད་པ་ཚོར་བྱུང་། ངས་དུས་རྒྱུན་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་སློབ་ཀྱི་སྒྲིབ་དོན་ལྟེ་
བ་དེ། ཁོང་གིས་མི་ཚོའི་རྒྱས་སྐྱོབས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གནང་སྤྲུབ་པ་དང་། དེ་ནས་ཁོང་
ཚོར་རང་ཉིད་ཀྱི་རིག་སྟོབས་རྒྱས་སུ་བརྟུག་སྟེ། དེ་དག་མངོན་པར་གསལ་པར་བྱེད་
པའི་རང་དབང་སྤྱོད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པ་བསམ་ཀྱི་ཡོད། ཉར་སྐྱར་དེ་སྟེན་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་
དགེ་ཚན་ཞིག་རེད། ཁོ་དང་ལྷན་དུ་སློབ་སྤྱིར་བྱེད་དུས་ང་རང་གིས་ང་རང་ངོ་ཤེས་རྒྱུ་
འགོ་རྒྱུགས་སོང་།

ངས་རེ་སྟེན་གྱིས་ཁོ་རང་རྟའི་སྤྱིར་བྱེད་འཁོར་ལུག་བྱེད་པར་ལྷ་བཞིན་བསྐྱེད་པ་
ཟུན་སོས་ཀྱི་འདུག་སྐབས་དེར་ཁོ་ནི་ཡོངས་སུ་བག་ཐེབས་པོ་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། ངས་
ཁོ་མེ་ལོང་གི་མདུན་དུ་རྟ་ལ་ཞོན་པར་ལྷ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཁོས་མེ་ལོང་ནང་དུ་
རང་ཉིད་ལ་ལྷ་བཞིན་འདུག་ཁོའི་རྟ་དེས་སྤྱིར་བྱེད་ཡང་དག་པ་ཞིག་བྱས་སོང་། ངས་ལྷ་
དུས་རྟའི་སྲབ་མདའ་རྒྱུ་མས་རེ་སྟེན་གྱི་ལག་པ་གཅིག་དུ་ཡོད་པ་དང་། ལག་པ་གཞན་
དེ་ཁོའི་སྤྱོད་གོས་ཀྱི་ལུག་མའི་ནང་ལ་བཏང་སྟེ་ཅི་ཞིག་འཚོལ་བཞིན་པ་མཐོང་བྱུང་།
མཐའ་མ་དེར་ངས་ཁོས་ཐ་མ་འཚོལ་བཞིན་ཡོད་པ་ཤེས་བྱུང་། ཁོས་མེ་ལོང་གི་མདུན་

དུ་རྟ་དེས་རྒྱུ་མོག་འཁོར་འགྲོས་ཉེས་བཅེགས་དང་སུམ་བཅེགས་ཡང་དག་པ་བྱེད་
བཞིན་བསྟན་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ཁོས་ཐ་མག་མར་སྟོ་རོ་ཞིག་བཏོན་ནས་མི་སྲུང་སྐབ་
པ་བྱས་སོང་། རེ་སྟེན་ནི་དུས་རབས་འདིའི་ནང་དུ་ཁོ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞན་ཡང་སྲུང་མཐོང་
མི་སྐབ་པའི་རྟ་པ་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་རེད།

ངས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ འགོ་སྟོན་དུ་ཁོའི་རྟ་རར་ཟླ་བ་འགའ་ཤས་བསྐྱུལ་བའི་རྗེས་སུ་ང་
རང་གི་རྟ་རྒྱལ་སྲིད་དེ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཟླ་བ་འགའ་ཤས་ལ་སྤྱིན་པ་ཡིན། རྟོན་ཁ་སྟོན་མ་
དེར་གེ་སར་དེ་གའི་སྟོབ་ལྷ་ཞིག་དུ་བརྟུག་པ་རེད། རྩོམ་དང་པ་ཐི་གཉེས་ཀྱིས་ཁོ་ལ་ལྟ་
སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ལ་ཁོ་སྟོབ་གྲར་ཡར་བརྟུག་མར་འདོན་བྱེད་འདོད་མེད་པ་དང་།
དུས་སྐབས་འདི་ལ་ང་རེ་སྟེན་གྱི་སར་ཟླ་བ་འགའ་ཤས་ཅམ་ལས་སྟོན་རྒྱ་མེད། ང་ཚོས་
དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གཞིས་ཀ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཤུ་ཇིའི་ཁང་པ་ (Deerkeeper's Lodge)
ཞེས་པའི་ཁང་རྒྱུང་ཞིག་གྲུས་པ་ཡིན། དུས་རབས་བརྟུ་དུག་པའི་ནང་ལ་བཅེགས་པའི་
གཞན་ཁང་འདིར་རྒྱུངས་འཁོར་གྱི་ལམ་རིང་པོ་ཞིག་བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་དགོས།

ངའི་རྟ་རྒྱལ་སྲིད་འགྲན་བསྟུར་གྱི་ལོ་སྐབས་ཐོབ་ཕྱིར་ང་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཡོང་བ་ཡིན།
སྐབས་དེ་དུས་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་རྟ་ཚང་མར་རྒྱལ་ནང་རྟ་བཞོན་ལྟེ་
གནས་ཁང་དུ་ཚོད་རྒྱགས་ཤིག་བཏང་བ་བརྒྱུད་དེ་རིམ་པ་ཇི་འབྲེལ་གྱི་འགྲན་བསྟུར་
བྱེད་དགོས་པ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངའི་བསམ་པར་ངའི་རྟ་རྒྱལ་སྲིད་དང་། དམིགས་
བསལ་དཔའ་བརྟུལ་ལ་རྟ་ཅང་ཁག་པོ་ཡོད་པའི་རིམ་པ་ཞིག་དུ་འགྲན་བསྟུར་བྱེད་དགོས་
པའི་ལྷ་རྒྱུགས་བྱས་སོང་བསམས་བྱུང་། ངའི་བསམ་པར། དབྱིན་ཇི་བ་ཚོས་སྤྱི་རྒྱལ་བ་
ཚོས་རང་གི་རྟ་རྒྱལ་སྲིད་ཚོའི་ལུང་པར་ཁྲིད་ཡོང་སྟེ་འགྲན་བསྟུར་ཚང་མའི་ནང་རྒྱལ་
ཁ་ལེན་དུ་འབྱུག་འདོད་མེད་པ་འདྲ། ངའི་རྟ་རྒྱལ་སྲིད་ལྷ་རོབ་སྐམ་ས་ཆེན་མོར་སྟོང་བརྟུར་
བྱས་པ་ཡིན་ཅང་། ཁོང་ཚོས་ང་ལ་ཕྱོགས་རིས་སྤན་དུ་བྱས་པ་ངས་ཚོར་བྱུང་། གང་
ལྟར་ཡང་། མདོར་བསྟུས་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་འབྲུང་ས་དབྱིན་ཡུལ་དུ་དུས་ཚོད་བསྐྱུལ་རྒྱ་
བྱུང་བ་དེ་སྟོབ་འཕེལ་པོ་བྱུང་།

འདི་ནི་ངའི་གཞེན་རྒྱིག་གི་མི་ཚེ་འདི་ནང་དུ་རང་དབང་གང་འཚམས་ཡོད་པའི་དུས་
 ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་གི་རྫོགས་མཚམས་དེ་རེད། ང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སློ་སེམས་ཚེ་གཅིག་ཡིན་
 གྲང་། དེ་དང་ཚབས་ཅིག་ཏུ་ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་བཞིན་ཡོད། དེའི་བར་ན་ལྷན་
 མཚར་གྱི་བག་ཤེབས་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད། ང་རང་སྣང་མེད་དུ་འཛོག་པའི་གནས་སྐབས་
 ཀྱི་འོག་ཏུ་ངས་མི་ཚེ་སྐྱེལ་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་དེ་ངས་ལོ་འགའི་སྡོན་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་
 ལ། ང་ཁོང་གི་འཁྲིམ་ལ་ཡོད་དུས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཉན་ཉན་འདུག མི་ཚང་མས་རིན་པོ་ཆེ་
 ལ་འབྲེལ་འདྲིས་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་དང་། རིམ་པ་གཅིག་ནས་བལྟས་ན་ང་ནི་དགོས་པ་
 མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། ཐེངས་ཤིག་ང་ཚོ་མེད་སེམས་ལོ་ལ་སློབ་གསེང་དུ་ཡོད་སྐབས། རིན་
 པོ་ཆེའི་ཞབས་བཅར་བ་ཞིག་གིས་གཡོ་འགྲུལ་ཅན་གྱི་སློབ་ཞིག་ཕྱེས་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལེབས་
 ཚར་བ་དང་སློབ་དེ་ངའི་གདོང་ལ་འཁེལ་དུ་བཅུག་བྱུང་། སྐབས་རེར་ང་ནི་མཚོང་གི་མེད་
 པ་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ངས་རང་ཉིད་ལ་མདུན་ལམ་ཞིག་འཚོལ་དགོས་པ་དང་དེ་ལྟར་
 མ་བྱུང་ན་སེམས་གཅོང་ལྷགས་རྒྱ་ཡིན་པ་ཚོར་བྱུང་། གསར་བཏོད་ཅན་གྱི་མི་ཞིག་ཡིན་
 པའི་ཆ་ནས། ངས་དུས་ཉུག་ཏུ་ཁོང་གི་ཅི་གསུང་བཀའ་སླུབ་ལྷན་ལྷན་སྐྱོད་མན་ཞིག་བྱས་
 ཏེ་སྡོད་མི་ཐུབ། མི་ཚོར་རིན་པོ་ཆེའི་སྡོན་ཡོན་བརྗོད་རྒྱུའི་སློབ་སློབས་མེད་ཀྱང་། ངའི་སྡོན་
 ཡོན་བརྗོད་རྒྱ་ལས་སློབ་པོ་ཡིན། ང་ལ་དེ་འདྲའི་ནང་དུ་འཁྲིལ་ཐག་ཐེབས་ནས་སྡོད་འདོད་
 མེད། དེའི་ཚབ་ཏུ་ངས་ང་རང་ལ་འདུན་པ་ལྷགས་ཆེ་ཡོད་པའི་སློབ་ཚན་ཞིག་ལ་འདུག་
 པ་བརྒྱུད་དེ་རང་ཉིད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུར་དམིགས་པ་གཏད་པ་ཡིན།

ང་མེ་ལ་ནར་ཡོད་པའི་དུས་ཡུན་གྱི་རིང་ལ། ངས་ཡོ་རོབ་ཏུ་ཟླ་བ་བདུན་དང་རང་
 བྱིས་དུ་བདུན་ཕྱག་བདུན་སྐྱེལ་ཐབས་བྱས་པ་ཡིན། ཟླ་བ་བདུན་དང་བདུན་ཕྱག་བདུན་
 གྱི་དུས་ཚོད་སློམ་གཞི་དེ་ངའི་སེམས་ནང་དུ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་གལ་ཆེ་ཡིན་པའི་
 གནས་ཚུལ་དང་དུས་ཚོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ངས་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་བྱིས་ལ་ཕྱིར་ལོག་
 ཡོང་ཐབས་བྱས་པ་ཡིན། ངས་སྟོལ་ཁར་དུ་ཤམ་ལྟ་ལ་རྟའི་འདུལ་སྡོད་སློབ་བྲུ་ཞིག་གསར་
 དུ་འགོ་བཅུགས་ཡོད་པ་དེ་ནི་ང་མེད་སྐབས་ཀྱང་སྲུ་མཐུད་པ་རེད། ང་དེ་གར་མེད་སྐབས་

ངའི་སློབ་ཕྲུག་དང་ཉ་ཞོན་རོགས། མེ་རི་ལོ་མེ་སི་ལྷ་རེད་ཀྱིས་སློབ་གྲུ་དེ་འདྲིན་སློབ་བྱེད།
ང་ནང་ལ་ཡོང་དུས་ངས་སློབ་འབྲིད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

སྐྱེ་ལོ་ ༡༩༤༡ ཀྱི་དབྱར་ཐོག་དེར་ངས་དབྱིན་ཡུལ་དུ་གེ་སར་དང་ལྷན་དུ་སྐྱེ་བ་
འགའ་ཤས་བསྐྱེད་པའི་རྗེས་སུ་དབྱིན་ཡུལ་བཞག་སྟེ་ཁ་ལོ་ར་ཁོར་དུས་ཡུན་རིང་ཙམ་
སྡོད་རྗེས་བྱས་ནས་ཡོང་བ་ཡིན། ང་ལ་ཤམ་སྐ་ལ་ཉའི་འདུལ་སློབ་སློབ་གྲུ་དེ་ཡར་རྒྱས་
གཏོང་རྒྱུར་སློ་སེམས་ཚེ་གཅིག་དུ་བསྐྱིལ་འདོད་བྱུང་བས། དེ་གར་ངས་རྒྱན་གཙང་གི་
ཉ་ཚལ་སློབ་བཟུང་དོ་སློབ་བྱེད་ཐབས་བྱས་པ་ཡིན། ངས་ང་རང་གི་ཉའི་ནང་ནས་ཤམ་
སྐ་ལ་ང་དང་མཉམ་དུ་བྱིས་ལ་འབྲིད་ཡོང་རྒྱུའི་ཐག་གཙོད་བྱས་པ་ཡིན།

བཅོམ་ལྷན་

ངས་ཐོག་མར་ཨར་ཐར་ཁོ་ཐད་སི་དགོ་ཀན་དུ་བསྐྱེན་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པར་སླེ་ཡ་ནར་
སློབ་པའི་རྒྱ་བ་འགའི་སློབ་ལ། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་རྒྱ་མཚུག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་མ་
སེ་ཚུ་སེ་ཆེ་མངའ་སྡེའི་རོ་སྤེ་ཞེས་པའི་གྲོང་བརྒྱུ་དུ་ཞིང་ཁང་རྙིང་པ་ཞིག་ཏུ་ལོ་གཅིག་
རིང་ལ་མཚམས་ལ་བཞུགས་པར་སེབས། ཁང་པ་དེ་གྲོང་བརྒྱུ་ཤར་ལི་མོ་ནད་དང་ཐག་
ཉེ་སོ་ཡོད་ཅང་ང་ཚོས་དུས་རྒྱུན་ “ཤར་ལི་མོ་ནད” ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད། ཤར་ལི་མོ་ནད་
ལ་ཁ་པར་འཛོགས་འང་བྱུང་དུ་ཁང་རྒྱུང་ཞིག་ཡོད་པའི་ཁང་པ་ཆེས་རྙིང་པ་ཞིག་རེད།
རིན་པོ་ཆེ་ལ་མི་ཞིག་གིས་བཀའ་མོལ་བྱུ་ཆེད་ཁ་པར་སྐུལ་ན། ཁོང་གིས་ཚོམས་ཆེན་
ཀྱི་བྱུང་དུ་ཡོད་པའི་ཁང་རྒྱུང་དེའི་ནང་དུ་ཁ་པར་གསན་པར་སེབས་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ཐོག་
བཞེགས་གཙོ་བོ་དེར་ཐབ་ཚང་དང་། གསོལ་ཚོགས་ཁང་། ཚོམས་ཆེན། ལས་ཁུངས་
གཅིག་བཅས་ཡོད། འདི་ནི་ལག་ཐོགས་ཁ་པར་མ་ཟད་བྱིས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་གུང་མ་སླེབས་
སློབ་ཀྱི་སྐབས་རེད། ལས་ཁུངས་ཀྱི་ནང་དུ་མཚུབ་གཞོན་ལྷགས་དཔར་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་
ལེད་སྦྱོང་གནང་སྟེ་ཁོང་གིས་ལོ་འཁོར་མར་སྟོན་ཚོམ་དང་ཟིན་བྲིས་སྟོན་ཚོགས་དེའི་ཐོག་
ཏུ་བྲིས་གནང་པ་རེད། རྙིང་ཐོག་ཏུ་ཉལ་ཁང་འགའ་ཤས་འདུག།
རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཁང་པ་དེའི་ནང་དུ་རོ་སྤེ་ཞེས་པའི་འདྲེ་མོ་ཞིག་ཡོད་
པ་དང་ཁོང་མོ་ལ་ཐུགས་མཉེས་པོ་འདུག། ཐེངས་ཤིག་ང་ཁོང་ལ་ཐུག་འཕྲད་དུ་བསྐྱོད་
སྐབས་ཞིག་ལ་ཁོང་གིས་ “ང་དེ་རིང་སྐྱས་འཛོགས་ཀྱི་ཐོག་ཁ་དེར་ཡོད་དུས་རོ་སྤེ་
གར་ལངས་ཉེ་མོའི་བྲང་ཁོག་ནས་ཁྲག་འཛོག་བཞིན་འདུག། ང་གཉིས་ཀྱིས་ནང་ཆས་
རྒྱིག་སྟངས་ཀྱི་སྐོར་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་བསྟན་པས། ངས་ནང་ཆས་འཛོག་སྟངས་
འལྱར་བ་བཏང་པ་དེར་མོ་དགའ་སོ་བྱུང་ཡོད་མིན་མོ་རང་གིས་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག། ཅིས་
ང་ལ་གསུངས་བྱུང་། ངས་སྐབས་རེ་རོ་སྤེ་མོ་ཤར་ལི་མོ་ནད་ཏུ་ཡོད་པ་ཚོར་ཐུབ་ཀྱི་

འདུག ང་གཞིད་ལུག་གྲབས་ཡོད་དུས་ཁང་པའི་ནང་དུ་གཞན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཚོར་གྱི་
འདུག རིན་པོ་ཆེས་མི་ཞིག་གི་ནས་རང་ཉིད་གི་བ་མ་ཤེས་ན་མི་དེ་འདྲེ་ལ་སྐྱེ་ཡི་རེད་
གསུངས། དུས་ཚོད་ཉག་ཉག་ཅིག་ལ་གཤིན་པོ་དེ་ལ་ཁྱེད་རང་གསོན་པོར་བསྐྱད་ཡོད་པ་
མ་རེད་བརྗོད་ན། མི་དེའི་རྣམ་ཤེས་དེ་འདྲེ་གཟུགས་ལས་གྲོལ་ཐབས་བྱེད་ཐུབ་གྱི་ཡོད།
རིན་པོ་ཆེ་མོ་ལ་ཞེ་དུགས་མཉེས་པོ་ཡོད་ཅང་ཁོང་གིས་མོ་ལ་བགོགས་སྐྱོད་གནང་འདོད་
ཚུ་བ་ནས་གནང་གི་མི་འདུག།

རིན་པོ་ཆེ་མཚམས་ལ་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་གཞན་ཞིག་ལ་ང་ཁོང་ལ་ཐུག་འཕྲད་
དུ་བཅར་དུས་ས་གནས་དེའི་ཞིང་པ་ཞིག་ནང་ལ་སླེབས་བྱུང་། ཁོས་བོད་པའི་སྐ་མ་ཞིག་
དེར་སྡོད་གྱི་ཡོད་པ་ཐོས་འདུག ཞིང་པ་དེའི་ཞིང་ཁའི་ས་ཆ་གཅིག་ཏུ་རྩ་རྩུན་ལྡན་
ལྟར་སྐྱེ་ཡི་མི་འདུག ས་ཆ་དེའི་རྩ་རྩུན་ཐང་ལ་ཉལ་ནས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དུལ་མདོག་
ཁྱད་མཚར་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ཁོ་ལ་དེ་གར་བ་ལྷུགས་མགོ་གཉེས་ཅན་ཞིག་སྐྱེས་པའི་མི་
ལམ་མེས་གྱི་ཡོད་སྐད། ཁོས་ལུང་གཏོར་བ་སོགས་ཐབས་ཤེས་མང་པོ་བྱས་འདུག་ཀྱང་རྩ་
ཡག་པོ་ཚུ་བ་ནས་སྐྱེས་མི་འདུག རིན་པོ་ཆེས་“འགྲིག་གི་རེད། ང་ཚོ་ཡོང་ཚོག་ཁྱེད་
རང་གིས་མཐོང་གི་རེད།” ཅས་གསུངས་སོང་། དེས་ན་ང་ཚོ་དེ་དུས་དེར་ཡོད་པ་ཚང་མ་
ཁོ་དང་མཉམ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ས་ཆ་དེའི་རྩ་རྩུན་ཉ་ཅང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ཐག་རིང་
པོ་ནས་མཐོང་ཐུབ་གྱི་འདུག་ལ་འཕྲོད་པོ་མེད་པ་མངོན་གསལ་ལ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་
རང་གི་འཁར་བ་དེ་མཉམ་དུ་འཁྱེར་གནང་འདུག ཁོང་རང་ལུང་ཞིག་ཏུ་ལངས་ཏེ་ཁོང་
གིས་གཞན་དག་ཚང་མ་ས་ཆ་དེའི་དཀྱིལ་དུ་སྡོད་དུ་བཅུག་གནང་། ང་ཚོས་དེ་གར་སློམ་
བརྒྱབ་ནས་སྡོད་སྐབས་ཁོང་གིས་ཞལ་འདོན་སྣ་ཚོགས་སྐྱོར་བཞིན་འཁར་བ་ས་ལ་
འདུགས་གྱིན་ས་དེར་བསྐྱོར་བ་བསྐྱོན་སོང་། གང་འཚམས་ཤིག་ནས་ཁོང་གིས་བགོགས་
སྐྱོད་གནང་ཐུབ་པ་ཡིན་གསུངས། ཁོང་གིས་ང་ཚོར་ས་ཆ་དེར་གནས་ཚུལ་ཉ་ཅང་
ཐབས་སྐྱོ་པོ་བྱུང་སྐྱོར་དང་། ས་ཆ་དེར་མི་ཞིག་གིས་བསད་ཡོད་པ་དང་། ཁོའི་རྣམ་ཤེས་
དེ་དེ་གར་འཁོར་ནས་བསྐྱད་ཡོད་སྐྱོར་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གིས་ “ད་ཆ་ངས་ཁོ་བར་དོ་

ལ་བཏང་བ་ཡིན།” གསུངས། ང་ཚོ་ནང་ལ་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ཏེ་དེའི་སྐོར་ལ་བསམ་སྒོ་གང་
ཡང་བཏང་མེད། རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མཚམས་ཀྱི་ལོ་གཅིག་ཟིན་པའི་མཇུག་དེར་ཁང་བདག་
ཀྱང་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ཞིང་པ་དེ་སྐུར་དུ་ཡོང་ནས་ཁོས་རྩད་གཅོད་འགའ་ཤས་བྱས་པ་
ཡིན་ཟེར། རྩ་དུས་ཞིང་ཁ་དེའི་དཀྱིལ་དུ་རྒྱ་ལམ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། རྩ་མི་སྐྱེ་སའི་ས་ཆ་
དེ་ག་རང་གི་སྤོང་དུ་ན་གཞོན་ཞིག་ལ་རྟག་པས་ཀྱི་བརྒྱབ་སྟེ་བསད་ཡོད་པ་ཁོས་ཤེས་
འདུག། བཤེགས་སྟོང་བྱས་ནས་ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་ས་ཆ་དེར་རྩ་རྒྱན་ལྷན་ལྟར་སྐྱེས་
སོང་ཚུལ་ཞིང་པ་དེས་བཞོད་ཀྱི་འདུག།

ངས་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་མཚམས་ལ་བཞུགས་སྐབས་
ཀྱི་ཕྱག་རོགས་སུ་ངོན་ལེར་ཁི་སི་དང་། མག་སི་ཁིང་གཉིས་མཉམ་བུའི་གནང་བ་དང་། དེ་
བཞིན་ལོ་འཁོར་མའི་རིང་ལ་མི་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་གར་སྐད་བཏང་ནས་རིན་པོ་ཆེ་དང་
ལྷན་དུ་དུས་ཚོད་བསྐུལ་རྒྱ་བྱུང་བ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ཤར་ལི་མོན་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་
མང་པོར་ཁོང་དེ་གར་སྟོང་བཞུགས་གནང་བ་ལས་ཕྱག་ལས་ཞེ་དྲགས་མེད་པ་ལྟ་བུ་
མངོན། དེ་གར་མཚོད་ཁང་ཞིག་ཡོད་ཅིང་སྐབས་སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་ཚུལ་ལྷན་གྱི་ཉམས་
ལེན་གནང་བ་ལས། དུས་ཚོད་མང་ཆེ་བར་ཁོང་གིས་སྟོང་བཞུགས་གནང་སྟེ་ཐབ་
ཚང་ངམ། ཚོམས་ཆེན་གྱི་ནང་དུ་མི་ཚོར་བཀའ་མོལ་གནང་གིན་བཞུགས། རིན་པོ་
ཆེ་དང་ལྷན་དུ་སྟོང་སྟོང་བྱེད་འདོད་མཁན་མང་བས། དེ་ནི་སྟོང་བཞུགས་དང་སྟོང་སྟོང་
བྱས་པ་འདྲ་བོ་མེད། མཚམས་ལ་ཡོད་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། མག་སི་
ངོན་གསུམ་གྱིས་ཐབ་ཚང་ནང་དུ་འཕུར་སྟོང་བྱེད་བཞིན་པའི་རྒྱང་བུ་ལག་པས་འཛིན་
སྟངས་སྐྱབས་འདུག། ཁོང་ཚོ་ཁྱ་སྐུ་མེར་བསྟེན་དེ་སྐྱང་བུ་ས་ལ་བབས་པ་དང་ལག་པས་
བཟུང་སྟེ་ཕྱི་ལ་སྟོད་པ་དེ་འདྲ་བྱས་འདུག། རྩ་སྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དེ་གར་ཁོང་ཚོར་བྱེད་རྒྱ་
ཡོད་པ་ནི་དེ་ཅམ་རེད།

ཐོག་མའི་རྒྱ་བ་འགའི་རྗེས་སུ་དམིགས་བསལ་མག་སི་ལ་ཁེར་རྒྱུ་དུ་སྟོང་པའི་
གནས་སྟངས་འདི་ལག་པོ་བྱུང་ཡོད་པས། ལོ་རྗེས་མཚམས་སུ་ཁོ་རང་ “སྤེར་གྱི་མི་ཆེའི་”

ནང་ཕྱིར་ལོག་བྱ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྤྲིན་ཚགས་ཚུད་རེད། ཁོ་དང་ཚོན་གཉི་གས་ཟ་མ་བཟོས། ཚོན་སྐབས་ཤིག་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ཟ་མ་མང་པོ་བཟོ་འདོད་འཕར་ཏེ་སྐབས་རེ་ཁོས་རྒྱ་གར་གྱི་ཟ་མ་རིགས་ཀྱི་རི་ཞེས་པ་སྣ་མང་བཟོས་ནས་གསེལ་སྟོན་བཤམས།

རིན་པོ་ཆེ་མ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་ནང་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཁོང་ལ་འཕྱོར་གྱི་ཡོད། འགོ་སྟོན་ཟླ་བ་འགའི་རིང་ལ་ཁོང་གིས་གསར་དུ་བསྐྱོད་པའི་རྒྱལ་ཚབ་ཨ་རིའི་ནང་གི་ཚོས་ཚོགས་དང་སྐོམ་སྡེ་སྣ་མང་ལ་སྐོར་སྐྱོད་བྱས་པ་རེད། འོད་གསལ་བསྟན་འཛིན་ནི་ཁོ་ལ་དགོས་རྒྱུ་མང་ལ་ཁོས་མི་ཚོ་ལ་དབང་ཡོད་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཟེར་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཡོད། མི་ཚོས་རྒྱལ་ཚབ་ནི་དགོ་ཆུན་སྟུག་དག་ཅིག་ཏུ་མཐོང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོས་སྐབས་རེ་སློབ་མ་ཚོ་ལ་ཐལ་ཆེ་བའི་སྟོན་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་མི་ཚོས་ཤེས་འདུག དའི་བསམ་པར་ཟླ་བ་གཉིས་ཙམ་གྱི་མཇུག་ཏུ་ཁོ་སྟོན་དུ་ཕྱིན་པ་རེད་དེ། དེ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ཡོད་པ་གི་ནང་དུ་དཀའ་ངལ་ཡོང་རྒྱུ་ཉུགས་མཚན་ཞིག་རེད་སྟེ།

མཚམས་མཇུག་དེར། རིན་པོ་ཆེ་ལ་རྒྱལ་ཚབ་ལ་བསྟུགས་པ་སྲུང་ལས་མང་བ་བརྗོད་པའི་བར་འཕྲིན་འཕྱོར་འདུག མི་ཚོས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ནང་ཚོས་ཀྱི་གནད་དོན་ངོ་མ་རྟོགས་པའི་དགོ་ཆུན་སྟོ་གོས་ལྡན་པ་ཞིག་ཏུ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་ས་ནས་ཐོས་བྱུང། དོན་དངོས་སུ་ང་རང་ལ་ཁོའི་ས་ནས་ཚོས་ཉན་རྒྱུ་ལོ་སྐབས་ཉུང་དུ་ལས་མ་བྱུང།

དུས་དུས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་མཚམས་ལས་ཐོན་ཏེ་དུས་ལུན་ཐུང་དུའི་རིང་ལ་ཉེ་འགམ་གྱི་གོང་ཁྲེན་ཞིག་ཏུ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད། སྐབས་རེ་ཁོང་གིས་ཉོ་ཆ་རྒྱག་པའམ། ཡང་ན་ཟ་ཁང་དུ་གསོལ་ཚིགས་བཞེས་པར་ཕྱི་ལ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད། ངས་དྲན་པ་ལ་ཁོང་གིས་མགུལ་ཚིངས་ཤིག་ཉོ་བར་ཁུ་ཞེ་ཐི་ཁང་གྱི་གོང་ཁྲེན་ཉེ་མོ་སྟོན་བར་དུ་ཕེབས་འདུག རྒྱན་ལྡན་ཁོང་ལ་ཤར་ལི་མོན་དུ་སྟོན་རོགས་བྱུང་མེད་ཅིག་ཡོད། དེ་དུས་ང་གནས་སྟངས་འདི་ལ་གོ་མས་ཚར་ཡོད། ང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚོ་ཡོད་པ་དང་། ང་ལ་

གནང་སྟེ། ཤར་ལི་མོན་དུ་མཚམས་ལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱད་བྱངས་ཐེངས་བརྒྱ་
 སྟག་ལ་སྒྲངས་པ་དང་དེའི་རྗེས་ཐེངས་སྟོང་སྟག་ལ་སྒྲངས་པ་རེ། དེའི་རྗེས་ཀྱི་ལོ་འགའི་
 བར་དུ་ལོང་གིས་ཤམ་གྱི་ལའི་སྟོར་ལ་གཞས་ཚིག་དུ་མ་ཞིག་བྲིས་གནང་བ་རེ། རིན་པོ་
 ཚེས་མཚམས་ལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་ཤམ་གྱི་ལའི་འདིག་རྟེན་གྱི་སྟོར་ལ་ “པོ་བྲང་
 གི་འཆར་སྤང་” (Court Vision) ཞེས་དཔར་དུ་མ་བསྐྱབ་པའི་དེབ་རྒྱུ་ཞིག་ཐེ་བའི་
 གཞན་དག་མང་པོ་བྲིས་གནང་ཡོད། དེའི་ནང་ཤམ་གྱི་ལའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ནང་དུ་མི་
 ཚོའི་ལས་འགན་མི་འདྲ་བ་ཅི་ཡིན་གྱི་སྟོར་རབ་བྱེད་འགའ་ཤས་ཡོད། རབ་བྱེད་གཅིག་
 བོ་དང་རང་རམ། ས་སྟོང་དབང་མོའི་སྟོར་རེ། ངའི་ལས་འགན་དེ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་
 གི་རྣམ་ཤུགས་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་དུ་བསྐྱེད་བ་སྟེ། ཤམ་གྱི་ལའི་ནང་ཁུལ་སྤྱི་ལྟོན་
 ཞིག་ཡིན་པར་འབྲེལ་བཅོང་གནང་འདུག རིན་པོ་ཚེས་“མོས་ཤམ་གྱི་ལའི་མི་ཚོ་ལ་
 རྒྱལ་ཁམས་ལ་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་དང་། དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱེད་དགོས་པའི་ཚོར་སྤང་
 བསྐྱེད་རྒྱ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་དང་བ་དང་ལར་ཞེན་གྱི་སྐྱེལ་སྤྱུག་བྱེད་པ། སན་ཚུན་གྱི་
 འབྲེལ་བ་དང་མད་དུ་བྱུང་པའི་སྟོན་ཤམ་གྱི་ལའི་ཞི་བདེ་བསྐྱབ་རྒྱ་དེ་མོའི་ལས་འགན་
 ཡིན།” ཞེས་བྲིས་གནང་འདུག³⁸

ངའི་བསམ་པར། ཤམ་གྱི་ལའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་འགོ་སྟངས་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚོ་དང་
 ཡོངས་སུ་སྦྱོར་སྦྱོར་པ་ཞིག་རེད་སྟེ། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་བྱམས་སྟོང་རྗེ་དང་བཟང་སྟོང་
 ལྡན་པའི་ངང་ནས་ཡ་རབས་ཀྱི་མི་ཚོ་ཞིག་བསྐྱེད་ན། ང་ཚོ་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ནང་དུ་འཚོ་
 བཞིན་ཡོད་པའི་ངོས་འདིན་བྱེད་ཐུབ། ལོ་མང་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་ངས་ད་ལྟོང་ས་སྟོང་
 དབང་མོའི་ལས་འགན་ཅི་ཡིན་རྟོགས་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་རང་སྤྱིར་ངོས་ནས་ངས་
 ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་དང་། འདི་དག་ལག་ལེན་དངོས་སུ་རྗེ་ལའེལ་བ། གཞན་ལ་
 སན་ཐོགས་པར་ངས་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་དེ་བ་སྤྱི་ཚོགས་ཡོང་གི་ཡོད། མདོར་

38 པར་སྐྱབ་མ་བྱས་པའི་ “པོ་བྲང་གི་འཆར་སྤང་” ཞེས་པ་ཚོས་རྒྱལ་དུང་པས་བྲིས་པའི་བེན་བྲིས་སུ་གསལ།

ན་པོ་བྱང་གི་འཆར་སྣང་གི་རབ་བྱེད་དུ་འཁོད་པའི་ངའི་ལས་འགན་དེ་དག་ནི་ཉ་ཅང་
ལག་པོ་ཤ་སྟག་རེད།

ལོ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་ངས་ས་སྐྱོང་དབང་མོ་བྱུང་མེད་ཀྱི་རྣམ་པའི་ནམ་སྐྱེལ་གྱི་ཚུལ་
དུ་ཡོད་པ་དེར་མོས་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ཡིན། ས་སྐྱོང་དབང་མོས་ཤམ་ལྷ་ལའི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ལྷ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་མཚོན་པའི་ས་སྐྱོང་གི་ཕྱག་གཡོན་པའམ། གཡོན་ཕྱོགས་དེ་
མཚོན་གྱི་ཡོད། ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་བྱུང་མེད་ཀྱི་རྣམ་མཐུ་དེས་ས་སྐྱོང་གི་རྣམ་མཐུ་དེར་
རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལྷི་ཚོགས་བཟང་པོ་ཞིག་བསྐྱུན་པ་ལ་འབད་བཅོམ་ཆེ་ལ་འགྱུར་
མེད་བརྟན་པའི་ས་སྐྱོང་གི་སྐྱེས་པའི་རྣམ་མཐུ་དེ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་
གནས་སྐངས་སྐྱུན་པར་བྱེད་པ་དང་གཉེས་སྐྱོང་བྱེད་པའི་བྱུང་མེད་ཀྱི་རྣམ་མཐུ་དེ་ཡང་
དགོས་ཀྱི་ཡོད། ལྷི་ཚོགས་རི་འབྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་ནམ་པ་གཉིས་ཀ་དགོས་
པ་དེ་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་རེད།

ཤར་ལི་མོན་དུ་ཡོད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་ལྷ་ལའི་དར་ཆ་དང་། ཉགས་མ། དེ་
བཞིན་སྟོལ་ཏར་ནས་མ་ཐེབས་སྟོན་ལ་བཟོ་གནང་བའི་ཤམ་ལྷ་ལའི་གཟེངས་ཉགས་
བཅས་ཀྱི་བཟོ་དབྱིབས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཕྱག་ལས་ཀྱང་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་ཉགས་མ་རི་སྟེང་
ཅིག་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ལག་པས་བཟོ་སྐྱུན་བྱེད་རྒྱུར་མངགས་འདུག རྟོན་ཁ་དེར་ངའི་སྐྱེས་
སྐར་གྱི་ཆེད་ཁོང་ཡོ་རོབ་དུ་ཐེབས་སྐབས་ཉགས་མའི་བཟོ་དབྱིབས་ཀྱི་རི་མོ་དེ་དག་
ཁོང་གིས་མཉམ་དུ་བསྐྱུམས་ནས་ཐེབས་འདུག

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་སྐྱེ་མཚམས་ལ་བཞུགས་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་འགྲུལ་སྐྱོད་རིང་
པོ་གཞན་ཞིག་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་ཁེ་ན་ཏའི་ཤར་ཕྱོགས་མཚོ་ཁྲུལ་ནོ་རྩ་ལེ་ཁོ་ཤའི་
མངའ་སྟེན་ཐེབས་ཕྱིར་ཤར་ལི་མོན་ནས་སྐྱི་ཟླ་དུག་པའི་ནང་ཐོན་གནང་པ་རེད། འདི་
དུས་ནས་བརྗོད་རྒྱུའི་ལས་ཁུངས་ཨ་མ་དེ་ལེ་ན་ཏར་གནས་སྟོན་བྱེད་རྒྱུ་ཁོང་གི་དགོངས་
པར་འཁྲུངས་ཚར་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་དུས་འདིའི་རྒྱུར་མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་གིས་མ་གཏོགས་
ཤེས་ཀྱི་མེད། ཁོང་གིས་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ཆེད་དུ་ཨ་རི་ནི་ཤམ་ལྷ་ལའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་

རྟོག་པོ་ཡི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་མཐོང་སྒྲུབ་ལ་དགོངས་གནང་འདུག ཁོང་གིས་མ་འོངས་པར་ཨ་
རིའི་ནང་དུ་དྲག་འཚུབ་ཆེན་པོ་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཁེ་ན་ཏའི་ནང་དུ་
ཁོར་ལུག་ཞི་བདེ་སྤོང་འཇགས་དང་ལས་ཀ་བྱེད་བདེ་པོ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་མཚམས་གནང་
འདུག རིན་པོ་ཆེས་དྲག་འཚུབ་ལྟ་བུའི་བར་ཆད་ལ་ཞེད་སྐྱོང་གནང་གི་མེད། ཁོང་གིས་
བར་ཆད་ནི་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་མིའི་མི་ཆེའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་བརྗེ་གནང་གི་
ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་ཁོང་གིས་ཤམ་གླ་ལའི་བསྟན་པ་དང་སློབ་མ་སྐྱེར་གྱི་འཕེལ་རྒྱས་གྱི་
ཆེད་དུ་ཁོར་ལུག་འགའ་ཤས་གཞན་ལས་བཟང་བ་ཡོད་པ་དགོངས་པ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་བྱང་ཨ་རིའི་ས་བབ་ཞིག་ལ་གཟུགས་ཤིང་ནོ་རྩ་སི་ཁོ་ཤ་ཞེས་པ་དེ་
གཞིས་ཆགས་ལུལ་ཞིག་ཡོང་གི་དུ་དགོངས་ཏེ་བདམས་གནང་བ་རེད། ཁོང་དེ་གར་
ནམ་ཡང་ཕེབས་ཚུངས་མེད། ང་རང་སྐྱེར་དོས་ནས་ཀྱང་ནོ་རྩ་སི་ཁོ་ཤར་འགོ་ཚུངས་མེད་ལ།
ང་ཚོས་དེ་གར་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་སློབ་ལུ་དུ་འཆར་ཐུབ་མ་བྱུང་། འགྲུལ་སྐྱོད་གྱི་
རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་ང་ལ་དེ་གར་ཐུག་པའི་མི་རྣམས་སེམས་པ་བཟང་པོ་དང་། ཕྱི་གསལ་
ནང་གསལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལྷན་མཚར་བ་ཞིག་ལ་ས་ཆ་དེས་ཁོང་ལ་བོད་དྲན་སོས་
སུ་བརྟུག་སོང་ཞེས་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྐྱེས་སྐྱུག་པོའི་ཚུལ་དུ་སྐྱེ་
འཁོར་དང་ལྷན་དུ་ནོ་རྩ་སི་ཁོ་ཤའི་ཁྱོད་ཡོངས་སུ་འགྲུལ་སྐྱོད་གནང་རྒྱུར་ལྷན་ཚུགས་
གནང་། མི་ཚོས་དངོས་སུ་ཅི་ཞིག་བསམས་ཡོད་པ་ངས་མི་ཤེས། འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་ཁོང་
བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་ཞིག་གི་ཚུལ་དུ་ཕེབས་ཡོད་ན་ནོ་རྩ་སི་ཁོ་ཤའི་ལུལ་མི་རྣམས་ལ་ཁོང་དོ་
མི་ཤེས་པ་ཞིག་མ་རེད། ཁོང་གིས་ཆས་རྒྱ་གནང་སྟེ་ནོ་རྩ་སི་ཁོ་ཤར་ཕེབས་འདོད་གནང་
པ་དེ་འདྲ་ཆ་བ་ནས་མ་རེད། ཁོང་ལ་ཁོང་གིས་ས་དེར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པའི་སྐྱད་
ཅིག་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་རུས་པ་ཐོན་པའི་བག་ཆགས་བཟང་པོ་ཞིག་ས་ཆ་དེར་འཛོག་
རྒྱུར་ལྷན་གྱི་ཡོད།

སྐབས་དེ་དུས་ཁོང་གིས་ཤམ་གླ་ལའི་བསྟན་པ་དེ་དང་ལྷན་དུ་ཅི་ཞིག་གནང་གི་ཡོད་
པ་ངས་ཆ་ཚང་རྟོགས་མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་ངས་དུས་ཚོད་དེའི་སྐོར་ལ་ཕྱིར་དྲན་བྱེད་

སྐབས། རིག་པོ་ཆེ་ནི་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་མི་ཚོའི་མི་ཚོ་དུག་མའི་ནང་དུ་དམ་པའི་
 ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་པོ་སྟོན་མཁན་གྱི་ཤུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་འདུག ལྷ་སྐྱེས་པའི་
 ཐོག་ནས་བཤད་ན། ངས་ཁོང་གི་མཛད་འཕྲིན་དེ་དག་སྤྱད་ཆུང་རིང་པོའི་འཆར་
 ལྷང་ལྷན་ལ། སྟོན་མ་ཚོར་སྤྱད་པའི་བས་བཟུང་བ་ཞིག་ཏུ་ལྷ་ཡི་ཡོད། རིག་པོ་ཆེ་ནི་རི་
 འདའི་རྒྱན་ལྷན་མ་ཡིན་པ་དང་འཆར་སྐྱེས་ཅན་གྱི་སྤྱི་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་གོ་བར་སྤྱོད་
 ཐབས་བྱེད་རྒྱ་དཀའ་མོ་འདུག ངས་བརྗོད་སྤྱད་པའི་དེ་ནི་ཁོང་ང་ལ་རི་ལྷར་མཛོད་པ་
 དང་། ང་རང་གིས་ཁོང་ལ་ལྷན་མེད་པའི་བཅེ་བ་རི་ལྷར་བྱས་པ། དཀའ་ངལ་ཆེ་བའི་དུས་
 སྐབས་སུ་ངས་རི་ལྷར་དད་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་བཅས་རེད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ལོ་དེར་ང་
 རང་མེ་ལ་ནར་རང་བྱིས་རང་བདག་གིས་ཉིན་རེའི་མི་ཚོ་སྐྱེལ་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར།
 ངས་བྱང་ཨ་རིའི་ནང་དུ་ཤམ་ལྷ་ལའི་སྤྱི་པོའི་གནས་བབ་དག་ལ་བཏང་སྟོན་གྱི་སྟོ་
 བས་ལྷ་སྤྱད་པ་བྱུང་།

ལོ་མཇུག་དེར་རིག་པོ་ཆེས་ཤར་ལི་མོན་དང་ནང་གི་སྐྱེ་མཚམས་གོལ་བ་དང་། ལྷོ་ལ་
 ཁར་དུ་མ་འཕུར་སྟོན་ལ་ཀམ་འི་ཚོས་སྤྱི་དུ་མེབས་གནང་བ་རེད། ཁོང་ལ་མཛལ་འཕྲད་
 ཆེད་དུ་ང་ཤར་ཕྱོགས་མཚོ་ལྷུལ་དུ་འཕུར་བ་དང་། དེ་རྗེས་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་སྟོལ་ཁར་ལ་
 ཕྱིར་འཕུར་བ་ཡིན། བཏང་དུ་ལོག་རྒྱ་དེ་ནི་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་རེད། མི་ཚོ་ལ་ཁོང་ཉ་ཅང་
 ཟན་པོ་བྱུང་འདུག་ལ། རིག་པོ་ཆེ་ལའང་ཚང་མ་སྤྱད་འཕྲད་བྱུང་བས་སྤྱད་པའི་མཉམ་པོ་
 བྱུང་ཡོད། གསར་དུ་སྤྱི་པའི་ལུས་མཐུ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་སྤྱད་པའི་ཁོང་གིས་ཚོས་ཚོགས་
 ཀྱི་སྤྱི་པོ་དེ་མཛད་འཕྲིན་སྤྱི་དུ་འགོ་བཅུ་མས།

རིག་པོ་ཆེ་ཤར་ལི་མོན་དུ་བཞུགས་པའི་རྒྱ་བ་མཐའ་མ་དུག་གི་སྐབས་སུ་ཁོང་
 གིས་ཁོང་རང་གི་སྟོན་མ་རྒྱན་པ་རྣམས་ལ་ནང་པ་མིན་པ་ཚོའི་ཆེད་དུ་སྟོན་ཉམས་ལེན་
 ཀྱི་ལས་རིམ་ཞིག་གསར་སྤྱོད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག ང་ཚོས་ལས་རིམ་འདིའི་
 མིང་ལ་ “ཤམ་ལྷ་ལའི་སྤྱི་དུ་བརྗོད་” ཞེས་བཏགས་པ་དང་། རིག་པོ་དེ་གྱི་ལམ་ནས་ཤམ་ལྷ་
 ལའི་བསྟན་པ་དང་སྟོན་སྤྱད་གཉེས་མཉམ་དུ་རི་ལྷར་ལེགས་ཤོས་སྟོན་སྤྱད་ཕྱིར་འདིའི་

ཐོག་སློབ་མ་ཚན་གྲས་ཚོ་སྡེ་ཚོ་ལག་བཞོས་ཀྱིས་ལས་ཀ་བྱས་ཡོད། རིག་པོ་ཆེ་མེད་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་ལྷན་སྐྱོད་ལྷན་པོའི་ཤུལ་སྤྱོད་ལའི་སློབ་བཟུང་སྡེ་འབྲིང་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་
 ཚོས་ཁོང་ཚོས་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཐོག་ལ་བསམ་སློབ་རབ་རིབ་ཅམ་ལས་མེད་པར་
 མངོན། ཁོང་ཚོས་དོན་སྣང་དེ་ཅམ་མེད་པའི་ལད་སྐྱོས་ཀྱིས་གཞན་ཡིད་འགྲུག་པ་ལ་སློབ་
 ལ་སློབ་པ་རེད། དེས་ན་རིག་པོ་ཆེ་སྟོན་ཏེ་དུ་སྤྱིར་ལོག་རྗེས་ཁོང་ལ་ཤུལ་སྤྱོད་
 བཟུང་དེ་དོན་དངོས་སུ་ལག་བསྟར་འོས་པ་ཞིག་བཞོ་རྒྱུ་ལས་མང་པོ་ཐོན་འདུག
 རིག་པོ་ཆེས་ཤུལ་སྤྱོད་ལའི་སློབ་བཟུང་གི་དམ་སྟོན་པ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་གཟུང་འཁོར་རེའི་
 བར་ཐེངས་མང་འཛོམས་རྒྱ་འགོ་བརྟུགས་གནང་སྟེ། མི་ཚོ་ལ་རི་ལྷན་གཞི་རིམ་སློབ་
 བཟུང་གི་རྒྱ་ཆ་ཐད་ཀར་དང་སྣང་མེད་པར་ངོ་སློབ་བྱེད་སྣངས་བཀའ་གནང་བ་རེད། སྤྱི་
 ལོ་ ༡༩༧༥ ལོའི་འགོ་སློབ་ཀྱི་རྒྱ་བ་དུ་མ་འགོར་བའི་ཚོགས་འདུ་འདི་དག་གི་རྗེས་སུ་ཤུལ་
 སྤྱོད་ལའི་སློབ་བཟུང་གི་རྒྱ་བ་ཚུགས་པ་རེད། དེ་ནི་རིག་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚོ་ལ་
 ཤུལ་སྤྱོད་ལའི་དཔལ་བུ་ལྱི་ལམ་དང་སློབ་སྦྱོང་འདུ་འདི་དག་གི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་
 ཚགས་པ་རེད། ད་ཆ་མི་ལོ་ཉི་ཤུ་ལས་མང་བ་བཀའ་བའི་རྗེས་སུ་མི་སྣེ་ལྷན་པོ་མང་པོས་
 ལས་རིམ་འདི་བརྒྱུད་ཡོད་པ་དང་། སློབ་སྦྱོང་གི་ཐད་ལ་མང་ཚོགས་ཀྱི་དོན་གཞེས་དེ་
 ལུ་མཐུན་སློབ་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཚོགས་འདུ་སྟོན་མ་འདི་དག་འགའི་ནང་དུ་ང་
 རང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་རྒྱུ་དུ་མེ་ལ་ནར་བྱེད་པ་དང་སྟོན་ལ་དེ་བར་དུ་སྤྱིར་ལོག་མེད།

དེ་ལྟར་ཀ་དེར་ཤུལ་སྤྱོད་ལའི་ཚོ་ག་གཞན་འགའ་ཤས་ཚོགས་ཡོད། རིག་པོ་ཆེས་བཟོ་
 རྒྱུའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་ཤུལ་སྤྱོད་ལའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྟོན་
 པོར་དབང་བསྐྱར་གནང་བ་དང་། ཁོང་གིས་རྩོད་པར་ཁི་སི་དང་རྗེ་མི་རི་མེན་གཉིས་
 མཉམ་དུ་རིམ་པ་བཞེད་ཤུལ་སྤྱོད་ལའི་སྤྱི་སྤྱོད་མཐུན་པོ་དང་བཀའ་སྤྱོད་མཐུན་པོ་དང་
 དུ་གཏན་འཁུལ་བའི་ཚོ་ག་ཞིག་ཀྱང་གནང་ཡོད། (འོད་སྐྱོད་དུ་མཐུན་པོ་དང་འགོ་
 གཙོ་འཕྲུལ་དམག་སྤྱི་ལ་གོ) ངའི་བསམ་པར་མདོར་བསྟུན་ན་འདི་དག་ཚང་མ་ཁོང་གི་
 འཛིན་ཁེབ་ཀྱི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ལས་འགན་དེ་དག་ཚེན་པོ་

ཡིན་པའི་བསམ་སྒོམ་འཁོར་བའི་ཆེད་དུ་རེད་སྟེ། ཁོང་གིས་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཟན་པ་ཚོས་
རང་ཉིད་ལྷ་ཁང་ཞིག་གི་འཛིན་སྐྱོང་བ་ཁོ་ན་ལྟ་བུར་མ་ཡིན་པར། སྤྱི་ཚོགས་ལ་འགན་
འཁུར་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐོག་ནས་གཞན་ལ་ཕན་པ་བསྐྱབ་པའི་ལས་
འགན་ཡོད་པར་བལྟ་བུར་མ་ཟན་བྱུང་ན་དགོངས་ཀྱི་ཡོད། མི་ཚོས་རང་གིས་རང་ལ་མཐོ་
བོ་ཡིན་སྟེ། སླུ་མ་པའི་ར་རྒྱལ་ཆེ་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁ་དེ་ཡོད་པ་དང་། རྩོགས་གཅིག་ནས་ཁོང་
གིས་དེར་སྐྱེལ་མ་ཡང་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་མི་ཚོ་ལ་རང་ཉིད་གཅིགས་ཆེར་འཛིན་
པའི་ཚོར་བ་རྒྱ་སྐྱེད་པའི་གནས་བབ་ཅིག་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་ནས་སྐྱུར་དུ་ཁོང་ཚོའི་ངར་
འཛིན་གཅོག་ཐབས་གནང་སྟེ། མི་ཚོ་ལ་ལྟོད་མེད་པའི་སེམས་བབས་དང་དམ་བཅའ་
འཕེལ་རྒྱས་སུ་གཏོང་བའི་སྐྱེལ་མ་གནང་གི་ཡོད།

འདི་ནི་དོན་རྗེ་ཐེག་པའི་དབང་བསྐྱར་སྐབས་སུ་ག་རེ་བྱུང་བ་དེ་དང་མི་གཅིག་པ་མ་
རེད། སློབ་མ་ཚོས་སྟོན་འགྲོ་ཚར་བའི་སྐབས་སུ་ཁོང་ཚོར་གྲི་འདོན་གཞི་རྒྱ་རྒྱ་བཞག་པའི་
དབང་ཞིག་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད། དབང་བསྐྱར་གྱི་སྐབས་སུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུད་དམ་ལུས་མཐུ་
བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་རྗེ་བོ་འཕྲུ་བཅུ་ལ་བཅུ་མོ་མཚོན་པའི་ཚོད་པར་ཞིག་སློབ་མ་དེར་གནང་གི་
ཡོད། དེ་བཞིན་སློབ་མ་དེར་དོན་རྗེ་དང་བྲིལ་བུ་བཅས་མཚོན་རྫས་གཞན་འགའ་དང་ལྷན་
དུ་མིང་གསར་པ་ཞིག་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད། བསམ་སྒོམ་དེ་རང་ཉིད་ངར་འཛིན་ཅན་གྱི་སྤྱི་བོ་ཞིག་
ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དོ་བོར་བསྐྱར་རྒྱུའི་གོ་དོན་རེད། དབང་ལྷན་སྐབས་སུ་ཐོག་མར་རང་
ཉིད་ལྷ་འཕྲུ་ཅི་ཞིག་གི་དོ་བོར་སྒྲོམ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ཉམས་ལེན་དང་དམ་བཅའ་ཡི་རྒྱུད་
རིམ་རིང་པོ་ཞིག་བརྒྱུད་དེ་གཞི་ནས་ངར་འཛིན་སློབ་ཐབས་བྱེད་བྱུང་བ་ཡིན། གལ་ཏེ་
དངོས་སུ་འཇུག་པ་མ་བྱུང་ན་ངར་འཛིན་གོང་འཕེལ་དུ་བྱིན་ནས་ངར་འཛིན་གྱི་གོང་
བྱུ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་དོན་རྗེ་ཐེག་པའི་སློབ་ལ་ཉེན་བརྟེན་མང་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚོན་
གཅིག་དེ་རེད། ཤམ་གྲ་ལའི་དབང་བསྐྱར་ཚང་མ་གཅིག་མཚུངས་རེད། དེ་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་དོ་བོ་གསར་པ་ཞིག་འཛིན་གྱི་ཡོད་པ་དང་དེ་ལ་

ཡང་ཉེན་ཁ་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་རིན་པོ་ཆེར་དགྱིལ་འཁོར་གསར་པའམ། ཤམ་གྱ་ལའི་
འཇིག་རྟེན་འདི་བརྒྱན་གནང་རྒྱུར་ཐུགས་འགྲུལ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད།

དབྱིང་ཀ་དེར་བགོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་གཞན་ཞིག་ཚོགས་པ་དེ་ལ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་
མཁན་མི་གངས་ཉེས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ལས་མང་བ་འདུག རྣམས་འདིའི་བགོ་སྐྱོང་ཚོགས་
འདུ་དེ་ནེའུ་ཉམ་ཤར་གྱི་རྟེག་སི་སྒྲིལ་ལོ་ཆེ་ནང་གི་སྐལ་སམ་སི་མགོན་ཁང་དུ་ཚོགས་
པ་རེད། ལོ་མང་པོའི་རིང་ལ་བརྗོད་རྒྱུ་ཚོར་ཞན་པའི་ནམ་དུས་སུ་བེད་སྤྱོད་མེད་པའི་
མགོན་ཁང་རྙིང་པ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་སྐྱབས་པ་རེད། མགོན་ཁང་འདི་དག་གིས་ད་ཆ་འདི་
འདྲ་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་འདྲ། ཡིན་ན་ཡང་རྣམས་དེ་དུས་བརྗོད་རྒྱུ་མཛད་རིམ་ཆེན་པོ་
འདི་དག་ཚོགས་ལྷིང་མགོན་ཁང་ཡོངས་རྫོགས་སྐྱབས་ལགས་ལ་མཉམ་ཞུགས་པ་དང་། དེ་བས་ལྷན་རིང་
བར་སྐྱབས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཡོད། ང་ཚོས་ཟས་གཡོ་སྐོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་བྱེད་
རང་ངོས་ནས་བཏང་བ་དང་། མི་ཚོས་རང་རང་གི་ལྷན་ཆས་རང་རང་གིས་འཇུག་པ་
དང་། ཁང་མིག་གཅིང་མ་ཉར་བ། མཉམ་ཞུགས་པ་ཚོར་སྤྱི་པའི་ས་སྐོལ་གཅིང་མ་བཟོ་
རྒྱའི་རེའུ་མིག་ཅིག་བཟོས་པ་བཅས་བྱས་ཡོད། དུས་རྒྱུན་ང་ཚོས་གསོལ་ཚོགས་ཁང་
ངམ། ཚོགས་ཁང་རྣམས་སྐོམ་ཁང་དུ་བརྒྱུར་བཅོས་བྱས། དེ་ནི་བགོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུའི་
དུས་ལྡན་ལ་མགོན་ཁང་ཞིག་དགོན་པར་རྒྱུར་བཞིན་པ་འདྲ་བོ་ཡོད། འདི་ནི་ལས་རིམ་
གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདི་དག་ཤོང་བའི་ཆེད་དུ་ང་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་ཚོགས་ཁག་རྒྱ་སྐྱོད་
མ་བྱས་སྒོམ་གྱི་གནས་ཚུལ་རེད།

བགོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་འདིའི་རྣམས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་སིན་ཏེ་ལྷེ་རིབ་ཟེར་བའི་ཚོས་ཞུ་
བ་ཞིག་དང་དགའ་པོ་ཆགས་པ་རེད། ཁོང་མོ་དང་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་ཆགས་ཡོད་སྐོར་ང་
ལ་ཁ་པར་ཐོག་བཀའ་མོལ་གནང་རྣམས་གསུངས་བྱུང་། འབྲེལ་བ་འདི་ང་རང་ནམ་
རྒྱུན་གོམས་པ་དེ་ལས་འདས་ཏེ་བྱིན་ཡོད་ཅང་དང་ཐོག་ང་རང་ཕན་སུ་ཉོན་འཕོར་བྱུང་།
ཡིན་ན་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་ང་ལ་ཉ་ཅང་ཞི་འཇམ་དང་། དགའ་པོ་བྱི་གསལ་ནང་གསལ་
བཅས་ཡོད་ཅང་། ངས་རང་ཉིད་ལ་བདེ་འཇགས་མེད་པའི་གནས་དེར་འཐམ་ནས་སྤོང་

ཐུབ་མ་བྱུང་། ཏ་ཅང་བརྟན་པོར་གནས་པའི་ང་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེར་བཟུང་ཚང་ཆ་
གཅིག་ཁོ་ནའི་གཉེན་སྲིད་གི་སྤྱི་སྲོལ་དེར་གཞི་བཙུག་ཐབས་མེད།

དབྱར་ཐོག་དེར་དུས་རྒྱུན་བཞིན་རིན་པོ་ཆེར་རོ་ཁི་མོན་ཐེན་ཚོས་ཚོགས་སམ་
RMDC ལ་གསུང་ཚོས་གནང་རྒྱའི་དུས་ཚོད་བཟོས་ཡོད། རྒྱབ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕྱི་
བརྗོད་གཞི་དེ་ “ཐེག་པ་གསུམ་ལ་དཔའ་བ་” ཞེས་འཁོད་འདུག་ཐེག་པ་ཞེས་པ་ཐེག་
དམན་དང་། ཐེག་ཆེན། རྗོ་རྗོ་ཐེག་པ་བཅས་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་
པའི་ལམ་ལ་གོ་བ་རེད། གསུང་བཤད་དེ་ཉན་པར་མི་བརྒྱ་ལྷག་འགའ་ཤས་སྤེལ་སོང་།
རིན་པོ་ཆེས་རྗོ་རྗོ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་མི་ཚོར་ RMDC ཚོས་ཚོགས་སྡེ་བའི་སྐར་གི་
ཞིང་ཐང་དུ་སྐར་འདེབས་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་། ལས་རིམ་གཙོ་བོ་དེ་ལས་རྒྱུར་དུ་
ཡོད་པའི་སྡེ་སྐར་དེར་མཉམ་ཞུགས་པ་བཞི་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་འདུག་ རིན་པོ་ཆེས་དགོང་
རྗོ་སྡེ་སྐར་གྱི་གཤམ་དུ་ཡོད་པའི་གྲུང་ཆེན་པོ་དེའི་ནང་དུ་གསུང་བཤད་གནང་གི་ཡོད་
ཀྱང་། ཞོང་གིས་བཀོ་སྤོང་ཚོགས་འདུའི་སྐབས་སུ་སྡེ་སྐར་དུ་བཞུགས་ཏེ། རྗོ་རྗོ་བཀའ་
སྲུང་གི་སྡེ་ཆོན་རྒྱུང་དུ་དེར་ཟབ་སྦྱོར་ཞིག་གནང་རྒྱའི་སྐབས་ཐག་བཅད་གནང་འདུག་

སྡེ་སྐར་དུ་ཡོད་པོ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་ཞེས་སྤྱི་ཁང་རྒྱུང་བཟོ་ལྷའི་གྲུང་ཞིག་
གི་ནང་དུ་བཞུགས། ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་ཞོང་གིས་ཉལ་ཁང་དང་སྡོད་ཁང་གཉིས་ཀ་ཡོད་
པའི་བོད་བཟོའི་གྲུང་དཀར་ཞིག་གི་བྱས་འགོད་གནང་བ་རེད། གྲུང་དེའི་ཕྱི་ལ་འཚོམ་
བྱུང་གི་རི་མོ་མཛེས་པོ་དེ་འདྲ་བའོད་ཡོད། ཞོང་གི་གྲུང་གི་འོག་དེ་གར་རྗོ་རྗོ་བཀའ་
སྲུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོའི་ཆེད་དུ་གྲུང་རྒྱུང་བ་གཉིས་སུ་བཞུགས་ཡོད། དེ་ཚོའི་ནང་དུ་ད་ཆ་བཀའ་
སྲུང་གྱི་རྒྱབ་ཡིན་པའི་ཤེ་མིད་རོམ་དང་། མདའ་དཔོན་གཉིས། རྗོ་རྗོ་བཀའ་སྲུང་གི་འགོ་
ཁྲིད་གཞན་བཅས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། རྗོ་རྗོ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་མི་གཞན་ཅམས་རི་གཤམ་
དུ་གྲུང་དཀར་པོ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། ལོ་རྗེས་མ་ཅམས་སུ། ཚོགས་
ཞུགས་པ་སུམ་བརྒྱ་བར་དུ་ཡོད་སྐབས་རྗོ་རྗོ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་མི་ཅམས་སྡེ་སྐར་གྱི་
མཐའ་སྟོར་དུ་བཏབ་པའི་གྲུང་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། སྡེ་སྐར་གྱི་ནང་དུ་སྐོམ་རྒྱབ་བྱེད་ས་དང་

ཟ་མ་ཟ་སའི་གུར་ཡང་བྱུང་བྱོལ་ད། བཀའ་སྲུང་ཚང་མས་སྒྲིག་ཆས་ཀྱོན་གྱི་ཡོད། ལྷ་བས་
དེའི་ས་མདོག་གི་སྒྲིག་ཆས་དེ་དག་དམག་མིའི་ཀྱོན་ཆས་ལྷག་མ་ནས་ཉོས་པ་རེད། རྗེས་
སྲུང་ཚོའི་སྒྲིག་ཆས་ནམས་རང་ངོས་ནས་བཟོ་བཀོད་བྱས་པ་རེད།

ཕྱི་སྐར་འདིའི་ནང་དུ་གང་བྱུང་ཡོང་ཚོག་གི་མེད། མདུན་དུ་སློང་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་
དང་། དེར་ཡོད་པའི་དོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་མི་དེ་ལ་ལས་དོན་ཅིའི་ཕྱིར་ཡོང་བ་ཤོད་
དགོས། ཅུ་སྒྲིག་གི་ཐང་ཆེན་དུ་དར་ཤིང་མང་པོ་བཅུགས་ཡོད་པ་དང་། དོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་
བ་ཞིག་གིས་དང་མོར་ལངས་ཏེ་གུས་འདུད་ལྷ་བཞིན་ཞོགས་ལྷར་ཤམ་ལྷ་ལའི་རྒྱལ་དར་
བསྐྱེད་ཏེ་དགོང་དོ་མཐ་གྱི་ཡོད། དོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་བ་དེས་ཤམ་ལྷ་ལའི་རྒྱལ་སྲུང་
གཏོང་གི་ཡོད། མི་ཚང་མས་ཕྱི་སྐར་དུ་ལུས་ཚལ་སྐྱོང་ཆེད་དུ་ཅུ་སྒྲིག་གི་ཐང་ཆེན་དེ་
འཁོད་སྟོམས་པོ་ཡོད། རྗེས་སྲུང་ས་རྟའི་འདུལ་སྐྱོང་ལ་ཡོད་པའི་ཁྱད་ཚོས་མང་པོ་ཞིག་
ཏུ་མེད་པའི་ལུས་ཚལ་འདི་ཚོར་འདོམས་ཡོད་པ་དའི་ཉམས་སྐྱོང་གི་ཐོག་ནས་ཤེས་བྱུང་།
ཕྱི་སྐར་ནང་ལ་ཅུ་སྒྲིག་དེ་ཆ་སྟོམས་པོ་དང་འགྲིག་པོ་ཡོང་བར་ནན་ཏན་བྱགས་ཆེ་བྱས་
ཏེ་སྟོབ་གྱི་རེད། ལུས་ཚལ་སྐྱོང་པ་བརྒྱུད་དེ་དོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་བ་ཚོས་དབྱ་པ་དང་ཤེས་
བཞིན་སྐྱོང་ཞིང་། ཉམས་ལེན་དང་སྐྱར་སྐྱོང་ལ་བརྟེན་ནས་སྲུང་རྟའི་རུས་མཐུ་སྐྱེད་པར་
བྱེད། མི་གཞན་དག་མང་པོ་དང་མཉམ་དུ་ཅུ་བསྐྱར་བསྒྲིགས་ཏེ་ལུས་ཚལ་བྱེད་རྒྱ་དེ་སྐོ་
སྐྱར་སྐྱེད་པའི་ཕྱོད་བ་ཞིག་རེད། ལུས་ཚལ་དེ་དོན་དང་ལྡན་པ་ཡོང་ཆེད་མི་ཚང་མ་ལ་སྐོ་
གཅིག་མེམས་གཅིག་ལ་གནས་དགོས་པའི་དོན་ཡིན། ཕྱི་སྐར་དུ་བསྐྱབས་པའི་ལུས་ཚལ་
སྒྲིག་ཁྲིམས་གྱི་ནང་དུ་རྟའི་འདུལ་སྐྱོང་གི་ནང་གི་རྟ་ལ་རུས་བྱགས་གཅིག་སྲུང་གྱི་ཚལ་
སྟོབ་པ་ནང་བཞིན་རུས་བྱགས་བཀོལ་སྐྱོད་ལ་བྱགས་གཞོན་བྱེད་གྱི་ཡོད།

ཕྱི་སྐར་དེ་མ་ཚུགས་སྟོན་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་མེ་ཡ་ནར་འལ་པར་གནང་སྟེ་ལས་
རིམ་གསར་པ་འདིའི་སྐོར་ལ་ཁོང་ཇི་ལྟར་སྐོ་བ་འཕེལ་པོ་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་བྱུང་། དེ་
བཞིན་ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁ་ལོ་ར་ཁོར་ཡོད་པའི་འབྲེལ་ཡོད་གཞན་དག་བཅས་གཉིས་
ཀའི་ངོས་ནས་དེ་གར་གང་བྱུང་བའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་འཕྱོར་བྱུང་། RMDC

མཐོང་སྐབས་ “དག་པོ་” ཡིན་པ་ཤེས་སྲིད་ཀྱི་པར་ཡོད་གསུངས། ཁོང་གིས་དོན་རྒྱུ་བཀའ་སྲུང་བ་ཚོ་ལ་སྐྱོད་ཅན་གྱི་ནང་དུ་འགྲུལ་སྐྱོད་བྲལ་བའི་སྐོར་ལ་འཇབ་ཉལ་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་ལུས་རྩལ་སྐྱོད་བརྟེན་ཡང་གནང་ཡོད། རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་མི་ཚོ་ལ་དེ་ལྟར་དོན་བཞིན་སྐྱོད་སྤངས་བསྐྱབས་ཏེ་ལུས་རྩལ་འདི་རྒྱ་སྐྱེད་མཛད། ཁོང་གིས་མི་ཚོས་ཚུར་ཚོལ་ལ་སྐྱབས་སྐྱབས་སྐྱོད་ཅན་གྱི་ཁོང་གི་ལུག་ལ་འདྲིས་འཐིམ་རི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་སྐྱོད་ཆེད་དུ་མི་ཚོ་ལ་དུས་ལུག་རིང་པོར་ལུས་རྩལ་འདི་བྱེད་དུ་བརྟུག་པ་རེད། ངའི་གོ་སྐོར་ལ། སྐབས་དེར་སྐྱོད་བརྟེན་དེ་ལ་ཞུགས་མཐའ་གྱི་དོན་རྒྱུ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་མི་ཚོ་ལ་ལོ་དང་པོ་དེ་སྐོར་ལུས་རྩལ་འདས་པ་ཞིག་བྱུང་འདུག འགོ་འཇུགས་སྐབས་དེར་ཁོང་ཚོ་ལ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་མདོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེས་གཏན་མེད་པ། འབྲེལ་ཆགས་པོ་མེད་པའི་ཚོར་བ་བྱུང་འདུག འོན་ཀྱང་མཐའ་མཇུག་དེར་མི་ཚོས་གཉིང་ཟབ་པའི་དཔའ་བརྟུལ་གྱི་རྒྱན་ཐག་ཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཚོར་འདུག དེས་མི་ཚོ་ལ་ལྷན་སྐྱོད་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཡོད་ཅང་རིན་པོ་ཆེ་ལྷན་སྐྱོད་མཉམ་པོ་བྱུང་འདུག དེ་ནས་བཟུང་སྐར་འདེབས་འདུ་འདོམས་དེ་ལོ་ལྟར་ཚོགས་པ་རེད།

ང་རང་སྡེ་སྐར་གྱི་ལོ་གསུམ་པ་སྟེ། 1990 ལོའི་བར་དུ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་སྐབས་མ་མོང་། ལོ་གསུམ་པ་དེར་ངས་སྡེ་སྐར་ལ་རྟ་ཁྲིད་ཡོང་སྟེ་རྟ་རྟ་འགོ་འཇུགས་བྱེད་མཐའ་གྱི་སྡེ་ཚན་གཅིག་དང་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་བྱས་པ་ཡིན། རྟ་རྟ་ཞི་རྟ་བཞེན་མཐའ་གྱི་མི་ཚོས་གསར་འཇུགས་བྱས་པའི་དོན་རྒྱུ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚན་པ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་ཤམ་གླ་ལའི་རྟ་དམག་གི་དོད་དེ་རེད། འོན་ཀྱང་གོ་མཚོན་བྲལ་བའི་རྟ་དམག་ཅིག་རེད།

མདོར་བསྐྱབས་ན། རིན་པོ་ཆེས་སྡེ་སྐར་དུ་སྐྱོད་བརྟེན་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་དོ་སྐྱོད་བརྒྱུད་དེ་དོན་རྒྱུ་བཀའ་སྲུང་བ་ཚོ་དུས་རྩལ་སྐྱོད་སྤངས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ལྷན་སྐྱོད་ཆེན་པོ་འབྲིད་འགོ་ཚུགས་པའི་སྐབས་ཉག་ཉག་དེར། ང་ལ་སི་ལེན་ཡའི་རྟ་བཞེན་སྐོབ་སྐྱེད་དམག་སྐོབ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་དེ་ནི་དུས་གཅིག་ལ་བྱུང་བའི་དོ་མཚན་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཏུ་མཛོན་བྱུང་། སྤྱིར་དེང་སང་དམག་འཐབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྟ་བེད་སྐྱོད་གཉོང་གི་མེད་ཀྱང་། ངས་སི་

སྤོང་གི་ཡོད། ཁོང་མི་ཚོ་འདི་འདྲ་ལ་མཉེས་པོ་ཡོད། ཁོང་བོད་ནས་ཕྱོས་ཕྱོལ་ཕེབས་
 དུས་ཀྱང་རྒྱ་བ་བརྒྱུའི་རིང་ལ་མི་ཚོ་འདི་འདྲ་བྱས་ཏེ་བསྐྱུལ་གནང་འདུག ངའི་བསམ་
 པར། ཁོང་རང་སྐྱེ་བོ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཁོང་གིས་དཀའ་ངལ་ཆེ་ལ་ཐག་རིང་
 བའི་འགྲུལ་སྤོང་ནས་མི་ཚོ་ལ་བཟང་ཕྱོགས་ནས་གང་ཞིག་ལེན་པ་དང་། ཁོང་གིས་རང་
 གི་ཁང་པའི་ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་མི་ཚོ་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚོ་ལ་ཤེས་སུ་འཇུག་འདོད་བྱུང་བ་
 རེད་སྟེ། ཁོང་གིས་སྤོང་སྐར་དུ་བསྐྱམས་ཕེབས་པའི་མཐུན་འགྱུར་ཆེ་ཤོས་དེ་སྤོང་སྐར་
 གྱི་མི་ཚོ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གནང་པ་དེ་རེད། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་ཡོང་སའི་དགོན་པའི་
 འཇིག་རྟེན་དང་། སྤོང་སྐར་དུ་སླེལ་གནང་བའི་དྲག་ཆལ་གྱི་རིག་གཞུང་གཉིས་བར་ལ་
 མཚུངས་པའི་ཆ་དུ་མའང་གཟིགས་གནང་འདུག གོ་གནས་དང་བང་རིམ་སྒྲིག་སྐྱབས་
 གྱི་ཁྱད་ཚོས་དེ་གཉིས་ལ་བཀོལ་སྤོང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་འདི་ནི་ཞེ་སྤང་གི་གཞི་རྩ་མ་
 ཡིན་པར་རང་དབང་གི་གཞི་རྩ་ཡིན་པར་མཚུན་གནང་འདུག ངའི་བསམ་པར་ཁོང་
 གི་སློབ་མ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྤོང་སྐར་གྱི་ཉམས་ལྗོངས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་རྒྱལ་དུ་འདི་ལ་ཚོར་
 བ་གཏོང་བའོ་སྐྱེས་འདུག་སྟེ།

ང་རང་ལ་མཚོན་ན། ལོ་འདི་དག་ནི་ལོ་རོབ་ཀྱི་སྐྱེ་དྲག་ཚོའི་མི་ཚོའི་ནང་དུ་དུས་
 རབས་དུ་མའི་རིང་ལ་རྩ་བ་བརྟན་པོར་རྒྱུགས་ཡོད་པའི་སློབ་ཚན་ཞིག་ལ་སྤོང་བརྟེན་
 རྱེད་རྒྱའི་དུས་ཚོད་ཀྱང་རེད། རྟའི་འདུལ་སྤོང་གི་ཆེད་དུ་རྟ་ཉར་ཏེ་རྟ་རྩལ་སྟོན་སའི་
 རོར་ཆེན་པོ་དེ་དག་བཟོ་མཁན་ནི་ལོ་རོབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་བཙུན་མོ་རྣམས་རེད། དེས་
 བ་ལ་མཚོན་པ་ཞིག་ལ། ང་རང་རིན་པོ་ཆེའི་ཤམ་བྱ་ལའི་འཆར་སྐྱང་ལ་སྤོང་འཕེལ་
 འགོ་བཞེན་པའི་ལོ་ཡུན་གྱི་དུས་ཚོད་ཤས་ཆེ་བར་ཕྱི་ལ་གནས་ཀྱང་། ངས་སྐབས་དེར་
 རྒྱལ་པོའི་བྱེད་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་སྤོང་བརྟེན་འདྲ་བོ་ཞིག་ལ་སློ་ལེ་ལས་བསྐྱེད་པས་
 བསྐྱེད་འདུག

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ རྒྱ་བ་བརྒྱུ་པར་ཀ་ལཱ་པའི་འདུ་འཛོམས་དང་པོའི་ཆེད་དུ་ང་ཨ་རིར་
 ཕྱིར་ལོག་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ནི་ཤམ་བྱ་ལའི་གསུང་ཚོས་ཀྱི་རིམ་པ་མཐོ་ཤོས་འབྲིང་པའི་

ཐབས་ཀྱིས་མི་ཚོ་ལ་ཁོང་རང་གི་ཐུགས་ཀྱི་ཡང་སྤྲོད་དེ་བཤོ་འབྲེམས་གནང་ཡོད། རྣམ་
པ་དེ་ནི་ངས་ངོ་མཚར་ཆེ་ལ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་བུང་།

གཞན་དག་ཚོ་ལ་ང་དེ་ཅམ་སེམས་ཤོར་བ་མ་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་སྐྱོང་གི་ཚུལ་དུ་
ཡོད་པའི་གནད་འགག་དེ་ངས་མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་འདུག ཁོང་གིས་ཤམ་ལྷ་ལའི་ཡེ་ཤེས་དེ་
མི་ཚོ་ལ་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། ངས་ཁོང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་
བུང་། ངའི་བསམ་པར། ཁོང་ལ་མངའ་བའི་མཁུན་པ་དང་ཁོང་གི་དབྱ་ཁྲིད་ལ་ང་ཚོས་
ངོས་ལེན་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད་སྟེ། ཁོང་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱོབ་པ་པོ་དང་། ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ།
ས་སྐྱོང་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པར་ལྟ་བུ་དེར་ང་ལ་དཀའ་ངལ་མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་ཅིའི་
ཕྱིར་མི་གཞན་དག་མང་པོ་ཞིག་ངས་རྩུན་རེད་སྟེ། མི་གནས་སུ་བསྐོ་བཞག་བྱས་པ་
དེའི་དོན་ངས་རྟོགས་ཐུབ་མ་མོང་། རྗེ་བོ་དང་། ལྷ་ལྷུ་མ། རྣོན་པོ། དམག་སྤྱི་བཅས་འདི་
དག་ཚང་མ་ཡོད་པའི་དགོས་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད་དམ།

དེས་ན་འདུ་འཛོམས་དང་པོའི་འགོ་འཇུགས་དེར་ང་ལ་བདེ་པོ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མ་
བྱུང་། དོན་དངོས་སུ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཤམ་ལྷ་ལའི་འཇིག་རྟེན་
གསར་པ་འདིར་གོམས་འདྲིས་བྱེད་རྒྱུར་ཁག་ཅམ་བུང་ཡོད། ང་ཁོ་ན་རྩ་བ་ནས་མ་རེད།
མི་ཚང་མས་ང་ལ་ “ལྷ་ལྷུ་མ་སྐྱེ་ཞབས་” ཞེས་འབོད་ཀྱི་འདུག ང་གང་དུ་ཕྱིན་ཀྱང་རྗོ་
རྗོ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་མི་ངའི་མཉམ་དུ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་སྐྱེར་
གྱི་གམ་བཅར་དང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཆ་ཚང་ཉར་དགོས་པའི་བཀོད་མངགས་གནང་
བུང་། ངས་མཐོང་འདེགས་བྱས་པའི་ཁོར་ཡུག་དང་འཇིག་རྟེན་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་དབྱས་
སུ་བསྐྱད་ནས་བྱ་བ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཉ་ཅང་གི་བདེ་པོ་དང་ལན་པོ་མེད་པ་ཞིག་མཐོང་
བུང་། ངས་གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་ཁོང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཞུས་ཀྱང་གནས་ཚུལ་རྣམས་སྐྱོ་འཚོལ་
གྱི་གནས་སུ་གྱུར་སོང་སྟེ། དོན་དངོས་སུ་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་ནས་བྱས་ན། ཚུལ་
མཐུན་གྱི་ལྷ་སྐྱེངས་ཞིག་ནས་གནས་ཚུལ་རྣམས་སྐྱོ་འཚོལ་དུ་གྱུར་ཡོད་པ་དང་། ངས་
སྐྱོན་པའི་འཇིག་རྟེན་འདི་སྐྱོང་དགོས་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལ་གོམས་འདྲིས་བྱེད་

རྒྱ་དེ་གནས་ཚུལ་གཅིག་རེད། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་སུ་ང་ནི་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་པ་
དེའི་མགོན་ཚབ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཁྲུལ་རེད།

ངས་འདི་དག་ཚང་མ་གྱི་ལ་ཐོན་པའི་ཉི་མ་དེ་དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག་རིན་པོ་ཆེ་དང་
ང་གཉིས་མགོན་ཁང་གི་སུ་ཕྱི་ནང་མཉམ་དུ་ཡོད་པའི་སྐབས་ཞིག་ལ་ང་རང་ཏུ་ཤོར་
སོང་། ང་གཉིས་མགོན་ཁང་གི་ཁང་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་སུ་ཕྱི་དེའི་སྒྲིང་ཁང་དུ་བསྐྱད་ཡོད།
ང་རང་སེམས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་དེ་བསྐྱད་ཡོད། ཁོང་ངའི་མཉམ་དུ་བཞུགས་ཏེ་ཁོང་རང་གི་
སྐྱུགས་དགོངས་ཇི་ཡིན་འགྲེལ་བཤད་གནང་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་སོང་། ཁོང་སྐྱུགས་གཤིས་
འཇམ་པོ་ཞི་དྲགས་རེད།

ངའི་བསམ་པར། ཁོང་གིས་གནས་སྐབས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་འང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་སྒོ་
ནས་སྒོ་བ་འཁྲིད་གནང་སྐབས་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་བྱད་ཚོས་ཤིག་རེད་སྟེ། ཁོང་གིས་གནས་
སྐབས་སྐྱུག་ཤོས་ཀྱི་ནང་དུ་འང་རྟག་ཏུ་བསྐྱབ་བྱ་བཟང་པོ་རྟོན་གནང་གི་ཡོད། གནང་
དོན་འདིའི་ཐད་ལ་ཁོང་གིས་མའོ་ཙོ་རྟུང་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གནང་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་སོང་།
མའོ་ཡིས་བོད་དུ་གཏོར་བཞིག་ཅི་ཙམ་བཏང་མིན་ལ་མ་སྟོས་པར་རིན་པོ་ཆེས་ཁོའི་བྱད་
སྐབས་ཀྱི་སྐྱུགས་འགའ་ཞིག་ལ་བསྐྱུགས་བརྗོད་གནང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་སྐྱུགས་རྒྱ་
ཚེན་པོ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཁོ་ནས་བོད་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་མི་ཚོ་གཏོར་བཞིག་གཏོང་བར་
བྱ་བ་ངན་པ་མང་པོ་བྱེད་མཁན་གྱི་སྐྱེ་བོ་མའོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱེད་སྐབས་པ་
ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་མའོ་ཙོ་རྟུང་གིས་ཇི་སྟར་རྒྱ་ནག་དབང་དུ་བསྐྱུ་རྒྱ་ཐག་བཅད་
དེ་ལག་བསྐྱར་བྱས་པའི་སྐོར་ལ་འགྲེལ་བཤད་གནང་བྱུང་། ཁོས་ལས་ཀ་དང་པོ་དེ་མ་
འོངས་མྱིད་གཞུང་གི་སྒྲོམ་གཞི་ཚ་ཚང་བ་ཞིག་བཞོས་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་མའོ་ཡིས་
དབང་ཆ་ཐོབ་ན་ཟིང་ཆ་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་རྟོགས་ཡོད་པ་རེད་གསུངས། དེས་
ན་འཇུར་བ་བྱུང་སྐབས་ལས་དོན་བསྐྱབ་པའི་དན་གོགས་སུ་འགོ་བའི་སྒྲོམ་གཞི་ཞིག་
ཡོད་པ་བྱས་ཏེ་མ་འོངས་པའི་འཕོ་འཇུར་ལ་ག་སྐྱིག་བྱེད་དགོས། རིན་པོ་ཆེས་འདི་ནི་
ང་ཚོས་སྐྱབ་བཞིན་པའི་ཤམ་ལྟ་ལའི་སྐྱིག་འཇུགས་ལ་འང་གཅིག་མཚུངས་སུ་བྱས་ཅང་།

མ་འོངས་པའི་ཟིང་ཆའི་ཆེད་དུ་ང་ཚོས་འཆར་གཞི་འདིང་དགོས་པེད་གསུངས། གལ་ཏེ་
གཞན་མེད་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་རང་ཉིད་སྐྱུ་གཤེགས་པའི་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེའི་ཆེད་
དུ་འཆར་གཞི་འདིང་དགོས་ཡོད། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གིས་སྦྱོང་བརྗེས་སྦྱོང་བཞིན་པའི་
མི་ཚོས་ཁོང་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་མ་འོངས་པར་རང་རང་གི་ལས་འགན་དང་། འགན་
འཁུར་དེ་གལ་ཆེར་བལྟས་ཏེ་མཐུན་སྦྱོང་བྱེད་ཐུབ་པའི་གྲ་སྒྲིག་དགོས་པའི་ཐུགས་འདོད་
གནང་། ཁོང་གིས་ཁོང་ཚོས་ཁོང་རང་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་སྦྱོང་བརྗེས་ཆ་ཆར་བཅོལ་
སྟེ་ལས་ལ་འཇུག་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་ད་ལྟ་ནས་ཁོང་ཚོར་འགན་ཡོད་པའི་གོ་གནས་སུ་
འཛོག་འདོད་གནང་།

ཁོང་གིས་ང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོགས་སུ་དར་བཞིན་པའི་མ་འོངས་པའི་ནང་ཚོས་དེར་བྱིང་
ཆ་དང་དཀའ་ངལ་འཕྲད་རྒྱ་རེད་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གིས་ལ་མཚན་པོའི་སློབ་ནས་མའོ་
ནས་བསྐབ་བྱ་སྒྲངས་ན་སློབ་ལོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པ་དགོངས་ཀྱི་འདུག རྣམ་པ་ཚོས་
མཁྱེན་གསལ་ལྟར་དོན་དངོས་སུ་ངས་འདི་ངོས་ལེན་བྱེད་ཐུབ་པ་འདུག ངས་དེའི་དོན་
རྟོགས་སོང་། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཁོང་གིས་མི་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་
པ་དེ་ནི། བརྗེས་སུ་འདི་ནང་ལ། རྒྱ་ཆེ་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཁོང་ཚོས་འགན་འཁུར་
ཆེ་ཅམ་ཁྱོགས་པའི་ཆེད་དུ་གྲ་སྒྲིག་གནང་གི་ཡོད་པ་དེ་ངས་མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་འདུག མི་
ཚོ་བཀོད་འདོམས་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཆེ་ཏུ་འགོ་བ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཞི་ཞིང་དུ་ལ་བར་
འཁྱུར་བཞིན་པའང་མཐོང་ཐུབ། གནས་སྐབས་དེར་ངས་གནས་སྐབས་ངོས་ལེན་དང་
སློབ་ཉེན་པོ་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་།

ང་གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་ཚོལ་ལྷན་རྒྱུ་དང་སློབ་དེ་ཏུ་བྱིན་སོང་། ངས་ང་ཚོ་མགོ་
མཁྱེན་གསལ་པོ་མེད་ཀྱང་སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་རྟོགས་བྱུང་། ང་ཚོས་
གང་བྱེད་བཞིན་པ་དེར་བདེན་པ་ལ་གཞི་རྒྱུ་བྱས་པའི་དགོས་དོན་ཞིག་ཡོད། རིན་པོ་
ཆེས་ཁོང་གིས་མི་ཚོ་ལ་ཕན་པ་དང་སྦྱོང་བརྗེས་ཐུབ་པའི་སློབ་གཞི་ཞིག་མིག་དཔེ་བསྟན་
པའི་སློབ་གནང་རྒྱུ་འབད་བཅོལ་གནང་གི་ཡོད་ཀྱང་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གིས་ང་

ཚོས་ཉེན་རེའི་མི་ཚེའི་ནང་དུ་ཤམ་ལྷ་ལའི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱེད་
དགོས་པའི་གལ་གནད་ཀྱི་སྐོར་ལའང་བཀའ་གནང་བྱུང་། ཁོང་གིས་དུས་ཚིག་ཏུ་ངེ་ལྷར་
མི་མང་པོ་བསྐྱེད་ཐབས་དང་། ངེ་ལྷར་མི་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་སློབ་གཉེན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས་
གནང་བྱུང་བའི་སྐོར་ལ་དགོངས་བཞེས་གནང་གི་ཡོད།

ངས་འདི་རྒྱ་མཚན་གྱི་ཆ་ནས་ངོས་ལེན་བྱེད་ཐུབ་ཀྱང་། ངའི་ལས་འགན་ཡིན་ཚུལ་
གྱི་ཉེན་རེའི་མི་ཚེའི་ནང་རང་དབང་རྩ་བ་ནས་མེད་པ་དེ་ངོས་ལེན་བྱེད་རྒྱ་ཏུ་ཅང་ཁག་
པོ་བྱུང་། ང་རིན་པོ་ཚེའི་འདིག་ཉེན་གྱི་ནང་དུ་ག་དུས་ཡོད་ཀྱང་དུས་ཚོད་སྟོང་པ་དང་
སྟོད་དལ་ཟེར་བ་རྩ་བ་ཉེད་ནས་ཡོད་པ་མ་རེད། ལོ་དུ་མའི་རིང་ལ་ངའི་ཉལ་ཁང་དེ་ཡང་
ང་རང་ལ་བདག་དབང་མེད། ངའི་གམ་བཅར་བ་ཚོས་དུས་ཚིག་ཏུ་ངའི་ཉལ་ཁང་དུ་
ཡར་འདུལ་མར་ཐོན་བྱེད་པ་དང་། ངས་ཁོང་ཚོར་བྱམས་སེམས་བསྐྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།
ཁང་པའི་ནང་དུ་མི་གཞན་དག་རྒྱན་མ་ཆད་པར་ཡོད། གལ་ཏེ་ང་ཐབ་ཚང་དུ་བྱིན་ན་དེ་
གར་དུས་ཚིག་ཏུ་མི་གཞན་དག་ཡོད་ལ། འགའ་ཤས་ཞོགས་པའི་རྒྱ་ཚོད་གསུམ་པ་ལའང་
མཐོང་རྒྱ་ཡོད། མི་དེ་ཚོ་གུས་ཞབས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། མོ་བྱང་གི་ཞབས་ཞུ་བའི་ནང་དུ་
དམིགས་བསལ་གྱིས་སྐྱེས་པ་ཚོའི་ཁྲོད་ན་ང་དང་ངའི་སྤྱ་གྲུ་ཚོར་དགོས་མཁོ་ཅི་ཞིག་ཡོད་
པ་མི་ཤེས་མཁན་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ལོ་ལའང་ང་ཁོང་ཁྲོ་ལངས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་
གཅིག་ཀྱི། ས་སྐྱོང་དབང་མོ་ཟེར་དུས་རང་དབང་ཆ་ཆོད་སློབ་གཏོང་དགོས་པའི་དོན་ལྷ་
བྱུང་ངས་མཐོང་བྱུང་གི་འདུག དེ་ང་ལ་ངོས་ལེན་བྱེད་རྒྱ་ཏུ་ཅང་ཁག་པོ་བྱུང་། རིན་
པོ་ཚེས་ཁོང་རང་གིས་གང་གནང་ཡོད་པ་དེ་ང་ལ་བྱེད་དགོས་ཅིང་གསུངས་ཀྱི་འདུག དེ་
ནི་སྤྱིར་ལ་སློབ་གསལ་མེད་པར་ངོས་ལེན་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད། ད་ལྟོང་ངས་འདི་ཁག་པོར་
མཐོང་གི་འདུག ང་ལ་ང་རང་གི་མི་ཚོ་ཞིག་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་ཤམ་ལྷ་ལའི་ཚོས་ཚོགས་
ཀྱི་མི་དང་མཉམ་དུ་ལས་རིམ་ཁག་ལ་འགོ་སྐྱབས་ཉེན་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་ངའི་སེམས་
སུ་ “ང་དུས་ཚིག་ཏུ་འདི་ལྷར་སྟོད་ཀྱི་མེད་པ་དེ་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག” ལྷན་པ་བྲན་གྱི་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་ང་པོ་དང་ཉེ་དྲུག་འགྲོ་སྐབས་ཁོང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་
 ཆེ་ཆ་ཚང་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པ་གནང་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་ངས་གནས་ཚུལ་འགའ་ཞིག་རྟོགས་
 བྱུང་། དེ་གར་ཡོད་པའི་སྐྱེས་མ་མང་པོ་ཞིག་འདི་ལྟར་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ངས་མཐོང་
 བྱུང་། ཁོང་ཚོ་ག་དུས་མངལ་མངལ་རེད། མི་ཚོས་དུས་རྒྱུ་དུ་སྐྱེས་མ་ཞིག་གི་ཁང་པའི་
 བུ་དང་ཕྱོག་བརྒྱ་གང་ཡང་མེད་པར་འཇུག་ཡོད་གི་འདུག ངས་ཇི་ལྟར་རིན་པོ་ཆེས་
 སྐོར་གྱི་སྐོར་གསང་ཟེར་བའི་གོ་དོན་ཅི་ཡང་མ་མཁྱེན་པར་འདི་ལྟར་སྐྱེད་སྤོང་བྱུང་བ་
 དེ་རྟོགས་བྱུང་། ཁོང་མི་མང་ལ་བདག་འདུག གཅིག་བྱས་ན་ཁོར་ཡུག་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་
 བུ་དང་སྐྱེས་ན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་སྟེ།

གང་ལྟར་ཡང་ང་ལ་ནི་དེ་མཉམ་མཚོང་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ནི་ད་ཆ་བུ་
 པའི་སྐྱེས་མ་ཁོང་རང་གི་ལས་ཁུངས་སུ་ཕེབས་པ་དང་གསུང་བཤད་གནང་བ་གཅིག་ཕུ་
 གནང་མཁན་ཞིག་མ་རེད། དོན་དམ་དུ་ཁོང་གིས་ང་དང་ཁོང་རང་གི་བུ་མི་ཡོངས་
 ལ་ཁོང་གི་ཡ་ཡུད་ཅན་གྱི་ཚོས་འཆད་ཚུལ་འདིའི་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་དགོས་པའི་
 བཀའ་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་ང་ལ་ཡང་འགན་འཁུར་ཞིག་སྤངས་ཏེ་མི་ཚོ་ལ་སྦྱོང་
 བརྒྱུ་བྱེད་པ་དང་ལྷན་དུ་རང་ཉིད་ལ་སྦྱོང་བརྒྱུ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་གི་
 ཡོད། ཁོང་གིས་ང་ལ་སྐོབ་མ་ཚོས་ཉུག་ཏུ་བསྐོར་ནས་སྦོད་རྒྱ་དེར་བཟོད་སྐོབ་བྱེད་དགོས་
 པའི་ཞེ་འདོད་དེ་ཅམ་མ་རེད། ངས་རང་ཉིད་སྐྱེས་མ་ཡིན་བསམ་པའི་ཚུལ་དུ་ཕོ་བྲང་བུ་
 དུ་མིག་དཔེ་ལྟ་ས་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཡང་ཁོང་གི་སྤྱད་འདོད་རེད། དེ་ནི་འགན་
 འཁུར་མེད་པོ་དང་བྱ་བ་ཁག་པོ་ཞིག་རེད། དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཁོང་གི་འཚར་ལོངས་
 བྱུང་སྟངས་དང་ཡུལ་གོ་མས་ལ་མ་ལྟོས་པར། ཁོང་གིས་བུ་མེད་ཅིག་ལ་གུས་ཞབས་དང་
 ལས་འགན་འདི་ལྟར་གནང་བ་ནི་བསྐྱེད་པར་འོས་པ་ཞིག་རེད། ཁོང་གིས་བུ་མེད་ལ་
 གུས་ཞབས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། ང་ལ་ས་སྦྱོང་དབང་མོའི་གོ་གནས་
 གནང་སྟེ་གསལ་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པ་ནི་དེ་མཚོན་སྟངས་ཤིག་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ང་ཁོང་རང་ཡིན་པ་དང་གཞི་རྒྱུ་ཆ་ཚུ་ཆ་ནས་ང་གཉེས་སེམས་གཅིག་
རེད་ཅེས་གསུངས། ཁོང་གིས་ང་ཅི་ས་སྐྱོང་གི་བྱུང་མེད་ཀྱི་མཚོན་དོན་དེ་རེད་གསུངས།
ཁོང་གིས་ང་ལ་ངས་ང་ཚོའི་འཛིག་ཉེན་ནང་གི་བྱུང་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གསེང་གི་
འགན་དང་། ཤམ་ལྷ་ལའི་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་མཐོང་སྣང་སྤུང་སྤུང་ཚོགས་
པར་གཏོང་བའི་ལས་འགན་དེ་ཡོད་པ་རེད་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གིས་ང་གཉེས་མཉམ་
རུབ་ཀྱིས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བཞེན་ནས་ཁོང་གིས་ང་ཁོང་དང་
གོ་གནས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གསུངས། ང་ལ་ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་ཚུལ་དུ་ང་ཚོའི་
རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ལེགས་བྱུང་བཟོ་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱའི་ལས་འགན་དེ་བསྐྱར་ཡོད།

ངས་ཀ་ལྷ་པའི་འདུ་འདོམས་དང་པོའི་སྐབས་སུ་དེ་ག་རང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་
ནི་ང་ལ་སྐབས་དེར་མཚོང་སྐྱོད་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། རྗེས་ཀྱི་ཆ་ནས་སྐབས་འདིར་ངའི་མི་
ཚའི་ནང་དུ་འཕེལ་རིམ་ཆེན་པོ་གཞན་ཞིག་བྱུང་ཡོད། འདུ་འདོམས་དང་པོའི་སྐབས་སུ་
ང་རིན་པོ་ཆའི་ཨེ་ཤེ་ཤེ་མི་ཆེལ་ལེ་སྐྱེ་དང་མཉམ་དུ་དགའ་འབྲེལ་བྱུང་།

འདུ་འདོམས་འགོ་མ་ཚུགས་སྔོན་ལ་འཁྲུག་ཅམ་ཀྱི་རིང་ལ་ང་སྟོལ་ཏར་དུ་རིན་
པོ་ཆེ་དང་མཉམ་དུ་ཡོད། ངས་སྟོལ་ཏར་གྱི་ཨེ་ལེ་སྐྱེན་དང་ཁ་སི་ལེད་ཀྱི་བྱུང་དུ་ཡོད་
པའི་ཀ་ལྷ་པའི་པོ་བྱང་གསར་པ་མཐོང་བ་དང་པོ་དེ་ཡིན། མི་སལ་ཐོན་དུ་ཡོད་པའི་ང་
ཚོའི་ཁང་པ་དེ་ང་ཚོ་ཚང་མར་རྒྱུ་ཅང་། ༡༩༥༩ ཀྱི་དབྱུང་ཐོག་དེར་བཟོ་བཅོས་
བྱས་པའི་ཁང་པ་གསར་པ་དེ་ང་ཚོར་ཐོབ་པ་རེད། འདུ་འདོམས་འགོ་མ་ཚུགས་པའི་
ཅུང་ཅམ་གྱི་སྔོན་ལ་རིན་པོ་ཆེ་པོ་བྱང་གསར་པར་སྟོ་གནང་བྱུང་བ་རེད། ཁོང་ལ་དེ་ང་
དང་མཉམ་དུ་ལོངས་སུ་སྐྱོད་རྒྱའི་ཐུགས་འདོད་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། ཁོང་དང་རྒྱལ་ཚབ་
གཉེས་ཀྱིས་བྱིམ་གྱི་རྩས་བཀོད་ལ་མཁས་པའི་རོ་སྤར་ད་ར་ཏར་ལྷ་སུའི་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་
མི་གཞན་དག་མང་པོ་དང་མཉམ་དུ་ནང་ཆས་སྐྱིག་གཤོམ་དང་བྱས་བཀོད་གནང་འདུག

པོ་བྱང་གསར་པ་དེར་འོད་ཆ་ཆེ་བ་དང་། ལྷམ་ར་མངོས་པོ་ཞིག་དང་མི་ཚང་མར་
འདང་ངེས་ཀྱི་ཁང་མིག་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཁང་ངོ་མཚར་བའི་ཚོར་བ་ཞིག་སྟེར་གྱི་འདུག

དེ་ནི་ ༡༩༧༥ ལོར་ང་ཚོས་ལོ་རྒྱུས་ལོ་ཤིང་ལ་མ་སྒྲོར་བར་དུ་སྟོལ་ཏེ་དེ་དག་གི་སྐོར་དུ་སྒྲོན་པ་དེ་རེད།
 དེ་ང་ཚོར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་། འགོ་སྟོན་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་ལ་སྟོན་ཁང་
 དང་སྐྱུར་བའི་ཉལ་ཁང་ཞིག་ཡོད། རྒྱལ་ཚབ་དང་། ད་ཆ་ལྷུ་མ་རྒྱུ་རི་ཆེ་ཡིན་པའི་ལི་
 ལ་གཉིས་ཀྱི་ཉལ་ཁང་ང་ཚོའི་འགྲམ་དེར་ཡོད། ཐོག་བརྟེན་གསལ་དེ་ག་རང་དུ་འོད་གསལ་
 ལའང་ཉལ་ཁང་ཞིག་ཡོད། འོག་ཐོག་དེར་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་སྐུ་གུ་བརྗོད་དང་ཨན་ཐོ་ནི་
 གཉིས་ལ་ཁང་མིག་རེ་དང་གེ་སར་ལ་ཁང་མིག་གཅིག་བཅས་ཡོད། འོག་ཐོག་གི་མཇུག་
 འཕྲད་ཁང་དེར་འབྲུག་གི་རི་མོ་ཡོད་པའི་ས་གདན་སྟོན་པོ་བཏོང་ཡོད། དེ་དག་ཕོ་བྲང་
 གི་ཆེད་དུ་མངགས་ཏེ་བཞོས་པ་དང་དམིགས་བསལ་ཡིན་པའི་སྐུ་ལ་རེད་དེ་དེ་ཙམ་ཡག་
 པོ་བྱུང་མི་འདུག ངས་དེ་ཚོར་སྐྱུ་ལ་ཁང་གི་གདན་ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་ཅང་རིན་པོ་ཆེ་
 སྐྱུ་ལ་མཉེས་ཀྱི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་བྱས་ན་ཁང་པ་གསར་པ་དེ་ཡར་
 རྒྱས་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

ང་ནང་ལ་སྐྱེ་བས་དུས་སློ་ལུ་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་དང་ང་ལ་སློ་བའི་གཉན་ཚད་ཡོད་པ་
 དེས་འདུག ལྷན་བས་དེ་དུས་ངས་ཐ་མ་འཐེན་ཀྱི་ཡོད་ཅང་དབྱུགས་འབྱེན་རྒྱ་ལྷན་ཀྱི་གཉན་
 ཁ་ཡོང་རྒྱའི་གཞི་རྩ་ཡོད་པ་རེད། ང་སྐེ་ཡ་ན་ནས་འཁོར་བའི་དགོང་རྩོད་དེར་རིན་པོ་ཆེ་
 ང་གཉིས་ཀྱིས་དགོང་ཚིགས་མཉམ་དུ་བས་པ་ཡིན། ངས་སློ་ལུ་མང་པོ་རྒྱག་གི་ཡོད་ཅང་
 རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་འོག་ཐོག་དུ་བྱིན་ཏེ་ཁོང་རང་གི་ཨམ་རྗེ་ལ་སྟོན་དགོས་པའི་དགོངས་
 འཆར་གནང་བྱུང་། ཨམ་རྗེ་དེ་གཞི་ཁང་ནང་དུ་བསྐྱེད་འདུག ཕོ་བྲང་གསར་པ་དེར་འོད་
 ཆ་ཆེ་ལ་གནས་སྟོན་ཚོག་པའི་གཞི་ཁང་ངོས་གཙང་བ་ཞིག་ཡོད་ཅང་ཁང་པ་རྒྱེད་པ་
 དེ་ལས་ཡར་རྒྱས་ཆེ་བ་འདུག རྗོད་པར་འཇིགས་དང་། ཁོའི་སྐྱེ་དམན་རི་ནི་གཉིས་དེ་གར་
 སྟོན་ཀྱི་འདུག ཤ་རི་དང་རྟོག་གཉིས་ཀྱང་གཞི་ཁང་དུ་བསྐྱེད་འདུག མཉོགས་རྒྱུར་སོལ་
 ཐེར་དང་། རྗོ་ཨན་སྟོར་ཏེ་མ་གཉིས་ཀྱང་ཕོ་བྲང་གི་ལས་བྱེད་པའི་ཆ་ཤས་སུ་ང་ཚོ་དང་
 མཉམ་དུ་སྟོན་པར་སྐྱེ་བས། ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་སྟོན་མཁན་ཀྱི་ལས་བྱེད་འདི་དག་སྟོབ་མ་
 དང་ཕྱོགས་པོ་ཉེ་བོ་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་ལས་སྟོལ་རྒྱན་ཀྱི་གཡོག་པོ་དེ་འདྲ་མ་རེད། རིན་པོ་

ཁོང་གི་སྐྱེ་སྲུང་ངམ་སྐྱེ་བཅར་གཙོ་བོ་ཞིག་ཀྱང་རེད། མི་ཆེལ་མཐའ་བསྐྱོར་དུ་ཡོད་ན་
 རིན་པོ་ཆེ་མཉེས་པོ་ཡོད་ཅང་ཁོ་ཐེངས་མང་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། ཁོ་ཉེན་གང་ཁང་པའི་ནང་
 དུ་ཡོད། ངས་མི་ཆེལ་རྒྱུས་ལོན་པའི་རྗེས་སུ་ཁོ་ལ་སེམས་པ་དངོས་སུ་ཤོར་སོང་། མཐའ་
 མ་དེར་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ང་ཁོང་རང་གི་ཞེས་རྗེ་དང་མཉམ་དུ་ཉལ་འདོད་འདུག་ཅིས་
 ཐད་ཀར་ལུས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་དེ་ནི་བསམ་ཚུལ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་དགོངས་
 གྱི་འདུག་ཁོང་གིས་མི་ཆེལ་ལ་ང་དང་མཉམ་དུ་ཚེད་དགའི་དུས་འདེབས་དགོས་པའི་
 བཀའ་གནང་འདུག་མི་ཆེལ་གྱིས་ཆང་ས་བརྒྱབ་ནས་རླབ་པ་འགའ་ཤས་ལས་འགྲོ་ཡི་
 མེད་ཅང་། བསམ་ཚུལ་འདིས་དང་ཐོག་ཁོ་ལ་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག་དེ་དང་
 དུས་མཉམ་དུ་ཁོ་དང་ཁོའི་སྐྱེ་དམན་གྱི་བར་ལ་ང་ཚོས་གུ་ཡངས་པའི་འབྲེལ་བ་བཟུང་
 བ་ཞིག་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ལ་ད་དུང་ཐེ་ཚོམ་འདུག་མཐའ་མ་དེར་ཁོ་ལ་ང་དང་མཉམ་
 དུ་དུས་ཚོད་སྐྱེལ་འདོད་བྱུང་ནས་ཁོས་ང་གི་ལ་ཁྲིད་བྱུང་། ང་གཉིས་མཉམ་འཇོམས་
 བྱུང་སྐྱབས་འདི་འདྲ་རེད།

ངས་འདི་ནི་མི་ཚོ་ཉོན་འཛོར་གྱིད་པའི་ངེས་མེད་གྱི་བཀོད་སྲིག་ཅིག་ནང་བཞུགས་
 མངོན་གྱིད་སྟུང་། འགོ་འདུགས་གྱི་སྐབས་ལ་ངས་དེ་ནི་ངེས་མེད་གྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་རེད་
 སྟུང་པ་བྱུང་། མི་མང་པོས་ཤེས་གསལ་བཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱི་གསལ་བོ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད།
 ངས་གནས་ཚུལ་དེ་ངོས་ལེན་བྱས་པ་དང་གཅིག་བྱས་ན་དེ་ནི་ང་གཉིས་གྱི་བར་གྱི་ནང་
 འགྲིག་ཅིག་རེད། ང་རང་ཡང་མཚམས་མཚམས་ལ་སྣང་མེད་གྱི་ལས་ལ་ལུགས་ཚུང་།
 ངའི་ཐད་ལ་མི་མང་པོ་དེ་འདྲ་བྱུང་མེད་ལ་ཁོང་ཚོ་ཆང་མ་དེ་ཅམ་གྱི་སྡིང་པོ་ཅན་ཡང་མ་
 རེད། མི་གཞན་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་ཉལ་རྒྱུ་དེ་ནི་གོགས་པོའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་མཚོན་
 རྟེན་ཤིག་རེད་ལ། གཞོན་ནུའི་བཅེ་བ་དྲག་ཏུ་འཕྱུར་བའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པ་ཡང་
 རྫོས་ཅི་དགོས། ངས་མི་ཆེལ་དང་མཉམ་དུ་དུས་ཚོད་སྐྱེལ་རྒྱུ་དེ་ཡང་དེ་དང་གཅིག་
 མཚུངས་ཡོང་གི་རེད་སྟུང་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་ཅ་བ་ནས་བྱུང་མ་སོང་། འགོ་ཐོག་
 མ་ནས་བརྒྱུང་སྐྱེ་བ་ལ་ཁོ་དང་སྟན་དུ་འབྲེལ་བ་བྱུང་པར་བཞིག་བྱུང་། འདྲ་འཇོམས་

དེའི་རྣམས་སུ་ང་གཉིས་ཀྱིས་དུས་ཚོད་གང་འཚམས་ཤིག་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན།
རྣམས་མཚམས་དེར་ང་གཉིས་བར་ལ་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་བྱུང་སྟེ་ང་ཁོ་ལ་དགའ་པོ་ཆགས་
སོང་། རིན་པོ་ཆེ་ལ་མ་མཐར་ཡང་རྣམས་དེ་དུས་དེའི་སྐོར་ལ་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཡོད་པ་
མངོན་གྱི་མི་འདུག་ཀྱང་། རྣམས་སུ་ཕན་བྱ་མི་བདེ་བར་གྱུར་སོང་།

ངས་མི་ཞིག་ལ་འདོད་པ་ལོག་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟུང་པ་མ་བྱུང་། རྣམས་དེ་དུས་ངས་
འབྲེལ་བ་དེའི་སྐོར་ལ་བསམ་ཞིབ་ནན་མོ་བྱས་མེད། དེ་ནི་གང་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་པ་དེ་
ཅམ་རེད། མི་ཆེལ་གྱི་སྐྱེ་དམན་སེ་ར་ཡིས་ང་ཚོས་གང་བྱེད་བཞིན་པ་ཤེས་ཡོད། ང་རང་
གི་སེམས་ལ་ཚང་མ་འགྲིག་ཡོད་སྟུང་བྱུང་། ངས་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉེན་སྲིད་བྱས་ཡོད་པ་
དང་མི་ཆེལ་གྱིས་སེ་ར་དང་གཉེན་སྲིད་བྱས་ཡོད། མི་ཆེལ་དང་ང་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་འང་
འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་དེ་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད་སྟུང་བྱུང་། དེ་ནི་ངའི་ངོས་ནས་
ཕན་བྱ་བསམ་སློབ་རྒྱུ་བྱུང་བྱུང་།

ལོ་རྒྱུས་མ་གཉིས་དེའི་རིང་ལ། ང་མེ་ཡ་ནར་སྟོན་རྣམས། ངས་སྟོལ་ཏར་དུ་ག་དུས་
ཕྱིར་ལོག་རྣམས་མི་ཆེལ་ང་གཉིས་ཐུག་པ་ཡིན། ང་གོང་ཁྱེད་ནང་དུ་ཡོད་དུས་ང་གཉིས་
ཀྱིས་གཟུང་འཁོར་རེ་ལ་མཚན་རེ་མཉམ་དུ་སྐྱེལ་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་ཚང་མ་ལ་འགྲིག་ཡོད་
པ་ལྟ་བུར་མངོན། དེ་ནི་སལ་ཆེར་ཡོངས་སུ་ཁས་སྐྱེས་པ་ཞིག་རེད། ང་མི་ཆེལ་ལ་ཡིད་
དབང་ཤོར། ང་ཁོ་ལ་དགའ་བར་གྱུར། ང་དང་ཁོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་གོ་བར་ཡག་པོ་འཕྲོད་
གྱི་ཡོད་པ་ངས་ཤེས་བྱུང་།

ང་ལ་མཚོན་ན། མོ་བྱང་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་གཅིག་ནི་སྤྱིར་བཏང་ང་རང་མི་
ཚོགས་ཀྱི་དབྱུང་ནས་ཁེར་རྒྱུ་དུ་བྱུང་པ་ལྟ་བུར་མངོང་བྱུང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་མི་
ཚོ་དང་གོགས་པོ་སྐྱིད་རྒྱུ་ནི་དེ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཁོར་དུ་དོན་དག་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་གི་
ཡོད། ང་ལ་གོགས་པོ་ཉེ་པོ་ཁ་ཤས་ལས་མེད། འབྲེལ་བ་གཞན་དག་དེ་ཚོ་ནི་སྐྱེར་གྱི་ཁེ་
ཕན་སྐྱབ་མཁན་གྱི་མིས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་འདུག་ དེ་ནས་ཐར་རྒྱུ་ལག་པོ་རེད། ངས་ཚ་
རྒྱུན་མང་པོ་དང་བྲལ་བའི་འབྲེལ་བ་ཞིག་ང་ལ་ཡོང་རྒྱུ་དེ་དགོན་པོ་ཡིན་པ་ཤེས་བྱུང་།

ངའི་མི་ཚེ་འདི་སྐབས་རེ་ལེར་རྒྱུ་ཞིག་རེད། ང་ས་རྒྱུ་དབང་མོ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་
 དང་དུས་ཉམ་ཏུ་བསྐྱེན་བཀུར་བྱེད་པ་བཅས་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
 མི་གཞན་དང་ངའི་བར་ལ་བར་ཐག་ཅིག་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། ང་ལ་ང་རང་གི་ཉམས་
 རྒྱུ་དེ་དུས་རབས་རྒྱུ་ལེ་ཚོ་དང་འབྲ་བ་ཞིག་ཡོད་གི་འདུག ཕྱོགས་གཅིག་
 བས་བྱས་ན་ང་ཚོས་གནས་བབ་དེ་རྒྱུར་རྒྱུན་བྱས་ཡོད། ང་ལ་མི་ཚེ་ལ་དང་མཉམ་དུ་འདི་
 དག་ཚང་མའི་ཕྱི་ལ་གནས་པའི་འབྲེལ་བ་གསར་པ་ཞིག་ཡོད་སྟེ་ལ་ཚོར་བྱུང་། ལོ་དང་
 མཉམ་དུ་ང་རང་སུ་ཡིན་པ་དེར་མཛོན་ཐུབ། ངས་ལོ་ལ་ཅི་ཡང་མི་གསང་ཞིང་། རིན་པོ་
 ཚེ་སྲུང་པའི་མི་གཞན་དག་ལས་ཆེ་བ་ལས་ཀྱང་ལོས་ང་ལ་རྒྱུས་ལོན་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་
 པ་ངས་ཚོར་བྱུང་། མི་ཚེ་ལ་དང་ངའི་འབྲེལ་བ་དེས་ང་བྱིས་དུ་ལོག་ཡོང་སྐབས་སེམས་
 ལ་རེ་སྐྱུག་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་སྟེར་གྱི་ཡོད། དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་ང་རང་གི་སྐྱོན་མའི་མི་
 ཚེ་འི་པོ་དེར་སྐྱོན་འཕྲི་དང་། སྐས་གསང་མི་དགོས་པར་ལོ་དང་མཉམ་དུ་མཉམ་སྦྲོད་
 ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། ངས་དེ་རང་དབང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བྱུང་། ང་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱེས་མང་
 པོ་ཞིག་མཐུན་གྱི་ཡོད་ལ་དེ་ནི་ཉ་ཅང་གི་སུ་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

དེས་ན་ ༡༩༥༥ ཀྱི་ལོ་འདི་ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་གནད་འགག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། ཀ་ལཱ་
 པའི་འདུ་འཛོམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ང་མེ་ཡ་ནར་ལོག་པ་ཡིན། དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་ང་ཚོའི་
 ཚོས་ཚོགས་ཀྱིས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་འགོ་བཙུགས་པའི་ཤམ་ལཱ་ལའི་ལོ་ཐོག་ཞིར་བཞག་བྱས་
 བ་ལོ་གསར་དེ་སྤྱི་ལཱ་དང་པོའི་ལྷ་མཉུག་གམ་ལྷ་བ་གཉིས་པར་ཡོང་གི་ཡོད། ལོ་མཉུག་གི་
 ཉི་མ་བཅུ་དེ་བར་ཆད་ཀྱིས་ཁེངས་པའི་དུས་ཚོད་ཁྱད་མཚར་ཞིག་ཡིན། ༡༩༥༥ དང་ ༥༩
 འགོ་སྟོན་དེ་ས་རྒྱའི་ལོ་རེད། སྐབས་འདིར་ང་ལ་རྒྱའི་འཛིག་རྟེན་ནང་དུ་ཐེ་བྱས་ཡོད་ཅང་
 ངས་ལོ་འདི་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བྱུང་། ༡༩༥༥ ཀྱི་ལོ་མཉུག་དེ་ང་ལ་མོ་ཏུ་བརྟེན་
 རྒྱུ་བྱུང་བའི་དུས་ཚོད་དེ་ཡིན་པས་དུས་ངན་ཞིག་ཡིན་པ་ཤ་སྟག་རེད། དོན་རྐྱེན་འདི་
 ལ་བརྟེན་ནས་ང་སྟོལ་ཏུ་ལོ་གསར་གཏོང་བར་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་ཐུབ་མེད།

ང་ཅག་སྐྱེད་འབྱུང་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ག་འདྲ་ཡོད་མེད་མཁུན་
 ཉོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཟུང་འཁོར་རེ་རེར་ཞལ་པར་ཐོངས་མང་བཏང་གནང་བུང་། ཟླ་བ་
 དང་པོའི་ད་ཀྱིས་དེར་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ཞལ་པར་གནང་སྟེ་རྗེ་རྗེས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་དཀའ་
 རྒྱུ་ཅིག་གི་སྐོར་ལ་གསུངས་བུང་། ལོ་སྟོན་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཤར་ལི་མོན་དན་ཕྱིར་ཕེབས་
 པ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་ཚབ་ནས་བཅོན་ལྷགས་དང་ང་རྒྱལ་མང་པོ་སུ་མཐུན་ནས་བསྟན་
 འདུག ཁོ་ལ་འོད་འཛེར་བའི་དུས་ཚོད་བུང་ཡོད་པའི་སྐབས་ཡོད་ལ། ཁོས་རྒྱལ་ཚབ་
 ཀྱི་གོ་གནས་དེའི་ཆེད་དུ་དཀའ་ངལ་ལྷགས་ཆེ་བརྒྱབ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོས་སྐབས་རེ་
 སྲང་ལམ་གྱི་འབྲུག་འཛིན་ལྷ་བུའི་བྱེད་སྤངས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཐོག་ཏུ་ཞེ་སྤང་ལྷགས་ཆེ་
 སྤངས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་ལ་ཁོ་ནི་ཁོ་རང་སུ་ཡིན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་དབང་དུ་
 འགོ་གི་ཡོད། ༡༩༧༥ ལོའི་སྟོན་ལ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྒྱལ་ཚབ་གཉིས་ཀྱིས་“ཉོན་མོངས་
 དེ་ཤེས་སུ་བསྐྱར་ཐབས་”ཞེས་པའི་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་སྟོན་ཉམས་ལེན་གྱི་ལས་རིམ་
 རི་སྟེང་ཅིག་མཉམ་དུ་འཁྲིད་གནང་བ་རེད། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་སྟོ་སི་འོ་ལ་གསུང་ཆོས་
 གཅིག་དང་ལོ་སི་ཨན་རེལ་སི་ལ་གསུང་ཆོས་གཅིག་འཁྲིད་གནང་བ་རེད། བཟོ་སྐྱེད་
 ཆོགས་འདུའི་བརྗོད་གཞི་དེས་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་རྒྱལ་ཚབ། འོད་གསལ་བསྟན་
 འཛིན་དང་སྟན་དུ་ལས་ཀ་བྱས་ཏེ་ཅི་ཞིག་བསྐྱབ་རེ་གནང་གི་ཡོད་པ་དེ་མཚོན་གྱི་
 ཡོད་པར་མངོན།

༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོར་ང་ལ་སྤངས་འཁོར་གྱི་བརྗོད་སྟོན་ནས་ཅུག་སྐྱེད་འབྱུང་
 བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་གནས་ཚུལ་ང་ཅག་ཏུ་བྱིན། དཀོང་ངོ་གཅིག་ལ་རིན་པོ་ཆེ་བརྗོད་
 རྒྱུའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་མི་ཁོན་གྱི་རིན་གྱི་སྐྱེས་སྐར་གྱི་སྟོ་ཆོགས་
 ཞིག་ལ་ཕེབས་འདུག སྟོ་ཆོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགན་འཛིན་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་མི་
 འགའ་ཤས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ལྷན་ཞིག་ཏུ་གདན་སྤངས་ཏེ། ཁོང་ཆོས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་ཀུན་
 སྟོན་གྱི་ཐོག་ལ་ཁོང་རྒྱལ་ཅན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཉོན་ལ་ཡོད་པའི་དཀའ་ངལ་ཡོད་
 སྐོར་ལུས་འདུག ས་ཐོག་དེ་རང་དུ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་དབང་ཆ་བེད་སྟོན་ལོག་

པར་གཏོང་བའི་གནད་དོན་གྱི་སྐོར་ལ་གྲོས་བསྟུན་བྱེད་ཕྱིར་ཀ་ལཱ་པའི་ཕོ་བྲང་དུ་
 འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་མཚན་དེར་བསྐོང་ཚོགས་གནང་འདུག
 འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཡོངས་ཚོགས་དང་དེ་བཞིན་མདའ་དཔོན་གཉིས་
 གུང་བོས་འདུག རེ་མིང་རོམ་ལ་ལས་འགན་གཞན་ཡོད་པའི་སྟེང་དུ་ཁོ་འགན་འཛིན་
 ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་ཡང་ཡིན་པས་ཁོ་ཡང་སླེབས། མཚན་དེར་རྒྱལ་ཚབ་ནི་གོང་
 བྱིན་ལ་གྱི་མཚན་མཐུན་འདོད་སྟོན་གྱི་མི་ཚོ་འདྲོམས་སའི་སྐེར་གྱི་སྐོར་ཚོགས་ཤིག་ཏུ་
 ཡོད། ཁོ་དང་ལི་ལ་གཉིས་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཕོ་བྲང་དུ་མ་སྐོར་སྐོན་ལ་ངས་རྒྱལ་ཚབ་
 ཕོ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པ་ཤེས་བྱུང་། ཁོ་ནི་མ་མཐར་ཡང་ཕོ་ཕོ་གཉིས་ཀར་སྟོན་མཐུན་
 ཞིག་རེད།

རྒྱལ་ཚབ་གྱི་མཚན་མཐུན་འདོད་སྟོན་གྱི་ཐད་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་
 མེད་པ་དེ་གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་སྟེ། འདོད་སྟོན་གྱི་ལངས་ཕྱོགས་ལ་
 མ་བཟོས་པར་རྒྱལ་ཚབ་གྱིས་མི་གཞན་དག་ཚང་མར་དབྱེ་འབྱེད་མེད་པར་སྤྱི་སྣོམས་
 བྱེད་གྱི་ཡོད་མེད་ལ་ཁོང་ལ་ཐུགས་ཁུལ་ཡོད། རྒྱལ་ཚབ་གྱི་ང་རྒྱལ་གྱི་ཐད་ལ་རིན་པོ་ཆེ་
 ཁོང་རང་གིས་ཀྱང་ཐུགས་ཁུལ་གནང་སྟེ་དུས་ལུན་གང་འཚམས་ཕྱིན་ཡོད་ཅང་། ལྷ་བ་
 དང་པོའི་མཚན་མོ་དེར་གནས་སྡངས་དེའི་སྐོར་ལ་ཐག་གཅོད་ཅིག་གནང་དགོས་པའི་
 དུས་ལ་བབ་པ་མཁྱེན་འདུག ཁོང་གིས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་སྟོན་མོ་དེ་ནས་ཕོ་བྲང་དུ་ཚོགས་
 འདུར་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག རྒྱལ་ཚབ་ད་དུང་མ་སླེབས་ཅང་རིན་པོ་
 ཆེས་མདའ་དཔོན་ཇི་མེན་མངགས་ཏེ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱད་ཅིག་དེ་གར་ཕོ་བྲང་དུ་སྐྱད་བཅང་
 གནང་འདུག དུས་ལུན་ཚུ་ཚོད་གཅིག་ཅམ་ཕྱིན་ཀྱང་རྒྱལ་ཚབ་སླེབས་མི་འདུག

མཐར་མ་དེར་རྒྱལ་ཚབ་སླེབས་པའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་དཀའ་རྙོག་དེའི་ཐད་ལ་
 འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་གདོང་ཐུག་བྱེད་དགོས་པའི་
 འབད་བཙོན་གནང་འདུག ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་ཕོ་བྲང་གི་ས་གདན་སྟོན་པོ་ཅན་གྱི་ཁང་
 མིག་སྟོན་པོའི་ནང་དུ་འདྲོམས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་

མི་འདྲ་མིན་ལ་དཀའ་ངལ་གང་ཡིན་བསམ་པ་དེ་དག་ཐད་ཀར་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ཤོད་དགོས་
 པའི་རྒྱལ་མ་གནང་འདུག རྗེས་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ངལ་གསུངས་པར་གཞིགས་ན་འགན་
 འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཚོས་རྒྱུད་ཚ་ཐད་ཀར་བཤད་མ་ཐུབ་པ་འདྲ། དུས་ལུན་
 གང་འཚམས་ཤིག་གི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་གཞིམས་བདེ་གསུངས་ཏེ་ཐོག་ཁར་ཕེབས།
 འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་པལ་ཆེ་བའང་ཕྱིན་འདུག འོན་ཀྱང་གང་
 རྒྱུད་བདེར་རྒྱུར་ཞིབ་བྱེད་པར་མི་འགའ་ཤས་རྗེས་ལ་བསྐྱད། དེ་དུས་དཀའ་ལྷོག་གང་
 ཡང་སེལ་མ་ཐུབ། མཐུག་ཏུ་སྡོད་མཁན་ནམས་ནི་ཤེ་མིང་རོམ་དང་། བཀའ་སྲུང་རྒྱུ་བྱུང་།
 ཇི་མ་ཇི་མེན། བཀའ་སྲུང་མདའ་དཔོན། ཉམས་ལེན་དང་སློབ་སློང་གི་དབུ་ཁྲིད་རོ་རྗེ་
 སློབ་དཔོན། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་རྒྱ་བཅར་གཙོ་བོ་མའེ་ལོལ་ལུང་བཅས་རེད། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱང་
 དེར་ཡོད་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་རྫོན་ལེར་ཁི་སི་མངགས་ཏེ་ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་ཁོང་རང་གི་
 སར་རྒྱུད་བཏང་གནང་འདུག།

ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་ཐོག་ཁར་རིན་པོ་ཆེའི་བཞུགས་ཤག་ཏུ་ཕྱིན། དེ་གར་ཁོང་གིས་ཚང་
 མས་མཉམ་དུ་ཁོ་བ་འདོར་དགོས་པའི་དགོངས་འཆར་གནང་འདུག རྒྱ་བ་སྡོན་མ་དེར་
 རིན་པོ་ཆེས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་གནང་སྐབས། སློབ་མ་ཞིག་གིས་ཁོང་ལ་
 LSD ཞེས་པའི་ཚུལ་རྗེས་ཀྱི་སྐབས་ཚེན་པོ་ཞིག་སྤུལ་བ་རེད། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་
 པ་ལེན་པའི་ཆ་ཤས་སུ་རང་གི་སྒོ་གསུམ་སྒྲ་མར་འབུལ་བ་མཚོན་བྱེད་དུ་སྒྲ་མ་ལ་འབུལ་
 བ་ཞིག་སྤུལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། སློབ་མ་འདིས་བཞི་སྟེན་སྡོད་བའི་ནམ་འཇུག་མཚོན་བྱེད་དུ་
 དེ་ལྟར་བྱས་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་བཞི་སྟེན་ཀྱི་སྐབས་དེ་ཉམ་ཚགས་གནང་སྟེ་སྐབས་འདིའི་
 ཐོག་ཁོང་གིས་དེ་ཕྱིར་བཏོན་གནང་བ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་རྫོན་ལེར་ཁི་སི་ལ་མཚན་དེར་ཞབས་ཞུ་བྱེད་དགོས་པར་མངགས་ཅང་
 ཁོས་བཞི་སྟེན་སྡོད་མེད། ཁོས་དེར་འཛོམས་པའི་མི་ཚང་མར་ལྟ་རྟོག་བྱས་ཏེ་བསྐྱད། བཞི་
 སྟེན་ཀྱི་རུས་པ་ཐོན་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས་དུས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་སུང་མེད་ཅིག་ནང་བཞིན་
 བྱེད་སྐྱབས་ཡ་མ་རྩུང་རེ་མང་རེ་མང་སྟོན་རྒྱུ་འགོ་བཅུམས་པ་རེད། ཁོས་རིན་པོ་ཆེ་དང་

གཞན་དག་ཚོའི་འཕྲིན་ལ་སྒྲིབ་ལམ་མི་མངོས་པ་དང་། ཏ་ཅང་ཁོ་ཉམས་བསྟན་པ་འདྲ།
རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་རྒྱལ་ཚབ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཁོའི་ཀུན་སྒྲིབ་ཀྱི་དཀའ་ཉེན་སྐོར་ལ་འབྲེལ་
བཤད་གནང་ཐབས་གནང་གི་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེས་གང་གསུངས་པ་
རྣམས་གོ་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་ལྟར་བྱས་ཏེ་སྒྲིབ་ལོག་བྱས།

སྐབས་ཤིག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་རྒྱལ་ཚབ་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་དགོས་
པའི་བཀའ་གནང་བྱང་། (རིན་པོ་ཆེས་གཞན་དག་ཚོས་བཟི་སྐྱབ་ཟས་པའི་རྗེས་སུ་
ཉམས་སྤོང་ཅི་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཆ་ཚང་མཁུན་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་རང་གིས་བཟི་
སྐྱབ་མཚོན་ཀྱང་ཁོང་ལ་འགྱུར་བ་སྲུ་ཅམ་ཡང་ཕྱིན་མེད།) རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ “སྤིང་ཉེ་མ།
ང་ལ་ཁྱོད་རང་གི་རོགས་པ་དགོས་ཀྱི་འདུག ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་རོགས།
ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་རྒྱུར་ལ་འགྲུག་ཐབས་བྱེད་དགོས། གང་འབྱུང་བཞིན་པ་དེ་ཁོ་ལ་ཤེས་སུ་
ཚུགས་དང་།” ཞེས་གསུངས་བྱང་། དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེས་ཁ་པར་རྒྱལ་ཚབ་ལ་སྐད་དེ་ཁོང་
གིས་ “ཏ་ཡ་ན་འདི་གར་ཡོད་པས་ཁྱོད་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་རེད།” ཅེས་གསུངས། རྒྱ་མཚན་
ཇི་ལྟར་ཡང་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ང་ཡིན་པ་ངོས་ལེན་བྱས་མ་སོང་། ཁོས་ “ཇི་ན། ཁྱོད་རང་ཡིན་
པས། འདི་ཁྱོད་རང་ཡིན་ནམ། ཇི་ན།” ཞེས་ཟེར་གྱིན་བསྐད་སོང་། ངས་ཁོ་ལ་རིན་པོ་ཆེས་
ཁོ་རང་ལ་གང་གསུངས་པ་དེར་ཉན་དགོས་པ་དང་། ཁོ་རང་སུ་ཡིན་པ་དེ་བྲན་དགོས་པ་
རེད་ཅེས་ཤོད་གྱིན་བསྐད་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཁོས་ངས་གང་བཤད་པ་ཙམ་བ་ནས་གོ་ཐུབ་
ཀྱི་མི་འདུག ཁོས་ཁ་པར་སྐྱུར་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐད་ཏེ་ “དེ་ཏ་ཡ་ན་མ་རེད། དེ་ཇི་ན་རེད།
ངས་ཁྱོད་རང་གིས་ཅི་ཞིག་ཤོད་གྱིན་ཡོད་པ་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག” ཅེས་ཤོད་བཞིན་བསྐད།

ངས་ཁ་པར་མཚམས་བཞག་རྗེས། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་དོ་སྣང་ད་དུང་འགྲུག་མ་ཐུབ་པས་
རིན་པོ་ཆེས་པོ་བྱང་དུ་ང་ཚོའི་སྣང་ཁང་གི་ཚིག་ཇའི་རྒྱ་ཚོགས་སྤོང་དུ་ཕྱག་ཤུགས་ཆེར་
བརྟེན་གནང་སྟེ་ “མི་ཚོགས་” ཅེས་རྣ་བ་གཅོས་པའི་གསུང་སྐད་བསྐྱོན་པ་ངས་ཐོས་བྱང་།
ཁོང་གིས་རྒྱ་ཚོགས་དེར་རྟེན་འབྲེལ་ཞིག་བཏོད་འདུག མཐའ་མ་དེར་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་
འབྱུང་བཞིན་པ་ཤེས་སུ་བཟུག་ནས་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་ལ་འཐམས་འདུག རིན་པོ་ཆེས་

རྒྱལ་ཚབ་གྱི་མདུན་དུ་ཕྱག་གཉིས་པོར་བའི་དབྱིབས་སུ་སྦྲར་གནང་སྟེ། དེའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག་བསྐྱམ་ཡོད་པ་ནང་བཞིན། ཕྱག་གཉིས་བར་གྱི་བར་སྟོང་དེ་བསྐྱེད་ནས། གཞན་པ་ནམས་གྱི་མདུན་དུ་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ "འདི་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚམས་རེད། འདི་ནི་ལྷན་ཏུ་ཚ་ཆེན་རེད། གལ་ཏེ་ཚོད་ཀྱིས་ཚོས་ལ་སྐྱལ་བཅོམ་བྱས་ན་ངས་ཚོད་ཚུ་མེད་གཏོང་གི་ཡིན། ཚོད་རང་ངས་བཟོས་པ་དང་། ཚོད་ངས་ཚ་མེད་གཏོང་བྱུང་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ཚོད་ཀྱིས་ཤེས་དགོས།" ཞེས་གསུངས་འདུག།

དེ་ནི་བཀའ་བབ་ཏུ་ཅང་སྡི་མོ་ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་བཀོལ་དག་པོ་དེ་གནང་བའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་ཚབ་དཔལ་ལུ་མཐུན་གྱི་ལྷན་ཏེ་ཞི་འཇམ་དང་གཉེན་ཚུང་དུ་དགའ་རབ་གྱུར་འདུག། ཞོ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་འབྲིས་སུ་བསྐྱེད་ནས་རང་སེམས་རང་གིས་གཞོན་ཐབས་བྱས་འདུག། ཚུ་ཚོད་འགའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་དེར་ཡོད་པའི་མི་ཚང་མའི་བཟའ་ལྷན་ནམས་དེ་གར་རྐྱང་གཏོང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག། མི་ཚང་མས་རང་རང་གི་བཟའ་ལྷན་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་དེ་གར་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་པ་དེའི་དཔལ་པོ་དེ་བས་མང་བ་བྱུང་འདུག། བྱད་མེད་ཚོ་སླེབས་པའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་གང་བྱུང་བའི་སྐོར་ལ་མང་པོ་གསུངས་གནང་མི་འདུག། ཞོང་གིས་ཚང་མ་འོག་ཤོག་ཏུ་ཕོ་བྲང་གི་བར་བྱམས་གྱི་མདུན་དུ་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག། ཞོང་གིས་གནས་སྐབས་དེའི་དྲན་གསལ་ཆེད་དུ་ཡིག་གཟུགས་ཤིག་འབྲི་འདོད་ཡོད་གསུངས་འདུག། ཞོང་ལ་ཁང་པའི་མཚོད་ཁང་ནང་དུ་བཞག་པའི་ཡིག་གཟུགས་པེར་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། ཞོང་གིས་སུ་མིའི་སྐྱལ་ཚོ་ནག་པོའི་ཕོར་པ་དེ་དང་མཉམ་དུ་པེར་དེ་བར་བྱམས་སུ་འབྱེད་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག། ཞོང་གིས་ཤོག་སྐྱེལ་རིང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཁྱེད་ཤོག་གསུངས་ཏེ་ཡིག་གཟུགས་འབྲི་བའི་ཆེད་དུ་ཤོག་སྐྱེལ་དེ་བཤེག་ཏུ་བརྟུག་འདུག། དེ་ནས་མི་ཚང་མ་ཞོང་གི་མཐའ་ལ་འཛོམས་ཏེ་ཡོད་སྐབས། ཞོང་གིས་པེར་གྱིས་གསེག་ཤང་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་ཞལ་ནས་སྐར་ཡང་ "མིན་" ཞེས་གསུང་རྒྱུད་བསྐྱོན་འདུག། ལྷག་ཚོ་གང་སར་འཕྱོར་འདུག། མི་ཚང་མའི་ཕྱོད་ཆས་ལ་སྐྱལ་ཚོ་འཕྱོར་ཡོད་པ་དང་བར་

བྱམས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཚེ་སྐྱུར་དུ་གཏོང་དགོས་པ་བྱུང་འདུག དེ་ནི་ན་འོན་དུ་འཇུག་
པའི་བར་ལན་ཞིག་རེད། ལོ་དེའི་ལོ་མཇུག་དུ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་དོན་དུ་ཡིག་
གཟུགས་གཞན་ཞིག་བྲིས་གནང་བ་རེད། དེ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཞིན་དེ་ཙོ་ཡི་ནང་དུ་བཅུག་
པའི་ཚིག་འབྲུ་ལོ་ (NO) ཞེས་པ་དེ་རེད། 1990 གམ་པའི་ལོ་མཇུག་དེར་རིན་པོ་ཆེས་
ཁོང་རང་གིས་ “མིན་ཆེན་པོ་” ཞེས་འབོད་པ་དེའི་སྐོར་ལ་སྐྱབ་ཚཱ་ཚཱ་ཞིག་བྲིས་གནང་བ་
རེད། རྗེས་སུ་ 1993 ལོར་ཁོང་གིས་སྟོལ་ཏར་དུ་གམ་སྐྱ་ལའི་སྐྱོང་བརྟན་གནང་པའི་
སྐབས་སུ་ཉམས་སྐྱོང་དེའི་སྐོར་ལ་བཀའ་གནང་སོང་། ཁོང་གི་གསུང་བཤད་དེ་རང་མགོ་
རང་གིས་བསྐོར་བའི་སྐོར་ལ་རེད། ཁོང་གིས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཡོད།

ཉེ་མ་རུབ་པའི་བདུན་ཀྱི་གཉེན་པོ་ནི་རང་གིས་རང་ལ་མགོ་སྐོར་བ་ནས་རང་
དབང་འཕོབ་རྒྱ་དེ་རེད། དེ་དང་འབྲེལ་ནས་ངས་བྱེད་ཚོར་མིན་ཆེན་པོའི་སྐོར་
ལ་ཤོད་འདོད་ཡོད། དེ་ནི་དཔེར་ན་ང་ཚོས་བྱི་ནང་བཞིན་སེན་འབྲད་བྱེད་པའི་
གོམས་གཤིས་རྒྱུ་དུ་ལ་མིན་ཟེར་བ་ཙམ་དང་མི་འདྲ། ང་ཚོས་རང་ཉིད་ལ་སེན་
འབྲད་བྱེད་སྐབས་ང་ཚོས་སྐྱམ་པོ་དང་ལན་པོའི་སྟོན་ནས་འབྲད་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་ད་དུང་སེན་འབྲད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་དེ་ལ་ཚད་བཀག་
ཅིག་ཡོད། དེ་ནི་ང་ཚོས་དེ་ལྟར་དུ་འགོ་ཞིག་བྱེད་པ་ལས་ལྷོག་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་
ཞིག་བྱེད་སྐྱོང་སྟེ་སྐྱོང་དགོས།

མིན་ཆེན་པོ་ནི་མིན་གྱི་རིམ་པ་ཐད་དེ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་རེད། ངའི་བསམ་པར་དེ་
ནི་མི་ཚང་མས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་བྱེད་ཚོ་ཚང་མས་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་
ལ། དུས་ལུག་ཞིག་གི་སྡོན་ལ་ཀ་ལཱ་པའི་པོ་བྱང་གི་ངའི་བྱིམ་དུ་ང་དང་ངའི་
རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ LSD ཞེས་པའི་ཚུལ་སྐྱུད་པ་ཡིན། མིན་ཆེན་པོའི་གོ་དོན་
དེ་ང་ཚོའི་ཚུལ་སྐྱུད་དེའི་སྐྱོང་བའི་གཙོ་གནད་དུ་གྱུར་བ་རེད། མིན་དེ་ནི་རང་
ཉིད་ཀྱིས་དངོས་ཡོད་གནས་རྒྱལ་ལ་མི་སྟོན་པ་ཞིག་ལ་གོ་རང་ཉིད་ཀྱི་མངོན་

སྐྱེས་ལས་བཟུལ་བའི་མངོན་སྐྱེས་དམིགས་བསལ་བཞིག་མེད། དེ་ནི་རྒྱན་
ལྷན་གྱི་མིན་ལས་ལྷོག་པའི་མིན་ཆེན་པོ་དེ་རེད།

ཤམ་གྱི་ལའི་མིན་གྱི་རིགས་དཀྱིལ་མ་དེ་རང་གིས་རང་མི་འབྲང་པ་དང་རང་ཉིད་
གྱི་སྐྱེས་རྒྱན་དུ་ཤང་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་ལ་བཀོལ་སྤྱོད་ཡོད། མིན་དེས་རང་ཉིད་ལ་
རྒྱན་དུ་དགག་བྱ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་གོ་རྟོགས་ཤིག་སྟེར་གྱི་ཡོད།
དོན་དམ་དུ་དེ་ནི་ཡིན་ཞིག་རེད་ལ། ཡིན་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད།

ང་ཚོས་ LSD ཞེས་པའི་ཚུལ་རྣམས་མཉམ་དུ་སྤྱད་སྐབས་མིན་ཆེན་པོ་དེ་ཕྱིར་
ཐོན་པ་རེད། མི་ཚང་མས་རང་རང་གི་འདིག་རྟོན་ལ་བག་མེད་དུ་སྤྱད་པ་རེད།
དེས་ན་མིན་རི་ལྟར་བརྗོད་དམ། ངས་ང་རང་གི་ལག་པ་དང་ཁུ་ཚུར་གྱིས་ཆོག་
ཇའི་རྒྱ་ཚོག་སྟེ་དུ་གཞུས་ཏེ་དེ་ཆག་སོང་། ངས་མིན་ཆེན་པོ་ཞིག་ང་རང་གི་
ཁང་པའི་བར་ཁྲུལ་གྱི་སྐོ་ཚིགས་དོས་སུ་བྲིས་པ་ཡིན། ད་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་
མིན་རེད། རྣམས་སུ་ངས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་དམིགས་བསལ་དུ་བཞག་སའི་ཆེད་དུ་ཡིག་
གཞུགས་གཞན་ཞིག་བྲིས་པ་ཡིན། དེ་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་ལས་ཁུངས་ནང་དུ་ཡོད་པ་
རེད། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཚོར་དེར་བལྟ་འདོད་ཡོད་ན་བལྟས་ན་ཆོག ཁྱེད་ཚོས་མིན་
མིན་ལ་བལྟ་སྐབས་ཀྱི་རེད།

ཁྱེད་ཚོས་ཚོས་ཕྱོགས་གྱི་རྒྱ་མཚན་ནམ། འདིག་རྟོན་ལས་འདས་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྱི་ཐབས་ལམ་གང་རུང་ལ་བསྟན་དེ་གྲོག་མ་དོག་རྣམས་གཏོང་བ་དང་། དུག་སྤང་
གསོད་པ་རྩ་བ་ནས་བྱེད་མི་ཆོག དེ་ནང་ཚོས་རེད། དེ་ཤམ་གྱི་ལ་རེད། ཁྱེད་ཚོས་
སྟོག་བཅད་ན་མི་འགྲིག ང་ཚོས་སེམས་ཅན་ཚང་མར་གུས་ཞབས་བྱེད་དགོས།
ཁྱེད་ཚོས་འདིའི་ཐད་ལ་སྐོ་བུར་གྱི་ཐག་གཅོད་རྩ་བ་ནས་བྱེད་མི་ཆོག དེ་ཤམ་
གྱི་ལའི་རྒྱལ་པོའི་ཁྲིམས་རེད། ཁྱེད་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་ཁོ་ན་བྱས་ན་
མི་འགྲིག ཁྱེད་ཚོས་སྤང་བྱ་རི་ཡིན་སྟོང་དགོས་པ་དང་སྤང་བྱ་རི་ཡིན་སྤང་

དགོས་པའི་ཞིབ་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ལ་བསམ་སྒོ་བཏང་སྟེ་དཔྱད་ཤེས་
བསྟེན་དགོས། དེ་ལྟར་ཚོར་རག་ལས་ཡོད།³⁹

བཀའ་སློབ་དེ་ཁོང་གིས་ཉ་ཅང་གཅིགས་ཆེར་བཟུང་ཡོད། དེ་ནི་རྒྱལ་ཚབ་ཚམ་མ་ཡིན་
པར་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚང་མའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་རེད། དེ་ལྟར་ཡང་བཀའ་སློབ་འདི་
"ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མ་" ཞེས་པའི་དེབ་ཏུ་དཔར་སྐྱབ་བྱེད་སྐབས། ང་ཚོས་དགོས་མཁོ་
མེད་པར་མཐོང་སྟེ་བཟི་སྐྱབ་གྱི་སྐོར་དེ་མི་ཤོད་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་
སྐབས་འདིར་ངས་བདེན་པ་ཆ་ཚང་བཤོད་དགོས་པ་རེད་སྟེ། རིན་པོ་ཆེས་བཟི་སྐྱབ་
མང་པོ་བཞེས་གི་མེད། དམིགས་བསལ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་བའི་མི་དེ་ཚོ་གོལ་བའི་
དོན་དུ་ཁོང་གིས་སྐབས་སྐབས་སུ་བཞེས་གནང་བ་རེད། དེས་ན་ཁོང་གིས་བཟི་སྐྱབ་ལྟ་
བུ་བེད་སྟོན་གཏོང་རྒྱ་དེ་ཡང་རྒྱན་ལྡན་དེ་ཚོའི་ཆེད་དུ་རེད།

གཅིག་བྱས་ན་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་གོ་གནས་སུ་ཡོད་པའི་མི་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་ང་
རྒྱལ་གྱིས་སློབ་པའི་གནས་སྐབས་ཤིག་བརྒྱད་ཡོད་སྟེ། མི་ཚང་མས་རང་ཉིད་རང་གིས་
བསྐྱེད་པའི་གནས་བབ་དེར་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཚོས་ཉིད་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་
ཚབ་གྱི་ཐད་ལ་འདི་ཐལ་ཆ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཅང་། རིན་པོ་ཆེས་འདི་གསོད་དང་གསོ་བའི་
གནས་སྐབས་ཤིག་ཏུ་དགོངས་པ་རེད་སྟེ། འདིར་ཁོང་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་འང་ཁོང་
གི་གདམས་ངག་གི་སྟེང་པོ་དེ་གྲ་མ་ཉམས་སུ་མ་ཐོར་བར་གནས་ཐུབ་མིན་དང་ཁོང་གི་སྒྲ་
བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱལ་པམ་ལ་ཐུག་ཡོད། ཁོང་གིས་དེ་སྟེ་མཐུད་རྒྱ་དེ་རྒྱལ་ཚབ་ལ་སྒོ་གདང་
བཅོལ་ཡོད། ངའི་བསམ་པར་སྐབས་འདིར་རྒྱལ་ཚབ་གྱིས་འགན་ལྷི་འདི་འབྲེར་ཐུབ་
མིན་གྱི་ཐད་ལ་རིན་པོ་ཆེར་ཐུགས་དོགས་ཆེན་པོ་འཁྲུངས་ཡོད་སྟེ།

མིན་ཆེན་པོའི་དོན་རྒྱུ་གྱི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྒྱལ་ཚབ་གཉིས་ཀྱིས་ང་ཚོ་རྒྱན་
དུ་སྟོན་ས་པ་ཆེ་ཁོ་འོའི་ཁང་པ་དེར་གྲུང་གསེང་ལ་མཉམ་དུ་བསྟོན་པ་རེད། ཁོང་གཉིས་

39 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། "ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མ་སྟེ། ཤམ་རྩ་ལའི་ཤེས་རབ་" (རྩོ་སི་འོན་ཤམ་རྩ་ལ་དཔར་སྐྱབ་ཁང་། 1999)
ཤོག་གངས་ 100 བས་ 107 (འདིར་བཤོད་པ་ནི་ཨེལ་ཨེས་ཀྱི་ཡི་སྟོར་གྱི་འདོན་མ་བུས་སྟོན་གྱི་བྱི་མོ་ཞིག་རེད།)

གྲིས་དེ་གར་རིན་པོ་ཆེས་སྐད་བཏང་གནང་བའི་མདའ་དཔོན་རི་མེན་དང་ལོའི་བཟའ་
ཟླ། དེ་བཞིན་མི་གཞན་བཅས་དང་མཉམ་དུ་ཉིན་བཅུ་སྟོར་ཞིག་བསྟན་པ་རེད། ལྷན་པས་
དེར་རྒྱལ་ཚབ་ནི་ཞེ་དྲགས་ཞི་འཇམ་དང་གཉེན་རྒྱུ་འདུག་ཅེས་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་
གསུངས་གནང་བུང་། འོན་ཀྱང་དེ་བའི་མ་ཞི། དེ་ལྟར་རྒྱུ་འབྱོར་ས་ཕྱབ་བཟ། ལུ་མཐུད་
ནས་སྟོད་ཕྱབ་བཟ་ཞེས་པ་དེ་རེད།

བྱེད་སྟོལ་འདི་དག་དང་མཉམ་དུ་ཤམ་སྟ་ལའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ས་རྟའི་ལོ་དེ་རྫོགས་པ་
རེད། ལོ་དེའི་ཉི་མ་མཐའ་མ། ༡༩༧༩ ལྷ་ ༡ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་མོ་དེར་ཆ་ཚང་བའི་ཉི་འཇིན་
བུང་བ་རེད། དེ་ནི་སྟོང་ལོ་འདིའི་ནང་གི་ཆ་ཚང་བའི་ཉི་འཇིན་མཐའ་མ་དེ་ཡིན་པ་དང་
ཨ་རིའི་སྲིང་ཆེན་ནས་མཐོང་ཕྱབ་པ་བུང་ཡོད།

[མེད་པ་ཤེས་ཤིང་བྲིམས་སྟོན་ན། །
བཙོན་འགྲུས་ལྡན་པའི་བཟོད་པ་བུང་། །
དེ་ཆེ་གཏན་གྱི་ (No) མིན་ཐོབ་ནས། །
ཉི་མ་རྒྱབ་པའི་བདུད་ལས་རྒྱལ། །]

शिवशक्तिप्रतिष्ठापना
 शक्तिप्रतिष्ठापना
 शक्तिप्रतिष्ठापना

(शक्तिप्रतिष्ठापना)

མིའི་རྒྱུ་རྐྱེས་ཐབས།

དེ་གར་མིའི་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད།

མིའི་དུས་ཚད་ལ་ཕན།

མིའི་དུས་བྱ་ལྟར་འཚུབ་མ་བསྐྱུལ།

མིའི་དུས་ཚོད་ལ་རྒྱ་ཚོད་སྟེང་དུ་རྒྱུ་ལྷན་ཞིག་བཏོད།

མིའི་དེ་འདྲིལ་རྟེན་ནང་གི་མིའི་གྱི་ནང་ནས་མིའི་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད།

མིའི་དུས་ཚད་དང་མེད་པ་ཕན།

མིའི་དུས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་བསྐྱུལ་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ཉི་ཟླའི་གཟུང་འདྲིལ་བསྐྱུལ།

མིའི་དེ་ཞི་ལྷན་རྟེན་ལེགས་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཞིག་གི་རྒྱུ་ལ་རེད།

མིའི་དེ་ཞི་མིའི་ཚང་མའི་ནང་ནས་བཟང་ཤོས་དེ་རེད།

མི་ལྟར་པོ་ཞིག་སྟེ། མི་བཟང་པོ་ཞིག་གིས་འདྲུམ་དུ་སྐྱེས་མིའི་དེ་ཞི་བསྐྱེད་པའི་

མཛེས་སྣང་རེད།

རྒྱུ་ཚོས་འགྲུལ་བའི་གཞོན་ནུའི་ཤོ་མ་སྐྱེས་དེས་སྐྱེས་པས་དང་།

ཁོང་ཚོའི་ལུས་རྒྱུ་ནས་སྐྱེས་པས།

མིའི་དེ་ཞི་སྐྱེས་རྒྱུ་མེད་ལ་ཚོ་རྒྱུ་ཡང་མེད་ཀྱང་། ལུས་སྟོབས་ཀྱིས་མཁྲིགས་རྒྱུ་དུ་

མཛོན་པ། དགའ་རུང་བའམ་བསྐྱུར་རུང་བའི་བསྐྱེད་པའི་དུ་འོད་པ་དེ་རེད།

མིའི་དེ་ཞི་དབྱུགས་རིང་གི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་སྐྱེད་པའི་སྟེ། སྐྱིད་དམ་སྐྱེད་ལ་བྱི་

སྐྱིད་དང་ནང་སྐྱེས་བྱེད་པའི་བྱང་ལོག་དེ་རེད།

མིའི་དེ་ཞི་མིའི་ཚང་མའི་ནང་གི་མིའི་དེ་རེད།

བག་སྟོད་དམ་གཅུན་པ་ཞི་རྒྱུ་ལའི་ནང་དུ་ཡོད།

མིའི་ཆེན་པོ་དེ་སྐྱེས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་མེད།

འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་ཁོ་ནས་མིའི་དེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།

མིའི་འདྲིལ་ཞི་སུ་མི་སྐྱེད་ཚས་རྟེན་བཏུན་དུ་བྱིས་ཉི་གནམ་ཆེན་པོའི་མཚོངས་ལ་གནས།

མི་ཆེན་པོ་འདི་ནི་ང་ཚོའི་མཚན་མར་ཁབ་གཙག་གིས་བྲིས་ཡོད།
 མི་ཆེན་པོ་འདི་ནི་སྤེལ་བའམ་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ཉམས་གཙང་མ་མིན།
 འོན་ཀྱང་མི་ཆེན་པོ་འདི་མི་ཆེན་པོ་ངོ་མ་དེ་རེད།
 གནམ་སྟོན་པོ་རེད།
 རྒྱ་སེལ་མར་པོ་རེད།
 ལུ་མེན་མེ་ཏོག་སྟོན་པོ་རེད།
 དེས་ན་མི་ཆེན་པོ་འདི་མི་ཆེན་རེད།
 མི་ཆེན་པོ་འདི་པར་ང་ཚོས་དགའ་སྟོན་བྱས་ཤིག
 རྒྱབ་ཤུགས་གཅིག་སྟེང་ཀྱི་མི་ཆེན་པོ་ལངས་ཏེ་ནམ་མཁའ་བརྟེན་ལ།
 དེས་ན་རྒྱབ་ཤུགས་གཅིག་སྟེང་ཀྱི་མི་ཆེན་པོ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུར་རྒྱབ་རྒྱ་ཡང་ཆེ།
 མི་ཆེན་པོ་འདི་དང་ལྷན་དུ་ང་ཚོ་ལ་ཉེ་འདྲེ་འཆེར་བར་ཤོག
 མི་ཆེན་པོ་འདི་དང་ལྷན་དུ་ང་ཚོས་སྐྱབས་ལ་གང་ལ་བསྐྱུ
 ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་མི་ཆེན་པོ་འདི་ང་ཚོས་སྟོན།
 ལུ་ལུ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཆེན་པོ་འདི་ལྟར་འཁྲུང་འགྲོ།
 དེ་བཞིན་ཨ་སྤེལ་ལེ་ཤིང་ནགས་ནང་གི་སྤང་ཆེན་ཚོས་ཀྱང་།
 གཉེས་སྟོན་ཀྱི་མི་ཆེན་པོ་དང་སྤོ་འཁྲབ་ཀྱི་མི་ཆེན་པོ།
 ཇི་ནི་ལ་ཡི་མག་ཅིག་མི་ཆེན་པོ།
 དུག་སྐྱང་གིས་སྐྱོད་དུས་ང་ཚོར་གནས་ཚུལ་དང་ལམ་སྟོན་ཚང་མ་རྟོག་ཀྱི་ཡོད།
 ང་ཚོས་མི་ཆེན་པོ་འདི་རིགས་འགའ་ཞིག་རྟོག་ཀྱི་ཡོད།
 མི་ཆེན་པོ་འདི་ང་ཚོའི་བསྐྱབས་བྱ་ཆེ་ཤོས་བྱེད་དགོས་ཏེ།
 རྒྱལ་པོ་ལ་མི་ཆེན་པོ་དང་།
 རྒྱུ་སྟོན་ལ་མི་ཆེན་པོ།
 ང་ཚོའི་ཚོད་ལྷན་ལྷན་ཀྱི་སྤོ་འཁྲབ་ལ་མི་ཆེན་པོ།

ཡེ་ལུ་ཚོས་དཔོན་གྱིས་མིན་མིན་བསྒྲགས་ཏུས་ངག་ལ་བར་ཆད་ཡོང་གིར་ང་ཚོས་
མིན་མིན་གྱི་དགའ་སྟོན་བྱེད།

ང་ཚོའི་རྟ་རྒྱལ་ལ་མིན་མིན་འཚོར་བྱ་རྒྱུ་

རྩོམ་ཚུགས་སྡེས་མིན་མིན་གྱི་ལོག་སྲུང་གཏོང་བྱ་རྒྱུ་

ཚིག་ཇའི་རྒྱ་ཚོགས་སྟེང་བྱ་རྒྱུ་ལྷན་སྦྲེང་མཁན་གྱི་མིན་མིན་ཆེན་པོ་དེའོ།⁴⁰

40 ཚོས་རྒྱལ་བྱང་པ། “ཚོས་རྒྱལ་བྱང་པའི་གསུང་འབྲུམ་གཅེས་བཞུས་” རྟོགས་བམ་ ༥ (ལོར་རྩོམ་པའི་རྟོན་ལྷན་གྱི་ལ་
དཔར་སྐྱུན་ཁང་།) རྟོག་གུང་ས་ ༥༡༥ ན་ས་ ༥༡༩ །

བཅུ་དྲུག

ཤམ་གྱི་ལའི་ལོ་གསར་ཉེ། ས་ལུག་ལའི་ལྷ་དང་པོའི་ཚེས་གཅིག་དེ། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལའི་
 ལྷ་བ་གཉིས་པའི་ཚེས་ ༡༥ གི་ཉིན་མོ། ཉེ་འདྲིན་བྱུང་བའི་ཕྱི་ཉིན་དེར་སྲུང་བཙུག་གི་བྱས་
 པ་རེད། ང་རང་སྤེལ་ལ་ནར་མོ་ཏ་བརྟེན་བྱུང་བའི་མས་སྟོན་ལས་དྲག་སྦྱིད་འབྱུང་
 བཞིན་ཡོད་སྟབས། ངས་ལོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་སྟོན་ཏེ་དུས་སྟོན་ལ་ཡོང་བྱུང་མེད།
 རིན་པོ་ཆེས་སྟོན་ཏེ་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་སྟོན་ཏེ་ལས་ཁུངས་ཨ་མའི་རྩོམ་སྟོན་དུ་ཉེ་ཤར་གྱི་གསུང་
 བཤད་ཅིག་གནང་སྟེ་ཉེ་མ་དེ་འགོ་བཅུགས་འདུག། རིན་པོ་ཆེ་མཚོད་ཁང་གི་ཟུར་དུ་
 ཡོད་པའི་སོད་བཟོའི་བཞུགས་ཁྲི་དེའི་སྟེང་བཞུགས་ཉེ་གནང་པའི་གསུང་བཤད་དེར་
 ཉན་པར། བྱིས་པ་དང་ནང་མི་བྱ་སྤྲུག་བཅས་བརྒྱ་ལྷག་མེ་བའི་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་
 ཡོངས་རྫོགས་ཀྱིས་མཚོད་ཁང་ཁོངས་འདུག་གསུང་བཤད་ལྱུང་རྗེས་ཁོང་གིས་ཞོགས་ཇ་
 ག་རྒྱས་པོ་ཞིག་ནས་འགོ་བཅུགས་པའི་ཉིན་དེའི་དགའ་སྟོན་གྱི་དུས་ཀ་ལྷ་པའི་སོ་བྱང་
 དུ་ལོག་མེད་པས་འདུག་ཞོགས་ཇ་དེར་མི་གངས་ལྷ་བཅུ་ཅམ་ཞིག་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཡོད་
 པས་མང་པོ་ཞིག་སོ་བྱང་དུ་སྟོད་དལ་ངང་ཉིན་གང་བསྟེན་འདུག་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
 མི་གཞན་དག་ཚོས་དུས་སྟོན་སྲུང་བཙུག་གི་བྱེད་པར་སྟོན་ཏེ་ཏེ་ལོངས་སུ་སྦྱོར་འདོམས་
 བྱས་འདུག། དགོང་རྩོད་ཏེར་ཀ་ལྷ་པར་འདོམས་ཡོད་པ་རྣམས་ཡང་སྦྱར་མཚོད་ཁང་དུ་
 ཚོགས་ཉེ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་སྤྲུག་འོད་གསལ་ལ་ཤམ་གྱི་ལའི་མ་འོངས་པའི་ས་སྟོང་
 དུ་བསྐོ་བཞག་མཛད་པའི་དབང་བསྐྱར་གྱི་ཚོགས་ཞིག་གནང་འདུག། དུས་སྟོན་འདི་ཕྱི་
 ཉིན་གྱི་ནམ་མ་ལངས་བར་དུ་རྫོགས་མི་འདུག།

འོད་གསལ་འོ་ཚས་ལྷག་པའི་བྱ་རྒྱུང་ཞིག་ནས་གདེང་སྟོབས་ཆེ་བའི་ན་གཞོན་ཞིག་
 དུ་སྦྱིན་ཡོད་པས། ང་ཚོ་ཚང་མས་ཁོའི་ཞི་འཇམ་གྱི་སྟོབས་ལྷགས་དང་། རྒྱ་སྦྱིད་བཞིན་
 པའི་རྒྱལ་སྤྱི་གྱི་འབྲུག་ཚོས་རྣམས་མཐོང་འགོ་རྒྱགས། འབྲུག་པར་དུ་ཁོའི་རང་ཉིད་གྱི་ཕ་

ལ་ཡོད་པའི་འབྲེལ་བ་དེ་མངོན་གསལ་ཅན་རེད། མ་འོངས་པའི་ས་སྐྱོད་གི་ལས་འགན་
 དེ་ག་ལེར་འོད་གསལ་གྱིས་བདག་གིར་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲུགས་ལ་རྒྱན་རིང་
 བས་འཁྲུངས་ཡོད། ཁོང་གིས་ ༡༩༥༦ ལོར་འོད་གསལ་རང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལས་ལོན་མེད་
 སྐབས་ང་ལ་འདིའི་སྐོར་གསུངས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་སོལ་རྒྱན་གྱི་ནང་པའི་ཚོས་བརྒྱད་
 གྱི་སྟེང་དུ་ཤམ་སྟ་ལའི་བསྟན་པ་ལ་ནང་མིའི་རྒྱད་འཛིན་ཞིག་ཀྱང་འཇུགས་འདོད་
 ཡོད་སྐོར་ང་ལ་འབྲེལ་བཤད་གནང་བྱུང་། ནང་མི་གཅིག་གིས་ཚོས་བརྒྱད་འཛིན་རྒྱ་
 དེ་བོད་པའི་ཚོས་བརྒྱད་གྱི་ནང་དུ་སྤུན་མོང་བ་ཞིག་རེད། དཔེར་ན། ས་སྐྱེད་དང་སྟེང་མའི་
 ཚོས་བརྒྱད་ལྟ་བུ་རེད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྐྱ་མ་ཞིག་གིས་
 འདི་ལྟར་གནང་བ་ནི་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་རེད། ཡིན་ན་ཡང་། ཁོང་གིས་བསྟན་
 གནང་པའི་ཚོས་རྒྱན་གལ་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་ཐད་ནས་བསམས་ན། རྒྱད་པ་གཉིས་ཀ་འཛིན་
 སྐྱོར་དང་བརྒྱད་སྟོན་བྱེད་མཁན་ཞིག་དགོས་པའི་དགོངས་གཞི་དེ་ཡང་དག་པ་ཞིག་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་མི་གཞན་གྱིས་མ་ཤེས་སྟོན་ནས་མི་ཚོའི་ཁྱད་ཚོས་ཅི་ཡོད་གཟིགས་
 གནང་བུབ་གྱི་ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་ཁོང་གིས་སྟེ་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར་ཁོང་རང་གི་བྱ་ཚན་
 ཤོས་དེ་ས་དབང་ངམ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མགོན་པོར་འགྱུར་རྒྱའི་སྐོར་ལ་ཁོང་རང་གི་
 སྟོབ་མ་རྒྱན་པ་ཚོར་རྒྱ་ཆེ་ས་ནས་གསུང་རྒྱ་འགོ་རྒྱགས་ཟིན། མདོར་ན་རིན་པོ་ཆེས་
 ཁོ་ཤམ་སྟ་ལའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྒྱལ་སྲས་ཡིན་པ་སྟོན་ཕྱིར་ཁོ་ལ་མཚན་གནས་འདི་སྟངས་
 གནང་པ་རེད།

ཕྱོགས་འགའ་ཤས་ནས་འོད་གསལ་གྱི་ཚོག་དེ་ཤམ་སྟ་ལའི་ཚོག་གཞན་དང་འབྲེལ་བོ་
 ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་སྟོན་པ་རྒྱས་པ་དང་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱུང་ཡོད། དེ་ལ་ཨ་ཤར་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་
 ཁྱི་འཛོན་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དགོང་མོ་དེ་ལྟ་བུར་མངས་ནས་འགོ་བཅུགས་པ་རེད། དེ་ནི་
 རྒྱག་པ་མེ་ལ་བྱས་ཏེ་དུ་བ་འཕྱུར་དུ་འཇུག་པའི་བོད་པའི་སོལ་རྒྱན་གྱི་ཕྱགས་སོལ་ཞིག་
 རེད། འདི་ནི་དག་ལྟ་འམ། ཤམ་སྟ་ལའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་འབྱུང་ཁམས་ཀྱི་རྣམས་མཐུ། ཤམ་
 ལའི་ལྟ་རྒྱུ་ལས་སྤུན་འདྲེན་ལྟ་བུའི་ཆེད་དུ་རེད། འདིའི་སྐབས་སུ་མངོན་རིམ་ཡོངས་

རྫོགས་ཁང་པའི་ནང་དུ་སྤེལ་སྟབས། བསངས་དེ་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ནས་ཐོན་པའི་
བསངས་མོར་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བཏང་སྟེ། རིན་པོ་ཆེས་བསངས་མེ་ལ་རླུང་གཡེབ་
གནང་སྐབས་མི་ཚང་མས་དེ་ལ་སྐོར་བ་བརྒྱབ་པ་དང་བསངས་དུད་རྩལ་ཞོར་དུ་ཤམ་
ལྷ་ལའི་ལྷ་རྒྱལ་འཕེན། རོ་རྗེའི་བཀའ་སྲུང་བའི་ཚན་པ་ཞིག་ནས་ཤམ་ལྷ་ལའི་རྒྱལ་དར་
དང་འབྲེད་དར་རྣམས་ཁྱེར་ཏེ་མེ་ལ་སྐོར་བ་བྱེད་བཞིན་པའི་སེར་སྤྱིང་དེའི་འགོ་འོད་
གསལ་གྱིས་བྲིད་པ་རེད།

ཚོ་གཤམ་དངོས་གཞི་དེའི་སྐབས་སུ་འོད་གསལ་ལ་ཤམ་ལྷ་ལའི་ལྷ་གྲུབ་ཅི་ཙམ་ཤེས་
མིན་གྱི་ཐོག་ལ་བྱི་བ་གནང་བ་རེད། དེ་ནས་ཁོས་ཨ་ཤད་ཀྱི་ཡིག་འབྲུ་བྲིས་ཏེ་ས་དབང་
དུ་བྱུང་བསྐྱགས་བྱས་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ས་དབང་གི་ཆེད་དུ་ན་བཟའ་སྡོ་ནག་འཇམ་
པོ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་བཅེས་ནས་ཚོ་གཤམ་རྫོགས་མཚམས་དེར་འོད་གསལ་ལ་སྐྱེས་
སུ་གནང་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་ལ་ཨ་ཤད་ཀྱི་གནས་རིམ་དང་། ཤམ་ལྷ་ལའི་གནས་
རིམ། ཚེ་གསུམ་གྱི་གནས་རིམ་བཅས་སུ་བསྐོ་བཞག་གིས་ཤམ་ལྷ་ལའི་གཞེངས་རྟགས་
གསུམ་ཡང་གནང་འདུག ཚོ་གཤམ་སྐབས་སུ་གནང་བའི་རྟགས་མ་འདི་དག་ད་ཆ་ང་
ཚོར་ཡོད། ཨ་ཤད་ཀྱི་གནས་རིམ་གྱི་གཞེངས་རྟགས་དེ་ས་སྤྱིང་ངམ་ཁོང་གི་རྒྱུད་འཛིན་
ཁོ་ནས་མ་གཏོགས་ཉར་མི་ཚོག་ དེའི་གོ་དོན་ནི་ཤམ་ལྷ་ལའི་དབང་སྲུང་བ་དེ་ཡི་གདོད་
མའི་གཞིགས་སྤང་དང་འབྲེལ་ནས་ཡོད་པ་དང་། ཁོས་ཨ་ཤད་ཀྱི་བྱེད་ཚོས་རྣམས་རང་
གི་སྤྱགས་ག་དང་རྒྱལ་ཁམས་གྱི་མི་ཚེའི་ནང་དུ་མར་ཁྱེར་ཡོང་ནས་སྤང་རྒྱལ་དང་གནས་
རྒྱལ་ལམ། འཁོར་བ་དང་ཕྱང་འདས་ཀྱི་བར་ལ་མཐུད་རྒྱག་གི་ཡོད། ནང་པ་སངས་རྒྱས་
པའི་ལྷ་སྟངས་སྟར་ན། ཨ་ཤད་ཀྱིས་ཤམ་ལྷ་ལའི་རྒྱལ་ཁམས་དེ་ཡང་དག་པ་ཞིག་བཟོ་བ་
ལ་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་། བདག་འཛིན་གྱི་རྗེ་མ་བྲལ་
བའི་སྣོད་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བས་བྱུང་བ་ཞིག་མཚོན་གྱི་ཡོད། ཅི་ལྟེ་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་དབྱུས་སུ་
ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོ་དེས་རང་ཉིད་ཁོ་ན་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ་དང་། ས་ཁྱོན་བདག་དབང་གི་
དོན་དུ་དབང་ཆ་བེད་སྟོན་ལོག་པར་གཏོང་བ་སོགས་བྱས་ན། ཤམ་ལྷ་ལའི་དེ་ཡང་དྲག་

གཞོན་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔེ་སྟོན་ཅམ་དུ་གྱུར་བའམ། ཡང་ན་བཞད་གད་གྱི་གནས་
ཅམ་དུ་འགྱུར་ངེས། ཅི་ཞིག་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཆེ་སློག་དང་ཆིག་སླིལ་སྟེར་བ་རེད་ཟེར་
ན། དེ་ནི་ས་སྤོང་གི་སྤྱི་ལས་རྣེས་ལ་རིག་སྟོབས་དང་། རྒྱགས་གཏོང་ནས་འཁྲུངས་པའི་
སྟོང་རྗེ་དེ་དག་རེད། འདི་ནི་ཨ་ཤར་གྱི་ཚོས་བརྒྱུད་དེ་རེད།

ཤམ་ལྷ་ལའི་གྲུབ་ཚུལ་དེས་དཔའ་བརྒྱལ་གྱི་བྱུང་ཚོས་བཞི་གྲུབ་པ་མཚོན་ཡོད་དེ།
རྣལ་དང་འདྲ་བའི་ཞི་དུལ་དང་། རྣལ་མེད་པ་རྣལ་ལྷ་སྤྱད་དང་། གསོན་ཉམས་དང་རུས་
སྟོབས་ཀྱི་སྟེང་ལྷ་སྤྱ། གཏུམ་དག་དང་། རྟོག་པ་དང་བུལ་བའི་སྟོང་རྗེ་དང་ལྷན་པ་བྱ་
བྱུང་ལྷ་སྤྱ། རྟོག་དཔོན་མི་སྤུང་བ་དང་། རྟོག་པའི་དྲི་མ་དང་བུལ་བའི་བདག་མེད་པའི་
འབྲུག་བཅས་ཡིན། རྣལ་མ་དེ་ནི་དབྱུས་སུ་ཆེ་མཐོང་ལྷན་པའི་གཅན་གཟན་བཞིའི་
འདྲ་གཟུགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་པའི་ཚེ་མོ་བརྒྱུད་ལྷན་གྱི་སྐར་མ་ལྷ་ན་སྤྱལ་པ་ཞིག་
ཡོད། ཚེ་གསུམ་གྱི་ཤོ་གནས་དེ་བཀའ་སྲུང་ངམ་དམག་དོན་གྱི་གཟེངས་རྟགས་མཐོ་ཤོས་
དེ་རེད། ཚེ་གསུམ་གྱིས་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་།
གཏོ་སྤྱལ་གི་ཚ་བ་དྲུང་ནས་ཕྱེད་པ་མཚོན་གྱི་ཡོད།

དུས་སྟོན་དེ་དོན་ངོ་མར་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་བྱུང་འདུག ང་རང་སྐབས་དེར་ངོ་
བཅར་ཞུ་བྱུང་མེད་ཅིང་ངས་ས་དབང་ལ་བཀྱིས་བདེ་ལེགས་ཀྱི་འཚམས་འདྲི་ཞུ་བའི་
འཕྲིན་ཞིག་སྤུལ་བ་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱལ་ཚབ་དང་མཉམ་དུ་“མིན་ཆེན་པོའི་”གནད་དོན་
དེ་བྱུང་ནས་ལྷོ་བ་གཉིས་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཡིན་པས་དུས་ཚོད་དེ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་རེད་
སྟེ་ལྷོ་བ་རྗེས་སུ་ངའི་སེམས་ལ་ཤར་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་ལ་ད་ཆ་རྒྱུད་འཛིན་པ་གཉིས་ཡོད།
གཅིག་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རྒྱུད་འཛིན་པ་དང་གཅིག་ཤོས་དེ་ཤམ་ལྷ་ལའི་རྒྱུད་འཛིན་
པ་རེད། འདིས་མ་འོངས་པར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བརྟེན་ཤིག་ཐོབ་སྤུང་བ་ཡོང་སྲིད་ལ། ཡང་
ན་མ་འོངས་པར་མ་མཐར་ཡང་ཁོང་གི་རྒྱུད་འཛིན་པ་གཅིག་དེས་པར་དུ་ཡོང་སྤུང་བའི་
ཤོགས་བྱེད་སྲིད། རིན་པོ་ཆེས་རང་གི་ཚོས་བརྒྱུད་གྱི་སྤྱི་འཕྲུལ་དེར་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པ་དང་
དུས་མཚུངས་སུ་ཁོང་ནི་དངོས་དོན་རྒྱ་བ་ཞིག་ཡིན་པས། ཁོང་གིས་མ་འོངས་པར་ནོར་

འཇུག་ལ་འབྲུང་སྲིད་པ་དེ་མཁུའི་གྱི་ཡོད། ཁོང་གིས་ན་གཞོན་མི་རབས་ཀྱི་ནང་ནས་གཅིག་རང་གི་རྒྱུད་འཛིན་པར་བདམས་གནང་བ་དེ་ལ་ངས་རྒྱ་མཚན་ཆེན་པོ་ལྷན་པ་མངོན་པ་མ་ཟད་དོ་མཚན་པོ་མཐོང་བྱུང་། འདིའི་སྐབས་སུ་ས་དབང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ཙམ་རེད། དེ་ཟེར་དུས་ས་དབང་དངོས་སུ་འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་ལ་མ་སྐྱེབས་སྡོན་གྱི་སྦྱིད་སྲིད་བྱེད་པའི་དུས་ཡུན་འདིའི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་དང་ལྷན་དུ་བྱུག་ལས་གནང་སྟེ་སྦྱོང་བརྗེས་སྦྱོང་བྱུག་པའི་ཐུགས་རེ་གནང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་གནས་ཚུལ་གཞན་པའི་ཁྲོད་ནས་ཁོ་ལ་ཤམ་ལྷ་ལར་དབང་རྒྱུར་བྱེད་སྤངས་དེ་རང་ཉིད་ང་རྒྱལ་གྱི་གོང་བུ་ཞིག་ཆགས་ཐབས་མིན་པར། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ། གཉའ་ཤིང་ལྷ་སུའི་འགན་འཁུར་སྡོམ་དེ་དྲང་དུ་སྐྱངས་ཏེ་གཞན་དོན་དུ་སྦྱ་མཐུད་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུའི་གནད་འགག་དེ་སྟོན་རྒྱུའི་ཐུགས་རེ་གནང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་རང་ཉིད་འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་འདིའི་ནང་དུ་འཚར་ལོངས་བྱུང་བས། དགུང་ན་ཕྱ་མོ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཁོང་ལ་བྱུག་འགན་འདིའི་གལ་ཆེ་ཚུལ་དང་ཚུལ་མཐུན་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཐུགས་ལ་འཇགས་སུ་བཅུག་ཡོད།

བསྟན་པའི་རྒྱུད་འཛིན་གཉིས་བཟོ་རྒྱ་དེས་ས་དབང་དང་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་དབར་ལ་འགོ་བཞེན་པའི་འཐེན་འཁྲུང་དེའང་གསལ་སྟོན་བྱས་པ་རེད། ངས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། རིན་པོ་ཆེས་ང་དང་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་དབར་ལ་ཤམ་ལྷ་ལའི་གཉིས་པན་གྱི་དབང་བསྐྱར་ལ་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་སྐབས་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་གི་སྐུལ་མ་གནང་སྟེང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་གཅིག་གིས་དབང་ཆ་གཅིག་སྦྱད་བྱེད་པའི་སྡོན་འགོག་གི་ཚུལ་དུ་དབང་ཆའི་ཆ་སྟོན་སྤངས་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་ལྷ་སུར་ཉུག་པ་གཉིས་པན་ཚུན་འགྲན་དུ་འཇུག་པའི་ལུགས་སྟོལ་འདི་ལྷ་སུ་ཞིག་ཡང་ཡང་བཟོ་གནང་གི་ཡོད་པར་མངོན།

སྡོམ་ལོ་ ༡༩༥༩ དཔྱིད་ཀ་དེར་བཤོ་སྐྱོང་ཚོགས་འདུ་ཐངས་དྲུག་པ་དེ་ཚོགས་ནས་གོལ་ཚར་བ་རེད། ལོ་དེའི་ལྷན་འཛོམས་དེ་ཁོ་ན་ཏའི་མངའ་སྡེ་ཨལ་སྟེར་ཐའི་ནང་གི་མགོན་ཁང་རྟིང་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤ་ཁྲོ་ལོག་ལུ་སྟེ་བཟེ་ཞེས་པ་མཚོ་ལུ་སྟེ་བཟེ་ཡི་མཐའ་ལ་ཡོད་

པ་དེར་ཚོགས་པ་རེད། ལྷོ་པ་མ་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཚོགས་འདུ་དེར་ཞུགས། དབྱར་ཐོག་དེར་
རིན་པོ་ཆེ་དང་རྒྱལ་ཚབ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲེལ་གྱིས་རྒྱ་རོ་པ་མཐོ་སློབ་ཏུ་ “ཤམ་གླ་ལའི་
དཔལ་བརྟུལ་” ཞེས་པའི་སློབ་ཚན་ཞིག་འཁྲིད་གནང་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཤད་
མང་པོ་ཞིག་རྗེས་སུ་“ཤམ་གླ་ལ་སྟེ། དཔལ་བོའི་ལམ་མཚོག”ཅེས་པ་དེའི་ནང་ཏུ་བརྟུལ་
ཡོད། རྗེ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་གི་སྐར་གཉིས་པ། ད་ཆ་མ་རྒྱལ་སློམ་རའི་སྐར་ཞེས་པ་དེ། རིན་
པོ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ལ་ལོ་ལྟར་གནང་བའི་དབྱར་ཚོས་(ད་ཆ་མཉམ་སྲུང་གྱི་ཀྱི་མེད་)གྱི་
རྗེས་སུ་རོ་ལི་མོན་ཁེན་ཚོས་ཚོགས་ཞེས་པའི་ཚོས་ཚོགས་སུ་ཚུགས་པ་རེད།

ལྷི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལྷ་བ་དགུ་པའི་ནང་ཡ་སྤྱི་ལོ་ལྟོ་ལོ་ལྟོ་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཏུ་ལའི་
ལྷ་མ་མཚོག་ཨ་རིར་ཆིབས་སྐྱུར་དང་བོ་དེ་གནང་བ་རེད། རྗེ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་
མི་རྣམས་ཆིབས་སྐྱུར་འདིའི་སྐབས་སུ་ཆིབས་ཞབས་སུ་བཅར་ཡོད། ཁོང་ཚོས་བྱང་ཨ་
རི་ལ་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གང་ཏུ་ཆིབས་སྐྱུར་གནང་ས་དག་ཏུ་ཁོང་དང་སྐྱུ་འཁོར་ལ་
རྒྱུ་འཁོར་བསྟར་བྲེང་བསྐྱིགས་ཏེ་སྟེ་ལེན་དང་། གྲོང་ཁྱིམ་ཆེ་ལག་གི་ཉེན་རྟོག་དཔོན་
རིགས་དང་མཉམ་ལས་གྱིས་སྤྱིར་བཏང་མི་ཚོགས་སྐྱེད་འཛིན་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཡགོང་
ས་མཚོག་དང་སྐྱུ་འཁོར་ལ་སྲུང་སློབ་གྱི་ཞབས་ཞུའི་བཀོད་སྐྱིག་བྱས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་
ཁ་རལ་སི་ཕི་རིང་ངར་ལ་ཡགོང་ས་མཚོག་ཞེ་ཏུ་ཡོག་ལ་ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཚོས་གསུམ་ཉིན་
ཕེབས་སྐབས་རིན་པོ་ཆེའི་ཚབ་བྱས་ཏེ་སྟེ་ལེན་ཞུ་དགོས་པའི་བཀའ་མངགས་གནང་།
སྐྱུ་ཞབས་སི་ཕི་རིང་ངར་མཚོག་གིས་མི་ཚོས་ཡགོང་ས་མཚོག་ལ་ལུགས་མཐུན་གོ་བབ་
སྟེ་ལེན་ཡང་དག་ཞུ་སྐྱེད་ཏུ་ཁོང་དང་སྐྱེན་ཏུ་གྲོང་ཁྱིམ་མང་པོར་ཕྱིན་པ་རེད། ལྷི་ལྷ་
བརྟུ་པའི་འགོ་སྟོན་དེར་ཡགོང་ས་མཚོག་ཞེ་ཏུ་ཡོག་ལ་ཕྱིར་འཁོར་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་
དང་། རྒྱལ་ཚབ་། བརྗོད་ཏུ་འཛིན་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་གྱི་ཚོགས་མི་ཡོངས་རྫོགས་དང་
བཅས་ཡགོང་ས་མཚོག་མངལ་བཅར་ཆེད་ཞེ་ཏུ་ཡོག་ལ་འཕུར་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་
ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་མ་མངལ་བར་ལོ་བརྟུ་ལས་མང་བ་ཕྱིན་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་རང་གི་
སློབ་མ་རྣམས་པ་ཚོས་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མངལ་རྒྱ་དེ་ཏེ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་
དགོངས་གནང་ཡོད།

ཆིབས་སྐྱུར་དེའི་སྐབས་སུ་ཡགོང་ས་མཚོག་དང་རིན་པོ་ཆེའི་དབར་ལ་སྐྱེར་གྱི་
 མངལ་འཕྲད་ཐེངས་མང་བྱུང་འདུག བོད་མིའི་ཚོས་སྲིད་གཉེས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཡུལ་
 བ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ཨ་རིའི་སྤིང་ཚེན་དུ་ཞབས་སེར་འཁོད་པ་འདིས་རིན་པོ་ཆེ་ཏུ་ཅང་
 ཐུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་འདུག ལྷན་སྐྱོད་མ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་འདིའི་སྐབས་དུས་ཡུན་པལ་ཆེ་
 བར་ང་རང་ས་གནས་སུ་བསྐྱད་མེད། འོན་ཀྱང་ཡགོང་ས་མཚོག་ནི་འདུ་ཡོག་ནས་ཆིབས་
 ཞལ་མ་བསྐྱུར་སྲོལ་ལ་ངས་ཁོང་ལ་མངལ་ཁ་ལྷུ་ཐུབ་པ་བྱུང་། སྐབས་དེར་ང་རང་ཡོ་རོབ་
 བས་ཀ་ལྷ་པའི་འདུ་འཛོམས་ལ་ཞུགས་པ་དང་རིན་པོ་ཆེའི་ལྷན་དུ་དུས་ཚོད་བསྐྱེད་ཕྱིར་
 སྐབས་པ་ཡིན། ཡགོང་ས་མཚོག་ཁོང་གི་ཆིབས་སྐྱུར་དང་པོ་དེའི་སྐབས་སུ་རྩོལ་ཏུ་
 སེབས་གནང་ཐུབ་མེད་ཀྱང་། ༡༩༧༡ ལོ་དབྱར་ཐོག་དེར་ཁོང་སྐྱུར་དུ་སེབས་སྐབས།
 ཁོང་ང་ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་སུ་བདུན་ཕྲག་གཅིག་ཙམ་བཞུགས་གནང་བ་དེས་མི་ཚང་མར་
 ཕྱིན་སྐབས་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད་པ་རེད།

ཀ་ལྷ་པའི་འདུ་འཛོམས་གཉེས་པ་དེ་རྒྱ་བ་བཅུ་པའི་ནང་ལ་མངའ་སྡེ་མོན་ཐ་ན་
 ཞེས་པའི་སྡིག་སི་ཀེའམ་གནམ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁ་སི་ཐེར་གྱིས་དམག་འཐབ་
 མཐའ་མ་བྱེད་ས། ལི་ཐལ་སྡིག་ཏོན་གྱི་ཉེ་འགམ་དུ་ཚོགས་པ་རེད། གནམ་ཆེན་པོ་ནི་མོན་
 ཐ་ནའི་གངས་རིའི་ལྷུང་དུ་ཆགས་ཡོད་ལ་དེ་གའི་ནམ་མཁའ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ལྷ་སུ་
 མཐོང་གི་འདུག འདུ་འཛོམས་བྱེད་ས་དངོས་གནས་ཡག་པོ་ཞིག་དུ་མངོན། ང་རང་འདི་
 ལ་ཞུགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། རིན་པོ་ཆེས་ང་ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་ཚུལ་དུ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་
 མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཡོད་དགོས་པ་བཟོས་གནང་འདུག ངའི་ཨ་མས་ཀྱང་བག་ཆགས་
 གང་འཚམས་བཞག་ཡོད། འདིའི་སྐབས་སུ་མོ་ལའང་མོ་རང་གི་ཤམ་བླ་ལའི་གོ་གནས་
 ཞིག་ཐོབ་ཡོད། མོ་ནི་ད་ཆ་དཔའ་རྟོག་གི་ལྷན་ཆེན་ཡིན་པ་དང་མོས་འདུ་འཛོམས་ཐོག་
 ཡ་རབས་ཚུལ་མཐུན་གྱི་སྐོར་ལ་གཏམ་བཤད་བྱས་པ་རེད། མོས་སྐྱོད་ལམ་དང་། གཟུབ་
 འཕྱོར། རོལ་ཚེད་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ལ་གཏམ་བཤད་བྱེད་རྒྱུར་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་མགོན་འབོད་
 བྱས་པའི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཀྱང་སྐོར་ཚོགས་བྱས་པ་རེད། ང་ལ་མོས་ཅི་ཞིག་ཤོད་གྱི་ཡོད་

པ་ཤེས་འདོད་བྱུང་ཙང་། ང་དང་བྱུང་མེད་གཞན། ཇི་ན་རྗེ་ལོ་མེ་ཚོ་(སྐབས་དེར་ངའི་གམ་
བཅར་)གཉིས་ཀྱིས་རས་རིང་པོ་བཀའ་པའི་རྒྱ་ཚོག་མང་པོ་དེ་ཚོའི་འོག་ནས་ཁང་པའི་
ནང་གསང་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཉན་པ་ཡིན། ངའི་ཨ་མས་གནས་ཚུལ་གཞན་དང་མཉམ་དུ་
བྱུང་མེད་ལ་གྲས་ཞབས་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གཟུབ་འཕྱོར་ཡག་པོ་
དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ནན་བརྗོད་བྱས་སོང་། མོས་སྐྱེས་པ་ཞིག་གིས་“ལྷོན་
ཆས་གཙང་མ་དང་། ལ་སྐྱ་བཞུར་བ། མཐོང་སྣང་མངོན་པོ། གཅིག་བྱས་ན་དེ་ཞིམ་སྤན་
བུ་བྱུགས་ཏེ་ཡོད་ན” བྱུང་མེད་ཚོ་འགྲུག་ཐུབ་ཀྱི་རེད་ཟེར། མོས་ “དེས་བུ་མོ་ཚོ་ལ་སྲིད་
པ་འཕེལ་བྱི་ཡོད་ལ་ཡག་པོ་ཡང་ཡོད། རྒྱུ་ཚོས་ལྷ་བཟོ་དོད་པོ་བྱེད་དགོས།” ཞེས་འགྲེལ་
བརྗོད་བྱས་སོང་། སྐབས་དེ་དང་གད་མོ་ཤོར་བྱུགས་བྱེད་དུས་དེ་འགོག་དགོས་པའང་བྱུང་།

འདྲ་འདྲོམས་འདིའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་རྒྱས་སྒྲོས་ཆེ་ལ་བབ་ཆགས་པའི་
སྐྱེས་སྐར་གྱི་སྟོན་མོ་ཞིག་བཀོད་སྒྲིག་གནང་འདུག བྱུང་མེད་ཚོས་དགོང་དྲོའི་ཤམ་ལྷ་
ལྷོན་པ་དང་སྐྱེས་པ་ཚོས་ཐག་སི་བཟེ་ (tuxes) ཟེར་བའི་དགོང་དྲོའི་གྲས་ལྷ་ལྷོན་ཡོད།
རྗེ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་མི་ཚོས་སྒྲིག་ཆས་ལྷོན་ནས་སྐབས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་
གཉིས་སྤངས་ཆའི་སྐར་དུ་བཞག་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱོ་སེམས་འཁོལ་བའི་བཀའ་མོལ་
ཐེ་བའི་ལེགས་ཆང་སྟོན་ཚིག་གི་རྗེས་སུ་ང་ལ་སྐྱག་སང་འཁྱུང་འབྲུག་གི་རི་མོ་བྱིས་
པའི་སྐྱེས་སྐར་གྱི་སྲུང་བ་ཞིག་ཁྱེར་སྐབས་སོང་། ངས་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་གཡར་བའི་གི་
དེས་སྲུང་བ་གཏུབ་ཐངས་དང་པོ་དེ་བྱས། དེ་ནས་སློབ་འཁྲབ་རྒྱ་ཞིག་ཡོད། རིན་པོ་ཆེའི་
ཞབས་ཐང་པོ་མེད་ཙང་ཞབས་སློབ་གནང་བྱུང་མེད། འདི་དང་འདྲ་བའི་ཤམ་སྐྱ་ལའི་
དུས་སྟོན་མང་པོའི་སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་རྒྱལ་ཚབ་དང་ང་གཉིས་ལ་ཞབས་སློབ་འཁྲབ་སྟོ་
འབྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་གི་ཡོད། ངས་ང་གཉིས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཚུ་ལྷག་བྱུང་
ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད།

ཡིན་ན་ཡང་དུས་སྐབས་འདིར་ཞབས་སློབ་དོ་རའི་བྱི་ལ་ང་དང་རྒྱལ་ཚབ་གཉིས་
སྐྱ་མཐུད་ནས་འགལ་སྐར་གྱུར་ཡོད། ང་གཉིས་བར་གྱི་བར་ཐག་རིང་ནས་རིང་དུ་འགྲོ་

བཞེན་ཡོད། འདྲ་འདྲོམས་སྐབས་ཀྱི་མཚན་ཞིག་ལ་རྒྱབ་ཚབ་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་
 བཤད་ཀྱི་རྗེས་སུ་མགོན་ལང་གི་གསོལ་ཆེགས་ལང་དུ་ཁོ་རང་གི་གྲོགས་པོ་འགའ་དང་
 མཉམ་དུ་མི་ཡ་ལོ་ཞེས་པའི་རོལ་ཆའི་སྐང་ལ་ཆེག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་གཞས་རྒྱུང་
 བཏང་ནས་འཕྱི་པོའི་བར་བསྐྱད་སོང་། ཁོས་རྒྱགས་གཏམ་བཏང་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པའི་
 སྐབས་སུ་ངས་ལང་པ་དེ་བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་བ་དང་སྐབས་འཁེལ་བས། ང་ལ་ཁོར་ཡུག་དེ་
 བག་མེད་ལོངས་སྟོང་བྱས་པ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བུང་། དེ་གར་ཕྱི་ཉིན་གྱི་མཇུག་རིམ་སྐོར་ལ་
 གནས་ཚུལ་འཁོད་པའི་བྱང་ཤིང་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ངས་མི་འདོད་པའི་དང་ནས་རྟོག་རྒྱག་
 གཞུས་ཏེ་ཁོ་ལ་ཤམ་སྟེ་ལའི་ཡ་རབས་ཚུལ་མཐུན་གྱི་གནས་བབ་ཚ་བ་ནས་མི་འདུག་
 ཅེས་སྐྱད་ལྷགས་ཆེན་པོའི་སྐོར་ནས་ལབ་པ་ཡིན། དེ་ནས་ང་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་སའི་
 མགོན་ལང་གི་ལང་མིག་ནང་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཤིག་གི་རྗེས་སུ་
 རྒྱལ་ཚབ་ང་ཚོའི་ལང་མིག་ནང་དུ་རྟོབ་འཇུལ་བྱས་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཇུག་དགོས་ཡོད་
 ཅེས་ལྷ་རྒྱུགས་བྱས། ཁོས་དུ་བ་དང་མཉམ་དུ་ "མོ་ང་ལ་བརྟེན་བམི་འདུག་མོས་ང་ལ་གོ་
 བ་ལོག་སྐྱབ་བུང་འདུག་ བྱེད་རང་གིས་ང་ལ་རོགས་པ་བྱེད་དགོས།" ཞེས་ཤོད་བཞེན་
 བསྐྱད་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་གནས་སྐངས་གང་འཚམས་ཞེ་འཇུག་དུ་བཏང་བ་དང་རྗེས་སུ་
 ཁོང་གིས་དོན་རྒྱུན་འདིའི་སྐོར་འདྲ་འདྲོམས་ཡོངས་ལ་གསུངས་གནང་སོང་། རིན་པོ་
 ཆེས་ཀ་ལྷ་པའི་འདྲ་འདྲོམས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ང་རྒྱལ་དང་གོམས་གཤིས་ངན་པ་སྟོང་དགོས་
 པའི་བཀའ་གནང་བཞེན་ཡོད། ཁོང་གིས་དཔེ་མཚན་གྱི་ཚུལ་དུ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ག་རེ་
 བྱས་པ་དེ་"བག་མེད་ཀྱི་དག་སྐང་"བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་སྐོར་གསུངས་གནང་སོང་། དེ་ནས་
 ཁོང་གིས་ང་ལ་དེའི་དོན་ཅི་ཡིན་འགྲེལ་བཤད་རྒྱབ་གསུངས། ངས་སྐྱེ་བོ་སྐྱེར་རམ།
 ཐུན་མོང་བག་འཇུགས་ཀྱིས་བཅིངས་པ་དང་། ཡིད་བརྟན་པོ་དང་། ང་རྒྱལ་བལ་བ། ནང་
 རྒྱུགས་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ནས་འཇིག་རྟེན་འདི་ལ་དག་སྐང་སྐྱེས་པ་གཉིས་དབར་གྱི་
 བྱེད་པར་གྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་ཡིན། ཕྱི་ཚུལ་དུ་གནད་དོན་དེ་ཐག་ཚོད་པ་ཞིག་ཏུ་སྐང་གི་
 ཡོད། སྐར་གྱི་ཆ་ནས་ད་དུང་ང་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་བར་སྟོང་ཞིག་ལྷག་ཡོད།

དོན་རྒྱུ་འདིའི་རྗེས་སུ་ངའི་ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་འོས་འགན་གྱི་སྐོར་ལ་རིན་པོ་ཆེ་
 ང་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་གསལ་གཏོང་གསལ་གྱི་བཀའ་མོལ་ལུས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་
 བཀའ་སློབ་ཏུ་ཅང་གསོང་པོ་ཞིག་གནང་བུང་། ཁོང་གིས་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ལ་དྲི་བ་
 བམ་ཡང་གཏོང་དགོས་པ་མ་རེད། ཁྱོད་རང་ས་སྐྱོང་དབང་མོ་རེད། ཁྱོད་རང་གི་ལྷན་
 རྒྱུས་ཀྱི་སློལ་གང་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་བྱོས། བསམ་སློབ་གཉིས་པ་ཞིག་གཏོང་མི་དགོས། བྱེད་
 རྒྱུ་བྱོས། ཞེས་གསུངས་བུང་། དེ་ནི་ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་བཀའ་སློབ་ཅིག་རེད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
 བ་དེ་ནི་ག་རེ་ཡང་བྱེད་ཚོག་པར་གོ་བ་ལོག་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱ་ལས་སློབ་མོ་ཡོད། ཁྱོད་རང་གིས་
 གང་འདོད་ལྟར་བྱོས་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། རྣམས་རེར་ངས་འདིའི་གོ་བ་ལེན་རྒྱ་མགོ་ཞེག་
 པོ་མཐོང་གི་འདུག དེར་སང་ངས་གནས་རྒྱལ་གང་གི་ཐད་ལའང་ངས་པར་དུ་བསམ་སློབ་
 ཐེངས་གཉིས་གཏོང་གི་ཡོད། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ཞལ་བཞུགས་པའི་རྣམས་སུ་མི་ཚོའི་མཉམ་
 དུ་འབྲེལ་བ་དང་། གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཚོད་ལྷ་མང་ཅམ་བྱེད་སྐབ་པའི་གོ་
 རྣམས་ང་ལ་ཡོད་པ་ཚོར་གྱི་ཡོད། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་རྣམས་སུ་གལ་ཏེ་ང་ཐལ་ཆ་
 ཞིག་ཤོར་ཡང་། ཁོང་གིས་བསྐྱབ་གནང་པའི་ཁོར་ལུག་དེ་ནས་ང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཅན་གྱི་
 བསྐྱབ་བྱ་ཞིག་ཐོབ་གྱི་རེད་ཉུག་ཏུ་བསམ་གྱི་ཡོད། གོ་རྣམས་ཤིག་སྐྱངས་པ་ཡིན་ནའང་
 གནས་སྐངས་དེར་སྐྱོད་ཡོད་པ་ཞིག་ཚོར་གྱི་ཡོད། ད་ཆ་ངས་གཞན་དག་གི་སེམས་
 མི་གསོད་པའི་དོན་དུ་ཡིད་གཟབ་ཆེ་བ་བྱེད་དགོས་པ་ཚོར་གྱི་ཡོད། སློན་མ་ང་ཚོས་
 འགྲིག་ཅམ་བུང་བའི་སྐྱོད་སྐྱོད་མང་པོ་བྱས་ཡོད། གལ་ཏེ་འགའ་ཞིག་ལ་ཕོག་སྐྱབ་བུང་
 ཡོད་ན་ཡང་། རིན་པོ་ཆེས་བསྐྱབ་པའི་འདིག་ཉེན་དེའི་ནང་དུ་གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་མི་
 ཚོས་བཅེ་བ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཚོར་ཡོད། དེ་ནི་སྐངས་འདིན་བྱས་པའི་སྐྱོང་བརྟེན་གྱི་
 ཉམས་སྐྱོང་ཞིག་དང་འདྲ་ཆེ་བ་ཡོད། རྣམས་རེ་སློབ་འགྲོའི་སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་ནང་
 བཞིན་ཡོད། སྐྱོང་བརྟེན་བྱེད་པའི་རྣམས་སུ་གོ་རྣམས་སྐྱངས་ན། མཐའ་མ་དེར་གང་ཞིག་
 བྱ་རུང་བ་དང་གང་ཞིག་མི་རུང་བའི་དབྱེ་བ་འབྱེད་སྐབ་གྱི་ཡོད། ཡང་ན་དེ་ནི་ལྷ་གྲུ་
 ཞིག་གིས་གོམ་པ་སློབ་སྐྱངས་སྐྱོང་བཞིན་པ་ནང་བཞིན་རེད། མ་མས་ “རེད། འགྲོ་སྐྱངས་”

དེ་ག་རང་རེད། མདུན་དུ་སྐྱོད་ནས་གོམ་པ་སློབ་།” ཞེས་བརྗོད་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ཕུ་
གུ་དེ་འགྲེལ་ན་འཛིན་ཚོག་ཚོག་གིས་བསྐྱོད་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་གནམ་ཆེན་པོར་གནང་བའི་ཁ་བརྗོད་དེའི་ནང་དུ་ངས་ཉ་ཅང་གལ་
ཆེན་པོ་རེད་སྟམ་པའི་གནས་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གིས་ང་ལ་ “ཚོད་
ཀྱིས་དུས་རྒྱུན་དུ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པར་བྱེད་དགོས། མི་ཞིག་ཚོད་ཀྱི་སར་དོན་གང་ཞིག་
གི་སྐོར་ལ་དཀའ་ངལ་ཤོད་པར་སྐྱབས་བྱུང་ན། ཚོད་ཀྱིས་དོན་དེའི་དོས་གཞན་དེ་ངེས་
པར་རྟོགས་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས།” ཞེས་བསྐྱབས་བྱ་གནང་བྱུང་། དེ་ནས་ཁོང་གིས་ “འོན་ཀྱང་
གནས་ཚུལ་མ་འགྲིག་པ་ཞིག་ག་དུས་བྱུང་ན་ཡང་ངས་ང་རང་ལ་ལེ་ལན་བཤའ་གི་ཡོད།”
ཅེས་གསུངས། ཁོང་གིས་ལྷ་མཐུན་དེ་“གནས་ཚུལ་མ་འགྲིག་པ་ཞིག་བྱུང་ན། དཀའ་ངལ་
དེ་རྟོག་དུ་ངའི་དཀའ་ངལ་རེད།” ཅེས་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གིས་“མི་ཆེའི་ནང་དུ་སྐྱུག་ཤོས་
དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་དུ་ཅི་གསུང་བཀའ་སྐྱབས་ལུ་མཐུན་ཤ་སྟོན་གིས་བསྐོར་ནས་
སྐྱོད་རྒྱ་དེ་རེད། གལ་ཏེ་ལྷན་མེད་པའི་བསྐྱབས་བྱ་ཞིག་དགོས་ན་རང་དང་མཉམ་དུ་ཡོད་
པའི་མི་ལ་ཡིད་ཆེས་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས།” ཞེས་བཀའ་སྐྱབས་གནང་བྱུང་། ཁོང་རང་
གི་མཐའ་སྐོར་དུ་ཡོད་པའི་མི་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཁོང་གིས་འདི་ལྟར་གནང་ནས་བཞུགས་
པ་རེད། ཁོང་རང་དང་ཉེ་འདྲིས་ཆེ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་གང་གི་སྐོར་ལ་ཡིན་
ནའང་རང་རང་གིས་གང་བསམས་པ་དེ་ཁོང་ལ་ཤོད་དགོས་པའི་ལུ་ཚུགས་གནང་ཡོད།
ཁོང་གིས་མི་ཚང་མར་དོགས་སྐྱོང་གི་སྐོར་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་གནང་ཡོད།

ཁ་བརྗོད་འདིའི་རྗོངས་མཚམས་དེར་ཁོང་གིས་ང་ལ་གཟིགས་ཤིང་དོགས་འདྲི་འབྲ་
བའི་རྣམ་འགྲུབ་ཞིག་བསྐྱབས་ནས་བཀའ་མོལ་གནང་པ་ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག ཁོང་
གིས་ “ང་ཚོད་ལ་ནམ་ཡང་ཡིད་ཐང་ཆད་ཀྱི་མེད་པ་གང་ཡིན་ནམ། ཚོད་ཀྱིས་ཤེས་གསལ་
ལྟར། སྐབས་རེར་ང་མི་ཚོ་ལ་ཡིད་ཐང་ཆད་ཀྱི་འདུག འོན་ཀྱང་ང་ཚོད་ལ་ནམ་ཡང་ཡིད་
ཐང་ཆད་ཀྱི་མི་འདུག” ཅེས་གསུངས་བྱུང་། ངས་ཤེས་ཚོད་ལ་བྱས་ན་དེ་ནི་ང་ལ་བསྐྱོད་
བསྐྱབས་ཆེན་པོ་ཞིག་གནང་པ་རེད་སྟམ།

འདྲ་འཛོམས་ཀྱི་མཐའ་མ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་མཉམ་ཞུགས་པ་ཚོར་གནང་པའི་
གསུང་བཤད་མཐའ་མ་དེའི་སྐབས་སུ་མང་ཚོགས་ལ་ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་ལས་འགན་
ཀྱི་ཐོག་ལ་བཀའ་སློབ་གནང་། ཁོང་གིས་ངའི་མི་ཚའི་སྐོར་ལ་སྐབས་རེ་སེམས་ཤུགས་
ཆག་དུས་ང་ལ་སྐྱ་མཐུད་དེ་སྐྱལ་མ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་བྱས་པ་ངའི་སྐོར་ཏུ་ཅང་སྡིང་ཉེ་བའི་
གནས་ཚུལ་གསུངས་གནང་སོང་། ཁོང་ནི་ཏུ་ཅང་བྱང་པོ་རེད་ལ། ཁོང་གིས་གསུངས་པ་
ཚང་མ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་བརྗོད་བསྐྱབས་མ་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ཚོ་ཏུ་ཅང་བདེན་པ་རེད། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་ང་ཁོང་ལ་དེ་བས་མང་བ་དུང་སེམས་ཆེ་བ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་རྒྱར།

འགའ་ཞིག་གིས་ཏ་ལ་ན་ཉར་རྒྱ་དེ་ཏུ་ཅང་འགོ་གོན་ཆེན་པོ་རེད་ཟེར་གྱི་ཡོད།
ངས་ཁོང་ཚོ་ལ་འདི་ལྟར་ཤོད་དགོས་བྱུང་། ཏ་ལ་ན་ཉར་རྒྱ་དེ་འགོ་སོང་ཆེན་
པོ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཏ་ལ་ན་ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་ཚུལ་དུ་ཉར་རྒྱ་དེ་འགོ་གོན་
ཆེན་པོ་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་འགོ་གོན་དེ་དབྱིན་སྐོར་དང་། རར་མན་སྐོར་མོ། ཨ་སི་ཕི་
རི་ཡའི་ཤི་ལིང་། ཨ་སྐོར། ཁེ་ན་ཏའི་སྐོར་མོ་བཅས་ཁོ་ནའི་ཐོག་ནས་ཚུལ་བསྐོར་
བ་མ་རེད། མོའི་འཆར་སྣང་དེ་བཟང་པོ་དང་གྱིང་ཚོད་ཅན་རེད། མོའི་ཀུན་སྐོང་
དེ་གཙང་མ་རེད་ལ། མོའི་ཀུན་སྐོང་དེ་འཇིག་རྟེན་ལ་གཟབ་སྐྱོས་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད།
ཕྱོགས་འགའ་ནས་བཤད་ན། བྱིང་ཚོས་འདི་དག་ཤེས་ཟིན་ཡོད། མོ་ངའི་མི་ཚེ་
དང་འབྲེལ་ཉེ་ཡོད་པ་དང་གནས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་སྐྱོང་དབང་མོས་ལྱུར་
ཚོན་པོ་དང་། རྗོད་འཁོལ་བའི་བྱ་བེས། སེམས་སྐྱོ་བའི་སྤྱང་གཏམ་བཅས་མང་
པོ་ཞིག་སྤྲད་ཡོད། ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་འཆར་སྣང་དང་ཞུམ་པ་མེད་པའི་རང་
གཤིས། བྱེ་བྲག་དུ་མོའི་ལྷ་ཚུགས་དམིགས་བསལ་བ་དེས་ང་ཚོ་འདྲིར་ཨ་རིར་
ཁྲིད་ཡོང་བ་རེད། དེས་ན་ང་ཤམ་ལྟ་ལའི་འཆར་སྣང་གི་སྐྱ་མ་ཡིན་པའི་ཆ་
ནས་མོ་དང་ང་མཉམ་དུ་སྤིངས་ཆ་གཅིག་གི་སྤིང་དུ་སྤོང་འོས་པ་རེད།

ངས་མོ་ལ་སྤྱད་པ་རྗེས་ཀྱི་ཆེ་བུ་ལོ་ལ་པ་རེད། མོའི་མཐོང་ཚུལ་ན་མས་སྐབས་རེར་སྤང་
མཛུང་ལྟར་ཚོ་ཞིང་ལུས་པ་ཆེ། གལ་ཏེ་ས་སྐྱོང་དབང་མོ་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་
ཐབས་བྱས་ན། རྒྱ་སེ་མེ་དོག་གི་ཚ་བར་ལག་པ་འཇུག་པ་ལྟར་མཚོར་མ་
མཛུང་མོར་བྱུག་གི་རེད། ས་སྐྱོང་དབང་མོས་ “དེ་ནི་མགོ་སྐྱོར་རེད། རྒྱུད་ཀྱིས་
ང་ལ་འོ་ཡང་བྱེད་ཚོག་གི་མ་རེད།” ཅེས་ཟེར་གྱི་རེད། ས་སྐྱོང་དབང་མོ་དེ་ལྟར་
བྱུང་མེད་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བ་རེད་དམ། མི་ཚོས་དབྱིན་རིའི་བྱུང་མེད་ན་
གཞོན་ནམ། དབྱིན་རིའི་བུ་མོ་ཞིག་དེ་ལྟར་སྐྱོ་བུར་དུ་རྒྱལ་མོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བ་
རེད་དམ། དེ་འདྲ་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་རེད་དམ། ཞེས་དྲི་བ་བྱེད་སྟེད། འོན་ཀྱང་
དེ་སྟེས་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཞིག་མ་རེད། དེ་ནི་འདས་ཟེན་པའི་སྤྱད་པའི་རྒྱུད་
འཛིན་ནམས་ཀྱི་འཆར་གཞི་དང་འཆར་སྣང་རེད།

ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་སྐྱོར་ལ་གནས་ཚུལ་གཅིག་ངེས་གཏན་རེད། དེ་ནི་མོ་བདེན་
གཏན་སྐྱོར་རྒྱུར་མཁས་པ་རེད། མོ་ལ་རྒྱན་ག་འདྲ་ཞིག་བཤད་ཀྱང་མོ་ཁོང་ཁྲོ་ཞེ་
དགས་ལངས་ཀྱི་ཡོད། འགའ་ཤས་ས་སྐྱོང་དབང་མོ་ལ་ཕྱག་དོག་སྐྱེས་ཏེ་མོའི་
དབང་ཆ་དང་ལུས་སྤྱད་པ་ལ་ཁ་གཏད་གཅོག་འདོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་
འཇིག་རྟེན་ནང་གི་རྒྱལ་མོ་ཚང་མའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་དེ་འདྲའི་ལུས་པ་ཞིག་
ནམ་ཡང་ཉེད་མེད། སྐྱེ་ཞབས་དང་ལྷན་ཚུང་ལྟན་རྒྱས་ཚོ། ས་སྐྱོང་དབང་མོ་ནི་
དོན་དོ་མར་སྐྱིག་ལམ་གྱི་འགོ་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་བའི་བྱུང་མེད་ཅིག་གི་
དོ་བོར་སྐྱེལ་ནས་ཡོད་རེད། མོས་ཤམ་ལྷ་ལའི་འཆར་སྣང་དེ་བསྐྱེད་ཞེས་ཀྱིས་
རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་དེར་མོས་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་སློབས་པ་
ཡང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེས་ན་ས་སྐྱོང་དབང་མོ་ལ་ངའི་གཏིང་ཚུགས་པའི་དུང་པ་
དང་། བཅེ་དད། བྱས་ཞབས་བཅས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།⁴¹

41 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། “ཀ་ལཱ་པའི་ཚོགས་འདུའི་ཟིན་བྲིས།” (སྟོལ་ཏར། བཟོ་རྒྱུ་འཛིན་དཔར་སྐྱེད། 1992) ཞོག་གུངས་ 22
ནས་ 24

ཤེས་རྒྱུད་ལ་འདགས་ཐབས་བྱེད་པར་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བའི་བཀའ་ཚོལ་དེ་དག་སེམས་
འགྲུལ་ཐེབས་པ་དང་ཞིན་སྤང་ཅན་གཉི་ག་རེད། ངའི་བསམ་པར་ཁོང་གིས་དེ་གར་
གང་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་གོ་དོན་བཀའ་རྒྱུར་ངས་འབད་བཅོམ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་སྟེ།

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གི་གསུང་བཤད་དེའི་ནང་དུ་མི་ཚོར་ཡན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་
བའི་གནས་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཀྱང་བཀའ་གནང་སོང་། དེ་ནི་ཁོང་གིས་ད་ཆ་ཡང་ཡང་
ནལ་བཞིན་པའི་སློབ་ཆས་དེའི་དགོས་པ་རྒྱ་མཚན་མི་ཚོ་ལ་འགྲུལ་བཤད་གནང་བ་དེ་
རེད། ཁོང་གིས་དབྱིན་ཡུལ་ནས་དམིགས་བཀའ་བཅེམས་པའི་དམག་མིའི་སློབ་ཆས་སྟེ་
མང་གི་བཟོ་བཀོད་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་ཐོག་མར་འདི་དག་རྩ་རྒྱལ་སློབ་རའི་སྡེ་སྲུང་
ཚོགས་དུས་མཉམ་བས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་ཁོང་གིས་ཤམ་གླ་ལའི་གསུང་ཚོས་གནང་
སྐབས་སུ་འདྲ་ནལ་རྒྱ་འགོ་བཅུ་གས་གནང་ཡོད། འདིའི་སྐབས་སུ་དམིགས་བསལ་གྱི་
བཀའ་སྲུང་སྲི་བྱུང་དང་། མངའ་དཔོན་ཐེ་བའི་ཚོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་མི་རྣམས་པ་
འགའ་ཤས་ལ་འདྲ་རིན་པོ་ཆེས་བཟོ་བཀོད་གནང་བའི་སློབ་ཆས་ཡོད།

གནས་ཚུལ་འདིའི་ཐོག་ནས་མི་ཚོ་ལ་བཟང་ངན་འདྲེས་མའི་འདུ་ཤེས་ཤིག་བྱུང་བ་
རེད། རྒྱབས་དེ་དུས་མི་མང་པོར་དམག་མིའི་ལམ་སློལ་འདིའི་སློབ་ལ་སེམས་འཚབ་བྱུང་
བ་དང་། དང་སང་ཡང་རིན་པོ་ཆེས་དམག་མིའི་སློབ་ཆས་མཉམ་བས་པའི་སྐབས་མཐོང་
དུས་མི་ཚོ་དོན་འཛོམས་ཀྱི་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་དེ་ནི་བསམ་ཤེས་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། ཀ་ལུ་
པའི་འདུ་འཛོམས་ཐོག་གི་གསུང་བཤད་ཀྱི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་ཤམ་གླ་ལའི་དཔའ་བུ་
གྱི་ལེགས་བྱུང་དུ་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམས་མཐུ་སྟེལ་བར་བེད་སྲོད་འོས་པའི་རིགས་ཅི་ཡོད་
དང་། དག་པོའི་རིགས་ཅི་ཡོད་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་སློབ་ཆས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་
སློབ་སློང་གནང་བ་ཡིན་གསུངས། ཁོང་གིས་ཤམ་གླ་ལའི་རྩ་འབྲུལ་དང་དབྱ་སྟེའི་རྣམས་
ཤུགས་ཆར་སྤོང་འབེབས་རྒྱུར་སློབ་ཆས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཡོད་སྟེ་བཀའ་གནང་ཡོད།
རིམ་པ་གཅིག་ནི་ཁོང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་ཆེ་བའི་ལྷོ་ཆས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
མི་ཚོར་སེམས་ཤུགས་སློབ་འདོད་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གིས་སྤྱིར་བཏང་དམག་མིའི་དབྱ་

ལྷན་སྐྱོད་དང་ལམ་ལོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ལུས་ལྷན་སྐྱོད་དེ་དྲག་ལྷན་སྐྱོད་དང་བྲལ་བའི་དཔལ་བརྒྱུལ་
 གྱི་ངོ་བོ་གཙང་མ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་རྒྱུའི་སྐོར་ལའང་བཀའ་གནང་སོང་། ཁོང་གིས་དེང་
 རབས་མི་ཚོའི་ནང་གི་གཡོལ་ཐབས་མེད་པའི་འཐབ་ཚེད་དང་ཟང་ཟིང་གི་ཚད་གཞི་
 དེ་ལ་བསྟུན་ན། ཤམ་སྟེ་ལའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ནང་དུ་དམག་དོན་གྱི་ལུས་ལྷན་སྐྱོད་དེའི་བེད་
 རྒྱུད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཡོད་པར་དགོངས་གནང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཉམས་ཉེས་སུ་གྱུར་པའི་
 ལེགས་བྱང་གི་མཚན་མ་རྣམས་ལ་ལ་གཏད་གཅོག་པ་དང་། དེ་དག་རྩ་ཆེན་པོར་བསྐྱར་
 བ་ལ་རྣམ་རིག་བཀྲ་ལ་ལུམ་པ་མེད་པའི་ལུས་མཐུ་དམིགས་བསལ་ཞིག་ལྷན་ཡོད། ཁོང་
 གིས་གང་ཟག་སྐྱེར་ལ་དམིགས་ཏེ་གསུངས་གསལ་ལ། ཤི་བའི་རྗེས་སུ་བར་དོ་འཇིགས་སུ་
 རུང་བའི་འཆར་སྣང་དུ་མ་འཕྲད་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། གལ་ཏེ་མི་ཚོས་ཆོ་འདི་ལ་རང་རང་གི་
 དྲག་པོའི་མཚན་མ་རྣམས་ངོ་འཕྲོད་པ་བྱུང་ན། ཤི་བའི་རྗེས་སུ་འཇིགས་རུང་གི་འཆར་
 སྣང་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཞེད་སྣང་སྐྱེ་མི་དགོས་པའི་དགོ་མཚན་ཡོད་ཅེས་གསུངས་ཡོད།

མི་འགའ་ཞིག་གིས་ཁོང་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་གི་ཐད་ལ་དེ་ལྟར་
 དང་དུ་སྤངས་པ་རེད་དེ་གཞན་དག་ཚོས་མ་ཉན་པ་རེད། ང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ན། ལྷན་སྐྱོད་
 འདིར་ངས་ཁོང་གི་ཀུན་སྲོའི་ལ་དོགས་པ་ནམ་ཡང་བྱས་མེད་ལ། ཁོང་གི་གནང་སྤངས་
 དེར་མི་འདོད་པའང་བྱུང་ལྱོད་མེད། ལྷན་སྐྱོད་གཅིག་ནས་ལྷན་སྐྱོད་དེར་ང་རང་སི་བེན་ཡའི་
 ཏུ་བཞུགས་སྐོབ་གྲུ་ཉམས་སྲོའི་གསོག་པའི་སྣང་ཡིན། དེ་གར་དྲག་དམག་གི་ངོ་མཚར་
 དང་། རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་རྣམས་རི་ལྷོད་མཐོར་འདེགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་
 པ་ངས་ཉིན་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤངས་ཡོད། ངས་ཏུ་ལ་བཞུགས་པའི་ཚོམས་ཆེན་དེ་ཡིད་ཆེས་
 དཀའ་བའི་འོད་སྟོང་དང་ལྷན་པ་དང་། སུན་བྱ་འཇིགས་རྩམ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་
 ལ། དེ་ནི་ང་ཏུ་ལ་ཞུགས་པའི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་སྟོན་ཚུགས་པོ་དང་། ལུས་ལྷན་སྐྱོད་ཆེ་བ་
 རྒྱུད་པར་རམ་འདེགས་བྱེད་པའི་སྐྱལ་མ་ཞིག་ཀྱང་རེད། དེས་ན་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་
 གི་གྲོན་ཆས་ཀྱི་ལམ་ནས་ཀྱང་རི་ལྷོད་མཐོར་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཐད་ལ་ངས་
 བོ་རྒྱུ་ཡང་དག་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་།

འདྲ་འདྲོམས་ཀྱི་མཚུགས་ཏུ་ང་མེ་ཡ་ནར་ཕྱིར་ལོག་སྐབས། ང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་གང་གནང་གི་ཡོད་པ་དེའི་སྐོར་ལ་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཡང་དག་པ་ཞིག་བྱུང་། འདྲ་འདྲོམས་གཉིས་པ་དེས་ངའི་མི་ཚེ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བཏང་བྱུང་། ང་རང་ལ་ཤམ་རྩ་ལའི་བསྟན་པ་དང་ཤམ་རྩ་ལའི་འདིག་རྟེན་གྱི་མཚོན་དོན་དེ་དག་ལ་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ཆེ་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། ངས་ཤམ་རྩ་ལའི་འདོད་ཚུལ་དེ་རུབ་ཕྱོགས་སུ་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་འཇམ། དེའི་བྱང་ཚོས་ཀྱི་སྙིང་དོན་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཐབས་ལམ་ཞིག་གི་ཚུལ་དུ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་བུམ་པའི་དེས་ཤེས་རྟོག་རྒྱ་འགོ་ཚུགས་སོང་། དེང་རབས་ཅན་གྱི་རུབ་ཕྱོགས་འདིག་རྟེན་གྱི་ནང་དུ་ང་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་ནི་སའི་གོ་ལའི་ཆེ་མཐོང་ལ་འབྲེལ་བ་ཤོར་ཚར་བ་རེད། ཤམ་རྩ་ལས་དངོས་ཡོད་ཀྱི་བྱང་འཕགས་དང་རྒྱ་མའི་བྱང་ཚོས་རྣམས་དོས་ལེན་བྱེད་བཞིན་པའི་ངང་ནས་དངོས་པོ་རྣམས་ས་སྟེང་དུ་ཕབ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ངས་རྟོགས་བྱུང་། རུབ་ཕྱོགས་སུ་ང་ཚོ་དགོན་སྡེ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་མ་རེད་ལ། འདི་གར་དགོན་སྡེ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཞིག་ནམ་ཡང་ཡོང་གི་མ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་དགོན་པའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་སྤྱི་ལོགས་སུ་མི་རྣམས་ལ་དམ་པའི་ཚོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱའི་ཐབས་ལམ་བསྐྱབ་པ་དེ་ནི་ཁོང་གིས་ཇི་ལྟར་རུབ་ཕྱོགས་སུ་དམ་ཚོས་འབྱེད་ཡོང་བའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་རེད། ང་རང་གི་ལྟ་སྟངས་ལ། གཤམ་ཉེ་ནང་ཚོས་དེ་སྲུ་གུ་སྟོང་སྟངས་དང་། ལྟོ་སྟོང་འཁྲུང་སྟངས། དགའ་ལྟོན་བྱེད་སྟངས། མི་ཚེ་སྦྱེལ་སྟངས། ཚོང་རྒྱག་སྟངས་སོགས་རང་གི་མི་ཚེའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་གྱི་མེད་ན། དེ་ནང་ཚོས་ངོ་མ་ཞིག་མ་རེད། དེ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་རྟོག་འཆར་ཅམ་ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེས་དམ་ཚོས་དེ་མི་ཚེའི་བྱིམ་ནང་དུ་བསྐྱམས་ལེབས་པ་དང་། ཁོང་ཚོར་མི་ཚེ་ཆེ་མཐོང་དང་ལྡན་པ་ཇི་ལྟར་སྦྱེལ་ཚུལ་སྟོབ་སྟོན་གནང་སྟངས་དེ་ཉ་ཅང་རུས་པ་ཆེན་པོ་རེད། འདིས་ང་ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་མང་པོ་ཡོད་པའི་དེ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་སྤྱིར་བཏང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཡན་རུས་ལྡན་པའི་ངོ་བོར་བསྐྱར་གནང་བ་རེད།

ང་ལྷི་རྒྱ་ལྷ་པའི་ནང་སྟོན་ཏེ་དུ་ཕྱིར་ལོག་ཡོང་སྐབས་ཀ་ལྷ་པའི་ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་
དུས་ཚོད་སྐུལ་རྒྱུར་འདོད་མོས་ཆེན་པོ་བྱང་། ངས་ཐེངས་དང་པོར་ཁོར་ཡུག་དེའི་ནང་
དུ་སྟོན་བདེ་པོའི་ངང་ནས་ང་རང་གི་ཁྱིལ་སྟོན་སྐབས་ཀྱི་རེད་བསམས་བྱང་། ང་ལ་མཐའ་མ་
དེར་ངས་གནས་བབ་ཡོངས་ལ་བརྟུན་མཁས་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱང་།

དུས་ལྷན་གང་འཚམས་ཤིག་ནས་བརྒྱུང་ང་ཕོ་བྲང་དུ་སྟོན་སྐབས་ད་ཆ་ང་ལ་གམ་
བཅར་བ་ཡོད། ཡོ་རོབ་དུ་མ་ཐེ་དང་ཐོམ་གཉིས་ཀྱི་རོ་བོ་དེ་འདྲ་ཡིན་པའི་ཁྱལ་རེད།
འོན་ཀྱང་ཁོང་གཉིས་ནང་མིའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། དལ་སྟོན་ཅན་གྱི་ཁོར་ཡུག་
དེའི་ནང་དུ་ངས་ཁོང་ཚོ་གམ་བཅར་བ་ཡིན་སྟོར་སྟོན་ཡུལ་ལ་འཁོར་མ་ཚུངས། ཡིན་ན་
ཡང་སྟོན་ཏེ་ཞེད་སྐྱང་ཆེ་བ་ཡོད། ངའི་མི་ཚའི་ནང་ངའི་སྐྱེས་སྐྱེད་བ་དང་སྐྱེར་གྱི་
གམ་བཅར་བ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་ང་ཚོའི་བྱིས་དང་ངའི་མི་ཚོ་བརྒྱུད་དེ་སྐྱེབས་ཚུངས་
ཡོད། གལ་ཏེ་ང་རང་མི་འགའ་ཤས་དང་ལྷན་དུ་འབྲེལ་འབྲིས་བྱེད་རྒྱ་བདེ་པོ་མེད་པ་
དང་། མི་འགའ་ཤས་ལ་སྐབས་སྐབས་སྐྱེད་གཤམ་ཡི་མེད་ཀྱང་། ངས་ཁོང་ཚོར་སེམས་
བཟང་པོ་དང་སྟོན་ལེན་ཡག་པོ་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་པ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་བཀའ་ནན་
ཏན་གནང་བྱང་། ཁོང་གིས་ང་ལ་མི་ཚོས་ཕོ་བྲང་དུ་ཞབས་ཁུ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཁོང་ཚོར་གལ་
གནད་ཆེན་པོ་དང་། དོན་སྟོང་ལྡན་པ་ཡིན་པས་ངས་དེའི་ཐོག་ལ་བསམ་ཤེས་བྱེད་དགོས་
པའི་བཀའ་གནང་བྱང་།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་དབྱར་ཁ་སྐྱེབས་དུས་སྟོན་ཏེ་དུ་ངའི་ཞབས་ཁུ་བའི་འགོ་གཙོའི་
ཚུལ་དུ་མི་དུ་མ་སྐྱེབས་ནས་བྱིན་ཚར་བ་རེད། ང་རང་ལོ་ན་མ་སྐོན་པའི་རྒྱུན་ཡིན་ནམ།
ཡང་ན་མི་དེ་ཚོ་དང་ངའི་དབར་ལ་ཁམས་མ་མཐུན་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་རྒྱ་རྒྱུན་
གཞན་དག་ཡིན། གང་ལྟར་ཡང་གནས་སྐྱེད་མ་འགྲིག་པ་དུ་མ་ཞིག་ངའི་ཐོག་དུ་བྱངས་
ཚར་ཡོད། དེ་ནས་ ༡༩༩༠ ནང་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱི་རྒྱ་སྐྱེད་(མོའི་ཁྱོད་གཞི་ནི་
བཟོ་རྒྱུའི་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་འགན་འཁུན་རེད།) དང་། རིན་ཁར་ཕན་ཏེ་བཅས་བྱངས་
མེད་གཞོན་ལུ་མ་གཉིས་ངའི་ཞབས་ཁུར་མངགས་གནང་འདུག ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་དབར་

ལ་ཏ་ཅང་མཐུན་པོ་བྱུང་བས་དུས་ད་ལྟའང་ང་ཚོའི་དབར་ལ་འབྲེལ་བ་ཉེ་པོ་ཞིག་ཟུ་
མཐུད་ནས་བསྐྱད་ཡོད། རྒྱུད་སྲུག་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཁོང་ཚོ་གཉི་གས་ང་ལ་
ཏ་ཅང་མཐུན་པོ་ཞིག་ཚེན་པོ་བྱས་བྱུང་། དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་སུ་སྐྱེ་སྐྱུང་བ་ཆགས་པའི་
བྱུང་མེད་གཞན་དག་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ད་ལྟའང་འབྲེལ་བ་ཟུ་མཐུད་ཡོད།
དེས་ན་གཅིག་བྱས་ན་དེ་ནི་ཤམ་གླ་ལའི་འདིག་རྟེན་དེ་སློབ་སྦྱང་ཡིན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན་
སྲིད། གནས་སྐབས་སློབ་མ་དེ་དག་ཡིག་པོ་བྱུང་ཡོད་ན་ཅི་མ་རུང་བསམ་གྱི་འདུག་སྟེ་
སྐབས་མ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད། ངས་ང་ལ་རོགས་པ་བྱེད་མཁན་
ཚང་མ་དང་། དམིགས་བསལ་གྱིས་ང་ཚོ་ཚང་མར་ཉམས་སྦྱོང་གསོག་པའི་སྦྱོང་བརྗེས་
ཡིན་སྐབས་གྱི་སྐད་དུས་གྱི་རོགས་སྦྱོར་བ་ཚོའི་བཀའ་རིན་པོ་འཕྲུལ་བཞིན་ཡོད།

རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༧༠ མམ་པའི་རྒྱ་བ་ལྷ་པའི་ནང་ང་ཁྱིམ་ལ་སློབས་དུས་རིན་པོ་ཆེས་ཕོ་བྲང་
གི་ནང་དུ་ཁོང་རང་གི་ཉེན་རེའི་འགོ་སྐྱབས་ཞིག་བཟོས་གནང་འདུག་པ་དེའི་ནང་དུ་ང་
རང་ཚུད་ཐབས་གྱི་འབད་བཅོལ་བྱས་པ་ཡིན། རྩོགས་མཚུངས་ངས་ཀྱང་ཤམ་གླ་ལའི་
རྟེན་འདུལ་སྦྱོང་སློབ་གྲུའི་འཕེལ་བྱས་ཐད་ལ་དུས་ཚོད་མང་དག་ཅིག་གཏོང་བ་ཐེ་བའི་
རང་ཉིད་གྱི་ཉེན་རེའི་དུས་ཚོད་བྱས་འགོད་བྱས་པ་ཡིན། ངས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ང་
ཡོ་རོབ་དུ་ཡོད་དུས་ངའི་ཚབ་དུ་མ་རི་ལུ་མི་སི་གླ་རེད་སློབ་སྦྱོན་པ་གཙོ་བོ་དེ་རེད། མ་རི་
ལུ་མི་སིས་ཏན་ཐར་རྩམ་པར་ཞེས་པའི་རྟ་རྩལ་སྐྱུངས་སྦྱོང་ཡོད་པ་རེད། མོ་ནི་ལྷ་རི་ལྷོ་
ཡ་ལ་འཚར་ལོངས་བྱུང་བ་དང་། དེ་གར་མོས་རྟ་རྩལ་སྐྱུངས་པ་རེད། མོ་ལ་རྟའི་འདུལ་
སྦྱོང་ཐད་ལ་དོན་གཉེན་ཡོད་པས་ང་གཉིས་གོགས་མོར་གྱུར་པ་རེད། བྱུང་མེད་གཞན་
དག་རྙེད་སི་ཕོ་རོལ་སློབ་སྦྱོན་པ་གསུམ་པ་དེ་ཆགས་པ་རེད།

རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོར་ང་ཚོར་གཞན་ནས་སྐྱེས་པའི་རང་བདག་རྟ་རི་ཞིག་ཡོད། ལོ་འདི་
དག་གི་རིང་ལ་སློབ་གྲུ་དེ་སྟོལ་ཏར་གྱི་ཤར་ལྷོགས་ལུ་མི་སི་མིལ་དང་རྗེས་སུ་ཨེ་རི་ལ་
ཆགས་ཡོད། ས་ཚང་འདི་གཉི་གསྟོལ་ཏར་གྱི་བྱི་ཅམ་ལ་ཡོད། ང་ཚོར་མི་ཚོས་སྦྱོང་བརྗེས་
བྱེད་སའི་རྟ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཚོས་ཚོགས་གྱི་ཚོགས་མི་འགས་རང་གི་རྟ་རྣམས་ང་

ཚོའི་རྟ་རར་འདྲོག་རྒྱུ་འཁྲིད་ཡོང་གི་ཡོད། ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་མང་པོ་རྟའི་
འདུལ་སྐྱོང་ལ་དོན་གཉེར་བྱུང་སྟེ་སློབ་ཚན་ལེན་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་རེད། དེའི་སྐྱོང་དུ་
རྟ་པ་གཞན་དག་མང་པོས་ང་ཚོའི་སློབ་གྲྲིང་སྐྱོང་བརྟེན་བྱེད་འགོ་ཚུགས་ཡོད། བིན་སློབ་
གྲྲིང་སློབ་ཡུལ་གཞོན་ལུ་མང་པོས་ཀྱང་ལུས་རྩལ་སློབ་སྐྱོང་གི་དགོས་མཁའི་ཆ་ཤས་སུ་ང་
ཚོའི་ས་ནས་རྟ་རྩལ་སྐྱུངས་པ་རེད། རྣམས་ཐོག་དེ་ལ། ཨ་རིའི་ས་ཁུལ་དེའི་ནང་དུ་ཤམ་
ལྷ་ལའི་རྟའི་འདུལ་སྐྱོང་གི་སློབ་གྲྲིང་སྐྱོང་གཙོ་བོ་རྒྱུན་གཙང་མའི་རྟ་རྩལ་སྐྱོང་བརྟེན་སའི་
བརྟེན་གནས་ཡག་ཤོས་ནང་གི་གཅིག་རེད། རྣམས་དེ་དུས་སྐྱོང་ཚན་འདི་ལ་དོན་གཉེར་
ཡོད་པའི་མི་ཚོར་གདམ་ཁ་ཉུང་དུ་ལས་མེད།

རིན་པོ་ཆེས་སློབ་གྲྲིང་སྐྱོང་གི་སྐྱོང་ཚོན་པོ་མཛད། སློབ་གྲྲིང་མིང་ཡང་ཁོང་གིས་
བཏགས་གནང་བ་རེད། ངས་དེར་རྒྱུང་རྟའི་སློབ་སྦྱིང་ཞེས་འདོགས་འདོད་བྱུང་། འོན་
ཀྱང་ཁོང་གིས་ཤམ་ལྷ་ལ་རྟའི་འདུལ་སྐྱོང་གི་སློབ་གྲྲིང་ཞེས་པ་དེར་ཁོང་རང་མཉམས་པོ་
ཡོད་པའི་རྒྱལ་པོའི་ཁྱད་ཚོས་མངོན་གྱི་ཡོད་པ་དགོངས་གནང་འདུག ཐེངས་ཤིག་ཁོང་
གིས་མ་འོངས་པའི་རྣམས་ཤིག་ལ་ང་ཚོས་འཇུགས་རྒྱུན་བྱེད་དགོས་པར་དགོངས་པའི་
གཏན་འཇགས་བརྟེན་གནས་ཤིག་གི་བྱུས་འགོད་གནང་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་སོང་། བཀོད་པ་
དེ་ནི་སྐྱོགས་དུ་མ་ནས་སི་བེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲྲིང་བརྟེན་ཉམས་ཀྱི་བྲག་གསོ་བྱེད་པ་
ཞིག་འདུག ཁོང་ལ་རྟ་ར་དེ་དོ་རའི་སྐྱོང་དུ་བཞོན་ཏེ་རྟ་རྩལ་ལ་བཞོན་ཏེ་གསེག་ལམ་
རིང་མོ་ཞིག་བརྒྱུད་དེ་དོ་རའི་ནང་དུ་ཡོང་ཚོག་པའི་གསར་གཏོད་ཀྱི་དགོངས་གཞི་ཞིག་
འདུག འོན་ཀྱང་དེ་འདྲ་རང་ནི་བྱུང་མ་སོང་། སློབ་གྲྲིང་ལོ་བཞི་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ལམ་
སྐྱོངས་ལྡན་པ་བྱུང་ཆེས་མ་རི་ལུ་མི་སི་དང་ང་གཉེས་ཀ་སྟོལ་ཁར་ནས་གནས་སྐྱོར་བྱས་
པས་སློབ་གྲྲིང་སྐྱོང་བརྟེན་པ་རེད།

སློབ་གྲྲིང་ཁ་ལོ་ར་ཁོ་ལ་ཡོད་པའི་རྣམས་སུ་མ་རི་ལུ་མི་སི་དང་ངས་ས་ཁུལ་དེའི་
ནང་གི་རྟ་རྩལ་འགྲན་བསྐྱར་ཁག་ལ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པ་ཡིན། ཐེངས་ཤིག་ངས་སྟོལ་
ཁར་ཉེ་འགྲམ་གྱི་རྟ་རྩལ་འགྲན་བསྐྱར་ཞིག་ལ་ཞུགས་རྣམས་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ཞལ་

པར་གནང་སྟེ་ཁོང་ངའི་རྟ་རྩལ་ལ་གཟིགས་པར་ཕེབས་ཀྱི་ཡིན་གསུངས། ངའི་སེམས་ལ་
“ད་འགྲིག་མ་སོང་” ཅན་བྱུང་། དེ་དུས་ངའི་སེམས་ལ་ང་རང་རྟ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚེད་
ལས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་གྱི་ངའི་མི་ཚོ་གཉིས་ཐུན་བྱ་སོ་སོར་འདྲིལ་
འདོད་ཡོད། འདི་བར་དུ་ང་ལ་ལམ་སྟོངས་གང་འཚམས་བྱུང་སོང་། ང་རང་འཇིགས་སྣང་
སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ལྷན་མོ་དེར་དམག་ཆས་ཆ་ཚང་བཞེས་ཏེ་ཕེབས་བྱུང་།

རྟའི་འདུལ་སྐྱོང་གི་འགན་བསྐྱར་ལ་ལྷན་མོ་བཙོ་དོ་རའི་མཐའ་ནས་མ་མཐར་ཡང་
མི་ཁར་བརྩའི་རྒྱང་ཐག་ཏུ་སྡོད་དགོས་པའི་ཁྲིམས་ཤིག་ཡོད། ཁྲིམས་འདི་མ་ཤེས་པའི་སྐོ་
ནས་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་སྲུང་དང་བགའ་སྲུང་ཚོས་ཁོང་གི་རྒྱལ་བཀྲག་དེ་དོ་རའི་འཁྲིས་དེ་
གར་བརྒྱབ་སྟེ། དོ་ར་དང་ཐག་ཉེ་དྲགས་ནས་ཁོང་གི་ཞབས་གཉིས་དོ་རའི་སྐྱོར་རའི་སྟེང་
འདྲིལ་ཐུབ་པ་འདུག འགན་བསྐྱར་འགོ་མ་བཅུགས་སྡོན་ལ་རྟ་པ་ཚོར་ར་སྐོར་གྱི་མཐའ་
ལ་སྐར་ཆ་དུག་ཅུའི་རིང་རྟ་བཞོན་ཏེ་སྐྱོད་ཚོག་གི་ཡོད། ངས་ཁོང་གི་མདུན་ནས་ “ཕྱིར་
ཤིག་རྒྱུ་བས། ཕྱིར་ཤིག་རྒྱུ་བས། ཕྱིར་ཤིག་རྒྱུ་བས།” ཞེས་བརྗོད་བཞིན་ཐེངས་མང་བཞོན་ཏེ་
ཕྱིན་པ་ཡིན། མཐའ་མ་དེར་ཁོང་ཚོར་བརྗོད་ཏེ་ཁོང་གི་རྒྱལ་བཀྲག་དེ་ཕྱིར་བྱུར་བྱས་
སོང་། ང་ནི་ཡིད་ལྷུང་པ་དང་དོ་ཚ་བ་གཉིས་འགན་བཞིན་དུ་འཕེལ་ནས་རང་རྒྱལ་མི་
ཐུབ་པའི་ཚོར་བ་དང་བཅས་འགན་བསྐྱར་བྱས་པ་ཡིན།

འགན་བསྐྱར་ཚར་རྗེས་ངས་རྟ་དེ་པར་བསྐྱུལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཡུད་ཅམ་མངལ་
བར་ཕྱིན་པ་ཡིན། ངའི་འགན་བསྐྱར་གྱི་གཞུང་དཔང་ཐོམ་པོ་ལིན་ནི་ཨ་རིའི་ནང་གི་མི་སྣ་
མངོན་གསལ་ཅན་ཞིག་རེད། ངས་ཁོ་དོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། འགན་བསྐྱར་ཚར་བ་སོང་ཅང་ང་
རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་ལངས་བསྐྱད་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་གཞུང་དཔང་ལ་བར་གསེང་ཡོད་
པས་ཁོང་ཚོའི་སར་སླེབས་བྱུང་། རོན་འཁོར་འོས་པ་ཞིག་ལ་ཁོ་ཐག་ཉེར་སླེབས་སྐབས་
རིན་པོ་ཆེས་ངའི་རྟ་བར་ “སྟིང་ཉེ་མ། ངས་གཞུང་དཔང་ལ་ཐུག་འཕྲད་ལྷུང་ཚོག་” གསུངས།
ངས་མ་གོ་བའི་ཚུལ་བྱས་ཏེ་གཞུང་དཔང་ལ་འཚམས་འདྲི་ལྷུང་རྗེས། ང་ཚོས་ངའི་རྟ་
དང་སྐྱོང་བརྗོད་ཏེ་ལྷན་ཡུལ་རྒྱས་གཏོང་དགོས་པའི་སྐོར་ལ་སྐར་ཆ་འགོ་བཅུགས་པ་

ཡིན། དེ་ནས་ངས་ “སྤྱི་ཉེ་མ། ང་གཟུང་དཔང་ལ་ངོ་སྤོང་བྱོས་དང་།” ཞེས་པའི་སྐྱེ་ཞིག་
 ཐོས་བྱུང་། ངས་ “སྐྱེ་ཞབས་པོ་ཡིན་ལགས། ཁོང་ངའི་ཚོལ་གྱི་དུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་རེད།”
 ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེས་ “ཁྱེད་རང་གིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། ཚོལ་གྱི་
 མང་པོ་ཞིག་ལ་རང་གི་སྐྱེ་དམན་ལ་རྟ་ཚལ་སྤོང་དུ་འདུག་འདོད་མེད། འོན་ཀྱང་ངས་
 རྒྱུ་སྐྱོར་ཆ་ཚང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ངས་ང་རང་གི་སྐྱེ་དམན་ལ་རྟ་སྐྱེ་གའི་ནང་གི་ཚེ་གྲ་
 དེ་ཉོ་ཡི་ཡོད།” ཅེས་གསུངས། ངས་རང་གིས་རང་ལ་ “ད་འགྲིག་གི་རེད། ད་འགྲིག་གི་
 རེད།” ཅེས་སེམས་ལ་འཁོར་བྱུང་། དེ་ནས་ངས་རིན་པོ་ཆེས་ཐག་རིང་དུ་ཡོད་པའི་རྟ་
 ཞིག་ལ་གཟིགས་ཤིང་བཞུགས་པ་མཐོང་བྱུང་། དེ་ནས་ཁོང་གིས་ “རྟའི་འདུལ་སྤོང་གི་
 རྟ་ནམས་ཀྱིས་...” ཞེས་གསུངས་ཏེ་དུས་ལུན་གང་འཚམས་རིང་ལ་སྐྱེ་ཞབས་པོ་ཡིན་
 ང་གཉིས་ཀྱིས་ཚིག་གྲུབ་ཆ་ཚང་བ་གསུང་རྒྱུ་སྐྱེ་གསུང་བ་བསྟན། མཐའ་མ་དེར་ཁོང་
 གིས་སྐྱེ་མཐུད་དེ་ “དུས་གཅིག་ཏུ་རྟ་སྐྱེ་ལ་གཏོང་བ་དང་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པ་དེ་ངོ་མཚར་པོ་
 མ་རེད་དམ།” ཞེས་གསུངས།

ཡིད་ཆེས་དཀའ་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ནི་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་ཏེ་ལོ་འགའ་
 ཤས་ཕྱིན་མཚམས་སུ་ང་སྐྱེ་ཞབས་པོ་ཡིན་ལ་སྐྱེ་དུས་ཁོས་ང་ལ་ “ཁྱེད་རང་གི་ཚོལ་གྱི་
 ཡོངས་པའི་སྐྱོར་ངས་དུས་བབ་དུས་དེབ་ནས་ཤེས་བྱུང་བས་སྐོ་ཕམ་པོ་བྱུང་། ཁོང་གིས་
 ང་ལ་བག་ཆགས་བཟང་པོ་བཞག་བྱུང་།” ཞེས་ཟེར་གྱི་འདུག དེས་ན་ཤོད་ཚོད་ཐིག་
 ལག་པོ་རེད་སྟེ།

ཐོག་མའི་ཆ་ལ་ང་ཁྱིམ་དུ་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་བདུན་ཕྲག་བདུན་གྱི་རིང་ལ་ཡོང་བ་ཡིན།
 (སྐབས་འདིར་ང་དབྱིན་ཡུལ་དུ་རྟེན་གཞི་བྱས་ཏེ་བསྟན་ཡོད།) རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་ཀྱིས་
 རྒྱ་གཞུང་གི་ཞིག་བཟོ་རྒྱུའི་འབད་བཞེན་བྱས་ཏེ་ང་ནང་ལ་བདུན་ཕྲག་དྲུག་བསྟན་པའི་
 རྗེས་སུ་ང་ལ་མངལ་འཁོར་འདུག ངས་ལོ་རོབ་ཏུ་བྱིར་མི་ལོག་རྒྱུར་ཐག་བཅད། ངས་ང་
 རང་གི་རྟ་གཅིག་སྟེ། ཤམ་རྩ་ལ་ཨ་རིའི་ཤར་ཕྱོགས་མཚོ་ལྷུ་དུ་ཡོད་པའི་སྤོང་བརྟེན་
 པ་སྐྱེ་ནར་ཨོ་སི་ཐེར་ལྟར་དུ་གྱིས་འདྲིན་སྤོང་བྱེད་པའི་བསྐྱེ་གནས་སུ་གཏོང་རྒྱ་བྱས་

པ་དང་། དཔལ་བརྒྱལ་དབྱིན་ཡུལ་ནས་ཉར་རེ་རྟེན་གྱི་བསྟེན་གནས་སུ་ཕྱིར་སྐྱོར་ཏེ་ངའི་
མངལ་གྱི་སྤྱ་གུ་མ་སྐྱེ་བར་དང་། མདུན་ལམ་སྐྱར་དུ་འགོ་འཇུག་མ་ཐུབ་བར་དུ་ལྷ་
སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུར་མངགས་པ་ཡིན།

ངས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་སྤྱ་གུ་ཞིག་སྐྱུ་མ་ཐབས་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར་ང་
མི་ཆེལ་དང་ལུ་མཐུན་ཐུག་པ་ཡིན། ང་རང་སྐྱུ་མ་མིན་པའི་རྒྱ་བ་དེའི་རིང་ལ་ང་གཉིས་
གྱིས་སྐྱེ་འགོག་བེད་སྐྱོད་བྱས་ཏེ་མཉམ་དུ་ཉལ་བ་ཡིན། (ང་གཉིས་གྱིས་འོད་སྤྱིན་
(The Shining) ཞེས་པའི་སྐོག་བརྟན་གྱི་སེམས་སྐྱུལ་ཐེབས་ས་ཨེ་སི་ཐེ་སེ་པར་ཁི་ཞེས་
པའི་སྲིང་ཁའི་ནང་ལ་ཡོད་པའི་སི་ཐིན་ལེ་མགོན་ཁང་དུ་མཚན་གཅིག་བསྐྱུལ་བ་ཡིན།)
ངས་ང་རང་ལ་མངལ་ཆགས་པ་ཤེས་དུས་སེམས་འཚབ་སྤྲོད་བྱ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ངས་
རང་ཉིད་ལ་སྤྱ་གུ་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡིན་དགོས་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ངས་ང་རང་
གི་དངངས་སྐྱུ་གུ་དེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཞུས་པས་ཁོང་གིས་དེའི་སྐོར་ལ་སེམས་ཁུལ་མ་བྱེད་
གསུངས་བྱུང་། ངས་སེམས་ཁུལ་མི་བྱེད་པའི་འབད་བཙོན་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངའི་
སེམས་སུ་ངེ་རྟགས་ཤིག་ངེས་པར་དུ་བསྐྱེད་ཡོད། མི་ཆེལ་ང་གཉིས་གྱིས་གལ་ཏེ་བྱིས་པ་
དེ་ཁོའི་ཡིན་ན་མིང་ལ་ཨི་སག་འདོགས་གྱི་ཡིན་ཞེས་ཀྱུ་རེ་བྱས་པ་ཡིན།

མངལ་ཆགས་པའི་འགོ་སྐྱོད་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་གྱིས་མེག་སི་ཁོ་ལ་སྐོ་གསེང་
དུ་འགོ་རྒྱ་ཐག་བཅད། ང་ཚོས་མི་ཆེལ་དང་སེར་གཉིས་གདན་འདེན་ཞུས་པ་དང་ལྷན་
དུ་རྫོན་ཐེར་ཁི་སི་ཡང་མ་བྱན་དང་ཆང་མའི་ཚུལ་དུ་མཉམ་འབྲིད་བྱས། རིན་པོ་ཆེ་
སྐྱེས་ཀྱི་དུང་ཡིག་ལྷེ་རྒྱར་ལི་ཐེབ་སི་ཐར་ཡང་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཡོང་ཡོད། མེག་སི་ཁོ་
ནས་ཡིན་པའི་མར་ཐི་རྗེ་རན་ཁོ་ཡི་བུ་རོན་ལྷན་སི་ཐོན་མོ་ཏའི་ཁ་ལོ་པ་དང་སྐྱུ་སྐྱང་
གི་ཚུལ་དུ་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཡོང་ཡོད། དུས་ཡུན་འདིའི་རིང་ང་ལ་མངལ་འཁོར་བའི་
དབང་གིས་ཁམས་མི་བདེ་བ་མང་པོ་བྱུང་ཅང་འགྲུལ་སྐྱོད་དེ་ང་ལ་ཁག་པོ་བྱུང་། ངར་
མེག་སི་ཁོ་རུ་ངའི་ཁམས་ལ་འགོ་བའི་ཟས་རིགས་ཉ་ལམ་ཐོབ་མི་སྲིད་པ་ལྟར་མངོན་
བྱུང་། སྐབས་དེ་ང་རང་ཞོགས་པ་སྲ་པོར་ཞེ་དྲགས་ལྟོགས་ནས་གཉིད་སང་པ་དང་ནང་

ལ་བཟའ་རྒྱ་གང་ཡང་མེད་པ་ཡོང་གི་ཡོད། ང་ཚོར་ཞོགས་ང་མ་ཐོབ་སྟོན་ལ་མི་ཞིག་
ཁྲོམ་ལ་ཉེ་ཆ་རྒྱག་པར་འགོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། རྩོམ་པར་ཁི་སི་ཡིས་ཁ་ལག་མང་པོ་བཟོས་
པ་རེད། ཉིན་གཅིག་ང་ལྷོགས་སྟོན་དུས་ཐབ་ཚང་ནས་ངང་གའི་དྲི་མ་ཚོར་བ་དྲན་སོས་
ཀྱི་འདུག ངས་ཐུག་པ་ཞིག་ཐོབ་རེ་བྱས་ཏེ་ཐབ་ཚང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་སྟོན་ཀྱི་ཁ་ཕྱིས་པ་ཡིན།
སྟོན་ཀྱི་ནང་དུ་བྱའི་མཚུ་ཏོ་དང་མིག་ བྱ་སྟོ་བཅས་ཆ་ཚང་ཡོད་པའི་ངང་པ་བྱབས་རིལ་
གཅིག་འདུག ལྷན་པས་དེར་ང་རང་ཉ་ཅང་ཉམ་ང་བའི་ངང་དུ་ཡོད་པས་རྩོན་ཀྱི་ཁ་ལག་
དེར་ངའི་དང་བ་འཕེལ་མ་བྱུང་།

ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་ང་ཚོས་པ་ཚེ་ཁོ་རོའི་ཁང་བདག་ལུ་མི་སི་དང་རོ་ངར་རན་
འོབ་ཀྱིས་དེ་གར་བཞག་པའི་འཁོར་ཐག་འགའ་ལ་ཉན་པ་ཡིན། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་པ་
ཞིག་བརྟེན་འདུག་པ་དང་། ལྷ་པ་དེས་ལུ་མི་སི་ནི་ནི་ལྷེར་ཕྱི་ཕྱི་དང་། རོ་ངར་ནི་ཨ་ཁེ་
ན་ཕྱིན་ཀྱི་སྐུལ་པ་རེད་ལཔ་འདུག ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་པ་དང་མཉམ་དུ་ཁ་བརྗེས་པ་
རྣམས་སྐྱ་འཛིན་འཁོར་ཐག་ནང་དུ་བརྟེན་འདུག ང་ཚོས་དེ་ནི་ཞེ་དྲགས་དགོད་པོ་
པོ་ཚོར་བྱུང་།

ང་ལ་ཡང་དེ་གར་འབྲེ་ཞིག་ལ་ཐུག་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་དུས་ཉུག་དུ་ང་ཉལ་ཁྱིའི་
གཡོན་ཕྱོགས་དང་ཁོང་རང་གཡས་ཕྱོགས་སུ་གཞིམས་དགོས་པ་དེ་ལྷགས་ཆེར་དགོངས་
ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་པ་དང་བྱུང་མེད་ཀྱི་གཟུགས་པོའི་གཡས་
གཡོན་རི་ལྷར་རོས་འཛིན་གནང་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད། ང་གཉིས་ཐོག་མར་གཉེན་
སྤྱིག་བྱུང་དུས་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁྱིའི་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་རྩོ་རྩོ་རྩོ་ལ་འབྱོར་མའི་སྐྱ་པར་ཞིག་
དང་། ཉལ་ཁྱིའི་གཡས་ཕྱོགས་སུ་གུ་ཅུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་པར་ཞིག་དབྱངས་ཡོད། ཉལ་ཁྱིའི་
གཡོན་ཕྱོགས་སུ་ངའི་མགོ་སྟེང་དུ་རྩོ་རྩོ་རྩོ་ལ་འབྱོར་མ་དང་། གཡས་ཕྱོགས་སུ་རིན་པོ་
ཆེའི་དབྱུ་སྟེང་དུ་སྟོབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་བཞུགས་ཡོད། པ་ཚེ་ཁོ་རོའི་ཁྱིམ་དུ་མི་
གཉིས་ཉལ་སའི་ཉལ་ཁྱི་དེ་ཅམ་ཆེན་པོ་མེད་པ་ཞིག་འདུག དགོང་མོ་དེར་གྲང་མོ་ཡོད་
པས་ང་ཚོས་མ་ཉལ་སྟོན་ལ་མེ་བཏང་བ་ངས་དྲན་ཀྱི་འདུག ང་གཉིད་སང་པ་དང་རིན་

པོ་ཆེ་དཔེ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉལ་ཁྲིར་འཚང་ནས་ང་ལ་ཉལ་ས་ཡིན་ཅི་འགའ་ཤས་ལས་ལྷག་
མི་འདུག ལྷན་པས་དེར་ང་རང་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཅང་ཉལ་ས་བདེ་པོ་མ་བྱུང་། ང་ཡར་ལངས་
ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་ས་ཕྱོགས་དེར་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེ་གར་མ་མཐར་ཡང་ཉལ་བྱི་ཕྱེད་ཅམ་
སྟོང་པ་འདུག དཔེ་སེམས་ལ་ “ཨོ། ཡག་པོ་བྱུང་། ང་རང་སྟོང་སྟོང་ཉལ་ས་འདུག” ལྷན་
པ་འཁོར་བྱུང་། ང་དེ་གར་གཉིད་ཤོར་འདུག མོ་བྱར་དུ་ང་གཉིད་ལས་དགོགས་བྱུང་།
རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་ “ཁྱོད་རང་དཔེ་ཕྱོགས་སུ་ཉལ་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད། ཁྱོད་འདི་གར་ག་
རེ་ཕྱེད་ཀྱིན་ཡོད་དམ།” ཞེས་རྒྱུ་ལྟགས་ཆེན་པོའི་སྟོན་ལས་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གི་གནང་
ལྷངས་བར་པ་དེ་ལ་ང་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་ཏེ་ངས་ཁོང་ལ་ “འོ་ན། ལྷག་པ་ཚོ། ང་རང་གཅིག་
བྱར་ཉལ་གྱི་ཡིན། ཉལ་བྱི་རིལ་པོ་ཁྱོད་རང་གིས་སྟོན།” ཅེས་བརྗོད་དེ་ང་ཉལ་ཁང་ནས་
ཕྱིར་ཐོན་ཏེ་འོག་ཐོག་མགོན་པོའི་ཉལ་བྱི་ལྟེང་དུ་ང་གཉིད་ལ་ཤོར་འདུག

རྒྱ་ཚོད་གཅིག་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ང་གཉིད་ལས་སང། ཁང་མིག་དཔེ་ནང་དུ་ང་དང་
མཉམ་དུ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། དེའི་བཟོ་ལྷ་ཡང་ངས་པལ་ཆེར་ཤོད་ཐུབ་པ་
འདུག དབྱིབས་ནག་པོ་ཡིན་པ་དང་ངས་པར་དུ་བྱུང་མེད་ཅིག་རེད་འདུག ཏ་ཅང་རུས་
པ་ངན་པ་ཞིག་རེད་འདུག་པས་ང་རྒྱག་ཐག་ཚོད་སོང་། ང་ཉལ་ས་ནས་ལངས་ཏེ་བར་
བྲམས་བརྒྱུད་དེ་མགོགས་པོར་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་གཟིམས་
ཁྲིའི་སྟེང་དུ་དབྱིལ་གྲུང་བཅས་ཏེ་ཚོག་བྱར་བཞུགས་འདུག ཐབ་ནང་གི་མེ་ལྷབས་དེས་
ཚིག་པའི་སྟེང་དུ་པར་རིས་བཟོས་འདུག རིན་པོ་ཆེས་ག་ལེར་ང་ལ་གཟིགས་གནང་།
ངས་ཁ་ནས་གང་ཡང་ལྷས་མེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་ “ཞེད་སྦང་མ་བྱེད་སྟེང་ཉེ་མ། མོ་
འདི་གར་ཡང་སྟེབས་བྱུང་། ངས་ཆམ་ལ་སའ་ཚར།” ཞེས་གསུངས། ངས་ང་རང་ལ་སྦྱང་
ཡོད་པའི་ཉལ་བྱི་ལྟེང་གོ་ཡུལ་དེར་ཉལ་ཏེ་ཡང་སྐར་རྟོག་དུ་ཤོད་རྒྱ་མཚམས་བཞག་པ་ཡིན།
དེ་ནས་བཟུང་ང་ཚོས་མོ་ནམ་ཡང་མཐོང་མ་བྱུང་།

ཡིན་ན་ཡང་ང་ཚོར་པ་ཆེ་ཁོ་ལོ་ལོ་ལ་རུས་པ་ངན་པ་དང་འཕྲད་པ་འདི་ཁོ་ན་མ་རེད།
གང་འཚམས་ཤིག་ནས་རིན་པོ་ཆེས་ས་ལྷལ་དེར་ངན་སྐྱགས་སྐྱབ་ཐབས་མང་པོ་བྱས་

ཡོད་པ་མཁུན་གནང་འདུག་ ཐེངས་ཤིག་རིག་པོ་ཆེས་ཁྲོམ་གཞུང་གི་བཞི་མདོར་ཉེ་ཆ་
 ལྷོན་པར་ཐེབས་དུས་དངོས་ཆས་རྙིང་པ་འཚོང་སའི་ཚོང་ཁང་ཚུང་ཏུ་ཞིག་ཏུ་ཐེབས་
 འདོད་བྱུང་འདུག་ ཁོང་ཚོང་ཁང་ནང་དུ་ཡོད་དུས་ཁོང་རང་གི་སྐྱེ་བཅར་དེར་“མི་འདི་
 ཚོས་ངའ་སྐྱབས་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་རེད།” ཅེས་གསུངས་འདུག་ སལ་ཆེར་ཚོང་ཁང་
 གི་བདག་པོ་དེ་ཚོ་ཉེ་ཅང་གི་ཞི་བ་དང་དཀྱུས་མ་ཡིན་ས་རེད། ཡིན་ན་ཡང་སྐབས་ཤིག་
 ལ་རིག་པོ་ཆེས་ཁོང་ཚོར་ཚོང་ཁང་གི་སྐྱུག་ཏུ་ཅི་ཞིག་འཚོལ་བར་མངགས་འདུག་ ཁོང་
 ཚོ་མེད་སྐབས་ཁོང་གིས་ཚོང་ཁང་གི་ཚིག་དོས་ཤིག་ཏུ་ཡོད་པའི་དྲ་ཡོལ་དེ་བྱེས་འདུག་
 དེའི་རྒྱབ་ཏུ་འདྲེ་མཚོན་སའི་མཚོན་གཤོམ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནི་ཞིད་སྣང་ཅན་ཞིག་
 འདུག་ཅེས་ཁོང་གིས་ང་ལ་གསུངས་བྱུང་། རན་འོ་བ་བཟའ་ཚོ་གཉིས་ཀྱི་ཁང་པའི་ནང་
 དུ་སྐྱེ་ཆལ་ངན་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཉེ་ཅང་ཆེ་བའི་ཨ་ལེ་སི་ཐར་ཁོ་རོ་ལེའི་སྐོར་གྱི་དེབ་མང་
 པོ་འདུག་ རིག་པོ་ཆེས་ཁོ་ནི་སྐྱེ་བོ་ངན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་དགོངས་ཀྱི་འདུག་ རན་འོ་བ་
 ཁོང་ཚོས་དེ་གར་ངན་སྐྱབས་སྐྱབ་ཐབས་བྱས་མེད་དམ་སྟེ་མ་པའི་ང་ཚོར་ཐེམས་ཁྲལ་
 བྱུང་། འོན་ཀྱང་ང་ཚོར་ངེས་གཏན་ཤོད་རྒྱ་མེད།

ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་ང་ཚོས་ས་ཁྲལ་དེའི་གཡས་གཡོན་དུ་མོ་ཏ་བཏང་ནས་སྐོར་
 ལྷོད་རི་སྙེད་ཅིག་བྱས་པ་ཡིན། ཉིན་ཞིག་མོ་ཏ་བཏང་ནས་འགོ་སྐབས་ང་ཚོས་གཏོར་
 ད་བྱེབས་ཅན་གྱི་བང་སོ་ཚུང་ཏུ་དེ་འདྲ་རྙེད་བྱུང་། རིག་པོ་ཆེ་སློབ་འཕེལ་པོ་བྱུང་སྟེ་
 དེ་འདྲ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཁོང་ལ་ཚོ་ག་ཞིག་གནང་འདོད་བྱུང་སྟེ། ཁོང་གིས་བང་སོ་
 ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་སློབ་པོར་དང་ཤུག་པ་བསྐྱམས་ཏེ་ང་ཚོས་ལྷ་བསང་ཚུང་ཏུ་ཞིག་གཏོར་
 འཆར་བྱས། ངས་ཉེ་ཆར་ནི་འུ་ཡོག་གི་སྐད་སི་མེའི་མ་ཨ་མེ་ནུ་ཞེས་པའི་ཁྲོམ་གཞུང་ནས་
 ཉོས་པའི་ལྷམ་གསར་པ་གོང་ཆེན་དེ་གྲོན་པ་ཡིན། དེ་ཉིན་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་
 དང་ཉི་མ་སྐྱིད་པོ་འདུག་ ས་ཁྲལ་དེར་ཐན་པ་བྱུང་འདུག་ རིག་པོ་ཆེས་ལྷ་བསང་ཕུལ་
 ཚར་ནས་སྐར་མ་ལྷའི་ནང་དུ་གནས་ལ་སྐྱོན་ནག་འཁྲིགས་ཏེ་ཆར་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་བབས་

སོང་། ང་ཁྱོད་ཉེ་རིག་པོ་ཆེ་ལ་ “ཁྱོད་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་འདི་འདྲ་བྱས་པ་ཡིན། ངས་ཉོས་མ་
ཐག་གི་ལྷན་པ་ལག་པོ་དེ་འཕྲོ་བརྒྱུག་ཏུ་ཕྱིན་སོང་།” ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན།

ང་ཚོ་མ་ཚོ་ཁོ་རོ་རུ་ཡོད་སྐབས་ཁོང་གིས་མེར་མའི་རྒྱུབ་ཐབས་ཞེས་པའི་ཤམ་གྱ་
ལའི་རྒྱབ་ཐབས་གསར་པ་ཞིག་ཀྱང་བརྒྱུས་གནང་མཛད། རྒྱབ་ཐབས་འདི་ནི་རང་
ཉིད་ཤམ་གྱ་ལའི་རིགས་ལྡན་རྒྱལ་པོར་སྒྲོམ་ནས་གདོད་མ་ནས་བྱུང་བའི་ཤམ་གྱ་ལའི་
རྒྱལ་རྒྱུད་དང་རྒྱལ་བའི་ཉམས་ལེན་ཞིག་རེད། ཉམས་ལེན་འདི་མངོན་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་
ཤམ་གྱ་ལའི་འདིག་ཉེན་གྱི་གཟི་བརྒྱུད་དང་ལུས་མཐུ་ཡོངས་རྫོགས་རང་སྣང་ཏུ་གོམས་
པ་བྱེད་དགོས།

འདིའི་སྐབས་སུ་མི་ཚོར་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུར་ཤམ་གྱ་ལའི་ཕྱག་དཔེ་དང་རྒྱབ་ཐབས་
རི་སྟེང་ཅིག་ཡོད། ཤམ་གྱ་ལའི་སྦྱོང་བརྗེས་ཀྱི་ཚུ་ཚད་མཐོན་པོར་སློབས་པ་ཚང་མར་
མེར་མའི་རྒྱབ་ཐབས་འདི་གལ་ཆེན་ཆགས་ཡོད། མཐའ་མ་དེར་སྡེ་ཚན་འདིའི་ནང་ཏུ་
མི་སྟོང་ཕྲག་འགའ་ཤས་བྱུང་ཡོད། རིག་པོ་ཆེས་རང་གི་སློབ་མ་ཚོ་ལ་སྦྱུང་བའི་ཉམས་
ལེན་གྱི་སྟེང་པོ་མང་ཆེ་བ་གནང་སྲོལ་ནས་བྱུང་བའི་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་སློབ་རྒྱུན་
ནས་ཡིན་ཀྱང་། མེར་མའི་རྒྱབ་ཐབས་འདི་ནི་ཁོང་ལ་ལུབ་ཕྱོགས་སུ་ཐོབ་པའི་ཤམ་གྱ་
ལའི་གཏོར་མའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་སྒྲོར་གྱི་ཆ་ཤས་ཁོང་གིས་ལུབ་ཕྱོགས་པའི་
སློབ་མ་ཚོར་གནང་བ་ཞིག་རེད། ཁོང་གིས་ཉམས་ལེན་འདིའི་ཐད་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་དང་
རྒྱབ་ཐབས་ནམས་བོད་པའི་སླ་མ་གཞན་ལ་གནང་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ཏ་ཅང་ཡིད་གཟབ་
གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་རང་ཉིད་དང་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྷགས་ཆེ་ཡོད་པའི་སླ་མ་དང་
དེ་ལ་མགོ་མཁུན་བརྗེས་རིག་པོ་ཆེ་མཚོག་ལ་དེ་དག་སྲུལ་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་
རང་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་གནང་སའི་ཁོར་ལུག་གི་ཕྱི་ལ་དེ་དག་ལྷག་བསྐྱུགས་གནང་རྒྱུར་ཁོང་ལ་
རྒྱུར་བཏང་ལྷགས་འདོད་མེད། ཁོང་གིས་སློབ་མ་ཚོ་ལ་མེར་མའི་རྒྱབ་ཐབས་ལྟ་སུ་རིམ་པ་
མཐོ་བའི་ཉམས་ལེན་མ་བྱས་སྟེན་ལ་ཤམ་གྱ་ལའི་སྦྱོང་བརྗེས་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཤམ་
གྱ་ལའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ལས་རིམ་བརྒྱུད་དེ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་དགོས་པར་ནན་ཏན་གནང་

ཡོད། ངའི་བསམ་པར། ཁོང་གིས་ཉམས་ལེན་འདི་དག་རྒྱབ་སྐྱོལ་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་།
ཁོང་རང་གི་རྒྱབ་སྐྱོལ་པའི་སློབ་མ་རྣམས་སློལ་རྒྱུ་འདིའི་རྒྱུ་འདི་ལ་བྱུང་ན་
དགོངས་པ་རེད་སྟེ། རྒྱལ་གཅིག་ནས་བསམ་ན། ཁོང་གིས་ཕོ་བྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཐོག་ལ་དེ་འདྲའི་ནུབ་ཉན་གནང་པ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་དེའི་ནང་དུ་ཁོང་གི་བཟའ་མི་
དང་སློབ་མ་ཚོའི་འོས་འགན། བྱང་པར་དུ་ང་རང་དང་། ཁོང་གི་བྱ་ས་དབང་། དེ་བཞིན་
ཁོང་གི་སློབ་མ་རྣམས་འདི་ལྟར་དེའི་སློབ་པོ་དང་། དམག་གྱི། ཕྱི་འབྲེལ་བ།
དགེ་ཚུལ། གཞུགས་པོ། འགོ་ཁྲིད་བཅས་སུ་གྱུར་བ་ཡང་རྒྱ་མཚན་དེར་ཐུག་ཡོད།

ང་ཚོ་གྲང་གསེང་ཐུང་དུ་དེ་ནས་སྟོལ་ཏེ་དུ་ཕྱིར་སླེབས་པའི་རྗེས་སུ་ང་ལ་ཕོ་བྱང་
དུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་ངོ་མཚར་བའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ཐོབ་བྱུང་། དོན་དངོས་སུ་ང་རང་
དེ་གའི་ཉེན་རེའི་མི་ཚོ་ལ་གོམས་འདྲིས་སུ་གྱུར་སོང་། ངས་མ་བུ་གཙོ་བོ་ཤ་རི་སློབ་
ལེར་དང་ལྷན་དུ་བདུན་རེའི་ནང་ཐེངས་རེ་འཛོམས་གྱི་ཡོད། ཤ་རི་ད་ཆ་ང་ཚོའི་མཉམ་
དུ་བཞུད་ནས་ཞེ་དགས་རྒྱུན་རིང་བྱིན་པ་རེད། མོ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་བདུན་རེའི་ཁ་
ལག་གི་རེའུ་མིག་བཟོ་ཡི་ཡོད། དུས་ལུན་གང་འཚམས་ཤིག་གི་རིང་ལ་ང་ཚོས་ཞོགས་ཇ་
ཕོ་བྱང་དུ་བཀོད་སྡིག་བྱས། རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་གཞུགས་བདེ་ཐང་དང་རུས་ཤུགས་རྒྱས་སྤང་
ཡིན་པ་དང་། ང་ཚོར་དུས་རྒྱུན་དང་མི་འདྲ་བའི་བཟའ་ཚང་གི་མི་ཚོ་ཡོད་པའི་བཟོ་ལྷ་
ཐོན་ཡོད། བཟའ་ཚང་གི་ཞོགས་ཇ་དེ་ཁང་མིག་སྟོན་པོའི་ནང་བཀོད་སྡིག་བྱེད་གྱི་ཡོད་
པ་དང་། ང་ཚོས་དགོང་ཚིགས་ཀྱང་དེ་གར་ཡང་ཡང་བཟའ་ཡི་ཡོད། ང་ཚོ་བཟའ་ཚང་
མཉམ་འཛོམས་ཀྱིས་དེ་གར་ཁ་ལག་ཞེས་པོ་དེ་འདྲ་བོས་པ་ཡིན། འོད་གསལ་དང་གེ་སར་
གཉིས་ཀ་བྱིས་དུ་སྟོན་གྱི་ཡོད་ཅང་ཁ་ལག་ལ་ང་ཚོ་ཚང་མ་འཛོམས་གྱི་ཡོད། ཐེངས་ཤིག་
ཞོགས་ཇའི་བཀོད་སྡིག་རིན་པོ་ཆེས་གནང་བ་ངས་དྲན་སོས་གྱི་འདུག ཁོང་གིས་དབྱིན་
ཡུལ་གྱི་བག་སྲིག་འཕུལ་ཆས་ཀྱང་རྒྱ་ཚོགས་ལྟེང་དུ་བཞག་གནང་འདུག

དབྱར་ཐོག་དེར་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་སྐྱེ་ཐེང་བརུ་དུག་པ་མཚོག་གིས་ཆེབས་སྐྱར་
ཐེངས་གསུམ་པ་དེ་གནང་སོང་། ཁོང་གི་སྐྱེ་གཞུགས་བདེ་པོ་རང་མི་འདུག ཁོང་ལ་ཙ

གྲིབ་གྱི་སྒྲུབ་གཞི་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་བ་འགའི་རྗེས་སུ་གྲོད་པའི་འབྲས་ནད་ཡོད་པའི་ནད་
ཉལ་མཚོན་འདུག རྒྱབ་ས་དེར་ང་ཚོས་ཤེས་མེད་ཀྱང་དེ་ནི་ཁོང་གི་ཨ་རིའི་ནད་དུ་ཚོས་
འཁོར་བསྐྱོར་ཐེངས་མཐའ་མ་དེ་ཆགས་པ་རེད།

ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་སྒོལ་ཏར་དུ་ཡོད་སྐབས་ང་ཚོའི་ལོ་ལྟར་ཚོགས་བཞེན་
པའི་ཤམ་རྩ་ལའི་གྲུང་གསེང་གཞན་ཞིག་ལ་ཚོགས་ཐེབས་གནང་པ་རེད། དེ་ནི་འོས་ཤིང་
འཚམས་པའི་སློན་ལྷན་དབྱེད་དེ་གྱི་ལ་གྱི་ཉིན་མོ་ཞེས་དབྱེད་ཉི་ལྗོན་པའི་ཉིན་མོ་དེར་དུས་
སྟོན་སྲུང་བཅི་བྱེད་གྱི་ཡོད། དུས་སྟོན་འདིའི་ཆེད་དུ་ཤམ་རྩ་ལའི་ཚོས་ཚོགས་གྲིས་ལོ་དུ་
མའི་རིང་ལ་སྒོལ་ཏར་གྱི་སྒྲོ་སྒྲོགས་སུ་ཡོད་པའི་ས་ཆ་ཆེན་པོ་ཞིག་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་རེད།
ནད་སྲིད་གྱི་སློན་པོ་དང་དེས་སྟོན་པ་ཞེན་གྱི་རིན་དང་། ལེམས་ཤུགས་ཅན་གྱི་དྲང་
སྲངས་ལས་བྱེད་(བརྗོད་སྒྲུབ་ནས་ཡིན་པའི་སྤྲོ་ཆ་སྲུང་པའི་ཚོགས་མིའི་ལས་བྱེད་འགའ་
ཡང་ཡོད།) མང་པོས་ལྷན་མོ་ཆེ་བའི་དུས་སྟོན་འདི་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པ་རེད། ཡ་རྒྱལ་
དབང་ཀམ་པ་མཚོག་དང་། རིན་པོ་ཆེ། ང་དང་ང་ཚོའི་ནང་མི། རྒྱལ་ཚབ་དང་ལྷན་སྐྱེ་
རི་ཆེ་དང་ཁོང་གཉིས་གྱི་སྤྲུལ་བཅས་གྱི་ཆེད་དུ་ལྷན་མོ་བལྟ་སའི་སྤིངས་ཆ་མཐོན་པོ་
ཞིག་བཟོས་འདུག ཤམ་རྩ་ལའི་ཚོས་ཚོགས་གྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་གྲིས་སྤིངས་ཆ་བར་དུ་
སྤུག་པའི་ཁ་ཞེང་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀར་བང་བསྒྲིགས་ནས་འདུག།

ཉིན་མོ་དེའི་འགོ་འཇུགས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་མཉམ་དུ་རྟ་ལ་བཞོན་པ་ཡིན།
རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་ཆེབས་རྟ་དག་ལྷ་དང་ངས་དུས་སྟོན་དེའི་ཆེད་དུ་ཚོས་ཚོགས་
གྱི་ཚོགས་མི་ཞིག་ནས་གཡུང་བའི་ཚོད་མ་སྡོ་སྒྲི་ཞིག་ལ་བཞོན་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་དང་
ང་གཉིས་ཀས་གྲོན་ཆས་དཀར་རྒྱང་གྲོན་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོའི་རྟ་ལའང་སྤྲོ་ཆས་མངོས་
སྤུག་ལྷན་པ་བརྒྱབ་ཡོད་པ་དང་སྤུང་མདར་རྣམ་པར་བཀྲ་བའི་དར་ཚོན་གྲིས་བརྒྱན་
ཡོད། ང་ཚོའི་རྒྱབ་དུ་ཕོ་བྲང་གི་ཚོགས་མི་གཞན་དང་། བརྗོད་སྒྲུབ་འདི་ནས་སྤྱིང་གི་ལས་
བྱེད་རྣམས་སུ་བསྟར་བསྒྲིགས་ཏེ་ཡོད། དེའི་མཇུག་དུ་བང་རིམ་བཞེན་དོན་རྗེ་བཀའ་སྲུང་
གི་ཚོགས་མི་དང་། རྒྱ་ལྷོ་ཡིག་སྐྱར་གྱི་ཚོགས་མི། རྒྱ་ལོ་པ་མཐོ་སློབ་གྱི་དགེ་ཚུལ། ཨ་

ལ་ལ་སྒོན་འགྲོའི་སྒོལ་གྱི་སྒོལ་ལྷན་བུ་སྒོལ་གྱི་སྒོལ་ལྷན་དང་དགེ་ཆེན། དེ་བཞིན་
ཚོས་ཚོགས་ནང་གི་སྡེ་ཚན་གཞན་ལག་བཅས་ཡོད། སྡེ་ཚན་མང་པོ་ཞིག་གིས་རང་རང་
གི་སྒྲིག་འདུགས་ཀྱི་མིང་འཁོད་པའི་འཕྲེང་དར་དང་། རྒྱུན་གྱིས་སྤྱོད་པའི་དར་ཆ་བཅས་
མང་པོ་འབྱེད་ཡོད། སྡེ་ཚན་གསར་པ་ཞིག་སྤྲིངས་ཆའི་མདུན་དུ་སྐྱེབས་པ་དང་མི་ཚོས་
དགའ་བསུ་བྱ་ཡི་ཡོད། ཉ་ལམ་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཡོངས་རྫོགས་ཏུ་སྒྲིག་གི་ནང་དུ་
ཡོད། ལམ་ཟུར་དུ་དུ་བསྒྲིགས་ཡོད་པའི་མི་ཚོས་རང་རང་གི་སྡེ་ཚན་གྱི་ནང་དུ་དུ་བསྟར་
བསྒྲིགས་ཆར་བའི་རྗེས་སུ་སྐྱུར་དུ་རང་གནས་སུ་ལོག་སྟེ་སྟངས་ལྟ་ཡི་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཉ་ལ་བཞོན་ཆར་བའི་རྗེས་སུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་
དང་ལྷན་དུ་སྤྲིངས་ཆའི་སྟེང་དུ་བསྟན། སྡེ་ཚན་རེ་རེ་བྱས་ཏེ་སྤྲིངས་ཆའི་མདུན་དུ་སྐྱེབས་
པ་དང་ཁོང་ཚོས་གྲས་འདུད་ལྷན་ཏེ་ང་ཚོར་བསྟན་ཆར་རྗེས་ཟུར་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད།
དབུ་འབྲེད་ཀྱི་དུ་བསྒྲིགས་ཆར་བའི་རྗེས་སུ་ལྷ་བསང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་སྐྱེས་ཏེ་དུས་སྟོན་
ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ཉིན་སྤྱོད་པའི་མཁའ་འཕུར་བའི་མཚོ་ཕུར་མཚོང་བརྒྱབ་
ནས་ཞིང་ཐང་དུ་བབས་ཏེ་ཀམ་པ་མཚོག་ལ་སྐྱབ་འབུལ་ལྷན། དེའི་མདུག་ཏུ་དགའ་ལྷོ་
ལྷན་པའི་ལྷན་མོ་སྟེ་མང་ཡོད། འགའ་ཞིག་སྤྲིངས་ཆའི་མདུན་དང་གཞན་དག་རྣམས་
སྤྲིངས་ཆའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ས་ཆར་སྐྱབ་བསྟར་ལྷན། མི་ཚུན་པ་དང་སྐྱ་གུ་གཉིས་ཀའི་
ཆེད་ཆེད་རིགས་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཆང་མས་སྤིང་ག་བཏང་ནས་བསྟན།
དེ་ནི་སྟོ་ཉམས་ལྷན་པའི་དབུར་ཁའི་དུས་སྟོན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་
མཚོག་དེའི་ཐོག་ཐེབས་གནང་བ་ནི་ངོ་མཚར་ཆེན་པོ་བྱུང་།

སྐབས་འདྲིར་གེ་སར་ནི་རང་ལོ་བདུན་ཅམ་འཁོར་བའི་བུ་ཞིག་རེད། ཀམ་པ་ཐེབས་
པའི་སྐབས་སུ་གེ་སར་གྱིས་བྱ་ཆང་ནས་ཟགས་པའི་ཕྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ཞིག་རྟེན་འདུག ཁོས་དེ་ལ་
སྟོ་སྟེན་དེ་གསོན་པོར་ཉར་ཐབས་བྱས། ཀམ་པ་མཚོག་བྱ་ཕྱི་རྒྱ་ལ་སྐྱབས་མཉེས་པོ་ཡོད་
ཅང་། ཁོང་གིས་སྤང་ཏོག་དགོན་པར་ཕྱི་རྒྱ་སྟོ་ཚོགས་གསོ་སྦྱོང་གནང་གི་ཡོད། དེས་ན་
ཁོང་གིས་གེ་སར་གྱི་ཕྱི་རྒྱ་དེར་སྐྱབས་སྤང་གནང་སྟེ། དེ་ལ་སྟོ་ཆས་ཅི་ཞིག་སྟོན་དགོས་

མིན་གཤམ་ལ་གསུངས་གནང་འདུག འོན་ཀྱང་ཀམ་པ་མེབས་ཀྱི་པ་པའི་རྗེས་སུ་བྱིའུ་
 རྒྱུ་དེ་ཤི་སོང་། ང་ཚོའི་བཟའ་མི་ཚོས་རྡོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་གི་སྟེ་སྐར་འགོ་འདུགས་
 རྒྱབས་ RMDC ལ་བྱིན་པ་དང་། ས་གནས་དེའི་རི་ཚེ་རྒྱུང་བྱ་མར་པ་རིའི་སྐྱོད་པ་ཅམ་ལ་
 བྱིའུ་དེའི་དུར་འདུག་བྱེད་རྒྱུར་ཐག་བཅད། རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་རི་ལ་འདོགས་
 བཞིན་པའི་རྒྱབས་དེར་གཤམ་གྱིས་བྱིའུའི་རོ་དེ་སྐྱམ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བརྟུག་ནས་ཁྱིའུ་ཏེ་
 ང་ཚོའི་སྟོན་ལ་འགོ་བཞིན་ཡོད། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ “ང་ཚོས་ལས་ཀ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱས་
 ཡོད་ས་མ་རེད།” ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན། ཞོང་གིས་དེའི་ལན་དུ་ “ཁྱོད་ཀྱིས་ག་རེ་ཤོད་ཀྱི་
 ཡོད་དམ།” གསུངས། ངས་ “གཤམ་གྱིས་ཁོ་རང་གི་བྱིའུ་དེར་བྱམས་པོ་ཡོད་པའི་རྟུགས་
 མཚན་གང་ཡང་སྟོན་གྱི་མི་འདུག ཁོ་ལ་སེམས་ཚོར་ཐུན་བྱ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པ་རེད།
 ཁོའི་བྱིའུ་དེ་ཤི་བ་རེད།” ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ “ཁོ་བོད་པ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་
 སེམས་ཚོར་གྱི་གཞན་དབང་དུ་འགོ་མཐན་དེ་འདྲ་མ་རེད།” ཅེས་གསུངས་བྱུང་། ངའི་
 སེམས་ལ་དེ་ནི་ལན་འདེབས་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་རེད་སྟེ་མ་པ་དང་། ཁོང་རྒྱ་མཚན་དེའི་
 རྗེས་སུ་ཅི་ཅམ་འབྲང་ཐུབ་མིན་ལ་བསྟན་ཕྱིར་ངས་དྲི་བ་འདི་ནང་བཞིན་སུ་མཐུད་ནས་
 འདྲིན་རྒྱ་བྱས་པ་ཡིན། རྒྱབས་འདིར་ང་ཚོར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཏུ་ཅང་དགའ་པོ་དང་། ཁོང་
 རང་གང་མེབས་ཀྱི་སར་འགོ་བ་ལྷ་སའི་ཨབ་སོ་གཡུ་མཚོ་བེར་བའི་བྱི་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་
 ཡོད། ངས་ཁོང་ལ་ “ཡིན་མི་སྲིད། གལ་ཏེ་གཡུ་མཚོ་ཤི་ན་ཁྱེད་རང་གི་ཚོར་བ་ཇི་འདྲ་
 ཡིན་རྒྱུ་རེད།” ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ “དེ་འགྲིག་འགྲོ་ཡི་རེད།” གསུངས། དངོས་
 གནས་རང་ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་གཡུ་མཚོ་ཤི་རྒྱབས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཚོར་བ་དམིགས་བསལ་
 གང་ཡང་མི་འདུག།

དེ་ནས་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་རྟེན་བསམ་སྒོར་འཁོར་ནས་ “དེ་འདྲ་ཡིན་ན། དག་ལྟ་ཤི་
 བྱ་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོར་བ་ཇི་འདྲ་རེད” ཅེས་སྒྲིས། ཁོང་གིས་ “འོ་དེ་རིན་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་
 གི་རེད།” ཅེས་ལན་གནང་བྱུང་། དེ་ནས་ངས་ཞེ་དྲགས་སྐྱེན་རྟུགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་གནས་
 རྒྱུ་ལ་ཇོ་དྲག་ཏུ་བཏང་ནས་ “འོ་ན། ཁྱོད་རང་གི་སྐྱེ་དམན་ཤི་ན་ཚོར་བ་ཇི་འདྲ་ཡིན་རྒྱུ་

རེད། ཞེས་བརྗོད་པས་ཁོང་གིས་ “ཨོ། དེ་ལོ་ལོང་གི་རེད།” ཅེས་གསུངས་ཏེ་ཁོང་ལ་གད་མོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཤོར་གནང་སོང་།

ང་རང་སྐྱུ་མ་མ་ཡིན་ཀྱང་ངས་མ་རྒྱུ་སྐྱོམ་རའི་སྡེ་སྐྱར་ཐེངས་གསུམ་པའི་ཆ་ཤས་ཞིག་ལ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་བྱིན་། RMDC ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན། ལྷོ་ལ་ཏར་ནས་ངའི་རྟ་བཞོན་སློབ་སྦྱོང་ཇི་སྟེད་ཅིག་ཀྱང་དོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་གི་རྒྱུང་རྟའི་ཆོན་པ་གསར་པའི་ཆོགས་མིའི་རྒྱུ་ལ་དུ་དེ་གར་སྟེབས་འདུག ང་ཚོས་རྒྱུང་གཞིའི་གཡོ་འགུལ་དང་བཅས་རྟ་སྟེང་སྐྱོམ་སྟེབ་ཀྱི་རྟ་རྩལ་ (the equestrian version of drill) ཐེ་བའི་རྟ་བཞོན་ལུས་རྩལ་ཞིག་སྦྱངས་པ་ཡིན། ང་རང་རྟ་ལ་བཞོན་སྦྱོར་མེད། འོན་ཀྱང་ངས་མི་ཚོ་དང་ལྷན་ཏུ་ལས་ཀ་བྱས་པ་ཡིན། འདིས་ང་རང་གི་དགོ་རྒྱུ་གི་སྦྱོང་བརྗོད་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་། མི་ཚོས་ང་རང་གི་འདོད་པ་བཞིན་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཁོང་ཚོའི་རྟ་རྩལ་ཇི་ལྟར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་དུས་ཐབས་མཁས་དགོས་པའི་གལ་གནད་སྦྱོང་དགོས་སྦྱོང་བྱུང་།

ང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཆེབས་རྟ་དག་ལྟ་སྟེ་ལོར་ཉོས་པ་རེད། ལི་མི་བཟའ་ལེར་གྱི་རྟ་གསེབ་དེ་མི་ཤེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་སྦྱོང་ཆེད་དུ་རྟ་གསེབ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་ས་ཨོ་མི་ཐེ་རི་ཡ་ཡི་མེ་ལྷར་རྟ་གསོ་ཁང་གིས་སྡེ་ལོ་རི་ཏའི་མི་ཞིག་ལ་བཙོང་འདུག ཐོག་མར་མིང་ལ་མེ་མི་ཕོ་མོ་ཐེ་རོ་མེ་མོ་ཐེ་ཐེ་ཞེས་བཏགས་པའི་རྟ་འདི་སྐྱབས་དེར་ལོ་བཙོང་ལྷ་ཅམ་ཟེན་ཚར་བའི་རྟ་རྒྱན་ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་རྟ་ལ་བཞོན་རྒྱ་སྐྱར་ཡང་འགོ་འདུགས་འདོད་བྱུང་བས་དོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་གི་ཆོགས་མི་དང་། ཀ་ལཱ་པའི་འདུ་འཛོམས་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་སློབ་མ་ཚོས་ཁོང་ལ་སྐྱེས་སྐྱར་གྱི་སྐྱེས་སུ་སྦྱུལ་བ་རེད། ང་ཚོས་ཁོའི་མིང་ལ་མེ་མི་ཕོ་མོ་དག་ལྟ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་རྟ་དེ་ལ་སྦྱོངས་མཉམ་པོ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ཞབས་ཐང་པོ་མེད་ཀྱང་རྟ་པ་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོ་མཚར་པོ་རེད། ཁོང་ལ་དུས་ཚོད་ཏ་ཅང་དཀོན་པོ་ཡིན་ན་ཡང་ཁོང་རྟ་རར་གད་སྦྱབ་ཀྱིས་སེབས་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་པ་རེད། ངས་ང་རང་གི་ལས་རོགས་མེ་རི་ལུ་མི་མི་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་སྦྱོན་པ་བྱེད་རོགས་

ཞེས་མངགས་པ་ཡིན། ཁོང་གི་སྐྱེ་དམན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ངས་ཁོང་ལ་སློབ་སྦྱོར་བྱེད་རྒྱུ་
དེ་ལས་སྲུ་རླང་བ་མ་རེད་བསམས་བྱུང་། ༡༯༩༠ ལོའི་དབྱར་ཐོག་དེར་ད་ཆ་མི་ཚང་མས་
མ་རྒྱལ་སློབ་རའི་སྡེ་སྐྱར་(དབྱིན་མིང་ Magyal Pomra Encampment ཞེས་འབྲུང་
བའི་བསྐྱེས་མིང་MPE)རམ་ཨེམ་ཅི་ཨེ་ཞེས་འབོད་པའི་སྐར་དུ་རིན་པོ་ཆེ་བཞོན་རྒྱའི་
ཆེད་དུ་ང་ཚོས་དགའ་ལྷ་ RMDC ལ་ཁྲིད་པ་ཡིན།

ང་རང་སྐྱེས་མ་ཡིན་ཅིང་སྐབས་བདེ་པོ་མིན་ན་ཡང་། ང་སྡེ་སྐྱར་ལ་གཏན་ནས་འགོ་
ཐུབ་མེད་པས་དེ་གར་ཉེན་ཤས་རིང་འགོ་འདོད་བྱུང་སོང་། རྗེ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་བས་ང་སྡོད་
ས་མོ་ཤའི་ཁང་པ་རྒྱུང་དུ་མོ་ཤའི་ཁང་པ་ཞིག་སྐྱས་འདུག་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་མོ་ཤའི་ཁང་
པའི་ནང་དུ་སྡོད་དགོས་དོན་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་བཟོས་བྱུང་། ངས་
ཤེས་པ་ལ་ང་ཕྱིན་ཚར་རྗེས་ལས་རིམ་མ་རྗོགས་གོང་གི་ཉེ་མ་འགའི་སྡོན་ལ་རིན་པོ་
ཆེ་མོ་ཤའི་ཁང་པ་དའི་ནང་དུ་སྡོད་གནང་འདུག།

སྤྱི་ལོ་ ༡༯༩༠ ལོ་ནི་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱི་ཡི་རྒྱལ་བ་མེད་པའི་གཡུལ་འགྲེད་རྒྱུང་དུ་རེ་
བྱེད་རྒྱུ་དངོས་སྲུ་འགོ་བཅུགས་པའི་ལོ་དང་པོ་རེད། རྗེ་རྗེའི་རྒྱལ་ཚབ་འོད་གསལ་བསྟན་
འཛིན་དང་། བཀའ་སྲུང་སྤྱི་བྱུང་ཤེས་རིམ་གཉེས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་འོག་དུ་སྡེ་སྐྱར་དེ་
དམག་གི་དཔུང་སྡེ་གཉེས་ལ་བགོས་པ་རེད། དམག་འཐབ་འགོ་མ་བཅུགས་སྡོན་ལ་
རིན་པོ་ཆེས་དམག་སྤྱི་གཉེས་ལ་དམག་ཁྲིམས་རི་སྟེང་ཅིག་ལ་ཁས་ལེན་བྱེད་དུ་བཅུག་
ནས། དམག་ཁྲིམས་དེ་དག་བཅི་སྲུང་བྱེད་པའི་ཡིག་ཆར་ཁོང་གཉེས་ལ་མིང་རྟགས་
རྒྱག་དུ་བཅུག དམག་སྤྱི་གཉེས་ཀྱིས་དམག་ཁྲིམས་ལ་ས་རྟགས་བཀོད་ཚར་བའི་རྗེས་
སྲུ་ཁ་གཏད་དཔུང་སྡེ་གཉེས་ཀྱིས་དམག་འཁྲུག་རྒྱག་སའི་རི་མཐོ་སྟེང་གི་སྲུང་གཤོང་
དེ་ཚོར་དཔུང་སྡོད་བྱེད། དེར་ལྷགས་མི་རེ་ལ་གོ་མཚོན་གྱི་རྒྱལ་དུ་བེད་སྡོད་བྱེད་རྒྱུར་
སྤྱི་རྒྱལ་རྒྱུང་རྒྱུང་འགའ་ཤས་སྡོད། གལ་ཏེ་མི་ཞིག་ལ་སྤྱི་རྒྱལ་ཅིག་གཞུགས་ཏེ་ཕོག་ན།
མི་དེ་ཤི་བའི་ལྷུལ་བྱས་ཏེ་དམག་འཐབ་ནས་སྤྱིར་འཐེན་བྱེད་དགོས། འདི་དག་ཚང་མ་
ཡིག་ཐོག་དུ་དམག་ཁྲིམས་ཀྱི་ནང་དུ་བཀོད་ཡོད། དམག་ཁྲིམས་གཞན་དག་དཔེར་ན།

གལ་ཏེ་ཁ་གཏང་ཚན་པ་དེས་ཕྱེ་རྒྱལ་ཕོག་མི་ཞིག་ལ་ཚུ་སྤང་པ་ཡིན་ན། ཚུ་སྤོང་སའི་
མི་དེ་ཁ་གཏང་དཔུང་སྡེའི་ནང་དུ་འཇུག་ཚོག་གི་ཡོད། དམག་ཁྲིམས་བརྒྱ་པ་གལ་ཆེ་
ཤོས་གཅིག་དེ་དམག་དཔུང་གི་འགོ་བྲིད་གཉིས་ཀྱིས་ས་རྟགས་བཀོད་པའི་ཡིག་ཆ་དེའི་
བུ་བཤུས་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་གསལ་གྱི་ཡོད། དམག་སྤྱི་གཉིས་ཀས་འདི་མཐོང་འོས་ཆེན་
ཡང་། ཁོང་ཚོས་ས་རྟགས་འགོད་སའི་ཤོག་ངོས་དང་པོའི་སྟེང་དུ་གསལ་གྱི་མེད་ཅང་།
གཉིས་ཀས་མཐོང་མི་འདུག།

དམག་འཐབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་དམག་སྤྱི་གཉིས་ལ་སོ་སོའི་དཔུང་དམག་གི་འཐབ་བྱས་
འགོད་པའི་འགན་ཡོད་པ་དང་། དམག་མི་ཚོས་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་བཀོད་འདོམས་ལ་ཉན་
དགོས། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་འཐབ་བྱས་དེ་དྲག་ཤུགས་ཅན་ཡིན་པས་ཁོའི་དམག་དཔུང་གིས་
དག་ཕྱོགས་ལ་དང་པོར་མར་ཚོལ་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། ཁོའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཕྱེ་རྒྱལ་མང་པོ་
གཞུས་ཏེ་ཁ་གཏང་གི་མི་མང་པོ་བསད་པ་རེད། རེ་སྲིད་རོམ་གྱིས་སྤྱི་འབྲམ་པ་ལྟར་རང་
ཉིད་ཀྱི་ཐབས་བྱས་དེར་ཞེད་སྐང་གང་འཚམས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུར་རང་གི་དཔུང་སྡེ་
དེ་ཁ་གཏང་གི་མཐུན་དུ་བྲིད་ཅང་ཁོང་ཚོ་པལ་ཆེ་བ་བསད་པ་རེད། རེ་སྲིད་ཀྱི་དམག་
དཔུང་གི་ནང་ནས་སྡེ་ཚན་ཚུང་དུ་(མི་ཆེལ་གྱིས་འགོ་འཁྲིད་པ་དེའི་ནང་དུ་ས་དབང་
ཡང་ཡོད།) ཞིག་འཐབ་འཇུག་དང་པོ་དེ་ནས་བྲོས་ཏེ། འདྲིན་བཟུང་དང་འཆི་བ་ལས་
གཡོལ་ཐབས་ཀྱིས་མར་པ་རིའི་གཡས་གཡོན་དུ་ཚུ་ཚོད་འགའ་ཞིག་བྱོལ་ཏེ་བསྐྱེད་པ་
རེད། མཐའ་མ་དེར་ཁོང་ཚོས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་དམག་དཔུང་ཐོག་ཏུ་དོན་མེད་ཀྱི་ཚོལ་བ་
མཐའ་མ་དེ་བྱས་པ་དང་ཚང་མ་བསད་འདུག། མི་ཚོས་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཕྱེ་ཡི་རྒྱལ་འཚུབ་
ཀྱི་ཁོད་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤོ་མཐུན་ཚོམི་འགོ་བ་མཐོང་དུས་མངོན་སུམ་དང་འབྲ་བ་ཚོར་
ཡོད། ཁོང་ཚོས་དམག་འཇུག་གིས་གོད་ཆག་ཅི་ཞིག་བཟོ་ཡི་ཡོད་མིན་དངོས་སུ་མཐོང་བ་
རེད། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་དེར་ཞུགས་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ལ་དམག་འཐབ་དེ་ནི་ཉི་མ་
སྐྱེལ་བའི་ཚེད་འདོའི་སྐང་བ་སྤྱིད་པོ་ཞིག་ཏུ་མངོན་ཡོད།

ཕྱི་རྒྱུ་དེར་དམག་འཐབ་ཀྱི་དམག་འཁྲུག་མཐའ་མ་དེའི་རྗེས་སུ་དམག་འཁྲུག་མཐའ་
མ་རྒྱལ་སའི་སྤང་སྤོངས་ཡོངས་སུ་བྱུང་པའི་འདྲའ་གསལ་པོ་ཞིག་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་འདུག
ཕྱི་རྒྱུ་དེར་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་སྐྱེ་བཅར་ཚོས་ལྷན་མོ་ཆ་ཚང་མཐོང་བྱུང་སའི་ཞིང་
མང་དབུས་ཀྱི་བྲག་རྫོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་སྤྲོད་དུ་སྐར་བཏབ་ནས་བཞུགས། དཔུང་སྡེ་གང་
རུང་ནས་མི་ཞིག་གི་ན་མི་དེ་བར་དོའི་བྲག་རྫོ་ཞིས་བཏགས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྡེ་སྐར་
དེར་གཏོང་གི་ཡོད།

དམག་འཁྲུག་མཐའ་མ་དེའི་རྗེས་སུ་ཁོང་གིས་རྫོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་གི་ཚོགས་མི་ཚང་
མ་སྡེ་སྐར་ལྷོ་བ་དེར་འཛོམས་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་། དེ་གར་ནམ་མཁའ་སྤྱིན་
འབྲིགས་ཏེ་ཆར་བབས། ཆར་ཞོད་འདིའི་ནང་ལ་ཁོང་གིས་ཉིན་དེའི་དམག་འཐབ་ཀྱི་
ལྷུང་འབྲས་ཐོག་བགོ་སྤྲོད་དང་། དམག་མི་དང་ཁོང་ཚོའི་འགོ་བློད་ཀྱི་བྱེད་ལས་ལ་ཨང་
རིམ་གནང་། ཁོང་གིས་གསུང་བཤད་གནང་རྒྱ་འགོ་བརྩུགས་པ་དང་ཉན་མི་ཚོས་རང་
རང་གིས་གནད་དོན་རྟོགས་མེད་པ་ཤེས་འགོ་ཚུགས་རྗེས་ཁོང་ཚོའི་རྣམ་འགྲུར་ལ་འགྲུར་
བ་ལྷགས་ཆེ་ཐེབས། རྒྱང་བསྐྱགས་མེད་ཅང་རིན་པོ་ཆེས་ཆར་སྤྲོད་ནང་དུ་གསུང་ལྷགས་
ཆེན་པོ་སྤྱོད་དགོས་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་རས་གྲུར་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་བཞེངས་ཡོད་ཀྱང་དཔུང་
དམག་ཚོ་ལ་དེ་འདྲའི་ཆར་སྤྱོད་གང་ཡང་མེད། ཁོང་ཚོ་ཆར་པས་སྤོང་བཞིན་ཡོད། རིན་
པོ་ཆེས་གང་གསུངས་པ་དེ་སྐྱེ་འདུག་བྱས་མེད། འོན་ཀྱང་ཡིག་འབྲི་བ་ཞིག་གིས་ཁོང་
གི་གསུང་རྣམས་ཏ་ཅང་ལྷུར་བའི་སྐོ་ནས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཏབ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་དེར་
འཛོམས་པའི་སྤོང་མ་ཚོ་ལ་དོན་དངོས་སུ་ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་སམ་པ་རེད་གསུངས། སུ་
གཅིག་གིས་ཀྱང་ཆེད་འཛོ་དེའི་དོན་དོ་མ་རྟོགས་མེད།

སྐབས་འདིར་ཁོང་གིས་གོ་བརྗེ་སྤོང་འདོད་ཡོད་པའི་གཞི་རྒྱའི་བརྗོད་དོན། དམག་
ཁྲིམས་བཅུ་པ། སྐས་པའི་ཁྲིམས་དེ་གསལ་སྤོན་གནང་བ་རེད། ཁྲིམས་དེའི་ནང་དུ་
“འཐབ་བྱས་ཡག་པོ་མེད་པ་དང་། མི་མང་པོ་ཤི་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ནི་དམག་འཁྲུག་སམ་
པའི་རྒྱ་ཡིན།” ཞེས་གསལ་ཡོད། དེ་ནས་ཁོང་གིས་མི་ཚང་མར་ “ང་ཚོའི་སྡེ་སྐར་འདིའི་

ལས་འགན་ནི་དམག་འཁྲུག་ཅེས་པའི་ཚིག་འབྲུ་འདིའི་གོ་དོན་ “དག་ཚོ་ལ་ལས་ཀྱི་ལ་བ་” ཞེས་ཨོག་སི་ཚོར་ད་དུ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་མཛོད་རྒྱུར་འབྲི་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད།” ཅེས་འབྲེལ་བཤད་གནང་།

རིན་པོ་ཆེས་དམག་འཐབ་འགོ་མ་རྒྱུགས་སྡོན་ལ་དཔའ་དར་དང་དམག་དར་སྣ་ཚོགས་འཕྲུར་ཞིང་རྒྱུར་རྟའི་རྒྱུ་པ་གོང་འཕེལ་དང་སླགས་དཔུང་སྡེ་གཉི་ག་ཡག་པོ་མངོན་བྱུང་གསུངས། ཁོང་གིས་དེའི་ཐད་ལ་དཔུང་སྡེ་གཉི་གར་ཨང་གི་རེ་སྲུང་གནང་། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ནང་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཡོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཁོའི་ཐབས་ལམ་དེ་གཞན་གསོད་རྒྱུ་དེ་རེད། དེའི་ཆ་ནས་ཁོ་ལ་ཨང་གི་ཐོབ་མེད། རེ་མིང་རོམ་ལ་ཤམ་གྱི་ལའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཡོད། གང་གིས་ཞེ་ན་ཁོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ནང་མི་སྡེ་དཔུང་སྡེ་དེ་སློབ་བཏང་བ་རེད། འདིའི་ཆ་ནས་ཁོ་ལ་ཨང་གི་ཐོབ་མེད། མི་ཆེལ་ལ་ཐོག་མར་བསམ་སློབ་ཡང་དག་བྱུང་བ་དང་དེ་ནས་བསམ་སློབ་དེའི་སློབ་སྦྱོངས་སུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཨང་གི་ཆག་པ་རེད། ཁོའི་སློབ་པ་དང་རང་རང་ཉིད་ཀྱི་དཔུང་སྡེ་རྒྱུང་བྱེད་དེས་མགོ་རྒྱུར་དགོས་བསམས་ཡོད་ཀྱང་དེའི་ཚབ་ཏུ་མཐའ་མ་དེར་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་དཔུང་སྡེར་སྤྱིར་སློབ་བྱས་ཅང་རིན་པོ་ཆེའི་བྱ་ཐེ་བའི་ཚང་མ་བསང་བ་རེད། རྗེ་ཚན་རྒྱུང་བྱེད་འདིའི་དམག་སྤྱི་མི་ཆེལ་གྱིས་དམག་འཁྲུག་ནང་ས་དབང་གསོད་དུ་བཅུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཨང་གི་བཅག་གནས་ཚད་ལྡན་པའི་ཨང་གི་སྤྱི་ལའང་མ་ཐོབ།

རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་དེ་དག་ཏུ་ཅང་ཉོན་འཕྲོད་པོ་ཞིག་རེད། དེར་འཛོམས་པའི་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚེད་འཛོད་དེའི་སྤྱིང་དུ་དག་ཤུགས་བྱས་པ་དང་། དེ་སྤོང་ཐབས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་བཅས་ངོས་བཟུང་སྟེ་དུ་ཁ་ཤོར་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས། རིན་པོ་ཆེས་མི་ཚང་མ་ལ་སང་ཉིན་དེར་དམག་འཐབ་ཀྱི་ཚེད་འཛོད་ཆ་ཚང་རྒྱུར་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་། མི་རྣམས་ངལ་བས་དུབ་ཡོད་ཀྱང་ཁོང་གིས་ཁོང་ཚོ་ཅི་ཙམ་ཐང་ཆད་ཡོད་པ་དེར་སྤུགས་སྣང་གནང་མེད། དེས་ན་སང་ཞོགས་དེར་དཔུང་སྡེ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྒྱུར་རི་ལ་འཛོགས། རིན་པོ་ཆེས་དམག་སྤྱི་གཉིས་བརྗེ་རྒྱུར་གྱིས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་རེ་

མིང་རོམ་གྱི་དཔུང་སྒྲེ་དང་། རེ་མིང་གྱིས་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་དཔུང་སྒྲེའི་འགོ་ཁྲིད་བྱས། ཁོང་
ཚོས་ཉལ་མ་མེ་མའདུག་ཅིག་གྲུང་མ་འཕངས་པའི་དཔུང་འཐབ་ཅིག་བྱས་པ་རེད།

ལོ་རྒྱུས་མ་དེ་ཚོའི་ནང་དུ་འཐབ་བྱས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ཅང་འཐབ་འཁྲུག་མང་དུ་ཕྱིན་
ནས་འགའ་ཞིག་ཤི་སྐྱོན་བྲལ་བ་དང་འགའ་ཞིག་ལ་ཤི་སྐྱོན་ཉུང་དུ་ལས་མེད་པ་དེ་འདྲ་
བྱུང་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་དྲག་ཤུལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་ཁ་དང་བཅོན་བཟུང་བྱེད་རྒྱ་མིང་
པའི་གཏོང་ཟབ་པའི་བརྗེ་འཕྲིན་དེ་ཡང་དང་པོ་དང་ཚ་བར་བཟུང་ཡོད།

སྒྲེ་སྐར་མཇུག་བསྐྱེལ་མ་ཐག་དུ་ངའི་མངལ་ནས་ཁྲག་ཐོན་གྱི་ཡོད་ཅང་ཨམ་རྒྱུས་
ང་ལ་མལ་སའི་ནང་དུ་ངལ་གསོ་བྱེད་དགོས་པ་བརྗོད་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་
གྱིས་མཉམ་དུ་མལ་སར་ངལ་གསོ་བྱས་པ་ཡིན། ང་གཉིས་ལ་དུས་ཚོད་དེ་ནི་ཞེ་དྲགས་
སྐྱེད་པོ་དང་མགུ་བ་འཕེལ་བ་ཞིག་བྱུང་། དགོང་རྫོ་ཞིག་ལ་ང་ཚོས་མི་ཆེལ་གྱི་སྐྱེས་སྐར་
སྲུང་བཅི་བྱེད་པའི་དགོང་ཚིགས་ཤིག་ཕོ་བྲང་དུ་བཏང་བ་ཡིན། འདི་ལ་ང་ལངས་ཏེ་
འགོ་བྱུང་བྱུང་། འོན་ཀྱང་རྒྱུ་སྲུང་མལ་སར་ཕྱིན་ཏེ། ངས་བརྟན་འཕྲིན་ནས་ “གདོན་
སྐྱོལ་བྱེད་མཁའན་” (The Exorcist) ཞེས་པའི་སྐོག་བརྟན་དེར་བལྟས་པ་ཡིན། རྒྱུ་སྲུང་
ང་འོག་ཐོག་དུ་ཐབ་ཚང་ནང་རིན་པོ་ཆེར་བལྟ་བར་ཕྱིན། ང་གཉིས་གྱིས་སྐད་ཆ་ཡུན་
ཅམ་བཤད་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་རང་གི་སྐྱེ་སྲུང་དང་མཉམ་དུ་ཕོ་བྲང་གི་རྒྱབ་སྐྱོལ་ནས་
ཡར་ཕེབས་པ་དང་ང་ཐབ་ཚང་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ཁོང་སྐྱང་བ་སྐྱེད་མདོག་ཁ་པོ་ཡོད་
པ་དང་སྐྱས་འཛེགས་གྱི་སྐྱེད་དུ་ཡར་མཚོང་མར་མཚོང་གནང་གི་འདུག་སྐྱེ་སྲུང་དེ་
རྒྱུ་སྲུང་ལ་ཡོང་དགོས་ཀྱང་སྐྱོན་ལ་ཕྱིན་འདུག་དེ་ནས་ངས་བརྗེ་བཀག་གི་སྐད་སྒྲུ་ཆེན་
པོ་ཞིག་ཐོས་བྱུང་། ངའི་སེམས་ལ་ཤིང་སྐྱེམ་ཞིག་སྐྱས་ཐོག་ནས་མར་འཕུང་རྒྱག་བཏང་
བ་ཡིན་ནམ་སྐྱེམ་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེ་མར་གྱིལ་ནས་དབུ་ལ་བརྗེ་བྱེད་བྱུང་འདུག་ངས་
ཁོང་སྐྱས་འཛེགས་གྱི་གཤམ་དུ་མཐོང་དུས་ཁོང་དུས་ཡུན་བྱུང་དུ་ཞིག་གི་རིང་ལ་དུན་
པ་ཐོར་འདུག་པས་ངས་ཁོང་གི་བ་རེད་བསམས་ཏེ་སེམས་ཁྲལ་གྱིས་ངའི་བླ་འབྲུམས་སོང་།

མི་ཆེལ་པོ་བྱང་དུ་ཡོད་པ་ཞིན་པ་ཡིན་ཅང་བརྟུན་སྐྱོ་སྐྱོ་པ་དང་ཁོ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་
 སྐྱེ་བས་པ་དང་། སྐོ་བདེ་བ་ཞིག་ལ་ད་ཆ་དྲན་པ་སོས་ཏེ་བདེ་ཐང་དུ་མངོན་པའི་རིན་པོ་
 ཆེ་ལ་བརྟུན་དཔུང་བྱས་སོང་། མི་ཆེལ་གྱིས་བརྟུན་དཔུང་གྲུབ་མཚམས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
 བརྟུན་འཕྲུག་ཕྱན་བྱུ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་ཞེས་འདུག ང་ཚོས་མཚན་དེར་རིན་པོ་ཆེ་བྱིས་དུ་
 འདོག་རྒྱུའི་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ཕྱི་ཉིན་དེར་རིན་པོ་ཆེས་དབུ་སྐྱུང་གི་འདུག་གསུངས་པ་
 དང་ཁོང་གིས་གལ་ཏེ་ཁོང་མི་གཞན་ཞིག་ཡིན་ན་དེས་ “ཐལ་སྡོད་ལ་ལྷེ་ལྷག་རྒྱུག་བཞིན་
 བསྐྱད་ཡོད་ཀྱི་རེད” ཅེས་ན་ཟུག་དྲག་པོ་ཡོད་ཚུལ་བསྟན་སོང་། རིན་པོ་ཆེའི་ན་ཆ་དེ་མི་
 མལ་ཆེ་བའི་ན་ཆ་ལས་ཏ་ཅང་ཐ་དད་རེད། རྟུན་པས་དེར་མི་ཆེལ་གྱིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མ་སེང་
 རྟུན་ཁང་དུ་ཁྲིད་པ་རེད། དེ་གར་རྟུན་པས་ཁོང་གི་ལྷན་པའི་ས་ཚོན་རྒྱུང་དུ་གཉིས་ནས་
 གྲག་ཟགས་འདུག་ཟེར། ཁོང་ནང་དུ་ལོག་བཅུག་ཡོད་ཀྱང་གནས་རྟུན་པས་རིང་མལ་སར་
 བཞུགས་དགོས་བྱུང་ཡོད།

ང་ཚོ་གཉིས་ཀ་མལ་སར་སྡོད་དགོས་བྱུང་བ་དང་ཁ་འདྲིང་རྒྱུག་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས།
 ང་གཉིས་ཀྱི་གཉིད་ཉལ་རྒྱ་དང་སད་རྒྱའི་དུས་ཚོད་བད་དེ་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ཅང་སན་ཚུན་
 གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཡང་ཡང་གཉིད་དགོག་བཞིན་ཡོད། ཡིད་འཕྲོག་པའི་ཁོང་ཡུག་
 དེ་མི་སྦྱིད་པར་གྱུར། ཐལ་ཆེར་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་སྐྱུན་གྱི་ཡོད་ཅང་ཁོང་གི་རྣམ་འགྲུར་
 འདིགས་སུ་རུང་བ་དེ་འདྲ་བྱུང་བ་ད་ཆ་ངས་རྟོགས་ཀྱི་འདུག མཚན་ཞིག་ལ་ང་གཉིས་
 དབར་འདྲིང་རེས་སྐྱུག་པོ་ཞིག་ཤོར་བས་ཉལ་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་དངོས་ཆས་ཏ་ལ་མ་ཚང་
 མ་བཅག་པ་ཡིན། དོན་དག་ག་རེའི་སྐོར་ལ་ཡིན་མིན་ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་མི་འདུག ང་
 ཚོ་གཉིས་ཀས་རྟུན་ཅོར་བརྒྱབ་སྟེ་ཅ་ལག་གཡུགས་པ་དང་བཅག་པ་ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་
 འདུག རྒྱ་སྐྱུང་བ་ནང་དུ་ཡོང་རྟུན་པས་ཉལ་ཁང་དེ་བཟང་དེ་བཟང་དེ་ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གིས་ངའི་མཉམ་དུ་འདྲིང་རེས་རྒྱུག་སྐྱུབ་པ་དེར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་
 གནང་གི་ཡོད་གསུངས་གི་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཁོང་རང་སུ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་
 དེ་ལྟ་བུའི་ཁོང་ཁྱོད་ས་དང་འདྲིང་རེས་རྒྱུག་སྐྱུབ་ས་གཞན་དག་སུ་ཡང་མེད། ང་

གཉེས་ཀྱིས་འཇིང་རེས་མང་པོ་བརྒྱབ་མེད་ཀྱང་། སྐབས་དང་དུས་སུ་འཇིང་རེས་ཤུགས་
ཆེན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད། སྐབས་རེ་འདྲེ་ལྷགས་པ་ལྟ་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་སློབ་ཕྱི་དུ་ཞི་
འགོ་ཡི་ཡོད། ང་གཉེས་སུས་ཀྱང་ཞེ་སྤང་ཁོག་པར་ཉར་གྱི་མེད་ལ་སང་ཞོགས་དེ་ཁོང་
ཁོ་ཞི་ཚར་བ་རེད།

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བྱས་ན་སྐས་ཐོག་གི་བརྒྱབ་ཆག་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་ཆེའི་ནང་གི་
དགྲོགས་མཚམས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། དེའི་རྗེས་སུ་ཁོང་གཞི་རྒྱ་ནག་ནས་འཇུག་བ་ཕྱིན་
པ་ངས་ཉལ་ཏུ་ཚོར་བྱུང་། བརྒྱབ་ཆག་དེའི་རྗེས་སུ་སྐབས་རེར་ང་ལ་ཁོང་ནི་སློབ་མའི་
ཁོང་གི་བརྒྱ་ཆའི་བརྒྱ་ཐམས་པ་དེ་མིན་པའི་ཚོར་བ་སྐྱེས།

དེའི་རྗེས་སུ་ཁོང་གི་གསུང་ཚོས་རྣམས་སྲར་ལས་ཐུགས་སྟོབས་ཅན་ཡིན་པ་གསལ་
པོ་རེད། ཁོང་གིས་གསུང་ཚོས་ལ་ཞིབ་པའི་འགྲེལ་བཤད་གནང་རྒྱུར་ཐུགས་སྐྱོང་ཏུང་དུ་
ཕྱིན་ཀྱང་། གསུང་ཚོས་ཀྱི་སྟིང་པོ་དེ་ཁོར་ཡུག་ལ་འོད་དུ་འཕྲོས་ཅང་། དོན་དངོས་སུ་
ཁོང་གི་གསུང་བཤད་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་མཐུ་ཆེ་ཏུ་ཕྱིན་སོང་། ཁོང་གི་སྐད་པར་གཏན་དུ་
སློབ་ཤོར་བ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མ་རེད། འོན་ཀྱང་འགྲེལ་བའི་རྗེས་སུ་འཇུག་བ་ཞིག་བྱུང་
འདུག་རྗེས་སུ་ངས་ཕྱིར་བཏུ་བྱེད་དུས་བརྒྱབ་སྟོན་དེ་ནས་བཟུང་སྐྱེ་གཞུགས་ལ་ཉམས་
ཆག་ཡོང་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས་ཏེ་མཐའ་མ་ ༡༩༤༧ ལོར་སྐྱེ་གཞུགས་པ་རེད་སྟེ་སྐྱེ་བྱུང་།
ཅིའི་ཕྱིར་ངས་དེ་ལྟར་ཚོར་གྱི་ཡོད་པ་ང་རང་གིས་ཉག་ཉག་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག།

མ་མཐར་ཡང་ཕྱི་ཚུལ་ལྟར་ན། རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་ནག་གཞི་ཆ་ཚང་དུངས་ཏེ་ཁོང་གིས་
སྟོན་དུས་གསུང་ཚོས་ཀྱི་རེ་ལུ་མིག་ལ་མཐུན་གནང་བ་རེད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོའི་ཟླ་བ་དང་
པོའི་འགོ་སྟོན་དེར་ཁོང་གིས་བཀོ་སྐྱེད་ཚོགས་འདུ་སྐྱུར་མ་གནང་བར་ཤ་ཚོ་ལེག་ལུ་མེ་སི་
ལ་མེབས་གནང་བ་རེད། ལོ་དེའི་མཇུག་དུ་རིན་པོ་ཆེས་དེར་ཡོད་སྟོབ་མ་ཚང་མར་མེར་
མའི་སྐྱབ་ཐབས་རོ་སྟོན་གྱིས་ཀ་ལུ་པའི་འདུ་འཇོམས་གཞན་ཞིག་ཚོགས་གནང་མཛད།

ངས་སུ་གུ་སྐྱེ་རྒྱུར་ཟླ་བ་གཅིག་ཅུ་མ་སྐྱེ་བས་བར་དུ་སྟོལ་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན།
དེ་ནས་ངས་མི་ཆེལ་དང་ལྟན་དུ་མོ་ཏའི་ནང་ལེག་ལུ་མེ་སི་ལ་ཕྱིན་ཏེ་ཤ་ཚོ་ལ་ཡོད་པའི་

རིན་པོ་ཆེའི་མགོན་ཁང་གི་ནང་དུ་སྒྲོར་པ་ཡིན། ངའི་སྤྲུལ་སྐྱེ་དུས་དེ་ལས་བདུན་པ་ལྟར་གཅིག་སྟེང་ཡོད་ཚེ་བ་དང་། མཐའ་མ་དེར་དེ་གར་ཡོད་པའི་ཨམ་རྗེས་ང་ལ་སྐྱེ་བྱུག་རྒྱུ་སྐྱེ་བྱུག་ཐག་བཅད་སོང་། ང་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་མི་ན་རོལ་སི་མི་རིང་སི་སྐྱེན་ཁང་དུ་སྤྲུལ་སྐྱེ་བར་བྱིན།

རིན་པོ་ཆེ་ཐེངས་ཤིག་སྐྱེ་ཡང་ང་ལ་སྐྱེ་བྱུག་སྐྱེ་བའི་སྐོབ་སྟོན་པ་རོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་རེད། ཁོང་གིས་ང་ལ་ག་དུས་དབུགས་གཏོང་དགོས་པ་དང་ག་དུས་དབུགས་གཏོང་མི་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་གནང་བ་དང་། ཁོང་གིས་རྒྱན་དུ་དུས་ཚོད་ཉག་ཉག་དེ་མཐུན་གྱི་འདུག ང་ཡི་ཤུའི་གནམ་བདག་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་སྐྱབ་ཁང་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་ངའི་སྐྱེ་བྱུག་རྒྱག་སའི་ཁང་མིག་དེའི་རྩིག་པའི་སྟེང་དུ་རྒྱ་བྲམ་ཞིག་འདུག་སྐྱབ་ཞབས་ལས་བྱེད་པ་མང་ཆེ་བ་ཨ་ནེ་རེད། སྤྲུལ་འཕྲོགས་བསྐྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའི་རྒྱབ་ལ་ན་བྱུག་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་བྱུང་། སྤྲུལ་མ་སྐྱེས་སྟོན་ལ་ངའི་མངལ་ཁ་སན་ཀྱི་མི་འར་དགུ་ཅམ་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་རྒྱ་ཚོད་འགའ་ཤས་བྱིན་སོང་། མཐའ་མ་དེར་ངས་ན་བྱུག་སྟོན་མ་ཐུབ་པར་ “རི་ས་སི་ཡི་ཨ་པའི་རོ། རི་ས་སི་ཡི་ཨ་པའི་རོ།” གདུང་བའི་ཏུ་རྒྱན་ལྷགས་ཆེ་ཤོར་བྱུང་། ཁོང་ཚོས་ང་ལ་བྱུག་གཅིག་གི་སྐྱབ་ཡག་པོ་ཞིག་སྐྱེད་མ་བྱུང་། དེ་ནི་ཏུ་ཅང་གནའ་དུས་ཀྱི་རྒྱབས་དང་མཚུངས། རྗེས་སུ་ང་སྟོལ་ཏུ་སྐྱེབས་དུས་ངའི་སྐྱབ་པས་ “ཁོང་ཚོས་སྤྲུལ་འཕྲོགས་མ་བསྐྱར་བ་དེ་ངས་ཡིད་ཆེས་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། རྒྱབས་གཅིག་ལ་ཁང་པའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཨ་ནེ་གཅིག་གིས་ “ད་ཆ་དབུགས་རིང་ཞིག་ཐོངས།” ཞེས་བརྗོད་བྱུང་། དེ་ནི་དུས་ཚོད་ཅད་དེ་ལོར་འདུག་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ཀྱི་མཉམ་དུ་ཁང་པའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་མི་ཆེལ་ལ་ངས་ “བུད་མེད་ངན་པ་འདི་བྱི་ལ་བཏོན་དང་།” ཞེས་རྒྱན་བརྒྱབ་པ་ཡིན། མོ་བྱི་ལ་བྱིན་ཏེ་ཡང་སྐྱེར་སྐྱེབས་མ་བྱུང་།

སྤྲུལ་འཕྲོགས་སྟོན་རྒྱབས་ངས་ཨམ་རྗེ་ལ་ “སྐྱའི་མདོག་ག་རེ་རེད་འདུག” ཅེས་དིས་པ་ཡིན། ཁོས་ “ཨོ། བྱེད་རང་གི་དེ་ལས་ནག་པ་འདུག” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། ངའི་སྐྱ་ཏུ་

ཅང་མེད་པོ་རེད། ཁོས་དེ་བརྗོད་པ་དང་མི་ཆེལ་གྱིས་ཁོའི་སྐྱེན་པའི་ལྷ་མོ་དེ་ཕུང་སོང་།
 ཁོ་ནི་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར། བྱིས་པ་སྐྱེས་ཚར་དུས་ངོ་མ་རང་ཁོ་ནི་གདོང་ལ་དམར་
 མདངས་ལྡན་པའི་བྱ་རྒྱུད་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་འདུག ཁོ་བྱིས་པ་བསྟུལ་སའི་བྱར་གྱི་སློབ་
 ཚང་ནང་དུ་བཞག་སོང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་མི་ཆེལ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱ་གུ་སྐྱེ་ཁང་དུ་བརྒྱུགས་
 ཏེ་བྱ་ལ་ལྷ་ཞིང་ཁོ་སྲུང་ཡིན་མིན་གྱི་སྐོར་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་བཞིན་འདུག ཕྱོགས་གཅིག་
 བས་བཟླས་ན་དེ་ནི་ཆེས་དགོང་བོ་བའི་རྒྱ་ཞིག་རེད། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་སྲུང་གི་ཨ་པ་སྲུ་
 ཡིན་ཐག་གཅོད་ཐུབ་མ་སོང་། གང་འཚམས་ཤིག་ནས་སྲུ་གུ་དེ་ཁོ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་
 པ་དང་ངའི་མ་ཡིན་པར་ཐག་གཅོད་བྱས། དོན་དངོས་སྲུ་ང་ཚོ་སྲུ་གཅིག་ལའང་གསལ་
 པོ་ཤོད་རྒྱ་མེད། ཐག་སྒྲིལ་ནི་ཐོག་མར་དབྱིན་ཇི་འདྲ་བོ་ཡོད་ལ། གེ་སར་ནི་སྐྱེས་མ་ཐག་
 དུ་ཨ་ཤེ་ལ་པ་ལྟར་མཐོང་གི་ཡོད།

དེ་གར་ཁོང་ཚོས་རྒྱན་ལྡན་སྲུ་ཅམས་འཐུམ་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཚོན་པོ་རྗོད་མཁུ་
 བས་མེད་ཅང་། ཁོང་ཚོས་ང་ཚོའི་བྱ་ཨ་ཤོག་ཨ་ལེག་རྟོན་ཏེ་སྐྱུག་པོ་ནི་ལྷ་བ་བྱིང་སྐྱེ་
 ཞིག་གི་ནང་དུ་བདུམ་སོང་། སྐྱེན་ཞབས་མས་ཁོང་ལ་ཚུར་སྐྱེད་བྱུང་བས་ངས་ཁོ་ལག་
 པར་ཐངས་པ་ཡིན། དེ་ནས་ཁོང་ཚོས་ང་ཕྱ་གུ་སྐྱེ་སའི་ཁང་པའི་ཕྱི་ལ་བར་བྱུམས་དེར་
 བསྐྱུལ་བྱུང་། དེ་ཏུ་ངོན་མེད་ཁི་ཁི་དང་། མི་ཆེལ་གྱི་སྐྱེ་དམན་ས་ར། གཞན་དག་འགའ་
 ཤས་བཅས་མེ་བའི་བརྗོད་རྒྱུའི་འགན་འཁུན་ལྡན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཚང་མས་སྐྱུག་
 བས་བསྐྱེད་འདུག ངས་ལྷ་བ་བྱིང་སྐྱེའི་ནང་དུ་བྱིས་པ་བྱིང་སྐྱེ་ཞིག་འཁྲེར་ནས་བྱིར་
 ཐོན་པ་ཡིན།

སྐབས་དེར་ངས་ང་རང་ནས་ཁྲག་འཛག་གི་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། ངས་མི་ཆེལ་ཕྱོགས་
 ལ་ཁ་བསྐྱུར་ཏེ་ “ངའི་མངལ་ནས་ཁྲག་འཛག་གི་འདུག” ཅེས་བཤད་པ་ཡིན། མི་ཆེལ་
 གྱིས་ “ཨོ་དེ་འགྲིག་འགྲོ་ཡི་རེད།” བརྗོད་སོང་། མ་མཐར་ཡང་ཁོའི་སྣང་བ་གང་
 འཚམས་གཡེང་འདུག དེས་ན་ངས་དམར་འབྱར་དེ་འགན་འཁུན་ལྡན་པ་ཚང་མར་
 ཚོན་བཞིན་དཀའ་སྐྱུག་ཕྱིང་དགོས་བྱུང་བ་དང་། དུས་མཉམ་དུ་ང་རང་གི་གཞུགས་པོ་

ནས་ལྷན་འཇག་བཞིན་ཡོད་པ་ངས་ཤེས་བྱུང་། ང་ང་རང་གི་ཁང་མིག་ཏུ་སླེབས་དུས་
 ངའི་འོག་ཏུ་ལྷན་ལིང་ཆགས་ཏེ་ཆེ་ཆུང་སྡེར་མ་ཙམ་ཞིག་ཐོན་འདུག ཉལ་བྱི་ནས་ཀྱང་
 ལྷན་མིགས་པ་རྒྱག་བཞིན་འདུག་པས་ཁོང་ཚོས་ང་ལ་ལྷན་གཏོང་དགོས་ཤུགས་སོང་། ལྷན་
 ཞབས་མ་དེས་ “ཚོད་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ལབ་པ་ཡིན། ཚོད་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་མ་ལབ་པ་ཡིན།”
 ཞེས་ཤོད་ཀྱིན་བསྟན་སོང་། ངས་ “ངས་བཤད་ཐབས་བྱས་པ་ཡིན།” ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་སྒྲིལ།
 མི་ཚོས་ལྷན་ཁང་དེར་སྤྱ་གུ་སྐྱེས་སྐྱབས་དམར་འབྱར་དེ་ཚོ་བུ་གསོ་ཁང་དུ་གཏོང་
 དགོས་པའི་མིན་བྱས་ཤིག་འདུག ངས་ཨ་ཤོག་དེར་གཏོང་གི་མིན་བརྗོད་པ་ཡིན། ཁོ་ང་
 རང་གི་སར་ཉར་འདོད་བྱུང་། ལྷན་ཞབས་མ་དེས་ང་ལ་ “ཚོད་ཀྱིས་ཁོ་ལ་འོ་མ་ཡང་ཡང་
 རྫོད་ཀྱི་འདུག ཁོ་ལ་འོ་མ་རྫོད་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་རེའུ་མིག་ཅིག་བཟོ་དགོས་རེད། གལ་ཏེ་
 ཚོད་ཀྱིས་ཁང་པར་གད་བདར་བྱེད་པའི་སྐྱབས་སུ་བྱིས་པ་དེར་ཁ་ལག་ཟ་འདོད་བྱུང་ན་
 ཇི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།” ཞེས་བཤད་པ་ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག དེའི་ལན་དུ་ངས་ “ང་ལ་
 ཁང་པར་གད་བདར་བྱེད་དགོས་མེད།” ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཕྱི་ཉིན་དེར་ངས་ཁོ་མགོན་
 ཁང་དུ་བྱིར་སྐྱབ་པ་བྱུང་།།

བཅུ་བདུན།

ཨ་ཤོག་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་ང་ཚོ་ཤ་ཕྱོད་ལེག་ལུ་མི་སི་ཅུ་བདུན་སྤྲུག་འགའ་ཤས་བསྐྱད་པ་
 ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཨ་ཤོག་ཁོང་རང་གི་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་སྐོར་ལ་ཐུགས་ཁྲལ་གང་ཡང་
 མེད་པ་ལྟ་བུར་མངོན། ཁོང་གིས་ཁོ་ལ་དུས་ཉུག་ཏུ་བཅེ་བ་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད། ཨ་
 ཤོག་བདུན་སྤྲུག་གསུམ་ལོན་སྐབས་རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་ཕྱག་ཏུ་བཞེས་ཏེ་ “འདི་ནི་ཤམ་གྱ་
 ལའི་ཁྲིམས་དཔོན་གཉིས་པ་དེ་ཆགས་གྱི་རེད།” ཅེས་གསུངས། ཨ་ཤོག་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིན་
 པའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ “བྱིས་པ་འདི་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་ཏན་ཏན་རེད།” ཅེས་
 གྲུང་གསུང་གནང་ལྟོང་ཡོད།

ཨ་ཤོག་སྐྱེས་ཏེ་བདུན་སྤྲུག་འགའ་ཤས་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་
 མཚོག་ནས་ང་ཚོར་ཕྱག་བྲིས་ཤིག་ཕེབས། དེའི་ནང་དུ་ཨ་ཤོག་ནི་བོད་དང་རྒྱ་གར་གཉི་
 གའི་ནང་དུ་དགོན་པ་ཡོད་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་སླ་མ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན། ལམས་གྱི་རྣམ་
 འབྱོར་བ་སློབ་པ། ལམས་སློབ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་རེད་གསུངས་འདུག ང་ཚོས་སྐབས་
 དེར་ཨ་ཤོག་འི་མ་འོངས་པའི་སྐོར་ལ་འཆར་གཞི་གང་ཡང་མ་བཏིང་པར་ངང་སྐྱག་བྱེད་
 རྒྱུར་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ཨ་ཤོག་འི་ཨ་པ་སུ་ཡིན་གྱི་སྐོར་ལ་ངེ་བ་ཡོད་པ་དང་། མ་འོངས་
 པར་དེའི་ཐད་འགལ་རྒྱུ་ཅི་ཡོང་ང་ཚོས་ཤེས་མེད།

ང་ཚོས་ཐོག་མར་ཨ་ཤོག་སྐྱེས་པའི་ནས་བྱིས་ལ་བྱིས་ཡོང་དུས་ང་རིན་པོ་ཆེ་དང་
 ལྷན་དུ་ཤ་ཕྱོད་ལེག་ལུ་མི་སིའི་ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་དུ་སྡོད་བཞིན་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་དེ་སྡོད་
 ང་ཚོས་གེ་སར་ལ་བྱས་པ་ནང་བཞིན་དམར་འབྱར་དེ་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཉལ་སར་
 བསྐྱལ་ན་ཡག་པོ་ཡོད་པ་དགོངས་གནང་གི་འདུག ང་ཚོས་དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱའི་ཐབས་
 ཤེས་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་སྐྱུང་དེ་རྒྱ་ཚོད་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་ཀའི་རྗེས་སུ་
 ཉལ་ཁང་དུ་འཇུ་ལ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་འདྲ་བོ་འདུག སྐབས་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསོལ་གྲོད་

ང་ཚོ་སྐོལ་ཏེ་དུ་ཕྱིར་འཁོར་བ་དང་བྱིས་པ་གསར་པར་ཁང་མིག་ཅིག་དགོས་ཀྱི་
 ཡོད་ཅང་རྒྱལ་ཚབ་དང་ལྷན་ཚུང་རི་ཆེ་གཉིས་བྱི་ལ་སྒོར། ང་ཚོ་སྐོལ་བ་ནས་ཐག་ཉར་
 ཡོད་པའི་ཁོང་ཚོའི་ཁང་པ་དེ་གཞན་ལ་ཁང་སྐྱར་བཏང་ནས་བཞག་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་
 དེའི་མིང་ལ་ཀ་ལྷ་པའི་ཁང་པ་ཞེས་བཏགས་གནང་ཡོད། རྒྱབས་འདིར་ང་རང་ལའང་
 རང་གི་ཉལ་ཁང་ཞིག་གི་དགོས་འདོད་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ཐུགས་བག་དོན་མོས་ངའི་
 ཉལ་ཁང་གི་འགྲམ་དུ་ཡོད་པའི་སྐོལ་ཁང་དེའི་མངོས་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་ཨ་སྐོར་ཆེག་སྐོར་
 ཞིག་གནང་བྱུང་། སོ་བུ་གི་ནང་དུ་ང་ལ་ང་རང་གི་འདོད་པ་ལྟར་གོ་ཡུལ་ཡོད་པ་དང་།
 བུ་ཚས་རྒྱིག་ཤོམ་བྱེད་ཆོག་པའི་ཚོར་བ་དང་པོ་དེ་བྱུང་།

ཨ་ཤོག་སྐྱེས་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་ནང་གི་རྟའི་འདུལ་སྐྱོང་གི་དུས་དེབ་ཅིག་གི་
 བུ་དུ་མི་ལོན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྐོབ་གྲར་ངའི་སྐྱོང་བཟར་གྱི་སྐོར་ལ་ཆེད་ཚོམ་ཞིག་དཔར་
 རྒྱན་བྱས་འདུག དུས་རྒྱབས་འདིའི་རིང་ལ་ངའི་རྟ་རྩལ་ཉམས་ཚུང་གི་ཐོག་ལ་གཞན་
 ཚོས་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་རྒྱབས་ཡིན་ཅང་། ངས་མི་ལོན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སྐོབ་གྲར་དུས་
 ཚོད་བརྒྱལ་བའི་སྐོར་ལ་དུས་དེབ་མང་པོའི་ནང་དུ་ཆེད་ཚོམ་ཐོན་ཡོད། ང་ལ་ཕུ་གུ་སྐྱེས་
 ཚར་ནས་ཉེ་མ་གསུམ་བཞིའི་རྗེས་སུ་ངས་དུས་དེབ་དེ་མཐོང་བྱུང་། དུས་དེབ་ཀྱི་མདུན་
 ཐོག་ལྟེང་དུ་ང་རང་རི་ལྟར་མཐོང་བ་དང་བསྐྱར་ན་བཟོ་ལྟ་ཤོར་འདུག་སྐྱམ་པ་ཚོར་བྱུང་།
 ངའི་སེམས་ལ་ “ཨ་ཅི། བཟོ་ལྟ་འདི་སྐྱར་སོས་པ་ལ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་གྱི་རེད།” སྐྱམ་
 པ་དྲན། ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ། ང་སྐོལ་ཏེ་དུ་ཕྱིར་འཁོར་ཏེ་ཨ་ཤོག་བདུན་ཕྲག་འགའ་
 ཤས་ཡོན་པའི་རྒྱབས་དེར་བརྟན་འཕྲིན་གྱི་གསར་འགོད་པ་ཞིག་ནས་ཁ་པར་སྐབས་
 བྱུང་། ཁོས་རྒྱ་རྩལ་དང་སྐོར་སྐྱིད་ཀྱི་དྲ་ལམ་གསར་འགྲུར་གྱི་ཆེད་དུ་ཤམ་ལྷ་ལའི་རྟའི་
 འདུལ་སྐྱོང་སྐོབ་གྲའི་སྐོར་ལ་དམིགས་བསལ་གསར་འགྲུར་ཞིག་བརྒྱུག་འདོད་བྱེད་ཀྱི་
 འདུག ཁོང་ཚོས་ང་ལ་བརྟན་འབབས་བྱེད་རྒྱའི་དུས་ཚོད་ཀྱང་ཨ་ཤོག་གསར་སྐྱེས་ཡིན་
 པའི་རྒྱབས་དེ་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་མི་འདུག འདིའི་ཆེད་དུ་འོས་འཚམས་མེད་བཞིན་དུ་
 རྟ་ལ་བཞོན་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ང་རང་ངོས་ནས་གང་ཡོང་བྱས་པས་དོན་དངོས་སུ་དེ་ཡག་པོ་

ཞེ་དྲགས་བྱུང་སོང་། ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་གསར་གནས་དེ་ཚོག་མར་
ས་གནས་སུ་བསྐྱོད་པ་དང་། ལོ་མཇུག་དེར་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོད་པ་རེད།

ཨ་ཤོག་དམར་འབྲུང་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐབས་སུ་ངས་པོ་བྱང་གི་མི་ཚེའི་རྣམ་པ་མང་
པོའི་ཐད་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱས་པ་ཡིན། ཚོས་ཚོགས་ནང་གི་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་རིན་པོ་
ཆེ་དང་ལྷན་དུ་འདྲིས་གཤིབ་ཆེ་བའི་སློན་ནས་འབྲེལ་བ་འདོག་རྒྱུའི་གནས་སྤངས་འོ་
མཚར་ཅན་དེ་ངས་མཐོང་ཐུབ་པ་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྟོལ་ཏར་གྱི་པོ་བྱང་དུ་ཉིན་རེའི་མཛད་རིམ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་
རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཅང་ཁོང་གིས་མཛད་རིམ་དེ་དག་ཡང་ཡང་འབྲུག་པར་འགྱུར་བ་དང་
འགྱུར་བ་གཏོང་བ་ཡང་བརྗོད་ག་ལ་དགོས། འོན་ཀྱང་ཁོང་གི་མི་ཚེའི་མཛད་འཆར་ལ་
སྟོན་དཔག་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་ད་དུང་ལྷན་ཡོད། ཁོང་ཞོགས་པ་དང་པོ་བཞེངས་པ་དང་
ཁོང་གི་སྐྱེ་སྲུང་གིས་འོག་ཐོག་གི་མཚོན་ཁང་ལྟེ་བ་དང་། ཐབ་ཚང་གི་མཚོན་ཁང་། ཁོང་
སྐྱེས་ཀྱི་བཞུགས་ཁང་གི་མཚོན་ཁང་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གསོལ་ཇའི་"གསེར་སྐྱེམས་ཀྱི་
"ཞལ་དཀར་འབྲུལ་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཞལ་དཀར་རེ་རེའི་ནང་དུ་བྱིན་ཉེན་གྱི་བྱེ་མ་
ལྷགས་ཏེ་དེའི་སྤྱིང་དུ་ཆབ་ཚང་པོ་སྟོན་གནང་གི་ཡོད། དེ་ནས་ནང་བསྐྱོད་ཀྱི་ཚོས་སྐྱོང་
དང་སྲུང་མ་རྣམས་ལ་འཕྲིན་བཅོལ་གྱི་བྱིར་སྐྱེ་སྲུང་དེས་གསེར་སྐྱེམས་ཀྱི་དག་མཚོན་
ཁང་སོར་སོར་འབྲུལ་གྱི་ཡོད། ཉིན་རེའི་ཞོགས་པར་གསེར་སྐྱེམས་འབྲུལ་བའི་སོལ་རྒྱན་
འདི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་བརྒྱུད་མང་པོའི་ནང་དུ་ཡོད།

ཐེངས་གཤིག་ཨ་ཤོག་རྒྱང་རྒྱང་ཡིན་སྐབས་ཁོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ངའི་མཉམ་དུ་མལ་སའི་
ནང་དུ་ཡོད། ཞོགས་པ་དེའི་སྐྱེ་སྲུང་ནི་མིང་ལ་སི་ཀོད་སྟོན་སི་ཟེར་བའི་མི་ཞིག་རེད། སི་
ཀོད་ཀྱིས་གསེར་སྐྱེམས་ཀྱི་ཞལ་དཀར་རྣམས་བྱིར་ཏེ་ཡོང་སྐབས། ཨ་ཤོག་ས་དཀར་ཡོལ་
གཅིག་བཟུང་སོང་། ངས་ "མ་རེད། མ་རེད། དེ་འདྲ་མ་བྱེད། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རེད།"
ཅས་བཤད་པ་ཡིན། ཨ་ཤོག་ས་སྟོན་ཚུགས་པོ་བྱས་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཚོག་གནང་དུ་བཞུགས་
སོང་། ཚུ་ཚོད་གཉིས་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་ང་ཚོས་པོ་བྱང་གི་བར་བྱེམས་བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་ཡི་

ཡོད། སི་ཀོ་དེ་རྫོང་གི་སི་ཚོགས་ཁང་དུ་ཡངས་ནས་བསྐྱེད་འདུག ཨ་ཤོག་ལ་འགྲོ་མཚམས་
བཞག་སྟེ་སི་ཀོ་དེ་ལ་མཚུ་བ་བརྗེས་ཏེ་ “སྟོན་དང་། སངས་རྒྱལ།” ཞེས་བརྗོད་པོར།

ཞོགས་པ་འགའ་ཤས་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཞོགས་ཇ་མ་བཞེས་ཕྱོག་ལ་སྐྱེ་སྐྱེས་གནང་གི་
རེད། ཁོང་གིས་ང་ཚོས་སྐྱེས་ཁང་ནང་དུ་ཨ་ཙོར་དཀར་པོ་ཞེ་གཅིག་ཉར་དགོས་པའི་ལྷ་
ཚོགས་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཨ་ཙོར་དཀར་པོ་ལ་གཤམ་ཏེ་འཛོལ་པོ་ཆགས་
ཡོད་ན་མངོན་གསལ་དོད་པོར་མཐོང་བྱུང་བ་དེ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་རང་སྐྱེ་སྐྱེས་གནང་
རྒྱུར་དགའ་པོ་མེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་ང་ཚོས་ཨ་ཙོར་དཀར་གཙང་ཉར་དགོས་པའི་ལྷ་
ཚོགས་གནང་གི་ཡོད། གང་འཚམས་ཤིག་ནས་ཁོང་གིས་སྐྱིད་པོ་མེད་པའི་རྒྱ་ཤོད་འཇམ་
ནང་དུ་སྐྱེ་བཞུགས་ཡུན་རིང་སྤང་རྒྱུའི་སྐབས་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་ཡོད། ཁོང་རྒྱ་ལ་ཞེད་སྐྱོང་
ཡོད་ཅང་སྐྱེ་སྐྱེས་གནང་རྒྱུར་མཉེས་པོ་མེད། གང་ལྟར་ཡང་ཁོང་གིས་སྐྱེས་གཞོང་གི་
སྐྱེས་ལ་ལྷགས་སྤངས་མཐུན་ནས་སྐབས་ཤིག་གི་རིང་ལ་དེ་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་མཛད་པ་ཞིག་
ཏུ་བསྐྱེད་པོར།

རིན་པོ་ཆེ་ཞོགས་པ་གཟུངས་སང་དེ་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་
སྐྱེས་མ་གནང་ཕྱོག་དུ་འཇམ་ཡང་ན་རྗེས་སུ། ཞོགས་ཇའི་སྐོར་ལ་ཤོས་བསྐྱེད་བྱེད་ཆེད་ཤ་
རི་ཉལ་ཁང་དུ་ཡོང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་དུས་རྒྱུན་ཞོགས་ཇ་དེ་ཁོང་རང་གི་བཞུགས་
ཁང་དུ་བཞེས་པ་དང་། སྐབས་སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་ཡར་བཞེངས་ཏེ་ཞོགས་ཇ་དེ་འོག་
ཐོག་ཏུ་འཇམ། ཡང་ན་ཁང་རྒྱབ་གྱི་ར་བར་བཞེས་གྱི་ཡོད། ཁོང་ནི་ཁོང་རང་གིས་ “རྒྱ་
ཐུག” ཅེས་མིང་བཏགས་གནང་བ་དེ་ཞོགས་ཟས་སུ་བཞེས་རྒྱུར་མཉེས་པོ་ཡོད། འདི་ནི་
ཐོག་ཤ་འབྲུགས་པ་ཐེབས་པ་སྐབས་མོར་དུས་ཏེ་མོར་པའི་ནང་དུ་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྐྱིག་གི་
ཡོད། དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེས་རང་གི་སར་ཡོད་པའི་ཞོག་སྤེར་རྒྱུར་དུའི་ནང་ནས་རྒྱ་ཁོལ་མ་
ཤ་སྐབ་དེ་ཚོའི་སྤྱིང་དུ་སྐྱེས་གནང་གི་ཡོད། རྒྱ་ཁོལ་དེས་ཤ་རྒྱུས་སུ་ཚོས་རྗེས་
སྐྱེས་པ་ཆགས་འགྲོ་བ་རེད། (དེ་ལ་རྒྱ་ཐུག་ཅེས་ཟེར་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་རྒྱ་པ་
དེ་ཚོ་སྐོས་འགྲོ་བའི་ལམ་དུ་འདི་འདྲ་བའི་ཞོགས་ཟས་དེ་ཁོང་ཚོས་མཚོགས་པོར་བཟོ་
བྱུང་གྱི་ཡོད།)

དུས་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེས་པ་ང་མཉམ། ཡང་ན་ནང་གྲོན་དོར་མ་ལུ་ཁ་ཐ་ཞེས་པའི་ཉི་
 ཉོང་གི་ལྷན་གཟན་དེ་མན་བས་ཉེ་ཞོགས་ང་བཞེས་ཀྱི་ཡོད། དེ་རྗེས་ཁོང་གིས་ཉིན་མོའི་
 ལྷན་ལས་ཀྱི་དོན་དུ་ན་བཟའ་བཞེས་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གིས་དེ་ཉིན་ཅི་ཞིག་གྲོན་འདོད་
 ཡོད་པ་དེ་སྐྱེ་སྐྱུང་ལ་བར་སྟོན་གནང་རྗེས་ཁོའམ་མོས་ཁོང་གི་ན་བཟའ་རྣམས་འབྲུ་
 ཡོང་གི་ཡོད། ཁོང་ལ་ཁོང་རང་གི་རུབ་གོས་དང་། སྐྱིག་ཆས། ན་བཟའ། གྲོན་ཆས་
 གཞན་བཅས་འདྲི་མཉམ་འཁུར་ལའང་མིག་ཅིག་ཡོད། ལྷན་པས་དེ་ཁོང་དོན་རྗེས་ལས་ལྷན་པས་
 ལྷན་པས་གནང་གི་ཡོད། ཉི་མ་གཞན་པ་ཚོ་ལ་ཁོང་གིས་སོ་བྱང་དུ་མངོན་འཕྲིན་སྐྱོད་
 གནང་གི་ཡོད། དུས་ཚོད་འགྲོ་རིམ་བཞིན་ཁོང་གིས་སོ་བྱང་དུ་དུས་ཚོད་མང་བ་བཏང་
 གནང་སྟེ་ཚོགས་འདུ་མང་ཆེ་བ་དེར་ཚོགས་གནང་བ་རེད། ལྷན་པས་འདིར་ཁོང་གིས་
 བཟོ་སྐྱེད་ལས་དོན་རྣམས་མཉམ་འབྲེལ་དང་ལས་ལྷན་ཀྱི་ལས་ལུགས་ནས་རྒྱང་
 རིང་དུ་གཏོང་གནང་གི་ཡོད་པར་མངོན། དཔེ་མཚོན་དེའི་ཚད་བཀག་དང་སྐྱོན་རྣམས་
 གཞེགས་པས་ཁོང་གིས་སོ་བྱང་དེ་དབང་ཆའི་བཞི་གནས་སམ། ཐག་གཅོད་བྱ་ལུ་ཉེ།
 ཚོགས་འདུ་སམ་ཆེ་བའི་སྟེ་གནས་སུ་བཞེས་གནང་བ་རེད། ལྷ་ཉིན་ཀྱི་དགོང་དོའམ།
 ཡང་ན་ཞོགས་པ་དེར་དང་ཐོག་སྟེ་སྐྱར་ལི་ཐེབ་སི་ཐར་གྱིས་རིན་པོ་ཆའི་ཉིན་དའི་མངོན་
 རིམ་རྣམས་ལྷན་པས་བརྒྱབ་སྟེ་ཁྱེད་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ཉིན་ཁོང་གིས་ཅི་ཞིག་གནང་
 འཆར་ཡོད་པའི་སྐོར་ལ་གོ་བསྐྱར་ཆེད་མོས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མངལ་འཕྲད་ཀྱང་བྱེད་སྲིད།
 དུས་ཚོད་ཕྱིན་པ་དང་མཉམ་དུ་ཁོང་ལ་ཁོང་རང་གི་སྐྱེ་སྐྱུང་གི་སྟེང་དུ་ལས་དོན་ལ་ལྷ་
 ཉོག་བྱེད་པར་རོགས་པ་བྱེད་མཁན་དང་སྐྱེ་སྐྱུང་མཐོ་ཤོས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ལྷ་བུའི་སྐྱེ་
 བཅས་ཞིག་ཡོད། སྐྱེ་ཚོགས་ཅམ་མ་ཡིན་པར་དཀྱིལ་འཁོར་ལས་དོན་གྱི་སྟེ་བ་ཡིན་པའི་
 ཚུལ་དུ་སོ་བྱང་གི་བྱ་བ་སྐྱབ་པའི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་ཞིག་ནི་སྐྱེ་བཅས་ཡོད་རྒྱུ་དེ་རེད། ལྷ་
 བཅས་བ་དེ་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་མངལ་བར་ཡོང་མི་ཚོ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ཁོང་གི་
 ཚོགས་འདུ་ལག་གི་ནང་དུ་བསྐྱེད་ནས་རིན་པོ་ཆའི་ཚབ་དུ་ཁ་པར་གཏོང་བྱ། དེ་བཞིན་
 རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་འབྲུང་འཁྱུར་གྱི་ལས་དོན་དང་ཐག་གཅོད་ལག་གི་

སྐོར་ལ་གྲོས་བསྟུར་གནང་གི་ཡོད། ལྷི་ལོ་ ༡༩༩༦ ལོར་ཏེ་མིང་རོམ་ནེ་ལུ་ཡོག་ལ་ཁོང་
རང་གི་ཕྱི་མ་མིའི་དཔལ་སྐྱེས་ཁང་དེའི་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་པར་གནས་སྐོར་བྱས་པའི་རྗེས་
སྤྱི་ཁོང་གིས་འགོ་སྐྱབས་འདི་ལ་དམིགས་བསལ་སྐོས་འགུལ་རྒྱ་འགོ་བཙུགས་པ་རེད།
དེའི་སྐོར་ལ་ཏེ་མིང་ཁོ་རང་གཅིག་བྱས་འདི་དག་མང་ཆེ་བ་བྱས་པ་རེད། ཏེ་མིང་ཕྱིན་
པའི་རྗེས་སུ་རིམ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་ལེ་དང་མཉམ་དུ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་ཀ་མང་ཆེ་བ་
བྱས་པ་རེད། མི་ཆེལ་དང་། རིམ། མར་ཐེ་ཇ་ལོ་མེ་ཚོ་བཅས་སྐྱབས་བཅར་གསུམ་གྱི་ཚན་པ་
ལྟེ་བ་ཞིག་ཡོད། མར་ཐེ་ནི་ ༡༩༩༠ ཟམ་པའི་འགོ་སྐྱོད་དུ་རྩོམ་པར་ཁི་ལི་ཕྱིན་ཚར་བའི་
རྗེས་སུ་སྐྱབས་ཁང་མདའ་དཔོན་དུ་བསྐོས་བཞག་བྱས་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་ཚོ་ལ་ "རྗེས་
མདའ་ཐོགས་མི་གསུམ" ཞེས་འབོད་གནང་གི་ཡོད། ཚང་མ་བསྐོས་ན་སོ་བྱང་དུ་རེས་
མོས་བྱེད་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྟན་དུ་འགྲུལ་སྐྱོད་ཀྱང་བྱེད་མཁན། བྱད་མེད་རི་
སྐྱེད་ཅིག་ཐེ་བའི་སྐྱབས་བཅར་བ་བཙུ་སྐོར་གྱི་ཚན་པ་ཞིག་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་དགོང་དྲོ་ཚོགས་འདུ་དང་། གཏམ་བཤད། དེ་མིན་གྱི་འདུ་འདོམས་ཁག་
བཅས་ལ་ཐེབས་གནང་གི་ཡོད། ལྷ་བས་རེ་འདི་དག་ལ་མ་ཐེབས་སྐོར་ལ་ན་བཟའ་བརྗེ་
དགོས་ཀྱི་ཡོད། འདིའི་སྐབས་སུ་གལ་ཏེ་དགོང་དྲོའི་མཛད་རིམ་གང་ཡང་མེད་ན། ལྷ་བས་
རེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཉིས་གྱིས་སྐོར་བརྗེ་མེད་པར་གཞན་ཞིག་གི་ནང་དུ་དགོང་ཚོགས་ལ་
འགོ་ཡི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་གཟའ་འཁོར་གཅིག་ལ་འདི་འདྲ་ཐེངས་འགའ་ཤས་གནང་
འདོད་བྱུང་བའི་སྐབས་ཤིག་ཀྱང་བྱུང་ཡོད། ང་ཚོས་སུའི་ནང་དུ་འགོ་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཐག་
བཅད་རྗེས་སྐོར་བརྗེ་གང་ཡང་མེད་པར་ཁོང་ཚོའི་སྐོར་བརྗེད་གི་ཡོད། མི་ཚང་མས་
སྐྱེ་ལེན་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ་ཁོང་ཚོས་དུས་རྒྱུན་ང་ཚོར་ཁ་ལག་ཞིམ་པོ་དེ་འདྲ་བཅོས་བྱུང་།
མི་ཚོར་སྐབས་རེ་མགོན་པོ་ཡོང་རྒྱུར་གྲ་སྒྲིག་མེད་ཅང་ང་ཚོ་སྐྱབས་པར་ཏོན་འཐོར་གྱི་
འདུག

ཀ་ལཱ་པའི་སོ་བྱང་དུ་ཉིན་རེའི་བྱ་གཞག་གི་སྐྱེད་དུ་ང་ཚོས་མགོན་བསུ་དང་། གསོལ་
སྐོན། དུས་སྐོན་མི་འདྲ་བ་སྐྱོ་ཚོགས་ཀྱང་བཀོད་སྒྲིག་བྱས། གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེས་དུས་

ཡུན་རིང་ཐུང་ལ་མ་སྟོན་པར་བྱི་ལ་མེབས་ཏེ་ཚུར་འཁོར་སྐབས་ཁོང་ལ་མེབས་བསུ་
 ལུ་བའི་སྟོན་མོ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་ནང་དུ་བྱིར་འཁོར་བའི་དགོང་ཚོ་དེར་འགན་
 འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་དང་། ཁོང་ཚོའི་བཟའ་ཟླ། བཟོ་རྒྱུ་དང་རྒྱ་རོ་པའི་
 ལས་བྱེད། མགོན་འབོད་བྱས་པ་གཞན་དག་བཅས་ཚང་མ་མོ་བྱང་དུ་ཡོང་གི་ཡོད། ཁོང་
 གིས་མི་རེ་རེ་ལ་འཚམས་འདྲི་གནང་སྟེ་མི་ཚོ་ཁང་མིག་སྟོན་པའི་ནང་དུ་སླེབས་རྗེས་
 ཁོང་གིས་འགྲུལ་སྐྱོད་ཀྱི་སྐོར་དང་། ལྷོ་ལ་ཏར་དུ་དེ་རྗེས་ཅི་ཞིག་ཡོང་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ་
 བཀའ་ཚལ་གནང་གི་ཡོད། མི་ཚོ་ལ་དུས་རྒྱུན་དུ་ཁོང་མཇུག་འདོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་
 རྒྱུར་བཏང་འདུ་འདོམས་འདི་དག་སྟོ་བོ་ཞེ་དགས་ཡོང་གི་ཡོད།

མོ་བྱང་དུ་ཤམ་གླ་ལའི་ཉེན་མོ་སྲུང་བཅེ་ལུ་རྒྱ་དེ་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེར་རྒྱས་སྟོན་ཆེ་
 ཏུ་བྱིན་སོང་། ཤམ་གླ་ལའི་ཉེན་མོ་དེར་ཕལ་ཆེ་བ་ཤ་རི་དང་མོ་བྱང་གི་ལས་བྱེད་ནམས་
 ཀྱིས་སྐྱེ་མགོན་ཚོར་གསོལ་སྟོན་གཟབ་རྒྱས་ཐེངས་གཉིས་གསུམ་ཞིག་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་
 ཀྱི་ཡོད། རྒྱབས་རེ་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་བས་གཡོ་སྐོལ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་མ་
 བྱུག་གཙོ་བོའི་ཚུལ་དུ་དྲང་སྲངས་བྱས་ཏེ་བ་མ་བཟོ་བ་རེད། ང་ཚོས་ཁང་མིག་སྟོན་པོ་
 དེ་གསོལ་ཚིགས་ཁང་དུ་བསྐྱུར་ཏེ་བ་མ་བཟམ་སའི་རྒྱ་ཚོག་ནར་མོ་བསྐྱིགས་པ་དང་།
 རིན་པོ་ཆེ་དང་། ང་། དེ་བཞིན་ནང་མི་གཞན་ནམས་ལ་གལ་མགོར་རྒྱ་ཚོག་ཅིག་བརྒྱབ་
 བས་མི་ལྟ་བུ་དུག་བཅུར་ཞོགས་ང་དང་གསོལ་ཚིགས་བཀོད་སྒྲིག་ལུ་བ་རེད། ཉེན་
 དའི་དུས་ཚོད་གཞན་ལ་མི་ཚོས་ཁང་མིག་སྟོན་ཚོགས་པའི་ནང་དུ་གཏམ་སྐྱེད་བྱེད་པ་
 དང་། འཚིག་ང་དང་ཆང་འཐུང་བ། མིག་མང་ཆེ་བ་བཅས་བྱེད་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་
 མིག་མང་གི་ཆེད་མོ་དེ་རྫོ་ལ་འཇུག་པོ་དང་དྲངས་བ་འདེན་པའི་དུས་ཚོད་སྐྱེལ་སྐྱངས་
 ཤིག་ཡིན་པར་དགོངས་ཀྱི་འདུག ཁོང་རང་འཐབ་བྱས་ཀྱི་ཆེད་མོ་སྟེ། ཤར་ཕྱོགས་པའི་
 མིག་མང་ཆེད་རྒྱར་མཉེས་པོ་འདུག ཁོང་ཤོག་སྐྱབ་ཆེད་རྒྱར་མི་མཉེས་པས་མོ་བྱང་
 དུ་ཆེད་ཚོགས་པ་མེད་སྟེ།

ལོ་ཞིག་ལ། ཞོགས་ངའི་རྗེས་སུ་ངས་བུད་མེད་སྐོར་ཞིག་ངའི་སྐོད་ཁང་དུ་བོས་ཏེ་མི་
 ཇི་པང་ལེབ་བམ་ (Ouija) ལྷ་འགྲུག་པང་ལེབ་ཕྱི་ལ་བཏོན་པ་ཡིན། དང་ཐོག་དགོད་ཐོ་
 བོ་ཞེ་དྲགས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་རྗེས་སུ་ང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་སྡེ་ལོར་འདས་གོངས་
 སུ་ཕྱིན་པ་ཞིག་གི་སྐོར་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ནས་ང་ཚོས་ལོག་པུལ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་
 རྒྱུད་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། འདིའི་སྐོར་ལ་དངོས་ཡོད་ཅི་ཡིན་སྲིད་
 ཤེས། མཐའ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དེར་ལེབས་ཏེ་ཆེད་མོ་སྟེ་མཐུད་རྒྱུ་དེ་ཡག་པོ་མིན་པ་དགོངས་
 གྱི་འདུག་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་སྦྱིར་རང་བྱུང་ལས་འདས་པའི་འདྲེ་ལ་སྤྲུགས་སྐྱང་དག་
 བོ་གནང་མཁན་ཞིག་མིན་པ་དང་། བྱད་པར་དུ་ལུབ་ཕྱོགས་པ་ཚོས་འདི་རིགས་ཆེད་
 མོའི་རྒྱལ་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྐྱངས་དེར་དགའ་བོ་མེད།

ལོ་རྗེས་མ་ཅན་མས་གྱི་ནང་དུ་ང་ཚོས་ཕྱོགས་སྐོད་དུ་ལེབས་བཞིན་པའི་ནང་པའི་སྐོར་
 མ་ཅན་མས་ཕོ་བྱང་དུ་གདན་ཞུ་སྟེ་ལེན་བྱས་པ་དང་། སྐབས་སྐབས་སུ་སྟོལ་ཏེ་བརྒྱུད་དེ་
 ལེབས་མཁན་གྱི་གནད་ཡོད་མི་སྟེ་ཁག་ལ་སྟེ་ལེན་བྱས། ཐངས་ཤིག་ང་ཚོས་རྒྱ་གཞུང་
 གི་སྐྱེ་ཚབ་ཅིག་ལ་སྟེ་ལེན་ཞུས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཚོན་ན། རྒྱ་ནག་གི་དཔོན་རིགས་
 ཤིག་ཕོ་བྱང་དུ་ཡོང་བ་དེ་ནི་གཞུང་གི་དབུ་བཙུན་འཕྲོག་བྱས་པ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་།
 ངའི་བསམ་པར་དགོང་དྲོད་དེར་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲུགས་ཡིད་ཚིམས་པོ་བྱུང་བ་འདྲ་བོ་འདུག།

སྐབས་གཞན་ཞིག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་མེ་ཏོག་ལྷུ་མ་རའི་ནང་དུ་བཞོས་པའི་ཉི་ཨོང་གི་
 ཇི་ཁང་དའི་སྐོར་འབྱེད་དུ་ང་ཚོས་ལུན་རེ་སུ་བཟུ་ཁི་ར་ཤིའི་ཕྱུགས་མོ་དེ་སན་རྒྱ་རན་སི་
 སི་ཁོ་ནས་ཀ་ལཱ་པ་ཕོ་བྱང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། (རིན་པོ་ཆེ་གཤེགས་རྗེས་ཇི་ཁང་
 དེ་ལྷོ་རོ་པ་མཐོ་སློབ་ལ་ཞལ་འདེབས་སྐྱད་དེ་སྐབས་ཤིག་ལ་ཁོང་ཚོས་སློབ་གྲུའི་ར་སྐོར་
 དུ་སྐོར་པ་རེད་སྟེ།) དུས་ཚོད་དེ་སྐོར་སྐྱང་སྤྲོན་པ་ཞིག་བྱུང་བ་དང་སྐྱེས་སུ་བཟུ་ཁི་ཡང་
 རྒྱར་སྤྲུག་འཕྲད་བྱུང་བ་དེ་ཉ་ཅང་དགའ་བོ་བྱུང་། ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་སློབ་མ་འགས་ཉི་
 ཨོང་གི་ངའི་ཚོགས་སྐོར་སྐོད་བྱེད་འགོ་བཙུགས་དུས་ཁོང་ཚོས་ཕོ་བྱང་དུ་ཉ་ལམ་དགོང་
 རེ་བཞིན་ཡོང་སྟེ་འཇིག་རྟེན་ལེན་པ་དང་ངའི་ཚོགས་ལ་ཡང་ན་ཤེས་སྐོར་བརྒྱུད་བརྒྱུད་བྱས་

པ་རེད། དེ་ནི་ང་ཚོའི་ཁང་པ་དེ་རི་ལྟར་བེད་སྲོད་བཏང་བའི་བྱང་ཚེས་གཞན་ཞིག་རེད།
ཏུ་ལམ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཁང་ཞིག་ཡིན་པ་ནང་བཞིན་འཛིན་གྱི་ཚོགས་ས་དང་
ཚོགས་འཛུགས་རྒྱུ་དུ་བྱེད་ས་ཚང་མ་དེར་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོའི་ཁང་པ་དེ་ཤམ་
ལྟ་ལའི་ལེགས་བྱང་གི་ལྷོ་གནས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ན་དགོངས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་གྱུར་ན་ཚོས་
ཚོགས་ལ་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་བཟུང་ཚང་གི་བྱིམ་ཞིག་འདོད་མཁན་ང་རང་
ལ་མཚོན་ན་ཡིད་ཚིམ་པོ་མ་བྱུང་།

དུས་ཚོད་འདིའི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེར་ཆེད་ལས་སྣ་མང་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་
ནི་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་རྩལ་འབྲིད་སྟོན་ལ་བྱུགས་སྤང་གནང་རྒྱུ་དེ་རེད། དེ་ནི་ཉིན་རེའི་མི་ཚེའི་
ནང་དུ་རྒྱ་རྩལ་སློབ་འབྲིད་བྱེད་པ་དང་། དེ་མཚུངས་སྤྱིར་བཏང་གི་མངོན་ཚོས་
དང་། བང་ཚོས་དང་ཤམ་ལྟ་ལའི་ལྷ་སྤྱོད་ནམས་རྒྱ་རྩལ་སྲོད་ཚན་གྱི་ནང་དུ་འབྲེན་
སྤངས་བཅས་ལ་གོ་བ་རེད། ཁོང་གིས་བཤོ་སྤང་ཚོགས་འདུ་ཞིག་གི་སྐབས་སུ་ལྷན་མེད་
པའི་རྒྱ་རྩལ་གྱི་གཞི་ཉེན་དེ་འཚོ་བ་མེད་པ་ཡིན་པ་དང་། སློབ་མ་ཚོས་ཀྱང་ཚན་རྒྱུང་
བཤོས་ཏེ་ལས་ཀ་བྱས་པའི་མེ་ཏོག་སྤྱིག་སྤངས་དང་། ཡིག་གཞུགས་འབྲི་སྤངས། དངོས་པོ་
བཤམས་སྤངས་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཁོང་གིས་མིག་སྟོན་མཚུབ་འབྲིད་གནང་ཡོད། སྐབས་
རེ་རིན་པོ་ཆེས་འཛིན་གྱི་འདི་དག་གི་ནང་དུ་དཔར་རྒྱུག་སྤངས་དང་། སྐད་ཡིག་སྟན་
ངག་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ལའང་གཏམ་བཤད་གནང་ཡོད། བཤོ་སྤང་ཚོགས་འདུ་ཆེ་བ་རི་
སྟེད་ཅིག་གི་ནང་དུ་ཨ་ལེན་སྟོན་སི་སྟག་གིས་མཉམ་ཞུགས་བྱས་ཡོད། ཨ་རིའི་རྒྱ་བཟེ་
ཞེས་པའི་སྤྱི་གཞན་གྱི་རིགས་ཚོམ་སྤྱིག་པ་སྟན་གྲགས་ཅན་རེ་རི་ལྟར་ལེ་ཡིས་ཁ་ལི་
སྟོར་ནི་ཡའི་ནང་དུ་བཤོ་སྤང་ཚོགས་འདུ་སྟོན་མ་ནམས་བཀོད་སྤྱིག་ལ་རོགས་སྟོར་
བྱས་པ་དང་། ལྷ་རོ་པར་ལས་རིམ་སྤོ་མོ་ནམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལས་ཀ་བྱས་ཡོད། ལོ་ལྟར་དེ་
ཚོའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་མེ་ཏོག་སྤྱིག་སྤངས་ཀྱི་འབྲེམས་སྟོན་རི་སྟེད་ཅིག་ལའང་གནང་
ཞུ་བྱས་ཡོད། རྒྱུ་སྤྱོད་འབྲེམས་སྟོན་དེ་དག་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་རྩལ་སྤྱིག་གཤོམ་གྱི་དོ་བོར་འགྱུར་
བ་རེད། དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་དང་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚོས་བཤོ་བཀོད་བྱས་པའི་ཁང་

པའི་ནང་དུ་མེ་རྟོག་གི་སྒྲིག་གཞིམ་རྒྱན་ལྷན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་གནང་བ་དེར་གོ་བ་རེད།
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཟམ་པའི་ལོ་མཇུག་དུ་ཁོང་དང་སློབ་མ་ཚན་པ་ཞིག་གིས་ལོ་སི་ཨན་རེལ་
སི་དེར་རབས་སྐྱེ་ཆུལ་གྱི་སློབ་གྲུའི་(དབྱིན་མིང་ཚ་ཚང་ལ་ Los Angeles Institute
of Contemporary Art བསྐྱེས་མིང་ལ་ LAICA)འབྲེམས་སྟོན་ཁང་དུ་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་
ཆུལ་སྒྲིག་གཞིམ་རྒྱ་ཚེག་ཞིག་གནང་བ་རེད། ༡༩༩༡ ལོའི་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ནང་དུ་རིན་པོ་
ཚེས་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་ཆུལ་གྱི་བའོ་ལྷོང་ཚོགས་འདུ་དང་། སྒྲིག་གཞིམ་གནང་བར་བདུན་པའི་
འགའི་རིང་ལ་སན་རྒྱ་རན་སི་སི་ལོ་ལ་ཕེབས་གནང་བ་རེད།

རིག་གནས་གཞན་མང་པོ་དང་འདྲ་བར་ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆུལ་རིག་གནས་ཀྱིས་སློབ་མའི་
ཕྱེ་ཚན་ཚེན་པོ་ཞིག་བཀུག་གནང་ཡོད། དེ་དག་འགའ་ཞིག་ནི་སྐྱེ་ཆུལ་ཚེད་ལས་པ་
ཡིན་ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་དེ་ལྟར་མ་རེད། ཚོས་གྱི་སྐྱེ་ཆུལ་གྱི་ཆ་འཛིན་ལ་འཚོལ་ཞིབ་བྱེད་
རྒྱ་དང་། འབྲེམས་སྟོན་དང་སྒྲིག་གཞིམ་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་བྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་དངོས་པོའི་
འཚོལ་ཞིབ་པ་ཞེས་པའི་ཚན་པ་ཞིག་གསར་འཇུགས་བྱས་པ་རེད། ལས་ཀ་འདིའི་རེས་
སྟོན་པའི་ནང་གི་གཅིག་ནི་ང་ཚོ་སྟོལ་ཏེ་དུ་འཕྱོར་སྐབས་ཁ་ལོ་ར་ཏོ་གཙུག་ལག་སློབ་
གྲུའི་སྐྱེ་ཆུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཚེན་མོ་ལུང་སྲིག་ལྷན་བཟན་སི་ལི་རེད། ལུང་སྲིག་དང་
ཁོའི་བཟའ་ཟླ་ལྷོ་ལ་ལོ་ལོ་ཚོའི་སྟོལ་ཏེ་ཏེ་གྱི་ལྷོགས་པོ་ཉེ་པོ་ཐོག་མའི་བྲས་རེད།

ཨི་ལ་རྒྱ་ན་ཞེས་པའི་མེ་རྟོག་མངོས་སྒྲིག་གི་མངོས་ཆུལ་ལ་མི་ཚོ་དོན་གཞེར་ཆེ་བུ་
ཕྱིན་པས་པོ་བྱང་གི་ཁང་མིག་སྐྱ་ཚོགས་པའི་ནང་དུ་མེ་རྟོག་མངོས་སྒྲིག་བྱེད་པར་སློབ་
ལྷན་རྒྱུ་བས་བདུན་རེའི་ནང་ཐེངས་འགའ་ཤས་ཡོང་རྒྱུ་དེ་རྒྱན་ལྷན་དུ་གྱུར། ང་ནི་རང་
བཞིན་གྱིས་མེ་རྟོག་སར་པ་ལ་ནམ་ཡང་དགའ་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་འདིས་ནི་པོ་བྱང་གི་མི་
ཚོ་ལ་ཚོན་མདོག་དང་། མངོས་སྐྱེག་རྒྱུ་ཞིམ་བཅས་ཁྱེར་ཡོང་ནས་གནས་སྐྱེངས་གསར་
པ་ཞིག་ཆགས་སོང་།

ངས་པོ་བྱང་གི་འཇིག་རྟེན་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་དཀའ་ངལ་ཡང་ཡོད།
དེ་ལ་བདེ་ཐང་དང་མཐུན་སྒྲིལ་གྱི་རྒྱུ་པ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་ང་

རང་སྐྱོད་དང་དེ་བཟུང་ཚང་ལ་འདོད་སྐྱོད་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་ཞིག་མིན། དཔེར་ན།
 ཨ་ཤོག་རྒྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ་ཉལ་ཁང་དེ་ལོ་བྱང་གི་རྒྱུ་ཞིག་ཏུ་ཡོད། དེ་ནི་གང་དུ་
 ཞབས་ཞུ་བ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ལས་འགན་མེད་སྐབས་རྩལ་རྩལ་བྱེད་ས་དང་ཚོས་སྐྱུ་སྐྱུ་
 ཁང་རྒྱུ་ཟེར་བའི་འགྲམ་དེར་ཡོད། གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེས་དེའི་བརྗོད་བྱ་སྐྱུ་སྐྱུ་
 བ་ཚོས་རིན་པོ་ཆེའི་གཞི་རྒྱ་རྒྱུ་དུ་འགོ་བར་བར་ཞུས་པ་སྐོར་ནས་འགོ་དགོས། གང་མ་
 ཁ་གཞན་པ་དེ་སྐོར་གཉིས་ཡོད་པའི་ཨ་ཤོག་ཉལ་ཁང་བརྒྱུད་དེ་ཐད་ཀར་འགོ་ས་ཡོད།
 དས་ཡང་ནས་སྐྱུ་དུ་ཁོང་ཚོ་ལ་སྐྱུ་སྐྱུ་ཞེས་གཞིགས། ཨ་ཤོག་ཉལ་ཁང་བརྒྱུད་དེ་
 མ་མེད་ས་རོགས་གཞོངས། ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་ཚོས་གོ་མ་པ་སྣོན་མ་
 འགའ་ཤས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཚབ་ཏུ་ཁོ་ཉལ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ཁོའི་ཉལ་ཁང་བརྒྱུད་དེ་རྒྱུ་
 འགོ་ཡི་ཡོད། དུས་ཚོད་ལལ་ཆེ་བར་ཁོང་ཚོས་ཁོའི་གཞི་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

དུས་ཚོད་འདིའི་རིང་ལ་ད་ལ་སྐྱེས་ཀྱི་མི་ཚེའི་ནང་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་བཞིན་པའི་
 སྐབས་ཡིན། ཨ་ཤོག་མི་ཚེའི་ཀྱི་སྐྱུ་གུ་ཡིན་པ་སུས་ཀྱང་ཤེས་བཞིན་དུ་ངོས་ལེན་བྱས་མེད།
 འོན་ཀྱང་དེ་རང་ཡིན་པ་མངོན་གསལ་ཇི་དོད་ནས་ཇི་དོད་དུ་འཇུག་བཞིན་འདུག
 རྒྱུགས་གཅིག་ནས་བཤད་ན། གཅིག་བྱས་ན་དེ་ནི་འབྲེལ་མེད་ཅིག་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཨ་
 ཤོག་ངོས་ལེན་གནང་གུ་པ་དང་། ཁོང་ནི་མི་ཚེའི་ལ་བརྗོད་ལ། རིན་པོ་ཆེ་དང་
 ད་གཉིས་དུས་ཚོད་ལལ་ཆེ་བར་ཏ་ཅང་འཆམ་པོ་ཡོད། རྒྱུགས་གཞན་ཞིག་ནས། དེའི་མི་
 ཚེའི་ནང་དུ་རན་འཚམས་ཤིག་གང་ཡང་ཡོད་གི་མི་འདུག ད་རང་ལ་གཞི་རྒྱ་བྱེད་པ་
 ཞིག་ཚོར་རྒྱ་འགོ་བཅུ་གས་སོང་། ད་སྐབས་རེ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུ་སྐྱུ་སྐྱུ་མཚམས་མ་ཚད་པར་དུ་ཤོར་གྱི་
 འདུག མཐའ་མ་དེར་རིན་པོ་ཆེས་ལྷ་རོ་པར་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་ལས་རིམ་གྱི་འགོ་
 བྱེད་སེམས་ཁམས་རིག་པ་བ་ཞིད་མོད་སྐྱོལ་ཡོང་སྟེ་ད་ལ་ལྷ་རོགས་གསུངས་འདུག དས་
 དཀའ་ངལ་སེལ་ཆེད་དུ་ཞིད་དང་མཉམ་དུ་གཟུང་འཁོར་རེའི་ནང་དུ་ཐེངས་གཉིས་
 རེ་སྐྱུ་ཚོད་ཀྱི་ཡོད། དས་ད་ལྷ་ཤེས་པ་ལ་དུས་ལྟར་རིང་པོ་ཞིག་ལ་དཀའ་ངལ་མང་
 པོ་ཞིག་འཕྲད་པ་ནི་དས་ཨ་ཤོག་མི་ཚེའི་ཀྱི་སྐྱུ་གུ་ཡིན་པ་དེ་དང་གིས་རང་ལ་ངོས་

ལེན་བྱེད་ཐུབ་མི་འདུག་ མངོན་གསལ་ཅན་ཞིག་སྤྲོ་མཐུན་དེ་དོས་ལེན་མི་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་
འཐབ་ཚོད་ཅིག་རེད།

གཞན་ཡང་ང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་འཚོ་བའི་ནང་བྱིས་མི་དང་མཉམ་དུ་
དུས་ཚོད་མང་ཅམ་བརྒྱལ་བ་སྐྱེས་པ་བྱུང་། ཁོང་ཞོགས་པ་དང་པོ་ཡར་བཞེངས་སྐབས་
ང་ཁོང་གི་གཟིམ་རྒྱུད་དུ་བྱིན་ཏེ་ཉལ་ཁྲིའི་སྤོང་དུ་བསྐྱད་ནས་ “སྤྲུགས་རྗེས་གཟིགས།
ང་ལ་ང་རང་དང་བཟའ་མེད་ཆེད་དུ་དུས་ཚོད་སྤོང་བྱ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག། གཟའ་
འཁོར་གཅིག་གི་ནང་ལ་ཐེངས་རེ་ཅམ་ང་དང་བུ་སྤྲུག་ཚོའི་མཉམ་དུ་དགོང་ཚོགས་
བཞེས་གནང་རོགས། ངས་ཁྱེད་རང་ལ་ལས་འགན་དང་སྤྲུག་ལས་ཤིག་ཡོད་པ་ཤེས་ཀྱི་
ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་ལ་དུས་ཚོད་ཅིག་དགོས་ཀྱི་འདུག། གཟའ་འཁོར་གཅིག་ལ་ཐེངས་
རེ་ཅམ་དགོངས་བཞེས་གནང་རོགས།” ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། ང་གཉེས་དབར་ལ་འདི་ལྟར་ཁ་
བརྗེ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་ལ་མཐའ་མ་དེར་ང་དུས་ནས་སྤོང་རྒྱ་རེད། ཁོང་གིས་དུས་ཚོད་
འདོན་གནང་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་གནང་གི་ཡོད་ཀྱང་རྗེས་སུ་གང་ཡང་ཡོང་གི་མེད། ཉ་ལམ་
ཉིན་ལྟར་འདི་འདྲ་བྱས་ཏེ་ལྷ་བ་གཉེས་ཅམ་བྱིན་པའི་རྗེས་སུ་ངས་མཚམས་བཞག་པ་
ཡིན། ཉི་མ་གཉེས་གསུམ་བྱིན་པའི་རྗེས་སུ་ཁོང་ངའི་ཉལ་ཁང་དུ་ཐེབས་ཏེ་ངའི་ཉལ་
ཁྲིའི་སྤོང་དུ་བཞུགས་ནས་ “དེང་སང་ཚོད་རང་ཞོགས་པ་ངའི་སར་ཡོང་སྟེ་སྐད་ཆ་
ཤོད་ཀྱི་མེད་པ་ཅི་ཡིན་ནམ།” ཞེས་དྲིས་བྱུང་། དེའི་ལན་དུ་ངས་ “དེ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཆེན་
པོ་ཞེ་དྲགས་འདུག་ཅེས་བཤད། ཁོང་གིས་ “ཨོ། མ་རེད། ཚོད་ཀྱིས་མཚམས་བཞག་ན་
འགྲིག་གི་མ་རེད། ངས་ཚོད་དང་མཉམ་དུ་ཁ་བརྗེ་བྱས་པ་འདི་ཚོར་སློབ་འགོལ་རྒྱ་འགོ་
འདུགས་བཞིན་ཡོད།” ཅེས་གསུངས་བྱུང་། ངས་ཁོང་ལ་ “ཚོད་རང་གིས་ཤེས་གསལ་ལྟར་
ང་ནི་རང་སྤྲུག་རང་གིས་ཉོ་མཁན་དེ་འདྲ་མིན། ཅིའི་ཕྱིར་ང་ཉིན་ལྟར་ཡོང་དགོས་པ་རེད།
དེ་ནི་ལྷུག་རྒྱ་ཞིག་རེད། ཚོད་ཀྱིས་རང་གི་བཟའ་མེད་འབྲེལ་འདྲིས་རྩ་བ་ནས་གནང་
གི་མི་འདུག་ད་ཆ་ངས་རེ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ངས་མདུན་སྤོང་བྱེད་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་

ཚར་བ་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ཁྱོད་རང་སྦྱིད་པོ་མི་འདུག་གསུང་གི་ཡོད་དམ།” ཞེས་ཞུས་
པ་ཡིན། ང་རང་ཡིད་ཆེས་སྤྱབ་མ་སོང་།

རིན་པོ་ཆེ་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་སྲིད་ཀྱི་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་མི་ཞིག་ཀྱང་རེད།
མི་འགའ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བར་ཁོང་ལ་འདང་བྱུང་མེད་གཞན་བསྟེན་རྒྱུའི་ཐང་ལ་ཁ་དང་
ལག་ལེན་མི་མཚུངས་པ་ཞིག་འདུག དོན་དངོས་སུ་ང་མི་ཆེལ་དང་མཉམ་དུ་དགའ་བོ་
ཆགས་སོང་། དེར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དགའ་ངལ་ཡོད་པ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་བྱུང་མེད་མང་
པོ་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ནམ་རྒྱུན་ཁོང་གིས་བྱུང་མེད་གཞན་
དག་དེ་ཆོ་དང་མཉམ་དུ་བརྩེ་དུང་གི་ནང་ལ་སྦྱང་མེད། ཨ་ཤོག་སྦྱིས་པའི་རྗེས་སུ་རིན་
པོ་ཆེས་སྐབས་རེ་ང་བོར་འགོ་བའི་སྤྱགས་ཁུལ་གནང་གི་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་ང་མི་ཆེལ་
ལ་སེམས་གཉིང་ནས་དགའ་བོ་ཆགས་སོང་། ང་རང་ལྷ་གྲུ་ཡིན་དུས་ངའི་ཨ་པས་ང་ལ་
མི་ཆེའི་ནང་དུ་རི་ལྟར་མི་གཅིག་ལས་མང་བ་ལ་བརྩེ་བ་ཡོད་སྲིད་པའི་སྐྱོར་བཤད་ལྗོངས་
ཁོས་ང་ལ་བརྩེ་བ་ནི་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མ་ཡིན་པ།
མི་ཆེའི་ནང་དུ་མི་མང་པོ་ལ་བརྩེ་བ་བྱེད་སྤྱབ་པའི་སྐྱོར་བཤད་བྱུང་། ངས་མི་ཆེལ་ལ་
ཡོད་པའི་ངའི་བརྩེ་བ་དེ་རི་ཆེ་ནས་རི་ཆེར་འགོ་བ་དང་། ང་གཉིས་པན་རྒྱུ་བརྩེ་བ་
དེ་སྦྱང་མེད་པ། ལྷགས་ཆེ་བ། འཕེལ་བཞིན་པ་ཞིག་ཏུ་ཆོར་བྱུང་།

འདི་ལ་ཟུར་གཞན་ཞིག་ན་གནས་ཚུལ་ཆ་ཚང་ཞིག་ཡོད་དེ། དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་དང་
མི་ཆེལ་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་རེད། ཁོང་གཉིས་ཉ་ཅང་ཉེ་པོ་རེད། ལོ་འགའི་རྗེས་སུ་མཚན་
ཞིག་ལ་ང་ཚོ་གསུམ་ནོ་རྩ་སི་ཁོ་ཤའི་མེད་ལན་གྱི་གྲུ་གཟིངས་ཀྱི་འགྲུལ་ཁང་ཆེན་མོ་
(The Great Ship Inn) ཞེས་པ་དེར་ཡོད། ང་སྲ་ཅོམ་ཉལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ངས་མི་ཆེལ་
ངའི་མཉམ་དུ་ཉལ་བར་ཡོང་རྒྱུའི་འདོད་པ་བྱས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་ཞུས་ཁང་ནང་དུ་
ཡོད་པས་ང་དེ་གར་བྱིན་ཏེ་ “མི་ཆེལ་གྱི་ལས་འགན་ཚར་བ་གྱིས་དང་། ང་ཁོ་དང་མཉམ་
དུ་སྦྱོད་འདོད་འདུག” ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ང་ལ་ “ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་པ་སྟར།
སྤྱིར་ཉེ་མ། དགའ་ངལ་ནི་ང་ཚོ་གཉིས་ཀ་མི་གཅིག་རང་ལ་དགའ་བ་དེ་རེད།” ཅེས་

གསུངས། དེ་ནི་ཉ་ཅང་གི་གསུང་སྟོན་པོ་ཞིག་རེད། གནས་སྟངས་དེ་རང་གི་ལམ་ནས་
ཅི་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་མོད། དེ་སློ་མོ་ཞིག་མིན་པ་ཡང་གསལ་པོ་རེད། དེ་ངས་སློ་མོ་རེད་ཅེས་
བརྗོད་མི་ཐུབ།

སྐབས་དེ་དུས་ངས་མི་ཆེལ་དང་ང་གཉིས་ལ་ནམ་ཡང་རྒྱན་ལྡན་གྱི་མི་ཆེ་མཉམ་
སྦྲེལ་བྱེད་རྒྱ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་མ་བྱུང་། དེ་ཡོང་སྲིད་པར་མངོན་མ་བྱུང་། ཁོས་ཆང་
ས་བརྒྱབ་ཚར་ཡོད་ལ། ངས་ཆང་ས་བརྒྱབ་ཚར་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་གཉིས་ལ་དུས་ཚོད་
མཉམ་སྦྲེལ་བྱེད་རྒྱ་ཡོད། ང་ལ་མཚོན་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ངས་ང་རང་དང་མི་ཚོག་
གཅིག་ཡིན་པ་དང་། རང་དང་ལོ་མཉམ་ཡིན་པ་ཞིག་དང་སྟོན་དུ་མི་ཆེའི་ཆ་ཤས་ཤིག་
བཤོ་བཤའ་བྱེད་ཐུབ་པ་དེར་སློབ་སྦྲེས་བྱུང་། ང་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱན་ལྡན་དང་དཀྱུས་མའི་
བྱ་བ་དཔེར་ན་སློག་བརྟན་མཉམ་དུ་བལྟ་བར་འགྲོ་ཡི་ཡོད། ངས་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་དུ་
ཆ་མི་བྱེད་པའི་རིགས་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་བྱས་པ་ཡིན། སྐབས་ཤིག་ལ་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ང་
གཉིས་འདྲེས་སྐབས་ང་རང་ཉ་ཅང་ན་གཞོན་ཡིན་ཅང་འདི་མི་ཆེའི་ནང་དུ་ཁོང་རང་
ཨ་པའི་ཚབ་ཡིན་སྟོར་བཤད་པ་ཡིན། ངས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེར་ཁོང་དགའ་པོ་བྱུང་མ་
མོང་། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་གནད་འགག་ཅིག་ཡོད། ང་ལ་སྤྱི་མཚུངས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་དང་།
མི་ཆེ་ཁྱུ་ལྔ་པོ་ཞིག་བྱུང་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་པའི་འདོད་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། དེས་ན་རིན་
པོ་ཆེ་ང་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་པན་ཚུན་བཟེ་བ་ཤུགས་ཆེ་ལྷ་མཚུང་དེ་གནས་ཀྱང་། སར་
འཐེན་ཚུར་འཐེན་གྱི་གནས་བབ་ངས་པར་དུ་ཡོད།

ཨ་ཤོག་ལྷ་བ་དུག་ཅམ་ཞིག་ཡིན་དུས་ངས་ཁོ་དུས་ལུན་གང་འཚམས་ཤིག་གི་རིང་
ལ་འཇར་མན་དུ་འཁྲིད་པ་ཡིན། ངས་སྟོ་རོན་ཚོལ་ཏུ་བྱིན་ཏེ་རྟ་ཚལ་ཕན་བུ་སྦྱོང་
རྒྱར་ཐག་བཅད་པ་ཡིན། ངས་འདི་རྟའི་ནང་ནས་ཤམ་སྟལ་བཅོང་པ་ཡིན། གང་ཡིན་
ཟེར་ན་ཁོ་ཉོ་རྒྱར་མི་ཇི་སྟེད་ཅིག་ནས་མ་ཚ་བཅུགས་ཡོད་པས་ཁོང་ཚོར་དདུལ་བྱིར་
སློག་དགོས་ཀྱི་འདུག འཇར་མན་དུ་འདི་རྟ་དཔའ་བརྟལ་རང་གི་མཉམ་དུ་ཡོད། ངས་
དེ་གར་སྦྱོང་བརྟེན་བྱས་ཏེ་ལྷ་བ་འགའ་ཤས་བསྟེན་པ་ཡིན། ངས་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཆེ་དེ་

སྐྱེལ་དགོས་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་གི་མདུན་ལམ་དུ་ཕྱིར་ལོག་རྒྱུ་དེ་རང་ལ་
འཕྲོད་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་ཚོར་བྱུང་། དེ་བརྒྱུད་དེ་རང་ལ་སློབ་སྦྱོང་གི་ཆེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
དང་། རྩོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་དེས་ངའི་འདིག་རྟོག་ལ་སྦྱོར་ཉམས་ཞིག་སྟེར་བ་ཚོར་བྱུང་།

སྐྱེལ་ ༡༩༤༡ གི་ལོ་རྒྱུ་ལོར་རིན་པོ་ཆེ་ཡུལ་དབང་ཀམ་པའི་སྐྱེན་གཞིའི་ཕྱོག་
ལ་ཐོལ་ནས་བཞུགས། ཀམ་པར་གསོལ་གྲོད་ཀྱི་འབྲས་ནད་ཀྱི་སྐྱེན་གཞི་སྦྱོར་མོ་བྱུང་ཡོད་
པས་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་གི་སྐྱེན་མདུན་ལ་ཐེངས་མང་པོ་བཅར་གནང་སོང་། ཁོང་གིས་ཀམ་
པའི་སྐྱེན་གཞི་ལ་ཐུགས་ཁུལ་ཞེ་དྲགས་གནང་གི་འདུག ཀམ་པའི་སྐྱེན་བཅོས་ཀྱི་ཕྱོག་
ལ་མི་ཆེལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་པས་ཁོས་ཁོང་ལ་རུབ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེན་པ་བཞེན་གཏུགས་
གནང་རྒྱུའི་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པ་རེད། མཐའ་མ་དེར་ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་སྐྱེན་
བཅོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཤི་ཁ་སྟོའི་མོན་ཐེན་བཟུལ་སྐྱེན་ཁང་དུ་ཕེབས་པ་དང་། ༡༩༤༡ ཟླ་ ༡༡
ཚེས་ ༥ ཉེན་ཁོང་དེ་གར་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་པ་རེད། དེ་ནི་རང་ཚོ་ཚང་མས་གྲོད་གྲུད་ཆེན་
པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ཚོར་བྱུང་། ཁོང་ནི་ངེས་པ་དོན་གྱི་དབུ་ཁྲིད་དང་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་
ཞིག་རེད། དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་སྟོལ་ཏེ་དུ་ཀམ་པ་མཚོག་ལ་དགོངས་
ཚུགས་ཀྱི་ཚོ་ག་ཞིག་གནང་དུས་ཁོང་གིས་ཀམ་པ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་པ་དེ་སྤྱིར་སེམས་
ཅན་ཡོངས་དང་ཡང་སྟོས་རུབ་ཕྱོགས་འདིག་རྟོག་ལ་བྱིན་རྒྱུ་ཤིག་ཤིག་རེད་གསུངས་
གནང་སོང་། དེའི་སྐོར་ལ་ཁོང་གིས་འདི་ལྟར་གསུངས།

འདིག་རྟོག་གི་ས་གནས་གང་ཞིག་ཏུ་ཀམ་པ་ཞིག་སྐྱེ་འཁྲུངས་པའམ། འདས་
པ་གང་རུང་ཐེངས་རེ་གནང་སྐབས་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་དེ་ལ་བྱིན་རྒྱུ་ཤིག་ཤིག་གི་
ཡོད། ཡུལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་དགོངས་པ་རྫོགས་པ་འདི་རང་ཚོས་སྟོ་བྱུར་
ཀྱི་བར་ཆད་ཅིག་བྱུང་བ་ཡིན་པར་ངོས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་མེད། དེ་བྱིན་རྒྱུ་ཤིག་ཤིག་
ཡིན་པ་དང་ཚོས་མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། འདིའི་སྟོན་ལ་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེས་
བྱུང་མ་པ་དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་དང་། ཡེ་ཤུ་མ་ཤི་ཀ་དང་ཁ་ཆེའི་སྟོན་པ་མོ་ཏུ་
མད་བཅས་སུས་ཀྱང་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་འདིག་རྟོག་དུ་ཞབས་བཅགས་མེད། རུབ་

ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་འདུལ་དགོས་ཡོད། དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་སྣང་རྗེ་
དང་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་གྱི་དགོས་མཁོ་ཡོད། དེ་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་རྒྱུད་
པའི་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་སྐྱིན་པ་དང་ས་གཞི་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ་ཀམ་པའི་བྱིན་
རྒྱབས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཡོད།⁴²

ཀམ་པ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་པའི་རྗེས་ཐོག་དེ་གར་རིན་པོ་ཆེ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་
གི་རྒྱང་ཉོག་དུ་ཡོད་པའི་གདན་ས་རུམ་སྟེགས་སུ་བདུན་ཕྲག་འགའི་རིང་ལ་ཕེབས་
སོང་། དེ་གར་ཁོང་གིས་ཀམ་པའི་འདས་མཚོན་དུ་ཕྱོགས་མཐའ་ནས་ཕེབས་པ་དང་
རུམ་སྟེགས་སུ་བཞུགས་ཡོད་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སློབ་མ་གཞན་མང་པོ་དང་མངལ་
འབྲས་ལྟར་འདུག ངའི་ཡོ་རོབ་ནང་གི་ལས་དོན་གྱི་སྐབས་ཀྱིས་ང་རིན་པོ་ཆེ་དང་
ལྟན་དུ་བཅར་ཐུབ་མ་སོང་། ལོ་དེའི་འགོ་སྟོན་དུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་མངལ་
བར་ཉོང་ཀོང་གི་སྐབས་ཁང་ཞིག་དུ་འཇུག་ཅམ་བཅར་བ་ལས། དེ་མིན་ ༡༩༥༩ ལོ་
བཟུང་རིན་པོ་ཆེ་ཨེ་ཤེ་ཡར་ཕེབས་པ་ཐེངས་དང་པོ་དེ་རེད། ཁོང་གིས་ང་ལ་ཁོང་ཞོགས་
པ་ཡར་བཞེངས་སྐབས་ཁོང་གི་མཚོན་ཁང་གི་བྱི་ལོགས་སུ་བོད་མི་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མས་
ཁོང་མཚོན་ཁང་ནས་ཕྱིར་ཕེབས་སྐབས་ཞལ་མངལ་དང་ཕྱག་དབང་འཕོབ་ཕྱིར་རེ་སྐྱེག་
བྱས་ཉེ་བསྟུན་འདུག་གསུངས་བྱུང་།

སྐོལ་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་སྐྱེ་བུར་ཞུགས་འབྲུལ་མ་ཞུས་སྟོན་ལ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་
པའི་སྐྱེ་བུར་དེར་ཚུ་བྱུགས་ཉེ་ཉར་བ་རེད། སྐྱེ་བུར་དེར་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚོ་ག་དང་
རྒྱགས་རུམ་སྟེགས་ཀྱི་མཚོན་ཁང་གཙོ་བོ་དེར་བདུན་ཕྲག་འགའ་ཤས་ལ་བཞག་སྟེ་མི་
མང་པོས་སྐྱེ་བུར་ལ་མངལ་ཁ་ཞུ་བ་དང་སྟོན་ལམ་འདེབས་པར་བཅར་བ་རེད། རིན་པོ་
ཆེས་རྒྱལ་ཚབ་དང་། མི་ཆེལ། མདའ་དཔོན་ཇི་མེན། རོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན། རོན་མེར་ཁི་སི།
ཁ་རལ་སི་ཕི་རིང་ངར། ཞེན་གྱི་རིན། ཆག་ཏུ་ཉི་ལི། དེ་བཞིན་ཕྱག་རོགས་འགའ་ཤས་

42 ཚོས་རྒྱལ་དབང་པ། "ཁོང་གིས་ཕྱོགས་བཅུར་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་བཅུགས་" བརྗོད་ཀྱི་སྐད་བཅའ་པོ་ ༩ བའདོན་
ཐེངས་ ༡ པ། (༡༩༩༡ ལྷ་བ་ ༡༡ ལོ་ ༡༩༩༡ ལྷ་བ་དང་པོ་)

ཐེ་བའི་སློབ་མ་ཅི་སྟེང་ཅིག་ཏུ་མ་སྟེགས་སུ་མཉམ་དུ་ཁྲིད་གནང་བ་རེད། ཁོང་ཚོ་ཚང་མས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ལྟར་བཞུགས་ཡུལ་ཏུ་མ་སྟེགས་དགོན་པའི་མཚོན་ཁང་དུ་སློབ་ལམ་བཏོན་འདུག ལྷ་མའི་སྐྱེ་བུ་གི་མཉམ་དུ་དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་གསོལ་བ་སློབ་ལམ་འདོན་ཐུབ་པ་དེ་ནི་བྱིན་རྒྱལ་ས་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན་སྟེ་ལོ་ཡོད། འདིའི་རྣམས་པ་དེ་ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་ཕྱོད་ཚོར་བྱུང་། ལྷ་མ་དངོས་སུ་བཞུགས་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་ཁོང་གི་བྱམས་སྟེང་རྗེའི་རྣམས་མཐུ་དེ་ཚོར་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། ཞུགས་འབུལ་དངོས་གཞི་ལ་ཁོང་ཚོ་སྟོན་ཐུབ་མེད། (ཞུགས་འབུལ་གི་ཚེས་གངས་སྐོར་ལ་གོ་བར་མ་འཕྲོད་པ་ཞིག་བྱུང་འདུག) གང་ལྟར་ཡང་། རིན་པོ་ཆེས་ཀྱི་མཚོན་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཐེབས་རྗེས་ཀྱི་འགོ་སྟོན་དུ་དེ་གར་ཡོད་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་གསུངས་གནང་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་སྟོལ་ཏེ་དུ་བྱིར་འཁོར་རྗེས། ཏུ་མ་སྟེགས་སུ་ཞུགས་འབུལ་གི་ཉིན་མོ་དང་སྐབས་བསྐྱེད་ཀྱིས། རྗེ་རྗེ་རྗེས་གི་མཚོན་ཁང་ལྟེ་བ་ཏུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀྱི་མཚོན་གི་འདས་མཚོན་སློབ་ལམ་ཞིག་ཚོགས་གནང་བ་རེད། ཡིད་སྣོ་ལ་སློའ་འབྱུལ་ཐེབས་པའི་ཉིན་མོ་འདིར་ཁོང་གིས་གོང་གསལ་བཀའ་སློབ་དེ་གནང་བ་རེད། ཞུགས་འབུལ་གི་ཉིན་མོ་དེར་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚང་མར་ཀྱི་ཞིང་ལ་ཐེབས་པ་དེས་ཁོང་རང་གི་ཚོས་བརྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ལས་འགན་དེ་ཆེ་ཏུ་བྱིན་ཡོད་པའི་བཀའ་གནང་སོང་། ཁོང་ལ་ཁོང་རང་གི་ཕྱག་པར་ལས་འགན་སྦྱོར་མོ་ཞིག་བཀའ་ཡོད་པའི་ཚོར་སྣང་འདུག ཁོང་གིས་མ་འོངས་པར་རྣམས་སྟེགས་སུ་ནང་ཚོས་དར་བྱུང་གི་ཚེད་དུ་ཤམ་གྱི་ལའི་འཆར་སྣང་དེ་ལྷགས་ཆེ་ནས་ཆེ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ལོ་གནང་བྱུ་དེ་གལ་ཆེར་གཞིགས་གནང་འདུག དུས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་ཁོང་གིས་གསུང་ཚོས་གནང་བྱུར་འབད་བཅོམ་དེ་བས་ལྷགས་ཆེ་བ་གནང་བ་དང་། བྱུང་པར་དུ་ཤམ་གྱི་ལའི་མཐོ་རིམ་གི་སྟོན་བརྒྱུད་དེ་གལ་ཆེན་དུ་བརྟེན་གནང་སོང་།

སྟོལ་ ༡༩༩༡ ལོའི་རྒྱ་བ་ལྷ་པའི་ནང་གླུ་ལི་ལི་ལ་གི་སར་ཁྲི་འདོན་གནང་མཁན་གི་དེལ་མཐོ་མཁུན་བརྟེན་རིན་པོ་ཆེ་མཚོན་ཨ་རིར་ཆེབས་སྐྱེར་གནང་བ་རེད། རིན་པོ་

ཆེས་རི་འདུན་ཞུས་པ་གཞིར་བརྒྱུད་དེ་ལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་གིས་དུས་
རྒྱུན་འཛིག་རྟེན་པའི་རྒྱལ་པོ་འཇམ་རྒྱལ་མོན་མངའ་གསོལ་གྱི་དབང་བསྐྱར་གནང་སྟེ་ལ་
ལྟར་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ལ་ཤམ་ལྷ་ལའི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་ཁྱིམ་འདོན་དབང་བསྐྱར་གྱི་
ཚོ་ག་ཞིག་གནང་རྒྱུར་ཞལ་བཞེས་གནང་པ་རེད། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་དཔོན་འབྲུག་
ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་འདོན་གྱི་སྐབས་སུ་འདྲེ་ཚོ་ག་འདི་རང་གནང་པ་རེད།

དབང་བསྐྱར་འདི་ལ་ “མངའ་དབང་རིན་ཆེན་འབར་བ་” ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། ང་
ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་གྱི་ནང་དུ་དུས་རྒྱུན་ས་སྐྱོད་དབང་བསྐྱར་ཟེར་བ་རེད། ༡༩༧༩ ལོར་
ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཚོག་གིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ནང་བསྐྱེད་རྩོམ་ཐོག་པའི་ཚོས་བརྒྱུད་
འཛིན་པའི་སྐབས་ལ་རྩོམ་སྐོར་དཔོན་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་གྱིས་ཚོ་ལོ་གནང་བ་རེད། ད་
ཆ་དེ་ལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་མེབས་ཏེ་ཁོང་ས་སྐྱོད་དུ་དབང་བསྐྱར་གནང་བ་དེ་
ནི་ཁོང་ལ་ཏ་ཅང་དོན་སྣོད་ལྡན་པ་ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ལུབ་ཕྱོགས་སུ་ཤམ་ལྷ་ལའི་
བསྐྱེད་པ་དར་བྱུང་གྱི་ཐད་ལ་ཚོ་ག་འདི་མཚམས་རྩོག་ལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པར་གཞིགས་
གནང་གི་འདུག་ ཁོང་གིས་ང་ལ་ས་སྐྱོད་དབང་བསྐྱར་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་
པོ་ཆེས་ང་ས་སྐྱོད་དབང་མོན་དབང་བསྐྱར་གནང་གི་རེད་གསུངས་བྱུང་། འདི་ནི་ཚོ་
གའི་ཆ་ཤས་དགོས་ངེས་ཅན་ཞིག་མ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཚོ་ག་
དེ་ཁོང་རང་གཅིག་ཕུར་གནང་རོགས་ཞུས་ན་འཇམ་རྒྱུད་ཀྱང་། ཁོང་གིས་ང་ས་སྐྱོད་དབང་
མོན་དབང་བསྐྱར་རྒྱ་དེ་བདམས་པ་རེད། ཁོང་ལ་ང་ལ་དབང་རྒྱུར་ཆ་འཛིན་གྱི་ཆ་ཤས་
ཞིག་ཡིན་པ་ཚོར་འཇུག་པའི་ཐུགས་འདོད་ཡོད་པ་རེད། ངའི་བསམ་པར། འདི་ནི་ཁོང་
གི་བྱུང་མེད་དང་བྱུང་མེད་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་དབང་ཐང་ལ་གྲུས་ཞབས་ཡོད་པ་དེ་ནས་བྱུང་
བ་རེད་སྟེ། ཁོང་གིས་ཐོད་པའི་རིག་གཞུང་དེ་སྐྱེས་པ་གཙོ་འགངས་ཆེ་བར་བཅེ་བའི་
སྤྱི་ཚོགས་ཞིག་ཡིན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འགྱུར་བ་མ་ཐེབས་པར་ལུས་ཡོད་པ་དེ་མཁྱེན་གནང་
པ་རེད། ལུབ་ཕྱོགས་སུ་ཤམ་ལྷ་ལའི་འཛིག་རྟེན་འདིའི་ནང་དུ་སྤྱི་ཚོགས་ཕྱག་པོ་ཞིག་
བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཁོང་གིས་ང་ཚོས་བྱུང་མེད་གྱི་ལུས་སྟོབས་ལོང་མཐོར་གཏོང་དགོས་

པའི་དགོས་མཁོ་དེ་ཡང་གཟིགས་པ་རེད། དེས་ན་ཚོ་ག་དེའི་སྐབས་སུ་དམིགས་པ་གཙོ་
ཆེ་བ་དེ་ཁོང་གི་སྣང་དུ་གཏང་ཡོད་ཀྱང་། འབྲུང་འོས་པ་ལྟར་ང་ལ་ཡང་དུས་མཉམ་དུ་
དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པ་རེད།

ང་གཉིས་ཀྱིས་ཉལ་སའི་ནང་ལ་འབྲུག་པའི་ནང་འཇམ་འབྲུག་ཏེ་སྤོངས་ཆའི་སྣང་དུ་
ཐོན་པ་ནང་བཞིན་འབྲུག་ཆས་དཀྱིལ་མ་དཀར་རྒྱུ་འབྲུག་ཏེ་འགོ་བཙུགས། འདིས་འགོ་བ་
མིའི་གཞི་རྩའི་གཅེར་བུའི་རང་བཞིན་དེ་མཚོན་པ་དང་ཁྱིམ་འདོན་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཆ་ཚང་
ལ་རིམ་བཞིན་ང་གཉིས་ཀོས་རྒྱུ་གྱིས་བརྒྱན། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་རིན་པོ་ཆའི་
གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཁྱིམ་སྣང་དུ་བཞུགས་ཡོད། འགོ་སྣོད་དེར་རིན་པོ་ཆེ་ཞབས་བཀྱག་
དཀྱིལ་མ་ཞིག་གི་སྣང་དུ་བཞུགས་ཡོད། ཚོ་ག་ཆ་ཚང་གི་རིང་ལ་ང་ཁོང་གི་གཡོན་ཕྱོགས་
སུ་རྒྱུ་བཀྱག་ཅིག་གི་སྣང་དུ་བཞུགས་བྱུང་། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོའི་འབྲུག་
ཆས་ལ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་རྗེས་ང་ཚོས་ལུས་ལ་འབྲུག་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཚོ་དམག་
གི་སྤྱི་ཆས་དཀར་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ང་ཚོས་དེ་ལ་ “དབང་བསྐྱར་
སྤྱི་ཆས” ཞེས་འབོད་གྱི་ཡོད། ངས་ཚོ་ག་འདིའི་དོན་དུ་ཆེད་མངགས་བཅོམ་པའི་གོས་
ཚེན་གྱི་སྤྱི་ཆས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་འབྲུག་པ་ཡིན། དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ཁྱིམ་མཚོ་དམག་
བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཉམ་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་བཞུགས་གནང་པ་རེད།

མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དམག་ཞུ་དཀར་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཆས་ཅན་ཞིག་དང་། ང་
ལ་(རིན་པོ་ཆའི་རྩ་བ་)ཚོད་པན་དཀར་སེར་རྒྱུ་དུ་པ་ལམ་གྱི་སྤྱི་ཆས་བཏབ་པ་ཞིག་བྱིན་
གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ་གནང་བྱུང་། ང་ཚོར་ལྷན་དམིགས་བསལ་ཡང་གནང་བྱུང་། དེ་ཡང་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཕྱོགས་བཞི་རེ་རེ་ལ་ཆེ་རེ་ཡོད་པའི་རྩོམ་སྟེ། རྩོམ་རྒྱ་གམ་ལྷན་མཐེལ་
དུ་བྱིས་པ་ཞིག་གནང་། སྤྱིར་བཏང་རྩ་ཆའི་མཚོན་ཉུགས་དེའི་ཐོག་ཏུ་གོམ་པ་སྟོ་མི་རུང་
ཡང་། རྒྱལ་པོས་དེའི་སྣང་དུ་གོམ་པ་སྟོ་ཚོགས་པ་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་རྒྱལ་པོས་འདིག་
ཉེན་ཡོངས་རྩོགས་རྩོམ་རྒྱ་གམ་གྱིས་ཁྱེད་པའི་གསེར་གྱིས་གཞི་རྩ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བཅེ་
བ་རེད། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་ཉུགས་མ་སྤྲོ་ཚོགས་ཀྱང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ་ང་ཚོར་

གནང་བྱུང་། ཉགས་མ་འདི་དག་ནི་རིན་པོ་ཆེས་ ༡༧༧༧ ལོར་བཟོ་བཀོད་གནང་པའི་
གས་རེད། ང་ཚོ་ལ་ཆེས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྤྱི་མཐའ་ལྷན་གཤམ་ཡང་གནང་བྱུང་། དེ་དག་ལ་
ཉི་ཉོང་ནས་ཐོན་པའི་གོས་ཆེན་གྱི་མཐའ་ཆགས་བཏང་ཡོད་པ་དང་། སྟག་སེང་ལྷུང་
འབྲུག་གི་རི་མོའི་མཚོན་ཉགས་དམིགས་བསལ་ཡང་བརྒྱབ་ཡོད། (ལྷན་གཤམ་དེ་དག་ཏེ་
སྟོར་ལ་སི་ཁོམ་གྱིས་བཟོས་པ་རེད། མོ་ནི་ཆོས་ཚོགས་ནང་གི་འཚོམ་བཟོ་མཁས་པ་དུ་
མའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། ལོ་མང་རིང་ང་ཚོའི་ནང་མིར་དམིགས་བསལ་གྱི་
ལྷོན་ཆས་དང་མཚོད་རྩིས་བཟོ་མཁན་ཞིག་རེད། ས་དབང་གི་ཁྲི་འདོན་སྐབས་ཀྱི་ལྷན་གཤམ་
དེ་ཡང་མོས་བཟོས་པ་རེད།)

སྐབས་ཤིག་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཆོས་དུང་དཀར་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གནང་སོང་། ཁོང་
གིས་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་སློབ་པ་མཚོན་ཆེད་དུ་ཆོས་དུང་དེ་བྱས་གནང་། དེ་ནས་དམག་
དུང་ཞིག་བཏང་ནས་ཤམ་གླ་ལའི་རྒྱལ་སྤྱི་བཏང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་ལ་འབྲུག་
བ་གཞན་དག་མང་པོ་ལྷུ་ཉེ་ཁ་གཡང་བསྐྱགས་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེས་དུས་སྟོན་གྱི་
གལ་གནད་ཀྱི་སྟོར་ལ་གསུང་བཤད་གནང་། ཁོང་གིས་ཤམ་གླ་ལའི་རྒྱལ་པོར་སྤྱི་ཚོགས་
དཔལ་ཡོན་གྱི་རྣམ་པ་ཉམས་ཆག་གཤ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རུབ་ལ་ཉེ་བ་ནས་སྦྱོབ་
རྒྱུའི་འགན་ཡོད་པའི་སྟོར་གསུངས་གནང་། ཁོང་གིས་སེམས་རྣལ་དུ་གནས་པ་དང་། ཞི་
འངམ། མོངས་གཉིད་ལས་སད་པའི་རང་བཞིན་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ཆེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་
མའི་ལེགས་བྱང་བསྐྱབ་རྒྱུའི་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་སྟོར་ལའང་བཀའ་གནང་། ཁོང་
གིས་ཁོང་རང་དང་། ང་། དེ་བཞིན་ཤམ་གླ་ལའི་ཡུལ་མི་ཚང་མའི་ལས་འགན་འདི་ཡིན་པ་
གཟིགས་གནང་འདུག ང་ཚོར་མཚོན་ན། ཤམ་གླ་ལའི་ཡུལ་མི་ནི་འཇམ་གླིང་ཡོངས་
ལ་བྱབ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ཀ་ལྷ་པའི་ཕོ་བྲང་དེ་ཤམ་གླ་ལའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྷོ་བའམ།
དམིགས་གཏང་བྱ་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་བཅུགས་གནང་ཡོད་ཀྱང་། མི་ཚོས་ས་གནས་སྤྱི་ཚོགས་
པ་དང་། དུས་སྐབས་སྤྱི་ཚོགས་པ་མང་པོར་ཤམ་གླ་ལའི་བསྟན་པ་དང་འབྲེལ་བ་བསྐྱབ་
རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་ཁོང་གིས་མཁྱེན་ཡོད། ཁོང་གིས་བསྟན་པ་གནས་ས་དེ་ཀ་ལྷ་པའི་ཕོ་བྲང་

བཟོ་བ་གནང་སྟེ། དཔའ་བརྟུལ་གྱི་ལམ་འདྲིར་ཉམས་ལེན་བྱེད་འདོད་མཁན་སུ་འདྲ་
ཞིག་ལའང་ཤམ་གྱི་ལའི་ལྷ་གྲུབ་འདི་རྒྱ་རྒྱེད་གནང་རྒྱུའི་ཐུགས་འདོད་ཡོད།

འོད་གསལ་དང་། ཐུག་གྱི་གེ་སར། ཨ་ཤོག་བཅས་ང་ཚོའི་བྱ་བཞི་ཀ་དེ་གར་འདོད་མས་
ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་རྒྱང་ཏོག་ནས་ཕྱིར་ལོག་ཐེབས་དུས་ཐུག་གི་ཡང་མཉམ་དུ་བྲིད་གནང་
འདུག ཁོ་ཞེ་ཤེ་ཡར་ཡོད་སྐབས་འགྱུར་བ་གང་ཡང་ཐེབས་མེད་ཅང་། ང་ཚོས་ཁོ་སྐྱེས་
ཡང་ནང་དུ་ཉར་ཐབས་བྱེད་རྒྱུའི་འབད་བཅོམ་བྱས་ན་བསམས་པ་རེད། ང་ཚོས་ཁོ་སྐྱེས་
པ་གསར་པ་མང་པོ་ཞིག་དང་བསྟེན་གཏུགས་བྱས་ཏེ་བརྟུག་དབྱེད་གསར་པ་མང་པོ་ཞིག་
བྱས་ཀྱང་མན་པ་གང་ཡང་བྱུང་མ་སོང་། འདིའི་སྐབས་སུ་ཐུག་གི་ཕོ་བྲང་དུ་སྟོན་བཞིན་
ཡོད། ཁོས་ཁྱི་འདོན་གྱི་ཚོག་མཐོང་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཁྱི་འདོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཁོ་ལ་བྱ་
རྒྱུ་ཞིག་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་པ་དེ་ཁོས་ཤེས་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་ངས་
ཟུན་གྱི་མི་འདུག།

འོད་གསལ་ལ་མཚོན་ན། ཉེ་མ་འདི་ཁོ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་དོན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་
རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་མ་འོངས་པར་ཁོ་རང་ལ་དབང་བསྐྱུར་འདི་རང་འཕྲོག་རྒྱ་ཡིན་
པ་ཁོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་ ༡༩༧༥ ལོར། འོ་སྐྱེས་ཁོ་ཤེས་ཏེ་ལོ་སྐྱེས་ཁོ་རུ་རྒྱུང་
མའི་བླ་ཆེན་ལྷ་གྲུབ་དབང་པད་ལོ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་ལ་ས་རྒྱུང་དུ་དབང་བསྐྱུར་གནང་
བ་རེད།

གེ་སར་ནི་དུས་སྟོན་འདི་གལ་ཆེན་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ་པའི་ལོ་ཚད་དུ་སྐྱེབས་ཡོད།
ཁོས་ཕྱི་དོའི་དུས་ལུན་རིང་པོ་དེ་ཆ་ཚང་སྐབས་སུ་ཆེ་མཐོང་དང་བཅས་སྟོན་ཚུགས་པོ་
བྱས་སོང་། སྐབས་དེར་ཨ་ཤོག་ནི་ལོ་གཅིག་ཡོལ་ཅམ་རེད། ཚོག་རྫོགས་མཚམས་ཤིག་ལ་
ཁོས་སྤངས་ཆ་དང་། རིན་པོ་ཆེ། ང་བཅས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འདྲེགས་ཡོང་གིན་འདུག སྐབས་
ཤིག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱལ་ཆས་སྐྱེས་ཏེ་བྲིའི་སྟེང་དུ་ཨ་ཤོག་པང་པར་ཉར་ནས་བཞུགས་
གནང་མཛད། ཁོང་གཉེས་མཉམ་དུ་ཏ་ཅང་རྒྱེད་ཉམས་དོད་པོ་མངོན་གྱི་འདུག།

ཚོག་དེའི་ཚོག་མགོན་འབོད་བྱས་པའི་མི་གངས་ཉེས་བརྒྱ་སྐོར་ཞིག་འདུག ངའི་
བསམ་པར། དེར་ཡོད་པའི་མི་ཚང་མར་ཚོག་དེ་དོན་སྤོང་ལྷན་པ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད་སྟེ།
ལྷན་བྱ་སྤོང་སྤོང་ཅན་གྱི་ངའི་མི་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ཤོད་སྐབས། ང་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ཆོད་ང་
འབྲེལ་བའི་དོན་སྤོང་ལྷན་པའི་གནས་ཚུལ་ཆེ་ལག་བོར་འགོ་བའི་སེམས་ཁུལ་འདུག ཚོ
གའི་ཉེན་མོ་དེར་ཁོར་ལུག་ཡོངས་རྒྱུགས་འོད་དུ་འཛེར་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། གནས་ཚུལ་
གང་འདྲ་ཞིག་དང་དུས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་ཡང་དེ་ནི་རྣམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ལྷུག་པའི་
མངོད་སྟོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོའི་དུས་སྐབས་འདིར་བཅོན་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པའི་ཚུལ་དུ་དམ་ཚོས་གྱི་
དྲིལ་བསྐྱགས་བྱེད་དགོས་པ་དེ་མཁུན་གྱི་ཡོད། འདི་ནི་མི་ཚོའི་ལྷན་ནག་དང་མི་རྣམས་
གྱི་ཤེས་པ་སྐྱིབ་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་དང་། མི་རྣམས་གྱི་ཆེ་མཐོང་བོར་ཚར་བའི་དུས་
སྐབས་ཤིག་ཡིན། ཁོང་ཚོ་ཉ་ཅང་གིས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དང་སྦྱིད་ལུག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་
སྐབས་ཁོ་ཚོའི་དོ་སྣང་འདྲེན་པ་ལ་འོད་ཟེར་ཉ་ཅང་གསལ་བོ་ཞིག་དགོས་གྱི་ཡོད། དེ་
ཡིས་མི་ཚོ་ཉ་ཅང་སངས་པ་དང་དེ་རྟོགས་དཀའ་བའི་དབང་དུ་གྱུར་ན་ཡང་རིན་པོ་ཆེས་
འོད་དེ་འགྲེང་པའི་ཐུགས་བཞེད་གནང་གི་ཡོད། འདི་ནི་དོན་དངོས་སུ་"གཟི་འོད་འབར་
བ"ཞེས་པའི་ཚིག་འདྲུ་བཀོལ་སྤོང་བྱེད་འོས་པའི་གནས་སྐབས་གཅིག་དེ་རེད། མཁུན་
བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་འོད་སྟོང་འབར་བའི་སྐྱེས་བུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཞིག་རེད།
ཁོང་ནི་བྱམས་སྤོང་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན། ལུང་རྟོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་མངའ་ལ། གཞན་ཡིད་
དབང་མེད་དུ་འབྲོག་པའི་རྣམས་མཐུ་ཅན་ཞིག་རེད། དེ་ཉེན་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་འོད་
སྟོང་འཕྲོ་བཞིན་འདུག་ལ། རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གཉིས་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་མངོན་ཐུབ་
གྱི་འདུག ཁོང་རྣམ་པ་གཉིས་ཉ་ཅང་གི་ཐུགས་ཉེ་པོ་རེད། དུས་སྐབས་དེ་ཡང་ངོ་མཚར་
བ་ཞིག་རེད། ངས་ང་རང་གི་མདུན་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་རྟོག་གི་ཐད་ལ་དེ་ཉེན་
མཚོ་བསམ་ཞེ་དྲགས་བཏང་མེད། ངས་དེ་ནི་ང་ཚོ་ཚང་མའམ། རིན་པོ་ཆེའི་སྟོབས་མ་ཡོད་

དོ་ཚིག་གིས་ཁས་སྒྲུབ་པ་ཞིག་ལ་ཚོར་བྱུང་། དེ་ནི་འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཡོངས་
གི་ཚེད་དུ་རེ་བའི་མིག་འདུར་གཏོང་བའི་དམ་བཅའ་ཞིག་ཀྱང་རེད།

ཤམ་རྩ་ལའི་རྒྱལ་ལྷན།

མཐོ་རིས་གཤམ་འབྲུག་རང་སྐྱོད་ལའི་སྲོང་།
རྒྱ་སྐྱོད་དམར་མེར་སྐྱོད་ཞབས་ཀྱི་ཏུ་འབྲུག་ལ།
གངས་མེད་གཤམ་རལ་རྒྱུ་ཚོགས་རྒྱལ་པ་དང་།
ག་ཏུ་འཇམ་གཤོག་རྒྱབ་ས་གསུམ་བྱུང་།
ཤམ་རྩ་ལ་ཡི་དཔའ་བོ་འཇིགས་པ་མེད།
གོང་མ་རིགས་ལྡན་དོ་རྗེའི་ཁྱི་ཏུ་བཞུགས།
ས་སྐྱོང་རྒྱལ་པོས་གནས་ས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེལ།
ས་སྐྱོང་དབང་མོས་བདེ་སྐྱིད་ལོ་ཏོག་བསྐྱེད།
ཉག་ཏུ་འཇིགས་པ་མེད་པའི་དུང་སྐྱོད་ །
ཀྱི་ཏུ་རྒྱལ་བའི་དར་ཆ་སྐྱེད་བཞིན་དུ།
ཚོས་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་སྲ་ནས་སྲ་ཏུ་རྒྱས།
ཚེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མ་ཤར་འདི་སྐོ།⁴³

43 ཚོས་རྒྱལ་དུང་པ། “ཚེན་པོ་ཤར་གྱི་ཉི་མ་སྐོ། ཤམ་རྩ་ལའི་ཤམ་རབ་”ཏུ་བཞོད་པའི་ “ཤམ་རྩ་ལའི་རྒྱལ་ལྷན།” (རྩོམ་འདི་
ཤམ་རྩ་ལའི་དཔའ་བོ་སྐྱོད་ལའང་། 1999) ཤོག་གངས་ 302།

བཙུག་པོ་བཟུང་།

༡༩༤༩ ལོའི་དབྱུང་ཐོག་དེར་ས་རྒྱུང་དབང་བསྐྱུར་གྱུབ་རྗེས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར། ང་གི་
སར་དང་ཨ་ཤོག་འདི་མཉམ་དུ་ལྷོ་རྒྱ་སི་ཁོ་ཤ་ལ་སློར་པ་ཡིན། (སྐབས་འདིར་ང་ཚོས་ཐག་རྒྱ
ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་འགོ་རེ་མེད་པའི་མཇུག་བསྐྱོམས་བརྒྱབ་པ་ཡིན། སྐར་ཏོག་དགོན་
པས་ཁོ་དེ་གར་སྐྱུར་ལོག་བྱེད་པའི་འདོད་པ་ཡོད་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེས་སྐབས་དེ་དུས་
ཁོ་ལ་ཁོར་ལུག་བཟང་ཤོས་དེ་ག་རང་རེད་དགོངས་གནང་ཡོད།)

རིན་པོ་ཆེས་མ་འོངས་པར་སྐབས་ཤིག་ལ་ལོ་རྒྱུ་སི་ཁོ་ཤ་ལ་གནས་སློར་གནང་རྒྱུའི་
སྐོར་ལ་བཀའ་གནང་གི་ཡོད། ༡༩༥༩ ལོར་ཁོང་མངའ་སྡེ་དེར་ཡང་སྐྱུར་ཐེབས་གནང་
པ་དང་། ༡༩༤༡ གི་ལོ་མཇུག་དུ་ཁོང་གིས་བདུན་ཕྱག་འགའ་ཤས་དེར་བཏང་གནང་ཞིང་།
སྐབས་དེར་ཁོང་གིས་ཁེབ་ལྷི་རེ་ཐོན་གྱི་སྒྲིང་ཕུན་ཏེ། ལོ་རྒྱུ་སི་ཁོ་ཤའི་བྱང་མཐར་ཡོད་པའི་
ཁེལ་ཐིག་འགྲུལ་ཁང་དུ་བཏོ་སྡེང་ཚོགས་འདུ་ཞིག་གནང་པ་རེད། འགྲུལ་སྐྱོད་རེ་འེའི་
སྐབས་སུ་ཁོང་ས་ཆ་དེར་ཕྱགས་ཅེ་མགུ་ནས་ཅེ་མགུར་ཕྱིན་པ་རེད། ༡༩༥༩ ལོར་འགོ་
བརྩེགས་ཏེ་ཨ་རི་དང་ཁེ་ན་ཌའི་ས་རྒྱུགས་གང་ས་ནས་ཁོང་གི་སློབ་མ་འགའ་ཤས་དེ་
གར་སློར་པ་རེད། ང་སླེབས་དུས་ཏེ་ལི་ལྷག་སི་ཞེས་པར་རྒྱ་མ་རྒྱུ་ཚུང་དུ་ཞིག་དེ་གར་
ཡོད་བཞིན་པ་རེད་འདུག།

ངས་ང་རང་དང་སྤྱ་གཉེན་ཆེད་དུ་ང་རང་ལ་རྟ་རྒྱམས་འཛོགས་དང་། སྤྱ་གུ་ཚོར་
རྒྱན་ཕུན་གྱི་མི་ཆེ་ཞིག་ཡོང་བུབ་ཕྱིར་ཁོང་གི་སློན་ལ་སློར་ཏེ་སྤྱགས་གསོ་ཁང་ཞིག་ཐོབ་
ཐབས་བྱས་ན་ཡག་ཤོས་རེད་བསམས་བྱུང་། ངས་ལོ་རྒྱུ་སི་ཁོ་ཤ་ལ་ཐིན་པོར་གྱི་ཉེ་
འགམ་སློལ་མོད་དུ་སྤྱགས་གསོ་ཁང་ཞིག་ཉོས་པ་ཡིན། ལྷོ་ཨ་ཕྱི་རི་ཁར་ངའི་ས་མར་
བདག་ཐོབ་ཡོད་པའི་སྤྱགས་གསོ་ཁང་། སི་ལོ་སི་ཕི་རི་མ་པར་ཁི་ཞེས་པའི་མིང་དེ་རང་
འཇགས་ང་ཚོས་དེར་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་གར་ངས་དཔའ་བརྟུལ་ཐེ་བའི་རྟ་མང་པོ་ཉོས་

པ་ཡིན། ལོ་སྟོན་མ་དེར་ང་འང་མན་དུ་ཡོད་སྐབས་ངས་སྟོ་རོན་སོལ་ཏེ་བ་ནས་ཏྲ་གསེབ་གཞིན་པ་ཞིག་ཀྱང་ཉེས་པ་ཡིན། ངས་ ༡༩༧༡ གྱི་དབྱིང་ཀ་དེར་ལོ་སྟོན་སི་ཁོ་ཤ་ལ་ཏྲ་གསེབ་དེ་ཚོད་མ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ལ་རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་དུ་བཅུག་པ་ཡིན།

ང་ལོ་སྟོན་སི་ཁོ་ཤ་ལ་སྟོན་རྒྱ་བྱས་པ་དེས་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་པ་འཕེལ་པོ་བྱུང་འདུག ཁོང་གིས་ང་དེ་གར་ཤམ་རྩ་ལའི་འཇིག་རྟེན་རྒྱ་སྦྱིང་བྱེད་པར་དེའི་སྟོལ་འབྱེད་ལྟ་བུར་གཟིགས་གནང་འདུག ང་རང་ལ་མཚོན་ན་དེ་ནི་ཁོང་གིས་བྱབ་སྤེལ་གནང་བའི་གནང་བཞིན་པའི་འཆར་སྣང་དེ་རྒྱ་སྦྱིང་པར་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་རྒྱ་དང་། རང་ཉིད་སྐྱེར་ལ་སེམས་བག་ཐེབས་པོར་སྟོན་རྒྱ་ཡོང་བའི་ཐབས་ལམ་བཅས་གཉིས་ཀ་ཡོང་རྒྱུའི་འབད་བཅོམ་ཞིག་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་གཉེན་སྦྱིག་བྱས་པ་དེ་སྐབས་རེ་འགོ་བཟུང་ཞིག་མ་ཡིན་པར་སྣང་བྱི་རུས་པ་ཞིག་དང་གཉེན་སྦྱིག་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད། ཏུས་ཚོད་ཕྱིན་པ་དང་མཉམ་དུ་གནས་སྐྱབས་འདི་རེ་མང་ནས་རེ་མང་དུ་ཡོང་གི་ཡོད། ང་རང་ལ་མི་དགུས་མའི་འཚོ་ཐབས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་ལ། ལོ་སྟོན་སི་ཁོ་ཤ་འི་ནང་གི་གནས་སྐྱབས་དེས་དེ་སྟེར་གྱི་རེད་བསམས་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གིས་ཡིད་ཆེས་གནང་སའི་སྟོན་མ་རྒྱན་པ་རེན་དང་ཚོམ་རི་ཁེན་གཉིས་ལ་ངའི་མཉམ་དུ་སྤྱགས་གསོ་ཁང་དུ་སྟོན་དགོས་པའི་བཀའ་མངགས་གནང་འདུག ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ང་ཚོར་ཤ་ཞེན་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོའི་ནང་མིར་རོགས་སྟོར་བྱགས་ཆེ་བྱས་ཡོད། ང་ཚོ་དེ་གར་མཉམ་དུ་སྟོན་རིང་གི་ལོ་དེ་ཕལ་ཆེ་བར་བྱིམ་ཚང་སྟོན་སྦྱིང་ལྷན་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ཨོ་སི་འི་རི་ཡ་ནས་ཡིན་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོན་མ་རེབ་མར་འཇིག་ཡང་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་པས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་། ང་ཚོར་སྟོན་ཚལ་དང་མེ་ཉོག་གི་ཞིང་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ངས་སྤེལ་ཚལ་བཟོ་བ་དང་དེ་དག་ལྷགས་ཀྱིན་དུ་བསྐྱེད་རྒྱུའི་ལས་ཀ་མང་པོ་བྱས་པ་ཡིན། ཨོ་ཤོ་ཀླ་ཞིང་ཐང་དུ་ཡར་རྒྱུག་མར་རྒྱུག་བྱེད་རྒྱུར་དགའ་པོ་བྱུང་བ་དང་། གེ་སར་ཉེ་འཁོར་དུ་ཡོད་པའི་སྐྱེར་གྱི་སྟོན་པ་ཆེ་བྱ་ཁིང་སི་ཨེ་རི་ཉིལ་ཞེས་པར་སྟོན་པ་འདུག་བྱས། རིན་པོ་

ཡོ་རྟན་ཉིན་མན་དོགས་འཚར་ཆེན་པོ་འདུག ཁོས་ང་ལ་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ “གལ་
ཏེ་རྟ་དེ་ལོ་བརྒྱུད་ཟིན་ཚར་བ་དང་། འགྲན་བསྐྱར་ནང་དུ་ལམ་སྟོང་མ་བུང་བ་དེ་འདྲ་
ཡིན་ན། དེར་སློབ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་མིན་ཁོང་ཚོས་དེ་ཁྱོད་ལ་འཚོང་གི་མ་རེད།”
ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། རྣམས་དེར་ངས་ཉར་རེ་སྟེན་ལ་ཁ་པར་བཏང་པས་ཁོ་ཉི་རྟ་དེའི་སྐོར་
ལ་མི་ཞིག་གིས་སློབ་བརྗོད་དེ་ལྟར་བྱས་པ་གོ་ནས་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་འདུག ང་རང་སློ་
བྱར་དུ་ཚོད་གཞིའི་ཟིང་ཆ་ཞིག་གི་དཀྱིལ་ལ་ཚུད་སོང་། ངས་རེ་སྟེན་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་
ཏེ་རྟ་དེ་ཉོས་པ་ཡིན།

སྟོ་རོན་སོལ་ཁབ་ཏུ་རྒྱ་བ་ཁ་ཤས་སྐྱོང་བརྟན་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ང་ལ་དོགས་པ་ཡོང་
རྒྱུ་འགོ་བཙུགས། བོ་སེ་འོན་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅང་ཁྱད་མཚར་པོ་དང་བཞོན་དཀའ་
མོ་འདུག རྗེས་སུ་ངས་ཁོའི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ཤེས་བྱུང་ལ། གལ་ཏེ་གནས་
ཚུལ་འདི་དག་ངས་སྟོན་ནས་ཤེས་ཡོད་ན་རྟ་དེ་ཉོས་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་
བརྟག་དབྱེད་ཀྱི་ཤུབ་འབྲས་ཡག་པོ་མི་འདུག ངས་མནོ་བསམ་སྐྱུར་མ་གཏོང་རྣམས་
ཉར་རེ་སྟེན་གྱིས་ང་ལ་སེམས་ནག་བྱས་ཏེ་རྟ་དེ་བཙོང་པ་རེད་བསམ་གྱི་མེད། ཁོས་ཁོ་
ལ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་རྒྱན་ཚེད་ཅིག་བྱས་པ་རེད། ཁོས་ང་ལ་ངས་ཉོ་བྱུང་པའི་རྟ་ཡག་པོ་ཞིག་
རག་ཐབས་བྱས་པ་རེད། མཐའ་མ་དེར་ང་རྒྱན་ཚེད་དེ་ཤོར་བ་རེད།

རྟ་དེར་རྒྱ་བ་དུག་ལྷག་བཞོན་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ངས་དེ་ཞོན་རེ་དཀའ་ནས་རེ་དཀའ་
དུ་འགོ་བཤེས་བྱུང་། ང་ལ་རྟ་ཡི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་
མངལ་འཕྲད་དུ་ང་བྱང་ཨ་རིར་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། རྣམས་དེར་རིན་པོ་ཆེས་
ནོ་རྒྱ་སེ་ཁོ་ཤེའི་མིལ་གྲོང་ཚོ་དུ་ལོ་གཅིག་གི་སྐྱ་མཚམས་དབུ་འདུགས་གནང་བྱུང་ཡོད།
དེས་ན་ ༡༩༤༩ ལོའི་སྟོན་ཀའི་དེར་ང་མིལ་གྲོང་ཚོ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་དེ་རྗེས་སྟོལ་ཁབ་དུ་དུས་
ཚོད་བསྐྱལ་བ་ཡིན། འདིས་ང་ལ་བོ་སེ་འོན་ང་རང་ལ་འཚམས་པའི་རྟ་ཞིག་ཡིན་མིན་
གྱི་སྐོར་ལ་མནོ་བསམ་གཏོང་རྒྱའི་དུས་ཚོད་སྤང་བྱུང་། ངས་བོ་སེ་འོན་འཚོང་རྒྱུར་ཐག་
བཅད་དེ་རྣམས་ཐོག་དེ་ག་རང་དུ་རེ་སྟེན་ལ་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་རྟ་དེ་འཚོང་རོགས་བརྗོད་

པ་ཡིན། ལྷན་གསལ་རིང་ངས་སྐྱེས་མཐུན་སྟོ་རོན་སོལ་ཁབ་ཏུ་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ཁོ་བཙེང་ཚར་
མིན་སྐད་ཆ་དྲིས། ངས་ཁ་པར་བཏང་ཚད་ལ་ང་ལ་ "མ་རེད། མ་རེད། ཁོ་བཙེང་ཚར་
ཡོད་པ་མ་རེད།" ཅེས་བཤད་བྱུང་། འདི་ལྟར་སྐྱེས་མཐུན་དེ་ཉ་ལམ་ལོ་གཅིག་ཙམ་ཕྱིན་སོང་།

སྐབས་འདིར་བཟོ་རྒྱུ་ལ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འབྲས། ངའི་འགྲོ་
སོང་གི་དུལ་ཚེས་གཏོང་ལེན་སལ་ཆེ་བ་སྒྲིག་འདུགས་དེས་བྱེད་གྱི་ཡོད། ངས་སྟོ་རོན་
སོལ་ཁབ་ལ་སྒྲོད་དགོས་པའི་དུལ་ཚེས་སྲུང་ཡོད་མིན་དྲིས་དྲིས་པར་བསྐྱེད་པས་
སྲུང་ཚར་བ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་བྱུང་། ཉ་ལམ་ལོ་གཅིག་གི་སྐབས་ཆད་ཡོད་པ་དེ་ངས་ཤེས་
མེད། སྟོ་རོན་སོལ་ཁབ་ཀྱི་མི་ཚོས་ཁོང་ཚོས་ཅི་ཞིག་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ང་ལ་མ་བཤད་
པར་རྟ་དེ་ཁོང་རང་ཚོར་སྐྱུར་དུ་བདག་ཐབས་བྱས་འདུག དེ་ནས་སོ་སོ་ཁོ་རྟེན་རྟེན་གྱི་གཞི་
ཏུ་སྐྱུར་བ་རེད། ད་ཆ་དེ་ལ་རིན་ཐང་གང་ཡང་མེད་པ་དང་བཟོ་རྒྱུས་རྟའི་ཉེན་སྲུང་གི་
དུས་ཚོད་ཡོལ་དུ་བཅུག་འདུག དེ་ནི་དོན་གོ་མ་ཚོད་པ་ཞིག་རེད།

བཟོ་རྒྱུའི་ཚོགས་མི་འགའ་ཤས་ལ་ངའི་རྟ་བཞོན་དང་འབྲེལ་བའི་འགྲོ་སོང་གི་
སྐོར་དེ་སྟོ་ལ་མ་བབས་པ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ལས་ཀ་གང་ཡང་འགྲུབ་གྱི་མེད་པར་མངོན་
དུས་མི་ཚེས་ཀྱི་ཚོར་སྣང་མི་སྲིད་པའི་ལས་འདི་ལ་ཕན་ཐོགས་ཞེ་ཡོད་ཅེས་ངས་དྲི་
བ་གཏོང་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས་པ་ཡིན། ང་རང་གི་རྟ་བཞོན་གྱི་སྐོར་ལ་ང་ལ་སེམས་གཙོང་
ལྷགས། འདིའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆའི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་སྐོར་ལ་འང་ང་རང་སེམས་ཁྲལ་
ཞེ་དུགས་བྱུང་སྟེ། ངས་རྟ་བཞོན་རྒྱ་དེ་མཚམས་འདྲིལ་བྱེད་རྒྱའི་ཐག་གཙོད་བྱས་པ་
ཡིན། ངས་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་མ་ཐེབས་བར་དུ་ལོ་བཞིའི་རིང་ལ་རྟ་བཞོན་གྱི་ལས་
ཡང་སྐྱུར་འགོ་མ་བཅུགས། ད་ཆ་ངས་ང་རང་ལ་རང་ཉིད་གྱི་སྟོབ་ཚན་འདིར་དེ་སྐྱེ་མི་
ཚའི་ནང་བྱུང་ཚུང་མེད་པའི་སྟོབ་བདེ་བཅེ་དད་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཤེས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དུས་
ཚོད་བྱེ་བྲག་པ་ལོ་བཞི་རིང་དེའི་བར་མཚམས་འདྲིལ་རྒྱ་དེ་དགོས་ངེས་ཅན་ཞིག་རེད།

༡༩༤༩ ལོའི་སྟོན་ཁ་དེར་ང་འདྲར་མན་ནས་ཐོན་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་མཚམས་ལ་
བཞུགས་ཡོད་སའི་འོ་སྐྱ་སི་ཁོ་ཤར་ཕྱིན་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ང་ལ་འབྲེལ་བ་གནང་སྟེ་

ཁོང་སྐྱེ་མཚམས་ལ་ཡོད་དུས་ཁོང་གི་སྐྱེ་མཁུན་ནས་དོ་རྗེ་རྣམས་འབྱོར་མའི་བཀའ་
 དབང་ལྷ་བར་ཡོང་ན་ཡག་པོ་འདུག་གསུངས་བྱུང་། ལོ་མང་པོ་འདི་འདྲ་སོང་ཡང་ང་ལ་
 བཀའ་དབང་འདི་ད་དུང་འཐོབ་ཡོད་པ་མ་རེད། སྐབས་དེར་རིན་པོ་ཆེས་འདི་ཉ་ཅང་
 གི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དགོངས་གནང་ཡོད་པ་འདྲ། ཁོང་ལ་སྐྱེ་མཚམས་རིང་པོ་དེ་གྲོལ་
 བའི་རྗེས་སུ་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་བཀའ་དབང་སྟེ། བཀའ་དབང་གལ་ཆེན་གཞན་
 ཞིག་གནང་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་དང་། ང་ལ་ཡང་བཀའ་དབང་དེ་ལྷ་སྤུལ་པའི་ཐུགས་
 འདོད་གནང་གི་འདུག དཔལ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པ་ནི་དོ་རྗེ་རྣམས་འབྱོར་མའི་ཡབ་ཡིན་པ་
 དང་ང་ཚོའི་ཚོས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཞེ་དྲགས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ཚོས་ཉམས་ལེན་
 གྱི་སྐབས་སུ་དོ་རྗེ་རྣམས་འབྱོར་མས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་མཚོན་པ་དང་། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་
 པས་ཐབས་མཁས་པ་དང་སྟོང་རྗེའི་ཆ་མཚོན་གྱི་ཡོད། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ངོ་བོ་
 དབྱེར་མེད་ཡིན་ཅང་། ཐང་གའི་རི་མོའི་ནང་དུ་དོ་རྗེ་རྣམས་འབྱོར་མ་དང་དཔལ་འཁོར་
 ལོ་སྡོམ་པ་གཉིས་བྱུང་དུ་འབྲེལ་ནས་ཡོད། འདི་དག་ནི་རིན་པོ་ཆེས་ལུབ་ཚྭ་གསུ་སྟེལ་
 གནང་པའི་ཉ་ཅང་གཉིང་ཟབ་ལ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པའི་སངས་རྒྱུས་པའི་གདམས་ངག་
 འགའ་ཞིག་རེད། ད་ལྟ་སྤྱིར་དུ་བྱེད་སྐབས་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་སྐྱེ་ཆེ་རིང་པོ་བཞུགས་
 རྒྱུ་མིན་པ་མཁྱེན་ཉེ་ང་ལ་བཀའ་དབང་འདི་དག་ཁོང་རང་གི་ས་ནས་ཐོབ་དགོས་པའི་
 ཐུགས་འདོད་དང་དགོངས་གཞི་ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ།

ཁོང་བཞུགས་སའི་ཁང་པ་དེ་ཉ་ལི་རྒྱག་སི་ཡི་ཕྱི་ལ་ཚུ་ཚོད་གཉིས་ཙམ་གྱི་རྒྱུང་ཐག་
 ཏུ་སྤྱད་པོན་ཞིག་གི་ཁང་རྒྱུང་ཞིག་འདུག ཐོག་ཚེག་གཙོ་བོ་དེར་ཐབ་ཚང་ཆེན་པོ་ཞིག་
 ཡོད་པ་དང་། ཐབ་ཚང་གི་རྒྱ་ཚོག་གཡས་གཡོན་དུ་མི་ཚོས་ཉེན་མཚན་གཉིས་ཀར་
 དུས་ཚོད་ངེས་མེད་དུ་འབྲམས་ཉུལ་བྱེད་ཀྱི་འདུག ཐབ་ཚང་གི་འགྲམ་དེར་ལས་བྱེད་ཚོ་
 དང་སྐབས་དང་དུས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ཉམས་ལེན་གནང་སའི་མཚོད་ཁང་ཞིག་འདུག དེ་
 གར་ཚོམས་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་ཉེན་རེའི་དུས་ཚོད་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་
 ཕྱིན་ཅང་། ཁོང་གིས་ཉེན་མཚན་ལྟོས་མེད་དུ་ཞལ་ལག་མཚོད་སའི་གསོལ་ཆོགས་ཁང་

རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག ང་ཚོས་པོད་སྐད་དུ་མ་བྱོན་ཞེས་འཛིན་པའི་མ་བྱོན་གཙོ་བོ་རྩོད་ཅན་ཁར་མིན་ལའང་ཁང་རྒྱབ་ཀྱི་ཐོག་རྩེག་དང་པོར་ཁང་པ་ཞིག་འདུག མོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྣམ་དུ་ལོ་ཉི་ལ་པོར་མཚམས་ལ་བསྐྱེད་པ་རེད། དེ་གར་དུས་རྟག་དུ་མ་མཐར་ཡང་གམ་བཅར་བ་གཅིག་དང་སྐྱེ་སྲུང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་སར་འགྲོ་འོང་བྱེད་པའི་མགོན་པོ་གཞན་རི་སྟེང་ཅིག་ཡོད། དེ་གའི་ཐོག་རྩེག་དང་པོ་དེར་གཉེས་གྱིས་སྐྱབ་པ་འགའི་རིང་ལ་ཨ་པར་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་དུས་སྟོན་ས་མགོན་པོའི་ཉལ་ཁང་རྒྱང་རྒྱང་ཞིག་ཀྱང་འདུག ལྟངས་ཐོག་དེར་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམ་རྒྱུ་དེ་ལྟས་ཁང་དང་ན་བཟའ་དཔུང་ས་རྒྱར་དུ་ཡོད་པའི་ཁང་མིག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག ལས་བྱེད་དང་མགོན་པོ་ཚོའི་ཉལ་ཁང་རྣམས་ཀྱང་སྟེང་ཐོག་དུ་འདུག།

ཁོང་མིལ་གྲོང་ཚོ་ལ་མ་ཐེབས་སྟོན་གྱི་ལོ་དེར་རིན་པོ་ཆེའི་ཉེན་རེའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་རེའུ་མིག་དེ་ཆ་ཚང་མགོ་རྟེན་སྟོན་པ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ལ་མཚན་གང་མི་ཉལ་བ་དང་ཉེན་ལ་ཉལ་རྒྱུའི་གོམས་གཤིས་ཤིག་བྱུང་བ་རེད། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་མཚན་ཐུན་དེ་དག་ལ་ཁོང་གིས་སྟོབ་མ་ཚོ་ལ། ཨོག་སི་རྫོང་ད་སྟོབ་ལྷ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་སྟོབ་གཉེར་བྱས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་གི་དབྱེན་སྐད་སྐྱབ་གདངས་ཏེ། ཨོག་སི་རྫོང་ད་སྐྱབ་གདངས་ཀྱི་དག་ཚལ་སྟོབ་རྒྱ་འགོ་བརྟུགས་གནང་བ་རེད། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་སྟོབ་མ་ཚོས་ཉེན་མཚན་གཉི་གར་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་སྟོང་ཚན་བྲིས་གནང་བ་དང་། ཁོང་གིས་ཤམ་ལྷ་ལའི་རྒྱལ་ཁམས་ནང་གི་མི་ཚོའི་སྟོར་ལ་བཅོས་སྐྱུང་ཞིག་ཀྱང་བྲིས་གནང་བ་རེད། ཁོང་ལ་སྐྱུང་དེ་སྐད་ལྷགས་ཆེན་པོའི་སྟོན་ལས་ཨོག་སི་རྫོང་ད་ཀྱི་གདངས་ཀྱིས་སྐབས་རེ་ཞོགས་པའི་རྒྱ་ཚོད་གསུམ་པ་བཞི་པར་ཡང་གཞན་ལ་སྟོག་དུ་འདུག་རྒྱུ་མཉེས་པོ་ཡོད།

མིལ་གྲོང་ཚོ་ལ་སྐབས་དུས་ཁོང་གི་ཉེན་རེའི་མཛད་འཕྲིན་དེ་དག་ད་དུང་ལ་མཚན་དུ་སྲུང་འདུག ཁོང་གིས་རྒྱ་ཚོད་ཉི་ལྷ་ཙུ་བཞི་ནས་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་བརྒྱད་བར་དུ་ཤར་རྒྱག་གཟིམས་མི་འཁྲུགས་པ་དང་དེ་རྗེས་ཡུན་རིང་ཚད་དེ་ཅམ་ལ་གཟིམས་སྲིད་པ་རེད། ཁོང་ག་དུས་བཞེངས་ནས་ཡོད་དང་ག་དུས་གཟིམས་ནས་ཡོད་སྐབས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་མེད། སྐབས་

རེ་ཁོང་གིས་ཉིན་གཅིག་ལ་དགོང་ཚེགས་ཐངས་གསུམ་རེ་བཞེས་པ་དང་སྐབས་རེ་གང་
ཡང་མ་བཞེས་པར་བཞུགས་ཀྱི་རེད། དེ་དུས་ཁོང་གི་བཟའ་མི་དང་ལས་བྱེད་བྱེད་རྒྱ་དེ་
ཞེ་དགས་ལས་སྤོ་ལོ་མེད།

གང་དུ་མི་ཚང་མའི་སེམས་ཞི་བ་དང་སྣོད་པོ་ཡོང་བ་དང་མཉམ་དུ་རང་བྱུང་ཁམས་
སམ། ཡང་ན་དགོན་མཚོག་དང་འབྲེལ་མཐུན་བྱེད་པའི་ཐུན་མོང་གི་མཚམས་བསྟེན་
རྒྱབ་བྱེད་སྤངས་དེ་དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱ་མཚམས་ལ་བཞུགས་སྤངས་དེ་ཉ་ཅང་མི་འདྲ་བ་
རེད། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱ་མཚམས་དེ་དག་རྒྱབས་མགོན་ཡེ་ཤུ་བྱེ་ཐང་དུ་འབྱམས་ཏེ་དགའ་
རྒྱད་ཚྱོད་སྤངས་སམ། ཡང་ན་ཚོས་ལུགས་སྤོ་ཚོགས་པའི་སྒྲོམ་ཆེན་ཚོས་བྲག་ལུག་གི་
ནང་དུ་དགའ་རྒྱད་ཚྱོད་སྤངས་དང་འདྲ་བོ་ཡོད། མདོར་ན་ནང་པའི་སྲོལ་རྒྱན་ནང་གི་
མཚམས་བསྟེན་རྒྱབ་དེ་ཉ་ཅང་ཁག་པོ་ཡོད་པའི་དོན་རེད། དེ་ནི་ཉམས་ལེན་པ་ཞིག་ལ་
མཚོན་ན་གཞི་རྒྱུ་འདྲི་བདག་འདྲི་ན་དང་ཉོན་མོངས་སྤོང་བར་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པའི་གོ་
སྐབས་ཡང་དག་པ་ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ནི་ཁོང་རང་དང་སྲོལ་མཚོ་གཉི་གའི་ཆེད་
དུ་དེ་གནང་བཞིན་ཡོད། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་དུ་རྒྱ་མཚམས་ཀྱི་སྐབས་
སྲུ་གནས་བབ་བརྒྱན་པ་དེ་ནི་ཉིན་རེའི་མི་ཆེའི་གོམས་སྲོལ་གཅེར་བུར་སྤྱད་པ་ཞིག་རེད།
ཁོང་ལ་ཚུལ་བཅོས་བྲལ་བའི་ངང་ནས་ཁོང་རང་གང་ཡིན་པ་དེ་ག་རང་གནང་རྒྱུར་རང་
དབང་ཡོད། ཁོང་གིས་གང་ཟག་སྐྱེར་དང་སྐྱེར་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས་བརྒྱལ་ཏེ་བྱང་ཨ་
རིའི་ནང་གི་རྒྱ་ཚོགས་ཁྱོད་ཡོངས་ཀྱི་ད་ལྟ་དང་མ་འོངས་གཉི་གའི་ཐུན་མོང་གི་ལས་ལ་
དམིགས་ཏེ་འཆིང་རྒྱ་ལས་གོལ་ཐབས་ཀྱི་འབད་བརྩོན་གནང་བཞིན་ཡོད།

རྒྱ་མཚམས་ལ་བཞུགས་སྐབས་ཁོང་གིས་རི་ལྗང་ཁོང་རང་དང་གཞན་དག་ནམས་
ལ་མཛད་པ་སྦྱོང་སྤངས་ནི། ངས་ང་རང་མེ་ཡ་ནར་ཡོད་སྐབས་སུ་སྦྱོང་བརྩམས་ཀྱི་ཐད་ལ་
ལྷངས་པའི་དགའ་ངལ་གྱི་ཚོས་ལྷོགས་ཀྱི་དོད་དེ་རེད་སྟེ་མ་ཚོར་བྱུང་། ཁོང་གིས་རྒྱན་
དུ་ཁོང་རང་དང་གཞན་དག་ལ་གཞི་རྒྱུ་བྲལ་ཞིང་། ཉ་ལམ་སྤྱིར་རྗེ་མེད་པའི་གོ་ཡུལ་མི་
བདེ་བ་ཞིག་རྒྱན་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་མཐར་གཏུགས་ན་མི་ཆེ་ཟེར་དུས་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་

རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་རྒྱུ་ལོག་ནས་ས་གཞི་འཐེན་པ་དང་གཅིག་མཚུངས་ཤིག་ཡོད།
མཐའ་མ་དེར་ནམ་རྟོག་དང་སྐྱིབ་པ་ཡོངས་སུ་བྲལ་བའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཏེ། ལམས་
བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོ་གང་ཡིན་རྟོགས་སྲིད་པའི་དོན་དུ་རེད། འོན་ཀྱང་བརྒྱུད་རིམ་དེ་
བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་བའི་སྐབས་སུ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་གཞི་འཛིན་ས་ཡོངས་རྫོགས་པོར་འགྲོ་ཡི་
ཡོད། བརྒྱུད་རིམ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་བཟོད་མི་བདེ་བ་ཞིག་རེད།

སྐབས་རེ་མི་ཚོས་ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་རང་གིས་སློམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཅི་ཞིག་གནང་
གི་འདུག་ཅེས་འདྲི་ཡི་འདུག ངས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བཤད་ན་དེ་ནི་དྲི་བ་བྱུང་མཚར་
ཞིག་རེད་བསམ་གྱིན་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་ཁོང་གིས་གང་གནང་པ་ཚང་མ་ཉམས་ལེན་
རེད། འདི་འདྲ་བཤད་ན་ཉེན་ལ་ཆེན་པོ་ཡོང་སྲིད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་སློབ་མ་ཚོས་
འདི་ལུགས་མཐུན་གྱི་སློམ་ཉམས་ལེན་བྱེད་མི་དགོས་པ་ཞིག་ལ་གོ་ན། དེ་ནི་རང་གིས་
རང་བསྐྱུ་བར་སྐྱུལ་བའི་ནོར་འཁྲུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཚོན་
ན། དམིགས་བསལ་ཁོང་གི་སྐྱུ་ཚེའི་མཚུགས་ཏུ་ཁོང་གི་མི་ཚེ་དེ་རང་ཁོང་གི་ཉམས་ལེན་
རེད་སྟམ་པ་ངས་ཚོར་གྱི་ཡོད། དུས་ནས་དུས་སུ་ཁོང་གིས་སློབ་མ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་
བཞུགས་སློམ་ཉམས་ལེན་གནང་པ་དང་། ཁོང་གིས་མི་ཚོར་གནང་བའི་ཉམས་ལེན་ཆེ་
ལག་དཔེར་ན། དུག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་དང་། རྗེ་རྗེ་ལུ་འབྱོར་མའི་སྐྱབ་ཐབས། ཤམ་
ལྟ་ལའི་ཉམས་ལེན་སྣ་ཚོགས་བཅས་ལ་ཉམས་ཞུགས་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྤྱིར་བཏང་
བྱས་ན། ཁོང་གི་ཉམས་ལེན་ནི་ཁོང་རང་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་དང་། ཁོང་རང་ཅི་ཞིག་ཡིན་
པ་དེ་ཁོང་གི་ཉམས་ལེན་རེད། སྡེ་མོ་སྡེ་མོ་ ༡༩༥༡ ནང་སློབ་མ་ཞིག་གིས་ཁོང་ལ་ལུགས་
མཐུན་གྱི་སློམ་ཉམས་ལེན་གནང་གི་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲིས་སོང་། རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ལན་
དེ་“དེ་གནས་སྤངས་ལ་རག་ལས་པ་འདྲ་བོ་ཡོད་རེད། ལུགས་མཐུན་གྱི་བཞུགས་སློམ་
རང་སྤེང་དུ་ཁྲུལ་སོག་པ་ལྟ་བུ་དེ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་མ་རེད།” ཅེས་གསུངས་སོང་། སློབ་
མ་དེས་“དགོས་མཁོ་སུ་ལ་མེད་དམ།” ཞེས་དྲིས་དུས་རིན་པོ་ཆེས་དེའི་ལན་དུ་ “སུ་ལ་འཕམ།

དེ་ག་རང་ལ་རེད།⁴⁴ ཅེས་གསུངས། རའི་བསམ་པར། ཁོང་གི་ལན་འདི་ནི་མིལ་གྲོང་ཚོ་རུ་
གཞི་རྟེན་མེད་པ་ཉིད་དང་གདོང་ལྷག་བྱུང་བའི་གསུང་སྒྲུང་ས་གཞན་དེ་རེད་སྟེ། རིན་པོ་
ཆེ་ལ་མཚོན་ན། ཉིན་རེའི་མི་ཚོ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་དབར་ལ་འགལ་ལྷོག་གང་ཡང་མེད་ལ།
དེར་དེ་བ་གཏོང་མཁན་སུ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོ་པལ་ཆེ་བ་ལ་གོ་ཡུལ་དེ་མཉམ་སྦྱོང་
བྱེད་རྒྱུ་དེ་སྐབས་རེ་ཏེ་ཅང་གཏིང་ཟབ་པོའི་སློབ་ལྗོངས་ལྟེང་འཇགས་མེད་པ་ཡོང་གི་ཡོད།

མིལ་གྲོང་ཚོ་ལ་མ་འགོ་སློབ་ལ། ངས་བཀའ་དབང་ལ་ག་སྐྱིག་བྱེད་མྱིར། རིན་པོ་
ཆེས་ང་ཚོར་སྦྱུལ་གནང་བའི་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་གསུང་ཚོས་ཁག་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་དུས་
ཚོད་བཏང་བ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ཡོ་རོབ་ནང་གི་སྐབས་དེའི་བརྗོད་སྟེང་སྐྱེ་ཚབ་སི་ཐིབ་
སྟེ་ཁར་ལ་ཞལ་པར་གནང་སྟེ། ང་འཇར་མན་ནས་མ་ཐོན་སློབ་ལ་ཁོས་ང་ལ་སློབ་སློབ་
གནང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་འདུག ངས་ཅི་ཅམ་གྱིས་དེ་བ་མང་དུ་བཞགས་ན། དེ་
ཅམ་གྱིས་དེའི་སྐོར་ལ་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པའི་གདོང་ཚོད་རྗེ་ཚུང་ཕྱིན། སྐབས་དེ་དུས་
ང་ལ་དེ་བ་མང་པོ་དང་། ཐ་ན་དོགས་པ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ནའང་འགྲིག་པ་རེད། ངས་དམ་
བཅའ་འདི་ལེན་པར་ང་རང་ལ་ག་སྐྱིག་ཡོད་པའི་ངེས་པ་གང་ཡང་རྟོན་ཚོར་མ་བྱུང་།
ང་ལ་གལ་ཏེ་ངས་བཀའ་དབང་འདི་ལྷུས་ན་ངས་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་དེ་རྟོགས་འདོད་
བྱུང་། གལ་ཏེ་ངས་ངེས་ཤེས་ཆ་ཚང་བ་མ་འདྲོངས་པའི་ངང་ནས་བཀའ་དབང་འདི་ལྷུས་
ན། རང་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྦྱང་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ངས་བརྗོད་མི་ཐུབ། ང་མིལ་གྲོང་ཚོ་ལ་
མ་སློབས་སློབ་ལ། ང་རང་གི་ངོས་ཐད་ནས། རིན་པོ་ཆེས་གཞན་ཚང་མའི་སེམས་ལ་སྐུལ་
སློང་གནང་བཞིན་པ་དེ་དང་ཡོངས་སུ་མཚུངས་པའི་ཚོས་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་རྙོག་
ཅིག་ངའི་སེམས་ལ་སྦྱེད་བཞིན་གནས།

ང་མིལ་གྲོང་ཚོ་ལ་སློབས་དུས་རིན་པོ་ཆེས་ང་ལ་བཀའ་དབང་གི་ཉིན་མོ་དེར་
ཁོང་གིས་ང་ལ་དབང་མ་བསྐྱར་སློབ་ལ་ངས་ཕྱག་ཉེར་གཅིག་དང་། རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའི་
གཟུངས་སྐྱགས་ཚར་ཉེར་གཅིག་ མཚུངས་ཉེར་གཅིག་ ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་གཟུངས་

44 ཚོས་རྒྱལ་བྱང་ལ། "ཚོས་རྒྱལ་བྱང་པའི་གསུང་འབྲུམ་གཅེས་བཏུས་" རྟོགས་བམ་ ༥ པ། རྟོག་གངས་ ༡༥༡ །

ལྷ་མའི་བྱིན་ལྷབས་ལ་བརྟེན་ནས་ང་སྦྱོན་པ་མ་རེད།
 འོན་ཀྱང་དང་སང་མི་མང་པོ་སྦྱོན་པ་རེད།
 འཇམ་སྤིང་གི་དམག་ཆེན་གཉིས་དང་། རུལ་ཕྱུག་ལུགས་ཀྱི་མཚོན་ཆ། གནས་
 ལྷངས་ཟང་ཟེང་གཞན་ཡང་མང་པོ་བྱུང་ཡོད།
 ཇི་ལྟར་སྤྲོན་ཟ་བ་དེ་ཞེས་རྗེས་དོན་དུ་མིན་པ་བཞིན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཚོས་ཉམས་ལེན་བྱས་པ་
 དེ་ང་ཙམ་གྱི་དོན་དུ་མིན།
 དེ་ནི་གཞན་ལ་དགའ་བ་སྐྱེད་དུ་འདུག་པ་དང་ཁོང་ཚོའི་མི་ཚེའི་མེ་ཏོག་བཞད་པའི་
 ཆེད་དུ་རེད།
 རྗེ་རྒྱུ་ཐེག་པའི་མན་ངག་འདི་ཚང་མའི་དགྱིལ་ནས་མཐོ་ཤོས་རེད།
 དེ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་རྩ་འདུལ་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད།
 གསར་སྐྱེས་ཀྱི་བྱིས་པ་ཞིག་ལ་ཨ་མ་ཞིག་ནང་བཞིན་རྗེ་རྒྱལ་འབྱོར་མའི་ཉམས་ལེན་
 འདི་དགོས་ངེས་ཅན་ཞིག་རེད།
 ཅི་སྟེ་འདིའི་གལ་གནད་རྟོགས་ན་རྗེ་རྒྱུ་ཐེག་པའི་ཚོས་ཡོངས་རྫོགས་རྟོགས་ཀྱི་རེད།
 མེ་ཏོག་སྤྲོ་ཚོགས་ཀྱི་མཛེས་སྤྱད་ལ་བལྟ་བར་མིག་དབང་ཡག་པོར་སྐྱེད་པའི་དགོས་
 མཁོ་ཡོད།
 གཞི་ནས་ཚོས་དང་འདིག་རྟེན་གཉིས་ཀར་རྟོགས་པ་ཞིག་སྐྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད།
 འདི་ནི་གང་ཟེག་ཅིག་གི་སློ་ལ་འཁོར་བ་ཙམ་གྱིས་མ་རེད།
 འདི་ནི་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ལྷག་གི་ཤེས་རབ་ཅིག་རེད།
 དས་རྗེ་རྗེ་དང་། ཇི་ལ་བྱ། ཏ་མ་ཏུ་བཅས་ཁྱོད་ལ་སྐྱེས་སྐྱར་གྱི་སྐྱེས་སུ་འབུལ་གྱི་ཡོད།
 འདི་དག་ནི་ཉ་དང་སྤྲོ་ཆས་ནང་བཞིན་རེད།
 ལ་ཅིག་གིས་ “ལམ་འདི་ཁོ་ན་དང་ཉག་ཅིག་དེ་རེད་དམ། འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་དཔལ་ཡོན་
 ལྷན་པར་གྱུར་ཡོད་པ་དང་ད་ཆ་གདོད་མའི་བྲག་སྤྱག་གི་མི་ལྟར་བྱེད་གྱི་མེད།”
 ཅས་སྤྲོ་གྲིད།

མྱོད་ནི་ངའི་ཤོགས་དང་སེམས་སྐྱལ་ཆེ་ཤོས་སློང་མཁན་དེ་ཡིན་ཞེས་སྐྱར་དུ་ཐེངས་
གཅིག་ཤོད་འདོད་བྱུང་།

ཆོས་ཟབ་པའི་བརྗེ་དུང་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས།

མྱོད་ཀྱི་ཤོགས་པོ་ཡག་ཤོས། ཆོས་རྒྱལ་⁴⁵

འདིས་ང་རང་ལ་བྱུང་བ་ནང་བཞིན་གཞན་དག་ལ་གོ་རྒྱུ་བྱུང་ཡོད་མིན་ངས་མི་ཤེས།
དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེས་ངའི་སེམས་དང་ལྷན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཐད་ཀར་བཀའ་
གནང་བའི་སྐབས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གིས་ང་སྟོང་ཤིག་ཤིག་བཟོས་གནང་། ངའི་ཐེ་
ཆོམ་དེ་སྐབས་ཐོག་དེ་གར་ཞེས་ང་། ངས་ང་རང་ལ་ཞེ་སྟན་བྱུང་བ་དེ་དོན་དངོས་སུ་ངའི་
ཁོང་ལ་ཡོད་པའི་འབྲེལ་བ་དང་ཞེན་པའི་སྣང་བརྟན་དེ་ཡིན་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་། དེས་
ན་དེའི་ལན་དུ་ངས་སྟོན་ཚོམ་འདི་བྲིས་པ་ཡིན།

སྐྱར་ཞེང་སློབ་པའི་ཆོས་རྒྱལ་གང་དེར།

གང་གི་དྲིན་དང་འོད་སྣང་ནམ་རྟོག་ཡུལ་ལས་འདས་ལྱུར་ནས།
གང་གི་ཐུགས་རྗེའི་དབང་གིས་བདག་གི་མི་ཚེར་འགྱུར་བ་ཐེབས།
བདག་ནི་ཉོན་མོངས་ཞགས་པས་བཅིངས་ལྱུར་ནས།
སེམས་ལ་བདེ་བའི་གནས་སྐབས་འཚོལ་བའི་སྐབས།
ཕྱོད་མེད་སྐྱེས་བུ་ལྷན་མེད་དང་པོའི་ཚུལ།
ཆོས་རྒྱལ་ང་ཡི་མདུན་སར་ཐེབས་ནས་བྱུང་།
གང་གི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་ཚོ་འཕྲུལ་ལས།
ཐབས་དང་ཤེས་རབ་བྱུང་གིས་འཛིན་དགོས་པའི།
འཁོར་བ་འདི་ནི་བྱིས་པའི་ཚེད་འདོར་གསུངས།

45 པར་སྐྱོན་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་དུང་པའི་སྟན་ཚོམ།

གང་གི་སྤྱད་པ་ནི་མཚོག་ཏུ་ལྷན་བ་ཉིད།
 རང་གིས་རང་ལ་ཡིད་ཆེས་དགོས་པའི་ལམ།
 དེ་ནི་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ལ་སྟོན་གནང་མཛད།
 གང་གི་རྣམ་པར་སང་པའི་སྤྱད་པ་དེ་ནི།
 བདག་གི་ཚོད་ལ་བརྟེན་པའི་འབྲུང་ཁུངས་ཉིད།
 ལྷན་པོའི་ཁྱིམ་རྒྱུད་ནང་དུ་བསྐྱེད་བྱས་ཏེ།
 ལྷོ་བ་མ་རྣམས་ནི་བྱམས་དང་བརྟེན་བས་བསྐྱེད་སྤྱོད།
 གང་ཉིད་མཛེས་བས་བདག་ནི་ལྷན་པར་དགའ།
 གཞན་དོན་བསྐྱེད་ཕྱིར་སྐྱེ་ཆེ་བཟན་པར་ཤོག
 ང་ཚོད་ལ་དགའ།
 གང་གི་སྟོང་ཀར་གྱི་བཟའ་ཟླ་དང་སྟོན་མ།
 ཏ་ཡ་ན།⁴⁶

ང་གཉིས་མཉམ་སྦྲེན་པའི་འཇི་རེས་བྱས་པ་དེ་བྱང་མཚར་མཐོང་གི་འདུག་གམ། ངས་
 རྩོགས་གཅིག་ནས་དེ་ག་རང་རེད་སྟེ་ལྷན་གྱི་འདུག་འོན་ཀྱང་དེ་ནི་ཁོང་ལ་འབྲེལ་བ་སྐྱེར་
 མཐུད་ལྷན་པོའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཀྱང་རེད། དམིགས་བསལ་ངས་སྟོན་ཚོམ་དེའི་ནང་དུ་
 ཁོང་ལ་སྐྱེ་ཆེ་བཟན་པའི་གསོལ་འདེབས་ལྷན་པོ་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ངས་ཁོང་མིལ་གོང་
 ཚོ་དུ་ཡོད་སྐབས་སྐྱེ་ཞིང་ལ་མེད་སྐབས་སྐྱེའི་བརྒྱུད་རིམ་དེ་འགོ་འདྲུགས་གནང་གི་ཡོད་
 པ་ཚོར་བྱུང་། ལྷན་པོའི་དུས་དེ་ལྷན་པོའི་འབྲུང་བཞིན་པ་དེ་གཞན་དག་སྤྱོད་ཀྱང་རྟོགས་མེད་
 པར་མངོན། དེའི་སྐབས་སྤྱང་ལ་ལག་པོ་བྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུག་གཅིག་ནི་དེ་ཡིན།

ང་ཚོས་བཀའ་དབང་དེ་འགོ་བཙུགས་ཅང་ང་ལ་མི་ཚོགས་མང་ལ་ཆ་བ་ཆེ་བའི་
 ཁང་པ་དེའི་ནང་དུ་སྤྱང་གསར་པ་ཞིག་རྒྱབ་རྒྱུ་བྱུང་བ་ལྷན་པོའི་ཚོར་ཚོར་བྱུང་། དབང་
 བསྐྱེད་གནང་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་གསུང་བཤད་མདོར་བསྐྱེད་ཤིག་གནང་

46 ཏ་ཡ་ན། པར་སྐྱོད་མ་བྱས་པའི་ཏ་ཡ་ན་སྐྱོད་པོའི་སྟོན་ཚོམ།

སོང་། དེ་ཉིན་དབང་ཚོབ་མཁན་གྱི་མི་གཞན་དག་འགའ་ཤས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཁོང་གིས་
ང་ཚོ་ཚང་མར་རྗེ་རྒྱལ་འབྲུག་མའི་འོ་བོ་དང་། ཉམས་ལེན་རི་ལྷར་བྱེད་དགོས་པའི་
སྐོར་ལ་གསུང་བཤད་ཅིག་གནང་སོང་།

ང་རང་མིལ་གྲོང་ཚོ་རུ་ཡོད་པའི་ཉི་མ་ལྷག་མ་དག་གི་རིང་ལ་གཞན་གང་ཡིན་ཀྱང་
ཁོར་ལུག་དེ་བག་ཐེབས་པོ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་མ་བྱུང་། ངས་རེ་བ་བྱས་པ་ནང་བཞིན་རིན་
པོ་ཆེས་ང་ལ་ཁ་ཡ་གནང་གི་མེད་པ་ཤེས་པ་དང་། ལྷོད་པོ་ཞིག་ཞུན་ནས་མ་བྱུང་བས་
ཁག་པོ་ཞི་བྱས་བྱུང་།

ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆའི་ལོ་མཐའ་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་ང་རང་ཐེ་བའི་ཁོང་གི་
སློབ་མ་ཉེ་གས་དང་ཚན་པ་རྣམས་ལ་སློང་བཅར་གནང་རྒྱ་ཤུགས་རེ་ཆེར་བཏང་། དོན་
དག་གཞན་པ་མང་པོ་དང་འབྲ་བར། འབྲུང་འབྲུར་གྱི་ལོ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་སློབ་ཚན་
མང་པོ་ཞིག་ལྷག་བསྐྱེད་ཡོད། ངས་དེབ་འདིའི་ནང་དུ་སྡེ་ས་ནས་གྲོང་ཚར་པའི་ཆོས་
བརྒྱད་འདིའི་ནང་གི་མི་སྣ་སྟེན་གཤམ་ཆེ་ཤོས་གཉིས་ཏེ། མར་པ་དང་མི་ལ་རས་པའི་
རྣམ་ཐར་གྱི་ནང་དུ་མར་པས་མི་ལ་རས་པ་ལ་ཐེངས་མང་པོའི་བར་དུ་དང་པོ་ཁང་པ་
བརྒྱབ་དུ་བརྟལ་དེ་ནས་མར་བཤེག་དུ་བརྟལ་པ་བཅས་བརྒྱབ་དཀའ་བའི་ལས་ཀ་མང་
པོ་བྱེད་དུ་བརྟལ་པ་རེད། འདི་ནི་རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་ལས་སྒྲིབ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཤས་
ཤིག་རེད། མར་པ་རྒྱན་དུ་ཆང་གིས་བཟི་ནས་མི་ལ་རས་པ་ལ་བཀའ་བཀྲོན་བཏང་ཡོད།
འདས་པའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་མགོ་འབྲུལ་ལུས་འབྲུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འདི་དག་ལ་ཚོན་མདོག་
བཟུ་ན་ཡང་། དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚའི་ནང་དུ་འབྲུང་བཞིན་པ་ཞིག་ཡིན་ན། ཁས་ལེན་
རྒྱ་དང་གོ་བ་ལེན་རྒྱ་ལས་སླ་པོ་མེད། མིལ་གྲོང་ཚོ་ནང་གི་ཁོར་ལུག་དེས་གཤམ་ཅན་
གྱི་རྣམ་ཐར་དེ་དག་བྱ་རྒྱུ་ལྱེད་ཅིང་། གཞན་དག་གང་ཡིན་ཀྱང་ལས་སླ་པོ་མ་བྱུང་།

ཞུན་བརྗོམས་ནས་ང་དེ་གར་གཟའ་འཁོར་གཅིག་ཅུ་སྡོད་ཡུན་གྱི་རིང་ལ་ཞེ་
བྲགས་སེམས་གུ་དོག་པོར་གྱུར་སོང་། ང་ལ་རང་གི་གོ་ལུལ་མེད་པ་དང་ཚང་མས་ངའི་
མཐའ་བསྐོར་ནས་ཡོད་པ་ལྟར་ཚོར་བྱུང་། ཨ་ཤོག་ཀྱང་འི་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་དང་དེས་

ང་དེ་གར་སྡོད་རྒྱ་རི་དཀར་འུ་བཏང་བྱུང་། གལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ཚུ་ཚོ་དེ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བཞི་ལ་
 གཟིམས་བཞུགས་པ་དང་། དེ་ནས་ཚུ་ཚོ་དེ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བཞི་ལ་སང་དེ་བཞུགས་ན། བྱིས་
 པ་ཚུང་དུ་ཞིག་མཉམ་དུ་ཡོད་ཅང་མཐུན་ཐབས་མི་འདུག དེས་ན་ཐང་ས་ཞིག་ངས་ང་
 རང་ཉིན་ཤས་རིང་ལ་ཏ་ལི་རྒྱག་སི་ཡི་ཏ་ཆི་རྗེ་ལེ་རི་ལྷང་ལམ་སྟེང་གི་ཕོ་བྲང་དུ་སྡོད་
 པར་འགོ་འདོད་འདུག་ཞུས་པ་ཡིན། འདི་ནི་ང་ཚོའི་ཆེད་དུ་ཉེ་ཆར་ཉོས་པའི་ཁང་པ་
 ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེ་ལ་སལ་ཆེར་ ༡༩༥༦ གི་འགོ་སྟོན་ནས་བཟུང་ཏེ་ལི་རྒྱག་སི་ལ་དུས་
 ཡུན་རིང་པོར་བཞུགས་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཞིག་ཡོད་ཅང་། སྐབས་དེར་ཁོང་གི་བཞུགས་
 གནས་ཡོང་བའི་བསམ་སྒོ་དང་བཅས་ཁང་པ་དེ་ཉོས་པ་རེད། དེ་གར་གནས་སྐབས་
 རིང་ལ་ཆོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་འགའ་ཤས་བསྟུན་དེ་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་བཞིན་ཡོད་པ་
 དང་། རིན་པོ་ཆེ་གོང་ལྷིང་དུ་ཡོད་དུས་དེ་གར་བཞུགས་པ་རེད། ཁོང་གིས་ང་དང་ཨ་
 ཤོག་གཉིས་དེ་གར་བྱིན་ན་འགྲིག་གི་རེད་གསུངས། ངས་ང་རང་གི་ཅ་ལག་བསྟུ་གསོག་
 བརྒྱབ་སྟེ་གང་མགོ་གས་དེ་གར་བྱིན་པ་ཡིན། ང་ཚོ་ཁང་པར་སླེབས་རྗེས་ངས་དགོང་རྡོ་
 རྒྱུད་པོ་ཞིག་དེ་གར་བསྐྱལ་བ་ཡིན། ཨ་ཤོག་ངའི་མཉམ་དུ་མལ་སར་བསྟུན་པ་དང་། ང་
 གཉིས་ཀྱིས་གཞུགས་པོ་བཀྲམ་རྗེས་བརྟན་འཕྲིན་བརྒྱད་དེ་སྟོག་བརྟན་ཞིག་ལ་བཞུས་
 རྗེས་སྔ་ཅམ་ཉལ་བ་ཡིན།

སང་ཞོགས་དེར་ཚུ་ཚོ་དེ་བཟུན་པ་ཅམ་ལ་བཀའ་སྲུང་ཞིག་ངའི་ཉལ་ཁང་དུ་ཡོང་སྟེ་
 “རིན་པོ་ཆེ་མར་ཐེབས་ཀྱི་འདུག” ཅེས་བརྗོད་བྱུང་། ང་ཡིད་ཆེས་སྐབས་མ་བྱུང་། མཐའ་
 མ་དེར་ང་རང་ལ་གོ་ཡུལ་དང་སྐར་གྱི་རང་དབང་གི་དབེན་གནས་ཞིག་རྟོན་པ་དང་། ད་
 ཆ་ཁོང་འདི་གར་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད། སྐབས་དེར་ས་དབང་མིལ་གོང་ཚོ་ལ་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད།
 ཁོང་ཡང་རིན་པོ་ཆེའི་མཉམ་དུ་མོ་ཏར་བསྟུན་ནས་ཕོ་བྲང་དུ་སླེབས་སོང་། ང་ཚོ་ཚང་མ་
 ཚོམས་ཆེད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། དེ་དུས་ཞོགས་པའི་ཚུ་ཚོ་དེ་བརྒྱད་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་
 ཁོང་རང་དུས་རྒྱུན་མཉམ་པོ་ཡོད་པའི་ཚེད་མོ་“ཡོན་ཏན་གྱི་ཚེད་མོ” ཞེས་འབོད་པ་དེ་
 ཚེད་འདོད་གནང་གི་འདུག ཚེད་མོ་འདི་ཚེད་སྐབས་མི་ཚོས་ཚོད་དཔག་བྱེད་རྒྱུའི་དངོས་

པོ་ཞིག་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐོར་ལ་ཁོང་ལ་དྲི་བ་ཞུ་གི་ཡོད། ཁོང་ཚོས་དཔེར་ན་“གལ་ཏེ་ཚེད་
མོའི་བརྗོད་གཞི་དེ་ལ་ལག་ཡིན་ན། དེ་ལ་ལག་ག་རེ་ཡིན་དགོས་སམ།” ཞེས་དྲི་བ་ཞུ་ཡི་
ཡོད། ཁོང་གིས་དེའི་ལན་དུ་ “དེ་ཏོད་འོག་རེད།” ལྟ་བུ་དང་། ཡང་ན། “དེ་སྐྱང་ཤ་སྟེག་
མ་དང་ཡོག་ཤར་གྱི་སྟོ་མ་ (yorkshire pudding) རེད།” ལྟ་བུ་གསུང་གི་ཡོད། ལན་
འདེབས་གྱི་འགོ་སྐྱངས་ལ་གཞིགས་ཏེ་དངོས་པོ་ག་རེ་ཚོད་དཔག་བྱེད་མིན་གྱི་སྐོར་ལ་
ཚོད་ཐིག་པོ་བྱེད་ཐུབ་གྱི་ཡོད། དེ་ཕྱིན་ཇི་འདྲི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་སྐྱང་ཤ་སྟེག་མའི་ཚུལ་དུ་འགྲེལ་
བརྗོད་བྱེད་མྱོད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེས་ཨ་རིའི་སྲིད་འཛིན་ཞིག་ཏོད་འོག་གི་ཚུལ་དུ་
འགྲེལ་བརྗོད་གནང་ངེས་སྟེ།

དེ་ཅི་ཚེད་མོ་དེ་སྟོལ་རྒྱུན་གྱི་ལམ་ནས་ཚེད་སྐྱངས་དེ་རེད། འོན་ཀྱང་དུས་རབས་
འདི་ནས་འགོ་བརྒྱུགས་ཏེ་མང་ཆེ་བར་བརྗོད་གཞི་མེད། ཤོད་སྐྱངས་གཞན་ཞིག་བྱས་ན་
ལན་འགྲིག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་རེད། དེས་ན་ཚེད་མོ་དེར་རྗོགས་མཐའ་མེད། རིན་པོ་ཆེས་
ལན་སྟོན་གནང་གི་རེད་དེ། དེ་དག་ཚོད་དཔག་གི་དངོས་པོ་གང་ལ་འང་འབྲེལ་བ་མེད།
རིན་པོ་ཆེས་མཚམས་འཇོག་འདོད་པ་དང་ཚེད་མོ་དེ་རྗོགས་གྱི་རེད། གཙོད་མཚམས་དེ་
རེད། འདིས་ང་ལ་སྲུན་གཙོར་དང་རྩི་ནང་ཚུད་པ་ལྟ་བུ་ལྷགས་ཆེར་ཆེར་འཇུག་གི་ཡོད།

རྒྱ་ཆེ་ས་ནས་ང་ཉ་ཅང་སེམས་ཁམས་འཁྲུག་ནས་བསྐྱད་ཡོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
སྐྱབས་འདེད་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ཞིང་གཞན་ཞིག་ཏུ་ཕེབས་བཞིན་ཡོད་པ་ཚོར་བ་དང་།
གནས་བབ་དེར་ངས་འགྱུར་ལྡོག་གཏོང་ཤིས་མ་བྱུང་། ང་ལ་རྒྱས་མངའ་ཡོད་པ་ནང་
བཞིན་གྱི་ཁོང་ཡ་ལན་འཕྲོད་པོ་དང་ཐུགས་བབ་བརྟན་པོ་ཞིག་མི་འདུག ངས་ཚང་མ་
ངའི་ལག་ནས་ཤོར་འགོ་བཞིན་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་ཚོར་བྱུང་།

ངས་ཐེངས་ཤིག་དེའི་མཁོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ལ། རོ་རྗེ་ཐིག་པའི་ཉམས་
སྣང་ཅི་ཅམ་ཐག་རིང་ཡིན་པའི་འགྲེལ་བཤད་སྐོར་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་སྤྲོད་ཁོང་ལྟ་བུ་རྣམས་
ཉ་ཅང་གི་བཅེ་བ་ཅན་དང་དུས་མ་རེད་དམ་ཞེས་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་
ང་ལ་ “ཕྱི་ལ་དེ་ལྟར་མཛོན་ན་ཡང་། གལ་ཏེ་ཚོད་ཀྱིས་ངའི་སེམས་ནང་དུ་བལྟ་བུ་བ་ན།

ཆ་ཚང་སྐྱོན་ནས་བསྐྱད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་དེད།” ཅེས་གསུངས་པུང་། དེས་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རིན་པོ་ཆེས་མི་ཚོ་ལ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྐྱབས་པའི་ཁོང་རང་གི་སེམས་དང་ཁོ་ཚོ་རང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་ནང་ལ་བལྟ་རུ་འཇུག་གི་ཡོད་པ་དེད།

མི་ལ་ཁོང་ཚོ་ནི་ཁོང་རང་གི་སྐྱུ་འཁོར་ནམས་འདུལ་བ་ལ་རྣམས་ལྡན་གྱི་གོ་སྐབས་མཐའ་མ་དེ་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གིས་དུས་ཚོད་སྐད་ཅིག་ཀྱང་ཚུད་ཚོས་སུ་བཏང་གནང་མ་སོང་། ཁོང་གིས་ “ད་ངས་ཁྱོད་ཚོར་སྦྱོང་བཅར་སྦོད་གྱི་ཡིན་པ་དང་། འདི་ཉ་ཅང་གི་མི་བདེ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་དེད།” ཅེས་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་གནང་མ་སོང་། ཁོང་རང་གང་ཡིན་པ་དེ་ག་རང་ཡིན་པས་དེ་དང་ལེན་བྱེད་རྒྱ་ལས་མེད། དེ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ལས་འགོངས་པའི་ལམ་གསར་པ་ཞིག་དེད། སྐབས་དེ་ནི་སྦོལ་ཅན་གྱི་ཉང་སངས་པ་མ་ཡིན་པར་དངོས་གནས་ལག་པོ་ཞིག་དེད། གནད་འགག་ནི་མི་ཚོ་ཁོར་ཡུག་གི་ནང་དུ་བཟོད་སྐྱོན་བྱེད་མི་སྲུབ་པའི་བར་དུ་འབྲུད་རྒྱུ་བཏང་སྟེ། དེ་རྗེས་ཅི་ཞིག་ཡོང་མིན་གཟིགས་རྒྱ་དེ་དེད། སྐྱུ་འཁོར་ནམས་ཅི་བྱེད་མི་ཤེས་པའི་ཚད་ལ་མ་སྐྱབས་བར་དུ་ཁོང་གིས་ལུ་ཡངས་མི་གནང་།

སྐྱུ་མཚམས་འདིའི་སྐབས་སུ་ཐེངས་ཤིག་གི་ལོགས་ནས་ཡོང་མཁན་མི་ཞིག་གིས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ལས་བྱེད་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་མཁྲེགས་རྩལ་གནང་གི་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲིས་སོང་། རིན་པོ་ཆེས་མི་འདི་མཚན་མོ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གཞིན་ལས་བསྐྱངས་ཏེ་སྐྱོན་བརྗོད་ཡང་ཡང་གནང་སྟེ་སྤྱིར་རྗེ་མེད་པར་སྐྱུག་པོ་བཏང་བ་དེད། མགོན་པོ་དེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་རིན་པོ་ཆེས་མཁན་གཅོད་གཏོང་སའི་མི་དེ་དང་མཉམ་དུ་མོ་ཏེ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཡོད། མགོན་པོ་དེས་ “བྱིད་རང་གིས་མི་ག་གེ་མོ་འདིའི་ཐོག་ཏུ་དེ་འདྲའི་མཁྲེགས་པོ་ཅིའི་ཕྱིར་གནང་གི་ཡོད་དམ།” ཞེས་དྲིས་འདུག རིན་པོ་ཆེས་མི་ག་གེ་མོ་དེས་ཀྱང་ཐོས་སྲུབ་པའི་གསུང་གསུང་སྐད་མཐོན་པོས་ “ངས་ཁོ་ལ་གང་སྲུབ་ཅི་སྲུབ་གིས་མི་སྦྱིད་པའི་ཚོར་བ་སྦྱོང་དུ་འཇུག་དགོས།” ཞེས་གསུངས་འདུག དེ་ལྟར་ཡང་གསུང་འདིས་མི་དེ་སྐྱོན་སུ་སྐྱོ་བདེ་རུ་བཟོས་འདུག རྗེས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་མི་དེ་ཁོང་རང་ལ་ཉ་ཅང་གི་

ཡིན་གྱི་རེད། འོན་ཀྱང་ང་ར་བཟེ་བ་ཞིག་མིན། ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ང་ལ་
གཞུས་ཀྱང་ང་ལ་ཐེབས་མ་བྱུང་།

ཁོང་གི་བཟའ་ཚང་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ང་རང་གི་ལྷ་སྟངས་ནི། སློབ་མ་ཞིག་གི་ལྷ་སྟངས་
དང་མི་འདྲ། ངས་ངའི་མི་ཚོ་ཡོངས་ཚོགས་ལྷ་ལག་ཐོར་བཞིན་པ་ལྟར་ཚོར། ལོ་སྟོན་མ་
དག་ཏུ། མི་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ། ཡང་ན་ཁོང་གི་ལས་འདུལ་གསར་པ་དེ་ཚོ་ལས་ལེན་
ཕྱིན་རྗེས་དཀའ་ངལ་འཕྲད་དུས་ཁོང་ཚོ་ངའི་སར་ཡོང་ནས་“ཚང་མ་འགྲིག་འདུག་གཤམ།
ཚང་མ་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད་དམ།” ཞེས་སྐད་ཆ་འདྲི་ཡོད། ངས་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བའི་
སྟོན་ནས་ “ཚང་མ་འགྲིག་འགྲོ་ཡི་རེད།” ཅེས་ཉུག་ཏུ་བརྗོད་ཐུབ་གྱི་ཡོད། ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་
དང་ཁོང་གིས་གང་གནང་བཞིན་པ་དེ་ཚོར་ཡིད་ཆེས་ཞེ་དྲགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ལོ་རྗེས་
མ་དག་ཏུ་ངས་ “ངས་ཤེས་གྱི་མེད། ངས་དངོས་གནས་ཤེས་གྱི་མེད།” ཅེས་ཟེར་དགོས་པ་
ཐུག་གི་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ངའི་འོས་འགན་ནི་ཁོང་ལ་གཉོར་སྐྱོང་ཕྱིན་
རྒྱ་དང་། ཁོང་འཇམ་གྱིང་འདྲིའི་སྟེང་དུ་ཡུན་རིང་འཚོ་བར་རམ་འདེགས་ཕྱིན་རྒྱ་དེ་
རེད་སྟེ། ཁོང་གིས་ང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལྟགས་སློབ་གཏོང་བཞིན་པ་དང་། འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་
ཐད་ལ་སྦྱིར་བཏང་གི་ས་མཚམས་ནས་བཀལ་ཉེ་འགྲོ་བ་མཐོང་བ་འདྲི་མེད་མས་ལ་བཟོད་
དཀའ་བའི་རྒྱལ་ཏུ་ཞིག་རེད། གཅིག་བྱས་ན་དེ་ག་རང་བསྐྱབ་བྱ་ཞིག་ཡིན་གྲིད། མི་ལ་
རས་པའི་སྐྱོར་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ནི། ཁོང་རང་གི་སྐྱེས་སྐྱེས་སྐྱེས་པོ་པ་དང་མཐའ་མ་དེར་
ཞལ་གཉེས་པའི་སྐབས་སུ་མི་ལ་རས་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་རས་ཀྱི་ན་བཟའ་དེ་ཡར་བསྐྱོགས་
ཉེ་སྐྱེས་པོ་པ་ལ་འཕོངས་ཀྱི་མ་དང་མ་ལུལ་རྣམས་སྟོན་བཞིན་དུ་ “འདི་ཚོས་རེད། འདི་
བདེན་པ་རེད།” ཅེས་གསུངས་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་ཚའི་མཇུག་ཏུ་འདྲེད་དེ་དང་འདྲ་
བའི་རྣམ་པ་འགའ་ཤས་ཡོད།

ངས་ད་ལྟ་དེའི་སྐབས་ཀྱི་དུས་ཚོད་ལ་ཕྱིར་ལྟ་བུ་ཕྱིན་སྐབས་ད་ལྟའང་མེད་མེད་ཅང་སྐྱོ་
ཡོང་གི་འདུག དེ་ལྟར་ཡང་དུས་ཡུན་མཐའ་མ་དེའི་རིང་ལའང་རིན་པོ་ཆེས་ངོ་མཚར་

བའི་མཛད་འཕྲིན་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་གནང་བ་དང་ལྷ་མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་འདུག དོན་དོ་
 མར་གནས་སྐྱེད་པ་ཀྱི་ལྷ་ཐོར་མེད། ཁོང་མིལ་གྱི་ཚོ་རུ་ཡོད་པའི་ལོ་དེར་ “ཤམ་ལྷ་ལ་སྟེ།
 དཔལ་བོའི་ལམ་མཚོག་” ཅེས་པའི་ཕྱག་དེབ་དེ་དཔར་བསྐྱབ་གནང་སྟེ་ལམ་སྟོང་ས་
 ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཤམ་ལྷ་ལའི་སྦྱོང་བརྗེས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ལྷ་མཐོང་ཕྱག་ལས་
 གནང་བ་དང་། འདྲིན་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་རྒྱ་རྒྱུ་དུ་གྱུར་སྐབས་ཁོང་གིས་ལས་འཆར་རྣམས་
 བརྟན་པོ་ཡོང་ཆེད་འགྱུར་བ་ལྷགས་ཆེ་བཏང་གནང་བ་རེད། དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་སུ་
 ཁོང་གིས་འགན་འདྲིན་ལྷན་ཚོགས་ནང་ཁྱུ་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བ་དང་། 1974 ལོ་ནས་
 འགོ་བརྩམས་ཏེ་ང་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་ས་ཆའི་སྟེང་དུ་ཀྱུ་ལྷ་པའི་འདུ་འཛོམས་དང་། བཟོ་
 སྟེང་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་སློབ་མ་ཚན་པ་ཞིག་ལ་ RMDC ས་ཆ་དེ་ཡིར་
 རྒྱས་གཏོང་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་ཡང་གནང་བ་རེད། འདི་དང་འབྲ་བའི་ལས་འཆར་རི་
 སྟེང་ཅིག་ཡོད་པ་རྣམས་ལའང་ཁོང་གིས་དུས་ཚོད་འདིའི་སྐབས་སུ་འབྲེལ་བ་ལྷ་མཐོང་
 འདོག་གནང་གིས་མདུན་སྟོན་ཐུབ་པ་བཟོ་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་འོ་སྤྱི་ལོ་ཤར་ཚོས་ཀྱི་
 ས་བོན་འདེབས་པའི་ཐོག་ལའང་ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་ཡོད་ཅེས་ངས་འདྲིར་བཤད་ན་
 ཐམས་ཅད་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད་སྟེ། དེ་མིན་ངས་ཤོད་སྐྱེད་པ་གཞན་ཞིག་གི་ལམ་ནས་བཤད་མི་
 ཤེས་པ་འདྲ། ཁོང་གིས་ས་ཆ་དེའི་རྒྱུ་མཐུ་མཐུངས་ཏེ་ཁོར་ལུག་དེའི་ནང་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་
 ཆ་ཤས་རྣམས་བསྐྱེད་གནང་བ་རེད། དེ་ནི་དེ་འདྲ་གནང་བ་དང་འབྲ་བོ་རེད། འོན་ཀྱང་
 ཁོང་གི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཁོང་རང་ཉིད་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་གཞུགས་ཀྱི་ནང་དུ་
 རྱུང་ནས་རྱུང་དུ་འགོ་བ་དང་། འཕྲོད་བསྟེན་ཞན་ནས་ཞན་དུ་འགོ་བ་མཐོང་དུས་ངའི་
 སྟེང་གས་འགོ་ཡི་འདུག ངའི་བསམ་པར་དུས་ལྡན་དེའི་སྐབས་སུ་ཁོང་གིས་སྐབས་
 རེ་ང་ཐག་རིང་ཙམ་བཞག་གནང་ཡོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་ལྡན་རིང་མི་
 བཞགས་པ་མཐེན་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་མདུན་སྟོན་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

སྐབས་རེར་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཐའི་རྩུན་ནམ་འཕོར་རླུང་ (typhoon or hurricane) ཞིག་
 དང་འབྲ་བོ་རེད། ཐག་རིང་ནས་ལྷ་སྐབས་རླུང་འཕྲོབ་དེ་གོ་རིམ་ལྡན་པ་དང་ཡིད་དུ་འོང་

བཞིལ་ཏུ་མངོན་གྱི་ཡོད། ཅི་སྟེ་དེའི་དགྲིལ་མིག་གི་ནང་དུ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས། དེའི་ནང་
 ལོགས་ནི་ཉེན་ལ་ཅན་དང་། འཇུབ་པོ། བཟོད་དཀའ་བ་ཞིག་ཡོད། ལྷང་འཇུབ་གྱི་དགྲིལ་
 མིག་དེ་ཏུ་ཅང་གི་ཞི་འཇམ་དང་བརྟན་པོ་ཡོད། ངའི་བསམ་པར་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྟན་ཏུ་
 ངའི་མི་ཆེ་ཤས་ཆེ་བའི་རིང་ལ་ངས་ཞི་འཇམ་དང་བྱི་གསལ་ནང་གསལ་ཡིན་པའི་དབུས་
 གྱི་སྟོང་ཆ་དེ་རྟེན་པ་རེད་སྟེ། ངས་དེའི་རྒྱལ་པ་དང་གསལ་ཆ་དེ་ཚོར་སྐྱབ་ཀྱང་། དེའི་
 མཐའ་སྐོར་གྱི་ལྷང་ལྷགས་ཀྱིས་ང་ལ་བརྟེན་མེད། འོན་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་མ་དག་གི་ནང་དུ་
 ང་རང་འཁོར་བཞིན་པའི་འཇུབ་ཆ་དེའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པ་ཚོར་བྱུང་། རིན་པོ་ཆེས་ཚང་མ་
 ལྷང་འཇུབ་དེའི་ནང་དུ་དངས་གནང་པ་རེད། དེ་ནི་ཁོང་གིས་མཐུན་བཞིན་ཏུ་གནང་
 པ་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། ཁོང་སྐྱེ་གཞེགས་པའི་རྗེས་སུ་དེའི་རྒྱལ་པ་དང་། མངོས་སྐྱེ་གོ་
 དོན་བཅས་རྒྱ་ཆེ་བའི་བཀོད་པ་དེ་ངས་སྐྱུར་ཏུ་མཐོང་སྐྱབ་པ་བྱུང་། བྱི་ལ་མངོན་པའི་
 རྟོག་ཟིང་ནི་ན་ལྷག་ཅན་དང་བཟོད་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། དེ་ནི་གནས་སྐབས་གྱི་
 མགོ་འཕྲོད་ཀྱི་ཅིག་ཡིན་པ་ངས་ད་ལྟ་ངོས་ཟིན་གྱི་འདུག གང་ཞིག་ཡུན་གནས་བྱུང་བ་
 དེ་ནི་རིན་པོ་ཆེས་བརྟན་པའི་འཆར་སྣང་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་རེད་སྟེ།

ང་རང་མིལ་གྲོང་ཚོ་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱེ་འཕྲད་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་མི་ཆེལ་
 དང་ལེ་ར་གཉིས་ཀྱིས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོའི་དུས་སྐབས་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་ཁ་གྲུས་རྒྱའི་ཐག་
 གཅོད་བྱས་པ་རེད། ང་མིལ་གྲོང་ཚོ་ནས་ཐོན་པའི་རྗེས་སུ་སྟོལ་ཏུ་ལོག་སྟེ་མི་ཆེལ་ང་
 གཉིས་ཀྱིས་དུས་ཚོད་མཉམ་ཏུ་བསྐྱལ་སྐྱབ་པ་བྱུང་། རྒྱལ་ཚབ་དང་སྐྱམ་རི་ཆེ་གཉིས་ནི་
 ཁ་སི་ཁེད་གྱི་ཕོ་བྲང་དུ་སྟོན་བཞིན་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་མིལ་གྲོང་ཚོ་དུ་བཞུགས་པའི་དུས་
 ཡུན་ཆ་ཚང་གི་རིང་ལ་ངས་འཇར་མན་དུ་སྟོན་རྒྱ་བྱས་ཅང་། ང་ཚོས་ལོ་གཅིག་གི་
 རིང་ལ་ཕོ་བྲང་ཁོང་གཉིས་ལ་རྒྱད་པ་རེད། ང་ལ་ཁོང་ཚོའི་མཉམ་ཏུ་སྟོན་རྒྱའི་འདོད་པ་
 མ་བྱུང་བས་ཁང་པ་བྱུར་ཏུ་བཅའ་ནས་ཨ་ཤོག་དང་གཉིས་དེར་བསྐྱེད་པ་ཡིན། (གེ་སར་ནི་
 ལོ་སྐྱེས་མ་དེའི་རིང་ལ་ནོ་སྐྱེ་སྐྱོ་ཁོ་ཤར་ཡོད།)

ལྷ་བ་རྗེས་མ་དེར་ངས་ང་རང་ལ་ཡང་སྐྱར་མངལ་ཆགས་པ་ཤེས་བྱུང་། དེ་ནི་ཡང་
སྐྱར་མངལ་ཤིག་ངས་སྐྱེ་འགོག་བཅུ་སྟོན་གཏོང་བ་ཞིན་པའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་རེད། དེ་
ནི་ཡང་སྐྱར་འཁྲབ་སྟོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བ་ནི་སྟོས་ཅི་དགོས། འོན་ཀྱང་སྐབས་
འདིར་སྐྱ་གུ་སུའི་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ་ངི་བ་མེད། མི་ཆེལ་དང་མཉམ་དུ་བྱུང་བའི་ངའི་བྱ་
གཉིས་པ་ཇེ་མིང་ནི་ ༡༩༥༥ ལོའི་ལྷ་བ་བརྒྱུད་པར་སྐྱེས་པ་རེད།

ཇེ་མིང་སྐྱེ་བའི་སྐབས་སུ་རིན་པོ་ཆེས་མ་རྒྱལ་སྟོམ་རའི་སྡེ་སྐྱར་ཡང་སྐྱར་འཇུགས་
བཞིན་ཡོད། ཁོང་གིས་ང་ལ་སྐྱ་གུ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་སུ་ཁོང་ཡོང་དགོས་འདུག་གམ་ཞེས་
བཀའ་ངི་གནང་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ངས་ཁོང་ལེབས་དགོས་པ་མི་འདུག་ཞུས་པ་ཡིན།
འོན་ཀྱང་ངའི་ཨ་མ་སྐྱུ་ཁང་དུ་སྡེབས་བྱུང་། ཇི་ལྟར་ཡང་མོས་ངའི་མི་ཆེལ་དང་མཉམ་
དུ་སྐྱེ་སྟོལ་དང་མི་མཐུན་པའི་འབྲེལ་བ་དེར་ངོས་ལེན་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། སྐྱ་གུའི་སྐྱ་གུ་
མང་པོ་བྱུང་བ་དེར་མོ་དགའ་པོ་བྱུང་འདུག་ མི་ཆེལ་གྱི་ཨ་མ་ཡང་དེ་གར་སྡེབས་བྱུང་།
ཚོ་ཚོ་གཉིས་མན་ཚུན་ཞེ་དྲགས་འཆམ་པོ་མེད་ཅང་། ང་སྐྱེ་བྱུག་བརྒྱུད་ཏུ་ཁོང་གཉིས་
ཁང་མིག་མི་འདྲ་བའི་ནང་དུ་སྐྱུག་སྟེ་བསྟན་པ་རེད། སྐྱ་གུ་སྐྱེས་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ཁོང་
གཉིས་ངའི་སར་སྲིད་བྱུང་། མི་ཆེལ་གྱི་ཨ་མ། ཨ་ལེན་གྱིས་ཇེ་མིང་དང་པོར་མཐོང་སྐབས་
མོས་ “ངེའུའི་སྐྱན་པ་གཞན་ཞིག་སྐྱེས་འདུག” ཅས་བཞོད་སོང་། ངའི་ཨ་མས་དེའི་ལན་
དུ་ “སྐྱ་གུ་འདིའི་ཆ་ཤས་ཡག་ཤོས་དེ་དབྱིན་རི་བ་རེད།” ཅས་བཤད།

རིན་པོ་ཆེས་ཇེ་མིང་སྐྱེས་པའི་དགའ་སྟོན་གནང་བྱིར་མ་རྒྱལ་སྟོམ་རའི་སྡེ་སྐྱར་དུ་
རྫོང་བཀའ་སྲུང་ཞིག་ལ་མེ་སྟོགས་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱག་ཏུ་བཅུག་འདུག་ རིན་པོ་ཆེས་ཇེ་
མིང་བྱིས་པ་ཡིན་དུས་བྱམས་པོ་ཞེ་དྲགས་གནང་སོང་། འོན་ཀྱང་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་དུས་
ཚོད་འདྲང་ངེས་བཞིན་པ་སྐྱེལ་བར་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱན་རིང་བཞུགས་ཡོད་པ་མ་རེད། རིན་
པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ལེབས་དུས་ཇེ་མིང་ལྷ་བ་བཙོ་བརྒྱུད་ཅམ་ལོན་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་
ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་གི་བཙོན་པོ་ཆེན་པོ་མན་རུའི་རྒྱལ་ས་བཞེངས་མཁན་དེའི་མིང་ནས་
དུས་པའི་ཡུང་ལོ་ཞེས་འདོགས་རྒྱུའི་ཐུགས་རེ་གནང་ཡོད། སྐྱ་གུ་འདི་དྲག་ཆལ་གྱི་རུས་

བ་ལ་འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། མིང་འདི་ཁོ་ལ་འཚམས་པོ་ཞེ་
 དྲགས་ཡོད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས་འདུག་རིན་པོ་ཆེས་སྤྲ་བུ་འདི་དོ་རྗེ་བཀའ་
 སྤྱང་བའི་དམག་སྤྱི་བཀའ་སྤྱང་སྤྱི་བྱུང་རྗེས་མ་དེ་ཆགས་ཀྱི་རེད་གསུངས་བྱུང་། ངས་ང་
 རང་གི་བྱ་ལ་ཏེ་མིང་ཞེས་མིང་འདོགས་འདོད་བྱུང་། བཙན་པོ་ཡུང་ལོ་ནི་རང་ཉིད་ནང་
 བར་མ་བསྐྱར་སྡོན་ལ་མི་མང་པོ་དམར་གསོད་གཏོང་མཁན། སྤྱིང་རྗེ་བྲལ་བའི་བཙན་
 ཤེད་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་རེད། དེས་ན་ངས་ངའི་བྱ་ལ་མིང་དེ་ལྟར་འདོགས་རྒྱ་དེ་བྱང་
 མཚར་རེད་བསམས་བྱུང་། ཡིན་ན་ཡང་དེའི་སྐོར་ལ་མཚོ་བསམ་བཏང་བའི་རྗེས་སུ་ངས་
 ང་ཚོའི་བྱ་སྤྲུག་ཚང་མར་ཤམ་ལྷ་ལའི་མིང་ཡོད་པ་དང་། ངས་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་
 གཞིར་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པ་དེ་རྟོགས་བྱུང་། ངའི་བྱའི་སྤྱི་ཚེས་ལག་འཁྱེར་གྱི་ཐོག་ཏུ་ཡུང་
 ལོ་ཏེ་མིང་སྤྲུག་པོ་ཞེས་འཁོད་ཡོད།

བཅུ་དགུ།

༡༧༥༥ ལའི་ལྷ་བ་བཞི་པའི་འགོ་སྟོན་དུ། རིན་པོ་ཆེས་མིལ་གྲོང་ཚོ་ཡི་སྐྱེ་མཚམས་གྲོལ་ཏེ་
 ལྟོལ་ཏེ་ཏུ་ཕྱིར་ལོག་ཤེབས་རྒྱའི་ག་སྒྲིག་གནང་བ་རེད། ཁོང་གི་ལ་རྒྱུན་རིང་བཞུགས་
 ཅང་། མི་ཚོས་བྱིས་དུ་ལོག་ཤེབས་རྒྱུ་རེ་སྐྱེག་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་བསྐྱེད་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་
 ཏེ་ལི་ལྷག་སི་ནས་ཤེབས་ཐོན་གནང་རྒྱའི་སྣ་ཉིན་དེར། ཁོང་དང་ཁོང་གི་ཆེབས་ཞབས་པ་
 ཚོས་ཏེ་ལི་ལྷག་སི་དང་ལྟོལ་ཏེ་ཏུ་ཡོད་པའི་མི་སུ་གཅིག་ལ་ཡང་བད་མ་གནང་བར་ཉི་
 མ་གཅིག་གི་སྟོན་ལ་སྐྱེ་མཚམས་གྲོལ་ཏེ་ཤེབས་ཐོན་གནང་བ་རེད། ཁོང་ཚོས་མིལ་གྲོང་
 ཚོ་དུ་ཁ་པར་ལེན་མི་ཞིག་བཞག་སྟེ། ཁོ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་གར་ཡོད་མདོག་བྱས་ཏེ་ཁ་པར་
 བཞེས་གནང་གི་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་དགོས་པར་མངགས་འདུག།
 རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་ཚེད་འཛའི་ཚན་པ་རྒྱུད་དུ་དེས་ཉིན་གཅིག་གི་སྟོན་ལ་ཏེ་ལི་ལྷག་
 སི་ཡི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནམ་ཐང་ནས་འཕྱར་གནང་འདུག སང་ཞོགས་དེར་དེ་སྣ་ནས་དུས་
 ཚོད་གཏན་འཁེལ་བྱས་པའི་དུས་ཐོག་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཤེབས་མེད་པ་ཤེས་དུས་གཞི་ནས་
 ཁོང་ཚོའི་བྱོས་བྱོལ་དེ་ཏེ་གོ་བ་རེད། ཁོང་གང་དུ་ཡོད་པ་སུས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་མེད། ཐ་ན་
 དས་ཀྱང་ཁོང་གང་དུ་ཡོད་མེད་ཤེས་མ་བྱུང་། ལྟོ་སི་འོན་དང་། འེའུ་ཡོག་སོགས་ཤེབས་
 སྤོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་དུ་ཡོད་པའི་རྗེ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་བ་ཚོ་ལ་གནམ་ཐང་དུ་བྱིན་ཏེ་
 ཅད་གཅོད་བྱེད་རྒྱ་དང་། མི་སྐོར་ཞིག་ཏེ་མར་གྱི་གནམ་ཐང་དུ་མངགས་པ་རེད། ཡིན་
 བ་ཡང་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་བོར་པ་སུས་ཀྱང་ཏེ་མ་གོ་སྟོན་ལ་ཏེ་མར་དུ་ཤེབས་ཏེ་མིང་
 རྒྱུན་མ་ཞིག་གི་ལོག་དུ་ཏེ་མར་གྱི་མགོན་ཁང་ཞིག་དུ་བཞུགས་བསྐྱེད་ཅང་། ཁོང་རྗེད་
 ཡོད་པ་མ་རེད།

ཁོང་ཤེབས་རེ་བྱས་པའི་མཚན་དེར་ལྟོལ་ཏེ་ཏུ་གྱི་རྗེ་རྗེ་རྗེ་གི་མཚོད་ཁང་དུ་ཤེབས་
 བསུ་དང་བྱིན་རྒྱབས་ཞུ་བའི་སྟོན་མོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཀོད་སྒྲིག་ཞུས་ཡོད། མི་ཚོ་ལ་ཁོང་དེ་

ཉེན་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་མེད་དང་། ཡང་ན་ཁོང་འདྲི་བྱེད་ལ་ཡོད་དམ་གནས་གཞན་ཞིག་ཏུ་
ཡོད་པ་ཤེས་ཀྱི་མེད་ཀྱང་ཚང་མ་འདྲོམས་ནས་སྐྱུག་བསྐྱེད་པ་རེད། མཚོན་ཁང་གི་ནང་
དུ་མི་སྣོད་སྐྱུག་མ་ཟེན་ཅམ་ཞིག་འདུག ཁོང་གིས་སྡོན་ཚུད་ནས་གཏུན་འཁེལ་བའི་
གནམ་གུ་དེའི་ནང་ནས་ཕེབས་ཤག་བྱས་ཏེ་དོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་བ་ཚོ་གནམ་ཐང་དུ་དུས་
ཐོག་ལ་ཕྱིན་ཀྱང་ཁོང་ཕེབས་ཡོད་པ་མ་རེད།

མཐའ་མ་དེར་ཁོང་སྟོལ་ཏེ་དུ་ཕེབས་འཆར་ཡོད་པའི་དུས་ཚོད་ཉག་ཉག་གི་ཐོག་
ཏུ་ཁོང་དང་ཁོང་གི་སྐྱེ་བཅར་བ་རྣམས་སྐྱེས་འཁོར་ལི་མོ་བཟེན་ཞིག་གི་ནང་དོ་རྗེ་རྗེས་
དུ་ཕེབས་གནང་སོང་། དོ་རྗེ་བཀའ་སྲུང་བ་ཚོས་ཁོང་ལ་ཕེབས་བསུ་ཞུ་བྱེད་དེ་གར་སྐྱུག་
ནས་བསྐྱེད་ཡོད་ཀྱང་། ཁོང་ཚོས་ཁོང་མོ་ཏེ་ནས་ཐོན་གནང་གི་ཡོད་མེད་ཤེས་ཀྱི་མེད།
ཁོང་ཁང་པའི་ནང་དུ་འཇུག་གནང་སྟེ། སྐྱོག་སྐྱོག་དེ་བརྒྱུད་དེ་ཆེ་ཐོག་གི་མཚོན་ཁང་
དུ་ཕེབས་པ་དང་ཐོད་ལྷགས་ཀྱི་བཞུགས་ཁྲི་དེའི་སྟེང་དུ་བཞུགས་ནས་དེར་འདྲོམས་པའི་
མི་ཚང་མར་བཀའ་སྟོན་དང་བྱིན་རླབས་གནང་བ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཨེབ་རིལ་སྐྱུལ་སྟེ།
རྒྱ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉེན་མོ་གཞན་ལ་ཚེད་འདྲིའི་ཚུལ་དུ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བྱུ་དེར་
ཐུགས་མཉེས་པོ་ཡོད་པ་དང་། (འདི་ནི་རྒྱ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་གཅིག་ཡོལ་ནས་ཉེ་མ་འགའ་
ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་།) ཐེངས་འདིའི་སྐྱེ་ཆེད་ནི་ཁོང་གིས་གནང་པའི་ནང་ནས་
ཡག་ཤོས་ཀྱི་གསལ་ཤིག་རེད། སྐྱེ་ཆེད་འདིའི་ཐད་ལ་མི་ཚོ་ལ་ཚོར་བ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཡོད།
འགའ་ཞིག་ལ་འཐད་པ་བྱུང་བ་དང་། གཞན་དག་ཚོར་མི་དགའ་བ་དང་། མགོ་འཕྲོམ་
པ། ཁོང་ཁྲོ་ལངས་པ་བཅས་བྱུང་ཡོད། དེའི་རྒྱབ་ཏུ་མི་ཚང་མར་སྟིང་ཁམས་སྟོང་པ་
དང་ཅི་ཞིག་ཐོར་བསྐྱུག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཚོར་བ་བྱུང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ “ཡལ་བར་གྱུར་བའི་
རྣམ་པ་” དེས་ང་ཚོས་བྱ་དངོས་ཚང་མ་བདེན་པར་འདྲིན་རྒྱ་མེད་པ་དེ་བསྐྱེད་གནང་བ་
རེད། དེའི་རྗེས་སུ་ཉེ་མམ་ལོ་གཉིས་ཉག་ཉག་གི་རྗེས་སུ་ཁོང་དགོངས་པ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་
འཐེམ་སྐྱེས་ལ་བཞུགས་ན་དེ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོང་བྱུ་ཡིན་པའི་སྡོན་འགྲོའི་ཆ་ཤས་ཞིག་ཡིན་

སྲིད། ལོང་ ༡༩༤༦ ལྷ་ ༤ ཚེས་༤ ཉིན་ཞིང་ལ་ཕེབས་པ་དེ་ཨེབ་རིལ་སྐྱུལ་གྱི་ཉིན་མོ་དང་
ཏ་ཅང་ཉེ་པོ་ཡོད་པས་སལ་ཆེར་ལོང་གི་སྐྱ་ཚད་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་སྲིད།

རིན་པོ་ཆེས་ ༡༩༤༥ ལོ་ཤིལ་བོར་གསུང་ཚོས་གནང་རྒྱུ་དང་། ལོ་མང་རིང་ལ་ལས་
འཆར་བཀོད་པའི་ཚོགས་འདུ་ཁག་ཚོགས་རྒྱ་བཅས་སྐྱ་མཐུད་དེ་གནང་བ་རེད། བཟོ་
རྒྱུ་དེ་བཤོ་སྲིང་ཚོགས་འདུ་དང་ཀ་ལཱ་པའི་འདུ་འདོམས་གཉིས་ཀ་ཐེངས་དང་པོར་
༡༩༤༥ དབྱར་ཐོག་དེར་ RMDC ནུ་ཚོགས་པ་རེད། གྲུང་གསར་པ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་ཉོས་
པ་དང་། སྐབས་རེ་རྒྱ་བ་ནས་རྒྱ་བ་བསྐྱུད་དེ་འདུ་འདོམས་དེ་གཉིས་ལ་ཞུགས་མཁན་
བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མ་ཤོང་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ཚོས་ཚོགས་གྱི་ཁང་པའི་མཐུན་ཁྱེན་རྒྱ་སྲིད་དང་དེང་
དུས་ཅན་དུ་བསྐྱུར་བ་རེད། ང་ཚོས་ད་ཆ་ཤམ་ལྷ་ལ་མོན་ཐེན་ཚོས་ཚོགས་ཞེས་འབོད་
པའི་ RMDC ནུ་བཤོ་སྲིང་ཚོགས་འདུ་སྐྱ་མཐུད་ནས་ཚོགས་གྱི་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ཞིང་
ལ་ཕེབས་རྗེས་མི་ལོ་དེ་དག་གི་རིང་ལ་ཚོས་ཚོགས་གྱི་མཐུན་ཁྱེན་ལ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད།
འོན་ཀྱང་ལོང་གིས་རྒྱང་གཞི་བཏོང་ནས་ང་ཚོས་ང་ཚོ་རང་གི་ལྷོ་གནས་དེ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་
ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་ལས་གཞི་དེ་དག་ལ་བཀོལ་དགོས་པའི་ལུ་ཚུགས་གནང་།

རིན་པོ་ཆེས་འདས་པའི་མི་ལོ་བརྒྱ་བདུན་གྱི་རིང་ལ་གསུང་ཚོས་གནང་སའི་གོང་
ཁྲིར་གྱི་ལྷོ་གནས་ཁག་མང་པོར་མཐའ་མའི་སྐོར་སྐོར་དེ་གནང་། མི་ཚོས་དུས་ཚོད་དེ་
མཐའ་མ་ཡིན་པ་ག་ནས་ཤེས། རིན་པོ་ཆེ་ལོང་རང་གིས་འདི་མཁྱེན་གྱི་ཡོད་པ་ངས་
ཤེས་གྱི་མེད་དེ། འོན་ཀྱང་སྐྱ་ཚེ་ཡུན་རིང་བརྟན་གྱི་མེད་པའི་དུན་ཚོར་དེ་ལོང་རང་ལ་
ཡོད་པ་ངས་མངོན་གསལ་དོད་པོར་ཚོར་བྱུང་། ལོང་གིས་ ༡༩༤༦ ལོ་རྒྱུ་བ་དང་པོ་དང་
དེའི་སྐུ་ལོའི་རྒྱ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་ཡོ་རོབ་ཏུ་ཕྱོགས་སྐྱོད་གནང་སྟེ་དེ་གར་དོ་རྗེ་
ལྷ་འབྲོར་མའི་བཀའ་དབང་གནང་བ་དང་། དེ་ནི་ཡོ་རོབ་ཏུ་ཐེངས་དང་པོ་དང་ལོང་
རང་གི་སྐྱ་ཚེའི་ནང་གི་མཐའ་མ་དེ་རེད། ༡༩༤༦ ལོའི་རྒྱ་བ་དུག་པར་ལོང་གིས་ཀམ་འི་
ཚོས་སྲིང་ལ་ཆེབས་སྐྱུར་མཐའ་མ་དེ་གནང་སྟེ་ཤམ་ལྷ་ལ་དང་སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་
པ་གཉིས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པའི་སྐོར་ལ་བཤོ་སྲིང་ཚོགས་འདུ་ཞིག་གནང་།

༡༩༤༦ ལོའི་རྒྱ་བ་བཞི་པར་རིན་པོ་ཆེས་སྟོན་ཏེ་ཁྲུང་ལུང་ལོ་གི་སློབ་མ་སུམ་བརྒྱ་
སྐོར་ཞིག་ལ་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་དབང་སྐུར་མངོན། དབང་ལུང་འདི་མི་ཚོ་ལ་
འབོག་ཐུབ་པ་གནང་རྒྱུ་དེ་ནི་ཁོང་གིས་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་དུ་བཅི་གནང་གི་ཡོད། མཐའ་
མ་དེར་དོན་དངོས་སུ་ཁོང་གིས་དབང་ལུང་འདི་གནང་བ་དེས་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་
ལྷ་བརྟན་དུ་བརྩམས་ཐུབ་མོང་སྟེ་མ་པ་དགོངས་ཡོད། ཚོ་ག་འདི་ལ་ཉི་མ་གཉིས་འགོར་
གི་ཡོད། རྒྱལ་ས་དེར་ཁོང་སྐྱེ་ཁམས་བདེ་པོ་མེད་ཅང་ཁོང་སྐྱེ་ཐང་མཉམ་པོ་ཞེ་དྲགས་
བྱུང་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་འདི་ལྟར་པས་ཁོང་ཐུགས་དམྱེས་པོ་བྱུང་ཡོད། ང་རང་ཡང་
དབང་གལ་ལ་ཡོད་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་ལ། ལོ་སྟོན་མ་དེར་ཁོང་གིས་ང་ལ་རྗེ་རྗེ་རྟེན་
འགྲུབ་མའི་དབང་ལྷ་དགོས་པའི་ལྷ་རྩལ་གནང་བའི་ཁོང་གི་བཀའ་རིན་དེ་ངས་རྟོགས་
བྱུང་། གལ་ཏེ་ལུང་དེ་མེད་ན་ངས་ཁོང་གི་སྐྱེ་མཁུན་ནས་དབང་མཐའ་མ་འདི་ཐོབ་ཐུབ་
ཡོད་ཀྱི་མ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་ ༡༩༤༦ གི་དབྱར་སྟོན་དེར་ཀ་ལཱ་པའི་འདུ་འཛོམས་མཐའ་མ་དེ་སྐོང་
ཚོགས་གནང་བ་དང་། འདིའི་རྗེས་སུ་ཁོང་ཚོགས་མགོན་དུ་དབུ་བཞུགས་ཐོག་བཟོ་
སྒྲུབའི་བཤོ་སྐྱེང་ཚོགས་འདུ་མཐའ་མ་དེ་ཚོགས་གནང་མངོན། དབྱར་ཐོག་དེར་གྲོང་ཁྱེར་
ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་རུ་སྐར་གི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཀྱང་ཚོགས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་དེར་
ཡུན་སྐྱུང་ཞིག་ལས་མ་བཞུགས་པར་ལེབས་གནང་བ་རེད། བཤོ་སྐྱེང་ཚོགས་འདུ་འདིའི་
རྒྱལ་ས་སུ་ཁོང་གིས་གསུང་བཤད་ཉུང་དུ་དང་སྐྱུང་སྐྱུང་ལས་གནང་མེད་པ་དང་། ཡ་
མཚན་པ་ཞིག་ལ་ཁོང་གིས་རྗེ་རྗེ་སྟོན་དཔོན་སྟོ་གོས་རྗེ་རྗེ་ལ་མཚུགས་པས་ཀྱི་གཏམ་
བཤད་བྱེད་རྒྱུ་དང་། རྗེ་རྗེའི་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ཉིན་མཐའ་མར་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་དབང་ལུང་
གནང་དགོས་པའི་བཀའ་མངགས་གནང་སྟེ་ཁོང་གིས་ RMDC ལས་ཉིན་ཤས་སྟོན་
ལ་ལེབས་གནང་མངོན།

རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྟོན་ལ་ནས་འགོ་བརྩམས་ཏེ་ལོ་དེ་ཉ་ལི་རྣམས་ལ་ཕྱེལ་གནང་མངོན་
རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད། ཐོག་མའི་ཆ་ལ་དེ་གར་བཞུགས་ཡུན་དེ་ལོ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་

དེའི་རྗེས་སུ་ཁོང་སྣོལ་ཏར་དུ་ཕྱིར་ལོག་གནང་རྒྱའི་རེ་བ་རེད། ངས་ལོ་གཅིག་གི་དོན་
དུ་བཟའ་མི་ཚ་ཚང་ཡར་སྐྱོར་པ་ལས་སྣོལ་ཏར་དུ་བསྐྱད་ནས་དུས་དང་དུས་སུ་རིན་པོ་
ཚེར་ཐུག་འཕྲད་དུ་བཅར་རྒྱའི་འཆར་གཞི་བྱས། དོན་ཀྱང་བརྗེ་ལན་གང་ཡང་མེད་པར་
འདི་དག་ཚང་མར་འཇུག་བ་ཐེབས་ཀྱི་རེད།

ཉིན་གཅིག་ ༡༩༥༦ གི་རྒྱ་བ་བརྒྱད་པའི་ནང་ང་ཚོ་སྣོལ་ཏར་གྱི་ཀ་ལྷ་པའི་ཕོ་བྲང་
དུ་ཡོད་སྐབས། རིན་པོ་ཚེས་ཁོང་གི་བཀའ་སྲུང་བ་ཞིག་བརྒྱུད་དེ་རྩ་དག་ཡིན་ཞེས་ང་
འཕོད་འགྲུག་གནང་བྱུང་། སྐབས་དེ་དུས་ང་ཁྱིམ་གྱི་ཁང་མིག་གཞན་ཞིག་དུ་ཡོད། དོན་
ཀྱང་ང་ཁོང་གི་གཞིམ་ཁང་དུ་བཅར་བ་ཡིན། ཁོང་གིས་ང་ལ་ “ད་དུས་ཚོད་རན་འདུག
ངས་ནོ་རྒྱ་སི་ཁོ་ག་ལ་དུས་གཏན་དུ་སྐྱོར་འདོད་འདུག ང་ཚོ་ཚང་མ་འགོ་དགོས་པ་རེད།
ཁྱིད་རང་དང་སྤུ་གུ་ཚོས་ངའི་མཉམ་དུ་ཡོད་རྒྱའི་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོས། ང་ཚོ་གཟའ་
འཁོར་རྗེས་མ་དེར་ཐོན་དགོས།” ཞེས་གསུངས། དེ་ནི་སྣོལ་ཏར་ཐོལ་རྒྱལ་དང་ང་རང་
གིས་ཅི་ཞིག་འདོད་པ་དེ་དང་རྒྱབ་འགལ་ཡིན་ཏུང་། རྒྱ་མཚན་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་
ནས་ང་རང་ལ་འགྲིག་པར་མངོན། ཁོང་གིས་དུས་བཀག་ལས་བདུན་ཕྱག་འགའི་སྣོན་
ལ་ཐེབས་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་གི་འདུག འདིས་ང་ལ་དེའི་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་
ཚེས་གེ་སར་སྐྱུལ་སྐྱུ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་ང་ཚོས་ཁོ་ལ་མ་མེད་ཀྱི་འདོན་བྱེད་དགོས་རེད་
ཅེས་གསུངས་པ་དེ་དྲན་གསོ་ཕན་བྱ་བཏང་བྱུང་། རིན་པོ་ཚེས་ང་འཕོད་འགྲུག་གནང་
སྐབས་དེས་སྐབས་དེར་ཁོང་གི་ཐུགས་འདོད་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་ངས་ངེས་པར་དུ་དང་ལེན་
ལྷུ་དགོས་རེད་སྟེ་པ་ཞིག་བཟོས་བྱུང་། ངས་དོན་དམ་དུ་ཉ་ལམ་ཐེ་ཚོམ་བལ་བའི་སྣོ་
ནས་ཁོང་ལ་ “རེད། ང་ཚོ་འགོ་ན་འགྲིག་གི་རེད།” ཅེས་ལྟས།

དེ་ནས་ཁོང་གིས་ང་ལ་ “ང་ཚོ་ཉ་ལི་རྒྱལ་སི་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་ཁང་པ་དེར་
སྐྱོར་རྒྱ་རེད། དེ་ཀ་ལྷ་པའི་ཕོ་བྲང་ཆགས་ཀྱི་རེད།” ཅེས་གསུངས། དེ་ནི་ཉ་ཅང་ཁ་ཏུ་ཁ་
ཐུག་གི་གསུང་ཞིག་དུ་ཚོར་ན་ཡང་། དོན་དངོས་སུ་དེ་ནི་ཞེ་དགས་སྐོ་སྐོབས་ཚེན་པོའི་
ཐག་གཅོད་ཅིག་རེད། རིན་པོ་ཚེས་ ༡༩༥༥ ལོར་རྒྱལ་ཚབ་དང་ལྷ་སྐྱེས་རི་ཆེ་གཞིས་

ལ་སྐྱེག་འདུགས་དང་ཚོས་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བ་དང་། ལོ་གཅིག་ཙམ་གྱི་ནང་
 དུ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་གར་ཕེབས་རྒྱའི་གྲ་སྐྱིག་གི་ཆེད་དུ་ཉ་ལེ་སྐྱེག་སི་ཏུ་སྐོར་དགོས་པའི་
 བཀོད་མངགས་གནང་བ་རེད། རྒྱལ་ཚབ་དང་ཉ་ལེ་སྐྱེག་སི་ཏུ་ཡོད་པའི་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་
 ཚོགས་མི་ཚོའི་འབད་བཅོམ་བརྒྱུད་དེ་ཁོང་ཚོར་བཟོ་རྒྱུ་སྐོར་རྒྱའི་ཁང་པ་ཞིག་ཁའོ་
 མར་ལམ་ཐོག་ཏུ་ཐོབ་འདུག་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་ལས་ལ་མཐུན་འགྱུར་བྱེད་མཁན་ཉ་ཅང་
 གཏོང་པོད་ཅན་གྱི་དབང་ཕྱེད་མར་ཐ་སྐོན་བཟེ་ཟེར་བ་ཞིག་ང་ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་ནང་དུ་
 ཡོད། མོས་ལོ་མང་རིང་ལ་རྒྱ་རོ་པའི་མཐོ་སློབ་ལ་འགྲོ་གྲོན་བཏང་བ་དང་། དཔེར་ན། རྒྱ་
 ལ་རྒྱ་ཡིག་རྒྱུར་ཚོགས་པའི་ལས་འགུལ་ཁག་ལ་མཐུན་ཁྱེན་རྒྱུར་བ་སོགས་ལས་འཆར་
 གཞན་མང་པོའི་ཐོག་ལ་ཉ་ཅང་གཏོང་པོད་ཆེན་པོ་བྱས་ཡོད། གནད་དོན་འདིའི་ཐད་
 ལ་མོས་ཁའོ་མར་ལམ་ཐོག་གི་ཁང་པ་དེ་ཉོ་རྒྱའི་དངུལ་ཞལ་འདེབས་སྤྲད་པ་རེད། ༡༩༥༥
 ལོ་འཁྲིལ་པོར་བཟོ་བཅོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་སྟེ། ༡༩༥༦ གི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ནང་དུ་རིན་པོ་
 ཚོས་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ལྷགས་མཐུན་དབུ་འབྱེད་གནང་བར་དེ་གར་ཕེབས་པ་རེད། མཛད་
 སྟོན་དེར་ས་གནས་སྲིད་དོན་པ་དང་། ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་དབུ་འབྱེད། ཚོང་པ། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་
 ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་བཅས་ཀྱིས་མཉམ་ཞུགས་བྱས་ཡོད།

དེ་དུས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ཁོ་རང་གི་བསམ་པར་ཁོ་རང་དང་ཁོ་རང་གི་ནང་མི་སྡོད་རྒྱར་
 འཚམས་པོ་འདུག་སྟམ་པའི་ཁང་པ་ཞིག་རག་འདུག་དེ་ནི་ཉ་ལེ་སྐྱེག་སི་ས་ཁུལ་གྱི་རིན་
 པོད་ཆེ་ཐོས་ཡིན་ས་ཡུང་ཞེས་པའི་ལམ་ཆེན་སྟེང་གི་ཐོག་རྩེག་གསུམ་ཅན་གྱི་ཁང་
 ཆེན་ཞིག་རེད། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ཁོ་རང་གི་ཁང་པ་དེ་བཟོ་བཅོས་རྒྱུ་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་པ་
 དང་། ཁོས་ལས་འཆར་དེའི་ཐོག་ལ་ཨ་རིའི་ཎོ་ལོར་འབུམ་ལྷག་གི་དངུལ་འབོར་ཉ་ཅང་
 ཆེན་པོའི་འགྲོ་གྲོན་བཏང་བ་རེད། ཁོས་དངུལ་འགྲོ་སོང་གཏོང་བཞིན་པ་དང་ཁོ་རང་རི་
 ལྟར་སྡོད་རྒྱའི་གྲ་སྐྱིག་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐོར་ལ་སྐྱོན་བཟོད་མང་པོ་བྱུང་བ་རེད། དང་པོ་
 བྱས་ན་ཁོ་དང་ལྷ་ལྷམ་རི་ཆེ་ལ་སྤུ་གྲུ་བཞི་ཐེ་བའི་ནང་མི་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། (༡༩༥༡ ལོར་
 ཁོ་གཉིས་ལ་མཆོ་མ་ཞིག་སྐྱེས་པ་རེད།) ཁོང་ཚོ་ལ་གོ་ཡུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་དགོས་མཁོ་

ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་བྱེད་སྤངས་དེ་ཐལ་ཆ་རེད། ཁོ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་ལ་ནམ་ཡང་བྱུང་མེད་པའི་ཏ་ཅང་རྒྱས་སློབ་ཆེ་བའི་མི་ཆེ་སྐྱེལ་སྤངས་ཤིག་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་མངོན། འདི་བསམ་པར་ཁོས་ཁོ་རང་མཚོགས་ལྷན་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་གོ་གནས་དེ་བཟུང་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། ཁོ་རང་གཙོ་འདོད་ཡིན་སྐབས་སུ་ཁོ་རང་ལ་ཁང་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་པའི་འཆར་སྤང་ཡོད་པ་རེད་སྟེ། འདི་དང་དུས་མཉམ་དུ་བཟོ་རྒྱུ་ལ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དཀའ་ངལ་ལྷགས་ཆེ་འཕྲད་བཞིན་པ་རེད། གཞན་ཚང་མ་པར་བཞག་སྟེ་ཁོའི་སྣོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དཔལ་གྲོན་ཆེན་པོ་དེ་འབྲས་བུར་བཏང་བ་དེ་ང་ཚོར་རྗེ་བ་ཞིག་རེད།

མཚམས་འདི་བར་དུ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་ལ་ཉེ་བོ་དང་ཡིད་ཆེས་སློབ་འཁེལ་ཡོད་པ་ཐེ་བའི་མི་མང་པོའི་ས་ནས་སྐྱོན་བཟོད་འདི་དག་གསན་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཐོག་ལ་གང་ཡང་གནང་མེད། དེ་ནས་གནང་ཐེངས་གཅིག་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོངས་སྤོགས་སྟེབ་ལ་གཏོང་བྱུག་གནང་བ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་ཏ་ལི་སྐྱེག་སི་ཏུ་སྟོ་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་ཁོང་ལ་ཁང་པ་དེ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པའི་བར་ལན་རྒྱལ་ཚབ་ལ་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་ཁོང་རང་གི་སྟོབ་མ་རྒན་པ་ལ་རི་མར་ཐེལ་སི་ཐེན་མངགས་གཏོང་མཛད་པ་རེད། དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེས་འདི་གཏན་འཁེལ་བཟོ་བའི་སྟེན་དུ་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ཞལ་པར་གནང་བ་རེད། འགོ་གྲོན་བཏང་ཚར་བ་དེ་ཤོད་ག་ལ་དགོས། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ཁོ་རང་གི་ཆེད་དུ་བཟོས་པའི་རྒྱས་སློབ་ཆེ་བའི་རྒྱལ་ཁང་དེར་སྟོན་རྒྱ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ནི་ང་ཚོ་མང་པོའི་སྟོ་ལ་འཁོར་བ་ནང་བཞིན་ཁོས་ཁང་པ་དེ་ཁོ་རང་གི་སྟོ་མའི་ཆེད་དུ་བཟོས་པ་ནང་བཞིན་ཆགས་པ་རེད། ང་ཚོ་ནམ་རྒྱུན་སྟོན་ས་ཏ་ཆེ་སྟེ་ལེ་ཇི་ལམ་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕོ་བྲང་དེ་ཆེ་ཆུང་དང་། བཟོ་བཅོས་ཀྱི་རིམ་པ། རང་གི་རྒྱན་བཀོད་བཅས་གང་ཐད་ནས་འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་ཁང་པ་ཞིག་རེད། དེས་ན་དོན་དངོས་སུ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ཁོ་རང་གི་སྟོ་མ་ལས་ཀྱང་ཏ་ཅང་རྒྱུ་ཉམས་ཆེ་བའི་ཁང་པ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱད་ན་དེ་ནི་ཚད་ལས་བཟུལ་བའི་ཡ་མ་བྱུང་ཞིག་རེད།

ངས་ཐོས་པ་ལྟར་ན། རིག་པོ་ཆེའི་ཞལ་པར་འབྱོར་རྗེས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ཏ་ཅང་མི་སྲིད་
 པ་བྱུང་འདུག ལ་རིས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་གནས་ཚུལ་ཤོད་སྐབས་ཁོའི་ཐོག་མའི་རྣམ་འགྲུར་དེ་
 "སླ་མར་ཐུགས་འདོད་གང་ཡོད་བྱེད་རྒྱ་རེད།" ལྟ་བུར་མངོན། ཡིན་ན་ཡང་དེའི་རྗེས་སུ་
 ཁོ་ཁོང་ཁོ་ལངས་པ་དང་། སེམས་སྦྱུག་བྱུང་བ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུན་ལས་ཉེ་མ་འགའི་རིང་
 ཁོ་ལ་སེམས་གཙོ་བོ་ཐོག་པ་རེད། ཁོ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁང་པ་དེ་གཞན་ལ་སྤོང་འདོད་མེད།
 འོན་ཀྱང་ཁོས་མིན་ཞེས་བརྗོད་མི་བྱས་པའི་མི་གཅིག་པོ་དེ་རིག་པོ་ཆེ་རེད། མཚན་དེར་
 ཁ་པར་སླེབས་པའི་རྗེས་སུ་ཁོ་ཁོང་ཁོ་ཆེན་པོ་ལངས་ཏེ་ཅ་དངོས་རྣམས་གཞུག་གཙོག་
 བྱས་ཡོད་སྐོར་ངས་ཐོས་བྱུང་། ང་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ང་ཚོའི་ལས་
 བྱེད་རྣམས་རིག་པོ་ཆེ་དང་གཉིས་མ་སླེབས་སྟེན་ལ་ང་ཚོའི་ཅ་ལག་སྐོར་བྱིར་ཏེ་ལི་སྐྱེག་
 སི་ཡི་ཡུང་ཞེས་པའི་ལམ་ལམ་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕོ་བྲང་གསར་པར་འབྱོར་སྐབས། ཁོང་
 ཚོས་ལྷན་ཁང་གི་རྩིས་ལྟོས་སུ་ཨ་ཙོར་གྱི་བང་ཁྲི་བའི་བཞུགས་ལུགས་ཀྱི་ཨི་ལུང་ཡོད་པ་དང་།
 རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་ཉལ་ཁང་གི་རྩིས་ལྟོས་ནས་མཚོད་གཤོམ་བཞུགས་ལུགས་ཀྱི་ཨི་ལུང་ཆེན་པོ་
 ཡོད་པ་མཐོང་འདུག ཁོང་ཚོས་མཚོད་གཤོམ་དང་བང་ཁྲི་རྣམས་ཁོང་རང་ཚོའི་མཉམ་
 ཏུ་བྱེད་ཕྱིན་པ་འདྲ་སྟེ།

རིག་པོ་ཆེས་ང་ལ་ང་ཚོ་ཚང་མ་སྐོར་རྒྱ་ཡིན་གསུངས་པའི་ཉེན་མོ་དེ་རང་ལ། ཁོང་
 གིས་མི་ཆེལ་དང་དང་གཉིས་ལ་ཁོང་གི་མཉམ་ཏུ་མོ་ཎའི་ནང་འཆམ་འཆམ་ལ་འགྲོ་དགོས་
 པའི་བཀའ་གནང་། ང་ཚོས་ཁོང་གི་མོ་ཎའི་ཚོགས་མཚན་ཨང་རྟགས་སྐྱར་བྱུང་གི་ཐོག་ཏུ་
 བེ་ཨེ་ལ་ཇི་ཏེ་ (TLGD – Tiger, Lion, Garuda, Dragon) རྟེན་སྟག་མེད་ལྷུང་འབྲུག་
 ཅས་བྲིས་ཡོད་པའི་མེར་སེ་ཏེ་སི་ (Mercedes) དེའི་ནང་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན། ཁ་ལོ་པ་
 ཞེག་ཀྱང་ཡོད་ལ་མི་ཆེལ་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་བཀའ་ཏུ་ཁ་ལོ་པ་དང་མཉམ་ཏུ་བསྐྱེད། རིག་
 པོ་ཆེ་དང་དང་གཉིས་རྒྱུ་བྱུང་། རིག་པོ་ཆེས་ང་ཚོ་སྟོལ་ཏེ་ཏུ་སྟོན་པའི་ས་ཆ་
 དང་། གནས་ཚུལ་གལ་ཆེན་རིགས་བྱུང་པའི་ས་ཆ་ཚང་མར་ཕེབས་འདོད་གནང་སོང་།
 ང་ཚོས་སྟོལ་ཏེ་ཏུ་ཐོག་ལུང་ཕྱོགས་སུ་བྱིན་ཏེ་སྐོར་མེལ་ཁན་ཡོན་གྱི་ཁང་པ་དེར་ཐེངས་

གིས་ཚོམས་ཁང་དུ་ང་དང་ཡུ་གུ་ཚོར་བསུ་བ་བྱེད་པའི་དགའ་སྟོན་ཞིག་ལ་ནང་པའི་
ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་སློབ་མ་རི་སྟེང་ཅིག་དེ་ཉིན་མགོན་འབོད་གནང་འདུག བུ་ལ་མི་ཚང་མ་
ཁོང་སར་འདྲོམས་པ་དེས་ཁོང་ཐུགས་མཉམ་པོ་དང་། ང་ཚོའི་མི་ཚོ་གསར་པའི་རེ་འདུན་
དེར་ཁོང་སློབ་འཕེལ་པོ་བྱུང་ཡོད་པར་མངོན།

ང་ཁང་པའི་ཚེ་ཐོག་གི་སྟོན་ཤག་ཅིག་ཏུ་མི་ཚེལ་དང་བུ་ཚུང་བ་གཉིས་ཀྱི་མཉམ་དུ་
སློར་པ་ཡིན། གེ་སར་ལ་ང་ཚོའི་འོག་ཐོག་དེར་ཁང་མིག་ཅིག་ཡོད། དེ་ནི་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་
དར་ཡོལ་སྐྱུ་བོ་དང་ཚོན་སྐྱུ་བོ་བཏང་བའི་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམ་ཚུང་ཚེན་པོ་དེའི་འགམ་
དུ་ཡོད། དེ་ནི་གཉིད་བྲོ་སའི་ཁང་མིག་ཅིག་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ཡུང་ལམ་ཚེན་མཐོང་
བའི་སྐྱེའུ་ཁུང་ཚེན་པོ་ཡོད།

ང་དང་མི་ཚེལ་སྟོན་སའི་སྟོན་ཤག་དེ་རྒྱས་སྟོས་ཚེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ལྟར་ཚོར། ངས་
ཕོ་བྲང་གི་ཁོར་ཡུག་ནང་དུ་ང་རང་དང་ཡུ་གུ་ཚོར་སྟེར་གྱི་བོ་ཡུལ་གྱི་དགོས་མཁོའི་ཆེད་
དུ་འཐབ་ཚེད་ཡུན་རིང་བྱས་པ་ཡིན། ཇེ་མིད་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་ངས་ནང་མིའི་ཁོར་ཡུག་
ཅིག་བསྐྱུན་ཐབས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྟོལ་ཁར་གྱི་ཁིང་ལམ་ཚེན་སྟེང་གི་ཁང་པ་ཞིག་ཏུ་ཕོ་བྲང་
ནས་གནས་སྐབས་སློར་པ་ཡིན། ངས་ལོང་དུ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་པ་ལྟར། དམིགས་བསལ་
བཟའ་མི་མང་དུ་བྱིན་དུས། འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་གཉེན་སྦྲིག་བྱས་པའི་ལོ་མང་
རིང་གི་འཐབ་ཚེད་ཅིག་རེད། ཉ་ལི་རྒྱག་སེ་ཡི་ཕོ་བྲང་ནང་དུ་ངའི་དགོས་མཁོ་ཚང་བར་
བྱས་པ་དེས་ང་སྦྱིད་པོ་བྱུང་། ངས་ང་རང་སྟོན་སྟོན་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། དོན་དངོས་སུ་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་མང་དུ་སྐྱེས་པ་ཞིག་ཚོར་བྱུང་།

ང་ཚོའི་སྟོན་ཤག་ཏུ་མི་ཚེལ་ང་གཉིས་ལ་ཚོམས་ཚེན་དང་གསོལ་ཚིགས་ཁང་མཉམ་
དུ་བསྐྱབས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། རྟེན་ཐོག་ཏུ་ཐབ་ཚང་ཚུང་ཚུང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། རྒྱན་
ལུན་ང་ཚོས་དགོང་ཚིགས་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྟོན་དུ་འོག་ཐོག་ཏུ་བཟའ་ཡི་ཡོད། འོན་
ཀྱང་གལ་ཏེ་ང་ལ་འདོད་པ་ཡོད་ན་ངས་ཡུ་གུ་ཚོའི་ཞོགས་རྗེས་ཐོག་ཏུ་བཟོ་ཐུབ་པ་
དང་། ཁོང་ཚོའི་ཆེད་དུ་ཞལ་ཏྲོག་གི་རིགས་ཀྱང་དེ་གར་འདྲོག་གི་ཡོད། ང་གཉིས་དང་

ཕྱག་གཉེས་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཁོས་གཟུང་འཁོར་འགའི་རིང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་
འཇ་མར་དུ་སྐྱར་ལོག་བྱེད་དགོས་བྱུང་ཡོད། དུས་ལྟན་དེའི་རིང་ལ་ང་ཁང་པ་དེའི་
ནང་དུ་ང་རང་གི་སྲུ་གུ་གསུམ་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱོད་པ་ཡིན།

དགོང་དྲོ་ཞིག་ལ་ང་རིན་པོ་ཆེར་བསྟོན་པར་བྱིན་པ་ཡིན། ཁོང་གཟིམ་ཁང་གི་ནང་དུ་
གཟིམས་ཁྲིའི་ཟུར་ཞིག་དུ་ཚོག་སྤར་བཞུགས་འདུག ཁོང་གི་སྟོན་ཆས་ནས་དེ་ནས་ཞུགས་
འཇོག་གི་ཡོད་པ་ངས་མཐོང་བྱུང་། ངས་ཁོང་ལ་ག་རེ་བྱུང་སོང་ཞེས་བཀའ་རི་ལྷན་
པས་ཁོང་གིས་མར་འདྲིལ་ནས་ཉལ་ཁྲིའི་འགམ་གྱི་ཚོག་ཅེའི་ཟུར་དེས་རྩ་གཤོག་དབྱེས་
སོང་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་འདར་སིག་སྐྱོན་བཞིན་ཞུགས་མང་པོ་ཐོན་བཞིན་འདུག ཁོང་
གིས་ང་ལ་ “སྟོན་དང་། ངའི་རྩ་བར་ཆ་བཟོས་ཡོད། ངས་ཞུགས་དེ་མཚམས་གཅོད་སྐབས་ཀྱི་
མི་འདུག་ཅེས་གསུངས། ཁོང་གིས་ང་ལ་སུ་ཡང་མ་འདོད་གསུང་གི་འདུག འོན་ཀྱང་
ངས་ལྷ་ཚུགས་བྱས་པ་ཡིན། ང་རང་ཁོང་ལ་སེམས་ཁུལ་ཞེས་བྱེད་བྱུང་། སྐྱ་སྐྱ་དང་
དུ་སྐྱེའམ་ཉེ་ང་ཚོས་ཁོང་གི་སྟོན་མཚོག་ལ་རྩ་དགོས་བརྒྱུ་རྗེས་ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་
ང་གཉེས་ཁེར་རྒྱུ་གཟིམ་ཁང་དུ་བཞག་སྟེ་བྱིན་སོང་། ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ “ང་བྱེད་རང་
ལ་སེམས་ཁུལ་འདུག བྱེད་རང་ལ་མ་འགྲིག་པ་ཞིག་བྱུང་འདུག བྱེད་རང་ག་དུས་ཡིན་
ནའང་མལ་ཁྲིར་གཟིམས་བཞུགས་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད། སང་ཉིན་ང་ཚོས་དེ་ལོའ་དེ་ཚོ་
བྱས་ཉེ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཕོག་དུ་འདུག་དགོས། ང་ཚོ་བྱི་ལ་ཕེབས་ནའང་ཚོགས་སྐབས་
འདིར་ང་ཚོས་བྱེད་རང་ལ་བྱག་ཕོགས་ག་རེ་ལྷ་སྐབས་པ་འདུག” ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན།

ཁོང་གིས་ “ད་ཞེས་བྱས་འཕྱིས་བྱས་པ་རེད། ད་ཞེས་བྱས་འཕྱིས་བྱས་པ་རེད།”
ཅེས་གསུངས་བྱུང་།

དེ་ནས་ངས་ཁོང་ལ་སྐྱོ་བ་སྐྱེལ་ཐབས་རེ་བྱས་ཉེ་ཁོང་དང་སྟོན་དུ་དུས་ཚོད་མང་བ་
གཏོང་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་སྐྱགས་ལ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་
རི་སྐྱོད་ཅིག་ང་ལ་གསུངས་བྱུང་། ཁོང་གིས་ “རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་གནས་སྟངས་དེ་འདིགས་
སུ་ཅུང་བ་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་ཁོ་ལྷ་གཏོར་བྱེད་དགོས་པ་རེད།” ཅེས་གསུངས། ཁོང་གིས་

འདིའི་སྐོར་ལ་དམིགས་སུ་བཀའ་ཉེ་གསུངས་བྱང་ཡང་། ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ང་ལ་
 བསམ་སྒོ་འཁོར་མ་བྱུང་། ཁོང་གིས་ང་ལ་ “རྒྱལ་ཚབ་དེ་འདིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་འདུག
 ང་ཚོས་ཁོའི་གོ་གནས་དེ་འཕྲོག་དགོས། ཁོ་ནི་འདིགས་སྣང་ཅན་ཞིག་འདུག” ཅེས་
 ཐེངས་མང་གསུངས་བྱུང་། ངས་ཁོ་ཇི་ལྟར་གནས་དབྱུང་གཏོང་རྒྱུའི་ཐད་ལ་བསམ་སྒོ་
 འཁོར་བྱུང་མ་སོང་། ལོ་འགའི་སྡོམ་ལ་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་དཀའ་
 ངལ་ཡོད་པ་ལྟས་པ་ཡིན། དེ་དུས་ཁོང་གིས་ “འགྲིག་གི་རེད། ང་ཚོས་ཁོ་གནས་དབྱུང་
 གཏོང་ཚོག་འོན་ཀྱང་ཁོའི་ཚབ་ལ་གཞན་དག་སུ་ཡོད་རེད་སྟེ་མ་གྱི་འདུག་གམ། ལས་ཀ་
 དེ་སྲུང་བྱེད་ཐུབ་བམ།” ཞེས་གསུངས་ཉེ་ཁོང་གིས་མི་འགའ་ཤས་ཀྱི་མིང་བཏོན་གནང་
 བའི་རྗེས་སུ་ “གཞན་སུ་ཡོད་རེད།” ཅེས་ཉལ་དགོད་ཤོར་བ་གནང་སོང་། ལས་ཀ་དེ་
 བྱེད་ཐུབ་མ་ཁན་གཞན་དག་སུ་ཡང་མེད་པ་ཁོང་གིས་དགོངས་འདུག།

སྐབས་འདིར་ཡང་ཁོང་གིས་ང་ལ་ “ང་ཚོས་ཁྱེད་རང་ས་སྐྱོང་དབང་མོའི་ཚུལ་ལ་
 ཡང་སྐྱུར་གཏན་འཁེལ་བ་བྱེད་དགོས།” ཞེས་གསུངས་བྱུང་སྟེ། དེའི་སྐོར་ལ་འང་ང་ཚོས་
 གང་ཡང་བྱས་ཡོད་པ་མ་རེད། སྐབས་རེ་ངས་ཁོང་དང་བཀའ་མོལ་ལྷ་རྒྱུའི་འབད་
 བཚོན་བྱེད་དུས་ཁོང་ནི་ཡོངས་སུ་སླ་བསྐྱབ་པ་ལྟ་བུར་ཚོར་བྱུང་། ཡང་སྐབས་གཞན་དུ་
 བྱེད་ཁོང་གིས་ལོག་ལེབས་ཉེ་ཁོང་དངོས་སུ་ཡོད་པས་བཀའ་མོལ་ལྷ་བྱུབ་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ན་
 ཡང་གནས་སྣངས་དེ་ཉལ་ལྡོ་མོ་རེད། སྐབས་དེར་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་བཀའ་མོལ་གྱི་རྒྱན་
 འཁྱོངས་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ལས་སླ་པོ་མེད།

སྤྱི་སྒྲ་དགུ་པའི་སྐབས་ལྷན་སྐྱོད་གི་ཉིན་རྒྱུ་ཅིག་ལ་ངས་ཇེ་མེད་མལ་སར་བསྐྱལ་ཚར་
 ཅོམ་བྱས་ཉེ་བསྐྱད་ཡོད། སྤྱི་སྒྲ་ལས་ཐོག་དེས་ངའི་སྡོད་ཤག་ཏུ་བརྒྱགས་ཡོང་སྟེ། “ཁྱེད་
 རང་ལ་སྤྲོན་ཁབ་ཅིག་ཡོད་དམ། ཁྱེད་རང་ལ་སྤྲོན་ཁབ་ཀྱི་རིགས་དེ་འདྲ་ཡོད་དམ།
 རིན་པོ་ཆེས་དབྱགས་གཏོང་གི་མི་འདུག” ཅེས་དྲིས་བྱུང་། ངས་ཁོང་ཚོས་གང་ལབ་པ་
 མ་ཤེས་པའི་ངང་ནས་བྱིས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཤེལ་ཁབ་ཅིག་ཁྱེད་ཉེ་འོག་ཁང་དུ་
 བརྒྱགས་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེ་གར་ངས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དབྱགས་གཏོང་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་ཡོད་

ཐོས་མ་ཐག་ཏུ་འགྲིམ་འགྲུལ་ལས་ཚབ་ཅིག་ལ་ཁ་པར་བཏང་ནས། ཇམ་མར་ནས་ཏཱ་ལི་
 རྒྱལ་སི་ལ་འགོ་མཁན་གྱི་གནམ་གྲུའི་རྒྱབ་བཀྲལ་ཚང་མ་ཉེན་འགའི་རིང་ལ་མངགས་
 ཉོ་བྱས་འདུག (ཁོ་དང་ཁོའི་བཟའ་ཟླ་ཁ་རོ་ལིན་གཉིས་ཟླ་བ་དེའི་ཟླ་མཇུག་ཏུ་ཡར་
 ཡོང་གཏན་འཁེལ་ཡོད། ཁོ་གཉིས་དང་ཁོ་ཚོའི་བུ་མོ་དམར་འབྱར་རེ་ནི་ང་ཚོའི་མཉམ་
 ཏུ་ཕོ་བྲང་ཏུ་ལོ་རྗེས་མའི་ལས་བྱེད་གྱི་ཚུལ་ཏུ་སྡོད་རྒྱ་བྱས་ཡོད།) ཇི་མ་གྲིས་གནམ་
 གྲུའི་རྒྱབ་བཀྲལ་ཐོབ་ཚད་ཉར་ནས་མི་གཞན་དག་དགོས་མཁོ་ཡོད་མཁན་ཚང་མར་
 ཁ་པར་བཏང་འདུག ཚང་མར་ཡོང་འདོད་བྱུང་འདུག དེས་ན་ཡོང་རྒྱའི་རྒྱ་ཚོད་བཞི་
 བརྒྱ་ཞེ་བརྒྱད་གྱི་ནང་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་གནས་སྤངས་ཇི་འདྲ་ཡོད་མིན་དང་། དག་སྦྱིད་
 ཡོང་མིན་མི་གཉེས་པའི་ངང་ནས་ཁོང་གི་སློབ་མ་རྒྱན་གས་ཏཱ་ལམ་བརྒྱ་སྐོར་ཞིག་སྟོན་ཏེ་
 དང་། ས་གནས་གཞན་ནས་ཏཱ་ལི་རྒྱལ་སི་ཏུ་འབྱོར་བ་རེད། ང་ཚོས་མི་ཉི་ཤུ་སྐོར་ཞིག་ཀ་
 ལཱ་པའི་ཕོ་བྲང་ཏུ་བཞག ཁང་མིག་སྟོང་པ་ཡོད་ཚད་ཚང་མ་མི་སྡོད་སའི་ཆེད་ཏུ་བེད་
 རྒྱུད་བཏང་བ་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་ད་ཏུང་ཡང་དྲན་མེད་ཏུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་
 མཚོག་གི་དངོས་སློབ་དང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སླ་མ་གལ་ཆེན་འཇམ་མགོན་ཀོང་སླུལ་
 རིན་པོ་ཆེ་དང་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་གནམ་ཐོག་ནས་ཕེབས་གནང་སོང་། ཁོང་གཉིས་
 གྱིས་ཏཱ་ལི་རྒྱལ་སི་སྐྱེན་ཁང་གི་རྩ་དྲག་སྐྱེན་བཅོས་ཁང་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་གཟིགས་པར་
 ཕེབས་གནང་སོང་། སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེས་རིན་པོ་ཆེ་གཟིགས་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་ངས་ཕོ་
 བྲང་ཏུ་ཁོང་ལ་བཀའ་མོལ་ཞུས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ “ང་ཚོས་ཏུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་དྲག་
 རྒྱུད་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཁོང་གི་ཆེད་ཏུ་ཞབས་བཞུན་སྐྱ་མང་བྱེད་གྱི་
 ཡོད། འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་ཏུང་པ་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱ་ལུས་བརྗེ་གནང་རྒྱའི་ཐུགས་ཐག་བཅད་
 བ། འདི་དཀའ་ངལ་ཞིག་མ་རེད།” ཅེས་གསུངས། ངའི་སེམས་ནང་ལ་ “རེད། རྒྱུད་རང་
 གིས་གསུང་རྒྱ་དེ་ལས་སྐྱ་མོ་རེད།” སྐྱམ་པ་ཞིག་འཁོར་བྱུང་།

རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཚོས་ས་གནས་གང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མཉམ་དུ་འདྲོམས་ཏེ་ཁོང་གི་
དག་སྐྱེད་དང་ལྷག་པར་དུ་ཁོང་ལ་ཡོད་པའི་ཁོང་ཚོའི་བརྗེ་བ་དང་དད་པ་མཚོན་གྱིད་
དུ་ཞབས་བརྟན་དང་སློན་ལམ་སྣ་ཚོགས་གསོག་སྐྱབ་བྱས་པ་རེད།

ཉི་མ་འགའ་ཤས་ཀྱི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་པ་གསོ་ཐུབ་སོང་། འོན་ཀྱང་ཁོང་གི་
ལྷན་པ་ལ་སློན་ཤོར་ཡོད་པ་མངོན་གསལ་འདུག སློན་ཅི་ཅམ་ཤོར་ཡོད་པ་དང་དེ་སྐྱུར་
གསོ་ཐུབ་མིན་ང་ཚོས་ཤེས་མ་བྱུང་། མཐའ་མ་དེར་ང་ཚོས་ཁོང་པོ་བྱང་དུ་གདན་འདྲེན་
ཞུས་པ་ཡིན། ང་ཚོས་སློན་ཁང་གི་ཉལ་ཁྲི་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཁོང་གི་གཟིམ་ཁང་དུ་
བརྒྱབ་སྟེ་ང་རང་ཚོའི་མི་དང་ལྷན་དུ་ཁོང་ལ་ཉིན་མཚན་མེད་པར་ལྷ་རྟོག་གྱིད་མཁན་
སྟེར་གྱི་སློན་ཞབས་མ་སྐྱུས་པ་ཡིན། སློན་ཞབས་མ་དེ་ཚོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་ཚོའི་ཁྱིམ་མི་
ལ་འབྲེལ་བ་ཏུ་ཅང་བཟང་པོ་ཆགས་ཏེ་ཁོང་ཚོ་བཞི་པོ་ལོ་རྗེས་མ་དེར་སྐྱུར་མོན་དུ་རིན་
པོ་ཆེའི་སྐྱུ་ཕུར་ཞུགས་འབྲུལ་ལ་སླེབས་ཡོད།

འབྲུང་འབྲུར་གྱི་རྒྱ་བ་འགའི་ནང་དུ་ཁོང་གི་སྐྱུ་གཟུགས་ཀྱི་གནས་བབ་དེ་སྐབས་རེ་
ཡག་དུ་དང་སྐབས་རེ་སྐྱུག་དུ་ཕྱིན་སོང་། དུས་ཡུན་འདིའི་རིང་ལ་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
མི་ཚང་མས། སྐབས་རེ་ཁེར་རྒྱུད་དང་སྐབས་རེ་མཉམ་འདྲོམས་ཀྱི་སློབ་ནས། རིན་པོ་ཆེ་
སློབ་མ་ནང་བཞིན་དག་སྐྱེད་ཡོང་ཐབས་དང་། དཀའ་ངལ་ཆེ་བའི་གནས་སྐབས་འདིར་
རང་རང་སོ་སོའི་སྤྱི་གླིབ་སྦྱོང་ཐབས་ཀྱང་བྱས་ཡོད། ཁོང་གིས་བཀའ་ཚིག་གནང་ཐུབ་
པ་རྩ་བ་ནས་བྱུང་མ་སོང་། ངས་ཁོང་གིས་བཀའ་ཚིག་གནང་ཐུབ་ཐབས་བྱས་ཏེ། སྐབས་
ཤིག་ལ་ཁོང་གིས་ངས་བཤད་པའི་ཚིག་འབྲུ་འགའི་ལད་སྐྱོས་གནང་ཐུབ་པ་བྱུང་སོང་
སྟེ་མ་པ་དབུ་གྱི་འདུག དུས་ཡུན་སྐར་ཏུ་ཞིག་གི་རིང་ལ་ང་ལ་རེ་བ་བྱུང་། གང་འཚམས་
ཤིག་ནས་ཁོང་གིས་ “ང་ལ་ཆང་དགོས་” ཞེས་གསུངས་པ་ངས་གསལ་པོ་དབུ་གྱི་འདུག
ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་ཉན་ཉན་གསུངས་སོང་སྟེ། ངས་མི་ཆེལ་ལ་དེ་ལྟར་ཤོད་སྐབས་ཁོས་ཡིད་
ཚེས་མ་བྱས་པ་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།

ང་ཚོས་ཁོང་ལ་ནད་གསོ་ཁང་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་གཞུགས་གསོ་ཐབས་བྱས་ན་སྐྱམ་པའི་
བསམ་སྒོ་འཁོར་བའི་རིམ་པ་ཞིག་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། ༡༩༤༦ ལོའི་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་འགོ་
སྟོན་ཏུ་ཁོང་གི་སྐྱེན་གཞི་ཡང་སྐྱར་སྐྱེག་ཏུ་བྱིན་སོང་། ༡༩༤༦ ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཟླ་དཀྱིལ་
ཏུ་ཁོང་སྐྱར་ཏུ་སྐྱེན་ཁང་ལ་བསྐྱེད་དགོས་བྱུང་བ་རེད།

འདིའི་སྐབས་སུ་ང་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་ལ་མི་ལམ་མང་པོ་མིས་ཚོང་། ཟླ་བ་དང་པོའི་
ནང་ལ་ཁོང་རྒྱལ་པོའི་གཟིམ་ཁང་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་བཞེངས་ཏེ་བཞུགས་ཡོད་པ་མིས་བྱང་།
ཁོང་གིས་གོས་ཆེན་གྱི་བྱ་པ་སེར་པོ་ཞིག་མཚོན་དེ། ཚོས་གསུངས་པའི་མདུན་ལམ་གྱི་ཚེ་
མོར་སོན་དུས། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུའི་དཀྱིལ་ལ་ཕེབས་པ་ཞིག་འདུག ཁོང་ཞེ་དྲགས་རྣམས་
པ་མངོས་པོ་དང་མི་ལམ་གྱི་ནང་ཏུ་ཁོ་པོའི་སྐྱར་བཞེངས་འདུག མི་ལམ་གྱི་ནང་ཏུ་ཁོང་
གིས་ང་ལ་མཚུ་བ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་མཚུ་བ་བརྗེ་གནང་བཞིན་ “ང་མཚོགས་པོར་གྱི་ཡི་རེད།”
ཅེས་གསུངས། ཁོང་གིས་སྐྱེན་ཆེན་པོར་གདངས་ཏེ་ “ད་ཆ་ཚང་མ་ཚོའི་རང་ལ་རག་
ལས་ཡོད།” ཅེས་གསུངས། དེ་ནི་ངས་ང་རང་གི་མི་ཚོ་འདིའི་རིང་ལ་གང་སྐབ་ཅི་སྐབ་
གྱི་སྐོར་ནས་ཁོང་གིས་ང་ལ་གནང་བའི་ཤམ་བླ་ལའི་བསྟན་པ་དེའི་འགན་འཁུར་དགོས་
གྱི་ཡོད་པའི་གོ་དོན་ཏུ་བཀལ་བ་ཡིན། ཟླ་བ་གཉིས་པའི་འགོ་སྟོན་ཏུ་ང་ལ་ཁོང་གི་སྐོར་
ལ་མི་ལམ་གཞན་ཞིག་མིས་བྱང་། ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐྱེ་བྱ་ངན་ལས་
འདས་སྐབས་སུ་གནང་བ་ལྟར། ཁོང་གིས་གཞོགས་གཡས་པ་མལ་སར་ཕབ་སྟེ་ཉལ་ཁྲི་
རྒྱང་པ་ཞིག་གི་སྟེང་ཏུ་སྟོན་ཉལ་གནང་སྟེ་བཞུགས་འདུག ཁོང་གིས་ང་ལ་ “ང་མཚོགས་
པོ་གི་རྒྱ་རེད། ང་གི་སྐབས་གཡས་གཡོན་གྱི་གནས་ཚུལ་རྣམས་ཡག་པོ་ཡོང་མིན་གྱི་ཐད་
ལ་སེམས་ཁུལ་ཞེ་དྲགས་འདུག” ཅེས་གསུངས།

ཁོང་སྐྱེན་ཁང་ལ་སྐྱར་ཏུ་བསྐྱེད་སྐབས་ཁོང་ལ་ཁྲག་གི་རྒྱ་བ་འགག་པའི་དཀའ་
ངལ་ཤུགས་ཆེ་བྱང་ཡོད། སྐབས་ཤིག་ལ་ཁོང་ཚོས་ཁོང་གི་སོ་བར་སྐྱེ་བུ་ཞིག་བརྐྱས་སོང་།
ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཟླ་མཇུག་ཏུ་ཁོང་གི་སོ་བའི་ཡི་ཁུང་ནས་ཁྲག་འཛོག་རྒྱ་འགོ་བཅུགས་
སོང་། དུས་ཚོད་འདིའི་གཡས་གཡོན་ཏུ་ང་མཚན་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་བྱི་ལ་བྱིན་ཏེ་མེད།

ང་ཞེས་ཡོག་ལ་ཚོང་འདུས་ཀྱི་འབྲེམས་སྟོན་ཞིག་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ངས་
 ཏ་ལི་སྐྱེག་སི་ཏུ་ཕྱུ་གུའི་མྱོན་ཆས་ཀྱི་ཚོང་ཁང་ཞིག་སྟོན་འབྲེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཚོང་ཁང་
 གི་འཚོང་ཆས་ཉོ་ཏུ་འགོ་དགོས་བྱུང་། གལ་ཏེ་ང་ལམ་སངས་ཕྱིར་ལོག་དགོས་པ་བྱུང་ཚེ་
 དེ་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཚེད་དུ་ཏ་ལི་སྐྱེག་སི་ཏུ་ཡོད་པའི་མི་ཚོ་དང་འབྲེལ་བ་ཆད་མེད་དུ་ཉར་
 ཡོད། ངའི་བསམ་པར་ཅི་སྟེ་ངས་བྱ་བ་དཀྱུས་མ་ནམས་སུ་མཐུད་དེ་བྱེད་པ་དང་། ཚང་
 མ་འགྲིག་བསྐྱད་ཡོད་སྟེ་མ་པ་བྱས་ན། འགྲིག་འགོ་བའང་ཡོང་སྲིད་སྟེ་མ་བྱུང་། མི་ཚང་
 མ་ནང་བཞིན་སྐབས་དེར་ངས་སེམས་ཚོར་བཀག་ནས་བསྐྱད་པ་ཡིན། ངས་མཚན་ལ་
 ཉག་པར་གཉིད་སྐྱོན་བཟས་ཏེ་རང་འགྲུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ་ནང་བཞིན་བྱ་བ་བྱས། ཁོང་ཚོས་
 ང་ལ་ཞེས་ཡོག་ལ་ཁ་པར་བཏང་ནས་རིན་པོ་ཆེའི་གནས་སྐངས་རྗེ་སྟུག་ཏུ་འགོ་ཡི་
 འདུག་ཅེས་བཤད་པ་དང་ང་ལམ་སངས་ཕྱིར་ལོག་པ་ཡིན། ང་ནང་དུ་སླེབས་པའི་མཚན་
 རྗེས་མ་དེར་ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་མཉམ་དུ་བོད་ལ་ཡོད་པའི་མི་ལམ་གཞན་
 ཞིག་མིས་བྱུང་། དེ་གར་ང་དགོན་པ་ཞིག་གི་སྟུག་ཁང་དུ་བསྐྱད་འདུག་ ཀམ་པ་སྐྱེས་
 བཅུ་དྲུག་པ་ང་བསུ་བར་སེབས་བྱུང་། ཁོང་སྐྱོན་གཞོན་པོ་དང་གྲ་ཆས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གོས་
 ཚེན་གྱི་སྟོད་འགག་ཅིག་མཚོད་འདུག་ ཁོང་གི་སྐྱོན་དུ་རྟེང་མའི་དབུ་ཁྲིད་དང་ལྷ་མ་ཏ་
 ཅང་ཚ་ཚེན་སྐབས་རྗེ་བདུད་འཛོམས་རིན་པོ་ཆེའང་སྐྱོན་གཞོན་པོ་དང་། བ་བཟའ་
 སེར་པོ་ཞིག་མཚོད་ནས། ཤངས་གཅིག་ལ་ན་རྒྱན་བཏགས་ཏེ་བཞེངས་བཞུགས་འདུག་
 བདུད་འཛོམས་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་སྐྱེད་ཀྱི་ནག་ལ་རིང་བ་འོད་འཕྲོ་ཞིང་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཆ་
 ལྷགས་སུ་འདུག་ རྒྱང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་དེ་གར་འདུག་ ཁོང་ཡང་ན་གཞོན་ཡིན་པ་དང་
 གྲ་ཆས་མཚོད་འདུག་ ཁོང་དགྲའང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གསུམ་ཙམ་བཞི་སྟོར་ཞིག་ལོན་ཡོད་པ་ལྟ་
 བྱུང་དང་དབུ་སྐྱེད་བཞུང་གནང་འདུག།

དང་པོ་ལ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་ཁང་པའི་ནང་དུ་སེབས་གནང་སོང་། ཁོང་ཞབས་
 བཀྲག་མཐོ་པོ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་བཞུགས་གནང་། དེ་ནས་སྐབས་རྗེ་བདུད་འཛོམས་རིན་
 པོ་ཆེ་སེབས་ཏེ་བཞུགས་ཁྲི་མཐོ་ཅམ་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་བཞུགས་གནང་། མཐའ་མ་དེར་

བྱང་པ་རིན་པོ་ཆེ་མེད་པ་ནས་བཞུགས་ཁྲི་དེ་གའི་ཚོག་ཏུ་བཞུགས། དེ་རྗེས་སུ་ང་ཁང་
པར་འདྲེས་ཏེ་ཀམ་པ་ལ་ཁ་ཕྱོགས་ཏེ། བྱང་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁ་ཕྱག་དེར་འཆིག་ཇའི་ཚོག་
ཙོ་ཞིག་གི་མདུན་ཏུ་སྦྱིལ་གྱང་བཅས་ཏེ་ས་སྟོང་ཏུ་བསྐྱད་པ་ཡིན། ཀམ་པའི་མདུན་ཏུ་ང་
དཀར་སྟོང་རྗེ་མོ་ཞིག་འདུག། ཁོང་གིས་ང་ལ་ཉ་ཅང་ཐང་ཀར་དང་དུལ་མ་ཡིན་པའི་
གནས་ཚུལ་ཞིག་འགྲེལ་བཤད་སྟོན་གནང་གི་འདུག།

མཚན་རྗེས་མ་དེར་ང་ལ་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་དང་སྐབས་རྗེ་བདུད་འདོམས་རིན་
པོ་ཆེ་ཡང་སྐྱར་མི་ལམ་མིས་བྱང་། ཀམ་པས་བཞུགས་ས་སྟོང་པ་ཞིག་ལ་ཕྱག་མཛུ་བ་ཀེར་
གནང་སྟེ་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱབས་ནས་བཞུགས་ཡོད་གསུངས་བྱང་།
མི་ལམ་གྱི་སྐབས་ཐོག་དེ་ག་རང་ཏུ་ངའི་ཉལ་ཁྲིའི་འགྲམ་ཏུ་ཡོད་པའི་བདེ་གཏོང་འཕྲུལ་
འཁོར་དེ་གྲགས་སོང་། དེ་ནི་གལ་ཏེ་ང་ཚོ་བྱང་པ་སྐྱམ་སྟེ་ཉར་བ་རེད། ངས་སྐྱབས་ཁང་
ཏུ་ཁ་པར་བཏང་བས་ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཁྲག་མང་པོ་ཐོན་གྱི་འདུག་ལམ་སེང་ཐོག་
བརྗོད་བྱང་། ང་དེ་གར་སླེབས་ཏུས་ཁོང་གི་ཕོ་བ་ལ་སྐྱ་གུ་བཅུག་སའི་མི་ཁྲུང་དེ་ནས་
ཁྲག་འདྲག་བཞིན་ཡོད་པ་ཤེས་བྱང་། གཞི་རྒྱུ་ཆ་ནས་ཁོང་གི་སྐྱ་གུ་བཅུགས་ཡོངས་རྒྱུ་གས་
འཁོར་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་འདུག། རིན་པོ་ཆེ་མཁྱོགས་པོར་གྲོངས་རྒྱ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་
རེད། ཁོང་དེ་སྟོན་སྐྱབས་ཁང་གི་རྒྱ་ལྗོངས་ཁང་པ་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་
ཁོང་སྐྱར་ཏུ་ལྷུང་སྟོབ་སྐྱབས་བཅོས་ཁང་ཏུ་བསྐྱལ་འདུག།

ཁོའི་ཡབ་ཀྱི་གནས་སྡངས་ང་ཚོ་ཡོད་པར་བརྟེན། སྟོབ་སྟོབ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་
ས་དབང་འོད་གསལ་དབྱིན་ལུལ་ནས་ཚུར་ལོག་ཏུ་ལི་རྒྱལ་སི་ཏུ་ཡོད་པའི་མི་ཉ་ཅང་མང་
པོ་ཞིག་རིན་པོ་ཆེར་མཇུག་ལ་མཐའ་མ་དེ་ཞུ་བར་སྐྱབས་ཁང་ཏུ་སླེབས་བྱང་། གཞན་མང་
པོ་ཞིག་གནས་ཐོག་ནས་སླེབས། སྐྱབས་ཁང་ནས་ཀྱང་ང་ཚོར་མཇུག་ཞུའི་ཆེད་སྐྱབས་སྟོན་
མཁུ་ཚོའི་ཆེད་ཏུ་སྐྱབས་ཁང་དམིགས་བསལ་ཞིག་སྤྲད་བྱང་། མི་ཚོར་ཐོན་མཇུག་ཞུ་
རྒྱུའི་ཆེད་ཏུ་ཐེངས་རེར་མི་གངས་མང་པོ་དང་བཅས་ཏུ་བསྐྱེགས་ཏེ་ཁོང་གི་ལྷུང་སྟོབ་
སྐྱབས་བཅོས་ཁང་གི་ནང་ཏུ་ཡོད་ཏུ་བཅུག་སྐྱབས་ཁང་ནས་ང་ཚོར་ང་ཚོར་ལོ་ལས་བྱེད་

རི་སྒྲིབ་ཅིག་ཁོང་ལ་ཞབས་ཞུའི་ཆེད་དུ་འདོག་ཏུ་བརྟུག་བྱུང་། ལས་ཀ་དེ་ཙམ་མེད་ཀྱང་
ང་ཚོའི་ལས་བྱེད་ལྟ་བུ་ཅིག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་མཐའ་སྐོར་དུ་བསྐྱེད་པ་རེད། དེ་ནི་
མི་ཚོའི་སེམས་ལ་ལྷ་རྩལ་ཆེན་པོ་དང་། ཚོར་ལྷགས་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་སྐབས་ཤིག་རེད། མི་
མང་པོ་ཞིག་ཁོང་གི་སྒྲུབ་ཁང་གི་ཁང་མིག་དེར་འདྲུལ་བ་དང་མིག་ཚུ་ཤོར། གཟའ་འཁོར་
གཅིག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་འདི་ལྟར་སྐྱ་མཐུད་བྱུང་།

སྤྱི་སྒྲིབ་བཞི་པའི་ཆོས་ ༤ ཉིན་དེར་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཁིང་ལ་མེབས་རྒྱ་ཡིན་པ་གསལ་
པོ་འདུག ང་དང་། ས་དབང་། རྒྱལ་ཚབ། དེ་བཞིན་སློ་ཉེ་བའི་སློབ་མའི་ཚན་པ་གཅིག་
བཅས་རིན་པོ་ཆེའི་དུང་དུ་བཅར་ནས་དེར་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ང་ཚོས་དེར་ཉིན་གང་པོར་
དང་དགོང་དོ་སྐྱ་མཐུད་ནས་སློན་ལམ་བཏོན་ནས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེས་ཨུག་
མི་ན་ལ་ཞེས་པའི་དབུགས་ཀྱི་འབྲིན་རྩལ་སྟེ། འབྲིན་རྩལ་ཟབ་མོ་སྤྲད་ཙམ་ནས་དབུགས་
འབྲིན་རྩལ་གནང་རྒྱ་འགོ་རྒྱགས། འདི་ལྟར་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་གནང་བའི་རྗེས་
སྤྱི་དབུགས་གཏོང་ལེན་གྱི་དབང་ལ་སྟོང་ཆ་རིང་མོ་དེ་འདྲ་བྱུང་སོང་། དེ་ནས་སྐབས་
ཤིག་ལ་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱུན་བྱེས་ནས་ཐུགས་རིག་ཡོངས་སུ་སད་ཅིང་། སངས་ཏེ་ཐུགས་
བསྐྱེམས་ནས་ཁང་པའི་ནང་དེར་སྐྱུན་སྐོར་སྐྱོན་གནང་སོང་། ཁོང་གི་སྐྱུན་དེ་དག་ལྟ་
མོ་ནང་བཞིན་གང་ལས་རྗོངས་དང་ནག་པོ་ཡོད་པ་ངས་དྲན་གྱི་འདུག དེ་དུས་ངས་ཁོང་
ལ་ “བྱིར་ལོག་མེབས་རོགས་གནང་།” ཞེས་གསོལ་འདེབས་ཞུས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་སྐྱུན་
བརྩམ་པ་གནང་སྟེ་དབུགས་ཐེངས་མ་གཉིས་སྤངས་ཏེ་དེ་ནས་སྐྱེ་ཁིང་ལ་མེབས་གནང་
སོང་། མཚོད་ཆང་ལྷགས་ཆེ་བཞེས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཁོང་ལ་འབྱོར་ལྡན་པའི་ན་ཚ་དུ་
མ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དངོས་སུ་གཅིན་སྟེའི་ནད་དང་། ཞྭ་ཤེད་མཐོ་བའི་ནད་གཞི་
དེ་དག་གིས་རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་ཞྭ་གི་མངར་ཆའི་རིམ་པ་མཐོ་རུ་བྱིན་ཏེ་སྤྱིང་གི་
འཕར་ལྡིང་མཚམས་ཆད་པ་ཡིན་པེས་སྟུང། ཁོང་གི་འཆི་རྒྱུན་གཙོ་བོ་དེ་གཅིན་དུག་
གཉན་ཚད་དེ། སྤྱིང་ཙམ་འགག་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་ན་ཚའི་རིགས་ཤིག་རེད།

ང་ཚོའི་ལས་བྱེད་དམིགས་སུ་བཀའ་ནས་མི་ཆེལ་དང་། ཇི་མ་ཇི་མེན། མར་ཁྲི་ཇ་ནོ་
མེ་ཆེ་བཅས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་གྲོངས་ན་ཅི་བྱེད་དགོས་པའི་ཐད་ལ་སྒྲན་ཁང་དང་འབྲེལ་བ་
བྱེད་བཞིན་ཡོད། སྒྲན་ཁང་ནས་ཡང་སྐྱུར་ང་ཚོར་རོགས་མགོན་ཏེ་ལས་པ་བྱས་སོང་། ང་
ཚོར་སྡོན་ཚུད་ནས་བཟོས་པའི་འཆར་གཞི་ཞིག་ཡོད། སྡོལ་རྒྱུན་ལྟར་ན་སྒྲ་ཆེན་ཞིག་གི་
སྐྱུ་ཕུར་ལ་འདས་མཚོན་དེ་ལྟར་བྱེད་ལུགས་ལྟར། རིན་པོ་ཆེ་གཤེགས་རྗེས་ཁོང་གི་སྐྱུ་
ཕུར་ཞུགས་འབྲུལ་སོགས་ང་ཚོས་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་ཐད་ལ་མར་ཁྲིས་གནས་ཚུལ་
འཚོལ་སྟུང་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

བོད་ཡིག་གི་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་སྐྱ་ཚོགས་པའི་གཟུངས་སྒྲགས་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་ཤོག་ཏུ་
ཚུང་ཚུང་གི་ཤོག་ཏུ་དཔར་བཅའ་ནས་དེ་དག་ཁོང་གི་སྐྱུན་སྦྱིབས་དང་། ཤངས་ཁུངས།
ཞལ། དེ་བཞིན་ཞལ་རས་དང་སྐྱུ་གཟུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཞན་གྱི་སྟེང་ཏུ་བཞག་ཁོང་གི་
སྐྱུ་ཕུར་དེ་འགྲོགས་ཁྲིའི་སྟེང་ཏུ་བཞག་སྟེ་ང་ཚོས་སྟོག་སྐྱས་བརྒྱུད་དེ་འོག་ཤོག་ཏུ་ཁྲིར་
ནས་རྒྱབ་སྐྱོན་ནས་གདན་ཏུ་ངས་པ་ཡིན། དེ་ནས་ཁོང་སྒྲན་ཁང་གི་ཕྱུར་སྐྱོབ་མོ་ཏེ་ཞིག་
གི་ནང་ཏུ་སོ་བྲང་ཏུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། ང་ཚོ་སོ་བྲང་ཏུ་སྦྱིབས་ཏུ་སྐྱུ་ཚོམས་ཆེན་གྱི་
ནང་ཏུ་བོད་ལུགས་ཀྱི་བཞུགས་ཁྲི་ཞིག་སྡོན་ཚུད་ནས་བྱ་སྐྱིག་བྱས་འདུག ཚོམས་ཁང་
གི་ཅ་དངོས་གཞན་དག་ཚང་མ་གྱི་ལ་བཏོན། མི་ཆེལ་དང་། ཇི་མ། མར་ཁྲི་བཅས་ཀྱིས་
ཁོང་གི་སྐྱུ་ཕུར་དེར་བདམས་པའི་ཕུ་པ་དམིགས་བསལ་ཞིག་ཏུ་ལ། དེ་ནས་ཁོང་གི་སྐྱུ་
ཕུར་དེ་བཞུགས་ཁྲིའི་སྟེང་ཏུ་མཉམ་བཞག་གི་ཚུལ་ལ་བཞག་སྟེ། མཁྱེན་བརྗེ་རིན་པོ་
ཆེས་གནང་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚོས་ཞུ་དམར་པོ། ལམ་རྒྱུན་ཁོང་གིས་བཀའ་དབང་
གནང་སྐབས་སུ་བཞེས་པ་དེ་ཁོང་གི་དབུ་ལ་སྟོན། དེ་དུས་གནམ་གཤིས་ཏེ་ཅང་གང་མོ་
ཡོད་པ་ངས་ཏུན་གྱི་འདུག ཁ་བ་འབབ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་སྐྱུ་ཕུར་ལ་དེ་མ་མི་འབྲུང་
བའི་ཆེད་ཏུ་སྐྱེའུ་ཁུང་ཚང་མ་ཕྱིས་ཏེ་བཞག་པ་རེད། སྐྱུ་ཕུར་གྱི་གཡས་གཡོན་ཏུ་གུས་
འདུད་ཞུ་ཆེད་ཏུ་བཀའ་སྐྱུང་དང་སྐྱུ་སྐྱུང་གི་སྐྱུང་མཁན་རེ་རེ་ལངས་ཏེ་ཡོད་པ་དང་།
མི་ཚོས་སྐྱུ་ཕུར་གྱི་བྱུང་ཏུ་ཉིན་མཚན་ལྟོས་མེད་ཏུ་སྟོན་ལམ་གསོལ་འདེབས་ཏུར་འདོན་

བྱས། རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་ཁྲིད་ལ་མ་ལེབས་པའི་ཉིན་འགའི་སློན་ལ། མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་གི་ནང་
ལ་ཐེངས་དང་པོར་ཏ་ལི་རྒྱལ་སི་ཡི་གྲུ་ཁ་དེར་འབྲུག་རོམ་ཆགས་ཡོད་པ་ང་ཚོས་རྗེས་སུ་
ཤེས་བྱུང་།

དེའི་མཚན་མོ་དེར་ང་ཚུ་ཚོ་ད་ལགའ་ཤས་ཉལ་ཡུན་གྱི་རིང་ལ་ང་རང་རིན་པོ་ཆེའི་
མཉམ་དུ་སོ་བྲང་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཡོད་པ་མིས་བྱུང་། དེ་གར་སྤྱོད་པ་བཞི་ལ་སློ་ཆེན་བཞི་
འདུག ཤར་སློ་སློན་པོ་དང་། རྩོ་སློ་སེར་པོ། ལུ་སློ་དམར་པོ། བྱང་སློ་ལྗང་ལུ་བཅས་
འདུག དེ་ནི་སློ་ཆེན་བཞི་དང་ཀ་བ་མང་པོ་ལྡན་པའི་ཁང་ཆེན་ཞིག་རེད། རིན་པོ་ཆེ་དང་
ང་གཉིས་རྒྱལ་ཁབ་གི་ད་གྲིལ་དེར་འདུག ཁོང་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་གཞི་རྒྱ་ལུ་ཞིག་ནང་བཞུག་
ན་བཟུང་བཞེས་འདུག ཁོང་གིས་ནོར་བུའི་ཕ་རྒྱུན་ལྡན་པའི་ཅོད་པ་འཇ་ཞིག་དང་། མངོས་
ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་མཁུལ་རྒྱན་དང་ན་རྒྱན་བཞེས་འདུག དེ་ད་གཉིས་གྱིས་གཉིས་
སློར་གྱི་བདེ་བར་ལོངས་སྤོང་བཞུག་འདུག (མི་ལམ་གྱི་ནང་དུ་ཁོང་གི་སོ་མཚན་ཏ་ཅང་
ཆེན་པོ་འདུག) ཁོར་ཡུག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཞིག་འདུག ཁོང་ལ་ཚོན་
མདོག་དང་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་གི་ལྷན་ཚོས་མི་འདུག ལུས་མཐུ་ཤུགས་ཆེ་ཞིག་ཁོ་ན་འདུག
ཁོང་གིས་ཞལ་ཤར་ལ་གཟེགས་ཏེ་ང་གཉིས་གྱིས་མར་ཉལ་བ་དང་ཡར་འགྲེངས་པ་
གཉིས་ཀའི་ངང་ནས་འདོད་པར་སྤོང་བཞུག་འདུག དེ་ནས་ང་གཉིད་སང་བྱུང་།

ཉིན་འགའ་ཤས་གྱི་རིང་ལ་སོ་བྲང་དུ་མི་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱལ་བ་སློན་ལམ་འདོན་པར་
སྤེལ་བྱུང་། ལོ་མང་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོར་བསྐྱབས་གནང་བའི་ཉམས་ལེན་ཚང་
མ་ང་ཚོས་བྱས་པ་ཡིན། དུས་ཚོད་མང་ཆེ་བར་མི་ཚོས་རིན་པོ་ཆེས་གལ་ཆེ་ནན་ཏན་དུ་
བརྗེས་གནང་བའི་བཞུགས་སློམ་ཉམས་ལེན་བྱས། ང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ ༡༩༥༩ ལོར་
འདུག་ཡུལ་དུ་རྗེད་སོན་བྱུང་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཐབས་དང་། ཁོང་གི་སློབ་
མ་མང་པོར་ལུང་གནང་བའི་རྗེ་རྗེ་ལ་འབྲོར་མའི་རྒྱལ་ཐབས། ང་ཚོ་མེག་སི་ཁོ་ལ་
ཡོད་རྒྱལ་ཁབ་ཁོང་གིས་བྲིས་གནང་བའི་མེར་མའི་རྒྱལ་ཐབས་བཅས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་
བྱས་པ་ཡིན།

མི་རྒྱུ་ལྷན་སྐྱོད་ལ་སྐྱོད་མ་ཉམས་རྟོགས་དང་ལྷན་པ་ཞིག་གོངས་ན། སྐྱོད་མ་དེ་
 ལྷན་སྐྱོད་ལ་ཉེན་མང་བཞུགས་ལྷན་གྱི་རིང་ལ་ཁོང་གི་སྤྲིང་ག་དེ་དོན་མོར་སྤོང་གི་ཡོད་
 རེད་ཟེར་སྐོལ་ཡོད། ང་རང་འདིའི་སྐོར་ལ་ཐེ་ཚོམ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ངས་
 ཉེན་ལྡན་རིན་པོ་ཆེའི་ན་བཟའི་འོག་ཏུ་ཁོང་གི་སྤྲིང་གར་ལག་པ་བཞག་སྟེ་བཟླ་དཔུང་
 བྱས་པ་ཡིན། དེ་དོན་མོར་བསྐྱད་འདུག འགོ་སྤོང་ངས་ང་རང་ལ་ཕྱོད་ཆས་དེས་རིན་པོ་
 ཆེའི་སྐྱོད་ལྷན་དོན་མོར་བཞག་པ་རེད་བསམས་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཐབས་བྱས་པ་ཡིན།
 དེ་ནས་ངས་དེ་གར་དོད་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་གང་ཡང་མེད་པ་དང་། ཕྱོད་ཆས་ཀྱིས་གཟུགས་
 པོ་གང་མོ་ཞིག་དོན་མོར་ཉར་སྐྱབ་གྱི་མེད་པ་དེ་རྟོགས་བྱུང་། ཡིན་ན་ཡང་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལ་
 དེ་ཉེ་མ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་དོན་མོར་བསྐྱད་སོང་། ལྷན་སྐྱོད་མཚུངས་སྐྱོད་གཟུགས་ལ་ཉེང་
 མཁུགས་ནས་ཡང་བྱུང་མ་སོང་། དེ་ནི་ལྷན་སྐྱོད་མ་ཡིན་པ་ཞིག་རེད།

ཉེན་གསུམ་པ་དེར་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་བྱང་ལ་ལག་པ་འདྲོག་དུས་བྱང་མོ་ཆགས་
 འདུག འདི་ནི་ཉིང་དེ་འདྲིན་ལས་གོལ་བའི་མཚོན་རྟོགས་ཤིག་རེད། འདིའི་སྐྱབས་སུ་
 ཁོང་གིས་སྐྱོད་པོ་ནས་ཁམས་དཀར་དམར་འཇག་པའི་འགོ་ཚུགས་སོང་། འདི་ཡང་
 མཉམ་གཞག་ལས་གོལ་བའི་རྟོགས་མཚན་གཞན་ཞིག་རེད།

རྒྱལ་ཚབ་ལ་སྐྱོད་ལྷན་སྐྱོད་ལ་མཚོན་སྐྱོད་གཏོང་འདོད་དང་། གང་མཚོན་གསུམ་
 བྱེད་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་འདུག ལྷན་སྐྱོད་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོ་ག་གནང་བར་མཁུན་བཅེ་
 རིན་པོ་ཆེ་ག་དུས་ཐེབས་སྐབ་མིན་གྱི་སྐོར་ལ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་
 ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་ལྷན་སྐྱོད་ལ་མ་གནང་སྟོན་ལ་
 གཟུང་འཁོར་བུན་སྐྱོད་དགོས་པ་གསུངས་འདུག རྒྱལ་ཚབ་ལ་ལྷན་སྐྱོད་ལྷན་སྐྱོད་ལ་རྒྱལ་
 རིང་པོ་དེ་འདྲ་ཕྱིར་འགྲུངས་བྱེད་འདོད་མེད། འོན་ཀྱང་ཁོས་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེའི་
 ལྷན་སྐྱོད་འདོད་སྐྱོད་སྐྱོད་ཀྱི་མེད། དེས་ན་ལྷན་སྐྱོད་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་སྐྱོད་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ཕྱི་
 རྒྱུ་ལྷན་སྐྱོད་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་
 ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་སྐྱོད་

ཕྱོད་ལྷན་གྱི་ལམ་སྟོན་ཡོད་པ་གཞིར་བཟུང་བྱས། རིག་པོ་ཚེས་ལམ་སྟོན་འདི་དག་གི་
སྐོམ་གཞི་(ཞིག་ཁོང་གིས་མེད་པོ་ཚོ་ཡི་སྐུ་མཚམས་སྐབས་སུ་ལྷགས་ཚོམ་གནང་
བའི་ཁོང་གི་ཡིག་ཐོག་ཞུས་ཞེས་ཞེས་ནང་དུ་གསལ་ཡོད། ཞིབ་པུ་འདི་ཐང་ལ་མར་འི་དང་།
མི་ཚེལ། རིམ་གསུམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་མཁྱེན་མཁན་གྱི་སྒྲ་མ་མང་པོར་བཀའ་
འདྲི་དགོངས་སྐོར་ཞུས་པ་རེད།

ལྷགས་དམ་པོལ་བའི་རྗེས་སུ་རིག་པོ་ཚེས་སྐུ་ཕྱར་བཞུགས་སའི་ཕྱར་སྐོམ་དམིགས་
བསལ་ཞིག་བཏོན་པ་རེད། སྐབས་དེར་ཁོང་གི་སྐུ་ཕྱར་ཀམ་འི་ཚོས་སྒྲིང་དུ་གདན་འདྲེན་
ཞུ་བའི་ཚེད་དུ་ཕྱར་སྐོམ་གྱི་ནང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ། ལ་རལ་སི་མི་རིང་རར་གྱིས་ཁོ་ན་
ཏའི་མཁའ་འགྲུལ་ (Air Canada) གྱི་དམིགས་བསལ་གནམ་གྱི་ཞིག་སྐོམ་ཏེ། སྐུ་ཕྱར་དེ་
ཁོ་ན་ཏའི་ཏའི་ས་མཚམས་བཀའ་ཏེ་གདན་འདྲེན་ཞུ་ཆོག་པའི་ཆོག་མཚན་ཐོབ་པ་
བྱས་འདུག གནམ་གྱི་དེའི་མིང་ལ་སྐྱེས་མིང་ཞུང་འབྲུག་དང་པོ་ཞེས་བཏགས་པ་རེད། དེ་
ནི་མི་གངས་ ༡༥༠ ཅམ་ཤོང་བའི་གནམ་གྱི་ཚེན་པོ་ཞིག་རེད། གནམ་གྱི་ནང་དུ་མཐུན་
དེར་ཕྱར་སྐོམ་དང་། དེ་ནས་རིག་པོ་ཚེས་ནང་མི་དང་ཁོང་གི་སྐོ་ཉེ་བའི་སྐོ་བ་མ་མང་པོ་
ཞིག་བསྐྱེད་དེ་ཡོང་བ་རེད། ང་ཚོ་སྐུར་མོན་དུ་གྱི་སྐར་ལིང་ཐོན་གནམ་ཐང་དུ་ཐང་ཀར་
ཕྱར་ཏེ། དེ་ནས་ཕྱར་སྐོམ་དེ་དུར་སྐོམ་སྐྱེལ་འདྲེན་འཁོར་ལོ་ཞིག་གིས་གདན་འདྲེན་ཞུས།
གནམ་ཐང་ནས་ཞུང་ཐག་ཚུ་ཚོད་གཅིག་ཅམ་ཡོད་པའི་ཀམ་འི་ཚོས་སྒྲིང་དུ་ང་ཚོས་མོ་
ཏའ་བསྐྱར་བསྐྱེད་བྱས་ཏེ་ཕྱིན།

ང་མི་ཚེལ་དང་རའི་སྐུ་གྱི་ལྷན་དུ་རིག་པོ་ཚེད་དང་ང་གཉིས་ཐངས་མང་སྟོན་སའི་
ཁང་པ་ལྷུ་མི་སྐུ་ལ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ཐག་གྱི་དེ་དུས་ཀྱི་གར་དུ་ཡོད་ཅང་ང་ཚོས་
ཁོ་ཞུགས་འབྲུལ་ལ་ཐོས་ཐེད། གཞན་པ་ཚང་མ་དེ་གར་འདྲོམས་ཡོད། ས་དབང་ལ་མི་
ཚམ་གྱི་འགྲུལ་དུ་ཁོར་ང་གི་ཁང་པ་ཡོད། སྐུ་ཕྱར་ཞུགས་འབྲུལ་གྱི་ཚེད་བཞིན་པའི་
ཡ་སྐྱིལ་དེར་བྱུག་ལོགས་གྱི་ཚེད་དུ་ཐོད་པའི་སྐོ་མ་གཉིས་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཀམ་འི་ཚོས་
སྒྲིང་དུ་ཐེབས་པ་རེད། སྐོ་མ་ཞོ་ཀྱན་ནི་དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིག་པོ་ཚེས་སྐོ་མ་ཞིག་

རེད། ཁོང་གིས་རྒྱ་ལ་རྒྱའི་ཡིག་རྒྱུར་ཚོགས་རྒྱུ་གི་ནང་དུ་ལོ་མང་ཕྱག་ལས་གནང་བ་
 རེད། ལྷ་མ་གངས་དགའ་ལོ་སི་ཨན་ཇེ་ལ་སི་ནས་ཉ་ལི་རྒྱལ་སི་ཏུ་ང་ཚོར་རོགས་པ་གནང་
 བར་ཐེབས་པ་རེད། ལྷ་ཏུ་འཁྲུགས་འབྲུལ་མ་འཁྲུགས་སྟོན་ལ་སྟོལ་རྒྱུ་གི་ལམ་ནས་ཉར་
 ཚོགས་བྱེད་སྒྲུབ་དེ་ཚོའི་ནང་དུ་ཉར་དགོས་འདུག རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱ་ཏུ་དེ་ཀམ་འི་
 ཚོས་སྤིང་མཚོད་ཁང་གི་དཀྱིལ་དེར་ཏུ་སྐྱམ་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བཞག་
 པ་རེད། ལྷ་ཏུ་དེ་ཞབས་བཟུགས་སྤེད་དུ་བཞགས་པ་ནང་བཞིན་ཚོགས་ཏུ་བཞགས་སུ་
 གསོལ་བ་དང་། ཏུ་སྐྱམ་དེ་གོས་ཆེན་གྱིས་བཏུམས་ཡོད། ལྷ་གདུང་གི་ཕྱོགས་བཞིར་
 མཚོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཤམས་ཏེ་མར་མེ་དང་བདུག་སྟོས་ཉེན་མཚན་མེད་པར་སྐུལ། རིན་
 པོ་ཆེའི་རྒྱིག་ཆས་དང་། ལྷ་བཟུང་གཞན་དག་སྤེད་ཀྱི་རྒྱ་རྩལ་བཅས་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་
 ལྷ་གདུང་གི་ཕྱོགས་བཞི་ལ་འགྲེམས་སྟོན་བྱས་ཡོད། ཉམས་ལེན་དང་སྟོན་སྐྱོན་གྱི་སྟོན་
 དང་མཇུག་ཏུ་སྟོན་མ་ཚོས་ལྷ་གདུང་ལ་སྟོར་བ་བྱས་ཏེ་འགྲེམས་སྟོན་བྱས་པའི་ཅ་དངོས་
 ལ་ལྷ་ཞིབ་བྱེད་ཚོགས་མཚོད་ཁང་གི་ནང་དུ་ལྷ་གདུང་གི་གཡས་གཡོན་ལ་ཏུས་ཉུག་ཏུ་རྩོ་
 རྩོ་བཀའ་སྲུང་བ་རི་སྟེད་ཅིག་བྱར་དང་ཆེ་མཐོང་གི་ཆེད་དུ་ལངས་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་པ་
 དང་། དེ་མཚུངས་གཞན་དག་རྣམས་ཁང་པའི་སྐོ་འགྲམ་དུ་ཡོད།

ལྷ་གདུང་ལ་མངལ་བ་དང་ཉམས་ལེན་བྱེད་པར་ཉེན་མཚན་དབྱེར་མེད་གྱིས་ཡོང་
 ལྷ་འགྲིག་གི་ཡོད། མི་ཚོ་ཡོང་སྟེ་ཏུས་ཚོད་འདྲ་མེད་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུར་ཐོ་འགོད་
 བྱེད་གྱི་ཡོད། ཏུས་ཡུན་འདིའི་རིང་ལ་ཚོགས་འདྲོམས་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་ཉམས་ལེན་བྱས་
 པའང་ཡོད། ང་ཚོས་ཏུས་ཚོད་ངེས་ཅན་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཐབས་དང་། ཐེར་མའི་
 རྒྱུ་ཐབས་ཉམས་ལེན་བྱས་པ་དང་། རྩོ་རྩོ་ལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུ་ཐབས་ཉམས་ལེན་
 བྱེད་པར་མི་ཚང་མ་འདྲོམས་གྱི་ཡོད།

མཚོད་ཁང་གི་རྒྱར་བཞི་ལ་སྐྱམ་དང་དཔོན་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་པའི་ཆེད་དུ་བཞགས་
 བྱི་དང་ཞབས་བཟུགས་བཀོད་སྐྱིག་བྱས་ཡོད། ལྷ་བ་དེའི་རིང་ལ་གུས་འདུད་ལྷ་བ་དང་བསྟོ་
 རྩོན་གནང་བར་བོད་པའི་སྐྱམ་མང་པོ་ཞིག་མཚོད་ཁང་དུ་ཐེབས་སོང་། དགོང་རྩོའི་རིང་

ལ་གདན་ལྷ་བྱས་པའི་སླ་མ་ཞིག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་གི་ཡོད། ཡ་ལྟལ་དབང་ཀམ་
པས་ཁོང་རང་ཞིང་ལ་ཕེབས་པའི་རྗེས་སུ་ཚོས་བརྒྱད་དར་སྐྱེལ་བྱེད་པར་མངགས་པའི་
རུམ་སྟེགས་ནས་ཕེབས་པའི་སླ་མ་གཙོ་བོ་བཞི་ཡོད། ཁོང་ཚོའི་ནང་ནས་གཅིག་སྟེ། ལྷ་
དམར་རིན་པོ་ཆེ་ལྷགས་འབྲུལ་དངོས་གཞི་ལ་ཕེབས་ཐུབ་མེད་ཀྱང་། ཁོང་དེའི་སྟོན་ལ་
ཕེབས་པའི་གདན་ལྷ་བྱས་པའི་སླ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གིས་མཚོན་ཁང་དུ་ཚོགས་སྐྱ་
ཚོགས་པ་ཞིག་གནང་སོང་། ཁོང་གིས་དགོང་དོ་ཞིག་ལ་གསུང་བཤད་ཀྱང་གནང་སོང་།
གཞན་དག་གསུམ་སྟེ། འངམ་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་ཚབ་རིན་
པོ་ཆེ་བཅས་ལྷགས་འབྲུལ་རང་ལ་ཕེབས་གནང་སོང་།

ཚོས་བརྒྱད་གཞན་གྱི་ནང་པའི་སླ་མ་ཡང་ཀམ་ཞིང་ཚོས་སྤིང་དུ་ཕེབས་གནང་སོང་།
འགའ་ཤས་ཀྱིས་འབྲུག་ཅམ་དང་འགའ་ཤས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་བཞུགས་གནང་སོང་། ཉི་
ཉོང་རྒྱལ་པོར་གཞུ་བཟོ་མཁན་དང་མདའ་རྩལ་གྱི་སྟོན་དཔོན། རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་ཚོའི་
ཚོས་ཚོགས་ལ་འབྲེལ་བ་ཏུ་ཅང་ཉེ་པོ་ཡོད་མཁན། ཁན་རུ་རུ་ཤི་སྟེ་ཐ་སན་སེ་ཀམ་ཞིང་ཚོས་
སྤིང་དུ་ཏུ་ལམ་དུས་ཡུན་ཆ་ཚང་བཞུགས་སོང་། ཁོས་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱུ་ཕུར་ལྷགས་
འབྲུལ་ལྷ་སའི་ཕུར་ཁང་ལ་ཚོན་བཏང་བ་རེད། བོད་སྐད་དུ་ཕུར་ཁང་ཟེར་དུས་ “རོ་
ཁང་” ཟེར་བ་རེད། དེ་ནི་མཚོན་ཉེན་རྒྱུ་ལྷ་ཞིག་འདྲ་བོ་ཡོད། ས་དབང་གི་མ་ཡུམ་
ལྷུ་མ་དགོན་མཚོག་ཀྱང་དེ་གར་ཕེབས་གནང་བྱུང་། མོས་ལྷགས་འབྲུལ་གྱི་གསྐྱེག་མང་
པོའི་ཐོག་ལ་ལས་ཀ་བྱས་སོང་། མ་ཐུག་པར་ལོ་མང་སོང་བའི་རྗེས་སུ་མོས་ ༡༩༥༦ ནང་
རིན་པོ་ཆེ་དང་ས་དབང་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཐེངས་དང་པོ་སྐྱེབས་པ་རེད། མོ་ནི་ཚོས་ཚོགས་
ནང་ཚང་མས་དགའ་པོ་བྱེད་ས་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བཞིན་པ་དང་། མོ་དེ་གར་ཡོད་པ་དེ་ཏུ་
ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་།

ངའི་ཨ་མ་ཀམ་ཞིང་ཚོས་སྤིང་དུ་བདུན་ཕྲག་འགའ་ཤས་བསྐྱད་པ་རེད། མོས་མོ་རང་
གི་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་གོགས་པོ་ཉེ་ཤོས་རྒྱུ་དང་ཨ་ལེག་སི་གཉིས་མཉམ་དུ་བྲིད་འདུག་ཁོང་
གཉིས་ལ་དེ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་ཐིན་ཐིན་ཞེས་པའི་རི་མོའི་དབེ་དབེ་དེའི་ནང་གི་མི་སྣ་
ཐོམ་སོན་དང་ཐོམ་སོན་ཞེས་མིང་ཚབ་བཏགས་གནང་ཡོད།

ལྷགས་འབྲུལ་གྱི་གྲུ་སྐྱིག་མང་ཆེ་བའི་ལྷ་རྟོག་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་བྱས་པ་དང་། ལོས་འགྲོ་
 བྱོན་མངས་མེད་དུ་བཏང་སོང་ཞེས་ངར་བརྗོད་འདོད་བྱུང་། ཐོག་མར་བརྗོད་རྒྱུ་ལེ་
 རུ་ཆེད་དུ་དམིགས་ཏེ་ཡིད་ཆེས་དགེ་ཅུ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་སྦྱིན་བདག་ཆེན་པོ་རི་སྟོན་
 ཅིག་གིས་དབུལ་སྤང་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་དགོས་མཁོའི་སྐབས་ཤར་
 ཆེ་དབུལ་བེད་སྟོད་གཏོང་ཆོག་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་བསྐྱབ་ཡོད། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ལྷགས་
 འབྲུལ་གྱི་ཆེད་དུ་དགེ་རུ་མ་དབུལ་ནས་དབུལ་བེད་སྟོད་གཏོང་དགོས་བཤད་པ་དང་།
 ངའི་བསམ་པར་ང་ཚོ་ཚང་མས་དེར་མོས་མཐུན་བྱས་པ་ཡིན། བརྗོད་རྒྱུས་བྱང་ཨ་རིའི་
 ས་གནས་ཁག་མང་པོ་དང་། དེ་བཞིན་ཨེ་ཤེ་ཡ་དང་ཡོ་རོབ་ནས་མི་མང་པོ་སྐྱར་ཚོན་དུ་
 གནམ་ཐོག་ནས་གདན་འདྲེན་བྱས་ཏེ་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཁག་མང་པོའི་མཐོན་ཁང་དང་
 ཁང་སྐྱའི་འགྲོ་བྱོན་ཆ་ཚང་བཏང་བ་རེད། སྟོག་བརྟན་བཟོ་མཁན་ཆེན་པ་ཞིག་གིས་གྲུ་
 རྒྱུག་ཡོངས་རྫོགས་དང་། དེ་བཞིན་ལྷགས་འབྲུལ་བཅས་སྟོག་བརྟན་དུ་བཟོས་པ་དང་།
 སྟོག་བརྟན་དུ་འབབས་པའི་སྡེ་ཆེན་ཞིག་གིས་ལྷགས་འབྲུལ་དངོས་གཞི་དང་དེའི་སྟོན་
 རྒྱུ་བདུན་ལྷག་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་ཐོན་རྣམས་པར་དུ་སྤངས་པ་རེད། རྗོ་རྗོ་བཀའ་སྤྱང་
 བ་ཚོས་ལྷགས་འབྲུལ་ལྷ་སའི་ས་ཆའི་ཉེ་འགམ་གྱི་སྤང་གཤོང་ཆེན་པོ། ཀམ་འི་ཚོས་སྤྱང་
 གི་ཁང་པ་གཙོ་བོའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་རིའི་སྤང་དུ་སྤར་བརྒྱབ་ནས་བསྤང་པ་རེད། རྗོ་རྗོ་
 བཀའ་སྤྱང་བ་མི་གངས་ ༡༥༠ སྟོན་ཞིག་དེ་གར་སྤོབ་གཅིག་ལྷག་བསྤང་པ་རེད། ལོང་
 ཚོས་མཚོད་ཁང་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་ཕུར་སྤྱང་སྟོབ་བྱེད་རྒྱ་དང་། ལྷིམ་མི་དང་གདན་
 ལྷུ་བྱས་པའི་སྐྱ་མཐོན་ཚོ་ལ་ཁ་ལོ་པ་དང་ལག་རོགས་གཏོང་རྒྱ། དེ་མིན་གྱི་རོགས་པ་
 བཅས་ཞབས་ལྷ་སྐྱ་ཚོགས་པ་ལྷས་ཡོད།

བོད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལྷགས་འབྲུལ་གྱི་ཆེད་དུ་ཕུར་ཁང་ཞེས་པའི་ཁང་ཚུང་སྟོར་མོ་
 ཞིག་ཀམ་འི་ཚོས་སྤྱང་ཚོས་ཚོགས་ལྷེ་བའི་འགམ་གྱི་སྤང་ཐང་གི་སྟོན་དུ་བཞེངས་པ་རེད།
 ཕུར་ཁང་འདྲིའི་སྟོན་གི་ཆ་ཤས་དེར་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་ཕུར་ཤོང་སྐབ་པ་དང་། དབུ་ཡོད་སའི་
 རྗོ་མོ་དེར་སྟོགས་བཞི་ལ་རྒྱང་འགྲོ་ས་བཞག་སྟེ་རྒྱ་ཆེ་ཐག་ཚོད་ཅིག་ཡོད། འོག་གི་ཆ་ཤས་

དེ་ལྟགས་མེ་སྐོན་ས་རེད། སུར་ཁང་དེ་གསེར་ཤོག་དང་ཚོན་གཞན་གྱིས་བརྒྱན་ཡོད། དེའི་
མཐའ་སྐོར་གྱི་ལྷུང་བཞི་ལ་སྤིངས་ཆ་ཆེན་པོ་བཅུགས་ཡོད། བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྐ་མ་
རྣམས་དང་དེ་མིན་གྱི་སྐ་མ་ཁག་ལ་བཞུགས་ཀྱི་བསྐོན་ཡོད། སྤིངས་ཆ་དེ་དག་གི་ཐོག་
ཏུ་ནང་མི་དང་། རྒྱལ་ཚབ། འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི། སློབ་མ་ཟན་གས་
བཅས་ལ་སྤོང་ས་ཡང་བཟོས་ཡོད།

མིལ་གྲོང་ཚོ་ཡི་སྐྱེ་མཚམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལོ་འགའི་རིང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་གསང་ཡུམ་
ཞེས་བུད་མེད་བདུན་གྱི་སྡེ་ཁག་ཅིག་ལུགས་མཐུན་གྱི་སྐོན་ནས་ཁོང་གི་སྤྱིང་གོགས་སུ་བསྐོ་
བཞག་གནང་ཡོད། གསང་ཡུམ་ཞེས་པའི་ཚེག་འདི་དུས་རྒྱུན་སྐྱེ་མའི་བཟའ་ཟླ་ལ་བེར་
བ་རེད། ཁོང་རང་གི་སྐྱེ་ཚེའི་ལོ་མཐའ་མ་རྣམས་ཀྱི་རིང་ལ་ཁོང་གིས་གསང་ཡུམ་ཚོ་ལ་
སྤྱིར་གྱི་སྐྱེ་བཅར་བ་དང་། མཛེས་གོགས་གཉིས་ཀ་བྱེད་དགོས་པ་དང་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་
འགོ་ཁྲིད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་ཁོང་ཚོས་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་
ལ་ལྷ་རྟོག་བྱེད་པའི་འཆར་སྣང་བརྒྱབ་ཡོད་ལ། ཁོང་ཚོ་བཟའ་ཚང་གི་ཆ་ཤས་སུ་བཅིས་
གནང་ཡོད། དེས་ན་ཁོང་ཚོ་ཡང་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་སྤོང་དུ་བརྟུག་ཡོད། ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་
ཀམ་ཚོས་སྤིང་དུ་ཡོང་སྟེ་ཉམས་ལེན་དང་ག་སྐྱིག་གཞན་དག་ལ་རོགས་པ་བྱས་ཡོད།

ཀམ་ཚོས་སྤིང་ཡོངས་སུ་གང་བར་གྱུར། དེ་གར་གཏན་སྤོང་བྱེད་མཁན་མང་པོ་
ཞིག་གིས་བཀའ་རིན་ཆེན་པོའི་སྐོན་ནས་རང་གི་ཁང་པ་ནས་ཐོན་ཏེ་མཐའ་སྐོར་ཞིང་
མང་དུ་གྱུར་སུབ་པའི་ནང་དུ་སྤོང། ཁང་མིག་དེ་དག་གསང་ཡུམ་དང་། འགན་འཛིན་
ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི། སློབ་མ་ཟན་པ་ཚོ་བཅས་ལ་སྤྱད་པ་རེད། མང་པོ་ཞིག་གིས་
བཟའ་མི་ཆ་ཚང་ཁྲིད་དེ་སྤྲོབས་ཡོད། ཀམ་ཚོས་སྤིང་གི་ཆ་ཤས་ཆ་ཚང་ཞིག་སྐྱེ་གྱུ་རྒྱུ་
རྒྱུ་ཡོད་པའི་བཟའ་མི་ཚོ་ལ་ལྷུང་འཛོག་བྱས་ཡོད། ས་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་གང་ཚར་འདུག

རིན་པོ་ཆེ་ཞིང་ལ་མ་ལེབས་སྤོང་དུ་ང་ལ་མི་ལམ་ཇི་བྱུང་སྐོར་དེ་ངས་བཤད་ཚར་
བ་ཡིན། ཁོང་གི་སྐོར་ང་ལ་སྐྱེ་མཐུད་དེ་མི་ལམ་མིས་བྱུང་། སྐབས་རེར་སུ་ཞིག་ལ་མི་
ལམ་མིས་པ་དེ་ནི་གང་དེའི་བསམ་སྐོ་ཞིག་གི་འཕྲོས་ཀྱིན་ལས་བྱུང་བ་གསལ་པོ་ཡིན།

སྐབས་གཞན་དུ་ངས་མི་ལམ་གསལ་པོ་མིས་ཚུང་ལ། མི་ལམ་གྱི་ནང་དུ་རང་ངོ་གསལ་
 བོར་འཕྲོད། དེ་འདྲའི་སྐབས་སུ་ངའི་སྐད་པའི་ནང་དུ་སྐྱེ་ཞིག་གིས་ “འདི་ལ་ལྟོས་དང་།
 འདི་རང་རེད།” ཅེས་ཟེར་གྱི་འདུག མི་ལམ་གསལ་པོ་ཡིན་པའི་རིགས་གྱི་ནང་དུ་དོན་
 དངོས་དང་དེ་མངོན་པ་སྤྱོད་ཀ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད། ང་ལྷོ་མི་ལྷོ་མ་གྱི་སྐད་སྐབས་
 ང་རང་ལ་གལ་ཆེ་བའི་མི་འགའ་ཤས་མིས་བྱང་། ཐངས་ཤིག་ང་ཉལ་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་
 མི་ལམ་གྱི་ནང་དུ་ང་གཉིད་སང་དེ་ང་རང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉལ་ཁང་དུ་ཡོད་པ་མིས། རིན་པོ་
 ཆེ་ནི་ང་སང་སྐབས་སུ་ཁོང་རི་ལྟར་མཐོང་བ་ནང་བཞིན་ཁང་པའི་ནང་བཞུགས་བསྟན་
 འདུག ང་ཚོའི་ཉལ་ཁང་དུ་ཉག་ཏུ་ཡོད་པའི་མཚོན་གཤོམ་འབྲིས་ཀྱི་རྒྱབ་བཀྲུག་གི་སྟེང་
 དུ་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་འདུག ཁོང་གིས་ནམ་རྒྱུན་ཡང་ཡང་གནང་བ་ལྟར། འབས་གཡོན་
 པའི་ཕུས་མོ་བཀྲུག་སྟེ་འབས་གཡོན་པ་དེ་ཕུས་མོ་གཞན་དེའི་སྟེང་དུ་བཞག་སྟེ་གཅེར་
 བྱར་བཞུགས་འདུག ངས་ཁོང་ལ་“ཁྱེད་རང་འདིར་ཐེབས་འདུག ཁྱེད་རང་ལ་ཅི་ཞིག་
 ཡོང་གི་རེད་དམ། ཁྱེད་རང་ཡང་རྒྱར་སྐྱེ་བ་ལེན་གྱི་རེད་དམ།” ཞེས་དྲིས་པ་ཡིན། དེའི་
 ལན་དུ་ཁོང་གིས་ “མ་རེད། ད་ལྟ་མ་རེད།” ཅེས་དང་། ཁོང་གིས་སྐྱེ་མཐུན་དེ་“ངའི་བསམ་
 བར་ངས་ཉོག་ཅོང་ངལ་གསོ་རྒྱག་དགོས་འདུག ངས་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་གནས་སྐབས་
 ངལ་གསོ་ཡི་ཡིན།” ཞེས་གསུངས་བྱང་། (ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྒྱ་ཆེ་ལ་སྐྱོས་པ་བྲལ་བའི་
 ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་སམ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ཤིག་རེད།) མི་ལམ་འདི་ནི་ཁོང་གིས་རང་
 ཉིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་སྟབས་བདེའི་ངང་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་གི་ཡོད་པ་ལྟར་ཏུ་ཅང་
 གི་བྱམས་པོ་དང་དཀྱིལ་མ་ཞིག་ཏུ་ཚོར་བྱང་།

ཞུགས་འབུལ་གྱི་ཚོག་ནས་བདུན་འགའི་སྟོན་དུ་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་འདུག་
 དུལ་ནས་ཐེབས་བྱང་། ངས་ཁོང་ཀམ་ཚོས་སྤིང་གི་སྟོན་འཇུ་ལ་ཐེབས་པ་དུན་པ་སོས་
 ཀྱི་འདུག ཁོང་ནི་སྐྱེ་གཟུགས་རིང་ལ་ཆེ་བའི་བཤེས་པོ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་འདུག སྐབས་
 དེར་ཁོང་ལ་འབས་ཐང་དུ་ཐེབས་རྒྱར་སྐྱེ་ངལ་ཕྱན་བྱ་འདུག ཁོང་གི་འབས་ཕུས་ཐང་
 པོ་མེད་རྒྱུན་འབས་ཕྱིར་བྱུགས་ཆེན་བསྟེན་ཏེ་ཐེབས་དགོས་ཀྱི་འདུག ཁོང་དགུང་ལོ་

ཉལ་ཉལ་ག་ཚོད་ཡིན་པ་ངས་མི་ཤེས། སལ་ཚེར་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་ལ་མིན་ནམ། ཁོང་སྐྱེ་
 བ་བཤེས་བཞིན་པ་མངོན་གསལ་འདུག འགྲུལ་བཞུད་རིང་པོ་དེའི་རྗེས་སུ་ཁོང་སྐྱེ་ཐང་
 བསྐྱེལ་ཡོད་པ་མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་འདུག ཁོང་ད་དུང་ཚང་མར་བཀའ་རྒྱུ་དང་ཐུགས་བརྩེ་
 ཚེན་པོ་འདུག ཁོང་གིས་ང་ཚོ་དེར་འཇོམས་པ་ཚང་མར་བྱིན་སྐབས་གནང་སྟེ། བྱང་པ་
 རིན་པོ་ཚེའི་སློབ་མ་རྣམས་དང་འཕྲད་དེ་ཐུགས་མཉེས་པོ་བྱུང་ཚུལ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་
 ཉི་མ་དེ་དག་གི་རིང་ལ་ང་ཚོར་ལམ་སྟོན་རི་ལྟར་གནང་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་བཀའ་སློབ་མདོར་
 བསྐྱེས་ཤིག་གནང་སོང་། དེ་ནས་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་གི་ཚེད་དུ་དམིགས་བསལ་གཟིམ་
 ཚུང་ཞིག་བྲ་སྐྱིག་ཡོད་སའི་ཐོག་ཁར་ཕེབས་གནང་མཛད། དེ་ནི་ནམ་རྒྱུན་མཚོན་ཁང་
 གཉེས་པའི་ཚུལ་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཁང་མིག་ཚེན་པོ་ཞིག་རེད། རྣམས་དེར་ཁོང་གི་
 ཚེད་དུ་གཟིམ་ཚུང་དང་ཚོམས་ཚེན་རྩུང་འབྲེལ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱུར་ཡོད། ཁོང་གིས་སྐྱེ་ངལ་
 གསོས་རྗེས་ཉེན་རྗེས་མ་དེར་ང་ཚོས་བྲ་སྐྱིག་བྱས་པ་ཚང་མར་གཟིགས་ཞིབ་གནང་འགོ་
 བརྒྱུམས། བདུན་ཕྲག་རྗེས་མ་དག་གི་རིང་ལ་ཁོང་གིས་ཉེན་རེར་མཚོན་ཁང་དུ་ཕེབས་
 གནང་སྟེ་མི་ཚོའི་མཉམ་དུ་བསྐྱོད་གསུང་གནང་མཛད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་ཁོང་རང་
 གི་གཟིམ་ཚུང་གི་ནང་དུ་སྐྱེར་གྱི་མཛལ་ཁ་དང་འདུ་འཇོམས་ཚུང་དུའི་ཚེད་དུས་ཚོད་
 མང་པོ་གཏོང་གནང་མཛད་ཡོད།

ང་ཞག་རེ་ཞག་གཉེས་ཀྱི་མཚམས་ནས་ཡང་ཡང་ཁོང་གི་སྐྱེ་མདུན་དུ་བཅར་བ་ཡིན།
 དེར་ཁོང་གིས་ཐུགས་མཉེས་པོ་གནང་གི་འདུག ཁོང་གིས་ང་ལ་གལ་ཏེ་གནས་ཚུལ་
 འདྲ་གོ་བསྐྱུར་ལྷ་རྒྱ་ཡོད་ན་ནམ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་
 བྱུང་། དེ་ནི་ཉ་ཅང་གི་བཀའ་རྒྱུ་ཚེན་པོ་རེད། ཁོང་གིས་མངོས་ལ་ཆེ་བའི་ཕྱག་ཏུ་སྤོང་
 བ་བསྐྱེས་ཏེ་སྐྱེལ་གྱུང་བཅས་ནས་གཟིམས་ཁྲི་ཚེན་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་བཞུགས་གནང་གི་
 ཡོད། ང་ཁོང་གི་སྐྱེ་མདུན་དུ་ག་དུས་བཅར་ཡང་གཟིམ་ཚུང་ཡོངས་རྫོགས་གསེར་མདོག་
 གི་འོད་འཕྲོ་བ་ཞིག་ཚོར་གྱི་འདུག འདིའི་རྣམས་སུ་ཁོང་གི་སྐྱེ་མདུན་དུ་དུས་ཚོད་སྐྱེལ་
 རྒྱ་དེ་ང་ལ་དཔུགས་དབྱུང་ཞེས་གསེར་བྱུང་།

མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་ངས་གནད་དོན་མང་པོའི་ཐད་ལ་བཀའ་བསྟན་
 ལྷ་ཐུབ་པ་བྱུང་། གྱེ་བྲག་ཏུ་ཁོང་གིས་ང་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་ལ་མི་ལམ་ཅི་བྱུང་མཁྱེན་
 འདོད་གནད་གི་འདུག་ཁོང་གིས་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་འཚོལ་བར་འདི་དག་གི་མན་
 ཐོགས་ཡོང་སྲིད་པར་དགོངས་གནད་གི་འདུག་ངས་ཁོང་ལ་ང་ཚོས་རྟེན་ཐུབ་པའི་ཡང་
 སྲིད་ཅིག་ཡོང་རྒྱུར་ང་ལ་ཉན་ཉན་མེད་ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་རུབ་ཕྱོགས་པའི་
 རིག་གཞུང་གི་ནང་དུ་ཐིམ་པར་ཀྱུར་སྐྱངས་ལ་གཞིགས་ན། ངས་སྐབས་དེ་དུས་སོལ་
 རྒྱན་གྱི་རྒྱལ་སྐྱེ་ཞིག་ཡོང་རྒྱ་ཨེ་ཡོད་དེ་བྱུང་། ངས་ཁོང་ལ་རིན་པོ་ཆེས་ང་དང་སློབ་
 མ་གཞན་དག་མང་པོ་ལ་ཁོང་རང་ཨོ་ས་ཁ་རུ་ཉི་ཉོང་གི་ཚན་རིག་པ་ཞིག་ལ་སྐྱེ་བ་ལེན་
 རྒྱའི་འཆར་གཞི་ཡོད་གསུངས་བྱུང་ཞུས་པ་ཡིན། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱིད་རང་
 སེམས་ཁྲལ་བྱེད་དགོས་མ་རེད། དུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱེ་སྐྱེ་མང་པོ་ཡོང་ཚོག་གི་རེད།
 ཡང་སྲིད་དུ་མ་ཡོང་སྲིད། དེ་ནི་དཀར་ཡོལ་ནང་གི་རྒྱའི་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་གཞུགས་
 བརྟན་ལ་ལྟ་བ་དང་གཅིག་མཚུངས་རེད། དཀར་ཡོལ་གཅིག་ལས་མང་བའི་ནང་དུས་
 གཅིག་དུ་བཟུང་ན། གཞུགས་བརྟན་མང་པོ་མཐོང་གི་རེད། འོན་ཀྱང་གཞུགས་བརྟན་
 དེ་དག་ཚང་མ་རྒྱ་བའི་གཞུགས་བརྟན་རེད། ཅེས་དང་། ཁོང་གིས་ཐུ་མཐུན་དེ་ “དུང་པ་
 རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་སྐྱེལ་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་པའི་སློ་ནས་སྐྱེ་བ་བཞེས་སུབ་ཀྱི་རེད། དེ་སྲིད་པ་
 རེད།” ཅེས་བཀའ་གནད་བྱུང་། ངས་དེའི་དོན་དེ་དུས་ཀྱང་རྟོགས་མ་བྱུང་ལ། ད་ལྟོ་འདྲ་
 ཤེས་ཀྱི་མེད་ཅེས་ལབ་དགོས་འདུག འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་ནི་འདི་ལྟར་གསུངས་གནད་བྱུང་།
 ཁོང་གིས་ང་ལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་གཉིས་འདོད་པའི་བདེ་བར་རོལ་བའི་མི་ལམ་དེ་
 བློ་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྣོན་པའི་ཕོ་བྲང་གི་དཀྱིལ་དུ་རེད་ཅེས་ཀྱང་གསུངས་གནད་བྱུང་།
 དེ་ངའི་བསམ་སྒྲུའི་ཡུལ་ལའང་འཁོར་མ་བྱུང་། ཁོང་གིས་མི་ལམ་དེའི་ནང་དུ་རིན་པོ་
 ཆེ་བློ་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྣོན་པའི་རྣམ་སྐྱེལ་ཡིན་པ་དང་། མི་ལམ་གྱི་གོ་དོན་ནི་ང་རིན་པོ་
 ཆེའི་གསང་ཡུམ་ངོ་མ་དེ་རེད་ཅེས་གསུངས་གནད་བྱུང་།

ཁོང་གིས་ང་ལ་མི་ལམ་དེའི་གོ་དོན་གཅིག་ནི་ང་དང་རིན་པོ་ཆེའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བར་ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆའི་མཐའ་ལ་བྱུང་བའི་དཀའ་རྙོག་ཡོད་ཚད་བསལ་བཟུང་བའི་ཉུགས་མཚན་རེད་ཀྱང་གསུངས་གནང་བྱུང་། ཁོང་གིས་ང་ལ་ངའི་བྱ་ཆའི་གཞོན་སྡོད་རི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་དང་། ཁོང་ཚོ་ཆེན་པོ་ཆགས་སྐྱབས་བསྐྱབ་པ་སློབ་གཉེན་གྱི་ཐད་ལ་ཁོང་གིས་ཕྱག་རོགས་གནང་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་གནང་བྱུང་། ཁོང་གིས་དྲུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་རང་གི་བྱ་ནང་བཞིན་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གཉིས་སུ་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཡིད་ཆེས་སློབ་འགྲུལ་ཆ་ཚད་གནང་གི་ཡོད་ཅང་། ཁོང་གིས་ང་དང་ང་ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་ལ་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱི་ཕྱག་རོགས་ངེས་པར་དུ་གནང་གི་ཡིན་ཞེས་བཀའ་གནང་བྱུང་། ཁོང་གིས་ང་ལ་ཞུགས་འབྲུལ་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་ངས་ང་རང་གི་མི་ལམ་རྣམས་བྲིས་ཏེ་ཁོང་ལ་སྟོན་སྟོན་ཞུས་ཤོག་གསུངས་པ་ལྟར་ངས་ཞུས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་ང་ལ་ངས་མི་ལམ་གྱི་ནང་དུ་དྲུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྐྱེ་སྐྱེ་གང་དུ་བཞེས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞུས་གསུངས་བྱུང་། ངས་འདི་ལྟར་བྱེད་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་བྱས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་མ་སོང་།

ཀམ་ཚོས་སྤྱིར་དུ་གཟའ་འཁོར་དུ་མ་ཕྱིན་པ་དང་། མཁྱེན་བརྩེ་རིན་པོ་ཆེས་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་གཤེགས་པ་ནས་ཞུགས་འབྲུལ་གྱི་བར་དུ་གཟའ་འཁོར་བདུན་འཛོག་དགོས་རྒྱུའི་དགོངས་གཞི་དེ་ང་ལ་གསལ་པོ་བྱུང་སོང་། ངའི་བསམ་པར། གང་བྱུང་བ་དེའི་ཐོག་ལ་མི་ཚོ་ལ་མཐོ་བསམ་གཏོང་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་བྱུང་བ་འདི་ཉ་ཅང་གི་དགོས་ངེས་ཅན་ཞིག་རེད་སྟེ། རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཐེབས་རྗེས་ཀྱི་ཉི་མ་དེ་དག་གི་རིང་ལ། ཁོང་གོངས་ནས་མེད་དུས་ང་རང་གསོན་པོར་སྟོན་རྒྱུ་དེ་རི་འདྲའི་ཁྱད་མཚན་རེད་ཨང་སྟེ་མ་པ་དེ་ངས་དབྱེ་གྱི་འདུག རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྤོང་གོམ་པ་སྟོ་མཚམས་བཞག་པའི་སྐབས་འདིར་ངས་ད་དྲུང་གོམ་པ་སྟོ་ཐུབ་པ་འདི་ནི་ཉ་ཅང་ཡ་མཚན་པོར་མངོན་བྱུང་། ང་ཚོ་ཚང་མར་མཚོན་ན། ཁོང་སྐྱེ་ཆེ་མ་བཟུང་བ་དེ་ནི་མི་ཞིག་གི་སྤང་པོ་དེ་དུར་འདུག་བྱས་རྗེས་རང་རང་གི་མི་ཚོ་སྤར་རྒྱུན་བཞིན་འགོ་རྒྱུའི་གནད་དོན་དཀྱུས་མ་ཞིག་

མ་རེད། ཁོང་གི་མི་ཚང་མའི་མི་ཚོའི་ནང་བཞེན་ས་ལྟེ་བ་དེ་རེད། ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚོའི་
མི་ཚོ་ནང་དུ་ཁོང་ལ་མཇལ་བ་དང་། ཁོང་གི་དྲུང་ནས་ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་བྱེད་པ་
དེ་ནི་མི་ཚོའི་ནང་དུ་དེ་སྔ་བྱུང་མ་ཕྱིང་བའི་ཚུ་ཚེ་ཤོས་ཀྱི་དོན་དངོས་ཤིག་རེད། ད་ནི་
ང་ཚོ་ཚང་མས་མ་འོངས་པར་ཁོང་མེད་པར་རང་རང་གི་མི་ཚོ་ཚ་ཚང་རི་ལྟར་བྱེད་པ་
ཤེས་དགོས། འདིའི་སྐོར་རི་ལྟར་ཤོད་ཤེས་པའི་ཐད་ལ་ང་ལ་དགའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་འདུག
ཡིན་ན་ཡང་འཇུགས་འདུལ་ག་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུར་ང་ཚོ་ལ་བདུན་ཕྲག་དེ་དག་གི་དུས་ཚོད་
དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་ངས་དང་པོར་ཤོད་ཐུབ་ཀྱི་འདུག།

འཇུགས་འདུལ་གི་ཚོ་ག་དངོས་གཞི་དེ་ ༡༩༤༧ ལོའི་ལྷོ་ ༥ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་སླེལ་གནང་
པ་རེད། ཚོ་ག་དེར་མི་སྣོད་ཕྲག་ལས་བཀལ་བ་སླེབས་སོང་། དེ་ཉིན་ཞོགས་པ་སྔ་པོར་ངས་
པོད་ཆས་ཀྱོན་ཏེ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་སྒྲ་མཐ་ནས་ཡོང་བ་ཡིན། ངའི་བྱ་ཚང་མས་ཀྱང་སློལ་རྒྱུ་གི་
པོད་ཆས་ཀྱོན་ཡོད། ང་ཚོས་བྱ་གསུམ་ལ་ཕྱུ་པ་དམར་སྐྱག་བཅེམས་པ་ཡིན། ངའི་ཕྱུ་
པའི་མདོག་ལྗང་ནག་རེད། མི་ཚེལ་གིས་ས་མདོག་གི་སྒྲིག་ཆས་ཀྱོན་ཡོད། ཁོ་ནི་རིན་པོ་
ཚེའི་སྐུ་ལྷུང་བའཇུགས་པའི་འགྲོགས་བྱམས་འཁྱེར་མཁན་རྗོ་རྗོ་བཀའ་སྲུང་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་
གི་གཅིག་རེད། འགྲོགས་བྱམས་དེ་ཀམ་ཚོས་གྲིང་གི་མཚོད་ཁང་ནས་འཇུགས་འདུལ་ལུ་
ཡུལ་བར་དུ་སེར་སྒྲིང་དང་བཅས་ཤིང་ནགས་ཀྱི་ལམ་བརྒྱུད་དེ་གདན་འདྲེན་ལུས་པ་
རེད། དེའི་ནང་དུ་གཞན་དག་བཀའ་སྲུང་གྱི་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
དཔོན་རིམ་རི་མེན། སྐུ་སྲུང་མདའ་དཔོན་མར་ཁྱི་རྗོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
འགྲོགས་བྱམས་ཀྱི་མདུན་ལ་ཡོད། འགྲོགས་བྱམས་ཀྱི་རྒྱབ་དུ་རྗོ་རྗོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
དག་ཀན་པ་བཞེ་ཡོད། ཁོང་ཚོ་ནི་ཉད་སོན་ཤོད་མལ་དང་། སྐུ་བཟན་ཏུ་ཁད། ཇན་
མེལ་ཁོག་རྗོ་ནི་སེ་སོད་མམ་དང་བཅས་རེད། ལྷོ་རྗོ་རྗོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
ཞིག་སྐུ་གདུང་གི་ཐོག་དུ་སྐུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

སེར་སྒྲིང་གི་སྐུ་ཁྱེད་མཁན་ནི་ཡོན་པེ་ཡར་ཟེར་བའི་གྲིང་བྱེད་འདུང་མཁན་ཞིག་
ཡིན་ཅིང་། ཁོས་ “མིག་སྒྲར་སོན་གི་གདུང་དབྱངས་” དེ་དང་། ཁོས་སྐུ་ཚོགས་འདི་ལ་

ཆེད་དུ་བརྟམས་པའི་སྐྱོད་བྱེད་མཉམ་པའི་བཏང་ནས་སྡེ་ཁྲིད། ཁོའི་རྒྱལ་དུ་བོད་པའི་དགེ་
 འདུན་པ་དང་། དེ་བཞིན་རིན་པོ་ཆེས་ནོ་སྤྲོ་སེ་ཁོ་ཤ་ཏུ་དབྱེ་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐྱམ་པོ་ཨ་
 རྩེ་ཆོས་སྡེའི་རྒྱལ་སྤྱོད་པའི་སྐྱེ་བཅུ་བཅས་ཀྱི་ཆོན་པ་རྒྱུད་དུ་ཞིག་ཡོད། དེ་རྗེས་རྩོ་
 རྩེ་བཀའ་སྲུང་བའི་དབྱེད་སྡེ་ཆོན་པོ་ཞིག་གི་མཛུགས་ཏུ་སྐྱེ་གཏུང་གི་འགྲུགས་བྱམས་དེ་
 སློབ་མ་བརྒྱུད་ཀྱིས་བཏོགས་ཏེ་བྱིར་ཡོད། དེ་རྗེས་རྩོ་རྩེ་བཀའ་སྲུང་བ་ལྷག་མ་རྣམས་
 ལོ་མ་སྟོབས་ཏེ་ཅང་དལ་མོས་བསྐྱོད། དེའི་རྗེས་སྲུང་དང་དའི་བུ་བཞི་ཐེ་བའི་ད་ཆོའི་
 བཟའ་མིས་སྡེ་ཁྲིད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཉེ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཏུ་བསྟར་ཞིག་ཡོད། རྒྱལ་ཚབ་
 དང་། ལྷམ་དཀོན་མཆོག་དའི་གཅེན་མོ་དང་མོའི་ཚོལ་གསལ་ལུ་མ་རྣམ་པ་ཚོ། འགན་
 འཛིན་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་མི་དང་ཁོང་ཆོའི་བཟའ་སྐྱེས་གཅོས་གཞན་དག་ཚང་མ་ཏུ་
 བསྐྱེད་ཏེ་ལོ་མ་བཏོད་བྱས། ད་ཆོ་སྐབས་དུས་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྐྱེ་ཆོན་གཞན་
 བཅས་ཆོ་གའི་དབྱེད་ཁྲིད་རྣམས་སྡོན་ནས་རི་སྐང་དུ་ཐེབས་ཏེ་རང་རང་གི་ཁྲིལ་བཞུགས་
 འདུག སེར་སྐྱེད་ཆ་ཚང་དེ་ཉིན་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་གི་རྒྱལ་སྐོ་ཆོན་པོ་དེ་
 བརྒྱུད་དེ་ག་ལེར་སྲུང་ཁང་དུ་འབྱོར། དེ་ནས་འགྲུགས་བྱམས་འབྱེད་མཁན་བཞིས་སྐྱེ་
 སྲུང་དེ་སྲུང་ཁང་ནང་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས།

ད་ཆོ་རིའི་སྐང་དུ་སྐབས་ཚར་བའི་རྗེས་རང་རང་གི་རྒྱལ་བཀྲུག་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན།
 ད་ལ་སྲུང་ཁང་གི་འགྲམ་དུ་ཤིང་གི་སྡིངས་ཆ་ཞིག་གི་སྡེད་དུ་རྒྱལ་ཚབ་དང་ས་དབང་
 གཉེས་ཀྱི་མཉམ་དུ་སྡོད་ས་བཅོས་འདུག བཟའ་མི་གཞན་རྣམས་དང་། གསལ་ལུ་མ་
 ཚོ། འགན་འཛིན་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་མི། སློབ་མ་ཉེ་གསལ་ཚོ་ཡང་ད་ཆོའི་འཁྲིས་ལ་
 འདུག དའི་གཡོན་དུ་སྡིངས་ཆ་གཅོ་བོ་དེའི་སྐང་ལ་བཞུགས་ཁྲིའི་སྡེད་དུ་མཁུན་བཅེ་
 རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་གནང་འདུག ཁོང་གིས་མཚོད་འབུལ་ཀྱི་དབྱེད་གནང་གི་ཡོད་
 པ་དང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་སྲུང་བཞུགས་སའི་སྲུང་ཁང་ལ་ཞལ་སྤྱོད་ནས་བཞུགས་འདུག
 མཚོད་འབུལ་སྡེ་བ་དབྱེད་མ་ཚུགས་སྡོན་ལ་དེ་གར་འཛོམས་པའི་མི་ཚང་མས་སྲུང་ཁང་
 ལ་སྐོར་བ་གཡམས་སྐོར་རྒྱལ་བཞིན་མཚོད་ཉིན་ཀྱི་མཛུགས་དུ་ཁ་བཏོགས་རེ་སུལ་བ་

རེད། ས་དབང་དང་རྒྱལ་ཚབ་ང་བཅས་ཀྱིས་མཚོན་འབྲུལ་གྱི་སྡེ་ཁྲིད་པ་ཡིན། ང་ཚོ་ལ་
 རང་རང་གི་ཁ་བཏགས་དེ་ལྟར་ཁང་མདུན་གྱི་མངོས་པར་བརྒྱན་པའི་སྐྱེའུ་དེའི་ནང་
 ལ་གཡུག་དགོས་པར་གདམས་པ་དང་། སང་རས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་རིག་པོ་ཆེའི་ཞལ་
 རས་ཏེ་མའི་ནང་ནས་མངལ་ཐུབ་ཅམ་ཡོད་སའི་མི་ཁྲུང་ཚུང་ཚུང་དེ་ནས་གཡུགས་
 གསུངས་བྱུང་། ངའི་ཁ་བཏགས་དེ་མི་ཁྲུང་དེའི་ནང་དུ་ཤར་རྒྱག་ཕྱིན་པ་ངས་ཏེ་གྱི་
 འདུག་ཞུགས་འབྲུལ་ལ་བཅར་མཁལ་གྱི་མི་སྣོང་སྲག་བཟལ་བ་ཡོད་ཅང་། དར་འབྲུལ་
 གྱི་ཚོག་དེར་དུས་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་སོང་། མཚོན་རྟེན་གྱི་མཐའ་སྐོར་དུ་ཡོད་པའི་སྐྱེ་
 སྲུང་བཚོས། དུས་ནས་དུས་སུ་ལྷུང་ཁང་གི་མདུན་དུ་དབྱངས་པའི་ཐག་པའི་སྣང་གི་ཁ་
 བཏགས་བརྒྱ་སྲག་སྲུང་བཞིན་པ་རྣམས་ཕྱིར་བསྐྱེད་བྱེད་བྱེད་བྱེད་བྱས།

སྲུང་གཤོང་གི་སྣང་གི་ཚོག་དེ་ནི་ཉ་ཅང་ཚོན་མདངས་བཟུ་བར་མངོན། ལྷུང་ཁང་
 དེ་ནི་ངེ་འདྲའི་མངོས་སྲུག་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ང་ལ་དོ་སྣང་བྱུང་། དེར་གསེར་གྱི་པ་ཏའི་
 མངོས་རིས་དང་སྲུག་པོ་བྱིམ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁ་དོག་སྟེ། དཀར་པོ་དཀར་རྒྱུང་དང་། བཟུག་
 མདངས་ཅན་གྱི་དམར་པོ་དང་ལི་ཁྲི། སྣོན་ག་བཅས་ཀྱི་ཁ་དོག་གིས་མངོས་པར་བརྒྱན་
 ཡོད། ཚོན་མདངས་དེ་དག་སྲུག་པོ་བྱིམ་རྒྱུད་ཀྱི་མཚོན་རྟེན་སྲུག་པོ་ཡོད་ལ། དེས་ནི་
 ཏེན་རྟེན་གྱི་བྱུར་བཞི་བརྒྱན་ཡོད། མི་ཚང་མས་གུས་འདུད་ལྷུ་ཕྱིར་ལྷུང་ཁང་ལ་སྐོར་བ་
 བྱེད་པའི་སྐྱབས་དེར། ང་ལ་མི་སྣོང་སྲག་བཟལ་བ་དེར་འཛོམས་ཡོད་པ་ཚོར་བལྟ་རྒྱུའི་
 ལོ་སྐྱབས་ཤིག་བྱུང་། དེ་ཉིན་ཞོགས་པ་བསིལ་པོ་དང་སྲུག་སྐྱོན་ལྡན་པ་ཞིག་འདུག་
 གྲང་། ཉེ་མས་སྲུག་པ་དེ་ཡལ་བར་བྱས་ཏེ་སྐྱོན་པ་ཅུང་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་སྣོ་སངས་
 མཁའ་ལ་ཉེ་མའི་གསེར་འོད་འཇུག་པ་ཞིག་བྱུང་སོང་། མི་འགའ་ཤས་ཡར་ལངས་པ་
 དང་། འགའ་ཤས་ཀྱིས་རང་གི་མཉམ་དུ་བྱེད་ཡོད་པའི་རྒྱབ་བཟུག་དང་གདན་གྱི་
 ཐོག་དུ་བསྐྱེད་པའི་མི་ཚོགས་ཀྱིས་ས་ཁྱོན་ཚེན་པོ་ཞིག་བྱུང་བར་བྱས་འདུག། དམིགས་
 བསལ་སྐྱེ་མགོན་དང་གདན་ལྷུ་བྱས་པའི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཁག་གི་སྣོད་གྲར་ཡང་ཡོད།
 རིན་པོ་ཆེར་ཚིག་སྣོད་དགུ་བརྒྱ་དུག་ཅུའི་ནང་ལ་ཐུག་པའི་ཁོ་ན་ཏའི་རྒྱ་གར་དང་བལ་

ཡུལ་གྱི་གཞུང་ཚབ་རིམ་སི་རྩོམ་རི་དེར་སེབས་ཡོད། དབྱིན་ཡུལ་ནས་ཨ་ཁོ་རིན་པོ་ཆེ་
སེབས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དང་ཐུགས་ཉེ་ཡོད་པའི་བཟའ་བསམ་གཏན་པའི་སླ་མ་རི་སྟེང་
ཅིག་ཀྱང་ལྷགས་འབྲུལ་ལ་སླེབས་ཡོད། གནད་ཡོད་དཔོན་རིགས་མང་བོའང་ཁོང་གི་
ལྷགས་འབྲུལ་ལ་སེབས་ཡོད།

ཚང་མས་སྐྱ་གདུང་ལ་སྐྱོར་བ་བརྒྱབ་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ང་ཚོས་ཚོ་ག་དངོས་གཞི་
འགོ་བཅུགས། ལུབ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་ཚོས་བེད་སྟོད་བྱས་པའི་ཕྱག་དཔེ་གཙོ་བོ་དེ་
ནི། རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོ་མང་པོར་ལུང་གནང་ཡོད་པའི་དོ་རྗེ་ནལ་འབྱེར་མའི་སྐྱབ་ཐབས་
དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱིན་སྲིག་གི་ཚོ་ག་དེ་རེད། ང་ཚོ་ཚང་མས་འདི་མཉམ་དུ་བཏོན་པ་
ཡིན། མཁྱེན་བརྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བོད་པའི་སླ་མ་གཞན་དག་ཚོས་བོད་སྐད་དུ་སྐྱིན་
སྐྱོན་སྲིག་གི་ཚོ་ག་གཞན་མང་པོ་ཞིག་འདོན་པ་གནང་སོང་། བསྟོ་སྟོན་གང་འཚམས་
གསུངས་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་སྐྱ་ལུང་ལ་ལྷགས་མེ་སྟོན་གནང་མངོད། སྟོལ་རྒྱུན་གཞིར་
བཞག་བྱས་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་རྩ་བ་ནས་ཞལ་མི་ཚོར་མཁན་ཞིག་ལ་ལྷགས་མེ་སྟོན་དུ་འབྲུག་
གི་ཡོད། དེས་ན་ཁོང་ཚོས་ཁོང་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་མི་ཞིག་འཚོལ་དགོས་བྱུང་ཡོད།
ངས་དྲན་སོས་པ་ལ་རྒྱ་གར་ནས་ཡོང་མཁན་གྱི་དགེ་འདུན་པ་ཞིག་གིས་ལྷགས་མེ་སྟོན་
རྒྱའི་ཞབས་ལྷ་འདི་ལྷན་པ་རེད། མཚམས་ཤིག་ལ་ངའི་བསམ་པར་ཏཱ་ལམ་ཚང་མ་མིག་
རྒྱུ་ཤོར་ནས་དུས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་མི་འདྲ་མིན་ལ་སྐྱབས་མཚམས་འདྲ་མིན་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཉིན་གྱི་སྐྱོ་གདུང་ཆེན་པོ་དེས་མ་ཞོན་པ་དང་དུ་མི་ཤོར་བ་ནི་མི་སྲིད་པ་རེད། མི་སྐྱབས་
སུ་འབར་བཞིན་པའི་སྐྱབས་སུ་མེ་སྟོན་ཤིག་བརྒྱབ་སོང་། ང་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་ལ་དེ་དུས་
མིག་རྒྱུ་འཁོར་རྒྱུ་འགོ་བཅུགས་པ་རེད། དེ་ཉིན་ང་ཚོ་མང་ཆེ་བས་མིག་ཤེལ་ནག་པོ་ཕྱོན་
ཡོད་པ་དེ་ཡ་མཚན་མ་རེད། མི་སྐྱབས་སུ་འབར་བཞིན་པའི་སྐྱབས་སུ་ཤི་བླ་ཐ་སེན་སེ་
དང་ཁོང་གི་སློབ་མ་རྒྱན་པ་གསུམ་གྱིས་རྒྱལ་བོ་གོངས་པའི་སྐྱབས་སུ་བྱེད་པའི་སྟོལ་རྒྱུན་
གྱི་ཚོ་ག་ཞིག་བྱས་སོང་། སུར་ཁང་གི་ཕྱོགས་བཞི་ནས་ཁོང་ཚོས་གཞུ་སྟོང་པ་རྩམས་ཡར་
བཀང་སྟེ་སོག་མའི་མཆིལ་ལྷན་རྩམས་མེ་ནང་དུ་བསྐྱེད་སོང་།

དང་ལྷན་དུ་བཀའ་ཚོལ་ཞུས་པ་དེས་རང་ཉིད་ལ་གདུང་སེམས་མི་ཡོང་བ་ནི་མི་སྲིད་པ་
ཞིག་རེད།

ཞུགས་འབྲུལ་གྲུབ་པའི་ཉི་མ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ང་སྤང་གཤོང་དེར་སྐྱུར་དུ་འགྲོ་
དགོས་བྱུང་། རྣམས་འདིར་ང་ཚོ་མི་ཉུང་དུ་ཞིག་ལས་མེད། མོལ་རྒྱུ་དུ་སླ་ཆེན་ཞིག་
ཞུགས་འབྲུལ་བྱེད་པའི་ཉི་མ་འགའ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ། སུར་ཁང་སློབ་ཕྱིན་ཏེ་རིང་བསྐལ་
དང་སུར་ཐལ་ལེན་པའི་ཚོགས་ཞིག་ཡོད་རེད། རིན་པོ་ཆེའི་གསང་ཡུམ་དང་ཁོང་གི་སྐུ་
དམན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ང་སླ་མ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་སུར་ཁང་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ཤིག་ལྟ་
བུ་རེད། གཅིག་གིས་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་སུར་བཞུགས་སའི་དུམ་ཚན་དེ་ཁ་ཕྱིན་ཏེ་ཁོང་ཚོས་
ང་ལ་ལག་པ་བརྒྱུད་ཏེ་རིང་བསྐལ་ལེན་མཁན་དང་པོ་དེ་ང་ཡིན་དགོས་པའི་བཀའ་
གནང་བྱུང་། དེལ་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་གིས་སྤོང་བརྟན་སྤང་པའི་སླ་མ་
གཞོན་གཞོན། རྗོང་གསར་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ཚོག་འདིའི་འགན་འཁུར་བ་
དེ་རེད། ངས་སུར་ཁང་ནང་དུ་བལྟས་རྗེས་དུ་བས་བསྐྱབས་པའི་རིང་བསྐལ་གྱི་སྤང་པོ་
ཞིག་མཐོང་བྱུང་། ང་རང་ཉོན་འཛོར་གྱི་རེད་སྟུང་པ་མ་བྱུང་སྟེ་སེམས་ལ་སྐྱག་སྐྱུང་ཞེ་
དྲགས་སྐྱེས་བྱུང་། ངའི་སེམས་ལ་ “ངས་ཁྱེད་རང་གནས་སྤངས་འདིའི་འོག་དུ་མཐོང་གི་
རེད་སྟུང་པ་སྤང་བའི་ཡུལ་ལའང་མེད། ངས་ཁྱེད་རང་འདི་འདྲའི་ངང་ཚུལ་དུ་མཐོང་རྒྱ་
ཡིན་པ་སློལ་འཁོར་མ་ཚོད།” སྟུང་པ་འཁོར་བྱུང་། ང་སྤོན་བུ་ཉོན་འཛོར་བའི་ངང་ནས་
མཚོད་ཉེན་གྱི་ནང་ལ་ལྟ་བཞིན་པའི་རྣམས་སུ། རྗོང་གསར་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་
“གནང་རྒྱུ་གཤོངས། གནང་རྒྱུ་གཤོངས།” གསུངས་བཞིན་ང་ལ་ཁ་བཏགས་ཞིག་
གནང་བྱུང་། ང་མར་སྐྱུར་ཏེ་མཐའ་མ་དེར་རིང་བསྐལ་ཞིག་སྤངས་པ་ཡིན། དེ་རྗེས་
རིན་པོ་ཆེའི་རིང་བསྐལ་ལྟག་མ་རྣམས་ཚུར་སྤངས། ཁོང་གི་ཀ་སྤྱི་དང་མཚང་སྤོམ་
གྱི་ཆ་ཤས་ཐེ་བའི་རིང་སྐལ་འགའ་ཞིག་ང་ཚོས་ RMDC ཏུ་བཞེངས་འཆར་ཡོད་པའི་
ཚོས་སྐྱུའི་མཚོད་ཉེན་ཆེན་མོའི་གཞུངས་གཞུག་ལ་འབྲུལ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ཉར། གཞན་དག་
རྣམས་སྐྱུ་བཟོ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ཕྱེ་མར་བརྟུངས། སྐྱུ་འི་སྤྱི་མའི་རིང་བསྐལ་དང་སུར་

ཐལ་ཐེ་བའི་རྒྱ་སྐྱོད་ཚོགས་ལས་བྱས་པའི་མཚོན་རྟོག་དབྱིབས་ཅན་གྱི་འབྲུག་བཞུགས་རྣམས་
ལ་ཟེར། རྗེས་སུ་འདི་དག་དང་རྟོག་གི་ཚོན་དུ་མཚོན་ཁང་དུ་འཛོགས་ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེའི་
བཅུ་གསུམ་པའི་ཚོས་ཚོགས་ཁག་དང་སློབ་མ་རྣམས་ལ་བལོ་འགྲེམས་བྱེད་རྒྱ་རེད། ཁོང་གི་
སློབ་མ་གཙོ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་ཁོང་གི་ཚོམས་རེ་རེ་མཚོན་པའི་རྟོག་དུ་སྐུལ་བ་རེད།
ཚོམས་གཅིག་རྗེས་སུ་ཚོས་སྐྱེའི་མཚོན་རྟོག་ཆེན་མོའི་གཟུངས་གཞུག་དུ་སྐུལ་བ་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་སྐྱོད་གཤེགས་པ་ནས་ཞུགས་འབྲུལ་མ་ཟིན་བར་གྱི་གཟུངས་འཁོར་བཅུན་
གྱི་རིང་ལ། དུས་ཚོད་ཕལ་ཆེ་བར་གནས་སྐྱབས་དེའི་སློབས་ཀྱིས་ང་ཚོ་ངལ་མེད་དུ་
གྱུར། ཞུགས་འབྲུལ་ལ་བྱ་སྒྲིག་ཡང་དག་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ལས་བྲེལ་གྱིས་ང་ཚོར་
བསམ་སློའའཁོར་ལོང་བྱུང་མེད། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་ཡོད་པ་དེས་ཀྱང་མི་ཚོ་
ལ་སེམས་སྐྱུལ་བྱུང་ཡོད། ཞུགས་འབྲུལ་སྡོན་གྱི་གཟུངས་འཁོར་དེ་དག་གི་རིང་ལ་རིན་པོ་
ཆེའི་མཐུ་དང་རུས་པའི་སློབས་ཀྱིས་ཁོང་ང་ཚོའི་ཚོན་དུ་ཕལ་ཆེར་འཚོ་བཞུགས་ཡོད་
པ་ནང་བཞིན་བྱུང་། ཞུགས་འབྲུལ་མཚུག་བསྐྱུས་མཚམས་སུ་དབྱུགས་སྒྲིག་ཞིག་ལས་
དབྱུགས་ཡོངས་སུ་ཤོར། ཁོང་གི་སྐྱོད་རྒྱུ་དེ་ཞིང་གཞན་ཞིག་ལ་འཕོས།

ད་ཆ་ཚང་མས་རང་རང་གི་མི་ཚེ་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་སྐྱེ་འཚོ་བཞུགས་
མེད་པའི་སློབ་མ་བསྐྱུལ་དགོས་པ་དེ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བ་རེད། རིན་ཐང་དཔག་པར་དཀའ་
བའི་རྩ་ཆེའི་དངོས་པོ་ཞིག་འཛིག་རྟོག་འདི་དང་བྲལ་བ་བཞིན། དེ་གར་བོར་བསྐྱུག་དུ་
སོང་བ་དང་སློང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷན་ཚོས་ཞིག་འདུག འོ་མཚར་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་འཛིག་
རྟོག་འདིར་བྱུང་བ་དེ་ད་ཆ་མེད་པར་གྱུར་པ་རེད།

༡༩༧༩ ལོར་གྲིས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཚོས་ཕྱོགས་ཞལ་ཆེམས་ཀྱི་མཚུགས་དེར་ཁོང་གིས།

མདོར་ན་ང་ཚོ་འཆི་རྒྱུར་དགའ་བོ་ཡོད། ང་ཚོས་སློབ་དེ་མཉམ་དུ་འབྱོར་འགོ་ཡི་ཡོད།
འཆི་རྒྱུ་དེ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་རོལ་རྩེད་ཀྱི་ཉམས་དང་ལྡན་ཡོད།

ལྷ་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས།

རྒྱལ་པོ་ལྷ་རྟུ་ལོངས།
འདི་འདྲའི་ཆར་ཞོད་མཚམས་མི་འཇོག།
དག་ལྷ་དང་ལྷན་དུ་ང་ཚོས་ཁྱོད་ཉིད་རྟོན།
ཏ་ཅང་སྐྱིད་པོ་ཡོང་བར་སྐྱོན།⁴⁷

ཅེས་བྲིས་ཡོད།

ང་ལ་མཚོན་ན། ཇི་སྲིད་ང་ལ་དབྱུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ངས་ཁོང་སྲུ་མ་མུང་
དེ་དྲན་གྱི་རེད། འོན་ཀྱང་ང་རང་སྐྱོད་གདུང་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མི་ཚེ་ལ་དགའ་བ་
ལྷགས་ཆེ་སྐྱེད་དེ་ལུས་བསྐྱེད་ཡོད། དགོང་ཇོ་ཞིག་ལ་ཚུ་འགམ་གྱི་ཟ་ཁང་ཞིག་གི་ནང་དུ་
ཁོང་གིས་ང་ལ་ “ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱེད་དགོས། འདི་ང་ཚོའི་མི་ཚེ་རེད།
འདི་ང་ཚོའི་གཉེན་སྲིག་རེད། འདི་ལྷ་རྟུ་རྟུ་ལོངས་ཏུ་ཡོང་གི་མ་རེད།” ཅེས་གསུངས་པ་
ངས་དྲན་སོས་གྱི་འདུག དེ་དུས་ངས་ཁོང་ལ་ཕྱན་བྱ་གད་མོ་ཤོར་བ་ཡིན། ད་ཆ་ཕྱིར་
དྲན་བྱེད་དུས་ཁོང་གིས་ང་ལ་མི་རྟུག་པའི་སྐོར་ལ་གཉིང་ཟབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། རང་
གི་མི་ཚེར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེན་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ་གསུངས་གནང་ཡོད་པ་
ངས་རྟོགས་གྱི་འདུག འཇོམ་སྲིང་འདི་ཚ་ཆེན་དུ་བཅིས་ཏེ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བྱེད་དགོས་
པ་དེ་ངས་ཁོང་གི་ས་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན།

སྐབས་རེ་ཏ་ཅང་མཐོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་མིན་པར། ལས་སྐྱོ་བོ་མེད་པའི་དམའ་བོར་
ཟགས་པའི་སྐབས་ཀྱང་བྱུང་བའི་གཉེན་སྲིག་ཅིག་གི་ནང་དུ། མི་ལོ་བཅུ་བདུན་ཁོང་གི་
བཟའ་ལྷའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་དེས་ངས་དོན་དངོས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་མི་དགུས་མ་ཞིག་
མིན་པའི་ར་སྐོད་བྱེད་ཐུབ། ཁོང་གི་མཇོང་པ་རྣམས་ལ་ལང་སྐྱོས་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་དང་། སྐྱི་
སྐོལ་གཞིར་བཞག་གི་ཐོག་ནས་གོ་དོན་བཀའ་ཡང་མི་རུང་། རིན་པོ་ཆེའི་མི་ཚེའི་ནང་

47 པར་སྐྱོན་མ་བྱས་པའི་ཚོས་རྒྱལ་དུང་པའི་ཚོས་ཕྱོགས་ཁ་ཆེམས་ 1896 ལོར་བྲིས་པ་ནས་ལུངས་དངས།

ལ་གཞན་གྱི་མི་ཚེ་ལྷག་ཏུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་། འདིག་རྟེན་འདི་ཡག་པོ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་རྒྱུ་
ལས་གཞན་པའི་ཀུན་སྣོང་གང་ཡང་མེད། ཁོང་གིས་ལམ་སྣོང་ཡོད་ཚད་ཀྱི་ཚད་གཞི་
འདིའི་ཐོག་ནས་འཇལ་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གི་ཀུན་སྣོང་ལྟེ་བ་དེ་གཞན་གྱི་མི་ཚེ་ལྷག་ཏུ་
གཏོང་རྒྱུ་དང་། གཞན་དག་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བྱུང་པའི་འདིག་རྟེན་ཞིག་བསྐྱབ་རྒྱུ་དེ་རེད།

ཁོང་གིས་ང་ལ་འདིག་རྟེན་སྐྱོབ་པའི་ཚེད་དུ་དང་པོ་རང་ཉིད་ནས་འགོ་འཇུགས་
དགོས་པ་དེ་བསྐྱབས་གནང་བུང་། ཁོང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་རྣམས་པ་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་རང་གིས་
རང་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་། རང་གི་གཞི་རྩའི་རྣམས་པ་ལ་སློབ་འགེལ་དགོས་པ་དེ་རེད། ངས་
བསྐྱབ་བྱ་དེ་སྤྱིར་ལ་བཅངས་ཐབས་བྱས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་གཞན་ལ་ལམ་དེ་སྟོན་པའི་
ཚེད་དུ་སྐྱེ་ཆེ་ཡོངས་རྫོགས་བཏང་གནང་བ་རེད། ཁོང་གིས་གཡོ་འགུལ་ཡོད་ཚད་གཞན་
ལ་རོགས་པ་བྱེད་རྒྱུའི་ཚེད་དུ་བཏང་གནང་བ་རེད། ཁོང་གི་སྐྱེ་ཆེར་བྱུང་པའི་ཐབས་དང་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྤྲོ་མོ་ཚམ་ཞིག་རང་ཉིད་ཀྱི་མི་ཚེའི་ནང་ཉམས་ལེན་བྱུང་ན། དེས་
རང་ཉིད་སྐྱེ་བོ་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་བཟོ་ཡི་རེད།

ཁོང་གིས་ངའི་མི་ཚེའི་ནང་ལ་སློབ་ཤིག་བཟོ་བོ་དང་བྱམས་སྤྱིར་རྗེ་ཡི་དཔེ་སྟོན་གྱི་
ཚུལ་དུ་སྤྲོ་མཐུན་ང་ལ་ལམ་སྟོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ངའི་མི་ཚེ་ཉིལ་པོའི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་
དི་ལྟར་བྱས་ཏེ་ངས་གནས་སྤངས་གཅིག་གམ་གཞན་རྣམས་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་
པའི་ལམ་སྟོན་གནང་ཡོད་དམ་ཞེས་པའི་དྲི་བ་དེ་ང་རང་ལ་སྤྲོ་མཐུན་གཏོང་གི་ཡོད། ད་
ཆ་ཁོང་བཞུགས་མེད། ཁོང་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞུ་དགོས་སྐབས། ངས་ང་རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་
ལ་འདྲི་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་ནི་དུས་རྟག་ཏུ་ངའི་ཚད་འདི་ནས་མཐོ་ཤོས་དེ་རེད།

རིན་པོ་ཆེ་ཐུགས་མཉེས་པོ་ཡོད་པའི་གཞས་རོ་ལྷ་རྟེན་ལྷ་ན་སེས་བྲིས་པ་ཞིག་ཡོད།
དེ་ལ་ “འདས་ཟེན་པའི་དགུན་ལ” ཞེས་ཟེར། སེ་ཀོད་ལན་དུ་ཀྱི་གཞས་པ། ཇི་ན་རེད་པང་
གྲིས་སེམས་སྐྱོ་བའི་གཞས་འདི་བཏང་བའི་འཁོར་ཐག་ཅིག་ཁོང་གིས་གཅིས་ཉར་
གནང་ཡོད། ཇེས་སུ་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཇན་ཁོ་ཤོན་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་གངས་སྐྱན་
པོའི་སློ་ནས་གཞས་འདི་ཁོང་གི་སར་གཏོང་གི་ཡོད། སྐབས་སྐབས་སུ་ངས་ཁོང་བསམ་

སྒོར་འཁོར་བ་དང་། དམིགས་བསལ་དྲན་པའི་སྐབས་སུ་ངས་གཞས་འདི་ང་རང་གི་
སེམས་ནས་ཐོས་ཀྱི་འདུག།

ཨོ་རྟོ། དགུན་ཁ་འདས་ཟེན་དབྱར་ཁ་རིམ་གྱིས་སླེབས།།
ཤིང་ཚེ་ཚང་མར་བྱེད་ལ་གསུང་སྟན་སྒོལ། །
ཁོང་ཚོ་སྦྱིད་ཀྱང་ང་ཉི་སེམས་པ་སྒྲོ།།
ང་ཡི་སྣིང་ཕྱོགས་ང་དང་གཏན་དུ་བྲལ།།

ཨོ་རྟོ། དྲངས་གསལ་འབབ་ཆུའི་འགམ་གྱི་ཤིང་ཕྲན་དབྱས་ཀྱི་རྒྱ་སེ་རྣམས།།
བྱང་བ་དང་ནི་བྱང་དམར་བྲག་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་གསོས།།
ཁོང་ཚོ་དགའ་ཡང་ང་ལ་ངལ་གསོ་བྲལ།།
ང་ཡི་སྣིང་ཕྱོགས་ང་དང་གཏན་དུ་བྲལ།།

ང་ཡི་བརྗེ་བ་ནམ་མཁའི་ཉི་མ་འདྲ།།
ཉག་དུ་གནས་ལ་ལྷན་མེད་གཙང་མ་ཡིན།།
འོན་ཀྱང་ཁོའི་བརྗེ་བ་སྐྱབ་པའི་འཕེལ་འགྲིབ་འདྲ།།
སྐྱབ་པ་རེ་རེར་བརྗེ་བ་གསར་པ་རེ།།

དོར་ཐབས་བྲལ་བའི་བརྗེ་སེམས་འཆང་མཁན་ཚོ།།
ཁྱེད་ཚོས་ཕྱོད་བའི་སྐྱག་བསྐྱེད་ང་ཡིས་ཚོར།།
སྐྱག་གིས་མནར་བ་ང་ལ་ཉམས་ཕྱོད་ཡོད།།
དེ་ནི་བཙོས་ཐབས་བྲལ་བའི་སྐྱག་བསྐྱེད་རེད།།⁴⁸

48 རོ་རྒྱར་ད་རྒྱར་ན་སི་ཡིས་ ༡༩༤༥ ལོར་བརྗེ་སེམས་པའི་ “འདས་ཟེན་པའི་དགུན་ཁ” (The Winter It Is Past)

མཇུག་གི་གཏམ།

ཡ་མཚར་པ་ཞིག་ལ་དེས་འདི་དཔར་སྐྱབ་བྱེད་སྐབས་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་ནས་
དུ་ལམ་མི་ལོ་ཉི་ཤུ་ཕྱིན་ཚར་ཡོད། མཚོ་བསམ་གཏོང་སྐབས་སློལ་གནས་ཚུལ་གཉིས་
འཆར་གྱི་འདུག གཅིག་ནི་མི་ཆེ་ཇི་ལྟར་མཚོགས་པོ་རྣམས་པ་དེ་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་
ནས་བལྟས་ན། རིན་པོ་ཆེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་རྗེས་ཀྱི་ལོ་ཡུན་དེ་དག་ནི་མིག་འབྱེད་འཇུག་
ཐེངས་ཤིག་བྱས་པ་ལྟར་མངོན། དེ་མཚུངས་ངས་རིན་པོ་ཆེས་བྱང་ཨ་རིའི་ནང་དུ་མི་
ལོ་བརྒྱ་བདུན་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་ཅི་ཞིག་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་དེར་མཚོ་བསམ་གཏོང་དུས་
ང་ནི་ཉོན་ཐོར་བྱུང་།

ཁོང་སྐྱབ་སྐྱབ་ཏེ་བཞུགས་པ་དང་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་ཏེ་མེད་པའི་སྐབས་སུའང་ཁོང་
གི་ཤུགས་སྐྱབ་སྐྱབ་མཐུད་དེ་གནས་ཡོད། རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱིང་ལ་སྐྱབ་གཞི་ཕོག་པའི་རྗེས་
དང་། སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་ཏེ་ལོ་མང་ཕྱིན་པའི་རྗེས་སུའང་། ཨ་རི་དང་། ཁེ་ན་ཏུ། ཡུ་ལོ་
བཅས་ནས་སློབ་མ་མང་པོ་རྣམས་ཆད་མེད་པར་ལོ་རྒྱུ་སི་ཁོ་ཤར་གནས་སློར་བྱས་པ་རེད།
ཁོང་གི་སློབ་མ་ཉེ་ཤོས་དང་ཟུན་ཤོས་བརྒྱ་ལྷག་ལ་ཉེ་བ་དུ་ལི་རྒྱག་སི་དང་མངའ་སྡེའི་
ས་གནས་གཞན་དུ་གཏན་སྡོད་བྱས་ཡོད། ངའི་བསམ་པར། ཁོང་སྐྱབ་སྐྱབ་སྐྱེ་བཞུགས་
སྐབས་མི་ཚོས་ཁོང་གི་དགོངས་གཞི་བསྐྱབ་ཆེད་ལོ་རྒྱུ་སི་ཁོ་ཤར་ཁོང་གི་དུང་དུ་བཅར་
རྒྱུར་དུས་ཚོད་མང་པོ་ཡོད་སྟམ་པ་བྱུང་ཡོད་རེད་སྟམ། ད་ཆ་ང་ཚོར་དུས་ཚོད་ཚྭ་ནས་
ལྷག་མེད་པ་དེ་གསལ་པོ་ཆགས་པ་རེད། འདིས་མི་ཚོར་རང་ཉིད་དང་། བཟའ་མི། ཚོང་
ལས་བཅས་ས་ཡུལ་གསར་པ་འདྲིར་སློར་རྒྱུ་ལ་མ་བྱས་པ་རེད།

རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཚང་མ་ས་གནས་གང་དུ་ཡོད་ཀྱང་རུང་། ཡུན་རིང་ཉེན་ཁ་
ཅན་གྱི་འཇུག་བཞུགས་འདྲིའི་ནང་དུ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། ད་ཆ་ཁོང་
ནས་ཐོབ་པའི་བཀའ་ཚོས་ལ་འགན་འཁུར་ལེན་དགོས། རིན་པོ་ཆེས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་

དཔྱེད་དང་རིག་པའི་སྣོད་ལས་མི་རྣམས་འགྲུག་སྡེ་གཅིག་ཆེན་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་སྐྱེ་འཚོ་བཞུགས་ཀྱི་རིང་ལ་མི་ཚང་མར་རོགས་སྐྱོར་གནང་ཡོད་ལ། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་ཁོང་གིས་མི་ཚོ་ལ་རེ་བའང་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་ཁོང་གིས་སྤྱད་པའི་གནང་པ་ནང་བཞིན་ཁོང་ཚོས་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་དང་ཉེ་པོ་ཡོད་པའི་མི་རྣམས་བསྐྱབས་པར་འོས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་སྐྱུར་ཡོད། ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚོས་སྤྱད་མོང་དང་སྐྱེར་གྱི་ངོས་ནས་མི་ཚོ་ཏུ་ཅང་དོན་ཕན་ལུགས་པའི་སློབ་པ་བསྐྱུལ་ཡོད་ལ། འདི་བསམ་པ་པར། དེས་མི་གཞན་དག་ལ་གཉིང་ཟབ་པའི་ཕན་ཐོགས་བྱུང་ཡོད་སྟེ།

སྐྱེ་མ་གྲོངས་པ་ནི་བྱམ་པ་ཆག་པ་དང་འདྲ། བྱམ་པའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱུད་དེ་ཁོར་ཡུག་གྲུབ་ཏུ་འདྲེས་ཏེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འདིའི་ཐད་ནས་བསམས་ན་སྐྱེ་མ་ཞིང་ལ་ཕེབས་པ་དེ་ནི་དགའ་འོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་མཚུངས་རིན་པོ་ཆེའི་མི་ཚོའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་ཐིམ་ནས་ཡོད་པའི་ཁོང་གི་སློབ་མ་དེ་དག་ལ་རང་རང་གི་ལམ་འཚོལ་བར་སྐྱོད་གྲོལ་དང་རང་དབང་བྱུང་ཡོད། མང་པོ་ཞིག་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ཤ་དང་། ལྗོལ་ཏར། དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་བཅུགས་པའི་ཚོས་ཚོགས་གཙོ་ཆེ་གཞན་ལག་གི་ནང་དུ་བསྐྱེད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་གཞན་དག་མང་པོ་ཞིག་འཛེམ་སྒྲིང་གང་སར་བྱེད་ནས་བསྐྱེད་པ་རེད།

ཁོང་འདས་གྲོངས་སུ་སྐྱུར་པ་དེ་རང་ངོས་ནས་ང་རང་ཐེ་བའི་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྐྱེད་འཕེལ་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་སྐྱུར། འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་སུ་ལའང་དུས་ཚོད་དེ་དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་སྐྱེ་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་། ཁོང་སྐྱེ་འཚོ་བཞུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ང་ཚོ་སྐྱེར་གྱི་སྐྱེད་འཕེལ་གཏན་འཁེལ་བ་དང་སེམས་རྣལ་དུ་གནས་པར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བརྟེན་ས་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ཞིང་ལ་ཕེབས་པའི་རྗེས་སུ་བྱིའི་བརྟེན་ས་དེ་མེད་དུས་མི་ཚོ་སེམས་ཀྱི་གཙོང་ནད་དང་། ཁོང་ཁྲོ། སེམས་ཁོང་སྟོང་བའི་རང་བཞིན་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཉིང་དུ་སྐྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་མི་ཚོས་ག་ལེར་ཁོང་གི་གདམས་ངག་དེ་ཚོར་བསམ་སློབ་བྱང་ནས་རང་རང་གི་མི་ཚོའི་ནང་དུ་ཉམས་ལེགས་བྱས་སྐབས་གནས་སྐབས་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་ཉམས་ཉོགས་སྐྱེ་བྱུང་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། དེ་ནི་བཙུན་པོ་

ལྷན་འདས་ཀྱི་ཉེ་གནས་ལོ་མང་གནང་མཁན་གྱི་དགེ་སྲོང་ཀུན་དགའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་
དང་འབྲེལ་བ་རེད། བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐྱེ་འཚོ་བཞུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཀུན་དགའ་བོས་
ཚོས་ཀྱི་གནད་ཉིད་ཆ་ཚང་བ་རྟོགས་མེད་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཟུང་ན་ལས་འདས་
པའི་རྗེས་སུ་གཞི་ནས་ཀུན་དགའ་བོར་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་འགོ་རྟོགས་ཏེ་མདུན་སྡོད་
གནང་བའི་སྐོར་ཤོད་སྲོལ་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཁོ་རང་གི་དབང་
ཆ་ལྷགས་རེ་ཆེར་གཏོང་ཐབས་བྱས་ཏེ། དའི་བཟའ་མིར་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་
དང་བསམ་སློབ་རྒྱུ་སྐྱོར་ག་ལེར་ཞན་ཏུ་གཏོང་རྒྱའི་འགོ་བཙམས། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་
རིན་པོ་ཆེ་མ་གྲོངས་གོང་ནས་ཁོང་གི་མི་ཚེའི་ཉེན་སྲུང་གི་དབུལ་ནམས་བཏོན་ཏེ་བཟོ་
རྒྱུའི་བྱ་ལོན་མ་འདུལ་བ་ནམས་འདུལ་ཡོད་པ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་གྲོངས་རྗེས་ཀྱི་ཉེན་
ཤམ་གྱི་ནང་ཏུ་ངས་ཤེས་བྱུང་། ང་ལ་ངས་བཟའ་མི་ནམས་ཀྱི་འཚོ་ཐབས་རི་ལྡན་སྐྱོར་
ཐུབ་བམ་སྐྱམ་པའི་སྐོར་ལ་སེམས་འཚབ་སྟན་བྱ་བྱུང་། ང་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ཐུག་པར་ཕྱིན་
ཏེ་ད་ལྟ་བུར་རྒྱུ་ལ་དབང་བའི་མིལ་གྲོང་ཚོ་ཡི་ཁང་པ་དེ་རིན་པོ་ཆེས་དའི་མིང་ཐོག་ལ་
འཛིག་རྒྱུའི་ཐུགས་འདོད་གནང་ཡོད་སྐོར་ཁོ་ལ་དྲན་གསོ་བཏང་པ་ཡིན། ངས་ཁོ་ལ་ངས་
ཁང་པ་དེ་བཅོང་སྟེ་མ་དངུལ་ཅི་བྱུང་དའི་སྐུ་གུའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིད་ཆེས་དགོ་
ཅ་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་འཛིག་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་མོས་མཐུན་བྱས་
ཏེ་ཁང་པ་དེ་ཁྲོམ་རར་བཞག་པ་རེད། འོན་ཀྱང་བཅོང་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་ང་ལ་ཨ་སྐོར་
སྐོར་ཕྱག་བཟུ་ཅམ་ཞིག་ལས་སྤང་མ་བྱུང་། ལྷག་མ་དེ་བཟོ་རྒྱུ་ལ་སྤང་པ་རེད། འགོ་
སྐོར་དུ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་དའི་རྒྱན་གྲོན་གྱི་ཆེད་དུ་རྒྱ་རེར་སལ་ཆེར་ཨ་སྐོར་ ༡༩༠༠ ཡིན།
དེ་འབྲེལ་ཞིག་སྤང་བྱུང་། (ཕོ་བྲང་གི་རྒྱ་རེའི་བྱ་ལོན་དེ་སྐོག་འདུགས་ནས་སྡོད་རྒྱ་བྱས།)
འོན་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་འདས་ཏེ་ལོ་གཅིག་ཀྱང་མ་ཕྱིན་སྐོན་ལ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་བཟོ་རྒྱུའི་
དབུལ་གཉེར་རྣམས་ཁོ་ལ་ལོ་ལོ་སྤོང་ལ་རྒྱ་རེའི་དབུལ་འཛིན་གཏོང་རྒྱ་དེ་མཚམས་འཛིག་

ཕྱིས་བརྗོད་འདུག འོན་ཀྱང་རྗེལ་གྱིས་ཁོའི་ཁ་ལ་ཉན་མི་འདུག རྗེལ་གྱི་བཀའ་དྲིན་དེ་
ངས་ནམ་ཡང་བརྗོད་ཐབས་མེད།

ངས་ཚོས་ཚོགས་ལ་ང་རང་ངོས་ནས་ག་རེ་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལྷན་ཅིག་བཟུང་ནས་
བྱེད་དགོས་པ་རེད་བསམས་བྱུང་། འདིའི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེས་དུས་རྒྱུན་དུ་ང་ལ་བྱེད་
དགོས་པའི་སྐྱུལ་མ་གནང་བའི་ཤམ་གླ་ལའི་བསྟན་པའི་རྒྱུ་བརྗོད་བརྗོད་དགོས་པ་
རྒྱུ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་པའི་ལོ་དེར་ང་ལ་ཐེག་ས་སི་ཡི་ནང་དུ་ཤམ་གླ་
ལའི་མཐོ་རིམ་གྱི་རྒྱུ་བརྗོད་ཞིག་སྟོབ་སྟོན་བྱེད་དགོས་པའི་རེ་འདུན་བྱུང་སྐབས།
རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ང་ལ་ཉ་ཅང་སྟོན་འགྲུའི་རིམ་པའི་ཚོས་བཤད་མ་གཏོགས་བྱེད་ཚོག་པའི་
གནས་ཚད་དང་དབང་ཆ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཟེར་བའི་ཡི་གེ་བཏང་བྱུང་། འདི་ནི་ཁོས་རི་
ལྟར་ང་ཚོའི་བཟའ་མེར་མཐོང་རྒྱུ་བྱེད་ཐབས་བྱས་པའི་དཔེ་མཚོན་ཞིག་རེད། ཁོས་ཉ་
ཅང་དམའ་འབེབས་གྱི་སྟོན་ནས་ཐ་སྟོན་བེད་སྟོན་བཏང་བ་ནི་ས་དབང་ལ་ “རྒྱལ་སྐྱུ་
རྒྱུ་ལྟར་” ཞེས་འབོད་རྒྱ་འགོ་བཅུ་གསལ་པ་དེ་རེད།

རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་ཞིང་ལ་ཕེབས་པའི་རྗེས་སུ་འཕོ་འགྱུར་ལ་རམ་འདེགས་གྱི་
ཚད་དུ་ང་དང་། རྒྱལ་ཚབ། ས་དབང་། བཀའ་སྐྱུང་གྱི་འཕྲུལ། མདའ་དཔོན་གཉིས་བཅས་
ལས་ཟུབ་པའི་ཚོགས་རྒྱུང་ཞིག་བསྐྱོང་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་བཞག་གནང་ཡོད། ང་ལ་
ཚོགས་རྒྱུང་འདིའི་གཙོ་རྒྱུང་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་ཡོད། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ཚོགས་
རྒྱུང་འདི་ཐེངས་གཅིག་ཀྱང་མཉམ་འཛོམས་བྱེད་དུ་བཅུག་མ་སོང་། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་ང་
ཚོའི་བཟའ་མེར་རྒྱུ་རྐྱེན་བྱེད་རྒྱ་དང་། ས་དབང་ནར་སོན་བཞིན་པ་དེར་སྟོབ་སྟོན་བྱེད་
རྒྱ་དེ་དག་ཁོ་རང་གི་འོས་འགན་ཡིན་པར་བལྟ་རྒྱ་ཡར་བཞག་ཁོ་རང་ང་ཚོ་ལ་འདེགས་
ཉེ་བསྟན་ཡོད་པ་མངོན་གསལ་རེད།

རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༩༩ གྱི་ལོ་མཇུག་དུ་ཚོགས་མི་ཚོས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་གཉན་ནད་རེག་དུག་གི་
ནད་དམ་ཨེ་ཅི་ནད་ཡོད་པ་ཤེས་པ་རེད། དུས་ཡུན་སྐར་དུ་ཞིག་གི་རིང་ལ་རྒྱལ་ཚབ་དང་
མཉམ་དུ་འདོད་ལོག་རྒྱུ་དམའ་ཚོས་ཚོགས་གྱི་ནང་གི་ཕོ་གསར་དེར་གཉན་ནད་རེག་

དུག་གི་ནད་ཡོད་པའི་ནད་ཉགས་ཚོད་པ་དང་། ཁོའི་ནད་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་ཚད་གཅོད་
བྱས་དུས་རྗེས་ཀྱི་ཚུལ་ཚབ་ལ་ཐུག་པ་རེད། འདི་དག་ཚང་མ་གྱི་ལ་མ་ཐོན་བར་དུ་ངས་
རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སྐོར་ཤེས་མ་བྱུང་། ངས་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་ལ་ཚིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ
བརྒྱད་ཅུའི་དཀྱིལ་ཅམ་ལ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱལ་ཚབ་ལ་ཤེས་སུ་མ་བཅུག་སྟེ་ཁོ་ལ་ཨེ་ཙོ་ནད་
ཀྱི་བརྟག་དཔྱད་བྱས་འདུག རིན་པོ་ཆེས་རྒྱལ་ཚབ་བོས་ཉེ་ཁོ་ལ་ན་ཚ་ཡོད་པའི་གནས་
ཚུལ་བཤད་པ་དང་། མི་གཞན་དག་ལ་མི་འགོས་པའི་དོ་སྣང་གཟབ་ནན་གྱི་དགོས་པའི་
ཉེན་བརྗེ་བཏང་གནང་འདུག རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེའི་ཉེན་བརྗེ་དེ་མ་བཅིས་པ་འདྲ།

ནད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་ཚགས་ཤོག་གི་ནད་དུ་སླེང་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་། འགན་
འཛིན་ལྷན་ཚོགས་དང་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་གཞན་དག་ནམས་ཀྱི་གཞོན་ལྷགས་
འོག་དུ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་དབང་ཆ་མ་འཕྲོག་པའི་སློན་ནས་ཁོ་ཁ་ལི་སློར་ནི་ཡའར་མཚམས་
བསྟེན་སྐབས་གྱེད་དུ་བཏང་བ་རེད། མཐའ་མ་དེར་དེའི་མགོ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་
ནས་བར་འདུམ་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་བརྗོད་སྐབས་ཀྱི་དབང་ཆ་
སྟོང་རྒྱུའི་འབད་པ་དེ་བསྐྱར་ནས་མི་ཆེའི་ལྷག་མ་དེ་མཚམས་ཁང་དུ་བསྐྱལ་རྒྱུའི་ཆེད་
དུ་ཁོ་གྱི་སྟོན་ལྷ་བྱའི་ཚུལ་དུ་བཏང་བ་རེད། དཀའ་རྙོག་འདིའི་འགོ་སྟོན་དུ་ང་ཉི་
ལྷན་གྱི་ནས་སྟོལ་ཏར་དུ་བྱིན་ཉེ་ཚོས་ཚོགས་ལ་སྐད་ཆ་ཞིག་བཤད་པ་ཡིན། དེའི་ནད་
དུ་ངས་ཚང་མའི་ཁེ་ཕན་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱིས་དགོངས་པ་ཞུས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་རེད་
བསམ་གྱི་འདུག་བརྗོད་པ་ཡིན། ངས་མང་ཚོགས་ཀྱི་མདུན་དུ་འདི་ལྷན་བཤད་པ་དེར་མི་
འགའ་ཤས་ཀྱིས་ང་ལ་སྟོན་བརྗོད་བྱས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ངས་དེ་དགོས་ངེས་ཅན་ཞིག་རེད་
སྟེ་མ་བུང་བས་ང་ལ་འཁྱོད་པ་མེད། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་བཟང་མི་དང་འོད་གསལ་བསྟན་འཛིན་
ལ་ཤ་ཞེན་ཡོད་པའི་སློབ་མའི་སྟེ་ཚན་ཚུང་དུ་ཞིག་གིས་ཁ་ལི་སློར་ནི་ཡའར་ཨོ་ཇའི་ཞེས་
པ་རུ་ཚོས་ཚོགས་ཤིག་བཅུགས་པ་རེད། འགའ་ཞིག་ད་ལྟོ་འདྲེན་བསྐྱད་ཡོད། 1990
མམ་པའི་ནད་རྒྱལ་ཚབ་དེ་གར་ཨེ་ཙོ་ནད་གཞིས་སྐྱེན་བྱས་ཉེ་གྲོངས་པ་རེད། དེབ་འདི་
འབྲི་བཞེན་པའི་སྐབས་འདིར་ང་ཚོས་ཚོས་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་ཆེ་མཐོང་དང་

བདེན་པ་གཞི་རྩར་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ངོས་ནས་སྣང་མེད་པའི་འདུམ་འགྲིག་ཅིག་
 ཡོང་རྒྱུ་ད་ལྟ་འབད་བཅོམ་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན། ང་ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་
 གི་དཀའ་ཚོགས་ཅན་གྱི་ལེའུ་འདིས་ང་ཚོར་སྤུ་མཐུད་ནས་སྤུ་གཅོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ།
 གཅིག་བྱས་ན་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་རེད། དེས་ང་ཚོར་དམིགས་བསལ་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་
 ལམ་ལ་རང་གིས་རང་བསྐྱུ་བའི་ཉེན་ཁ་དེར་རྒྱས་པ་ཆེ་ལ་རྒྱུར་མཐུད་པའི་དྲན་གསོ་ཞིག་
 བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་སྐྱོ་པོ་སྐྱེར་ཞིག་གི་ནོར་འཁྲུལ་ཁོ་ན་མ་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོ་
 ཚང་མའི་ནོར་འཁྲུལ་རེད། རྣམས་རེ་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མ་ཚང་མའི་གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་
 ཕྱོགས་བསྐྱེམས་དེས་རིན་པོ་ཆེའི་བསྟན་པ་གནས་སྐབས་པ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག
 དེ་ཟེར་དུས་ཁོང་གི་མཛད་རྗེས་ཡུན་དུ་གནས་པ་ལ་ང་ཚོ་ཚང་མར་ཁོང་གི་བསྟན་པ་
 སྤུ་མཐུད་འདྲིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱེད་པའི་འགན་འཁུར་སྤྱི་ཚོ་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་ཞིང་ལ་མེབས་རྗེས་ཀྱི་ལོ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་མི་འགའ་ཞིག་གིས་ངས་འགོ་
 འཁྲིད་བྱེད་དགོས་པའི་རེ་བ་བྱས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ང་ལ་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་དང་རི་ལྟར་
 བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་གཏོང་འདོད་མཁན་ཡང་མང་པོ་ཡོད། ཀུན་སྣོང་ངན་པ་ཡོད་པ་
 མ་རེད་དེ་མི་ཚོ་དབང་རྩམ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དང་ངང་ཐུང་དུ་གྱུར་འདུག རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་
 མ་བཞུགས་ཅང་དབང་ཚའི་འཐབ་ཅོད་སྣ་ཚོགས་བྱུང་བ་རེད། གཅིག་བྱས་ན་འདི་ལ་
 མཚན་པོ་མ་རེད། བརྗོད་ལ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད་
 པ་དང་། དེའི་སྐྱོན་གནད་འགའ་ཞིག་གི་དམིགས་པ་དེ་ངའི་ཐོག་དུ་གཏད་ཡོད།

དུས་ཡུན་འདིའི་རྣམས་སུ་དགོག་གཏམ་ཡང་མང་པོ་འཕེལ་ཡོད། རྣམས་རེ་དེ་ཚོ་ཉ་
 ཅང་ཅོལ་རྒྱུད་དེ་འདྲ་རེད། དཔེར་ན། རྣམས་ཞིག་ལ་ཨ་ཤོག་ལ་སྤང་ཤ་འཐག་མ་ཉུང་བ་
 བཟའ་མཁན་གྱི་རུས་སྤེལ་གཅིས་ཉར་བྱས་པ་ཞིག་ཡོད། དགོང་རྩོ་གཅིག་ལ་ང་ཐབ་
 ཚང་དུ་ཕྱིན་པས་རུས་སྤེལ་གྱི་ལྷོ་ཆས་རྗེས་ཚར་བཤེས་བྱུང་། དྲུང་སྤངས་པ་ཞིག་གིས་
 དགོང་ཚོགས་ལ་མཚོ་འབུ་ཤུ་མི་ག་སྐྱིག་བྱེད་བཞིན་འདུག ངས་རུས་སྤེལ་ལ་སྐྱེར་རྒྱུའི་
 ཚེད་དུ་མཚོ་འབུ་ཤུ་མི་རྗེན་པ་དེ་ནས་ཏྲོག་ཅམ་བཀོག་པ་ཡིན། ཉི་མ་འགའི་རྗེས་སུ་ངས་

ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱམ་ཏེ་ཡ་ན་ལ་ལྷན་ཤ་འཐག་མ་ཁོ་ན་བཟུང་མ་ཐོབ་ཀྱི་སྐྱུ་རོ་ན་
ཞིག་ཡོད་རབས་ཞིག་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་གོ་བྱུང་།

དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནོན་ཤུགས་འོག་ཏུ་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཀ་ལྷ་པའི་ཕོ་
བྱང་འཚོང་རྒྱུ་ཐག་བཅད་པ་དང་ཐག་གཅོད་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་གཞི་ནས་ང་ལ་བཤད་
བྱུང་། བཅོང་བའི་རིན་འབབ་དེ་ནས་ང་ལ་དེའུ་སྡོད་རྒྱ་བྱས་ཏེ། ངས་ཏ་ལི་རྒྱག་སི་ཡི་
ས་གནས་གཞན་ཞིག་ཏུ་ཁང་པ་ཞིག་ཉོ་རྒྱུའི་ལཱ་བྱས། ང་ནི་སྐྱེས་པའི་དབང་ཤུགས་ཀྱི་
རྒྱ་ཚེད་ནང་གི་རྗེ་ཞེ་ཞེ་ཞིག་ཡིན་པ་ཚོར་བྱུང་། རྣམ་འགྲུར་ངན་པ་དེ་ང་རང་གི་བྱིམ་
ཚང་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མི་ཚོ་གཉིས་ཀའི་ནང་ལ་ཁྱབ་བཞེས་འདུག་མིང་མེད་པ་དང་ཡོད་
པའི་དུག་ལྡན་གྱི་འཕྲིན་ཡིག་སློབ་བརྗོད་བྱེད་པ་དུས་སྐབས་འགའ་ལ་སླེབས་བྱུང་།
རིམ་གྱིས་ངའི་མི་ཚོའི་ནང་དུ་སྐྱེར་ལ་བདེ་བ་ཚ་བ་ནས་མེད་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་སླེབས་
སོང་། ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་དེས་ང་རང་དབྱིན་ཡུལ་དུ་འཚར་འོངས་བྱེད་སྐབས་རི་ལྷོ་
ཚོར་བདེའི་དབྱེ་གསོ་བྱས་བྱུང་། མི་ཚོས་ངའི་ལྷན་སྐྱོད་སམ། ང་རང་སྐྱེར་གྱི་ཉམས་ལྗོངས་
ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ངའི་སྡོད་ལམ་རི་ལྷོ་བྱེད་དགོས་པའི་སྐོར་ལ་རེ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པར་མངོན། གནས་སྐབས་དེ་ངའི་ཐོག་ཏུ་ཏ་ཅང་ལྗིད་ཆེན་པོར་ལྷུང་བྱུང་།

མཐའ་མ་དེར་ ༡༩༧༩ ལོར་མི་ཚེལ་ང་གཉིས་ཀྱིས་ཅི་ཙམ་ཐག་རིང་ལ་སློར་བྱུང་
ན་སློར་རྗེས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་བྱིམ་ཚང་ནས་སྐྱེས་ཏེ་ལ་ཡི་ལ་སློར་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་
བྱས། ང་ཚོས་གནས་སློར་འདི་གནས་སྐབས་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་བཅེས་པ་ཡིན། ང་ཚོས་
སེམས་ངལ་ཆེ་བའི་དུས་ལུན་རིང་པོ་ཞིག་བརྒྱུད་སྐབས། ང་ཚོར་ས་ཆ་བག་སྟོད་དང་
མི་ཚོགས་ཉུང་ས་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུའི་དགོས་པའི་ཚོར་བ་ཆེ། མི་ཚེལ་ལ་ཁོ་རང་གི་སྐྱེན་
དཔྱད་མདུན་ལམ་དེ་སྐྱེ་མཐུན་འདོད་ཡོད་པ་དང་། ཏ་ན་ལུ་ལུའི་སྐྱེན་ཁང་ཞིག་གི་ནང་
དུ་ཁོ་ལ་ལས་གནས་ཡག་པོ་ཞིག་ཐོབ་ཐུབ་པ་བྱུང་འདུག་ ང་ཚོའི་བཟུང་མིར་ལུས་སེམས་
ཀྱི་ངལ་བ་གསོ་བའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་བྱུང་། ང་ཚོ་ཏ་སྐྱེ་ལ་ལོ་གསུམ་དང་བྱེད་
ཀ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ༡༩༩༠ མམ་པའི་ལོར་མི་ཚེལ་ང་གཉིས་ཀྱིས་དེ་གར་ནང་པའི་དགོན་

འདྲའི་ཐོག་ལ་མི་དང་མཉམ་དུ་ཁ་བརྗེད་སྐབ་པའི་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བ་དེར་ང་རང་ཉ་
ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་། ཁོའི་གྲིབ་སྐྱོན་གྱི་ན་ཚ་དེ་ད་ཚ་ཚོད་འདྲིན་བྱས་ཟིན་འདུག ངའི་
བསམ་པར་ཁོ་རང་འདོད་སློབ་ཚིམས་པ་ཞིག་བྱུང་འདུག དེས་ན་ངས་འདིར་ཁོ་དྲག་སྐྱོད་
ཡོང་བར་མཐུན་འགྱུར་གནང་མཁན་ཚང་མར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལྷན་གྱི་ཡིན།

གེ་སར་ལོ་ན་ཚུང་སྐབས་འཇུག་ཚད་དོད་པོ་བྱུང་སྟེ་སྐབས་ཤིག་ལ་ང་གཉིས་དབར་
ལ་གོ་བར་འབྲོད་རྒྱུ་དཀའ་ངལ་བྱུང་། ད་ཆ་ང་གཉིས་པམ་ཚུན་ཉེ་བོ་ཞེ་དྲགས་ཡོད།
ཁོའི་ན་ཚོད་སྐྱོན་པ་དང་ཁོ་རང་གི་ཡབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་ཞིག་འགོས་ཡོད་ཅང་
ང་དགའ་པོ་བྱུང་། ཁོ་ནི་ཉ་ཅང་རྣམ་རིག་བཀྲ་མོ་དང་ཁོ་ལ་སྐྱ་ཚལ་གྱི་རྣམ་དཔྱོད་ལྷན་
དུ་འཕགས་པ་ཞིག་ལྡན་འདུག དེ་དག་ད་དུང་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཡི་རེད་སྟེ། རིན་པོ་ཆེ་
སྐྱ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་གེ་སར་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱིན་ཏེ་རྗེས་གསར་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེའི་
དུང་ནས་སློབ་གཉེར་བྱས་པ་དང་། དེ་གར་ཁོས་དེལ་མགོ་མཁུན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་
མདུན་ནས་གསུང་ཚོས་ཀྱང་ལྷན་འདུག རྗེས་སུ་ཁོ་བོད་དུ་འགྲུལ་སྐྱོད་ཁག་པོ་ཡོད་
པའི་སྐབས་སུ་ཁོ་རང་གི་སྐྱ་གོང་མའི་དགོན་པ་ཞེ་ཆེན་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། ༡༠༠༡ ལོར་
ང་ཚོ་བཟང་མི་ཚང་མ་བོད་དུ་འགྲོ་སྐབས་ཀྱང་གེ་སར་མཉམ་དུ་ཡོད།

ང་ཚོ་ཉ་མ་ཡི་ལ་སློབ་སྐབས་གེ་སར་ཁོ་རང་གཅིག་སྐར་སྟོད་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་
ཁོ་ང་ཚོའི་སར་ལྷ་བ་འགའ་ཤས་ལ་སྟོད་པར་སླེབས་བྱུང་། ཁོས་ཁ་ལི་སློབ་ནི་ལ་ལ་མཐོ་
སྟོབ་འགྲིམ་པ་དང་། ཀླང་སྟོལ་ཅེ་བ། ཉོ་ལི་ལུད་ཀྱི་སྟོག་བརྟན་འགའ་ཞིག་ནང་ལས་ཀ་
བྱས་པ་བཅས་བྱས་ཏེ་ལོ་མང་བསྐྱལ་བ་རེད། ༡༠༠༣ ལོར་གེ་སར་ནོ་རྩ་སི་ཁོ་ཤར་སྟོར་
ཏེ་ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཡུན་རིང་བྱེད་མཁན་ཞིག་གི་སུ་མོ་ཨན་ན་ཏེ་ནི་ཁོ་ལ་དང་
མཉམ་དུ་ཆང་ས་བརྒྱབ་པ་རེད། ༡༠༠༤ ལོར་ཁོང་ཚོའི་སུ་མོ་ཚོས་སྐྱོད་སོ་སྟེ་ལ་སྐྱུག་པོ་
སྐྱེས་པ་རེད། ང་རང་ཚོ་ཚོ་ཚོགས་པར་དགའ་སྟོབས་སྐྱེས་བྱུང་ལ། ཚོས་སྐྱོད་ནི་སུ་མོ་ཚུང་
ཚུང་ཉ་ཅང་དམིགས་བསམ་ལ་བཞིག་རེད།

ཨ་ཤོག་ ༡༠༠༤ ལོར་རྩོམ་རྒྱུ་ཆེན་མོ་ནས་ཆབ་སྲིད་ཚན་རིག་གི་སློབ་
རམས་པ་ཐོན་པ་རེད། ༡༠༠༥ ལོར་ཁོ་ཤམ་གྱི་ལ་མོ་ཏེན་ཚོས་ཚོགས་སུ་བཀོད་སྲིད་ཚོགས་
འདུར་མཉམ་ལྷན་གསུལ་གྱིས། དེའི་སྡོན་ལ་ ༡༠༠༦ ལོར་ང་ཚོ་བཟང་མི་བོད་དུ་རིན་པོ་
ཆེའི་མ་དགོན་ལུང་མང་དགོན་པར་འགོ་སྐྱབས་ཁོ་ལམས་སྡོན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་དུ་
ཁྱིའོ་དོན་གྲས་པ་རེད། ལུང་མང་དུ་མ་སླེབས་སྡོན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་མཐའ་མ་སྐྱེ་རྒྱ་མཐོང་
ང་ཚོ་སླེབས་དུས་བོད་མི་བརྒྱ་ཡག་མང་པོ་ང་ཚོའི་མགོན་ཁང་དུ་ཨ་ཤོག་མཇུག་ཁང་དང་
ཕྱིན་རྒྱལ་ལྷན་པར་སླེབས་བྱུང་།

དུས་ནས་དུས་སུ་མཚན་གྱི་དཀྱིལ་ལའང་བོད་དང་བལ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཨ་ཤོག་འི་
དགོན་པ་ལག་ནས་ང་ཚོར་ཁ་པར་ཡོང་གི་འདུག ངས་ཞོགས་པའི་རྒྱ་ཚོད་གསུམ་པར་
ཁ་པར་ལེན་སྐབས་མི་གཅིག་གིས་པར་ངོས་ནས་སྐད་ལྷན་གསུལ་ཆེན་པོའི་སློན་ནས་ “ལམས་
སྡོན་རིན་པོ་ཆེ” ཞེས་བརྗོད་དུས་ངས་ “གཟིམས་བཞུགས་འདུག” ཅེས་ལན་འདེབས་
གྲས། ཁོང་ཚོས་ཨ་ཤོག་འི་མིང་ཡང་ནས་སྐྱེར་དུ་སྦྱ་མཐུད་ནས་བོས་པས་ངས་ཁོ་ལ་
ཁ་པར་སྐད་པ་ཡིན།

འབྲུང་འགྲུར་ལོ་འགའི་ནང་དུ་མི་ཆེལ་ང་གཞིས་ཨ་ཤོག་དང་མཉམ་དུ་བོད་དུ་ཡོད་
པའི་ཁོང་གི་དགོན་པར་འགོ་འཇམ་ཡོད། དགོན་པ་དེ་ནི་བོད་རང་སྲོང་སྲོང་གི་ནང་
དུ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་ ༡༠༠༦ ལོར་དེ་གར་སྡོད་སྐབས་ཨ་ཤོག་སོད་མིའི་འཇིག་རྟེན་
དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་བཞེས་པ་རེད། འགོ་སྡོད་ཁོ་ལ་གྲ་མའི་གོ་གནས་ཅི་ཞིག་འཇིན་
པ་ལ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་འདུག ང་ཚོའི་འགྲུལ་སྡོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཁོས་དེ་གར་
ཡོད་པའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་དང་། གྲ་མ་ཞིག་གི་ངོ་བོ་ནས་ཁོས་ཁོང་ཚོར་མན་
ཐོགས་རི་ལྟར་བྱེད་སྐབས་པ་དེ་རྟོགས་རྒྱ་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། ཁོ་ལ་བོད་དུ་བོད་མི་ཚོའི་
དབུལ་སྐོང་གི་གནས་སྟངས་ཅམ་མ་ཡིན་པར་བྱི་དང་སྐོ་སྐྱུགས་སེམས་ཅན་ལ་འཚོ་
བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་དེས་སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་པ་རེད། ཁོས་དེ་གར་ཡོད་པའི་མི་ཚོ་ལ་དུང་

འགྲོ་ལ་འཚོ་བ་བྱེད་རྒྱ་མཚམས་འདོག་དགོས་པའི་དེལ་བསྐྱེད་ལྷན་ལྷན་ཆེ་བྱས་ཤོང་།
རྗེས་སུ་ང་ཚོས་འདི་ནི་ཁོའི་ཚོས་བཤད་དང་པོ་དེ་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན།

ཁོས་རྗོད་དེ་ཐོན་དུ་སྤྱད་པའི་སྤྱི་ཡང་ཁ་ཕ་ལེ་བཟི་དང་མཉམ་དུ་ཆང་ས་རྒྱག་རྒྱའི་
ཁ་ཆད་བྱས་ཅམ་རེད། ཁོང་གཉེས་ཀར་ལོ་གཅིག་གཉེས་ཀྱི་ནང་དུ་ཞིབ་འདུག་སློབ་མ་
འགྲིམ་རྒྱའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་དང་། ཨ་ཕོ་ཀུས་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆེད་ལས་སློབ་
རྒྱའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་རེན་པོ་ཆེས་ཨ་ཕོ་ཀུ་སྤྱི་དོན་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་རྒྱའི་ལུས་
པ་ལྡན་སློབ་གསུངས་གནང་ཡོད། དང་པོ་ནས་ཁོ་སྤྱི་དོན་ཆེན་རིག་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་
པ་མཐོང་ནས་ང་ལ་སློབ་འཕེལ་ཞིང་། ངས་ཁོ་ལ་མ་འོངས་པའི་མདུན་ལམ་ཏ་ཅང་
བཟང་པོ་ཡོད་རེད་སྟེ་ལྷན་ཀྱི་ཡོད།

༡༠༠༩ ལོར་ཇེ་མིད་མཐོ་འབྲིང་ནས་སློབ་མཐར་ཕྱིན། ཁོ་ཡང་ ༡༠༠༥ ལོར་བཟོ་
སྒྲིང་ཚོགས་འདུར་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པ་རེད། ད་ལྟ་ཁོ་སྤྱི་སྤྱད་དང་གམ་བཅར་བའི་ཚུལ་
དུ་ཁོ་རང་གི་གཅིན་པོ་ས་སློབ་མི་མམ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་ལོ་གཅིག་གི་རིང་ལ་འགྲུལ་
སློབ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། འདི་ལས་ཁོས་མི་ཆེའི་ནང་དུ་ཁ་ཕྱོགས་རི་འདྲ་ཞིག་བཟུང་ཡང་
ཁོ་ལ་སློབ་བརྗོད་བཟང་པོ་ཞིག་ཐོབ་རྒྱ་གདོན་མི་ཟ། ཁོས་ ༡༠༠༦ ལོར་སློབ་གྲྭ་ཆེན་
མོ་འགྲིམ་རྒྱའི་འཆར་གཞི་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཇེ་མིད་སྤྱི་གྲྭ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཡིན་དུས་ནས་དོ་རྗེ་
བཀའ་སྤྱད་གི་ཐད་ལ་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མངོན་ཡོད། ཁོ་ནི་དུས་རྒྱུན་དུ་སྤྱད་བ་
སྤྱི་དོན་དང་། མི་གཞན་ལ་སྤྱི་རྗེ་ཆེ་བ་བཅས་ཡོད་པས་ང་རང་ཁོ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད།

མདོར་ན། དམིགས་བསལ་གྱིས་ངས་ཁོང་ཚོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁོང་གི་བསྟན་པ་ལ་
འབྲེལ་འདྲིས་རྗེ་ཆེ་ནས་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བ་མཐོང་དུས། ང་རང་གི་སྤྱི་ཚོ་ལ་ང་རང་དགའ་
སློབས་ཞེ་དུགས་ཡོང་གི་འདུག་ ཁོང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱག་རྗེས་དེ་སློབ་བར་རམ་
འདེགས་དང་། ཁོང་གིས་འགོ་བརླགས་པའི་ལས་གཞི་རྣམས་སུ་མཐུན་པའི་འགན་ཡོད་
པ་ཚོར་གྱི་ཡོད། འདིས་ང་ལ་དམིགས་བསལ་དགའ་པོ་ཡོང་གི་འདུག།

རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ཉེས་ཀྱིས་རྒྱན་དུ་བྱ་མོ་ཞིག་བྱུང་ན་སྐྱམ་པ་དང་མོའི་མིང་ལ་ཅེ་
 ལྡེལ་སྟེ། གཏུམ་མོ་ཞེས་འདོགས་འདོད་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེའི་སྐལ་པ་བྱུང་མ་སོང་། ཁོང་
 བྱིས་ཅེ་ལྡེལ་སྟེལ་པོའི་སྐོར་ལ་སྐྱབ་ཚོམ་ཞིག་ཀྱང་བྱིས་གནང་ཡོད། ༡༧༩༩ ལོར་མི་
 ཆེལ་དགའ་ཉེས་ཀྱིས་བོད་པའི་བྱ་མོ་ལོ་བརྒྱད་ལོན་པ་ཞིག་ཉམ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་
 གྱི་འོག་ཏུ་ཡོད་སྐོར་ཐོས་བྱུང་། མོ་བྱུང་ཨ་རིའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་བྱུང་མེད་ཅིག་བྱིས་བྱ་
 ཚབ་ཏུ་སྐྱབས་ཡོད་པ་དང་། བྱུང་མེད་དེས་མོ་ལ་ཡག་པོ་མ་བྱས་པར་གནས་སྐབས་ཤིག་
 བྱི་རིང་ལ་སྐུ་གྱུ་བདག་མེད་ལྟ་སྟོང་ཁང་དུ་འདུ་བསྐྱུལ་འདུག ང་ཚོས་མོ་བྱུང་མེད་ཏུ་
 ལེན་རྒྱ་ཐག་བཅད་པ་ཡིན་པས། ཅེ་ལྡེལ་སྟེལ་པོ་སྐབས་དེར་ང་ཚོའི་བཟའ་མིའི་གྲལ་
 དུ་འདུལ་བ་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་ཅེ་ལྡེལ་ནི་རོད་སྲིང་ཕུན་གྱི་མི་རོ་མྱེ་ཏན་སེལ་སྐྱབ་
 འཕམ་གྱི་སྐོར་སྐོར་བྱེད་བཞིན་པ་རེད། མོ་ནི་མངོས་སྐྱུག་ལྡན་ལ་མི་གཤིས་འཇམ་པའི་
 གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་རེད། མདོར་ན་ང་ཚོའི་ནང་མི་ཚང་མ་འཆམ་པོ་ཡོད་པ་དེར་ང་རང་
 དགའ་པོ་འདུག།

ངའི་ཨ་མ། ཨི་ལི་བཟའ་སྟེང་མི་ལྷ་སི་ནི་ ༡༧༧༩ ལོའི་ལྷ་ ༧ ཚེས་ ༩ ཉིན་དབྱིན་
 དུལ་གྱི་ཉམ་མི་ཤེར་གྱི་ཆ་ཐར་སྐྱབ་ཀན་གསོ་ཁང་དུ་གྲོངས་པ་རེད། མོ་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྱུ་
 བརྒྱད་རེད། ཉེ་ཆར་ངའི་གཅེན་མོ་ཁྲི་ས་འདས་གྲོངས་སུ་གྱུར་ཉེ་ང་ཚོའི་བཟའ་མིར་གོད་
 ཆག་ཆེན་པོ་བྱུང་། ༡༩༠༡ ལོར་མོ་ལ་མཆིན་པའི་གཉན་ཚང་གྱི་ན་ཆ་ཡོད་པ་རྩད་ཚོད་
 པ་རེད། མོ་མ་གྲོངས་སྟོན་གྱི་ལོ་དེར་ཁྲི་ས་མི་རོལ་ཏན་སེལ་ཡོད་པའི་ཤམ་གླེལ་ཚོས་
 ཚོགས་གྱི་དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་གྱི་ཐོག་ལ་ལས་ཀ་ལྷགས་ཆེ་བྱས་ཡོད། ༡༩༠༤ ལོ་
 དབྱིད་ཀ་དེར་མོའི་མཆིན་པ་གསར་བར་བརྗེས་ན་ཡང་། དག་སྟེང་མ་བྱུང་བར་ལྷ་གསུམ་
 པའི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གྱི་དགོང་ཕྱོད་དེར་ང་ཚོ་བཟའ་མི་ཚང་མ་འཇོམས་ཐོག་ཏུ་གྲོངས་སོང་།
 མོ་གྲོངས་དུས་ངས་མོ་ལ་བར་དོ་ཐོས་གྲོལ་བསྐྱགས་པ་ཡིན། མོ་གྲོངས་དུས་སྟོ་སྟོད་པོ་དང་
 རྣམ་རིག་བཀའ་བོ་བྱུང་སོང་། ངས་མོ་ཉ་ཅང་དཔེ་གྱི་འདུག།

ཏ་མ་ཡི་རུ་ཡོད་སྐབས་ངས་ཏ་ལ་བཞོན་རྒྱ་ཡང་སྐྱར་འགོ་བཅུགས་པ་དང་། ངས་
ངའི་ཏ་བཞོན་གྱི་འདོད་པ་དེ་འཁོན་ལན་སློབ་པའི་སེམས་དང་བཅས་ཚུར་འཁོར་བྱུང་།
ང་ཚོ་དེ་གར་སྡོད་དུས་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་ཆེབས་པ་དག་ལྟ་གནས་ཐོག་ནས་དེར་ལེན་ཐུབ་
པ་བྱུང་། ང་ལ་ཏ་མ་ཡི་སྤོང་ཕན་དུ་རྟ་དེའི་མི་ཚོ་མཐའ་མ་སྐྱེལ་ཐུབ་སའི་ས་ཆ་ཞིག་རྟོན་
བྱུང་། དེ་ཉར་མཁན་གྱི་བྱུང་མེད་དེས་དེ་ལ་ཞིང་ཁའི་ནང་དུ་ཟས་སུ་ཤིང་ཏོག་སྡོད་གྱི་
ཡོད། མཐའ་མ་དེར་དེ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལ་ཅམ་ལ་གི་སྐབས། ཁོང་ཚོས་དེ་དང་མཉམ་དུ་རྩ་
སར་འགོ་བའི་ཚོད་མ་དེར་རྟེན་སྐྱེ་རྒྱ་ཡོད་པ་ཤེས་འདུག ངས་རྟེན་དེ་ཉི་ཐབས་བྱས་པ་
ཡིན་ཏེ་དེ་བཅོང་རྒྱ་རེད་མི་འདུག

ཏ་མ་ཡི་རུ་ལོ་འགའ་ཤས་བསྐྱེད་རྗེས་མི་ཆེལ་དང་ང་གཉིས་ཀར་རང་གནས་སུ་བྱིར་
སློར་བྱེད་རྒྱའི་བྲ་སྐྱིག་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། མི་ཆེལ་གྱིས་ལས་ཀ་རྩད་གཅོད་བྱེད་རིང་ལ་
ང་ཁོ་ལས་སློན་དུ་བཟུང་མི་སེ་ཡ་ལྟེལ་དུ་སློར་པ་ཡིན། དེ་གར་ང་ལ་རྟའི་འདུལ་སློང་
ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་པའི་ངོ་མཚར་ཅན་གྱི་མི་སྐོར་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་། དུས་ཚོད་
ཐུང་དུ་ཞིག་གི་ནང་དུ་སློབ་ཁྲིད་དང་སློབ་བཟུང་གི་ཚོང་ལས་ཡག་པོ་ཞིག་འདུགས་ཐུབ་
ཅང་། སེ་ཡ་ལྟེལ་དུ་རྒྱན་དུ་འགོ་རྒྱ་སྐྱ་མཐུད་པ་ཡིན། ཡིན་ན་ཡང་མི་ཆེལ་ལ་དེ་གར་
ལས་ཀ་ཡག་པོ་ཞིག་ཐོབ་མ་སོང་། ལོ་གཅིག་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་ང་ཚོ་ད་ལྟ་སྡོད་ས་རོད་སྤོང་
ཕན་གྱི་མི་རོབ་ཁ་སེ་རུ་སློར་པ་ཡིན། མི་ཆེལ་རྟེ་རོན་གཅུག་ལག་སློབ་ལྟ་ཆེན་མོའི་སློ་
ནད་དང་ངོ་བུ་སྐྱེན་བཅོས་ཚན་པའི་དགེ་ཚན་ཆེན་མོར་གྱུར་པ་རེད།

ངའི་མི་ཚོ་འདི་རྒྱན་སློལ་དང་མི་མཐུན་པ་ཡིན་སྲིད་ཀྱང་། ང་ལ་བཅེ་བ་ཏ་ཅང་
ཆེན་པོ་ལྡན་པའི་གཏན་གྲོགས་གཉིས་བྱུང་ཡོད། ང་རང་གི་མི་ཚོའི་ནང་ལ་ངས་ཆང་ས་
རྒྱུག་སའི་མའི་ཐད་ནས་བཤད་ན་ང་རང་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཞི་བྲགས་ཡིན་བསམ་གྱི་
ཡོད། ང་ལ་མཚོན་ན། ངས་མི་ཆེལ་དང་མཉམ་དུ་ཆང་ས་བརྒྱབ་པ་དེ་དོན་དངོས་སུ་ངའི་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཡོད་པའི་འབྲེལ་བ་དེ་སྐྱ་མཐུད་པ་ཞིག་རེད། ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ང་དང་མི་ཆེལ་
གཉིས་ཀས་ཤམ་གླ་ལའི་འཆར་སྣང་དེ་རང་གི་མི་ཚོའི་ནང་ལག་ལེན་བསྐྱར་རྒྱའི་དམ་

བཅའ་བུ་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོར་སྐྱེལ་མ་གནང་བ་གཞིར་བཟུང་། ང་ཚོས་རང་ཉིད་
ཡར་རྒྱས་གཏོང་གྱིར་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེལ་འཇོག་བཞུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། རིན་པོ་ཆེ་དང་མི་ཆེལ་གཉིས་ཀྱིས་ནང་
པའི་ལྷ་སྟངས་ཀྱི་སློབ་པ་ནང་རི་ལྟར་གསོ་ཐབས་ཀྱི་སྒྲིག་འདུགས། ཨ་མར་ཏེ། འཆི་
མེད་ཅེས་པ་ཞིག་བསྐྱེད་རྒྱུའི་ཕྱག་ལས་མཉམ་དུ་གནང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེ་ཞིང་ལ་ཐེབས་
པའི་རྗེས་སུ་མི་ཆེལ་གྱིས་རང་གི་ཆེད་ལས་ཀྱི་ཐོག་དུ་རྒྱས་ཤུགས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་
བཏང་ཡོད། ཁོ་དང་ཆ་ཨ་རིའི་ནང་དུ་ཇ་དག་སྐྱེན་བཅོས་ཀྱི་ཐད་ལ་གཟེངས་སུ་ཐོན་པའི་
སྐྱེན་པའི་གསལ་ལོ་ཡིན་པ་དང་། ༡༠༠༧ ལོར་ཁོ་ཇ་དག་སྐྱེན་བཅོས་ཚོགས་པའི་ཚོགས་
གཙོ་ཆགས་པ་རེད། ཁོ་ནི་རྒྱབ་སྐྱོགས་ཀྱི་སྐྱེན་བཅོས་དང་ནད་པར་བྱམས་སྤོང་རྗེའི་
སློབ་པ་གསོ་ཐབས་བྱེད་པ། དེ་བཞིན་ནད་པའི་བཟའ་མིར་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་པ་བཅས་
ཀྱི་སྐྱེན་བཅོས་ལམ་ལུགས་དེ་རྒྱབ་སྐྱོགས་སྐྱེན་བཅོས་གཙོ་རྒྱུ་གི་ནང་དུ་འབྲེན་
མཁན་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད།

ང་རང་ལ་མཚོན་ན། ངས་འདས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་རིང་ལ་ངའི་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་
གི་མདུན་ལམ་དེ་འབད་པ་ཆེན་པོའི་སློབ་པ་སྦྱོང་བཞིན་ཡོད། ད་ལྟའི་ཆར་ངས་ལོ་
གཅིག་གི་ནང་ལ་རྒྱ་བ་དུག་ཅམ་ཞིག་སྤེལ་རི་ཇ་ལ་རྟའི་སྦྱོང་བར་སློབ་ཁྲིད་ལ་གཏོང་
གི་ཡོད། ངའི་མདུན་ལམ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་དུ་ང་ལ་རྟ་མང་པོ་ཞིག་ཐོབ་སྦྱོང་ཡོད། ད་
ལྟའི་ཆར་ང་ལ་ཞོན་རྩ་ཅེ་གྲ་དེ་འདྲ་ཡོད། མི་ཆེ་དང་རྟ་གཉིས་ཀའི་ཐད་ལ་སྦྱིད་སྣང་མང་
པོ་ཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། ངས་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་སྒྲིག་ལམ་ཐད་ལ་ང་རང་
དགའ་ནས་དགའ་ཅུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་བུང་།

རིན་པོ་ཆེ་ང་གཉིས་དང་ཐོག་ཨ་རིར་འབྱོར་སྐབས། ངས་རྟའི་འདུལ་སྦྱོང་གི་འཛིག་
རྟེན་དང་ཚོས་སྐྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀའི་སོ་སོར་འཛོག་ཐབས་བྱས་པ་ཡིན། འདས་
པའི་ལོ་བརྒྱའི་ནང་དུ་འཇུར་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་ང་ལ་དོ་སྣང་བུང་། དེ་ནི་རྟའི་འདུལ་
སྦྱོང་ལ་དོན་གཉེན་ཡོད་པའི་ངའི་བྲོགས་པོ་མང་པོ་ཞིག་ད་ཆ་ཚོས་སྐྱོགས་ལའང་དོན་

གཉེར་སླེབས་འདུག་རང་རང་གི་ཆེད་ལས་ཀྱི་ཚེ་རྟོག་ཏུ་གྱུར་བ་ང་ལ་ཐུག་པ་ན་མས་ལ་ངས་གྲུས་བཅི་ཆེན་པོ་བྱེད། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ལ་རང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་གནས་བབ་འདུལ་ཐབས་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་འགྲིམ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ངས་ཤམ་སྟ་ལའི་རྗེས་འདུག་པ་ཏུ་ཅང་གི་ཁ་གསལ་གཏིང་གསལ་ཡིན་མཁན་མང་པོ་ངོ་ཞེས་ཀྱི་ཡོད། ང་རང་ལ་མཚོན་ན་གནས་སྐངས་ངེ་བདེ་ངེ་བདེར་འགོ་ཡི་ཡོད་ཅང་། ད་ཆ་འཇིག་རྟེན་གཉིས་སོ་སོར་དབྱེ་དགོས་པ་དེ་འདྲ་མི་འདུག།

ང་ཚོའི་ཚོས་ཚོགས་ལ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སློབ་གང་ཐད་ནས་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་ཕེབས་རྗེས་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་ཀུན་འཇུག་ཆོས་སྲིད་ཏུ་ཚད་མཐོ་བའི་རྩོད་རྒྱུ་ལའི་གསུང་ཚོས་གནང་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཏུ་ལི་རྒྱུག་སི་དང་སྟོལ་ཏར་གཉིས་ཀར་ཕེབས་ཏེ་བཀའ་དབང་དེ་ག་རང་གནང་བ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་ཏུས་ཏུག་ཏུ་གསུང་ཚོས་འདི་དག་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཐོབ་ན་སྟུང་པའི་ཐུགས་རེ་གནང་ཡོད། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་ཞལ་བཞེས་གནང་བ་གཞིར་བཟུང་སློབ་ལོ་སོན་པའི་ངའི་བུ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་སློབ་གཉེར་གྱི་ཐུགས་འགན་ཡང་ཁོང་གིས་བཞེས་གནང་བ་རེད། རྩོད་རྒྱུ་ཚབ་ནད་མནར་གྱིས་གྲོངས་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་དཀའ་ངལ་དའི་རིང་ལ་ཁོང་གི་བཀའ་སློབ་དང་ཐུགས་ཀྱི་བྱམས་བཅེ་ནི་ཚང་མར་རིན་ཐང་བྲལ་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། རྒྱལ་ཚབ་གྲོངས་པའི་རྗེས་སུ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་ཚང་མར་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་གི་རིན་ཐང་དྲན་པར་བྱས་ཏེ་ཚང་མས་འཆམ་མཐུན་གྱི་ངང་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་ང་ཚོར་ད་ལྟོ་འདྲ་སྟེ་མཐུན་དེ་ལམ་སྟོན་བྱེད་པའི་ཕྱག་སྲིས་བཞག་གནང་ཡོད། མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེ་ ༡༩༩༡ ཟླ་བ་དགུ་པར་འདུག་ལུལ་ཏུ་དགོངས་པ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པ་དང་། ཁོང་གི་དགོངས་རྗེས་མཚོན་འདུལ་ལ་ས་དབང་གིས་སྐྱེ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྲིད་དེ་ཕེབས་གནང་བ་རེད།

༡༠༠༡ གི་ལོར། ད་ལྟ་ཤམ་ལྟ་ལ་ཤམ་ལྟ་ལ་མོན་ཐེན་ལྟེ་གནས་ཞེས་བཏགས་པའི་
 RMDC ནུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་ཆེ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ལ་བསྟོན་པའི་ཚོས་སྐྱའི་
 མཚོན་ཉེན་ཆེན་མོ་མཐོང་བ་རང་གོལ་དེ་བཞེངས་པ་རེད། ནུན་ཉེན་གྱི་མཚོན་ཉེན་
 འདྲིའི་མཚན་དེ་མཁྱེན་བཅེ་རིན་པོ་ཆེས་གནང་བ་རེད། དེ་ནི་བྱང་ཨ་རིའི་ནང་དུ་མཚོན་
 ཉེན་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་པ་དང་། རབ་གནས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཆེག་སྟོང་བཟུལ་བ་
 འདོམས་ཡོད། མཚོན་ཉེན་དེ་ནི་ཉ་ཅང་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོང་གི་སློབ་མ་ཚོའི་
 དད་པ་དམ་ཚིག་དང་། མི་མང་པོའི་གཏོང་པོད་ཀྱི་མཚོན་ཉེན་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། རིན་
 པོ་ཆེས་ལོ་སྤྱི་ལོ་ཤིའི་ནང་གི་ཞིབ་ལྟ་རེ་ཐོན་སྤྱིང་ཕན་གྱི་ཕི་ལེ་སནད་མཚོ་ལྷག་ཏུ་
 སྐམ་པོ་ཆོས་སྡེ་ཞེས་པའི་དགོན་པ་དབྱུ་འཇུགས་གནང་ས་དེར་ལོ་དེ་གའི་ནང་དུ་མཚོན་
 ཉེན་རྒྱུ་བ་ཞིག་ལ་རབ་གནས་མཛད་པ་རེད།

མཚོན་ཉེན་ལ་རབ་གནས་གནང་པའི་སྐབས་དེར། ང་ལ་ང་བོད་དུ་བསྐྱོད་དེ་རིན་
 པོ་ཆེའི་དགོན་པ་བྱུར་མང་ལ་མཇུག་ཏུ་ཉ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་
 རྒྱ་འགོ་ཚུགས་སོང་། ང་ལ་ཐལ་གྱི་དང་ས་སྐྱོང་མི་ཙམ་རིན་པོ་ཆེ་ལུང་པའི་ཕྱ་གུ་ཚང་
 མ་མཉམ་དུ་འབྲིད་འདོད་སྐྱེས་བྱུང་། ས་སྐྱོང་གིས་ལོ་སྟོན་མའི་ནང་དུ་ཤམ་ལྟ་ལའི་སྐྱ་
 ཚབ་ཚོགས་པ་ཞིག་གི་འགོ་བློན་དེ་དེ་གར་ཐེབས་ལྷུ་བ་པ་རེད། ༡༠༠༢ ལོའི་དབྱར་ཁ་དེར་
 མི་ཆེལ་ང་གཉིས་ཀྱིས་གེ་སར་དང་། ཨ་ཤོག་ཏེ་མིད། ཅན་ཏུ་ལི་བཅས་ཤིད་དེ་དེར་ཕྱིན་པ་
 ཡིན། རིན་པོ་ཆེའི་འཁྲུངས་ལུལ་ལ་བལྟ་རྒྱ་དང་། ཁོང་ལ་ད་ལྟའང་དད་པ་ལྷགས་ཆེ་ཡོད་
 པའི་མི་མང་པོ་དེ་དག་ལ་ལྷག་རྒྱ་ནི་ཆོས་རྒྱན་ལྡན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་རེད། ད་ལྟ་གཞོན་ནུ་
 ཡིན་པའི་དུང་པ་སྐྱ་ལྷེང་བཅུ་གཉིས་པ་དང་ལྟན་དུ་ང་ཚོས་དུས་ཚོད་ལུན་རིང་བསྐྱུལ་བ་
 ཡིན། རིན་པོ་ཆེའི་ཚ་བོ་ཀམ་སེལ་རིན་པོ་ཆེ་ཐེ་པའི་ཁོང་གི་ནང་མི་རི་སྟེད་ཅིག་ལ་ཡང་
 ང་ཚོས་ལྷག་འཕྲད་བྱས་པ་ཡིན། ཀམ་སེལ་རིན་པོ་ཆེས་ ༡༩༥༩ ལོར་ལ་གནང་པའི་
 གསུང་ཚོས་དང་། བཅུ་མས་གནང་པའི་ལྷག་དཔེ་ཚང་མ་བསྐྱུ་རུབ་གནང་བར་བོད་
 ས་ཁྱོན་ཡོངས་སུ་ཐེབས་འདུག ཀམ་སེལ་དེ་ཆ་བྱང་ཨ་རིར་ཐེངས་གཉིས་ཐེབས་གནང་

ཡོད། རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་མཆེད་དམ་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་ང་ཚོ་དེ་གར་ཡོད་དུས་ལྷུར་མང་
དུ་བཞུགས་འདུག ཁོང་དང་ཀམ་སེལ་གཉིས་འདི་ལོ་དབྱར་ཁ་ཏེ་ལྷོ་གསེབ་སེ་རུ་ས་སྐྱོང་
མི་མང་རིན་པོ་ཆེའི་གཉེན་སྲིད་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་སེབས་ཀྱི་རེད།

ང་ཚོ་ལྷུར་མང་དུ་དང་པོ་སླེབས་དུས་ཞོགས་པའི་ཚུ་ཚོད་གཉིས་པའམ་གསུམ་པ་
རེད། དགོ་འདུན་པ་ཚོས་མངུ་ཀ་ལའི་འབག་གྱོན་ཏེ་དུང་དང་རྒྱ་སྒྲིབ་དང་། བོད་པའི་
སྐྱེ་བ་དང་རྩ་རོལ་གི་སྐྱེ་དབྱངས་ལྟ་ལུལ་གི་རོལ་དབྱངས་ལྟར་དགོལ་ནས་ང་ཚོར་
སེབས་བསུ་བྱས་བྱུང་། གནའ་བོའི་ཚོར་བ་དེས་ང་ལ་སེམས་འགུལ་ཏེ་ཅང་ཤུགས་ཆེ་
ཐེབས་བྱུང་། ཞོགས་པ་དེར་ང་ཚོས་ལྷུར་མང་གི་གནས་སྐངས་མཐོང་ཐུབ་པ་བྱུང་། དགོན་
པ་སྐྱུར་གསོ་བྱས་མེད་པ་དང་། མི་མང་རྣམས་ཏེ་ཅང་དབུལ་ཞིང་བོངས་པའི་གནས་སུ་
བཟུང་ཡོད་པ་མཐོང་དུས། ཏེ་ཅང་གི་སེམས་སྐྱོ་བོ་དང་ཕྱན་བུ་ཉོན་ཐོར་བོ་བྱུང་།

དེ་གའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་གཞུགས་པོའི་དཀའ་ངལ་བྱུངས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར། རིན་
པོ་ཆེ་ཏེ་ཅང་མཁྱོགས་པོར་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཤེགས་པས་ཀྱང་། ཁོང་ཚོར་
སེམས་སྐྱུག་ཡོད་པ་ཤེས་པ་དེས་འགུལ་སྐྱོད་ཀྱི་དུས་ལུན་ཆ་ཚང་གི་རིང་ལ་ང་རང་ཏེ་
ཅང་སེམས་འགུལ་ཐེབས་པོ་བྱུང་། ཁོང་གི་ས་ནས་ང་ཚོར་མང་པོ་ཐོབ་ཡོད་ཀྱང་ཁོང་
ཚོས་མང་པོ་སློབ་བཏང་བྱས་པ་རེད། འགུལ་སྐྱོད་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ངས་ལྷུར་མང་བདུད་
རྩི་མཐེལ་སྐྱུར་གསོ་བྱེད་པའི་ལས་འཆར་མང་པོའི་སྟེ་འཁྲིད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ལས་
དོན་འདིའི་ཆེད་སྐྱིད་འཇུགས་གཙོ་བོའི་ཚུལ་དུ་ང་ཚོས་དགོན་མཚོག་ཐེབས་ཙུ་གསར་
འཇུགས་བྱས་ཡོད། ད་ལྟའི་ཆར་དགོན་པའི་སློབ་གྲུབ་མ། བཤད་བྱ་སྐྱུར་གསོ་བྱེད་བཞིན་
པ་དང་། ང་ཚོས་དུང་པ་སྐྱེ་མེད་བཅུ་གཉིས་པའི་བསྐྱབ་པ་སློབ་གཉེར་གི་ཆེད་དུ་དཔལ་
འབྱོར་འདུ་འགོད་ཀྱང་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན། ང་ལ་དགོ་འདུན་པ་དང་མི་སྐྱེ་གཉིས་ཀར་
ཤེས་ཡོན་སྐྱོད་རྒྱའི་འདུན་པ་དམིགས་བསལ་ཡོད་པ་དང་། ལྷུར་མང་གི་ཆེད་དུ་རྒྱན་
འཁྱོངས་སྐྱབ་པའི་འཚོ་བའི་ལས་གཞིའི་ཐོག་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་འདོད་ཡོད། དེའི་ནང་གི་
གཅིག་ནི། ངས་དེ་གར་དཀའ་ཚུའི་ཚོང་ལས་འཇུགས་པའི་རོགས་སྐྱོར་དུ་འབྲི་བརྒྱ་ཐམ་
པ་ཞལ་འདེབས་སྐྱོད་འདོད་ཡོད།

རིན་པོ་ཆེ་ཞལ་བཞུགས་དུས། ཟུར་མང་ནས་ཁོང་ལ་ཕྱིར་ལོག་སེབས་རོགས་ཞེས་
 རེ་སྐྱལ་ཞུ་བའི་འཕྲིན་ཡིག་འབྲོར་འདུག ཁོང་གིས་ཁོང་རང་སྐྱེ་གཟུགས་བདེ་པོ་མེད་
 ཅང་། རིབ་འཁོར་དང་ཉེ་ཐོག་ཏུ་འབྲུལ་སྐྱོད་བྱེད་རྒྱ་དཀའ་ཡང་། ཐད་འཕུར་གནམ་
 ལྷར་བསྐྱད་དེ་ཡོང་ཐབས་གནང་གི་ཡིན་ཞེས་འཕྲིན་ལན་གནང་འདུག དེ་འདྲ་བྱུང་
 ཡོད་པ་མ་རེད། རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་ཞིང་ལ་སེབས་རྗེས་ཀྱི་ལོ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་རྒྱ་མཚན་སྣ་
 ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ལུས་རྒྱབ་སྟོགས་པ་ཚོར་སློབ་ཕྲིན་ཡོད་ཀྱང་། ང་ཚོའི་ཚོས་
 ཚོགས་ཀྱིས་ཟུར་མང་སྐྱུར་གསོ་བྱེད་རྒྱ་སྤང་མེད་བྱས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་ང་ཚོས་
 དུས་ཚོད་ཚུད་གཟོན་པ་དེ་གསོ་ཐབས་སུ་འབད་བཅོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལས་འཚར་མདུན་
 སྐྱོད་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་ཅང་ང་རང་དགའ་པོ་ཞེ་དྲགས་འདུག མཐར་ཟུར་མང་དེ་ང་
 ཚོའི་སློབ་མ་རྣམས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པར་འགྲོ་ས་དང་། རིན་པོ་ཆེས་ང་ཚོར་གནང་བའི་
 གསུང་ཚོས་རྣམས་དེ་གའི་མང་ཚོགས་ལ་སྤོང་པའི་ཆེད་དུ་འདི་ནས་མི་སྣ་གཏོང་སའི་ལྷོ་
 གནས་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་རེ་བ་ང་ལ་ཡོད། དཔེར་ན། ང་དེ་གར་ཡོད་དུས་ངས་ཐེར་མའི་
 རྒྱབ་ཐབས་ཀྱི་དབང་ལུང་མི་བརྒྱ་ཕྲག་འགའ་ཤས་ལ་སུལ་བ་ཡིན།

རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་འཚོ་བཞུགས་ཀྱི་རིང་ལ་ཁོང་གིས་ཕྱག་དེབ་བརྒྱ་ལྷག་གིས་གནང་
 ཡོད། ཁོང་སྐྱེ་ཞིང་ལ་སེབས་པའི་རྗེས་སུ་ཤམ་ལྷ་ལའི་ཡིག་མཛོད་ཁང་དུ་བདག་ཉར་བྱས་
 པའི་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཤད་རྣམས་ལ་གཞི་བཅོལ་ཏེ་བྱག་དེབ་སྟོན་མ་ཉེར་བཞི་ལྷག་
 དཔར་བསྐྱབ་བྱས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་ ༡༦༠༤ ནང་དུ་ “ཚོས་རྒྱམ་དུང་པའི་བརྒྱམས་ཚོས་གཅེས་
 བདུས་” ཞེས་པ་ཤོག་གྲངས་སུམ་སྟོང་ལས་ཟུབ་པའི་དེབ་གྲངས་བརྒྱད་ཅན་ཞིག་དཔར་
 རྒྱན་བྱས་པ་རེད། ཁོང་གི་གསུང་ལས་ཟུབ་པའི་དེབ་གྲངས་དེ་བས་མང་བ་དཔར་སྐྱབ་
 བྱེད་རྒྱའི་འཚར་གཞི་ཡོད་སྟེ་རེད། རིན་པོ་ཆེས་བཟོ་སྐྱོད་ཚོགས་འདུ་ཁག་གི་ཐོག་ཏུ་
 གནང་བའི་གསུང་བཤད་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་དེབ་སྐྱོང་ཞིག་དཔར་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱུར་ང་ཚོ་
 ད་མིགས་བསལ་གྱིས་སྐྱག་སྟེ་བསྐྱད་ཡོད། ཏུ་ཀྱིང་ལིབ་ཀྱིས་ལས་གཞི་འདིའི་སྟེ་འཁྲིད་
 བཞིན་ཡོད། མདོར་ན་རྒྱ་ཆ་ལ་ཐོངས་པ་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོས་ཁོང་གི་བྱང་ཨ་རིའི་

ནང་གི་གཏམ་བཤད་རྣམས་ཕྱོགས་བསྐྱོམས་བརྒྱབ་དུས་ཉེས་སྟོང་ལྷག་ཅིག་ཡོད་པ་ཤེས་
བྱུང་། ད་ལྟ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ཁོང་གི་ལོ་ཉེ་ལྷན་འཁོར་བའི་དགོངས་རྒྱུ་ཉེན་མོ་བར་
དུ། ཡིག་མཛོད་ཁང་ནས་སྐྱོ་འདྲི་ལོ་ལྷན་ཐག་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཁོང་གི་གསུང་བཤད་
རྣམས། སྟོག་རྒྱལ་གྱི་ངོ་བོར་ཡབས་ཏེ་འཛམ་གླིང་དུ་ཡོད་པའི་ཚོས་ཚོགས་ཚང་མར་རྒྱ་
ཆ་འདྲིའི་སྟོག་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་མཛོད་རེ་ཡོང་གི་རེད།

ཁོང་གི་བརྒྱུ་ཚོས་རྣམས་ལྷན་འཁྱུད་དཔར་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱ་དང་། ཁོང་གི་གསུང་ལ་
མི་རབས་ནས་མི་རབས་བརྒྱུད་དེ་སྟོབ་མ་ཚོས་སྟོབ་གཉེར་བྱེད་སྐབས་པའི་ཆེད་དུ། ང་
ཚོས་ཚོས་རྒྱལ་དུང་པའི་ཐེབས་རྩ་དང་། སྟོབ་གཉེར་ཁང་ཞིག་འཛུགས་རྒྱུའི་འཆར་
གཞི་འདྲིང་བཞིན་པ་ཡིན།

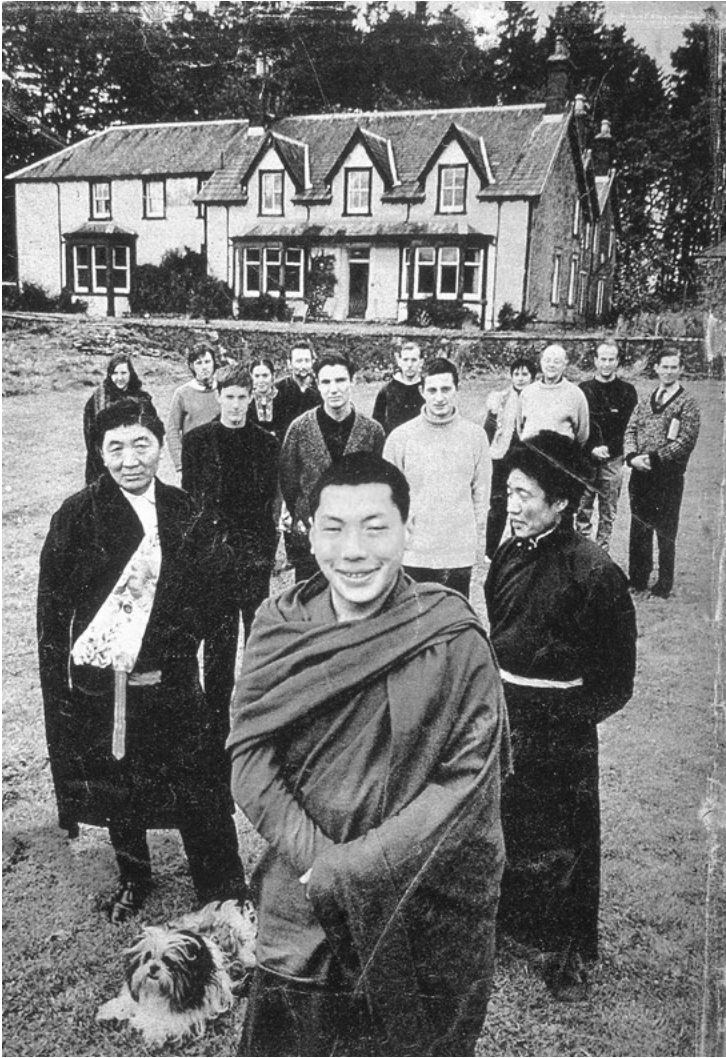
ལོ་ལྷན་གྱི་ལྷན་ ༤ ཚོས་ ༤ ཉེན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་རྒྱུ་མཚོད་འབུལ་གྱི་སྐབས་
སྟུ། འཛམ་གླིང་ཁྱོད་ཡོངས་ནས་སྟོབ་མ་ཚོ་འདུས་ཏེ་ཉམས་ལེན་མཉམ་དུ་བྱེད་པ་དང་།
རིན་པོ་ཆེའི་གདམས་ངག་དང་སྐྱེ་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་པན་ཚུན་ཤོད་རེས་བྱེད་གྱི་ཡོད།
རིན་པོ་ཆེས་ལུབ་ཕྱོགས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་ས་བོན་བཏབ་གནང་ཡོད།
ཁོང་གི་གཏིང་ཚུགས་པའི་ཀུན་སྟོང་དང་མཛོད་འཕྲིན། དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་ང་ཚོར་
གང་གནང་པ་དེ་ལྟར་མེད་པ་ཡིན་ཅང་། སྐབས་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནས་འགོ་བཙུགས་
པའི་འབྲེལ་ཐག་གི་མཐུན་ཀའི་ཚུལ་དུ། ལུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་འདིག་རྟེན་འདྲིར་ནང་བསྟན་
གྱི་རྩ་བ་བརྟན་པོར་ཚུགས་རྒྱ་ཡིན་པ་ངས་ཤེས་གྱི་ཡོད། སྟོབ་དཔོན་པོ་ལྷན་འཁྱུད་གནས་
གྱིས་ནང་ཚོས་བོད་ལ་བསྐྱམས་ཐེབས་དུས་ཁོང་གིས་བོད་པའི་རིག་གཞུང་དང་བསྟན་
ནས་ནང་ཚོས་ཀྱི་སྟོང་པོ་དེ་དར་སྟེལ་གནང་སྐབས་པ་བྱུང་ཡོད། དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་
འདི་གར་ཡང་རིག་གཞུང་གཞན་གྱི་འཁར་བར་མ་བརྟེན་པར་ལུབ་ཕྱོགས་པའི་བསམ་
སྟོང་དེས་རབ་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་སྐབས་མིན་ལུབ་ཕྱོགས་པའི་ལམ་ནས་ནང་བསྟན་
གྱི་རྩ་བ་ཚུགས་བཞིན་ཡོད། འདི་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རིན་པོ་ཆེའི་ལྷན་མེད་པའི་ལྷག་
བསམ་དང་འབད་བཅོན་ལས་བྱུང་བ་རེད། ཁོང་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་རྒྱུན་རིང་པོའི་བར་དུ་

བཞུགས་ཆུ་ཡིན་པ་དང་། ངའི་ཚ་བོ་ཚ་མོ་ནམས་དང་། རིང་ཚོའི་བྱ་སྤྱོད་ནམས་ཀྱིས་
ཀྱང་ལོང་ངོ་ཤེས་ཆུ་ཡིན་པ་ང་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྤྱོད་ཅམ་ཡང་མེད།།

འདྲ་བར།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༡ ལོར་ལོན་ཏོན་གྱི་ཐོར་ནེ་ཁོར་དལ་ལི་ལྷ་སི་ཁྱིམ་མི།
(ར་ཡ་ན་གདན་སྟེང་ཏུ་སྡོད་མཁན་དེ་རེད།) བར་པ་ངོ་མ་འཕྲོད།

ལྷི་ལོ་ ༡༩༦༧ ལོར་སི་ཀོང་ལན་དང་གྲི་བསམ་ཡས་སྤིང་ཚོས་ཚོགས་སུ་ཚོས་རྒྱུ་བྱང་པ་
 (མདུན་དཀྲིལ་དུ) དང་། ཨ་ཀོང་རིན་པོ་ཆེ་(གཡས་སུ) བེ་རུ་ཤེས་རབ་དཔལ་ལྷན་
 (གཡོན་དུ) བཅས་ཚོགས་མའི་རུབ་ཕྱོགས་པའི་སློབ་མ་འགའ་དང་མཉམ་དུ།
 པར་པ་ངོ་མ་འབྲིང།

Schoolgirl bride Diana and her groom after yesterday's ceremony.

Diana, 16, runs away to marry a monk

Sunday Mirror Reporter
SCHOOLGIRL Diana Pybus, 16, shocked her mother yesterday by marrying 30-year-old Buddhist monk Chogyan Mukpa after a secret romance lasting a year. Diana's mother, Mrs. Elizabeth Pybus, said last night: "I shall try to get the marriage dis-

solved." At her home in Gloucester-road, South Kensington, she said: "I thought she was staying with a girl friend. "I had not the slightest suspicion she was thinking of marrying this man. How

could she do such a thing? "He was crippled after a car accident and I believe Diana feels sorry for him." Mrs. Pybus said that Diana, who is studying for her "A" levels, turned to Buddhism three years ago when her father died in a fire. Romance blossomed after she went to one of Chogyan's religious lectures in London.

Yesterday the couple married at an Edinburgh register office immediately after being granted a special licence at the city's Sheriff's Court.

Afterwards Chogyan, a former head of the Tibetan Centre in Dumfries, sat with his bride at their honeymoon hotel.

Diana said: "All I want to do now is go

150 SOCCER FANS IN STREET CLASH

Police were called to a fight between about 150 Southampton and Newcastle football fans in Southampton's main shopping centre. A number were injured in the clash, which started in a restaurant.

ལྷོ་གློ་མཉམས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ ༡༩༧༠ ལྷོ་གློ་མཉམས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ ༡ ཚེས་ ༤ ཉིན་གཟའ་ཉི་མའི་མེ་ལོང་ཞེས་པའི་གསལ་

ཤོག་ནས་ཐོན་པའི་འདྲ་བཤུས།

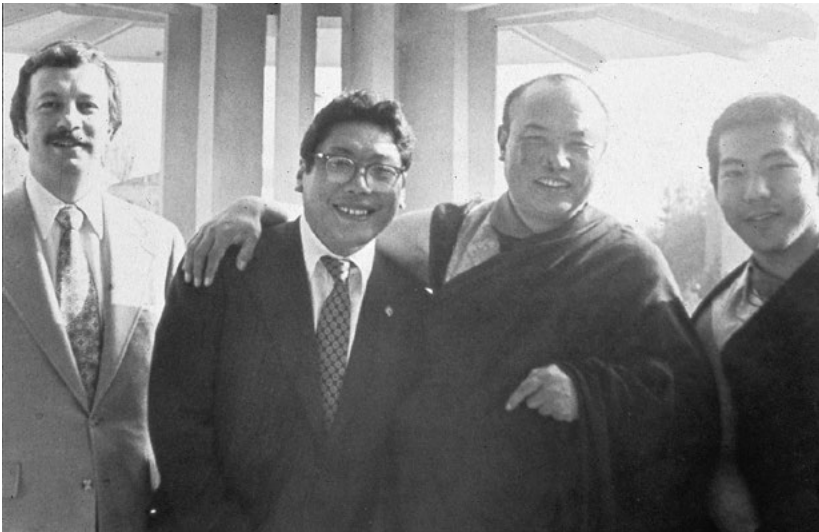
རིན་པོ་ཆེ་དང་ཏཱ་ལ་ན། ཨ་རིར་སླེབས་མ་ཐག་གི་རྗེས་སུ། བར་པ་ངོ་མ་འཕྲོད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་སློབ་མེད་ཁན་ཡོན་གྱི་ཚོམས་ཆེན་དུ་རིན་པོ་ཆེ་སློབ་མ་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་སློབ་རྒྱུ་
བཞིན་པ། བར་པ་ངོ་མ་འཕྲོད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ལོར་མཁུན་བརྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བླང་པ་རིན་པོ་ཆེ། རེ་ཨ་ལི་སིས་པར་བཏབ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོའི་ལྷན་བཟང་པོར་སེན་ལྷན་པ་སི་ལོ་ཡི་ཉེ་དྲོད་ཚོས་ཚོགས་སྐྱེ། (གཡོན་ནས་གཡས་བར།) རོ་རྗེ་
རྒྱལ་ཚབ་འོད་གསལ་བསྟན་འཛིན། བཀྲར་འོས་རིག་འཛིན་ཚོས་རྒྱམ་བླང་པ་རིན་པོ་ཆེ། ལྷན་བཟང་ཀམ་པ་
སྤྱི་ལོ་བཟུ་བུ་ལ། དཔལ་ལྷན་འཇམ་མགོན་ཀོང་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ། ཐར་པ་ཚོས་སློན་གྱིས་པར་བཏབ།

སྐྱེས་ ༡༩༥༤ ལོར་སྐྱེས་པར་ཀ་ལཱ་པའི་ཕོ་བྲང་དུ་གསོལ་སྟོན་སྐབས། ཨི་ཡི་བཟའ་ལྷན་གྱི་སྐྱེས་ལོ་
ཆེ་དང་པ་ཡ་ནའི་མཉམ་དུ། ཀང་འགྲམ་དུ་བྱིས་བྱིས་ཞེས་
པར་པ་རོ་མ་འཕྲོད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོར་ཏ་ཡ་ན། སི་ལེན་ཡའི་ཏ་བཞོན་སློབ་གྲུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོར་ཏ་ཡ་ན། སི་ལེན་ཡའི་ཏ་བཞོན་སློབ་གྲུ་
ཚོགས་མཆན་ལོག་ཏུ་དབར་སྤྱོད་བྱས།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༠ ལོར་རིན་པོ་ཆེ་མ་རྒྱལ་སྤྱོད་རའི་སྤེ་སྐྱར་དུ་ཁོང་གི་ཆེབས་པ་དགུ་ལྟའི་སྤྱོད་དུ། ཨན་ད་རི་
ཡ་རོད་གྲིས་པར་བཏབ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༡ ལོར་སྤོལ་ཏར་གྱི་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་དབྱར་དགྲིལ་གྱི་སྤོན་མོར་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཏ་ཡ་ནས་ཏུ་
སྤྱི་གའ་ལོ་འབྲིད་བཞིན་པ། ཨན་ད་རི་ཡ་རོད་གྲིས་པར་བཏབ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༦ ལོར་སྤོལ་ཏུ་གྱི་ཀུལ་པའི་ཕོ་བྲང་དུ་སྐྱུག་པོ་ཕྱིམ་མི། (མདུན་གྲལ་དུ་) རིན་པོ་ཆེ་དང་
 ཏུ་ཡ་ན་བྱིས་པ་ཨ་ཤོག་ལྷན་ (ཏུ་ཡ་ན་འི་པང་དུ།) (རྒྱབ་གྲལ་དུ་གཡོན་ནས་གཡམས་སུ་) འོད་གསལ།
 ཐག་གླི། གེ་སར། འོང་ཆེད་རྒྱབ་ཀྱི་ཚེག་དོས་སུ་ཨ་ཤད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལས་ལྷགས་ཆེན་པོ་ཞིག་རྗེ་ལེར་
 ཏན་སན་དང་ཚོར་ཇི་ལོལ་མ་སི་ཡིས་པར་བཏབ།

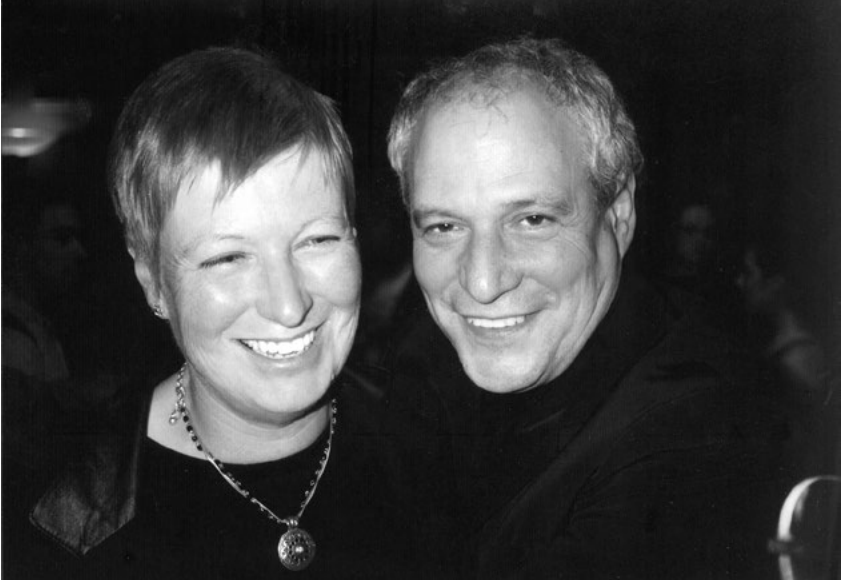
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ཟླ་བ་ལྔ་པར་ཀམ་མའི་ཚོས་སྤིང་དུ་རིན་པོ་ཆའི་སྐུ་གདུང་ལྷགས་འབུལ་གྱི་ཚོགས་སྐྱབས།
ཨན་དེ་རི་ཡ་རོད་གྱིས་པར་བཏབ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༡ ལོར་དབྱར་ཐོག་བོད་དུ་སྐྱུག་པོ་ཁྱིམ་མིའི་འབྲུག་པར། (ལངས་ཏེ་ཡོད་པ་གཡོན་ནས་གཡམས་སུ་) རོལ་པའི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ། སྐུལ་སྐུ་ཀམ་ལེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ། མཁན་པོ་ཆེ་རིང་། གཤམ་སྐུག་པོ། ཏཱ་ལ་ན་སྐུག་པོ། ཨ་ཤོག་སྐུག་པོ། ལྷན་མང་གར་དབང་དབང་རིན་པོ་ཆེ། མི་ཆེལ་ལེ་སྐྱེ། (ལུས་མོ་བཅུགས་ཡོད་པ་) ཅན་རྒྱ་ལི་སྐུག་པོ། རེ་མིད་སྐུག་པོ། རེན་ཁར་ཕན་ཐར་གྱིས་པར་བཏབ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༡ ལོར་བོད་དུ་ཞེ་ཆེན་དགོན་པར་ཏཱ་ལ་ན་སྐུག་པོ་དང་། ལམས་སྐྱོན་རིན་པོ་ཆེ། (ཨ་ཤོག་) ཞེ་ཆེན་ཀོང་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ། (གཤམ་) བཅས་ནས་ཕྱག་དབང་གནང་བཞིན་པ། རེན་ཁར་ཕན་ཐར་གྱིས་པར་བཏབ།

སྐྱེས་ལོ་ ༡༠༠༡ ལོར་ནུ་ཡོག་ལ་ཁ་ཡ་ན་དང་མི་ཆལ། ལྷོ་རེ་སི་ཨ་ཐེར་ཐོན་གྱིས་པར་བཏབ།

དབར་སྐྱོན་པའི་བར་བྱང་།

ཚོས་རྒྱལ་དྲུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཇ་ཡ་ན་སྐྱུག་པོ་གཉིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༫༠ ལོར་ང་ཁོང་ཚོ་
ཨ་རིར་སླེབས་མ་ཐག་པའི་སྐབས་ཐོག་མར་མངལ་བྱང་། དེ་དུས་ངས་རིན་པོ་ཆེའི་དེབ་
“སློམ་སྐྱབ་” ཞེས་པ་དེའི་ཨ་རིའི་དབར་མ་ཞིག་དབར་སྐྱོན་བྱས་ཟིན་ཅམ་ཡིན་ཅང་། ངས་
རིན་པོ་ཆེ་སན་སྐྱོ་རན་སི་སི་ཁོའི་མཚོ་ཁྲུག་ས་ཁྲུལ་དུ་གསུང་ཚོས་གནང་བ་དང་དེབ་
ཀྱི་བྱུང་བ་སྐྱུགས་གནང་བར་གདན་འདྲེན་བྱས་པ་ཡིན། ངས་ཁོང་དངོས་སུ་ཞུལ་མངལ་
ཐོབ་རྒྱུར་དགའ་བ་ཆེན་པོའི་ངང་ནས་སྐྱུག་པ་ཡིན། དགྲུང་ལོ་སོ་གཅིག་དུ་ཐེབས་པའི་
རིན་པོ་ཆེ་ནི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་སྐྱེ་མ་ཙེ་ཆེན་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་སྐབས་
དེ་དུས་ལུལ་ཁམས་འདྲིར་སྐྱད་ཀྱགས་ཆེན་པོ་མེད།

དེའི་སྐབས་སུ་ངའི་སླེར་གྱི་མི་ཆེ་དང་ཆེད་ལས་གཉི་གའི་ཐད་ལ་མངལ་འཕྲད་དེས་
ལྷགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་རྒྱ་ལྡོ་ལུལ་ལ་མེད། ང་དང་རིན་པོ་ཆེའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ།
ཐོག་མར་དབར་སྐྱོན་པ་དང་ཚོམ་པ་བོའི་དབར་ལ་ཡོད་པའི་སྐོལ་རྒྱུན་གྱི་འགོ་སྐྱེད་ས་དེ་
ནས་རིམ་གྱིས་གཏོང་བའི་མངལ་གྲོགས་གྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་དུ་གྱུར་སོང་། དེ་ནས་གང་
འཚམས་ཤིག་ནས་ངས་ཁོང་ནི་གང་ཟག་དགུས་མ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་
ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་བྱུགས་ལ་མངལ་བའི་སྤྱི་བོ་དམ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་བྱང་། དེ་དུས་ང་
ཚོའི་འབྲེལ་བ་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་ནས་ང་རང་དངོས་སུ་ཁོང་གི་སློབ་མར་གྱུར་བ་རེད།
གོ་མས་པར་གྱུར་བའི་ལྷ་སྐྱེད་ས་རྣམས་ཟུར་དུ་བཞག་སྟེ་བྱས་ན། རིན་པོ་ཆེ་ནི་དམིགས་
བསལ་གཞན་མན་གྱི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་སློབ་གཏོང་བར་གཡོ་བ་མེད་པའི་བཙོན་འགྲུས་
མངལ་བའི་གང་ཟག་ཆེས་བྱང་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་བོ་རེད། ཁོང་གིས་དུས་
ཉག་དུ་དུང་འགོ་ཐེ་བའི་སེམས་ཅན་གཞན་དང་། མི་གཞན་དག་རྣམས་ཁོང་རང་གི་
བདེ་དོན་ལས་གཙོ་ཆེ་བར་བརྩི་གནང་གི་ཡོད། ངས་ཁོང་དོ་ཤེས་ཏེ་ལོ་བརྒྱ་བདུན་ཟླ་ལ་

པོའི་ནང་དུ་ཁོང་རང་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱག་ལས་ཞིག་གནང་བ་ངས་ནམ་
ཡང་མཐོང་མ་ལྷོང་། རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་བོ་འདི་འདྲ་ཞིག་རེད་ཅེས་ཤོད་ཆོད་ཐེག་རྒྱ་དཀར་མོ་
རེད། ཁོང་ནི་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་མི་གནས་པའི་རྫོགས་མཐའ་བྲལ་བའི་ཞལ་རས་སྣ་
ཚོགས་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་རེད།

མ་འོངས་པ་ལ་དུང་བ་རིན་པོ་ཆེར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་དང་། དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་
སློབ་སྦྱོང་གྲེང་རྒྱར་ཐག་རིང་ནས་སྐྱལ་མ་ཐེབས་མཁན་བཅས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་
རང་རྣམ་དང་རྣམ་ཐར་མང་པོ་ཞིག་དཔར་སྐྱབ་ཡོང་མདོག་ཁ་པོ་རེད། དཔེ་དེབ་འདིས་
དཔེ་དེབ་གང་རུང་ཞིག་གིས་རྫོང་སྒངས་དང་རྒྱབ་སྡོངས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ཚད་
མཐོན་པོའི་ནང་དོན་དང་། སློལ་མི་བདེ་བའི་ཞིབ་ཤིའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་མ་སྦྲས་པར་
བརྫོང་ཡོད། རིན་པོ་ཆེས་དུས་རྒྱུད་དུ་མོ་རང་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གནང་པའི་དྲང་བདེན་
དང་འཇིགས་ལྷུང་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཏུ་ཡོན་སྐྱེག་པོ་ལ་ཚང་ཡོད་པ་ནི་དེབ་
ཆ་ཚང་གི་ནང་དུ་ཤུགས་ཆེར་གསལ་ཡོད། མོས་མོ་རང་གི་སྐྱེ་བྱེད་དང་ཁོང་གི་རྣམ་པ་སྣ་
ཚོགས་ཀྱི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཞབས་ཀྱི་ཆེན་པོ་ཞིག་ལྷན་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་ཁོང་དང་མཇལ་
འཕྲད་བྱུང་ལྷོང་བའི་སློབ་མ་ཚུ་མ་ཡིན་པར། མ་འོངས་པར་ཁོང་གི་གསུང་ཚོས་དང་།
ད་ལྟའི་དེབ་འདི་བརྒྱུད་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་མཇལ་བར་རྒྱུད་སྐྱལ་ཐེབས་པར་འགྱུར་བ་
རྣམས་ལ་ཡང་ཞབས་ཀྱི་ལྷན་ཡོད།

ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ལ་ལུབ་ཕྱོགས་སུ་བྱུང་བའི་ཚོས་རྒྱམ་དུང་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི།
བོད་དུ་ནང་པའི་ཚོས་ཆ་ཚང་བ་དར་བྱས་བྱུང་བར་འགན་འཁུར་གནང་མཁན་གཙོ་
བོ། བརྒྱུས་བརྒྱུད་པའི་རྒྱ་གར་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་འབྱུང་གནས་དང་གཅིག་
མཚུངས་རེད་སྟེ། དེ་བཞིན་ཚོས་རྒྱམ་དུང་པ་ནི་ལུབ་ཕྱོགས་སུ་ནང་ཚོས་དར་བྱས་
གནང་མཁན་གི་མི་སྣ་གསལ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་ཡིན་པར་རྫོང་པ་མེད། ཁོང་གིས་མཇེད་འཕྲིན་
དང་། གསུང་། ཚོམ་བྲིས་བཅས་བརྒྱུད་དེ་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཤེས་
རབ་དང་བྱམས་སྤྱིང་རྗེ་བྱང་རྒྱལ་ལོ་ལོ་གི་ཉམས་ལེན་ལུས་མཐུ་རྣམས་གསལ་པོར་
བསྟན་གནང་ཡོད།

ཐེངས་ཤིག་ངས་ཚོས་རྒྱལ་དྲུང་པ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་གི་ “ཁྱིམ་ཚང་གི་དོན་དག” དེ་
 “གཞན་པན་བསྐྱབ་རྒྱུ་” ཡིན་ཞེས་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་པ་ཞིག་ཐོས་བྱུང་། ཁོང་རྒྱ་འཛོ་
 བཞུགས་ཀྱི་རིང་ལ་ཚོས་རྒྱལ་དྲུང་པ་རིན་པོ་ཆེས་ཁོང་རང་གི་མི་ཚེ་དེ་དགོ་སྤོང་དང་།
 ཁྱིམ་ཐབ་དང་པ་ས། ཡེ་ཤེས་འཚོལ་བའི་རྣལ་འབྱུང་པ། སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་འགོ་འདྲུགས་
 མཁན། རྒྱ་ཚལ་པ། རྒྱལ་པོ་བཅས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོ་གས་པའི་གཞུགས་སུ་བསྟན་གནང་ཡོད།
 ལེགས་སྦྱར་རྒྱུ་དུ་ཚོས་རྒྱལ་དྲུང་པ་ནང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་བོ་དེ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་
 ཉམས་ལེན་གྱིས་ཉམས་ཚུགས་རྒྱུ་ལ་སྐྱེས་ནས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར། འདིག་
 ཉེན་པའི་ཀུན་སྨོན་དང་རེ་བའི་རྒྱ་ལས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བའི་གྲུབ་ཆེན་ཞེས་འགྲེལ་བརྗོད་
 བྱས་ཡོད། བང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལུགས་སུ་བྱས་ན། གྲུབ་ཆེན་ནི་རང་གི་ལུས་
 དག་གི་མཛད་འཕྲིན་དང་། གཏིང་ཟབ་པའི་ཉམས་ཚུགས་བརྒྱུད་དེ་སེམས་ཅན་ལ་སན་
 འདོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཚོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གཞན་ལ་སྟོན་གྱིར་སྐྱེལ་ནས་
 ཡོང་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ཅིག་ལ་ཟེར། གྲུབ་ཆེན་དང་འཕྲད་པའི་མི་དེས་དེ་ལ་ཡིད་འཕྲོག་
 པའམ། ཞེན་པ་ལོག་པ་གང་བྱུང་ཡང་ཁྱད་མེད་ཟེར་སྟོལ་ཡོད། རྒྱ་གར་ནང་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 སྟོལ་རྒྱན་ནང་དུ་གྲུབ་ཆེན་ཞེས་སྨོན་པ་ཡ་མ་བྱང་ལྡན་པའི་སྐྱེ་མའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཡོད།
 ལོ་རྒྱུས་གསལ་ཆེ་ཤོས་རྣམས་གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱུད་ཅུ་གྲུབ་ཞེས་ཞུས་ཐོབ་ཞེས་པའི་ནང་དུ་
 བསྐྱེས་ཏེ་བོད་པའི་མཁས་པ་དང་ཉམས་ལེན་པ་ཚོས་གྲས་བུ་དང་སློབ་སྦྱོང་གཉི་ག་
 བྱེད་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ཚོགས་ཤིག་རེད། བོད་ཀྱི་སྐྱེ་མའི་ལོ་ཞིག་གྲུབ་ཆེན་འདི་དག་
 གི་སྐྱེལ་པར་ངོས་འདོན་བྱས་ཡོད། དོན་དངོས་སུ་སྟོལ་རྒྱན་དུ་དྲུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་གྲུབ་
 ཆེན་རྟོགས་ཏེ་ཉེ་ཀའི་རྣམ་སྐྱེལ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཡོད། གྲུབ་ཆེན་འདི་དག་གི་རྣམ་ཐར་གྱི་
 བང་དུ་གཟུང་འདོན་གྱི་སྟོལ་ལས་འདས་པ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར། རྒྱས་མེད་ཚོ་ལ་དབེ་མི་
 སྲིད་པ་དང་རྩ་འཁྲུལ་གཉི་གར་མཛོན་སྲིད་པའི་མཛད་པ་དང་བཅས་འདིག་ཉེན་རང་
 ག་པའི་སྨོན་ལུལ་ལས་འདས་པའི་རྟོགས་ལྡན་གྱི་སྨོན་པ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་བསྟན་པའི་
 དབེ་མཚོན་གྱིས་ཁེངས་བསྟན་ཡོད།

སློབ་དཔོན་པོ་ལྷན་འབྲུང་གནས་དང་ལྷན་ཆེན་འདི་དག་དུས་ཚོད་གཞན་ཞིག་ལ་
གནས་གཞན་ཞིག་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཁོང་ཚོའི་དུས་དང་བུ་ལ་བའི་
ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། འོན་ཏེ་མ་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་ཚེ། རིག་གཞུང་མི་
འདྲ་བ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འདྲེ་འདྲེ་གང་ཟག་འབྱོར་སྲིད་པ་དེ་ཡང་རྟོགས་ཐུག་ བྱུང་
བ་རིན་པོ་ཆེ་ང་ཚོའི་སྐབས་ཀྱི་ལྷན་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཡོད། འདས་
ཟིན་པའི་ལྷན་ཐོབ་ཚོ་ནང་བཞིན་ཁོང་གིས་གཞན་དག་ཚོར་འདིགས་ལུས་མེད་པ་དང་།
བྱམས་སྣོད་རྗེ། མཐར་ཐུག་རྟོགས་བྱུང་ཐོབ་པར་སྐྱེལ་བྱིར་སྐྱབས་རེ་རྒྱན་ལྡན་མིན་པའི་
ཐབས་ཤེས་གསུང་གཏོད་ཅན་དེ་འདྲ་བའོལ་ཏེ་རྒྱན་ལྡན་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་སྲོལ་དུ་གྱུས་
མའི་རྒྱ་ལས་འདས་པ་གནང་ཡོད།

ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཚོས་ཀྱིས་བདེན་པ་འཚོལ་བར་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱི་ལ་བལྟ་རྒྱ་
མེད་པ་དེར་ནན་ཏན་གནང་ཡོད། ངས་ཚོས་རྒྱུ་བྱུང་པས་ཁོང་རང་གི་སློབ་མ་ཚོ་ལ་
གནད་དོན་འདི་སྐྱར་སྒྲོམ་ཡང་སྒྲོམ་གནང་བ་ཡང་ཡང་ཐོས་ཚུང་ལ། ཁོང་གིས་ང་
ཚོར་ཁོང་རང་དང་། ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེ་མ་སྐྱེལ་ལའང་སྐྱབས་གནས་ཤིག་ཏུ་བལྟ་རྒྱ་མེད་
པའི་གཞེན་སྐྱེལ་གནང་གི་ཡོད། བྱུང་བ་རིན་པོ་ཆེས་མི་ལོ་བརྒྱ་བདུན་ཀྱི་རིང་ལ་བྱང་
ཨ་རིར་སློབ་འཁྲིད་གནང་བ་དེ་ནི་གསེར་གྱི་དུས་རབས་ཤིག་དང་འདྲ་བ་རེད། ཁོང་རང་
གིས་ཅི་ཞིག་བསྐྱབས་ཐུབ་གནང་ཡོད་པ་དང་གཞན་ལ་བསྐྱབ་རྒྱུའི་སྐྱེལ་མ་དེ་དག་ནི་ཆ་
ཚང་རྒྱ་འཕྲུལ་ཞིག་རེད། ཁོང་གི་མི་ཚོ་ལ་དགའ་སྤང་དང་། འགྲོ་བ་མའི་གནས་སྤངས་
སྐོར་གྱི་བདེན་ཐུབ་དེས་ཁོང་ལ་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ས་བོན་འདེབས་སའི་ཞིང་ས་གཤིན་
པོ་ཞིག་སྤྲད་པ་རེད།

དེ་བའདིས་མི་ཞིག་གིས་ལས་ཀ་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅུང་། སྤྱི་ཚོགས་དང་རིག་
གཞུང་གི་འཆིང་རྒྱ་ལས་གོལ་ཏེ་མི་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོང་བར་སྐྱེལ་མ་བྱེད་ཐུབ། རིན་པོ་
ཆེས་རང་གིས་རང་དང་རང་གི་ཚོས་བརྒྱུད་ཅེ་བ་ནས་སྒྲོམ་བཏང་མེད། ཁོང་ནི་སྤྲས་
གསང་གང་ཡང་མི་གནང་བའི་མི་དྲང་པོ་ཞིག་ཡིན་ཅང་། ཁོང་གི་སྐྱེ་ཚེའི་ནང་གི་གནས་

ཚུལ་ཞིབ་པ་སློབ་མ་ཚོ་ལ་ཆ་རྒྱས་མེད་པ་མ་རེད། འཕྲོ་ལ་གྱི་རྒྱབ་ལ་གདོན་འདྲེ་ཡོད་
པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་མེད། གལ་ཏེ་ཚུད་ཀྱིས་མི་འདིའི་སྐོར་ལ་ཤེས་འདོད་འདུག་ན་
དེབ་འདི་སློབ་དགོས་པ་རེད། ཁོང་གི་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་བྱ་གཞག་གམ། ཁོང་གི་འཕྲིན་
ལས་ཀྱི་རོལ་ཚེད་དེ་ཁོང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་སྤྲོད་པོ་དེ་རེད། ཁོང་གི་བྱ་དཔེ་འཕགས་པའི་
སྤྲུགས་བཅེ་བ་ཆེན་པོ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་རིན་པོ་
ཆའི་མཐུན་འགྱུར་ཞལ་འདེབས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་རིམ་བཤམ་གསལ་གྱི་རེད། ཁོང་གི་
ཡོན་ཏན་དེ་དག་དེབ་འདིའི་ནང་དུ་བཀོད་འདུག།

ཏ་ཡ་ན་སྐྱུག་པོ་ལགས། སྤྲུགས་རྩེ་ཆེ།

སམ་ཡུལ་སྐར་ཁོ་བཟེ།

༡༠༠༦ འའི་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཉིན་ལ།

ཚུམ་པ་པོ་སྐྱེལ་པའི་སྐྱར་བྱང་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷན་

སྐབས་རེ་བདེན་པ་དེ་བཙུག་སྐྱོང་ལས་ཀྱང་ཡ་མཚན་པ་ཡོད་ཅེས་ཤོད་སྟོན་ཡོད། འདི་
དངོས་གནས་དེ་འདྲའི་སྐབས་ཤིག་རེད། ཚོས་རྒྱལ་བྱང་པའི་མི་ཆོལ་བལྟ་རྒྱ་དེ་སྤྱིན་
བྲལ་མཚན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་བལྟ་བ་ནང་བཞིན་རེད། སྐར་མ་གངས་འདྲན་བྱེད་རྒྱ་ཡོང་
མི་སྤྱིད་པ་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་མིང་འདོགས་རྒྱ་ཡོང་མི་སྤྱིད་པ། རྒྱ་སྐར་ཡོད་
ཚད་ལ་འགྲེལ་བཟོད་བྱེད་ཐུབ་པ་མི་སྤྱིད་པ་བཅས་རེད། དེས་ན་དེ་བའི་འདིས་ཁོང་གི་
རྣམ་ཐར་ཆ་ཚང་མ་ཡིན་པར། རྣམ་ཐར་གྱི་ཆ་ཤས་ཅམ་ཞིག་བཟོད་ཐབས་བྱེད་གྱི་ཡོད།
འདིའི་ཐད་ལ། སྐྱར་འཆད་པ་པོ་ནི་ལྷ་བ་ཡིན། ལྷ་བས་ཉེ་འོད་ལེན་སྡོད་བྱེད་པ་ཏུ་ཅང་
བཟང་། དེ་ནི་གཅིག་བྱས་ན་སྐྱར་འཆད་པ་པོ་ཡི་དགེ་མཚན་ཡང་ཡིན། འདི་འདྲ་ཡིན་
པ་འདྲ། མ་མཐའ་ཡང་ང་ལ་དེ་ལྟར་རེད།

ཏ་ཡ་ན་སྐྱེལ་པོ་དང་ང་གཉིས་ཀྱིས་ ༡༩༩༩ གྱི་ལོ་མཇུག་ཏུ་ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་ལ་
ལས་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན། འདི་སྐབས་པར་ང་གཉིས་ལ་ཏ་ཡ་མཁའ་ལོ་བརྒྱད་འགོར་སོང་། མ་
ཟེན་དེ་རོད་སྤྱིང་ཕན་གྱི་ཕི་རོབ་ཏུ་སོང་། ཨོ་ལ་ལ། བེ་ལིང་ཚོན། སྤྱི་ལོ་རི་ཏུ། བེ་
སི་ཕི་པམ་ལྷི་ཆི་བཅས་སུ་བཀའ་མོལ་བྱང་བའི་འཁོར་ཐག་རྒྱ་ཚོད་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད་པ་
དེར་གཞི་བཙུག་ཡོད། དེའི་སྐྱོང་དུ་ཏ་ཡ་ན་སྐྱེལ་པོས་བྱོན་གཏམ་ཅི་སྐྱོད་ཅིག་སྐྱེ་འདྲིན་
འཁོར་ཐག་རྒྱ་ཚོད་མང་པོའི་ནང་དུ་བཙུག་ཡོད། འདིའི་ནང་འགྲེལ་བཟོད་བྱས་པའི་
བྱང་རྒྱུན་དང་། ས་ཆ། ལྷ་ཚོས་བཅས་ཁྱེད་སྐྱེལ་བྱེད་པར་ང་ཚོས་ཚོས་རྒྱལ་བྱང་པའི་
དཔར་སྐྱོན་སྐབས་པ་དང་མ་སྐབས་པ་གཉིས་ཀའི་གསུང་བཤད་ཁག་ལ་གོ་བསྐྱར་གཟབ་ནན་
བྱས་པ་ཡིན། བཟོ་རྒྱུ་སན་ཞེས་པའི་དུས་དེབ་ཁག་ནས་སྤངས་པ་བཞིན། ཤམ་ལྷ་ལའི་
ཡིག་མཛོད་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་དཔར་སྐྱོན་མ་བྱས་པའི་རྒྱ་ཆ་རྣམས་གནས་ཚུལ་གྱི་འབྲུང་
ཁུངས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོས་མདོན་སུམ་གྱི་དཔང་པོ་དང་གང་ཟག་གཉིས་པས་

ང་ཚོར་གནས་ཚུལ་སྤྲད་པ་ནམས་ལའང་རྒྱབ་བསྐྱེས་བྱས་ཡོད། ང་ཚོས་གནས་ཚུལ་མཐོ་
སྤྲོད་བྱེད་མཁན་དང་། རྟོག་འདྲིང་སངས་པར་རམ་འདེགས་བྱེད་མཁན་ཚང་མར་
སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། གང་དུ་མི་མཐུན་པ་དང་མ་ཚང་བ་ཡོད་ས་དེར་ང་ཚོས་དཔང་
པོ་གཙོ་བོའི་ཚུལ་དུ་ཚོམ་པ་པོ་ཏ་ཡ་ན་སྤྲུག་པོར་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཡོད། རྟོན་དང་ནོར་
འཁྲུལ་མཆིས་ཆེ་ང་ཚོས་དགོངས་སེལ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན།

ང་ཚོས་ཤེས་བཞིན་དུ་མི་སྣའི་སྣང་བརྟན་ “འདུ་སྐྱབ་” བྱས་མེད། ཡིན་ན་ཡང་
གནད་དོན་འགའ་ཤས་ཀྱི་ནང་དུ་ང་ཚོས་ཤེས་བཞིན་དུ་མིང་དོར་བའམ། བརྗེ་སྐྱར་བྱས་
ཡོད། ཚོས་རྒྱམ་དུང་པའི་མི་ཆེའི་ནང་དུ་འབྲེལ་བ་གཤམ་ཆེ་ཡོད་པའི་མི་བརྒྱ་ཕྱག་མང་
པོ་ཡོད་པ་རྣམས་ང་ཚོས་འདྲིར་འགོད་པ་དང་། མིང་འབོད་མ་སྐྱབ་པ་དེར་ང་ཚོས་མཐོལ་
བཤགས་བྱེད།

དེབ་འདྲིའི་ཐོག་ལ་མི་མང་པོས་མཐུན་འགྱུར་བྱས་ཡོད་ལ། ཁོ་ཚོ་ཚང་མའི་མིང་
སྟོས་བྱེད་རྒྱ་ནི་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་རེད། སྤྲུག་པོའི་བྱིམ་མི་ཚང་མ་དང་། ལེ་སྐྱི། མི་རྣ་སྤི།
དེ་བཞིན་དེབ་འདྲིའི་ནང་དུ་གསལ་བ་དང་གནས་ཚུལ་མང་པོའི་ཐང་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་
མཁན་ངི་མེན་ནང་མི་བཅས་ཚང་མར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན།

ང་ཚོའི་ངོ་ཚབ་ངོ་མི་མི་ལར་ལ་ང་ཚོས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། ཤམ་གླ་ལའི་ཉེ་མ་
ཞེས་པའི་དུས་དེབ་ཀྱི་ཚོམ་སྐྱིག་པ་མེལ་སྐྱེན་མེག་ལོད་ཀྱིས་ང་ཚོར་མ་ཟེན་སྣ་མོ་ཞིག་ཁོ་
ལ་སྟོན་རྒྱུའི་ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་སུ་བརྟུག་པ་དང་མ་ཚོམ་གྱི་རྒྱ་ཆ་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་ཆེད་
ཚོམ་གཉེས་དཔར་སྐྱབ་བྱས་པ་རེད། གཤམ་ཉེ་ཁོ་ལ་སེམས་སྤྲུགས་འདི་འདྲ་ཞིག་མེད་
ན་ང་ཚོས་དེབ་འདྲི་ཚར་ཡོད་མདོག་ཁ་པོ་མ་རེད། ཆེད་ཚོམ་གཉེས་པའི་ལྷ་དག་ཐོག་
རོགས་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཨི་རི་ཤི་རོ་ཨེར་ལའང་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ། ངའི་ལྷོ་ག་རེམ་སི་ངི་མེན་
བྱིས་དེབ་འདྲི་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་རམ་འདེགས་བྱས་ཡོད་པས།
ངས་ཁོ་ལ་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་འདང་ངེས་བཞིན་པ་ཞིག་བརྗོད་སྐབ་མ་སོང་། མ་ཟེན་འདི་
བྲ་སྐྱིག་བྱེད་པར་ཕན་ཐོགས་ཞི་དུགས་བྱུང་བའི་ང་ལ་སྟོག་རྒྱ་དང་། འབྲི་རྒྱ། ཉན་རྒྱུའི་

སྐྱོར་ལ་སྐྱོབ་འཕྲིད་བྱེད་མཁན་དཔེ་ལ། ཡིད་མཚན་རོ་སེ་ལའང་ངས་བཀའ་རིབ་ཆེ་ལྷ་
རྒྱ་ཡིན། རྩེ་ས་མི་སྒྲ་སེ་ཡིས་མོ་རང་གི་ཨ་མ་ཨི་ཡི་བཟའ་སྟེད་མི་སྒྲ་སེ་དང་། དེབ་འདིའི་
ནང་གི་དོན་རྒྱུན་གཞན་གྱི་སྐྱོར་ལ་གནས་ཚུལ་སྤྲད་བྱུང་། ལ་རི་མར་མེལ་སི་ཐེན་
དང་། མེལ་ཐེར་སྐྱོར་ཏམ་གཉིས་ཀྱིས་དེབ་འདི་དོ་སྤྲང་ཆེན་པོའི་སྐོ་ནས་བསྐྲུགས་ཏེ་སན་
ཐོགས་ཆེ་བའི་བསམ་འཆར་མང་པོ་གནང་བྱུང་། བོང་དུ་ལྷུས་ཟེན་པ་དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་
ང་ཚོས་ཡི་ས་དང་། མིན་ནི། རེ་ནི། ཨེ་མི། རོ་སི་བཅས་ལ་ཁོང་ཚོའི་སྦྱིར་བཏང་གི་རྒྱབ་
སྐྱོར་དང་བཅེ་བ་ལ་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ།

ཤམ་སྒྲ་ལ་དཔར་སྐྱབ་ཁང་གི་ཚོམ་སྒྲིག་པ་ཨི་ཏུ་སི་ཐེན་སྤྲུག་ནི་མཉམ་ལས་བྱེད་
རྒྱུར་བསྐྲུགས་འོས་པ་ཞིག་རེད། མམ་ཡུལ་སྐྱར་ཁོ་བཟེ་དང་། མི་ཐེར་ཐར་ནར། རོ་ན་
ཐན་སྟེ་རིན། ཏེ་བཟོལ་སྐྱར་ཁོ་བཟེ། ཞེན་ད་ར་ཁི་ར་སེན་སྐྱར་རོ་སེ། སི་ཐེབ་ཏ་ཡར། ཏུ་
ཡི་སེ་ཏེན་སྤྲུག་སྟེན་སྟེ་ཡི་སན། ཨར་ད་མི་ཁེ་སྟེ་བཅས་ལ་ཁོང་ཚོའི་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་མཐུན་
འགུར་ལ་བཀའ་རིབ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན།

དེབ་ཀྱི་ཟེན་གྲིས་དང་མཐའ་མའི་མ་ཟེན་བསྐྲུགས་ཏེ་དགོངས་འཆར་གནང་མཁན་
ཚང་མར་ང་ཚོས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། བོང་དུ་བརྗོད་ཟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རུ་ཏེ་
མར་ཡིད་བཟར་ལ་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། ཁོས་ཕྱོགས་མང་པོའི་ཐད་ནས་ང་ཚོར་རྒྱབ་
སྐྱོར་བྱས་ཡོད། ཕྱོགས་མཚུངས་མའེ་ཁོལ་ཏར་དང་། པ་སྐྱོ་ཚོས་སྐོན། སི་ཐེབ་སེལ་སྐྱར་
མེན། ཨན་ད་རི་ཡ་མི་ཁི་མི་ཡིན། ཡི་ས་མེ་ཐེའུ་སི། སྟེལ་སྟེ་ཡིན། ཏེར་ད་ར་སི་ཏུ་སྐྱར་ད།
རེན་ཁར་ཐན་ཐར། སྐབ་རི་སི་མི་ཏོ། ལ་རི་ཤེན་སྐྱར་ག། ཨར་ད་མི་ཁེ་སྟེ། སྟེལ་ཏུར་མིན།
ཡིན་བཟེ་སྟེ་རོན། སྟེ་རི་སྟེའི་སི་བཅས་ལ་ང་ཚོས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། འདི་འབྲི་བཞིན་
པའི་སྐབས་སུ་མི་གཞན་དག་མང་པོས་མ་ཟེན་དེ་སྟོག་བཞིན་ཡོད་པས་ང་ཚོས་ཁོ་ཚོ་ཚང་
མའི་མཐུན་འགུར་ལ་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷེས་སྟོན་ཚུད་ནས་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། ཨན་ད་རི་ཡ་རོད། སྟེ་
ཡེར་ཏན་སེན། རོར་རི་ཏོམ་སི། ཐར་པ་ཚོས་སྐོན། རོས་འདྲིན་མ་སྤུབ་པ་གཞན་བཅས་
ཐེ་བའི་པར་པ་ཚོའི་པར་འདིའི་ནང་བེད་སྟོན་བཏང་ཡོད་པ་ཚང་མ་བཀའ་རིབ་ཆེན་

པོ་ཡིན་པས་ང་ཚོས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། སི་པེན་ཡའི་རྟ་བཞོན་སློབ་གྲས་ཏ་ཡ་ན་
རྒྱལ་པོས་སློབ་གྲས་རྟ་བཞོན་བཞོན་པའི་འདྲ་པར་ཞིག་སྐྱར་བཤུ་བྱེད་རྒྱའི་ཚོག་མཆན་
རྒྱན་པ་དེར་ཡང་ང་ཚོས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་དང་། ཤམ་རྩ་ལའི་ཡིག་མཛོད་ཁང་ནས་ཁོང་
ཚོའི་འདྲ་པར་གྱི་མཛོད་ལ་བལྟ་བུ་བཅུག་པ་དང་། སྤང་བརྟན་དེ་དག་ཉར་ཚགས་བྱེད་
པའི་འབད་ཚོལ་གཉེ་ག་ལ་ང་ཚོས་བཀའ་རིན་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན།

ཚོས་རྒྱམ་བྱང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ང་ཚོས་ངོ་ཤེས་པ་དང་། ཁོང་ལ་འབས་ལྷ་ལྷ་རྒྱའི་སྐལ་
བཟང་ཚོབ་པ་དེར་ང་ཚོས་སྣོང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་རིན་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། དེབ་འདི་མཉམ་
འབྲི་བྱེད་རྒྱའི་ཐོ་སྐབས་བྱང་བ་དེར་ང་ཚོས་ཁོང་དང་ང་རང་གཉིས་པན་ཚུན་ལ་སྣོང་
ཐག་པ་ནས་ཤམ་རྩ་ལའི་གྲས་འདུད་ལྷ་རྒྱ་ཡིན།

ཤར་ཆེན་གསེར་གྱི་ཉི་མའི་གདེང་སློབས་ལས།
རིགས་ལྡན་ཤེས་རབ་པད་ཚལ་རྒྱས་པ་དང་།
འགྲོ་བའི་ཚོངས་ལྷན་མཐའ་དག་སེལ་བྱས་ཏེ།
པན་བདེའི་འོད་སྣོང་ཀུན་གྱིས་སློབ་པར་སློབ།

སྐྱུང་པ་པོའི་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྟུན།

པདྨ་ཚེ་དབང་པུ་སྐྱི་ལགས་ནི། བཅོན་པོའ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བོད་ཡུལ་གི་དགེ་ཆུན་དང་། རྒྱུང་
 ཚོམ་དང་ཚོམ་ཡིག་གསར་ཚོམ། དབྱིན་སྐད་དང་དོན་སྐད་ནས་ལེགས་ཚོམ་བོད་ཡིག་
 ལ་བརྒྱུར་བ་བཅས་ཀྱིས་སྐྱེ་ཆེ་སྐྱེལ་མཁན་ཞིག་ཡིན། རྒྱབས་བཅོམ་སྤྱི་ཚོགས་སུ་སློབ་གྲྭ་
 ཚུགས་ནས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་ཀ་ལོན་སྐུག་དང་། ཇལ་ལྷ་ཉོས་གཏན་སློབ་ནས་གཞི་
 རིམ་སློབ་གྲྭ་ཐོན་རྗེས། ར་ས་བོད་བྱིམ་བཅས་པའི་སློབ་གྲྭ་དུ་མར་དགེ་ཆུན་གྱི་ཕྱག་ལས་
 གནང་ཡོད། རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོར་སྐྱེ་རྒྱ་སའི་དབུས་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་མཐོ་སློབ་ཁང་དུ་
 སློབ་གཉེན་གནང་འགོ་བཙུགས་ཤིང་། དེར་རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོར་པུ་སྐྱི་འཕམ། བསྟན་བཅོས་
 ཀྱི་འདྲིན་གྲྭ་ཐོན། དེ་ནས་སྐར་ཡང་བ་ཀུལ་བོད་བྱིམ་དུ་བོད་དགེ་དང་། དགེ་ཆེ། སློབ་སྤྱི་
 སོགས་ཀྱི་འགན་ཁུར་བཞེས། རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༩༣ ནས་ ༡༩༩༩ ལོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་ཨ་རིའི་
 ཏར་མར་དུ་སློབ་གྲྭ་ཚེན་མོར་སློབ་གསོའི་ཐབས་ལམ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་སློབ་སྦྱོང་
 གནང་། རྒྱུ་ལོ་ ༡༩༩༥ ལོར་ཨ་རིར་གཞི་སྤོང་གིས་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། ད་ལྟའི་ཚར་
 རྩོ་སེ་འོན་དུ་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ཤེས་རབ་དཔེ་སྟུན་ཁང་དུ་འདྲ་བཤུའི་བདག་དབང་གི་
 འགན་འདྲིན་གྱི་ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་ཡོད།

པདྨ་ཚེ་དབང་པུ་སྐྱི་ལགས་ནི་བརྒྱུ་ཚོས་དང་འགྲུར་ཚོས་ཀྱིས་ཕྱག་པ་ཞིག་
 ཡིན། ཁོང་གི་ “མི་ལོང་ངོས་གསུམ་མ་” དང་ “མི་ཚེའི་བློ་བ་མངར་སྐྱུར་” གཉིས་ཀྱིས་
 མཚོན་པའི་རྒྱུང་ཚོམ་བཞི་དང་། རྒྱུང་ཐུང་ཕྱོགས་བརྒྱུགས་ཀྱི་དེབ་གཅིག་ བོད་དབྱིན་
 ཤན་སྐྱུར་གྱི་གཏན་དཔེ་ཕྱོགས་བརྒྱུགས་ཀྱི་དེབ་གཅིག་བཅས་གསར་ཚོམ་དང་གསར་
 བརྒྱུགས་གནང་ནས་དཔེ་སྟུན་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ད་དུང་དབྱིན་སྐད་ནས་ “རྒྱལ་སྐུ་འོན་
 སུབ། སློན་པ་སངས་རྒྱུས་པུ་ཀྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཐར།” (Prince Siddhartha: The Story of
 Buddha) མཚོན་པའི་བརྒྱུ་ཚོས་རིང་ཐུང་དུག་དང་། དོན་སྐད་ནས་རྒྱ་སའི་ཨ་ཁྱུར་

མི་སྣ་ཚོ་ཡི་མཁུ་ཀྱ་ཉེ་སྟེ། ཏུས་འདི་ཅི་ཞིག་རེད་དམ། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་
གར་སློབ་བརྟན་གྱི་གཞས་སྣ་ཚོ་བསྐྱེད་པའི་ཏུག་ཅུ་བཀལ་བ་བོད་རྒྱལ་ལ་བསྐྱེད་པའི་
བྲེ་ལམ་འདྲ་མིན་ཏུ་སྐྱེས་གནང་ཡོད།

འགྲུར་བརྒྱ་ཙུམ་བརྒྱུད་ནི་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་
དམ་ཚོས་བང་མཛོད་ཀྱི་གཏོང་པོད་ཀྱི་རོགས་སྐྱོར་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱང་བ་ཡིན།

The 108 Translations project is made possible
in part by generous support from
Dharma Treasure.

dharma-treasure.org

འཇམ་མཛོད་འཕེལ་བའི་ལྗོངས།
正法寶藏
Dharma Treasure